14881

Biblioteca Centrală a „Asociațiunii" Sibiu

Biblioteca „ASTRA" — Sibiu —

2014
22

Anul III. No. 834 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Duminică 1 Iulie 1923

Infrăți

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . 45 L.

Andrei Baron de Șaguna

S'au împlinit azi cincizeci de ani dela moartea lui Andrei Baron de Șaguna, unul dintre bărbații mari ai neamului românesc, despre care fără nici o exagerare se poate zice, că a fost trimis direct de Providența divină pe plaiurile Ardealului, în timpul cel mai potrivit. O figură măreață, căreia mâna omenească poate nici-odată nu va isbuti să-i zugrăvească un portret desăvârșit. O figură, care va deveni odată legendară, ca toate figurile mari din istoria omenirii. Despre viața și activitatea lui s'au scris cărți voluminoase și sute de articole de ziar. Și totuși, parecă nu s'a scris deajuns. Despre acela care a imprimat caracterul personalității sale mărețe unei perioade de 35 ani, poate nici n'ar trebui să se scrie în proză și pe bază de documente istorice, culese din arhive, ci în acordurile dulci ale celei mai frumoase poezii.

Ziua de 30 Aprilie 1848, când a fost hirotonit ca episcop în catedrala din Carloviț, a fost începutul unei epoci glorioase, care cu drept cuvânt se poate numi epoca lui Șaguna. A fost epoca re'deșteptării naționale a Românilor transilvăneni, care au prevăzut-o cuvintele profetice, rostite de el cu prilejul hirotoniei: „Tu Doamne știi, că în spre scopul meu a alerga doresc: pe Românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie către tot ce este adevărat și bun să-i atrag."

La 15 zile după hirotonie îl vedem în Blaj, prezidând alături de episcopul Lemènyi marea adunare de pe Câmpia Libertății. Mai presus de îndatoririle lui bisericești, îndată la început s'a vădit, că el este destinat să-și pună toate marile facultăți spirituale, cu cari l'a înzestrat Dumnezeu, în slujba întregului neam, în slujba marilor interese naționale a unui popor, ce tocmai se trezea din somn.

A fost marele preot al deșteptării noastre naționale. In 15 Mai 1848, acest mare preot la începutul celei de a treia săptămâni a păstoririi sale arhierești, a dat binecuvântarea sa celor patruzeci de mii de reprezentanți ai unui neam ce se trezea din somn.

Cele patruzeci de mii de priviri, ce se îndreptau atunci spre figura lui măreață, au recunoscut în el pe viitorul „conducător politic, cu marea misiune să unească toate cugetele și lucrările tuturor către unul și acelaș scop al fericirii naționale", — cum zicea Bărnuț.

Și nu s'a înșelat. Fiecare clipă a vieții lui a fost dedicată numai și numai neamului său. In toate cuvintele, faptele și scrierile lui se întrezărește un singur gând, un singur dor, acela al fericirii națiunii române. In viața lui s'a simțit fericit poate numai atunci, când a știut că a mai adăogat o pietricică la fundamentul măreței clădiri a viitorului ce l pregătea el pentru națiunea din care făcea parte. Dacă răsfoim ziarele din epoca lui, nu găsim acțiune politică sau culturală românească, în care să nu vedem spiritul lui, călăuzind ca o stea pe toți și toate, către locul mântuirii.

Dacă a trebuit să lupte, a luptat cu bărbăție și dacă a perdut vre-o luptă, a perdut-o luptând cu bărbăție, nelăsând nimic din dreptatea, ce era sigur, că o reprezintă.

Rezultatele reale, ce le-au înregistrat luptele lui sunt a se mulțumi personalității într'adevăr providențiale. In vremile acele grele, singur un Șaguna, cu credința lui nestrămutată în viitorul mare al neamului, a putut să afle calea cea dreaptă, pregătitoare a marei isbânzi ce avea să vie.

„Asociațiunea", al cărei prim prezident a fost, în însuși felul cum a organizat-o era un simbol al unității neamului românesc. „Asociațiunea" a fost o biserică a culturii, care întrunia întreagă suflarea românească a Ardealului 1. un singur altar, în vederea marei uniri.

Bisericii sale i-a dat o organizare, ce nu are păreche nicăiri. Statutul organic a lui Șaguna a fost o constituție bisericească, adevărat, dar în ea vezi spiritul omului mare, care a avut în vedere organizarea unui popor și tendința de-a cultiva acest popor pentru vremile ce aveau să vie.

In 30 Aprilie 1873, când a închis ochii pantru vecie, s'a încheiat o epocă măreața. Epoca ce-a urmat s'a nutrit din bogatul lui lăsământ. Epoca post-șaguniană l-a avut pe el de conducător nevăzut.

La moartea lui a plâns întreagă suflarea românească. Azi când se prăznuește aniversarea a cincizecea dela moartea lui, patrusprezece milioane de suflete se prefac într'un singur suflet, pentru-ca să admire măreața lui figură și să se încălzească de razele, cari nici-acum, după cinci-zeci de ani, nu și-au perdut căldura.

Bărnuț și Cipariu, i-au spus odată că „națiunea îi va rămânea datoare mult, va recunoaște cu plăcere marele servicii, ce i-se cuvine și numele lui îl vor spune părinții copiilor, ca să-l binecuvinte din generațiune în generațiune".

Recunoștința cea mai prețioasă i-a arătat-o națiunea atunci, când urmând căile indicate de El au înfăptuit idealul ce la urmărit în viață.

Numele lui îl șoptește în pietate și îl va șopti în veac, toată suflarea românească. Fi va în stare vraja acestui nume sfânt, să readucă spiritul acelor vremi mărețe?

Va fi! Acela, care doarme în mormântul dela Rășinari nu ne-a părăsit cu desăvârșire. Vraja măreței lui figuri, va mai uni sufletele acelora, cari astăzi sunt uniți în șoptirea unui singur nume, mare și sfânt: Andrei Baron de Șaguna.

Către despotism?

Intr'un articol publicat de curând în revista „Les Annales", cunoscutul om de știință francez Gustave le Bon publică un articol cu titlul **Evoluția politică a lumii spre despotism.** *Plecând dela unele fapte petrecute în ultimii ani în lumea întreagă Gustave Le Bon ajunge la constatarea că lumea evoluiază sub raportul politic către guvernările despotice.*

„Este evident astăzi, spune savantul francez, că popoarele și guvernele lor deasemeni evoluiază spre forme noui de dictatură. Uneori colective în aparență, ele sunt totdeauna individuale în realitate. Chiar la socialiștii cei mai înaintați ca de pildă comuniștii ruși, un guvern colectiv este de fapt dictatura câtorva conducători.

Mulțimile accepță cu ușurință aceste despotisme. In realitate ele n'au înțeles nicicând alte forme de guvernare. Șefii de sindicate sunt mici dictatori tot atât de lesne ascultați cași despoții asiatici. Servii acestor despotisme au iluzia că sunt stăpânii și aceastâ iluzie le ajunge."

Faptele par că dau dreptate lui Gustave Le Bon. In clasele populare cași în clasa politică de guvernământ pare să existe o tendință către despotism. Lucrătorii organizați în sindicate tind din ce în ce mai mult să asigure prin reducerea la neputință a celorlalte clase sociale stăpânirea organizațiilor lor.

Burghezia luptă din răsputeri pentru a nu fi răsturnată din scaunul pe care-l ocupă. Partidele politice noui sunt toate întemeiate pe ideia luptei de clasă fiecare răsboindu se pentru a realiza domnia clasei pe care o reprezintă. Dar în vreme ce partidele politice se ceartă și se luptă între ele, guvernele sunt obligate să lucreze. In fața neputinței și încetinelii colectivităților, foarte mulți prim miniștri au devenit adevărați dictatori. Regimul comunist din Rusia nu este decât despotismul câtorva indivizi, după cum regimul țărănist al lui Stambolitski, de curând răsturnat. n'a fost decât dictatura unui om. Dar chiar în țările occidentale cari se fălesc cu regimurile lor democratice, un Lloyd George, un Poincaré și cu deosebire un Mussolini au devenit pare-se prin forța lucrurilor veritabili dictatori.

Și totuși căderea lui Lloyd George în Anglia și prăpușirea lui Stambolitski,sunt la rândul or dovezi că despoții zilelor de azi au o viață mai scurtă și că la cea dintâi deziluzie colectivitățile se răsbună cu o severitate nu totdeauna dreaptă.

Scrisori din Germania

[Poli]tica ruinei

Germania se împinge singură la dezastru pentru a evita prevederile tratatului de pace. Manevrele câtorva privilegiați lacomi

Politica actuală a guvernului german este în întregime concentrată asupra sustragerii de la împlinirea condițiunilor tratatului de pace. Germania nu vrea cu niciun preț să plătească și pentru acest lucru se împinge singură la ruină. E deci înafară de orice îndoială că atât timp cât va dura această mentalitate la conducerea Germaniei, e cu neputință să se ajungă la o rezolvare a problemei reparațiunilor. Cu atât guvernul german va împinge mai adânc Germania în ruină, cu atât îi va fi mai ușor să demonstreze că Germania nu poate plăti.

Pentru cunoașterea mai deaproape a acestor manevre e destul să aruncăm o privire fugară asupră revistei germane „Wirtschaft und statistik", publicațiune editată sub auspiciile biroului statistic al Reich-ului. In ultimul număr apărut găsim un studiu asupra „datoriilor de războiu ale Angliei și obligațiunile față de problema reparațiilor ale Germaniei, în care se afirmă că Anglia își poate foarte ușor plăti datoriile față de Statele-Unite, ceea ce nu poate fi cazul Germaniei. Anuitățile ce se vor plăti în acest an Statelor-Unite de către Anglia, se afirmă acolo că nu reprezintă decât a patra sau a cincea parte din totalul excedentului pe 1922 ieșit din balanța plăților externe ale Angliei. Cu atât mai mult e de presupus că acest excedent va crește în 1923, dat fiind ca Anglia a ajuns la o considerabilă cifră de export la cărbuni, datorită stagnării din Ruhr.

In fața acestei situații înfloritoare, biroul statistic al Reichului opune starea Germaniei. El susține, nu fără destulă exagerare, că balanța plăților externe ale Germaniei se soldează anual cu un deficit de 2 miliarde mărci aur. Sau din aceasta se scoate concluzia că Germania nu va putea plăti în acest an nici anuitatea scăzută prevăzută în planul englez și nici măcar sumele cari rezultă din propunerile recente ale Germaniei.

„Wirtschaft und statistik" scrie:

„Plățile Germaniei, după planul englez, ating o sumă împărțită și cele prevăzute în planul german ating deasemeni o sumă îndoită, din ceea ce Anglia, a cărei activitate economică este alimentată de inepuizabilele resurse ale imperiului, crede că poate consacra pentru rambursarea unei părți din datoria sa în Statele-Unite.

Pentru această rumbursare, Anglia nu trebue să întrebuințeze decât o parte din excedentul rezultat din activitatea sa economică. Din potrivă, organismul economic al Germaniei va trebui să întrebuințeze sume cu mult prea mari și să le obțină într'un timp cu mult mai scurt, deși balanța plăților sale este de pe acum pasivă."

Oricând se va încerca să se discute regularea reparațiunilor fie între aliați și Germania, fie numai între aliați, astfel de argumente vor sta necontenit în cale. Fără îndoială că se poate contesta saldul pasiv pe care și-l atribue Germania, dar nu e mai puțin adevărat că această țară se ruinează cu bunăștiință.

Risipa devizelor străine

Dovezile nu lipsesc. Acum de curând unul dintre reprezentanții Reichbank-ului arăta înaintea comisiunei parlamentare însărcinată cu cercetarea dezastrului mărcei, că această instituție a aruncat pe piață de la 1 Martie până la 9 Iunie 1923, devize străine în valoarea de 80 milioane de dolari. Grosso modo s'a putut constata urma devizelor vândute de la 13 la 17 Aprilie. S'a putut astfel constata că 271 din aceste devize au fost absorbite de teritoriile ocupate. Din aceasta se poate lesne deduce că industriile din teritoriile ocupate au cumpărat devize cu fondurile Reich ului, pentru a alimenta „rezistența pasivă" a acestora. Deasemeni comisiunea s'a ocupat, firește cu ușile înculate, și de o anume casă din Colonia, care a făcut operațiuni avantajoase cu un credit de 4 miliarde mărci destinat „rezistenței pasive".

Cine trage foloasele

Toate aceste operațiuni făcute în Germania de o mână de privilegiați, au un singur principiu. Fiecare se îndatorează, oriunde poate avea credit, în mărci hârtie, și cumpără în schimb valori stabile ca devize străine, mărfuri, construcții de uzine s. a. m. s. . . Rambursările cari în general trebuesc făcute statului sau Reichbank-ului, se fac ușor atunci când marca hârtie nu mai reprezintă nimic. Cu acest mecanism bogata Germania este stoarsă în folosul unei minorități puternice și în detrimentul poporului german și al restabilirii ordinei mondiale.

Anglia și chestia reparațiunilor

Paris, 27. — Corespondentul ziarului „Times" la Bruxelles, anunță că d. Baldwin a făcut cunoscut d-lui Theunis că nu intenționează de loc să grăbească tratativele interaliate, dat fiind că problema despăgubirilor reclamă multă prudență și răbdare; pe de altă parte, așteaptă și clarificarea situației în Belgia

75088

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

Spre un nou orizont al culturei noastre

Contribuția efectivă a statului și inițiativa privată la desăvârșirea vieții noastre culturale

La agapa scriitorilor romînî s'a putut face o constatare pe care trecutul vieții noastre sociale nu ni-a prilejuit-o încă. In cadrul problemelor de guvernămînt s'a încetățenit cu autoritate problema culturală. Toți oratorii acelei clipe de sărbătoare au fost siliți să recunoască solicitudinea pe care o dă astăzi statul nu numai problemelor de cultură cu scop didactic, ci manifestațiunilor culturale independente ale ansamblului nostru social. Cei dintâi chemați să sonstate acest important fenomen, erau desigur scriitorii grupați în „Societatea Scriitorilor Romîni", care timp de șaisprezece ani s'a străduit fără nici un ajutor să sugereze o activitate culturală vrednică de rolul ce ni-se cuvine în omenire.

Contribuția statului, cu mijloacele cari îi stau la îndămînă, pentru susținerea și răspîndirea culturei naționale, este un semn de îmbucurător progres. Problema culturală, înafară de cadrele trebuințelor didactice, era altădată socotită ca un lux. Literatura era lăsată să-și facă singură, cum va putea un drum în noianul de interese mărunte sau mari, dar legate exclusiv de trebuințele fizice ale acestui popor înzestrat. Imprejurările politice și sociale de după războiu, au făcut prin însăși forța împrejurărilor, un loc onorabil problemelor de existență și progres ale culturei naționale. Cei șaisprezece ani de stradă ai societății scriitorilor romîni n'au fost zădarnici. Cu autoritatea câștigată în acest restimp și cu sprijinul statului așa cum se anunță, cultura și arta românească pornesc spre noui orizonturi, mai bogate în posibilități de realizare, mai apte pentru zestrea de ideal pe care ni-au lăsat-o strămoșii.

„Valuta morală a țării trebuie să treacă înaintea valutei materiale" a spus de Vasilescu V. Al. Jean, directorul teatrului național din București, și a spus un profund adevăr. Valuta materială în împrejurările de azi nu depinde de noi, ci de o mînă de dictatori financiari ai lumei; valuta morală ni-o urcăm sau scădem la bursa gândirii după cum ni-s sforțările noastre unanime spre cultură și artă. Statul luînd parte la valorificarea acestor sforțări ideale, își îmbogățește o avere inatacabilă și inguizabilă. Inițiativei privată nu poate să urmeze decât calea de îndemn pe care o dă însăși totalitatea acestor inițiative, statul. In adevăr niciodată societatea scriitorilor romîni n'a fost mai călduros îmbrățișată ca acum. Alături de subvențiile de stat acordate cu o largă solicitudine de autoritățile statului, darurile din afară de stat au căzut ca o ploaie mănoase peste un an care se arată plin de făgăduințe și bogății. Donația d-lui Maroodi, în numele ziarului „Viitorul" creiază un premiu „C. A. Rosetti" de 20.000 lei pentru cel mai bun roman; donația Teatrului Național din București creiază un premiu „Vasile Alexandri" de 25.000 lei pentru cea mai bună piesă primită de comitetul de lectură al acelui teatru; donația d-lui B. Stetea de 20.000 lei creiază un premiu pentru cea mai bună „Romînie pitorească" menită să complecteze opera solidă, dar mărginită la vechile granițe naționale, a lui Vlahuță.

Inregistrăm cu profundă emoție această clipă de evoluție în desvoltarea noastră culturală, și așteptăm de la scriitori răspunsul prompt tuturor acestor bine intenționate îndemnuri la muncă.

D. I. C.

ECOURI

O nouă mare invenție a lui Marconi

Sistemul de directivă al telegrafie fără fir

Marele inventator Marconi s'a reintors zilele trecute la Southampton, cu yahtul său „Electra", după o călătorie de experiențe științifice.

Marconi arată că în cursul celor două luni de studiu, a fost preocupat de găsirea unui sistem de directivă în telegrafia fără fir, care să facă posibilă trimiterea unei telegrame numai într'o singură direcție.

Experiențele au dat rezultate satisfăcătoare.

Prin noul sistem telegrafia fără fir obține avantajul de a nu mai suferi din pricina turburărilor atmosferice.

De ce se înroșesc cireșile ?

Un savant francez, prin numeroase experiențe, a deslegat în sfârșit această problemă. Până acum se credea că cireșile se înroșesc sub acțiunea luminii solare. Invățatul francez a cultivat cireși sub puternică lumină solară dar la temperatură joasă: cireșile s'au copt dar au rămas palide. Cultivând însă cireși în întuneric, dar la temperatură ridicată, cireșile s'au copt și s'au făcut roșii. Deci, nu lumina le încălzește, ci căldura.

Cărți folositoare

„Lucrul Manual"

= O interesantă broșură a d-lui profesor T. Florian =

In editura librăriei și papetăriei „Banca Invățătorilor" a apărut o interesantă broșură despre Lucrul Manual datorită Dlui T. Florian, profesor la Școala Normală de băeți din Cluj.

Broșura Dlui Florian constitue un îndreptar practic ca să arate technica lucrului manual pe care îl cere azi în școalele noastre pedagogia modernă.

Broșura de care ne ocupăm aci cuprinde lucrările cele mai elementare, menite pentru cl. I-a primară sau pentru grădinile de copii. Aceste lucrări nu cer nici un fel de jucării, se bazează pe activitatea spontană a copiilor.

Broșura aceasta purtând No 1 este începutul unui studiu mai larg al lucrului manual, al industriei casnice și artistice. O astfel de lucrare lipsea în literatura noastră didactică și este un merit deosebit pentru munca Dlui Florian care cel dintâi a realizat un studiu asupra lucrului manual.

Broșura se prezintă în foarte bune condițiuni de technică și de redactare. Iată cum o recomandă dl prof. univ. Ghidionescu. „Bogăția de desenuri, că material intuitiv, de cea dintâi necesitate în asemenea materie, procedeul psihologic al metodei, claritatea și simplicitatea în expunere și mai presus de toate, dragostea pe care autorul o dovedește pentru obiectul cu care se ocupă și pentru copilul cărula se adresează toate acestea fac din cartea dlui Florian un excelent îndreptariu al lucrului manual pentru școalele noastre normale și primare.

Iar în prefața broșurii dl T. Florian spune că pe rând va da la lumina tiparului tot materialul de lucru manual educativ, industria casnică și artistică. In legătură cu fiecare broșură d-sa va trata importanța lucrărilor descrise, va da îndrumările metodice necesare și va indica clasa în care are să se propună fiecare grup din materia arătată. D-sa va trata în câteva din broșurile următoare cartonajul, apoi modelajul și în sfârșit lucrările în lemn. După acestea d-sa va face o broșură a industriei casnice și artistice.

Lucrarea d-lui Florian fiind foarte bine întocmită și de o reală utilitate pentru școlarii noștri dorim, alături de dl profesor Ghidionescu, să fie înțeleasă și valorificată după merit de întregul nostru corp didactic.

In legătură cu cartea d-lui Florian ținem să ne mărturisim mulțumirea pentru bunele servicii pe care le face învățământului nostru „Banca Invățătorilor" care editează în librăria sa cărți atât de necesare pentru tinerimea noastră școlară.

Inconjurul lumii în avion

Aviatorul portughez Sacadura-Cabral, eroul care a traversat Oceanul Atlantic în hydravion, vrea să încerce acum înconjurul lumii. Deci și-a împărțit drumul în trei etape: Dela Lisabona în Japonia, șasesprezece mii kilometri; din Japonia în Terra-Nova, douăsprezece mii kilometri; din Terra-Nova la Lisabona, trei mii cincisute kilometri. Va sbura cu viteza de 110 km. pe oră și speră să facă 280 ore de sbor efectiv. Această expediție va costa treizeci milioane lei.

✠ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✠

Scriitori francezi

Abel Hermant

Autor a numeroase romane, „chroniqueur" la „Le Temps", Hermant a candidat pentru a nu știu câteva oară la Academia franceză fără fi ales. Francois Mauriac, una din speranțele literaturii franceze îl consacră într'o importantă revistă un lung articol, în care după ce caracterizează spiritual talentul lui Abel Hermant, arată deosebirile dintre acesta și noile generații de scriitori.

Articolul, spre deosebire de multe altele scrise în ultimul timp, e obiectiv și de aceea am socotit că merită a fi cunoscut și de cititorii noștri.

R. x.

„La Confession d'un enfant d'hier" „La Confession d'un homme d'anjourd'hui" și seria **„Courpiéres"** împreună cu **„L'ambe ardente"** sunt cele mai interesante romane ale lui Abel Hermant.

Inainte de a le deschide ne oprește sub-titlul de pe copertă: **„Memorii pentru a servi la istoria societății."** I'a reușit așa de bine lui Balzac să împuie operei sale imense, numind-o „Comedia umană", o aparentă unitate, încât majoritatea romancierilor de după el, au vrut ca același fir să le unească mărgăritarele. Dar istoricii viitori ai societății noastre ar greși dacă s'ar încrede în memoriile lui Hermant. Romanele lui nu sunt o critică nici în ce privește moravurile. Dacă un romau este o oglindă plimbată pe drumul mare, atunci romanul lui Hermant este o oglindă care deformează. Hermant dacă judecăm după lucrurile lui, are sufletul revoltat al unui normalian. Nervii lui au primit de la lume mai multe lovituri de cât puteau suferi. El este în toată accepția cuvântului ceea ce pe timpul lui Dreyfuss se numea intelectual. In fiecare pagină a operei sale afirmă implicit supremația spiritului asupra nașterii.

In seria „Courpiéres", în care tonul ironic e susținut până la capăt și în care povestitorul se face că-și iubește eroul, simți plutind indignarea, ura, disprețul. Curiozitățil pasionate a lui Proust îl datorim portrete care, departe de a fi rechizitorii, nu acuză mai puțin originalele. Ar fi curios să comparăm personalul ambasadelor care face parte dintre victimele lui Hermant cu acel Norpois, totodată fin și mărginit, mincinos, fără adevărată cultură, dar cunoscând foarte bine lumea și ale cărui discursuri pompoase le-a înregistrat cu o curiozitate răbdătoare Marcel Proust.

In această împrejurare diferența dintre cele două personalități literare apare cu o evidență orbitoare: viața lui Courpieres nu-i scrisă de un martor ci de un judecător ostil.

*

Cât e de primejdios pentru un romancier să fie memorialist! Mai întâi riscă să observe timpul său de prea aproape și — ca la luptă — să exagereze anecdota. Adeseori Abel Hermant a confecționat în grabă un roman de câteva sute de pagini despre cel mai proaspăt scandal. Când a apărut „Les Grands Bourgeois", acum 15 ani, a avut un mare succes. Astăzi unele pagini atrag încă, dar capitole întregi se dărâmă: nu mai înțelegem aluziunile. Altă primejdie care pândește pe romancierul-moralist este „cheia". Nu pentrucă romanul „á clé", prin definiție e condamnabil; dacă personagiile trăesc, e indiferent că poartă nume cunoscute. Esențialul este ca eroul să trăiască viața-i proprie. Abel Hermant a reușit uneori și a eșuat de multe ori, pentrucă îl place să schițeze oamenii pe care-i cunoaște. In acest caz ar trebui să dele aceste crochiuri drept ceea ce sunt și fără a avea pretenția totodată de a semăna modelului și de a fi diferite de dânsul.

Din acest punct de vedere seria „Courpieres" reprezinta o reușită, și „La Discorde" un eșec. In ultima carte nu există personaj al cărui model să nu fie cunoscut cetitorului. Jocul consistă în a descrie oameni cunoscuți, schimbându-le numai starea civilă. Astfel, Aermant dă lui Marcelin Berthelot o fiică care-i Mme de Noailles.

Prea trăit în lume, Hermant, în partea mai puțin bună a operei sale, pare jenat de perechile de dansatori care-i ascund realitatea. Contactul cu lumea îi provoacă batjocora feroce, ironia perpetuă și din această cauză unii cetitori superficiali l'au crezut insensibil.

Cerul operei sale e totdeauna înourat și peste dânsa plutește o atmosferă copleșitoare în care nu isbucnește furtuna și nici ploia mult dorită nu cade.

Cele mai bune cărți ale lui se aseamănă cu saloanele în care te înăbuși pentrucă s'au adunat într'un spațiu prea mic nenumărate persoane dubioase. Fiecare din persoanele prezente e de lume, le'ai văzut și în alte case, dar atunci dispărea în mijlocul oamenilor cinstiți.

Concentrarea lor te înspăimântă aștepți comisarul.

A trebuit să vie războiul pentru ca Hermant să-și desvăluie fondul sufletesc. In volumele „L'aube ardeute", „La Journée bréve", „Le crépuscule tragique", facem cunoștință cu pasiunea acestui ironist. Descoperim atenianul care nu crede decât în rațiune. Cultul ideilor, prietenia, schimburile intelectuale iată ce a descoperit ca Oxford în tinerețea sa. Și la bătrânețe apune frumusețea ordonată a Atenei acelora dintre tineri cari caută Divinitatea dincolo de aparențe. Ca și Pallas Athena pe care a adorat-o Hermant nu poate concepe diverse ordine de frumusețe, cu atât mai mult cu cât elenismul său nu-i pur Nietzsche l-a dat aprinderea lui și Walt Whitman din obsesia amorului fizic.

*

De aceea când vrea să descrie un tânăr din neamul spiritual al lui Ernest Psichari, dovedește, o totală incomprehesiune. Incăpățânându-se a nu mai vedea în noua generație decât gladiatarul murind, se convinge că părinții păgâni au datoria să iea facia din mâinile fiilor lor răniți, slăbiți și mistici. Cu toate că asemenea vederi sunt arbitrare, Abel Herman ne place mai mult astfel: grav, pasionat și intelectualist.

GLASURI ŞI PLÂNGERI DIN PUBLIC

IREDENTISM MAGHIAR sustinut de Români

Ce se petrece în comuna Almaşul-Mare

— Un preot şi un notar, ostili culturii româneşti —

Primim spre publicare cele de mai jos, asupra cărora atragem deosebita atenţie a forurilor competente:

Cum mergi pe valea Almaşului, comuna cea mai frumoasă, ceo mai bogată şi cea mai mare este Almaşul-mare, care este locuită în mare majoritate de români harnici şi deştepţi şi în minoritate de unguri colonisaţi aici încă din vremuri vechi. In era dispărută, guvernul ungar făcuse sforţări uriaşe pentru ca această comună să se maghiarizeze, susţinând aici o şcoală de stat ungurească cu 3 puteri didactice, în vreme ce şcoala conf. română, cu un singur învăţător, abea vegeta de pe o zi pe alta. Intr'o astfel de împrejurări soarta naţională a Românilor din Almaş era din greu ameninţată, şi dacă ele ar mai fi durat, rezultatul ar fi fost cu desăvârşire trist pentru noi. Ceasul desrobirii a venit la timp din fericire, dar situaţia pentru Români în această comună nu s'a schimbat.

Zilele acestea învăţătorii din plasa Hida şi-au ţinut în comună adunarea de primăvară, când ni s'a dat prilejul să vedem cum stăm în această comună fruntaşă. Ni se strânge însă inima de durere şi ne crapă obrazul de ruşine de ceea ce am văzut aici. Fericiţii noştri concetăţeni unguri din Almaşulmare încă şi astăzi sunt mai protejaţi de cât noi, graţie românilor intelectuali din loc, şi aceasta în detrimentul cauzei româneşti şi pe spinarea statului român. Iată cum.

Ungurii la 30 copii au 2 puteri didactice în şcoala statului român; învăţătorii lor sunt salarizaţi în mod corespunzător, în vreme ce românii, la 200 de elevi au numai un singur învăţător şi acela din lipsa salariului, a trebuit în anul Domnului 1922—23 să-şi cerşească mâncarea din casă 'n casă spre ruşinea neamului românesc.

Şcoala ungurească şi-a avut bugetul ei cu cheltuele materiale date de statul român, iar şcoala română, care încă e al statului a trebuit să trăiască fără buget, aşa că lemnele necesare de foc trebuia să şi-le ducă copii de acasă în braţe şi chiar şi curăţenia zilnică a şcoalei române încă a trebuit să o facă elevii.

Invăţătorii unguri au în edificiul şcoalei locuinţe confortabile, în vreme ce învăţătorul român, într'o singură odae ce i s'a pus cu greu la dispoziţie, trebuea să intre pe fereastră, căci pe uşă nu i să da voie de atotputernicul învăţător ungur, care încă n'a luat presemne la cunoştinţă că suntem în ţara românească. Dosarele judecătoriei din Hida, ştiu că învăţătorul român a fost bătut nu odată — din partea învăţătorului ungur, — pentru exprimarea sentimentelor sale româneşti, ba şi elevii dela secţia română încă au avut această soartă şi acestea toate tolerate de preotul local Emil Petran şi de notarul comunal E. Mocean, cari nu numai că cochetează cu învăţătorul ungur, N. Bodor, dar îl sprijinesc pe toată linia.

Aceşti domni au dat dovadă de aceasta în mai multe rânduri, dar a dat chiar şi cu ocaziunea adunării învaţătoreşti, căci deşi au fost invitaţi special să ia parte la adunare, în mod demonstrativ n'au luat parte nici la adunare şi nici la producţiunea teatrală ce s'a aranjat cu această ocaziune în folosul bibliotecii şcolare.

Mai anţărţ, când s'a aranjat o producţiune teatrală, pentru susţinerea materială a fostului învăţător ungur, care nevoind a depune jurământul către statul român a rămas fără pâine, s'au prezentat toţi intelectualii români din loc în frunte cu preotul şi secretarul, jertfind sume mari pentru acest scop. Acum însă, n'au avut timp, n'au avut bani să se prezinte, căci le lipseşte sufletul românesc.

Admit că nici învăţătorul român — neavând pregătirea recerută — nu este la culmea chemării, dar aceasta cred, că nu e un motiv ca să boicotăm tot ce e manifestare românească.

Ştiu că învăţătorul român desgustat de asemenea lucrări, îşi va lua tălpăşiţa din această comună, căci nervii lui bolnavi cer odihnă, dar e întrebarea că în astfel de împrejurări, care învăţător român va mai voi să intre în această comună?!

Sunt lucruri de necrezut pe cari nu le-aşi fi dat la iveală, dacă ele n'ar fi nespus de triste.

Ca român însă, mă simt dator să atrag atenţiunea forurilor competente asupra acestor stări îngrijitoare.

Un învăţător.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Vineri: Dama în hermelină. Ca oaspe Andrei Tolnai. Premieră de operetă. Abonament şters. Preţuri de Premiera. (Seria 455).

Sâmbătă: d. m. Ultimul Vals. Ca oaspe Andrei Tolnai. Preţul reduse. (Seria 456).

Sâmbătă: seara. Dama în hermelină. Ca oaspe Andrei Tolnai a 2 ora. Abonament de zi Nr. 15o. C. Preţuri de premieră. (Seria 457.)

Duminecă d. m. Liliom. Preţuri reduse. (Seria 458).

Duminecă seara: Dama în hermelină. Ca oaspe Sümegi Edmund a 3 ora. Preţuri de premieră. (Seria 459.

Luni: Dama în hermelina. a 4 ora. Preţuri obişnuite. (Seria 46o).

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

Adevărul se răzbună

Caracterul luptei care se desfăşoară între partidul ţărănist şi partidul naţional — De ce se încaeră „democraţiile"? — Esenţa intimă a celor două partide reacţionează — Către sfârşitul minciunei politice organizate

Campania politică de vară va avea în acest an un aspect foarte interesant. „Democraţiile" celor două partide ale defunctei opoziţii unite şi-au schimbat obiectivul, încăerându-se între ele. Ţărăniştii năvălind în Ardeal şi Banat au şi deschis lupta împotriva partidului naţional, pe care îl acuză de făţărnicie faţă de democraţie. In acelaş timp, partidul naţional a hotărât să trimită în toate părţile misionari, cu scopul de a dovedi că partidul ţărănist este vândut străinilor, şi ca atare poporul nu trebue să aibă încredere într'ânsul.

Se adevereşte astfel că însăşi vechea prietenie dintre partidul ţărănist şi partidul naţional nu era decât o minciună. Sub masca luptei comune pentru „democraţie" se ascundeau dorinţi asemănătoare învăluite în tendinţe diferite. Partidul ţărănist alimentat cu idei politice străine neamului românesc, urmărea puterea pentru a înlesni însoţirea unor noui rânduieli sociale, dovedite dezastruoase aiurea peste graniţă. Partidul naţional, utilizând un trecut istoric care nu putea fi al actualului partid takisto-naţional, nu urmărea puterea decât pentru crearea unei noui oligarhii ardeleneşti la adăpostul acestui trecut şi sub falfâirile sgomotoase ale unor principii politice pe care nu şi le însuşise nici în esenţa lor ideală, nici în practică.

Minciuna a stat la baza acelei întregi acţiuni de opoziţie care şi-a dat toată silinţa să împiedece brutal orice încercare de consolidare a ţării. Timp de trei ani ţara a fost minţită la diferite reprize de către aceeaşi oameni cari îşi făcuse din minciună un caz politic şi din scandal şi agitaţie singurul drum spre satisfacerea mărunteior lor ambiţiuni. In ultimul an aceeaşi minciună organizată a răscolit totul, şi dacă ţara nu s'a lăsat târâtă în prăpastie, e că ea s'a dovedit mai cuminte decât o bănuiau conducătorii partidului naţional şi ai partidului ţărănist.

Adevărul care isbucneşte astăzi cu brutalitate şi dintr'o parte şi din alta este răsbunarea trecutului de minciună şi demagogie al celor două partide prietene până acum.

Prietenia aceasta, ea însăşi o formidabilă minciună, lipsită de elementele esenţiale ale prieteniei, loialitatea de intenţi reciproce, nu putea să dureze, şi e o minune că a putut să ţină atâta vreme fără să reacţioneze adevărul pe care îl ascundeau. Numai intensitatea minciunei i-a putut de atâta trăinicie.

Lupta care se deschide acum, cu violenţele ei inerente, nu poate fi decât ultima fază de existenţă a două partide pornite dintr'un început pe căi piezişe. Partidele politice sunt în diversitatea loc creaţiuni ale aspiraţiunilor publice diverse. Cele două partide ale defunctei opoziţii unite au ieşit din acelaş păcat iniţial, minciună şi ambiţie. Partidul ţărănist s'a născut din defraudarea unui moment public, atunci când pretutindeni în vechiul regat se manifesta o vie şi firească reacţiune — dar numai momentană — împotriva trecutului. Mişcarea pentru liga poporului neavând la bază decât nemulţumiri trecătoare, era firesc un mijloc de provocat confuzie în masse. Câteva ambiţiuni deviate de la această mişcare, fără însă a se afişa vădit ca vrăjmaşe ei, ni-au adus creaţia partidului ţărănist. Partidul naţional, vechiul partid naţional şi-a terminat misiunea odată cu proclamarea unirii.

Conducătorii de astăzi ai partidului naţional au simţit acest adevăr la Alba-Iulia, dar n'au voit să se plece lui, pentrucă fiecare din ei reprezinta o ambiţiune aparte, străină de aspiraţiunile unanime ale masselor populare ardeleneşti. Continuarea unei acţiuni comune sub aceeaşi firmă a vechiului partid naţional s'a făcut printr'un acord tocit al acestor ambiţiuni cari voiau să se satisfacă cu orice preţ. Fatal s'a spus la baza acestui partid minciuna.

In aceste condiţiuni era de aşteptat sfârşitul care se anunţă acum. oricari vor fi fost în trecut stări înţelepte pentru a-l înlătura. Dacă energia cheltuită inutil spre scopuri străine intereselor generale, ar fi fost pusă în slujba unor cauze drepte şi cinstite, astăzi n'am vedea partidul naţional ducând luptă „fratricidă" contra partidului ţărănist. Adevărul şi dreptatea se răzbună însă şi ce cele două partide de scandal şi minciună vor fi peste câţiva ani amintirea unui vis urât.

A. R. Gus.

In jurul chestiei epidemiei de turbare din Ardeal

— Restabilirea unui adevăr —

Se ştie că ziarul maghiar „Keleti Ujság" a publicat un articol alarmant asupra unei periculoase epidemii de turbare în Ardeal, întemeindu-şi afirmaţiile pe unele declaraţiuni pe care le-ar fi obţinut dela d. dr. Lupan, medic secundar al institutului Pasteur. Alarmaţi la rândul nostru de descoperirile susnumitului ziar, am ţinut să controlăm şi să verificăm informaţiunile sale, adresându-ne direcţiunei regionale sanitare din Cluj. Dl dr. Titus Ionescu directorul regional în declaraţiile ce ni le-a făcut, a desmintit cortegoric informaţiunile date de ziarul „Keleti Ujság", făcând în acelaş timp observaţiuni aspre asupra uşurinţei cu care d. dr. Lupan a înţeles să facă declaraţiuni presei.

Astăzi însă suntem sesizaţi într'un mod mai complect asupra aces ei chestiuni, de aceia înţelegem să restabilim adevărul deplin. Dinţcele relatate mai jos se va vedea încă odată spiritul tendenţios, cu care în genere toate ziarele maghiare, înţeleg se trateze toate chestiunile care ating autoritatea şi demnitatea instituţiunilor româneşti.

* * *

Dl dr. Lupan a adresat medicului şef al spitalului Antirabic, următoarea scrisoare, care apoi a fost comunicată Directoratului Regional Sanitar.

„Publicaţiunea apărută în ziarul maghiar „Keleti Ujság" din 25 Maiu este rezultatul unei convorbiri particulare ce am avut cu unul din dnii redactori ai ziarului, care a înţeles şi redat greşit datele asupra căror am discutat relativ la cazurile de turbare cu incubaţie scurtă ivite în unele localităţi din Ardeal şi a tratamentului antirabic. Am fost surprins de faptul cum a apărut în ziar, pentru că modul cum a fost redactat acest articol, lasă ca să se întrevadă o atingere a prestigiului diverselor instituţiuni ale statului, ceia ce nu pot nici concepe, nici aproba, cu atât mai mult cu cât eu însumi fac parte din personalul medical al unei asemenea instituţiuni",

In urma acestei scrisori d. dr. Titus Ionescu ne-a comunicat următoarele:

Directoratul regional sanitar a luat cunoştinţă de declaraţiile dlui dr Lupan cuprinse în scrisoarea de mai sus în urma căror, aprecierile făcute cu privire la pregătirea dsale ca medic, cad dela sine".

*

Acestei noui lămuriri, vor edifica desigur pe deplin opinia publică.

Dac.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului

Adunarea asociaţiei medicilor

Alegerea noului comitet — Chestiunea materială şi militară a medicilor — Chestiunea nouei legi a practicei dentare

Miercuri seara a avut loc în amfiteatrul Clinicei chirurgicale adunarea convocată de Asociaţia medicilor din ţară, secţia Cluj—Cojocna.

Adunarea se deschide în faţa unei frumoase asistenţe de profesori şi medici. Numărul participanţilor e de 120—140.

Dl rector Jacoboviciu, face darea de seamă despre activitatea din anul trecut a filialei. Arată că azi situaţia medicilor e foarte grea, în urma scumpetei generale; chiar pentru aceasta congresul dela Cernăuţi va lua măsuri în această chestiune revizuind tariful. Dl dr. Jacoboviciu mai arată că trebuie să se revizuiască şi situaţia militară a doctorilor ofiţeri în rezervă.

Arată apoi că asociaţia a pierdut un valoros membru al ei, în Dr. Totoianu, decedat nu demult. Asistenţa se ridică în picioare în semn de pietate.

Dl Jacoboviciu preşedintele filialei demisionează. Se alege ca preşedinte ad-hoc prof. Dr. Bilaşcu. Dl Buia propune să se exprime D-lui Jacoboviciu mulţumiri pentru felul cum a condus Asociaţia anul trecut. Propune alegerea D-sale şi pe anul viitor.

Dl Dr. Iacoboviciu e reales preşedinte cu unanimitate. Dnii Dr. Başiota Bazil şi Dr. Konradi Daniil sunt aleşi de vicepreşedinţi. In comitet se aleg dnii: Dr. Coriolan Tătar, Dr. Septimiu Bariţ, Dr. Octavian Filipescu, Dr. Arpad Gergely, Dr. Ioan Buia, Dr. Geşpanu, Dr. Lăzărescu, Dr. Silagyi şi Dr. Vereş.

După alegere ia cuvântul dl prof. Dr. Bilaşcu spunând cu nouă lege a practicei dentare dă drepturi neadmisibile technicienilor.

Spune că corpul medical trebuie să sprijinească pe colegii doctori dentişti în acţiunea pornită pentru înlăturarea acestei jigniri.

Dl Iacoboviciu propune ca Dl Bilaşcu să refereze despre chestiunea aceasta la congresul dela Cernăuţi, ce se va ţinea la 8—9—10 Iulie.

Şedinţa se termină cu înscrierea medicilor cari doresc a participa la congresul dela Cernăuţi. S'au înscris 42 medici, între cari profesorii Dr. Haţiegan, Dr. Ureche, Dr. Mihail, Dr. Tătar, Dr. Moldovan şi Dr. Gane.

Iubileul confratelui maghiar „Ujság"

Un număr festiv apărut astăzi ne aminteşte lucrul ştiut de mai nainte: Ziarul „Ujság" a împlinit 25 ani de existenţă.

Jubilările de acest fel sunt bune ocazii pentru anumite precisări şi revizuiri, atât pentru prieteni cât şi pentru adversarii.

Prietenii nu şi-au spus încă cuvântul, un lucru care nu ne împiedecă însă a ne spune părerea noastră, a celor cari suntem trecuţi drept adversari ai ziarului ce jubilează. Douăzeci şi cinci de ani în viaţa unei gazete constituie o epocă lungă, mai ales aici, în Ardeal. Şi consecvenţa respectată în douăzeci şi cinci de ani e un lucru lăudabil.

Şi „Ujság" pentru aceasta trebuie să fie lăudat. Douăzeci şi cinci de ani a fost consecvent aceluiaşi principiu în ceiace priveşte pe Români: ei sunt meniţi a intra în sânul naţiei maghiare, ori a pieri.

Acest principiu l-a profesat şi la susţinut ori deschis, ori printre rânduri. Independenţa acestui ziar trâmbiţată cu prea puţină modestie în orice ocazie, a fost un lucru real în ceiace priveşte orientarea în politica internă a ţării ungureşti. Ori care ar fi fost guvernul cârmuitor, această independenţă a ziarului i-a dat posibilitate de a avea acelaşi atitudine faţă de noi Românii, cari am fost acelaşi valahi atât pentru democratul ziar unguresc cât şi pentru oficiosul lui Tisza.

Că glasul „Ujság"-ului a fost mai cumpătat, loviturile lui au fost mai îndulgente, date cu mai puţină putere, e foarte posibil. Dar noi le-am simţit cu acelaşi durere, şi le aşteptam cu acelaşi înfrigurare căci şi ele loveau în ce aveam mai scump: în mândria şi în existenţa noastră naţională.

„Ujság" pretinde că pe vremuri cerea drepturi egale pentru toţi cetăţenii ţării, aşa dar implicit şi pentru noi. Nu vrem să răsfoim colecţiile prăfuite ale „Ujság"-ului pentru a-i dovedi [illegible] aceasta nu întotdeauna a fost aşa. Admiţând celace susţine „Ujság", trebuie să constatăm un lucru: „Ujság" propunea poate alte mijloace şi alt tratament pentru noi ca cel acordat din partea guvernărilor de pe vremuri.

In locul asupririlor poate ar fi dorit pentru noi un regim de libertate — să admitem —, dar numai pentru a ajunge la acelaşi ţintă unde tindeau cei ce cereau asuprirea noastră. Unii prin oprimare alţii prin libertate vroiau să ajungă la renunţarea noastră la idealurile naţionale deci la desnaţionalizarea noastră.

Acesta este motivul pentru care noi ne-am considerat şi ne considerăm ca făcând parte din tabăra adversarilor lui „Ujság". Altfel nici nu putea să fie: ceice erau duşmanii idealului nostru naţional erau duşmanii noştri proprii.

Cât despre activitatea şi ţinuta ziarului „Ujság", decând s'a împlinit idealul nostru naţional, nu avem mult de adăugat celor spuse de noi în atâtea rânduri. Dorinţa de a realiza armonia între popoarele din Ardeal — ţinta din trecut şi din viitor pentru a cărei realizare pretinde „Ujság" că luptă, nu o va realiza nici odată cu mijloacele ce le-a utilizat până acum faţă de noi.

Dispreţ aristocraţie şi „armonie democratică" nu încape sub acelaş obroc.

Dacă „Ujság" va şti să se conformeze noilor împrejurări altfel decât până acum şi altfel decât „Ellenzék" — fratele său mai bătrân şi mai arţăgos — la jubileul său de 50 de ani vom avea poate alte cuvinte pentru el.

Acum concluzia noastră nu poate fi decât una: drumul apucat de „Ujság" e greşit, ne ducând la ţinta propusă. E greşit — o afirmăm cu tărie; la democraţie şi la înţelegere nu merge drumul ce-l parcurge împreună cu „Ellenzék". Prietenii duşmanilor mei, nu pot fi amicii mei, e lucru vechiu şi îl ştie desigur şi „Ujság".

◆ INFORMAŢII ◆

— **Faptă frumoasă.** Dl Drilea Gheorghe notarul comunei Şerghiş din Bihor a donat pentru biblioteca şcoalei din acel sat suma de 200 lei.

— **Congresul farmaciştilor angajaţi.** Congresul farmaciştilor angajaţi din Transilvania şi Banat va avea loc în Cluj în ziua de 1 Iulie a. c. orele 10 şi 30 a. m. în sala prefecturei.

— **Promovare.** Ieri la orele 12 a. m. în aula Universităţei locale, a fost promovat doctor în Medicină, domnul Eugeniu S. Spanier.

— **Livrările germane pentru România.** Cu titlul de reparaţiuni datorite de Germania şi cari pentre 1922'23 se ridică la 29 milioane 200 mil mărci aur, România a comandat 110 vagoane de călători de clasa I. şi II-a 20 locomotive, şine, aparate telegrafice, telefonice, material de cale ferată etc.

In afară de aceste 110 vagoane, Germania va furniza încă României 420 vagoane cu titlul de restituţiuni în natura şi în schimbul de mărfuri diverse.

Graţie acestui acord, care se va executa în luna Septembrie, criza de vagoane pe căile ferate va fi întrucâtva uşurată.

— **O nouă echipă sportivă.** Funcţionarii Prefecturei Poliţiei locale au întemeiat saptămâna aceasta, o societate sportivă al cărui preşedinte de onoare este dl Romulus P. Voinescu, directorul general al poliţiei şi siguranţei din înteaga ţară, iar preşedintele activ dl Prefect Valeriu Popovici.

Primul match de foot-bal al echipei poliţieneşti va avea loc Duminecă 1 Iulie între ei şi echipa gazetarilor maghiari, la arena sportivă din localitate.

— **Vamale.** Biurourile vamale au fost invitate de Direcţiunea generală a vămilor ca să înapoeze de urgenţă Comisiunii superioare de cumpărarea cerealelor de pe lângă ministerul de agricultură şi domenii toate autorizaţiile de export de cereale emise de această comisiune, autorizaţii însă cari au fost complect executate la export.

— **Secerişul grâului a început.** Ministerul de agricultură face cunoscut că s'a început secretarul grâului în Oltenia şi Muntenia.

De asemenea se continuă cu al doilea săpat al porumbului în Muntenia, Oltenia şi Banat şi cu primul în Basarabia, Bucuvina şi Moldova.

Ploile care au căzut în ultimul timp au îndreptat porumburile, fâneţele şi păşunele.

In ziua de 24 Iunie a. c. s'au întâlnit la Beiuş absolvenţii liceului „Pavel" din acel oraş, seriile 1893 şi 1913, pentru a serba aniversarea a 30 şi 10 ani de la absolvirea liceului.

•

In jud. Arad s'a strâns, până în prezent, suma de patru milioane şi jumătate lei pentru noile construcţii şcolare.

Se construesc în acest judeţ 25 şcoli primare, care vor fi terminate până la toamna.

— **Expoziţie.** In localul şcoalei profesionale de fete din str. V. Stroescu Nr. 14, se află deschisă în zilele de 29—30 Iunie şi 1 Iulie, o expoziţie de croitorie, dantele, lingerie şi desen, toate lucruri executate cu mult gust, de către cele 35 eleve ale şcoalei profesionale, singură de acest fel în întrega Transilvanie.

— **Alegerea locurilor de învăţători.** In zilele de 15—22 Iulie vor fi invitaţi la ministerul instrucţiunei absolvenţii şcoalelor normale să-şi aleagă posturi în învăţământul primar.

— **Sportive.** Funcţionarii oficiului poştal din localitate, voind a-şi forma o echipă sportivă proprie, apelează la ajutorul bănesc al marelui public.

Ofrandele se vor trimete pe adresele D-lor Dr. Ilie şi Virgil Lazăr, la oficiul poştal central din str. Regele Ferdinand.

— **Se caută desenator pentru Clinica Medicală; leafa lunară 1500 lei.**

Toţi Babylonaşi încălţăminte
Toţi cismarii pot!

2828

— **Pentru construcţiile de şcoli.** Direcţiunea construcţiilor din ministerul muncii face cunoscut că se acordă reducere de transport pe căile ferate pentru materialul de construcţie necesar şcolilor rurale. Aprobarea de transport se va da în urma avizului ministerului instrucţiunii.

— **Sacrilegiul din Lupeni.** Răufăcători au pătruns în biserica romano catolică din Lupeni de unde au furat banii adunaţi în lăcriţa sf. Antonie. Apoi au tăiat în bucăţi două stihare episcopale (numite în latineşte alba) cusute cu fir, au svârlit vasul în formă de soare (monstrantia), în care se arată credincioşilor sfântul trup şi sânge al Mântuitorului şi au împrăştiat prin biserică cuminecătura. La o săptămână, cazul s'a repetat la biserica română-unită, tot în Lupeni. De aci s'au furat două linguriţe de mult preţ, cu cari preotul împărtăşia pe credincioşi, şi s'au făcut şi alte pagube. Poliţia caută pe făptuitorii acestor nelegiuiri.

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

Statutul functionarilor

Câteva dispoziţiuni din acest statut cari sunt favorabile funcţionarilor vor fi aplicate imediat

— Consiliile de disciplină —

Prin noul statut al funcţionarilor publici, alcătuit de actualul guvern, statut care în cel mai scurt timp va fi pus în aplicare în întreaga ţară, s'a hotărât ca în fiecare oraş să se constitue aşa zisele consilii de disciplină.

Rostul acestor consilii de disciplină instituite prin noul statut al funcţionarilor este de a asigura soarta slujbaşilor. De unde până acum ori care funcţionar al statului putea fi pus în disponibilitate fie din motive de economii bugetare, fie pentru a satisface ambiţia personală a vre-unui şef de serviciu sau director, cu începere dela data punerei în aplicare a acestui statut nici un funcţionar public nu va putea fi concediat sau pus în disponibilitate fără avizul acestui consiliu de disciplină.

Ministerul de interne dorind ca unele dispoziţii din statut cari sunt în favoarea funcţionarilor să fie puse în aplicare chiar de pe acum, adică înainte ca statutul în întregimea lui să fie aplicat, a hotărât ca consiliile disciplinare prevăzute la art. 60 să fie constituite şi să fie pus în funcţiune imediat.

■

In acelaş timp, Ministerul de interne a dat tuturor prefecţilor de judeţ din ţară instrucţiunile necesare în vederea constituirei imediate a acestor consilii disciplinare.

Dl Prefect al judeţului Cojocna, Al. N. Ştefănescu, a recomandat Ministerului de interne ca membrii în consiliul de disciplină pe următorii: Dl dr Oct. Utalea, primarul oraşului din partea primăriei, dl Gheţie, subprefectul judeţului Cojocna din partea prefecturei.

Ca supleanţi ai acestui consiliu de disciplină, dl Prefect al judeţului a recomandat pe dl Aurel Moga, consilier comunal şi pe dl Şneider prim-notar.

Aceştia vor fi numiţi cu decret regal.

•

Această hotărâre luată de Ministerul de interne şi pusă imediat în aplicare a produs o vie satisfacţie printre toţi funcţionarii.

Prinderea autorului atentatului contra lui Pasici

Autorul atentatului contra lui Pasici a fost arestat. El se numeşte Milintin Ratci, fost funcţionar la bancă. Familia sa era stabilită la Budapesta. Atentatorul a declarat că a comis atentatul din motive personale. Pasici a fost uşor rănit la mâna stângă de glonte şi la ochiul stâng de către spărturile geamului prin care a trecut glontele.

Regele Alexandru a vizitat pe Pasici îndată după producerea atentatului. Cetăţenii au făcut o grandioasă manifestaţie de simpatie pentru Pasici, veştejind actul atentatorului.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé Mai eftin ca la alţi! Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Ferd. 98 Telef. locuinţa 1099 Str. Brătianu 9
2725

C. C. Arion

Câteva cuvinte despre omul care a dispărut

La Bucureşti a murit C. C. Arion, fost ministru în câteva rânduri, fost reprezentant al ţării în mai multe împrejurări, şi profesor de drept comercial la universitatea din Bucureşti. In Ardeal puţini au cunoscut figura lui de bătrân îngăduitor. cu surâsul bun ascuns sub mustaţa-i stufoasă, românească. Membru al partidului conservator, a căzut în ul'are odată cu partidul care nu mai putea să se menţină în viaţa publică cu principii din alte timpuri.

Constantin C. Arion a fost una din figurile de elită ale vieţii noastre publice din ultimii treizeci de ani, anteriori războiului Orator distins, din generaţia marilor oratori cari înţelegeau să spună adevărul oricât de aspru şi dureros cu zimbet pe buze şi cu eleganţă în vorbă. In aceeaşi măsură C. C. Arion a fost un om politic de rasă, din buna rasă a oamenilor de altădată cari închinaţi unei idei oricât de combătută, ştiau să rămână credincioşi ideii şi sinceri faţă de ea şi de opinia publică spre care se îmbia.

Doctor în drept de la Paris, C. C. Arion a dat ţării tot ce averea sa personală, bogata sa erudiţie şi strălucita sa inteligenţă putea să dea mai bun. Ministru al instrucţiunei în cabinetul Carp de la 1900, apoi ministru de interne în cabinetul Maiorescu, schimbând portofoliul pentru domenii în acelaş cabinet la 1912, el şi-a încheiat cariera ministerială cu ultimul minister conservator, acela care la 1918 a tratat cu nemţii pacea de la Bucureşti.

Ca ministru de externe în acest cabinet, Arion s'a purtat cu un deosebit tact faţă de duşmanii cari voiau să ne distrugă, tergiversând tratativele până ce s'au arătat cele dintâi semne ale unirii care trebuia să vină.

Bun român, deşi închinat ideii conservatoare nepotrivită vremilor noastre, C. C. Arion moare lăsând o veşnică amintire în lumea politică şi un simţitor gol în lumea universitară.

Să-i fie ţărâna uşoară!

Prăznuirea lui Andrei Şaguna la Cluj

— Parastasul dela biserica ortodoxă —

— Solemnitatea din Aula Universităţii —

Astăzi la ora 10 a. m. s'a oficiat în biserica ortodoxă din Cluj un parastas întru pomenirea marelui Andrei Baron de Şaguna, din partea P. S. Sale Episcopul Niculae Ivan, asistat de preoţii Sevastian Stanca, Ioil Ghiuruţan, Laurenţiu Curea, I, Muşat şi diaconul Aurel Todoruţ, în presenţa unui public numeros.

Au fost represintate toate autorităţile militare şi civile. Intre cei de faţă am remarcat prezenţa următorilor: Dl General Anastasiu, Dl primar Utalea, Dl prefect delegat Ştefănescu. Dl rector al Universităţii Iacobovici, Dnii profesori Dr Ioan Lupaş, Al. Lăpădat, Marin Ştefănescu, Meruţ, Martinovici Boilă, Dl Iuliu Maniu, fostul prefect Tămaşiu, Dl revizor şcolar Wilt, etc.

Cântările liturgice au fost executate de corul episcopiei. La sfârşitul slujbei P. S. S'a Păr. Episcop a rostit un foarte frumos panegiric, în care arată situaţia bisericii ortodoxe şi a neamului românesc înainte şi după epoca lui Şaguna. Inşiră măreţele şi nemuritoarele lui fapte pe teren bisericesc, şcolar şi cultural, cari au ridicat întreg neamul românesc din fosta Ungarie şi l'a pregătit pentru marile evenimente ce-aveau să urmeze şi pentru cari s'a făcut vrednic, ca naţiunea recunoscătoare să-i păstreze pe veci memoria. Serviciul divin s'a încheiat la ora 11 şi un sfert,

Solemnitatea din Aula Universităţii

La ora 11 a. m. a avut loc în Aula Universităţii o altă serbare pentru comemorarea împlinirei celor 50 de ani dela moartea mitropolitului Şaguna. Serbarea se deschide cu o scurtă cuvântare a rectorului dr Iacobovici, care a arătat meritele lui Şaguna şi recunoştinţa la care are dreptul din partea generaţiei de azi.

Dl profesor universitar Marin Ştefănescu vorbeşte în numele despărţământului Cluj al „Asociaţiunei„. Şaguna a îmbinat în mod admirabil — spune oratorul — iubirea de patrie cu iubirea neamului şi a legei creştineşti. Cultul patriei este de altfel nota esenţială a vieţii noastre naţionale. Acest cult trebuie mai ales să-l respectăm acum, în vremurile de după unire. Pentru noi, cari ca popor, în trecut nu ştiam să îmbinăm cele două naţiuni cum ştia Şaguna, e foarte important să e ştim face azi.

Avem lipsă de solidaritate naţională în mod absolut. Trebuie însă să ştim să facem legătură între insticiul naţiona, al poporului şi scânteierile geniale ale oamenilor noştri mari.

Aceasta o ştia face în mod admirabil Şaguna. Judecat prin o prizmă filosofică putem învăţa dela el cea mai ideală iubire de neam. Cu aceasta nu ne închidem în faţa umanităţii, civilizaţiei şi culturii. Dar mergem spre ele fără să ne sacraficăm naţionalitatea noastră".

Dl prof. Ion Lupaş analizează activitatea lui Şaguna în legătură cu „Astra" precum şi statutul organic — constituţia românească depe vremuri. Arată tot ce a făcut Şaguna pentru românism şi cultura românească. Cu obiectivitatea istoricului Dsa dă o schiţă amănunţită şi precisă a întregei opere a marelui Mitropolit român venit dela fraţii dela Sud — macedoromâni — ca să ne aducă prinosul lor de lumină. Festivitatea s'a încheiat la ora $1\frac{1}{2}$.

Ce este societatea „Ungurilor cari se deşteaptă"

— O tovărăşie de asasini — Compioturi şi asasinate

Zilele trecute telegrame din Budapesta anunţau că poliţia instrumentând în afacerea compioturilor urzite de curând în capitala Ungariei a făcut descoperiri senzaţionale. Astfel s'a stabilit că fraţii Kovacs, cari se bucură de o mare trecere în sânul conducerii societăţii iredentiste „Ungurii cari se deşteaptă", sunt făptuitorii unor asasinate săvârşite în ultimul timp la Budapesta şi cari fuseseră făcuţi scăpaţi graţie protecţiunei de care se bucură societatea în cercurile guvernamentale maghiare.

Aceste asasinate fuseseră calificate de societatea „Ebredö" ca acte de terorism politic prin care societatea ţintea să-şi asigure puterea politică.

In urma acestor fapte poliţia a arestat pe fraţii Kovacs luând în acelaş timp măsuri de pază întrucât erau informaţiuni cum că Ebrediştii intenţionau să atace înarmaţi localul poliţiei pentru a libera pe asasini.

Din telegramele dela Budapesta pare a se desprinde hotărîrea: guvernului Bethlen de a proceda fără cruţare înpotriva acestei societăţi care la adăpostul unui ideal iredent nu face decât asasinate mârşave. Ce a determinat această schimbare în atitudinea guvernului maghiar faţă de societatea „Ébredö" pe care până acum a încurajat-o şi a sprijinit-o în toate acţiunile ei, n'am putea spune. Fapt este că poliţia a descoperit o însemnată cantitate de ecrasită ascunsă de conspiratori într'o casă din bulevardul Teréz. Or cercetările poliţiei cari au ajuns la atari rezultate nu se putea îndeplini fără asentimentul guvernului. Printre cei arestaţi se găsesc şi câţiva parlamentari.

Faptele acestea dovedesc ce era în realitate societatea „Ébredö", o înjghebare de asasini cari plimbând prin faţa achilor ungurilor mirajul revanşei maghiare căutau să pună mâna pe conducerea statului maghiar.

Suntem curioşi să vedem dacă presa maghiară dela noi, în faţa acestor descoperiri îşi va păstra căldura cu care totdeauna a apărat această sociatate, ori decâte ori dintr'o parte sau alta s'au adus învinuiri îndreptăţite acestei tovărăşii de asasini.

Sacouri de lüster şi veste
Costume ce se pot spăla
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii
Telefon 431.
2653

Vizita Suveranilor noştri în Polonia

Primirea strălucită făcută la Cracovia. Dejunul. Vizitarea Bisericei Smaria şi a castelului Wawel. Sosirea în ţară a Suveranilor

Trenul special în care călătoreau Suveranii României a sosit Mercuri dimineaţa la Cracovia. Oraşul îmbrăcat în haină de serbătoare a făcut înalţilor oaspeţi o primire plină de entuziasm. De pretutindeni se aruncau flori şi se manifesta frenetic în semn de simpatie. In gară Suveranii au fost întâmpinaţi de primarul oraşului, care într'o caldă cuvântare a exprimat bucuria pe care o simt cetăţenii Cracoviei pentru cinstea care li se face. Regele a răspuns că se simte emoţionat de simpatia care ise arată şi pe care o crede îndreptată ţării pe care o reprezintă, România.

Suveranii au vizitat apoi Biserica Smaria, f[illegible]urile castelului Wawel cu mormintele regilor poloni, unde au depus o coroană pe mormântul marelui erou polon Koscinsko. La ora unsprezece Familia Regală şi suita au vizitat salinele de la Vieficika, după care a luat dejunul la voevodul Ganetzki. După prânz a avut loc un gardeu-party la Iancutz, oferit de contesa Potocki.

•

Joi dimineaţa trenul regal s'a îndreptat spre ţară. Pretutindeni în drum, populaţia ieşia înaintea trenului ovaţionând frenetic trecerea Suveranilor şi distinşilor demnitari ai României. Seara trenul a trecut frontiera pe la Nepolocăuţi, iar astăzi la prânz Suveranii au sosit la Sinaia.

•

Dl I. I. C. Brătianu, prezidentul consiliului de miniştri. şi dl I. G. Duca, ministrul de externe, cari însoţeau Familia Regală, au sosit în Capitală.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Aliaţii vor face un demers colectiv contra turcilor relativ la chestiunile în litigiu.

Luptele între Greci şi Turcii au început

Grecii au debarcat trupe la Egri-Liman. Turcii opunând rezistenţă a avut loc o ciocnire, în urma căreia Grecii s'au retrascu pierderi serioase.

Explozia de la fortul „Căţelul" din Capitală

După constătările comisiunei de anchetă, explozia de la fortul „Caţelul" se atribue unei imprudenţe a câtorva lucratori, cari au lovit o mină.

Sunt patru morţi şi cinci raniţi.

•

D. Oromolu, guvernatorul Băncii naţionale a plecat aseară la Londra, unde se va intâlni cu d-l Vintilă Bratianu.

Groaznica nenorocire de tren dela Oradea Mare

Cauzele nenorocirei — Incă doi morţi

După cercetările ce s'au făcut ieri, Ioan Pop, funcţionar la oficiul de mişcare a uitat să însemne în foaia de drum a trenului de marfă nr. 2594, că trebue să stea şi la staţia Cordău.

Cantonierul Mihail Sălăjan, voia cu toate aceste să oprească trenul în numita staţie, dar conducătorii trenului Arpád Vitrich şi Iuliu Töttös n'au observat semnalul.

La distanţă de o 100 metri, s'au făcut încercări ca să se oprescă trenul, dar fără rezultat. Frâna funcţiona rău. Şeful de gară Alexandru Porteanu şi Ioan Pop sunt puşi sub pază.

Cum am anunţat ieri, dintre sfărâmături s'au scos 5 cadavre: tetele Vilma Dudás, Lida Pongraţ negustorul vienez Alfred Reisz, precum şi soţia şi fata casierului c. f. r. Iuliu Váczi.

Dintre cei greu răniţi au mai murit în cursul zilei de ieri soţiile lui Adolf Frölich şi Adolf Wilkesz.

CIORAPII Lloyd 1473 2847
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Criza industriei germane

— Rezultatele nefaste ale rezistenței pasive —

Măsurile tot mai drastice luate de guvernul francez față de rezistența pasivă a Germaniei se resfrâng în întregimea lor asupra industriei germane, așa că situația aconomică din Germania devine din zi în zi mai gravă.

Inflațiunea monetară a luat proporțiuni, fantastice. Ramurile industriei germane cari nu și-au calculat prețurile în valută forte sau în mărci-aur, au suferit cel mai mult, din cure cauză industria minieră din regiunile neocupate de armata franceză, se află aproape complect într'o criză acută.

Cu toate că indexurile au fost luate în seamă la fixarea lefurilor muncitorilor, deprecierea mărcii schimbând de la o zi la alta posibilitățile de trai, lucrătorii au fost nemulțumiți și n'au mai lucrat ca în trecut.

Lipsa de cărbuni se resimte tot mai mult.

In luna Aprile s'au importat 4 și jumătate milioane tone cărbuni din Anglia și Cehoslovacia. Cu toate acestea unele ramuri ale industriei germane au fost nevolte să-și reducă producțiunea din cauza lipsei de combustibil.

In deosebi industria metalurgică a avut de înregistrat pierderi multe în urma faptului că materiile brute, pe care se contase în vederea fabricațiunei viitoare, au fost oprite în regiunile acupate de armata franceză.

Industria chimică s'a menținu relativ bine până la ocuparea uzinelor „Rheinische Anilinfarbenfabrik" de către francezi. Prețurile au ajuns însă, deasupra parității mondiale, așa că multe produse farmaceutice, cari înainte vreme au fost livrate exclusiv de Germania, se aduc azi din Anglia și din Franța.

Industria lemnului din unele părți ale Germaniei, și-a întrerupt chiar activitatea timp de câteva săptămâni, ferăstraele producătorilor fiind nevoite să-și concedieze lucrătorii. Deprecierea valutei germane a făcut ca importatorii din Germania, să fie foarte rezervați față de multele oferte din Austria, Polonia, Cehoslovacia și România.

Industria textilă, nemai putând concura cu produsele engleze din cauza enormelor urcări de prețuri a fost nevoită să-și reducă simțitor producțiunea. Industria bumbacului și fabricele de tricotaje din Saxonia au fost cât se poate de nefavorabil influențate în urma criticei situații a băncilor de care au fost finanțate până acum.

In general, situația industriei devine tot mai tragică, rezistența pasivă având o influență activă, dar catastrofală asupra economiei politice, copleșite de patru ani de norme politice, cari n'au nimic comun cu progres și cu o mentalitate sănătoasă.

Societatea Anonimă, Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița și-a ținut Sâmbătă 23 Iunie 1923 a treia adunare generală ordinară în prezenta a 38 acționari reprezintând 149.264 acțiuni.

Conform bilanțului prezintat adunării, exercițiul 1922 se încheie cu un beneficiu net de lei 36.848.747.24. Cu privire la distribuirea acestuia s'a hotărât plata unui dividend de 20 la sută adică 100 Lei de acțiune, trecerea la fondul de rezervă a unei sume de Lei 3.684.874.72. Deasemeni s'a hotărât întrebuințarea sumei de Lei 4.037.080 la formarea unui fond de distribuit funcționarilor și lucrătorilor societății și Lei 807.416.— la formarea fondului de pensiuni al funcționarilor. Adunarea Generală a mai hotărât ca dividendul să se plătească cu începere de la 23 Iulie a. c. la următoarele bănci: la București la Banca Marmorosch, Blank & Co., la Cluj: la Banca Agrară, la Sibiu: la „Albina" Institut de Credit și Economii și la Timișoara: la Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acțiuni. Impozitul asupra dividendului va fi plătit de către Societate în sarcina gestiunei sale.

Adunarea Generală a procedat la alegerea unui nou consiliu de administrație din care fac parte D-nii: C. I. Argetoianu, Dr. I. Beu, Mauriciu Blank, Dr. Valeriu Branisce, Mihail Cantacuzino, Dr. Georges Guenther, Baron Vladimir Hertya, Oscar Kaufmann, Oscar Kiriacescu, Prof. Alex. Lepădatu, E. D. Magde, G. Pereire, Dr. I. Popovici, Dr. Rudolf Sieghart, N. P. Ștefănescu, A. Veith, Douglas Vickers, Alex. Weiner. Ca Censor nou a fost ales Dl. Mihail Georgescu, Directorul General al Băncei Generale a Țării Românești.

In raportul sau relativ la noua comisiune, consiliul a comunicat, că asupra celor 120.000 acțiuni s'au subscris 181.906 acțiuni. In urma întrebărei unui acționar, se comunică, ca comisiunea delegată de către Guvern în baza legei „Reșița" pentru repartizarea noilor acțiuni, își are lucrările în curs.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, Societate Anonimă.

Dăm în chirie
pentru birouri în casă nouă **trei camere cu anticameră** în Strada Avram Iancu 3, parter.
2898
Deslușiri dă „**Ferarla**" **S. A.** Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 525
Se lucrează în rate lunare

S'a deschis Fotocincografia
Polonyi Albert
Cluj, Str. Minoriților 2.
Pregătește tot felul de **clișee** în una ori în mai multe culori. — **Efigii gravate în metal, pentru fabricanți de mașini mobile etc.** — Comenzile din provincie se expediază în ziua sosirei comandei.
Lloyd 1840 2899

Incomparabil
și se găsește pretutindeni
Geza Herczeg
fabrica chimica
Cluj.
Lloyd 1721 2879

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină
PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
Deposit la 2747-1
Emil Blaga, Cluj

mașina de scris americană
vânzarea exclusivă
la 2744-6
Librăria LEPAGE
Cluj. Cereți ofert

Reclama este sufletul comerțului

Recrutarea elevilor pentru institutul sanitar militar

Condițiile de admitere

In vederea regulamentului institutului sanitar militar pe anul 1923—24, elevii se vor recruta după cum urmează:

a) Pentru secția medicală: dintre studenții români ai facultăților de medicină din țară b) Pentru secția veterinară: dintre studenții români ai facultăților de medicină veterinară, c) Pentru secția farmaceutică: dintre elevii români ai învățământului farmaceutic. Art. II. Spre a fi admiși la concurs, candidații vor adresa Direcției Institutului sanitar militar, cel mai târziu până la 31 Octombrie 1923 o cerere inscris însoțită de următoarele acte: a) Certificatul că este inscris la o facultate de medicină din țară, la facultatea de medicină veterinară sau farmarcie b) Actul de naștere, c) Actul de naționalitate și bună conduită a tânărului, model litera A). d) Act de poziție și onorabilitatea părinților, model litera B, Dacă părinți sunt ofițeri în neactivitate se cere certificatul litera C, iar dacă sunt în activitate aceste certificate nu sunt necesare, e) Angajamentul candidatului dacă e major, litera D. iar dacă candidatul e minor trebue consimțimântul autentic al părintelui sau tutorului prin care candidatul este autorizat a îmbrățișa cariera de ofițer sanitar model litera E. f) Candidații ce se prezintă pentru anul I și II. vor prezenta și act că nu au satisfăcut legea recrutării, g) Certificatul eliberat de Prefectura prin care să se constate că atât părinții cât și tânărul au renunțat la orice supușenie streină și că e supus român. h) Certificat dela Primăria comunei respective că candidatul nu e căsătorit.

Art. III. Materia asupra căreia se va depune concursul va fi materia din ultimul an de studiu iar pentrul an. I. din științele fizico-chimice, științeiele naturale, anatomie și higienă, conform programului liceului.

Art. IV. Concursul se va ține conform regulamentului Institutului sanitar militar Art. 13, 14, 15, 16, 17, și va avea loc în localul Institutului sanitar militar din București, strada Institutului medico-militar Nr 1, în dosul gării de Nord, colț cu strada Viiting și se va începe în ziua de 1 Ndembrie 1923.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 și se găsește de vânzare la Oficiile poștale.

Prețul 30 Lei.

CITIȚI PAGINA 8-a

Depozitul fabricei de sticlă din Turda
Cluj
Fischer
2787
Piața Unirii 13.
Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Steaua Română Societate Anonimă pentru Industria Petrolului

Activ — **Bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1922** — **Pasiv**

	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
Acționari	—	—	—	—	4.863.500	—
Cassa	—	—	—	—	9.344.216	99
Disponibil la bănci	—	—	—	—	137.433.439	77
Cupoane, cauțiuni. prime de asigurări, etc.	—	—	—	—	4.821.609	05
Terenuri petrolifere	27.639.449	40				
Adaus în 1922	3.046,451	90	30.685.901	30		
Amortizări până la 31 Dec. 1921	21.639.449	40				
„ pe anul 1922	3.046.451	90	24.685.901	30	6.000.000	—
Sondaja, fabrici, conducte, rezervoare și alte instalațiuni și imobile	161.103,822	88				
Adaus în 1922	34.211.159	36	195.314.982	24		
Amortizări până în 31 Dec. 1921	134.303.822	88				
„ pe anul 1922	31.616.159	36	165.919.982	24	29.395.000	—
Vapoare, locomotive, vagoane cazane	21.113.585	89				
Adaus minus scăderi în 1922	1.733.298	10	19.380.287	79		
Amortizări până la 31 Dec. 1921	8.213.585	89				
„ în 1922	1.546.701	90	9.760.287	79	9.620.000	—
Efecte și participațiuni	—	—	—	—	30.536.000	—
Stocuri de mărfuri	—	—	—	—	64.583.050	19
„ „ materiale și materiale în expediție	—	—	—	—	207.924.131	09
Diverși debitori	—	—	—	—	304.966.020	55
Diverse conturi debitoare	—	—	—	—	107.959.099	63
					917.446.067	27
Garanții de efecte și avaluri	3.179.115	50				
„ statuare	675.000	—				
	3.854.115	50				

	Lei	B.	Lei	B.
Capital	—	—	310.000.000	—
Rezervă statutară	15,758.697	92		
„ pentru asigurări	7.000.000	—		
„ specială	10.840.872	65	35.599.570	57
Obligațiuni	—	—	11.401.485	—
Cassa de pensiuni a funcționarilor	—	—	8.363.725	77
Dividende neridicate	—	—	23.722.048	50
Diverși creditori	—	—	155.388.428	39
Diverse conturi creditoare	—	—	194.217.768	17
Profit reportat din anul trecut	947.900	33		
„ net în 1922	179.805.240	54	180.753.140	87
			917.446.067	27

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

Debit — **Încheiat la 31 Decembrie 1922** — **Credit**

	Lei	B.	Lei	B.
Cheltueli generale	—	—	37.569.818	30
Contribuția la cassa de pensiuni a funcționarilor și pentru asigurări muncitorești	—	—	841.611	85
Dări și impozite	—	—	55.992.573	32
Dobânzi și prima obligațiuni	—	—	633.373	05
Diverse alocațiuni:				
Personal	5.000.000	—		
Cassa de pensiuni	1.000.000	—		
Fond de asigurări	2.000.000	—	8.000.000	—
Amortizări din:				
Sondage, fabrici, conducte, rezervoare, vapoare, vagoane-cazane și alte instalațiuni	—	—	36.209.313	16
Profit disponibil:				
Report din anul 1921	947.900	33		
Profit net pe anul 1922	179.805.240	54	180.753.140	87
			319.999.830	55

	Lei	B.
Profit reportat din anul 1922	947.000	33
„ brut din exploatare și din realizarea unor participațiuni	319.051.930	22
	319.999.930	55

Președintele consiliului de administrație. **Barbu Știrbei.** Director general, **C. Osicoanu.** Directorul contabilității, **Petre F. Marinescu.**

Verificat și găsit coform cu registrele.

Censori: **Ion Săvesca. Pascal Toncescu, N. Petrescu-Comnen.**

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Pungi, saci de hârtie

în execuție simple și luxuoase la

Papetărie Lepage, Cluj

cu sau fără antetul firmei. — Cereți catalog modele

2744-3

Cel mai nou tratament al sifilisului

cu

„TREPOL“

și **„NEO-TREPOL“** preparat cu baza de bismuth

Introdus de D-rii Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris.
Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sanitar Român.

Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL“ și „NEO-TREPOL“ recidivele sunt excluse.

Reprezentanți generali pentru toate România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI“ S. A.

București B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87.

Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

BABOS & Co. MAGAZINUL de FIERĂRIE

CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri, vase de bucătărie, frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

2887

Telefon 351

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR „VOREL“, BOMBOANE PECTORALE „VOREL“ în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR „VOREL“, GUDRONUL „VOREL“. Veți alege, după plăcere, unul din acest specialități.

Le găsiți la Droguerii și Farmacii. 2818-3

Depozitul central: **Farmacia „VOREL“, Piatra-Neamtz.**

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2223 CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Festivitatea dela Fântânele-Mărişel

— Un apel —

Primim spre publicare următorul apel:

Prin vitejia soldatului român şi cu ajutorul lui D-zeu ni s'au rupt lanţurile seculare care ne ţineau ferecaţi în jugul străin. Glasul străinilor a fost auzit în ceruri. Ziua re'nvierii naţionale a sosit, aşa încât acuma neturburaţi de nimeni putem să peregrinăm la locurile sfinte-istorice ca să comemorăm amintirea faptelor glorioase din trecut spre a ne însufleţi şi a primi noi forţe naţionale, pentru present şi viitor. Un astfel de loc istoric avem la „Fântânele" pe hotarul comunei Mărişel (jud. Cojocna) unde în 6 Iulie 1849 gloata ii români sub comanda tribunului Nic. Corcheş a sdrobit întreaga legiune a faimosului Vasváry, căzând el însuşi pe câmpul de luptă.

Vitejia străbună din acele vremuri şi locuri, a ostaşului român împreunată cu bravura femeilor române de sub conducerea Pelaghiei Roşu din Mărişel, merită atenţiune nepoţilor şi a strănepoţilor.

Fraţi Români! Veniţi deci cu toţii pe ziua de 7 Iulie a. c. (ziua sf. Ioan Botezătorul) la „Fântânele".

Programa zilei:

1. La 8 ore: Plecarea din Beliş la „Fântânele".
2. La 9 ore: Celebrarea sf. liturghii (pe locul istoric) şi Parastasul pentru odihna eroilor morţi.
3. La 11 ore: Discursuri festive.
4. La 12 ore: Declamări şi cântece naţionale.

După masă:

1. Şezătoare poporală cu prelegeri, cântece şi jocuri naţionale.
2. La 6 ore: Plecarea la Beliş.

Seara petrecere de vară în castelul din Beliş.

La Beliş se poate veni în 6 Iulie d. a. la 5 ore peste Huedin-Călăteşti, unde stau trăsuri la dispoziţie, sau pe valea Someşului. D-nii preoţi sunt rugaţi să-şi aducă adăjdiile cu ei.

Huedin la 26 Iunie 1923.

Aurel Muntean,
protopop român.

Ştiri din Banat

Un servitor hoţ

Timişoara, 25. — Servitorul Petru Jivodin din serviciul firmei I. Nacht, folosindu-se de absenţa superiorilor săi, a scos din cassă suma de 15.000 lei. El a fost prins încă în decursul după amezei, dar nu mai avea asupra lui suma complectă, întrucât o bună parte a cheltuit-o luându-şi îmbrăcăminte şi plătind „dineu" unor prieteni.

A fost predat parchetului.

Agresiune

Fata Aurelia Sores, cercându-se mai serile trecute cu iubitul ei, Andrei Cosor, cu care ducea menaj împreună în cartierul Fabric, acesta a sărit asupra ei cu un cuţit, scrijalindu-i toate faţa.

Ea a fost transportată la spital, iar Cosor la poliţie.

Arestarea unui satir

Poliţia din circ. IV. a arestat pe muncitorul Cfr.-ist Gheorghe Dida, surprins azi de dimineaţă pe când încerca să violeze pe o surdo-mută.

Chestiunea aceasta va fi deferită parchetului.

Altă agresiune

Locuitorul Ion Dura a reclamat poliţiei că pe când se întorcea azinoapte în spre casă, a fost atacat, fără de nici un motiv, de către doi indivizi ne cunoscuţi. El a fost rănit la picior de mai multe ori, cu un cuţit.

Intâmplări din Cluj

Dela Siguranţă

Furtul dela atelierele CFR. locale

— Noul amănunte —

In urma unui denunţ înaintat parchetului local, comisarul special de siguranţă Costescu, deschizând o anchetă, a reuşit să stabilească că din magaziile atelierelor din gara locală au fost furate mari cantităţi de aramă brută, de către lăcătuşii Kozák Carol şi Bocean Carol. — Aceştia fiind arestaţi imediat, în timpul cercetărilor, au declarat că arama furată au vândut-o turnătoriei „Rapaport" din localitate şi comerciantului Ödön Szőcs din strada Traian nr. 7. Acestui din urmă cumpărător nu i-s'a făcut nici o percheziţie până în prezent, întrucât dl judecător de instrucţie Xantopol nu a dat aprobarea.

Acesta a determinat pe comisarul Costescu să sisteze cercetările şi să încheie dosarul pe care împreună cu o mică cantitate de aramă l-a şi înaintat parchetului.

In acest furt, mai sunt implicaţi frânarii Ştefan Barabaş şi Selva Teodor cari de asemeni au sustras mari cantităţi de aramă din magaziile atelierelor.

Responsabili vor mai fi făcuţi şi acei funcţionari ai CFR. cari fără nici o aprobare şi-au lucrat în atelierele locale diferite obiecte.

Până în prezent valoarea furtului întrece cu mult suma de 10.000 lei.

După reînceperea cercetărilor care va fi cât de curând, se vor mai opera şi alte arestări, dintre cari unele vor face senzaţie în oraş.

Dela Poliţie.

Prinderea unei hoaţe periculoase de bijuterii

Acum o săptămână se pripăşise în oraşul nostru o femeie, care locuia la hotelul „Democraţia" din str. Regele Ferdinand". Detectivior Avram şi Ştefan Unchiu, această femeie părându-li-se suspectă, a legitimat-o. Din actele produse de suspecta pasageră poliţiştii au constatat, că au de a face cu vestita hoaţă de bijuterii, Anuţa Vasiu, originară din Ciufut (Blaj). Imediat o arestară şi dela primele cercetări, numita a declarat că e fugită din Bucureşti, de unde cu trei zile mai înainte a furat dela un bijutier nişte lanţuri şi o brăţară de aur, pe cari le a vândut acum două zile unui individ necunoscut, pentru suma de 4000 lei.

In acest timp a sosit din Bucureşti un ordin prin care poliţia noastră era întrebată dacă în oraşul nostru nu şi-a făcut încă apariţia femeia Anuţa Vasiu care e urmărită de parchetul Ilfov.

Drept răspuns, d. Traian Meseşan şeful secţiei criminale, a dispus trimiterea ei în persoană. Ulterior s'a aflat că la Bucureşti numita a comis trei furturi de bijuterii, a căror valoare în total atinge suma de 30.000 lei. Ea a fost depusă în penitenciarul Văcăreşti, pe tot timpul cât va dura instrucţia.

Dela Tribunal.

Procesul tâlhăriilor din Huedin.

Ziua II-a.

Sentinţa.

Eri dimineaţă în faţa tribunalului local, a continuat să se judece procesul tâlhăriilor comise de cei 16 ţigani prin luna August 1922, în comuna Huedin şi împrejurimi. In continuare au mai fost ascultaţi şi ceilalţi martori dintr'ale căror depoziţii s'a putut stabili, că cei doi inculpaţi până la data arestărei, au avut o purtare cât se poate de corectă.

La orele 10 a. m., desbaterile fiind terminate, Tribunalul a întrat în deliberare, de unde a adus o sentinţă prin care cei doi acuzaţi Roza Farcaş Bogdan şi Ion Farcaş Resmüveş sunt achitaţi.

O carte de mare folos: „Flora"

In anul curent la începutul lunei August va apare **„Flora" pentru determinarea şi descrierea plantelor cari cresc în România.** Această lucrare care cuprinde peste 1000 pagini, este unica în acest gen în ţara noastră. Prin esenţa ei, ea e menită a umple un gol în literatura noastră ştiinţifică, iar felul de tratare şi aranjarea materiei este de aşa manieră, încât poate servi drept călăuză practică tuturor specialiştilor şi amatorilor, cari vor să se întroducă şi să aprofundeze frumosul studiu al botanicei sistematice.

Profesori, studenţi agricultori, silvicultori, farmacişti etc. vor găsi deopotrivă puncte de sprijin şi îndrumări temeinice nu numai asupra determinării oricărei speţe de plante, dar chiar şi asupra morfologiei plantelor, precum şi asupra relaţiunilor ce există între plantă şi sol. Căci lucrarea cuprinde:

1. Morfologia plantelor cu numeroase planşe, dând şi unele indicaţiuni referitoare la adunarea, presarea plantelor şi formarea herbarilor.
2. Descrierea fidelă a familiilor şi speciilor.
3. Fitogeografia ţării noastre.

Descrierile sunt însoţite de numeroase planşe explicative în text, cea-ce va uşura şi mai mult determinarea speciilor. In partea fitogeografică se află 250 de plante ilustrate. Lucrarea are formatul octav, e tipărită pe hârtie albă, semivelină, cu litere corespunzătoare şi e uşor portativă. Va apare numai în 2500 exemplare, dintre cari 1000 sunt deja angajate, punând încă la dispoziţia publicului restul de 1500 exemplare.

Cine doreşte să între în posesiunea unui determinător este rugati a se abona la „Autor", Cluj, Calea Mănăşturului 5., sau la Tipografia „Cartea Românească" din Cluj, Calea Dorobanţilor 14, trimiţând suma de 100 Lei drept avans.

Siegfried Weisz
magazin de mode
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6
Aranjează un târg senzaţional pe timp de 14 zile
începând de azi.
Să pune în vânzare:
Pălării de păr de Epure având grautate de 50 grame á 120 lei.
1000 bucăţi pălării din par de Epure á 140 Lei
Cravate Shimmy á 25 „
Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu preţuri reduse.
Numai 14 zile. 2880
Priviţi galantarul — Priviţi galantarul

„MECANO" S. A.
SUCURSALĂ CLUJ,
Str. Memorandului No. 24.
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiale pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

„Tacâmul"
fabrică pentru articole de argintării
Cluj, Str. Avram Iancu 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul" Cluj.
Argint
cumpără cu cel mai mare preţ! 2850
Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revânzatori.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii
Dureri reumatice etc. vindecă şi liniştesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii şi farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresaţi: Farmacia VOREL, PIATRA-NEAMŢ. 2819-4

De vânzare
în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.
Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10.
2581

Preţuri reduse!
Magazinul „Barza"
Str. Reg. Ferdinand No. 11.
Creton mtr. 36
Voil „ 39
Foulard francez mtr. 98
Grenadin francez mtr. 95
Batist brodat 19
Mare asortiment de pânze de prima calitate.
Telefon 959.
2873

Specialităţile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL şi FII
Grupa Dr. WILHELM CZELL
„HERCULES"
bere nutritoare, specialitatea brună din malţ dublu — şi
„MONOŞTOR"
bere deschisă mult, apreciate
din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. • Se capătă pretutindeni.
2216

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 835 — 8 PAGINI ◆ UN LEU ◆ 8 PAGINI — Marți 3 — Iulie 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Liga contra viciilor

O frumoasă inițiativă pentru salvarea satelor noastre

După războiu au apărut tot felul de asociații și ligi, unele cu rost, cele mai multe fără rost, toate prilej de „lansare" pentru câteva ambițiuni mai mult sau mai puțin cinstite. Nevoia acțiunilor comune e un fenomen caracteristic al vremilor noastre; nici una însă dintre nenumăratele asociațiuni și ligi cari au apărut după războiu nu ni s'a impus cu atâta autoritate ca modesta inițiativă pornită din redacția unei vrednice foi populare dela Sibiu. Acum cătăva vreme „Lumina Satelor" publica un apel către cititorii săi, în majoritate țărani, în care îi îndemna să lupte împotriva marilor patimi ruinătoare vieții omenești, beția și înjurătura. Apelul se vede că a prins. Rândurile s'au îndesit în jurul inițiatorilor, și astăzi ne găsim în fața unei impozante asociațiuni, care se organizează și care va însemna o puternică prefacere in deprinderile vieții noastre de toate zilele.

La aparență, judecând cu blazarea care ne caracterizează, „Liga contra viciilor" va părea multora o glumă copilărească, în fața căreia vor da nepăsători din umeri sau vor surâde cu dispreț. Dela „Liga drepturilor omului" care încântă atâtea insuficiențe cerebrale, cu aspectul ei de mobilizare isteroidă a aparențelor în societate și până la modesta „Ligă contra viciilor", este desigur o prăpastie. Cea dintâi încearcă să reînvie, din snobism, un moment istoric care și-a avut menirea lui atunci când s'a produs pentru întâia oară; cealaltă este născută dintr'o profundă trebuință sufletească de înălțare peste îndemnurile josnice ale cărnii, este născută din trebuința omenească de *ideal* și *omenie*. Că nu o vor înțelege adepții legilor umanitare împrumutate de aiurea nu e de mirare, cum nu poate fi de mirare că nu vor înțelege ce înseamnă o ligă contra viciilor, acei cari nu se pot ridica cu gândul peste trebuințele asociațiunilor profesionale, bune și ele, dar reduse a veghea la apărarea strictă a drepturilor materiale pentru trai,

„Liga contra viciilor" așa cum a pornit din sufletul înțelegător al vrednicilor inițiatori dela Sibiu, e ceva mai mult decât o ligă. Este o înfrățire întru mai bine, mai curat și mai cinstit a masselor țărănimei noastre, uitată de toți și de toți părăsită când nu e vorba de alegeri și pregătiri electorale. Mișcarea este cu atât mai vrednică de atenția tuturor cu cât ea pornește de acolo de jos, prevestind nevoia unei prefaceri adânc simțită până în rădăcinile poporului nostru. „Liga contra viciilor" nu este și nu poate fi numai pentru țăranii cari s'au grăbit să o alcătuiască. Ea nu se referă la o trebuință specială a unei anumite categorii sociale; ea pornește din adânc pentru a întinde acțiunea ei binefăcătoare până în vârful piramidei noastre sociale, în egală măsură amenințată de ravagiile celor două vicii esențiale: beția și înjurătura. Țăranii n'au știut să înscrie în programul lor și cele două vicii ale orășenilor: luxul și lenevia; cei chemați să o facă, o vor face la rândul lor.

Deocamdată funcțiunea ligei dela Sibiu este bine stabilită. Satele noastre roase de patima grea și ruinătoare a beției, reacționează singure contra pericolului care amenință să ne stârpească rasa, încă tânără și plină de vigoare. Lupta contra beției la sate este mai mult decât o necesitate socială inexorabilă; autoritățile noastre cari au încercat zădarnic să stimuleze această luptă, au cel mai bun prilej să dea un larg sprijin mișcării firești de acum. La timp venită ni se pare lupta contra relei deprinderi a înjurăturei. Pe cât rău trupește face abuzul de alcool, pe atât de dăunătoare sufletește este deprinderea înjuratului. Ea stârpește în om simțul demnității și al respectului și demoralizează adânc sufletul omenesc. Satele noastre sunt în egală măsură bântuite de acest viciu, iar acțiunea ligei dela Sibiu nu poate fi decât salutară.

Pentru aceste cuvinte nu găsim cuvinte de îndemn și de laudă tuturor acelor ce n-au stat la îndoială să se înscrie în oastea vrednică a „ligei contra viciilor", pe care o dorim cât mai energică și a cărei activitate nu poate fi decât rodnică.

Stoicii

Savanții au sărbătorit de curând la Paris meritul unuia din foarte vechii lor contrați, polonezul Copernic, care înainte lui Galileu a fost socotit ca o minte sminlită. Ideile noui sunt deseori considerate ca periculoase sau nebune și, în adevăr, ele sunt de multe ori așa. Munca grea a înțelepților este de a ști să aleagă între roadele imaginației umane, iar această alegere nu poate fi decât șovăelnică și târzie. A pretinde că pământul se învârte in jurul soarelui, iată un lucru care nu se pare banal astăzi, dar care a fost odinioară scandalos.

Nesocotința lui Copernic era deaceia că el afirma că globul care ne poartă nu slujește drept axă universului. In chipul acesta el atenta la demnitatea omenească. Ori el nu săvârșea prin acasta păcatul orgoliului ci dădea din potrivă semenilor săi o pildă de modestie. Aceasta este îndeobște lecțiunea științei. Ea dă omului noțiunea fragilității sale, ea îl face să descopere întinsul câmp al necunoscutului. In fața acestui peisagiu misterios și vertiginos, omul își vede micimea, iar formulele concluziei pe care o trage au același ton ca și umilul cântec al psalmistului. El rămâne însuflețit de dorința de a cunoaște fără să fie orbit de iluzia că va izbuti să cunoască totul în mod absolut. Omul se resemnează, dar nu renunță. Și în aceasta stă măreția lui. Supus legilor complexe ale vieții, el se căznește răbdător să-i pătrundă taina fără să obțină nici o favoare a destinului.

Astfel înțeleasă, știința este o etică superioară. Ea învață pe om virtutea curajului și a dezinteresării. Regula comună fiind aceea de a trăi, iar experiența stabilind că omul nu câștigă trăind nici bucurii desăvârșite nici odihnă, omul este dator față de el însuși să străbată drumul prea cunoscut al vieții cu pasul hotărât știind foarte bine că acest drum nu-l duce nicăieri sau, mai de grabă, că ne duce pe toți la limanul unde nu gustăm nici o răsplată. Cei mai mulți dintre noi suferim impunându-ne această disciplină. Savanții și filozofii o păzesc cu mai multă credință ca ceilalți dându-și mai bine seama de amărăciunea și zădărnicia ei.

Iată ce ne creiază o demnitate salutară de a cinsti un Copernic sau un Pasteur. Amintirea lor ne îndeamnă să nu slăbim. Cași restul oamenilor nici ei nu s'au apropiat de fericire. El n'au încetat o clipă sa lupte împotriva lor înșiși și împotriva altula. Ori care ar fi fost rațiunea pe care și-o dau de a'și exercita voinicia lor morală, ei nu încercau în această muncă decât dureri și decepțiuni. Pascal, care aștepta totul dela Dumnezeu, a trăit în neliniște și îngrijorare.

Nici știința nici credința nu sunt deci un narcotic. Ele dau dorința și puterea de a lucra, dar nu însensibilitate. Ele poruncesc să s feri fără a te plânge, dar nu suprimă suferința.

Moartea aviatorului Casale

După moartea căpitanului Deulin, pilotul șef al companiei franco-române, survenită mai zilele trecute, se anunță acum moartea tot printr'un accident de avion, a aviatorului Casale, unul dintre cei mai eminenți piloți ai Franței.

■

Accidentul s'a întâmplat la Danazaucourt, în pădurea Delviile, pe când se întorcea cu un mare avion „Spad" din raidul aerian Paris-Berk. El s'a produs la o înălțime de 600 metri prin ruperea comandei de adâncime. Nenorocitul pilot a fost scos complect zdrobit de sub sfărâmăturile avionului său. Printr'o întâmplare cu adevărat providențială mecanicul său, Boulet, a scăpat numai cu câteva contuziuni.

Situația politică în Anglia

Primul ministru vrea să-și completeze guvernul cu oameni de capacitate. Spre o uniune politică fără Lloyd George. Remaniere

Din ce în ce mai mult pare că actualul guvern englez caută să-și dea o bază cât de largă cu putință adăugându-și capacități aparținând partidului liberal cași celui conservator. Aproape s'ar putea spune că lucrurile se îndrumează spre o nouă coaliție fără Loyd George.

Partidul muncii (Labour Party) rămâne ireductibil opus acestui regim cași față de precedentul și continuă să constitue opoziția oficială.

Zilele trecute s'a svonit în cercurile parlamentare că lordul Grey ar putea să intre în guvern ca urmaș al lordului Curzon care ar fi să demisioneze pentru motive de sănătate îndată după semnarea tratatului de pace dela Lausanne. Ar mai fi încă doi candidați pentru succesiunea lordului Curzon, Chamberlain și lordul Robert Cecil, și unul și altul conservatori, dar ar fi preferat fostul ministru de externe al guvernului Asquith din cauza marei sale experiențe și a incomparabilului prestigiu de care se bucură în Europa. O atare alegere s'ar potrivi foarte bine cu politica care a fost urmată de guvernul conservator când a desemnat anumiți liberali pentru a ocupa ambasade importante.

Nu se va face remaniere

Totuși aceste svonuri trebuesc primite cu toată rezerva, deoarece primul ministru n'a dat până acum nici un indiciu asupra adevăratelor sale intenții.

Astfel ziarul **Morning Post** desminte svonurile relative la o remaniere apropiată și declară în special că este imposibil că portofoliul coloniilor să fie dat d-lui Chamberlain pentrucă el ar avea în atribuțiile sale negocierile cu statul liber irlandez și fiindcă conservatorii sunt foarte iritați de tratamentul minorităților în acest stat liber care a răsărit din tratatul semnat de Lloyd George și Chamberlain. Aceste desmințiri ale marelui ziar conservator sunt inspirate de opiniunea medie a elementului unionist, tânăr și intransigent. Este sigur că primul ministru, dl Baldwin nu va avea o muncă ușoară dacă voește să-și întărească guvernul fără a nemulțumi elementele cele mai reprezentative ale partidului său.

Daily Mail scrie că problema reparațiunilor cerând măsuri active din partea guvernului britanic, întoarcerea lui Mac Kenna în Parlament, cu scopul de a'i permite să-și reia postul de cancelar al Tezaurului este socotită ca iminentă. Primul ministru socotește că participarea lui Mac Kenna în Parlament cu scopul de a'i permite să-și reia postul de cancelar al Tezaurului este socotită ca iminentă. Primul ministru socotește că participarea lui Mac Kenna în discuțiile chestiunei reparațiunilor este de o valoare neprețuită, și deja dl Baldwin a cerut sfat în această privință lui Mac Kenna, deși acesta nu ocupă încă nici o situațiune oficială.

Conferința dela Sinaia a Micei Antante

Se va lua o hotărâre comună în chestia bulgară

Praga, 28. — „Prager Presse" anunță că în a doua jumătate a lunei iulie va avea loc la Sinaia conferința între șefii guvernelor Micei înțelegeri. Conferința are de scop să hotărască modul de acțiune unitar al Micei înțelegeri la ședința plenară a Societății Națiunilor din Geneva precum și punerea la punct a afacerilor curente.

•

Praga, 28 — „Ceske Slovo" declară neîntemeiate știrile presei cu privire la diferendele între guvernele Micei înțelegeri, referitor la atitudinea definitivă ce urmează să fie luată față de cabinetul bulgar. Ziarul arată că asupra acestui subiect există acordul cel mai desăvârșit între Belgrad, București și Praga, și că în curând se va lua o hotărâre comună în această privință.

Mișcarea culturală, teatrală, literară, artistică

O școală a muncii: Școala civilă de băieți

Serbarea de fine de an a școalei civile de băieți din Cluj — O școală tip — Cum trebue să se facă învățătura practică

Joi dimineața a avut loc serbarea de fine de an a școalei civile de băieți de sub direcția dlui profesor A. Domide, despre ale cărui inițiative în învățământul practic nu acum vorbim pentru întâia dată. Asupra serbării în sine nu vom stărui prea mult, pentrucă nu aceasta este principalul, ce a trebuit văzut la această școală cu elevi numai fii de țărani. Serbarea a fost o ședință festivă a societății de lectură „Simion Mehedinți" a acestei școale. In cadrele ei, consecvent sistemului de educație adus de Dsa la această școală, care este unică în România, dl Domide a vorbit despre răsplata muncii, despre rolul băieților de țărani, duși în vacanță: de aș umple pieptul cu aer sănătos, și de a nu părăsi legătura cu glia. Elevii au declamat și cântat și au executat la pian diferite piese, cari toate au fost resplătite de publicul numeros cu numeroase aplauze.

Un internat țărănesc

După serbare s'a vizitat localul institutului, internatul, expoziția de sloid, salele de cursuri și dormitorul. Dela intrare, inscripția „Internatul Țărănesc" a făcut atentă lumea, că nu va găsi aici un internat din cele care se cheamă apusene, moderne. Pe frontispiciu e scris simbolul școale: „Nu umblăm la școală, ca să ne facem domni, ci ca să devenim stăpâni prin muncă peste bogățiile țării noastre". Alte 11 inscripții, dealungul peretelui atrag elevilor atenția asupra acestui simbol. Și pe coridor și în sale pretutindeni în numai obiecte lucrate de elevi, începând cu cel mai mic articol și sfârșind cu ultimul scaun și cu ultima masă. La expoziția de sloid apoi se vede toată migala muncii practice ce o fac elevii școalei: mori în miniatură, case, leagăne, obiecte de școală, obiecte casnice, agricole, executate cu o măestrie neintrecută. Iar pe un perete o hartă a României Mari, făcută sub conducerea dlui profesor Florea de 6 elevi din clasa I., este cu atâta migăloasă exactitate executată, încât abia dacă o poți deosebi de o hartă obișnuită, și nu îți vine se crezi, că acei cari au făcut-o, abia acum câteva luni au părăsit coarnele plugului.

Dela expozia aceasta ești condus în dormitor, unde paturile și tot ce este acolo a fost construit tot de elevi.

Din nimic un internat fără pereche

Pentru ca la acest sfârșit de an școlar, să putem bine aprecia ceeace am văzut la școala civilă de băieți din Cluj, este nevoie să știm și cum a ajuns ea în stadiul de astăzi. Acum 3 ani s'a deschis școala sub direcția D lui Domide, cu 40 de elevi români, iar astăzi are 400 elevi, exclusiv români, toți fii de țărani din Ardeal și 20 din vechiul Regat și Bucovina. Acum trei ani școala nu avea nimic; elevii au trebuit se facă totul: mese. scaune, paturi și chiar mâncarea și-o pregătesc ei. Imbrăcămintea ce o poartă, este acea din satul lor, simplă. dar românească. Statul n'a dat nimic acestei școli la deschiderea ei. Astăzi are subvenție de abia 40 mii lei, atât pentru școală cât și pentru internat și întreținerea celor 136 elevi interni. Cu toate aceste internatul pus sub conducerea excelentă a profesorului Florea, a ajuns să fie de model.

Școala are astăzi tot felul de colecții, de zoologie, de mineralogie, tablouri intuitive, cari toate sunt așezate pe coridoare pentru a fi în totdeauna sub ochii elevului.

Pentruca să apreciem și mai mult această școală și opera ei practică, trebue să amintim ceiace mi-au spus profesorii, că n'au văzut încă în vre-o școală copii așa de săraci, ca cei dela aceasta. Și dacă, neavând nimic de acasă, și fără vre-o bursă se pot crește astfel, este o minune pe care nu avem destule cuvinte, să o recomandăm în primul rând internatelor și școalelor noastre din întreaga țară.

Italia primește cărți germane în contul reparațiunilor

„Tribuna" din Roma află, după un comunicat oficial al ministerului de instrucție italian, că au sosit în cursul lunei trecute, în Italia venind din Lipsca, trei vagoane cu 282 lăzi de cărți, destinate bibliotecii naționale din Roma.

Transportul acesta este primul, făcut în contul reparațiunilor, și îi vor urma în curând altele, conform convenției stabilite între guvernul italian și cel german.

ECOURI

Cum se căsătoresc artiștii de cinematograf

O trupă americană de cinematograf, condusă de Lionel Baraymon, e alcătuită din actori și actrițe, logodiți sau cununați între ei, și cari odată cu călătoria pentru „turnatul" filmului își fac voiajul de nuntă, sau — după împrejurări — călătoresc spre orașul unde se vor căsători.

Astfel, artista Barbara La Marr, căsătorită cu Jack Doughertby, a plecat logodită din America, a traversat oceanul trecând pe la Paris și a ajuns la Roma, unde s'a căsătorit.

Călătoria a fost în glumă — adică de afaceri. Căsătoria n'a fost însă de afaceri — deci serioasă.

Un remediu contra reumatismului?

Școala de medicină a Universității din New-York anunță a fi descoperit un remediu contra reumatismului. Tratamentul ar consista într'o serie de injecții de serum de streptococi numiți streptococi viridini și experiențele foarte concludente ar fi ajuns la 80 la sută de vindecări.

Descoperirea unui vechiu port fenician

Școala britanică de arheologie din Teutura (30 kilometri le nord de Cesarea în Palestina), a descoperit zidurile unei cetăți feniciene cu un port și numeroase indicațiuni despre un oraș foarte cechiul care ar fi fost foarte populat.

S'au găsit de asemenea resturi din ultima perioadă a vârstei de bronz, cu rămășiți din cea mai veche epocă a vârstei bronzului primitiv.

Școala arheologică din Teutura este actualmente pe urmele anticei cetăți Haroobeth.

Mărci germane gratis!

O distribuție gratuită de bilete de 50.000 și 100.000 de mărci nu este un eveniment obișnuit, cu toată deprecierea monedei germane.

De aceia a atras o mare mulțime în jurul generosului donator care, într'o stradă a Berlinului, s'a desbărat în câteva clipe de un teanc mare de bilete în valoare de câteva milioane.

Era un străin, care câștigase o sută sumă la cursele de cai; el a intrat mai întâi într'o cofetărie și a cumpărat câteva chilograme de dulciuri pe cari le-a împărțit copiilor din cartier; după aceia, a împărțit mulțimei adunate, compusă în cea mai mare parte din femei și săraci, până în ultimul ban, câștigul său din ajun, declarând că nu voește să se îmbogățească pe seama unui popor sărăcit.

Redeschiderea unui teatru vienez

După cum am anunțat, „Lustspieltheater" din Viena, care fusese închis în ultimul timp, își va redeschide porțile.

Fostul director al teatrului german din Pressburg, Karl Polgar, care a condus pe vremuri și un teatru din Budapesta, va prelua direcțiunea lui „Lustspieltheater".

Deschiderea acestui teatru va avea loc la 28 lunie, cu o operetă de Neumann Farkas, intitulată „Der Gatte meiner Frau" (Soțul nevestei mele).

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Mișcarea intelectuală în Franța

— Cărți de curând apărute —

Souvenirs d'un officier de la Grande Armée. (*Amintirile unui ofițer din Marea Armată*). de **I. B. Barrés,** publicate de **Maurice Barrés.** Angajat în 1804 în garda consulară, apoi imperială, J. B. Barrés și-a notat tot ce a crezut că poate fi de folos pentru cetitorul de mai târziu.

Evocă evenimentele tragice și figurile ilustre ale acelei epoce cu multă vlață și într'un stil simplu, clar și curgător și care ne face să ne concentrăm atenția la ceeace ne povestește.

Nu-i o carte care să evidențieze meritele militare ale autorului, căci acesta e foarte discret în ceeace îl privește pe el.

Beția triumfului nu-l zăpăcește încât să nu-și dea seama de ororile războiului.

Maurice Barrés întovărășește memoriile bunicului său de o prefață deosebit de importantă, din care reiese felul de a fi și programul ce trebuie să-l aibă acel ce vrea să fie un om de seamă.

*

L'Evolution de l'Aéronautique. (*Evoluția Aeronauticei*) de **Marcel Jauneaud.** In Biblioteca științifică a doctorului Gustave Le Bon, autorul publică noțiuni clare și metodic expuse asupra trecutului, prezentului și viitorului baloanelor, avioanelor, parașutelor, helicopterelor, ortopterelor, etc.

Azi zborul nefiind numai un sport, ci și un mijloc de locomoțiune, chestiunea aeronauticei devine de o mare însemnătate.

Cea mai mare parte dintre cărțile cari tratează această problemă sunt greoaie pentru cei neinițiați așa că acest volum aduce un real serviciu celor ce ne fiind aviatori vor să știe ce este aeronautica și mai ales să poată să fie convinși de siguranța acestui nou mijloc de locomoțiune.

*

Mon curé chez les riches. (*Popa în casa bogaților*) de **Clement Vautel.** E vorba de un preot care a făcut războiul vitejește în linia întâia și care fiind zilnic în legătură mai ales cu soldații, a învățat, în decursul atâtor ani de luptă, pe deplin, felul de a vorbi al soldaților.

Reluându-și serviciul în parohie, fără să-și poată da seama vorbește cum vorbea cu soldații în tranșee, ceeace dă prilej celor ce-l aud să facă mare haz.

Pentru ca să fie contrastul și mai comic, autorul implică pe acest suflet evanghelic în intrigele unui nou milionar, viitor deputat, căsătorit cu o cântăreață din *Casino de Paris*.

Cartea de un comic excelent și poate și actual, plăcut scrisă și veselă.

*

L'Armoire aux souvenirs (*Dulapul cu amintiri*) de **Jacques Normand.** Se găsesc, în acest dulap, anecdote glumețe asupra lumii literare a ultimei jumătăți a secolului trecut și portrete încântătoare. Dar autorul ține să ne povestească istoria primului său volum publicat.

Vânzarea acestor versuri a fost foarte ciudată: în loc să se vândă numai la marii librari din centru, cartea era cerută de librăriile periferice tot atât cât și de cele mari. Pretutindeni se cumpăra. Editorul însuși se mira de o astfel de vânzare, apreciind pe autorul începător și rugându-l a nu se adresa la un altul cu o a doua publicație. Autorul de asemenea nu se aștepta ca versurile-i să fie atât de căutate, cerute și desigur cetite,

După câtva timp când bunicul autorului muri, într'un dulap din casa bătrânului era așezată aproape jumătate din ediția primei cărți a nepotului, volume de versuri cu foile netăiate.

„Ingenuncheai și cu o mână tremurândă le atinsei... Timp de mai bine cincisprezece ani, bătrânul își păstrase taina. Delicatețea sa nu voise o mulțumire la care el avea atâtea drepturi".

La mort de Hippolyte (*Moartea lui Hipolit*) de **Jacques de Sacretelle.** Hipolit e de 18 ani la isbucnirea războiului.

Tatăl lui, un compozitor de talent s'a însurat a doua oară cu o femeie ce mult mai tânără ca el, și care are darul de a seduce, deși nu-i de o frumusețe strălucitoare, pe toți cari se apropie de ea, printr'un farmec deosebit.

Tatăl plecând la război, fiul și mama vitregă rămân acasă. Autorul ne arată prietenia dintre ei, însemnătatea gesturilor și privirilor lor, până în ziua încare tatăl ordonă fiului să se înroleze.

La primul atac Hipolit face să fie omorît, luând cu sine secretul.

Taina e meștesugit ascunsă printre liniile acestei cărți plăcute și discrete.

Scris cu o artă cumpătată și subtilă, viguroasă și delicată, acest roman psihologic abundă în nuanțe fine și în jocuri de lumină și umbră.

*

A la Recherche de l'Art (*In căutarea artei.*) de **Robert Guillon.** E definiția artei, nu numai în ea însăși, ci în raport cu mediul în care se desvoltă

După ce examinează diversele teorii ale artei, după ce ne arată ce au zis despre artă, cum au conceput-o Schelling, Jouffroy, Hegel, Lamennais, cari admiteau existența frumosului înafară de noi și îl tălmăceau ca un principiu de vlață, amintindu-ne că pentru Ruskin arta e expresiunea bucuriei, dată omului prin munca lui Dumnezeu, și că pentru Taine e o filozofie; autorul își expune propria-i părere: fondul și forma, totul în artă e un dar eminent, care întrece inteligența.

Arta e lumina care ne lărgește orizonturile, e aripa agilă care ne face să planăm deasupra materiei, e un fragment de veșnicie în spiritul omenesc.

E o carte cu priviri nouă, scrisă cu ardoare și sinceritate. Tratează de asemenea despre chestiunile controversate ale artei contemporane, ale criticei, și despre raportul dintre public și artiști.

*

Le Rire dans le brouillard (*Râsul în ceață*) de **Maurice Dekobra.** E o antologie din cei mai buni umoriști englezi și americani.

Sunt culegeri din Mark Twain, Jerome, K, Jerome, Peter Dunne, Barry Pain, Henry Louis Mencken, Dan Leno, P. G. Wodchouse, Israel Zangwil, Artur Morisson, O. Hewry, W. W. Jacobs, W. Pett Ridge, J. M. Bawne, F. Austey, Jak London, Edward Streeter și Stephen Leacock.

Autorul antologiei, un pătrunzător umorist francez, lămurește în prefață, după pererile umoriștilor englezi și americani, ce este umorul și ceea ce gândesc umoriștii despre umor și despre influența lui asupra cititorilor.

E o carte cu atât mai folositoare cu cât nu poți ceti în original atâta desfășurare de spirit.

George Ref.

Intre bolşevism şi „solidaritate naţională“

Duplicitatea politică a partidului naţional. Ce gândea şi ce gândeşte partidul naţional despre partidul ţărănist? Adevărul intenţiilor politice ale conducătorilor takismului-naţional

Partidul naţional pretinde că şi după ruperea legăturilor de colaborare cu ţărăniştii prin eşecul tratativelor de fuziune, a rămas prieten partidului ţărănist. Partidul ţărănist nu are această pretenţie. Atacul de la Reşiţa stă mărturie.

Ceea ce spune partidul naţional este numai o măsură tactică. In fond duşmănia mocneşte şi se ridică ameninţătoare din adâncuri. Declaraţiunile pornite de la centru, n'au nimic face cu ceea ce se simte şi se cugetă în rândurile răsleţe ale partidului naţional.

Expresia acestei stări de spirit o găsim în foile de provincie ale partidului naţional, mai libere în manifestări, ca mai ferite de sugestiunile „abile“ ale conducerii. Astfel în „Solia dreptăţii“ de la Deva, condusă de dnii Aurel Vlad şi S. Câmpean, înainte de a se fi declarat partidul naţional contra fuziunei, se scria:

„Se'nţelege de sine, că această fuziune numai atunci va fi binevenită şi va avea rezultate binefăcătoare, dacă fuziunea se va face pe baze sănătoase şi partidul ţărănesc va abzice de lupta de clasă abandonând din programul său toate principiile şi postulatele exagerate, cari îi fac odios în faţa tuturor oamenilor serioşi şi cu judecată.“

Foaia al cărei director politic este d-l Dr. Aurel Vlad, unul dintre fruntaşii partidului naţional, nu ne spune cum se face că partidul naţional n'a observat că luptă atâta vreme alături de un partid odios? Nici nu ne facem iluzia că ni-ar spune-o vreodată; ziarele de la centru ale partidului ni-au deprins cu sistemul de scuze.

„Solia dreptăţii“ continuă:

„Programul partidului ţărănesc aşa cum l-a votat ultimul congres nu este şi nu va fi nici când programul ţărănimei. Ţărănimea noastră este fără îndoială conservatoare, ea să leagă cu trup şi suflet de principiul proprietăţii şi nu va admite ca proprietatea privată să fie desfiinţată. Programul partidului ţărănesc tinde la desfiinţarea proprietăţii şi la introducerea comunismului; aşa dară întru nimic nu să deosebeşte de programul socialist şi de nisuinţele bolşevicilor.

Cu toate acestea partidul naţional a stat atâta vreme alături de acest partid care urmăreşte „introducerea comunismului“ şi a luptat cu el pentru izbânda năzuinţelor sale bolşevice. Mai mult. Decâteori am afirmat că partidul ţărănist nu are intenţii curate, că stă în slujba idealurilor politice vrăjmaşe nouă, foile partidului naţional erau cele dintâi cari să la apărarea partidului ţărănist, care pe atunci era un partid democratic, pus în slujba celor mai pure intenţiuni de democraţie naţională. Astăzi aceleaşi foi viu să dovedească ceea ce noi am dovedit de atâtea ori şi ele se făceau a nu pricepe.

Pentru morala takisto-naţională duplicitatea aceasta este caracteristică, şi e bine că a venit împrejurarea ruperii legăturilor de colaborare pentru a se evidenţia lipsa de seriozitate şi sinceritate care a domnit şi domneşte la conducerea partidului naţional. Partidul naţional n'a încetat nicio clipă să gândească cum gândeşte astăzi „Solia dreptăţii“ despre partidul ţărănist. Dar deşi ştia că izbânda acţiunei de opoziţie ar fi fost în egală măsură şi izbânda bolşevismului în România, deşi ştia că toată înjghebarea noastră naţională de după unire s'ar fi distrus pentru totdeauna, partidul naţional nu s'a rupt de ţărănişti decât când acţiunea de opoziţie a repurtat cele din urmă grele înfrângeri.

Deci partidul naţional face astăzi paradă de sentimente şi idei cari îi sânt străine, şi le utilizează astăzi numai pentrucă nu are altă cale să se reabiliteze politiceşte în faţa ţării. Dacă massele populare ar fi urmat îndemnurilor opoziţiei unite, partidul naţional ar fi fost bolşevic alături de partidul ţărănist cu care a luptat; insuccesul politicei de opoziţie l'a făcut să-şi revină la vechia formulă de solidaritate naţională, în care partidul naţional crede tot aşa de puţin, cât şi în democraţia cu care se împăunează.

A. R. Gus.

BĂILE Tistyan CEHOSLOVACIA

Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra

Reumatismului, gutei-sciaticei

Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeţi din România preţuri reduse (locuinţa şi pensiune completa zilnic dela Kc. 40). Voiaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informaţiuni dă: „RECLAMA“, Cluj, Piaţa Unirei 4.

Reclama 3064 2869

Dilema partidului naţional

Este sau nu este pentru lupta de clasă? Este sau nu este ţărănist?
— Ridicolul şi necuviinţa explicaţiunilor partidului naţional —

Sofiştii partidului naţional se străduiesc din răsputeri să explice de ce partidul naţional nu poate aproba principiul luptei de clasă, deşi în principiu îl aprobă; şi pentru cari motive partidul naţional, fuzionând cu vrăjmaşii exproprierii din vechiul regat, este totuşi un partid ţărănist.

Mai întâi nu putem aproba principiul luptei de clasă, ne spune candid „Patria“, pentrucă:

„Principiul solidarităţii naţionale, a reprezentării şi apărării tuturor claselor sociale susţinut de partidul naţional, nu are nevoe, pentru a fi realizat, adecă pentru a sta la bazele unei guvernări, de dictatură; el va fi sprijinit în chip firesc de toate clasele reprezentate prin partid şi prin guvernul emanat din el“.

Aşa dar e categoric, lupta de clasă este protivnică „principiului solidarităţii naţionale“. „Patria“ însă afirmă tot în acelaş loc. şi a afirmat-o şi altădată, că partidul naţional rămâne şi pe mai departe prieten a partidului ţărănist „în sinceritatea democraţiei cărula“ crede, chiar după ce dnii Lupu şi Mihalache s'au pronunţat făţiş duşmani ai oligarhiei tahisto-naţionale.

Gestul este fără îndoială frumos, dacă ei n'ar ascunde pe câtă laşitate, pe atât şi fătarnicie. Partidului naţional nu-i convine o luptă cu partidul ţăranist, luptă din care ar ieşi la iveală toată murdăria morală a vechii tovărăşii, desfăcută cu scandal. Partidul naţional se încăpăţinează a rămâne în minciună, şi pentru acest motiv se joacă cu vorbele spre a se scoate basma curată. Căci un lucru este clar: sau partidul naţional vede cinstit în principiul luptei de clasă un vrăjmaş al principiului „solidarităţii naţionale“ după care se ascunde, şi atunci trebue să ia poziţie pentru apărarea acestui principiu ameninţat de „dictatura“ pe care o urmăreşte lupta de clasă; sau partidul naţional nu vede nici un pericol în izbânda acestui principiu, şi în acest caz nu înţelegem pentru ce nu a primit oferta partidului ţărănist.

Din această dilemă am vrea să ştim cum iese partidul naţional, care vrea cu orice chip să rămâe prieten cu ţăraniştii, deşi aceştia au pornit ofensiva. Cu explicaţii trase de păr şi cu afirmaţii ridicole relativ la partidul liberal, nu se poate mulţumi ţara. Partidul naţional este dator să dea o explicaţie lămurită şi mai cu seamă sinceră, şi tocmai pentru acest cuvânt credem că nu o va da niciodată.

Pe de altă parte partidul naţional vrea să treacă cu orice preţ un partid democratic şi ţărănist. Cum este partidul naţional democratic şi ţărănist ni-au arătat fruntaşii partidului ţărănist la întrunirea dela Reşiţa. Partidul naţional, partid oligarhic nu a putut fuziona decât cu duşmanii democraţiei din vechiul regat, cu acei ce au votat împotriva exproprierii şi a votului universal. „Când a fost vorba să se apropie de adevărata democraţie“ — ne spune d. Mihalache şi „Patria“ confirmă această adevărată democraţie — partidul naţional a fost incapabil să se rupă din personalitatea sa profund oligarhică şi reacţionară.“

Cu toate acestea partidul naţional trage şi pentru aceasta de păr o explicaţie ad-hoc. „De fapt, înainte cu 75 ani, partidul naţional a fost un partid de clasă, un partid curat ţărănesc“ şi revenind acum la principiul partidului ţărănist, ar însemna să dea îndărăt cu 75 ani, ne spun avocaţii de ocazie ai politicei dlui Maniu. Iată deci un fapt pe care nu l'am putut bănui până acum. Deşi cei 75 ani de „ţărănism“ necunoscut ai partidului naţional fac în total cam vre-o patruzeci, nu am putut niciodată bănui că unicul principiu care a călăuzit paşii partidului naţional sub Ion Raţiu şi George Pop de Băseşti a fost lupta de clasă, că datorită acestui principiu am putut ajunge întregi la unire şi că a trebuit să vină d. Maniu în fruntea partidului naţional, ca în sfârşit acest partid să poată ajunge la principiul „solidarităţii naţionale“

Spectacolul pe care ni-l oferă explicaţiile partidului naţional sunt în adevăr de un jalnic ridicol. Nu ştim dacă cu explicaţia de mai sus d. Maniu vrea să explice menţinerea partidului naţional ca partid politic după unire; e trist însă că se poate merge până la astfel de impietăţi.

Incuria din Direcţiunea regională CFR. a Clujului

Accidente de tren se ţin lanţ. Zădărnicirea sforţărilor ministerului de comunicaţii şi ale direcţiei gen. a CFR.

Ingrozitoarea catastrofă întâmplată zilele trecute în gara Băilor Felix, a pus în evidenţă un trist adevăr. Oricâtă stăruinţă s'ar pune de către guvern pentru normalizarea mecanismului de stat, până ce nu se vor convinge de importanţa acestei chestiuni şi cele mai neînsemnate organe ale statului, totul va fi în zădar. Starea căilor noastre ferate este tipică. Măsurile dlui ministru al comunicaţiilor şi ale direcţiunei generale a căilor ferate, au isbutit să ne dea o circulaţie normală pe căile ferate. Trenurile de persoane şi de marfă s'au înmulţit şi accidentele s'au împuţinat într'o măsură simţitoare. Călătorului i se oferă şi confort şi rapiditate. Am putut constata cu justificată satisfacţie aspectul european al noilor vagoane de călători, puse în circulaţie. Vagoane confortabile, curate, am putea spune luxoase, au înlocuit vechile vagoane oribile ale războiului, cu geamuri sparte, cu canapelele jupuite, pline de murdărie. In locul căluţilor scoşi din burta pernelor, se oferă călătorilor plusul nou şi moale, în locul murdăriei de altă dată, se dau astăzi vagoane în care nu lipseşte nimic, nici indicatorul priceput lucrat al mersului trenurilor, prins de lanţuri nichelate spre trebuinţa tuturor.

E desigur în tot aspectul acesta nou, rezultatul unei energii care face mândria actualilor conducători ai căilor noastre ferate. Din nefericire, străduinţile acestora trebue să se clocnească necontenit de incuria organelor ajutătoare. Cei ce n'au contribuit cu nimic la îmbunătăţirea circulaţiei, nici cu iniţiativă, nici cu muncă, contribue din răsputeri la anihilarea muncei celorlalţi.

In cadrul direcţiei regionale de la Cluj această stare este permanentă. In interval de o lună, accidentul de la Băile Felix nu este întâiul. Nu cu mult mai înainte de această nenorocire, un alt accident de tren a sfărâmat averea unui circ, pentru care statul trebue să plătească enorme despăgubiri, după cum are de înregistrat enormele pagube de acum.

Cel dintâi vinovat de această scandaloasă stare de lucruri nu poate fi decât directorul regional Cluj, d. Hossu, care se pare că nu înţelege care îi este menirea şi ce aşteaptă de la dsa şi autorităţile de la conducere şi cetăţenii continuu ameninţaţi de incuria care domneşte în cadrele directoratului său.

Ministerul de comunicaţii şi direcţiunea generală a căilor ferate aşteaptă de la colaboratorii lor cei mai indicaţi şi energie şi pricepere. In direcţia regională a Clujului se mai produc totuşi ciocniri de tren, când pretutindeni aiurea s'au curmat nenorocirile, fără să amintim aici şi de nepăsarea care domneşte pretutindeni în gările acestei direcţiuni fără căpătâiu. Nu ne îndoim că autorităţile superioare vor şti să ia măsuri pentru a stârpi o stare de lucruri care le paralizează activitatea lor luminată, păgubeşte statul şi planează ca o permanentă ameninţare asupra avutului şi vieţii cetăţenilor.

D. I. Cucu.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Padrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familiile lor. 921

Se lucrează şi în rate lunare

◆ INFORMAŢII ◆

— **Inscrierile la şcolile de agricultură.** Examenele de admitere la şcolile inferioare de agricultură din întreaga ţară vor începe la 20 Septembrie, a. c.

Inscrierile se fac direct la şcoli, unde se pot cere şi referinţe asupra condiţiunilor de admisibilitate pentru bursieri şi solvenţi.

— **Militare.** Comandamentul diviziei 16-a infanterie din Bistriţa (Transilvania) se va muta definitiv la Dej pe ziua de 1 August a. c. iar comandamentul diviziei 2-a de vânători de munte de la Oradea Mare se va muta la Bistriţa pe aceaşi zi.

— Poliţia din Budapesta a stabilit că fraţii Kovacs, cari au fost arestaţi în urma descoperirei complotului urzit de membrii societăţii maghiare „Trecutul nostru naţional" împotriva guvernului Bethlen, nu sunt străini de anumite crime săvârşite în România. Se continuă cercetările în această direcţie.

— **In atenţia învăţătorilor.** Ministerul instrucţiunii invită pe ziua de 10 Iunie a. c. la minister, pe toţi învăţătorii înaintaţi şi conducătoarele, cari au aviz favorabil pentru trecerea în învăţământul urban, spre a-şi alege locurile la oraş.

— **Inchiderea stagiunei Operei.** Opera Română din localitate şi-a închis stagiunea cu „Tanhäuser" cântat aseară în faţa unui public neobişnuit de numeros. Artiştii cari toţi au depus în cursul anului o muncă frumoasă, au fost răsplătiţi de către public cu îndelungi ovaţii.

Asupra activităţii Operei din stagiunea închisă vom reveni în proximul număr.

— **Concertul corului Operei.** Corul bărbătesc al Operei Române condus de d. Herman Klee va da Miercuri 4 Iulie un concert în sala Teatrului Naţional. Se vor cânta bucăţi din compozitorii români şi din opere.

— **Excursii.** Se află în localitate elevele Şcoalei Normale „Codreanu" din Bârlad, venite în excursie.

— Elevele şcoalei normale de fete din localitate au plecat azi în excursie în Moldova. Ele se reîntorc peste zece zile.

— Elevele liceului de fete „Regina Maria" cari au jucat în Cluj piesa „Ileana Cosînzeana" pleacă mâine în excursie în Basarabia, sub conducerea D-nei A. Pipoş.

— **Exportul nostru de lemne.** După statistica ministrului de industrie şi comerţ, în 1921 s'au exportat 15 mii de vagoane de lemne, în 1922 exportul lemnelor a atins cifra de 80 de mii de vogoane, iar în anul curent din datele de până acum, exportul de lemne a întrecut cifra exportului din anul trecut.

La Oradea-Mare s'a constituit Uniunea plugarilor din judeţul Bihor. Scopul uniunii este apărarea intereselor ţăranilor şi desvoltarea culturii la sate.

— **Se caută desenator pentru Clinica Medicală; leafa lunară 1500 lei.**

— **De la asociaţia „Astrei".** Dnii membri din Comitet şi pe viaţă ai „Astrei", secţia Cluj, sunt rugaţi a se întruni mâine Duminică 1 Iulie orele 11 a. m. la liceul Regina Maria, având a se lua hotărâri urgente.

— **Asociaţia pentru apărarea creditorilor.** Eri s'a ţinut la camera de industrie şi comerţ prima adunare de constituire a unei asociaţii pentru apărarea intereselor creditorilor.

Dacă doriţi **„Salam"** de calitate superioară, cereţi fabricaţiunea lui **„Fritz Auner et Co. din Mediaş"** se vinde în toate magazinele. Reprezentanţa şi depozitul fabricei la **„Pascu" Cluj**, lângă poşta centrală. Telefon 4—68. 2862.

Luaţi salam HERZ pentrucă e cel mai bun De vânzare pretutindeni 2777

Firma „VENUS" din str. Memorandului no. 13 transformând localul face desfacerea totală a mărfurilor de modă cu preţuri foarte reduse. 2568

La escursiuni nu ne putem lipsi de DianaFranzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cumpăraţi cărucioare berlineze pentru copii la Adalbert Fischer & Co. fabrica de mobile Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 61. 2207

— **Muncitoreşti.** Ministerul muncii a fost înştiinţat de către inspectoratele regionale că, în urma tratativelor de conciliere, au fost aplanate următoarele conflicte de muncă:

La Arad conflictele dintre sindicatul maiştrilor constructori şi patronii lor, conflictul dela localurile de consumaţie restaurante şi cafenele şi diferendul dintre muncitorii şi patronii uzinelor comunale din Arad şi a căilor ferate Arad-Podgoria.

— Un grup de studenţi din oraşul Arad au luat iniţiativa unei întinse propagande culturale la sate. In acest scop se va constitui o societate culturală, care va face apel la opinia publică şi la autorităţi pentru a i-se da sprijinul necesar.

Ministerul de agricultură şi domenii, stabilind suprafeţele semănate cu grâu anul trecut, a înaintat toate tablourile ministerului de finanţe, care conform unei hotăriri a consiliului de miniştri, va începe să plătească câte 200 lei de hectar, drept primă de încurajare, acelora care au semănat grâu anul trecut.

— **Un congres al apicultorilor.** Societatea naţională de apicultură, va ţine un congres general la Iaşi între 20—30 Iulie. In acest congres se va hotări în ce măsură apicultorii noştri vor participa la expoziţia agricolă industrială ce va fi la toamnă, tot la Iaşi. In vederea congresului societatea naţională de apicultură a intervenit să se facă membrilor ce vor veni la congres o reducere de 75 la sută pe c. f. r.

— **O expoziţie industrială cehoslovacă.** Asociaţiile comerciale şi industriale cehoslovace organizează, pentru 1924 o expoziţie industrială la Praga.

Expoziţia va avea douăzeci de secţii.

Vizitatorii expoziţiei vor putea urmări desvoltarea industrială, considerată în raport cu mersul civilizaţiei şi cu economia politică.

Grupa a XII-a va fi, în special, destinată şcolilor profesionale şi industriale. In această expoziţie toţi acei, pe cari îi interesează evoluţia comerţului şi industriei cehoslovace, vor găsi o abundenţă în preţioasa documentare.

Expoziţia va fi organizată sub auspiciile oraşului Praga.

†

Profesorul I. A. Scriban şi Raluca I. A. Scriban cu durere nemărgită anunţă pe Domnii Profesori Colegi şi pe toţi care l-au cunoscut încetarea din viaţă a nepotului lor drag

Gheorghe Gh. Botez

elev în clasa VIII-a la Liceul „Gheorghe Barițiu" din Cluj.

Cortegiul va pleca dela Capela Clinicilor Duminică 1 Iulie ora 16 p. m. spre cimitir.

Incheierea anului şcolar la liceul „Regina Maria"

Joi la orele 10 a. m. a avut loc la liceul de fete din localitate încheierea festivă a anului şcolar 1922—23.

Dna Giuglea a ţinut o cuvântare despre felul cum ar trebui să fie şcoala. Dsa a arătat că şcoala de azi trebuie să se perfecţioneze, să tindă spre un ideal bine definit: a da elevilor o educaţie personală, lăsând liberă desvoltarea tuturor facultăţilor şi aptidudinilor pentru a se forma caractere adevărate. Educaţia trebuie să tindă a armoniza psihicul cu fizicul, pentru a se desvolta în mod egal, împreună. Conferenţiara a fost viu aplaudată.

Dra Florica Vişoiu din cl. VIII. a luat „rămas bun" dela profesori şi profesoare, dela colege şi a mulţumit în frumoase cuvinte corpului profesoral pentru bună voinţa arătată în tot decursul studiilor faţă de eleve şi pentru munca depusă pentru instrurirea lor.

Corul care a cântat diferite cântece naţionale a fost condus de Dna Nicola cu precisie. Cele două solo ale Drelor Marta Aldica şi Gyárfás au fost admirabile, fiind răsplătite cu multe aplauze.

A urmat apoi distribuirea premiilor şi a certificatelor pentru elevele ce pleacă acasă.

Sp.

Serbarea cercetăşească de ieri

Festivitatea depunerei jurământului cercetaşilor din Cluj

Cercetaşii cohortei „Fântânele" din Cluj au aranjat pe ziua de ieri o frumoasă serbare în cadrul căreia au depus şi jurământul.

La ora 10 a. m. au apărut în rânduri compacte, cu frumoasele lor uniforme micii cercetaşi.

In piaţa Unirei s'a ţinut un serviciu divin, după care a urmat depunerea jurământului. La solemnitate au asistat şi şefii autorităţilor civile şi militare precum şi un numeros public. Au depus jurământ, cercetaşii şi cercetaşele dela liceul „Gh. Barițiu" şi „Tarbut". După aceasta, profesorul Ciortea a vorbit despre rolul cercetăşiei.

La solemnitate a asistat şi o echipă de 30 cercetaşi din Oradea Mare precum şi echipa de onoare a nou înfiinţatei cohorte „Pintea Viteazul" din Baia-Mare, condusă de profesorul Petre Gherman.

După amiazi au avut loc serbări şcolare în parcul oraşului şi la arena sportivă.

Sacouri de loster şi veste Costume ce se pot spăla Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii

Telefon 431.

2658

CIORAPII Lloyd 1471 2647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand I

1290-3

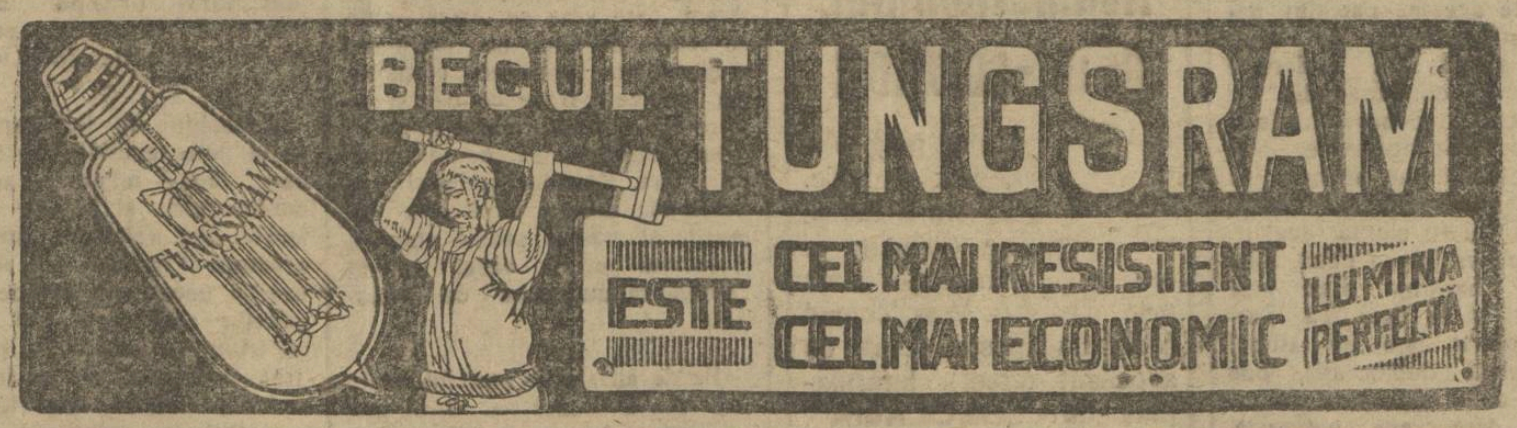

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş Mărunţişuri Galanterii şi Jucări engros ca mai bine asortată prăvălie din bransă 2626

Maşini de treerat Hoffher & Schranz, motoare de benzină, tractoare FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99 Telefon 999

2725-2

In jurul decorării sătenilor din comuna Şiclău

— O infamie a ziarului „Dimineaţa“ —

O scrisoare a sătenilor decoraţi din Şiclău

Primim spre publicare următoarele:

Domnule Director,

Sub titlul „Vizita D-lui Vaitoianu la Arad“ Ziarul „Dimineaţa“ în nr. ei 3976/923, vorbind despre festivitatea decorării ţăranilor din Şiclău, îşi permite să scrie următoarele:

Mâine dimineaţa, Duminecă d. ministru va pleca la Şiclău, unde va conferi decoraţii preotului Codrean şi la 9 săteni, cari au stat sentinelă la frontieră, cu prilejul recentelor invadări ungureşti.

„Dintr'o sursă, care nu poate fi deloc desmințită ni se asigură, cu nici preotul Codrean şi nici sătenii decoraţi n'au nici cel mai neînsemnat merit de-a fi resprins incursiile maghiare, deoarece nu-au existat. Prin urmare întreaga inscenare de mâine dela Şiclău este o simplă paradă liberală cu scopul de-a face propagandă în această fortăreaţă a partidului naţional.

Ocupându-se de umilele noastre persoane, noi ţăranii decoraţi din Şiclău, n'am voit să dăm calomniatorului dela „Dimineaţa“ atenţia unui răspuns, el nemeritând decât dispreţul nostru. Neputând însă îngădui ca să se impieteze astfel unei hotărâri a Şefului statului nostru, M. S. Regele Ferdinand şi neputându-ne lăsa astfel batjocuriţi, pentru a urma odată lumină asupra evenimentelor din Ianuarie 1923 şi pentru a pune în evidenţă reaua credinţă şi infamia autorului insinuărilor din ziarul „Dimineaţa“, va rugăm, D-le Director, să inbevoiţi a publica următoarele:

In seara de 9 spre 10 Ianuarie, auzind dese împuşcături înpre frontieră, am alergat la preotul nostru consătean, N. Codrean, cu care împreună am mers la postul de jandarmi, unde era adunat mult popor înspăimântat şi unde am auzit că pichetul 10 de grăniceri a fost atacat de Unguri iar grănicerii omorâţi.

Imediat atunci ne-am organizat. Un grup, prin bezna nopţii şi printr'un noroi până la genunchi, a plecat spre frontieră, înarmat; un grup a luat serviciul dela postul de jandarmi, şi un alt grup serviciul de poştă, ţinând legătură cu firul dela frontieră şi primind ordinile dela autorităţile militare şi civile.

Cei din grupul care a pornit spre frontieră, au luat contact cu grănicerii, cari aşteptau un nou atac, făcând patrulare cu soldaţii pe frontieră până dimineaţa, fiind înscrişi chiar nominal în carnetul pichetului 10.

Cei din grupul al doilea şi al treilea au făcut serviciu la postul de jandarmi, poştă şi în comună, şi sunt înscrişi la postul de jandarmi din Şiclău în carnet, iar între acte sunt luate şi ordinile scrise de mână noastră primite pe fir din partea autorităţilor.

Cartuşele cari s'au aflat pe teritorul românesc s'au alăturat actelor de anchetă, făcută din partea autorităţilor noastre.

Noi subscrişii nu am fost pregătiţi şi nu ne-am aşteptat la înalta distincţie, ce ni s'a făcut în 24. Iunie, în prezenţa mai multor mii de oameni şi a elevilor tuturor şcoalelor din prejur.

Lăsându-ne somnul şi treburile noastre, noi nu ne-am făcut atunci decât datoria şi faţă de ţară şi faţă de gospodăriile noastre, ameninţate de năvala ungurească.

Consăteanului nostru George Băltoi, îi era în noaptea aceia, soţia între viaţă şi moarte, şi dimineaţa trebuia să o ducă la spital. Omul şi-a lăsat toate şi a alergat cu primejduirea vieţei proprii la frontieră, stând până dimineaţa la post, amânând drumul la spital pe ziua următoare.

Noi simpli plugari primim cu mândrie distincţia ce ni s'a acordat, căci ea ni-a fost dată de M. S. Regele, şi credem că o vom purta cu cinste toată viaţa.

In ceea ce priveşte aşa zisa, noastră „politică“ ţinem ca „Dimineaţa“ să ştie că nu suntem „naţionali“ în comună mai nimeni.

Poporul din Şiclău este aderent al partidului naţional-liberal având o organizaţie cu 620 de membri, căci el este sătul de vorbele goale şi de politica antiromânească a celor ce se zic „naţionali“.

Acesta este răspunsul nostru, al celor decoraţi cu „Bărbăţie şi Credinţă.“

Tălmăcim dispreţul, când a încercat să se atingă prin neadevăruri, de serbarea din 24 Iunie, atât de înălţătoare pentru frontieră.

Şiclău, la 27 Iunie 1923.

Cei decoraţi cu „Barbăţie şi Credinţă.“ Petru Codrean; Ambrosie Şerban; Simeon Codrean; Ambrosie Barna; Gheorghe Torsan; Lenca George; Moţ Teodor; Barna Florea; Murg Dimitrie; George Soboran; Gheorge Băltoi; Gavril Ţucudean şi Dimitrie Codrean.

PRETUTINDENI IN ARDEAL

SE CITEŞTE ZIARUL

INFRAŢIREA

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESPONDENTUL NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

Sosirea în ţară a Suveranilor noştri

Telegrama de mulţumire a M. S. Regelui către preşedintele republicei Poloneze. Dania M. S. Regelui. Noile declaraţii ale dlui I. G. Duca

Părăsind Polonia, M. S. Regele Ferdinand a adresat preşedintelui republicei o telegramă prin care îi mulţumeşte de primirea făcută. D-lui Witos M. S. i-a trimis o fotografie cu autograf.

M. S. Regele Ferdinand a donat pentru săracii Warşoviei 20 milioane mărci.

D-l Duca a făcut la Craiova noui declaraţii gazetarilor, despre caracterul defensiv al alianţei române-polone.

Sosirea la Sinaia

Suveranii au sosit la Sinaia, aseară la ora 9. In gară au fost întâmpinaţi de M. S. Regina Iugoslaviei, principii moştenitori, precum şi de membrii guvernului.

*

Marţi va avea loc la Bucureşti un consiliu de miniştri.

Complot împotriva Suveranilor?

— Două teroriste ruse sar din tren —

Arestarea lor

La întoarcerea dela Lemberg a trenului regal care aducea pe Suveranii români în ţară, între Lemberg şi Stanislau din trenul ce mergea cu câteva ore înaintea trenului regal au sărit jos, din mers, două tinere doamne.

Călătorii au observat şi s'a dat imediat semnalul de alarmă.

Subd rectorul siguranţei române d. Eugen Christescu însoţit de agenţii săi au urcat în tren pe cele două femei dintre care una era grav rănită la picior.

Astfel au fost duse la Stanislau unde se fac cercetările.

Ambele femei despre care poliţia polonă afirmă că ar fi două cunoscute teroriste ruse, păstrează cel mai desăvârşit mutism refuzând orice lămurire sau indicaţie.

Din cercetările făcute reese că cele două femei plănuiau un atentat împotriva trenului în care se aflau Suveranii.

Poliţia română împreună cu cea polonă au explorat apoi toate locurile din apropierea drumului de fier pentru a vedea dacă alţi complici nu s'au ascuns prin împrejurimi.

INTERNE

Conferinţa Micei Antante la Sinaia

După ştiri sosite din Praga, conferinţa dela Sinaia va hotărî şi asupra reprezentării Micei Înţelegeri în consiliul Ligei Naţiunilor.

Scopul vizitei în streinătate a dlui Vintilă Brătianu.

Marele ziar francez „Le Temps“ publică un interview cu ministrul nostru de finanţe, Dl Vintilă Brătianu care declară că scopul călătoriei sale în streinătate e aranjarea chestiei reparaţiilor şi punerea în valoare a bogăţiilor ţării.

Comemorarea lui Şaguna.

M. S. Regele va asista la 12 Iulie la serbările pentru comemorarea lui Şaguna cari vor avea loc la Sibiu.

Explozia de la fortul „Căţelul“ Numărul morţilor.

Ancheta făcută la fortul „Căţelul“ din Bucureşti, unde s'a produs explozia anunţată ieri, a constatat că în total sunt 6 morţi şi 5 răniţi. Un cadavru nu-s'a putut încă găsi. S'a constatat că răspunderea o poartă Societatea „Fero-chimică.“

Cine sunt autorii morali ai atentatului contra lui Pasici

Belgrad, 29. — Cercetările pornite cu ocazia atentatului contra lui Pasici au dovedit că autorii morali ai atentatului fac parte din soccietatea „Ungurii cari se deşteaptă“.

Atentatul contra preşedintului Camerei Italiene

Roma, 29. — Preşedintele camerei italiene a fost victmia unui atentat. Un individ rămas necunoscut l'a atacat şi rănit grav cu pumnalul.

Dela „Asociaţia învăţătorilor din Ardeal“

Biuroul central al „Asociaţiei învăţătorilor din Ardeal“ anunţă că congresul „Asociaţiei generale a corpului didactic primar din România“, anunţat a se ţine în Focşani, nu se va mai ţine acolo, ci în Bucureşti, tot la acea dată, adică 14 şi 15 Iulie.

* * *

Biuroul face cunoscut tuturor învăţătorilor anunţaţi pentru a participa la excursiunea proiectată de Asociaţie că plecarea excursioniştilor va fi în ziua de 12 Iulie a. c. orele 11 a. m. din gara Cluj, vor aştepta acest tren la gările de pe linia principală Cluj—Braşov. Excursioniştii au 3 vagoane speciale, cu o reducere de 75 %.

Itinerarul special: Cluj—Bucureştivia Predeal; Bucureşti—Galaţi; Galaţi—Chişinău, via Reni; Chişinău—Iaşi; Iaşi—Cernăuţi, Vatra Dornii, Bistriţa—Cluj.

La plecare fiecare excursionist va plăti o taxă de 100 Lei.

Biroul Asociaţiei.

SACI, MUSAMALE

Cumparare. ◆ Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piaţa Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1359 2561

Libertatea conştiinţei şi interesele statului

Un „pocăit" care nu vrea să pună mâna pe armă. Antimilitarismul noilor secte religioase. A oprit Isus războiul? Cum a fost recunoscută religia baptistă în Ungaria? Atitudinea faţă de armată a noilor secte.

Consiliul de război al corpului 6 de armată a judecat zilele aceste pe soldatul Nicolae Rujan la un an închisoare. Vina lui a fost, că n'a vrut să pună mâna pe armă motivându-şi procedura cu Sfânta Scriptură, care ar opri cu desăvârşire acest lucru.

Nu e un caz izolat. Toţi „pocăiţii," „milenarii" şi cu un cuvânt aderenţii noilor secte religioase pietiste ce se lăţesc în ultimul timp între Români procedează la fel, când sunt în serviciul militar. In timpul luptelor dela Tisa, sectarii, ori au dezertat, ori, au jucat aceeaş scenă a nesupunerii. E un defaitism, ce-l propagă noile secte religioase, dovedindu-l cu argumente trase de păr din Sfânta Scriptură. Un defaitism, care pune pe gânduri chiar şi cercurile militare mai înalte, cari adeseori au atras atenţiunea mai marilor bisericeşti asupra lui, cerând să se ieà măsuri împotriva lăţirii sectelor, prin o mai intensivă activitate religioasă a preoţimei.

Antimilitarismul noilor secte de altcum e îndeobşte cunoscut. Ei nu condamnă numai războiul ofenziv, ci şi pe cel defenziv, fără considerare că e un război drept sau nedrept. Se bazează pe porunca a cincea a decalogului, care spune „să nu ucizi," la care ţin morţiş, fără să-se lase convinşi de vre-un argument contrar. Sfânta Scriptură de fapt nu interzice războiul, nici în vechiul şi nici în noul testament. In vechiul testament, însuşi Dumnezeu se numeşte Domnul oştirilor şi acelaş Dumnezeu, care a oprit uciderea, de nenumărateori s'a amestecat în războaie, contribuind astfel la biruinţa cauzei drepte. In noul testament, se dau sfaturi soldaţilor, să nu asuprească pe nimeni şi să se mulţumească cu leafa lor, dar nu sunt, sfătuiţi să se împotrivească ordinelor şi „să nu pună mâna pe armă."

Dacă Isus Hristos ar fi fost defaitist şi antimilitarist, ar fi spus'o asta pe faţă, pentrucă nu putem presupune lipsă de îndrăzneală la acela, care prin învăţăturile lui a schimbat întreg felul de gândire de până atunci, combătând fără cruţare sistemele de orânduire socială ale lumii vechi.

Un antimilitarist niciodată n'ar fi asămănat pe cei cari umblă în căile dreptăţii cu soldaţii cari îşi împlinesc datoria, pentru-ca să poată zice la sfârşitul vieţii: Luptă bună am luptat şi nici răsplata dreptilor n'ar fi asămănat-o cu răsplata ce o merită soldaţii credincioşi.

Creştinii cei dintâi, cari au fost mult mai aproape de Isus Hristos ca „pocăiţii" şi alţi sectari ai zilelor noastre, întotdeauna şi-au împlinit datorinţa de astăzi. Intre miile de martiri ai creştinismului primelor veacuri sunt numeroşi soldaţi, cari ca soldaţi au fost exemplu nu numai de virtute, ci şi de subordonare.

Sectarii zilelor noastre de-altcum nu propagă în scris defaitismul. De asta se feresc, ca de foc, pentruca să poată dovedi, că sunt cetăţeni credincioşi ai statului în care trăiesc, iar învăţăturile lor nu sunt potrivnice împlinirii datorinţelor cetăţeneşti. Il propagă însă în grai viu în adunările lor şi rezultatul se vede: un singur caz nu s'a întâmplat, ca vre-un aderent al acestor secte să se supună ordinelor de-a lua arma în mână, când a ajuns în armată.

Cu multă emfază îţi spun, în revistele ce le redactează, cu bani din străinătate, mai ales din America, cumcă Lloyd George e coreligionarul lor, uitând să adauge, că în timpul când Lloyd George era ministru president, Anglia a intervenit în războiul mondial, pentru apărarea civilizaţiei europene.

Un mare prietin al noilor secte, care de repetite ori le-a luat apărarea în coloanele ziarelor bucureştene, recunoaşte defaitismul pocăiţilor şi cu toate acestea, cere libertate religioasă deplină pentru ei. Propune aranjamentul următor: în armată şi chiar şi în război, aderenţii noilor secte să fie puşi la servicii, cari nu reclamă folosirea armelor. Nu stăruim asupra acestei propuneri evident primejdioase.

In timpul din urmă s'a dat unele ordonanţe, prin cari noilor secte li-se asigură libertatea cultului. Această libertate a cultului li-s'a asigurat şi în timpul stăpânirii ungureşti, fiind religia baptistă recunoscută de stat. Dar înainte de-a se face această recunoaştere s'a cerut dela ei să-şi precizeze doctrinele şi atunci, pentruca să obţină recunoaşterea, au declarat, că admit jurământul înaintea torurilor judiciare şi războiul drept, mai ales când este definitiv. Sectorii noştri însă, resping absolut, atât războiul, cât şi jurământul.

De aceea credem, că ar trebui să revizuiască libertăţile ce li-s'au dat. Nici pe departe nu cerem, să se oprească cultul lor. Dar înainte de toate, în interesul viitorului ţării, să aranjeze definitiv chestia atitudinei lor faţă de armată.

Dacă aderenţii noilor secte nuşi vor schimba atitudinea de până acuma faţă de armată, credem că e în interesul statului să le înăbuşe orice propagandă. Prea suntem încunjuraţi de duşmani şi astfel prea puţin ne putem permite luxul, să admitem credinţe religioase astfel de primejdioase.

O nouă donaţie a lui Rockefeller

Rockefeller a donat de curând 150.000 dolari pentru constituirea unui fond din care să se trateze suferinzii de diabet lipsiţi de mijloace.

Suma aceasta va fi împărţită la 13 spitale, şi tot din ea se va cumpăra un nou medicament inventat de un doctor, Simon Flexner despre care se spune că ar fi foarte eficace pentru vindecarea cancerului.

A apărut cartea de telefon pe anul 1923—1924 şi se găseşe de vânzare la Oficiile poştale.

Preţul 30 Lei.

Articli se pot vedea fără obligaţie de a cumpăra

Preţurile curente în luna lulie a Magazinului PARISIEN

Secţia manufacturei

1 matring alb D. M. C.	Lei	5
1 roată aţă 400 Yard .	„	11
1 ghem perle	„	8
1 ghem bumbac . . .	„	7
1 matring Aida	„	28
1 ghem aţă pentru ştricănit	„	11
1 păreche ciorapi pentru dame	„	28
1 păreche ciorapi pentru dame coloraţi . .	„	45
1 cameşă pentru dame .	„	79
1 păreche ciorapi pentru copii	„	12
1 bucată cordon . . .	„	23
1 bucată combinet pentru dame	„	135
1 bucată şurţ pentru copii	„	65
1 bucată haină de grenadin	„	110

Secţia de mode bărbătească

Cămasă de mode pentru bărbaţi calit. I. cu două gulere	Lei	248
Cămasă albă pentru bărbaţi	„	195
Cămasă apace pentru bărbaţi	„	248
Indispenzabile lungi pentru bărbaţi	„	110
Batiste pentru bărbaţi .	„	12
Gulere moi pt. bărbaţi .	„	16
Socni pentru bărbaţi .	„	17·50
Pălării de pae pt. bărbaţi	„	190
Pălării de postav pentru bărbaţi	„	204
Bretele pentru bărbaţi .	„	28
Costum de bae peutru bărbaţi	„	90
Pantaloni de bae pentru bărbaţi	„	35
Pantaloni şi cămeşi flor pentru bărbati . . .	„	164
Cravate pentru bărbaţi .	„	12

Ghete de tenis şi sandale să capătă cu preţurile cele mai ieftine.

Secţia porţelanuri şi stielărie

Păhare pentru apă . .	Lei	3.50
Borcane pt. compot .	„	20.—
Borcane pentru castraveţi per litru . . .	„	3.—
Borcane pentru compot per litru . . .	„	2.—
Ceşti calitate bună .	„	25.—
Fărfurii duble	„	20.—
Fărfurii dessert . . .	„	15.—
Serviciu de masă pentru 6 persoane . .	„	1357.—
Serviciu pentru cafea de 6 persoane . .	„	480.—
Serviciu pentru cafea neagră de 6 persoane	„	168.—

lighiamuri, samovare, fier pentru călcat etc. se capătă cu preţuri moderate!!!

Secţia jucăriilor pentru copii

Jucării, cărucioare genţi şi geamantane cu preţuri senzaţionale.

Vizitaţi înainte de cumpărare în interesul D-voastră preţurile din magazinul nostru. 2788

Ariloli se pot vedea fără obligaţie de de a cumpăra

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se află în depozit maşini de scris Royal, Mercedes, Titania şi Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris.

Pentru reparaţii iau toată răspunderea. Maşini de scri întrebuinţate se vând cu preţuri reduse. Se află totfelul de piese pentru maşini de scris bande şi recvizite pentru curăţit.

Anton Finkler

atelier de reparaţie pentru maşini de scris, Cluj, Calea Regele Ferdinand Palatul Baboş lângă podul de fier. 2905

Fabrica de bere DREHER-HAGGENMACHER Soc. Anonimă Oradea-Mare

Se cerem pretutindeni numai berea din fabrica Dreher-Haggenmacher. 2904

BANDAGE de CAUCIUC

pentru Autocamioane toate dimensiunile

Deposit la

Emil Blaga, Cluj

2747

La cerere se trimite preţul curent.

„MECANO" S. A.

SUCURSALĂ CLUJ,

Str. Memorandului No. 24.

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiale pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Intrebuinţarea gumei OLLA oferă siguranţă absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experţilor guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un prezervativ, să nu luăm decât OLLA.

Te înşeli pe tine însuţi, dacă întrebuinţezi altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

Siegfried Weisz

magazin de mode

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6

Aranjează un târg senzaţional pe timp de 14 zile

începând de azi.

Priviti galantarul

Să pune în vânzare:

Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.

1000 bucăţi pălării din par de Epure á 140 Lei

Cravate Shimmy á 25 „

Toate pălăriile de paie cari se află în depozit se vând cu preţuri reduse.

Numai 14 zile. 2880

Priviti galantarul

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19

Telefon interurban No. 2-13.

Adresa telegrafică: Juvaere Cluj

Avem onoare a anunţa stimata noastră clientelă, că ni-am mutat fabrica şi biroul în casa proprie depe Calea Reg. Ferdinand No. 19

Vă rugăm a ne onoara şi pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu şi mai multă promptitudine. 1845

Prima intreprindere din România pentru **curăţire şi transformare de pălării panama, zsirad** primeşte totfelul de pălării pentru curăţit

Cluj, Str. Memorandului No. 21. Lloyd 2796

Cea mai fina crema pentru ghete

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată. Plătesc bine. Adresa: Teodor Nastasi, Director de scenă, Teatrul Național.

Diverse:

CU 50.000 LEI numerar se poate participa la conducerea unei întreprinderi comerciale cu leafă lunară de 3000 Lei. Adresa sub „Urgent" la Administrație.

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispăre întrebuințând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Droguerii sau contra mandat poștal de lei 20 vi se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-Neamț. 2819-5

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Str. Reg. Maria 13

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Corespondent(ă)

de limba **franceză** se caută spre imediată angajare. Se preferă **cunoștință limbei germane sau maghiare. A se adresa „Uzinelor Solvay" Soc. Anon. din Turda, jud. Turda-Arieș.** 2901

BABOS & Co.

MAGAZINUL de FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, **cuie de sârmă**, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri, vase de bucătărie, frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

2887

Telefon 351

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS, Cluj

◆◆◆◆ se face măriri de fotografii, retrosări ◆◆◆◆

2782

Fabricăm și furnizăm

ROLOURI

din plăci de oțel și umbrare pentru prăvălii, în tot felul de mărimi și pe prețurile cele mai reduse. 2798

Oferte se servesc gratuit:

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

Oradea-Mare, Strada Cuza Vodă No. 17.

Depozitul fabricei de sticlă din Turda

Cluj

Fischer

2787

Piața Unirii 13.

Sucursala Târgu-Mureș, Calea Regele Ferdinand 7.

Dăm în chirie

pentru birouri în casă nouă **trei camere cu anticameră** în Strada Avram Iancu 3, parter.

2898 ◆ ◆

Deslușiri dă **„Feraria" S. A.** Cluj, Calea Victoriei Nr. 29.

Sipătaria

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16

pregătește cu prețuri foarte reduse giamantanuri și genți de prima calitate. Asemenea execută ori ce reparațiuni. 2889

Cărți, reviste românești, franceze, germane, etc., hârtie, articole de birou, mașini de scris

confecție de hârtie și imprimate de orice natura la:

Librăria - Papetăria - Tipografia LEPAGE Cluj.

Cereți cataloge lista și ofert. ◆ 2744-4

„AESCULAP"

Marque deposee

Intreprinderea de instrumente medicale Mihail Máté, Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892 ◆

Cel mai mare **deposit** al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparate electrice instalațiuni de laborator, articie necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi cuarț cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri. Lloyd 1816

„Tacâmul"

fabrică pentru articole de **argintării**

Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul" Cluj.

Argint

cumpără cu cel mai mare preț! 2850

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revânzatori.

Incomparabil

și se găsește pretutindeni

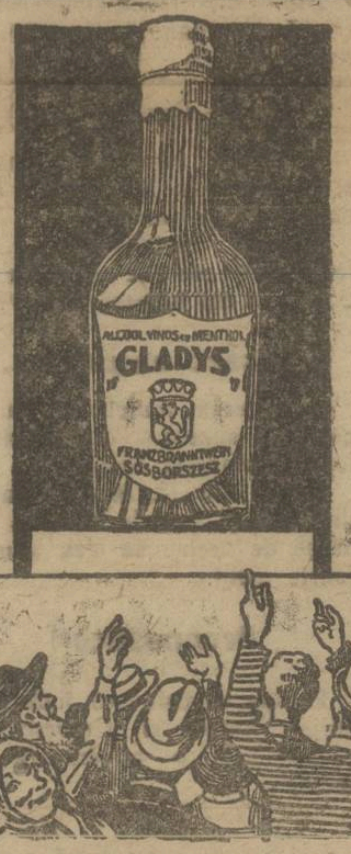

Geza Herczeg

fabrica chimica Cluj.

Lloyd 1721 6182

AUTO-MECANICA

Soc. Anonima CLUJ

Reprezentanța Generală A.

S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Din BUCUREȘTI

ATELIER SPECIAL DE REPARAȚIUNI DE AUTOMOBILE ECSECUTA ORI CE LUCRARI IN METAL.

INSTALAȚIUNE MODERNĂ PENTRU SUDURA AUTO-GENA.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Regina Maria No. 10 2228 **CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.**

Fabrica de articole de metal și linichea

Grünwald și soții, Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2674

Serbarea de fine de an dela școala medie de fete

In cadrele unei nepretenţioase, dar cu atât mai serioase manifestări artistice s'a închis Joi după amiază anul şcolar al unui institut de fete, care şi-a încheiat activitatea cu o nouă confirmare, pentru noirea credinţei că cultura românească face în Ardeal progrese uriaşe. Şcoala medie de fete din localitate, de sub conducerea neobositei directoare Bozac, ne-a adus această încredinţare şi prin reuşita serbării date cu ocazia închiderei anului şcolar şi prin expoziţia minunată a lucrărilor de peste an ale elevelor.

Serbarea s'a început la orele 5 p. m. cu asistenţa unui destul de numeros public, între care am remarcat pe d-na Pteancu, soţia inspectorului general al învăţământului secundar, numeroşi profesori şi profesoare dela celelalte şcoli româneşti, locotenent-colonel Bozac şi încă câţiva alţi ofiţeri.

Corul şcoalei a cântat imnuri patriotice şi diferite alte cântări cu multă precisiune. Au urmat apoi diferite puncte executate la pian, declamaţii, solo şi un dans alegoric minunat. O distincţie deosebită au dovedit elevele Anuţa Rusu şi Valeria Topan cu „De ce m'aţi dat de lângă voi", Eliza Mocan cu un solo de pian şi Victoria Timar, toate din clasa a treia.

După serbare s'a vizitat expoziţia de desen şi de lucru manual, care a impresionat prin varietatea execuţiilor extrem de dificile şi minunate făcute sub conducerea harnicei profesoare, d-na Cristina Goga. Au fost expuse în această sală tot felul de articole de cusătorie, broderie, croşetorie: rochiţe, perdele, perniţe montate, tot felul de ajururi etc. execuţiile naţionale, au stârnit admiraţia generală.

Şcoala medie de fete ne-a dovedit cu această ocazie unde poate primi cea mai serioasă instrucţie casnică practică, o româncă. Faptul că uniforma în care s'au prezentat elevele la serbare este făcută de ele în şcoală, costând nici un sfert din costul de pe piaţă, întăreşte şi mai mult această afirmaţie. La aceste lucrări s'au distins mai mult elevele: Victoria Timar, Maria Florar, Anuţa Rusu şi Maria Galoş, care au obţinut primele premii.

Cronica sportivă

— Sosirea echipei Cehoslovace —

— Au venit şi doi jucători din „Sparta" —

Aseară la ora 8 a sosit în localitate echipa reprezentativă de footbal din Cehoslovacia, care va lupta mâine pe arena din oraşul nostru cu reprezentativa României.

Echipierii cehoslovaci au sosit însoţiţi Dnii Dr. Rudolf Pelikan, preşedintele uniunei sportive cehoslovace, Fanta Iosif căpitanul echipei şi Dl Dr. Lebenhart administratorul echipei.

In gara din Cluj, Cehoslovacii au fost aşteptaţi de un public de peste 400 persoane. Au fost reprezentate toate cluburile sportive din Cluj, precum şi Comitetul Regional.

După sosire, lumea s'a retras în sala de aşteptare cl. I, unde Dl Tătar, preşedintele Comitetului Regional, a urat în călduroase cuvinte, bun sosit, reprezentanţilor sportului cehoslovac.

Dl Rudolf Pelikan, preşedintele Uniunilor cehoslovace, a mulţumit pentru frumoasa primire ce li-s'a făcut, spunând că amintirea ei vor păstra-o neştearsă. Dsa a vorbit franţuzeşte, apoi nemţeşte.

Echipierii au fost găzduiţi la Hotel „Astoria".

Formaţia reprezentativelor

Echipele reprezentative ale României şi Cehoslovaciei vor avea următoarea formaţie:

Cehoslovacia

Kaliba (Union Zizkov) Hojer—Fr. (Victoria Zizkov)—Hojer Ant. (Sparta). Seifert (Slavia)—Paulin (Cechie Karlin)—Cerveny (Sparta). Kuzel (Slavia)—Stapl (Slavia)—Capek (Slavia)—Vicek (C. K.)—Cisar (U. Z.)

România

Stroescu (Colţea). Bartha (Tör.)—Dr. Hirsch (KAC.) Furmann (A. M. T. E.)—Hönigsberg-Klinigli (N. A. C.)—Jakobi (Haggibbor.) Ströck (Tör. Oradea)—Guga (U.)—Wetzer (Unirea)—Ronay (Nac.)—Descher (Nac.)

Rezervele echipei României sunt: Barabás, Bonciucat, Leitner, Guru şi Kozovici.

Arbitrul matchului nu va Retschury cum se anunţase, ci Seemann din Amateur din Wiena.

Sosesc oaspeţii...

In vederea matchului au început să sosească din provincie foarte numeroşi oaspeţi.

Numai din Tr. Mureş s'au reţinut locuri 200 de inşi. Din alte oraşe de asemenea s'au anunţat foarte mulţi.

Prognosticuri

Echipa cehoslovacă întărită cu Hojer Anton şi Cerveny din „Sparta" e o adversoară temută.

*

Inaintaşii noştri nu cred să poată trece peste apărarea cehoslovacă, compusă în mod admirabil. Hojer Anton backul din stânga al cehoslovacilor este unul dintre cei mai buni backi ai lumei.

Inaintaşii cehoslovaci vor avea mult de lucru cu apărarea noastră, destul de bine compusă, dar vor trece-o de 4—5 ori cu rezultat. Portarul Stroiescu din clubul Colţea din Bucureşti poate să fie o surpriză.

Rezultatele ce le credem probabile sunt 4:0 şi 5:1 pentru Cehoslovacia. Aceasta însă nu înseamnă că raportul dintre cele două echipe e acesta. Cehoslovacii sunt cu mult superiori — dovadă ultimele matchuri — dar... nu trebuie să uităm şi alte circumstanţe....

Ştiri din Târnava-Mică

Sărbători şcolare la Diciosânmărtin

Aşa putem numi examenele dela şcoala primară din stat din Diciosânmărtin cari s'au ţinut în 17 şi 18 Iunie a. c. cu cel mai strălucit succes. Părinţi cari au luat parte într'un număr atât de mare, au avut fericita împrejurare de-a se convinge cu câtă inimă, însufleţire, întrecere şi sistem lucrează ambele corpuri didactice dela secţia română şi maghiară dela aceea şcoală. Răspunsurile hotărîte, compănite şi cuminţi ale copiilor, au făcut plăcută impresie.

Dar nu examenul a fost atestatul cel mai bun din care să se poată constata zelul, stăruinţa deplină şi hărnicia depusă în întreg anul de corpul didactic pentru educarea elevilor, ci cele două sale în care s'a făcut expoziţia lucrurilor manuale. In sala întâia era expoziţia elevilor cu limba de propunere română, într'a doua a elevilor cu limba de propunere maghiară.

Desemnele artistice, lucrurile de mână admirabilă a fetiţelor, apoi uneltele băieţilor, imitarea după natură din pământ a diferitelor obiecte, animale, pasări, etc. răpeau privirea. Totul a fost bine, totul a fost frumos, totul de lăudat şi lauda se cuvine corpului didactic care întreg sufletul şi l-a depus ca să dele o direcţie nouă şi sănătoasă generaţiei de mâne.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Program săptămânal:

Sâmbătă: d. m. Ultimul Vals. Ca oaspe Andrei Tolnai. Preţul reduse. (Seria 456).

Sâmbătă: seara. Dama în hermelină. Ca oaspe Andrei Tolnai a 2 ora. Abonament de zi Nr. 15o. C. Preţuri de premieră. (Seria 457.)

Duminecă d. m. Liliom. Preţuri reduse. (Seria 458).

Dumineca seara: Dama în hermelină. Ca oaspe Sümegi Edmund a 3 ora. Preţuri de premieră. (Seria 459.

Luni: Dama în hermelina. a 4 ora. Preţuri obişnuite. (Seria 46o).

Marti: Hoţul sau monstrul. (a 8 ora. Preţuri obişnuite. Seria No. 461.)

Mercuri: Fecioara naivă. (Ultima reprezentaţie a trupei de dramă inaintea vacanţei. Preţuri obişnuite. Seria 462.)

Joi: Bajadera. (a 29 ora. Ca ospeţi: Etela Bartko şi Ştefan Bányász. Radjami—Virágh—Mariette—Neményi. Preţuri de Premieră. Seria. 463.

Vineri: Regina nopţii: a 8 ora. Ca oaspe: Ştefan Bányász. Preţuri obişnuite. Seria 464.)

Sâmbătă: Dama în ermelina. (a 5 ora. Ca oaspe: Edmund Sümegi. Preţuri obişnuite. Seria 465.)

Duminecă, matineu: Hornarul fidel. (Reprezentaţie pentru copii cu preţuri reduse. Seria 466.)

Duminecă, seara: Dragostea bărbaţilor (Cu distribuţia nouă a rolurilor.) Preţuri de Premieră. Seria 467.

Răspândiţi „Infrăţirea"

S'a deschis bazinul băii
DIANA
pentru innotatori liberi şi carii învaţa innotatul.
Deschis dela 7 oara dimineaţa până la 8 seara.
33 Lloyd 1632

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

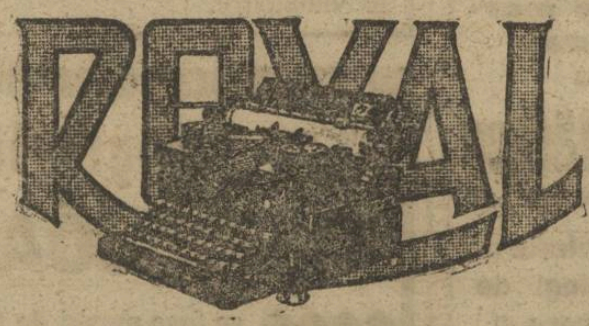

maşina de scris americană
vânzarea exclusivă
la 7 -6
Librăria LEPAGE
Cluj. Cereţi ofert

REUMATISMUL 2818-1
gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeal etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală. Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la droguerii şi farmacii. Contra mandat poştal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială la care se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Depozit FARMACIA VOREL PIATRA-NEAMŢ.

Cel mai nou tratament al sifilisului
cu
„TREPOL"
şi „NEO-TREPOL" preparat cu baza de bismuth
Introdus de D-rii Saserac şi Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistenţei Publice din Paris.
Autorizat de Direcţiunea Generală a Servic. Sanitar Român.
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecţiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite şi sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" şi „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.
Reprezentanţi generali pentru toate România Mare
„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.
Bucureşti B-dul Domniţei No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii şi drogherii. 2876

Reclama este sufletul comerţului.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Specialităţile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL şi FII
Grupa Dr. WILHELM CZELL
„HERCULES"
bere nutritoare, specialitatea brună din malţ dublu — şi
„MONOŞTOR"
bere deschisă mult, apreciate
din cauza calităţilor lor neîntrecute sau dovedit ca marcă cea mai superioară. ◆ Se capătă pretutindeni.
2216

Institutul de Arte Grafice, Editură şi Librărie „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Cluj, Calea Dorobanţilor No. 14—16. Telefon: 202.

Anul III. No. 836 — 4 PAGINI — UN LEU — 4 PAGINI — Marți 3 Iulie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

77 Onor Asociaţia pentru Cultura
şi literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 1. 2123

Infrățirea

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi . 240 L
PE 1 AN . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . . 45 L

Politica economică naţională

In jurul declaraţiilor dlui Vintilă Brătianu

Călătoria în streinătate a d-lui Vintilă Brătianu a stârnit o mare agitaţie în rândurile opoziţiei noastre. Ziarele de scandal ca şi organele oficioase ale partidelor de opoziţie publică lungi coloane de comentarii. Vizita Suveranilor noştri în Polonia a fost pentru aceste ziare subiect de mâna a doua faţă de ceeace şi-au închipuit că găsesc ca motive de speculaţii politice în călătoria intreprinsă de ministrul de finanţe.

Declaraţiile pe care dl Vintilă Brătianu le-a făcut marelui ziar parisian „Le Temps" sunt comentate, tălmăcite şi răstălmăcite de aceste foi în toate chipurile.

Cele mai multe dintre ele vor să vadă în aceste declaraţii recunoaşterea falimentului politicei economice a partidului liberal. Formula „prin noi înşine" a trăit, spun aceste gazete şi dovada, cea mai bună adaogă ele o constitue faptul că ministrul de finanţe a plecat în streinătate pentru a face apel la capitalul strein, cu ajutorul căruia să ne putem valorifica uriaşele bogăţii ale solului şi subsolului românesc.

Ori toate lucrurile acestea nu sunt juste, ci inspirate de interese politice cari urmăresc să aducă şi din prilejul acesta o lovitură partidului liberal.

Fiindcă acest partid nu şi-a schimbat prin nimic politica sa economică. Formula „prin noi înşine" rămâne în picioare.

Politica economică a partidului liberal n'a pus nici când ziduri chinezeşti şi ea nu s'a împotrivit la venirea în ţară a capitalului strein. Dar ea a voit ca această venire să nu însemne o invaziune cotropitoare. Participarea capitalului strein la viaţa economică naţională, da; însă o aservire a ei, nu.

Politica porţilor date de părete pentru ca pe ele să năvălească toate apetiturile de câştig ale capitaliştilor exploatatori, iată ce n'a înţeles niciodată partidul liberal şi iată ce nu poate admite nimeni în ţara românească. Fiindcă România nu e nici colonie africană, nici ţară de robi. Oricând poate veni la noi capitalul strein, însă cu titlul de colaborator şi nu de exploatator.

Capitalul românesc este la începutul înfiripării lui. El nu poate să facă faţă necesităţilor pe cari le pretinde punerea în valoare a bogăţiilor noastre, dar nici nu poate fi lăsat la discreţia unui capital strein ale cărui resurse sunt mult mai vaste şi ale cărui forţe sunt mult superioare. Nu ne poate fi indiferent nici faptul că bogăţiile naturale ale pământului românesc s'ar găsi acaparate de un capital strein care ar trage pentru sine toate foloasele exploatării lor. Deasemeni nu ne poate fi indiferent nici căt'ă energie românească este întrebuinţată în aceste intreprinderi. Cei doi factori ai producţiei naţionale, energia şi capitalul românesc trebuie să se bucure de condiţiuni care să le asigure desvoltarea şi prosperarea.

Formula „prin noi înşine" înseamnă tocmai străduinţa pentru realizarea acestor condiţiuni indispensabile unei vieţi economice naţionale prospere. Şi fiindcă în vremea de azi independenţa politică a unui stat este în funcţiune de forţele vieţii Sale economice, o politică de Stat prevăzătoare şi inspirată de adevăratele interese naţionale este ţinută să sprijine energia şi capitalul românesc.

Din declaraţiile făcute de dl Vintilă Brătianu la Paris se desprinde tocmai această constatare: că la punerea în valoare a bogăţiilor noastre naturale capitalului strein este chemat să colaboreze, dar această colaborare se va face în condiţiuni cari să nu însemne o aservire a economiei naţionale ci un mijloc pentru desvoltarea şi prosperarea ei prin respectul muncii, iniţiativei şi capitalului românesc.

Burse franceze pentru studenti cehoslovaci

In atenţiunea universitarilor noştri

Sub acest titlu citim în semioficiosul republicei cehoslovace *„Gazette de Prague"* No. 49 din 20 Iunie a. c. următoarele:

„Ca în fiecare an, guvernul francez pune, şi în acest an, la dispoziţia guvernului cehoslovac un anumit număr de burse destinate studenţilor doritori a face în Franţa călătorie de studii.

Fiecare bursă e de 6000 franci, divisă în zece mensualităţi de câte 500 fr. în plus 1000 fr. cheltueli de drum încolo şi încoace. Aceste burse se pot atribui ori profesorilor de franţuzeşte din învăţământul secondar dupăce şi-au terminat studiile, ori studenţilor universitari provăzuţi cu certificat pedagogic, ori medicilor sau veterinarilor diplomaţi, ori tinerilor doctori în drept sau ingineri ieşiţi din şcoalele tehnice superioare cehoslovace, ori elevilor scoalelor de comerţ sau de artele frumoase. Bursele încep la Octombrie 1923 şi ţin un an întreg şcolar. Ministerul de instrucţie publică cehoslovac va designa bursierilor aşezămintele de învăţământ superior, unde ei vor fi îndatoraţi sa-şi urmeze studiile în Franţa.

Pentru vobţinerea acestor burse, e nevoie de un examen de franceză ce se va da Praga, la Bino şi la Bratislava. Aceia pe cari chestiunea i-ar interesă, sa-şi înainteze petiţia pe cale ierarhică (prin decani sau rectori) ministerului instrucţiei publice din Cehoslovacia. Aceasta înainte de 10 Iulie 1923."

Ne facem o datorie din a semnala aceste rânduri universitarilor noştri întrucât credem că o acţiune din partea lor pe lângă cercurile universitare franceze ar putea determina guvernul francez să pue asemenea burse şi la dispoziţia studenţilor români.

I. G.

Porunca Trecutului

Ziarele de provincie ne aduc ştirea că protopopul unit din Izvin (Banat) d-l dr. Ştefan Pop a trecut îndărăt la ortodoxie urmat de poporul pe care îl păstorea. Hotărârea Părintelui dr. Ştefan Pop este o frumoasă manifestare a unui intelectual pentru recunoaşterea drepturilor de veacuri ale credinţei noastre strămoşeşti. Intoarcerile la ortodoxie de până acum s'au făcut numai de către popor; preoţimea greco-catolică însă rămăsese neclintită la credinţa câştigată dela 1700 încoace. Dl. dr. Ştef. Pop deschide acum drum şi aici.

Căci convertirea părintelui dr. Ştefan Pop nu vine dela alţii, ci ea a fost impusă de o cerinţă mai presus de tocmelile omeneşti. Protopopul dela Izvin a slujit cu credinţă altarului lui Dumnezeu, aşa cum i l'a indicat învăţătura la şcolile papistaşe. Şi tot credinţa cea adevărată l'a îndemnat să scormonească trecutul, să şi-l apropie şi să l înţeleagă. Când l'a descoperit pe Dumnezeu aşa cum l'au slujit moşi de strămoşii noştri, adevărul cel adevărat i-a cutremurat fiinţa. Pojghiţa învăţăturei care l'a dus la alt altar decât cel al străbunilor, a plesnit, iar convertirea a venit inevitabilă prin sine şi prin întreg l...nţul de strămoşi cari îl târau la matca tradiţiei naţionale.

Din documentul de abzicere adresat Episcopiei greco-catolice de la Lugoj, acest proces sufletesc adânc sguduitor răsare lămurit ca însăşi lumina care i-s'a pogorit în suflet. Dl. dr. Ştefan Pop spune:

„Declar solemn că motivele tre erii mele la Biserica ortodoxă le-am scos din cercetările mele istorice cari mi-au dat convingerea că Biserica ortodoxă ţine credinţa cea adevărată şi această Biserică este mama bună a neamului românesc, **Viitorul acestui neam îl văd asigurat pentru veacuri numai în cadrele Bisericii ortodoxe naţionale,** *care nu are nici un fel de legături streine în afară..."*

Hotărîrea fostului protopop greco-catolic dela Izvin constitue fără îndoială, un moment interesant în istoria zilelor noastre, nu prin aceea că Biserica soră greco-catolică perde un vrednic slujitor al ei, ci prin faptul că încă odată se dovedeşte cât de puternic trăeşte în noi trecutul, şi cât de şubrede sunt toate încercările omeneşti de a-i înăbuşi glasul.

In spiritul bisericei ortodoxe ne-am născut, în el am crescut şi ne-am legănat de-alungul veacurilor şi el trăeşte şi azi tăinuit cu grijă în sufletele noastre. In pofida tuturor silinţelor glasul lui, mai de grabă sau mai târziu, se va ridica şi va vorbi puternic, aşa cum a vorbit prin glasul cucernicului protopop de la Izvin.

•••

Situaţia exactă a exproprierilor şi înproprietăririlor din Ardeal

Exproprierile definitive şi în apel. Lucrările aproape terminate. Când vor fi sfârşite. Ce împroprietăriri s'au făcut până la data de 15 Iunie. Fără deosebire de naţionalitate. Măsurile care s'au luat pentru accelerarea lucrărilor.

Lămuririle date de d. Petrini, Directorul general al improprietăririlor din Ardeal

Astăzi suntem în măsură să arătăm exact situaţia exproprierilor şi a împroprietăririlor din Ardeal, datorită buneivoinţi a dlui Petrini, directorul general al împroprietăririlor, care ne-a stat la dispoziţie, dându-ne lămuri, date şi cifre positive asupra tuturor operaţiunilor făcute până la data de 1 Iunie c.

Exproprieri definitive

„S'a expropriat, — începe să ne spue dl Petrini, în 2750 de comune, 5358 de proprietăţi, care au o suprafaţă totală de 3.538,823 iugăre, din care a revenit în folosul sătenilor 1.956,371 iugăre. Cifra aceasta din urmă reprezintă suprafaţa pământurilor care au fost expropriate cu titlu definitiv.

Mai sunt în apel, 717 comune cu 1522 proprietăţi care au o suprafaţă de 1.017,945 iugăre, din care s'au expropriat 506,494 iugăre".

Lucrările aproape terminate

Lucrările exproprierilor, ne accentuează dl Petrini, sunt aproape terminate. A rămas să se facă exproprierea pădurilor şi a păşunelor, pentru constituirea de păduri şi păşune comunale, care nu se fac decât cu avizul serviciului silvic, al cărui personal fiind restrâns lucrările, merg ceva mai încet. Cred însă, că cel mai târziu până în toamnă toate lucrările vor fi terminate".

Ce improprietăriri s'au făcut

La această întrebare, Directorul general spune:

„Lucrările de împroprietărire sunt lucrările tehnice care se fac pe teren prin măsurători şi parcelarea loturilor. Se înţelege dela sine că aceste lucrări implică o greutate mai mare, totuşi am luat toate măsurile posibile pentru accelerarea lor la maximum. Situaţia împroprietăririlor până la data de 15 Iunie c. a fost următoarea:

S'au împroprietărit 60 de comune cu 7320 de îndreptăţiţi. Suprafaţa totală împroprietărită cu loturi individuale este de 60.992 iugăre.

Fără deosebire de naţionalitate

Este bine să notăm un fapt care demonstrează îndeajuns că împroprietăririle se fac pentru toţi ţăranii îndreptăţiţi, fără deosebire de naţionalitate.

Astfel d. Petrini ne spune că împroprietăririle de până acum s'au făcut concomitent, şi în judeţele Odorhei, Trei-Scaune, Mercurea-Ciuc, etc., unde populaţiunea este în genere minoritară.

Accelerarea lucrărilor

Directorul general ne vorbeşte apoi de măsurile pe care le-a luat pentru accelerarea lucrărilor de împroprietărire şi ne dă următoarele lămuriri:

„Actualmente avem 23 de ingineri antreprenori cari lucrează în 370 comune. Suprafaţa angajată de aceşti ingineri antreprenori este de 431.819 iugăre.

In afară de aceştia avem 41 ingineri de Stat cari lucrează în 57 comune, o suprafaţă de 62.013 iug., plus 23 de triangulatori, cari fac înainte lucrările de triangulaţie. Pe măsură ce fiecare moşie este terminată, se fac împroprietăririle, iar inginerii, atât cei de Stat cât şi inginerii antreprenori fac angajamente pe alte moşii".

*

Dl Petrini ne mai dă o lămurire importantă:

„Improprietăririle, zice dsa, se fac numai atunci când moşiile sunt măsurate şi trecute la Cartea funduară, în conformitate cu dispoziţiunile art. 81 din lege, astfel că ţăranii întră deplin în posesiunea pământurilor, fapt care corespund şi însemnătăţei pe care o au cărţile funduare în Ardeal". *Dac.*

Deosebirea dintre marea şi mica industrie

Cu prilejul aplicării legii chiriilor s'au produs mai multe diferende în legătură cu deosebirea dintre marea şi mica industrie.

Ministerul de industrie şi comerţ, de acord cu ministerul muncii pe baza avizului comisiei industriale a hotărât că orice industrie care are mai mult de 20 lucrători sau cinci cai putere să fie considerată ca mare industrie iar celelalte ca mică industrie.

De asemenea meseriaşii — adică cei cari au un atelier propriu şi-l conduc singuri şi cari au brevet de maistru — sunt consideraţi tot ca mici industriaşi.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

INFORMAȚII

Din pricina schimbării tipografiei și până la organizarea ei, suntem nevoiți să aparem astăzi în format de 4 pagini.

*

Excursioniste în Cluj. Elevele școalei normale de fete din Craiova sunt de două zile oaspeții orașului nostru, fiind găzduite la școala normală de fete din loc. Sub conducerea profesoarelor au vizitat toate instituțiile culturale ale Clujului. La biblioteca Universității, pe care au cercetat-o călăuzite de d-l prof. univ. Onisifor Ghibu, d-l Director al bibliotecii, Eugen Barbu, le-a arătat o mulțime de documente istorice importante, câte-va autografe ale lui Mihai Viteazul și mai multe diplome nobiliare. Elevele vor mai vizita Turda, Alba-Iulia și Brașovul.

*

Eri după amiază a avut loc la cimitirul orașului, înhumarea rămășițelor pământești ale elevului cercetaș George Gordon Botez din clasa VIII-a a liceului „George Barițiu" din Cluj, fiul decedatului poet Botez Gordon din Iași și unul din cei mai buni elevi ai liceului.

*

Noui credite pentru școale. Consiliul de miniștri de Sâmbătă a aprobat un credit de 50 milioane lei, cerut de dl dr. C. Angelescu ministrul instrucțiunii publice, credit care va servi pentru întreținerea în internatele Statului, a copiilor de funcționari și săteni săraci.

*

Corul „Carmen" în Banat. Cel mai de seamă cor din România-mare, societatea „Carmen" de sub conducere vestitului profesor Kiriac, va concerta la 15 Iulie în Timișoara, la 17 Iulie în Recița, la 19 Iulie în Bocșa și la 21 Iulie la Anina. La 22 Iulie dimineața va da un mare concert bisericesc în biserica din Cacova și seara concert în Oravița.

*

Reduceri pe C. F. R. Elevii școalelor statului care merg în colonii școlare se vor bucura de o reducere de 75 la sută și în mod individual pe baza foilor de drum liberate de ministerul instrucțiunei, având pe ele mențiunea „Colonia școlară".

*

— O dispoziție a ministerului de instrucție. Inspectoratele învățământului din Ardeal, au primit un ordin, prin care li se face cunoscut următoarea dispoziție a ministerului de instrucție: In cursul vacanței toți elevii liceelor sunt obligați să poarte uniforma precum și numerele matricole care sunt aplicate pe mânecele hainelor, ca și în timpul anului școlar. Acei cari vor călca această dispoziție vor fi pedepsiți cu excluderea din școală.

*

— Reducerile pe CFR ale studenților. Direcțiunea generală CFR a dat ordin stațiunilor și organelor de control, ca în urma avizului ministerului de instrucțiuni publice, studenții universităților din țară care vor avea viza recentă a domnilor decani ai facultăților respective pe carnetele de identitate, se vor bucura ca și în trecut de 50 la sută la călătoria lor pe căile ferate române.

Sportive. Sâmbătă după amiazi, a avut loc la arena sportivă din localitate un match de foot-bal (neoficial) între cele două echipe: a poliției și gazetarilor maghiari.

De această dată succesul a fost de partea echipei polițienești care a bătut pe gazetari cu 4—0.

*

— Învățătorimea basarabeană în Ardeal. Inspectoratul regional al învățământului din Basarabia a primit un ordin al ministerului instrucției, prin care i se aduce la cunoștință că toți învățătorii din Basarabia vor trebui să facă cursurile de vară, timp de o lună, la școlile normale din Deva și Sibiu.

Aceste cursuri au de scop, desăvârșirea cunoștințelor de limba română, istoria românilor și geografia României a învățătorimei de dincoace de Prut, care în privința aceasta se prezintă încă destul de slab.

*

Pentru examenul de absolvire al școlii speciale de administrație, ce va avea loc cu începere dela 25 Iulie a. c., la școala militară de administrație în garnizoana Oradia-Mare, a fost numită următorea comisiune:

Președinte: Intendant colonel Ștefănescu M., șeful serviciului intendență corpului VI armată; membri: intendant locotent-colonel Ioanid Ștefan, dela divizia XVII infanterie; maior Popovici D., dela școlile militare de administrație: intendent maior Penescu St., dela școlile militare de administrație; intendent maior Elisievici Traian, dela corpul VII armată.

*

Mimnisterul instrucțiuni o hotărât ca învățătorii reușiți la examenul de definitivat în Martie c. vor fi trecuți în state cu salariul de învățători definitivi pe ziua de 1 Aprilie c., iar învățătorii reușiți la examenul de înaintare vor fi trecuți în state, cu salariul de învățători înaintați pe loc pe ziua de 1 Septemvrie crt.

*

Școala specială de cavalerie din Sibiu, a organizat pentru zilele de 7 și 8 Iulie a. c. al doilea concurs hipic cu probe de dresaj și obstacole, pentru ofițerii elevi ai celor doi ani ai școalei și pentru toți ofițerii activi și de rezervă.

*

Noui biblioteci populare și școlare. Se înființează, cu începere dela 1 Septembrie 1923, 1000 biblioteci școlare și populare cari se vor instala și funcționa pe lângă școlile primare, în conformitate cu regulamentul de funcționare respectiv.

Se înființează de asemenea pe lângă fiecare școală elementară, inferioară și superioară de meserii, câte o bibliotecă cu cărți de cultură tehnică, practică și teoretică.

Aceste biblioteci vor fi înzestrate cu cărți din lista întocmită de comisiunea bibliotecilor.

Inspecție. Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe se află plecat în Ardeal pentru a inspecta lucrările de recensământ și inpunere, în legătură cu aplicarea nouei legi financiare. D-sa va lipsi din Cluj zece zile.

*

Soc. „Graiul Românesc" în Banat. Sâmbăta trecută a avut loc la „Cercul Militaro-Civil" din Timișoara înființarea filialei soc. „Graiul Românesc", cu sediul în acel oraș.

A vorbit dl General Găvănescu, comandantul Diviziei I, arătând în cuvinte frumoase scopul acestei societăți care este de a întreține limba, credința și obiceiurile românilor de peste hotare.

Publicul în număr foarte mare a subscris adeziunile de membrii, aprobând frumoasa inițiativă.

*

Ministerul de interne cu ord. No. 1881 a anunțat prefecturilor județelor de frontieră, că se interzice cu desăvârșire străinilor de a-și cumpăra terenuri și imobile în comunele rurale în rază de 10 km. dela frontiere. Se face excepție, însă cu terenurile și imobilele situate pe frontiera Dunărei și țărmul mărei unde poate deveni propietar orice locuitor al țărei.

*

Reuniunea Centrală a notarilor comunali din Transilvania și Banat cerând ministerului justiției să clarifice chestiunea dacă notarii comunali sunt în drept a redacta contracte de vânzare și de cumpărare, de oarece instanțele judecătorești refuzau să primească astfel de contracte întocmite de ei și în baza acelora să facă introduceri în cartea funduară — a primit răspuns că orice acte afară de cele anume prevăzute în art. 37 din legea advocațială, pot fi redactate, fie de părți, fie de alte persoane, cărora ea se adresează.

*

Pentru încurajarea culturilor de grâu și plante oleaginoase comitetul central al Caselor de împrumut de gaj a hotărât ca, cu începere de la 1 August a. c. să nu mai acorde împrumuturi decât numai pentru semănături de grâu și plante oleaginoase fixând următoarele prețuri de evaluare: pentru un hectar de grâu de toamnă lei 800; hectarul de in și cânepă lei 1000; hectarul de floarea soarelui lei 1000, și lei 600 pentru ha. de rapiță.

Această măsură a fost dictată de nevoia de selecționare în culturile ce trebuesc încurajate și a căror sporire de producție trebue să fie în strânsă legătură cu creditele pe cari casa de gaj le pune la dispoziția agricultorilor.

Din evaluările fixate se va acorda producătorilor un împrumut de 50 la sută

In sensul celor arătate s'a trimis o circulară tuturor caselor de împrumut pe gaj din întreaga ța ră.

Serbarea de fine de an la scoala primara „Avram Iancu"

La școalele primare din Cluj s'a făcut încheierea anului școlar în cadrele unor frumoase serbări, încă în cursul săptămânii trecute. La școala primară „Avram Iancu, serbarea de fine de an s'a făcut ieri, la ora 11 înainte de masă, fiind de față aproape toți părinții elevilor. A fost o serbare cu cântece și declamări, cu un program bogat, de 18 puncte.

Cântările au fost executate de corul școalei, sub conducerea unui elev. S'a cântat *„Trece regimentul"*, *„Coboară, coboară"*, *„Când sună buciumul duios"* și alte cântece, cu multă preciziune.

Intre declamatori s'au distins mai ales elevii *Barbul*, (a declamat poezia „Cornul",) *Constantin Urechia, Veronica Moholean* și *Ermina Maior*.

Dl director Gheorghe Stelea, a făcut apoi o scurtă dare de seamă asupra activității din anul școlar curent școalei, din care reținem următoarele:

S'au inscris la începutul anului 569 elevi, dintre cari au rămas până la încheiere 491. Ceilalți 78 au trecut la alte școale.

Membrii corpului didactic au fost la culmea chemării, împlinindu-și datoria de-a da elevilor educația potrivită, desvoltând facultățile lor morale și intelectuale.

Progresul în studiu al elevilor a fost îndestulător. Au fost clasificați cu nota *foarte bine* 83 elevi, cu bine 136, cu *suficient* 153; corigenți 25, rămași pentru repetirea clasei 66.

S'au făcut în decursul anului colecte în favorul școalei, cari întotdeauna au avut rezultat strălucit. Așa la Crăciun au fost ajutați cu haine și încălțăminte 86 elevi și s'au mai dat și alte ajutoare elevilor săraci.

Intre binefăcătorii școalei se numără institutele financiare din Cluj, în special „Banca Centrală", apoi Societatea „Principele Mircea" etc.

S'a trecut apoi la impărțirea premiilor pentru silință. Premiul de 200 lei, s'a dat elevului *Olariu*.

Expoziția de lucruri de mână de-asemenea face multă cinste acestei școale și vrednicilor ei învățători.

Agitația medicilor funcționari din Ardeal

Sunt prea mici salariile?

Ce s'a hotărit la Asociația medicilor filiala Cluj. Pe ce s'au motivat hotărârile. Punctul de discuție ce se va aduce în congresul general de la Cernăuți. O lămurire interesantă a directorului regional sanitar din Cluj.

Printre medicii funcționari din Ardeal s'a produs o mișcare asupra căreia nu vom face noui aprecieri aici, ci vom relata o serie de lucruri, din care să se poată vedea natura acestei mișcări, scopul urmărit și cât poate fi ea de îndreptățită.

*

Am arătat în coloanele ziarului nostru că în ultimul timp s'a pus în discuție, în comitetul Asociației medicilor, filiala Cluj, chestia măririi salariilor medicilor funcționari. Această discuție a fost provocată de cererile unui număr de medici funcționari din cuprinsul Ardealului, cu scopul ca hotărârile luate în această chestiune să fie aduse în discuția congresului general al medicilor care va avea loc la Cernăuți în zilele de 8, 9 și 10 Iulie a. c.

*

După cum am arătat la timp în coloanele ziarului nostru, comitetul Asociației Medicilor din Cluj a luat act de întâmpinarea medicilor funcționari din Ardeal, hotărând ca chestiunea măririi salariilor să fie un punct de discuție, pe care reprezentanții Asociației Medicilor filialei Cluj îl va aduce în discuție la congresul general dela Cernăuți.

Important, în această hotărâre este faptul că nevoia măririi salariilor s'a motivat arătându-se că astăzi un medic de circumscripție primește lunar 1900 lei, în care intră toate sporurile și adausurile de scumpete. Pusă în această lumină situația medicilor funcționari, agitația pe chestia a măririi salariilor, pare, desigur, foarte îndreptățită.

*

Am obținut însă câteva lămuriri și date, pe care a binevoit a ni-le da d. dr. Titus Ionescu, directorul regional sanitar din Cluj, care au menirea să arate adevărata situație actuală a medicilor funcționari din punctul de vedere al salarizărilor.

„Cred, zice d-l dr. Titus Ionescu, că se atinge demnitatea medicilor funcționari, când se lasă să se acrediteze prin presă, că sunt salarizați, cu lefuri derizorii, care abia ar atinge suma de 1900 lei lunar. Adevărul este cu totul altul".

Și directorul regional îmi dă următoarele cifre care reprezintă salariile medicilor funcționar:

„Astfel un medic primar de județ fără gradație primește 4690 lei lunar; cu o gradație 5226; cu două gradații 5955; cu trei gradații 6480 și cu patru gradații 6995 lei lunar.

Un medic de circumscripție rurală primește: fără gradație 3867 lei; cu una gradație 4356i cu două gradații 4796; cu trei gradații 5044; și cu patru gradații 5626 lei lunar".

Ministrul de finanțe al României la Paris

DECLARAȚIILE d-lui VINTILA I. BRĂTIANU

făcute marelui ziar parisian „Le Temps“ — România și chestiunea plății reparațiunilor

Punerea in valoare a bogățiilor țărei românești prin colaborarea capitalului strein

Reprezentanții presei din Paris, vizitând pe d. Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, au obținut următoarele lămuriri asupra scopului călătoriei d-sale în Apus.

Reproducem aceste lămuriri după „Le Temps“ din 26 Iunie a. c.:

Scopul călătoriei mele este îndoit. Am venit să tratez întâi chestiunea reparațiunilor și apoia ceea a punerei în valoare a bogățiilor economice ale țărei noastre.

Pentru a înțelege cauza noastră, francezii sunt foarte bine plasați atât prin pagubele care le-au suferit cât și prin puțina grabă ce se pune pentru a le repara.

Pentru noi chestiunea este simplă: prin acordurile dela Spa — pe cari delegații României nu au voit niciodată să le subscrie — ne-am găsi, după un război victorios și odată făcută compensația plăților hipotetice ale creanțelor noastre de către debitorii noștri și plata de către noi a sarcinilor ce ni-se atribue, **ne-am găsi în situația că datorăm mai mult decât avem de luat.** Astfel că, dacă presupunem — foarte gratuit de altfel că dușmanii noștri de ieri plătesc ceeace au fost condamnați să plătească, **noi am rămâne totuși, deși am fost de partea victorioasă a baricadei, în situația de a avea de plătit streinătății un sold de câteva miliarde.** Aceasta fără a mai vorbi de pensiunile noastre, de reparații, de pagubele cauzate particularilor pe solul nostru, de absorbirea din partea noastră a monedei emise în România de către învins, de depozitele de aur „încredințate“ rușilor, etc. Această situație va fi desigur apreciată la justa ei valoare în această Franță căreia îi place claritatea.

România are nevoe de refacere.

Astăzi noi avem, ca și dv. dreptul de a nu ne face o prea mare iluzie asupra plății imediate a creanțelor noastre; în aceste condițiuni, a ne face să plătim imediat și cu anticipație toate sarcinile noastre de război plus datoriile imperiului austro-ungar pe care noi doar nu-l obligasem să ocupe teritoriile noastre, etc., ar însemna pur și simplu a ne împiedica să ne ridicăm, și mai mult încă, ar fi profund nedrept.

După grozavele încercări pe care le-am îndurat, după invazia, ruină și jefuirea a trei părți din țara noastră comparabile întru câtva cu aceea a regiunilor dv. cotropite, căci s'au întrebuințat aceleași metode de către aceiași oameni — **țara noastră a făcut o măreață sforțare:** ea a pus ordine în finanțele sale, a echilibrat prin resurse ordinare budgetul său ordinar a consolidat datoria externă și și-a plătit cupoanele: suntem acum în stare să muncim și să producem.

Putem fi printre toate subiectele de neliniște din Europa Centrală, un subiect de încredere, una din acele insulețe sănătoase a cărei activitate ar putea cu vremea asana popoarele bolnave. Nu e mai bine să devenim un factor de ridicare decât să cădem și noi în sarcina ansamblului? Nădăjduesc cu tărie că comisia de reparații și atât de înțeleptul ei președinte vor răspunde la această chestiune.

Valorificarea bogățiilor țărei noastre

Cât despre punerea în valoare a economiei noastre naționale, aceasta e pentru streinătate ca o tază nouă ce începe. Țara noastră reprezintă potențial, toată lumea o știe, o bogăție incomparabilă — cea mai mare parte a bogățiilor sale sunt încă neexploatate; nu avem mijloace pentru aceasta. Spre a o face, două metode se prezintă spiritului: *ori ni-se va lăsa nouă grija aceasta, și vom parveni s'o facem singuri, nu încape umbră de îndoială, dar va dura foarte mult (douăzeci sau treizeci de ani); ori streinătatea ne va ajuta.*

In cazul aceasta, streinătatea ar putea trage incontestabil mari foloase dela noi, dar noi am câștiga prin faptul că țara noastră va ajunge mai repede (peste cinci ani poate) într'o mare desvoltare de producție.

Ajutorul ce-l poate da streinătatea

Această punere în valoare consistă mai ales pentru noi în ameliorarea utilajului nostru economic. E decepționant pentru noi și pentru Europa de a gândi că pe solul și în solul nostru există cantități considerabile de produse de care Europa are o nevoe imperioasă și pe care nu le putem utiliza din lipsă de unelte necesare. Căile ferate (material și traseuri noui), exploatarea regiunilor noastre petrolifere și forestiere, organizarea vânzării produselor lor, captarea căderilor noastre de apă. utilizarea gazului metan sunt, între altele, „prospecte“ ce se oferă la noi activității streinilor. Înțeleg această colaborare sub forma de concesiuni de vaste lucrări ale căror furnituri și finanțare ne-ar fi asigurate, formă susceptibilă de multe modalități, numai însă să fie compatibilă cu politica însăși a economiei noastre naționale.

Nu e nevoe să vă spun câte de mult ajutorul francez în această ordine de idei ar fi cu deosebire bine văzut la noi, nu numai din motive de afinitate și de sentiment ci pentru că interesele celor două națiuni se suprapun. Sunt atât de convins de acest lucru în cât în proictele pe care le-am făcut gândindu-mă să apăr interesele române, am constatat că apăr și interesele franceze însăși.

„Gazeta Transilvaniei“ și exproprierile din Ardeal

Neadevărurile ziarului partidului național

„Gazeta Transilvaniei“ publică un articol prin care afirmă că la București s'a constituit sub numele de „Erdély segédiroda“ „(birou de ajutorare)“ o organizație cu scopul de a salva de expropriere moșiile latifundiarilor unguri din Ardeal. Fără a face precizări și fără a da date și nume organul partidului național scrie că acțiunea acestei organizații a avut rezultate.

Nu știm nimic despre existența unei atari organizații și nici despre rezultatele obținute de ea în acțiunea de salvare a latifundiilor maghiare din Ardeal. In privința aceasta socotim că este o datorie morală pentru ziarul partidului național să facă, dacă lucrurile sunt adevărate, destăinuiri complete numind pe oamenii cari compun această organizație și arătând unde și cum s'au comis ilegalități în paguba țăranilor îndreptățiți la pământ sau în paguba Statului.

Ținem să desmințim aci cu cifre aserțiunile pe cari același articol le cuprinde cu privire la întinderea pământului expropriat și la lucrările realizate până acum.

„Gazeta Transilvaniei“ scrie că „întocmindu-se la directoratul agriculturii din Cluj o statistică despre terenurile expropriate în Ardeal, s'a constatat că din 1 milion și jumătate de iugăre destinate exproprierei au fost expropriate 350.000 iugăre, adică nici un sfert“.

Cifrele pe cari le dă oficiosul partidului național sunt cu totul mincinoase. In altă parte a ziarului nostru arătăm după datele oficiale puse la dispoziție de chiar directoratul agriculturii care este adevărata situație a exproprierilor în Ardeal.

Aci ne mulțumim numai a arăta cât de eronate sunt cifrele date de gazeta partidului național. Astfel după statistica întocmită la directoratul agriculturii se constată că până în prezent s'au expropriat în folosul sătenilor 1,956.371 (un milion nouă sute cincizeci și șase de mii trei sute șeapte zeci și unul) de iugăre, dintr'o suprafață totală de 3538.823 iugăre.

In statistica directoratului nu este nicăeri vorba de 1.500.000 iugăre terenuri destinate exproprierei și cu atât mai puțin de cele 350.000 iugăre de cari pomenește „Gazeta Transilvaniei“.

Suprafața expropriată până acum aproape două milioane iugăre este mai mare mult decât întinderea de 1.500.000 iugăre destinate exproprierei de cari vorbește oficiosul din Brașov al partidului național. Și numai din această fundamentală eroare se poate vedea cât temeiu trebue să se pună pe afirmațiunile „Gazetei Transilvaniei“.

Situația agricolă a țării în luna Iunie

Situația agricolă a țării, în Iunie a fost variată. Condițiunile climaterice au fost în general favorabile câmpului în Basarabia, Moldova și Banat. Mai puțin mulțumitoare este situația în Oltenia și în unele județe ale Munteniei și Transilvaniei.

Semănăturile de toamnă, eșind bine din iarnă și fiind mai puțin expuse intemperiilor, se prezintă pretutindeni frumos. Starea semănăturilor de primăvară este mijlocie.

Grâul de toamnă, care după ultimile date statistice s'a semănat pe o suprafață mai mare ca în anul agricol precedent, promite o recoltă satistăcătoare. Grâul de primăvară, a cărui cultură este răspândită mai mult în Basarabia, ocupă o întindere mai redusă decât în 1922, timpul rece și ploile dela începutul primăverei întrerupând insămânțările.

Mersul vegetației orzului de toamnă a fost normal și se așteaptă o recoltă bună. In schimb orzul de primăvară și ovezele cultivate pe suprafețe aproape egale cu cele din anul trecut n'au răsărit peste tot în chip mulțumitor și din cauza secetii din luna Mai au rămas rare și subțiri în pai.

Porumbul semănat timpuriu s'a desvoltat în condiții excelente și va da, după aprecierile ce se pot face în prezent, o producție mult mai mare ca în 1922. Suprafețele însămânțate cu porumb sunt egale cu anul trecut.

Timpul ploios din ultimile săptămâni a influențat în bine asupra culturilor, îndreptând pe cât se putea urmările secetii din luna precedentă Rugina ivită pe alocuri n'a adus până în prezent pagube mai însemnate, tot astfel nici grindina care s'a abătut cu îndărjire peste regiunile din nordul Basarabiei și cu mai puțină furie peste mai toate județele Vechiului Regat și ale Transilvaniei n'a causat de cât daune locale care se ridică în total la câte va mii hectare.

Fânețele sunt foarte frumoase în toată țara. Viile au suferit puțin de mană. In județele viticole Arad și Vâlcea situația viilor este foarte bună. Recolta pomilor roditori, pretutindeni sub media anului trecut. In unele părți a inceput secerișul la secară.

DUPĂ FUZIUNE

Cearta între foștii tovarăși

Țărăniștii au deschis focul împotriva partidului național la Reșița. Partidul național răspunde printr'un articol în „Gazeta Transilvaniei“

Ceiace era de așteptat, după eșecul tratativelor de fuziune, s'a întâmplat cu o promptitudine pe care nici cei mai înverșunați adversari ai celor două partide n'o bănuiau.

Deabia s'au rupt pertractările, iar acordul a fost denunțat și cele două „mari partide democratice“ cari vorbeau cu atâta mândrie de „bunele raporturi“ dintre ele și de „identitatea scopurilor“ pe cari le urmăresc amândouă, au și început să se sfădească cu o violență care va merge desigur crescând.

La Reșița într'o întrunire ținută acolo de țărăniști, care îndată ce s'au văzut liberi de orice obligațiuni prin ruperea tratativelor s'au și repezit să se organizeze în Ardeal, dnii Lupu și Mihalache au atacat cu asprime partidul național, aducând acuzațiuni cu deosebire dlui Maniu pentrucă ține în loc elementele tinere din partid, doritoare de mai multă democrație și fiindcă a făcut fuziunea cu epavele reacționarismului conservator.

Evident focul deschis de dnii Lupu și Mihalache nu putea rămâne fără răspuns din partea partidului național care privește cu îngrijorare și cu ură încercările partidului țărănist de a'și creia organizații în Ardeal.

Gazeta Transilvaniei, oficiosul din Brașov al partidului național, răspunzând la atacul țărănist lasă în același timp să se vadă cât de mult îl neliniștește descălicarea țăraniștilor aci.

Articolul începe astfel:

„La Reșița partidul țărănesc a ținut o adunare publică, în care — după cum spun ziarele — d-nii Mihalache și dr. N. Lupu au atacat Partidul național și pe conducătorii lui.

Colaboratorii de eri, în lupta angajată de democrația națională au început prin a greși când au pornit astfel în campanie de organizare în — Ardeal și Banat. Ceeace fac astăzi se va resfrânge numai asupra partidului țărănesc, ai cărui fruntași nemulțumiți — se vede — de slabul ecou ce-l are în massele țărănești de la noi, se răzbună pe conducătorii Partidului național, atribuindule acestora atitudini și credințe cari nu le au și nici nu le-au avut“.

După ce arată apoi că la noi luptele politice se dau prea mult în jurul persoanelor și prea puțin în jurul ideilor și programului, articolul continuă:

„Nu ne vom coborî, însă, la atacurile personale atâta vreme cât actele personale ale bărbaților politici nu au de imputat nimic pe tema cinstei și a bunei credințe.

Când un ministru fură — îl vom ataca, de sigur cu ultima energie.

Nu vom ataca, însă nici odată — de pildă pe d-l C. Stere — decât pe tema credințelor sale, combătându-le comparativ, cu ale noastre.

Dacă trecem pe acest teren, atunci învinuirile aduse Partidului național, de către d-nii Mihalache și dr. N. Lupu, la Reșița, cad în categoria afirmațiunilor gratuite și în aceea a unui demagogism patent“.

Ziarul partidului național numește atacul țărănist dela Reșița „afirmațiuni gratuite“ — de sigur un eufemism pentru a nu spune calomnii — iar acțiunea politică a partidului țărănist demagogism patent.

Și după ce are aceste gratiozități la adresa foștilor tovarăși de „luptă pentru democrație“, Gazeta Transilvaniei tăgăduește în cuvintele următoare orice drept de a exista în Ardeal partidului țărănist:

„Partidul țărănesc în Ardeal nu poate exista, atâta vreme cât partidul național poartă steagul revendicărilor de la 1848 și pe acela al Alba-Iuliei de la 1918. Un program serios, democratic, național nu poate fi altul decât acela făurit pe bazele acestor revendicări cu caracter istoric național“.

Din ultimele rânduri ale articolului se desprinde îngrijorarea partidului național văzând cum chiar în Ardeal numărul adversarilor săi politici sporește cu unul.

Păruiala este deabia la început. In focul ei vom avea de asistat la interesante scene, cari ne vor dovedi câtă stimă și sinceritate au fost în toate încercările de apropiere ale celor două partide „democratice“.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DFLA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞRI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Parastas pentru Jacques Elias

Implinindu-se patru săptămâni dela moărtea lui Jacques Elias s'a organizat un parastas din iniţiativa comunităţii spaniole, pentru cinstirea memoriei marelui filantrop. Au participat dnii: Grigore Antipa, vice-preşedintele Academiei, Valaori, secretar general la Ministerul de instrucţie şi General Nicoleanu precum şi membrii comunităţii. A luat cuvântul dl Antipa, arătând recunoştinţa Academiei care va lucra şi veghea la realizarea gândurilor umanitare ale donatorului. A răspuns dl Semo preşedintele comunităţii spunând că laudele aduse memoriei lui Elias vor găsi răsunet în inimile evreilor.

Dl ministru Florescu vizitează pe răniţii din catastrofa dela băile Felix.

Dl ministru Jean Th. Florescu a vizitat pe răniţii din catastrofa dela Băile Felix şi a promis ajutorul statului pentru spitalul dela băile Felix.

Apelul făcut la Comisia interaliată pentru ajutorarea orfanilor de răsboiu români.

Principesa Olga Sturza, preşedinta soc. „Ocrotirea orfanilor de răsboiu", a înaintat un apel către Comisiunea interaliată de reparaţiuni, cerând sprijin pentru cei 188.000 de orfani din răsboiu, rămaşi fără îngrijire din pricina lipsei de mijloace.

Intrunirea dela Caracal a averescanilor

Ieri a avut loc la Caracal o întrunire a averescanilor. Dl Octavian Goga a fost proclamat preşedinte al organizaţiei din Romanaţi, Au participat dnii General Averescu, Argetoianu, păr. Dăianu şi Imbroane.

*

Ministrul de interne a permis întrarea în ţară a ziarului „America" din Cleveland.

EXTERNE

Nou atentat german în Ruhr.

In Ruhr s'a produs un atentat german îndreptat împotriva unui tren militar belgian. Au fost ucişi 9 Soldaţi şi răniţi 25.

Descoperirea unui mare complot la Budapesta.

Poliţia din Budapesta a descoperit un mare complot organizat de societatea pretinsă culturala „Trecutul naţional ungar." Complotul urmărie răpirea contelui. Bethlen şi asasinarea a diferiţi oameni politici. S'a doredit amotecul multor militari în complot.

Demisia ministrului de finanţe polon.

Ministurul de finanţe al Poloniei Grafski a demisionet.

Starea de răsboiu intre Greci şi Turci.

La Smirna continuă starea de răsboi între Greci şi Turci.

Incordarea relaţiilor între Franţa şi Vatican.

In urma scrisorii Papei în chestiunea Ruhr, raporturile intre Franţa şi Vatican sunt încordate. Ambasadorul Franţei la Vatican şi-a amânat recepţia oficială care trebuia să aibă loc la 3 Iulie.

Noul ministru de răsboiu al Ungariei

Regentul Horthy a primit demisia ministrului de răsboiu Bieliski, demisionat din motive de sănătate, numind în loc pe generalul Csaky.

CIORAPIIL loyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul
Broşura interehantă şi instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi
FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT.
2819-1

Citiţi „Infrăţirea"

CRONICA-SPORTIVĂ

Matchul Cehoslovacia-România 6:0 (2:0)

Inainte de începerea jocului de ieri dl Gebaner dela F. S. S. R. din Bucureşti a urat bun sosit echipierilor mulţumind din partea Cehoslovacilor, Dr. Pelikan.

Căpitanii de echipă, Hojer şi Iuga, se salută reciproc. Arbitrul Seeman dă semnalul şi jocul începe.

In întâiele momente mingea se plasează pe terenul românesc, dar Dr. Hirsch salvează situaţia. Echipa română trece la atac, ajunge un corner, dar Ströck asvârle mingea peste poartă. Jocul urmează cu îndârjire, când în faţa porţii noastre când în a adversarilor. Guga iese periculos dar plasează mingea lângă bară. Cehii atacă, dar bachii noştri Dr. Hirsch şi Barta salvează situaţia.

In minuta 16 inevitabilul se întâmplă:

Cehii marchează cel dintâi goal prin Vlacek. Jocul urmează cu situaţii schimbătoare. In minuta 30 Dr. Hirsch greşeşte mingea trece spre poartă: al doilea goal e marcat tot de Vlacek.

Românii au câteva situaţii bune dar nu pot schimba rezultatul. Repriza I termină cu 2:0.

In repriza a doua, jocul nu mai urmează cu aceiaşi îndârjire.

Echipa română pare demoralizată, Cehii în minuta 5 marchează tot prin Vlacek al treilea goal. In minuta 22-a Kuzel mai marchează un goal. Mingea e dată la mijloc, dar în minuta următoare Capek o plasează în poarta română. Acesta e al 5-lea goal. In minuta următoare Stroiescu, portarul; salvează o lovitură periculoasă. Românii trec în atac dar portarul Caliba apără cu curaj. In minuta 34 Ströck iese cu mingea, dar o plasează în bară, Cehii trec în atac şi în minuta 36 Vlacek marchează un goal inevitabil, al 6 lea.

Urmează până la sfârşitul reprizei joc cu situaţii schimbătoare.

Jocul a fost frumos; Cehii au ucat tot timpul precis şi unitar. Nu acelaş lucru îl putem spune despre echipa românească, care a jucat cu desăvârşire fără coeziune, la întâmplare şi afară de câteva mici perioade, fără însufleţire.

Menţiune onorabilă se cuvine lui Bartha şi Dr. Hirsch, fără de cari înfrângerea de ieri ar fi luat proporţii şi mai mari. Portarul Stroiescu a salvat de câteva ori situaţia. Mingile joase însă, specialitatea echipei cehe, nu le-a putut opri.

Stroescu va deveni un portar exceient dar îi mai trebue exerciţiu.

Dintre cehi cea mai bună impresie a făcut-o portarul Caliba, care a prins toate cele vreo 20 lovituri ale înaintaşilor noştri, dar nici restul echipierilor nu a stat în urma lui.

Arbitrul Seeman, a lăsat neobservate prea multe off-sid-uri.

Rezultate din provincie.

Timişoara: Deschiderea nouei arene a clubului TMTE. la care au participat BMTE. (Braşov) AMTE. (Arad) şi Kinizsi (Timişoara). Rezultate: zina I. Kinizsi — BMTE. 4: 0 (0: 0). AMTE — TMTE. 2: 0 (0: 0). Ziua II-a. TMTE. — BMTE. 1: 0 (1: 0), AMTE. — Kinizsi 1: 0 (0: 0).

Oradea-Mare. Gloria CFR. (Arad) — Törekvés 1: 0 (0: 0).— Satu-Mare: Törekvés — Unio (DeJ) 0: 0

Rezultate din străinătate.

Subotice (Iugoslavia).

Ziua I-a.

Eszék — Timişoara 4: 3 (2: 1).
Subotice — Zombor 2: 0 (1: 0).

Ziua II-a

Timişoara — Zombor 4: 1 (1: 1).
Subotice — Es-ék 3: 1 (0: 0)

Ziua III-a.

Timişoara lipsită de portarul Ritter a suferit înfrângeri în mod nemeritat.

Siegfried Weisz
MAGAZIN DE MODE CLUJ,
Calea Regele Ferdinand No. 6.
Aranjează un târg senzaţional pe timp de 14 zile
începând de azi.
Să pune în vânzare:
Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.
1000 bucăţi pălării din par de Epure á 140 L
Cravate Shimmy á 25 L
Toate pălăriile de paie cări se află în depozit se vând cu preţuri reduse.
Numai 14 zile. 2880
Priviţi galantarul
Priviţi galantarul

D-l Duca despre vizita Suveranilor în Polonia.

Astăzi dimineaţa la ora 10 d-l Duca, ministru de externe, a făcut ziariştilor din Capitală următoarele declaraţiuni cu privire la vizita Suveranilor noştri în Polonia:

„Vizita aceasta s'a desfăşurat în condiţiuni strălucite. Atât în Capitala Poloniei cât şi în restul ţărei s'a făcut o grandioasă primire din partea autorităţilor şi a tuturor claselor sociale. In presa polonă a fost o unanimitate care nu-şi poate găsi explicaţia decât în convingerea adâncă pe care o au toţi Polonii, că alianţa cu România este o necesitate dictată de interesele permanente ale celor două ţări. In discursurile rostite s'a accentuat importanţa acestei alianţe precum şi caracterul ei paşnic. Cele două ţări au un singur scop: consolidarea situaţiei lor actuale şi vindecarea în pace a rănilor unui trecut deopotrivă de dureros.

In convorbirile avute cu ministrul de externe polon, am constatat completa noastră comunitate de vederi; am fost isbit de marile progrese săvârşite de Polonia într'un răstimp atât de scurt. In ce priveşte armata Polonia a făcut o sforţare remarcabilă. Ne întoarcem din Polonia cu convingerea că această vizită va strânge şi mai mult raporturile de bună prietenie dintre cele două ţări vecine",

De vânzare
în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.
Ase interesa la COLOMAN DUNKV Cluj, Piaţa Unirii 10.
258

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. pentru toţi funcţionarii publici şi particulari precum şi familile lor.
125
Se lucrează în rate lunare.

RULIMENŢI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparaţiuni de Automobile ecsecuta ori ce lucrari in metal.
Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU
SIBIU 5 IUL 923
SIBIU 5 IUL 923
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 7826

Anul III. No. 837 — 4 PAGINI ● UN LEU ● 4 PAGINI — Miercuri 4 Iulie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Schimbarea aspectului orașelor românești

O excelentă dispoziție a nouei legi pentru taxele comunale.

In noua lege pentru regulamentarea maximului de taxe comunale la orașe, lege menită să înlesnească în largă măsură prevederile principiului de descentralizare administrativă, găsim o dispoziție care ni se pare salutară pentru schimbarea radicală a aspectului de până acum el orașelor. La taxele pentru firme, noua lege fixează o taxă fixă de 500 lei anual tuturor firmelor scrise în românește; pentru firmele scrise în altă limbă și cu caractere străine legea fixează o taxă de 8000 lei.

Diferența este destul de simțitoare pentruca intenția legiuitorului să nu fie în întregime împlinită. Din două cauze diferite, atât în vechiul regat și în nouile provincii, în lumea negustorească își făcuse loc o mentalitate destul de ciudată față de felul cum trebuesc redactate tablele de indicație ale diverselor negustorii. Proprietarii firmelor din vechiul regat, dintr'un sentiment de condamnabil snobism, luaseră obiceiul de a-și scrie aproape în general, firmele în franțuzește și englezește. In București, o firmă românească pe calea Victoriei, pe Bulevarde sau în Lipscani, fără a mai aminti de celelalte străzi negustorești, este o raritate. Pretutindeni magazinele se numesc *„Chic Parisien"*, sau *„Royal house"*, sau *„Au bon gout"*, sau *„Old England"*.

Acelaș fenomen se observă și în celelalte centre mari negustorești ale vechiului regat, la Brăila, la Galați, la Constanța, la Iași. Străinul care ne vizitează rămâne uimit de înfățișarea orașelor noastre, așa cum le-o dă mai izbitor, redactarea firmelor, și se întreabă cu drept cuvânt dacă este în România sau într'un port de pe coastele Franței sau ale Levantului. Și ceea ce s'ar părea mai ciudat, caracterul cosmopolit al orașelor noastre, tocmai dela aceasta condamnabilă procedură ne vine. Lipsite cu desăvârșire de redactare românească, firmele negustorești au contribuit într'o largă măsură la învinuirea de orientali ce ni se aduce de pretutindeni.

Luând exemplul firmelor vechiului regat, negustorii din nouile provincii și în special cei din Ardeal și Banat au găsit un excelent mijloc să se eschiveze dela dispozițiile administrației pentru schimbarea firmelor în românește. In locul vechilor firme ungurești și nemțești, apar tot mai insistent firme redactate în franțuzește și englezește. Această procedură ia astfel un caracter general, împotriva căruia trebue să se ia din vreme măsuri energice, cu atât mai mult că sub ea se ascunde o intenție dușmănoasă în orașele nouilor provincii.

Dispoziția nouei legi a taxelor comunale nu putea fi mai potrivită. Diferența taxelor dintre firmele redactate în românește cu caractere latine și cele redactate în limbi streine cu caractere străine, va constrânge negustorimea, și de oparte și de alta, la sentimente mai bune față de drepturile românismului. Cei 7500 de lei vor cădea greu în balanța negustoriei pentru a tăia pofta snobilor și celor rău intenționați, să se înpăuneze cu o haină de carnaval, ridicolă și păgubitoare aspectului general al orașelor românești. Cumpărătorii vor ști să ocolească firma străină, știind că acolo nu marfa cere să fie mai scump plătită, ci o ambițiune fie din rea voință față de autoritatea Statului, fie dintr'o proastă înțelegere a subtilităților patriotice.

Aplicată cu rigoare, noua lege va da în câțiva ani rezultate strălucite. Firmele redactate în limbi străine vor fi o raritate, un lux. Și luxul se plătește! In schimb, orașele vor căpăta o altă înfățișare, mai serioasă, mai românească.

Incripții.

O carte prețioasă

„Amintirile diplomatice" ale lui Take Ionescu

In timp ce la Sinaia, credincioșii unei strânse prietenii, puțini dar onești, și gălăgioșii mulți ai reclamelor de orice soiu, se închinau cum puteau memoriei marelui dispărut după un an de la moartea sa, în editura Casei Socec aparea îngrijit lucrată, o ediție în românește a „amintirelor" lui Take Ionescu. Serioasă editură bucureșteană făcea astfel un bun serviciu și memoriei lui Take Ionescu și publicului românesc

Volumul coprinde o serie de articole consacrate în mare parte războiului europeau și factorilor europeni cari au jucat un rol principal în acest mare eveniment istorie. Publicate în ziarul „La Raumaine" ele au fost bine traduse în acest volum de d-i N. Baboianu.

Sunt în acest volum pagini emoționaute, ca și momente și figuri admirabil prinse în esența lor de o minte ageră. Take Ionescu pătrunsese adânc în intimitatea încâlceilor diplomatice și cu rara lui intuiție politică, cu flexibilitatea minței sale ascuțite, ni-a lăsat în aceste amintiri, un bogat tezaur de istorie și o admirabilă operă de psichologie.

Momentul dela 2 August 1914, atunci când la Sinaia bărbații noștri de stat din toate partidele se frământau pentru ideia sacră a salvării naționale, este înșeșat în pagini nemuritoare. Apoi rând pe rând apar figurile diplomației europene, în desgolirea analizei incizive a lui Take Ionescu: Kinderlen-Waechter, fost ministru al Germaniei la București și apoi ministru de externe al Germanici, Prințul Lichnovski, contele Bershtold, Golukowski, Aerenthal, Czernin, Mensdorf, Fürstenberg, Baronul Banffy, Prințul Bülow, dintre dușmani; Marchizul Palavacini, Taalat Pașa, Tatichef, Venizelos, Sir Wallace și alte figuri reprezentative ale politicei europene.

Paginile de „amintiri" ale lui Take Ionescu se citesc cu plăcere și interes, și pun într'o admirabilă aureolă figura marelui nostru bărbat de S tat dispărut.

După eșuarea fuziunei

Durerea dlor Honigmann și Rosenthal.

Ruperea înțelegerii dintre partidul național și țărăniști și cu deosebire eșuarea tratativelor de fuziune dintre cele două partide de opoziție, au coborât o adâncă mâhnire în rândurile tuturor acelora cari vedeau în apropierea dintre ele posibilitatea unei mai repezi satisfaceri a poftelor de bunătățile puterii. Cele două gazete „îndepedente", Lupta și Adevărul ca și cele două organe oficioase aie respectivelor partide lasă să se întrevadă decepțiunea grozavă pe care au încercat-o văzând cum pertractările de acord sau de fuziune dintre țărăniști și naționali s'au prăbușit fără speranță.

Cu prăbușirea acestui acord s'au topit în neant toate nădejdile d-lui Honigmann și toate planurile dlui Rosenthal. Foarte îndurerați de cele petrecute cei doi matadori ai presei noastre „îndepedente și democratice" nu se pot mângâia în nici un chip de dezastrul speranțelor lor. Cu o stărnință, care, mărturisim sincer, ne îduioșează, Adevărul și Lupta fac fel de fel de comentarii, varsă lacrimi de crocodil pe sicriul răposatei fuziuni, arată în culori negre cât de primejduit este viitorul democrației române și discret, strecoară desnădăjduite apeluri la refacerea alianței naționalo-țărăniste.

Dar în timp ce „presa indepedentă" să arată atât de crud îndurerată de pe urma despărțirii celor două partide, fruntașii țărăniști și-au și început ofensiva împotriva partidului național. La Reșița dl Maniu a fost atacat cu violență pentru politica sa de șovăială și acuzat că nu dă frâu democraților din partidul dsale. Ataoul n'a rămas nerelevat de partidul național, care, cum arătam în numărul nostru de ieri, s'a grăbit să răspundă prin **Gazeta Transilvaniei** *învinuind la rândul său pe dnii Mihalache și Lupu că practică demagogismul și aruncă infame calomnii.*

Ne închipuim ce nou val de amărăciune și de durere trebue să fi năpădit sufletele democraților domni Honigmann și Rosenthal, când au văzut că deabia despărțite cele două „mari partide populare" au și început să se certe ca la ușa cortului. Și pentrucă suntem foarte creștini și ne doare durerea semenilor noștri, facem și noi un stăruitor apel la dnii Maniu, Vaida, Mihalache și Lupu să nu se mai păruiască cu atâta energie ca să cruțe de suferință pe bunii lor sfătuitori d-nul Rosenthal dela „Adevărul" și dl Honigmann dela „Lupta". Atâta răsplată merită și ei pentru neprețuitele servicii aduse ambelor partide „i, negreșit, și democrației.

Pangermanismul nu dezarmează

Acțiunea societăților pangermaniste. Cu toată catastrofa financiară și economică, voința de expansiune germană nu e sfărâmată

In ciuda ocupațiunei Ruhr-ului și a marasmului economic, cu toată criza financiară care sgudue Germania, prăbușirea mărcii și perspectivele puțin asigurătoare ale vieții, sale interne, pare că încrederea Germaniei în ridicarea ei rămâne întreagă, cel puțin judecând după numeroasele manifestații de vitalitate pe cari ni-le dau pionierii legăturilor sale externe.

Astfel un mare număr de personalități germane și turce au fundat o cameră de comerț turco-germană, al cărei sediu este la Francfurt pe Main, în clădirea Offenbach, pe Hohenzollernplatz și al cărei prezident este drul K. Kotzenberg.

Adunarea anuală a Institutului german pentru streinătate la Stuttgart a arătat clar voința de expansiune a Germaniei. Președintele comitetului, consulul N. Wanner a stăruit asupra necesității de a reprezenta în streinătate comerțul și industria prin delegați. Numărul membrilor asociației a sporit pe anul trecut. După numărătoarea făcută, există în streinătate mai mult de 15,000 societăți germane, din cari 8200 sunt în legătură cu asociația. Institutul este cu energie susținut de guvernele statelor și al Reichului. De altfel ședințele au avut loc sub președenția amiralului Von Hintze, fost secretat de stat, pangermanist cunoscut; mai mulți miniștri au participat, și în special Bolz pentru Würtemberg și președintele consiliului de miniștri bavarez von Knilling.

Două congrese pangermaniste.

Uniunea pentru întărirea germanismului în străinătate, a cărei emanațiune este acest institut, a organizat împreună cu *Deutsche Schutzbund* (sau liga de protecțiune germană) un congres. Uniunea acestor două ligi este caracteristică; în adevăr prima asociație își propune în esență să apere interesele Germaniei în străinătate, în timp ce a doua are ca scop să mențină viu spiritul german în regiunile pe cari Germania a trebuit să le cedeze sau retrocedeze vecinilor săi învingători; ea este esențialmente de spirit iredentist.

„Congresul german", fiindcă astfel s'a intitulat singur, ținea simultan ședințe la Flensburg, lângă frontiera daneză, și la Hamburg, „Schutzbund" în primul din aceste orașe, „Verein" în celălalt.

Credincioasă tradiției sale organizația „Verein für das Deutschtum im Auslande" a continuat, anul trecut, politica sa școlară care urmărește să reatașeze de Germania pe toți emigranții germani, creind școli în toate țările, trimițând profesori, material, cărți și chiar bani. Congresiștii și-au manifestat limpede tendințele lor pangermaniste și reacționare reproșând guvernului ultimile sale propuneri făcute aliaților și osândind revoluția „antinațională" și republica care a lăsat Germania fără apărare.

La frontiera daneză

Organizația „Deutscher Schutzbund" a luat o parte foarte activă împreună cu „Heimatdienst" în pregătirea plebiscitelor cari au avut loc după războiu în Prusia Orientală, în Silezia și în Sleswig. Faptul că congresul său s'a ținut la Flensburg, odinioară atât de disputat între Germania și Danemarca, este simptomatic. Congresul a subliniat faptul că frontierele cari separă Germania de Danemarca sunt artificiale și că cu deosebire situația orașului Flensburg la câțiva kilometri dela graniță este intolerabilă. Locuitorii din Flensburg nu mai pot să se plimbe în pădurea lor care este daneză, iar hinterlandul lui nu mai există de fapt.

Chestiunea fascismului

Organizația „Schutzbund", care este bine să subliniem faptul, este prezidată de profesorul austriac Patterer din Gratz, a creiat o mișcare tinerească foarte neastâmpărată.

Chestiunea fascismului în regiunile de frontieră a dat loc la lungi controverse, unii opinând pentru metodele teroriste față de minorități, alții și cu deosebire pastorul Schmitt Wodder, șeful partidului german din Danemarca, susținând că aplicarea metodelor fasciste în Germania s'ar întoarce împotriva numeroaselor minorități germane din streinătate. In cele din urmă acesta a fost punctul de vedere care a triumfat.

Numeroase chestiuni de ordin practic au fost discutate în ședințe secrete, în special chestiunea propagandei naționale în ținuturile pierdute de Germania. Grație acestei propagande, spune darea de seamă a societății, minoritățile germane sunt toate reprezentate în adunările legiuitoare și administrative ale țărilor vecine Germaniei.

Exproprierile din Ardeal in discutia Ligei Natiunilor

Ca reprezentant al Ungariei în consiliul Ligei Națiunilor care și-a început la Genova lucrările în zilele de 2 Iulie, participă contele Apponyi. In această sesiune se va discuta chestiunea exprodrierii bunurilor optanților unguri din Transilvania, iar contele Apponyi are însărcinarea să susțină punctul de vedere prin care se cere plata în aur a terenurilor expropriate în România pentru supușii unguri.

INFORMAȚII

— **Donațiuni.** Pentru fondul cercetașilor centuriei V. dela școala normală de învățători dl prefect al poliției Dr. Valer Popovici a binevoit a colecta suma de 1607 Lei. Tot spre acest scop a votat și Direcțiunea „Băncii Agrare“ suma de 500 Lei.

— **Plecări.** Ieri dimineață dl Pteancu, directorul general al învățământului din Ardeal, a plecat la București, pentru a lua parte la o consfătuire dela ministerul instrucției, relativă la noua organizare a învățământului minoritar din Ardeal.

— **Contrabandă de vite.** La punctul de frontieră Cetatea Veche (Satul-Mare) autoritățile au surprins pe contrabandistul recidivist Roth Endre, în momentul când voia să treacă în Ungaria o cireadă de 75 vite cornute.

Numitul a fost dat judecății, iar vitele confiscate.

— **La „Cafeneaua Metropol“** în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

— **Culturale.** Cercul studenților universitari „Alba-Iulia“ va aranja la 7 și 8 Iulie două festivaluri artistice-literare urmate de dans: primul la Teius, iar al doilea la Ighiu, unde se vor inaugura și 2 biblioteci populare, Inceputul la orele 9 seara.

— **Turneul corului Hubic.** Corul profesorului Hubic dela Beiuș, care a dat un festival foarte reușit și la Cluj, va face la mijlocul acestei luni un turneu în părțile dela frontiera de Nord-vest a României. La 10 Iulie va concerta la Sighetul-Marmației, la 12 la Satu-Mare, la 13 la Baia-Mare iar la 15 Iulie la Gherla.

— **O școală de polițiști.** Din inițiativa dlui Prefect al poliției Valeriu Popovici, cu începere dela 1 Iulie crt., pe lângă comandamentul sergenților polițienești din cal. Victoriei 89, funcționează o școală pentru sergenții de oraș pe care fie care sergent e obligat să o urmeze.

Cursurile acestei școale sunt predate de către toți șefii serviciilor dela Prefectura de Poliție.

Suntem încântați că și dl Prefect al poliției s'a convins în sfârșit că subalternilor D-sale le era strict necesară o educație.

— **Dl Ministru I. Nistor al Arad.** Dl I. I. Nistor, ministrul Bucovinei a vizitat Duminica trecută Aradul. D-Sa venea pentru prima oară la Arad și a rămas încântat de aspectul orașului și de activitatea autorităților.

— **Anchetă.** Dl Inspector vamal Daciu se află de mai multe zile la Satu-Mare, unde face o riguroasă anchetă referitoare la chestia contrabandelor cari în ultimul timp luaseră niște proporții fantastice în acele ținuturi, constituind astfel mari pagube statului.

— **La liceul** românesc din Gherla dându-se rezultatul elevilor s'a constatat că abia 35 la sută dintre elevi au fost declarați promovați, restul repetenți și corigenți.

— **Sărbătorile Marinei.** In zilele de 14 și 15 luna crt, vor avea loc la Galați pe malul drept al Dunărei, mari serbări nautice ale căror rețete se vor adauga fondului Orfanilor de Războiu ai Marinei.

Cu acest prilej se va ține și un concurs de înot, unde candidații vor trebui să străbată distanța, Brăila—Galați.

— **Administrarea pădurilor.** „Monitorul Oficial“ Nr. 59 promulgă legea, prin care Codul silvic din vechiul Regat din 1910 cum și modificările aduse acestui cod prin legea din 18 Septembrie 1920, se vor aplica pe tot teritoriul României, iar amenzile, despăgubirile și valoarea materialelor prevăzute în art. 7, 14, 59 până la 76 inclusiv din codul silvic din 1910, se majorează de zece ori pentru toată țara.

Pădurile composesoratelor, urbarialiștilor, foștilor nobili și fidecomisele din Ardeal se vor administra de Casa pădurilor întocmai ca pădurile Statului din vechiul Regat, însă venitul net anual se va pune la dispoziținea proprietarilor coform drepturilor ce au fiecare.

Toate legile regulamentele, instrucțiile etc. existente în provinciile alipite, sunt și rămân abrogate în întregul lor, din ziua promulgării acestei legi.

Un regulament de administrație publică decretat, va detaila dispozițiunile acestei legi.

*

— **Noua emisiune metalică** După cum am anunțat, ministerul de finanțe a fost autorizat printr'un jurnal al consiliului de miniștrii să bată moneda metalică până la suma de 400 milioane lei.

In ziua de 25 August a. c. se va ține la finanțe licitație pentru baterea acestei monede care va fi de cupru amestecat cu nichel.

La licitație se va putea prezenta toate casele speciale din țară cât și cele streine.

Suma de 400 milioane va fi efectuată astfel.

a) 150.000,000 piese complect frapate dintre cari:

50.000,000 piese de 2 lei valoare nominală, și

100.000,000 piese de 1 leu.

— Ministerul de răsboi a trimis o adresă tuturor ministerelor prin care le atrage atențiunea că nu pot primi în funcțiuni pe tinerii cări nu au satisfăcut legea recrutării

Deasemeni adresa circulară cere cu la fiecare departament să se facă o serioasă triare a funcționarilor în vârstă de 21-46 ani, iar cei găsiți fără viza livretelor militare din lunile Octombrie-Decembrie 1922, să fie trimiși cercului de recrutare, respectiv, pentru aranjarea situației lor militare.

— **Importul titlurilor ungare**. O mare bancă din Transilvania cerând ministerului de finanțe permisiunea de aduce din Ungaria diferite titluri în valoare de câteva milioane lei direcțiunea generală a vămilor a comunicat că orice import de acțiuni, bunuri sau titluri ungurești de ori ce natură, este și rămâne prohibit.

— **Conferințe în Ardeal.** D-Dr. Ștefănescu, prof. și conferențiar, a ținut în orașele Sibiu, Alba-Iulia ș. a. câte două conferințe, înaintea unui public numeros, vorbind: despre pictorul Grigorescu, despe părțile artistice ale mănăstirilor și bisericilor din principate, și despre alte interesante subiecte.

— **Un tată își împușcă copilul.** Un eveniment sângeros ține, de Duminecă seara, în agitație populația Aradului. Comerciantul de lemne lancsi Ferenc din Aradul Nou, om foarte bogat, și-a împușcat copilul în vârsta 19 ani. Ucigașul a comis fapta într'un moment de alienație mintală.

— **Expropierea pământurilor universității săsești.** Judecătoria de ocol din Sibiu a adus sentința, conform căreia toate pământurile cări au aparținut „Universității săsești“ și sunt situate în comunele Orlat, Jina, Cisnădie Rășinar, Cătunul Râul Sadului și Bendorf să fie expropiate pe baza §-ului 6 a legii agrare. Prețurile de expropriere s'au fixat în 9 catagorii între 30 lei pentru pământ neproductiv și 2300 lei pentru pământ de 1-a calitate de fiecare iugăr cadastral.

— **Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein.** 2475—2

— **Știri de la întreceri: Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linie.** 2475—1

Subsemnatul mecanic inventatorul unei locomotivă, sistemul cel mai practic care să oloiază singură, desvoltă electricitate plus alte avantajii ceeace nu mai există în lume, prin aceasta rog On. Public și mai cu seamă pe Dnii Ingineri mecanici cari dispun de numerar să binevoiască a-mi da tot sprijinul Dlor.

Eventualul câștig la vinderea patentului a-și fi aplicat a-l împărți cu respectivul Domn care m'ar ajuta.

Ilva-mare, la 26 Iunie 1923.

Simion Bizom,
mecanic.

Comemorarea lui Andrei Saguna

Programul serbărilor semicentenare dela moartea marelui mitropolit

— Festivitățile dela Sibiu —

Miercuri, în 28 Iunie v. (11 Iulie n.) 1923.

Intîmpinarea la gară a P. P. Sf. Sf. Ierarhi.

La ora 9 seara societățile de lectură ale tinerimei dela Seminarul teologic arhidiecezan „Andreian“ și dela școala normală „Andrei Șaguna“ din Sibiu, vor aranja o ședință festivă, în sala cea mare a prefecturii județene.

Joi, în 29 Iunie v. (12 Iulie n.) 1923 — sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

La ora 8 a. m. primirea MM. LL. Regele și Regina la gară.

Pelerinaj la Rășinari.

La ora 8½ se va începe sfânta Liturghie, celebrată de toți P. P. Sf. Sf. L. L. Ierarhii, în biserica cea mare din Rășinari.

La ora 11 primirea MM. LL. în Rășinari. Parastas pentru fericitul în Domnul arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna, la Mausoleul de lângă biserica cea mare din Rășinari. Cuvântări. ce

Intoarcerea la Sibiu.

La ora 6 p. m. festival cu cântări corale bisericești și discurs festiv, în biserica catedrală din Sibiu.

La ora 8½ banchet pentru învitați în onoarea MM. LL. în sala *Urania.*

Ceice doresc a participa la aceste serbări, sunt rugați să se anunțe Consistorului arhidiecezan din Sibiu, cel mai târziu până în 8 Iulie nou. a. c.

NOTĂ. In acest program se va încadra serbarea jubileului de 50 ani al Școalei speciale de Cavalerie din Sibiu, ora 8—10½, precum și dejunul dat de școala de Cavalerie, ora 1—3 p. m. la care vor lua parte MM. LL.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Caracterul politicei economice a guvernului

Ce nu înțelege foile partidului național. Două acuze stupide. Politica de subjugare economică și politică de validitare a forțelor naționale

Foile partidului național își dau toată osteneala să interpreteze cu rea credință activitatea dlui ministru de finanțe în streinitate. Unele vor să prezinte acțiunea dlui Brătianu ca o acțiune păgubitoare țării, „fiindcă urmărește vinderea bogățiilor naționale la streini, altele se silesc să dovedească, fățărnicia partidului liberal față de soluționarea problemei economice în România.

Atât unele cât și altele foi takiste-naționale sunt de cea mai grosolană rea credință. Cele dintâi știu că dl Vintilă Brătianu nu poate trata „vânzarea bogățiilor țării“ la streini pentrucă nu-l lasă legea inscrisă în pactul fundamental. Dacă, prin absurd, am admite că ministerul nostru de finanțe ar vrea așa ceva, astăzi acest lucru nu se mai poate face. Noua constituție întocmită de actualul guvern și Parlament a avut grija să înscrie toate garanțiile cari să pună la adăpost de orice pofte, înstreinarea averii naționale.

Atacurile îndreptate, pe această chestiune, împotriva guvernului și a dlui Vintilă Brătianu nu urmăresc decât o meschină răzbunare politică.

Partidul național își dă seama că opera guvernului, cu toate realizările pentru țară de până acum, se opune ca un zid sdrobitor tuturor clevetirilor pe mahala politică ale ziarelor sale. Intregii sale acțiuni negative, această operă îi stă ca o permanentă mustrare, și pentru acest motiv partidul național nu se dă îndărăt dela nici o infamie, chiar nici dela a atribui dlui Brătianu intențiuni pe care nu le are.

Cea de-a doua temă de atac împotriva partidului liberal și a guvernului, este și mai prost ticluită. Principiul politic al politicei economice care a călăuzit și călăuzește acțiunea actualului guvern, este limpede. „Prin noi înșine“ se opune cu hotărâre celuilalt principiu neformulat dar continuu susținut „acceptarea nelimitată și România“ așa cum a fost cerut de către partidul național prin d-l Sever Dan, cu prilejul discuției în jurul legii „Creditului industrial“, și după cum a fost susținut de însuși d-l Maniu la una din ședințele caraghiosului cerc de studii al partidului național.

Contra acestui principiu, actualul guvern și oricare alt guvern cu conștiința rolului său întreagă, avea datoria să lupte din răsputeri de oriunde ar fi venit el, fie dela d. Maniu, fie din altă parte. In faza de formație economică în care ne găsim, aplicarea principiului la care s'a oprit partidul național, ar fi o crimă. Penetrația capitalurilor străine în industriile românești fără nici o restricție și fără nici un control, ni-ar da nouă o existență mai ușoară, mai îmbelșugată poate; dar generațiile cari vin după noi nu vor conteni să ne blasteme pentru egoismul nostru trecător și pentru ușurința cu care am rezolvat o problemă de căpetenie în desvoltarea de viitor a poporului românesc.

Aceasta trebue să înțeleagă ceice critică cu bună credință politica economică a guvernului, și atunci nu o vor mai face. Dela partidul național și foile sale nu ne putem aștepta însă decât la critici neserioase, la critici pătimașe, bazate pe presupuneri și deducții dovedite de rea credință.

Principiul „prin noi înșine“, nu a însemnat niciodată excluderea capitalului strein. El a însemnat îngrădirea eventualelor tendințe de acaparare ale acestuia și a însemnat, înainte de orice, validitarea drepturilor de prioritate ale capitalului românesc în industria națională. Cine vrea se dea altă interpretare acestui principiu nu este decât vrășmaș independenței noastre economice, sau de rea credință.

Despagubirile României pentru daunele petrolului

Guvernul francez a luat hotărârea de a despăgubi societățile noastre petrolifere, acordându-le avansuri asupra acestor despăgubiri din sumele provenite prin lichidarea consorțiului petrolifer.

„Le Temps“ vorbind de această chestiune arată că Ministerul de Comerț al Franței va acorda aceste avansuri societăților române de petrol din sumele provenite prin lichidarea consorțului petrolifer.

Dar ziarul francez arată și condițiunile în care s'ar putea acorda aceste avansuri și anume:

Societățile petrolifere să păstreze capitalul francez; fondurile să fie întrebuințate pentru refacerea industriei petrolifiere; piața franceză să fie avantajată la export și să se prefere cumpărarea materialelor franceze.

Avansurile ce se vor acorda urmează să fie rambursate de către beneficiarii guvernului francez fie prin indemnități ce vor fi plătite de guvernul român, fie, în orice caz prin livrări de petrol.

Restituirea avansurilor va începe la începutul anului al cincilea, iar sumele rămase de plată vor purta o dobândă de 6 la sută pe an, începând din anul al cinsprezecelea.

Chestiunea depinde de hotărârea guvernului nostru care va aranja interesele franceze cu interesele românești.

Anglia și mandatul Palestinei

Londra 1. — In Camera Lorzilor, lordul Dewonshire a declarat că guvernul englez va continua în Palestina aplicarea mandatului, în sensul declarației Balfour în favoarea minorității naționale.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

ANCHETELE NOASTRE

ARADUL

Românizarea orașului merge foarte greu. — Lipsa de cărți, reviste și ziare românești. — Ce fac unii librari cu publicațiile românești

E foarte surprinzător faptul că mai în toate orașele mari ale Ardealului, unde majoritatea populației este de origină maghiară, românizarea merge cu pași destul de repezi. — O dovadă elocventă despre aceasta este orașul Cluj, unde românizarea a mers cu pași așa de repezi încât azi când vine un strein în vizită prin acest oraș abia poate observa că Clujul a fost acum 6 ani numai, cel mai mare centru al șovinismului maghiar.

Cu toate acestea sunt câteva orașe în Ardeal cum e Satu Mare, Oradea Mare, Tg. Mureș și Aradul unde românizarea face progrese așa de mici încât nici nu poți observa diferența între situația din anul acesta de exemplu și situația de anul trecut, sub acest raport.

Cauza acestei situații este în primul rând desimea prea pronunțată a populației maghiare, intensitatea propagandelor iredentiste, îndârjirea în credința că situația actuală e trecătoare, maghiarismul feroce al populației evreiești și mai presus de toate toleranța excesivă a autorităților centrale și locale precum și pasivitatea condamnabilă a elementului românesc local.

* * *

In ceeace privește în special Aradul, aci actualmente este o situație care sub nici un motiv nu mai poate fi îngăduită. Ce e drept autoritățile locale ca: Prefectul județului, Primarul orașului Dl Robu și consilieri comunali ca dl Popa au avut și au o admirabilă activitate în vederea progresării romanizării orașului. Pe teren comercial și industrial se simte deja o oarecare avansare a romanizării Societăți și intreprinderi comerciale și industriale au fost naționalizate fără nici o intervenție a autorităților, brevetele acordate streinilor fără îndeplinirea formelor legale au fost retrase și acordate românilor, în instituțiile și autoritățile române nu mai auzi decât foarte rar vorbindu-se altă limbă decât ceea românească, etc.

Una dintre enormele greutăți pe care le sufere românizarea este lipsa foarte pronunțată a gazetelor, revistelor și cărților românești. Toate librăriile Aradului afară de una singură — cea românească — sunt încărcate cu sumedenie de cărți, ziare și reviste ungurești, fie de știință, fie de literatură, fie de propagandă.

O tactică a librarilor din Arad.

Cercetând mai cu deamănuntul librăriile maghiare din Arad cu intenție de a găsi motivele sau explicația marei lipse de tipărituri românești, am constatat o serie de fapte care pot fi duse și înaintea parchetului și înaintea consiliului de răsboiu. — Iată despre ce este vorba: Toate vitrinele librăriilor maghiare din Arad, și sunt vre o 15, sunt pline numai de cărți maghiare. Prin aceste vitrine nu zărești nici o carte sau revistă românească.

Surprins de această situație am cerut proprietarului unei librării din centrul Aradului să-mi dea voie să caut prin rafturile de sus o carte despre care i-am spus că am mare nevoie. Cotrobăind cu deamănuntul am descoperit pe raftul de sus sub niște cărți vechi un teanc de reviste românești „Viața românească", „cele trei Crișuri" și „Gândirea". Cercetându-le am aflat că sunt numerile recente apărute, Ele erau așa de bine mascate că de jos nu puteau fi observate. Intrebând pe proprietarul librăriei asupra acestei descoperiri făcute, mi-a răspuns că a pus revistele românești sus pe raft, de oare ce „în Arad sunt foarte puțini români și că nu se vând de loc".

Notez că intrând în librărie și cerând revista „Gândirea" mi s a răspuns că nu o are.

In felul acesta toate publicațiile românești (ziare) sunt ascunse de către librari, iar Aradul nu are în vânzare și răspândire decât publicații ungurești.

Anunțând parchetul și siguranța despre aceste lucruri, mi s'a promis că se vor lua măsuri imediate contra acestor librari.

O măsură bună.

Examenele personalului didactic neromân.

Invățătorii și profesorii neromâni din școalele Statului vor trebui să treacă examene din limba, literatura, geografia și istoria românească. — Când va fi examenul. — Unde sunt instituite comisiile de examinare.

In urma preluării învățământului de către Statul român, au rămas în serviciul școalelor de stat mulți învățători și profesori cari nu cunosc nici până azi limba, istoria, geografie și literatura românească. Până acum Statul român s'a purtat cu cea mai mare bunăvoință față de această categorie de oameni, amânând zi cu zi termenele fixate pentru depunerea exemenelor din materiile sus indicate.

Situația aceasta însă nu putea dura la infinit. Solicitatorii de posturi în școalele de Stat cu limbă de propunere minoritară s'au înmulțit mereu astfel că statul se vede silit a face selecția cuvenită.

Pentruca să se curme totodată și starea anormală remarcată mai sus, s'au luat dispoziții ca în intervalul de 15—31 August să se institue examene din limba și literatura română, geografia, istoria și constituția României, pentru toți profesorii și învățătorii neromâni dela școalele Statului.

Pentru examinarea acestora s'au instituit comisii în diferitele orașe unde e sediul vre unei direcțiuni regionale a învățământului cum sunt: Brașovul, Timișoara, Sibiul, Oradea-Mare și Clujul.

In aceste orașe comisiile vor examina numai învățătorii cari intră în categoria de sus.

Profesorii vor fi examinați de câte o comisie cumpusă în acest scop din profesori universitari, în orașele: Cluj, Chișinău și Cernăuți.

In urma nouei decizii pe viitor în școalele Statului nu vor mai putea funcționa puteri didactice cari nu întrunesc sus menționatele condiții.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesența și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,

2819-2 Piatra-Neamț.

Serbarea de fine de an a școalei profesionale de fete din Cluj

Festivitatea — Expozițiile — Impresii

Duminecă înainte de amiază a avut loc în localul școalei profesionale de fete „Principesa Ileana" din str. Vasile Stroescu No. 14, serbarea de fine de an a celor 35 de eleve ale școalei.

Festivitatea s'a început la orele 11 a. m., de către corul școalei care a cântat frumos *Imnul Regal.*

A luat cuvântul d-na Roșca, directoarea școalei care a expus greutățile pe cari le-a avut de întâmpinat până la complecta întemeere a acestei școli profesionale, unică în întreaga Transilvanie.

D-sa a citit apoi situația școlară a elevelor, din care rezultă că toate cele 35 eleve ale școalei sunt promovate, tot odată amintind că în anul viitor vor funcționa cinci clase în loc de trei și termină prin a mulțumi corpului profesoral pentru munca depusă precum și elevelor pentru silința lor.

Corul școalei a executat încă câteva cântece după care o elevă din clasa III-a a recitat însuflețit poezia „La oglindă" de Coșbuc. Cei prezenți au trecut apoi în sălile de expoziție, unde au avut de admirat un mare număr de desemnuri, broderii, dantele, piese de lingerie, croitorie, etc. minunat lucrate. D-na Michail, conducătoarea secției de lingerie, d-na Gheorghe, conducătoarea secției de dantele și d-na Demetrescu, conducătoarea secției de croitorie, merită toată lauda.

Acei cari au vizitat această expoziție, au avut ocazia să se convingă de toată munca care se depune la această școală precum și de importantul rol al școlii în formarea gospodinelor noastre de mâine. De altfel, știută, fiind importanța școalelor profesionale, chiar Ministerul Instrucțiunei Publice cu toate greutățile de azi, spre a veni cât mai mult în ajutorul elevelor acestei școale, a dispus că în anul viitor, pe lângă cele cinci clase cari vor funcționa, să se mai înființeze și un internat care din primul moment să poată primi 60 de eleve.

In numeroasa asistență am putut recunoaște pe d-nii Lupu Antonescu, Inspectorul general al învățământului secundar, Dr. Roșca P. directorul școalei normale de băeți, Dr. Pop cu d-na Lia Pop, Pântea, directorul contabilității dela Directoratul Instrucțiunei din localitate, Răsmeriță, profesor și secretar la școala normală de băeți și mulți alții membri ai corpului didactic.

In ajutorul orfanilor de răsboiu

Apelul doamnei Olga Sturdza către comisiunea interaliată de despăgubiri. Ce cuprinde apelul

Societatea „Ocrotirea orfanilor de răsboiu", își continuă activitatea rodnică, cu o intensitate din ce în ce mai mare. Se înmulțesc orfelinatele, se înmulțesc școalele, îngrijindu-se deopotrivă de creșterea și educația orfanilor de răsboiu.

Dar numărul orfanilor de răsboiu este imens și cu toate sforțările abia o mică parte pot fi puși la adăpost.

Cu drept cuvânt dar, — după cum arătam ieri în ziarul nostru — Principesa Olga Sturdza prin buna voință și a domnului Eftimie Antonescu, delegatul țării în comisiunea de reparațiuni, s'a adresat Comisiunei interaliate de reparațiuni, rugând ca în repartizarea ajutoarelor să nu se uite miile de orfanii urmași ai acelora cari s'au sacrificat pentru țară, dar și pentru aliați.

In raportul documentat se arată:

Pe urma marilor sacrificii făcute de țară au rămas în vechiul regat 228.719 orfani de răsboiu, iar în țările alipite 124.255 adică un total de 350.934 orfani.

Din acest număr se găsesc încă lipsiți de orice sprijin moral și material 158.713 orfani în vechiul Regat și 86.950 în țările alipite.

Societatea Ocrotirea îngrijește din toate punctele de vedere în orfelinatele create de societate 6.168 orfani în vechiul Regat și 3.137 în țările alipite, adică un total de 9.305 orfani.

Tot „Ocrotirea" sprijină prin ajutoare periodice la domiciliu în vechiul Regat 28.601 orfani și 19.702 în țările alipite adică un total de 57.608 orfani.

Pentru creșterea, îngrijirea și educația acestor orfani, s'au cheltuit dela 1917—1923 în vechiul Regat 111.483.428 lei și 96 bani și în țările alipite 52.730.724 lei și 99 bani sau un total de 163.914.153 și 95 bani.

In această sumă statul care acordă sprijinul cel mai nețermuit a acordat 140003247 lei și 95 bani iar societatea „Ocrotirea" prin strângerea de ajutoare cu suma de 23,910.906 lei.

Dar și această sumă e prea insuficientă. Pentru îngrijirea deplină numai a celor din orfelinate și cei ajutați la domiciliu, se cere un budget de 205,781.275 lei.

Insă pentru a se rezolvi problema în întregime, se cere un budget anual de 1 miliard, socotind o cheltuială de circa 7200 lei de orfan.

Față cu imposibilitatea în imprejurările de azi, nici statul român și nici caritatea publică nu poate soluționa chestiunea și ajutorul Comisiunei interaliată se arată indispensabil.

Să nădăjduim, că apelul atât de inimos al președinței „Ocrotirea orfanilor de răsboi" va obține tot succesul dorit.

PARFUMERIE
LÁSZLÓ & COMP.
CLUJ,
Piața Unirei 12

Lloyd 1787 2852

Cărucioare „Brenuabor" pentru copii, trusouri pentru copii, albituri pentru daune fricotoje.

Specialități de cosmetică și parfim Englez și Francez

Intâmplări din Cluj

Prinderea unei hoațe de 12 ani

Duminică după amiază agentul polițienesc Ion Fătu, a reușit să aresteze pe fata Elisabeta Mureșan în vârstă numai de 13 ani, care până în prezent are mai multe furturi la activul ei. Numita se introducea în diferite case din orașul nostru de unde lua tot ce găsea mai la îndemână. In cazul când găsea pe cineva, sau era surprinsă, se prefăcea că e în căutarea vreunei persoane, care nici când nu locuise acolo. Urmând acest procedeu, mica fată s'a introdus în apartamentul d-lui Cordoș Arpad din Str. Donat Nr. 42, de unde fără a fi obsevată, a furat îmbrăcăminte femeiaseă în valoare de peste 6000.

In timpul cercetărilor poliția a mai stabilit că tot această fata s'a introdus și în locuința d-lui Căpitan aviator Hartel, Str. Elisabeta Nr. 49, de unde a furat deasemenea, haine în valoare de 10.000 lei. Ulterior poliția a mai constatat, că această fată fura și flori de prin grădini și florării pe cari apoi le vindea în piață.

Până în momentul arestării ea a fost în serviciul unei familii din Str. Londrei Nr. 31 de unde, lucru destul de curios, stăpânii ei declară că tot timpul s'a purtat foarte corect și că dela data intrării ei în serviciu, nuau simțit lipsa nici unui obiect de prin casă.

Mico hoață, împreună cu actele dresate a fost înaintată parchetului care în cel mai scurt timp dispune internarea ei într'una din casele de corecție.

Ca să poată trăi

Comisarul Petrișor a găsit aseară prin oraș pe un băețel de vre-o opt ani, care strângea bani dela diferite persoane cu ajutorul unei liste de subscripție care nu purta nici o ștampilă oficială.

Copilul fiind dus la comisariat, a spus polițiștilor că a fost îndemnat de mamă-sa.

Aceasta fiind deasemenea chemată a declarat că e văduvă, că e muncitoare într'o fabrică, că are încă doi copii mai mici și cum cu modestul ei salariu nu poate suporta greutățile vieței de azi, din când în când își trimite copilul cu o astfel de listă ca să mai adune câți-va bani.

BĂILE
Pistyan
CEHOSLOVACIA

Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra

Reumatismului gutei-sciaticei

Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeți din România prețuri reduse (locuința și pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Volaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informațiuni dă: **RECLAMA", Cluj, Piața Unirei 4.**

Reclama 3064. 2869

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul se ceară odată cu cumpărarea săpunului toate prăvăliile. 2877

„Unirea din Blaj și statificarea școalelor confesionale

Intr'un articol purtând titlul „Lupta pentru școală", „Unirea" din Blaj încearcă să dovedească cât de îndreptățite sunt confesiunile să se împotrivească la realizarea statificării școalelor confesionale. După o interminabilă serile de argumente pe care nu e nevoe să le combatem acum, deoarece n'au nici un temeiu, foaia bisericei unite sfârșește cu amenințări la adresa statului, amenințări pe cari le socotim foarte puțin creștinești.

Căci iată-ce spune „Unirea": „Vom folosi toate mijloacele ca să convingem pe cei dela conducere: presă, capacitări, parlament, adunări. La viitoarele alegeri vom cere partidelor să-și spună limpede ținuta în acest punct și vom ști cum să le primim. Și dacă nimic nu va folosi, va trebui să recurgem și la mijlocul ultim, vom închide școlile, lăsând statului toată răspunderea pentru urmări.

„Decât un echivoc, mai bine lupta dreaptă".

Evident amenințarea aceasta nu ne poate speria. Statul are destule mijloace pentru a face să fie respectate ordinea și legalitatea. Dar rândurile acestea vădesc un spirit cu totul ciudat la conducătorii bisericei unite. Căci ele mărturisesc o ostilitate față de stat, ostilitate pe care cu deosebire biserica nu poate s'o aibă fiindcă instituție eminamente națională, ea este printre cele dintâi chemată să se găsească totdeauna în slujba intereselor Statului,

Dar cum spnneam și cu alt prilej, conducătorii de azi ai bisericei unite fac tot ce le stă în putință pentru a se pune în conflict cu interesele naționale și de stat.

Amenințările de mai sus sunt încă o dovadă. O înregistrăm cu o adâncă și sinceră părere de rău.

Șovinismul maghiar și Șvabii din Banat

Cazul liceului catolic din Timișoara

Episcopia catolică a Timișoarei după cum recunosc chiar și ziarele maghiare numără între credincioșii ei două treimi de germani, iar maghiarii formează o treime. Toți „șvabii" din Banat aparțin episcopiei catolice din Timișoara. Cu toate acestea, în timpul regimului maghiar administrația bisericească a episcopiei să făcea ungurește și ungurește s'a făcut în timpul lui Glattfelder.

Chiar în serviciul divin limba maghiară prindea zi de zi tot mai mult teren. Școlile au fost maghiarizate total, în tot cuprinsul episcopiei. Episcopii catolici din Timișoara au fost în acelaș timp emisarii politicei de maghiarizare a guvernelor din Pesta și astfel au favorizat în tot chipul elementul maghiar al credincioșilor, în detrimentul elementului german.

O mișcare naționalistă-germană s'a pornit și în Banat, în ultimele decenii, dar n'a putut să înregistreze rezultate reale din motivul, că s'a isbit de rezistența preoțimei catolice. Naționalismul șvabilor a ajuns la suprafață abia după trecerea Banatului sub stăpânire românească. Fostul episcop Glattfelder le-a pus toate piedicile cu putință, continuând opera de maghiarizare' ca și când s'ar fi aflat în țara lui Horthy.

Acum germanii își revendică dreptul la liceul catolic din Timișoara, a cărui limbă de predare e și acum cea unguerască. E un drept natural, care îl poate înțelege orice om de bun simț, dar nu și gazetele ungurești. Mișcarea națională a germanilor, gazetele ungurești o prezintă ca pe o încercare de-a vârî zizanie între credincioșii catolici ai episcopei de Timișoara. — Maghiarii din Banat, spun aceste gazete, între cari și „Temesvári Hirlap", au lipsă de o școală secundară. Liceul catolic din Timișoara trebue să rămână așadar unguresc. Cu cele două treimi de german ai episcopiei de Timișoara nu-și bat capul. Aceștia, dacă vreau — învețe ungurește!

Nu înțeleg oare ziarele maghiare, că aceasta e o asuprire? Se plâng mereu de „oprimare", de atacuri impotriva școalelor ungurești, revendicând pentru unguri dreptul de a-și primi educația în limba maternă. De ce nu recunosc acest drept și pentru alte neamuri?

Faptul, că liceul din Timișoara a avut ca limbă de predare limba unguerască a fost o nedreptate față de șvabi, iar nedreptățile trebuesc reparate chiar și atunci, când nu sunt pe placul ziarelor ungurești.

„Temesvári Hirlap", într'un articol de fond publicat într'un număr recent, cu prilejul vizitei dlui Ministru Banu la Timișoara, accentuiază în fraze ditirambice dreptul maghiarilor la limba lor națională.

De ce să nu aibă însă și șvabii acest drept firesc?... Maghiarii au avut însă întotdeauna două măsuri și duplicitatea politicei lor minoritare nici când n'a apărut mai evidentă, ca în atitudinea pe care o au acum față de șvabii din Banat. Intre drepturile minoritare ce și le revendică ei socotesc se vede, nu numai dreptul maghiarilor a. limba lor maternă, ei și dreptul.l. de-a maghiariza pe șvabi!

Congresul mondial baptist

In intervalul dela 21 până la 28 Iulie a. c. se va ține la Stockholm congresul mondial al baptiștilor, la care vor lua parte 583 delegați din toată lumea.

Congresul se va ocupa, între altele, și cu chestia marxismului pe care baptiștii îl consideră ca o plagă a lumei. Necesitatea asigurării păcii internaționale figurează de asemenea în program. Se va mai discuta asupra căsătoriei și divorțului, asupra religiei și asupra atitudinei baptiștilor față de guverne.

Până acum nu se știe dacă delegații ruși vor obține dela guvernul sovietic permisiunea de a asista la congres. Interesant e faptul că numărul baptiștilor ruși a sporit dela 100 mii la un milion.

Dintre cele 10 milioane de membri ai bisericii baptiste, 7 milioane sunt americani.

Citiți „Infrățirea"

Activitatea Consumului funcționarilor publici din Cluj

Avantajele funcționarilor. Alimentele de prima necesitate cu prețuri convenabile. Stofe și haine cu 30% mai ieftene ca în comerț. Credite pentru funcționari. Ce câștiguri a realizat Consumul. Proecte bune pentru viitor

Astăzi când scumpetea vieței a luat proporții aproape de nesuportat, se pot vedea și aprecia cu adevărat foloasele cooperativelor și a diferitelor asociațiuni cu acest caracter.

La Cluj există un Consum al funcționarilor publici și desigur că rostul lui este mai mult ca oricând justificat.

Am ținut să ne interesăm de activitatea acestei organizații și domnul Andrei Nemeșiu, directorul Consumului ne-a stat cu toată bunăvoința la dispoziție, dându-ne lămuririle necesare.

Cum funcționează Consumul

„Luând ființă în 1920, — începe să ne spună domnul Nemeșiu, — toate articolele se procurau atunci prin organele Statului. Astăzi însă lucrăm cu propriile noastre mijloace, procurându-ne toate articolele, ca și negustorii, din comerț. Totuși le oferim funcționarilor, totdeauna cu prețuri sub costul pieței".

Alimentele de prima necesitate.

„In special, — zice directorul Consumului, — grija noastră de căpetenie este să procurăm funcționarilor în mod avantajos, alimentele de prima necesitate, pâinea, zahărul, etc. Astfel toți membrii Consumului primesc făină în cantități suficiente — totdeauna pe un preț mult sub costul pieței, și mai ales făină de calitate cu mult mai bună ca acea din comerț. Tot astfel procedăm și cu zahărul".

Alte articole

„Consumul este, continuă a ne spune dl Nemeșiu, — înzestrat cu toate articolele necesare traiului și coloniale, manufactură, magazin de stofe, chiar și atelier de confecție pentru îmbrăcăminte. Pentru a face un avantaj mai mult membrilor, acordăm și credite până la 2000 lei de persoană; astfel până în present am făcut credite de aproape un milion".

Stofe și haine

Directorul m'a condus apoi să vizitez întreaga instalație a consumului. Am trecut prin secția colonialelor care este bine aprovizionată, apoi am văzut magazinul de manufactură care se prezinta la fel. In urmă am întrat în magazinul de stofe.

Directorul îmi dădu mostre din toate, precum și prețul lor, care m'a surprins pentrucă aceleași State în comerț sunt cu 30 la sută mai scumpe. Dl Nemeșiu m'a învitat să arăt mostrele la oricare magasin particular, ca să mă conving singur, de avantajele de preț pe care Consumul le oferă membrilor săi.

Tot astfel Directorul m'a asigurat că și hainele se confecționează în atelierile consumului cu 30 la sută mai ieftin ca la oricare ateliere particulare. Incă un avantaj în plus pe care Consumul îl oferă membrilor săi este că li-se acordă plata pentru hainele confecționate aici în rate.

Ce câștig a realizat Consumul

„Activitatea noastră, ne afirmă dl Nemeșiu trecând la altă ordine de idei, — trebue s'o spunem cu satisfacție, a fost laborioasă. In urma operațiunilor făcute până în present, Consumul are un câștig de un milion de lei.

Proecte pentru viitor

Rezultatul acesta ne dă cu atât mai mult încrederea în munca noastră și în proiectele de îmbunătățire pe care le avem pentru viitor. Sperăm că într'un timp nu prea îndepărtat, instituția noastră să prezinte pentru membrii ei o ușurare a traiului, în proporții cari vor depăși cu mult pe altele similare.

In ce constă proectele?

„In primul rând vrem să facem o brutărie mare, pentru a pune capăt speculei ce se face astăzi cu pâinea. Vom mări apoi atelierele noastre și magazinul de stofe, oferind oricui stofe și haine sub costul pieței. Vom crea în curând o infirmerie modernă, unde funcționarii bolnavi, vor căpăta cel mai bun tratament."

Alte perspective.

„In această ordine de idei înțelegem să facem chiar o casă de sănătate și un azil pentru funcționari.

In acelaș timp, credem că în scurt timp vom putea avea o casă la o stațiune chimatérică, cu tot confortul necesar, unde funcționarii să se poată recrea vara, în schimbul unei taxe de 10 lei pe zi, în care să între masa și toate distracțiile."

*

La despărțire, d-l Nemeșiu m'a asigurat, că în curând îmi va putea arăta cu toate preciziunea date exacte și mijloacele de realizare a proiectelor care și întră în aplicare. **Dac.**

Comerțul exterior al Cehoslovaciei

Un activ de peste cinci miliarde coroane

Comerțul exterior al Cehoslovaciei se soldează pentru anul 1922 cu un activ de peste 5 miliarde coroane. Iată după datele Oficiului Statisticei din Praga, cifrele schimbului cu principalele țări cari au relații de comerț cu Cehoslovacia:

Cehoslovacia a exportat (în milioane de coroane) articole de lână pentru 2.807, articole de bumbac pentru 2.566. lemne și cărbuni 2.550, sticlă 2.046, zahăr 1.400, fer și mașini 768, malți și cereale 620, confecțiuni 500, piei 479, hârtie 423, fructe și legume 381, in și cânepă 374, articole de lemne 363, produse chimice 271, metale 243, mătase 204.

Principalele State importatoare ale produselor cehoslovace sunt (în milioane de coroane (Austria 3.969 milioane coroane), Germania 3.407, Ungaria 1.588, Anglia 1.347, Statele Unite 932, Franța 863, Jugslavie 782, Italia 664, Polonia 605, România 523, Țările de jos 404, Belgia 294, Elveția 285, alte țări 2.425.

In comerțul de import Cehoslovacia a adus în țară: bumbac și fire 1.972 (milioane coroane) lână 1.606, grâu și făină 1.261, grăsimi 838, vite 514, fructe și legume 449, mașini și unelte 353, minerale 342, produse chimice 317, cărbuni 298, articole de toaletă 270, mătase 266, huilă 224, aparate electrice 206 milioane coroane.

După ordinea valorii exportului făcut în Cehoslovacia Statele exportatoare sunt următoarele: Germania cu 3.536 milioane coroane, Statele Unite cu 2.286, Austria cu 987, Ungaria cu 684, Anglia 652, Franța 437, România 429, Țările de jos 428, Polonia 324, Italia 296, Jugoslavia 268, Belgia 226, Elveția 169, alte țări 1.972.

După cum se vede pentru import Cehoslovacia e mai mult tributuară Germaniei, în schimb are preponderanță asupra Austriei.

România deține în importul cehoslovac locul al șeaptelea, iar în export locul al zecelea.

CIORAPII. loyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Inchiderea liceelor evreești din Cluj

Ridicarea dreptului de publicitate al liceului evreesc de băeți și fete din Cluj. O măsură care trebuia luată mai de mult.

Am arătat în repetite rânduri că minoritățile conlocuitoare, cari nu pierd nici o ocazie fără a nu striga că nu se bucură în țara românească de nici un drept, în scurtul timp al guvernării românești, au înființat atâtea școli confesionale căre nu au înființat în toți cei o mie de ani de stăpânire maghiară.

Ar fi o revenire inutilă să arătăm acum datele statistice ce le-am publicat odată, în sprijinul afirmațiilor noastre.

Tot astfel nu vom enumăra nici diversele acte puțin compatibile cu noua stare de lucruri, cari producându-se la acele licee, au îndreptățit Statul nostru a reveni asupra unor decizii luate într'o epocă de dăunătoare toleranță față de cei ce nici acum nu vor — ori nu sunt lăsați — să se împace cu ideia, că aici e țară românească, deci stăpânire românească.

Statul român trebuind să-și asigure interesele, nu putea trece cu vederea educuția dată în spirit pronunțat strein nouilor vlăstare ale conlocuitorilor de altă naționalitate, în școlile lor nou înființate. Diversele ordine date pentru propunerea limbei geografiei și istoriei României nu au fost ținute în seamă, ori executate numai în parte și foarte superficial. Aceasta stare de lucruri care dăinuia la atâtea și atâtea școale, trebuia curmată.

Am arătat la timp măsurile luate în acest sens la diversele instituții de învățământ ale minorităților.

De data aceasta suntem informați că din considerații de acelaș ordin s'a retras și dreptul de publicitate al liceului evreesc „Tarbut" de băeți și fete din Clui. Această măsură intră în vigoare la 1 Septemvrie. Dela aceea dată numitele licee vor funcționa numai cu drepturile ce le au liceele particulare. *Elevii pentru ca să li-se recunoască anul vor trebui să dea examene la liceele Statului.*

Noua măsură luată de directoratul general al instrucției, va produce desigur agitații în sânul părinților elevilor, dar ei se vor liniști curând când își vor da seama că e absurd ca să vrei în statul român să-ți crești copii la licee *evreești* în spiritul și limba *maghiară*.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantalani de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2693

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2905
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Scrisori din Zlatna

Serbarea de fine de an a școlii medii de fete.

Duminecă a avut loc serbarea de fine de an a școlii medii de fete din localitate. După un an de muncă neobosită, școala medie își încheie activitatea cu un bogat spor de realizări. Numărul elevelor române crescut simțitor în cei patru ani de rodnică stăruință pe terenul culturei naționale este cea mai bună dovadă a bunei conduceri pe care o are școala sub directoratul priceput și energic al dlui Parteniu Duca, care în corpul profesoral și-a găsit un prețios auxiliar activității sale.

Serbarea de Duminecă a fost un rar prilej de bucurie și îndemn pentru părinții fetelor și poporul românesc dornic de carte românească din Zlatna și împrejurimi. Expoziția de desemn și lucru de mână, bogată și variată, a adus binemeritate felicitări celor două profesoare harnice și pricepute d-ra Octavian Mețian și d-ra Colman.

Producția de gimnastică organizată de d-ra Marțian a fost viu aplaudată de numeroasa asistență.

Seara a avut loc producția de teatru, cor și declamații organizată de neobositul director d-l Parteniu Duca și d-ra Provianu. Programul variat și bogat a atras un public numeros, înțelegător al rolului săvârșit de această școală. Elevele școalei au jucat o piesă instructivă în trei acte de d-ra Maria Tănăsescu „Fiica pocăită", și „Florile", piesă într'un act de cunoscuta scriitoare d-ra Constanța Hodoș. In ambele piese, elevele au dovedit că și-au însușit bine și frumos o limbă literară aleasă, interpretând cu talent și vioiciune rolurile ce li s'au încredințat. Remarcăm jocul d-relor Elena Dădârlat (Dochia), Eugenia Prisăcan (Boerul) Silvia David (fiica) în prima piesă, și al d-relor Mărioara Florea și Ana Cibea în a doua piesă.

D-ra Mărioara Florea din cl. I a declamat cu pricepere poezia „Școala" de Vulcănescu.

Nu găsim cuvinte de laudă pentru admirabila reușită a corurilor conduse de d-l Parteniu Duca: „Țiganca" de Popoviciu, „Hora Înfrățirii" de Ivela, „Dimineața" de Chiriac și mai cu seamă „In ce loc" de Ionel Brătianu, au fost executate cu o rară măestrie.

In Ungaria se desființează 10 județe

„Keleti Ujsag" primește știrea din Budapesta, cumcă ministrul de finanțe Kallay a depus pe birourile adunării naționale un proiect de lege, care prevede reducerea numărului funcționarilor. Conform proiectului, numărul funcționarilor începând dela 1 Iulie se va reduce cu 20 la sută, ceeace corespunde unui număr de 80 mii de funcționari. Oficiile devenite astfel vacante, se vor desființa total. Funcționarii demiși vor primi rebonificarea prevăzută în legea de pensiuni. In aceeaș proporție vor fi demiși și funcționarii repatriați.

Acelaș proiect de lege mai prevede o nouă împărțire administrativă a Ungariei. Părțile rămase în Ungaria ale județelor Győr și Moson, Esztergom și Komarom, Nograd și Hont, Gömör și Kishont, Zemplen și Abaujtorna, Sătmar și Ugocia, Cenad și Torontal se vor alătura altor județe și astfel, desființându-se în total zece județe, vor fi demiși și funcționarii acestora. Fucționarii cunosc mai de mult noul proiect de lege, care astfel, nu-i află nepregătiți.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DFLA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Dl Ricard Franasovici, secretarul general al ministerului de interne, luând concediu pe ziua de I Iulie, va fi înlocuit pe tot timpul concedîului de dl General Nicoleanu, prefectul poliției Capitalei.

EXTERNE

Ambasadorul francez Jonnart a fost primit în audiență de Papa.

*

Desmințirea contra-revoluției în Bulgaria

Ministerul de externe și legațiunea bulgară, desmint formal știrea publicată de ziarul „Adevărul" că în Bulgaria ar fi isbucnit contra-revoluția agrarienilor.

In jurul atentatului din Ruhr

In urma atentatului de cale ferată săvârșit asupra unui tren belgian plecat din Dusseldorf în Ruhr, administrația militară de ocupație ca măsură de represalii a hotărât închiderea graniței pentru 14 zile între Ruhr și Germania rămasă neocupată.

Concesie economică italiană în Albania

Roma, 1. — O întreprindere agricolă italiană a obținut o importantă concesiune din partea guvernului albanez. Este vorba de o vastă proprietate situată în câmpia Musechia care va fi cultivată timp de 40 de ani. Această proprietate este de 100,000 de hectare având 124 de sate. Va putea produce 4 milioane kintale de grâu în afară de mari cantități de tutun, bumbac, in, orez, etc.

Sărbătorirea lui Paderewsky la Paris

Lafayette, 1. — Paris — Președintele Republicei și d-na Millerand au o erit Sâmbătă un dejun în onoarea lui Paderewsky fost președinte al republicei poi lone.

Instrucția atentatului contra lui Pasici

Belgrad, — Azi s'a continuat interogatoriul relativ la atentatul în contra lui Pasici. Pentru moment se pare că motiv politic nu a existat.

Consternarea produsă de acest evinimeni este generală în toată țara. O mare întrunire de protestare, la care oratori ai diferitelor partide au înfierat această tentativă criminală, a avut loc eri la Belgrad. In urma acestei întruniri un cortegiu de manifestanți s'a îndreptat spre locuința lui Pasici aclamându-l. Președintele a mulțumit mulțimii spunând că-și va consacra restul vieței pentru apărarea Uniunei sârbo-croato-slovene, și vede în acest meeting cea mai bună dovadă ca opera aceasta va fi continuată de alții.

Expozițiile industriale și târgurile de mostre din Cehoslovacia.

Legațiunea Cehoslovacă din București aduce la cunoștința generală că în cursul anului acesta vor fi în Republica Cehoslovacă următoarele expoziții și târguri de mostre:

1. Expoziția industrială și profesională din Moravsca Osirava între 16 Iunie și 31 Iulie:
2. Expoziția reprezentativă de mașini agricole din Brno (Brünn) dela 5 la 15 August:
3. Al IV-lea târg internațional de mostre din Liberec (Reichenberg) dela 11 la 19 August:
4. Al III-lea târg internațional al Dunărei din Bratislava dela 23 August la 2 Septembrie:
5. Al VII-lea târg internațional de mostre din Praga dela 2 la 6 Septembrie.

Toate automobilele

pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.

Informațiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la

Librăria LEPAGE

CLUJ, Cereți ofert.

2144-6

Corespondent(ă)

de limbă **franceză** se caută spre imediată angajare. Se preferă cunoștință limbei germane sau maghiare.

A se adresa:

„Uzinelor Solvay"

Soc. anon. din TURDA, jud. Turda-Aries.

2901

UN GROAZNIC ACCIDENT

de cale ferata la statia Vintileanca

Cinci zeci de morți și o sută cinci-spre-zece răniți

AJUTOARELE TRIMISE DIN CAPITALA

Circulația pe linia Buzău întreruptă

Un groaznic accident de cale ferată s'a întâmplat azi dimineață în stația Vintileanca situată pe linia București-Buzău.

Trenul personal Nr. 701 care a plecat azi dimineață din gara de Nord cu destinația pentru Cermăuți s'a ciocnit la întrarea în stația Vintileanca cu un tren de marfă, situat pe linia pe care din greșală personalul de mișcare din această stație l-a îndreptat.

După știrile sosite la direcțiunea generală a C. F. R. rezultă că din cauza puternicei tamponări au fost distruse patru vagoane iar accidentele de persoane ar fi foarte numeroase.

O telegramă transmisă dela locul sinistrului anunță circa 50 de morți și 115 răniți.

S'au luat imediat măsuri pentru salvarea celor răniți formându-se imediat trenuri de ajutoare din stațiile Buzău și Ploești.

Ajutoarele trimise din Capitală

Un tren de salvare a plecat azi la orele 12 din București spre Vintileanca, având tot personalul medical.

Acest tren va porni din Vintileanca la ora 3 d. a. și va sosi astă seară în Capitală unde se va transporta cea mai mare parte din călătorii răniți cari vor fi internați la spitalele din București. In acest scop toate ambulanțele societății de salvare vor aștepta trenul in gare de Nord.

O altă parte din răniți au fost internați la spitalul din Ploești.

Un nou tren va pleacă astă seară la orele 6 spre Vintileanca unde se va începe imediat ancheta.

Dela Buzău nu a sosit nici un tren

Din direcția Buzăului n'a putut să sosească azi nici un tren în gara de Nord din cauza că acele dela intrarea în stația Vintileana sunt rupte. Se lucrează la restabilirea liniei.

Operațiile medicale sunt conduse de d-nii d-ri Floru și Bejan.

Cronica sportivă

Rezultate de footbal

Duminecă 1 Iulie reprezentativa Suediei învinge la Stockholm reprezentativa Germaniei cu 2:1.

*

La Lisabona tot atunci Meteor din Praga, învinge FC, Martini cu 4:3.

Atletism

— 1 Iulie —

Concursul pentru sampionatul atletic al Aradului: 100 m. plat Schiller AAC. 11.8 sec,; 200 m. plat Steinfeld AAC. 23.8 sec.; 400 m. plat Steinfele AAC. 54.4 sec.; 800 m. plat Vidak ATE. 2 m. 08.8 sec.; 1500 m. plat Schwellengräber AAC. 4 m. 52.6 sec.; 5000 m. plat Marton VSC. 17 m. 24 sec. Salt în înălțime Glück ATE 167 cm.; în lungime Barabas VSC. 604 cm.; aruncarea greutății Wolf AAC 11.39 metri; aruncarea discului Spalarits VSC 41·17 metri; aruncarea suliței Barabás VSC 42·85 metri; aruncarea ciocanului Walt AAC 28·83 metri.

Concursul s'a ținut Duminecă 1 Iulie. Am notat numai rezultatele prime.

*

— **Concursul național englez,** ținut la Londra la 1 Iulie a dat rezultate slabe: 100 yard glot Abrahams 10·1 sec.; salt în înălțime: Carpentier 183 cm.; salt în lungime Abrahams 696 cm.; aruncarea greutății Waterhouse 11·30 m.; aruncarea discului Herdersen 32·80 m.

*

— **Recordul francez** în saltul cu prăjina a fost o corectat de Gautier, la 3·78 m.

„Ungurii cari se deșteaptă" voiau să jefuiască Administrația financiară din Oradea-Mare

Poliția maghiară a dat un comunicat asupra cercetărilor ce s'au făcut în cauza „Ungurilor cari se deșteaptă", arestați mai zilele trecute.

După acest comunicat, cei arestați au înființat o societate cu singurul scop de a trage foloase materiale. Ca să-și ajungă scopul, au înființat ligi și cluburi înșelând pe mulți bărbați distinși, cari au primit să fie patronii acestora. Societatea avea planuri fantastice, așa înainte de toate voiau să ajungă în stăpânirea Administrației financiare a statului român din Oradea-Mare. Mai mulți membri ai societății au călătorit la Oradea, dar planul nu le-a reușit din motive pe cari poliția nu le spune.

CHIPIURI PENTRU UNIFORME

pe prețurile cele mai reduse și în timpul cel mai scurt pregătește

2908

„U N I O"

fabrica de chipuri și intrepirndere comercială de pălării SATU-MARE. (Asa dorintă trimitem mustră sau voiajos)

BERSON

Tocuri și tălpi de cauciuc
fabricate
din cel mai fin material brut
Marcă de calitate

Cursurile de la Vălenii-de-Munte

Programul cursurilor din vara aceasta

In anul acesta cursurile Universității Populare dela Vălenii-de-Munte se deschid în ziua de 15 Iulie.

Numărul cel mare al vizitatorilor din anul trecut, precum și râvna crescândă cu care au audiat cursurile și conferințele au dovedit odată mai mult că Universitatea Populară din Văleni răspunde unei înalte și imperioase necesități culturale și naționale.

Pe lângă aceasta vizitatorii cursurilor de vară au la Vălenii-de-Munte ocaziunea ca tot împrospătându-și sau înmulțindu-și cunoștințele, să și petreacă vacanța într'o localitate cu aer sănătos și curat și unde, în urma concursului dat de către autorități și populația din Văleni, viața e mai eftină decât în alte localități.

Incurajată de rezultatele obținute și convinsă că Universității Populare i se va arăta un interes și mai mare decât până acum, Direcțiunea acestei Universități a întocmit pentru anul acesta un program de cursuri și conferinți cât se poate de bogat și variat. Cei mai distinși profesori universitari, cei mai de seamă intelectuali și conferențiari vor ține la Vălenii-de-Munte prelegeri și cursuri a căror audiere va fi de un netăgăduit folos pentru vizitatori.

In afară de aceasta, în zilele de Duminică și de sărbătoare se vor organiza în condițiuni foarte convenabile excursiuni pentru a cunoaște și cerceta frumoasele și interesantele pozițiuni și localități din jurul Vălenilor-de-Munte.

In seara acestor zile vor avea loc șezători și festivaluri cu caracter literar și artistic.

Intrucât privește condițiunile de traiu, s'au luat măsuri ca să se plătească chirii cât mai eftine pentru odăi și pentru a avea la restaurante o masă cu prețuri cât mai reduse. Pentru studenți, studente, elevi și eleve s'au înființat căminuri.

In vederea înlesnirei călătoriei s'a obținut o reducere de 75 la sută pe căile ferate atât la dus cât și la întors.

Adăugăm că pentru vizitatorii aparținând minorităților naționale și cari nu posedă în deajuns limba română se vor înființa cursuri speciale a căror țintă de căpetenie va fi explicarea dificultăților și particularităților limbei române, precum și o cunoaștere mai temeinică a literaturei noastre.

Direcțiunea Universității Populare cheamă așa dar, la Vălenii-de-Munte pe intelectualii din întreaga țară, pe învățători, pe institutori, pe profesorii secundari, pe studenți, pe elevi și eleve din ultimii ani ai școlilor normale și licee și în genere pe toți doritorii de a trăi o lună de zile într'un medin intelectual și de a căpăta noua și folositoare cunoștințe.

Incheiem spunând că s'au luat măsuri pentru ca un număr cât mai mare de vizitatori să poată veni și anul acesta la Văleni, unde vor fi găzduiți în condițiuni cât se poate de convenabile. Cei ce doresc a locui la căminurile organizate ad-hoc sunt rugați să se înscrie până cel mai târziu la 5 Iulie ca să li-se poată trimită condițiile și instrucțiile.

Inscrierile se pot face până în ziua de 12 Iulie 1923 la sediul Ligei Culturale, Str. Banul Mărăcine No. 1, sau la d-l N. Batzaria, Str dr. Radovici No. 10 București.

Programul cursurilor.

N. Iorga 1. Vecinătățile românești. 2. Explicare de scrisori românești.

N. Bănescu profesor la Universitatea Cluj din Icoane din viața Bizanțului (5 prelegeri dela 1—7 August.)

Vasile Bogrea, profesor Universitar Cluj Subiect reservat.

Dr. George Leon, profesor universitar Cluj Despre imposite indirecte (2 prelegeri în August).

Marin Ștefanescu, profesor universitar Cluj Din Filozofia românească (2 prelegeri în Iulie).

George Tașcă, profesor universitar București 1. Problema împărțirei bunurilor. 2. Problema producțiunei (6 prelegeri, 3 în Iulie și 3 în August).

N. Batzaria 1. Rasa slavă. 2. Literatura populară sârbească. 3 Elementul român în literatura populară sârbească. 4. Dialectul Macedo-Român.

D. Munteanu Râmnic 1. Din Istoria Culturală a Basarabiei (4 prelegeri).

Alex. Cusin. Teoria valorii (4 prelegeri în luna August).

Ing. Titus Enacovici Refacerea economică (2 prelegeri, 16 și 17 Iulie).

Ion Sân Giorgiu. Crizele Literare (2 prelegeri 17 și 18 Iulie).

Nae Ionescu Conferențiar Universitatea București Selecția profesională (3 prelegeri în luna August).

Preot N. Popescu, profesor universitar Subiect reservat.

Gr. Tăbăcaru, profesor Universitar Iași Din psihologie și pedagogie (între 25—30 Iulie).

Ing. Petre N. Panaitescu In vederea unui plan economic industrial (în luna August).

Ing. de mine Gh. I. Vasiliu. Nașterea cărbunilor.

Ion Olimpiu Ștefanovici, profesor 1. Literatura engleză (2 conferințe). 2. Subiecte scandinave (2 conferințe) 3. Marea treime a muzicei clasice: Haydn, Mozart, Beethoven.

1. Toroceanu, profesor, Lecții practice de engleză (în fiecare zi.)

Dinți sănătoși, dă
Pasta de dinți ELIDA
Apa de gură ELIDA

No. 211—1923.

Licitație

Pentru furnizarea combustibilului necesar Universității din Cluj (4600 m. ster lemne de foc, 80 vagoane cărbune de piatră și 15 vagoane cocs) publicăm concurs.

Ofertele închise se vor înainta Administrației Universității din Cluj până cel mai târziu 9 Iulie a. c. ora 10 a. m.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Administrației între orele oficiale.

Cluj, la 30 Iunie 1923.

Administrator,
(ss) Ion Buzila.

Cea mai fina crema pentru ghete

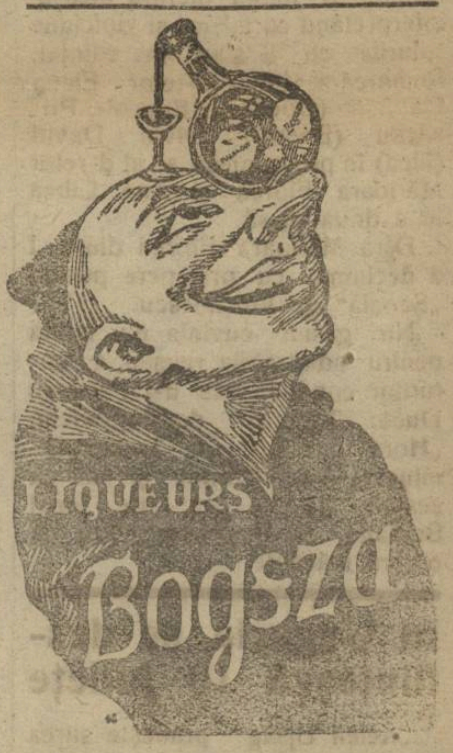

Stabilimentele romanesti Melocco

Fabrica pentru articole de ciment
și intreprindere de construcții S. A.

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)

Construcții de beton și beton armat.

Depozitul fabricei de sticla din Turda

CLUJ

FISCHER

PIAȚA UNIRII 13.

2787

Sucursala Targu-Muras, C. R. Ferdinand 7.

PERRY

Curse de automobile

Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—3

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 838 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Vineri 6 Iulie 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

După eșuarea fuziunei

Izolarea partidului national

Lamentabila prăbușire a tratativelor de fuziune dintre partidul național și țărăniști a venit să dovedească încă odată neputința acestui partid de a se adapta nouei vieți românești.

Căci, rând pe rând, partidul național a încercat să fuzioneze sau să colaboreze cu diferitele organizații politice din vechiul Regat; dar toate străduințele sale au rămas fără rezultat. După laborioase pertractări, după îndelungate tatonări și schimburi de vederi, când te așteptai mai mult să vezi realizată fuziunea sau colaborarea, atunci te pomeneai cu un comunicat prin care opinia publică era lămurită că dintr'o cauză sau alta, partidul național rupea tratativele și renunța la colaborare sau la fuziune.

Cea dintâi încercare de fuziune a partidului național a fost aceia cu partidul generalului Averescu Era într'o vreme când talazurile popularității mânau vertiginos barca averescană spre limanurile puterii. Tratativele de fuziune au fost aduse atunci de dl Octavian Goga. Dar încercarea n'a izbutit. O parte doar din membrii partidului național în cap cu dl Goga au trecut în rândurile partidului poporului. Ceilalți au continuat să se numească partid național și îndreptându-și ochii spre alte constelații politice, au început tratative cu țărăniștii. Organizație tânără și întemeiată numai pe o acțiune de agitație, partidul țărănist a exercitat oarecare fascinație asupra unora din membrii mai tineri ai partidului național. S'au început pertractările s'au schimbat împuternicirile s'au verificat titlurile, s'au pus la cale bazele viitoarei acțiuni comune dar fuziunea nu s'a făcut, iar colaborarea abia a putut dura o sesiune parlamentară.

In acelaș timp personalitatea culturală și prestigiul domnului Iorga n'au lăsat neinfluențat partidul național care s'a gândit o clipă la o fuziune cu partidul naționalist democrat. Pertractări propriu zise n'au fost, fiindcă s'au opus acei membri ai partidului național care își dădeau seama că organizațiile partidului național-democrat nu pot aduce decât un mic aport de forță politică.

După toate aceste tatonări, partidul național și-a oferit mâna partidului liberal. Dar nici cu acesta tratativele n'au dus la bun sfârșit, fiindcă închis între granițele unui regionalism bolnav, partidul național cerea să fie lăsat stăpân politic al Ardealului și nu voia să admită nici un amestec al Bucureștilor în ceeace el numea treburile ardelenești.

In sfârșit, atacat din toate părțile pentru politica sa regionalistă, partidul național s'a crezut dator să descalice în vechiul regat. Și cum s'a făcut această descălicare, o știm. Rămășițele reacționarismului conservator au trecut cu arme și bagaje în partidul național, care a primit pe acești naufragiați politici pentru a se scutura de învinuirea ce li se adusese. Dar prin această, așa zisă fuziune, nici structura, nici mentalitatea partidului național nu s'au găsit schimbate. Din contopire n'a rezultat un corp nou. Partidul național a rămas același. Spiritul, doctrina, acțiunea sa politică n'au suferit nici o schimbare.

Când acum două luni s'a prezentat la chemarea partidului țărănist pentru a pertracta o fuziune, partidul național era același care acum trei ani și jumătate trata fuziunea cu generalul Averescu.

Și atunci în fața acestui negativ bilanț de încercări de fuziune este cazul să ne întrebăm dacă eșecul tuturor acestor pertractări nu se datorește unei psichoze de care suferă partidul național. Fiindcă ceeace a împiedecat realizarea tuturor încercărilor de fuziune făcute de partidul național n'au fost deosebiri de doctrină, de program sau de acțiune politică. Alergând dela dreapta până la extrema stângă pe toată arena politicei românești, partidul național nu putea să nu întâlnească o grupare cu care să se asemene în principii, în ideologie și în metode.

Faptul că partidul național nu-și găsește un loc în politica românească dovedește că el nu se poate adapta nouei vieți românești. Crescut prea mult la o școală politică străină, partidul național nu mai poate produce efortul de adaptare necesar. Obișnuit să privească spre Budapesta și să respire un aer viciat, el nu poate suporta aerul tare al nouei vieți românești. Iată de ce, închizându-se în chiliuța sa, partidul național se izolează din ce în ce mai mult de viața națională. Neputând să trăiască la lumină el se etiolează în umbră.

Organizarea învățământului primar din Ardeal

Ieri dimineață s'a întrunit la „Casa Școalelor" sub președenția d-lui prof. dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, toți inspectorii învățământului primar și ai circ. școlare din țară.

S'au luat în discuțiunea următoarele chestiuni:

Organizarea comitetelor școlare (extinderea lor în Ardeal); reparațiile localurilor de școli și aprovizonarea lor cu combustibilul necesar în timpul verei, prin comitetele școlare; organizarea învățământului primar în Ardeal aplicânduse legile, regulamentele, orariile și programele din vechiul regat, introducerea limbei române în toate școlile primare de Stat, pentru minoritățile neromânești, precum și în școlile profesionale minoritare.

S'a hotărât ca examenele de absolvirea cursului primar să se dea numai în limba română.

Relații istorice

Ne-am ocupat la timp de rolul călătoriei Suveranilor noștri în Polonia, căutând să determinăm în cadrele acestui eveniment caracterul relațiunilor dintre cele două țări vecine și prietene, România și Polonia. Vizita Suveranilor, cu caracterul ei protocolar, a depășit fără îndoială scopul ei principal, care se mărginea la un act de bună politețe, la vizita d. Pildsuski.

Odată cu reconstituirea vechiului popor polonez, se înoadă un întreg trecut istoric, rupt de împrejurările cari au ținut în robie un brav popor, sub trei stăpâniri deosebite, timp de aproape două sute de ani. Intre țările românești și îndeosebi între Moldova și înfloritoarea țară a Leșilor de altădată, au fost strânse raporturi, adeseori dușmănoase dar trecătoare, de cele mai multe ori prietene. Intre domnii românii ai Moldovei și craii Poloniei aproape totdeauna au existat legături de înrudire și raporturi diplomatice. Nu arare ori în luptele contra Ungurilor, contra Tătarilor din răsărit și contra Teutonilor din nord-vets. plăieșii Moldovei cu plete lungi și arcuri ascuțite au stat alături de arcurile greoaie ale lăncierilor poloni, și nu arareori câștigul luptei a fost hotărât de ajutorul venit deoparte sau din cealaltă, după cum era nevoia și primejdia. In afară de aceste legături, cari formează un bogat capitol în istorie, cu Polonia am avut strânse legături sufletești. La cultura înfloritoare a vecinilor noștri din nord, ni-am adăpat generații de înaintași, cari ni-au lăsat un bogat tezaur de cultură românească. Nu trebue să uităm că această cultură polonză de la care ni-au luminat mintea și sufletul în trecut, a fost într'o vreme ceea ce este astăzi cultura franceză; razele ei de lumină și de înțelepciune s'au răsfrânt asupra întregii Europe, deschizând căi largi culturilor naționale. Prin cultura polonă ni-am deschis drum către civilizație și progres, și acest lucru nu este de puțină însemnătate, astăzi mai cu deosebire, când se vorbește cu o ușurință pe care numai ignoranța o poate da, despre „orientalismul" poporului românesc.

Vizita Suveranilor noștri a făcut să renască acest trecut glorios, îngropat în negura vremilor și a uitării. Legăturile de azi dintre România și Polonia au consfințirea trecutului, și prin aceasta sunt cu mult mai trainice decât s'ar crede. Declarațiile pe care d. I. G. Duca, ministrul nostru de externe, le a făcut reprezentanților presii dela noi și celei străine, după întoarcerea sa din Polonia, poartă pecetea acestei consfințiri. Insuflețirea cu care au fost primiți Suveranii noștri pretutindeni în Polonia, ca și raporturile stabilite între conducătorii trebilor politice ale celor două țări prietene, pornesc din adâncurile sufletești ale trecutului, rupt vremelnic.

C.

Tra[illegible]ntul minorităților în Ungaria

Ungaria dă cu o mână și ia cu zece, — Lipsa de garanții a decretului pentru reglementareat. — Tratamentului minorităților. O nouă manevră maghiară

Guvernul dela Budapesta își dă toată osteneala să înșele cercurile politice conducătoare ale Europei. Oficiile de propagandă, bine alimentate cu fonduri, prezentând tendențios țările succesoare ale fostei monarhii, nu contenesc să dovedească starea de civilizație și cultura umanitară a „Ungariei nedreptățită".

Un caz recent pune în desăvârșită lumină toată perfidia guvernului dela Budapesta. La 21 Iunie, Biroul presei maghiare, aducea la cunoștința lumei cu mult sgomot, noul decret al guvernului dela Budapesta, prin care se reglementează tratamentul minorităților etnice din Ungaria, conform tratatului dela Trianon. Prin acest decret, și nu lege, se recunoaște în sfârșit drepturi de egalitate în fața legilor pentru toți supușii maghiari. El admite în viața privată, ca și în administrație și dinaintea tribunalilor, întrebuințarea limbei minorităților, și stabilește modalitățile de învățământ pentru populațiile minoritare aflat în școlile primare, cât și cele secundare și superioare.

Perfidia noului decret

Față de aceste dispoziții nu putem decât să ne bucurăm, cu atât mai mult cu cât ș im că în timp ce pretutindeni în statele succesoare ale fostei monarhii, populațiile minoritare căpătaseră de multă vreme garanția legală a liberii lor desvoltări, în Ungaria minoritățile etnice trăiau sub apăsarea celei mai nemiloase opresiuni. Tratamentul fixat prin noul decret al guvernului dela Budapesta împlinește astfel o reală lacună. Dar, aici începe perfidia. Mai întâi, măsurile trâmbițate cu atâta zgomot de Biroul presei maghiare, constitue obiectul unui decret și nu al unei legi, ceea ce ne îndreptățește să bănuim că ne aflăm în fața unei manevre de moment și nu a unei intențiuni cinstite și durabile. Un decret poate fi schimbat de orice guvern, și oferă cu mult mai puține garanții decât oferă o lege care fiind emanată dela voința întregii națiuni, angajează și impune respect oricărui guvern. Se creiază astfel populațiunilor minoritare ale Ungariei o stare de nesiguranță și provizorat care nu este nici perfect conformă tratatului de pace, nici obligațiunilor de reciprocitate față de tratamentul acordat minorității maghiare din statele vecine Ungariei.

Ca urmărește Ungaria?

A doua chestiune care ne ridică juste bănuieli asupra intențiunilor guvernului dela Bndapesta, este că în Ungaria a fost timp de cinci ani sistematic înlăturată această chestiune, impusă de tratatul de la Trianon. Rezolvirea rapidă și necomplectă de astăzi nu poate sfatisface, și mai cu deosebire nu explică întru nimic atitudinea de până acum a Ungarie față de minoritățile sale etnice. Pentru a deseoperi cauzele recalcitranței de până acum a guvernului dela Budapesta, ar fi să perdem prea mult timp. Ne vom mulțumi că explicăm motivele pentru care Ungaria s'a grăbit să rezolve această chestiune.

Ungaria, aflându-se în mare criză financiară, a făcut acum câtiva timp un stăruitor demers la comisiunea reparațiilor, în vederea unui împrumut. Se cunoaște această chestiune care a format obiectul călătoriei contelui Bethlen la Paris. Intervenție premierului maghiar s'a isbit dela început de efectele atitudinei de până acum al Ungariei, față de tratatul de pace. Contele Bethlen a fost silit să înțeleagă că aliații nn pot acorda Ungariei un împrumut care să servească în primul rând la eludarea condițiunilor de pace și în al doilea rând la alimentarea propagandei contra păcii generale și a bunei înțelegeri în Europa. In consecință Ungaria a fost constrânsă să dea satisfacție condițiunilor minorităților etnice, și să și îndrepte politica spre liniște și armonie.

Pentru a răspunde acestei condițiuni, guvernul de la Budapesta a dat naștere decretului de care ne ocupăm. Dar în același timp el apărea în ajunul deschiderii congresului de la Viena al Asociațiunilor, pentru liga națională, ceea ce dovedește că Ungaria vrea să-și creieze cu orice preț o atmosferă prielnică în cercurile diriguitoare ale politicei europene, fără a se angaja cu prea mult. (Am văzut care este caracterul esențial al decretului în chestiune).

Manevra e prea grosolană pentru a-și indeplini scopul. Comisiunea reparațiunilor nu poate fi mulțumită cu garanțiile în doielnice ale unui decret. pentru a acorda Ungariei încrederea unui împrumut. In același timp, Congresul de la Viena, oricâtă activitate ar desfășura neobosita propagandă maghiară, decretul de la 21 lunie nu poate ascunde realitatea tratamentului ce se acordă actualmente în Ungaria. Țările vecine, România, Cehoslovacia și Jugoslavia opun decretului șovăitor al guvernului de la Budapesta o stare de fapt demult consfințită de legi temeinice și prevederi constituționale adânc încrustate în voința unanimă a popoarelor interesate.

INFORMATII

Adunarea despărțământului Turda al „Astrei“. Adunarea din anul acesta despărțământului Turda al „Astrei“ se va ținea la 7 Iulie la Ghiriș. Cu această ocazie aranjează o expoziție de cusături și țesături naționale.

Târg de mostre la Craiova. Camera de comerț din Craiova aranjează în intervalul 1—15 Octomvrie un târg de mostre „oltenesc“.

— **Decorații poloneze polițailor români.** Dl Gritta, prefectul poliției din Arad a fost decorat de președintele republicei poloneze cu „Polonia restituta 1918“ cruce de comandor, pentru Serviciile făcute cu ocazia vizitei familiei regale române la Varșovia. Secretarul prefecturei poliției din Arad care deasemenea a fost delegat în suită regală a primit din aceiași decorație „crucea de ofițer“.

— **Pian bun** dau în chirie imediat Dna dr. Vancea Nestorescu, Piața Unirii 6.

— ***Adunarea soc. EMKE.*** Societatea pretinsă culturală maghiară, care pe vremuri avea rolul de a ne maghiariza, se va întruni la 15 Iulie în adunare generală pentru modificarea statutelor în „spiritul vremii“.

— ***Congresul ziariștilor unguri.*** Congresul ziariștilor unguri din anul acesta a fost convocat pentru 7—8 Iulie la Arad. Din partea sindicatului presei române din Ardeal va participa domnul D. Tomescu, președintele acestui sindicat. In caz că D-sa va fi împiedecat de a lua parte va fi înlocuit de un membru al comitetului sindicatului. Din partea sindicatului presei din București vor participa domnii Costa Foru, Mille Constantin, Streitman și Dascovici.

— **La „Cafeneaua Metropol“** în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

— ***Institutoare*** știind bine limba franceză, germană și sârba caută loc la o familie din Cluj. pentru a instrui copiii. Pretențiuni modeste

— ***Repararea podului de la Abator.*** Podul de peste someș din piața Abatorului fiind deteriorat, a început să fie reparat de oameni trimiși de primărie.

— ***Greva tâmplarilor*** Greva tâmplarilor din Cluj despre care am scris în repetite rânduri ține de 14 săptămâni. Tratativele din ultimele zile urmate între patroni și greviști au eșuat Adunarea de ieri a tâmplarilor greviști a hotărât continuarea grevei până la satisfacerea cererilor lor.

— **Târguri de animale.** Târgul săptămânal de animale care se ținea la Baia-Sprie (județul Satu-Mare) Luni și Joi, se va ține pe viitor, Marți și Vineri.

— **Congresul ziariștilor minoritari.** Congresul ziariștilor minoritari deschis la Craiova a admis fuziunea cu majoritarii, având sediul la Craiova, cu comitete locale la Timișoara, Arad și Lugoș.

— **Amendă de nouă milioane.** Curtea de casație din București a respins recursul Băncii maghiare de credit din Oradea-Mare, amendată cu 9 milioane lei pentru contrabandă cu coroane. Curtea de casație a lăsat nemodificată sentința anterioară, obligând numita bancă la plătirea amendei de 9 milioane lei în termen de 8 zile.

— ***Dacă doriți „Salam“ de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș“ se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu“ Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 24—63. 286***

— **Contrabandele dintre Arad și Seghedin.** Cercetările poliției din Arad au dat de firele organizații de contrabande ști. Iosif Lippai fiind prins dgrănicerii unguri când trecea peste graniță niște vaci furate, a mărturisit că de multă vreme se ocupă cu contrabandă între orașele Arad și Seghedin și că dânsul, care e din Ungaria, are mulți complici în Gai (România).

In urma acestei mărturisiri, poliția a arestat numeroși locuitori din Gai, după indicațiile lui Lippai. Alte arestări sunt în curs de executare.

— ***O statistica interesanta.*** La ministerul muncii și ocrotirilor sociale s'a întocmit o statistică foarte interesantă și de mare actualitate acum, când în cele mai multe bresle se discută chestia sporului de salarii, în legătură cu scumpetea.

Statistica aceasta, întocmită de Direcția de studii și statistici din sus zisul minister, arată de câteori au fost sporite salariile lucrătorilor în diferitele industrii, pe luna Ianuarie 1923.

Din statistici rezultă, că luându-se de bază salariile au fost majorate în toată tara de 16 ori — pentru București, indicele este chiar sub 16.

E de relevat că în industria tipografică indicele a fost 22, — iar acum în urmă s'a decis sporirea lefilor, lucrătorilor, luându-se drept indice 25 —

— **Luați salem HERZ pentrucă e cel mai bun De vânzare pretutindeni**

2777

ARADUL

Intransigența șovinismului maghiar nu poate fi înfrântă cu toleranța. — Un exemplu edificator. — Situația culturală a Aradului. — Două licee românești și o nouă școală normală la Arad. — Scumpetea

Azi vom continua cu înșirarea câtorva date și impresii asupra Aradului. Spuneam în numărul de ieri, al ziarului nostru, că din punctul de vedere al progresării românizării, Aradul merge extrem de prost.

Cu sistemele întrebuințate până acum de către autoritățile locale în ceeace privește românizarea Aradului, nu se va ajunge la nici un rezultat. Intransigența ungurilor, nu va putea fi nici odată înfrântă cu toleranță și delicatețe. Vom da un mic exemplu: In strada principală a Aradului, un român din Buzăn, a avut curajul să cumpere o casă și să deschidă o prăvălie. Această prăvălie românească era singură pe toată strada.

Ei bine, în mai puțin de trei zile toți negustorii unguri și evrei de pe acea stradă, s'au cartelat, și au scăzut imediat toate prețurile pe timp limitat, cu 25 la sută. Negustorul român care cumpărase marfa scumpă, cum era natural, nu putea s'o vândă cu prețul fixat, concurența vecinilor comercianți unguri și evrei, și în mai puțin de o lună bietul comerciant român a trebuit să închidă prăvălia și să plece din Arad.

Situația culturală.

Sub acest raport : Aradul face impresia unui oraș cu populație care citește mult foarte mult chiar, dar exclusiv ungurește. Șovinismul acesta maghiar, devenit azi ridicol și banal este așa înfiltrat în sufletul și mintea Arădenilor, în cât ei nu-s capabili să citească nici măcar o carte, dacă e scrisă în altă limbă decât maghiară Aradul cu o populație de vre-o 80.000 de locuitori, dintre care trei sferturi sunt unguri și evrei, ar trebui să fie mai mult în atenția guvernului și a autorităților locale, cari le rândul loc ar trebui să fie mai energice cu acești minoritari: In Arad există un singur liceu românesc, restul scolilor secundare în număr de 7 sunt ungurești și evreești.

Dl I. Nistor ministrul Bucovinei, care a vizitat Duminică trecută Aradul a promis că va face toate intervențiile posibile la guvern și în special la Dl Dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice, pentru a se putea inzestra Aradul cel puțin cu încă două licee românești si o școală normală.

Viața la Arad

Sub raportul scumpetei viața la Arad se prezintă în condițiuni mult mai avantajoase pentru consumatori ca de exemplu la Cluj. La Arad prețul tuturor articolelor de încălțăminte și îmbrăcăminte precum și a tuturor alimentelor, în general prețut tuturor articolelor din comerț, sunt cel puțin cu 30 la sută mai mici decât la Cluj.

Faptul că viața este mai ieftină la Arad se datorește multelor posibilități de transporturi pe care le are orașul. Aradul este legat cu toate comunele vecine cu cale ferată îngustă, așa că transportul mărfurilor necesare consumației interne a orașului se face foarte ieftin și foarte iute. In afară de aceasta, datorită energiei și priceperei dlor I. Robu primarul orașului și I. Gritta, prefectul poliției, negustorii din Arad nu îndrăsnesc să se dea la specula la care se dedau negustorii din alte orașe.

Catastrofa dela Vintileanca

Numărul victimelor. Dl I. I. C. Brătianu vizitează pe răniți.

Numărul total al morților în catastrofa de cale ferată din stația Vintileanca este de 64 morți pe loc și în spitale.

Astăzi va avea loc la ora 5 înmormântarea a 41 victime la cimitirul din Vintileanca.

Guvernul va participa prin prezența dlui General Moșoiu la această tristă ceremonie. Dl I. I. C. Brătianu și Dl Dr. C. Anghelescu au vizitat ieri răniții din spitale vorbind cu fiecare. Dnii Generali Moșoiu și Mărdărescu au vizitat pe răniți azi dimineață. Comisia de anchetă a constatat vinovăția personalului superior al statului. A. S. R. Principele Carol a cerut aspra pedepsire a vinovaților. Linia a fost complect curățită și circulația restabilită.

Mișcarea studențească

Unde și când se va ținea congresul studențesc. — Consfătuirea dela Cluj a delegaților studențimei

Odată cu căldurile verii, mișcarea studențească s'a liniștit. Studenții sunt plecați acasă, pe la căminuri, unde îi calmează sfaturile părinților, cari ei singuri pot aprecia în întregime pierderea ce au suferit-o copii lor în anul acesta.

Studenții rămași la orașe — foarte puțini — își văd de treburi așa că putem spune că actualmente nici nu există o mișcare studențească câtuși de puțin pronunțată.

Am arătat la timp că studențimea e dezorientată în urma multelor hotărâri luate de diferitele foruri studențești, mai mult ori mai puțin competente. Congresul ce e proiectat pentru luna August avea menirea să dea o directivă în această privință și să formuleze adevăratele cereri ale studențimii.

Trecând prin Cluj un conducător al studențimei l'am întrebat despre perspectivele ce le are congresul.

— Congresul încă nu e sigur dacă se ține ori nu, ne-a spus întrebatul. E adevărat că ministerul ne-a dat autorizația cuvenită, însă condiționată de hotărârile senatului universitar. Ori, senatul nu s'a pronunțat încă.

— Cu toate aceste — contiună a ne spune interlocutorul — nici noi studenții nu suntem decișI definitiv asupra congresului. Hotărâri definitive nu s'au luat încă. Pentru săptămâna aceasta am convocat la Cluj o consfătuire a delegaților studențimei tuturor universitășilor pentru hotărî asupra congresului. Delegații — câte doi dela o universitate — vor sosi Sâmbătă. Numai la această consfătuire se va hotări definitiv dacă noi — studenții — ținem ori nu congresul, presupumând aprobarea senatului. —

— Dar dacă senatele universitare nu vor da aprobarea, — pun eu o nouă întrebare.

— E o întrebare la care nu-i pot da răspuns înainte de ținerea consfătuirii delegaților, încheie interlocutorul nostru.

Inscripții

Maghiarismul minorităților nemaghiare

Am adus ieri la cunoștința cititorilor noștri buna măsură luată de ministerul Instrucțiunii publice de a ridica dreptul de publicitate liceului evreesc de băeți și fete din localitate, „Tarbut“. Nerecunoșterea ca materii de învățământ a limbi și istoriei românești, încăpățânarea de a se iniția cât de cât în ele, au fost cauzele cari au determinat ministerul să ia această severă măsură.

Chestia este însă mult mai complesă și merită o mai specială atenție. La intervale mai mult sau mai puțin lungi, unele din minoritățile nemaghiare dela noi și în special Evreii și Șvabii dau la iveală accese de un acut maghiarism, cari nu odată au preocupat presa românească. După patru ani de stăpânire românească, pașnică și îngăduitoare pentru fiecare minoritate, Evreii cer și astăzi instrucțiune pentru copiii lor în limba maghiară iar preoții șvabi, prin conferinți, prin predici, sfătuiesc pretutindeni pe Svabi de a nu-și trimite copiii la școlile românești, insinuând locuitorilor ideia de a impune învățătorilor din școlile lor confesionale să propună în limba maghiară.

Dedesubturile acestor agitații sunt clare pentru ori cine: agitațiile sunt îmboldite și susținute viguros de minoritatea șovinistă maghiară. Străduința ei se explică prin faptul că, laolaltă cu Evreii și Svabii, minoritatea maghiară câștigă numeric, lucru important când ne gândim că se trimit atâtea proteste în numele atâtor Unguri din Ardeal — a două milioane! Aceste două minorități ar trebui însă să se pătrundă de ideea că dacă statul român a acordat dreptul ca fiecare minoritate să se cultive în limba ei, apoi el cere ca acest privilegiu să se respecte întocmai. Limba maghiară nu este limba Evreilor și nici a Șvabilor și noi nu putem lăsa ca nemaghiarii să fie întruiți într'o limbă impusă de un trecut dărîmat tocmai de triumful unor principii, mai generoase și mai umanitare. Nu putem și nu vom lăsa ca minoritățile de auto-menținere și de penetrație a maghiarismului în țara românească, iar în fața stăinătății, sprijin acuzelor și pretențiunilor nesăbuite ungurești.

Scuza că aceste minorități, și în special cea evreiască n'ar avea deocamdată la îndemână cărțile didactice necesare în limba ei, nu poate înșela pe nimeni. Constituindu-se în minoritate etnică, politică și culturală, și pretinzându-se ca atare, ea trebuie să facă dovada acestei constituiri și pretenții. Declarând, acum că nu o poate face, își lovește singură existența ca minoritate. Și atunci e datoare să învețe în limba statului ale cărui legi o oblăduește, și slavă Domnului, nu se va putea plânge că-i vă lipsi cărțile trebuitoare.

Căci a continua să ceară și să învețe limba statului opresor de mai înainte, este pentru orice om cuminte un lucru și ilogic și suspect.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA” CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65

Lloyd 1839 2561

Iarăşi incorectitudinea procedeelor takisto-naţionale

In jurul acţiunei d-lui Vintilă Brătianu în streinătate. Minciunile „Patriei“ în întregime dovedite. Rostul campaniei contra d-lui ministru de finanţe. Partidul naţional în slujba duşmanilor ţării.

Cu o caracteristică rea-credinţă, foile partidului naţional se dedau la cea mai desmăţată jonglerie stilistică pentru a dovedi că partidul liberal şi actualul guvern a trebuit să renunţe la politica economică de până acum pentru a-şi însuşi politica economică a dlui Maniu. „Patria“, ocupându-se de declaraţiile dlui Vintilă Brătianu, făcute ziarului „Le Temps“, -- declaraţii în care ministrul nostru de finanţe accentua că din schimbul de servicii pe care România le-ar oferi finanţei mondiale la punerea în valoare a bogăţiilor sale, s'ar realiza un real profit şi pentru unii şi pentru alţii, dacă bine înţeles acest schimb se face după norme de cinste şi lealitate bine stabilite, — are cutezanţa să acuze partidul liberal de şarlatanie şi demagogie.

De partea cui este şarlatania şi demagogia se va vedea din rândurile ce urmează. „Patria“ scrie:

„Va să zică: de unde în ţară totul se poate face numai „prin noi înşine“, — în streinătate nu se poate realiza decât cu concursul capitalul strein. De unde în ţară „punerea în valoare a economiei noastre naţionale“ se rezolvă într'o sesiune parlamentară liberală, aşa cum au anunţat manifestele liberale în opoziţie şi cum continuă să strige la guvern miniştri, — în streinătate necesită un timp de 20—30 de ani; Are şi contradicţia o limită; atunci când depăşeşte şi limita cel ce comite contradicţia, este un imoral, un şarlatan, un demagog ordinar, — şi acesta este cazul dlui Vintilă Brătianu.

„Actualul ministru de finanţe, împreună cu guvernul căruia îi aparţine, a făcut din refacerea ţărei o afacere de partid, şi din economia naţională, o demagogie liberală“.

Am reprodus întocmai perla de stil a oficiosului partidului naţional, de oarece ea trădează, în grosolănia epitetelor, toată violenţa caracteristică neputincioşilor şi celor cu conştiinţa pătată.

„Patria“ afirmă că manifestele partidului liberal şi declaraţiile miniştrilor au susţinut ideiea excluderii capitalurilor străine pe motivul că ne putem reface „prin noi înşi-ne“ în cursul unei sesiuni parlamentare. Desfidem să ni se dea o singură declaraţie a vre-unui ministru în care se spune aşa ceva. Cât despre manifestele partidului liberal, iată ce spuneau aceste manifeste în ajunul chemării la guvern a partidului liberal, conform hotărîrilor congresului din 1921 şi spiritului manifestelor anterioare adresate ţării de partidul liberal.

„In ceeace priveşte politica economică, punctul de vedere al partidului naţional-liberal e cunoscut de mult: desvoltarea bogăţiilor ţării prin muncă, iniţiativă şi capitaluri româneşti.

Prin această politică s'a asigurat, până acum, neatârnarea noastră economică; prin aceiaşi politică se cuvine — cu atât mai mult pe viitor — să se păstreze neştirbită, în România mărită, această neatârnare.

O asemenea concepţie nu exclude colaborarea capitalurilor streine; — din potrivă. Dar ea reclamă o colaborare frăţească nu una de subjugare care poate conveni unui regim colonial iar nici de cum unui stat liber plin de viaţă şi de viitor“.

Aşadar „Patria“ a făcut o afirmaţiune mincinoasă, pe de-a întregul mincinoasă. Declaraţiile domnului Maniu la cercul de studii al partidului naţional au fost făcute după publicaţia manifestului citat, şi în esenţa lor nu se aseamănă deloc cu spiritul concepţiei economice a partidului liberal, aşa cum se desprinde din manifestul cu care dovedim reaua credinţă a oficiosului takisto-naţional. Domnul Maniu, la cercul de studii al partidului naţional a preconizat o politică diametral opusă principiului economic al partidului liberal. D-sa a cerut deschiderea necondiţionată a graniţelor pentru capitalurile streine, ceeace ar însemna să ne robim intereselor economice din afară.

Pentru acest cuvânt şi pentru modul incorect cum critică partidul naţional acţiunea ministrului nostru de finanţe în streinătate prezistăm a susţine că partidul naţional aduce ţării proaste servicii ponegrind-o în streinătate şi luptând pentru o cauză vrăjmaşă intereselor ţării şi demnităţii naţionale. Căci ce poate să însemne atitudinea partidului naţional faţă de acţiunea dlui Brătianu în streinătate? Critică onestă, critică din care să răsară evidentă dorinţa de mai bine pentru ţară, nu poate fi nici înscenarea grosolană a „Patriei“, nici epitetele adresate unui ministru al ţării,care reprezintă ţara şi merită să i se dea consideraţiunea cuvenită în primul rând însăşi ţării. Politica economică a partidului naţional ni-ar duce la robie economică şi vasalitate politică. A o susţine astăzi, chiar fără convingerea că va putea câştiga adepţi, din pură închinare spre batjocură şi scandal, înseamnă să alimentezi nădejdi în rândurile explaotatorilor streini, împiedecând o acţiune folositoare ţării. Deci partidul naţional face un prost serviciu intereselor noastre naţionale. In al doilea rând, aruncând unui ministru al ţării, epitetele ca cele pe care le proferă „Patria“, nu ministrul ţării se discreditează, ci ţara, şi nu dl Brătianu pierde, ci ţara care este batjocurită de foile oficioase ale unui partid politic cu pretenţia de guvernământ. Deci partidul naţional rămâne necontenit sub povara aceleaşi acuzaţii pe care persistăm să i o aducem şi alături cu noi i o aduc toţi oamenii cinstiţi şi întregi la minte ai acestei ţări:

„Partidul naţional lucrează împotriva ţării.“

A. R. GUS

Reparaţiile României

Ce sumă ating pagubele noastre de răsboiu. Cât s'a acordat? Importanţa călătoriei dlui Vintilă Brătianu în Apus

D-l Vintilă Brătianu ministrul de finanţe, primind în audienţă pe reprezentaţii presei parisiene, a declarat că a venit în Apus cu scopul de a valorifica sumele cuvenite României ca despăgubiri pentru daunele şi reparaţiile de răsboi.

Se ştie că evaluarea pagubelor noastre de răsboi atinge suma de 31,099.862.761 lei aur.

Cu această sumă s'a prezentat România conferinţei dela Spaa şi celorlalte conferinţi în care Aliaţii au discutat chestiunea reparaţiilor.

Suma de mai sus reprezintă următoarele daune:

Lei 8,103,288.710 pagube pricinuite oraşelor particulare.

Lei 895,823.719 pagube pricinuite judeţelor şi comunelor.

Lei 895,823.568 pagube pricinuite statului.

Lei 83.462.579 pagube pricinuite prizonierilor.

Lei 9.216.663.070 capitalul pensiunilor pentru vechiul regat acordate victimelor militare căzute în răsboi.

In această sumă nu figurează miliardele datorite de Ruşi pentru timpul în care armata rusă a fost întreţinută până la defecţiunea şi retragerea ei din ţară şi pentru toate materialele româneşti rămase în Rusia.

Din suma destinată reparaţiilor, comisiunea de reparaţiuni n'a acordat României de cât suma de 1 la sută. Proporţia este deci cu totul infimă faţă de daunele reale ale României, şi ea este departe de a putea contribui la restaurarea ţărei.

Prin urmare misiunea actualului ministru de finanţe d. Vintilă Brătianu, care se află azi la Londra, este pe cât de însemnată pe atât de grea. De buna credinţă a celor din Apus, depinde deci într'o foarte largă măsură refacerea şi consolidarea ţărei noastre.

Alianţa polono-română

Scopul pacific al alianţei

Declaraţiile dlui I. G. Duca

Intors din călătoria în care a însoţit pe Suverani în Polonia, d-l I. G. Duca a făcut presei următoarele declaraţii de o mare importanţă politcă:

„Vizita MM. LL. Regelui şi Reginei la Varşovia a fost cât se poate de impunătoare. Li s'a făcut atât în Capitala Poloniei cât şi în tot restul ţării o călduroasă primire atât din partea autorităţilor cât şi din partea tuturor claselor sociale.

In presă a fost o unanimitate care nu-şi poate găsi explicaţia decât în convingerea, într'adevăr adâncă, pe care o au toţi Polonezii că alianţa cu România este o necesitate dictată de interesele permanente ale celor două ţări.

In diferitele discursuri ce s'au rostit, s'a accentuat importanţa acestei alianţe, precum şi caracterul ei pacific. România, ca şi Polonia, nu urmăresc decât un singur scop, acela de a consolida situaţia lor actuală şi de a vindeca, — prin pace,—rănile unui trecut deopotrivă de dureros.

„In conversaţiunile pe cari le-am avut cu d. Seyda, ministrul de externe al Poloniei, am putut constata completa noastră comunitate de vederi în toate chestiunile, precum rezultă, dealtminteri şi din comunicatul pe care l'am dat la Varşovia.

„Nu am avut de discutat nici o chestiune specială, dar bineînţeles am trecut în revistă atât situaţia generală a Europei cât şi chestiunile care interesează mai aproape cele două ţări.

„Am fost cu toţii izbiţi de marile progrese pe cari Polonia le a săvârşit, într'un răstimp atât de scurt. In deosebi, în ce priveşte armata, Polonezii au făcut o sforţare remarcabilă. Ţinuta, echipamentul şi organizarea tuturor trupelor, pe care le-am văzut ne-au impresionat prefund.

„Ne întoarcem din Polonia recunoscători pentru strălucita primire făcută Suveranilor noştri şi adânc convinşi că aeastă vizită va strânge şi mai mult raporturile de prietenie ce unesc două ţări vecine şi aliate“.

Declaraţiile ministrului nostru de externe stăruesc asupra caracterului pacific al alianţei dintre România şi Polonia. Dl I. G. Duca a arătat deasemeni că din convorbirile pe cari le-a avut cu dl Seyda, ministrul de externe polonez a constatat comunitatea de vederi a ambelor state în ce priveşte chestiunile internaţionale la ordinea zilei. Faptul acesta este de o deosebită imortanţă, acum când atâtea probleme şi conflicte între naţiuni ameninţă în orice moment pacea şi ordinea europeană. Această comunitate de vederi este o chezăşie mai mult că raporturile dintre Polonia şi România se vor întări din ce în ce mai mult pentruca la adăpostul prieteniei lor cele două ţări să lucreze împreună la consolidarea situaţiei lor interne şi externe.

Presa „independentă„ şi drepturile minorităţilor

Intr'un articol publicat în „Lupta“, d-l C. Mille, ocupându-se de drepturile minorităţilor şi reproducând câteva pasagii din memoriul întocmit de congresul partidului maghiar ţinut în Mai la Târgu-Mureş, scrie că cererile minorităţilor maghiare sunt foarte îndreptăţite şi protestează împotriva faptului că guvernele româneşti şi autorităţile au o atitudine duşmănoasă faţă de naţionalităţile minoritare.

Articolul d-lui Mille nu este un caz izolat. Aşa zisa „noastră presă„ independentă şi democratică a avut totdeauna cuvinte de osândă pentru politica guvernelor româneşti faţă de minorităţi şi au încurajat totdeauna revendicările minoritare.

N'am protesta împotrtva acestei atitudini a presei „independente“ fiindcă este liberă să judece şi să osândească ceeace nu i-se pare drept sau frumos în politica guvernelor româneşti faţă de concetăţenii noştri de altă naţionalitate sau religie.

Dar nu ne putem stăpâni indignarea văzând cum această presă care se numeşte cu atâta energie românească, n'a înţeles niciodată să ia atitudine împotriva tuturor acelor acte de ostilitate şi de nesocotire a Statului român cari au venit din rândurile minoritarilor.

Atâtea fapte de acestea s'a produs în văzul tuturora, atâtea am divulgat noi şi alte organe de adevărată politică românească, fără ca aceactă presă, care se afirmă românească şi democrată, să le osândească sau cel puţin să le înregistreze. In schimb la cea mai neînsemnată vexaţiune adusă întâmplător de vre-o autoritate românească unui cetăţean minoritarizarele „independente“ au sărit ca arse, protestând cu energie împotriva ei în numele umanităţii sau al democraţiei.

Şi când aceasta a fost atitudinea presei d-lui Honigmann şi Rosenthal şi când pe deasupra constatăm la tot pasul ignoranţa ei în chestiunile minoritare, sunt tem în drept să punem la îndoială nu numai onestitatea ei politică ci mai ales sinceritatea sentimentelor ei româneşti.

Popularitatea partidului naţional.

„Marea“ adunare publică din Caracal a partidului naţional s'a ţinut în . . . camera Nr. 11. a hotelului Popescu!

Mult trâmbiţata popularitate a acestui partid se vădeşte şi din următoarea împrejurare. Organizaţia partidului naţional din judeţul Romanaţi, alcătuită din câţiva foşti conservatori amici ai lui Take Iouescu, a hotărît să ţină o „Mare adunare publică“ la Caracal, la care fireşte trebuia să ia parte fruntaşii partidului naţional. In acest sens s'au făcut afişe şi s'a dat sfoară în ţară. „Fruntaşii“ au venit, dar poporul nu s'a grăbit deloc să răspundă la apelul takistonaţionalilor,aşa încât adunarea proectată să se ţină într'o vastă sală s'a ţinut în camera N. 11 a Hotelului Popescu.

Faptul e autentic şi desfidem să ni se poată aduce vre-o desminţire. De altfel, presa partidului naţional, aşa de gălăgioasă când întrunirile partidului se pot ţine cu 100 de participanţi, a avut grijă să treacă sub cea mai strictă tăcere „marea“ întrunire dela Caracal a partidului naţional.

CIORAPIIL Ioyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Citiţi „Infrăţirea“

LA VITRINA LIBRĂRILOR

Cărți nouă

G. G. Antonescu

„Din problemele pedagogiei moderne.“ București. Editura „Cartea Românească“ 42 lei

E o strângere în volum a unor articole (autorul le numește prea pretențios „studii“) asupra câtorva probleme de pedagogie. In tratarea lor, d-l Antonescu e mai mult profesor universitar decât om de știință. Indeobște d-sa prezintă un rezumat clar a felului cum e desbătută în lumea științifică o problemă oarecare și apoi, când vine rândul părerilor personale și a unei atitudini proprii, pedagogul prudent, care e d-l Antonescu, ia de regulă calea mijlocie: nici așa, nici altfel; câte puțin și de ici și de colo. Ceeace se pierde încă în paguba originalității, se câștigă în folosul unei imediate practici. In adevăr, cartea de față e un util îndreptar la răspântia de azi a atâtor reforme școlare. E mai ales de remarcat dreptatea, cu care e combătută mania tuturor înoirilor, făcute cu disprețul vechilor și bunelor tradiții atât de necesare unei nesdruncinate evoluții, garanția unică a prosperării învățământului.

* * *

— **I. Găvănescu.** *„La o răspântie a istoriei naționale“*. Orientare asupra politicei culturale a României întregite. Iași. Tip. „Lumina Moldovei“. 15 Lei.

Autorul e din bătrânii și respectabilii noștri cărturari, cari nu se izolează în liniștea biroului sau laboratorului, ci pășesc curagios în mijlocul vieții noastre sociale, o scrutează, o studiază și simt apoi obligația morală să-și spună cuvântul și să dea îndrumări. Caldul naționalism al d-lui Găvănescul găsește în această practică un solid sprijin într'un înalt simț de discernământ al ideilor, o vastă cultură și un atrăgător dar nu numai de a-și expune limpede ideile, ci și de a aduce cititorul în făgașul lor.

In preocupările materialiste de azi, d-l Găvănescul aduce grija de sufletul și de viitorul nației noastre. Cel care va citi cartea D-sale își va coborî negreșit în gând ceva din gravitatea, pe care o comportă o atare grije.

* * *

— **Dr. med. Maria Montessori.** *„Autoeducațiunea în școalele elementare“*. Din italinește de *Constantin V. Bușureanu*. București. Editura „Cartea Românească“. 30 Lei.

Metoda Montessori, care a produs atâta vâlvă prin aplicarea ei cu rezultate fericite la grădinile de copii, e continuată prin opera de față, domeniul ei întinzându-se și asupra copiilor din clasele primare. Insuși titlul lucrării ne spune principiul fundamental: autoeducațiunea, lăsarea în voe a facultăților copilului să se desvolte dela sine. Rolul educatorului se mărginește la supravegherea acestei desvoltări firești și la procurarea la timp a materialului educativ necesar.

De fapt, metoda nu e chiar o inovație și ea amintește pe Rousseau și Pestalozzi. Bun e cu deosebire paralelismul dintre desvoltarea trupească și cea sufletuoscă. Lăsarea în libertate a copilului ni se pare mai puțin fructoasă în educație după vârsta de 10 ani decât înainte. Metoda Montessori e însă o necesară reacție contra inchiziției din școlile de azi.

Traducerea dlui Bușureanu lasă mult, mult de dorit.

*

— **George Bota.** *„Puncte de vedere“*. Filozofie. Psichologie. Pedagogie. Oradea-Mare. Tipografia Cele trei Crișuri. 1923. 14 lei.

Sub un titlu spiritual, devenit pedant prin adăogarea unui banal substrat filozofic, dl Bota trece în revistă, uneori cu o simpatică notă jovială, câteva din aspectele culturale și politice ale României de azi. Cu mai puțină pretențiozitate și fast de erudiție, precum și printr'o cântărire mai serioasă a cuvintelor, autorul ar fi slujit mai bine — mulțumitor, o face — la întărirea prin cultură românească a graniței noastre de Vest.

*

— **Ioan Stroe.** *„Două vieți“*. Schițe și novele. No. 184 din „Biblioteca Minerva“. Editura „Cartea Românească“. București. 3 lei.

Un volumaș cu câteva schițe în felul, în care se scria altădată, mai precis, înaintea războiului: simplu, fără căutare forțată de imagini surprinzătoare, și duios până la romantiozitate. Personagiile sunt însă anemice; n'au destul suflu epic și indică numai firea, cu diferite preocupări din diferite momente, a autorului însuși.

— **I. Simionescu.** *„Soarele și luna“*. Noemvrie 12, Seria I. din „Cunoștiințe folositoare“. Editura „Cartea Românească“. București. Prețul 2 lei.

Neobositul popularizator de știință, care e profesorul universitar dela Iași, domnul I. Simionescu descrie, pe înțelesul tuturor, înfățișarea soarelui și a lunii, precum și materia, din care sunt făcute.

Sunt cunoștințe într'adevăr folositoare pentru oricine vrea să aibe o cât de sumară orientare științifică asupra lumii acesteia.

*

— **E. De Amicis.** *„Constantinopolul“*. Traducere de V. Pandelea. No. 81, 82 din „Biblioteca Minerva“. Editura „Cartea Românească“. Prețul 6 lei.

Renumita operă a lui De Amicis ne redă cu vioiciune și cu bogate culori Constantinopolul în tot ce are mai caracteristic și mai pitoresc. E o lucrare și plăcută și instructivă.

Domnul Pandelea e unul din cei mai buni traducători dela noi și mai are darul de a ști să aleagă operile streine care merită să fie cât mai cunoscute.

*

— **C. Flamarion.** *„Cataclismul din Martinica“*. Traducere de Victor Anestin. No. 84 din Biblioteca Minerva. Editura „Cartea Românească“. București. Prețul 3 lei.

Sârguitorul om de știință, autodidact, Victor Anestin, mort acum câțiva ani, a tradus cu pricepere lucrarea aceasta a poetului-astronom francez. E povestirea erupției vulcanului Pelee, care a nimicit la 8 Mai 1902 Saint-Pierre din Martinica. Cartea e un model de literatură științifică.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor.
125
Se lucrează în rate lunare.

Revizuirea regimului de imigrare în America

Declarațiile dlui James I. Davis, ministrul muncii al Statelor-Unite

Cu ocaziunea unei recente vizite în orașul Cleveland, dl James I. Davis, ministrul muncii al Statelor-Unite, a convocat pe redactorii și editorii ziarelor scrise, în limbi streine spre a le comunica vederile sale cu privire la emigrarea în America.

La această consfătuire au asistat și reprezentanții ziarelor românești din acea regiune.

Dl Davis a arătat în expunerea sa, că în timpul din urmă s'au strecurat în America numeroase persoane a căror activitate face ca americanii să-și formeze păreri greșite despre imigranți.

Guvernul american vrea să scape de aceste elemente indezirabile. In acelaș timp, se vor lua măsuri să nu se admită întoarcerea în America decât elementelor sănătoase și utile. In acest scop, actuala lege privitoare la imigrare va trebui să fie modificată, pe baza unui sistem de selecționare a imigranților. Această măsură e cu atât mai necesară, că cât s'a constatat la New-York, că sanatoriile și ospiciile de alienați sunt populate în mare parte de streini.

Dl Davis a declarat că este nevoe de o lege, care să stabilească numărul admisibil de imigranți.

In acest scop ar urma să se institue comisiuni americane în porturile streine.

Aceste comisii ar avea sarcina să examineze pe cei ce doresc să plece în America. Comisiile ar avea facultatea să refuze viza pașapoartelor tuturor acelora cari vor fi considerați ca elemente dăunătoare.

Imigranții sosiți în America să fie înregistrați imediat și înrolați în societățile diferitelor grupuri de streini cari ar avea datoria să i pună la adăpost de exploatări.

După această expunere dl Davis s'a întreținut cu reprezentanții ziarelor române, exprimându-și mirarea asupra faptului că contingentul de imigranți din România se compune în mare parte din indivizi, cari încă nu vorbesc românește.

Ministrul area impresia că acești imigranți sunt sași din Ardeal și că, prin urmare, populația Ardealului ar fi compusă în mare majoritate din germani.

Reprezentanții ziarelor românești i-au explicat că acești imigranți sunt evrei din Galiția, Ucraina și Rusia, refugiați în România.

Viața industrială a Banatului

Un târg de mostre in Timișoara. — Când va avea loc târgul? — Comitetul de pregătire

In cei din urmă patru ani de zile. industria Banatului și a Ardealului a luat un avânt foarte frumos, Fabricile de până acuma au fost mărite și complectate cu tot ce tehnica modernă a inventat folositor și bun pentru desăvârșirea marilor intreprinderi; în afară de aceasta, uoui fabrici și intreprinderi pornesc la intervale dese, pentru a exploata și preface în materii folositoare toată bogăția colțului nostru de țară,

Cât de mult s'a desvoltat și ce avânt mare a luat, în acești din urmă patru ani, industria noastră, o dovedește faptul că publicul întregului Regat este cumpărător stabil al fabricatelor noastre, iar din streinătate, firme serioase se întrec în a-și crea cât mai multe și mai trainice legături cu țara noastră.

O expoziție-târg de mostre

Ideia unei expoziții-târg de moste a produselor noastre industriale s'a vânturat tot mai mult în ultimul timp. Timișoara această metropolă a industriei din Țara-Românească, a fost designată din primul moment, a fi locul de expunere al produselor. In orașul nostru a mai fost o expoziție-târg, în anul 1919, dar de atunci și până acum am progresat atât de mult, în cât nevoia unei mai vaste manifestări devine, zi cu zi, tot mai imperioasă.

Prima grijă a celor însărcinați cu pregătirea expoziției a fost căutarea unui local potrivit. S'a ales școala de călărie a cazărmii de artilerie, un local vast, luminos și cât se poate de corespunzător scopului. Lângă școală se află un alt local destul de încăpător; a fost închiriat și acesta, așa că terenul ce stă la dispoziția expozanților e de peste 800 metri pătrați,

In continuarea lucrăritor de pregătire, Uniunea Fabricanților bănățeni s'a pus în contact cu prefectura județului și cu primăria orașului, s'a trimis un memoriu ministerului de Industrie și comerț al cărui titular a declarat, cu prilejul celei din urmă adunări generale a Uniunei Generale a Industriașilor din România, că va sprijini această inițiativă de interes industrial general, iar expozanții se vor bucura la transportul pe C. F. R. de favorurile obișnuite.

Data expoziției

Intr'una din ședințele sale, Uniunea Fabricanților bănățeni a luat în desbatere întreagă chestiunea aceasta, fixând definitiv data expoziției pe zilele de 22—30 Septembrie a. c.

In aceeaș ședință s'a hotărât să se dea prilej de manifestare atât industriei din Ardeal, cât și celei din Regatul vechiu.

Conducerea expoziței a fost încredințată d-lor: gen. C. Găvănescul, prefect Dr. I. Coste și primar L. Georgeviciu, președinți. Președinte al comisiei este d-l Sig. Szana, iar membrii d-nii: Benedict Norber, Victor Blăjian, Liviu Faur, Virgil Popovici, Eduard Prohaszka și Rudolf Totis. Membrii în comisiunea de propagandă d-nii: S. Dobos, Dr. Alfred Friedl, Martin Grünwald, Desideriu Löwienger. Alex. Kecskeméty, Ion Wilhelm, Eugeniu Lendvai și W. Drechsler.

S'a ales deasemenea o comisiune de specialiști, care va îngriji de aranjarea în mod artistic a expoziției. Din această comisiune fac parte mai mulți pictori, sculptori și arhitecți cu reputație.

PARFUMERIE
LÁSZLÓ & COMP.
CLUJ,
Piața Unirei 12
Lloyd 1787 2852
Cărucioare „Brenuabor“ pentru copii, trusouri pentru copii, albituri pentru daune fricotoje.
Specialități de cosmetică și parfim Englez și Francez

Știri din Timisoara

Intre minoritatea maghiară dela noi și cea din Cehoslovacia

Timișoara 2. — La Lugoj apare, de mai mult timp încă o revistă bilunară întitulată „Minoritatea Maghiară“. Este redactată de aceiași publiciști și oameni politici maghiari, care scot, tot la Lugoj, în limba românească ziarul „Glasul Minorităților“, despre care s'a vorbit deja în ziarul nostru.

Acum cetim în ziarul „Pragai Magyar Hirlap“, un mare cotidian maghiar din Cehoslovacia, că mai mulți conducători politici ai minorității maghiare de acolo precum și o seamă de publiciști maghiari din Cehoslovacia, sunt hotărâți să stabilească legături mai strânse cu cei dela „Minoritatea Maghiară“ din Lugoj, organul acesta de publicitate urmând să fie și organul minorității maghiare din republica vecină.

Poșta din Lugoj și cea din Timișoara

Suntem informați că dl Nicolae Sedan, șeful oficiului poștal din Lugoj, a luat măsuri ca factorii poștali de acolo să distribue scrisorile de două ori pe zi la domiciliu.

Poșta din Timișoara — oraș de câteva ori mai mare ca Lugojul — ar putea să imiteze exemplul dat de poșta vecinilor noștri.

Rănire

Polițistul M. Ardelean a fost grav rănit ieri seară, pe când încerca să împace pe comerciantul Glatistein care se luase la ceartă cu un derbedeu anume Dionisie Kapola. Ardelean a fost internat la spital, iar Kapola, care îl rănise, a fost prins și predat poliției.

Intamplari din Cluj

Un pungaș de buzunare fără noroc

Duminică seara pe când lumea care asistase la matchul internațional de foot-bal, părăsea Arena Sportivă, s'a auzit la un moment dat strigându-se în ungurește: hoțul, hoțul.

Detectivul Ionel Catz care era de serviciu, ducându-se la fața locului a găsit pe d-l. Iuliu Frenkel industriaș din localitate, luptându-se cu un individ.

D-l. Frenkel a spus atunci polițistului că acel individ i-a furat din buzunar o pungă în care avea frumoasa sumă de 55000 lei.

La percheziția făcută hoțului într'adevăr s'a găsit asupra lui suma de bani. Fiind legitimat, din actele produse s'a constat că e meseriaș și se numește C. P. Hoțul cu mare greutate a putut fi condus la centrala poliției, din cauza mulțimei care voia să-l bată.

Banii au fost înapoiați păgubașului iar pungașul cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

Arestarea unui hoț

Poliția a reușit să aresteze pe servitorul Vasile Rusu, din serviciul biroului de lichidare CFR. din Str. Victoriei 10, în sarcina căruia s'au stabilit cinci furturi.

In timpul cercetărilor, hoțul a declarat că prăzile rezultate din aceste furturi le-a depozitat la părinții săi cari locuesc în Str. Albina Nr. 1.

Poliția contiună cercetările.

Scandalul dela varieteul „Biassini“

Luni noaptea, un mare scandal s'a iscat în sala varieteului „Biassini“ din localitate, în timpul cărui-a un tânăr sublocotenent de administrație a fost grav insultat de către un funcționar superior de siguranță.

Suntem imformați, că în cel mai scurt timp tânărul ofițer va cere satisfacție pe calea armelor funcționarului.

Scandalul a provenit ca în totdeauna din cauza unei artiste din varieteu, pe care ofițerul o lovise involuntar cu o serpentină, fapt care a jignit... onoarea funcționarului de la siguranță.

Falșificare de mandate postale la Oradea Mare

O escrocherie sensațională — Diferite poste escrocate cu sute de mii de lei. Escrocii au fost arestați

La poșta din Oradea-Mare s'a observat că în ultimul timp sosesc din provincie prea multe și prea mari mandate de plată. Conducătorii poștei au început cercetări cari nu au putut descoperi însă nimic compromițător la oficiul din Oradea, dar totuși au avut darul să întărească bănuiala că acele mandate ar fi false. Sâmbătă dimineață chiar a sosit un mandat dintre cele suspecte, în valoare de 61 mii lei, dela Dej.

S'a cerut ajutorul poliției și când Sternberg Dezső s'a prezentat să ridice banii, detectivul a ieșit din ascunzătoare și i-a cerut să se legitimeze. S'a constatat imediat că cel care venise să incaseze mandatul adresat lui Sternberg, e comerciantul Freiberger Eugen bănuit mai de mult că ar fi membrul unei bande care se ocupă cu falsificarea dolarilor. Cauza bănuielilor, a fost felul lui de a trăi aruncând banii pe fereastră. Imediat s'a procedat la verificarea mandatului, care s'a dovedit că e falș.

S'a telefonat la Dej, de unde a venit răspunsul ce era de așteptat: mandatul în chestie nu a fost plătit acolo.

Cercetările au urmat, și nu fără rezultat. In câteva ore s'au descoperit și tovarășii falsificatorului: Kallo Geza, oficiant postal, și Weinberger Manuilă, comerciant din Arad, cari au fost deținuți imediat.

La interogatorul ce i-s'a luat lui Freiberger, acesta a declarat că la propunerea lui Kallo, au comandat la Budapesta stampile false, cu cari apoi, cunoscând bine signările postelor din provincie, de un an de zile au ridicat dela postele din Oradea, Satu-Mare, Cluj, Brașov, Sibiu, Arad, Timișoara etc. mandate false în valoare de mai multe sute de mii.

Freiberger a încercat să fugă din închisoare, apoi să se sinucidă, tăindu-și arterele cu bucățile farfuriei, în care i-s'a servit mâncarea. Nici cu unul din planurile sale însă nu i-a succes fiind observat la timp.

In legătură cu această senzațională escrocherie, ieri s'au întrunit la Oradea-Mare directorii postelor interesate sub presidența d-lui inspector Crăciunescu. Din partea postei din Cluj a participat d-l Ile.

*

Din cercetările urmate s'a constatat că s'au ridicat cu mandate false peste 1.500.000 lei. Cercetările continuă.

Ulterior ni-se anunță că a fost deținut și un anume Csengeri, fost funcționar la biroul populației, care a furnizat celor arestați legitimații false pe diferite nume.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Intrunirea Micei Antante la Sinaia

Grecia și Polonia întră în înțelegere

O telegramă din Belgrad dă ca sigură întrunirea Micei Antante în conferință la Sinaia, când între alte chestiuni se va discuta chestia întrări Greciei și Poloniei în Antantă.

EXTERNE

Ce plănuia Moscova în Bulgaria

La un comunist bulgar arestat, s'a găsit acte doveditoare pentru intervenția făcută de la Moscova în scopul instituirii unei dictaturi țărăniste muncitorești în Bulgaria.

Conferința din Lausanne

Ziarele Turcești cer continuarea conferinței

O telegramă din Roma anunță că Kemal Pașa a telegrafiat lui Ismed Pașa să nu lichideze chestiunea cupoanelor datoriei otomane. Presa turcă este contra amânării conferinței care ar agrava criza economică a Turciei.

Arestarea soției lui Stambuliisky

Soția lui Stambuliiski care se afla la Paris, înapoindu-se în Bulgaria a fost arestată în prima gară.

Ce e cu arhiva biuroului de repatriere?

Arhiva nu a fost găsită. Cei cari fac ancheta s'au convins că nu mai există și au cerut Ministerului să dispună

Am anunțat la timp că autoritățile superioare din localitate voind a lua un act din arhiva fostului birou de repatriere, au constatat cu surprindere că aceasta nu mai există. Tot odată am mai relatat cititorilor noștrii că Ministerul de Interne care fusese anunțat telegrafic despre cele constatate a delegat cu facerea unei riguroase anchete pe d-l Inspector Gl. Administrativ și Prefect al județului Cojocna Al, Ștefănescu, care la rândul său a însărcinat pe altă persoană cu facerea cercetărilor.

In urma cercetărilor făcute în acest scop, s'a constatat că din acea arhivă nu mai există nici un dosar, afară de câte-va acte cari s'au găsit la locuința unuia dintre foștii șefi ai biroului, cari acte au fost ridicate din arhivă, în baza unor chitanțe ale căror iscăliturl astăzi sunt contestate.

In camera dosnică a Tribunalului local despre care a vorbit confratele „Universul" în numărul său de Miercuri 4 Iulie, s'au găsit într'adevăr niște acte vechi însă nici unul care să facă parte din arhiva căutată de cei interesați.

D-l Prefect Ștefănescu a și anunțat telegrafic Ministerul de Interne despre rezultatul cercetărilor întreprinse în ultimele zile, cerând tot odată lămuriri dacă să seziseze sau nu parchetul.

Avem convingerea că d-l Ștefănescu va continua ancheta cu aceiaș energie despre care a dat dovadă până în prezent.

Adunarea consiliului de administrație al căilor ferate Arad-Cenad

Arad. Consiliul de administrație al căilor ferate Arad-Cenad a ținut în 30 Iunie a. c. sub prezidența contelui Robert Zelensky, o ședință, în care directorul general Frederic Koromzay a referat despre tratativele avute în București în chestiunea preluării de către căile ferate de stat a rețelei de cale ferată a societății. In decursul acestor tratative guvernul a constatat, că având în vedere relațiile externe și financiare comisia pentru desbateri are să fie întregită cu câte un delegat al ministerelor de externe și finanțe. Deoarece însă acești delegați au să studieze mai înainte chestiunea tratativele au fost amânate pe prima August, pe când societatea de cale ferată va fi din nou invitată să-și trimeată delegații la tratative.

In decursul ședinței direcțiunea a mai stabilit timpul și programul adunării generale ordinare din acest an și având în vedere că tratativele încă nu s'au terminat, adunarea generală s'a fixat pe ziua de 3 Noemvrie a. c. cu scopul, ca în aceasta se va putea fixa un punct de vedere în privința acordului sau neacordului cu guvernul.

Direcțiunea s'a mai ocupat și cu bilanțul anului trecut, care precum se putea vedea, a arătat pierdere în exploatarea de cale ferată, pe când câștigurile obținute la averile particulare fac posibilă contrabalansarea pierderilor, încât acționarii vor putea obținea o dividendă de 8 lei de acțiune. Dacă adunarea generală-ordinară din Noembrie va accepta propunerea direcțiunei atunci se vor plăti dividendele acestea. *Coresp.*

Convocare

D-nii acționari ai *Ingrășătoriei Clujene Societate pe Acții., Cluj* sunt convocați la

adunarea generala ordinara

pe Joi în 12 Iulie 1923 la orele 4 d. a. în localul *Cassa de Păstrare Cetățenească Soc. pe Acții* Cluj, str. Memorandului 3 cu următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul Consiliului de administrație, raportul censorilor, statorirea bilanțului și contului de profit și pierdere pe anul 1922, distribuirea profitului net.
3. Darea absolutoriului pentru Consiliul de Administrație și pentru comitetul de censori pe anul 1922.
4. Alegerea celor 2 membri în Consiliul de Administrație și alegerea celor 2 membri în Consiliul de censori.
5. Propuneri eventuale.

Conform §-11. a statutelor, la adunarea generală numai acei acționari vor putea lua parte și exercita dreptul de vot, cari vor depune până la 12 ore a. m. a. zilei premegătoare adunării generale la cassa societății acționare, seu în locul designat în convocarea publicată, acțiunile lor dimpreună cu cupoanele încă neexpirate.

Cluj, la 1. Iulie 1923.

Consiliul de Administratie.

Bilanț general la 31 Decemvrie 1922. Active: Valoarea cntingentului de porci 1569.150. Imobile 701.333.30. Mobiliar 50 000. Provisiune de pale 133, 068. Cassa 1. 318.11. Cai, trăsuri 29.645. Datorași 485,674.23Total: 2970.188.64 2970.188.64. Pasive: Capital societar 750.000. Cambii 1.800.000. Creditori 351.397.59 Beneficiu 68.791.05. Total: 2970. 188.64.

Contul profit și pierdere *Spese*: Salare, impozit 209.739.25. Interese 156.034.44. Scădere din mobiliar 19.161. Beneficiu 68, 791.05. Total: 453.725.74. *Venite*: Venitul ajuns la porci 453. 725.74. Total: 453.725.74.

Moare Mare Timisoreane
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2905
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

SACI, MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu
Pomada Cadol
Gesiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cumse-vindeca eczema. 2319-3

— **Luați salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretututinden.** 2777

Citiți „Infrățirea"

Stabilimentele romanesti Melocco
Fabrica pentru articole de ciment și intreprindere de construcții S. A.
Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
Construcții de beton și beton armat.

BĂILE
Pistyan
CEHOSLOVACIA
Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra
Reumatismului gutei-sciaticei
Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeți din România prețuri reduse (locuința și pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Volaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informațiuni dă: **RECLAMA", Cluj, Piața Unirei 4.**
Reclama 3064. 2869

Să rinde pentru cause familioare un
edificiu de crisma
in legătură cu o prăvălie, care este situate pe un teren bun pentru circulație.
2915

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURI GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Siegfried Weisz

MAGAZIN DE MODE CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 6.

Priviți galantarul

Aranjează un târg senzațional pe timp de 14 zile

începând de azi.

Să pune în vânzare: Pălării de păr de Epure având grăutate de 50 grame á 120 lei.

1000 bucăți pălării din păr de Epure á 140 L

Cravate Shimmy á 25 L

Priviți galantarul

Toate pălăriile de paie cări se află în depozit se vând cu prețuri reduse. Numai 14 zile. 2880

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou și elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

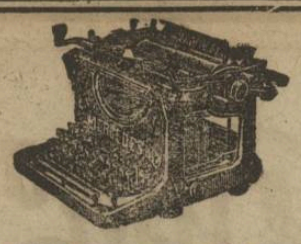

Celemaibune mașinidescris și accesori la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

G. Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

Prima intreprindere din Romania pentru 2796

curățire și transformare de pălării panama, zsidar

primeste totfelul de pelerii pentru curetit

Cluj, Srt. Memorandului No. 21. Lloyd.

CONCURS

La Libraria și Papetăria Băncii Invătătorilor s. a. Cluj es-vacant postul de librar-conducător. Doritori de a ocupa acest post sunt rugatl a-și inainta fertele lor dimpreună cu atestatele de până acuma până la 18 Iulie a. c. indicându-și și pretenziunele de salar. Cei cu garantă vor fi preferiti.

BANCA INVĂTĂTORILOR S. A. CLUJ.

2912

CHIPIURI PENTRU UNIFORME

pe prețurile cele mai reduse și în timpul cel mai scurt pregătește 2908

„U N I O“

fabrica de chipuri și intrepirndere comercială de pălării SATU-MARE. (Asa dorintă trimitem mustră sau voiajos)

Secretul Frumuseței Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admivată întrebuințati numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat poștal de Lei 57·— se trimite intreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanț. 2818-2.

UZINELE ELECTRICE A LE ORAȘULUI CLUJ.

Nr. 894→923.

Publicațiune

In ziua de 15 Julie 1923. ora 10. a. m. va ține licitație publică pentru furnizarea a 200 bucăți stâlpi de lemn necesari uzinelor Electrice ale orașului Cluj.

Se vor oferi numai stâlpi drepți, de esență stejar sau carpen, 10 metri lungime cu o grosiune de 19 cmtr. la vârful de sus.

Termenul de furnizare va fi 30 de zile dela data aprobărei ofertei.

Ofertele inchise se vor inainta cel mai tirziu până la ora licitației, la Direcțiunea uzinelor calea Regele Ferdinand 30. Ofertanții se vor conforma art. 72—84 din legea contabilității Public a Statului.

Cluj, la 30. Iunie 1923.

Directorul Uzinelor Inginer ——

2913

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2738

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scri întrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande sl recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile ecsecuta ori ce lucrari in metal.

Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 839 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Vineri 6 Iulie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18
R CLUJ 1. 6001

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

VRĂJMAȘII CULTUREI ROMÂNEȘTI

Acțiunea dușmănoasă a librarilor și colportorilor unguri din Ardeal și Banat

Intr'o corespondență din Arad publicată în numărul nostru de ieri corespondentul nostru ne desvălue o dureroasă stare de lucruri. Aradul are o singură librărie românească, librăria Diecezană, celelalte librării sunt în mânile ungurilor. Colportajul ziarelor și al revistelor deasemeni este deținut de unguri. Aceste constatări n'ar putea să ne mâhnească decât din punct de vedere sentimental; puțin ni-ar păsa dacă proprietarii unguri sau colportorii ziarelor sunt unguri sau alte nații. Din nefericire atât librarii cât și colportorii sunt în mod manifest agenți de propagandă împotriva penetrației culturei românești. Librăriile nu scot în vitrine o singură carte românească, parcă această carte nici n'ar exista pentru librarii arădani; iar când o publicație românească se rătăcește în aceste focare de cultură maghiară bine alimentate cu tot soiul de publicații, ea este dosită că multă grijă în colțul cel mai întunecos al prăvăliei. Corespondentul nostru ne povestește cum a găsit în raftul cel mai de sus al unei librării, bine ascunse sub un vraf prăfuit de cărți vechi, numerele recente ale revistelor românești „Viața românească", „Cele trei Crișuri", și „Gândirea".

Ceace s'a întâmplat acestor reviste nu este o simplă întâmplare. Negustorul care le-a pitit acolo știa că le are și a refuzat să le vândă când i s'au cerut. Scuza adusă după descoperirea lor confirmă reaua credință și intenția vrăjmașă. Revistelor scoase din văzul publicului, li se aplică acest regim, pentrucă „în Arad sunt puțini români și nu se vând de loc",

Firește că nu se vând, când nimeni nu poate ști de existența lor, în timp ce publicațiunile maghiare se lăfăesc la loc de frunte în vitrine și în rafturi la îndămâna oricui. Librarii unguri o știu aceasta prea bine, ca și colpoltorii ziarelor cari au grijă să ascundă ziarele românești îndată ce sosesc, pentru a oferi oricui numai ziare ungurești pe cuvânt că „ziare românești nu sunt".

Se duce astfel o sistematică luptă de exterminare a culturei românești, și această luptă nu se reduce numai la ținutul Aradului, ci se întinde ca o pecingine peste întregul ținut al Ardealului și Banatului.

Cartea românească, revista românească, ziarul românesc se isbește la tot pasul de recalcitranța organizată a librarilor și colportorilor unguri sau evrei. Librăriile și chioscurile sunt oficii de ostentativă propagandă contra penetrației culturei românești, și împotriva acestei stări de lucruri trebue să luăm energice măsuri de apărare.

Drepturile de liberă desvoltare acordate minorității maghiare, nu s'au acordat pentrucă sub masca trebuințelor culturale ungurești să se lovească în însăși cultura noastră națională. Toleranța noastră este nemărginită atâta vreme cât cei toleranți consimt să fie de bună-credință. A îngădui însă să se facă o armă de luptă surdă împotriva necesităților culturale ale poporului român, din bunăvoința cu care ne-am aplecat și înțeles nevoile minorităților, ar fi să ne sugrumăm cu bunăvoință. Librarul trebue să fie înainte de toate negustor cinstit, și să dea egal tratament publicațiunilor românești, ca și celor maghiare, indiferent de care i-ar fi naționalitatea de limbă și origine. Dacă nu consimte la acest lucru, nu poate fi negustor român și nici nu se poate bucura de protecția autorităților românești.

Chestiunea este prea gravă pentru a i-se da o soluționare suficientă în câteva rânduri de gazetă. Dar cei în drept a veghea la promovarea intereselor noastre culturale, au datoria să se oprească la constatările pe cari le facem aici, să le cerceteze cu seriozitate și să le dea o soluție care să ne dea toată satisfacția.

Inscripții

Se despagubește și statul

O Bancă condamnată la 10 milione despăgubiri pentru contrabandă de coroane

Stăm încă sub apăsarea urmărilor pe care ni le-a lăsat mostenire nebunia contrabandelor de coroane din Austria și Ungaria. Mai bine de jumătate din cauzele cari au provocat scumpetea de după 1920 încoace se datorește năvalei coroanelor din 1919. Situația noastră financiară îngreuiată peste măsură de prezența tuturor acestor coroane, după schimbul lor a influențat adânc viața economică a țării. Pricina crizei de astăzi aici trebue căutată. Lăcomia nesățioasă a câtova speculanți lipsiți de orice scrupul, ni-a dus la starea de astăzi, silindu-ne să plătim 10 lei chilogramul de pâne și 30 de lei chilogramul de vișine crescute din dărnica lui Dumnezeu.

Dacă mulți au scăpat de consecința actelor lor criminale, avem cel puțin o mângâiere în sentința dată de curtea de casație din București la recursul „Băncii generale de credit ungar" din Oradea-Mare.

Aceasta Bancă de speculă a făcut o întinsă contrabandă. Prinsă asupra faptului și instruită sever s'a putut constata că din operațiile sale frauduloase statul a fost păgubit cu suma fantastică de 9.043.825 lei, pentru care sumă a fost condamnată la despăgubiri de primele instanțe judiciare.

Respingerea recursului făcut la Curtea de casație, confirmă ca definitivă sentința tribunalului așa că „Banca de credit ungară" din Oradea-Mare va fi silită să plătească statului aproape 10 milioane lei despăgubiri. „Banca belgiană pentru străinătate" cu sediul în București, care a grat pentru solvabilitatea Băncii din Oradea-Mare, ve plăti, și statul va intra astfel cel puțin într'o mică parte din averea sa frustată.

O infamie

O groaznică nenorocire s'a întâmplat în gara Vintileanca. Neglijența stupidă a unui care a aruncat un tren de persoane peste un tren de marfă acar se găsea în stație. Desigur mai sunt și alte vinovății pe cari ancheta nu le-a putut stabili încă și poate că nu va fi în stare să le dovedească nicicând. Fiindcă în asemenea împrejurări nenorocite nu știi mai degrabă care-i partea de vină omenească și care-i partea înfricoșătoarei fatalități.

De pe urma ciocnirei șeasezeci de vieți s'au pierdut. Sunt și vre-o două sute de răniți. S'au luat măsurile necesare pentru a se da ajutorul medical celor estropiați, iar nefericiții cari au plătit cu viața vor fi înmormântați în micul cimitir al comunei Vintileanca, al cărei nume rămâne legat de această tragică întâmplare.

Dar ceeace se face de către anumite ziare în legătură cu nenorocirea întâmplată la Vintileanca este un act atât de urât, încât nu găsim cuvântul destul de tare pentru a-l osândi.

Sunt unele ziare care au făcut și din această dureroasă întâmplare un prilej pentru a 'și împroșca adversarii politici. Nimic din durerea stârnită de moartea a 60 de oameni, n'a trezit un ecou de milă și de îndulșare în sufletele celor cari sunt stăpânii acestor gazete. Preocupați numai de interesele concurenței profesionale sau de interesele politicei pe cari o fac, oamenii aceștia s'au repezit asupra tragicului accident pentru a-l exploata fie ca material senzațional fie ca o armă împotriva vrăjmașilor politici. Speculând nenorocirea sau mai bine zis, speculând compătimirea și revolta obștească, ei încearcă să facă răspunzători de nenorocirea întâmplată pe toți aceia împotriva cărora îi mână meschine uri politice și josnice răzbunări de valeți.

Iu tot ce au scris despre această tragică ciocnire, n'a fost un cuvânt de compătimire, n'a fost un accent de adevărată durere; dimpotrivă o prost deghizată satisfacție își striga infamia din fiecare rând. Tresălta de bucurie Lupta *că poate să se năpustească din nou asupra guvernului „mizerabilul autor al acestei nenorociri", se gudura de mulțumire „Adevărul" fiindcă a adus cel dintâi știrea despre accident și a putut da tot cel dintâi numărul exact al victimelor și numele lor, plină de venin, „Patria" s'a repezit cu violență împotriva ministrului de comunicații.*

Și nefericiiul accident dela Vintileanca nu e cel dintâi care prilejuește acestor ziare o izbucnire de atâta murdărie sufletească. Fapta lor este așa de mârșavă încât nu ne-am putut stăpâni de data asta pornirea de a o ținti la stâlp.

Albania, Ungaria si Bulgaria

Revanșarzii din Ungaria în legături cu revoluționarii bulgari. — O cuvântare a regentului Horthy. — Spre o alianță bulgaro-ungară?

In „Journal des Debats". cunoscutul ziarist francez Auguste Gauvain publică un interesant articol asupra evenimentelor din Balcani, revoluția din Bulgaria, mișcarea insurecțională din Albania și legăturile promotorilor acestor mișcări cu șoviniștii unguri și cu germanofilii. Reproducem pasajiile cele mai interesante din articolul publicistului francez:

Mișcarea insurecțională din Albania pare oprită deocamdată. Dar este sigur că agenți ai organizației interne promacedoniene au împins triburile albaneze la revoltă. Generalul ferdinandist Protogherof, refugiat la Budapesta care împreună cu Teodor Alexandrof este sufletul acestei tunèste asociații, n'a încetat să fomenteze agitația în fostul principat al lui Wilhelm de Wied și să creeze greutăți Serbiei. Cu bani a căror proveniență este lesne de ghicit, el plătea bande totdeuna gata să înceapă turburările. Cele din urmă desbateri ale Scupcinei au dovedit că guvernul sârb nu va șovăi să ia măsuri militare în cazul când instigatorii revoluției ar încerca să-și execute programul lor macedonean.

El urmește cu atât mai aproape lucrurile acestea cu cât știe că revoluționarii bulgari cari au pus mâna pe putere continuă să aibă relațiuni foarte strânse cu elementele șoviniste din Ungaria. Protogherof promisese oamenilor însărcinați să execute lovitura de Stat dela 8 Iunie ajutorul Ungariei. Guvernul sârb cunoaște pregătirile societății „Ungurilor cari se deșteaptă" în vederea unei revanșe. Cabinetul Bethlen care pare a urma acum o politică relativ mai moderată, este cu violență atacat de monarchiști. Guvernul Bethlen luptă cu greutate împotriva coaliției dreptei cu totul devotată regentului Horty și asociaților secrete.

Revanșarzii unguri și revoluția bulgară.

Acum în urmă, în momentul când izbucnea revoluția bulgară, el a trebuit să facă front unei tentative de răsturnare prin parlament și unei conspirații legitimiste. La 20 lulie guvernul Bethlen a ordonat, arestarea a 14 tineri, membri unei asociații fasciste. Inculpații au mărturisit că erau în legături cu mai multe înalte personalități, îndeosebi cu prințul Ludovic Windischgraetz și Ștefan Friederich. In urma descoperirii unei liste de conspiratori legitimiști cuprinzând 200 de nume, s'a procedat la arestarea a 50 persoane. Pare că cei mai mulți din conspiratori se recrutau dintre foști ofițeri puși în retragere după tentntivele răposatului împărat Carol. Se constată deci odată mai mult că la obârșia tuturor mișcărilor șoviniste din Germania, Turcia, Ungaria caşi Bulgaria, se găsesc grupuri de foști ofițeri cari aleargă după aventură.

Șoviniștii unguri au sprijinul lui Horthy.

In Ungaria acești nemulțumiți întâlnesc prețioase încurajări dela șeful statului. La începutul lui Mai, în cursul unei călătorii de inspecție militară la frontierele României și Iugoslaviei, regentul Horthy a prezidat la Nyiregyhaza, ceremonia botezului drapelului garnizoanei și a rostit următoarea cuvântare: **„Mătasea albă a acestui drapel reprezintă onoarea fără pată a soldaților unguri, chipul Sfintei Fecioare, spiritul creștin, iar emblemele sale dragostea de țară până la jertfă, credința până la mormânt, bravura disprețuind moartea când este vorba de apărarea Patriei. Acest drapel va fi într'o zi mărturie că în Ungaria trăiesc încă toate virtuțile militare cari ele singure sunt în stare să asigure că această țară, mutilată, zdrobită și sângerând prin mii de răni, și care este Patria noastră va deveni din nou mare și fericită.**

O alianță bulgaro-ungară

După unele informațiuni pare că adevăratul inspirator al loviturii de stat din Bulgaria ar fi fostul ministru al lui Ferdinand de Coburg, Radoslavoff care s'ar fi exprimat astfel față de corespondentul din Berlin a lui „Az Ujsag": „Pentru Ungaria, noua Bulgarie este o adevărată șansă, ea înseamnă renașterea prieteniei dintre ambele țări. Svonurile despre o alianță bulgaro-ungară sunt încă prematare. Noi avem totuși aceleași dorințe și aceleași nădejdii ca și Ungaria, redusă la o cincime din ceeace a fost,. Actualmente însă noi nu voim războiul. Ne mulțumim să scrutăm viitorul, să lucrăm pentru viitor". A lucra pentru viitor, încercând să adoarmă vigilența diplomației europene, iată care este scopul învinșilor din 1918.

Ziarul „Uj Nemzedek" se bucură pe față de reîntoarcerea radoslaviștilor la putere și mărturisește speranța că Ungaria va urma în curând pilda Bulgariei și Turciei. Să nu ne îndoim că această nădejde nu este împărtășită în Germania.

Complot reacționar contra republicei germane?

Berlin, 3. — Ziarul „Germania" anunță că partidul dreptei radicale pregătește o lovitură de Stat contra guvernului republican și cere luarea de măsuri energice.

INFORMAȚII

— **Aplicarea legei vagabondajului în Ardeal.** Pe ziua de 15 Iulie 1923, legea înfrânării vagabondajului și cerșetoriei se va aplica în următoarele județe: Sibiu, Brașov, Cojocna și Bihor.

— **Propagandă culturală în Ardeal.** Ministerul cultelor și artelor organizează prin direcțiunea culturală și cu concursul Astrei de la Sibiu manifestațiuni culturale în diferite centre din părțile mai mult stăpânite de influența culturii streine.

In acest scop. d. director Pâclianu a plecat din București în Ardeal. insoțit de câteva artiști ai Teatrului Național.

Itineralul este acesta: în ziua de 7 la Zalău, 8 Șimlău, 12 Careii Mari, 15 Marghita, 22 Pecica, 2 August Sărmașu Mare, 5 Huedin.

— **Concediul d-lui ministru Văitoianu.** *S'a acordat un concediu de 8 zile cu începere deia 3 Iulie 1923, d-lui general Aîthur Văitoianu, ministru de interne.*

— **Groaznică furtună în Austria.** Din Graz se anunță că o furtună grozavă a distrus cu desăvârșire satul Ceran din Carintia.

Pietrișul rostogolit din munți de furtună pe șoselele din vale ating 8 metri înălțime.

Prelungirea termenului preschimbării mărcilor comerciale. Ministerul de industrie și comerț a încunștințat camerele de comerț din Ardeal, că termenul acordat pentru preschimbarea etichetelor și mărcilor depuse, ungurești cu românești, a fost prelungit până la 1 Octombrie curent.

— *In jurul scandalului dela „Biassini“.* La redacție am primit spre publicare, un proces-verbal dresat de către martori sublocotenentului Gariboldy, care a fost grav insultat în noapteg de 2 Iulie crt. de către polițistul Bideanu în sala. varietului „Biassinii“.

Din procesul-verbal primlt reese că dela data incidentului, cu toate demersurile făcute de către martorii ofițerului, Dl Bidianu n'a putut fi găsit ca să tranșeze chestiunea.

Din lipsă de spațiu, procesul-verbal nu poate fi publicat.

— *Eliberarea tinerilor comuniști.* Ieri după masă au fost eliberați tinerii muncitori comuniști arestați pentru cunoscutele agitații de cari am vorbit. Au mai rămas arestați numai trei, a căror vinovăție pare evidentă.

— *Accident de automobil.* Un automobil al firmei „Perry“ a pornit ieri seara la Oradea ducând pe comerciantul Hoff Sandor și încă doi funcționari. Indată ce au ieșit din Cluj lămpile automobilului s'au stins. Nevoind să se întoarcă la Cluj, călătorii au continuat drumul cu viteză redusă. La un moment dat automobilul s'a ciocnit de un stâlp de telegraf, și s'a prăbușit în șanțul de doi metri adâncime. Hoff a fost rănit. Restul călătorilor a scăpat ca prin minune.

— *Adunarea despărțământului din Șimleu al „Astrei“.* Duminecă, 8 Iulie va avea loc la Șimleul Silvaniei (Sălaj) adunarea despărțământului „Astrei“. După adunare va avea loc un matineu artistic, iar seara o serată dansantă.

— *Dela Primarie.* Pentru azi a fost convocată la primăria orașului o ședință a comisie financiară care trebuia să desbată mai multe chestiuni de interes general. Din cauza absenței unor membri, ședința s'a amânat.

— **Dela poliție.** Domnul Prefect al poliției a dispus ca domnul Paul Mihnea, șeful biroului populației, cu începere de Marți 3 Iulie crt. să treacă în serviciul interior al Prefecturei, având tot odată și însărcinarea de a supraveghea și bunul mers al serviciului la cele șease comisariate polițienești.

La biroul populației în locul domnului Mihnea, a rămas șef dl Cadiș, fostul său ajutor.

— **O octogenară geloasă.** Dacă nu am spune dela început că lucrul relatat aci s'a întâmplat la noi la Cluj, cititorul ar crede că e vorba de fantazia unui umorist. Dar nu e așa. Nevasta lui Banyai Ștefan, locuitor în Cluj, str. Mică 51, în vârstă de de 77 ani s'a plâns poliției că bărbatul ei în vârstă de 79 ani o... înșeală. Nevasta spunea plângând că de aproape de o jumătate de sccol de când sunt căsătoriți și au trăit o viață ideală până acum... Dar de o vreme încoace bărbatul său a început să se întâlnească cu alte... femei mai tinere ca ea. Ba odată a alungat-o de acasă să se poată întâlni la el acasă cu iubita.

Nostimul caz a fost luat în cercetarea poliției.

— **Conflict muncitoresc** Direcțiunea minelor de la Larga-Cheneșd concediind câțiva lucrători, câte-va sute de muncitori au cerut reprimirea celor concediați în termen de 2 zile amenințând cu declararea grevei Intervenind Uniunea muncitorilor minieri, direcțiunea a reprimit pe unii concediați, refuzând primirea tuturor. A fost avizat inspectoratul muncei din Sibiu pentru a interveni.

—**Comemorarea lui Șaguna** Membrii guvernului au stabilit programul serbărilor dela Sibiiu pentru comemorarea Mitropolitului Andrei Baron de Șaguna.

La aceste serbări — cari vor avea loc la 29 Iunie stil vechi — va lua parte și familia regală.

Vor lua cuvântul — la aceste serbări — din partea guvernului dnii Ionel Brătianu și C. Banu; Mitropoliții dr. Miron Cristea și Nicolae Bălan, profesori dr. I. Lupaș, din partea Academiei și reprezentații tuturor societăților culturale.

La banchetul — cu care se vor încheia serbările — va lua cuvântarea Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului. Suveranul va răspunde acestei căvântări. Serbările se vor începe cu un serviciu religios la catedrala ortodoxă din Sibiu și se va continua cu pelerinajul la mormântul lui Șaguna, la Rășinari, unde se vor rostii cuvântări de către rege, ministrul cultelor și mitropolitul Ardealului.

La serbări vor fi invitați și reprezentanții bisericei unite.

— **Din Satu-Mare.** La școala comercială maghiară de fete din acel oraș, cu ocazia examenelor de fine de an, delegații ministerului au constatat că limba română a fost foarte neglijată și în consecință au amânat examenele pentru luna Septembrie a. crt.

— **Noul șef de stat major al armatei Bulgare.** Din București ni se comunică telegrafic, că pe ziua de 4 Iulie crt. șeful de stat major al armatei Bulgare a fost numit Generalul Davidov, unul dintre cei mai puternici sprijinitori ai actualului regim.

Inspecție la Banca Națională din Cluj. Aseară a sosit în localitate d-l Inspector financiar Puiu, directorul sucursalei Galați a Băncii Naționale. D-sa face o inspecție la toate sucursalele Băncii Naționale din Ardeal. D sa în afară de propriu zisa inspecțte, mai are însărcinarea de a studia și cauzele crizei de numerar din Ardeal.

D-sa va pleca pomâine în Banat, continuându-și inspecția la, sucursalele de acolo.

Sportive. D-l Ludovic Molnar președintele Asociației regnicolare a arbitrilor de football și-a dat demisia. Retratragerea d-sale după o activitate sportivă de 20 ani e regretată de toți. Astăseară arbitrii din Cluj dau în onoarea d-sale un banchet.

Liceu particular la Oradea-Mare. Ministerul a dat încuviințarea cuvenită pentru înființarea unui liceu particular, catolic la Oradea-Mare. Noul liceu vrea să fie o continuare a fostului liceu premostratens, închis în împrejurările cunoscute.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității, 2475—3

— *Dacă doriți „Salam“ de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș“ se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu“ Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 24—63.* 286

Prelungirea anilor de studiu la facultatea de medicină din Cluj

Introducerea sistemului de 6 ani la universitatea noastră. — Reducerea cursurilor de anatomie. — Chestia preparatorilor

Consiliul facultății de medicină întruniți ieri, bazat pe autonomia universitară a adus însemnate modificări învățământului medical dela universitatea noastră.

Astfel în loc de cinci ani cât se făcea înainte pregătirea unui medic, s'a introdus sistemul de 6 ani. Cu toate aceste prelungirea nu este reală căci. s'a redus anul de practică. Practica se va face de acum nainte în lunile de vară ale fiecărui an. Studenții vor face stagiu de spital de două luni, în fiecare an.

O altă chestiune discutată a fost chestiunea studiului anatomiei care se propunea în doi ani împărțită în două părți. Examenele să dădeau la fiecare sfârșit de an.

Dl. Dr Vasiliu a propus ca să reducă această instrucție la un an jumătate, propunând ca pe viitor să nu se mai facă decât un examen.

Domnul Vasiliu și-a susținut propunerea spunând că din punctul de vedere al instrucției viitorului medic, fiind mult mai principală practica decât teoria, aceasta din urmă se poate reduce în folosul celei dintâi. Domnii profesori Dr. Papilian și Dr. Negru au fost contra propunerei făcută de domnul profesor Vasiliu, spunând că anatomia fiind baza științei medicale, reducerea ei ar avea efecte dăunătoare asupra instrucției medicale. Am arătat apoi că la toate universitățile anatomia se propune în 4 semestre, deci măsura ca la Cluj aceeași instrucție să se facă în 3 semestre nu e la locul ei.

După deliberări senatul a primit propunerea domnului Dr. Vasiliu, hotărând reducerea cursurilor de anatomie la 3 semestre. In semestrul astfel câștigat se va propune biochimia.

Consiliul s'a ocupat apoi de chestia preparatorilor, hotărând publicarea unui concurs pentru ocuparea locurilor vacante. La diferitele catedre pe viitor vor fi câte 4 preparatori budgetari, 2 externi și doi interni.

Hotărârile consiliului facultății de medicină asupra noului fel de propunere al anatomiei, au îmbucurat mult studențimea.

Țărăniștii se vor întinde și în Ardeal

La consfătuirea țărănistă ținută aseară în Capitală, s'a hotărît ca partidul țărănist să ducă în timpul verii o vie campanie de organizare a partidului, în Ardeal și Banat. In acest sens s'au constituit comitete de propagandă pentru fiecare județ.

Scrisori din Turda-Arieș

Inproprietăririle dela Vereșmart și Vaida-Sig

O imensă mulțime de țărani și intelectuali participă la aceste sărbători românești

Duminică a avut loc împroprietărirea sătenilor dela Vereșmart, jud. Turda-Arieș.

Dimineața la orele 8, a avut loc în biserica din Vereșmart un serviciu divin, după terminarea căruia s'a procedat la festivitatea împroprietării.

S'au expropriat în total 463 iugăre, împărțindu-se lotul tip $2^1/_2$ iug. la 132 săteni.

La această solemnitate au asistat: d-l Petrini, directorul general al agriculturii, ca reprezentat al ministerului; deputații Mateiu și Boieriu, senatorul Ștefan Pop; prefectul județului Turda-Arieș d-l Moldovan; prefectul jud. Alba-Inferioară d-l Velican; S. S. Pop, protopopul de Vinț, preoți, învățători și o imensă mulțime de săteni din toată plasa Vinț.

Seria cuvântărilor a început-o protopopul Pop, care a urat bun sosit tuturor, apoi au vorbit d-l senator Șt. Pop, deputatul Mateiu și d-l prefect Moldovan, cari au arătat importanța acestei solemnități, îndemnând sătenii să lucreze cu râvnă pământul asupra căruia au devenit stăpâni.

D-l director general Petrini a vorbit în numele ministrului agriculturii arătând că guvernarea face tot posibilul pentru ca țărănimea să reintre în posesia pă. întului înstreinat. Cuvântarea d-lui Petrini a fost răsplătită cu nestârșite aplauze.

D-sa a dat apoi semnul pentru tragerea brazdei, ceeace s'a făcut în uralele întregei asistențe.

Țăranul Mureșan a mulțumit apoi guvernului în numele celor împroprietăriți. Cuvintele lui simple dar simțite au impresionat adânc asistența.

Improprietărirea sătenilor din com. Vaida-Sig.

La ora 4 p. m. s'a început împroprietărirea în comuna Vaida-Sig. unde s'au împroprietărit 78 săteni din cele 164 iug. expropriate.

Țărănimea din comunele Hădărău Cheța, Ghind, Luna, Hărăstaș, Cucerdea, Feldioara, Captolan, Copant, etc. a participat în haine de sărbătoare, cu drapele naționale la această impozantă solemnitate.

Aici au vorbit părintele Hăpătean, d-nii senator Ștefan Pop, deputații Boier, Mateiu, prefectul județutui și d-lui director general Petriui.

Și în comuna aceasta toată solemnitatea a decurs într'o însuflețire de nedescris. Toți oaspeții și în special d-l Petrini, directorul general, reprezentatul ministerului, au fost viu ovaționați.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sistema de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Cum voia opoziția unită să reprezinte țara

Dovada inscenărilor opoziției unite până ieri. Ziarele partidului național nu urmăreau decât discreditarea instituțiilor de Stat „Epoca" în fața comisiei de anchetă nu-și poate susține afirmațiile

In tot timpul așa zisei campanii pentru răsturnarea guvernului și împiedecarea votării constituției, ziarele decedatei opoziții-unite n'au dat îndărăt dela nici-o ticăloșie pentru a face ca acea campanie să izbutească. Organele de ordine ale administrației, ca și armata, au fost în permanență insultate. Ziarele opoziției înventau fapte cari nu s'au petrecut pentru a face cât mai activă agitația și cât mai odios Guvernul. Rezultatele tuturor acestor ticăloșii le-am văzut. Opoziția doborâtă de propriile sale arme și-a spart armonia întru „democrație". Cele două partide ale opoziției unite au trebuit să-și despartă cărările pentru a nu cădea în prăpastie, și din vechea și trâmbițata „democrație reformatoare" n'a rămas în urmă decât o surdă dușmănie reciprocă și o neînpăcată ură.

Dovada nesinceritătii întregii acțiuni opoziționiste ni-a fost dată cu prisosință de felul cum s'a despărțit partidul național de partidul țărănist. Dar dovada mârșavélor procedee întrebuințate în tot timpul acestei imorale cârdășii politice, abia acum ne vine, și planează în egală măsură asupra partidului național ca și asupra partidului țărănist. Unul din foile partidului național, care și-a făcut o mare reputație din calomnie și minciună, a publicat pe vremea aceea de sgomotoase avânturi de falșă democrație, un reportaj în care se afirma că „agenții galonați ai guvernului", au brutalizat până la sânge pe un invalid de răsboiu care participa nevinovat la una din întrunirile opoziției unite. „Epoca" — căci de acest ziar e vorba, și nu de „Patria", concurenta sa dela Cluj — pretindea că deține numele invalidului maltratat și desemna ca agresor pe dl Colonel Călătorescu, care a „sluțit în bătăi pe invalidul în chestie în prezența și cu asentimentul dlui general Nicoleanu și a dlui general Mihăilescu.

Faptul, trebue să recunoaștem era foarte grav, dar deși repetat cu o diaboiică insistență de toată presa de scandal a Marei-Românii nu ni-a emoționat de loc. Avem perfectă certitudine că ne aflăm în fața unei înscenări, tiduită cu obrăznicia și cinismul caracteristic foilor takisto-naționale.

Ancheta orânduită de ministerul de interne ni-a confirmat bănuiala. Asupra caracterului concluziunilor la care s'a ajuns în urma acestei anchete nu poate fi nici o îndoială. Din comisiunea mixtă instituită de autoritățile interesate la cererea ministerului de interne, făceau parte dl M. Văraru, membru în consiliul permanent adminstrativ și căpitanul Eftimov, ca delegat al ministerului, doi reprezentanți ai presei, dl C. Demetrescu, din partea „Asociației generale a presei", ambii redactori ai ziarelor „Aevărul" și „Dimineața", cari se știe ce atitudine au avut și față de guvern și față de agitațiunile opoziției-unite.

Comisiunea de anchetă a trebuit să constate inexistența faptelor relatate de ziarul „Epoca".

Primul redactor al acestei foi, dl Paul Crăciun a făgăduit că va aduce și numele invalidului maltratat și dovada „brutalităților galonaților guvernului". Dar comisiunea a așteptat zadarnic timp de 58 de zile dovezile „Epocei", și in cele din urmă a trebuit să conchidă definitiv pentru inexistența faptelor.

Această concluzie se extinde asupra tuturor afirmațiunilor făcute fie de oamenii politici ai opoziției unită, fie de foile cari au stat în serviciul ei, alimentând scandalul cu știri tendențioase și falșe. Cu astfel de mijloace voiau „democrații" încăerați astăzi să reformeze țara, să o readucă la „respectul legilor" și la fericire!

A. R. Gus.

Legea pentru înfrânarea speculei

Ce cuprinde această lege. Prețurile maximale. Limitarea beneficiului comercianților. Ce sancțiuni prevede această lege pentru contravenienți. Acapararea și sancțiunile contra acaparatorilor. Alte sancțiuni. Procedura de urmărire și de judecată a infracțiunilor de speculă iliciată

Zilele acestea a fost pusă în aplicare noua lege pentru înfrânarea speculei.

Pentru a pune în cunoștință și pe negustori și pe consumatori asupra celor ce cuprinde această lege o publicăm azi în un scurt rezumat al ei. Legea se află publicată în „Monitorul Oficial", No. 70 de Sâmbătă 30 Iunie 1923.

*

Deși măsurile preventive și represive ale decretului-lege No. 2969, referitor la combaterea speculei ilicite erau justificate de împrejurările economice ale anului 1914, ele erau totuși departe de a mai satisface astăzi dezideratele legitime ale consumatorilor,

Un nou proiect trebuia neapărat prezentat Corpurilor Legiuitoare, un nou proiect care regulamentând în mod rațional libertatea comerțului să apere pe consumatori de operațiunile reprobabile ale unor anumite persoane și să asigure în acelaș timp propășirea comercianților cinstiți. Acestea sunt considerațiunile fundamentale ale legei pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite.

Actuala lege împarte pe deținătorii articolelor din comerț în trei mari categorii. Prima categorie este aceea a deținătorilor articolelor de comerț supuse prețurilor maximale.

A doua categorie este aceea a producătorilor și importatorilor direcți din streinătate care produc sau aduc în țară orice alte articole de comerț ce formează obiectul unor curente transacțiuni comerciale.

In fine, a treia categorie, este aceea a angrosiștilor și detailiștilor, cărora pentru obiectele nesupuse prețurilor maximale li se fixează mai dinainte prin lege un quantum de beneficiu pe care în nici un caz n'au dreptul să-l depășească.

Prețul de cost la rândul său se calculează avându-se în vedere valoarea mărfei facturate, spesele de transport, asigurări și orice alte cheltuieli care ar încărca marfa până la întrarea ei în magazin.

Aliniatul 3 al art. 5 arată în mod categoric că beneficiul 20 la sută al angrosistului și 30 la sută al detailistului nu se poate socoti decât o singură dată chiar dacă marfa înainte de a fi desfăcută consumatorilor a trecut prin mâinile mai multor angrosiști sau detailiști.

Prin această dispoziție legea obligă pe angrosiști să-și procure marfă direct dela importator sau dela producător, iar pe detailiști s'o cumpere dela angrosiști, lovind astfel în întermediari cari sunt principalii agenți cari provoacă scumpetea.

Prețurile maximale

Legea de față nu admite regimul maximalizărei decât în cazuri extreme și numai pentru obiectele de absolută necesitate.

Prețurile maxime se fixează de consiliile comunale sau de comisiile interimare, de comun acord cu un reprezentat al negustorilor.

Limitarea beneficiului comercianților

Calcularea beneficiului se face asupra prețului de cost.

Ce sancțiuni prevede legea

Pentru acei cari contravin la dispozițiile acestei legi, fie depășind prețurile maximale sau tarifale, fie nesocotind maximum de beneficiu pentru articolele cu prețuri nemaximate, art. 9 al legei prevede ca sancțiuni: amende dela 20.000 la 30.000 lei sau închisoare dela 15 zile la o lună. Pronunțarea unuia din aceste două pedepse sau a amândorora este lăsată la aprecierea judecătorului.

Justiția va pronunța pedeapsa chiar dacă învinuitul va dovedi că a cumpărat el însuși marfa peste prețul maximal stabilit de autoritățile competente.

Acapararea și sancțiunile contra acaparatorilor

Acapararea trebue pedepsită în ori și ce timp; ca trebue să fie considerată ea un delict de drept comun cum este furtul, excrocheria sau abuzul de încredere.

In vremurile normăle, concurența liberă și naturală a comerțului determină prețurile de vânzare ale mărfurilor și alimentelor. Această concurență se poate încă suprima prin achiziționea de către o persoană sau de un grup de persoane, a totalității produselor sau mijloacelor de producțiune care se găsesc într'un anumit loc.

In asemenea împrejurări deținătorii articolelor de comerț pot impune consumatorilor prețuri arbitrare, iar consumatorii sunt învoiți să le primească, deoarece nu-și pot procură din altă parte obiectele de care au nevoie.

Prin noua lege acaparatorii dovediți sunt pedepsiți conform art. 7 cu închisoare dela două luni până la un an și cu amendă penală dela 5.000—20.000 lei.

Alte sancțiuni

Se vor pedepsi cu închisoare polițienească dela o zi la 15 zile și cu amendă dela 1000 la 5000 lei toți acei cari n'au afișat în localurile de vânzare prețurile articolelor sau n'au catalogat ori etichetat aceste articole după natura comerțului ce exercită.

Aceiași pedeapsă se va aplica și producătorilor sau importatorilor cari odată cu vânzarea marfei n'au eliberat angrosiștilor certificatul de proveniență precum și ori-căror alți vânzători cari cu ocazia transmiterei marfei la alți comercianți n'au eliberat o copie depe acest certificat, complectată cu condițiunile nouei revânzări.

Procedura de urmărire și judecată a infracțiunilor de specula ilicită.

Constatarea infracțiunilor prevăzute de legea speculei este atribuită, delegatului prefecturei județului și a primăriei, judecătorilor de instrucție, membrilor parchetului inspectorilor polițienești. Comisarii și subcomisarii de poliție nu mai au dreptul să facă constatări cu privire la infracțiunile de specula ilicită.

Reprimarea delictelor de specula ilicită intră în competința judecătoriilor de ocol, cu drept de apel.

Cei însărcinați cu controlarea aplicărei acestei legi și care încheie procesele verbale, citează pe cei presupuși culpabili în fața judecătoriei de ocol și sunt obligați ca cel mult în 24 ore să înainteze instanței competente toate actele.

Afacerea se judecă cel mult în 4 zile. Sentința se execută imediat chiar în caz de apel.

Acestea sunt, pe scurt prevederile legei contra speculei, cari aplicate cu conștiinciozitate, credem că vor ușura mult traiul de azi.

Alfio P.

In jurul banchetului magistraților din jud. Sibiu

Pentru „Patria"

In „Patria" dtn 30 Iunie a. c. se publică o stupidă persiflare a unei manifestări de solidaritate națională, care a umplut de bucurie inimile bunilor români. E vorba de banchetul oferit magistraților din jud. Sibiu de către colegii lor, de advocați, de notarii publici și de juucționarii judecătorești. La acest banchet au luat cuvântul și un advocat sas și unul maghiar cari au terminat cuvântările lor cu strigătul: **„Trăiască România-Mare".** *Dar de sigur acest lucru displace „Patriei" și găsește ocazia să-l persifleze.*

Telegrama trimisă ministrului Florescu a fost propusă de Dl Consilier Gheorghiu și semnată de toți cei de față, plus advocați naționaliști.

In ce privește interpelarea lui Brandsch contra Tribunalului Sibiu, patrioticul ziar s'a bucurat prea de vreme. Să aștepte puțin și va vedea dezavuarea D-lui Brandsch din partea sașilor din Sibiu și probabil chiar retractarea D-lui Brandsch, care a fost indus în eroare.

Un asistent.

CIORAPII. loyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Colaboratia activa a minoritatilor

De ce nu s'a realizat?

Intr'un arficol publicat în *„Neamul Românesc"*, dl N. Iorga plecând dela memoriul prezentat de doi deputați sași din Parlament adunării săsești ținută în țara Bârsei scrie între altele următoarele rânduri:

„Nu mă pot opri de a nu regreta încă odata, și cu acest prilej, că după unire nu ni-am adus *colaborația activă a minorităților"*.

Prin cuvintele subliniate dl N. Iorga înțelege colaborarea minorităților la guvernarea țării. Dar exprimându-și regretul că această colaborare nu s'a putut realiza și arătând în acelaș timp cât de utilă pentru țară ar fi putut fi o asemenea colaborație activă, dl Iorga nu ne spune — și mărturisim că nu pricepem pentru ce nu ne spune — cauza care a împiedecat realizarea acestei utile conlucrări. Nu ne putem închipui că dl Iorga, care cunoaște rosturile din Ardeal ca și din celelalte ținuturi alipite, care a urmărit și urmărește nu numai cu atenția omului politic ci și cu grija cercetătorului istoric toate faptele cari se petrec sub ochii noștri nu cunoaște totuși cauza care s'a așezat deacurmezișul unei conlucrări active a minorităților cu noi.

Dsa socotește desigur că nu trebue s'o spună; noi nu vedem însă de ce am face acelaș lucru. Și de aceia o vom spune. Colaborația activă după care suspină dl Iorga nu s'a putut realiza fiindcă n'au voit-o minoritățile și nu numai că n'au voit-o, dar au făcut tot ce-au putut pentru ca să ne retragem o ofertă pe care înțelegători și foarte prietenește le-am facut-o noi.

Toleranța, libertatea și încrederea pe cari am manifestat-o dela început față de toate minoritățile și cu deosebire față de sași, dragostea cu care uitând trecutul le-am întins o mână frățească, n'au deșteptat în rândurile minorităților dela noi nici un sentiment de prietenie, de gratitudine sau cel puțin de respect față de drepturile și autoritatea statului român.

Dimpotrivă oamenii lor politici cași ziarele lor n'au avut decât cuvinte de răutate și de dispreț pentru stăpânirea românească. Și când cuvântul s'a părut prea slab, s'a recurs și la fapte. Nesupunere față de legi apeluri la streinătate, comploturi chiar, manifestații ostile statului etc. etc.

Iată de ce nu s'a realizat colaborația activă de care vorbește dl Iorga și regretăm ca dsa n'a avut curajul să spună lucrurilor pe nume. Nu noi suntem vinovați că această colaborare nu s'a înfăptuit și în orice caz, chiar dacă am purta o vină, ea este infinit mai ușoară decât aceia pe care o au minoritățile.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantalani de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2665

Citiți „Infrățirea"

Dela Românii din Banatul sârbesc

Organizarea pe comune a partidului național românesc din Iugoslavia

Organizarea politică a fraților noștri din Banatul sârbesc continuă cu multă asiduitate. Până acum s'au mai înființat secții de-ale partidului românesc în următoarele locuri.

In orașul Belaczkva (Biserica albă.) Duminică 24 Iunie s'a ținut adunarea anuală a partidului român din aceasta localilate sub prezidența dlui Dr. Aurel Novac. A fost de față un public numeros, care după desbateri a ales în comitetul local al partidului pe următorii: Dr. Aurel Novac, Romulus Roman, Martin Mogoș, Nicolae Miuța, Traian Lazar, Constantin Mioc Constantin Lăpădat, Ioan Dăneț, Vasile Panescu și Alexandru Despi. Acest comitet constituindu-se tot în aceeaș zi și-a ales prezident pe dl Dr. Aurel Novac; viceprezieent pe dl Romulus Roman; notar pe dl Constantin Mioc, iar de cassar pe dl Vasile Panescu. Totodată, în înțelesul §-lui 9 din Statule partidului, s'a întregit cu următorii șease membri: Paun Dămian, I. Stolojan, Lazar Lazarăviciu, Nicolae Nicolaeviciu, Ion Paica, Mihaiu Coracu.

Constituirea comitetului local al partidului român în orașul Vrșaț. In ziua de 4/17 Iunie 1923 s'a ținut adunarea poporală sub prezidența Protopresbiterului tractului Vrșaț. Adunarea poporală a fost deschisă de protopopul Oprea care a rugat pe cei prezenți să constitue o secție a partidului. După luarea la cunoștință a expunerilor, adunarea a ales cu unanimitate de voturi ca președinte pe d. Gavrilă Mihailov, vice-președinte pe dl. Alexandru Butoarcă, secretar pe d. Corneliu Petrovici, casier pe dl Liviu Popovici, bărbați de încredere pe P. O protopop d. Traian Oprea și dl. Dr. Sava Butoarcă. In comitet au fost aleși ca membri 12 persoane. Atât în birou, cât și în Comitetul comunal sunt aleși tot oameni de frunte din românii noștri din Vrsaț.

*

Reconstituirea din Vladimirovac (Petrovoselo). In ziua de 24 Iunie st. n. s'a ținut în Vldimirovac (Petrovoselo) ședința comitetului partidului român spre a face alegerea biroului. Președintele ad-hoc preotul C. Dimian prin o vorbire potrivită și frumoasă a făcut un scurt rezumat despre mișcarea și organizarea românească în Sârbia, arătând scopul convenirei. S'a ales ca președinte tinărul luptător și înfocatul naționalist Nicolae Meda care într'o frumoasă cuvântare a arătat greutățile avute în organizarea mișcărei românești, dela primii pași și până astăzi. Ca vicepreședinte a fost ales d-l Constantin Dimian: casier Ștefan Sperchez, iar secretar, învățătorul Nicolae Șovariu, care a mulțumit celor prezenți pentru participare. Ca propuneri de interes obștesc s'au discutat. 1. Chestia predării religiei în școalele noastre românești și în școalele medii. 2, Chestia cărților școlare și chestia învățătorilor duși în România și doritori dela să reînapoia. 2. Chestia agrară și 4. schimbarea numelui comunei.

*

Reconstituirea partidului român în Seleuș. In ziua de 11/24 Iunie în adunarea generală extraordinară la care au luat parte peste 200 aderenți ai part. român — s'a făcut alegerea biroului comitetului comunal (local) aclamându-se cu unamitate de voturi ca președinte preotul George Șdicu; Ca vicepreședinte aprigul luptător Trifu Ofonoga sen.; ca secretar învățătorul Victor Bojin; casier Iosif Marina (Pod). In comitet au fost aleși 50 membrii, toți ostași credincioși ai partidului rom. în partid s'au înscris 265 membrii și zilnic se înscrie noui.

*

Conferința Comitetului în Vrsaț. Vineri s'a ținut conferință (comitetul central) a reprezentanților Com. comunale ale partidului în Vrsac.

Situatia agricola a Ardealului

Situația agricolă a Ardealului se prezintă, în urma ploilor din ultimul timp, destul de favorabilă. Cu toate aceastea, atât sămănăturile de toamnă cât și cele de primăvară nu vor da decât o recoltă medie, deoarce, dacă pe unele locuri, grâul, ovăzul, secara, orzul și porumbul au fost semănate de timpuriu și în condțiuni prielnice, dând prin urmare o recoltă excelentă, — pe multe locuri însă sămănăturile, atât cele de toamnă cât și cele de primăvară, s'au făcut în condițiuni mai puțin avantajoase din cauza ploilor și ninsorii din toamnă și a ploilor și secetei din primăvară, care au întârziat semănăturile.

Astfel, în schimbul puținelor semănături făcute în condițiuni prielnice, cari vor da o bună recoltă, sunt majoritatea întârziate cari promit o recoltă medie.

Grâul în întreg Ardealul și Banatul, pe unde a fost semănat în condițiuni mai prielnice va da o bună recoltă, deși paiul e scurt, ploile venind prea târziu, când n'au mai putut ajuta la deplina desvoltare; spicul e frumos însă și încărcat.

Secara promite o recoltă medie.

Ovăzul fiind întârziat semănatul, paiul a rămas foarte mic și pe multe locuri rar, astfel că nu promite o recoltă mai mult decât medie.

Porumbul se desvoltă bine; prășitul al doilea este aproape terminat în regiunile mai călduroase, — la șes, — iar în părțile deluroase, unde e în toi încă, promite o recoltă bună în urma ploilor din ultimul timp, Totuși ar avea nevoa de căldură, răceala care peozistă încă, îngălbenindu-i foile, impiedică desvoltarea.

Cartofii pretutindeni sunt frumoși și promit o bună recoltă, timpul fiindu-le prielnic.

Fânețele, trifoiul și lucerna promif un belșug de fujaj, deși pe unele locuri fiind cosite, nu pot fi uscate din cauza ploilor.

Pășunele, în urma ploilor abundente din ultimul timp, sunt bogate și vitele grase.

Accidentul

de automobil de lângă Brașov

Brașov, 4. — Un accident de automobil, în urma căruia patru persoane au fost rănite, s'a produs ieri după amiază, la orele 4, pe șoseua ce duce dela Brașov spre băile Sovata.

Directorul regional din Brașov, dl Brâncu și președintele Uniunei forestiere din Brașov, dl Ernest Schauer, cu d-na, au plecat cu automobilul din Brașov la oră 1 spre Sovata. Intre localitățile Moreni și Hașfalău, în dreptul unui pod, manivela mașinei s'a defectat și automobilul s'a prălușit într'un șanț cu o adâncime de 8 metri.

Dl Brâncu și dl și d-na Schauer, au fost răniți.

Șoferul a scăpat cu răni neînsemnate.

Dl Brâncu a fost internat în locuința șefului de gară din Sighișoara și dl și d-na Schauer la spitalul civil din localitate.

Interesându-ne astăzi despre starea victimelor, ni-s'a comunicat că toți cei trei răniți merg arpre însănătoșire.

Peste două zile dl Brâncu va părăsi patul.

Inființarea oficiului pentru plata datoriilor externe

Alcătuirea comisiunei. Ce trebue să cuprinde cererile făcute de părțile interesate? Aplicarea termenului de grație

Pe ziua de eri a luat ființă oficiul prevăzut de legea pentru regularea plății datoriilor particulare în monedă streină, publicată în „Monitorul Oficial" No. 47 din 3 Iulie 1923, stabilindu-și sediul în localul Băncii Naționale din Str, Băncii Naționale No. 8 parter.

Comisiunea care lucrează în numele acestui Oficiu s'a alcătuit astfel: dl G. Flaișlen, Consilier Onorific la Inalta Curte de Casație ca delegat al guvernului; dl N. Bălănescu, avocat, Cenzor al Băncii Naționale ca delegat al Băncii Naționale și dl dr. St. Cerkez, Președinte al Camerii dc Comerț și Industrie din București și al Uniunei Generale a Industriașilor din întreaga Românie.

Cei interesați se pot adresa Oficiului în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dim.

Cererile prin care se solicită beneficiul legii se vor face în scris.

Persoanele din provincie le pot trimite prin poștă.

Aceste cereri se fac personal sau de către reprezentanții legali ai solicitatorilor.

Nu pot figura pe aceiași cerere mai mulți debitori afară de cazul că sunt solidari. Orice coobligat cu titlul de girant sau orice alt titlu, se poate adresa Oficiului.

Cererile vor trebui să cuprindă:

1. Numele și domiciliul debitorului;

2. Numele și domiciliul garantului sau garanților:

3. Numele domiciliul creditorului sau creditorilor;

4) Quantumul datoriei pe fel de monedă;

5) Data contractării împrumutului pentru fiecare sumă în parte dacă sânt mai multe.

6) Scadența sau scadențele sumelor de plată;

7) Se vor atașa la cerere copii, certificate sau în original actele și documentcle comerciale.

Aceste indicuțiuni sunt absolut necesare și fără el cererea nu poate fi luată în seamă.

Se vor mai atașa la cereri copii, certificate sau în original actele și documentele comerciale privitoare la sumele imprumutate.

Se va arăta cauza care a dat naștere imprumutului și dacă intre fimp a intervanit sau nu vre-un aranjament între debitor și creditor și în ce mod anume.

Deasemenea toți cei ce vor să beneficieze de prevederile legii vor fi datori a ține la dispoziția Comisiunii registrele și toate actele și informațiunile de care Comisiunea ar avea nevoie.

Potrivit art. 15., dispozițiunile legii se aplică de îndată datoriilor contractate cu creditorii englezi sau români,

In ceiace privește datoriile contractate în alte țări în monedă cu valute forte, debitorii pot cere termenul de grație prevăzut de legea din 14 Mai, 1923.

Oficiul va primi totuși chiar de acum cererile acestora din urmă, rămânând ca cercetarea lor să se facă la timp, potrivit art. 13 al 2 din lege.

Examenul de admitere
in scoalele militare de infanterie

CONDIȚIILE DE ADMITERE

Ministerul de răsboi face cunoscut următoarele:

Examenul va avea loc la 5 August a. c. în localul școalei militare de infanterie No. 1. strada Isvor No. 145 București, la școala militară de infanterie No. 2. Sibiu precum și la liceul militar Iași.

Sunt admiși fără concurs, numai trecând vizita medicală:

Absolvenții liceelor militare; absolvenții liceelor civile a 8 clase; absolvenții a cel puțin 7 clase din liceele civile sau școlile echivalente, cari au avut media generală cel puțin 7 în fiecare din ultimii trei anl de studii, chiar dacă sunt sub drapel. Vor fi admiși cu concurs pentru anul I-iu: Absolvenții a cel puțin 7 clase de liceu civil sau ai altor școli echivalate de ministerul instrucțiunii publice, chiar dacă candidații sunt sub drapel.

Subofițerii aflați în serviciul activ al infanteriei, dacă posedă cel puțin 4 clase secundare și capacitatea.

Tinerii cu T. R. absolvenți ai școalelor de ofițeri de rezerva promoția 1922—1923 propuși de școlile respective.

Nu întră în nici una din cele 3 categorii tineri absolvenți de școli normale și seminare.

Pe timpul examenului, școlile sunt autorizate să găzduiască pe candidați precum și să le înlesnească de a lua masa contra cost. Condițiunile de detalii și actele necesare sunt arătate în D. M. No. 366 din 2. Iunie 1923, publicată în Monitorul Oficial No. aflată la primării, cercuri de recrurare și posturi de jandarmi turali.

Altă nenorocire pe căile ferate

Doi civili uciși, doi militari grav răniți

Brașov 3. -- **Eri după amiază, pe acoperișul unui vagon de clasa II al trenului personal 405 care mergea spre Cluj, s'au urcat doi soldați și doi civili. Trenul ajungând pe podul dela Bod, celor doi civili le-au fost retezate capetele iar soldații au fost răniți grav.**

Răniții au fost transportați la Feldioara, iar de acolo au fost aduși în Brașov cu un alt tren și internați la spitalul militar.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gesiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cumse-vindeca eczema. 2319-3

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefnite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47

Resmălțuim oglinzi stricate.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor.

125

Se lucrează în rate lunare.

SACI,
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Efectele desfiinţărei biroului de încartiruire

Abuzurile proprietarilor unguri şi evrei — Chiriaşii români în special cei din vechiul regat sunt aruncaţi în stradă cu mobile cu tot — Funcţionarii români părăsesc Clujul — Chiriile s'au urcat fantastic — Se impune o imediată revenire asupra desfiinţării oficiilor.

Au trecut abia 10 zile dela desfiinţarea biroului de încartiruire din Cluj şi efectele dezastruoase pentru chiriaşii a acestei măsuri au început să se arete sub numeroase forme şi în număr foarte mare în fiecare zi.

Chiar de a doua zi după desfiinţarea acestui biurou proprietarii de case, unguri şi evrei, au pornit o adevărată goană contra chiriaşilor şi în special contra chiriaşilor români.

Chiar de a doua zi dela desfiinţarea biroului de cartiruire proprietarii au încunştinţat pe chiriaşi că deoarece nu mai poate fi vorba de rechiziţie ei au dreptul să fixeze chiriile cum vor voi. In baza accstui fapt şi mai ales în baza acestei atitudini a proprietarilor azi se plăteşte pentru o cameră mobilată 1000—1500 lei pe lună.

Această urcare fantastică a chiriilor a putut fi acceptată de chiriaşii bogaţi (negustori, îmbogăţiţi de răsboiu, oameni de afaceri; funcţionari superiori etc.) Restul chiriaşilor, funcţionarii de stat gazetari artiştii oamenii nevoiaşi etc. adică majoritatea chiriaşilor n'au putut suporta această fantastică urcare a chiriei şi atunci au fost nevoiţi sau să părăsească locuinţele cu familii cu tot şi să plece din Cluj sau să refuze pretenţiile proprietarilor.

Acei cari au părăsit locuinţele s'au refugiat pentru moment pe la hoteluri. O bună parte dintre funcţionarii români evacuaţi — să cunoaşte 7 cazuri până acum — şi-au dat demisiile din slujbele ce le aveau şi s'au întors în vechiul regat de unde au venit însufleţiţi de gânduri aşa de frumoase.

Cât priveşte pe acei funcţionari de stat, gazetari artişti etc. cari înfruntând ameninţările şi pretenţiile proprietarilor, au refuzat să admită noul tarif fantastic al chiriilor şi n'au părăsit locuinţele ce le ocupau soarta lor este încă şi mai de plâns.

Aceşti nenorociţi de chiriaşi sunt expuşi la o adevărată teroare din partea proprietarilor.

Vom enumera aci numai câteva apucături criminale a acestor proprietari abuzivi.

Văzând că chiriaşii nu vor să plătească 1000-1500 lei lunar şi că nici nu părăsesc de bună voie locuinţele, proprietarii de case s'au apucat de au turnat prin o cameră dela etaj care era deasupra camerei unui chiriaş (funcţionar român) apă, spărgând tavanul.

Apa umezind tavanul camerei chiriaşului, a produs prăbuşirea tavanului, care în cădere era să ucidă un copil de patru ani al chiriaşului. Alţi proprietari sparg geamurile chiriaşilor, maltratează copii şi servitorii.

Cele mai dese cazuri sunt însă când proprietarii profitând de lipsa de acasă a chiriaşilor, sparg uşile şi dau puţ şi simplu afară în stradă toate mobilele chiriaşului.

Situaţia aceasta sub nici un motiv nu mai poate dura.

De va dura ne vom trezi într'o bună zi cu Piaţa Unirei, plină de mobilele şi de familiile chiriaşilor daţi afară de către proprietari.

Mai mult decât atât ne putem aştepta la plecarea în masă a Românilor veniţi dela unire încoace în Cluj, la descomplectarea serviciilor Statului, ameninţând însăşi, românizarea care mergea aşa de frumos până acum în special în acest oraş.

Cronica artistică

Concertul corului operei române

In 29 Iulie opera română din Cluj a dat ultima reprezentaţie; spunându-ne, în cele trei acte din „Tanhäuser" un duios, la revedere, până la toamnă.

Concertul dat aseară de corul bărbătesc al operei a dovedit însă, că publicul clujan nu se poate despărţi aşa uşor de-aceia, cari atât de mult i-au ridicat sufletul în culmile senine ale artei. A fost încă o întâlnire, mărturisim, cât se poate de plăcută.

Corul a cântat cântece naţionale, doine şi bucăţi din operele „Tanhäuser", „Faust" şi „Vasul Fantomă". Toate au fost executate la perfecţie, iar „Vinolele", „Drapelul" şi „Hi, hai murgule", au întrecut orice aşteptări, ne-au fermecat, ne-au ridicat la aceleaşi înălţimi senine şi ne-au făcut să uităm că suntem după închiderea stagiunii.

Ce să zicem despre solurile de bas alui P. Marcu. Laudele noastre ar fi prea slabe pentru a reda măiestria divină cu care au fost executate, atât ariile din „Flauto magico" şi „Don Juan," cât şi minunatele *Doine* alui Brediceanu. „Pe sub flori mă legânai." „Ardemi-te-ar codru des," şi „S'a dus cucul de peaici." Părea un glas puternic şi frumos „dintru adâncuri." un glas al durerii şi al bucuriei, ce, e cu neputinţă să nu fie ascultat, mai ales când glasul acela e al lui Marcu.

Caracteristica acestei seri frumoase a fost dealtcum însufleţirea publicului pentru cântecele populare, cari au fost punctele culminante ale concertului.

Concertul de-asează, prin bogăţia şi varietatea programului a fost o admirabilă însoţire a oraşului cu satul. Când corurile, ori soliştii, executau fragmente din cutare operă, părea că vreau să ne reamintească acordurile dulci ale stagiunii trecute, iar când executau cântece populare, păreau stoluri de privighetoare cari au venit între noi, să ne arate frumoasa, draga pădure. —*sp.*

Călătoria Suveranilor în străinătate.

Ziarele din Bucureşti dau ca sigură călătoria Suveranilor noştri la Roma, Paris, Bruxelles şi Londra. Călătoria va avea loc la toamnă.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

O asociaţie a băncilor române

Banca Naţională a României a convocat toate băncile din ţară la o întrunire în ziua de 15 August pentru a se forma o mare asociaţie a băncilor române.

Un mare incendiu la Galaţi

Ieri a isbucnit în Galaţi un mare încediu care a distrus mai multe imobile de pe strada Domnească.

Pagubele se evaluzează la 6 milioane.

Inmormântarea victimelor de la Vintileanca

Ieri a avut loc înmormântarea a 21 victime din accidentul de cale ferată de la Vintileanca, restul cadavrelor fiind ridicat de familii. Ceremonia înmormântării a fost foarte impresionantă Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Episcopul Ghenadie al Buzăului. Au rostit cuvântări dl ministru General Moşoiu, archimandritul . Cordun şi maiorul Stoicescu. Ministrul comunicaţiei, dl General Moşoiu, a hotărât acordarea de juste despăgubiri tuturor celor ce au suferit pe urma catastrofei.

Revolta ocnaşilor din Ocnele-Mari.

Un număr de 254 ocnaşi din Ocnele-Mari s'au revoltat baricadându-se în fundul salinelor şi reţinând cu ei pe supraveghetori. La somaţiile făcute, ocnaşii au refuzat ieşirea cerând să trateze direct cu directorul general al închisorilor.

EXTERNE

Complotiştii din Budapesta

urmăreau asasinarea Suveranilor noştri în timpul încoronării.

Noui arestări lu Budapesta.

Poliţia din Budapesta a mai arestat 17 indivizi amestecaîi în chestia loviturii de stat a fraţilor Kovács. Printre capetele de acuzare aduse arestaţilor este şi aceea că au urzit un complot contra Familiei Regale române cu prilejul Incoronării dela Alba-Iulia.

Complotiştii intenţionau să arunce bombe din aeroplan în timpul ceromoniei Incoronării. Atentatul n'a putut fi executat din cauza lipsei unui aeroplan de răsboiu.

Vizita Dlui ministru Vintilă Brătianu la Roma.

Dl Vintilă Brătianu, ministrul nostru de finanţe, a avut la Roma o intrevedere extrem de cordială cu Rossi, ministrul de industrie italian. Rossi şi-a exprimat dorinţa de a se consolida relaţiile economice dintre ambele ţări Italia putând colabora la exloatarea bogăţiilor naturale ale României.

Dela comisia reparaţiilor

In comisia reparaţiilor a fost ales ca delegat comunal Romăniei, Jugoslaviei, Poloniei şi Greciei, delegatul polon.

Dela conferinţa din Lausanne

O nouă notă remisă Turciei

Aliaţii au remis lui Ismed-Paşa o altă notă ca răspuns notei turceşti. Răspunsul aliaţilor insistă asupra constantei bunevoinţii avute faţă de Turcia care a făcut imposibilă soluţionarea problcmelor în litigiu, Aliaţii sunt dispuşi să reia în discuţie chestiunile în suspensie.

In şedinţa spocială de ieri Marţi, s'au mai realizat câteva acorduri între Grecia şi Turcia.

Franţa respinge propunerile engleze

După ştiri din Paris, Franţa a răspuns în chestia reparaţiunilor, respingând propunerile engleze.

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2738

Noua lege contra speculei a întrat în aplicare

De ce nu se poate acorda libertatea comerţului? Vinovaţi pentru aceasta sunt tot negustorii

De câtva timp toate asociaţiile de comrecianţi din întreaga ţară ţin adunări prin care vor să explice atât autorităţilor în drept cât şi consumatorilor că noua lege pentru înfrânarea speculei nu va avea nici un efect favorabil pentru consumatori şi că scumpetea nu va putea fi înlăturată decât prin libertalea comerţului şi prin urmare prin concurenţă.

In principiu, afirmaţia aceasta este un adevăr recunoscut în economia politică. Se presupune însă timpuri normele şi negustori de meserie, conştiincioşi şi mai presus de toate, lipsiţi de pofta de a câştiga bani fără muncă şi cât mai imulţi. Astăzi când aproape majoritatea negustorilor sunt elemente împrovizate de 2—3 ani, elemente care sunt pasionate de gândul că cu orice mijloace şi în cel mai scurt timp să facă averi neţinând seama că toate acestea se fac pe spatele consumatorilor este dela sine înţeles că libertatea comerţului nu poate fi acordată.

Cea mai bună dovadă despre aceasta este faptul că în timpul ultimilor 3—4 ani guvernele au acordat de mai multe ori libertatea complectă a comerţului în credinţa că prin concurenţă va scădea preţurile. Rezultatul a fost tocmai contrarul.

Negustorii ne mai temându-se de sancţiunile nici unei legi represive au urcat imediat preţurile tuturor articolelor din comerţ. Pentru a veni în ajutorul bieţilor consumatori, cari au fost până acum pur şi simplu jefuiţi de către comercianţi, statul a elaborat legea contra speculei care în primul rând va eftini viaţa şi în al doilea rând, prin sancţiunile severe ce le prevede contra speculanţilor, va înlătura atmosfera urâtă în care sunt văzuţi azi şi negustorii cinstiţi.

Suntem informaţi că arhicunoscuta fabrică din Wiena XX2

Siegel & Comp.

a înfiinţat o filială la Arad, str. Gen. Dragalina 8 cu numirea „**Azural, fabrică chimică**", unde se găsesc excelentele specialităţi:

„Sidol" pentru curăţit alame

„Azurol" albăstreală

şi „Sirax"

fabricate pentru România.

2917

S'a deschis

Fotozincografia

Polonyi Albert

CLUJ, Str. Minoriţilor 2.

Pregateste tot felul de *clisee* in una ori in mai multe culori. — *Efigii gravate in metal, pentru fabricanti de masini mobile etc.* — Comenzile din provincie se expediaza in ziua sosirei comandei.

Lloyd 1840 2899

Specialitatile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL

„HERCULES“

bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — și

„MONOSTOR“

bere deschisă mult apreciată

din cáuza calităților lor neintrecute s'au dovedit ca maroa **cea mai superioară.** :-: Se capătă pretutindeni.

2216

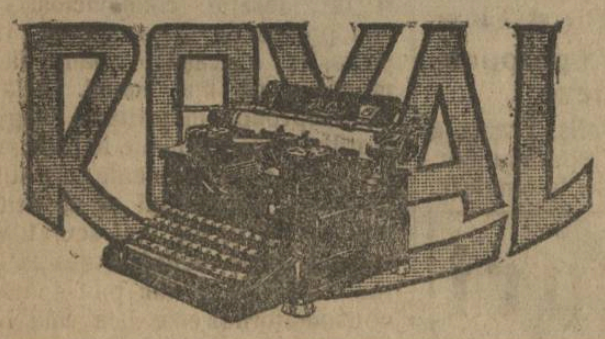

mașina de scris americană vânzarea exclusivă la

Librăria LEPAGE
CLUJ, Cereți ofert.
2144-6

CONCURS

La Libraria și Papetăria Băncii Invătătorilor s. a. Cluj este-vacant postul de librar-conducător.
Doritori de a ocupa acest post sunt rugatl a-și inainta fertele lor dimpreună cu atestatele de până acuma până la 18 Iulie a. c. indicându-și și pretenziunele de salar.
Cei cu garantă vor fi preferiti.

BANCA INVĂTĂTORILOR
S. A. CLUJ.

2912

Cel mai nou tratament al sifilisului cu

„TREPOL“

si „NEO-TREPOL“ **peparat cu baza de bismuth**

Introdus de D-rii Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris. Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sanitar Român. Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL“ și „NEO-TREPOL“ recidivele sunt excluse.

Reprezentanți generali pentru toată România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI“ S. A.

B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la momeet tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL,** PIATRA-NEAT. 2819-4

PARFUMERIE LÁSZLÓ & COMP.
CLUJ,
Piața Unirei 12

Lloyd 1787 2852

Cărucioare „Brenuabor“ pentru copii, trusouri pentru copii, albituri pentru dame fricotoje.

Specialități de cosmetică și parfum Englez și Francez

BĂILE **Tistyan**
CEHOSLOVACIA

Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra

Reumatismului gutei-sciaticei

Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeți din România prețuri reduse (locuința și pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Volaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informațiuni dă: **RECLAMA“, Cluj, Piața Unirei 4.**

Reclama 3064. 2869

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10.
2581

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesența și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,
2819-2 Piatra-Neamț.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

REUMATISMUL

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de șeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic și Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găsește la drog. și farm. — Contra mandat postal de Lei 70 se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broșura: Cum se vindecă Reumatismul și Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

2356-1

Să vinde pentru cauze familiare un

edificiu de crisma

în legătură cu o prăvălie, care este situata pe un teren bun pentru circulație.

2915

ORGA
MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este deoât un leac:

Kaiser-Borax
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală.

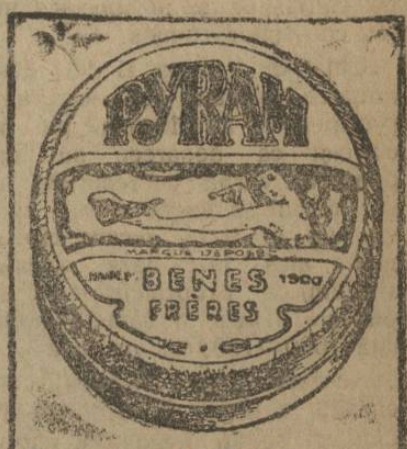

Cea mai fina crema pentru ghete

DOAMNELOR!!

Pravul pentru ingrigirea pielei Höfer in culorile alb, rosa, si crém e neintrecut. 2906-2

Daca aveti cosi ori transpirati, talosi si pravul salicilic pentru ingrijirea pielei „HÖFER No. 3.“

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 840 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Duminecă 8 Iulie 1923

Infrăți

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR[illegible]MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA
Director: D. [illegible]
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Nesinceritatea și dezorientarea politică a partidului național

Principiul economic al Partidului liberal a fost totdeauna să promoveze munca și productivitatea națională.

Izvorât nu numai din considerațiuni de ordin pur economic sau al condițiilor sociale care l'ar fi îngăduit, acest principiu a avut tot deauna în vedere punctul de vedere național.

Ori cât ar vrea unii politicieni să asigure opinia publică de binefacerile ce le-ar aduce țărei internaționalizarea bogățiilor ei, un este admisibil ca ele să servească la buna stare a străinilor ce le-ar putea exploata cu înlăturarea elementului indigen românesc element care dacă nu se poate să aibă exclusivitatea trebue să aibă cel puțin prioritatea în exploatarea și beneficiarea bogățiilor.

Această concepțiune e departe de a exclude participarea capitalului străin și nici colaborarea tehnică străină, dar munca, priceperea sau capitalul ce-l aduc străinii la fructificarea bogățiilor noastre nu trebuie să stânjenească independența noastră economică.

Și de sigur că în primul rând concepția naționalizării capitalului trebue sa fie aplicată industriilor care au legătură directă cu apărarea națională.

Astfel se și explică punerea în practică a acestui principiu cu privire la uzinele „Reșiței".

Din cei ce au criticat modul cum a înțeles guvernul actual adoptarea principiului de naționalizare la marea industrie, a fost și dl Iuliu Maniu, președintele partidului național care a făcut proces guvernului că nu a avut curajul, priceperea ori consecvența de a etatiza complect „Reșița", lăcând ca toate acțiunile să fie luate de Stat.

Ne-am ocupat la timp de inconsecvența politicei fruntașilor partidului național și în această privință, arătând cum înțelegeau să naționalizeze marea industrie membrii partidului național în anul 1920, când erau la guvern.

Un jurnal al Consiliului de miniștri de pe acea vreme când era prim-ministru Dl Ciceo Pop provedea înființarea unei societăți metalurgice la Reșița cu un capital de 125 milioane lei, din care numai 50 milioane lei capital românesc, care urma să fie vărsat, nu de Stat ci de particulari fără nici un fel de selecționare a împărțirei acțiunilor.

Probă evidentă de lipsa oricărei orientări sigure în directiva politicei economice a partidului național.

Neconsecvența și lipsa de sinceritate a partidului național nu s'a oprit însă aici.

Mare ne-a fost mirarea, când după ce știam părerile domnului Iuliu Maniu, în această chestiune, din discursul ținut la Cameră, am citit articolul din ziarul „Lupta", al unui alt leader al partidului național el însuși deputat domnul Sever Dan.

De unde președintele partidului național cerea etalizarea complectă a acțiunilor, secretarul partidului e dimpotrivă cel mai înfocat dușman al naționalizărei și predică binefacerile internaționalizărei bogățiilor noastre naționale.

Domnia Sa spune precis că „în scopurile urmărite de partidul național, așa cum s'au tipărit drept întroducere la statute se află următoarea formulare":

„Politica de emancipare industrială a țării noastre, renunțarea la perioada politică de „naționalizare", până ce nu vom avea o puternică industrie indigenă.

In loc de aceasta trebuie să fie invitată industria austriacă și cehoslovacă, rămasă fără materii prime, să se stabilească la noi.

Capitalului extern trebue să i se dea cel mai larg teren de investiție, cu asigurarea unui singur drept special, pe lângă condițiile prevăzute în codul comercial, pentru Statul român, dreptul de răscumpărare după un termen de 30-50-100 ani, la anumite intreprinderi, ca uzine electrice centrale, căi ferate, mine etc.".

E clar ca lumina zilei că d-l Sever Dan are tocmai păreri opuse decât șeful său, Domnia Sa taxează drept neroadă, politica de naționalizare a industriilor. Indiferent însă de părerile personale, ceeace ne interesează în special; e taptul că d-l Sever Dan dă ca oficiale, ca ale partidului național, părerile sale — „așa cum s'au tipărit drept întroducere la statutele partidului național.

Cum rămâne atunci cu declarațiile făcute de d-l Iuliu Maniu, în Cameră cu privire la naționalizarea „Reșiței"?

E încă un prilej pentru opinia publică conștientă să aprecieze acțiunea de critică sterilă, de nesinceritate și de complectă dezorientare, care stăpânește politica anarhică și regionalistă a partidului național.

Improprietăririle
în Bucovina și Ardeal

Dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei și domeniilor, însoțit de dl Cipăianu, director general al Casei împroprietărirei, a plecat la Cernăuți.

Dl ministru a convocat la Cernăuți pe toți prefecții și consilierii agricoli din Bucovina, spre a-l pune în curent despre aplicarea reformei agrare și împroprietăririle făcute până acum în acea provincie.

După aceea dl ministru al agriculturei va vizita câteva sate unde s'au făcut împroprietăriri și va lua măsuri pentru ca opera aceasta să se desăvârșească cât mai bine și mai repede.

Dl ministru se va reîntoarce în Capitală astăzi Vineri dimineața iar Sâmbătă seara va veni în Ardeal în acelaș scop. D-sa va vizita localitățile din Turda, Aiud, Hunedoara, Cojocna, unde se va interesa îndeaproape de mersul lucrărilor de împroprietărire și va lua măsurile dictate de împrejurări.

Conferința internațională a Dunărei

Ocupându-ne de situația actuală a Comisiunei Dunărene și de situația creată României după războiu în privința navigației pe Dunăre și la gurile ei am arătat altădată că rolul politic al acestei Comisiuni a încetat, iar atribuțiile sale tehnice nu sunt aduse la îndeplinire.

Dacă până la războiu, acțiunea Comisiunei europene a fost folositoare din punct de vedere politic, căci ne-a pus la adăpost de ingerințele Rusiei și ale Austro Ungariei, după războiul mondial, ea nu-și mai are rațiunea de a exista.

Austro-Ungaria s'a împărțit între Statele succesoare; Austria și Ungaria separat nu mai sunt puteri mari, iar Rusia în starea actuală nu mai constitue o primejdie la Dunăre.

Rivalitatea dintre aceste două State a dispărut. Cel mai mare interes pentru menținerea libertăței de navigație pe Dunăre il avem noi și acest interes al nostru e în deplină concordanță cu interesul general european.

Rămâne rolul tehnic al Comisiunei europene, acela de adâncire a gurilor Dunării și a canalului navigabil spre a înlesni navigația.

Comisiunea europeană nu are fonduri suficiente și neglijează lucrările de întreținere ale canalului navigabil, cu toate că bastimentele întrate pe Dunăre plătesc taxe enorme, care se repercutează asupra navlului și deci asupra prețului cerealelor, împiedecând desvoltarea navigației pe Dunăre.

Aflăm acum că în cursul lunei Septembrie vor reîncepe la Paris, ședințele conferinței internaționale ale Dunărei. Lucrările acestei conferințe au un caracter pur economic și tind tocmai la stabilirea condițiilor de organizare a transporturilor pe Dunăre.

Urmările acestei stabiliri sunt considerate în cercurile competinte ca echivalând cu o scădere a prețurilor transporturilor. Alt avantaj ar fi acela al Statelor occidentale, cari vor putea face comerț intens dealungul fluviului.

Misiunea conferinței este de a aplica tratatele de pace privitor la Dunăre.

Din comisia internațională a Dunării, fac parte 2 reprezentanți ai Statelor germane riverane, câte unul din fiecare Stat riveran și câte unul din cele neriverane, cari vor fi admise a fi reprezentate în conferință. Astfel, Grecia de pildă, care are mari interese în Marea Neagră, va putea să-și spună și ea de acum cuvântul.

In noua seziune, Comisiunea va studia și contra proiectul prezentat de delegația română, care prevede trecerea atribuțiilor technice ale Comisiunei europene asupra Serviciului hidraulic al Statului; Comisiunea europeană de la gurile Dunărei, urmând să rămână numai un organ internațional de control.

Colaborarea capitalului strein

Discuțiunea în jurul călătoriei în străinătate a d-lui Vintilă Brătianu devine din zi în zi mai aprinsă. Gazetele cari susțin interesele partidelor de opoziție se ocupă zilnic în articole chilometrice despre scopurile acestei călătorii și despre planurile pe cari le-ar fi având ministrul de finanțe. Dar în toată această discuțiune n'am găsit nici un punct care să însemne o lămurire pentru opinia publică. Fiindcă pe de o parte ziarele de opoziție îndreaptă violente atacuri împotriva ministrului de finanțe, iar pe de altă parte își mărturisesc satisfacția afirmând că ceeace voește să realizeze acum d-l Vintilă Brătianu, a fost politica lor economică de totdeauna. Contradicția aceasta în care se sbat nu este de loc făcută să aducă o deslușire în această chestiune care privește atât de aproapa interesele retacerii și desvoltării economiei naționale.

Cu prilejul discuției bugetului pe anul în curs, d-l Vintilă Brătianu a lămurit în cuvântarea ținută atunci care este opera financiară și economică pe care guvernul actual și-a propus s'o realizeze. D-sa spunea atunci că munca de refacere cuprinde două mari părți: 1. echilibrarea bugetului statului și restapilirea finanțelor prin instaurarea unui nou regim fiscal; 2. punerea în valoare a bogățiilor solului și subsolului românesc.

Partea întâia a acestei munci guvernul a realizat-o. Avem astazi un buget perfect echilicrat, iar noul regim fiscal permite statului să și sporească veniturile în raport cu necesitățile. După realizarea acestei prime opere, guvernul purcede acum la împlinirea ceiei de a doua: punerea în valoare a avuțiilor naționale.

Evident că pentru a înfăptui valorificarea bogățiilor noastre, capitalul românesc nu este suficient. Investițiunile pe cari le pretinde această valorificare întrec puterile capitalului național. Nimeni nu a putut nicicând crede altfel. Totdeauna ne-am dat toți seama că suntem avizați să facem apel la caloborarea capitalului străin.

Partidul liberal a afirmat totdeuna că avem nevoie de capitalul străin pentru a pune în valoare comorile pământului românesc. Dar apelul la capitalul străin nu se putea face într'o vreme când creditul țării era sdruucinat. când posibilitățile de refacere financiară și economică nu se vedeau sigure și limpezi. Fiindcă întro'atare situațiuue, capitalul străin ne-ar fi cerut condițiuni cari n'ar fi fost spre folosul capitalului, priceperii și energiei naționale.

Iar dacă venirea acestui capital străin s'ar fi făcut fără nici un control din partea statului, control care să pună la adăpost economia națională de tendințele de aservire a ei din partea capitalului străin, am fi ajuns în situațiunea acelor țări, a căror viață politică și economica depinde de voința câtorva potentați financiari din Londra, New-Jork sau Paris. Avem chiar în vecinătatea noastră ceteva state cari se găsesc în această tristă situațiune de scăvaj economic.

Pentru moment pare că situațiunea lor economică și financiară se prezintă mai bine decât a noastră. Dar cei cari sunt obiișnuiți puțin să privească în viitor, înțeleg foarte lesne câte primejdii pentru desvoltarea și prosperarea economiei naționale stau în acapararea avuțiilor unei țări de către capitalul străin.

Iată de ce până când situațiunea finanțelor statului nu s'a consolidat, nu se putea face apel la capitalul strein.

Dar mai este ceva. Apelul la capitatui strein nu trebuie înțeles ca un fel de capitulare. Ministrul nostru de finanțe a afirmat — și afirmațiunea sa se găsește întărită prin tot trecutul politic al partidului liberal — că noi chemăm capitalul strein să colaboreze cu capitalul rămânesc pentru valorificarea avuțiilor naționale. Această colaborare se va face în condițiuni care să garanteze toate drepturile și toate posibilitățile de afirmare a energiei și priceperii românești. Suntem gata sa primim în atari condițiuni colaborarea capitalului streln. Orice încercare, însă, de aservire economică și financiară se va izbi de rezistența tuturor bunilor români. Fiindcă toți înțelegem că în țara noastră trebuie să fim stăpâni și fiindcă toți ne dăm seama că suntem în stare la nevoie sa ne ridicăm prin propriile noastre forțe. E adevărat că lucrul se va face mai încet și cu mai multe osteneli din partea generațiilor actuale. Este însă un sacrificiu pe cari suntem gata să-l facem și de aci înainte, cum l'am făcut și în războiu, pentru a asigura prosperitatea și independența vieții noastre naționale.

O manifestatie iredentista
la Budapesta

In ziua de Sf. Petru și Pavel (catolic), „societatea ungurilor din Bihor și Oradea-Mare" din Budapesta a sărbătorit memoria Sfântului Ladislav, fondatorul orașului Oradea-Mare.

Cu acest prilej, președintele societății, dr. Hovanyi Geza a ținut un discurs în care a făcut apel la asistență ca să-și crească copii în spiritul Sfântului Ladislav pentru ca generațiile viitoare să poată lupta pentru mântuirea patriei.

Arată, că națiunea maghiară și-a îndeplinit sub regele Ladislav misiunea de a apăra civilizația creștină împotriva năvălitorilor barbari. Au venit și alte popoare ca să caute adăpost în Ungaria și ea le-a primit. Iată însă că aceste popoare nerecunoscătoare au trădat Ungaria și au împărțit între ele pământul maghiar. „Să ne rugăm ca Sfântul Ladislav să ne trimită securea lui de luptă. Noi vom ști ce trebuie să facem cu ea și toate cuvintele și toate gândurile noastre nu trebue să aibă alt scop decât să ascută securea de luptă a Sfântului Ladislav".

*

Iar dacă vecinii Ungariei iau măsuri împotriva agitatorilor unguri, atuuci tot ungurii țipă și amenință că fac demersuri la Liga Națiunilor.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1839 2561

INFORMATII

— *Mâine fiind sărbătoare, ziarul nostru va apare Luni la orele obişnuite.*

— **Elevii normalişti** cari urmau să se prezinte la 15 Iulie crt., pentru alegerea locurilor în învăţământ, vor fi chemaţi pe ziua de 5 August.

— **Tribunalul Ilfov** a reziliat contractul de arendare a hotelului Traian din Băile Herculane a beneficiarilor N. Condeescu şi V. Bărbucianu, pe temeiul că numiţii au speculat camerele hotelului, depăşind preţurile fixate de ministerul industriei proprietarului hotelului.

Sentinţa de reziliere şi evacuare a rămas executorie prin începutul de executare a ei făcut de foştii antreprenori ai hotelului.

Din partea ministerului industriei a pledat dl N. Apostolescu, advocat principal al industriei şi comerţului.

— **In ziua de 12 Iulie** se va sărbători jubileul de 50 ani ai şcoalei speciale de cavalerie din Sibiu.

La această solemnitate vor asista M. S. Regele, Regina şi d-nii generali Mărdărescu ministrul de răsboiu şi Gorsky şeful marelui stat major al armatei.

— **Desminţirea interviewului dlui ministru General Moşoiu.** Suntem rugaţi să desminţim în mod categoric textul unui interview care ar fi fost acordat de către dl general Moşoiu ministrul comunicaţiilor unui ziar de seară din Capitală. Toate afirmaţiunile cuprinse în acel interview, sunt pe deantregul inexacte.

— Ministerul de comunicaţie a acordat 75 la sută reducere pe căile ferate tuturor acelora ce vor lua parte la serbările semicentenarului lui Şaguna, ce va avea loc în zilele de 11 şi 12 Iulie la Sibiu şi la Răşinari.

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923.

— **Câteva date statistice asupra exportului nostru.** — Dela Ministerul de Finanţe aflăm că sumele incasate în urma exportului nostru din lunile Ianuarie şi Februarie a. c. se ridică la 793 milioane lei dela cereale 184 milioane dela animale şi 192 milioane dela produsele petrolifere şi lemnoase. — Exportul din lunile Ianuarie şi Februarie ale acestui an ne-a adus un spor de 570 milioane lei faţă de sumele incasate în aceleaşi luni, ale anului trecut.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— In zilele acestea se constitue comisia pentru fixarea preţurilor maximale. Aceasta în baza noui legi contra speculei.

— In şedinţa de azi a comisiunei economice se va stabili noul regim local al făinei şi al pâinei.

— **In jurul congresului general al medicilor la Cernăuţi.** Azi dimineaţă cu acceleratul de 8·50 au plecat la Cernăuţi un mare număr de medici din Cluj spre a lua parte la congresul general al medicilor care va avea loc în acel oraş la începutul săptămânei viitoare.

— **Vizite.** Săptămâna trecută, dl Deputat Alexandru Lepădatu împreună cu dl Insp. Gl. administrativ şi actual prefect al judeţului Bihor, Iulian M. Peter, au vizitat oraşele Beiuş şi Vascău precum şi comunele din împrejurimi, unde au ascultat doleanţele fiecărui locuitor în parte.

— **Alianţa Româno-Cehoslovacă.** Ni-se comunică telegrafic din Bucureşti, că la Praga s'a semnat zilele trecute, protocolul prin care se prelungeşte încă cu trei ani alianţa defensivă încheiată între România şi Cehoslovacia în anul 1921 şi al cărei termen expirase în ultimul timp.

— **Sosiri.** D-l prefect al judeţului Ştefănescu a sosit aseară în localitate venind dela Bucureşti.

— **Concediu.** D-l Simionescu, directorul general al finanţelor din Ardeal se găseşte în concediu la Sovata.

— Se caută funcţionar priceput care să cuncască corespondenţa comercială în mai multe limbi precum şi foarte bine dactilografia. Se oferă preţ excepţional. A se adresa ofertele post-restant Cluj sub „Verona" specificându-se cunoştinţele şi pretenţiunile.

— Sindicatul profesional al hotelurilor, restaurantorilor, cafegiilor, cârciumarilor şi cofetarilor împreună cu reuniunea de ajutorare a chelnerilor aranjează în ziua de 11 Iulie 1923, în beneficiul fondului pentru susţinerea şcoalei ucenicilor chelneri în toate localurile Hotelului Central Cluj o serbare de vară împreunată cu dans şi program, la care vă invită împreună cu St. D-vtre familie.

Comitetul aranjator.

Dansul se începe la orele 9 seara, iar programul la orele 11, la care vor debuta membrii Operei Române şi a Teatrului Maghiar, Taxa de intrare: Bilet de persoană 36 Lei, bilet de familie pt. 3 persoane 100 Lei.

— **Cedez** locuinţă, compusă din una cameră şi bucătărie, ambele mobilate.

Doritorii se vor adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea".

— **Rectificare.** Dintr'o regretabilă eroare de paginaţie, s'a omis din cronica artisticii publicată în numărul nostru de ieri asupra concertul corului operei, partea în care se menţionau meritele dirijorului corului, maiestrul Herman Klee. Facem cuvenita rectificare.

— **Poliţişti decoraţi.** Ministerul de Interne a acordat medalia „Bărbăţie şi Credinţă" cl. I-a subcomisarului Pop Ion dela circ. VI-a poliţienească locală.

Aceiaşi medalie cl. II-a a mai fost acordată de minister şi agenţilor Moceanu şi Tonci dela poliţia centrală.

— **Vizita domnului ministru Dr. C. Anghelescu la Brad.** Domnul ministru Dr. C. Anghelescu, fiind delegat din partea guvernului de a se interesa zilnic de soarta victimelor internate la spitalele din Capitală, şi-a amânat plecarea la Brad (Transilvania) unde urma să inspecteze nouile construcţii şcolare de acolo.

— **Târguri de animale.** Ministerul de agricultură şi domenii a aprobat ca în comuna Talpos, judeţul Arad, să se ţină târg de vite şi mărfuri de 4-ori pe an şi anume la 25 Februarie, 25 Martie, 25 August şi 25 Noemvrie.

In comuna Oraviţa, judeţul Caraş-Severin se va ţine deasemenea în fiecare săptămână câte un târg de vite.

Târgul de vite din comuna Zalău, judeţul Sălaj, ce se ţinea Mercurea se va ţine de aci înainte Sâmbătă.

— **Ministerul cultelor şi artelor** a hotărât ca elevilor ordinari ai seminarelor teologice, să nu le aprobe examene integrale pentru clasa următoare, numai în cazul când media lor de clasificare din clasa precedentă, este 8, dacă au o vârstă prea mare faţă de clasa respectivă, luându-se ca bază vârsta maximă prevăzută de regulament pentru cl. I-a şi dacă nu s'au mai bucurat de favoarea de a câştiga două clase într'un an şcolar.

— **Câte cooperative avem în România?** După cele mai noui statistici avem în ţară:

I. 296 cooperative de consum cari numără 82621 membri cu un capital deplin vărsat de 12731796,82 lei.

II. 75 cooperative de credit şi economie cari au 11383 membri, cu un capital deplin vărsat de 11318310045 lei.

III. 54 cooperative de producţie cu 2036 membrii, cari au deasemenea un capital deplin vărsat de 2346206034 lei.

— **Artiştii noştri în streinătate.** Suntem informaţi că în ziua de 10 Iulie se va reprezenta la Volksopera din Viena opera Pagliacci.

In rolurile principale vor cânta dnii Jean Atanasiu şi Tr. Grozăvescu.

Dl Grozăvescu, în care cercurile muzicale din Viena văd o mare promisiune artistică, a fost angajat ca tenor al Volksoperei în stagiunea care se va deschide la toamnă.

Tutel Babylonaţi încălţămintea
Toţi cismarii pot!

— **Sportive.** Aseară a avut loc în sala cea mică a hotelului „New-York" un banchet dat în onoarea Dlui Ludovic Molnar fost preşedinte al Asociaţiei regnicolare a arbitrilor de fotbal din România. D-sa plecând din oraşul nostru şi-a dat demisia din postul ce l-a ocupat 20 de ani.

In toasturile ţinute s'au relevat meritele Dsale câştigate pe terenul sportiv, şi mai ales munca depusă pentru prosperarea societăţi arbitrilor.

CIORAPIIL loyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Un debut promiţător

— **Dra Angela Donabidovici.** —

La concertul dat Miercuri seara la Teatrul Naţional de către corul bărbătesc al operei locale a debutat cu un deosebit succes Dra Angela Donabidovici, o tânără absolventă a conservatorului Clujan. Cu o voce limpede şi catifelată, atât în notele de sus, cât şi în notele de jos, Dra a executat cu o rară delicateţă câteva cântece româneşti şi câteva arii de operă. care au făcut deliciile sălei. Felul cum Dra Donabidovici a ştiut să-şi conducă vocea prin dificilele pasagii ala ariilor de operă cântate, dovedeşte că tânăra cântăreaţă este deja stăpână pe o frumoasă şcoală care unită cu minunata-i voce o predestinează la o strălucită carieră.

— **Stal II.** —

Comisia de lichidare a averilor inamice a luat vacanta

— Intrucât majoritatea membrilor oficiului de lichidare a averilor inamice sunt plecaţi în concediu iar d-l Vintilă Brătianu, ministru de finanţe, care prezidează de fapt acest oficiu, lipseşte din ţară, lucrările acestui oficiu au fost întrerupte până la toamnă urmând ca în acest timp să aibă loc din când în când intrevederi intre membrii acestui oficiu şi să se elaboreze regulamentul de punere în aplicare a acestei lgi.

Conferinţa „Uniunei internaţionale de chimie" dela Chambridge

La începutul lunei acesteia s'a deschis la Chambridge conferinţa. „Uniunei internaţionale de chimie". Au asistat peste 150 de delegaţi.

Rapoartele d-lor ingineri Gane şi Capşa prezentate de d. prof. St. Minovici au avut un succes desăvârşit, fiind considerate ca bază de discuţie în comisiunile de combustibil şi ceramică.

Nu mai puţin şi celelalte rapoarte asupra nomenclaturei chimice, higienii industriale, conservarea alimentelor etc. s'au bucurat de toată atenţiunea conferinţei, dovedind că ţara noastră ia o parte activă în concertul Uniunii internaţionale de chimie. Viitoarea conferinţă va avea loc la Copenhaga.

D. prof. St. Minovici şi-a exprimat dorinţa că România ar fi fericită să poată reuni pe reprezentanţii conferinţei şi la Bucureşti într'un viitor cât mai apropiat. La această propunere adunarea a răspuns cu aclamaţiuni, hotărând ca viitoarea conferinţă să se ţină la Bucureşti.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

Citiţi „Infrăţirea"

Aplanarea conflictului dintre gazetarii maghiari şi patronii lor

Fixarea minimului de salariu

Am vorbit la timp despre conflictul izbucnit între gazetarii maghiari şi patronii lor. Discuţiile între ei durează de mai bine de o lună fără să se fi putut ajunge la vre-o înţelegere.

Se ştie că gazetarii bazaţi pe faptul că viaţa s'a scumpit au cerut urcarea salarului.

Cazul fiind dat în desbaterea dlui Chirilă, inspectorul regional al muncii din Cluj, Dsa în urma unor dese şi aprinse desbateri a reuşit abia ieri să pronunţe o hotărâre de arbitraj.

S'au stabilit următoarele salarii minimale lunare.

1. Pentru volonteuri, în primele şase luni 870 lei.
2. Pentru volonteuri după şase luni 1276 lei.

Pentru ziariştii incepători în anul prim 2660 lei.

Pentru ziarişti în anul al doilea 3066 lei.

Pentru ziariştii ordinari 4298 lei.

Pentru redactorii auxiliari 4608 lei.

Pentru redactorii responsabili 5370 lei.

Aceasta este hotărârea de arbitraj admisă în cele din urmă şi de patroni şi de gazetari.

Intâmplări din Cluj

D-na Bela Kiss din str. Şaguna No. 10, a reclamat poliţiei centrale, că în seara zilei de 4 crt. a fost crunt bătută de către păzitorul grădinelor academiei de agricultură din str. Moştor pentru simplul motiv că aceasta îi ceruse socoteală pentrucă a tras cu puşca după cei doi copii ai ei.

După îndelungate investigaţii, ferocele păzitor a fost arestat de către agentul poliţienesc G. Mihai. La interogatoriu el a declarat că a tras cu puşca după copii pentrucă îi era frică că aceştia să nu fi stricat un plug lângă care se jucau şi de unde la venirea lui fugiseră.

In timpul cercetărilor poliţia a mai constatat că acest păzitor anume Pop Pavel domiciliat în str. Câmpului No. 9, are la activul său mai multe furturi de arbori şi scânduri dela academie precum şi nişte vite furate acum câtva timp dela locuitorii vecini.

In timpul cercetărilor poliţiei, vecinii şi vecinele lui Popp Pavel, s'au plâns poliţiştilor că acest om teroriza întreg cartierul şi tot odată s'au hotărât să de un premiu agentului Gh. Mihai, care a reuşit să-l aresteze.

Pop Pavel, impreună cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

Croitor bătăuş

D-l Eisensteter, comerciant din str. Regina Maria, a reclamat poliţiei pe croitorul Lazăr Mihai din strada Minoriţilor No. 1 pentrucă acesta a bătut straşnic pe un funcţionar al lui anume Einchorn M. care se dusese Miercuri după amiază în numele său la pârât ca să încazeze suma de 2000 lei pe care acesta i-o datora de mai multă vreme.

Intregul dosar al afacerei a a fost înaintat judecătoriei de ocol.

Respectul tradiției și irespectul demnității

Ce nu poate înțelege un bătrân colecționar de documente istorice. Drepturile tradiționale ale sașilor și chestiunea demnității naționale

Un bătrân colecționar de documente istorice, care datorită unei stăruitoare munci a dat literaturei românești o utilă culegere de acte și documente din istoria mai recentă a Ardealului, scrie în „Adevărul" un articol în care pledează pentru drepturile sașilor de a-și arbora drapelul național-săsesc pe case și instituții. Spiritul de adânc respect pentru drepturile câștigate ale istoriei, care se pare că a stimulat scrierea acestui lung articol de care ne ocupăm aici, nu poate fi decât aplaudat. Poporul care nu știe respecta adevărul istoric și legile tradiției pentru el și pentru alții, este menit peirei. Exemplul Ungariei va rămâne tipic pentru ilustrarea acestei neindoioase axiome.

Lunga pledoarie din „Adevărul" a bătrânului colecționar de documente istorice este deci pe de-a întregul primită din acest punct de vedere.

Ea ni ise pare însă insuficientă acolo unde se încearcă a se da o interpretare critică realităților istorice și acolo unde încetează rolul colecționarului de documente pentru a face loc sociologului, chemat să înoade tradiția și să o aplice în continuare stărilor sociale de astăzi.

Astfel nu se afirmă că, deși nu există nici un document doveditor că sașii au fost în trecut oficial autorizați să facă uz de drapelul săsesc la orice imprejurare publică, dovedește că sunt în posesia unui drept câștigat, al unui drept devenit legal prin tradiție, care trebue respectat. Acest lucru este destul de lămurit și se pare că de aceleași considerațiuni a fost călăuzit ministerul de interne când a autorizat arborarea drapelului săsesc la festivitățile naționale, consfințind drepturile mai îndelungate tradiții și sub stăpânirea românească.

In acest caz pledoaria bătrânului colecționar dela Diciosânmărtin nu poate avea decât scopul de a îndrepta o eronată stare de spirit care domnește în massele populare românești. Dar tocmai pentru acest lucru nu înțelegem de ce pledoaria din „Adevărul" nu se mărginește la o potolire a avânturilor celor ce au protestat contra drapelului săsesc, fie izolat, fie în adunări colective cum au făcut românii din Mediaș?

Lunga naratie istorică din „Adevărul" n'are decât un singur scop: să apere drepturile săsești, cari n'aveau nevoie de apărare de oareee guvernul le recunoscuse, pentru a lovi pe nedrept și nedemn în administrația românească „mai mult decât asiatică" și în acei cari nefiind făcuți din „materia pură daco română" ca foștii membrii ai consiliului dirigent, nu li-se poate recunoaște decât origină grecească, bulgărească și turcească.

Bătrânul colecționar de documente istorice dela Diciosânmărtin dovedește fastfel că știa a respecta adevărul istoric numai atunci când e cuprins în documentele cercetate de dsa. In cazul acesta de ce nu s'a mărginit să expună drepturile sașilor de a-și fălfăi drapelul oricât le place să o facă, și a trecut într'un domeniu unde se cere ceva mai mult decât încăpățînată stăruință? Considerațiunile sale etnografice ca și observațiile salc sociale nu pot avea nici o valoare; ele însă trădează o stare curioasă de spirit față de actuala stăpânire și față de vechiul Regat, și care evident, n'a putut duce decât la insultele inutile din „Adevărul".

A. R. Gus.

Partidul national cerseste

In preajma alegerilor de la Sebesul-Săsesc

Partidul național a început campania electorală în vederea alegerii parțiale dela Sebeșul-Săsesc. Vechile arme de luptă au fost scoase la iveală. Nu se mai vorbește decât de „teroarea liberală", de faimosul „furt al urnelor", de „democrația" partidului național și alte sperietoare săsuflate de acest soiu.

Se vede însă că stocul de gogorițe electorale destinat românilor alegători s'a epuizat, căci foile partidului național și-au îndreptat atenția către alegătorii sași, destul de numeroși în această circumscripție. „Patria" de ieri are un „fond" ridicol de înduioșetor pentru vechea prietenie a sașilor față de poporul român, deci de . . . partidul național!

Dar pentru a evidenția mai bine distincția pe care o face oficiosul regional al regnicolarului partid să cităm:

„Peste câteva zile va avea loc alegerea unui deputat în circumscripția Sebeșului. Candidatul partidului nostru, dl. dr. I. Onițiu, este pretutindeni primit cu multă încredere și căldură. Singurul partid care are rădăcini în Ardeal este partidul nostru, care reprezintă ïusuși poporul român, Celelalte partide sunt ficțiuni, grupări locale, asociațiu ni de interese, de ambisiuni sau vanități jignite.

„In circumscripția Sebeșului trăiește și o însemnată populațiune săsească, care reprezintă un număr considerabil de voturi. Nu facem aceste constatări pentru a apela la aceste voturi săsești, căci majoritatea covârșitoare îi este asigurată candidatului nostru și fără concursul concetățenilor noștri sași. Am relevat însă existența alegătorilor sași, fiindcă nu puteam să n'o relevăm, dată fiind simpatia cu care și acești alegători au salutat pretutindeni pe candidatul național. Și este firească această simpatie, fiindcă poporul român nu se găsește azi, sub stăpânirea liberală, într'o situațiune mai de invidiat decât poporul săsesc".

Trecând peste minciuna cusută cu ață albă a „voturilor asigurate" în majoritate a candidatului partidului național, trebue să facem următoarea distincțiune:

„Patria" afirmă că partidul național reprezintă însuși poporul român, cu care sașii în trecut a avut strânse raporturi de prietenie; în consecință astăzi, sub stăpânirea liberală (observați că nu românească) suferințele poporului sas fiind asemănătoare cu ale poporului român, voturile nu trebuesc date decât candidatului partidului național.

Urmând deducția, rezultă că celalalt candidat, al partidului liberal, este un reprezentant al opresiunei streine „liberale", împotriva căruia sunt egal de îndatorați să lupte și românii și sașii.

Regnicolarul partid takisto-național reînviază astfel procedeele anti-românești de acum un an, ațâțând contra vechiului Regat ca împotriva ungurilor pe vremuri, și nu se oprește să desonoreze poporul românesc din Ardeal — pe care pretinde că îl reprezintă — cerșind voturile săsești cu o respingătoare renunțare la demnitate.

Ceeace face partidul național este nedemn de trecutul pe care îl evoacă la orice împrejurare; ceeace scrie „Patria" care n'are nici o legătură cu fostul partid național, este în întregime respingător.

Crampeie de polemica

Partidul național și Sașii dela Sebeș. Se știe că peste câteva zile va avea loc o alegere de deputat în cercul Șebeș. Or în acest cerc trăește o însemnată populațiune săsească reprezintând un apreciabil număr de voturi. Pentru o câștiga aceste voturi „Patria" face un umilit apel la simpatiile sașilor față de partidul național. După ce arată cât de mare era dragostea dintre sași și români în timpul stăpânirii maghiare, „Patria" se referă la faptul că în alegerile generale sașii și-au dat voturile candidaților liberali și se plânge că este o contradicție între acest fapt și „actul democratic al unirii," Și contradicția ar sta în aceia că sașii în loc să fie recunoscători partidului național pentru hotărîrile din actul unirii referitoare la minorități și prin urmare să-i dea voturile în alegeri, au votat cu adversarii politici ai d-lor Maniu, Sever Dan și Popa Man. Iată de ce supărată foc de amintirea acestui act de nerecunoștință, „Patria" nu se poate abține să nu pomenească la sfârșitul articolului de „duplicitatea politicei săsești".

* * *

Mai multă modestie! Discuțiunea stârnită în jurul călătoriei d-lui Vintilă Brătianu a solicitat și grafomania d-lui Sever Dan, secretarul general al partidului național.

Dsa publică în „Lupta" un lung articol în care îngrămădește prostii peste prostii. Firește nu vom încerca aci să răsturnăm concepțiile economico-financiare ale d-lui Sever Dan. Vom releva însă o frază din articolul dsale care dovedește că politica este o meserie primejdioasă pentru mințile șubrede. Iat-o: „Dar firește pentru aceasta trebuie concepții de om politic, nu de director de bancă hămisit". Evident omul politic de concepții este chiar dl Sever Dan, autorul articolului. Și să mai spună cineva că secretarul general al partidului național nu e un om modest . . .

Partidul național și lupta de clasă

De când s'a rupt tratativele de fuziune și acordul opozițional dintre partidul național și țărănist, „Patria" se arată mereu preocupată de ideia luptei de clasă de care o combate cum poate mai bine.

A doua zi după ruptură, ziarul partidului național s'a grăbit să dublice un articol prin care combătându-se ideia luptei de clasă, se arăta că doctrina partidului național se reazimă pe ideia solidarismului național. De atunci în fiecare zi oficiosul dlui Maniu denunță primejdia luptei de clasă și înarmat cu toate argumentele și cu toate faptele se ridică împotriva acestei idei. Chiar dl Mihai Popovici, mâna dreaptă a dlui Iuliu Maniu s'a simțit dator să dea un interview prin care arată motivele pentru cari partidul național este împotriva luptei de clasă și streine asupra primejdiei pe care o înfățișează pentru ordinea socială și politică de azi agitația partidelor de clasă.

„Patria" reproduce și comentează aceste declarații ale dlui Mihai Popovici. Dedesuptul lor publică un alt articol în care referindu se la declarația unui fruntaș al partidului muncitoresc englez că în caz de ar ajunge la putere, laburiștii nu vor inaugura dictatură de clasă, ziarul dlui Maniu dă încăodată alarma împotriva primejdiei luptei de clasă.

Suntem și noi de convingerea că numai o politică întemeiată pe solidaritatea întregei societăți românești poate fi folositoare națiunei și că lupta între clasele sociale este o nebunie. Decât trebuie să constatăm că alarma „Patriei" în privința luptei de clasă s'a produs abia *după ruperea tratativelor dintre țărăniști și partidul național, care știind foarte bine că programul țărănist cuprinde această ideie, a Stat totuși mereu alături de partidul țărănist inacțiunea s'a politică. Și atunci fără să vrem stabilim o apropriere între această alarmă și teama de concurența țăraniștilor în Ardeal.*

Afirmații greșite

Am arătat în altă parte a ziarului cum se dăzvăluse pe zi ce trece nesinceritatea și înconsecvența politicei partidului național, ocupându-ne de recentul articol al dlui Sever Dan, secretarul partidului național, articol care e în complectă contrazicere cu declarațiile dlui Iuliu Maniu, făcute în Cameră cu privire la legea de naționalizare a Reșiței, depusă de actualul guvern și votată de Parlament.

Vom arăta mai jos premiza falsă, dela care pleacă dl Sever Dan, când caută să ia apărarea capitalului strein.

Domnia Sa pentru a-și sprijini părerea, afirmă că din cauza politicei de naționalizare, care limitează intrarea capitalului strein în industriile noastre, producția noastră industrială a scăzut!

O statistică recentă a situației industriei mari, datorită dnului I. Todorescu, spulberă această afirmațiune greșită, dovedind locmai contrarul.

Astfel numărul întreprinderilor industriale s'a urcat dela 321 în 1919, la 477, în 1920 și la 528 în 1921, iar capitalul soc 1 miliard lei cât era la ajuns în 1921 la peste liarde lei.

Cifrele vorbesc dela dovedesc oricui, lipsa d văr a afirmației făcute de S ver Dan.

Cât despre scumpirea tr și deprecierea valutei ele d nu numai de războiul ce ni țările cu valută forte, din c politicei noastre naționale.

Ele au la bază politica de sipă nesocotită a guvernărilo după război

De altfel exemplul cel mai b ni-l poate da vecina noast lugo-Slavia în această privint care deși și-a închiriat streinilor aproape toate bogățiile nu are o valută cu mult mai ridicată ca a noastră.

Intărirea valutei e în funcție de consolidarea țărei și aceasta nu se poate face decât printr'o politică de economie și care să ție seamă în primul rând de interesele noastre naționale.

Conferinta interaliată a Dunării

In cursul lunei Septembrie va reîncepe la Paris ședințele conferinței interaliate a Dunării. Lucrările acestei conferințe au un caracter economic și tind la stabilirea condițiilor de organizare a transporturilor pe Dunăre.

Urmările acestei stabiliri sunt considerate în cercurile competinte ca echivalând cu o scădere a prețurilor transporturilor. Alt avantaj ar fi acela al statelor occidentale, cari vor putea face comerț intens dealungul fluviului.

Misiunea conferinței este de a aplica tratatele de pace privitor la Dunăre.

Astfel, se știe că tratatul dela Versailles, confirmat de tratatele cu Austria, Ungaria și Bulgaria, stipulează la art. 131, că Dunărea este declarată fluviu internațional dela Ulm în jos, iar art. 346 reprodus textual de celelalte tratate, dă Comisiunei Europene puterile anterioare, specificând însă ca în această comisiune să fie reprezentate numai Anglia, Franța, Italia și România.

Statutele elaborate de comisiunea internațională pun la punct aceste stipulațiuni. Textul statutelor interzice formal de a se scădea ceva din autoritatea și competința anterioară a Comisiei Europene.

Din comisia internațională a Dunării, fac parte 2 reprezentanți ai statelor germane riverane, câte unul din fiecare stat riveran și câte unul din cele neriverane, cari vor fi admise a fi reprezentate în conferință. Astfel, Grecia de pildă, care are mare interese în Marea-Neagră, va putea să-și spuie și ea de acum cuvântul.

In noua sesiune, comisiunea va studia contra proiectul prezentat de delegațiunea română.

Se crede că va fi ultima sesiune, și că comisiunea va fixa acum definitiv chestiunea Dunării.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesența și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamț.

2819-2

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!

2726—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Autorizațiile de edificare

— Un comunicat al Uniunii Chiriașilor —

Din partea „Uniunii chiriașilor din Cluj", primim spre publicare comunicatul de mai jos, la ale cărui deziderate ne asociem și noi:

Motivați pe frecvența cazurilor ce ni s'au adus la cunoștință. la rândul nostru atragem atenția Oficiului Ingineresc al orașului asupra abuzurilor care se fac cu autorizațiile de edificare.

Acestea servesc în multe cazuri drept un fel de sentință de evacuare a chiriașilor cărora unii proprietari nu mai știu ce mizerie să le mai facă pentru a-i scoate din casă.

Pe baza de astfel de autorizații cutare conte a astupat cu zid, un apartament de 2 odăi sustrăgându-l dela închiriere. Cutare comerciant a dat afară pe chiriaș în mijlocul străzii pe o ploaie torențială. Cutare viziliu a dărâmat căminul unei familii care nu mai are unde găti. Cutare negustor milionar și-a dărâmat o jumătate de casă, în care Oficiul de Inchiriere i-a ordonat să se mute, descoperind de tavan și de acoperiș locuința unui mic meseriaș a cărei familie a a înghețat de frig și a fost bolnavă o iarnă întreagă. Cutare alt geambaș se pregătește să și scoată chiriașul din casă, un om de șaptezeci de ani, pentru a repara podeaua.

Bineînțeles că respectivii proprietari sunt în curs de proces la Instanțele ordinare (și . . . extraordinare) dar încă nu „le-a mers" cum declară unul din ei.

In toate cazurile de distrugeri și de violări, proprietarii aceștia dovedesc că ei . . . „sunt în regulă" întrucât au autorizare dela oficiul ingineresc. Iar chiriașii sunt opriți de a repara stricăciunile și a intra în domiciliu întrucât . . . oprește oficiul ingineresc, sau . . . este pericol de dărâmare.

Justiția în unele cazuri a avut de verificat — în spre laudă — astfel de autorizații.

Cerem ca, în astfel de cazuri, oficiul ingineresc să nu se mulțumească cu mențiunea „după rezolvarea chestiunilor civile cu chiriașii" ci să i citeze pe chiriașii pe socoteala cărora se pregătesc acestea, pentru a-și face observațiile lor. Asemenea cerem o extra riguroasă atenție asupra eliberării acestor feluri de autorizații și supraveghierea în fiecare caz a lucrării ce s'a autorizat

5 Iulie 1923.

P. „Uniunea Chiriașilor" din Cluj.

A. Popov,
avocat, Secretar-general.

Situația dela baroul advocaților din Cluj

Vechiul decan refuză să predea arhiva baroului. Consiliul de disciplină se ocupă de acest caz. O alianță a avocaților români din Ardeal. Chestiuni importante. Cercul de studii al baroului

— De vorbă cu dl dr. Amos Frâncu noul decan —

Am ținut în curent pe cititorii noștri cu mișcarea pornită pentru românizarea baroului avocațial din Cluj, de avocații români.

Alegerea unui comitet în majoritate românesc nu a întâmpinat opoziția minoritarilor conștienți și loiali, a provocat însă indignarea celor ce nici azi nu satisfac cea mai elementară condiție a admisibiltății în barou: stăpânirea limbei românești. Deasemenea alegerea comitetului românesc a provocat și o întreagă serie de necuviincioase atacuri din partea acelei presei ungurești pentru care întrebuințarea limbei românești în instituțiile Statului, e și azi un lucru neiertat, ba chiar o crimă. Obrăznicia unor ziare ungurești a fost atât de mare încât în campania de ponegrire pe care au pornit-o contra comitetului românesc, nu s'a sfiit să uzeze de cele mai necivilizate mijloace, susținând că avocații români au atentat la pâinea de toate zilele a colegilor lor minoritari.

Spunem acest lucru acum, pentru a se vedea cât de îndreptățită trebue să fie aceea mișcare românească care privită din punct de vedere unguresc întâmpină o atare opoziție.

Nu tot așa se gândește însă vechiul decan al baroului Dr. Dionisie Pop, care — precum ne declară dl Dr. Amos Frâncu noul decan — refuză să predea noului comitet arhiva baroului. Această opoziție însă se va sfârși în curând, întrucât Consiliul de disciplină al baroului va provoca pe dl Pop la predarea arhivei cu atât mai mult cu cât singurul lucru ce mai rămâne de predat e arhiva.

Cassa baroului a fost imediat predată de dl Tauber Lupu casierul vechiului barou, reales și în noul comitet.

Ședința Consiliului de disciplină ținută aseară nu se știe încă ce a hotărât, desbaterile fiind ținute în secret.

Dl Dr. Amos Frâncu, noul decan al baroului a refuzat să ne dea relații asupra celor desbătute la această ședință. Cu atât mai bucuros ne-a vorbit despre alte chestiuni.

— „Sâmbătă vom avea o întrunire a comitetului executiv, ne-a spus dl Dr. Amos Frâncu. Cu această ocăzie se vor lua hotărâri importante în ceiace privește românizarea barourilor din Ardeal. Înțeleg românizarea cuminte — continuă dl Frâncu — o românizare care se impune și pe care o găsesc justă chiar colegii minoritari, mai obiectivi cari înțeleg destul de bine situația.

Situația de azi la barourile din Ardeal e următoare: Baroul Oradea: în comitet 4 români și 8 minoritari; Timișoarea: 5 români și 8 minoritari; Tg.-Mureș: 4 români și 8 minoritari. La Arad e o comisie interimară compusă din 1 român și 2 unguri.

Așadar elementul majoritar e în infimă minoritate ceeace nu se mai poate tolera. Chiar pentru aceasta Sâmbătă vom discuta modul de constituire a alianței avocaților români din Ardeal, care va avea menirea de a apăra dreptul public al Statului în barourile din Ardeal.

O altă chestiune de o covârșitoare importanță care va fi desbătută Sâmbătă seara, e chestiunea înființării unui cerc de studii al baroului, cu menirea de a studia și promova unificarea legislativă și administrativă".

Precum se vede din declarațiile domnului Francu, românizarea barourilor va fi nu peste mult fapt împlinit, ceeace nu poate decât să ne bucure cu atât mai mult cu cât vedem că aici la Cluj — unde s'a produs — începe o muncă constructivă în vederea marilor opere cari vor consolida complect țara, cum e spre exemplu desăvârșita unificare legislativă și administrativă.

—*alb.*

Adunarea de ieri a consiliului sanitar al orașului

Hotărârile Consiliului

In urma unei hotărâri luate de autoritățile locale în vederea normalizării vieței din Cluj, consiiiul sanitar întrunit ieri a luat în desbatere chestiunea curățirei cât mai sistematice a orașului. Prima chestiune care a fost pusă în discuție în ședința acestui consiliu comunal a fost chestiunea curățirei străzilor.

Restul ordinei de zi a ședinței a cuprins următoarele :

1. Inspectarea cât mai de aproape și cât mai deasă a pieților orașului și mai cu seamă a alimentelor care sunt expuse pe aceste piețe.

2. Controlarea bucătăriilor și a cămarelor restaurantelor și cafenelelor.

3. Interzicerea severă a vinderii fructelor crude.

4. Culegerea oaselor de prin gunoaie pentru a putea fi transformate și valorificate.

5. Culegerea cârpelor vechi pentru acelaș scop.

Inspectarea săptămânală a ograzilor particulare. In urma desbaterilor care au avut loc asupra tuturor acestor chestiuni, consiliul a luat următoarele deciziuni cari vor avea un foarte bun efect asupra îmbunătățirei situației higienice a orașului.

S'a hotărât ca în fiecare săptămână un delegat al serviciului sanitar însoțit de un reprezentant al poliției să inspecteze în fiecare zi bucătăriile restaurantelor și să aplice pedepse foarte severe proprietarilor când se va găsi cea mai mică necurățenie.

S'a mai hotărât apoi înființarea unui serviciu special care să fie însărcinat cu strângerea oaselor pentru transformarea lor în diverse obiecte.

Deasemenea s'a hotărât strângerea cârpelor inutilizabile pentru transformarea și valorificarea lor.

In ceeace privește inspectarea piețelor și a alimentelor s'a hotărât ca în fiecare zi să se facă inspecții. In special laptele va fi foarte sever controlat.

Toate aceste măsuri se vor aplica cu strictețe cu începere chiar de azi.

Atcivitatea asistentei sociale

pé 1922—1923

Avem înaintea noastră darea de seamă asupra activității asistenței publice și private, publicată de direcțiunea generală a asistenței sociale, cu ocazia ședinței comitetului central de asistență ce a avut loc pe ziua de 25 Iunie a. c.

Vom spicui câteva date pe care le credem utile a le de publicității.

Se știe că în țara noastră până în anul 1920, dată când s'a înființat ministerul muncii, grija asistenții publice era exclusiv lăsată în sarcina inițiativei private.

Din acest an, odată cu înființarea ministerului muncii ia ființă și direcțiunea generală a asistenței sociale ca instituție de stat, fiind învestită cu personalitatea juridică și punându-i-se la dispoziție fonduri speciale.

Dacă primul an a fost al organizării și pregătirei primelor legiuiri, în al doilea an s'a trecut la o activitate practică prin punerea în aplicare a legii pentru combaterea cerșetoriei și vagabondajului. Dintr'un capitol special ce se consacră acestei ramuuri de a sistență, reese că dela 1 Septembrie 1921, de când s'a pus în aplicare legea și până la 1 Martie a. c. atmosfera morală a 12 din orașele unde legea s'a aplicat a fost purificată prin ridicarea a 2817 cerșetori sau vagabonzi, care au fost încredințați birourilor de triaj spre a clarifica situația lor și eventual a-i pune sub ocrotirea asistenții de stat, pentru reeducare.

Din acelaș an s'a dat o deosebită atențiune încurajării și subvenționării societăților de binefacere particulare.

Astfel în anul financiar expirat 1922—1923 asistența privată a fost subvenționată cu o sumă de peste 17 milioane lei, în afară de cotele servite „Soc. Ocrotirea Orfanilor de Răsboi" și Mormintelor Eroilor".

O atențiune deosebită s'a dat societăților care s'au ocupat cu ocrotirea copiilor din prima și a 2-a vârstă, cât și acelor destinate căminurilor, internatelor, precum și coloniilor de vacanță înființate pentru intreținerea elevilor și studenților săraci. Acestor societăți li s'a servit peste 10 milioane lei drept subvenții sau ajutoare.

O mențiune specială merită activitatea îndreptată în direcția ocrotirii copiilor de prima vârstă, adică a copiilor sugaci.

Se menționează că în vechiul regat nu avem o organizație unitară pentru protecția copilului, așa cum se găsește dealtmintreli în Ardeal și care pe acest teren poate sta alături de cele mai înaintate țări din Europa. Se mai constată nevoia ca această organizație să se introducă în toată România Mare. In acest scop s'a întocmit un anteproect de lege de către o comisiune specială.

Până la punerea în aplicare a întregului program s'a căutat a se înființa și susține cât mai multe dispensare de copii sugaci, dar nu ca oficii de Stat ci folosindu-se de prețiosul concurs al inițiativei private.

Astfel, în anul expirat, prin colaborarea a câtorva societăți particulare, au funcționat în deosebite părți ale țării, la orașe ca și în sate un număr de 61 dispensarii, îngrijind aproape 9000 de copii sugaci.

In cursul verii s'a făcut experiență și cu dispensarii ambulante la țară, cu înaltul și prețiosul sprijin al reginei, care a dăruit două camioane automobile amenajate pentru acest scop. Experiența a învederat însă, că aceste organizații trebuesc a-și exercita acțiunea într'o strânsă colaborare cu serviciul sanitar și Crucea Roșie, pentru ca în acelaș timp să lucreze și pentru combatarea bolilor sociale, care sânt atât de răspândite la sate, mai cu seamă acum după război.

Cifre astronomice.

Datoria flotantă a Germaniei se mărește cu 10 miliarde pe oră

Circulația fiduciară o urmează cu 4 miliarde jun. în acelaș timp.

Cel mai recent bilanț emanat dela Reichsbank, conține rezultate cari merită a fi subliniate.

In primul rând, rezerva aur, care s'a menținut în tot timpul anului 1922 la un miliard 22 milioane mărci s'a redus acum la 750.914.000 mărci în scădere cu 1001 mărci asupra săptămânei precedentel, Această reducere este consecința alienării parțiale asupra depoziteior la băncile străine. Pe de altă parte, circulația fiduciară atinge 9.309 miliarde, arătând o creștere de 745.816 milioane asupra cifrelor dela 31 Mai.

In fine, inflația bonurilor de Tezaur scontate de către Reischbank în contul guvernului german se agravează în mod serios. Iată și ultimele sconturi oficiale cunoscute.

14 Iunie... 12.917.973.986.850
15 Iunie... 13.380.235.706.850
16 Iunie... 13.380.235.706.850

Numai în ziua de 15 Iunie guvernul german a scontat bonuri pentru 748 miliarde și a plătit 288 miliarde.

Aceste cifre, sunt de altminteri sub emisiunea din de 5 Iunie în timpul căreia Rechiul a scontat bonuri pentru 978 miliarde la scadențe.

Se poate calcula că cu sistemul aceasta, Reich-ul mărește datoria flotanta cu 10 miliarde mărci pe oră și circulația sa monetară cu 4 jum. miliarde.

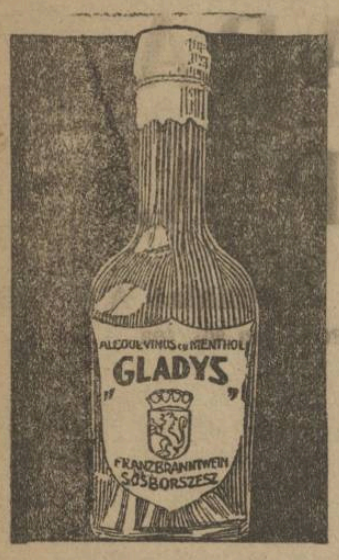

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica
C-L-U-J.

2879

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentruinstalațiuni telefonice.

2883

Cea mai fina crema pentru ghete

BANI și TIMP
căstigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Un pod peste Dunăre dela Vidin la Calafat?

O dorință bulgară

La serbarea inaugurală a nouei linii ferate din Bulgaria, Regele Boris a preconizat ideia unui pod între Vidin și Calafat, stăruind să demonstreze foloasele ce ar rezulta din mai repedea circulație între Bulgaria și România.

*

După sfârșitul solemnității bulgare, numeroase persoane, mai ales din intelectualitatea bulgară, au venit dela Vidin la Calafat, unde au fost primite cu prietenie.

In acest timp Regele Boris făcea o excursie pe Dunăre, iar când a ajuns în dreptul Calafatului, i s'a făcut o caldă manifestație de simpatie.

Când oaspeții bulgari s'au înapoiat la Vidin, câțiva calafeteni i-au întovărășit.

Autoritățile i-au primit bine. Cu acest prilej s'au rostit cuvântări din partea bulgarilor și din a românilor.

Improprietărirea sătenilor din Tereblecea (Bucovina)

Cernăuți, 5. — Cu o deosebită solemnitate s'a făcut azi dimineață împroprietărirea sătenilor din com. Tereblecea (Bucovina).

Guvernul a fost reprezentat prin ministrul Bucovinei și ministrul agriculturei, care a sosit ieri în localitate.

Domnul ministru Constantinescu a fost întâmpinat în gară de toate autoritățile.

EXTERNE

Ce se petrece în Germania

— Greva din industria metalurgică —

Berlin 5. — (Rador). — Indelungatele tratative care au avut loc la ministerul muncii pentru aplanarea conflictului din industria metalurgică au eșuat. Eri a isbucnit greva, la care participă 300.000 lucrători revendicând un salariu de 10.000 mărci pe oră cu sporirea automată în proporție cu viitoarele urcări ale costului vieței. La grevă au aderat și muncitorii din industria construcțiilor; sunt temeri că greva se va întinde și asupra altori ramuri industriale.

O amendă de treizeci miliarde de mărci

Berlin 3. — (Rador). — Se anunță că orașul Duisburg a fost condamnat pentru atentatul săvârșit împotriva trenului militar belgian, la o amendă de 30 miliarde mărci.

Mari scăderi la bursă

Berlin 5. (Rador). — Atât isbucnirea grevei metalurgice cât și ordinele guvernului prin care se interzic pe viitor operațiunile de bursă pe termen, au produs mari scăderi la bursă și o mare nesiguranță.

Situația politică

Berlin 5 (Rador) — In cursul zilei de ieri cancelarul a avut consfătuiri cu reprezentanții grupului social democrat din Reichstag și cu delegați ai sindicatelor muncitorești. S'a discutat situația generală politică și mai ales dacă în împrejurările de față ar fi oportună discuția parlamentară a situației externe. In mare majoritate s'a cerut evitarea unei astfel de discuții.

Joi dimineața se întrunește comisiunea parlamentară a afacerilor externe, Se afirmă însă că nu se vor discuta decât chestiuni externe fără importanță, lăsând la o parte chestiunea reparațiunilor și a ocupațiunii Ruhrului,

Reducerea numărului minsterelor în Italia

Roma 5. — După propunerea d-lui Mussolini consiliul de miniștri a decis ca toate serviciile ținând de ministerele comerțului industriei și agriculturei să fuzioneze într'un singur minister care va purta numele de ministerul economiei naționale.

Se pregătește o nouă lovitură monarhistă în Germania

In cercurile politice din Berlin a circulat de câteva zile svonuri că radicalii din dreapta proiectează o nouă lovitură, în scop de a desființa forma republicană a statului.

Ziarul „Germania" confirmă acest svon și invită guvernul și parlamentul să ia măsuri energice pentru apărarea republicei.

Atitudinea partidului socialist

Lafayette, 5. — Ziarul „Vorwerts" anunță următoarele: Comitetul diriginte al partidului socialist a hotărât să invite guvernul Reichu-lui să ia imediat și lămurit poziție contra politicei dinastice.

Chestiunea Tangerului Conferința dela Londra

Londra 4. (Rador). — Experții Angliei, Franței și Spaniei cari lucrează aci la rezolvarea chestiunii Tanger și-au întrerupt activitatea pentru câteva zile pentru a putea pune în curent guvernele respective cu rezultatul de până acum al tratativelor.

Lucrările Consiliului Ligei Națiunilor

Leafild 4. — Ziarele aprobă hotărârea consiliului Ligei Națiunilor care a decis să se facă o anchetă asupra administrațiunei regiunei Saar.

Cât privește celelalte chestiuni ce se află în programul consiliului ele sunt repartizate cam astfel: chestiunea Dantzig va fi referată unei Curți internaționale.

Neînțelegerea dintre Ungaria și România pare și ea a fi proprie unei hotărâri judiciare.

Rămâne chnstiunea dezarmărei, Este probabil ca reprezentanții britanic și francez, întruniți într'o comisie mixtă temporară, să se ocupe de acest subiect pentru a ajunge la o înțelegere la întrunirea pe care consiliul Ligei o va ține ulterior.

CASSA DE PASTRARE GENERALA S. A. ARAD

Autorizată a face schimburi de devize și valute.

Remiteri se fac in modul cel mai exact. 291

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2658

Gată

Societate de Asigurarea functionari posedand perfect romana, german si maghiara. Ofertele cu pretenti sub A. J. la administratia ziarului.
2920

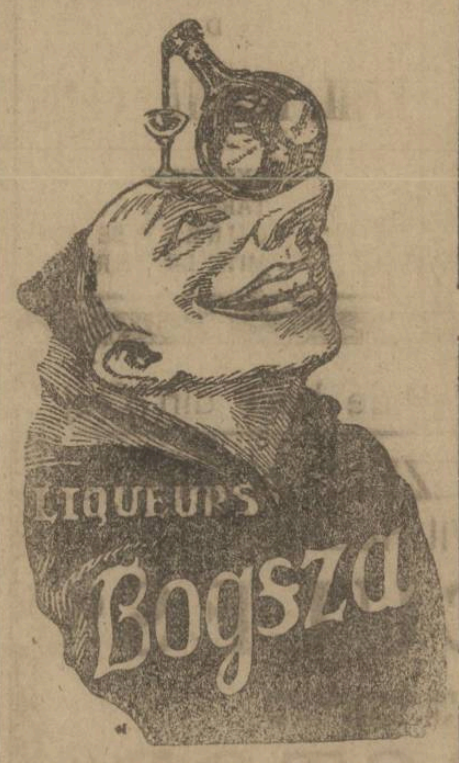

„Radio" 3533.
CAUTAM MAESTRU DE VAGOANE
având o experiență indelungată la reparatul vagoanelor de marfă și calătorii C. F. R.
Șef de exploatare pentru o fabrică de cherestea cu patru gatere, să aibă experiență și să cunoască bine technologia tăiatului lemnelor la gater și să fie iniciat și in convercializarea cherestelei.
Să recere cunoașterea limbii române. Ofertele conținând pretențiune de salar și activitatea desăvârșită până acuma sunt a se inainta în limba română adresa:
Creditul Technic Cluj. Cal. Victoriei 23.
2921

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Am pierdut

mai multe acte impreuna cu bilete de recrutare emis de Cercul de recrutare Cluj il declar nul in mana ori cui s'ar gasi

Szakács György
CLUJ, Str. Crisan 33.

Să vinde pentru cauze familiare un

edificiu de crisma

in legătură cu o prăvălie, care este situata pe un teren bun pentru circulație.
2915

Avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public că fabricatele noastre cunoscute și iubite de public, anume

curatitor de alama „Sidol“

albastreala „Azurol”

si praful de curatit parchet Sirax

Se vor pune în circulație în fabricate speciale pentru ROMÂNIA. Calitatea garantată din timp de pace.

Oferte vă face

„AZUROL“ fabrica chimica
ARAD, Str. Gen. Dragalina 8.

Fabrica principală

„SIEGEL & COMP“ Wiena

Filiale:

COLONIA, AMSTERDAM, FLORENTA, *TEPLITZ*, *SCHONAU*, BUDAPESTA, VARSOVIA, *AGRAM*.

„Sa ne ferim de contrafaceri“

BANCA AGRARA TIMISIANA S. P. A.

Centrala: TIMIȘOARA TELEFON: 6, 14-66, 16-74, 16-75.

Filiala: A R A D TELEFON: 800, 801, 803.

Autorizată a face schimburi de devize și valute.

Remiteri pentru streinătate se fac in cel mai exact mod.

Se ocupă cu ori ce afaceri bancare.

2919

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2905
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Am pierdut

mai multe acte impreuna cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj il declar nul in mana ori cui sar gasi

Ajtai Andor
CLUJ, Str. Ilea Macelar 25

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ
2782.
se face măriri de fotografii, retușări.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

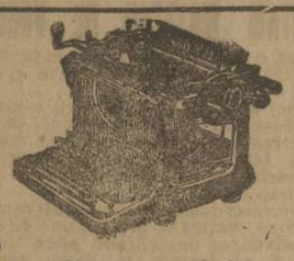

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

De vanzare doaua mori
cu motoare

Unu cu putere de 35 cai, doaua pietri, un teasc hidraulic pentru oleu si scarmanatoare de lana.
Al doilea cu o putere de 24 cai, ambele in stare buna.
Pot fi intrebuintate si pe loc sau se pot si demonta.

Adresa:
Khon plasa Hida, jud Cojocna, comunna Cuzaploc.

Grafis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătosă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mari asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 **Gratis**

Specialitatile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL
„HERCULES“
bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — și
„MONOSTOR“
bere deschisă mult apreciată

din cáuza calităților lor neintrecute s'au dovedit ca maroa cea mai superioară. :-: Se capătă pretutindeni.
2216

Cel mai nou tratament al sifilisului cu
„TREPOL“
si „NEO-TREPOL“ peparat cu baza de bismuth

Introdus de D-rii Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris, Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris
Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sani ar Român
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL“ și „NEO-TREPOL“ recidivele sunt excluse.

Reprezentanți generali pentru toată România Mare
„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI“ S. A.
Bucuresti B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

SACI, MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 841 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Marți 10 Iulie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

R CLUJ 1. 6679

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . 45 L

Ce e în stare să scrie un profesor universitar

In „Poporul Român," foaia din localitate a partidului țărănesc I. N. Ghiulea, profesor universitar, publică un articol prin care încearcă să explice țăranilor ce este „oligarhia românească". Și te-ai aștepta, de sigur, — dată fiind situația de profesor a autorului — ca articolul să cuprindă nu numai o metodică desfășurare de cunoștințe în legătură cu subiectul tratat, ci și o perfectă probitate de gândire pe care, dacă n'o are politicianul, trebuie neapărut s'o aibe profesorul. Te-ai aștepta, prin urmare, să găsești în acest articol nu numai respectul autorului față de calitatea sa de profesor universitar ci și respectul față de țăranii în mâna cărora e de presupus că va ajunge articolul.

Fără multă bătaie de cap însă, dl. N. Ghiulea trântește dintr'odată următoarea definiție a „oligarhiei românești".

„Prin aceste cuvinte se înțelege pătura conducătorilor țării noastre, acei puțini cari stăpânesc această țară, cari trăiesc din munca muncitorilor noștri și își fac bogății, nu din muncă, căci ei nu știu ce e munca, ci din stoarcerea și înșelarea celor mulți și din jefuirea averei obștești. Sunt acei puțini boieri cari pot face ce voiesc.... pot fura ori călca orice lege.... sunt acei cari se socotesc singuri civilizați în țara noastră și pentru cari țăranul este un animal puturos alături de care nu poate sta și pe care-l socotește ca rușinea neamului lui",

Lăsând la o parte stilul și mai ales greșelile de gramatică pe care dl. Ghiulea le săvârșește poate din motive de înaltă tactică țăranistă, întrebăm:

Aceasta să fie oare clasa conducătoare a României? Crede adică dl. Ghiulea cu tot dinadinsul că tot ce a produs până acum cultura românească poate să fie închis în definiția de mai sus?

Și dacă nu crede aceasta, cum să explicăm atunci faptul că un profesor universitar e în stare totuși să scrie asemenea năzdrăvănii într'o gazetă menită să facă educația politică a maselor țărăniști?

Explicația nu poate fi găsită de cât în credința pe care o au țărăniștii că lipsa de cultură a țăranului îngăduie totul: până și greșelile de gramatică ale unui profesor universitar.

Bizuindu-se deci pe starea de incultură a satelor noastre, D. Ghiulea și-a uitat de calitatea sa de profesor și doritor să tragă cât mai multe foloase politice de pe urma neștiinței țăranului, nu s'a sfiit să aștearnă pe hârtie stupidele rînduri cari au pretenția să zugrăvească pătura conducătoare a României.

Ce mai trebuie respect pentru adevăr? Ce mai trebuie onestitate de gândire? Ce mai trebuie simț de răspundere? Ce mai trebuie silința de a respecta limba și gramatica românească? Țăranul este incult, și la adăpostul inculturei lui un profesor universitar își poate permite să cugete ca un agitator de răspântie și să scrie ca un jandarm rural.

Dl. Ghiulea nu trebuie să uite însă că alături de d-sa și de țăranii pentru cari scrie mai e și „oligarhia" care o fi având ea multe păcate, dar are și o însușire: aceia de a nu răbda prostia, mai ales când o vede răsfățindu-se sub condeiul unui profesor universitar.

St. O. Iosif

S'au împlinit zilele acestea 10 ani, de când s'a încheiat pentru totdeauna viața adânc zbuciumată a acestui suflet profund onest și românesc, a acestui talent ce a stat necontenit în slujba simțirilor proprii.

Printre șovăelile multora din existențele noastre literare, viața lui Iosif s'a desfășurat ca un fir distinct, veșnic același.

Dintre acei cari la „Sămănătorul" au dat acum 20 de ani semnalul întoarcerii literaturii noastre la adevăr, la sinceritate, în folosul pentru neam și omenire, Iosif a fost unul dintre cei mai distinși, iar în același timp cel mai discret.

Dintr'un sat din Transilvania, unde bunicul său Iosif Omu se așezase emigrând din munții Pindului, tânărul Ștefan Iosif palid, slab cu plete lungi cu ochi mari și arzători după ce termină liceul, trecu Carpații spre București.

Chiar de la început poeziile sale publicate în „Viața" lui Vlahuță și Dr. A. Urechie fără primite cu simpatie și-i deșteptară o admirație prietenească în cercuri largi. Totuși el era nemulțumit de pribegirea lui prin țară, unde nu mai putea găsi liniștea sufletească pe care o părăsise în Ardeal.

Apăsat mereu de o singurătate sufletească pe care discreția, timiditatea fundamentală a temperamentului său o transforma într'o grea povară, Iosif prea închis în sine, prea atent asupra unei lucrări chinuitoare de elaborare a operii sale, St. O. Iosif a trecut prin lume singur, stimat, dar nu iubit, întovărășit de cele mai frumoase speranțe, dar nu de iluzii trandafirii.

De la „Viața" la „Literatura și arta română", apoi la „Sămănătorul", al cărui program de luptă națională și literatură îngrădea bine sufletul poetului ardelean, la „Luceafărul" și „Viața Românească", Iosif a purtat cele două aspecte ale talentului său: unul liric și altul epic. Lirica sa blândă, melancolică, duioasă, vibrând de mai multă simțire decât cea exprimată în cuvinte, asemănându-se cu a Liedurilor lui Heine și inspirația epică cântată atât în poeziile de avântată slăvire a trecutului, cât și în lumea basmelor noastre.

A fost de sigur un artist Iosif, dar în afară de artist am văzut în el și pe un apostol al neamului, un apostol foarte discret, liniștit, cu puternice momente de avânt, plecat înainte de vreme, tocmai atunci când talentul său căuta noui forme de expresie și noui izvoare de inspirație.

A plecat în sunetul ceasului de goarne și clopote, al mișcării de oaste pe toate drumurile țării, de fâlfâire a celor dintâi steaguri de luptă.

Inscripții

Fântânelele . . .

— Cu prilejiul sărbătoririi luptelor dela 1848. —

Odată în fiecare an, la 7 Iulie, ziua de Sânziene, un colț ascuns al munților Apuseni ia un aspect de sărbătoare măreață.

Nepoții vitejilor moți de odinioară, înfiorați de momentele înălțătoare ale trecutului, aleargă cu evlavie la Fântânele să aducă prinos eroilor, cari au pecetluit cu sângele lor ideea desrobirii dela 1848.

De atunci s'au scurs 75 ani . . . In locul acesta memorabil se află ruina unei pietre izolate, sub care dorm somnul de veci, rămășițele faimosului sbir Vasváry.

Momentele înălțătoare ce ne încătușează de acest colțișor de codru uitat, ne reamintesc de falnicul tribun N. Corches și de Pelagia Roșu, aceastä Jeana D'arc a Ardealului, care ocupă un loc măreț în Pantheonul istoriei anului 1848.

Dar cu părere de rău constată orice român că aici în acest loc însemnat pentru istoria desrobirei noastre, nu se înalță un monument cât de mic care să reamintească fiecăruia trecutul glorios al unui neam, ci doar ruinele unei pietre uitate, rămășiță de a vechei dominațiuni sub care se odihnesc frânturile armatei lui Vasvary.

Un monument cât de neînsemnat va ști să trezească fiori de mândrie în sufletul moțului, care este gelos de trecutul său.

Atunci la Fântânele ziua de Sânziene va fi adevăratul și marele prasnic al munților Apuseni iar în mijlocul rugăciunilor ce se vor înălța pentru odihna de veci a eroilor, acest monument în freamătul codrilor de brazi va spune tuturora povestea de jale și de mândrie a Moților...

Octavian Boeriu

Sfântul Scaun și problema Reparațiilor

Cercurile politice din Apus sunt încă sub impresia produsă de recenta scrisoare a Papei Pius XI privitoare la dificila de rezolvat problemă a reparațiilor.

Ziarele mari din străinătate, și în special cele franceze, consacră coloane întregi acestui eveniment și comentariile care însoțesc scrisoarea papală nu sunt de loc binevoitoare înaltului prelat.

Intr'adevăr Pius XI a crezut că are datoria în calitatea lui de păstor al creștinilor catolici, să adreseze popoarelor și guvernelor, îndemnuri și sfaturi asupra chestiei reparațiilor.

Scrisoarea adresată de el, secretarului său de stat, cardinalul Gasparri, se inspiră din acelaș spirit care a călăuzit pe Benoît XV în 1917, când acesta doritor de a vedea terminându-se războiul, ruga pe beligeranți să închee pacea. Animat de acelaș „spirit creștinesc care nu desparte exigențele justiției de acele ale carității sociale", Pius XI îndeamnă acum Germania și pe creditorii ei la o sforțare comună pentru a realiza „acea adevărată pacificare a popoarelor care este condiție necesară a resturnării economice".

Din nefericire, acestor demnuri papale, le lipsește exact cea ce lipsea și îndemnurilor pentru pace ale lui Benoît XV. Pontificele nu stabilește nici o răspundere, nici o datorie, evidentă de a supăra întrucâtva pe păcătos și în loc de a-i subordona iertarea de plata reparațiilor cuvenite, se mărginește să'i sugereze, cu multe preveniri și cu multa delicatețe, ideea de a face pe cât poate ca să se achite de obligații.

Intr'o frază imensă și încurcată ca însăși problema reparațiilor. Pius XI arată că sunt pagube foarte grele de reparat, că debitorul va trebui să facă dovadă de „o reală bună-voință" și că un acord echitabil și definitiv, bazat pe o judecată imparțială, va trebui să fixeze „limitele solvabilității acelui debitor care va trebui să dea creditorilor săi garanții proporționale cu importanța creianței lor". Papa încheie exprimându-și speranța că în cazul când lucrurile s'ar întâmpla astfel, ocupațiile teritoriale nu vor înceta să se reducă încetul cu încetul până la complecta lor desființare. Tot așa în 1917, Beuoit al XV-a sugera ca bază a negocierilor substituirea arbitrajului în locul înarmărilor, reparații reciproce, restituirea teritoriilor ocupate, comunitatea mărilor și recunoașterea câtor-va principii destul de vagi pentru a nu supăra pe nimeni. Cu toate solicitările confidențiale, Benoit al XV-a nu obținut dela Germani făgăduiala de a se restitui integral Belgia. Pius al XI-a nu va obține nici el dela Germania actuală recunoașterea plății integrale a pagubelor cauzate Aliaților, pentrucă nici el nu vrea să se pronunțe asupra vinei ei.

Benoit XV-a, uza de aceleaș menajamente pe lângă cotropitorii Belgiei, ca și pe lângă victimele invaziei. El nu îndrăznea să pronunțe nici condamnarea, nici să impue o ispășire. El plângea și se ruga. El nu putea să fie ascultat de niște oameni înverșunați cari nu regretau decât că nu și-au realizat planul și cari vroiau nu numai să scape de urmările crimelor lor, dar să păstreze încă și avantagii.

Cuno, Rosenberg, Stinnes și tovarășii vor vedea în scrisoarea papală numai un nou mijloc de a contesta obligațiile stipulate în tratatul dela Versailles. Ei vor reclama acea „judecată imparțială, care, în gândul lor, trebuie să reducă datoria Reichului, după capacitățile lui de plată. Ori, ei au dus cu premeditare Germania la stare de faliment, tocmai pentru ca să nu plătească atât cât îi fusese impus. Cum ar putea atunci o „judecată imparțială" să fixeze limitele solvabilității Germaniei?

Tot așa, atât timp cât Wilson declara că nu dorește să aprofundeze responzabilitățile din 1914 și să mulțumea să intervie doar cu mașina lui de scris, popoarele de pradă își purtau capul sus și își băteau joc de toate intervenirile.

Ei nu revenirä la alte sentimente decât după intervenția militară din 1917. Chestia reparațiilor se pune în 1923 ca și atunci aceea a păcii.

Debitorii nu se vor hotărî să plătească decât fiind constrânși. Apelurile efectuoase și binevoitoare vor rămâne zădarnice. Pentruca apelul lui Pius XI. să fi avut șansa de a fi ascultat, trebuia ca el să cuprindă câteva fraze energice asupra strictei obligații de a se repara pagubele cauzate. Germanii se tem că opinia publică să nu se întoarcă împotriva lor și de aceea ei cheltuesc mulți bani pentru o induce în eroare.

Intervenția Papei în chestia Reparațiilor va rămâne deci nulă în rezultate în această privință. Ea nu va fi avut alt rezultat decât doar să nemulțumească pe credincioșii catolici din Franța și din Belgia.

O nouă intervenție a Vaticanului

Berlin, 7. — Se anunță din Roma că Vaticanul a însărcinat pe reprezentanții săi din Paris și Bruxelles să intervină pe lângă guvernele respective în numele Papei, spre a nu se lua în teritoriile ocupate noui măsuri restrictive, cari ar putea agrava situația.

INFORMATII

— **Intrunirea comitetului partidului maghiar.** Comitetul executiv al partidului maghiar, se întrunește Joi, 12 Iulie la Cluj, pentru a discuta unele chestiuni urgente.

*

După serbările comemorative dela Sibiu dl gen. Averescu însoțit de către dl Goga va merge la Oradea-Mare, unde în ziua de 16 Iulie crt., va avea loc o întrunire a partidului poporului.

— **Târgul de animale.** Ministerul de domenii a aprobat deschiderea următoarelor târguri de animale: două târguri de animale în comuna Cornățel (jud. Sibiu) la 30 Martie și 9 Iunie. Două târguri de animale și mărfuri în comuna Bacia (jud. Hunedioara), la 21 Aprile și 15 Septembrie și un târg săptămânal de vite și mărfuri în aceiaș comună în ziua de Marți.

— **Excursia unor studenți polonezi în România.** Un grup de studenți polonezi vor face în cursul lunei August o excursiune în România. Studenții vor fi însoțiți de câțiva profesori de universitate din Lemberg, Cracovia și Varșovia și vor vizita regiunea noastră petroliferă, Ardealul și portul Constanța.

*

— D-l Al. Constantinescu, ministrul agriculturei, va supune în primul consiliu de miniștri un jurnal pentru deschiderea unui credit din care să se vină în ajutorul sătenilor, ale căror vite au avut mai mult de suferit pe urma muștei columbace.

Creditul se va distribui în raport cu numărul vitelor omorâte de această muscă.

— **Uniunea Chiriașilor,** sesizată de repetatele plângeri ale membrilor săi, cu privire la taxele comunale și la impozitele comunale ce se proectează a delegat o comisie compusă din dnii dr Partenie Dan, dr Iosif Spitzer, D. Moga, Iuliu Popescu și Adonis Popov, care să ia contact cu dl Primar pentru a studia împreună chestiunile de mai sus.

— **Comemorarea lui Șaguna.** La serbările semicentenarului morții mitropolitului Andrei Șaguna, cari vor avea loc la Sibiu și Rășinari în ziua de 12 Iulie, vor lua parte Suveranii și toți membrii guvernului.

Ministerul comunicațiilor a acordat o reducere de 75 la sută pe căile ferate tuturor acelora, din orice parte a țărei, cari vor asista la serbările semicentenarului lui Șaguna, din zilele de 11 și 12 Iulie, la Sibiu și Rășinari.

— **Plata pământurilor celor expropriați.** „Monitorul Oficial“ cu data de 7 Iulie promulgă decretul în virtutea căruia se deschide pe seama Ministerului agriculturii și domeniilor un credit extraordinar rambursabil în sumă de 20.000.000 lei, necesar pentru plata arenzii cuvenite la 2 Maiu a. c. proprietarilor expropriați.

Acest credit se va acoperi din încasările ce se vor face dela săteni.

— In orașul Lugoj s'a înființat un barou pentru advocații din circumscripțiunea tribunalului Lugoj.

D. Nicolae Iossovitz, președintele trbunalului Lugoj, a fost delegat sa convoace adunarea generală necesară pentru constituirea baroului Lugoj.

— **Congresul învățătorilor ardeleni.** Pentru congresul învățătorilor din Transilvania, Banat, și Crișana, ce se va ține în zilele de 5, 6, și 7, August a. c. în Arad, Ministerul comunicațiilor a acordat o reducere de 75 la sută pe căile ferate.

*

— „Reuniunea Română de lectură“ din Timișoara își serbează în 15 Iulie a. c. în cadrul unor mari festivități jubileul de 50 ani dela înființare. Va avea și concursul artistic al societății corale „Carmen“ din București. Venitul curat este destinat pentru fondul de zidire al Casei Naționale din Timișoara.

— **Vacanța la judecătoriile din Cluj.** La judecătoriile din Cluj vacanța de vară se începe la 15 Iulie. Judecătorii pleacă aproape toți în concediu de 6 săptămâni. Nu se vor mai judeca în acest interval decât chestiunile foarte urgente.

*

— La Southampton, în Englitera, se inaugurează zilele acestea vaporul „Leviathan“ unul din cele mai mari vapoare din lume. E prima călătorie pe care vasul o face la New-York.

Societatea „United States Line“ (Linia de navigație a Statelor Unite) a invitat presa mondială la această solemnitate.

Din partea oficialității române au plecat domnul R. Franasovici, secretarul general al Ministerului de interne și domnul Oțărașu, directorul serviciului emigrărilor.

— **Concursurile pentru școlile militare de infanterie.** Concursul pentru ocuparea locurilor vacante la școlile pregătitoare de infanterie va începe în ziua de 5 August 1923 și se va ține: La Iași în localul liceului militar; la București în localul școlii pregătitoare de ofițeri No. 1 (str. Izvor No. 145); la Sibiu în localul școlii pregătitoare de ofițeri de infanterie No. 2.

La fiecare din aceste școli va funcționa câte o comisiune compusă din un general, președinte și 4 ofițeri superiori, membrii, un căpitan secretar.

*

— Se înființează pe ziua de 1 Septembrie 1923, un post de învățător, pentru ca copii de români în vârstă de școală din Abramul-de-Sus, județul Bihor, să aibă unde învăța.

— **Intre minoritatea maghiară dela noi și cea din Cehoslovacia.** La Lugoj apare, de câtva timp, o revistă bilunară intitulată „Minoritatea Maghiară“. Este redactată de aceiași publiciști și oameni politici maghiari, cari scot, tot la Lugoj, în limba românească, ziarul „Glasul Minorităților“, despre care s'a vorbit deja prin ziarul nostru.

Acum cetim în ziarul „Pragai Magyar Hirlap“, un mare cotidian maghiar din Cehoslovacia, că mai mulți conducători politici ai minorității maghiare de acolo, precum și o seamă de publiciști maghiari din Cehoslovacia, sunt hotărâți să stabilească legături mai strânse cu cei dela „Minoritatea Maghiară“ din Lugoj, organul acesta de publicitate urmând să fie organul minorității maghiare din Republica vecină.

— De vânzare mobilier antic, vitrine, masă de scris, bibliotecă de cărți, ceas. Strada Regală, No. 27.

Presa maghiară

— Parlamentul ziariștilor maghiari —

„Presa scrisă ungurește a Ardealului, astăzi mai mult ca ori când, e conștiința vie a maghiarimei rămase aici, care e cedincoasă pământului și vrea să rămână credincioasă idealurilor propagate de bărbații rari ai omenirei în scopul de-a ajunge la o cât mai mare fericire omenească“.

„In cadrele unor înălțătoare serbări muncitorii condeiului, au vestit astăzi în Arad cu puterea cuvântului, că și între granițele schimbate popoare muncitoare au interese comune, și elementelor intelectuale le revine greaua misiuue, ca din cloaca politicianismului de meserie și a diplomației zângăitoare de arme să scoată comoara scumpă a înfrățirii și bunei înțelegeri între popoare“.

Situația presei minoritare e grea. Pe de-oparte bănueli neîntemeiate și pretenții irațională iar pe de altă parte răni încă netămăduite și noui nevoi, îi îngreuiează scrisul. Neîncrederea pe de-oparte, îngrijorarea pe de altă parte, face pe oameni să nu citească șirele, ci, între șire. Va trebui să se convingă însfârșit toată lumea, că presa maghiară n'are ce să spună între șire“.

Congresul dela Arad, ar însemna așadar o epocă nouă în viața presei maghiare? Ne bucurăm căci dorim și noi aceasta. Când nu se va mai scrie nici-un neadevăr despre statul român și organele lui, când neadevărurile strecurate involuntar se vor rectifica și când nu se vor mai batjocuri instituțiile românești, atunci, în ziarele maghiare nu vom mai citi printre șire.

E o condiție indispensabilă, pentru-ca lumea să considere munca presei ungurești drept o muncă de consolidare. Așa, se va dovedi, că la congresul dela Arad nu s'au spus numai fraze, iar representanții presei române la acel congres nu vor avea motiv să regrete solidarizarea lor cu representanții presei maghiare.

O știre senzațională.

Intr'unul din numerele trecute „Ujsag“ publică senzaționala stire, că lucrările pentru clădirea nouei catteerale ortodoxe nu vor mai continua, pentru-că între altele, biserica română greco-catolică a ridicat protest contra clădirei acestei biserici. O știre, pe cât de senzațională, pe atât de absurdă. Ne mirăm, cum s'a putut inventa această știre. Nu putem să dăm, decât un singur răspuns: dorința de-a vârî vrajba între Români a aprins fantazia vre-unui obscur reporter.

Pentru a inventa o știre de acest fel e nevoie de o mare doză de îndrăzneală, cea-ce nu lipsește confraților dela „Ujsag“. Totuși, redacția acestui ziar ar trebui să înțeleagă, că a mers prea departe. Astfel de neadevăruri nu se pot spune, fără să se facă rectificarea cuvenită. Credem, că ziarul „Ujsag“ are un director, ori cel puțin un șef-redactor. Iar acesta e în măsură să facă cercetările de rigoare asupra felului cum s'a putut strecura în coloanele ziarului sensaționala știre, care e o adevărată inzultă la adresa bisericii române greco-catolice. Ori „Ujsag“ are și dreptul de-a insulta pe . . . români?

Curierul spectacolelor

Luni: MAZURCA ALBASTRĂ (a 22 oră. Ca oaspe Andrei Tolnay. Prețuri de premieră. Seria 468).

Marți: SUB MUNȚI. (Ultima reprezentațiune de stagiune al ansamblului de operă. Prețuri de premieră. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid. Seria 469).

Mercuri: DAMA IN BRAELINA (a 6 oră. Ca oaspeți Andrei Tolnay și Pinter Böske. Prețuri ridicate. Seria 470).

Joi: PASĂREA DE AUR (a 10 oră. Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 471).

Vineri: LOCOTONENTUL FLUTURE (operetă. Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 472).

Sâmbătă: PRINȚUL BOB. (Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 473).

Duminecă, orele 11: MATENEUL LITERAR A LUI FRIEDRIC KARINTHY ȘI DESIDERIU CONSTOLANYI. (Prețuri de premieră. Seria 474).

Duminecă, matineu: BAJADERA (cu Ildiko Kolbay, Somogyi, Viragh, Ekecs. Prețuri obicinuite. Seria 475).

Publicatiune de licitatiune

Se aduce la cunostinta generale, ca in ziua de 3 August 1923. oarele 11 a. m. se va tinea licitatie publ ic cu oferte inchise, pentru darea in intrepiindere a lucrarilor de complectare a cladirei Institutul de Ora din Cluj si anume: Lucrari de pamant zidarie lemnarie etc.

Ofertele se vor inainta pana ziua de *3 august 1923. oarele 11 a. m. la Divizia Technica Igienica din Strada Memorandului Nr. 1. Cluj* cand ele se vor deschide.

Fiecare Ofertant va depune 4% garantie provisorie in efecte de stat din suma totale a ofertei sale. Aceasta garantie va intregi o la 6% inainte de incheirea kontraktului, dupa suma oferite drept garantie definitiva.

Pentru toate licitatia si pentru exekutarea lucrarilor sunt in vigoare art. 72—85 a leg. cont. cond. generale pentru lucrari publice si caetul de sarcine, pentru executarea cladirilor.

Planurile devizul original, kaetul de servini si conditiunile generale se pot vedea la Divizia technica in oarele de lucru si tot acolo se dau lamuri mai detailate.

Director Regional: *Dr. Gane* m. p.

Sef. Diviziei Techn. in lichidare: *Inginer Ivanescu* m. p.

2925

CASSA DE PASTRARE GENERALA S. A. ARAD

Autorizată a face schimburi de devize și valute.

Remiteri se fac in modul cel mai exact. 2918

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent, pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.** 2647

Intre țărăniști și partidul național

— Cearta continuă cu o vehemență mereu sporită —

Campania țărănistă din Banat împotriva partidului național

Ca urmare a ruperei tratativelor de fuziune, țărăniștii au întreprins o campanie politică din-coace de Carpați pentru a'și creia organizații.

Inceputul l'au făcut în Banat, unde grație industriei se găsesc centre muncitorești pe care d-nii Lupu și Mihalache nădăjduesc să le convertească mai ușor la programul bolșevic.

Evident că venind în centre muncitorești țărăniștii noștri s'au crezut abili înfățișându-se ca nestrămutați adepți ai luptei de clasă.

Dar înfățișându-se astfel, ei erau nevoiți în acelaș timp să lovească în partidul național, explicând că fuziunea nu s'a putut face din cauză că între „democratismul" lor înaintat și între partidul național „fantoșă a trecutului", nu se putea găsi teren pentru o fuziune. Cum însă unii membrii ai partidului național sunt câștigați deja pentru ideile d-lor Lupu și Stere și prin urmare inatacabili, oratorii țărăniști dela Reșița, Vărădia etc. n'au prea atacat întreg partidul național ci numai pe conducători și cu deosebire pe d-nii Maniu, Cicio Pop, Vaida și Mihai Popovici.

La atacul țărănist, evident, naționalii nu puteau rămâne tăcuți și aceasta cu atât mai mult cu cât ei privesc cu necaz și cu o îngrijoare, pe care mărturisim că, ni-o putem explica deși n'o împărtășim câtuși de puțin, fiindcă credem că agitația demagogică nu mai are succes astăzi și cu deosebire în Ardeal, — organizarea țărăniștilor aci.

La ofensiva țărănistă, partidul național a răspuns prin toate foile sale, începând cu „Patria" și sfârșind cu „Gazeta Transilvaniei", atacând la rându-i cu violență pe țărăniști pe cari i-a denunțat ca demagogi și turburători ai ordinei actuale.

Față de aceste răspunsuri, „Aurora" a intrat și ea în horă, sau mai bine zis în păruială.

Intr'un lung, foarte lung și plictisitor articol, care este o replică la un articol al „Patriei", ziarul bolșevicilor noștri după o serie de ironii la adresa partidului național, îl acuză pe acesta că ar fi și partidul țărănist tot un partid de clasă și adaogă.

„Ei bine, partidul țărănesc are curajul să privească lucrurile în față și în loc să se ascundă după deget (aluzie delicată și transparentă la sinceritatea politică națională) — să mărturisească un adevăr banal dar supărător: suntem partidul claselor muncitoare, partidul proletariatului agricol, industrial etc.

Acestea se spun în pagina întâia a „Aurorei".

In pagina a II-a se publică darea de seamă a întrunirii țărăniște dela Vărădia.

Aci a vorbit părintele Ion Mioc și drul Lupu.

Ambii au cerut ca „partidul național să se epureze de elementele-i antidemocratice cari au împiedecat fuziunea respingând principiul luptei de clasă".

A mai vorbit și dnul Ion Teicu, din partidul național care declară că țăranii cer fuziunea partidului național cu țărăniștii pe temeiul principiilor țărăniste și propune convocarea unui congres care să desbată chestiunea fuziunei.

Din cuprinsul cuvântării Dlui Ion Teicu, fruntaș național-ist din Banat, se vede că țărăniștii au reușit să rupă pe ici pe colo câteva elemente din partidul național. Printre aceștia este și domnul Ion Teicu, a cărui trecere pe față la țărăniști se va face desigur în curând dacă nu s'a făcut încă.

Dar n'am terminat. In pagina III oficiosul partidului țărănist mai are încă un articol, scris cu litere cursive, articol care nu e dela început și până la sfârșit decât o însăilare de ironii la adresa „Patriei" și a partidului național.

Polemica se înteține deci și ia înfățisarea unui strașnic început de târnuială spre marea desnădejde a dlor Honigman și Rosenthal.

Un succes al României

Chestiunea exproprierei terenurilor optanților unguri din Ardeal

Se știe că guvernul maghiar a supus judecății Ligei Națiunilor chestiunea exproprierei moșiilor optanților unguri din Ardeal.

Magnații maghiari cari sunt astăzi la conducerea statului ungar nu se pot împăca cu ideia exproprierei fiindcă ei sunt în cea mai mare parte direct și personal interesați în exproprierile din Ardeal prin latifundiile pe cari le posedă. Ei pretind să fie mai bine tratați decât chiar supușii români. Intelege oricine cât de ridicolă este această pretențiune.

Consiliul Ligei Națiunilor luând în discuție litigiul româno-ungar a adoptat moțiunea reprezentantului Japoniei, Adatchi, prin care se dă satisfacție totală punctului de vedere românesc.

Ungaria, care era reprezintată prin contele Apponyi omul politicei maghiare de desnaționalizare de odinioară, a refuzat să primească soluțiunea dată de Consiliul Ligei Națiunilor, refuz platonic însă și care trădează dezamăgirea guvernului maghiar.

Se știe că ungurii au folosit toate influențele de care se bucură și au făcut o intensă propagandă împotriva României în chestiunea aceasta. Cu toată dreptatea pe care o aveam, trebuie să ne mărturisim mulțumirea pentru succesul obținut de țară. El dovedește că în ciuda operei de propagandă făcută de unguri contra noastră, România se bucură de același prestigiu în concertul puterilor mondiale.

Magnații și poporul maghiar

Reflexii în legătură cu testamentul baronului Josika

Zilele trecute s'a deschis testamentul baronului Josika, a cărui moarte a însemnat un doliu pentru lumea maghiară. Ziarele ungurești au apărut atunci cernite; articole ridicau în slăvi calitățile defunctului și mărturisiau cu o adâncă durere pierderea mare pe care o suferise maghiarimea din Ardeel prin moartea baronului Josika.

Iată acum s'a deschis testamentul baronului Josika, a cărui avere întrece formidabila cifră de 4 miliarde. Toată lumea se aștepta ca din imensa-i avere baronul Josika să fi lăsat sume importante pentru fundațiuni culturale sau de binefacere. Ei bine, baronul Josika nu s'a gândit nici o clipă la nevoile populațiuni maghiare, ale cărei interese zicea că le apără și ale cărei aspirații afirma că le reprezintă. Din fabuloasa-i avere, el n'a lăsat o lăscae pentru cultura maghiară sau pentru poporul maghiar din Ardeal. N'a lăsat nimic dintr'o avere adunată prin stăduința și prin suferința mulțumilor maghiare și românești din Ardeal și Ungaria.

Dacă un om de afaceri sau un mare bancher ar fi făcut ceace a lăsat baronul Josika, gestul de dispreț pentru nevoile și interesele poporului, ar fi putut fi trecut cu vederea.

Dar din partea unui om care a jucat un rol de seamă în viața publică a maghiarimei din Ardeal, care a voit să treacă drept reprezentantul lumii maghiare de aci, care a vorbit totdeauna în numele ei și s'a erijat conducător politic al acestei lumi, gestul dovedește că între magnații cari au stăpânit, au exploatat și încearcă încă să exploateze dorințele și necazurile populațiunei maghiare și între acest popor exploatat și înșelat în fiecare clipă, n'a fost nici o legătură.

Nu interesele sau aspirațiile maghiare le apără acești magnați, în Ungaria sprijinind regimul de teroare și reacționarism al lui Horthy, iar în țările succesoare propagând ura și iredentismul. Prin acțiunea lor ei se străduesc să înșele populația maghiară, întorcându-i ochii către orbitoare mirajuri, pentruca nesupărați să-și poată vedea de interesele clasei lor dominatoare și să stăruiască a beneficia de privilegiile trecutului.

Testamentul baronului Josika este o dovadă de câtă iubire și înțelegere pentru nădejdile și necesitățile poporului maghiar sunt în stare nobilii unguri, dacă șeful casei magnaților și unul dintre cei mai reprezentativi oameni ai nobilimei maghiare, nici nu s'a gândit măcar să destine o cât de mică parte din uriașele-i bogății pentru nevoile culturale și naționale ale poporului maghiar.

Simpatia țărăniștilor dela noi pentru Stambuliiski și comuniștii bulgari continuă

Pe zi ce trece noul guvern bulgar descoperă firul relațiilor dintre comuniștii bulgari și cei ruși, evidențiând în același timp și modul cum conlucrau comuniștii bulgari cu fostul guvern Stambulinsky.

Oficiosul guvernului bulgar „La Bulgaria" arată într'un număr recent cum într'o adunare, când comuniștii bulgari discutau raportul comisarului sovietic Zinovieff, unul din delegații bulgari în comitetul executiv al Internaționalei comuniste, Kolaroff a pronunțat un discurs din care reiese că partidul comunist bulgar a sprijinit politica lui Stambuliisky.

Kolaroff a arătat cum pe chestiunea agrară s'a putut să se realizeze un front unic între țărăniștii bulgari și comuniști. Apoi cum a ajutat guvernul lui Stambuliisky împotriva partidelor burgheze, responsabile de războiu și împotriva încercării lor de a lua puterea, ca și împotriva vrangheliștilor.

Era chiar pe cale schimbarea dictaturei țărănești, într'o dictatură țărănească muncitorească.

E explicabil deci, de ce țărăniștii noștri, care se conduc după principiile anarhice ale vecinilor de peste Nistru au arătat atâta simpatie guvernului Stambuliisky și mult cântatei Internaționale verzi.

Această simpatie vădită continuă și acum când presa țărănistă trecând cu vederea știrile false pe care le colportează peste Dunăre prietenii lor, ca acea publicată mai zilele trecute în ziarul „Dnevnic".

Presupusele lupte crâncene între trupele române și cele bolșevice la Nistru, înfrângerea rezistenței românești de către armata roșie și trecerea acesteia în Basarabia, știrii din domeniul fanteziei, desigur că nu pot decât să bucure pe dnii Dr Lupu și Mihalache.

Numai de nu ne-am pomeni într'o bună zi că actualul guvern bulgar, va găsi trecut prin actele fostului premier și numele Dlor.

Solemnitatea de la Școala militara de Artilerie Timisoara

In ziua de 2 Iulie a. c. a avut loc la Școla militară de Artilerie, solemnitatea înaintării elevilor absolvenți ai școalei, la gradul de sublocotenent.

In prezența dlui General Referendaru, inspectorul general al Artileriei, a d-lui Colonel Alexandrescu, Lt-Col. Georgescu Rion, Lt.-Col. Bardescu, și a tuturor ofițerilor profesori și instructori din cadrele școalei, cât și din garnizoană. s'a citit Decretul Regal, de înaintare pe ziua de 1 Iulie 1923 promovației 30-a din Artilerie.

A urmat o impunătoare defilare în sunetele fanfarei. Ținuta desăvârșit de îngrijită și corectă a nouilor sublocotenenți a impresionat foarte mult.

Banchetul a fost dat în localul Școalei speciale de Artilerie la care au toastat dl. General Bădescu, dl Colonel C. Alexandrescu, comand. Școalei militare, și noul sublocotenent Miclescu din partea promoției.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eoecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru înnotatori liberi și cari învață înnotatul.

Deschis dela 7 oare dimineața până la 8 seara

33 Lloyd 1632

RULIMENȚI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Excursiunea elevelor Cursului Comercial de fete din Cluj

In zilele de 22—26 Iunie elevele Cursului Comercial de fete din Cluj au făcut o excursiune la Tg.-Ocna şi împrejurimi, sub conducerea Doamnelor Profesoare Elena Voiteşti şi Olivia Triff.

Elevele au stat 4 zile în Tg.-Ocna şi au vizitat diferite localuri interesante: Comăneşti cu minele de cărbuni şi cu instalaţiunile moderne de transport, încărcare şi descărcare a cărbunilor. Dofteana cu puţurile de petrol, şi cu galeriile pentru exploatarea acestuia (unica instalaţie de acest fel în România, pusă sub conducerea dlui director Frich, model luat de la Pechelbroun din Alsacia); rafinăria de la Oneşti; Salinele din Tg.-Ocna; Băile Slănic; schitul Măgura şi cimitirul eroilor căzuţi în luptele de la Cireşoaia.

Excursionistele au fost găzduite la Orfelinatul Societăţii „Ocrotirea Orfanilor de războiu" pus sub conducerea domnului Botez, profesor la Gimnaziul din Tg.-Ocna. Au rămas foarte plăcut impresionate de atmosfera de blândeţă ce domneşte acolo de vioiciunea copiilor şi de simţul lor de datorie.

Este de observat încă disciplina şi curăţenia exemplară ce domneşte în acest institut, precum şi viaţa activă ce duc copii, fiind întrebuinţaţi la tot felul de lucrări potrivite cu vârstă şi priceperea lor.

Acest orfelinat ar putea servi model la multe altele şi vezi cu bucurie ce mult se poate face când lucrează cineva cu tragere de inimă. Felicităm din toată inima Comitetul Regional care are în frunte pe Principesa Ghica-Comăneşti, iar ca vice-preşedinte pe domnul Dr. Beraru, precum şi pe harnicul şi devotatul director.

Excursionistele au mai găsit acolo un om bun cum nu se găsesc mulţi: pe domnul inginer Munteanu, proprietarul întreprinderilor petrolifere dela Dofteana şi Moineşti. Domnia-Sa le-a pus la dispoziţie parcul său pentru a lua acolo masa pregătită tot la dânsul; trăsuri pentru transportul în diferitele localităţi, iar personalul său le-a condus peste tot, dându-le explicaţiile necesare. Nici pentru trăsuri, nici pentru masă, excursionistele (20 la număr) nu au cheltuit nimic în tot timpul şederii lor acolo. Frumoasa faptă a domnului Munteanu merită toată lauda şi ne-ar plăcea să vedem pe mulţi făcând ca dânsul.

Scrisori din Satu-Mare

O societate studenteasca model

Lupta pentru românizarea unui judeţ înstreinat — O activitate prodigioasă — Reprezentaţii româneşti şi înfiinţarea de biblioteci în jud. Satu-Mare

Printre multele societăţi studenţeşti cari precum se ştie s'au înfiinţat pentru a contribui la ridicarea nivelului cultural al satelor, se distinge Societatea „Junimea Sătmăreană" a studenţilor din jud. Satu-Mare.

Dată fiind situaţia expusă a acestui judeţ, ne bucură foarte mult că chiar lângă frontieră sunt studenţii cari luptă dârz şi desinteresat pentru luminarea poporului.

Condusă de Dr-ul Mihail Albu, a înfăptuit şi în trecut multe lucruri frumoase arătate la timp de noi. In afară de activitatea din trecut avem acum de înregistrat înfiinţarea încă a trei biblioteci poporale, în comunele de lângă frontieră; Sanislău, Mădăraş şi Bătarci.

Turneele culturale continuă şi ele cu asiduitate. Cei 85 membri ai „Junimei Sătmărene" cutreeră neobosit satele din judeţ ţinând diferite conferinţe instructive. Echipa diletanţilor va da în vara aceasta reprezentaţii teatrale în diferitele oraşe înstreinate ale judeţului precum şi în Maramureş. Primele reprezentaţii vor avea loc la Satu-Mare, în ziua de 14 Iulie când se va reprezinta o mică comedie în cadrul unui concert cu un ales program, şi în 15 Iulie când se va reprezinta comedia „Cinematograful" tot în cadrul unui concert.

In 19, 20, 21 Iulie se vor reprezenta aceleaşi piese la Sighetul Marmaţiei, unde se va mai reprezenta şi „Heidelbergul de altă dată". In restul vacanţei se vor aranja turnee culturale în comunele şi oraşele mai mici din judeţ.

La serbările culturale aranjate de această societate va participa şi dl Inspector general Şt. Şoimescu, ca reprezentant al ministerului cultelor şi artelor. Pentru ca turneele să aibă succesul dorit şi pentruca societatea să poată călători fără prea mari cheltueli, dl ministru al comunicaţiilor, General Moşoiu, — care este membrul de onoare al acestei societăţi — a acordat membrilor ei o reducere de 75 procente pe căile ferate pentru toată durata turneelor.

Activitatea acestei societăţi pentru romanizarea judeţului Satu-Mare, va da roade îmbelşugate dacă va mai lucra mai departe însufleţită de acelaş idealism de până acum.

Activitatea ei este şi un exemplu pentru celelalte societăţi studenţeşti despre cari am dori să putem scrie aceleaşi lucruri frumoase.

Sfinx.

Caută

Societatea de Asigurare functionari posedand perfect romanaa, german si maghiara. Ofertele cu pretenti sub A. J. la administratia ziarului. 2920

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Intâmplări din Cluj

Marele incendiu din str. Nouă

Vineri după amiază, un mare incendiu s'a declarat la locuinţa dlui Bany Ştefan din strada Nouă No. 9. Focul fiind alimentat de un vânt puternic, a mistuit complect casele cu No. 9 şi 11 de pe acea stradă, cauzând tot odată pagube însemnate imobilelor vecine.

La faţa locului au sosit imediat pompierii comunali, ale căror încercări au fost însă tot timpul complect paralizate din cauza lipsei de apă.

Reprezentanţii autorităţilor deschizând o anchetă, au stabilit că focul a luat naştere din grajdul caselor cu No 9, unde nişte copii au fumat lângă ieslele pline cu fân.

Pagubele se ridică la suma de 800.000 lei.

Autorităţile continua ancheta.

Prinderea unei periculoase bande de hoţi.

In numeroase rânduri diferiţi comercianţi din localitate s'au plâns poliţiei centrale că din când în când în magazinele lor simt lipsa unor însemnate cantităţi de mărfuri.

Agenţii poliţieneşti Ion Fătu şi G. Mihaiu luând cazul în cercetare, după îndelungate imvestigaţii au reuşit să descopere pe hoţi în număr de patru, cări lucrau de multă vreme fără a fi turburaţi de cineva.

Cei patru hoţi sunt servitorii: Fodor Dionisie dela librăria Boros din str. Regele Ferdinand, Sederieşy Franciar dela magazinul de coloniale Fraţii Leib din Piaţa Mihaiu Viteazul, Ludovik Alexandru dela sticlăria „Kerekes" din str. Regele Ferdinand 4 şi Sandor Josef dela sticlăria „Auslender" din Piaţa Mihaiu Viteazul No. 39, cari până în prezent au furat o însemnată cantitate de marfuri dela stăpânii unde serveau fiecare şi pe cari mărfuri le depozitau apoi la locuitorul Szőke Mihail din str. Haşdeu No. 12, unde făcându-se o percheziţie, s'au găsit mari cantităţi din mărfurile furate, cari au şi fost imediat confiscate.

Crima din Mănăştur.

Eri dimineaţa pela oarele 4, locuitorul Felecan Vasile zis Jedu se întorcea spre locuinţa-i situată pe una din uliţele Mănăşturului.

La un moment dat, pe când trecea pe strada Lingurarilor a fost atacat pela spate de către o ceată de derbedei, cari l'au trântit la pământ cu o lovitură de par, apoi l-au înjunghiat cu cuţitele şi lovit cu ciomegele în aşa fel încât celor ce i-au sărit în ajutor le-a trebuit multă vreme până să ştie dacă mai trăeşte sau nu.

Criminalii, după săvârşirea odioasei lor fapte au dispărut.

Anunţându-se autorităţile, la faţa locului au sosit ofiţerul de sergenţi Morar şi sergentul Iepure Vasile cari au dispus imediat transportarea victimei la spital şi deschiderea unei anchete.

In timpul cercetărilor s'a stabilit că din ceata criminalilor făcea parte şi un oarecare Alexandru Vasile care era certat cu Jedu de mai mulţi ani.

Poliţia caută pe criminali. Starea victimei e disperată şi nu sunt speranţe că va scăpa cu viaţă.

Moarte subită.

Zilele trecute, pe când vizitiul Gheorghe Vas din serviciul firmei „Molnar şi Pintea" din localitate conducea o trăsură pe str. Mico, prin dreptul casei cu No. 33, i-a venit rău şi a căzut pe pavaj, unde a rămas mort.

Poliţia făcând cercetări a stabilit că numitul suferea de cord.

Cadavrul a fost trimes la morga Clinicelor pentru autopsie.

Citiţi „Infrăţirea"

Serbarea şcolară din Gheorgheni

— Incheierea anului şcolar la liceul „Sf. Nicolae —

In ziua de 4. Iulie a. c. s'a făcut într'un mod cu totul strălucit încheierea anului şcolar dela Liceul Sft. Nicolae din Gheorgheni, la care a luat parte şi prefectul judeţului Ciuc, L. Şrefan D. Spătaru, în calitate de preşedinte al Societăţii „Ocrotirea Orfanilor de Războiu" din judeţ, care a pus o muncă şi un interes cu totul deosebit venind în sprijinul liceului cu tot ce a fost posibil, contribuind şi interesându-se foarte de aproape de situaţia elevilor şi în deosebi de situaţia elevilor orfani de războiu făcând pentru cei 14 elevi orfani de războiu câte un rând de haine.

D-sa a sosit la Gheorgheni la oarele 10 şi 30. a. m. venind dela Mercurea Ciuc, fiind întâmpinat de autorităţile oraşului Gheorgheni. La serbare cel dintâi a luat cuvântul domnul Iuliu Nagy, sub directorul liceului, care a adus mulţumiri statului român în care tinerele vlăstare îşi pun toată sperenţa viitorului. D-sa şi-a exprimat încrederea că aşa după cum sau început cursurile la acest liceu, în cel mai scurt timp posibil, elevii unguri îşi vor însuşi perfect limba română.

Domnul Mihail Csaki, secretarul liceului, care a vorbit românește, a adus cele mai vii mulţumiri domnului Ştefan D. Spătaru care prin munca sa neobosită şi-a luat frumoasa misiune pe lângă multe altele, de a fi şi un părinte al elevilor orfani de războiu venind în ajutorul lor cu haine, cu bani, cu aîimente, etc.

Punctul culminal al serbărei şi care a impresionat adâus întregul public din sală, a fost prezentaree în faţa domnului Prefect a celor 14 elevi orfani de războiu, îmbrăcaţi cu toţii în noaua lor uniformă. Un elev orfan din clasa a IV-a, ieşind din rând, a rostit următoarele cuvinte:

„Domnule Prefect,

Războiul a adus cu sine cel mai mare bine pentru neamul nostru românesc, făcând îndeplinirea desăvârşită a idealului nostru naţional visat din moşi-strămoşi: unitatea naţională a tuturor Românilor sub un singur steag şi tron, dar tot războiul a adus şi rău pentru noi cari ne găsim în aceasta situaţie de orfani de războiu. Speranţele noastre sunt însă îndreptate către D-voastră considerându-vă din momentul acesta părintele nostru, adevăratul tată care poartă grija fiilor săi. Ca şi apostolul către Tatăl, ne adresăm şi noi la Dv. cu cuvintele: „Străin am fost şi m'ai adăpostit, gol am fost şi m ai îmbrăcat, flămând am fost şi mi-ai dat de mâncare"...

Pentru că aţi fost pentru noi ca un adevărat părinte, vă aducem tot prinosul nostru de adâncă mulţumire şi fiască recunoştinţă rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să vă dea ani mulţi şi buni şi să ajungeţi ca şi D-Voastră să vă împărtăşiţi din roadele muncei noastre.

Să trăiţi, domnule Prefect şi părintele nostru întru mulţi ani fericiţi"!

Intregul public din sală, profund emoţionat, a izbucnit în urale şi a ovaţionat îndelung pe domnul Ştefan Spătaru.

După aceasta D-sa a rostit o foarte frumoasă cuvântare, arătând că fapta sa nu constituie decât o elementară datorie pe care apelare trebuie s'o aibă în împrejurările excepţionale prin care trecem.

Domnul Ştefan Spătaru a adus apoi vii mulţumiri corpului profesoral al liceului care îşi îndeplineşte misiunea cu toată conştiinciositatea, lucrând pentru consolidarea Statului român. Adresându-se elevilor orfani de războiu D-sa le-a arătat că se simte fericit că a putut ajuta pe orfani, dar se simte şi mai mulţumit când vede că'şi dau tot interesul de a fi buni elevi, cu purtări frumoase. „Voi sunteţi dovada insolubilă de îndeplinirea idealului nostru naţional, născut din suferinţele şi sângele părinţilor voştri cari s'au sacrificat pe altarul Patriei. Să fiţi mândri de numele de „Orfani de Războiu", căci voi sunteţi chezăşia unirii veşnice a neamului românesc.

După cuvântarea domnului Prefect, corul a intonat diverse cântece naţionale.

Virgil V. Vraciu

BĂILE
Pistyan
CEHOSLOVACIA
Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra
Reumatismului gutei-sciaticei
Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeţi din România preţuri reduse (locuinţa şi pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Volaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informaţiuni dă: **RECLAMA", Cluj, Piaţa Unirei 4.**
Reclama 3064. 2869

PARFUMERIE
LÁSZLÓ & COMP.
CLUJ,
Piaţa Unirei 1
Cărucioare „Brenuabor" pentru copii, trousouri pentru copii, albituri pentru dame fricotoje.
Lloyd 1787 2852
Specialităti de cosmetică şi parfum Englez şi Francez

„Radio" 3533.
CAUTAM MAESTRU DE VAGOANE
având o experienţă îndelungată la reparatul vagoanelor de marfă şi călătorii C. F. R.
Şef de exploatare pentru o fabrică de cherestea cu patru gatere, să aibă experienţă şi să cunoască bine technologia tăiaierei lemnelor la gater şi să fie iniciat şi în convercializarea cherestelei.
Să recere cunoaşterea limbii române. Ofertele conţinând pretenţiune de salar şi activitatea desăvârşită până acuma sunt a se înainta în limba româna adresa:
Creditul Technic Cluj. Cal. Victoriei 23.
2921

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sistema de automobile gasiti la firma PERRY,
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Presa maghiară și retragerea dreptului de publicitate al liceelor evreești.

Câte-va considerații oportune. —

Am anunțat acum câte-va zile că ministerul de insrucție a retras cu începere dela 1 Septemvrie dreptul de publicitate al liceelor evreești din Cluj. Tot atunci am arătat motivele pentru cari această măsură se impunea. Nu vom reveni acum asupra lor pentrucă în fața publicului faptul a fost justificat demult prin atitudinile cunoscute ale acestor licee față de Români.

Incepând cu Clujul unde în liceul evreesc instrucția elevilor evrei se face în limba maghiară și până la Timișoara unde deși se spune că instrucția s'ar face în românește dar de fapt e făcută în ungurește nu au primit noțiuni îndestulătoare din obiectele ignorate cu predilecție de streini: geografia, istoria și constituția țării românești. Acest fapt, singur, ar justifica măsurile luate de statul român contra acestor școli.

Așa tiind situația, în zadar sunt toate agitațiile presei ungurești.

Că limba maghiară ar fi un tezaul ai evreimiei, neîndoim. Sunt și azi multe sate în Ardeal unde crâșmarul evreu nu știe un singur cuvânt ungurește. Tot așa sunt orașele unde evreul trecut peste vârsta de 70 de ani nu-și înțelege nepoții cari știu numai limba lui Arpad.

Dar această situație numai putea dura. Nu se mai putea tolera maghiarizarea unei părți a populației României, acum sub stăpânire românească.

Presa maghiară care alarmată de informația dată de noi, a început să apere în situațiile evreești cu o surprinzătoare vehemență, trebuie să știe că e înzadar această agitație. Statul român nu va mai tolera ca să se crească dușmani sub chiar oblăduirea lui.

Sunt greșite aftrmațiile puritaniului și „antisemitului" „Ujság", statul român nu românizează cu forța pe nimeni, decât, nu admite *maghiarizare* sub stăpânire română.lar acuzația că astfel se pregătește un regim de asuprire minorităților, cade dela sine: aceiași presă maghiară scrie că noi sub stăpânirea ungurească a legilor eram aponienei „liberi".

Aceste măsuri încă nu sunt aplicarea legei lui Aponnyi!

Reclame este sufletul comertului

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

— **La cafeneaua „Metropol"** în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

Iute! Bolyonați incălțăminte Toți cismarii vor!

Reluarea relațiilor între Serbia și Rusia sovietică

Belgrad, 5. In cercurile politice se vorbește pe față de reluarea relațiilor cu Rusia sovietică. Toate lucrările pregătitoare făcute de diplomație și în special de ministrul de externe, dl Nincici, au fost ținute în secret până acum. In ultimul timp aceste cercetări diplomatice au dat rezultate mai satisfăcătoare care fac să se spere într'un acord.

La ministerul de externe, precum și în sânul această chestiune a început să fie examinată în amănuntele ei.

Se și vorbește de numirea unei delegațiuni, al cărei șef va fi probabil dl Brango Lazarevici, însărcinat de afaceri la Praga, care a lucrat mult în această direcție și care a și avut o întrevedere cu Racowsky. Această delegațiune va trebui să între în contact cu cercurile oficiale dela Moscova, pentru încheerea unui acord comercial. Restabilirea relațiilor comerciale va fi urmată de recunoașterea guvernului sovietic.

Această nouă orientare a guvernului este confirmată de sosirea la Belgrad a consulului general din Odesa, dl Supicici, chemat în mod special.

Dl Supicici a și avut consfătuiri cu d-nii Pasici și Nincici cărora le-a prezentat un raport obiectiv asupra situației în Rusia.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Un complot senzațional la Viena.

Viena, 7. — Poliția a arestat acum câteva zile pe mai mulți naționaliști bavarezi și germani cari ar fi organizat un complot în scopul de a asasina pe mai mulți politiciani proeminenți austriaci.

Complotiști mai plănuiau afară de asta — după cum rezultă din instrucția poliției — un atentat împotriva mareșalului Foch cu prilejul vizitei acestuia la Viena, în ziua de 1 Mai.

Au fost arestați cei mai mulți dintre membrii organizației cari participaseră pe vremuri la lovitura lui Kopp Numărul total al arestaților e de 30.

Guvernul german și rezistența din Ruhr

Rezultatele intervenției Vaticanului

Berlin 7. Tratativele dintre cancelarul Cuno și nunțiul Pacelli s'au terminat Vineri seara, când a avut loc ultima întrevedere. Un comunicat semioficios precizează că guvernul german răspunzând dorinței exprimate de Sf. Scaun, a arătat că violențele din Ruhr sunt datorite disperării populațiunei. Guvernul german este însă de acord cu St. Scaun în a dezaproba violențele și orice atac criminal în Ruhr.

Se afirmă că guvernul va expune rezultatul acestor convorbiri într'o notă care va fi remisă peste câteva zile nunțiului Pacelii, spre a fi transmisă apoi Vaticanului.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retușări.

Publicatiuni de licitatiuni.

De aduce la cunotinta generale ca in ziua de *7 August 1923. oarele 12 a. m.* va tinea licitatie publica cu oferta inchise pentru darea in intreprindere a lucrarilor de instalatiune se apaduct si lumina electrica etcr. la Institutul Orbi din Cluj.

Ofertele se vor inainta pana in ziua de 7. August 1923. oarele 12 a. m. la ***Divizie Technice din Str. Memorandului Nr. 1. Cluj*** cand ele se vor deschide.

Fiecare oferant va depune 4% garanta provizorie in efecte de stat din suma totala a ofertei sale. Aceasta garantie va intragiola 6. §. inainte de incheirea contractul dupa suma oferite drept garantie definitiva.

Pentru toate licitatia si pentru executarea lucrarilor sunt in vigoara art. 72—85 a legi cont. cona. generale pt. lucrarile publice si caetul de sarcine, pentru executarea cladirilor.

Planurile devizul original caetul de sarcina si conditiunile generala se pot vedea la Diviziei Technica in oarele de lucru si tot acolo se dau lamuri mai detailate.

Director Regional: *Dr. Gane* m. p.

Sef. Diviziei Tech. in lichidare: *Inginer Ivascu* m. p.

2924

Tablile de asbest „METEOR"
sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinicheb.
Lloyd 1024 1883
Re aapătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

„TACAMUL"
„ fabrica pentru articole de ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacămul" Cluj.
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare pret!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

Fraților Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURI GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Banca Ardeleana si Casa de Economii S. A.

A primit autorizatia pentru comertul cu deviza

și și-a reinoit relatiunile in această directiune cu toate pieţele din străinătate.

In ce priveşte devizele cât şi cumpărarea şi vânzarea de monede străine, banca impreună cu sucursalele ei stă la dispoziţia onoratei clientele cu condiţiunile cele mai avantajoase.

CLUJ

2922

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

---

maşina descris americană vânzarea exclusivă la

Librăria LEPAGE

CLUJ, Cereţi ofert.

2744-6

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesenţa şi instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,

2819-2 Piatra-Neamţ.

BANCA AGRARA TIMISIANA S. P. A.

Centrala: TIMIŞOARA
TELEFON: 6, 14-66, 16-74, 16-75.

Filiala: A R A D
TELEFON: 800, 801, 803.

Autorizată a face schimburi de devize şi valute.

Remiteri pentru streinătate se fac in cel mai exact mod.

Se ocupă cu ori ce afaceri bancare.

2919

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple dână la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelaore electrice dela cela mai simple pana la **cele mai improdobite**, deasemenea tot felul de matertale calatoare, vase **de fiert**, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, ia revanzatori se da favor in preturi.

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piaţa Unirii 10.

2581

FABRICA DE BERE

DREHER-HAGGENMACHER

SOC. ANONIMA ORADIA-MARE

2905

Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica

DREHER-HAGGENMACHER

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica in stadial prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAŢILOR „V O R E L“, BOMBOANE PECTORALE „V O R E L“ în plicuri şi cutii, SIROPUL EARPAŢILOR „V O R E L“, GUDRONUL „V O R E L“.

Veţi alege, după placere, unul din acest specialităţi.

Le găsiţi la Droguerii şi Farmacii. 2818-3

Depozitul central: **FARMACIA „V O R E L“, PIATRA-NEAMTZ.**

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.

Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 842 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Mercuri 11 Iulie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 661

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Alegerea dela Sebeș

Partidul național se năruе

In cercul Sebeșului a avut loc Duminică o alegere de deputat, care s'a încheiat prin izbânda dlui Simion Vulcu, candidatul partidului liberal.

Rezultatul acestei alegeri viue să însemne o nouă înfrângere a partidului național.

Cu câteva săptămâni înainte de data alegerii, partidul național și-a concentrat în acest cerc toți corteșii cari foarte mulți fruntași pentru a face întinsă propagandă. Autoritățile nu s'au amestecat în nici un chip în propaganda pe care înțelegea să și-o facă candidatul partidului național. El a fost liber să țină toate întrunirile pe cari le-a voit, a fost liber să-și aducă propagandiști, a fost lăsat să circule în tot cercul pentru a convinge oamenii să-l voteze. Tot ceeace un candidat voește să facă pentru a'și asigura reușita, i-a fost îngăduit să facă dlui dr. Onițiu, și poate chiar mai mult decât atât.

Dar și în alegerea aceasta partidul național a înțeles să întrebuințeze metodele și mijloacele până acum pentru a înșela naivitatea cetățenilor și cu deosebire a țărănimei. Atacuri violente împotriva guvernului, calomnii împotriva conducătorilor țării, agitație și exploatare a nevoilor oleștești, făgăduieli mincinoase, toată gama demagogiei electorale a fost încercată. „Jos ciocoii" „jos domnii dela București", „afară cu regățenii", toate formulele demagogiei și politicei regionaliste au fost aruncate pentru a câștiga sufragiile mulțimei.

Și totuși noianul de minciuni și de făgăduieli demagogice, îndemnul la agitație cași calomnia n'au fost în stare să amăgească pe țăranul care, înșelat de atâtea ori, a căpătat experiența și discernământul necesar pentru a ști să aleagă între minciună și adevăr, între agitația stearpă și munca fecundă. După patru ani de experimentare a votului universal, țăranul nostru a început să prindă rosturile politice. Agitația nu-l mai zăpăcește, minciuna nu-l mai înșeală, îndemnurile anarchice nu-l mai ademenesc. Cunoscând oamenii și partidele politice, el a început să vadă cine îi dorește binele și cine este în stare să îl facă. Atâta vânturare de vorbe și de promisiuni i-a împuiat urechile, încât astăzi el rămâne rece și batjocoritor în fața valului demagogic.

Iată de ce, cu toată acțiunea de propagandă desvoltată, partidul național se găsește acum, prin rezultatul alegerii, în fața unui nou și dureros eșec. Și această înfrângere confirmă ceiace am spus noi mai de mult, încă de pe vremea când partidul național părea atât de sigur așezat pe piedestalul popularității sale, anume că, prin acțiunea politică pe care o desfășură, prin greșelile pe cari le săvârșește, prin toată opera sa de agitație sterilă, partidul național se înstrăinează zi cu zi de mulțime. Una câte una rădăcinile prin care își tragea viața din marea viață a națiunei se usucă. Ca un bulgăre de pământ, popularitatea sa prefăcut în pulbere și s'a risipit în vânt.

Infrângerea dela Sebeș, cu deosebire după violenta campanie dusă împotriva guvernului și partidului liberal, înseamnă pentru partidul național nu numai falimentul acțiunei sale de opoziție ci începutul unei adevărate năruiri. Și poate e prea târziu pentru orice ar încerca dl Maniu ca să-și salveze baraca de prăbușire.

„Oamenii" dlui Costaforu

E cunoscută inițiativa unor „democrați" dela București, cari nu de mult au lansat un apel prin care propun să se întemeieze o „Ligă pentru apărarea drepturilor omului". Cu tot sgomotul făcut însă în jurul ei, inițiativa n'a deșteptat nici un entuziasm. A fost de ajuns să se știe cine sunt „democrații" inițiatori, pentru ca opinia publică românească să-și dea seamă de rostul pe care ar putea să-l aibe proiectata Ligă. Când printre inițiatori se găsesc domnii Mille, Costaforu și alții „democrați" purtând marca unei anumite prese, e ușor de ghicit cam ce fel de „oameni" au să fie aceia ale căror „drepturi" vor cere să fie apărate de Ligă.

La congresul presei maghiare dela Arad, dl Costaforu a luat cuvântul pentru a îndemna pe ziariștii maghiari să se înscrie și ei în „Liga drepturilor omului", — și acest fapt ne face să întrezărim dintr'odată întreg programul de acțiune al „democraților" dela București. Toți câți, în noua Românie, înțeleg să desvolte o continuă acțiune de slăbire și distrugere a Statului român, vor fi în acelaș timp și cei mai fanatici aderenți ai „Ligei drepturilor omului". Vor fi adică „oameni" cu „drepturi", tocmai pentrucă nu înțeleg să fie și buni cetățeni ai Statului român.

Să înceapă numai să lucreze Liga dlui Costaforu, și veți vedea atunci cât de puțini români și cât de mulți „oameni" vom întâlni în această Românie pe care totuși au creiat-o nu „drepturile omului", ci datoriile și sacrificiile românului.

„Oameni" vor fi complotiștii cari, ascunși pe sub poduri, stau să pândească trecerea trenului regal; „oameni" vor fi iredentiștii împrăștiați pe toată întinderea Ardealului, lucrând cu scrisul, cu vorba și cu dinamita la subminarea stăpânirii românești; „oameni" vor fi anarhiștii din Basarabia și bandele de comitagii din Cadrilater, — toți vor fi „oameni" și toți se vor grăbi să-și apere „drepturile" prin Liga dlui Costaforu.

Și atunci înțelegeți ce va deveni această Ligă: **o grupare a tutulor acelora cari, crescuți la școala unei anumite democrații, vor pune ideile umanitariste înaintea intereselor românești,** *— iar la adăpostul ei vor căuta să se desvolte nestângenite toate acțiunile de distrugere ale acelora cari,* **fiare sălbatice** *în societate vor fi totuși* **oameni** *în Ligă.*

E însă nevoie astăzi de o Ligă pentru înființarea căreia, fiți siguri, nu se va ivi nici un inițiator, — și anume:

Liga pentru apărarea României împotriva streinilor de toate felurile cari înțeleg să trăiască între noi numai ca „oameni", nu însă ca cetățeni români.

Guvernul și nevoile Moților

Anul acesta se împlinesc 75 de ani de la revoluția din 1848, când Moții lui Avram Iancu au pornit cu strășnicie împotriva asupritorilor unguri și-au reușit cu jertfe numeroase să-și păstreze independența în munții lor.

Starea lor economică, cât și cea culturală nu s'a îmbunătățit de atunci încoace, și dimpotrivă datorita faptului că au rămas izolați în munți, fără alte resurse de trai decât facerea ciuberelor și creșterea de vite, traiul pentru Moți s'a făcut din ce în ce mai anevoios.

Lipsa pânei și reaua stare a drumurilor sunt cele două mari greutăți de care suferă azi Moții. Uneori luni întregi iarna, când zăpada e mare, din casutele lor izolate pe creștet de munte ei n'au posibilitatea să comunice cu târgul cel mai apropiat, pentru a-și procura alimente.

Iar vara, pentru a-și câștiga existența, mulți din ei neavând nici pământ, nici pădure, săptămâni întregi cutreeră munții, scoborând uneori până în Banat cu ciuberile lor, pentru a-și procura în schimb grâu pentru cei de acasă.

Sesizat de toate acestea, guvernul a hotărât să vie în ajutor Moților și pentru a le cunoaște și mai bine nevoile, primul ministru dl I. I. C. Brătianu și ministrul Agriculturei dl Al. Constantinescu au hotărât să ia parte anul acesta la târgul de fete de pe muntele Găina, ce are loc o săptămâna după sărbătoarea Sf. Petru și Pavel.

Moții vor avea astfel posibilitatea să-și spuie păsurile. De altfel de prin toți munții Apuseni ei se pregătesc să iasă în întâmpinarea sfetnicilor țării, cu tulnice și în haine de sărbătoare.

Dnii miniștri I. I. C. Brătianu și Al. Constantinescu au intenția să doarmă o noapte pe Muntele Găina, iar deacolo traversând Munții Bihorului pe la Piatra Grăitoare să secboare tocmai la Beiuș.

Reconstruirea Austriei

Drul Zimmerman, comisar general al Ligei Națiunilor la Viena a declarat de curând că Statele-Unite urmăresc cu atenție experiența austriacă, care e prima tentativă colectivă europeană pentru ieșirea din chaosul urmărilor războiului.

Corespondentul la Viena al revistei „L'Europe Nouvelle", dl Marcel Bunar, ocupându-se de acest fapt, arată modul cum această tentativă a putut fi înfăptuită.

Deficitul bugetului austriac ajunsese la 572 miliarde coroane hârtie pe lună, când del gația provizorie a L. N. începuse să puie în practică la Viena planul său de îmbunătățire financiară gradată.

Pentru a acoperi acest deficit se făcea apel la Bancă, unde statul dadea în garanție bonuri de tezaur. După intervenția Ligei Națiunilor, nu numai că numărul bonurilor de tezaur a scăzut, dar a fost posibil să se amortizeze chiar suma de 10 miliarde de coroane.

Sistemul de credite, cunoscut de Austria după armistițiu, avansate de guvernele străine a putut fi substituit printr'un împrumut pe piața privată.

Primele operațiuni au avut loc pe la sfârșitul lui 1922 la Viena și au procurat aproape 50 de milioane coroane în aur.

Această sforțare a Austriei a decis pe statele aflătoare la Geneva să facă o operă colectivă pentru restaurarea Austriei.

Concursul lor garantează pe deoparte împrumuturile Austriace și asigură riscurile în cazul când Austria n'ar face față plăților la termen, iar pe dealta deschide piețele operațiunilor de plasare.

Cea dintâi operație de plasare garantată de Franța, Anglia, Italia, Ceho-Slovácia și Belgia a avut loc în Februarie trecută.

Pielile din Londra, Paris, Amsterdam, Bruxelles, Stockholm și din Elveția au răspuns la Apelul, care li era adresat și importanța succesului se poate constata din faptul că numai subscrierea Angliei, a fost de două ori mai mare, decât suma care i-se cerea pentru contribuție.

Pentru emisiunea unui împrumut intern de 650 milioane coroane aur, autorizat de Consiliul L. N. Austria a dat drept gaj veniturile vămilor și monopolul tutunului.

Marile bănci din Statele Unite s'au decis să ia parte la acțiunea de ajutor a Austriei.

25 milioane de dolari din marele împrumut internațional au fost subscrise în 20 de minute.

In Anglia o oră după deschiderea subscrierei, numai la Londra, împrumutul a realizat 45 milioane de lire sterlinge; în Svedia deasemeni cursul rentelor subscrise a întrecut cu mult subscripția cerută.

Aceste rezultate sunt de o importanță considerabilă nu numai pentru Austria, dar chiar pentru Europa întreagă, cu atât mai mult cu cât e pentru întâia oară, când după războiu, Statele Unite intervin în Europa, pentru a restabili refacerea unei națiuni muncitoare și pacifice.

Pentru a micșora cheltuielile, guvernul austriac s'a decis să facă multe simplificări administrative și să reducă personalul cu 10.000 de funcționari. El a putut din Octombrie 1922 și până în Ianuarie 1923 să reducă numărul lor cu 23.000. Prima măsură a fost concentrarea portofoliilor ministeriale. Cabinetul reconstituit în luna Mai nu mai are decât 7 ministere în loc de 11. Cancelarul are atribuția afacerilor externei, interne și de justiție. Căile de comunicație au fost unite cu industria și comerțul. Printr'o ironie politică, partidul social-democrat a obținut menținerea unui minister autonom al „afacerilor militare".

Economiile cele mai radicale vor fi făcute în administrația Căilor ferate, căci numai deficitul lor reprezintă jumătate din acel al întregului stat.

Se știe că drumurile de fer austriace au 22 de funcționari pe kilometru, în timp ce Franța n'avea înainte de războiu decât 6, iar azi are între 12—14.

Un expert englez, William Mitchel Ocvort a fost chemat de guvernul austriac, pentru a-l ajuta în reorganizarea căilor ferate.

Desvalorificarea constantă a coroanei în ultimii ani a făcut iluzoriu produsul impozitelor, încasate în monedă din ce în ce mai depreciată.

S'au stabilit noui impozite în timpul din urmă și s'a căutat să se stabilezeze coroana.

Monopolul tutunului aduce acum aproape 110 miliarde coroane hârtie pe lună din acest venit și din cel al vămilor guvernul austriac speră să acopere 23 la sută din împrumut.

Dar încasarea impozitelor n depinde numai de reformele fiscale, ea depinde și de situația economică.

Criza economică, șomajul arată mai bine ca orice această perioadă de transiție, din care Austria se sforțează să iasă cât mai curând.

De la 170000 cât era la sfârșitul lui Februarie, el a scăzut la 155000 în Martie și la 159000 la 15 Aprilie.

La Viena el s'a micșorat în special în corporațiunile de îmbrăcăminte, tâmplărie, industrie chimică: Uzinele metalurgice din provincii am beneficiat de ocuparea Ruhrului, sub forma de comande egiptene și italiene, care nu mai puteau fi executate de Stinnes și Krupp.

Succesul celui de al 4-lea târg internațional la Viena este un motiv de încurajare pentru reluarea activității economice care orice sforțare de ordin financiar sau bugetar rămâne sterilă.

O nouă eră la școalele minoritare

Românizarea școalelor minoritare confesionale și de stat. — Două ordine circulare de mare importanță pentru învățământ. — Ordinele intră în vigoare la 1 Septemvrie 1923.

In nenumărate rânduri am arătat, că acum sub stăpânirea românească, minoritățile cari pretind a fi oropsite au mai multe școli ca sub milenara stăpânire ungară. Faptul că li-s'a dat libertatea de a înființa școli, ele l-au exploatat în mod exagerat. Au răsărit școlii unguřești și evreești chiar unde nu erau în timpul ungurilor.

In deosebi s'au înmulțit școalele confesionale ale ordinelor călugărești. In aceste școale programul învățământului era cel unguresc, cu foarte mici modificări. Elevii ce ieșeau din aceste școli nu aveau nici o națiune de limbă, literatură istorie ori geografie românească. Situația aceasta dacă ar fi continuat ar fi însemnat desigur o primejdie.

De aceea ne bucură ordinul circular menit să curme actuala stare de lucruri dela școalele minoritare. Acest ordin prevede ca începând cu 1 Septemvrie în toate școalele secundare confesionale conduse de călugări ori călugărițe, în toate școalele secundare societare ori comunale, limba de propunere pentru elevii de clasa I-a să fie cea românească. In clasele celelalte se vor propune în românește numai istoria, geografia și constituția.

Acest ordin atât de bine venit va stârni desigur protestul acelor ce nu pierd nici o ocazie de a demonstra contra limbei noastre. Cu toate aceste el e foarte justificat. In ori care țară, biserica catolică care susține școli, ordine călugărești, etc. chiar prin faptul că tinde la universitate se identifică complect cu interesele statului, școlile fiind tot atâtea focare de cultură națională ale țării respective. In Germania școalele sunt nemțești, în Franța franțuzești așa că e curios că numai în România să fie... unguřești. Chiar pentru aceasta ordinul ministerial amintit nu face altceva decât silește pe aceste școli să se conformeze uzului general să se identifice complect în interesele și scopurile lor cu interesele și scopurile statului din care fac parte. Acelaș lucru îl putem spune și despre școalele comunale.

Un alt ordin circular de o netăgăduită importanță dat de curând, reglementează situația școalelor Statului român care au limba de propunere maghiară.

Se știe că în 1919 Statul a preluat în săcuime multe școli, pe cari le-a păstrat cu limba de propunere ungurească. Astfel a fost liceul dela Gheorgheni precum și multe alte școli secundare.

Aceiași situație era și la liceele românești cu secții maghiare. Invățarea limbei române se făcea în mod neîndestulător așa că absolvenții ieșeau fără să și-o însușească câtuși de puțin.

Noul ordin prevede ca în toate aceste școli, fie licee, școli medii, școli normale ori comerciale, începând cu noul an școlar, istoria, geografia și constituția se vor preda în românește în toate clasele. In clasa I-a, în afară de obiectele menționate, se va preda în românește și matematica. In fiecare an matematica se va preda în românește tot cu câte o clasă mai sus, așa că în 8 ani se va ajunge la complecta românizare a acestui studiu.

Această măsură se impunea în mod imperios. Ba au cerut-o și unii părinți ai elevilor, cari vedeau îngrijorați că odraslele lor nu-și însușesc limba Statului în așa măsură încât să se poată folosi de ea în viața practică ori la un oficiu de stat unde poate ar dori mulți să intre funcționari. Așadar această măsură pe lângă că e bine primită de cercurile românești e tot atât de folositoare și minoritarilor — bine înțeles celor cari nu ne disprețuesc limba numai pentrucă e românească.

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA „CERB"

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

INFORMATII

— **Pagubele produse de musca columbacă în Ardeal.** Iată pagubele produse în Ardeal de musca columbacă, repartizată pe județe:

In județul Alba de Jos au murit 48 animale valorând 213 mii lei; județul Bihor, 69 vite, valorând 223.650 lei; județul Turda Arieș, 13 vite, valorând 3.333.110 lei; județul Arad vite valorând 340.350 lei; județul Sibiu, 23 vite, valorând 104.200 lei; județul Timiș-Torontal, 65 vite, valorând 205.600 lei; județul Hunedioara 4 vite, valorând 37.000 lei.

In afară de aceasta a murit foarte mult vânat în pădurile unde în urmă se refugiase musca columbacă.

*

„Monitorul Oficial" cu data de 8 Iulie, promulgă decretul în virtutea căruia Academia Română este autorizată să primească legatul defunctului Jacques Elias în scopul și condițiile prevăzute prin testamentul său olograf.

— **Denunț.** Prefectura Poliției a primit un denunț, prin care i-se semnelează ca în str. Avram Iancu No. 2. funcționează un atelier de cizmărie cu 60 de lucrători, în niște condițiuni cari periclitează atât siguranța imobilelor vecine. cât și starea sănătății locuitorilor și lucrătorilor.

Comisarul Iliescu dela poliția centrală, făcând cercetări la fața locului a avut ocazia să se convingă de adevăr și în consecință a dispus închidirea atelierului până ce o comisie de specialiști se va transporta la fața locului și-și va da avizul.

— **Vagoane noui.** Zilele trecute au intrat în țara venind din Cehoslovacia, un mare număr de vagoane de cl. I. și a II. CFR. Aceste vagoane au fost lucrate în fabricele Cehoslovace.

— **Contrabandă.** Vineri dimineața, subșeful vămei Episcopia-Bihorului anume Drăghici a descoperit o contrabandă de piei în valoare de trei milioane lei.

Contrabandistul se numește Adolf Fröclich mare comerciant din Gherla.

Caut efecte de stat românești sau ungare ștampilate în valoare de Lei 200.000 Oferte la ziar sub „Efecte".

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— **Prelungirea tratatului militar româno-sârb.** Sâmbătă 7 Iulie, dnii I. G. Duca, ministrul de externe al României și Cilac Antici, ministrul Serbiei la București au semnat prelungirea tratatului de alianță defensivă româno-sârbă, din 1921.

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923.

— **Nenorocirea din Arad.** Cuptorul fabricei de țiglărie din Arad s'a prabușit omorând câțiva lucrători și lucrătoare.

— **Congresul medicilor.** Duminecă s'a deschis la Cernăuți congresul general al medicilor din țară. Asistă peste 700 medici.

— **Studenți berlinezi la Sibiu.** Ieri au sosit la Sibiu, pentru a-și petrece vacanța în Ardeal, 162 studenți belgieni.

— **Aprovizionarea Capitalei cu lemne.** „Uniunea forestieră" din Ardeal a încheiat acord definitiv cu ministrul industriei pentru furnizarea a 20.000 vagoane cu lemne necesare Capitalei.

Toți Babylonați încălțăminte Toți cismarii o pot!

— **Din Lugoj.** Zilele trecute a avut loc în Lugoj cu o deosebită pompă inaugurarea noului local al „Băncei Naționale". Cu această ocazie, au vorbit dnii I. Grădișteanu deputat. Protopopescu prim-procuror, prefectul județului Caraș-Severin, precum și dnul Al. Petit directorul Băncei Naționale.

— **Arestarea unei hoațe.** Poliția locală a arestat și înaintat parchetului pe țiganca Pudace Maria, care mai serile trecute a furat 10.000 Ier unui comerciant din Viora de jos.

Faptul s'a petrecut în timpul nopței, în camera unui hotel din jurul gărei locale.

— **Serbare școlară.** Serbarea de incheere a expoziției de lucru manual a ucenicelor și ucenicilor industriali din Cluj s'a ținnt ieri la orele 4 p. m. în sala de gimnastică a școalei civile din str. Cogălniceanu No. 9.

Au ținut cuvântări dl Dano Andrasowszky, președintele corporațiunei industriale, dl Anton Domide, directorul școalelor de ucenici și dl Cristofov Epure directorul școalei de ucenice.

A urmat apoi distribuirea premiilor și a diplomelor de lăudare.

— **Eliberarea căpitanului Sorescu.** Căpitanul Sorescu, care fusese închis de unguri și ținut în temnițele Budapestei aproape doi ani ca ostatic, a fost în sfârșit liberat săptămâna trecută, în urma repetatelor intervenții diplomatice făcute de guvernul român pe lângă cel maghiar.

Imediat după eliberare, căpitanul Sorescu a părăsit Ungaria și a venit în țară descinzând la Brașov.

— **Marile inundații din jud. Olt, Vlașca și Teleorman.** Ploile torențiale însoțite de grindină, căzute în ultimele două zile în județul Olt, Vlașca și Teleorman au inundat complect numeroase sate, înecând oameni și vite și pricinuind mari pagube semănăturilor.

— **Ajutorarea școalelor românești din Macedonia.** Prin intervenția dlui I. Valaori, ministerul instrucțiunii publice a acordat o sumă de două sute mii lei pentru repararea școlii românești din orașul Veria din Macedonia.

Banii au și fost trimiși comunității românești de acolo.

— **Noul ministru român în Elveția.** D. N. Petrescu-Comnen deputat, a fost numit pe ziua de 10 Iulie ministru plenipotențiar pe lângă guvernul confederațiunii helvetice și însărcinat cu conducerea legației noastre din Berna.

Dsa mai are și calitatea de trimis extraordinar.

2747-4 **Toate automobilele** pot face economie de benzină și cauciucuri crutând și mașina. Informațiuni la: **Emil Blaga, Cluj.**

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Citiți „Infrățirea"

Noul plan al Clujului 2744-8 la Librarie LEPAGE

Aplicarea reformei agrare în Ardeal

Improprietarirea taranilor din Copand jud. Turda-Aries

Sosirea D-lui Ministru Al. Constantinescu — Dl Ministru e sărbătorit de 4000 de țărani — Asistența — Festivitatea — Cuvântările Discursul dlui Ministru Constantinescu — Tragerea primei brazde — Hora — Masa dela dl deputat Boeriu

Aplicărea reformei agrară în Ardeal meege cu pași foarte repezi spre terminare. Zi de zi resortul de agricultură din Cluj primește rapoarte că lucrările de expropriere din cutare sau cutare județ au fost terminate și că țăranii au fosf puși în posesiunea pământurilor.

Dl Ministru Constantinescu voind să fixeze definitiv în memoria țăranilor momentele în care acest mare act de dreptate și prevedere socială se produce vine personal să ia parte la marea sărbătoare pe care o trăiește de doi ani de zile țărănimea ardeleană.

*

Ieri a avut loc în județul Turda-Arieș, împroprietărirea țăranilor din com. Copand. La solemnitatea ce a avut loc cu ocazia sevârșirei acestui mare act a luat parte însuși ministrul agriculturei, dl Alex. Constantinescu, însoțit de dnii Gh. Cipăianu, Emil Petrini, C. Bursan, deputat, N. Episcopescu, Gheza Kiș, deputat, I. Bocrin, deputat, St. Pop, senator, toate autoritățile locale, un mare număr de intelectuali din orașul Turda și peste 4000 de țărani reprezentând 18 comune din județul Turda Arieș.

Entuziasmul care a cuprins sufletele miilor de țărani când dl Alex. Constantinescu a păsit în mijlocul lor nu poate fi descris. Uralele și florile curgeau din toate părțile. La ora 11 a început festivitatea cu un serviciu divin oficiat de opt preoți.

Festivitatea a avut loc în hotarul comunei Copand. — După oficiarea serviciului divin, preotul Mureșan din com. Copand a rostit o inimoasă cuvântare arătând marea fericire pe care o trăește țărănimea ardeleană mai ales dacă se pune în comparație zilele de azi cu frământările și suferințele acestei țărănimi, dinainte de unire.

P. S. Sa Protopopul Mureșeanu s'a adresat poporului făcând un scurt istoric al suferințelor Ardealului și remarcând puterea de rezistență a neamului, ajungând la concluzia că poporul românesc merită fericirea pe care o trăește azi.

P. S. Sa a îndemnat pe țărani la muncă și la încredere în dreptatea legilor și în veșnicia neamului, pentru a termina arătând sacrificiile mari pe cari le-a făcut dl ministru Constantinescu pentru satisfacerea deplină a dreptății țărănești.

Dl dr. Boieriu, deputat, a rostit apoi o însuflețită cuvântare arătând cu date istorice puterea de rezistență a neamului românesc și necesitatea de a se face odată dreptate deplină țăranilor români, cari timp de 1000 de ani au fost străjerii neclintiți ai pământului acesta dl Boieriu a terminat spunând:

„Cel mai mare român, M. S. Regele, și guvernatorii de azi ai țării au promis cei dintâi pământ țăranilor. Tot aceștia au fost cei dintâi cari uitându-și interesele personale, și-au „dărăbuit" moșiile pentru a le împărți țăranilor cari și-a vărsat sângele pentru tron și pentru țară. In cinstea lor trebuie să ridicăm rugăciuni și să rugăm pe cel de sus să-le ajute să ducă la bun sfârșit mărețta operă pe care au început-o".

Mai vorbește d-l St. Pop, senator, după care d-l Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei, a rostit următoarea cuvântare:

Discursul dlui Alexandru Constantinescu, ministrul agriculturei.

Cucernici părinți, domnilor și iubiți săteni! Am venit aci în mijlocul dvoastră cu iubire și cu mândrie. Și am venit așa pentru că știam că viu în mijlocul a mii de străjeri cari timp de peste 300 de ani au apărat cu puterea sufletului lor și cu sacrificiul vieței lor cea mai sfântă cruce a neamului nostru — crucea bătrână a dumnezeescului nostru erou crucea lui Mihai Viteazul de pe Câmpia Tursei-Ați fost aci pe Câmpia Turzei cei mai fanatici păzitori a amanetului sfânt pe care neamul românesc îl lăsase aci, reprezentat prin trupul lui Mihai Viteazul pângărit de leșitația și de trădarea unui dușman sălbetec.

Azi voi neprețuiți străjeri a acestui scnmp amanet, primiți dela neamul întreg cea mai meritoasă recunostință. Pământul acesta unde zac osemnitele lui Mihaiu și pe cari voi l'ați apărat cu viața voastră, este azi pentru veșnicie al vostru. Neamul nu vă mai cere azi decât supunere legilor lui, și să munciți acest pământ ce vi se dă azi, cu cinste și cu râvnă, spre binele vostru și al țării. Numai așa vom putea face din România Mare o Românie tare și veșnică."

Discursul dlui ministru Constantinescu, desoeri întrerupt de urale și de aplause, a stârnit o furtună de entuziasm care părea că nu mai ia sfârșit. Florile curgeau din toate părțile iar țăranii însuflețiți de măreția momentului și de evocările făcuți de dl ministru, ovaționau călduros

Președintele comisiei de expropiere, a dat apoi cetire hotărârei judecătorești de împroprietărire, după care a urmat tăierea primei brazde.

Dl Ministru ținând plugul de coarne a tras prima brazdă în entusiasmul general.

Festivitatea s'a terminat cu o măreață horă. La ora 1 și jum. a avut loc o copioasă masă oferită dlui ministru de către dl Boeriu, deputatul de Turda, la care au luat parte 24 de persoane.

Insanitățile „Patriei"

Alături de presa plătită pentru a sluji totdeauna interelese țării, „Patria" continuă o campanie țesută cu minciuni împotriva dlui Vintilă Brătianu.

In numărul de eri, oficiosul partidului național înșiră pe trei coloane și cu litere grase minciuni după minciuni despre actele încheiate în străinătate de ministrul de finanțe al țării.

După ce afirmă cu un nerușinat dispreț față de adevăr că dl Vintilă Brătianu ar fi întâmpinat neîncrederea și ostilitatea cercurilor politice și economice față de guvernul actual, „Patria" dă amănunre asupra unui pretins împrumut român în Anglia, amănunte al căror senzaționale n'ar face cinste nici celor mai proaste pamflete.

Astfel, iată după „Patria" cari ar fi condițiunile impuse de capitaliștii englezi și acceptate de dl Vintilă Brătianu, pentru realizarea unui împrumut:

1 Liberalii renunță la persecutarea capitalului strein și pe viitor nu vor mai întreprinde nici o acțiune economică, fără avizul capitaliștilor englezi;

2. Imprumutul va fi recunoscut de Parlamentul român, votat cu două treimi, ca și constituția țărei, sancționat de Regele și ca lege să nu poată fi modificată decât ca și Constituția, după cele trei strigări, și apoi cu două treimi;

3. La toate terenurile petrolifere, „naționalizate" de liberali prin Constituția lor, capitalul englez va fi copărtașul principal, interzicând acapararea liberală.

Dar după ce înșiră „condițiunile" acestea, „Patria" adaogă cu o candoare care ne dezarmează:

„Intre alte condițiuni care ne sunt necunoscute, este a patra care prevede plata împrumutului, cu un întreg cortegiu de condițiuni umilitoare."

Deși mărturisește că-i este necunoscută, totuși „Patria" știe ce prevede și cea de-a patra condițiune. Logica este de admirat, iar exprimarea cu totul fericită.

Socotim că insanități de soiul acesta n'au nevoie de desmințire. Cel mai elementar bun simț le respinge.

Ținem însă să ne mărturisim aci admirația noastră pentru inteligența cu care partidul național își poartă campaniile politice împotriva guvernului.

Presa maghiară de la noi și exproprierea optanților unguri

— Amenințările lui Apponyi —

„Ellenzek" de aseară publică un raport asupra ședinței din 5 lulie a legii națiunilor, la care s'a desbătut chestia moșiilor expropriate ale optanților maghiari. Ar trebui poate, să nu-și bată preamult capul cu optanții, confrații dela „Ellenzek". La urma urmelor, aceștia prin faptul, că au optat cetățenie streină au devenit infideli, nu numai statului român, ci și maghiarimei din Ardeal și, prin urmare și confraților dela „Ellenzek" ar trebui să le fie cu totnl streini. Chiar și celelalte ziare ungurești au dat mai puțină importanță acestei probleme, înregistrându-o mai mult ori mai puțin ca pe-un fapt divers. „Ellenzek" însă după o întroducere în articolul pe fond, care dă lecții de logică guvernului român, publică un raport, pe pagina întâi, cu titlu de 8 coloane și cu o mulțime de subtitluri, în care, arată că problema aceasta nu e pe deplin soluționată, iar pe ultima pagină o telegramă din Londra, cu părerile lui „Times".

Noi știm, că problema aceasta e pe deplin rezolvată. Liga națiunilor. al cărei arbitraj nu noi l'am cerut, ci guvernul maghiar, ne-a dat ooună dreptate.

De aceea nici nu mai inzistăm asupra ei și lăsăm lui „Ellenzék" să-și verse mai departe lacrimile dacă are vreme. Ne interesează din raportul lui „Ellenzék" numai cuvântarea de un ceas și jumătate a lui Appony, rostită în ședința ligii națiunilor, din care se dă un mic extras.

„Ungaria, — spune Appony, — cere soluționarea problemei pe cale judecărorească. Dacă se va rosti judecata, o vor primi amândouă părțile.

„Poporul m-ghiar are un simț de drept, foarte bine desvoltat față de sentințele judecătorești. Guvernul maghiar nu poate indupleca pe cetățcnii săi, să se supună nedreptății. Appony somează apoi pe dl Titulescu, reprezentantul guvernului român, să-și dea învoirea, ca probleme să fie supusă unui tribunal internațional. O apropiere între România și Ungaria este imposibilă, până când astfel de probleme agită opinia publică.

Apponyi accentuează, — și încă foarte apăsat, — că „baza soluțiunii ori-cărei chestii, trebue să fie procedura judiciară obligătoare, „cu atât mai vârtos, că un răsboiu e imposibil". Ungariei îi sunt mâniie iegate. Trei mii de tunuri o înconjură. In starea ei de neputință, are o singură nădejde: Liga Națiunilor și Tribunalul internațional, stabil. Dacă problema nu se va supune unui for judiciar, guvernul maghiar își rezervă să-și caute dreptul, în spiritul tratatului de pace."

„Ellenzék" mai adaogă că: „argumentele lui Apponyi au făcut adâncă impresie asupra auditorului".

Imprejurarea, că guvernul maghiar a delegat tocmai pe Apponyi să-l reprezinte la Liga Națiunilor, noi am mai accentuat odată, a fost adevărată batjocură la adresa României. O batjocură care a trebuit să o înfruntăm.

Apponyi amenință cu răsboiu. Pentru latifundiile nemeșilor, ar trebui să se verse sângele țăranilor unguri! Păcat numai, că, — după cum însuși recunoaște, — Ungaria nu prea poate face răsboiu și încă nu numai din motivele pe cari le aduce Apponyi, ci și din alte motive binecuvântate.

Afară de confrații dela „Ellenzék" și câțiva latifundiari din Ungaria, e întrebarea, dacă s'ar mai găsi și alții, cari să-și verse sângele pentru moșiile lui Betlen.

Apponyi ne-a mai făcut răsboiu, a cărui amintire tristă o păstrăm și acum. A fost răsboiul cultural de extirpare, pe care l'am înfruntat totuși și care n'a putut împiedica înfăptuirea idealului național, Vrea Apponyi încă un răsboiu? Incerce-l! Il asigurăm că ne va afla pe deplin pregătiți.

Problema locuințelor la Cluj

Instituirea unei comisii de arbitraj

Precum să știe, dl Prefect al poliției, Valeriu Popovici a plecat Joi după amiază la București unde fusese chemat telegrafic și de unde dsa s'a înapoiat sâmbătă după amiază. Asupra acestei plecări, prin oraș au circulat diferite svonuri.

Spre a afla adevărul, am căutat să vedem pe dl Valer Popovici, cu intenția de a-i cere lămuriri precise în acest sens.

La București am fost chemat spre a rezolva niște chestiuni pur administrative, și cari reclamau urgență.

In chestiunea locuințelor am vorbit cu dl Olărașu însă în privința reânființărei oficiului de locuințe nu am decis nimic, întru cât nu am voit să lucrăm independent de dl Ministru Văitoianu care lipsea, fiind în concediu.

Totuși spre a nu lăsa pe bieții funcționari la cheremul proprietarilor m-am decis la București ca până la noui dispoziții să intervin unde nevoia o va cere, ca să se înființeze o comisie de arbitraj format din doi delegați ai Uninnei Proprietarilor și doi delegați ai Uniunei chiriașilor.

Această comisie va avea menirea să aplaneze orice conflict ivit între proprietari și chiriași. In cazul când totul va merge precum prevăd eu, această comisie va lucra independent de autorități.

Una din primele decizii luate de această comisie, voiu cere să fie aceia ca orice locuință rechizeționată până în prezent să rămână rechiziționabilă și de aci înainte.

Chiar azi au fost la mine dnii Iahoda, președintele și Spitzer avocatul „Uniunei Chiriașilor" cărora expunându-le proectul de mai sus, au fost imediat de acord. Nu rămâne decât ca „Uniunea Proprietarilor" să accepte și ea comisia de arbitraj. Această comisie își va începe lucrările chiar săptămâna aceasta.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti! 2725—1

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdd. 9.
Telefon: locuinţa 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Sarbatoarea din comuna Pata---Cluj

Infiinţarea unei bănci populare

O sărbătoare înălţătoare a fost ieri Duminecă 8 Iulie în comuna Pata de lângă Cluj.

O mână de oameni de inimă, au dat fiinţă în comuna Pata unei bănci populare săteşti, după tipul celor din vechiul regat, care lucrează cu Centrala Băncitor populare diu Bucureşti.

De dimineaţă, micuţa bisericuţă, din Pata era neîncăpătoare pentru a primi poporul care se adunase în număr neobişnuit de mare spre a se ruga Domnului.

In acest timp au sosit şi oaspeţii din comunele vecine Boj, Cimfalău, Feleac, etc, cari ţineau să fie martori la înfiinţarea băncii din Pata precum şi dnii Ioan Pescaru, institutor, şi preşedintele al Asociaţiei Invăţătorilor din Cluj şi vicepreşedinte al Bănii populare Cluj, Mănăştur şi dl Ioan L. Ciomac, inspector-agronom şi preşedintele Bănbii Populare din Mănăştur, cari sunt iniţiatorii propagandei cooperative din judeţul Cojocna şi delegaţi de către Centrala Băncilor populare în acest scop.

După miază, la sunetul clopotului şcoli de stat, sute de oamenii se îndreptau către sala mare a fostei şcoli confesionale, care era cu totul neîncăpătoare pentru a primi pe Pătenii dornici de a auzi cuvântările ce aveau să se rostească şi de a pume la contribuţie micile lor economii.

Adunarea s'a deschis de către *S. Sa preotul Iosif Balint* om de iniţiativă care a pornit cu toată încrederea la înfiinţarea băncii, ajutat de către *dl Zacharia Blaga, învăţător*, care iarăşi a lucrat neobosit pentru atingerea scopului dorit.

In cuvinte frumoase D-sa urează bun venit oaspeţitor şi îndeamnă poporul a face banca care îi va scăpa de multe griji sî nevoi, amintind că mai ales acum este necesară după ce reforma agrară îi pune în stăpânirea pământului strămoşesc.

Apoi *Dl Ioan L. Ciomac, inspector agronom*, arată pe larg legătura firească dintre agricultură şi asociaţie, cooperaţie care după înfăptuirea reformei agrare nu poate să mai întârzie dacă voim ca ţara să înainteze şi să producă mai mult ca mai înainte. Arată dragostea cu care D-sa ca membru în comisia II. judeţană pentru expropiere din jud. Cojocna, a rezolvat chestiunea dreaptă a Patei şi îşi exprimă credinţa că locuitorii din Pata vor porni cu exemplul al bun şi vor da o lecţie şi altora înfiinţând o bancă populară. Urează noroc, progres şi viaţă lungă locuitorilor şi băncii lor.

După aceea dl Ioan Pescaru, preşedintele asoc. învăţătorilor din Cojocna, în cuvinte entuziaste arată Pătenilor rolul băncilor populare şi al cooperaţiei în general în viaţa satelor unde trebuiesc introduse curente noi şi sănătoase, lăsând la o parte ura şi duşmănia cari nu sunt calităţi ce înnobilează sufletul. Arată pe larg roadele ce le aduc băncile populare pretutindeni acolo unde s'au înfiinţat şi dă ca exemplu banca din Cluj—Mănăştur, care înfiinţată de un an abia, are rezultate peste măsură de frumoase. Face şi D-sa apel la spiritul de solidaritate al Pătenilor lăudând iniţiativa conducătorilor vrednici ai comunei şi termină urând spor şi roadă bună băncii populare din Pata. Cuvintele vorbitorilor au fost acoperite cu ropote prelungite de aplauze şi strigăte de „Să trăiască" care nu mai conteneau. In urmă s'a trecut la cetirea legei şi statutelor şi explicarea lor pe larg de către conducători, — statute tip al Casei Centrale a Băncilor populare din Bucureşti.

Tot poporul a ascultat cu deosebită atenţie cetirea şi cereau explicaţii acolo unde li se părea lucru mai puţin limpede.

Trecându-sel a înscrierea membrilor, până la ora 8 seara, s'a constatat că s'au înscris 89 membrii cu capital subscris de 110.000 lei!

Rezultatul neaşteptat de mare a umplut inimile de bucurie, iar după cetirea rezultatului provizoriu s'a procedat la alegerea Consiliului al cărui preşedinte a fost proclamat în unanimitate după propunerea d-lor I. Ciomac şi I. Pescaru, S. Sa preotul Iosif Balint, sufletul băncii, iar vicepreşedinte d-l Alexe Benedek, secretar cercual din Pata.

Au urmat cuvinte entusiaste de laudă la adresa Patenilor şi a vrednicilor săi conducători şi într'o atmosferă de cea mai curată seninătate, românii şi ungurii de faţă au mulţumit pentru fapta bună ce li s'a făcut şi asigurând pe conducători de munca lor cinstită în interesul propăşirii comunii şi al băncii.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

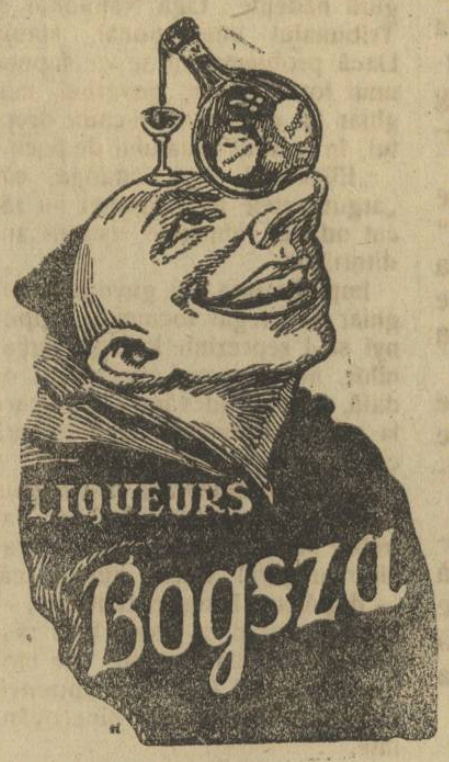

Scrisoare din Budapesta

Naţionalităţile din Ungaria — Secţia slovacă a liceului din Bichiş-Ciaba — Jandarmii şi populaţia română — Reforma agrară şi Românii din Ungaria Intelectualii români se refugiază în România — Preoţi şi învăţători români — Siegescu şi Bogoevici — Evreii şi noua lege a naţionalităţilor — De cine să asculte Ungurii şi Evreii din Ardeal

— De la corespondentul nostru —

Ungaria e acum într'adevăr un stat naţional. Numărul locuitorilor de altă naţionalitate este numai de o jumătate de milion, răsfiraţi ca nişte mici, foarte mici ostroave în marea ungurească. Singuri Slovacii formează ici-colo grupuri mai puternice de sate, atât în jurul Bichiş-Ciabei, cât şi mai ales, dealungul graniţei ceho-slovace. Numărul slovacilor e 300 mii, al românilor 60 mii, iar al germanilor 200 mii. In ce priveşte pe germani, mare parte a lor locuiesc în Budapesta, iar în ţinutul de dincolo de Dunăre sunt presăraţi prin toate judeţele, destinaţi desăvârşitei maghiarizări. Numai în apropierea Burgenlandului sunt câteva sate, unde populaţia vorbeşte numai limba germană. Dar şi acolo, instrucţia în şcoli se face numai ungureşte şi numai ungureşte se va face şi de-aci încolo. Noua lege a naţionalităţilor, ca şi vestita lege de pe vremuri a lui Eötvös e numai praf în ochii străinătăţii.

Ungurii şi drepturile minorităţilor

Bleyer Jakab, fostul ministru al minorităţilor, voia sincer să execute dispoziţiile tratatului dela Trianon privitoare la minorităţi. I-s'a făcut însă o opoziţie înverşunată şi ordonanţele lui n'au fost executate. Doar secţia slovacă a liceului de stat din Bichiş-Ciaba s'a menţinut vre-o doi ani. In numele aceleiaş idei de stat unitar naţional maghiar, în sfârşit a fost desfiinţată şi această secţie, cu toate protestele cehoslovacilor.

Da altcum, Cehoslovacii din Bichiş-Ciaba şi imprejurimile ei sunt expuş diferitelor şicane, pentru aderarea lor în 1919 la statul român. In temniţele ungureşti şi în lagărele de internaţi sunt şi acum zeci de slovaci, dintre cei cari au cerut alipirea Bichiş-Ciabei la România.

Cum sunt trataţi Românii în Ungaria?

Populaţia românească e dată în grija jandarmeriei, care foloseşte toate mijloacele cunoscute, ca să o convingă, că „respiră aer unguresc şi mănâncă pită ungurească". Vai de „valahul", care face vre-o transgresiune. Acela sufere întreită pedeapsă, pentru-că e valah. Un biet român, Moise Nicoară din Arad-Comloş, care a îndrăznit să oprească pe nişte unguroaice ce treceau pe lunca lui, cu toate-că drumul era alături, a fost bătut de jandarmi până la sânge. Pe urma acestei bătăi, bietul român a murit. Siegescu a promis o anchetă, dar promisiunea, ca multe alte promisiuni siegesccane a rămas neâmplinită. Preotul român din Ketegy haza, a trecut pe lângă doi jandarnmi, fără să-le dea bineţe. Jandarmii l'au bătut în mijlocul satului, în faţa enoriaşilor lui, urlându-i necontenit, că un spurcat de popă valah trebue să ştie, că trebue sa'şi ia pălăria în faţa jandarmului ungur.

Reforma agrară

Reforma agrară din Ungaria s'a executat şi în unele comune cu locuitori români, în forma de arenzi forţate. Românii au fost însă cu totul excluşi, aşa încât un singur român din Ungaria nu este, care să fi căpătat vre-un petec de pământ. Românilor li-se spune pe faţă: duceţi-vă în România, să vă deie acolo pământ, că pământul maghiar nu e de nasul valahilor.

Emigrarea intelectualilor români din Ungaria

Cumplitele persecuţii la cari sunt expuşi puţinii intelectuali români din Ungaria îi silesc să treacă în Ardeal. Vai de rudeniile rămase aici, ale acestor refugiaţi! Sunt mereu bănuiţi, mereu cu jandarmii pe capul lor şi uneori maltrataţi pentru orice nimicuri. Mai ales, când îndrăznesc să vorbească româneşte. Orice cuvânt, rostit româneşte din partea vr'unui român, jandarmii îl pedepsesc fără milă. E deajuns, ca cineva să facă denunţ, cumcă au auzit pe cutare român vorbind româneşte şi jandarmii năvălesc în casa lui, fac perchiziţie şi fiind orice perchiziţie fără vr'un rezultat, în urmă îl conving cu câteva îmbrânceli, că n'are să mai vorbească limba valahă.

Situaţia bisericilor româneşti

In Ungaria au rămas 24 parohii ortodoxe-române, aparţinătoare eparhiilor de Oradea-Mare şi Arad. In aceste parohii mai sunt doi preoţi români, în Ketegyhaza şi Beleş. Invăţători români nu sunt. In şcoale limba de predare este exclusiv cea maghiară. Naţionalitatea locuitorilor din comunele româneşti n'o poate cunoaşte nimeni, decât în biserică. Aici numai, se cântă şi se vorbeşte româneşte. Incolo, din motivele cunoscute, pe stradă, în tren, chiar şi în ogrăzi, (niciodată nu se poate şti, cine as cultă la gard) se vorbeşte numai ungureşte,

Dintre parohiile greco-catolice române au mai rămas 15, cari însă nu au nici un preot şi nici un învăţător şi aparţin eparhiei de Oradea-Mare. Situaţia în aceste parochii e aceeaşi, ba şi mai tristă poate, din cauza, că uneori sunt oblăduite din partea episcopiei de Hajdudorogh.

Se face prozelitism, atât în parohiile ortodoxe, cât şi în cele greco-catoiice. Copii sunt boiezaţi de către preoţii reformaţi şi romano-catolici şi tot astfel de preoţi îngroapă şi morţii.

Aşa se vede românii sunt intenţionat lăsaţi în acest hal, pentru ca la urma urmelor să fie siliţi a-şi părăsi religia.

Vizitaţiile canonice ale episcopilor romano-catolici. O întrebare legitimă.

Cele mai dureroase clipe în viaţa Românilor din Ungaria au fost vizitele canonice ale episcopilor romano-catolici din Sătmar, Oradea-Mare şi Timişoara. Nu puteau nici-cum înţelege: cum de nu îşi cunosc şi episcopii români din Orade-Mare şi Arad datoria de a-şi cerceta credincioşii? Când li-se spunea, că nu le dă voie guveruul ungar, ei se întrebau pe dreptul; de ce dă guvernul român voie episcopilor unguri se treacă graniţa dacă guvernul ungar nu dă această voie şi episcopilor români?

Pentru provederea comunelor ortodoxe-româneşti cu preoţi şi învăţători se spune, că au fost tratatative între protosinghelul Ghenadie Bogoevici şi episcopul ortodox al Orăzii-Mari. Rezultatele acestor tratative nu le vedem şi nu ştim, cum vor fi?

Despre părintele Bogoevici se svoneşte, că vrea să ajungă episcop şi astfel, e cu totul în slujba lui la episcopie, de... maghiarizarea completă a Românilor din Ungaria.

Sunt adevărate aceste svonuri. Nu ştim, dar se menţin, întocmai cum se menţine despre episcopul Frenţiu, că ar întreţine corespondenţă regulată cu Siegescu în cauza parochiilor greco-catolice-române şi că ar fi căzut de acord, în ce priveşte pe preoţii destinaţi acestor parochii. In aceiaşi direcţie, bine înţeles...

Evreii şi drepturile minorităţilor

Intre „naţionalităţile" Ungariei n'am mai amintit şi pe Evrei. Revista săptămânală „Egyenlőség", organul semioficial al Evreilor din Ungaria, înregistrând noua ordonanţă a guvernului ungar cu privire la drepturile minorităţilor, declară sus şi tare, că Evreii... nu au nevoie de drepturi minoritare, ei fiind maghiari şi limba lor maternă maghiară, întocmai ca şi Evreii din „teritoriile răpite" dela Ungaria.

In prefaţa cărţii „Istoria mişcărilor iredentiste române," tipărită în Budapesta, Jancso Benedek îşi varsă toate lacrimile pentru Ardeal. Glasul lui şi al lui Bethlen n'a fost ascultat. Ardealul e perdut şi ei sunt fără patrie, Dar vor lupta amândoi pentru „desrobirea Ardealului". Nici nu putem să fim altcum noi, — încheie Jancso, — ai căror strămoşi, bărbaţi de stat ori simpli soldaţi săcui, ca este blăstămaţi nu vor putea odihni liniştiţi în mormintele lor, până când în ţara Huniadeştilor, Bethleneştilor şi Rakoczieştilor poruceneşte valahul, Cât voiu trăi, voiu lupta cu condeiul meu împotriva Valahilor, pentru eliberarea Ardealului. De voiu fi ascultat nici acum, nu-mi pasă. sunt obişnuit să nu mi-se dea ascultare. Sunt sigur că pentru eliberarea Ardealului va lupta şi Bethlen, până la ultima răsuflare. Oare în viitor, va fi ascultat glasul lui? Dacă maghiarii şi săcuii din Ardeal mi-ar cere sfatul: ce să facă pentru eliberarea Ardealului şi — până când aceasta va fi cu putinţă, pentru apărarea intregrităţii naţionale şi culturale a a maghiarimei ardelene? — le-aşi răsgunde: Ascultaţi de Stefan Bethlen!"

S. Rogoz

Publicatiune de licitatiune

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 3 August 1923. oarele 11 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte inchise, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de complectare a clădirei Institutului de Orbi din Cluj și anume: Lucrări de pământ zidărie lemnărie etc.

Ofertele se vor înainta până ziua de *3 August 1923. oarele 11 a. m. la Divizia Technica Igienica din Strada Memorandului Nr. 1. Cluj* când ele se vor deschide.

Fiecare Ofertant va depune 4% garanție provisorie în efecte de stat din suma totală a ofertei sale. Această garanție va întregi o la 6% înainte de încheirea kontractului, după suma oferită drept garanție definitiva.

Pentru toată licitația și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a leg. cont. cond. generale pentru lucrări publice și caetul de sarcine, pentru executarea clădirilor.

Planurile devizului original, caetul de sarcini și conditiunile generale se pot vedea la Divizia technica în oarele de lucru și tot acolo se dau lămuriri mai detailate.

Director Regional: *Dr. Gane* m. p.

Sef. Diviziei Techn. in lichidare: *Inginer I. Ivascu* m. p.

2925

Organizarea avocaților pe baze naționale

La ultima întrunire a delegaților avocaților români din Ardeal ținută la contenciosul de stat dela Curtea de Apel s'au luat importante hotărâri asupra organizării viitoare a avocaților români pentru apărarea dreptului public al statului.

Organizarea unei alianțe naționale a avocaților era hotărâtă numai pentru Ardeal, dar la consfătuire s'a hotărât ca principiile acestei alianțe să stea la baza tuturor barourilor din țară.

Apărarea dreptului public al statului se va urmări numai în barourile din Ardeal ca fiind cele mai primejduite.

Lucrările pentru înființarea alianței vor fi făcute de comitetul executiv ales în acest scop. Acest comitet este prezidat de dl Dr. Ion Suciu, având ca membri pe toți decanii barourilor din Ardeal.

Comitetul executiv de „proteguire al alianței" și-a și început lucrările.

—*alb.*

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Călătoria d-lui ministru Vintilă I. Brătianu în streinătate

Declarațiile d-lui I. G. Duca, ministrul de interne

Dl I. G. Duca, ministru de externe, a declarat ieri ziariștilor că pesimismul unor ziare cu privire la misiunea domnului Vintilă Brătianu în streinătate este cu desăvârșire neîntemeiat. Știrile care au sosit până acum asupra rezultatului călătoriei în Apus a ministrului nostru de finanțe sunt satisfăcătoare. Dl I. G. Duca a arătat că scopul real al misiunei nu este nici facerea de împrumuturi, nici concesionări, ci de a face cunoscută streinătății situația economică reală a României și interesele țarei față de problema reparațiilor. Deasemenea să expună programul economic al guvernului privitor la soluționarea concretă a chestiunei petrolului, a căderilor de apă și în general asupra tuturor bogățiilor noastre naturale.

Diferendul româno-maghiar la Liga Națiunilor.

Explicațiile date de dl Titulescu.

Nouile amănunte privitoare asupra tranșării diferendului româno-maghiar la Liga Națiunilor arată că dl Titulescu, delegatul nostru s'a referit la concesiile făcute de Unguri la Bruxelles și la hotărârea definitivă fixată prin Constituția și legea agrară română. Adunarea a găsit în unanimitate just acest punct de vedere. Apponyi și-a rezervat dreptul să întreprindă noui demensuri.

Caracterul alianței româno-jugoslave. Interviewul d-lui Ciolac Antici.

Intr'un interview acordat ziarului „Universul" mrnistrul Jugoslaviei la București, dl Ciolac Antici, arată caracterul pacific a alianței româno-jugoslave prelungită. Cu acest prilej D-sa arată că nu există nici o mișcare antonomică croată. Radici el însuși se contrazice deseori, fără a preciza nimic.

O excursie în țară a studenților cehoslovaci.

In ziua de 20 Iulie sosește la noi un grup de studenți cehoslovaci, pentru a vizita țara noastră.

Incendiu pe un vapor.

Ieri a isbucnit un puternic incendiu pe un vapor aflat în portul Ramadan. Focul întingându-se la cazane, acestea au făcut explozie omorând pe mecanic și pe un pasager.

Explozie la o mină în Banat

O puternică explozie s'a întâmplat ieri la Mahodia la una din minele din apropiere. Sunt cinci morți.

Alegerea de deputat din cercul Sebeșului

Reușita candidatului liberal. Infrângerea rușinoasă a candidatului național

Duminică seara s'a încheiat alegerea de deputat în cercul Sebeșului. Cu toată propaganda înverșunată dusă de agenții partidului național, candidatul liberal, dl Simion Vulcu a fost ales cu o mare majoritate de voturi. Infrângerea candidatului național apare cu atât mai rușinoasă cu cât dl Simion Vulcu nu a făcut în vederea acestei alegeri aproape nici un fel de propagandă.

Curierul spectacolelor

Marți: SUB MUNȚI. (Ultima reprezentațiune de stagiune al ansamblului de operă. Prețuri de premieră. La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid. Seria 469).

Mercuri: DAMA IN BRAELINA (a 6 oră. Ca oaspeți Andrei Tolnay și Pinter Böske. Prețuri ridicate. Seria 470).

Joi: PASĂREA DE AUR (a 10 oră. Ca oaspe Pinter Böske Prețuri de premieră. Seria 471).

Vineri: LOCOTONENTUL FLUTURE (operetă. Ca oasp Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 472).

Sâmbătă: PRINȚUL BOB. (Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 473).

Duminecă, orele 11: MATINEUL LITERAR A LUI FRIEDRIC KARINTHY ȘI DESIDERIU CONSTOLANYI. (Prețuri de premieră. Seria 474).

In ultima adunare generala a

Societatii Adriatice de Asigurare in Trieste (Italia)

s'a hotărât sporirea capitalului social de 10.500,000·— Lire de până acuma, la 20.000,000·— Lire deplin vărsate. Conturile finale pe anul 1922 ale acestei societăți italiene, care se bucură și departe peste hotarele Europei de cel mai bun renume, arată un avânt mare în desvoltarea afacerilor sale, încheinduse cu un profit curat de 2.022,407·87 Lire. Capitalurile de rezervă se urcă cu data de 31. Decemvrie 1922 la suma de 202.332,265·— Lire. Incassările de prime în toate ramurile, inclusive taxele, dobânzile etc., au atins în anul 1922 suma de 86.724,119·— Lire. Rezervele de prime ale asigurărilor curente din toate ramurile, scăzând partea reasiguratorilor, au a tins suma de 162.906,470·— Lire. Suma asigurărilor pe viață în vigoare la finea anului 1922 s'a urcat la 881.663,104·— Lire, suma rentelor asigurate însă, la 2.054,081·— Lire. Plățile făcute asiguraților în timpul ființărei societății, adecă dela 1838 până la finea anului 1922 au atins cifră de 1 Miliard 235 1/3 Milioane Lire. In anul trecut

Societatea Adriatică de Asigurare

a înființat o direcțiune specială pentru România cu sediul în Cluj, în casă proprie a societății, nu de mult edificată, din Str. Memorandului Nr. 10. 2927

Banca Ardeleana si Casa de Economii S. A.

A primit autorizatia pentru comertul cu deviza

și și-a reinoit relatiunile in această directiune cu toate piețele din străinătate.

In ce privește devizele cât și cumpărarea și vânzarea de monede străine, banca impreună cu sucursalele ei stă la dispoziția onoratei clientele cu condițiunile cele mai avantajoase.

CLUJ

2922

Furându-

mi se adeverința eliberată de cercul de recrutare Bistrița în urma controlei din luna Octomvrie 1920 o declar nulă și fără valoare în mânile ori cui s'a găsi

GREGORE KARÁCSONYI
CLUJ, Str. I. C. Bratianu No. 26

„AESCULAP"

Marque depose

Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.

2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparate electrice instalațiuni de laborator, article necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quarț cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri Lloyd 1816

Publicatiune de licitatiune.

Se aduce la cunotinta generale ca in ziua de *7 August 1923. oarele 12 a. m.* va tinea licitatie publica cu oferta inchise pentru darea in intreprindere a lucrarilor de instalatiune de apaduct si lumina electrica etcr. la Institutul Orbi din Cluj.

Ofertele se vor inainta pana in ziua de 7. August 1923. oarele 12 a. m. la *Divizie Technice din Str. Memorandului Nr. 1. Cluj* cand ele se vor deschide.

Fiecare ofertant va depune 4% garanta provizorie in efecte de stat din suma totala a ofertei sale. Aceasta garantie va intragiola 6. §. inainte de incheirea contractul dupa suma oferite drept garantie definitiva.

Pentru toate licitatia si pentru executarea lucrarilor sunt in vigoara art. 72—85 a legi cont. cona. generale pt. lucrarile publice si caetul de sarcine, pentru executarea cladirilor.

Planurile devizul original caetul de sarcina si conditiunile generala se pot vedea la Diviziei Technica in oarele de lucru si tot acolo se dau lamuri mai detailate.

Director Regional: *Dr. Gane* m. p.

Sef. Diviziei Tech. in lichidare: *Inginer Ivascu* m. p.

2924

Bandage de Cauciuc

pentru antocamioane
toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimete
pretul curent. 2747-2

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2905
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Cea mai fina crema pentru ghete

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu
Pomada Cadol
Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2319-3

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

Am pierdut

mai multe acte impreuna cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj il declar nul in mana ori cui s'ar gasi

Ajtai Andor
CLUJ, Str. Ilea Macelar 25

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Am pierdut

mai multe acte impreuna cu biletul de recrutare emis de Cercul de recrutare Cluj il declar nul in mana ori cui s'ar gasi

Szakács György
CLUJ, Str. Crisan 33.

Catalog romanesc
la Librarea LEPAGE Cluj.
2744-7

BANCA AGRARA TIMISIANA S. P. A.

Centrala: TIMIȘOARA
TELEFON: 6, 14-66, 16-74, 16-75.

Filiala: ARAD
TELEFON: 800, 801, 803.

Autorizată a face schimburi de devize și valute.

Remiteri pentru streinătate se fac in cel mai exact mod.

Se ocupă cu ori ce afaceri bancare.
2919

CASSA DE PASTRARE GENERALA S. A. ARAD

Autorizată a face schimburi de devize și valute.

Remiteri se fac in modul cel mai exact. 2918

Casa Centrala a Asigurarilor sociale Directiunea Regionala Cluj.

Pentru aprovizionarea Caselor Cercuale Cluj, Oradea-Mare, Satu-Mare, Dej și Bistrița cu ochelarii necessari bolnavilor de ochi, se publică licitație publică pe ziua de 21 Iulie a. c.

Despre cantitătile necesare precum și felul lor se poate lua cunoștintă la Direcțiunea Regională Cluj, precum și la fiecare Casă Cercuală susnumită.

Ofertele vor fi inchise si timbrate.

Ele vor fi dresate sau Direcțiunei Regionale sau Caselor Cercuale. Se va arăta prețul pe duzina de perechi pentru fiecare fel: convexe, concave precum și colorate, alăturându-se câte un model.

Ofertele se primesc până la data de 21 Iulie 1923. când se vor deschide, în prezența ofertanților prezenti, iar rezultatul se va consemna într'un proces verbal.

Cluj, la 1 Iulie 1923. 2928

Director Regional Girant: **Indescifrabil.**

Medic șef Regional: **Dr. Const. Ban.**

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparațiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 843 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Vineri 13 Iulie 1923

Infrățirea

„Transilvăni Nr. de schimb"

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

ANDREIU

Brazii codrului făcut-au
Templului umbros ocol,
Straje-i țin doi lei de piatră
Al măririi drept simbol...
O făclie priveghează
Licărind la căpătâiu,
Iar pe lespedea de marmor
Stă *„Andreiu"* și
„Cel dintâiu."

Doarme — de-un pătrar de secol
Sub capela dintre brazi,
Cel ce ne-a trezit din noapte
Și ne-a dat tot ce-avem azi.
Doar visează despre viața
Celor care l'au perdut?
Pentru care și-ar fi dată
Zece vieți de-ar fi avut.

Brazii codrului se înclină
Peste cel, cărui e dat
Să trăiască după moarte
Și din groapa să dea sfat
Lacrămi de rășină arsă
Pică pe învechitul mur
Pare c'ar pica în barbă
La moșnegi cu capul sur...

Dinspre vale s'aud glasuri
— Prin „aminurile" rupte. —
E poporul care vine
Să-i dai viață — pentru lupte. —

O făclie priveghează
Licărind la căpătâiu,
Iar pe lespedea de marmor
Stă *„Andreiu"* și
„Cel dintâiu".

Marta Cunțan

(„Tribuna" — Sibiu — 1898)

Ce ne învață Șaguna

Astăzi și mâine vor avea loc la Sibiu și Răș nari, în prezența M. S. Regelui și a tuturor căpeteniilor vieții noastre culturale și politice, serbările pentru comemorarea a cincizeci de ani dela moartea acelui care, prin puterea însușirilor lui, a fost el însuși, timp de un sfert de veac, ca un Rege al vieții românești în Ardeal. A fost Regele acestei vieți, pentrucă el a fost și creatorul ei. Dela întâia lui păsire pe pământul Ardealului, (1846), ca vicar general al bisericei gr. orientale, și până la coborirea lui în mormântul din Rășinari, Andrei Șaguna a fost unicul om prin care Ardealul a gândit, a cutezat și a înfăptuit.

El a fost gândul, el a fost voința și tot el a fost și brațul prin care viața Ardealului românesc s'a umplut de mari și neuitate fapte. Cincizeci de ani au curs dela moartea lui, și totuși și astăzi Ardealul nu poate fi privit decât ca o strălucită operă de pe care de abia s'au ridicat mâinile marelui creator. Spiritul șagunian îl întâlnim aici pretutindeni: în instituții, în oameni, și în tot ce face puterea românismului în Ardeal. Dela școala și biserica din sat și până la marile așezăminte care încoronează viața culturală și bisericească a Ardealului, — totul nu e de cât un singur organism animat și condus de spiritul lui Șaguna.

Adunați deci acum în jurul amintirii lui nu putem să-i pomenim numele și să i preamărim opera fără să ne gândim și la câte învățături se desprind pentru noi din uriașa moștenire lăsată de acest mare erou al voinței și al faptei românești.

Cea dintâi învățătură este aceasta: că mulțimile, ori cât de bine înzestrate, nu pot săvârși nimic de seamă fără prezența în mijlocul lor a marilor individualități creatoare. Ele nu sânt de cât zăcăminte de energie care se așteaptă organizate și îndrumate prin coborârea în mijlocul lor a marilor conducători de oameni. Ce ne trebuie, prin urmare, astăzi este nu zgândărirea și ațâțarea mulțimilor, care, ele, nu știu și nu vor nimic, ci ivirea unor puternice individualități prin care mulțimilor să li se fixeze un țel, să li se croiască un drum și să li se dee o voință.

A doua învățătură este aceasta: că poți să fii un mare reformator al neamului tău și fără să ai mintea zgâlțâită de îndrăznețe teorii revoluționare. Șaguna n'a fost niciodată un răzvrătit n'a lucrat împotriva stăpânirii, n'a cerut schimbarea ordinei și n'a visat o nouă formă de guvernământ, și totuși, în cadrul ordinei existente și primind stăpânirea care era, el a creiat neamului său o nouă ordine și i-a pregătit o nouă stăpânire. Să înțelegem deci și noi că astăzi avem nevoe nu de schimbarea formelor prin lovituri revoluționare, ci de tăcută muncă creatoare care, aceasta, schimbând conținutul, va provoca și înnoirea formelor.

A treia învățătură este aceasta: că singura putere în stare să creieze și să păstreze solidaritatea națională este puterea faptei. Nu teoriile și programele politice, oricât de seducătoare, pot să grupeze energiile unei națiuni într'o singură mare tabără, ci numai faptele în săvârșirea cărora intră conștiința marilor interese naționale.

Comemorarea lui Șaguna

Mormântul dela Rășinari e azi un loc de pelerinaj sfânt al întreg neamului românesc. Acolo M. S. Regele, miniștrii țării și o mulțime de fii aleși ai neamului depun tributul de pietate pe mormântul marelui om, a cărui figură se înfățișează astăzi în toată măreția.

Cele mai tăinuite coarde ale inimilor noastre se pun astăzi în vibrare. Inimile românești sunt străbătute de sentimentele cele mai frumoase și mai nobile, de sentimentele de gratitudine, admirație și pietate. Binecuvântăm memoria lui și binecuvântată va rămânea până când va exista românismul.

Gratitudinea, admirația și pietatea le vom dovedi prin fapte, lucrând inspirați de spiritul lui pentru întărirea, prosperarea și înflorirea țării.

Din faptele și virtuțile lui să luăm îndemn, ca asemenea lui să trăim, să muncim și să jertfim pentru binele obștesc.

Serbările comemorative de acum, cari întrunind toată suflarea românească dela Nistru până la Tisa întrec în măreția lor serbările ce se făceau an de an la mormântul dela Rășinari, umple de nădejde sufletele noastre. Împrejurarea, că providența ne-a dat pe Șaguna tocmai în timpul, când națiunea română avea cea mai arzătoare lipsă de bărbați de o asemenea măsură e o dovadă, că Dumnezeu e cu noi și prin urmare, urmând pe căile ce ni-le-a arătat marele om suntem îndreptățiți să primim cu încredere în viitor.

Comemorarea dela 1898 a lui Andrei Șaguna

Dăm de veche „Tribuna" din Sibiu decurhul serbărilor de comemorare, cu prilejul împlinirii unui sfert de veac dela moartea lui Șaguna, în Sibiu și Roșinai.

Festivitățile din Sibiu

Sibiu 27 Iunie 1898.

De trei zile Sibiul pare-că e centru curat românesc. De Sâmbătă au început să vină fruntași din toate părțile, așa încât loc pe la hotele nu se mai găsia. Ieri, Duminecă, pretutindeni era lume românească, cum nu s'a mai văzut de când cu marile adunări naționale".

Ieri, în toate trei bisericile s'a oficiat parastas.

In biserica din cetate, la parastas a celebrat însuși mitropolitul, cu număroasă asistență. Biserica învălită în văl negru a fost îndesuită de public distins, domni și doamne; Românii din toate părțile au fost reprezintați.

Corul măiestrului Dima a cântat pătrunzător de inimi. Se poate zice; că acest cor a făcut cea mai demnă celebrare a memoriei archiereului, pe care și după 25 de ani credincioșii îl deplâng cu acelaș regret, ce l'au simțit reintorcând dela groapa lui... La sfârșit părintele Papiu a rostit o cuvântare.

In biserica din groapă a celebrat parastasul părintele asesor **N. Cristea.** Aici au luat parte la actul de doliu „membrii reuniunii sodalilor" sub steagul lor.

Seara s'a ținut ședința festivă la societatea seminariștilor „Andrei Șaguna" — despre care și despre concert, urmează raport special.

Aseară și azi au sosit numeroase delegațiuni și singuratici din diferite părți. Delegațiuni număroase au sosit din Brașov. P. S. Sa Episcopul Popea asemenea a sosit aici.

Concertul.

Sala dela „Gesellschaftshaus" e plină de lume, toate locurile ocupate, ți-e drag să vezi atâta lume românească adunată la un loc.

E frumos tabloul ce-l prezintă corul.

In șirurile prime doamnele și domnișoarele, aproape toate îmbrăcate în alb, mai pe urmă, bărbații îmbrăcați în negru, să-i tot privești.

Toate ținuturile românești își au reprezentanți, din Bihor și din Banat, din Câmpie și din toate părțile locuite de Români, zăresc figuri impunătoare, cunoscute obștei românești prin generositatea și dragostea lor de neam.

S'a început concertul și am văzut corul măiestrului la înălțimea perfecțiunii, cum a executat de admirabil întreg programul și cum pricepe fiecare semn fiecare mișcare, a măiestrului conducător.

Ședința societății „Andrei Șaguna".

Societatea și de-astădată a arătat, că știe să prețuiască meritele superioare și să păstreze adâncă recunoștiță față de marele său patron și că e demnă de frumosul nume care-l poartă.

Toată inteligența, dimpreună cu tot ce are Sibiul mai ales românesc, doamne și domnișoare, au luat parte.

Cântările au fost executate cu acurateță și frumos, sub conducerea diui Dima.

Dl Lazăr Triteanu a știut cu mare dibăcie întrun stil ușor și clar, să desfășoare înaintea ochilor noștri întreg tabloul activității mitropolitului Andreiu, arătând, cum providența s'a îndurat de-a trimis Românilor, atunci când starea lor bisericească și potitică era foarte deplorabilă, un bărbat cu calități eminentente care a știut să-i conducă la liman.

Actul festiv.

Sibiu 27 Iunie.

Azi la 5 ore d. a. sala casei sociale iar a fost stăpânită de Români. Sala superbă, împodobită cu un mare tablou al lui Șaguna s'a prefăcut pentru moment într'un mausuleu în care avea să fie rechemată întreaga ființă a aceluia, pe care cu atâta durere îl deplâng aceste zile.

A fost culmea sărbărilor ce se fac din tristul prilej. S'au dat numerosului public dese momente de elevație a minților și inimilor.

După-ce corul a cântat Psalmul 26, frumos ca totdeauna, dl dr D. T. Bărcianu se suie la catedră și cu o voce blândă și dulce începe discursul său.

Cu o voce unctoasă, ne trece pe dinainte icoană după icoană, din care cu isteține combină marele tablou al vieții și activității archiereului Andreiu.

La sfârșitul discursului, oratorul a fost viu felicitat, însuși mitropolitut i-a strâns mâna și la sărutat pe frunte. Publicul surprins, a aplaudat. Foarte grațios l'a felicitat pe orator și P. S. Episcopul Popea.

Cunună eternă.

„Asociațiunea pentru sprijinirea meseriașilor și sodalilor români" din Brașov a votat 50 floreni cunună eternă memoriei marelui archereu.

Brașovul e redrezentat la festivitățile de aici prin 5 deputați, anume: Corpul profesoral, biserica sf. Niculae, Reuniunea femeilor, Reuniunea pentru ajutorarea văduvelor, Asociațiunea pentru sprijinirea meseriașilor și sodalilor români.

Intâmplări din Cluj

Prinderea unui hoț

Poliția locală a reușit să aresteze în orașul nostru, pe individul Ambrozie Coroian în etate de 18 ani, care are la activul său mai multe furturi. Intre acestea mai principale sunt acela de 12.000 lei, săvârșit în vara anului 1922, în dauna muncitorului Kovacs dela gara Cluj, precum și acela de cauciucuri săvârșit la București prin luna Ianuarie a. c. în dauna domnului Barbu Știrbei.

Hoțul cu întregul dosar al afacerei a fost înaintat parchetului.

Fraudele dela Banca Marmorosch Blanc din localitate.

Ieri după amiază, dl Inspector g-l administrativ Goma care se află de mai multe zile în localitate, a anchetat împreună cu dl Prefect al poliției, chestiunea fraudelor descoperite în ultimul timp la banca Marmorosch Blank din localitate.

Intre cei interogați în timpul primelor cercetări, au fost șeful serviciului comptabilității băncii, care a prezentat și unele registre precum și funcționarul superior Mozeș Herman, care a fost căutat de către comisia de anchetă cu atâta insistență, încât ne determină să credem că el nu ar fi cu totul străin de aceste fraude.

Până în prezent din anchetă reiese că suma cu care banca a fost defraudată, întrece cu mult suma de 200.000 lei.

In legătură cu această afacere dl Inspector g-l Goma a plecat azi la Turda, unde trebue să mai facă unele cercetări.

Furtul dela cafeneaua „Palace"

Frații Breiner, patronii cafenelei „Palace" din strada Iuliu Maniu No. 4, s'a plâns în mai multe rânduri poliției că din cafeneaua lor le lipsește zilnic argintărie. Cu toate cercetările poliției, misteriosii hoți nu au putut fi descoperiți.

Duminică seara după ora de închidere a cafenelei unul dintre frații Breiner a fost informat că femeia Pop Ana din serviciul cafenelei, are sub fustă un săculeț de pânză care e plin cu tacâmuri și pahare de cristal.

Patronul în urma celor auzite a anunțat imediat poliția care a arestat pe femeia Ana Pop chiar în momentul când voia să plece acasă. La perchiziția făcută s'a găsit cele arătate mai sus și în consecință, femeia Ana Pop a fost menținută în stare de arest. In timpul anchetei s'a stabilit că ea întrebuința acest procedeu de mai bine de trei luni, în care timp ea a furat pe rând, argintărie, porcelanuri, sticlărie și alimente. Din cercetări reiese că pagubele cauzate, până în prezent ating suma de 200.000 lei.

Această femee care este o veche clientă a poliției, la interogatoriu a declarat că lucrurile furate parte le-a consumat (alimente), parte le-a vândut și parte le a amanetat. In ultimul timp ea trăia în concubinaj cu plutonierul E. din regimentul 3 vânători, care va fi deasemenea interogat de către autoritățile respective.

Poliția continuă cercetările.

Furt în tren

Luni dimineață cu acceleratul de 11 a. m. a sosit în gara locală comerciantul Hamer Weiss din Aiud.

In gară chiar, voind a da o sumă de bani unui prieten, s'a căutat în buzunarul hainei, în care, la plecarea sa de acasă, pusese un pachet cu 75 hârtii de câte o mie lei. Cu groază însă constată că pachetul cu banii lipsea, iar buzunarul era tăiat.

Plângându-se autorităților, atât siguranța cât și poliția gării au deschis o anchetă.

„AESCULAP"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparate electrice instalațiuni de laborator, articole necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quart cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri Lloyd 186

SACI,
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Intrebuințarea gumei OLLA oferă siguranță absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experților guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un preservativ, să nu luăm decât OLLA.

Te înșeli pe tine însuți, dacă întrebuințe-i altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoască încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.
2474-1

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

S'a deschis
Fotozincografia
Polonyi Albert
CLUJ, Str. Minoriților 2.
Pregateste tot felul de *clisee* in una ori in mai multe culori. — *Efigii gravate in metal, pentru fabricanti de masini mobile etc.* — Comenzile din provincie se expediaza in ziua sosirei comandei.
Lloyd 1840 2899

INFORMAȚII

—**M. Sa Regina la Cluj.** M. Sa Regina Maria a României va sosi la Cluj Vineri 13 Iulie, pentru a asista la inaugurarea Spitalului de ortopedie și chirurghie infantilă.

M. Sa va veni direct dela Sibiu unde participă la serbările pentru comemorarea lui Șaguna.

In oraș au început să se facă pregătiri în vederea sosirei Suveranei.

— **Dela Insp. general de siguranță.** In tot timpul lipsei dlui inspector general dr Eugen Bianu care a plecat la Sibiu cu ocazia comemorării lui Șaguna, chestiunile inspectoratului vor fi rezolvate de către domnul Cezar Cozma.

— **Concediu.** Dl Grigore Cepescu, primul procuror al tribunalului local, cu începere dela 15 crt. a obținut un concediu de șase săptămâni pe care d-sa îl va petrece la băile „Felix".

In lipsa d sale șefi ai parchetului vor fi pe rând dnii procurori Palade și Iepure.

Caut efecte de stat românești sau ungare ștampilate în valoare de Lei 200.000 Oferte la ziar sub „Efecte".

— Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 24—63. 286

— La cafeneaua „Metropol" în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

— **Inceperea construirei catedralei ortodoxe.** Construirea catedralei ortodoxe se va începe la 16 Iulie. Construcția se face în intreprinderea firmei Ieremia din București, care a construit și catedrala Incoronării dela Alba-Iulia.

— **Evaluarea impozitelor.** Comisia specială instituită pentru fixarea impozitelor ce urmează să le plătească comercianții și industriașii din Cluj, și-a început lucrările ieri 10 Iulie, sub presidența dlui Victor Mureșan. Comisia va cita pe comercianții și industriașii în ordine alfabetică. Comisia pentru judecarea recursurilor contra hotărârilor luate de comisie, își va începe lucrările la 15 Iulie.

— **Adunarea evreilor.** Uniunea evreească din Ardeal — după cum ne vorbește în cercurile evreești — a convocat pentru Dumineca viitoare o adunare de protestare contra măsurilor luate față de liceele evreo-maghiare.

Preluare de cancelarie advocațială. Fiind denumit de notar public, între condițiuni mai favorabile predau cancelaria mea advocațială. Reflectanții — dar numai români — sunt rugați a se pune în înțelegere imediat cu mine: Dr Valer Gaiția advocat în Buziaș, județul Timiș-Torontal. 2934

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

Dela Consiliul de Război

Procesul unor tâlhării din jurul Aradului

— O zi întreagă de desbateri — Sentința —

In fața secției I-a Consiliului de Război din localitate s'a judecat Luni dimineață, procesul indiviziilor: Ion Rus, Mărău Dumitru, Avram Năpău, Ion Carabeul, Ion Sămânța, Perva Alexandru, Perva Florica, Silvia Dameiu, Iuliu Farago, Damian Francisc (tatăl), Damian Francisc (fiul) și Alexandru Koch, toți 12 acuzați că prin toamna anului 1919, fiind constituiți în bandă au săvârșit mai multe tâlhării prin orașul Arad și împrejurimi.

In acest proces consiliul a fost presidat de către d-l Colonel Bulbuc, acuzarea susținută de către d-l comisar Regal Căpitan Dumitrescu și apărarea reprezentată în parte prin avocații Dr. Roman Valeriu și Angelo Stătescu.

Pe banca acuzărei se aflau numai cinci dintre acuzați anume: Avram Năpău, Ion Corăbelul, Perva Alexandru Perva Florica și Damian Francisc (tatăl), iar restul de șapte au fost judecat în lipsă.

Din primul moment apărare (Dr. Roman), de comun acord cu comisarul Regal a ridicat un incident prin care cere consiliului ca toți acuzații să fie scoși din urmărire pentru crimele de furt ce li se imputa, întrucât ei indeplinesc în totul condițiunile de amnestie ale decretelor în vigoare.

Consiliul cu majoritate de voturi admite incidentul.

Se iau apoi interogatoriile acuzaților cari declară că recunosc furturile însă nu recunosc acela că ar fi fost constituți în bandă.

După terminarea interogărei acuzaților se începe ascultarea martorilor Isidan Gh., Po Gh., Ion Ighișan, și alții cari declară că au fost jefuiți de către o bandă care număra mulți membrii, însă nici unul nu poate preciza dacă cei de pe banca acuzărei au făcut parte din acele bande sau nu.

După ascultarea martorilor, s'a dat cuvântul comisarului Regal, care din primul moment a cerut completa scoatere din urmărire a bătrânului Damian Francisc (tatăl) de a cărui nevinovăție spune d-sa, a avut ocazia să se convingă din depozițiile martorilor. Desvoltându și rechizitorul, d-sa cere comdamnarea în lipsă a acuzaților plutonier Ion Rus și sold. Dumitru Mărău conf. art. 317 c. p. întrucât ei sunt autorii morali ai infracțiunilor comise, iar pentru ceilalți acuzați pe cari îi califică ca turburători ai ordinei publice, cere pedepsirea lor conf. art. 213-16, 306 și 309-10 c. p.

Apărarea prin scurte pledoarii, a căutat să convingă consiliul ca cei zece acuzați nu pot fi învinuiți că au turburat ordinea publică, de oare ce ei la comiterea furturilor nu au fost constituiți în bandă.

La orele 6 p. m. desbaterile fiind terminate, consiliul a intrat în deliberare de unde a adus o sentință prin care acuzații plut. IonRus și sold. Dumitru Mărău sunt condamnați în lipsă la câte 8 ani reeluziune, iar restul de zece acuzați sunt achitați.

Infăptuirea reformei agrare în Ardeal

Improprietărirea sătenilor din comunele Coslariu şi Sântimbru, ocolul Aiud jud. Alba-Inferioară

Solemnitatea — Strălucita primire făcută d-lui Ministru Alex. Constantinescu — Serviciul divin — Cuvântarea părintelui Urzică — Cuvântarea Părintelui Dăianu, senator — Cuvântarea d-lui P. Meteş, deputat — Magistralul discurs al d-lui Al. Constantinescu, ministrul agriculturei — Alte cuvântări — Hotărîrile de împroprietărire — Câți săteni au fost împroprietăriți — Tragerea primei brazde

Zi de zi partidul liberal prinţoperile pe care le înfăptueşte prinde rădăcini tot mai adânci în sufletul Ardelenilor. Dintre toate aceste opere ale partidului liberal, vom remarca numai trei, dintre cele mai esenţiale şi mai hotărătoare pentru consolidarea şi propăşirea noului stat românesc.

1. PE TERENUL ECONOMIC. In mai puţin de doi ani de zile guvernanţii de azi ai ţărei, au reuşit să naţionalizeze pe căi legale şi fără nici o presiune cel puţin 60 la sută din marile intreprinderi comerciale, industriale şi financiare.

2. PE TERENUL CULTURAL. De când au venit liberalii la putere numărul şcolilor primare numai în vechiul regat s'a mărit cu 3000 iar în Ardeal cu 1200 până acum,

In ceiace priveşte şcolile minoritare maghiare, care au fost dovedite, că înţelegeau să fie cele mai înversunate focare de iredentism maghiar, guvernul actual a luat cele mai severe măsuri, desfiinţând pe unele, satisfăcând pe altele sau luându-le dreptul de publicitate.

Pe de altă parte evreilor, înfrăţiţi în şovinism maghiar cu maghiarii li s'a interzis frecventarea şcolilor confesionale maghiare. In acelaş timp, limba, geografia şi istoria românească a fost impuse tuturor şcolilor aflătoare pe teritoriul României-Mari.

PE TERENUL SOCIAL. Guvernul actual a înfăptuit una dintre cele mai importante şi mai de hotărâtoare opere de dreptate şi prevedere socială, REFORMA AGRARA, reformă a cărei înfăptuire a produs şi continuă să producă o adevărată revoluţie în viaţa noastră socială, economică şi culturală — ca stat liber şi independent.

*

Exproprierile în Ardeal, după cum arătam cu date statistice precise într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru, sunt aproape în întregime terminate.

Improprietăririle cari au început efectiv şi în stil mai mare abia anul trecut, merg cu paşi repezi şi mari spre terminare.

Improprietărirea ţăranilor din comunele Sântimbru şi Coşlariu din jud. Alba-Inferioară

Luni ora 10 a. m. a avut loc impozanta solemnitate a improprietărirei ţăranilor din comunele Coşlari şi Sântimbru din jud. Alba-Inferioară.

Spectacolul general al acestei solemnităţi a fost aşa de măreţ iar entusiasmul şi lucrul ce încinseseră sufletele miilor de ţărani şi de intelectuali ce au luat parte la această mare sărbătoare a ţărănimei a fost aşa de impresionant în-cât vorbele oricât de măestrite ar fi, n'ar putea reda o palidă icoană.

Locul unde a avut loc solemnitatea propriu zisă a împroprietărirei a fost în hotarul comunei Sântimbru. Acest loc este înconjurat din trei părţi de dealuri cari despart Sântimbru de celelalte 7—8 sate de prinprejur.

Cu toate că de cu noapte începuse să cearnă o ploaie mărunţă şi rece, încă dela ora 8 de dimineaţă, pe toate cele trei dealuri ce înconjură Sântimbru curgeau fără încetare, grupuri de câte 10—20 de ţărani şi ţărence în costume naţionale. La ora 10 tot câmpul unde urma să aibă loc solemnitatea era alb de ele şi cămaşele portului nostru ţărănesc din apropierea Abrudului. Veneau ţăranii cu steaguri în mână, cu flori în pălărie şi cu sufletele pline de o ne mai simţită fericire.

La ora 10 şi un sfert sosesc automobilele şi trăsurile care aduceau în ele, în afară de dl Alex. Constantinescu, şi pe următorii domni: Gh. Cipăranu, directorul general al împroprietăririlor, Emil Petrini, directorul general al agriculturei, Protopop Ilie Dăianu, senator, Petru Meteş deputat, C. Bursan deputat, N. Episcopescu inspector general, P. S. S. Episcopul Teculescu, I. Pelecan prefectul judeţului, General Glodeanu, I. Colbazi advocat, Protopopul Urzică; Preoţii: reformat, catolic şi unitar precum şi alţi vre-o 30—40 intelectuali români din Alba-Iulia.

Cele 5—6000 de ţărani cari au luat parte la aceasta sărbătoare reprezentau 19 comune din jud. Alba-Inferioară.

Şosirea dlui Ministru Constantinescu în hotarul comunei Sântimbru a fost salutată cu un frumos cuvânt de bun venit, rostit de dl Herlea, primpretor cuvânt urmat de un ropot de urale.

Solemnitatea.

Serviciul divin — Cuvântările — Discursul d-lui Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei.

La ora 10 şi jumătate începe solemnitatea împroprietărirei cu un serviciu divin oficiat de P. S. S'a Protopopul Urzica, secundat de 8 preoţi ortodoxi şi uniţi.

Terminându-se serviciul divin, Părintele Urzică, în odajdii şi cu crucea în mână, rosteşte o magistrală cuvântare pe care regretăm că din lipsă de spaţiu n'o putem publica în întregime. Dsa face un concentrat şi documentat istoric a suferinţelor Vechiului Regat pe deoparte şi ale Ardealului pe de altă parte. In cuvinte ce au smuls lacrimi din ochii tuturora celor de faţă, bătrânul preot a evocat toată jalea iobagilor ardeleni de pe vremuri.

„Sfinţiţi de aceleaşi suferinţi milenare — a spus părintele Urzică — sălăşluitorii ai aceleiaşi invincibile puteri de rezistenţă, şi înfrigurati de aceiaşi dumnezeiască nădejde în realizarea visului ce ne înfiorase 1000 de ani — unirea, nu se putea ca destinul şi Dumnezeu să nu ne hărăzească fericirea zilelor pe care le trăim azi.

Ceea ce guvernul de azi al ţărei, şi în primul rând dl ministru Constantinescu, acest M Cogălniceanu al României Mari înfăptueşte pentru Ardeal şi în special pentru ţărănimea lui, merita recunostinţa neamului întreg."

Cuvântarea părintelui protopop Dăianu, senator

După cuvântarea părintelui Urzică, părintele protopop Dăianu, senator, a rostit următoarele:

„Domnule ministru, iubiţi săteni!

Ca fiu al acestui judeţ şi ca reprezentant al acestui popor vă felicit pentru că aţi avut şi aveţi frumoasa misiune de a înfăptui pe deplin acest mare act de dreptate pentru ţărănimea ardeleană.

Bucuria clipelor acestora o simţim şi mai mult aci, în jurul Albei Iulii pentru că poporul de aci a simţit cel mai mult de urgia sălbatică a streinilor.

Aci legătura dintre pământ şi neam este mai puternică decât ori unde pentru că aci pământul a fost plămădit cu mai mult sânge şi cu mai multe lacrămi decât ori unde. Luptătorii români ai lui Iancu Huniade, morţi aci pentru apărarea creştinătăţei contra semi-lunei, vă vor fi recunoscători, domnule ministru, pentru chipul aşa de nobil cu care i-aţi răzbunat.

Ţăranii aceştia, de pe Mureş, pe cari i-aţi dărult azi în numele ţărei cu pământ, vă vor purta recunoştinţă pentru veşnicie".

Cuvântarea dlui P. Meteş, deputat de Ighiu

Dl Meteş, în numele poporului, mulţumeste dlui ministru pentru cele trei mari opere de dreptate dăruite ţăranilor din jud. Alba-Inferioară.

In afară de trana trupeească — spune dl Meteş, — pe care aţi dat-o ţerănimei noastre prin împroprietăririle de azi, ati mai dat dle ministru şi hrană sufletească prin înfiinţarea a câte unei biblioteci populare în fiecare comună din jud. Alba-Inferioară, biblioteci cari au şi început să funcţioneze.

In afară de acestea, poporul vă mai este recunoscător pentru că aţi satisfăcut şi o altă mare necesitate a sufletelor lor, prin reclădirea bisericei părăsite, clădită de Huniade, biserica din Sântimbru, şi prin donarea ei populaţiei române din această comună".

Dl Meteş termină cetind o telegramă pe care poporul o trimete M. S. Regelui.

Discursul dlui Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei

Apariţia pe tribună a dlui ministru Al. Constantinescu a stârnit o furtună de urale şi de strigăte de „Să trăiască care ea durat mai bine de 5 minute dl Al. Constantinescu a rostit următoarea însufleţită cuvântare:

„Cucernici Părinţi,

Domnilor şi iubiţi sătenii,

A trecut un an de zile şi Dumnezeu ne-a dat să ne întâlnim iarăşi la aceiaşi masă sfântă a credinţei şi să sărbătorim împreună o nouă împroprietărire.

Vin anul acesta cu puteri sporite şi cu sufletul mai plin de nădejde şi de mulţumire. Şi vin aşa pentrucă văd, că această mare operă de dreptate merge cu paşi repezi spre desăvârşire şi pentrucă mai zilele trecute am săvârşit pe Câmpia lui Mihaiu de lângă Turda improprietărirea ţăranilor cu pământul în care zac osemintele sfinte ale lui Mihaiu Viteazul, oseminte pe care aceşti ţărani le-au străjuit mai bine de 400 de ani ca pe o comoară sfântă.

Ceia ce se petrece azi în Ardeal este în adevăr o meritată răzbunare a istoriei pentru suferinţele trecutului neamului nostru.

Aci încă din prima jumătate a secolului 15 soldaţii lui Ioan Corvinul, român şi el, au luptat şi au murit şi el pentru cruce.

Roadele acestui triumf însă le-au culeş strămoşii voştri şi le culegeţi voi, căci victoria şi salvarea crucei nu era decât victoria şi salvarea neamului nostru.

Şi noi cei din vechiul Regat şi voi cei de aici am fost asupriţi ca nici un alt popor din lume.

Sunt absolut convins că baştina neamului nostru aci în Ardeal a fost şi nu la noi. Vechiul Regat nu este patria mumă ci patria soră. Aci e origina neamului nostru, de aci am pornit şi noi şi voi, am suferit loviturile teribile ale aceloraşi valuri.

In învălmăşeala valurilor acestora însă şi unii şi alţii avem cel mai strălucit şi mai veşnic dintre merite — acela că nu ne-am pierdut origina, limba şi credinţa.

Iată de ce cred imposibilă o desbinare a noastră. Acei cred căci prin bârfire şi prin desbinare de suprafaţă ne vor despărţi, se înşeală, căci desbinările dela suprafaţă întăresc esenţa sufletului. Când patimile vor amuţi şi când lucrurile ce se văd astăzi în întunerec se vor lumina, glasul nepărtinitor şi rece al istoriei va spune, va striga la ceruri, că generaţia de astăzi n'a fost o generaţie de ticăloşi ci o generaţie de jertfă şi cea mai glorioasă generaţie.

Din cele 7 milioane de suflete câţi eram noi în vechiul Regat, am jertfit un milion pentru unire.

De n'ar fi decât recunoştinţa pentru acest milion de jertfe şi tot ar trebui să dispară pentru totdeauna toată această josnicie a desbinărilor.

Voi, ţărani, cari primiţi azi pământul, să-l muneiţi cu dragoste şi cu cinste şi prima pâine ce o veţi face din el s'o duceţi la preoţi s'o blagoslovească şi s'o închinaţi pentru memoria celor un milion de vlăstare jertfiţi pentru unirea neamului nostru.

Pentru ca fericirea voastră să fie şi mai mare, vă declar că de azi înainte vă instăpânesc în biserica cea veche a lui Huniade pe care o vom restaura.

*

Cuvântarea dlui Al. Constantinescu a fost acoperită de îndelungate urale. Mai vorbeşte o orfană de războl şi preotul Liviu Dumitreanu care mulţumeşte dlui ministru, în numele poporului pentru că le-a predat biserica.

Cât s'a expropriat şi cât s'a dat în stăpânirea ţăranilor

Preşedintele comisiei de expropriere dl Frunzescu, dă citire hotărârilor de împroprietărire din care reesă următoarele: S'au expropriat din proprietăţile baronului Kemény Arpád, Albert Borsos, Zeik şi bisericei gr. cat. 329 iug. şi 448 st. cu cari au fost împroprietăriţi toţi îndreptăţiţii din Com. Coşlariu, în număr de 77 din care 74 români. Lotul tip a fost fixat la 3 iugere.

Biserica gr. cat. a primit 8 iugăre şcoala gr. cat. a primit 9 iug. şi 751 st. Au rămas 13 iug. şi 43 st. pentru împroprietărirea îndreptăţiţilor din Com. Golda de jos.

In com. Sântimbru au fost expropriate 489 iug. şi 1091 st. Din acestea, 313 iug. au fost date sătenilor din Sântimbru, Dejdea şi Soleiu. Pământul expropriat a fost proprietatea: Colegiului reformat, Episcopiei gr. cat. Coloman Zeyg şi Spas Pál.

A urmat tălerea primei brazde într'un entuziasm general după care s'a întins o măreaţă horă la care a luat parte şi dl ministru precum şi toţi cei de faţă.

Festivitatea a luat sfârşit la ora 1.

Banchetul

La ora 2 a avut loc în restaurantul „Park" un mare banchet dat în onoarea dlui ministru Constantinescu. Au luat parte aproape 150 de persoane. Toată intelectualitatea Albei-Iulii a ţinut să sărbătorească cu prezenţa ei pe dl ministru.

Primul toast il ridică dl ministru Costantinescu pentru M. S. Regele.

Mai toastează pentru dl ministru Episcopul Teculescu, Părintele Dăianu, Gh. Cipăianu şi un preot catolic maghiar şi dl Meteş. Banchetul a luat sfârşit la ora 4 p. m.

Congresul studențesc se va ținea la Cluj

Sosirea delegaților — Măsurile în vederea Congresului — Rectoratul a încuviințat ținerea lui —

Am arătat la timp că în vederea congresului studențesc va avea loc la Cluj o consfătuire a delegaților studențimei din întreaga țară.

Ținerea congresul nefiind încă îngăduită atunci de autoritățile universitare scriam că se va hotărî și asupra măsurilor ce se vor lua în cazul că această încuviințare nu ar fi dată.

Dar la aceasta nu s'a ajuns. Rectoratul universității Clujene a dat la timp încuviințarea așa că delegații urmează să se pronunțe numai asupra felului cum va decurge congresul.

*

Delegații politechnicei din Timișoara, dnii Vlădescu și Crețulescu au sosit încă de Sâmbătă la Cluj. Cum ceilalți delegați nu sosiseră încă eri, au avut o întrevedere preliminară cu comitetul centrului studențesc Clujan. Delegația Iașului a sosit aseară.

La o întrunire colegială s'a ajuns la stabilirea definitivă a proiectului ce se va pune în discuția tuturor delegaților.

Punctele esențiale ale acestui proiect al congresului se pot reduce la următoarele: Congresul se va ține la Cluj între 15—30 August. El va avea două caractere: studențesc și public. La congresul studențesc se vor desbate chestiunile actuale studențești și se vor lua decizii asupra tacticei de urmat în viitor.

La congresul public vor lua cuvântul toate personalitățile marcante din țară, cari își vor spune părerea asupra chestiunilor ridicate de mișcarea studențească.

Delegații sosiți până acum, sunt de perfect acord asupra acestui proiect. Se crede că nici delegația bucureștenilor, ce sosește azi, nu va avea de obiectat nimic, așa că la consfătuirea definitivă se va aproba în întregime acest proiect.

— *alb.*

„VULTURUL" Fabrică de Albituri
Societate Anonimă Alba-Iulia

CONVOCARE.

„Vulturul" fabrică de albituri s. a. Alba-Iulia își va ținea în ziua de 22 Iulie 1923, la 10 oare a. m. II-a adunare generală ordinară în localul propriu Alba-Iulia, la care sunt învitați cu stimă on. acționari.

Ordin de zi:

1. Deschiderea prin președinte, esmiterea conducătorului procesului verbal și a verificatorilor.
2. Esmiterea comisiunei pentru statorirea capacității de decidere.
3. Raportul direcțiunei și comitetului de supraveghere despre anul prim de gestiune și despre rațiunea finală și propunerea în conexiune cu aceasta pentru statorirea bilanțului și hotărîrea despre împărțirea venitului curat.
4. Hotărîrea asupra absolvărei direcțiunii și comitetului de supraveghere.
5. Statorirea onorarului Comitetului de supraveghere.
6. Alegerea nouă a Comitetului de supraveghere.
7. Modificarea §§-lor 4, 5, 18, 22 și 41 din statute.
8. Eventuale propuneri.

Alba-Iulia, la 8 Iulie 1923.

Direcțiunea

Notă: 1. Acționarii, care doresc a lua parte și a vota la adunare, sunt obligați a depune acțiile resp. până la emisiunea acestora reversele interimale primite în locul acțiilor *la cassa institutului ori la „Concordia" banca economică și comercială s. a. în Alba-Iulia.*

2. La adunare poate participa numai acel acționar, personal, prin reprezentant sau plenipotent (§§ 12, 13) care cu două luni înainte de adunare a fost acționar însoțirii și a depus acțiile cu 5 zile înainte de adunare la locul fixat de direcțiune.

3. Fiecare acție îndreptățește la un vot. Plenipotențiatul — cu excepțiunea reprezentantului legal — numai acționar poate fi. Un acționar poate fi plenipotențiat din partea mai multora.

4. Numai acele propuneri pot fi desbătute, care cel puțin cu 5 zile înainte de adunare s-a înaintat în scris direcțiunei. (§ 19)

Bilanțul și contul de perdere și profit se pot privi în biroul institutului.

Scopul călătoriei dlui Vintilă Brătianu în străinătate

Acea parte din presa noastră care se distinge prin lipsa ei de bună credință, deabia a așteptat ca ministrul de finanțe dl Vintilă Brătianu să plece în străinătate, pentru a răspândi tot felul de inexactități cu privire la rostul călătoriei sale.

Fel de fel de comentarii și de interpretări dușmănoase au fost date articolelor publicate în presa străină cu privire la această călătorie în așa fel, încât oricine poate vedea că campania întreprinsă împotriva ministerului de finanțe nu poate decât să vateme interesele Statului și să coboare prestigiul lui economic și financiar în străinătate.

Ne aducem aminte că același lucru s'a întâmplat, când era la ordinea zilei marea problemă a consolidărei datoriei noastre externe.

S'a insinuat și chiar s'a afirmat atunci atât de presa zisă „independentă", cât și de cea de partid că această însemnată operație financiară ar fi fost nu numai în legătură cu anumite concesiuni, dar chiar nu va reuși și că ea n'ar fi decât o operă dezastruoasă pentru țara noastră.

Astăzi se cunoaște nu numai succesul deplin al consolidărei, ci și foloasele reale și mari, pe cari creditul și bugetul Statului le obțin de pe urma acestei operațiuni.

Jocul dușmanilor guvernului a început acum din nou, întrebuințându-se același tactică.

Pe deoparte se critică politica națională a dlui Vintilă Bratianu, când era în opoziție și s'a opus la acapararea bogățiilor noastre de capitalul străin, iar pe dealta se aduce domniei sale învinuirea că acum n'ar avea alt scop decât să scoată la mezat aceste bogății, în schimbul unui împrumut. S'ar putea deci crede că politica economică a ministerului de finanțe e lipsită cu totul de consecvență.

Dl Vintilă Brătianu n'a exclus niciodată colaborarea capitalului străin, dar concepția sa economică e ca acest capital să nu subjuge pe cel românesc.

Dacă o parte din presa străină ne este acum defavorabilă vina nu o are politica economică a guvernului. Această atitudine e datorită, cum o arată și oficiosul englez „Times" altor considerente, de politică externă, și anume faptului că Mica Antantă s'a opus suspendărei de hipotecă asupra Ungariei.

Dealtfel după cum se poate vedea din cele publicate în „Financier and Bullionist" și după declarațiile dlui I. G. Duca, făcute ziariștilor, misiunea dlui Vintilă Brătianu nu are în vedere facerea de împrumuturi, nici concesionări, ci de a expune guvernelor aliate și comisiunei de reparații, situațiunea creată României prin aplicarea și interpretarea tratatelor de pace și să arate progresele economice și financiare pe care le-a făcut țara.

Cât privește cooperarea țărilor apusene pentru valorificarea bogățiilor noastre naturale, știrile primite până acum la ministerul de externe sunt satisfăcătoare și nu îndrituesc de loc acțiunea de ponegrire a presei înstreinate.

Dela „Uniunea Chiriașilor" din Cluj

Un comunicat al Uniunii

„Uniunea chiriașilor" în ședința Comitetului ținută la 6 Iulie a. c. ocupându-se de chestiunea desființării Oficiului de Închiriere și Inquartiruire găsește că, într'adevăr, aceste Oficii în forma cum au fost coastituite și față de rezultatele arătate, nu corespundeau cerințelor și nu acopereau nevoile chiriașilor din Cluj.

Totuși „Uniunea Chiriașilor" constată diverse plângeri că unii funcționari de stat, județ și comună, militari și civili, nu sunt plasați.

Pentru aceste motive și fiindcă Uniunea voește sa avizeze la măsurile dictate de împrejurări, roagă pe această cale pe toți funcționarii din Cluj fără locuințe — *chiar nefiind membrii ai Uniunei,* — să anunțe biroului Uniunei, *în scris* și în termen de 8 zile Numele funcționarului, numărul membrilor de familie, oficiul ce-l ocupă, data de când se găsește în Cluj și locuința strict necesară. După trecerea acestui termen, Uniunea va cerceta situațiunea, luând imediat contact cu autoritățile competente.

Sediul Uniunei este Cluj, str. Universității No. 3. 9—VII. 1923.

In numele „Uniunea Chiriașilor" din Cluj

A. Popov
secretar general

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou și elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toate respunderea. Masini de scri intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Publicatiune de licitatiune

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 3 August 1923. oarele 11 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte închise, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de complectare a clădirei Institutului de Orbi din Cluj și anume: Lucrări de pământ zidărie lemnărie etc.

Ofertele se vor înainta până ziua de ***3 August 1923. oarele 11 a. m. la Divizia Technica Igienica din Strada Memorandului Nr. 1. Cluj*** când ele se vor deschide.

Fiecare Ofertant va depune 4% garantie provisorie în efecte de stat din suma totală a ofertei sale. Aceasta garanție va întregi o la 6% înainte de încheirea kontractului, după suma oferită drept garanție definitiva.

Pentru toată licitația și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a leg. cont. cond. generale pentru lucrări publice și caetul de sarcine, pentru executarea clădirilor.

Planurile devizului original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Divizia technica în oarele de lucru și tot acolo se dau lămuriri mai detailate.

Director Regional:
Dr. Gane m. p.

Sef. Diviziei Techn. in lichidare:
Inginer I. Ivasou m. p.

2925

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Partidul țărănist în descompunere

Intreaga organizație țărănistă din Dolj se declară împotriva luptei de clasă și cere ținerea unui congres pentru a se fixa doctrina partidului

Eșuarea tratativelor de fuziune dintre partidul național și țărăniști n'a rămas fără urmări în organismul celor două partide. Mișcarea acelor membri ai partidului național câștigați pentru țărănismul dlui Mihalache și Lupu amenință, rupând disciplina de partid, să provoace o sciziune în sânul organizațiilor naționaliste. Iar hotărârea conducerii centralea partidului țărănist de a nu renunța la ideea luptei de clasă, a ridicat împotriva ei pe cei mai mulți dintre membrii din provincie ai grupării țărăniste.

După organizațiile din Moldova iată acum și organizația din Dolj a partidului țărănist care se rostește împotriva luptei de clasă.

Delegația permanentă a partidului țărănist din Dolj publică următorul comunicat:

Organizația doljană a așteptat cu mult interes rezultatul tratativelor de fuziune intervenite între partidul țărănesc și cel național român.

Interesul arătat tratativelor de mai sus a fost determinat în mod hotărâtor de faptul că, cu această ocaziune se preciza pentru întâia oară, în mod formal, punctul de vedere al partidului țărănesc în chestiunea destul de gravă a luptei de clasă.

Din nefericire delegații acestui partid au arătat cu această ocaziune în mod oficial că lupta de clasă este și rămâne punct esențial în programul partidului țărănesc.

Organizația doljană în marea ei majoritate nu se asociază acestui punct de vedere pe care îl consideră extrem de periculos și dăunător țărei și este convinsă că, în sânul partidului țărănesc sunt foarte mulți acei cari nu admit lupta de clasă și țelurile înspre care este împins astăzi acest partid.

Având în vedere cele de mai sus, organizația doljană crede că, o intervenire energică a întregului partid în această importantă chestiune este necesară ca singura speranță de a face să dispară din program ideia luptei de clasă care nu este exprimarea reală a năzuințelor majorității membrilor acestui partid.

In acest scop invită prin aceasta toți domnii membri ai partidului țărănesc, precum și toate organizațiile județene, la un congres ad-hoc ce se va ținea în Craiova, sala Băilor Comerciale, în ziua de Duminecă 12 August a. c. ora 4 p. m. congres în care se va cere comitetului central să renunțe la actuala directivă nepotrivilă cu rostul și menirea partidului țărănesc hotărându-se în acelaș timp și măsurile ce trebuesc luate în caz de nereușită a acestei interveniri".

După cum se vede din acest comunicat nu este vorba numai de desfacerea organizației doljene de restul partidului țărănist, ci de o adevărată descompunere a grupării dlor Stere și Lupu. Comunicatul afirmă precis că în sânul partidu-țărănist sunt foarte mulți membri cari nu admit lupta de clasă. Pe aceștia organizația din Dolj îi cheamă la un congres care va avea să se pronunțe împotriva principiului anarchic impus partidului de dnii Lupu și Mihalache.

Curierul spectacolelor

Mercuri: DAMA IN BRAELINA (a 6 oră. Ca oaspeți Andrei Tolnay și Pinter Böske. Prețuri ridicate. Seria 470).

Joi: PASĂREA DE AUR (a 10 oră. Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 471).

Vineri: LOCOTONENTUL FLUTURE (operetă. Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 472).

Sâmbătă: PRINȚUL BOB. (Ca oaspe Pinter Böske. Prețuri de premieră. Seria 473).

Duminecă, orele 11: MATENEUL LITERAR A LUI FRIEDRIC KARINTHY ȘI DESIDERIU CONSTOLANYI. (Prețuri de premieră. Seria 474).

Duminecă, matineu: BAJADERA (cu Ildiko Kolbay, Somogyi, Viragh, Ekecs. Prețuri obicinuite. Seria 475).

Dnumiecă seara: GÜL BABA. Reprezentația de adio a d-nei Emi Somogyi. Prețuri de premieră. Seria 476).

Luni: TÂRGUL DE FETE. (Reprezentația de adio a d-lui Ludovic Viragh. Prețuri de premieră. Seria 477).

Citiți „Infrățirea"

Marile fraude din județul Turda-Aries

In urma numeroaselor denunțuri primite de către Ministerul de Iuterne și prin cari i se semnala că la prefectura județului Turda-Arieș, precum și la primăria capitalei acelui județ s'au comis mari fraude cu ocazia cotelor de contingentare (vite și cereale), dl Insp. General Administrativ Paul Goma a fost delegat să verifice acele denunțuri. In acest scop s'a transportat la Turda, unde dela primele cercetări a constatat că denunțurile sunt întemeiate. Deschizând o anchetă pentru bunul mers al cercetărilor, dsa a cerut la București suspendarea provizorie din posturi atât a prefectului județului cât și a primarului. In legătură cu această afacere în cursul zilei de Luni dl Inspector Goma împreună cu dl Prefect al poliției au cetcetat amănunțit scriptele secției comerciale a Băncei „Marmorosch Blank" din localitate, cu care Bancă lucrase în ultimul timp comerciantul Marcus H. din Turda, unul din principalii vinovați ai fraudelor descoperite. Cu această ocazie a fost interogat și funcționarul Băncei, Mozeș Herman, care a și dat oarecare relații favorabile bunului mers al anchetei.

In întreagă zi de ieri, dl Inspector Goma a continuat cercetările la Turda unde totodată a interogat diferite persoane.

Tot ieri a sosit și dlui Prim procuror al Trib. local Cepescu Gr. o delegație din partea Casației (București) prin care este însărcinat să ancheteze această afacere.

Până în prezenta ceste fraude sunt evaluate la mai multe milioane.

Cercetările continuă.

Congresul presei maghiare

Arad. — Sâmbătă și Duminecă a avut loc la Arad congresul presei ungurești. Au participat foarte mulți gazetari unguri din întreg Ardealul. Sindicatul presei române din Ardeal a fost reprezentat prin dl Ion Clopoțel, membru în comitetul sindicatului. Presa Capitalei a fost reprezentată prin dnii Mille Constantin, Costa-Foru și Streitman.

După deschiderea congresului dl Emeric Kadar, șef-redactorul ziarului Keleti Ujsag a ținut o cuvântare în românește, asigurând asistența și oficialitatea că „presa maghiară deși divizată după nuanțe politice, este unitară în a lupta în cadrele acestei Patrii,"

Dnii Streitman, Costa-Foru și Mille au făcut apoi câteva declarații de loialitate... ungurilor de aici...

Dl Ion Clopoțel a salutat congresul în numele gazetarilor români. Au mai vorbit dnii Paukerow, Rusu Șirianu și Savu, din partea gazatarilor și scriitorilor români.

Au urmat apoi desbaterile, la care au participat aproape toți gazetarii unguri. S'au desbătut chestiuni profesionale.

După amiază, și Duminecă au avut loc diferite festivaluri artistice și serbări câmpenești foarte reușite.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

Conferința din Lausanne

S'a ajuns la o înțelegere

Se așteaptă la Londra comunicarea acordului încheiat

Lausanne. 9. — Delegații aliați au conferit după amiază cu delegația otomană și au ajuns la un acord în chestiunea cupoanelor și în chestiunea evacuării Constantinopolului.

Chestiunea concesiunilor a rămas în suspensie. Delegații se vor întruni din nou în ședință de noapte.

*

Leafield 9. — La Lausanne s'a ajuns la o înțelegere. Astăzi dimineață după o serie de întruniri între delegații aliați și turci, s'a anunțat ziariștilor cari așteptau rezultatul că conferința s'a sfârșit cu succes atingându-și scopul pacinic pentru care se lucră de mai multe luni.

Turcia semnează

Lausanne, 10. — Se anunță din Angora că consiliul de miniștri a autorizat pe Ismed Pașa să semneze tratatul de pace.

Un credit francez de 300 milioane franci pentru armata Jugoslavă

O telegramă dela Belgrad vestește că comisiunea militară bugetară a Camerei franceze a aprobat proectul de buget prin care se acordă Jugoslaviei un credit de 300 de milioane de franci francezi, credit destinat cumpărăturei de arme și material de războiu.

In legătură cu această chestiune ziarele sârbesti relevează că presa italiană se arată îngrijorată de inarmările Jugoslaviei și găseste că gestul guvernului francez este puțin binevoitor la adresa Italiei.

Achitarea lui Judet

Paris, 10. — (Rador) După o lungă chibzuire Curtea cu Juri a Parisului a pronunțat eri achitarea lui Judet.

Nota franco-belgiană către guvernul german

Ea amenință cu ruperea relațiilor diplomatice.

Berlin, 7. — Din sursă competentă se declară că nota franco-belgiană amenințând cu ruperea relațiilor diplomatice, a sosit într'adevăr la Berlin. Ea va fi publicată în curând.

Procese în legătură cu „bancnotele albe"

Curtea de Casație din București, s'a ocupat zilele acestea cu două procese intentate de stat sucursalelor Oradea și Timișoara a „Băncii Generale de credit Ungare". Procesul pornise din faptul că unele bănci din Ungaria, cari funcționau pe acele vremi pe teritorul ocupat de armatele românești au transmis Sucursalelor Băncii de Credit Ungare, bancnotele cunoscute sub numele „albe" ca unui centru principal de preschimbere Curtea de Casație a lăsat neschimbată sentința date de întâia instanță, care pentru sucursala Timișoara a fost de achitare iar pentru Oradea de condamnare.

Centrala Băncii de Credit cu mult înainte a adunat suma cari în caz de condamnare trebuia să o plătească.

Banca Agrară din Oradea Mare care a primit pentru întâia oară autorizație de a face operații cu devize; are cea mai mare circulație în afaceri de acest fel.

Transmite sume în oricare parte a lumii în cel mai exact mod; se ocupă cu orice fel de operații bancare. Primește depuneri pe lângă cel mai favorabil procent.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURI GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65. Lloyd 1889 2561

Publicatiune de licitatiune.

Se aduce la cunotinta generale ca in ziua de *7 August 1923. oarele 12 a. m.* va tinea licitatie publica cu oferta inchise pentru darea in intreprindere a lucrarilor de instalatiune de apaduct si lumina electrica etcr. la Institutul Orbi din Cluj.

Ofertele se vor inainta pana in ziua de 7. August 1923. oarele 12 a. m. la *Divizie Technice din Str. Memorandului Nr. 1. Cluj* cand ele se vor deschide.

Fiecare ofertant va depune 4% garanta provizorie in efecte de stat din suma totala a ofertei sale. Aceasta garantie va intragiola 6. §. inainte de incheirea contractul dupa suma oferite drept garantie definitiva.

Pentru toate licitatia si pentru executarea lucrarilor sunt in vigoara art. 72–85 a legi cont. cona. generale pt. lucrarile publice si caetul de sarcine, pentru executarea cladirilor.

Planurile devizul original caetul de sarcina si conditiunile generala se pot vedea la Diviziei Technica in oarele de lucru si tot acolo se dau lamuri mai detailate.

Director Regional:
Dr. Gane m. p.

Sef. Diviziei Tech. in lichidare:
Inginer Ivaseu m. p.

2924

Consiliul Orașului Cluj.
Nr. 9784—1923. cons.

AVIS.

Consiliul orașului Cluj încunoștiințează onor. public că în viitor, cu începere de astăzi, orice modificări interne ar dori să facă la instalațiunile de forță motrice și iluminat precum și instalațiuni no-i trebuesc anunțate, Direcțiunei Uzinei electrice înainte de executarea acelor modificări și instalații. Aceasta in interesul reciproc și pentru buna ordine a scriptelor exploatarii.

De asemeni se aduce la cunostință Dlor Instalatori, că numai acei ce au brevet industrial și autorizație specială, pot executa astfel de lucrări și ori ce abateri de la aceste norme, se consideră ca ne legale și se vor urmări pe cale juridică conform drepturilor ce ne acordă legile în vigoare.

Cluj, din ședinta cons. oraș. ținută la 27 Iunie 1923.

Dr. UTALEA.
primar:

2926

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE

2905

Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice.

2883

Cel mai nou tratament al sifilisului
cu
„TREPOL"
si „NEO-TREPOL" peparat cu baza de bismuth

Introdus de D-rii Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris
Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sani ar Român
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" și „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.

Reprezentanți generali pentru toată România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.

Bucuresti B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

CASA INVĂȚĂTORILOR CLUJ.

CONCURS.

Administrația Căminului *„Casa Invatatorilor"* publică concurs pentru lucrările de repararea și Curătitu general al Institutului, ce este a se îndeplini în vara aceasta.

Tabloul lucrărilor, alcătuit de oficiul de poduri și șosele, se poate vedea în fiecare zi în biuroul administrației, în orele 11—1.

Ofertele se vor inainta pana in 18 Iulie a. c.

2929

Administratia.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ

2782

se face măriri de fotografii, retușări.

Specialitatile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL

„HERCULES"

bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — și

„MONOSTOR"

bere deschisă mult apreciată

din cáuza calităților lor neintrecute s'au dovedit ca maroa **cea mai superioară.** :-: Se capătă pretutindeni.

2216

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 844 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI 5 Iulie 1923

CLUJ 14.VII.923
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 2711

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

M. S. Regina Maria

Simbol al bunătății și caritătii domnești

Venind dela Sibiu, unde împreună cu Augustul Său Soț, a luat parte la marile serbări închinate amintirii lui Șaguna, M. S. Regina Maria se găsește astăzi în mijlocul nostru pentru a prezida inaugurarea unei instituții menită să adăpostească și să ușureze o parte din durerile lăsate de războiu.

Dupăce s'a închinat la Sibiu unei mari figuri a trecutului nostru național, Ea vine la Cluj să ne dovedească încă odată nesfârșita Ei grijă pentru suferințele prezentului.

M. S. REGINA MARIA

Să mângâie durerea, să înobileze viața, — iată programul de muncă al celei mai bune dintre regine.

Când lupta vieții târăște în nesfârșita sa cursă atâtea ființe fără apărare și sfarmă atâția nevinovați, când războiul brutal aduce atâtea nenorociri nemeritate, gestul milei și al mângâierii pogoară din strălucirea tronului regesc ca o putere tainică și ca un simbol.

Când lupta pentru pâine întunecă zările vieții, amuțind glasurile ce ar putea aduce îndemnuri spre muncă, din înălțimea tronului regesc trebue să plece îndemnul spre idealul moral și umanitar: ajutarea celor mulți și nevoiași.

Acest ideal l'a înțeles mai mult decât orice alt cap încoronat mândra noastră Regină, care se află astăzi în mijlocul nostru. Ea adaugă înălțimii regale tot ceia ce e înălțare omenească.

Simbol al bunătății și carității domnești, demnă urmașe a vechilor noastre datini strămoșești M. Sa Regina a cunoscut multe nopți de veghe în timpul războiului, la patul răniților, iar de atunci încoace necontenit se îngrijește de bunul mers al operelor caritabile în care Ea e cea dintâi care dă exemplu, prin îndemnul material și moral.

O deosebită solicitudine familia noastră domnitoare a arătat-o în deosebi Ardealului, ca o nesfârșită simpatie pentru poporul acestui ținut, lipsit de părintească oblăduire a unui Rege care să fie al lui, care să întruchipeze simbolul conștiinței naționale și a unei Regine care din dărnicia sufletului Ei generos să împartă balsamul mult binefăcător și să îndulcească amărăciunile celor de atâtea ori sacrificați pentru izbânda drepturilor noastre pe acest pământ românesc.

Ajutorul pe care l'a dat în toiul iernei, acum doi ani, Moților lipsiți de pâne, grija pentru bunul mers al orfelinatelor din Ardeal, inaugurarea de astăzi a spitalului de ortopedie sunt fapte datorite interesului ce-l arată pentru pământul Ardealului, buna noastră Doamnă.

Mărita Doamnă, înțelege să reia și aici în Ardeal firul tradițiilor și al datinelor. Ea prăznuiește astăzi memoria strămoșească prin opere caritabile.

Și astfel arătăm că sufletul Ei vibrează în perfect acord cu durerile și bucuriile poporului. M. Sa Regina nu numai că întemeiază între Dinastie și popor legături ce nu se pot uita și nu se pot frânge, dar aduce domnescul său exemplu pentru modul cum trebuie să înțelegem ridicarea și înobilarea întregei vieți românești.

E nevoe de fascism în Romania?

Intr'un articol publicat de curând, „Patria" arăta ce e fascismul italian și de ce o mișcare similară n'ar putea lua naștere în România. Înfățișând fascismul ca o reacțiune a energiei naționale împotriva curentelor dizolvate și anarhice, ziarul partidului național spunea că de vreme ce în România solidaritatea națională și ideea de stat românesc nu s'au găsit amenințate, fascismul n'a putut răsări.
Dar „Patria" se înșeală.

Ceiace s'a petrecut în Italia, s'a petrecut în toate țările cari au trecut prin războiu, și mai ales în acelea ale căror suferinți au fost mai mari. Destrămarea morală pricinuită de războiu a lăsat loc liber pentru toate curentele dizolvate, pentru toate acțiunile anarhice. Primejdia comunismului s'a ridicat și la noi, agitația revoluționară și-a făcut mendrele în lumea noastră rurală și muncitorească. Ființa națională a Statului românesc s'a găsit amenințată nu numai prin loviturile celor cari voiau nimicirea lui, ci și prin continua indulgență a acelora în cari sentimentul național se afla eclipsat.

Nevoia de o mobilizare a tuturor energiilor și conștiințelor românești împotriva tuturor curentelor de dizolvare, nevoia de un fascism românesc a fost.

In Franța, în Italia, în Anglia, în Germania, în Bulgaria, în Ungaria și chiar în Turcia, pretutindeni a fost o mișcare de înviorare a energiilor naționale.

Dar evident mișcarea s'a numit și s'a manifestat în fiecare țară potrivit împrejurărilor. Fascism în Italia, blocul național în Franța, mișcarea kemalistă în Turcia. Dacă în Italia ea s'a manifestat așa cum am văzut, este pentrucă nici unul din vechile partide politice n'au înțeles chemarea națiunei.

La noi fascismul nu s'a manifestat în forma în care s'a manifestat în Italia. Fiindcă un partid politic a știut să se pună în slujba necesității naționale care cerea luptă împotriva curentelor dizolvante. Partidul național-liberal a stat dârz în fața tuturor acelora cari au încercat să atingă ideia națională și ideia de ordine. El a pus stavilă curentelor anarhice, el a lucrat pentru a întări solidaritatea națională și forța Statului românesc. El a dus războiu greu cu toți câți s'au ridicat ca vrăjmași ai ordinei, ai națiunei și ai Statului. El a realizat în România, ceiace fascismul a realizat în Italia. Iată care este fascismul românesc.

Nevoia națională care a creiat fascismul stăruie. Este și azi nevoie de o acțiune de înviorare a sentimentului național pentru a pune la adăpost societatea românească de tot ceiace ar putea-o îmbolnăvi sau slăbi.

Conferința dela Sinaia

Importanța intrevederii dintre miniștrii de externe ai țărilor din Mica Înțelegere — Desmințirea unei campanii tendențioase — Lărgirea Micei Înțelegeri

Se știe că în cursul lunei Iunie, și anume la 20, se va ține la Sinaia o conferință a miniștrilor de externe Micei Înțelegeri.

In legătură cu această conferință care în împrejurările actuale ale politicei Europei Centrale și sudestice capătă o importanță deosebită, „Gazette de Prague" publică următorul interesant articol:

Conferența care trebuie să se deschidă la Sinaia la 20 Iulie pare a fi așteptată cu cel mai viu interes, dacă judecăm după telegramele care ne vin din toate capitalele Micei Înțelegeri cu privire la această conferință. Faptul n'are nimic surprinzător. Perioada actuală, fertilă în evenimente dintre cari unele, ca lovitura de stat bulgară, ating foarte de aproape interesele alianței Micei Înelegeri, contribuesc să dea celei de a treia întrevederi a miniștrilor de externe ai acestei grupări o importanță deosebită.

Desmințirea unor insinuări.

Anumiți oameni intenționați și cari își iau dorințele drept realități, insinuiază că această conferință a fost făcută necesară de situațiunea critică a Micei Înțelegeri. După aceștia, un anumit dezacord ar domni între aliați cu privire la diverse chestiuni. Intrevederea dela Sinaia ar avea deci ca scop să restabilească buna înțelegere. In realitate conferința dela Sinaia, prevăzută de mult timp, n'are nimic extraordinar, căci se știe că în cea dintâi întrunire a Micei Înțelegeri s'a hotărît ca asemenea întrevederi să aibă loc în mod periodic pentru a se menține un contact permanent între guvernele aliate.

Cele dintâi svonuri ale unui dezacord în sânul Micei Înțelegeri au început să se răspândească după lovitura de stat din Bulgaria. Chiar dela 20 Iunie dl A. Brzeg le înregistra. Publicistul polonez scria că în vreme ce Regatul Iugoslav ar fi făcut campania contra cabinetului Tzancof în favorea lui Stambuliiski și că guvernul cehoslovac l-ar fi sprijinit, România s'ar fi separat de aliații săi adoptând față de lovitura de stat bulgară o atitudine din cele mai rezervate. De fapt, la București, la Praga ca și la Bglgrad, atitudinea a fost limpede din prima zi. Guvernele, surprinse ca pretutindeni, au făcut imediat cunoscut la Sofia că ele nu au căderea de a se amesteca în afacerile lăuntrice ale Bulgariei și că vor judeca noul guvern bulgar după actele politicei sale externe.

Cu toată desmințirea adusă de fapte presa germană a continuat să comenteze ceiace ea numea slăbiciunea Micei Înțelegeri.

Lărgirea Micei Înțelegeri.

Dar dacă, cum se vede, evenimentele din Bulgaria n'au compromis soliditatea Micei Înțelegeri, campania de presă deslănțuită în Cehoslovacia și Polonia de expozeul ministrului de externe polonez dl Seyda la 8 Iunie, arată, după anumite ziare germane, că suntem încă departe de o lărgire a blocului Europei Centrale. După aceste ziare în sânul Micei Înțelegeri este o sciziune, deoarece Iugoslavia și Cehoslovacia ar fi în conflict cu România și Polonia.

Corespondentul ziarului „Wossische Zeitung" la Varșovia scrie că recenta călătorie a perechei regale române în Polonia ca și întrevederile domnului Duca cu oamenii politici polonezi au rămas fără efect politic. După declarațiunile reiterate ale ministrului de externe român se știe ce trebuie să gândim despre atari aserțiuni.

Ar fi dificil, desigur, să disimulăm că micile obstacole cari până acum s'au opus la o intimă apropiere între Polonia și Cehoslovacia, n'au fost toate doborâte. Este însă fapt că la Praga ca și la Varșovia se manifestă o vie dorință pentru a ajunge la o înțelegere între ambele state. Aceasta o afirmă cele mai multe din ziarele serioase din Polonia și Cehoslovacia. Acelaș lucru îl dovedesc și faptele ca de pildă alegerea recentă a delegatului polonez pentru a reprezenta Mica Înțelegere în sânul comisiunei reparațiunilor.

Este deci cert, cu toate prevederile tendențioase ale unei prese răuvoitoare, conferința de la Sinaia va arăta odată mai mult că nu e nici o greutate pentru conducătorii Micei Înțelegeri ca să fie de acord asupra tuturor chestiunilor pe cari le vor examina. Și aceasta cu atât mai mult cu cât toate statele acestei grupări urmăresc acelaș scop: să aducă prin respectul tratatelor pe cari se întemeiază statutul Europei centrale, liniștea definitivă și prin urmare revenirea la o situațiune normală.

Evacuarea

forțelor britanice din Turcia

Lausanne 12. Prin acordul relativ la retragerea trupelor engleze din Turcia în timp de șase săptămâni după ratificarea păcii, se prevede că vor fi retrase nu numai trupele cari ocupă Constantinopolul dar în acelaș timp va trebui să plece și flota engleză din apele teritoriale turcești.

Opera ministerului de Instrucţie

— Declaraţiile D-lui ministru Dr. C. Angelescu —

„Universul“ publică o statistică a contribuţiilor, pe care Statul le-a dat pentru nouile construcţii şcolare, însoţită de interesantele declaraţiuni ale dlui Ministru Anghelescu cu privire la întrebuinţarea fondului de 200 milioane lei, pe care le-a destinat anul acesta pentru şcoală ministerul de Finanţe.

In ceia ce priveşte învăţământul superior, numai pentru noul local al Universităţii din Capitală s'au dat 40 de milioane, şi se vor mai da încă 12 milioane pentru ca cel mai târziu în primăvara viitoare, noua clădire să poată înlesni buna funcţionare a Uuniversităţei.

Inainte de această dată se va putea folosi aripa dreaptă a noului local al Universităţii din Capitală pentru studiul şi cercetările facultăţii de ştiinţe, secţia fizico-matematică la 1 Octombrie corent.

In afară de aceasta Institutului de fiziologie i s'a mai dat, aproape 10 milioane lei, spre a fi terminat şi servi lucrărilor practice ale studenţilor.

Pentru căminurile actuale ale studenţilor, cărora deocamdată nu li se poate da decât o nouă organizare şi o îmbunătăţire parţială, s'a rezervat o sumă de câteva milioane lei, pentru adăogirea de noui etajuri la fiecare din ele şi comoditatea internă a dormitoarelor, precum şi a celorlalte încăperi.

Tot anul acesta se începe construcţia cartierului studenţesc dela grădina botanică, precum şi clinicile facultăţilor de medicină.

La Iaşi s'a scos în licitaţie aripa din fund a facultăţii de medicină care costă aproape 9 milioane.

S'a mai scos în licitaţie o altă aripă a Universităţii; transformarea închisorii din strada Păcurari pentru a fi amenajată în cămin studenţesc, în care să se poată adăposti cel puţin 700 de studenţi, precum şi internatul liceului „Naţional“.

In oraşul nostru Universitatea a fost pusă în posesia casei Băncei Agrare din Str. Babeş, cumpărată cu 3 milioane pentru Căminul studenţesc şi s'a scos în licitaţie clădirea Institutului de fiziologie animală.

Aceiaşi grijă o are ministerul şi pentru învăţământul secundar şi normal.

S'au dat aproape 25 de milioane numai pentru cumpărarea şi înzestrarea cu localuri a liceelor „Mihai Viteazul“, Şincai, internatul Sf. Sava, internatul liceului din T. Severin, internatul liceului din Craiova, internatul şcolii secundare de fete din Craiova, liceul din Caracal etc.

La Cernăuţi se va termina internatul din strada Alt., şi s'a scos în licitaţie internatul liceului din Câmpu-Lung; se va termina construirea liceului Rădăuţi.

Pe lângă ajutorul dat şcolilor rurale din ţară — care se ridică la 10 milioane — s'a acordat pentru construcţii a 45 şcoli normale 90 milioane lei, rămânând ca pentru anul viitor să se acorde o sumă egală, iar pentru terminarea lucrărilor să contribuie cvmitetele şcolare.

Este interesant de relavat faptul, că aceste construcţii ar fi costat pe Stat, peste 1 miliard, dacă n'ar fi avut concursul binevoitor al comitetelor şcolare şi administraţiilor respective.

Toate aceste sunt fapte concrete care numai lasă nici o îndoială asupra operei culturale, pe care înţelege s'o facă în toate ramurile învăţământului, actualul guvern prin harnicul său ministru, d-l Dr. C. Anghelescu.

Curierul spectacolelor

Vineri: LOCOTONENTUL FLUTURE (operetă. Ca oaspe Pinter Böske. Preţuri de premieră. Seria 472).

Sâmbătă: PRINŢUL BOB. (Ca oaspe Pinter Böske. Preţuri de premieră. Seria 473).

Duminecă, orele 11: MATENEUL LITERAR A LUI FRIEDRIC KARINTHY ŞI DESIDERIU CONSTOLANYI. (Preţuri de premieră. Seria 474).

Duminecă, matineu: BAJADERA (cu Ildiko Kolbay, Somogyi, Viragh, Ekecs. Preţuri obicinuite. Seria 475).

Dnumiecă seara: GÜL BABA. Reprezentaţia de adio a d-nei Emi Somogyi. Preţuri de premieră. Seria 476).

Luni: TÂRGUL DE FETE. (Reprezentaţia de adio a d-lui Ludovic Viragh. Preţuri de premieră. Seria 477).

MINISTERUL LUCRĂTORILOR PUBLICE

Direcţiunea de poduri şi şosele din Transilvania, Bănat şi Părţile Ungurene

No. 275—923.

Publicatiune de licitatie

Pentru alimentarea cu kombustibilul necesar pe anul 1923 a Direcţiunei IX-a de Poduri şi şosele Cluj, să publică licitaţie pe

ziua de 28 Iulie 1923 orele 10 a. m.

şi anume: 60.000 kg. lemne de fag, tăete, caletatea I.

Ofertele inchise şi sigilite provăzute cuerecepisa de depunere a vadiului de 10% se vor inainta Dir. IX. de Pod. şi şos. Cluj, Str. Berde No. 2. etaj II. Cantitatea de lemne se va putea mări, sau scădea după necesitate.

2932 *Directiunea IX. de pod. si sos.*

INFORMATII

— **Noul comitet al Asociaţiei Generale a medicilor.** In ziua a treia a congresului medicilor la Cernăuţi s'a ales comitetul Asociaţiei generale a medicilor.

Au fost aleşi la primul scutin dnii: dr. Cobilanschi, Cernăuţi, Moldovan, Cluj; g-ral Vicol, Bucureşti; Slătineanu, Iaşi; Vasilescu-Popescu, Bucureşti; Tănăsescu, Bucureşti; Gheorghian, Bucureşti; Iacobovici, Cluj; Carnabel, Galaţi; Danielopol, Bucureşti; Bulau, Podul Iloaiei; Candea, Timişoara şi Pitulescu Bucureşti.

— **Serbările din Timişoara.** Duminică, 15 Iulie, la Timişoara vor fi mari serbări culturale, organizate de reuniunea română de lectură, cari îşi serbează jubileul de 50 de ani, şi pune bazele unei Case naţionale.

Societatea corală „Carmen“ din Bucureşti, sub direcţiunea prof. Kirlac, pleacă Vineri seara la Timişoara pentru a da concursul la aceste serbări. Apoi va continua turneul de concerte corale la Bocşa, Reşiţa, Oraviţa, Anina şi Cacova.

Bănăţenii fac mari pregătiri pentru primirea societăţii „Carmen“

*

Ministerul de agricultură a fost încunoştiinţat, că în cursul lunei Septembrie, se va ţine la Haga un congres internaţional al crescătorilor de animale.

— **Internate şcolare pentru copiii funcţionarilor.** Am aunţat că ministerul de finanţe a pus la dispoziţia ministerului de industrie un fond de 50 milioane lei pentru creiarea de internate copiilor funcţionarilor publici şi ai sătenilor săraci.

Numărul acestor noui internate vor fi de peste 150 repartizate în tot cuprinsul ţărei. Ele vor începe să funcţioneze chiar la începutul noului an şcolar.

D. Kiriţescu, directorul general al învăţământului secundar, lucrează la repartiţia elevilor în aceste internate iar în câteva zile se vor publica numele şcoalelor şi localităţilor unde ele vor funcţiona anunţând totodată şi numărul elevilor ce se va primi pentru fiecare internat în parte.

— **Congresul esperantiştilor.** Dela 27—30 Iulie se va ţine la Timişoara cel de al III-lea congres esperantist român sub patronajul d-lor miniştri dr. Anghelescu şi C. Banu şi sub preşedinţia de onoare a d-lui general Găvănescu.

Organizatorul acestui congres e dl H. Fishser-Galaţi, care este şi preşedintele centrului esperantist român.

— **Fixarea congresului datei studenţesc.** Delegaţii studenţi mii din înteaga ţară întrunţi la Cluj, au hotărît ca data ţinerei congresului general studenţesc să fie 20 August. Congresul se va ţine la Cuj.

— **Evreii contra măsurilor luate de minister.** Comumitatea izraelită din Oradea a hotărît să convoace o adunare de protestare contra măsurilor luate de ministerul instucţiei, conform cărora elevii evrei din şcoalele statului nu pot fi scutiţi de lucrările scrise în ziua de Sâmbătă.

— **In jurul unui denunţ.** Au înregistrat zilele trecute printre informaţiile noastre, penunţul primit de Prefectura poliţiei locale împotriva unui atelier de cismărie din str. Avram Iancu No. 2, care ar funcţiona în nişte condiţiuni cu totul insalubre şi care ar primejdui sănătatea vecinilor şi lucrătorilor. Suntem azi informaţi că atelierul în chestie nu este de fapt decât atelierul meseriaşilor români cismari şi pantofari constituiţi în Sindicat şi cari nu lucrează în acel atelier decât în mod provizoriu, până când Sindicatul îşi va putea găsi un local corespunzător. Sindicatul având de executat o însemnată comandă pentru armată, s'a văzut silit să lucreze oriunde a putut găsi, ne voind să întârzie comanda, întârziere pe care ar fi resimţit-o în primul rând ostaşii noştri. Zelul meseriaşilor români cari s'au obligat să lucreze pentru armata noastră în oricare condiţiuni nu poate fi decât lăudat.

Preluare de cancelarie advocaţială. Fiind denumit de notar public, între condiţiuni mai favorabile predau cancelaria mea advocaţială, Reflectanţii — dar numai români — sunt rugaţi a se pune în înţelegere imediat cu mine. Dr. Valer Gaiţia advocat din Buziaş, jud. Timiş-Torontal. 2934

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea“. 2937

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii, 2475 3

Intel Babylonaţi încălţămintea Toţi cismarilor pot!

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

Un congres al negustorilor. Negustorii din Oradea-Mare, cu ocazie unei întruniri recente, au hotărât să organizeze un congres general negustoresc la Cluj, în care să se hotărască o serie de măsuri de luat pentru a combate dispoziţiunile menite să paralizeze nu numai activitatea negustorilor ci viaţa economică a ţării. S'a hotărât totdeodată să se trimită o delegaţie la Bucureşti cu un protest contra legii speculei.

— **Când se va ţine conferinţa Micei Antante.** S'a fixat în mod definitiv că la 28 Iulie va începe la Sinaia conferinţa Micei Antante.

In ce priveşte atitudinea României, va avea loc, după reintoarcerea dela Sibiu, o întrvedere între primul ministru şi ministrul de externe, în care si va stabili linia noastră de conduită.

— **Dela Poliţie.** După aproape două luni de concediu medical, Dl Constantin Dumitriu, simpaticul director al prefecturei poliţiei find complect restabilit şi-a luat ieri dimineaţă serviciul în primire.

— **Vizita ministerială în Banat.** D. prof. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii, însoţit de directorul general al învăţământului primar şi normal, va vizita în curând Banatul, spre a constata stadiul nouilor construcţii şcolare de acolo.

— **Excursie.** Studenţii academiei de agricultură din localitate vor face o excursie ştinţifică în delta Dunărei. Această excursie va avea loc în cursul lunei viitoare.

— **O mare victorie sportivă românească.** Campionatele de tenis ale oraşelor Cracovia şi Lemberg, la care au participat numeroşi concurenţi veniţi din Cehoslovacia, România şi din toate provinciile Poloniei, au fost câştigate de trei jucători români, d-nii San Galli. Rosetti Bălănescu şi Teodowski, primii doi reprezentanţi ai Tennis Clubului Român din Bucureşti, cel din urmă membru al clubului de tenis din Cernăuţi.

— Eri a sosit în Braşov un grup de 2000 de copii germani din regiunea Berlinului. Copiii au fost plasaţi pe la familiile săseşti din oraş şi împrejurimi. La Arad a sosit de asemeni un grup de 600 de copii din Viena.

— La 10 August se va începe la Copenhaga congresul interparlamentar. Din partea României vor participa d-nii Al. Ionescu deputat, N. Botez senator şi M. Djuvara.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 70.
Telefon 431. 2653

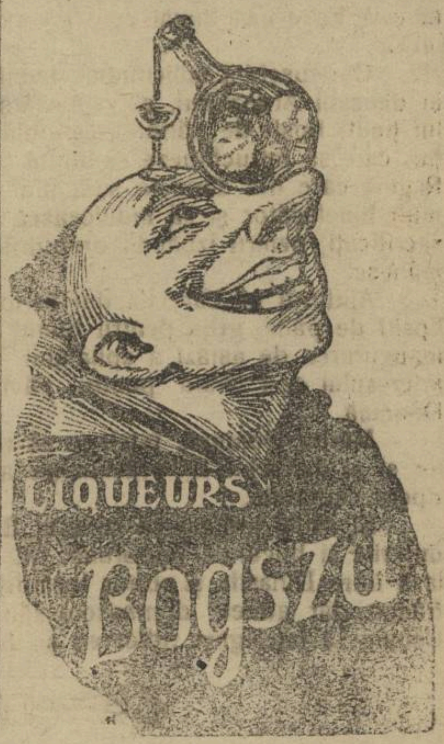

MARILE SERBARI DELA SIBIU

Comemorarea Mitropolitului Andrei Șaguna

Sosirea la Sibiu a persoanelor oficiale și a delegaților — Cuvântările Mitropoliților Miron Cristea, N. Bălan și Pimen al Moldovei — Salutul autorităților sibiene — Insuflețirea din oraș — Sosirea Familiei Regale. — Pelerinagiul la Rășinari.

Sibiu, 10 — Azi a început solemnitatea pentru comemorarea semicentenarului Andrei Șaguna.

E o vreme slendidă. Din toate colțurile Ardealului vin delegațiuni numeroase în frunte cu învățătorii și preoții.

Aspectul Sibiului

Sibiul are un aspect pitoresc. Costumele minunate din toate regiunile formează un fel de expoziție ambulantă de costume naționale.

Sibiul se simte prea frumos, pentru a adăuga procupărilor sale nevoia unei găteli speciale cu prilejul serbărilor de acum.

Nu se văd pregătiri neobișnuite, nici primeneală municipală, pentru că Sibiul este de obiceiu foarte curat. Așa că înfățișarea vioiului oraș ne pare, chiar fără ornamentația particulară, în plină exuberanță și găteală.

Oaspeții

Lume multă vine din toate părțile Ardealului, cu acea serioasă solemnitate explicabilă în asemenea circumstanțe.

Se văd preoți mulți cu esafele lor de mătase, cu găetane roșii pe anteree și cu ciucuri de fir la pălărie. Intâlnești preoțimea pretutindeni: pe stradă, în cafenelele monumentale și în restaurantele fără chelneri.

Serbarea militară

Serbarea aceasta așa de civilă, a fost împreunată cu una militară, căci tot acum sărbătorește Sibiul 50 de ani dela întemeierea școalei de echitație.

Intre sutanele și cămășile cu altițe, între hainele strâmte ale sașilor și rochițele scurte ale sibiencelor, iată triumfala izbucnire a sute de cavaleriști cocheți, cu pinteni lungi și rozete însorite.

Acțiunea preoților

Clerul metropolitan își dă toată osteneala să facă Sibiul o gazdă simpatică numeroșilor oaspeți, cari exced mijloacele de ospitalitate ale orașului.

In afară de clerici, au venit învățători și foarte mulți țărani pentru a se închina la mormântul unui mare dascăl și binefăcător.

Participarea sașilor

Iau parte la serbare și 600 de institutori sași veniți la Universitatea românească populară din localitate.

Deasemenea și coincidența iubileului de 50 de ani, al școalei de cavalerie contribue la fastul serbărilor. Au sosit 40 de generali și 60 de coloneli, foștii comandanți și instructori ai acestei școli, și — după dorința M. S. Regelui, ambele comemorări și-au unit programul.

Sosirea persoanelor oficiale și a delegaților.

Sibiu, 11 Iulie.

In vederea solemnității comemorării cincantenarului marelui Andrei Șaguna, au sosit cu accelerațul din Capitală d-nii miniștri Al. Constantinescu, C. Banu, Mărdărăscu, mitropolitul primat Miron Cristea, episcopul Vartolomeu Vâlcea, delegația mitropoliei bucovinene, prof. Vasile Tarnavski, dr. P. Tarnavski, Gh. Sanaru, prof. Vasile Gheorghiu, generalul Gorski, șeful marelui stat major, reprezentanții presei bucureștene, delegația societății de cultură macedo-română compusă din d-nii I. Grădișteanu, I. Valaori, N. Bățaria, prof, G. Murnu, N. Simettă, Iorgu Steriu și Vanghele Ciamba, o mulțime de rășinăreni stabiliți în vechiul regat, precum și numeroase delegațiuni din întreaga țară.

La ora 9.30 mitropolitul Bălan al Ardealului, înconjurat de episcopii Ciorogariu al Oradiei Mari, Nicolae Iven al Aradului, Feleacului și Clujului, Iosif Bădescu al Caransebeșului, Lucian Triteanu al Romanului, prof. dr. L. Lupaș, asesorii consistorali Gh. Proca, Dumitru Câmpeanu, Aurel Crăciunescu, Arhimandritul Eusebiu Roșca, prof. Duma T. D. Comșa, Popovici Vasile, Const. Dissescu, prefectul Anastasie Boiu, primarul Sibiului, Goriț, inspectorul școlar R. Sandu, directorul regional c. f. r. Bratu, apoi liceul de fete, corul metropolitan și o mare mulțime de cetățeni au venit la gară întru întâmpinarea oaspeților sosiți de la București.

Cuvântarea Mitropolitului Bălan

Mitropolitul Bălan a rostit o cuvântare de bună venire, spunând că sufletul nostru e plin de bucurie. Salută sosirea, în mijlocul ardelenilor, a înalților oaspeți.

„Vom prăznui împreună, spune I. P. S. Sa, pe marele păstor, pregătitor al unirii neamului românesc, Șaguna, care prin faptele măreț s'a ridicat în slava neamului dincolo de granițe și a ridicat conștiința dincolo de vechile și nedreptele hotare, dispărute azi pe veci.

Pleca-ne-vom smeriți pe mormântul lui ca să luăm puteri și îndrumări noui pentru conducerea Bisericei.

In numele Bisericii lui Șaguna, al poporului român și al clerului ardelean, am fericirea să salut pe mitropolitul primat Miron, urmașul marilor ierarhi ai Ungro-Vlahiei, apoi pe mitropolitul Moldovei, care atunci când Biserica ardeleană a trecut prin vremuri grele, a ajutat-o din răsputeri".

Salută apoi pe reprezentanții guvernului, urându-le bună venire.

Cuvântul Mitropolitului Primat

Mitropolitul primat dr Miron Cristea spune:

„O îndatorire creștinească românnască a îndemnat frații vechiului regat și Bucovinei să vină azi în acest centru, unde e o puternică viață creștinească românească."

Inaltul prulat aduce prinosul de recunoștință acelui care a fost cel mai mare ierarh al Bisericii române.

„In preajma unificării ad-tive a Bisericei române, continuă I. P. S. Sa, am venit inspirat de spiritul de jertfă al lui Șaguna să putem da o organizație sănătoasă, vrednică de muncă și geniul marelui ierarh în spiritul vremilor.

Venim, vlădicii vechiului regat, care are o organizație bisericească mult inferioară celei întemeiate de Șaguna: venim să ne înălțăm spre această minunată organizație, adaptând-o cu modificările impuse de chemarea vremurilor.

Inspirându-mă din munca tinerețelor mele vă rog strângeți-vă în jurul Bisericei ortodoxe, că ea e pârghia și reazemul statului românesc unitar.

Dau binecuvântarea mea tuturor fiilor buni ai neamului, veniți să sărbătorească pe Șaguna."

Cuvântarea Mitropolitului Moldovei.

Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei aduce salutul clerului Moldovei lui Ștefan cel Mare, care statornic a stat în trecutul bisericei ardelene, ca conducător și îndrumător.

„Am venit să ne închinăm la mormântul lui Șaguna, călăuzitornl fraților de peste Carpați. El a fost mai presus de toate, animatorul conștiinței românești".

Incheie aducând omagii mitropolitului Bălan, episcopilor și clerului din Ardeal.

Corul metropolitan a cântat atunci „Mulți ani trăiască".

Salutul autorităților Sibiene.

Reprezentanții autorităților sibiene au prezentat apoi, miniștrilor, salutul Sibiului, iar mulțimea cu mare însuflețire a salutat pe oaspeți veniții să preamărească cu devoțiune pe cel mai de seamă dintre călăuzitorii ei sufletești, care i a dat îndrumarea de a crede în biserica Domnului și în puterea sufletească a neamului.

*

Seara la orele 9 a avut loc în sală prefecturei o ședință festivă a Societății de lectură a Seminarului teologic „Andreian".

Sosirea Familiei Regale

Pelerinagiul la Rășinari

— Cuvântările rostite la mormântul lui Șaguna —

Străzile se populează și ieau înfățișarea sărbătorească încă de la ora 6 dimineața. Vesmintele preoțești predomnează.

Clerul din toată țara a venit aici pentru a se închina memoriei marelui arhiereu.

Sosirea Familiei Regale

Pe străzile ce duc la gară tot la 50 de pași e câte un soldat.

Gara e frumos împodobită cu verdeață și steaguri. Lume distinsă așteaptă sosirea trenului regal.

La ora 8 muzica intonează imnul; trenul regal a intrat în gară. La coborârea din tren Suveranii sunt primiți și cu urale. Primarul orașului dl Dör prezintă Familiei Regale tradiționala pâine și sare. Prefectul județului Sibiu, dl Boiu Athanasiu urează familiei Regale bun sosit. M. S. Regele mulțumește. Urmează prezintările. Sunt de față toate notabilitățile sosite la Sibiu pentru serbări, cu excepția membrilor partidului național.

După terminarea primirei membrii familiei Regale iau loc în automobilele ce așteaptă. Tot așa și miniștrii și restul asistenței, cari toți se îndreaptă la hipodromul școalei de cavalerie Mulțimea depe străzi aclamă călduros.

Suveranii trec în revistă școalele de Cavalerie. Comandantul acestei școale, dl Colonel Bălăcescu face raport despre activitatea școalei. Suveranii după aceasta se urcă în loja regală din tribuna anume construită. De aici privesc producțiile hipice foarte interesante, executate de subofițerii școalei de tragere și specialități.

Dupăce R. M. S. S. au asistat la producțiile școalei de cavalerie cari și-a serbat jubileul de 50 anii de existență, pleacă la de ora 19'30 spre Rășinari.

La Rășinari

Automobilul străbate vijelios prin pădurea dintre Sibiu și Rășinari.

La intrarea în Rășinari o poartă triumfală urează peregrinilor „Bun sosit". Inaintând printre căsuțele din Rășinar împodobite cu steaguri, brad, covoare țărănești de toată frumseța, Suveranii sunt aclamați de miile de țărani ce formează cordoane nesfârșite. Porțile triumfale ridicate poartă diferite inscripții.

In fața modestului mauzoleu al lui Șaguna, e ridicată tribuna regală. In jurul acestei tribune e adunată întreaga lume distinsă sosită la serbări.

M. S. Regele Ferdinand, M. S. Regina Maria, A. L. Principesele Elena și Irina și A. L. R. Principii Carol și Nicolae iau loc în tribună. Imediat sosesc membrii guvernului, cari sunt primiți de asemenea în aplauze. Miniștrii ocupă loc în tribuna regală. Tot acolo i-au loc — fiind invitați de M. S. Regele — domnii Oct. Goga, Iuliu Maniu și Al. Vaida.

Parastasul

Puțin după aceasta se începe parastasul servit de arhierei.

După serviciul religios în decursul căruia a cântat corul seminarului, începe seria cuvântărilor. Au vorbit I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, domnul O. Goga, I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea.

Cuvântul dlui I. I. C. Brătianu primministru

Dl I. I. C. Brătianu, primministru a rostit următoarele cuvinte:

„Rege și Popor sunt azi strânși la olaltă să aducă prinos de recunoștință lui Șaguna, marele mitropolit, în ale cărui însușiri și în al cărui suflet era cristalizată puterea de realizare ce caracteriza generația din timpul său.

Șaguna nu se punea în slujba micilor patimi politice ci se închina neamului, dând cea mai strălucită dovadă că înțelege calea ce ducea la unitatea națională.

Biserica, era singurul adăpost al neamului în acele vremuri de urgie, Șaguna, din fruntea Ei, îndruma viața politică și economică a Românilor, pentru care față, are tot dreptul la cea mai sinceră recunoștință a noastră.

Intreg la suflet, cuget și faptă el nu căuta dragostea mulțimei prin lingușiri, el nu râvnea recunoștință înainte de a înfăptui ceva. Mare și adâncă trebuie să ne fie recunoștința față de cei cari în vremuri grele, și cu mijloace atât de reduse au făcut totuși fapte mari. Mare trebuie să ne fie recunoștința pentru mitropolitul Șaguna.

Azi când Domnul a voit ca M. S. Regele în fruntea poporului său să realizeze unitatea națională, memoria celor cari s'au jertfit pentru ideea aceasta trebuie să o binecuvântăm și să-i aducem prinosul nostru de recunoștință.

După dl I. I. C. Brătianu a vorbit dl O. Goga și Valer Braniște, în numele „Astrei", care a fost înființată de Șaguna.

Mai vorbește preotul Potlogea în numele preoților unși de Șaguna, și un țăran în numele Rășinărenilor.

Festivitatea a luat sfârșit la ora 2, când o parte din oaspeți se întorc la Sibiu.

Falimentul comunismului

Schimbarea regimului sovietic în Rusia.

Văzând că nu pot să-și ajungă scopul, de a provoca revoluția mondială și de a pune la cârma satelor în toată Europa dictatura proletariatului, Bolșevicii au renunțat la principiile ce le avuseseră în programul la început. După eșuarea comunicării pământurilor, din cauza revoltei țăranilor din Sud, au urmat legăturile comerciale cu statele Apusene și chiar însemnate concesiuni făcute întreprinderilor capitaliste. O senzațională telegramă anunță că congresul comunist ținut zilele acestea la Moscova a hotărât să renunțe definitiv la programul sovietic, pe baza căruia a fost condusă Rusia până acum și noua orientare a ei, să se facă pe baza strictei aplicări a programului socialist al lui Marx și Engels.

Congresul a mai hotărât renunțarea la sistemul federal și refacerea statului unitar rus cât și reluarea imediată a raporturilor cu statele vecine.

Trista experiență a Rusiei a luat deci sfârșit, falimentul comunismului numai poate fi azi tăgăduit de nimeni.

Și credem că el e o bună învățătură pentru acea „Democrație nouă" cu gândul la reformatorii de peste Nistru, încrezători în lumina care vine dela Răsărit.

Adunarea anuală a despărțământului Turda al Asociațiunii

Activitatea unui an încoronată de-o frumoasă sărbătoare — O adunare generală a Despărțământului Turda la care iau parte șapte sate

O sărbătoare rară a avut loc, Sâmbătă la 7 Iulie 1923, (ziua de Sânziene), în comuna Ghirișul de Arieș, lângă Turda. In această zi, în numita comună și-a ținut adunarea generală anuală Despărțământul Turda al Asociațiunii. Cu această ocaziune comitetul Despărțământului a aranlat o instructivă expoziție de țesături românești, o expoziție drăguță de copii între anii 1—5 și o întrecere de jocuri românești. Au participat șapte sate și anume: Ghiriș, Poiana. Cristiș, Sâncraiu, Luna, Agârbiciu, și Urca, a căror sosire la serbări a fost un frumos conduct etnografic. S'a distins în special comune Luna de Arieș, prin ordinea exemplară și pitorească cu care și-a făcut intrarea în Ghiriș. La înălțarea sărbătorii a contribuit foarte mult muzica Reg. 97—98 din Turda.

La ședința adunării generale a despărtământului, ținută în curtea școalei primare de stat, au luat parte mii de țărani și cea mai mare parte dintre intelectualii din Turda și jur. A vorbit directorul desp. Dl Petru Luciu, tălmăcind rostul Asociațiunii.

Din raportul secretarului Desp. reținem că Despărțământul Turda are 608 membri, 19 agenturi, 19 biblioteci bine organizate. In anul 1922—23 s'au ținut 30 de prelegeri poporale la sate cu subiecte variate. S'a înscris un nou număr de membri de toate categoriile. Pentru împărțirea depremii cu ocaziunea acestor serbări au contribuit Prefectura jud. Turda-Arieș cu 1000 Lei; Banea Centrală — filiala Turda cu 400 Lei; Dr. Vasile Meșter, notar public cu 200 Lei; Dr. Ioan Boeriu, deputat, cu 200 Lei și Ioan Nemeș secr. comunal în Agârbiciu cu 100 Lei.

In decursul ședinței au delectat asistența cu frumoase cântece Corul „Societății corale din Turda", Corul plugarilor din Agârbiciu și muzica militară a Reg, 97198.

Instructivă din cale afară a fost expoziția de cusături și țesături românești, așezată în două mari sale de învățământ ale școalei primare de stat. S'au putut admira aici pe cămăși și ciupage, pe căpătâie și covoare etc. urme adânci din vechea noastră artă țărănească. Și să nu uităm că e vorba de un colț al Ardealului unde portul și viața țărănimii noastre începuse să se strice. Comisia încredințată cu aprecierea lucrurilor expuse a hotărât să se împartă 15 premii în valoare de 670 Lei.

Tot atât de interesantă și instructivă a fost *expoziția de copii*, aranjată în curtea largă a școalei. S'au prezentat vre-o 200-300 de mame cu copilașii lor între 1-5 ani. O comisie specială a vizitat și a apreciat și aici copiii rezentați. La urmă s'au distribuit 21 premii în sumă de 1000.

In sfârșit al treilea punct frumos ai zilei a fost o intrecere de jocuri românești. Au jucat foarte frumos satele Luna de Arieș, Ghirișul, Sâncraiul și Orfanii din Ghiriș. In special tineretul din Luna de Arieș s'a produs admirabil cu jocul „Murășana" sau „De umblat" cum i se mai zice. Acesta e un joc foarte preferit în toată „Câmpia". Păcat că n'a fost studiat încă până acum de folkloriștii noștri. S'au împărțit și aci premii în suma de 350 Lei.

Frumoasă a fost și cuvântarea dnei Lucreția Murășianu, soția dlui senator și protopop din Turda, Ivrian Murășianu, vorbind țărancelor despre arta țărănească.

Poporul adunat în număr foarte mare din șapte sate amintite, a gustat cu sete clipele de înălțare sufletească și de învățătură, ce i s'au procurat de către Despărțământul Turda al Asociațiunii în ziua aceasta la Ghiriș.

Coresp.

O donație de zece milioane pentru universitatea din Cluj.

O asociație americană acordă ajutoare universităților Românești. Mr. Eversole la Cluj.

S'a vorbit mult și înainte de războiu despre „Fondație Rockefeller" care prin ajutoarele date diferitelor școli din America și din Europa a devenit una dintre cele mai mari binefăcătoare ale culturei.

Zilele trecute când s'a lățit vestea că un reprezentânt al acestei fondații va veni să viziteze școalele Clujului, cercurile noastre școlare au rămas întrucâtva nedumerite.

Când totuși alaltăieri a sosit dl Eversole reprezentantul acestei fondații, cu tot incognito-ul ce dorea să se păstreze asupra vizitei sale, vestea s'a lățit fulgerătoare. Dsa a fost învitat să vină la Cluj, de dl prof. Cantacuzino. Dl Eversolle a sosit venind din București, unde precum ne dovedesc -iarele sosite, nu i-s'a putut descoperi incognito-ul. La Cluj Dsa a vizitat diferitele institute ale Universității și clinicile condus de dl Dr. Hațiegan.

Dsa a văzut toate lipsurile de care suferă instituțiile noastre de altfel înalte ca nivel și a *spus că din suma ce a destinat-o fundația în acest an pentru Europa se va da și pentru facultatea de medicină a universității noastre.* După toate probabilitățile se crede că această fondație va plăti comandele universității noastre făcute la o fabrică de specialitate.

In acest fel facultatea universității noastre va ajunge să fie instalată în felul cel mai modern. Dl Eversole a mai spus că se va îngriji să se acorde burse și agregaților dela această universitate, pentru ca să se poată dedica cu totul științei, fără să mai aibă grija zilei de mâine. Darul făcut astfel universității noastre ar atinge astfel suma de 10 milioane lei.

Mr. Eversole a promis că se va întoarce în România, ori va trimite un delegat, care să studieze lipsurile dela celelalte universități pentru cari se vor acorda de asemenea ajutoare.

Mr. Eversole a plecat azi la Belgrad.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Serbarea de fine de an a orfelinatului de razboi din Predeal.

Ziarele au comunicat acum câteva zile cifre alarmante relativ la situația orfanilor de război. Din circa 300.000, nu s'ar crește și nu s'ar reda societății decât abia 3 procente energii pregătite, lăsându-se 97 la suă în voia soartei. Și dacă e dureroasă această constatare, apoi mai dureros ar fi dacă nu s'ar încuraja și stimula eforturile supraomenești ce se fac cu cei prea puțini de cari se îngrijesc inimile alese.

Un astfel de efort am admirat cu ocazia serbărei de fine de an școlar la orfelinatul de fete din Predeal. Instalat în timpul iernei trecute, nespus de grea, într'un fost sanatoriu pentru funcționarea lui s'au depus silințele și stăruințele cele mai neînduplicate. S'a luptat cu lipsurile de tot felul.

In el se adăpostesc și se aducă 68 orfane de război în clasele I A și B normală și 58 orfane în cursul primar. Din acești copii ai durerei și nenorocului, corpul profesoral a isbutit să obțină 54 promovate la cursul normal și 53 promovate la cursul primar. Ca să se înțeleagă însă străduința mai mult decât părintească a corpului profesoral este necesar a se adăuga că elevele cursului normal în majoritatea cazului sunt fetițe care au un interval de timp neîntrebuințat de 2—3 ani între școala primară și anul începător al normalei ceea-ce înseamnă că a fost multă muncă pentru a se lega un fir întrerupt pe calea școalei Dar ceea-ce a surprins mai presus de ori ce, a fost însăși serbarea care a vădit adevărate temperamente cultivate metodic pentru canto, declamație, jocuri naționale, interpretare scenică și mai ales nuanțare a bucăților interpretate.

Și când te gândești că fără această școală, atâtea suflete s'ar fi pierdut în negura satelor, nu poți decât să binecuvintezi împrejurarea care aduce în ogorul cultural al neamului energii dătătoare de promisiuni.

Predeal, 10 VII. 923.

Căpitan S. Al. Sever

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
HUNWALD,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47
Resmălțuim oglinzi stricate.

Citiți „Infrățirea"

Donațiunea generalului Berthelot

Ferma Fărcădin din Hunedoara

Prin legea specială din 28 Octombrie 1922, națiunea română a dăruit generalului Berthelot ca semn al recunoștinței sale, ferma Fărcădin din județul Hunedoara.

Ferma în chestiune cuprinde 173 jugăre cadastrale.

Mărirea suprafeței fermei

Ministerul de domenii însă a supus consiliului de miniștri un referat arătând că suprafața întregului teren productiv din care se va întreține în viitor ferma, este insuficient pentru întreținerea fermei și cere a se completa teritoriul fermei Fărcădin cu încă o suprafață de circa 52 jugăre cadastrale pământ arabil din fosta proprietate a moștenitorilor Victor Fay, expropriată prin reforma agrară neîmpărțită la locuitori și rezervată Statului pentru afecțiuni viitoare, cu situațiunea imediat lângă ferma Fărcădin în hotarul comunei Fărcădinul-de-Sus din No. Top. 385 și 387, liberă de orice sarcină.

In felul acesta, precum și cu suprafața de circa 70 jupăre, se va putea alcătui un mic complex economic ce se va putea îndestula prin el însuși.

Consiliul de miniștri a aprobat, prin jurnalul publicat în „Monitorul Oficial" No. 70 din 11 Iulie a. c. în totul propunerilor dlui ministru al domeniilor.

Amenajarea fermei

Pentru repararea și amenjarea clădirilor și reafaceree plantațiilor dela ferma Fărcădin, dăruită de Statul român generalului Berthelot, există un fond de 1.200.000 lei.

Tot în acest scop există în bugetul ministerului agriculturii și domeniilor o sumă de 600.000 lei.

Cum aceste lucrări trebuesc făcute într'un timp scurt s'a aprobat ca ele să se facă de ministerul agriculturii firmei Fărcădin, ele să fie făcute de dl general Berthelot, căruia i se vor vărsa sumele ce ar rămâne disponibile din fondurile de mai sus.

Personalul de serviciu

De asemeni s'a mai aprobat ca plata personalului fermei Fărcădin pentru anul acesta să se facă din fondurile ministerului, iar pentru viitor plata salariului unui administrator unei intendente a interiorului și a 5 oameni de serviciu să fie suportată de stat.

Intâmplări din Cluj

Prinderea unui hoț

Detectivul Ion Mocean dela centrală, a reușit să prindă în orașul nostru pe individul Mihai Ștefan originar din comuna Sâg (Sălagiu) care prin luna Iunie a. c. fiind în serviciul brutarului Silaghi Francisc din Zălau, a fugit dela stăpânul său, furându-i tot odată o mare sumă de bani și mai multe haine a căror valoare întrec suma de 5000 lei.

Cu actele dresate hoțul a fost înaintat parchetului din Zălau.

Polițiști atacați

Cu ocazia raziei de Marți seară, se excortase la comisariatul III-a polițienesc din str. Londrei mai mulți indivizi cari fuseseră găsiți cu actele în neregulă. Aci excortații fiind supraveghiați numai de către doi agenți, la un moment dat s'au năpustit contra polițiștilor și după ce-i puseră în imposibilitate de a comunica cu cineva dispărusă. Astfel ei au fost găsiți numai târziu noaptea, de către niște sergenți cari tocmai veniseră cu un nou transport de indivizi în neregulă.

Poliția face întinse cercetări pentru prinderea indivizilor dispăruți.

Scandalul din dosul Manufacturei de Tutun

Tot Marți seara, o brigadă de polițiști fiind în razie pe str. Sft. Petru, din dosul Manufacturei de Tutun au întâlnit trei indivizi cari au refuzat să se legitimeze. După multe insistențe din partea polițiștilor, unul dintre indivizi anume Calinescu Ion, lăcătuș la Manufactură s'a legitimat. Ceilalți doi au continuat a refuza, făcând tot odată mare gălăgie încât cu toate că ora era înaintată, a dat ocazie să se adune un mare număr de curioși.

Cu mare greutate turbulenții au fost conduși la centrala poliției, unde a doua zi s'a constatat că unul este Florian Ioanițescu lăcătuș, și al doilea Victor Stoica strungar, ambii din serviciul Manufacturei de Tutun.

După ce li s'a dresat fiecăruia proces de contravenție ca turburători ai ordinei publice, ambii au fost puși în libertate.

O rectificare.

In numărul nostru de eri, din greșeală am înserat un articolaș „Fraudele dela Banca Marmorosch Blank" din localitate.

Scriptele acelei Bănci au fost cercetate de către dl insp. Goma, însă nu ca să constate fraudele comise la acea Bancă, cari nici nu au existat, ci să poată vedea cam ce legături a avut această bancă cu comerciantul Marcus A. din Turda, implicat în marile fraude comise la prefectura acelui județ.

Funcționarul Mozes Herman a fost interogat în acelaș scop.

Facem deci cuvenita rectificare.

Stabilimentele romanesti Melocco
2786 **Fabrica pentru articole de ciment și intreprindere de construcții S. A.**
Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.
Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)
Construcții de beton și beton armat.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: Birou 999. Str. Reg. Ferd. 9.
Telefon: locuința 1099,
Strada Brătianu No. 9.

Grija pentru sănătatea publică

Cu prilejul vizitei la Cluj a d-lui ministru Gh. G. Mârzescu

Insoțind pe M. S. Regina, dl Gh. G. Mârzescu, ministrul sănătății, muncei și ocrotirilor sociale, a sosit astăzi la Cluj pentru a asista la inaugurarea spitalului de ortopedie și chirurgie infantilă.

Prezența între noi a domnului Gh. G. Mârzescu, după declarațiile făcute la congresul dela Cer-

Dl G. G. Mârzescu

Ministrul Muncii și al Ocrotirilor sociale

năuți al medicilor din țară; are o importanță deosebită. In vremea aceasta când atâtea energii se lasă absorbite în vălmășagul sterp al luptelor politice de partid, d-sa vine să îndrepte atenția noastră asupra celei mai grave dintre problemele care privesc refacerea și consolidarea acestei țări.

E vorba de problema sănătății publice.

In declarațiile făcute la Cernăuți domnul ministru Mârzescu a arătat starea de părăsire în care se găsesc satele noastre în ce privește îngrijirea medicală și ce muncă grea ne așteaptă pentru a înzestra această țară cu tot ce-i trebuie pentru apărarea sănătății ei publice.

Sunt ținuturi în care asistența medicală este aproape necunoscută. In vechiul Regat, peste 60 la sută din circumscripțiile rurale sunt lipsite de medici, într'o vreme în care bolile sociale înfățișează procente necunoscute înainte de războiu. Și situația nu este mai bună în celelalte provincii. Ardealul numără și el 91 de circumscripții ocupate provizoriu și 40 vacante.

Socotim deci vizita la Cluj a d-lui ministru Mârzescu ca o prelungire în Ardeal a strigătului de alarmă dat la congresul medicilor de la Cernăuți, strigăt menit să dea naștere la o mare și fecundă operă de salvare a sănătății noastre publice.

Desvoltarea învățământului medical, reorganizarea corpului medical și înlăptuirea reformei sanitare, — sunt chestiuni care preocupă astăzi pe distinsul nostru oaspete și pentru resolvarea cărora e nevoie de grija și de concursul întregei opinii publice.

Căci toate încercările de refacere a țării vor fi zadarnice dacă ele nu vor avea în vedere și apărarea materialului nostru uman.

A ne îngriji de sănătatea publică, înseamnă a ne îngriji de vitalitatea și de forța de rezistență a acestui neam căruia trebuie neapărat să-i asigurăm și puterea numărului în războiul de afirmare națională pe care trebue să-l ducă mai ales în nouile provincii.

ULTIME INFORMATII.

Măsuri contra presei abuzive din Italia

Roma, 12. — Consiliul de miniștri de azi dimineață a deplorat abuzurile presei periodice care propagă știri exagerate și fantastice și excită la ura de clase.

Miniștrii Carnazza și Federzoni au fost însărcinați să propue în ședința de mâine măsurile pentru reprimarea abuzurilor.

Experții continuă lucrările

Lafayette, 12 — Din elveția, Miercuri experții au continuat la Lausanne lucrările lor. Ziarele anunță o întrunire particulară a plenipotențiarilor aliați cu Ismet Pașa. Intrunirea a fost fixată pentru după amiazi.

Turciei i s'a restituit flota

Atena 12 Iunie. — Ziarele își manifestă indignarea față de faptul că s'a restituit Turciei flota sa de războiu, inclusiv cuirasatul „Goeben“, ceea ce va sili Grecia la un spor naval pentru a-și putea apăra insulele.

Exproprierea bunurilor optanților maghiari din Ardeal

O interpelare în adunare națională maghiară

Budapesta, 12. Deputatul Hegymegi Köss Pál a anunțat în Adunarea Națională o interpelare în chestiunea exproprierei bunurilor optanților maghiari din Ardeal. Köss cere ministrului de externe să comunice textul hotărârei luată de consiliul Ligei Națiunilor care nu a fost transmis presei.

Oratorul acuză guvernul că a trădat interesele Ungariei prin faptul că a semnat acordul stabilit la Bruxelles între România și Ungaria.

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 iughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10.
2581

Vizita M. S. Regina Maria la Cluj

Insoțită de A. S. R. Principele Carol, de Principesa Elena și de dl Ministru Mârzescu, M. S. Regina asistă la înaugurarea institutelor de asistență socială din orașul nostru.

Primirea în gară a Augustilor oaspeți. — Asistența. — Prezentările.

Inaugurarea spitalului de ortopedie „Regina Maria“.

In vederea sosirei în localitate a M. S. Reginei, și a Al S. P. Carol și Elena, orașul a fost frumos pavoazat. Drapele tricolore fâlfâiau pe toate edificiile publice și particulare. Gara locală era frumos pavoazată cu flori iar pe două mari placate în culorile naționale se putea citi: „Trăiască familia Regală“.

Asistența.

Intre numeroasă asistență remarcăm:

Domnul Dr. Utalea, primarul Clujului, domnul Ștefănescu, prefectul județului; domnul V. Popoviciu, prefectul poliției; generalii Petala, Anastasiu, Stratilescu, Grigorescu; consulul Franței și al Cehoslovaciei; corpul ofițerilor superiori, maior Bozac, din partea consiliului de războiu, maior Vrânceanu, comandantul piății, domnul Căciulă din partea camerei de comerț; Dr. Amos Frâncu, decanul baroului local; domnul Cepescu, prim-procuror; Dr. Bordea, directorul general al serviciului sanitar; Dr. Ganea, șeful serviciului sanitar din Ardeal; domnul senator Mihaly, dl Dr. Kis, deputat; domnul Sandor, deputat din partea „Uniunei Maghiare“; parohul Kirchnopf din partea bisericei luterane; Dr. Hirschler, reprezentantul bisericei catolice; patru reprezentanți ai comunității izraelite și alții.

In sala de onoare a gării așteptau doamnele din elita Clujană dintre care remarcăm pe doamnele:

Doamna Dr. Mihaly, Chiffa, Lazăr din Turda, Docan, Gherman, Poruțiu, Pop, Tomescu, Paladi etc., toate având brațele încărcate cu frumoase jerbe de flori.

Sosirea trenului regal. — Prezentările

La orele 10 jumătate trenul regal își face apariția în gară în timp ce muzica militară a reg. 3 vânători cântă „Imnul Regal“, iar o companie de onoare a regimentului 3 Vânători dă onorurile.

In sunetele muzicei militare Majestatea Sa Regina Maria descinde din vagon împreună cu Al. Sa Principesa Elena și Al. Sa Principele Carol și d-l ministru G. G. Mârzescu.

M. S. Regina și tânăra pereche moștenitoare sunt întâmpinați de d-l primar Dr. Utalea care le oferă tradiționala pâine și sare, după care d-l general Petala prezintă Augustilor oaspeți rând pe rând, corpul ofițerilor superieri, profesorii universitari, deputații și senatorii, reprezentanții confesiilor, magistrații, înalții funcționari de la diferite autorități.

Ajunși în sala de gală a gării, Suverana, Principii moștenitori și d-l ministru G. G. Mârzescu, sunt întâmpinați de către doamnele din Cluj, fiind îndelung ovaționați, iar domna Docan Prezindenta Crucei Roșii locale oferă Reginei o frumoasă jerbră de flori din partea doamnelor Clujene.

In repetatele ovaționări ale publicului M, S. Regina și Al. S. Perechea moștenitoare se îndreaptă spre Spitalul Octopedic.

Spre oraș. Inaugurarea spitalului.

Dela gară Suverana împreună cu Principesa Elena și Principele Carol au plecat direct la Spitalul Ortopedic „Regina Maria“. Aici au fost întâmpinați de personalul spitalului în frunte cu dl dr. Alex. Rădulescu, șeful noului institut și de un grup de doamne din Societatea Clujană care au întâmpinat pe Regina cu flori.

După aceasta s'a oficiat un serviciu divin, cu prezenta înalților oaspeți și a întregei asistențe. Sfârșindu-se serviciul divin, dl dr. Bordea, directorul general al serviciului sanitar, a ținut o cuvântare arătând însemnătatea institutelor spitalicești și de asistență socială care s'au creat în ultimul an în Cluj. Dsa predă spitalul dlui dr. Rădulescu, având ca sub conducerea înțeleaptă a Dsale instituția să dea toate roadele așteptate.

Iea apoi cuvântul dl dr. Titus Ionescu care schițează fazele prin care a trecut spitalul dela preluarea până în timpul de față, menționând și sprijinul ce l'a primit din partea autorităților și a publicului.

Dl prof. Iuliu Hațegan vorbește în numele universității, arătând însemnătatea spitalului atât din punct de vedere umanitar, cât și științific. Promite din partea universității, tot sprijinul și toată atenția.

Dl ministru Mârzescu aduce omagiul M. Sale Reginei, mulțămindu-i pentru înalta bunăvoință avută față de această instituție, primind patronagiul spitalului.

Dela Spitalul Ortopedic Inalții oaspeți au plecat la Dispensarul „Principele Mihai“ și apoi la dispensarul „Principele Mircea“.

In numeroasa asistență am remarcat pe dnele Mihali, gen. Anastasiu, Docan, Barițiu, Utalea, Popovici, Rădulescu, etc. Costumele naționale ale dnelor Lepădatu, Tomescu și Pallady au pus o notă de pitoresc.

Secretul Frumuseței Dacă doriți să fiți tânără' frumoasă și admivată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat poștal de Lei 57·— se trimite intreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanț.
2818-2.

Mica publicitate

De vânzare porțelan, serviz, covoare de gobelen. Str. Mălom No. 2. etaj I.

Cu 4500 lei de vânzare Motorideta 3. H. P. a se adresa: Str. Damjanics No. 22.

Doamnă cunoscând Rămâna, Germana, Francezia perfect și puțin Maghiara, cantă ocupație. Adresați Ziar sub Puia.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-I

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină
PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-I Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
C-L-U-J.
2879

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Prețuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.
Telefon 959.
2873

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2904
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul
Broșura-interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați
FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT.
2819-1

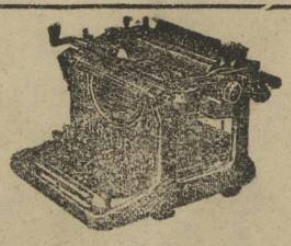

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Noul plan al Clujului
la Librarie LEPAGE.
2744-8

Publicațiune

Licitațiunea ținuta în ziua de 30 Aprilie 1923. nedând rezultat favorabil, se publica o noua licitație pe

ziua de 20 Iulie ora 10 a. m.

pentru aprovizionarea Caselor Cercuale Cluj, Oradea-Mare, Satu-Mare, Dej și Bistrița cu obiectele de pasament, bandaje sticle medicinale, article dentistice efecte spitalicesti și de corp, necesare pe timp de un an.

Ofertele vor fi timbrate și inainte

Directiunei Regionale a asigurarilor sociala Cluj pana la 20 Iulie.

Lista de obiectele necesare se poate afla la Direcțiunea Regionala în orele de birou.

Cluj, la 10 Iulie 1923.

2936 ***Directiunea Regionala.***

Intreprinderi industriale, proprietari de masini de imblatit

Vă puteți aproviziona cu aparatele oe salvare de diferite mârini prescrise prin ordin Ministerial la

1540

Mare drogeria Rózsa Cluj

Cea mai fina crema pentru ghete

No. 687—923.

Publicațiune

Primăria comunală din Valasut dă în arândă cârciuma comunală prin licitație publică in ziua de

27 Iulie 1923 la ora 9 a. m.

pe timp de 3 ani consecutivi, cu inceperea dela 1 Aug. 1923. până la 31 Iulie 1926.

Pretul de strigare este 1500 Lei.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunală și la oficiul notarial din Bonțida.

Valasut, la 8 Iulie 1923.

ROTH notar. 2933. **BAN** primar.

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparațiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 845 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Luni 16 Iulie 1923

Infrățiți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb“

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

ROMÂNIA 5 BANI POSTA

Partidul național și Șaguna

Comitetului de o sută i s'a mai întîmplat o nenorocire: La serbările pentru comemorarea lui Șaguna organizatorii n'au îngăduit că în rîndul celor cari au rostit cuvântări la mormîntul din Rășinari să-și aibe locul lui și un reprezentant al partidului național.

De aici un potop de lamentații care, pornind din coloanele „Patriei“, a cuprins în câteva ore pagini întregi din ziarele „Lupta“ și „Adevărul“ despre cari se știe că în vremea din urmă au ajuns cele mai autorizate organe în materie de cunoaștere a trecutului și a sufletului ardelenesc.

Organizatorii serbărilor de la Sibiiu însă au lucrat așa cum trebuia oprind orice manifestație cu caracter de partid în jurul amintirii unui om care a fost dușmanul neîmpăcat a tot ce-ar li putut să învrăjbiască și să dividă forțele românești ale Ardealului. Cum să te prezinți ca partid la mormîntul din Rășinari, cînd Șaguna a luptat tocmai pentru a strânge și organiza puterile Ardealului într'o singură mare tabără mișcată și condusă de o singură credință?

Și totuși, partidul național, aducând cu el întreg comitetul de o sută, ar fi dorit să facă și din serbările dela Sibiiu ceia'ce-a făcut din serbările dela Blaj: un prilej de a-și număra partizanii și voturile, silind astfel sfânta umbră a marelui arhiereu să participe la stupidele socoteli electorale ale dlor Vaida și Maniu. Nu s'a mulțumit deci partidul naționalcu cu vântarea dlui Valeriu Branițte care a vorbit în numele „Asociațiunii“, ci ar fi dorit ca la adăpostul amintirii lui Șaguna să se resfețe și patimile politice ale prezentului exprimate de nu știm care orator năbădăios cules din rânduriie comitetului de o sută. Și aceasta pentrucă Șaguna ar fi fost „întemeitorul și întâiul prezident al partidului național“.

Iată o legendă pe care nu întâia oară încearcă s'o lanseze oamenii Consiliului Dirigent și după care partidul național de astăzi și-ar avea obârșia în epoca anilor 1848.

Este adevărat că vestita adunare națională ținută la 3—15 Mai 1848 pe Câmpia Libertății a ales un comitet de 12 bărbați, având ca președinte pe Șaguna și ca vicepreședinte pe Simeon Bărnuțiu și că acest comitet avea chemarea să conducă poporul român din Ardeal în împrejurările grele ale revoluției din 1848—1849, și este iarăși adevărat că în viforul acestor vremi. Șaguna a dat la iveală toate însușirile lui de mare și iscusit conducător politic. Dar aceasta nu înseamnă că s'ar putea stabili vre-o legătură între partidul național de astăzi și între acțiunea politică condusă de Șaguna în anii revoluției dela 1848—49. De ce n'ar merge atunci partidul național să-și caute obârșia și mai departe, de pildă în epoca lui „Supplex Libellus“ (1790—92), — epocă tot așa de bogată în dovezi de energie națională și conștiință politică cum a fost și epoca anilor 1848? Sau de ce n'ar spune partidul național că întemeietorul lui a fost vlădica Inochenție Micu, care și acesta în anii 1700—1773, a fost un aprig reprezentant al revendicărilor naționale în Ardeal?

De ce să fie așa de modest și să-și așeze obârșia la 1848, când ar putea să și-o așeze cu cel puțin o sută de ani mai înainte? Dar toată lumea știe că partidul național există numai de la 1881 încoace, primul lui președinte fiind Ion Rațiu, și că acest partid a încetat odată cu Adunarea de la Alba-Iulia. Cât despre actualul partid național, obârșia lui nu poate fi căutată de cât în epoca Consiliului Dirigent, și nici de cum în marea epocă prezidată de Mitropolitul Șaguna.

Vrajmajii culturei romanesti

Front comun împotriva lor.

Alarma dată de noi împotriva dușmanilor scrisului românesc a trezit răsunet și în presa din vechiul regat. După „Viitorul“, iată și „Universul“ publicând un articol prin care protestând împotriva abțiunei de boicotare a cărții românești exercitată de minoritari, denunță primejdia și cere a se lua măsuri pentru curmarea acestei stări.

Inregistrăm cu satisfacție faptul că gazetele bucureștene, înțelegând primejdia, se așează alături de noi în acțiunea pe cace o ducem împotriva tuturor acelora cari înțeleg să ne dușmănească și pe terenul cultural.

Ziarul nostru a denunțat de mult acțiunea vrășmașă a acelor cari încearcă prin toate mijloacele să se opună expansiunei noastre culturale și naționale.

Librarii, proprietarii chioșcurilor din colțuri de stradă sau din gări, boicotează cartea românească și toate publicațille românești.

Refuzând să le accepte, așezându-le pentru a nu fi văzute, negustorii de cărți, streini bineînțeles, fac tot ce pot pentru a împiedeca răspândirea scrisului românesc. Este o adevărată minune când în vitrina vre-unei librării ungurești din Cluj sau din oricare oraș ardelenesc vezi alături de mulțimea cărților ungurești cari să răsfață orgolios pe toată întinderea galantarului, răsărind dintr'un colț, prăfuită și umilită o carte românească.

Acelaș lucru se întâmplă și cu chioscurile din gări și de pe străzi, chioșcuri cari cele mai multe sunt concesionate streinilor.

Primăriile, fiindcă ele dau autorizație pentru chioscurile din orașe și direcțiunea căilor ferate care concesionează chioscurile din gări, ar trebui să ia măsuri pentru a nu mai îngădui acest boicot, iar dacă nu găsesc măsuri eficace, să nu mai acorde concesiuni de natura aceasta decât românilor.

Voim să credem că alarma dată de presă nu va rămânea fără urmări și că autoritățile în drept vor căuta modalitățile pentru a curma starea de azi.

Deocamdată ne mărturisim mulțumirea că unele gazete din București, trecând peste deosebirile cari ne despart în politică, au înțeles că în chestiunile cari ne privesc ca națiune, să facă front comun. Am dori ca faptul acesta să se generalizeze pentru o cât mai eficace apărare a intereselor noastre naționale.

Tunelul sub canalul Mânecii

Se știe că de multă vreme datează un proect pentru realizarea unui tunel subt canalul Mânecii care să unească Franța cu Anglia. Inainte de războiu, societatea care se constituise pentru a realiza această gigantică opera începuse lucrările atât pe coasta franceză cât și pe cea engleză.

Isbucnirea războiului cum și opoziția unora din guvernele engleze au împedecat continuarea lucrărilor.

Zilele trecute la reuniunea anuală ținută de Societatea tunelului subt canalul Mânecii, baronul Emile Erlanger, președintele consiliului de administrație al numitei societăți, a reamintit că chestiunea tunelului a fost din nou supusă în Decembrie trecut dlui Bonnar Law și a anunțat că Compania South Eastern Railway se va interesa deasemeni de proect.

Societatea se gândește să ceară autorizație de a construi un tunel „pilote“, adică un fel de tunel de încercare pentru a convinge opinia publică de facilitatea cu care proectul poate să fie realizat. Facerea acestui prim tunel ar costa cam 1.250,000 lire sterline cât privește partea engleză și o sumă echivalentă pentru partea franceză.

Tunelul sub canalul Mânecii ar fi una din cele mai grandioase opere din câte s'au săvârșit de technica modernă și ar da un neprețuit folos atât pentru relațiunile dintre Franța și Anglia cât și pentru comerțul întregei Europe.

Presa franceză și România

Spulberarea unor atacuri nedrepte

— Un articol al ziarului „L'Homme libre“ —

Se știe cât caz au făcut gazetele noastre „independente“ de articolul prin care ziarul parizian „La Liberte“ ataca România și politica economico-financiară a guvernului actual.

Noi am arătat dela început că atacul din ziarul „La Liberte“, prin tonul său violent și mai cu seamă prin ineactivitatea afirmată, nu poate să fie decât un articol înspirat de anumite cercuri financiare sau politice interesate să compromită prestigiul României și să lovească în interesele ei.

Pe coloane întregi și cu tot soiul de litere care de care mai mari și mai groase, gazetele noastre de opoziție, reproduceau insanitățile gazetei pariziene și le comentau cu de argumente și amănunte.

Iată că marele ziar francez L'Homme libre“ al cărei fundator a fost marele bărbat politic francez, Clemenceau, publică un articol în care după ce reproduce declarațiile făcute de dl Vintilă Brătienu ziarului „Le Temps“ și-și exprimă satisfacțiunea peutru politica ministrului nostru de finanțe, relevă articolul din „La Liberte“ pe care îl dezavuiază și-l combate în termenii următori:

„Ce este mai natural și mai onorabil de cât o propagandă patriotică la lumina zilei! De aceia mi-a fost greu că înțeleg ce a determinat ziarul „La Liberte“, care profitând de ocazia trecerei dlui Brătianu pe la noi, s'a năpustit într'un atac prea puțin justificat contra României și contra politicei dnului Brătianu de la pace încoace.

Ceeace este regretabil în această polemică a ziarului „La Liberte“ este faptul că invoacă date inexacte și cari, pe chestiunea agrară, mai ales, pare să susție interese ascunse...

Intr'un pasagiu din articolul sus menționat din „La Liberte“ redactorul scrie: „Leul valora 30 centime aproape când partidul domnului Brătianu a venit la putere, azi valorează 7 și jumătate centime“. De unde a luat „Eiberte“ aceste date statistice? Nu 30 centime era leul atunci, ci scăzuse până la 6.40, diferența este importantă. Leul a ajuns până la 13 centime și 50 în vara trecută. In ultimele zile, cari au fost semnalate ca rele pentru multe valute, leul a cotat 8.60, ceeace arată un progres sensibil.

„La Liberte“ mai atacă România și pe chestiunea reformei agrare. Dar ea, ar fi avut prilej să atace și mai mult România dacă aceasta n'ar fi făcut reforma agrară. Ceea ce i sigur, este că toate împărățiile cari au avut latifundii au fost condamnate să piară: Roma latină, Austria, Rusia etc.

Și noi am făcut reformă agrară, pe timpul revoluției, ceea ce a dat Franței bogăție, moderațiune și stabilitate.

„Las domnului Camille Avmard, directorul ziarului „La Liberte“, responzabilitatea tuturor chestiunilor discutabile și inexacte ce le publică. S'a înșelat discutând valoarea leului, s'a înșelat și cu reforma agrară“.

Și acum am vrea să vedem ziarele dela noi, începând cu „Lupta“ domnului Honigman și sfârșind cu „Gazeta Transilvaniei“, reproducând articolul ziarului „L'Homme libre“, așa cum s'au grăbit să-l reproducă și să-l comenteze pe cel din „La Liberte“. Dar ar fi să le cerem o obiectivitate și o onestitate pe care de mult le-au pierdut ziarele domnului Rozenthal sau toile partidului național.

Conferința dela Lausanne s'a întrerupt iarăși

Delegații aliați părăsesc sala de ședințe

Lausanne, 13. — Delegații aliați și turci au deliberat timp îndelungat și au reușit să reducă întru cât-va distanța între concepțiile respective cu privire la punctele rămase în litigiu. Diferendul principal, care se referă la retragerea flotei interaliate, n'a fost încă înlăturat. Delegații se vor întruni din nou seara.

Seara, în urma întransigenții delegaților turci în chestia evacuării forțelor navale aliate și a concesiunilor, aliații de comun acord au întrerupt conversațiunile până la noi ordine și au părăsit sala ee ședință.

Situația grecilor din Constantinopol

Atena, 12 Iulie. — Ziarele află din Constantinopol că alți 12 greci au fost dați în judecată pentru înaltă trădare violându-se astfel încă odată convenția de amnestie încheiată între greci și turci.

Franța ajută Iugoslavia cu 300 milioane franci

Lafayette, 13. — Camera deputaților a votat un avans de 300 milioane franci guvernului Iugoslav, aplaudând pe deputatul Marin, care a declarat „Serbia devastată ca și regiunile noastre ocupate merită cu drept ajutorul ce i se aduce“.

MARILE SERBARI DELA SIBIU

Comemorarea Mitropolitului Andrei Șaguna

II.

Masa familiei regale — Festivalul religios din Catedrală — Cuvântările — Serbările sportive — Banchetul din sala Urania — Toastul Mitropolitului Bălan — Cuvântul M. S. Regelui — Plecarea Suveranilor

— Dela trimisul nostru special —

Sibiu, 13. — In numărul nostru de ieri am arătat felul cum a decurs solemnitatea dela Rășinari. Cu această ocazie M. S. Regele și Regina, A. L. R. principesele și prinții au intrat în mausoleul lui Șaguna depunând o frumoasă jerbă de flori pe mormântul marelui arhiereu.

Au mai depus coroane: Clerul din Arhidieceză, studenții teologi dela seminarul Andreian din Sibiu și dna Cantacuzino din partea Soc. femeilor ortodoxe.

Terminată această pioasă îndatorire familia regală urcă în automobile, urmată de membrii guvernului. Printre rândurile țăranilor adunați cu miile, automobilele înalților oaspeți părăsesc Rășinarul, urmate de urale necontenite.

*

Restul asistenței rămâne la Rășinari, unde se ia o masă comună, apoi se vizitează satul.

Căsuțele mici dar curate, au confort modern electricitate și — unele — apaduct. Interiorul caselor țărănești de aici e de remarcat prin podoabele de pe pereți: covoare nespus de frumoase, țesute în motive românești rășinărene; ștergare lucrate cu mult gust și ingeniositate. Văzând aceste frumoase lucruri n'am fost surprinși când ni-s'a spus că s'a deschis la Rășinari o expoziție artistică.

Tot ce vedem la această expoziție ne pune în uimire: covoarele țesute de rășinărence cu motive orientale și românești rivalizează cu faimoasele covoare persane. Lucrurile expuse au fost țesute sub conducerea dnelor Pria, Ciucian și Hersescu, care merită lauda futuror.

*

Așteptând camioanele cari ne vor duce la Sibiu, ne plimbăm pe străzile Rășinarilor. Pe străzi lume multă: intelectuali și țărani. Prin curțile oamenilor se întind mase bogate: ospitalitatea românului se pune și acum în evidență. Fetele de țăran nu se deosebesc cu nimic de „domnișoarele" în costume naționale. Au fața fină și conturul delicat.

Stridenta voce a unui vânzător de ziare, țăran, ne persecută urechile. Il întrebăm dacă nu era mai bine să fi rămas la Sibiu. Ne spune indignat că el e primcolportorul ziarelor la Rășinari....

La ora 3 și jumătate părăsim Rășinarii cu frumoase amintiri.

Masa dela școala de cavalerie

Membrii familiei regale după ce s'au întors la Sibiu, au luat dejunul la Școala specială de cavalerie, împreună cu suitele Lor și un număr restrâns de invitați.

La șampanie, Suveranul a spus: „Sunt fericit că mă aflu în mijlocul cavaleriștilor, de cari mă leagă frumoase amintiri din timpul când eram inspector al cavaleriei". Amintește apoi câteva pagini de glorie înscrise în istorie de cavalerie și închină pentru prosperitatea acestei arme.

După aceasta a vorbit dl general Sinescu, inspectorul cavaleriei, care a făcut istoricul școalei.

A urmat apoi decorarea celor zece ofițeri cari s'au distins la curse.

Un nou general

Când M. Sa Regele a strâns mâna comandantului școalei, colonelul Moruzi, l'a numit domnule general, ceiace înseamnă înaintarea la gradul de general pentru meritele câștigate ca comandant al școalei.

După terminarea mesei, MM. LL. Regele și Regina. AA. LL. Regale Principele Moștenitor, Principesa Elena, Principesa Irina și Principele Nicolae au fost conduși la comandamentul Corpului VII. Armată unde au rămas până la ora 6.

Adunarea partidului național — Serbarea sportivă — Consiliu de miniștri

In intervalul dela orele 3—6 a avut loc ședința festivă a comitetului de o sută a partidului național. Naționaliștii au sărbătorit aici, pe „primul președinte" al partidului național. Au vorbit dnii Iuliu Maniu și Vasile Goldiș.

Tot în același timp a avut loc pe arena sportivă a Sibiului un match de footbal între echipa „Universitatea" din Cluj și Șoimii din Sibiu.

*

La locuința dlui prim-ministru Ion Brătianu din strada Regina Maria 24, a avut loc la ora 4 un consiliu de miniștri.

Festivalul dela Mitropolie

— Concertul — Cuvântările —

Cu mult înainte de ora 6, în fața impozantei Catedrale a mitropoliei precum și pe întreg întinsul străzilor pe unde va sosi familia regală, așteaptă lume nespus de multă. In fața Comandamentului Corpului VII. armată public foarte mare așteaptă ieșirea familei Regale. La ora 6 ies pe poartă automobilele cu M. S. Regele, M. T. Regina, A. A. L. L. Regale Principele Carol, Principesa Elena și Irina și Prințul Nicolae.

Publicul ovaționează călduros. Escorta Regală e formată de toți ofițerii cadre și elevi ai Comandamentului școalelor și ai ambelor Școale de Cavalerie.

Până la Mitropolie drumul suveranilor e un adevărat drum de triumf.

Catedrala ortodoxă e plină de lume când apare familia regală și guvernul. Libere sunt numai lojele în care vor lua loc.

In tacerea solemnă, corul mixt al catedralei și al școalei normale Budrei Șaguna, începe acordurile mărețe din „Primul Concert" al lui Muzicescu, Urmează „Concert de învierea Domnului" executat cu aceiași precisie. S'au mai cântat compozițiile lui Dima „Fericiți cei goniți". Irmosul intrării în biserică și „De tine se bucură". Corul condus de profesorul Timoteiu Cipariu a primit elogiul întregei asistențe.

Cuvântările.

Dr. I. Lupaș profesor universitar vorbește despre viața și activitatea lui Șaguna, reliefând măreția operei marelui dispărut. Dsa arată rolul important ce l-a avut Șaguna în viața românească de pe acele vremuri.

Dl Ion Georgescu secretarul Asociațiunii vorbește despre Șaguna ca președinte al Asociației.

Dl ministru Banu, într'o cuvântare arată rolul lui Șaguna în viața bisericei ortodoxe și în lupta pentru păstrarea prestigiului acestei biserici.

Dl Valaori, secretar general, aduce salutul macedonenilor.

Dl general Anastasiu, vorbește în numele partidului țărănasc.

Dl Cotlarciuc, episcopul de Acherman aduce salutul și prinosul de recunoștință al clerului din Basarabia.

Solemnitatea s'a terminat la ora 8.

Banchetul dat în onoarea Familiei Regale.

La ora 8·30 seara a avut loc în sala „Urania" banchetul dat de I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, în onoarea Familiei regale. Asistența de 500 persoane a fost compusă dtn toți membrii guvernului, arhierei, episcopii, asesorii Mitropoliei, generalii veniți la serbări județele vecine deputați, senatori, Oficialitatea din Sibiu și reprezentanții universitățil și reprezentanții presei.

La ora 8·35 apar membrii Familiei Regale. Asistența ovaționează. Muzica cântă imnul regal.

E servită apoi masa.

Ni se rezervă o surpriză foarte plăcută. Anume în loc de chelneri, bucatele au fost servite de 40 domnișoare din elita românosăsească a Sibiului îmbrăcate toate în diferite costume românești și săsești din Ardeal și celelalte ținuturi.

Spre ora 9 a apărut în sală corul de 300 persoane al învățătorilor sași dela cursurile de limba română din Sibiu, care a cântat „Imnul Regal" și „Siebenbürgische Landgesegen".

Cuvântarea Mitropolitului Bălan

Intâia oară ridică paharul I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, care spune că Șaguna a împlinit o mare operă salvatoare de neam, pentru care își ia azi cea mai frumoasă răsplată. Prezintă în numele bisericei, clerului și al poporului mulțumite M. M. L. L. și exprimă sentimente de recunoștință față de M. M. L. L. care pătrunse de credința în viitorul țării, au realizat opera cea mare de unitate națională.

Rog pe Majestățile Voastre să creadă, — spune Mitropolitul Bălan — că nu avem altă dorință decât a continua opera începută de Șaguna pentru promovarea intereselor neamului și bisericei. Vă mulțumesc înalți oaspeți, pentru nespusa onoare ce ne-ați făcut-o prin faptul că ați participat la comemorarea păstorului poporului nostru Andrei Șaguna, care de 50 de ani își doarme somnul morții la poalele munților, la Rășinari.

Trăiască Familia Regală multe zile de pace și bucurie".

Cuvântul M. S. Regelui

Cuvântării I. P. S. S. Mitropolitului Bălan i-a răspuns M. S. Regele:

„Insuflețit de aceiași simțire care ne-a adunat pe noi pe toți aici, să prăznuim memoria lui Șaguna, am venit și noi, să aducem prinosul nostru de recunoștință acestui mare apostol al neamului.

Dacă ne este dat de mila cerească să trăim uniți în același stat al tuturor românilor, aceasta unire e pregătită de sufletele marilor stâlpi ai neamului, cari cu toate greutățile timpului s'au îngrijit ca viața națională românească să propășească.

Unul dintre acești stâlpi e Șaguna, care deși hulit ca streini nu a renunțat la marea luptă intreprinsă și nici măcar n'a descurajat. Șaguna, această odraslă a Pindului A fost menit să reînființeze vechea mitropolie a Sibiului.

In vremea dela 1848 până la 1866 purtând toiagul arhieresc a știut să înființeze școale, cu tot jugul asupritor ce'l impunea minorităților stăpânirea maghiară, potrivnică idealului nostru național. Șaguna s'a orientat după maxima românească „fă și taci", lucrând mult, dar în tăcere, în așa fel că azi Regele și Regina României au venit să se închine memoriei lui.

Opera lui Șaguna, reprezintă calea spre unitatea românească.

Mormântul lui, modest dar totuși mare nu la primit orașul, dar l-au primit satele noastre neînstreinate. E o adâncă semnificație în aceasta

Lui Șaguna i a fost scump orice, care țintea ținerea la înălțime cuvenită simțului de unitate a neamului și bisericei. El s'a ridicat cu toate aceste deasupra confesiunilor, căci fie la Blaj pe Câmpia Libertății,, fie la Astra la Sibiu el a luptat „pentru neam". Această faptă bună a lui a dat roade binecuvântate.

Să nu ne despărțim dar de preceptele lui Șaguna, a căruia veșnieă să-i fie amintirea.

Plecarea

După terminarea cuvântării M. S. Regelui, la ora 23, membrii familiei regale și ai guvernului s'au retras, plecând la Gară.

Miile de oameni ovaționau încă în fața salei „Urania" și pe străzile pe unde se știa că va trece Familia Regală au manifestat călduros la trecerea escortei regale.

La ora 24 trenurile regale au părăsit gara. M. S. Regele a plecat la București, iar M. S. Regina și AA. LL. Principesele la Cluj.

*

Ziua de 12 Iulie a fost o zi rară de înălțare sufletească a românismului adunat la Sibiu.

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scri intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

SACI, MUSAMALE

Cumparare :: Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timisoara II. Piata Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timisoara-Fabrica.

INFORMAȚII.

— **Cursurile dela Vălenii de munte.** Pentru cei ce vreau să asiste la cursurile de vară din Vălenii de munte se anunță că pot ridica bilete cu 75 la sută reducere pe C. F. R. dela redacția „Conștiinței Românești" Cluj, Calea Victoriei 27.

— **Cronica judiciară.** Eri s'a judecat în fața Curței de apel din localitate, apelul profesorului Stelian Blejan fost director al școalei inferioare de agricultură din Turda, care a fost condamnat de acel Tribunal la un an și două luni închisoare pentru defraudarea fondurilor instituției pe care o conducea.

Amănunte în Nr. nostru viitor.

— **Târgul de fete de pe muntele Găina.** Pertru ca publicul care dorește a lua parte sau a face excursiuni în Munții apuseni la târgul dela Găina din Vidra de sus să fie orientat exact despre ziua în care să va ține târgul, suntem autorizați a da urmatoarea declarație:

Târgul în muntele găina, munții apuseni în anul curent va fi în ziua de 22 Iulie st, nou deci a două Duminecă după serbătoarea Petru și Pavel.

— Aflăm că dna E. Perry, soția dlui Perry, proprietarul marelui magazin de automobile Perry, a dat naștere unui băiat.

Exprimăm pe această cale felicitările noastre fericiților părinți și urăm noroc și sănătate micului vlăstar.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

— ***Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pașcu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 24—63.*** 286

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Citiți „Infrățirea"

Vizita M. S. Regina la Cluj.

Discursurile rostite cu prilejul inaugurărei spitalului Ortopedic

Vizitele la dispensarele de copii „Principele Mihai“ și „Principele Mircea“ — Importanța nouilor institute spitalicești și de ocrotire socială create în Cluj

Cu prilejul inaugurărei de eri a spitalului ortopedic „Regina Maria“ din localitate la care a luat parte Suverana împreună cu Principesa Elena și Principele Carol s'au rostit următorul discursuri:

Cuvântarea d. dr. Pordea, Directorul general al serviciului sanitar

Prea Mărită Doamnă, Domniță Domnule Ministru, Onor. Asistență.

Inaugurarea spitalului de ortopedie din acest important centru al țării românești, prezintă o importanță deosebită

Menit să recupereze infimitățile la adulți și copii și să redea familiei și societății ca factori valizi și productivi, pe infirmii războiului ai boalelor și ai accidentelor, acest așezământ alinător de suferinți și aducător de mângâeri va înseninа zilele triste ale acelora, cari se credeau scoși pe ei sau pe ai lor din rândul oamenilor.

Dacă sub această formă spitalul de ortopedie este o mare operă de asistență medico-socială sub raportul evolutiv al științei și instrucției medicale, această instituție se prezintă ca un factor puternic în acest mare centru științific în care nivelul Facultății de medicină nu numai că se ridică deasupra obișnuitului dar și iradiază prin vibrațiunile muncii profesorilor acele raze binefăcătoare de lumină și de directive morale atât de necesare tineretului chemat, mai ales acuma ca să-și ridice profesiunea la rangul de apostolat.

Acest așezământ chemat să aline durerile, să redea sănătatea și puterea de muncă celor desnădăjduiți uu putea primi un botez mai sfânt, decât acela pe care-l primește astăzi în prezența Prea Grațioasei Noastre Suverane și Domnițe și în prezența primului Ministru al Sănătății publice.

Prin nețărmurita bunătate a inimei Voastre, prin munca fără preget din care V'ați făcut un crez al vieței întru alinarea suferințelor trupești și sufletești, numele Vostru Prea Mărită Doamnă este strâns legat de toate operele de caritate și de cultură.

In timp de pace nu numai că ați deschis ușa săracului și cu bunătatea Voastră nețărmurită ați înseninat tristele lui zile, dar ați împodobit și literatura neamului nostru cu frumoasele Voastre opere, din care se evidențiază nu numai frumusețea stilului și a formei, dar și acea particularitate visătoare a gândirii Voastre, care face din aceste opere sensitive adevărate perle literare.

In timpuri grele și de restriște, unde durerile erau mai mari și primejdiile de contaminare mai multe, acolo apăreați Prea Mărită Doamnă și cu acelaș farmec ca al Crăeselor din poveștile neamului nostru, aduceați mângâerea, alinarea suferințelor și încurajarea.

Cu mângâerea Voastră dulce înseninați frunțile crispate de durere, cu zâmbetul Vostru blând reînviați curajul în inimile obosite și cu vorba Voastră fermecătoare răsădeați nădejdea vremurilor de mai bine.

In acele timpuri în care se desfășura actul celă mai tragic din istoria neamului nostru, numele Vostru închegându-se cu toate seferințele și nădejdiile neamului nostru a devenit un simbol, *Simbolul bunătății al muncii și speranței.*

Cu acest simbol se botează astăzi spitalul de ortopedie din Cluj, și când cei cuprinși de dureri vor vedea numele Măriei Voastre, se vor ușura, și cei desnădăjduiți se vor înviora.

In calitate de conducător al serviciului sanitar, îngăduiți'mi Prea Mărită Doamnă să Vă exprim omagiile mele de recunoștință, pentru distinsa onoare ce ați făcut-o acestei instituții de a participa la botezul ei și de a fi consimțit ca să fie împodobită cu numele Vostru.

Predând spitalul Dlui Medic șef, care în organizarea lui are o parte însemnată de muncă, îl rog ca să nu uite nicl un moment numele ce-l poartă acest spital și printr'o muncă continuă să caute să facă din acest spital un isvor de alinare și de tămăduirea suferințelor.

Cuvântarea d. dr. Titus Ionescu, Directorul regional sanitar din Cluj

Doamnă
Alteță regală
Domnule Ministru
Cinstită adunare,

Zădarnic caut vorbele care ar putea să închege mai puternic și mai cu 'nțeles, simțimintele ce fiii acestei mănoase țări, nutresc pentru aleșii fără de asămănare, pe cari poporul român i-a așezat cu mândrie în vechile scaune a marilor și vitejilor voivozi.

Ci ori de câte ori aleșii lui Dumnezeu și ai neamului îndrept pașii în ori și ce colț, dragostea nemăsurată ce zace în fie care frunză, în fiecare spic și în fie care suflet, isbucnește năvalnic și așternându-se la picioarele lor, le strigă după obiceiul strămoșesc: bine ați venit.

Zguduit de războiu, Ardealul ca și restul țării a suferit mult în aproape toate instituțiile sale printre cari s'au aflat și cele sanitare, mulțumită însă unui corp medical luminat și conștient de datoria lui, continuitatea îngrijirei bolnavilor, a ocrotirei celor nevoiași și suferinzi spitalele și oficiile sanitare au fost în totdeauna gata să dea ajutorul lor fără preget.

Trecute dela un regim străin la acel național, iar în sânul acestui din urmă prin prefaceri isvorâte din schimbări în cercurile direguitoare, el au fost supuse, ca și toate celelalte instituți similare din teritoriile alipite, prin Inaltul Decret Regal din 2 Octomvrie 1910, puterei legilor sanitare din vechiul regat, care le-a asigurat liniștea ce o dă în chip firesc unitatea de conducere.

Dar măsura cea mai salutată, care a înlesnit îndrumarea tuturor instituțiunilor sanitare din Ardeal spre o prosperitate din ce în ce mai reserită, este împărțirea lui în regluni sanitare după criteriul celor din vechiul regat.

Controlul technic și administrativ precum și o veghere în mai de aproape a tuturor nevoilor a fiecărei instituțiuni înparte, apoi asigurarea îndeplinirei cererilor întrun timp relativ cu mult mai scurt decât acela a epocei eminamente centraliste, dă regiunilor sanitare speranța trăiniciei.

Regiunea XI Sanitară cuprinde 8 județe cu o suprafață totală de 33.940 km. p. și uu quantum de 1,73S,889 locuitori.

Asistența medicală a acestora se face de către:

20 de spitale cu 2.772 de paturi
11 ambulatorii policlinice
8 Oficii sanitare de județ
3 Oficii sanitare de orașe cu muncipiu
32 circumscripții medicale urbane
138 circumscripții medicale rurale.
3 Laboratoare de bacteriologie și chimie.

Efectivul total al medicilor din întreagă regiunea se ridică la numărul de 287.

Repartizarea spitalelor în mijlocul populației urbane și rurale nu s'a făcut de către făuritorii lor într'o proporție egal de favorabilă. Orașele au fost părtinite, căci în mediul rural aceste instituții binefăcătoare și absolut utile se găsesc în număr extrem de redus. Sătenii trebue să străbată zeci de km. până la spitalul orășenesc, ca să caute în loc ce de multeori nu-l găsesc, liber.

Călăuzit de nevoile populației rurale și urmând pilda în veci a neuitatului și înțeleptului Rege Carol I. care a dotat vechiul Regat cu 30 spitale rurale, dl ministru al sănătății publice, muncei și ocrotirilor sociale, a creiat acum un spital rural în comuna Câmpeni și 3 ambulatoare policlinice în comunele Hida, Seini și Albac ce în curând vor lua ființă și unde sârguitorii moți și vrednicii locuitori al satelor să-și poată îngriji sănătatea vătămată.

Dar dacă spitalele din această regiune pot adăposti cu folos pe cei atinși de boli chirurgicale, interne, nervoase, mintale și altele, porțile lor rămân aproape închise înaintea celor mai nefericiți dintre nefericiți, în fața tuberculoșilor. Nici un sanatoriu nu se găsește în cuprinsul acestei regiuni.

In județul Sătmar sunt câteva mine din care se extrage aurul. Lucrătorii de aceste mine sunt în mare parte atinși de tuberculoză, căci hidoasa molimă și-a instalat sălașul în mijlocul lor.

Tovarășii de muncă a celor chinuiți de boală, cari au strâns fir cu fir, prețiosul metal, din care s'a făurit cea mai mândră coroană ce împodobește fruntea celei mai strălucitoare dintre regine, știu că această regină și-a făcut un crez din ajutorarea tuberculoșilor și aștept cu răbdare și încredere ca ochii iei să se întoarcă și către nefericiții lor tovarăși.

Maiestate!

Dumnezeu a trimis ființa voastră pe acest pământ ca să toarne în paharul suferinței și a durerei acea băutură fermecată care le tămăduie și potolește.

Intrupați în chipul cel mai desăvârșit acel neperitor simțământ al solidarității omenești, ce se arată necurmat, în lupta pe care omul o duce contra boalei și duceți în mână facla cea plină de lumină, care călăuzește pe umilii voștri supuși, întru îndeplinirea datoriei către aproapele său.

Când soarele răsare și apune, mii și mii de suferinzi, ridic brațele către cer, și rog pe Dumnezeu să vă dea sănătate și putere, să duceți în adâncul depărtat, mila pe care cu atâta profuzime o revărsați peste cei loviți de mâna grea a boalei.

Să trăiți Maiestate.

Să traiască augustul Vostru soț Maiestatea Sa Regele Ferdinand I.

Să trăiască Altețele Lor Regale Principele și Principesa Moștenitoare.

Să trăiască întreaga Familie Regală.

Discursul d-lui prof. Dr. Hațegan

In numele facultății de medicină d-l prof. Dr. Hațegan a rostit o frumoasă cuvântare din care dăm în resumat următoarele:

Facultatea de medicină ia parte la această inaugurare pentru a pune în evidență însemnătatea noului spital creat în Cluj din punct de vedere științific. Ortopedia a luat o vastă desvoltare grație marelui laborator al războiului. Noul spital din Cluj are un rol național de mare importanță. Rolul medicului se dublează iarăși aici, căci trebue să fie în acelaș timp și un artist.

D-l prof. Dr. Hațegan și-a încheiat cuvântarea, exprinându-și dorința ca noul institut să devie un focar al științei.

Discursul D-lui ministru G. G. Mârzescu

Doamnă,

In anul trecut a-ți dat Innalta Voastră aprobare ca Spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă din Cluj — în curs de organizare pe atunci — să poarte Augustul Vostru nume.

A-ți manifestat printr'o aceasta încrederea în scopul urmărit și'n începutul lucrărilor și prin această încredere, a-ți asigurat desăvârșirea mai grabnică a așezământului ce trebuia să facă acum onoare și Innaltei ocrotiri ce dobândise.

— Astăzi, în prezența M. Voastre și a A. S. R. Principesa Elena, înaugurăm acest așezământ. Numele ce poartă pe frontispiciul său înseamnă mai mult de cât un omagiu și de cât o distincțiune care să-l ridice de asupra celorlalte așezăminte sanitare.

„Regina Maria“ este pentru bolnavi talismanul credinții în alinarea suferinții și-a nădejdei în tămăduire și reînviere.

Și nimene nu poarță mai cu cucernicie la pepturile lor acest talisman de cât răniții de ieri, asupra cărora s'a revărsat, în timpul războiului, comoara bunătății sufletului Majestății Voastre — bravi invalizi din războiu care cei dintâi, alăturea de accidentații muncii, vor avea să se folosească de acest spital de ortopedie — primul la noi în țară — care cuprinde: pe de o parte un atelier bine utilat pentru prothieze, iar pe de altă parte o sală bine organizată de mecanoterapie pentru a putea asigura redobândirea sau îmbunătățirea funcționată.

In strânsa colaborare ce vom împune oficiului național I. O. V. Societăților delegate pentru protecțiunea invalizilor din războiu și Casei centrale a asigurărilor sociale, cu direcțiunea acestui spital, suntem convinși că vom realiza, pe terenul invalidității din războiu sau din muncă, rezultatele de mult căutate de Centrele sau de comitetele acestor instituțiuni sau Societăți.

In această credință și cu deplina satisfacție ca și peterenul de asistență a copiilor bolnavi, dăm posibilitatea tratamentului lesiunelor tuberculoase ale oaselor și articulație deformațiile înăscute sau dobândite ale membrilor și contribuind, în această parte a țării, la desvoltarea chirurgii infantile, eu, cu înalta aprobare a M. Voastră, declar deschis spitalul de ortopedie și chirurgie infantilă din Cluj.

Urez ca medicul director și colaboratorii săi, căror le încredințăm grija și reputațiunea spitalului să-l facă demn de Inalta ocrotire ce i-a fost acordată și de încrederea ce cu toții punem în ei.

*

După sfârșirea ceremoniei inaugurărei, Suverana împreună cu întreaga asistență au vizitat spitalul. M. S. Regina și'a exprimat în mod viu mulțumirea, constatând că acest spital nou creat este unic între institutele noastre spitalicești din întreaga țară.

La ora 12 înalții oaspeți au plecat să viziteze Dispensarul de copii „Principele Mihai“ institut de ocrotire socială creat în acest an. Aici Suverana a fost întâmpinată de d. dr. Gane Directorul General al ocrotirilor Sociale din Ardeal. D-sa a explicat M. S. Regina și A. A. S. S. însemnătatea acestui institut din punctul de vedere al modului cum funcționează, instituind cu deosebire asupra rolului social național ce sunt menite să îndeplinească aceste institute de ocrotire socială.

M. S. a vizitat apoi toate sălele și laboratoriile, oprindu-se în saloanele micuților copii cărora le-a împărțit bomboane.

Instalația întreagă a acestui institut și ordinea desevârșiită ce domnește aici o impresionat în mod deosebit pe înalții Oaspeți, iar dl dr. Gane a fost felicitat, pentru munca și zelul pe care le-a depus la crearea acestui institut care face cinste țării românești.

Cea din urmă vizită a fost în Monoștur la Dispensarul „Princepele Mircea“ care este creat de societatea „Princepele Mircea“ secțiunea Cluj condusă de doamnele din elită din localitate. Suverana a fost întâmpinată aici de D-na Martinovici și D-na Tomescu. Dispensarul acesta are un cadru mai mic, având deocamdată rolul de a adăposti copii lucrătoarelor dela fabrica de Tutun. Suverana a împărțit copiilor bonboane, exprimându-și mulțumirea de ordinea pe care a putut-o constata aici.

Cu aceasta vizitele făcute eri de M. S. Regina la Cluj au luat sfârșit iar la ora 3 p. m. înalții oaspeți au plecat la Turda.

Dac.

Bilantul Societatii Anonima de Asigurari „Ivria".

Bilanţ general încheiat în ziua de 31 Decembrie 1922. Activ: I. Numerar în casă. Ramura elementară: 90667·70. Ramura viaţă: —. Total: 90667·70. II. Numerar la Bănci. Ramura elementară: 650900·—. Total 650900 —. III. Efecte Publice şi Acţiuni. Ramura elementară 2503590 96. Ramura viaţă 41449·15·—. Total 2545037·11. IV. Datoriile societăţilor de reasigurare. Ramura elementară 1331816·20. Ramura viaţă 241661·17. Total 1573277·37 V. Diverşi debitori. Ramura elementară 700774 70. Ramura viaţă 726842.01. Total 1427616·71. VI. Datoria ramurei de viaţă. Ramura elementară 128595·50. Total 128595·59. VII. Depozite de garanţii. Ramura elementară 5970·— Total 5970·—. VIII. Cont tranzitoriu. Ramura viaţă 630000 ·— Total 630000·—. IX. Mobilier. Ramura elementară 29395·75 Total 29395·75. Total general 7081460·14.

Bilanţ general încheiat în ziua de 31 Decembrie 1922. Pasiv: I. Capital social. Ramura elementară 4000000·—. Total 4000000·—. II. Societăţile de reasigurări. Ramura elementară 393355·43·—. Ramura viaţă 200685·14. Total 594040·57· III. Diverşi creditori. Ramura elementară 134538·83· Ramura viaţă 14541·42. Total 148980·25. IV. Contul ramurei elementare. Ramura viaţă 128595.50. Total 128595·50. -V. Rezervele de prime (partea Soc.) Ramura elementară 161968·73. Ramura viaţă 721461·60. Total 138343·33. VI. Partea din prime pentru riscuri reportate pe 1923. (partea Soc.) Ramura viaţă 606094·32. Total 606094.32. VII. Despăgubiri încă nelichidate (partea Soc.). Ramura elementară 165808·30. Total 165808·30. VIII. Profit. Total 54510·87. Total general 7081460·14.

Contul de Profit şi Pierderi încheiat la 31 Decembrie 1922. Intrare: I. Prime şi taxe incasate cu scăderea stornărilor. In ramura incendiu, 3280488·14. In ramura furt 837524·35. In ramura accidente 98694 01. In ramura transport 743748·69. In ramura grindină 97047·70. Ramura elementară 5057502·89. Total: 5057502·89 In ramura viaţă 2390804·18. II. Comisiunile restituite din reasigurări: In ramura incendiu 541414·53 In ramura furt 73975·36. In ramura accidente 28926·67. In ramura transport 50132·55. Ramura elementară 694448·81. Total: 694448·81. In ramura viaţă 1174511·12. Total: 1174511·12. III. Rezerve de prime preluate, Ramura elementară 261218·15. Total: 261218·15. IV. Diferenţe de curs. 215687·25. Total: 215687·25. V. Dobânzi 41084·33. In ramura viaţă 7793·61. Total: 48877.94. Total general: 9843050·34.

Contul de Profit şi Pierderi încheiate la 31 Decembrie 1922. Eşire: I. Prime de reasigurări. In ramura incendiu 893621·77. In ramura furt 160689·86. In ramura accidente 70748·76. In ramura transport 250663·76. Ramura elementară 1375724·15. Total: 1375724·15. In ramura viaţă 1442634·33. Total: 1442634·33. II. Daune plătite şi cheltuieli de constatare (partea Soc): In ramura incendiu 156480 90 In ramura furt 35177·38. In ramura transport 129946·94. In ramura grindină 81054·77. Ramura elementară 402659·99. Total: 402659·99. In ramura viaţă 2717·50. Total: 2717·50. III. Cheltuieli de organizare şi achiziţii. Ramura elementară 2008204·61. In ramura viaţă 158540·24. Total: 2166744·85. IV. Cheltueli de regie, Ramura elementară 803741·13. In ramura viaţă 598726·57, Total: 1402567,70 V. Salarii Ramura elementară 765695.— In ramura viaţă 74463— Total: 840158.— VI. Rezerve de prime (partea Loc.) In ramura incediu 478258.75. In ramura furt 143471·51. In ramura accidente 10548·85. In ramura transport 29689.62, Ramura elementară 661968·73 Total: 661968.73, In ramura viaţă 721461.60 Total 722461.60, VII Partea din prime pentru riscuri reportate pe 1923 (partea Loc.) In ramura viaţă 606094·32. Total: 606094·32, VIII Despăgubiri încă nelichidate (partea Loc). In ramura incendiu 78728·57. In ramura furt 32365.58. In ramura accidente 218·75. In ramura transport 54495·40. Ramura elementară 165808·30 Total: 164808·30, Profit 54510.87 Total: 9843050·34.

Oradea-Mare, 31 Decemv. 1922

Direcţiunea:

Albert Halasz Iohan Solti

Şeful Contabilităţii Dir. gen.

Dr. Ármin Adorjan, Vilhelm Balog, Alexandru Bergl, Ernest Dumke, Iuliu Gellis, Dr. Iosif Moskovits, Samuel Nussbaum. Adolf Zawislag.

Verificat şi găsit întocmai cu registrele.

Comitetul de supraveghiere.

Geza Grosz, Aladar Grüner. Bela Kelen, Dr. Ilie Schwartz, Edmund Waldmann.

Curierul spectacolelor

Sâmbătă: PRINŢUL BOB. (Ca oaspe Pinter Böske. Preţuri de premieră. Seria 473).

Duminecă, orele 11: MATENEUL LITERAR A LUI FRIEDRIC KARINTHY ŞI DESIDERIU CONSTOLANYI. (Preţuri de premieră. Seria 474).

Duminecă, matineu: BAJADERA (cu Ildiko Kolbay, Somogyi, Viragh, Ekecs. Preţuri obicinuite. Seria 475).

Dnumiecă seara: GÜL BABA. Reprezentaţia de adio a d-nei Emi Somogyi. Preţuri de premieră. Seria 476).

Luni: TÂRGUL DE FETE. (Reprezentaţia de adio a d-lui Ludovic Viragh. Preţuri de premieră. Seria 477).

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

Primul congres al medicilor veterinari din întreaga Transilvanie

Unde va avea loc? Chestiunile ce se vor trata? Scopul acestui congres.

In ziua de 11 August a. crt. va avea loc în sala festivă a Prefecturei judeţului Cojocna, primul congres al medicilor veterinari din întreaga Transilvanie.

La acest congres primul care va lua cuvântul va fi dl Medic P. Tofan preşedintele asociaţiei regionale a medicilor veterinari din Ardeal, care va expune pe larg auditorilor cauzele cari au determinat asociaţia să organizeze un asemenea congres.

Alte subiecte vor desvolta dnii medici Victor Moldovan, Petre Spânu şi alţii cari vor trata despre problema creşterei animalelor, organizarea sindicatelor pentru creşterea animalelor, problema selecţionărei în zootehnie, comercializarea animalelor, asigurarea animalelor etc.

Din relaţiunile pe cari a binevoit să ni-le dea dl medic veterinar P. Tofan, preşedintele al asociaţiei region. a medicilor veterinari şi al comitetului organizator de congrese, suntem în măsură să anunţăm că acest congres împreună cu un altul organizat în aceleaş condiţii, nu sunt decât congrese pregătitoare ale „marelui congres general al medicilor veterinari din întreagă România", care va avea loc prin luna August a anului viitor, tot în oraşul nostru.

X. R.

Tablile de asbest „METEOR"

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevole de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oşorheiu jud. Bihor.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

DOAMNELOR!!

Pravul pentru ingrigirea pielei Höfer in culorile alb, rosa, si crém e neintrecut. 2906-2

Daca aveti cosi ori transpirati, talosi si pravul salicilic pentru ingrijirea pielei „HÖFER No. 3."

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

„MECANO" S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Mott

MOTT EXTRA DRY

CHAMPAGNE

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURI GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1839 2561

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Vizita M.S. Regina în Ardeal

Primirea la Turda — Vizita Clinicei chirurgicale din Turda — La Aiud — Primirea — Inaugurarea sanatoriului pentru copii tuberculoși.

După banchetul ce a avut loc la dl General Petela la care au luat parte 18 persoane M. S. Regina însoțită de A. S. R. Principesa Elena și A. S. R. Prințul Carol au plecat cu un automobil condus chiar de A. S. R. Prințul Carol — la Turda.

Automobilul regal a fost urmat de alte automobile care duceau pe dnii Gh. Mârzescu, ministrul muncei și al ocrotirilor sociale. Dr. Cordea, dr. Botez, Titus Ionescu și dr. Gane.

La Turda s'a făcut M. S. Regina o strălucită primire. Mii de țărani din satele din jurul Turdei au eșit întru întâmpinarea augustilor oaspeți. Recepția înalților oaspeți a avut loc la școala civilă unde a fost primiți de reprezentantele societății pentru profilacia tuberculosei.

După recepție Maiestățiile lor regale au vizitat spitalul de chirurgie din Turda iar la orele 6 și jum. au plecat cu automobilele la Câmpeni și de acolo la Abrud.

Seara Maietățile lor s'au întors cu automobilul în gara Vințul de sus. Aci aștepta trenul regal. Maiestățile lor au dormit noaptea în trenul regal.

La Aiud

Încă de eri tot orașul era înpodobit cu steaguri. Mii de țărani din județ au venit la Aiud pentru a eși întru întâmpinarea Maiestăților lor. Trenul regal a sosit în gara Aiud la ora 10.

La 10 și jum. a avut loc în prezența augustilor oaspeți inaugurarea sanatoriului pentru copii tuberculoși. — Acest sanatoriu are 50 de paturi. Cu ocazia înaugurărei, a vorbit dnul deputat Pordea.

Congresul general studențesc

Comunicatul delegaților centrelor studențești

Din partea secretariatului centrului studențesc „Petru Maior" primim următorul:

Comunicat:

Delegații tuturor centrelor studențești din țară, întruniți, la Cluj, în zilele de 9 și 10 Iulie, au hotărât ținerea Congresului General, al studenților români la Cluj. In zilele de 20 August și următoarele, stabilind totodată și punctele esențiale ce se vor discuta.

Desbaterile vor avea loc: în ședințe reservate numai studenților, la care vor fi învitați și domnii profesori, discutându-se în special chestiunile studențești și universitare, și în ședințe publice.

Programul definitiv cât și condițiunile materiale ale participării la Congres, se vor aduce la cunoștință ulterior. Studenții care doresc a lua parte, sunt rugați să se anunțe încă de acum Comisiunii de pregătire a Congresului, din centrul universitar respectiv, spre a putea beneficia de facilitățile ce li-se pregătesc, până cel mai târziu la 5 August. Sediul comisiunilor este la centrele respective.

Locuri vacante in invatamantul rural Jud. Solnoc-Dobaca.

Se aduce la cunoștință publică, că în județul Solnoc-Dobâca sunt următoarele posturi vacante: Bârlea, Batin, Bidiu, Bogata-rom., Boereni, Borcut, Bozieș, Buzaș, Cărpiniș, Cetan, Cuciulat, Cupșeni, Curtuiuș-Dej, Cutea, Dealul Mare, Fălcușa, Feldioara, Gârbou-Dej, Hășmaș, Elciu, Ienciu, Lăpușul-român, Letca, Osoiu, Poiana-porcului, Poinița, Recea Cristur, Rohia, Rus, Sâmbou, St. Nicoara, Iuares, Suciul de sus, Târlișua, Uifalău, Ungureni, Vad-Copalnic, Valea-Loznei, Zalha, Surduc-Copalnic, Poiana-Blenchi și Ciceu Giurgești.

Iar posturi noui înființate sunt următoarele: Antiș, Apatin, Barșanșa, Blidărești, Bloaje, Calacea-Mică, Calna, Catalina, Cesar, Checicehata, Chendru, Chețiu, Chiced-Silvaș, Chizen, Ciubăncuța, Dăbăceni, Dobriținaș, Dolheni, Escu, Frânceni, Frâncenii de piatră, Grope, Guga Igrița, Jugăstreni, Larga, Măgura, Mireș, Oșorheiu, Păltineasa, Peșteș, Piroșa, Plopiș, Poiana-Botizei, Pruni, Pustuța Românești, Șigău, Șoimușeni, Târpiu, Teocul de jos, Toplița, Vale, Valea-Groșilor, Valea-Hranii, Valea-Rea, Morău, Sâmbou, Cremenea.

Cei ce doresc se ocupe vreunul din aceste posturi își vor înainta petițiile lor timbrate în regulă adresate Ministerului Instr. București la revizoratul școlar, iar acei-ce sunt în funcțiune în alt județ la revizoratul școlar concernent de unde ni se vor inainta spre ulterioară resolvare Petițiile cari nu vor urma calea ierarhică nu vor fi luate în considerare. La petiție se va acluda 1. Extras de botez, 2. Diploma, 3. Atestat familiar. 4. Dovadă despre situația militară. Terminul de concurs este 20 Iulie.

Activitatea Soc. de asigurare „Ivria"

Societatea de asigurare Ivria care și-a pus bazele în toamna anului 1921 și-a început activitatea abia la 1 Februarie 1922 și are reprezentați atât în vechiul regat cât și în ținuturile alipite. Această Societate poate satisface toți clienți în ramura asigurărilor și a altor afaceri comerciale. Se bucură azi de un bun renume în România Mare.

Numita Societate amortizează 90 la sută în primul an adică 44.805 lei spese pentru fondul: 646.617 lei pentru plan 198.598 lei pentru imprimate și prin aceasta și-a mărit fondul de rezervă într'un mod extraordinar.

Această Societate se bucură de un viitor frumos sub conducerea vrednicului Director dl Ioan Soți.

Ancheta noastra la fabrica Renner & Co. S. A. Cluj.

In urma articolelor publicate în ziarul nostru (Nrii 766 și 821) în chestiunea personalului angajat de fabrica Renner, am căutat să facem cercetări la fața locului spre a ne convinge dacă informațiunile noastre corespund sau nu adevărului.

Rezultatul cercetărilor noastre e următorul și ne facem o datorie din a-l aduce la cunoștința cetitorilor noștri.

Intreprinderea are un personal de 1284 funcționari, muncitori și ucenici; dintre 245 de funcționari, sunt cetățeni români 217 (88 procente), iar străini sunt 28 (12 procente); după naționalitate, funcționari români sunt 24 (10 procente. Dintre 989 muncitori, 949 (96 procente) sunt cetățeni români, iar 40 (4 procente) sunt cetățeni străini; după naționalitate, români sunt 216 (22 procente. Dintre 50 ucenici 12 (24 procente) sunt de naționalitate români, iar restul de alte naționalități, însă cu toți sunt cetățeni români.

Comparând datele acestea cu date mai vechi, am putut constata și aceea că fabrica angajează mereu funcționari și lucrători de naționalitate română, astfel, că numărul acestora crește din zi în zi.

Citiți „Infrățirea"

Totul Babilonați incălțămintu Toți cismarii pot!

— **Luați salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretututinden.** 2777

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesanța și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,
2819-2 Piatra-Neamț.

„TACAMUL"
fabrica pentru articole de ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacămul" Cluj.
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare pret!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

Bandage de Cauciuc
pentru autocamioane toate dimensiunile
Depozit la
Emil Blaga Cluj
La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

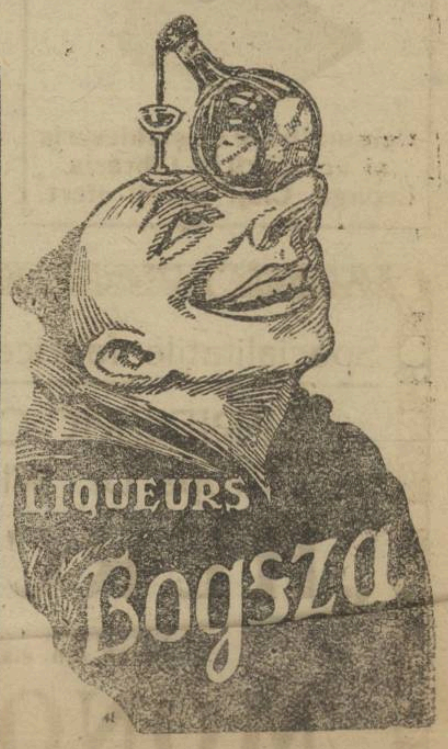

S'a deschis bazinul băii
DIANA
pentru înnotatori liberi și cari învață înnotatul.
Medic conducator Dr. PORSCHE neurolog.
Deschis dela 7 oare dimineața până la 8 seara
33 Lloyd 1632

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Clui, Calea Regele Ferdinand No. II. Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

BABOS & CO.
MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 Telefon 351.
Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39. Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2647

Mica publicitate

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administrația ziarului „Infrățirea". 2937

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2904
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

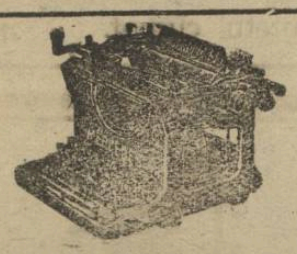

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

„AESCULAP"
Marque depose
Intreprinderea de instrumente medicale
Mihail Máté,
Cluj, Strada N. Iorga 2.
2892

Cel mai mare deposit al României de instrumente medicale și de instalații de spitale și sanatorii. Magazin permanent de aparate electrice instalațiuni de laborator, article necesare la ingrijirea bolnavilor, pansamente, microscop C. Reichert, aparate de röntgen, lămpi, lămpi quarț cu prețuri-originale de fabrica. Reparaturi de injector „Record" să fac la moment și eftin. La cerere servesc cu plăcere cu ofert de prețuri Lloyd 186

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.

Avem onoare a anunța stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom edecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

SECRETUL FRUMUSEȚEI Dacă doriți să fiți tânără frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiți la drog. farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep FARMACIA VOREL PIATRA-N. 2356-2

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retușări.

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
C-L-U-J.
2879

BĂILE Tistyan
Băi de nămol de renume mondial cu putere tămăduitoare incomparabilă contra
gutei-sciaticei Reumatismului
Hoteluri de primul rang, formând un complex cu băile. Pentru oaspeți din România prețuri reduse (locuința și pensiune complecta zilnic dela Kc. 40). Volaj comod (dela Budapesta 4 ore cu accelerat direct). Informațiuni dă: **RECLAMA", Cluj, Piața Unirei 4.**
Reclama 3064. 2869

Catalog romanesc
la Librarea LEPAGE Cluj.
2744-7

Specialitatile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL
„HERCULES"
bere întăritoare, specialitatea brună din malt dublu — și
„MONOSTOR"
bere deschisă mult apreciată
din cáuza calităților lor neintrecute s'au dovedit ca maroa cea mai superioară. :-: Se capătă pretutindeni.
2216

Cea mai fina crema pentru ghete

Intreprinderi industriale, proprietari de masini de imblatit
Vă puteți aproviziona cu aparatele de salvare de diferite mărimi prescrise prin ordin Ministerial
1540 la
Mare drogeria Rózsa Cluj

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Frații Halász fabrică de roloufi și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparațiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 846 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Mercuri 18 Iulie 1923

Infrăţirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
ŞI
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACŢIA No. 211

PE 1 AN pentru autorităţi . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Biserica unită şi Şaguna

Absenţa Blajului de la comemorarea lui Şaguna — Ticăloşia unui ziar unit

Cu prilejul serbărilor pentru comemorarea lui Şaguna, Biserica unită a ţinut să ni se înfăţişeze încăodată ca o simplă anexă a partidului naţional şi deci ca o sursă mai mult de învrăjbire în mijlocul unui neam care mai ales acum are nevoie de unirea deplină a tuturor forţelor sale. Ca şi cu prilejul Încoronării, Biserica unită s'a lăsat povăţuită şi condusă de partidul naţional pentru ca punând patima confesională alături de politica regionalistă să contribuie şi ea la încercarea de a izola Ardealul de toate marile manifestaţii ale sufletului românesc.

La regionalismul partidului naţional, care a crezut că Şaguna nu poate fi comemorat decât în sânul comitetului de o sută, Biserica unită a adăugat patima confesionalismului manifestată printr'o totală absenţă dela serbările dela Sibiu.

Şi doar nu era împrejurare mai potrivită în care cele două biserici române ale Ardealului să poată sta alături decât comemorarea lui Şaguna. Trecutul însuşi, cu ceeace are el mai mare şi mai neperitor pentru viaţa noastră naţională, obliga Biserica unită să meargă la Sibiu pentru ca, alături de Biserica ortodoxă, să preamărească numele şi amintirea lui Şaguna. A uitat oare Blajul că la adunarea dela 3-15 Maiu 1848 ortodoxul Şaguna a stat alături de episcopul unit Ioan Lemeni, dovedind astfel că deosebirile confesionale nu pot să aibă nici un cuvânt în faţa intereselor naţionale? Şi a uitat Blajul că deputaţiunea aleasă atunci ca să rostească în faţa Impăratului revendicările neamului românesc din Ardeal a fost condusă de Şaguna şi Cipariu şi că aceştia, mergând să îşi îndeplinească misiunea, n'au stat o singură clipă să şi aducă aminte că unul vine dela Sibiu şi celalalt dela Blaj?

Oricât de aprinse ar fi deci patimile astăzi, Biserica unită avea datoria să-şi respecte propriul ei trecut şi, dând confesionalismul la o parte, să meargă la mormântul din Răşinari pentru a dovedi prin prezenţa ei acolo că înainte de a fi două biserici suntem un singur neam.

Dar, întind până şi marile lecţii pe care ni le dă trecutul nostru naţional, Biserica unită s'a abţinut dela comemorarea lui Şaguna.

Ceia ce este însă şi mai revoltător e că la absenţa Blajului dela serbările dela Sibiu s'a adăogat şi ticăloşia unui ziar unit care, dând drumul patimii confesionale, a încercat să întunece memoria Mitropolitului Şaguna. Căci iată ce ni-a fost dat să cetim în ziarul „Albina“, unul din organele de prozelitism ale Bisericii unite:

„Popoarele şi aşezămintele sunt datoare a preamări pe binefăcătorii şi cârmuitorii lor, vrednici de veşnică pomenire. Recunoştinţa nu este numai o virtute, ea este şi o datorie.

Fericite popoarele şi aşezămintele care au cu cine se făli şi când ştiu să cinstească amintirea mai marilor lor.

De o ispită trebue însă a se feri cu toatele să nu cadă în exagerăţie. Când eroilor proporţii gigantice în disproporţie cu realitatea ele riscă să distrugă armonia chipului la cari se închină, şi să-l facă disgraţios.

Să se ferească mai ales a-şi creia eroi cu orice preţ din foarte omenească râvnă, de a se lăuda cu ce nu au S'a întâmplat uneori să ridice în slavă muritori pe cari istoria, în baza documentelor descoperite mai târziu, a trebuit să-i înfiereze.

Să nădăjduim că poporul român şi aşezămintele româneşti îşi dau seama de cât e de periculos şi de păgubitor jocul acesta; şi când proslăvesc pe cineva, sunt absolut sigure că acela este vrednic de proslăvire“.

Înţelesul acestor rînduri e destul de limpede. Scrise cu prilejul serbărilor de la Sibiiu, ele încearcă să arate că Şaguna nu e vrednic de proslăvirea care i-se aduce şi că neamul românesc, din râvna de a-şi creia un erou cu orice preţ, înzestrează pe Şaguna cu însuşiri şi merite pe care nu le-a avut.

Şi când patima confesională e în stare să meargă până la ace astă ticăloşie, încercînd să distrugă şi nimbul de glorie pe care Istoria l-a aşezat în jurul figurii lui Şaguna ce să ne mai mirăm da absenţa Bisericii unite de la serbările organizate la Sibiiu?

Soarta moşiilor ungureşti din Ardeal

Ziarele maghiare s'au ocupat regulat de soarta moşiilor ungureşti din Ardeal şi cu ocazia desbaterilor conferinţei de la Bruxelles au publicat numeroase articole, în care s'a prezentat chestiunea în litigiu cu România mult mai defavorabilă, decât cum era în realitate. Presa maghiară a căutat nu numai să facă atmosferă favorabilă absenteiştilor, dar pretindea că Liga Naţiunilor care şi-a revendicat dreptul să discute chestia moşiilor acelor maghiari, ce au optat pentru cetăţeni maghiară, va discuta şi chestia exproprierii, acelor moşii, cari aparţin cetăţenilor ţării.

Cum problema agrară e o problemă pur internă a ţării noastre, pretenţiunea acestor ziare nu putea fi decât ridicolă, menită doar să alimenteze convingerea latifundiarilor, că ei sunt în afară de legile ţărei şi că Liga Naţiunilor i-ar fi luat sub înalta ei protecţiune.

Chestiunea exproprierei optanţilor unguri din Transilvania a fost repusă în discuţie în actuala sesiune care se ţine la Genova. Reprezentantul Iaponiei, vicontele Adashi fusese admis ca arbitru în rezelvarea acestei chestiuni.

Soarta moşiilor maghiare din Ardeal este deci complect lichidată.

Ori câte sforţări ar mai face propaganda ungurilor în străinătate pentru a răspândi ştiri falşe cu privire la situaţia minorităţilor, oricât ar fi de nemulţumit contele Apponyi că toate intrigile sale n'au fost încoronate de succes, soluţiunea dată de Consiliul Ligei Naţiunilor clarificând aceas ă chestiune definitiv, împiedică în acelaşi timp răspândirea ştirilor falşe cu privire la soarta moşiilor maghiare în Ardeal, pe care le publica intenţionat presa maghiară de pretutindeni.

Pentru cei ce vor sa emigreze în America.

Dorul de emigrare în America face pe mulţi Ardeleni, să-şi părăsească gospodăria de aici, să-şi vândă avutul şi să pribegească pe întinsul mărilor pentru a ajunge în celalt continent, unde se părea că dolarii s'ar câştiga cu mai multă uşurinţă decât leii.

Dar mirajul dolarilor are multe inconveniente: Mulţi dintre acei cari au luat drumul Americei au fost înşelaţi de diferiţi exploatatori, cari la un moment dat au lăsat pe emigranţi, muritori de foame în porturile europene, după ce şi luaseră angajamentul să-i debarce pe Coasta americană.

Această remarcă o face [şi „Graiul Românesc“, organul partidului român din Regatul iugoslav, care sfătuieşte pe Românii din Iugoslavia să nu mai considere emigrarea în America ca ţinta fericirei lor.

Ziarul de mai sus publică scrisoarea unui lucrător emigrant în Argentina, la Buenos-Aires, care descrie soarta mizerabilă a lucrătorilor de acolo, cari de abia au cu ce trăi.

Preţurile de locuinţă, de hrană şi de îmbrăcăminte sunt tot aşa de scumpe ca şi în Iugoslavia sau la noi.

Pe lângă traiul greu din cauza relei stări sanitare, concurenţa numeroşilor emigranţi germani, englezi, francezi şi italieni e din ce în ce mai mare. Odată cu creşterea numărului emigranţilor, înmulţindu se numărul lucrătorilor, se reduc preţurile de lucru, a căror plată e de multeori neîndestulătoare pentru traiul zilnic.

Toate aceste lucruri, povestite de un emigrant care a împărtăşit mizeria de acolo, stând 2 luni fără lucru să fie o învăţătură pentru acei ce vor să se înstrăineze, de dragul unui câştig mai bun peşte ocean,

Ele arată că America nu e un paradis, unde e destul să te duci, pentru a avea posibilitatea să ajungi bogat. Munca acolo e însoţită de o mulţime de greutăţi, printre eari cea dintâi e însuşi faptul că Americanii cer fel şi fel de garanţii, menite să micşoreze numărul emigranţilor europeni.

Retacerea ţării şi exploatarea bogăţiilor de tot felul cer nenumărate energii şi dovada cea mai bună că numai de lipsa de lucru nu se poate plânge nimeni, e că la noi nu există o chestiune a şomajului, cum e în ţările din Apus.

Şi când la noi acasă avem nevoie de atâtea braţe, când e atât de lucru, e o nesocotinţă ca energiile cari ar fi aici de folos, să se împrăştie în lumea largă.

Iar banul strâns cu atâta trudă, în loc să se fărâdulească pe drumuri, intrând în mâinile streinilor ar rămânea în ţară, folosind celui ce-l are, ca un ajutor în exercitarea meseriei şi pentru buna stare gospodăriei lui.

Politica lui Mussolini

Reforma partidului fascist — Popularitatea lui Musolinni — Politica sa externă

După 28 Octombrie 1922, data faimosului marş asupra Romei, care s'a terminat cu victoria puterei fasciste, istoria politică italiană este o perpetuă „urmare în numărul viitor“.

Mussolini a avut de dus lupta atât împotriva forţelor parlamentale ostile fascismului, cât şi împotriva extremismului fascist.

Până în Aprilie trecut, victorios în ofensivele sale împotriva comunismului, socialismului, liberal democraţilor, populiştilor, pe care i-a expulzat din minister, franc-masonilor, naţionaliştilor, pe care i-a absorbit în partidul fascist, Mussolini părea învins în tentativele sale de ofensivă împotriva exagerăţiunilor fasciste.

Şefii fascişti îşi disputau locurile de onoare cu o violenţă care ajungea până la acuzaţiuni publice de falş, de şantaj, de escrocherie, acuzaţiuni care de multe ori erau exacte.

Obosiţi de războiul civil, Italienii puteau să se gândească la revoluţie. Dealtfel orice revoltă ar fi fost repede potolită, de cele două sute de mii de cămăşi negre ale miliţiei naţionale, ajutată la nevoie de armata naţională ale cărei cadre sunt fasciste sau filofasciste. Nesimpatia ţărei către partidul fascist s'a dublat atunci de speranţa în energia şi simţul politic ale lui Mussolini, pe care masele italiene îl aşteptau pentru a fi salvate de fascism.

Mussolini a înţeles admirabil starea de spirit a Italiei. In cursul lunei Mai, cu un curaj de necrezut el a întreprins reforma partidului fascist.

El a procedat brutal după obiceiul său. A concediat doi subsecretari de stat fascişti, a exclus mai mulţi deputaţi, a constrâns să demisioneze pe fasciştii care ocupau locuri de onoare în ierarchia partidului sau a miliţiei şi a mers până la trimiterea la închisoarea unuia din marii şefi locali.

A suprimat comisarii regionali fascişti, a ordonat revizuirea cadrelor miliţiei naţionale. Scopul urmărit de Mussolini este deci de a aduce cât mai curând Italia la o politică normală. Nouile măsuri luate, desigur că au ridicat împotriva lui, duşmănia vechilor partide. Situaţiunea la sfârşitul lunei se lunie se rezumă aproape în felul acesta: vechilor partide rămân discreditate, partidul fascist este deasemeni aproape discreditat, dar Mussolini se bucură de o popularitate enormă.

Această popularitate nu e datorită unei aprobări unanime a politicei sale, ea este expresiunea unei speranţe şi a sentimentului că singur Mussolini ar fi capabil să readucă Italia la normal. Dispariţia lui ar avea pentru Italia aceiaşi consecinţă ca dispariţia lui Alexandru cel Mare pentru lumea greacă.

Dela venirea sa la putere, fascismul face să domnească ordinea. El a suprimat grevele, a regularizat lucrul, a regulat finanţele. Chiar măsurile sale draconiene au fost suportate de populaţie cu răbdarea obişnuită a maselor, gata oricând de revoluţie.

Acaparat de politica internă Mussolini n'a manifestat încă o activitate specială în materie de politică externă.

Relaţiile cu Iugoslavia păreau că merg spre bine, discuţiunile pentru executarea tratatului dela Rapallo întrerupte în Martie, fuseseră reluate în Martie la Roma. Mussolini pronunţă însa un discurs anti-iugoslav la Veneţia şi într'o oarecare măsură anti-francez.

Acest discurs a fost în acelaş timp cu vizita generalului Le Rond în Iugoslavia şi cu revista flotei iugoslave de către acesta la Cattaro.

Călătoria generalului le Rond a produs în presa naţionalistă italiană o vie emoţie. Franţa a fost acuzată că ar voi să transforme Cattaro în o a doua Bizertă şi că ar avea intenţia să ajute Iugoslavia împotriva expansiunei bulgare în Albania şi Balcani.

Frazele lui Mussolini cu privire la marinarii italieni, care aşteaptă luptele şi gloria lor şi drepturile pe care le au naţiunile ce se ridică asupra celor în declin sunt un atac la adresa Franţei.

In privinţa chestiunei Ruhrului, Mussolini e de părere că ea trebuie rezolvată într'o conferinţă internaţională, precedată de o conferinţă interaliată.

Guvernul italian a exercitat presiune asupra cabinetului din Berlin ca să facă noui propuneri. Italia nu se va preta în nici un caz la o hegemonie economică şi politică pe continent. Memorandul prezentat la Londra în Decembrie trecut de Mussolini e dat drept bază pentru o înţelegere în chestiunea Ruhrului.

Presa e de acord cu Mussolini în această chestiune, dar aproape unanimitatea ei întovărăşeşte acest program, de atacuri la adresa politicei franceze.

De remarcat că Mussolini care a făcut să înceteze polemica Foch-Cadorna, de care erau pline jurnalele, permite continuarea acestei campanii gallofobe.

Revoluţia din Bulgaria a fost primită cu entuziasm. Presa peninsulei a notat că ea s'a făcut în strigătele de: „Trăiască Italia“ Stambulinsky era rău văzut în Italia iar noul guvern este considerat ca un sprijin împotriva Iugoslavilor.

Politica Italiei e din ce în ce mai defavorabilă Franţei şi Micei Antante şi anglofilia e în mare cinste la Roma de două luni în coace.

INFORMATII

— **Inspecții administrative.** Dl Gheție, subprefectul județului Cojocna s'a întors aseară în localitate venind din județ unde a făcut o inspecție prin comune, luând diferite măsuri.

— **Edilitare.** Consiliul comunal a hotarât vinderea tuturor cailor și a căruțelor cari erau întrebuințate până acum la curățirea străzilor. Aceste în vederea cumpărărei de automobile-stropitoare și automobile-curățitoare.

— **Dela CFR.** Direcțiunea regională a CFR din Cluj a primit ordinul de desființare a echipelor volante de lucrători care erau întrebuințate la reparația vagoanelor de prin stații.

— **Sosiri.** Dl Ștefănescu, prefectul județului, sosește Miercuri dimineața la ora 11 în Cluj.

*

Dl Mureșan, noul prefect titular al județului Cojocna va fi instalat Joia viitoare în post.

— **Plecări.** Dl Stoienescu, inspector general în Ministerul agriculturei a plecat aseară la București în interes de serviciu.

— **Aplicarea legei contra speculei.** Judecătoria de ocol din Cluj a condamnat până acum 8 comercianți la 30,000 lei amendă pentru contravenire la noua lege contra speculei.

— **Limba română în școlile ungurești.** Aflăm din Oradea mare că dela 1 Septemvrie în școalele comerciale societare, adică particulare ungurești se va introduce o secție de limba română în învățământ.

In chipul acesta se va da posibilitate familiilor românești din Oradea mare și jud. Bihor să-și trimită copiii la aceste școli.

— **Examenele de admitere la facultatea de drept.** Se aduce la cunoștința celor interesați că examenele de admitere cerute de noul Regulament de ordinea și desciplina studenților Universitari se vor ținea la Facultatea de Drept și a Stiințelor de Stat din Cluj, dela 1 Octomvrie 1923 până la 15 Octomvrie inclusiv în fiecare zi de lucru, totdeauna între orele 3—6 p. m.

Inscrierile se vor face din 1—15 Octomvrie 1923 în fiecare zi de lucru între orele 8—12 a. m.

Examenele fundamentale și de corigență se vor ținea din 1—15 Octomvrie 1923, după cum vor fi fixate de președinții comisiunilor examinatoare.

— **Inscrierile la Internatul Oltea-Doamna din Oradea-Mare.** Direcțiunea Internatului Liceului de stat pentru fete „Oltea-Doamna“ din Oradea-Mare aduce la cunoștința celor interesați că înscrierile elevelor cari doresc a obținea loc la internat se încep cu ziua de 8 Iulie până în 20 Iulie a. c. la Direcțiunea Internatului (Parcul Schlauch No 26), unde se dau toate informațiunele necesare. Au să se înscrie și acele eleve cari au stat în anul trecut la internat. Tot la internat se vor adresa cererile pentru obținerea burselor.

— **M. S. Regina Maria la Sovata.** La 15 Iulie crt. M. S. Regina Maria împreună cu suita s'a instalat la băile „Sovata“, unde va petrece o lună.

In acest timp, M. S. va fi vizitată de două ori de M. S. Regele.

— **Partidul maghiar și alegerea de senator din Ciuc.** Comitetul central executiv al partidului maghiar în ședința de Joi, luând în considerare dorința secției din județul Ciuc a partidului pentru locul de senator, rămas vacant pe urma morții baronului Josika a candidat pe Ioachim Görög, canonic, și paroch în Sfântul Gheorghe.

Campania electorală se va începe mâne, când candidatul partidului maghiar își va ținea vorbirea de program în fața alegătorilor din Sfântul Gheorghe.

— **Uzina la Târgul Mureș.** Cu începere dela 16 August a. crt uzina de gaz a orașului Tg. Mureș care se află de mai mult timp în reparație, va începe din nou să funcționeze.

—**Noui târguri.** Ministerul agriculturei a aprobat ca în comuna Talpoș (Jud. Arad) să se țină câte un târg de vite și mărfuri de patru ori pe an și anume: 25 Februarie, 25 Martie, 25 August și 25 Noembrie.

Tot o dată a mai aprobat ca și în comunele Cornățel (Jud. Sibiu) și Bacica (jud. Hunedoara) să se țină asemenea târguri de câte două ori pe an și anume: In prima la 30 Martie și 10 Iunie, iar într'a doua la 21 Aprilie și 15 Septembrie a. c.

— **Pungaș prins și bătut.** Sâmbătă dimineața s'a petrecut în gara Copșa mică o scenă nu de toate zilele.

Un țăran ce călătorea pe acel tren a simțit pe când voia să se coboare din vagon că cineva îl caută în buzunare. A pus mâna imediat pe buzunarul unde mâna necunoscută îi făcea o cercetare amănunțită.

Prinzând bine pe hoț de mână l-a coborât din tren pentru al preda poliției.

Mai mulți călători cari observaseră scena, au sărit asupra pungașului, aplicândui câte-va palme și pumni.

Abia după intervenția poliției pungașul a putut scăpa de sub furia mulțimei. El a fost arestat.

Secția Medico-pedagogică de pe lângă clinica psichiatrică din Cluj aduce vii mulțumiri Băncii generale Cluj pentru stofa și pânza ce a donat copiilor acestui Institut prin adresa Nr. 124—P.

Cluj, la 14 Iulie 1923.

Dr. Urechie,
Prof. Univ. și Director a clin. Psich. și al școaleilor med. ped.

Jutel Babylonați încălțămintu Toți cismarii pot!

— **La cafeneaua „Metropol“** în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

— **Mari fraude la Târgul-Murăș.** — Dl Colonel A. Terpu primul comisar Regal al consiliului de răsboiu de pe lângă Corpul VI Armată anchetează în prezent chestiunea unor fraude descoperite de curând la manutanța garnizoanei Târgu-Murăș.

Valoarea acestor fraude, descoperite până în prezent atinge suma de 600.000 lei.

— **Prinderea unui hoț.** Poliția a arestat pe tânărul Istfan Mihali care în luna Ianuarie 1923, a furat comerciantului Katona din Calea Victoriei 14, suma de lei 900 și mai multe costume de haine

— **Opera nouă muzicală a dlui Bretan-Brătianu.** Autorul perei „Luceafărul“ reprezentat de repețite ori la opera din Cluj a terminat zilele trecute o nouă operă într'un act. Libretul l'a scos componistul din drama simbolică a lui Ilie Kacer (distins scriitor maghiar) „Răsvrătirea lui Golem“. Golem e omul din lut, creatura rabinului Löw din Praga care îndrăgostit de fata rabinului cere acestuia să'l facă om de sânge și artere, frumos nu slutit, ca să nu zacă bolnavă de spaimă fata fiindcă el, lutul, a îmbrățișat-o. Drama se sfârsește cu moartea lui Golem. E fondantul Luceafărului, care din esență superioară vrea să se scoboare la om pe când Golem din lut mai prejos decât omul dorește fericirea omenească. Musica e un progres mare în raport cu Luceafărul.

— **Combaterea vagabondajului la Cluj.** Eri a sosit în localitate dl dr. Niolae Valter director în ministerul Muncei și a Ocrotirilor sociale. Dsa are misiunea de a pune în aplicare legea vagabondajului în Cluj. Dsa va lucra împreună cu dl Mircea Pilat inspector general al ocrotirilor sociale din Ardeal. Atât dl Ștefănescu prefectul județului, cât și dl Valeriu Popovici prefectul poliției. Deocamdată este vorba să se cedeze localul închisorei poliției unde se va înființa biroul de triaj pentru vagabonzi și cerșetori.

— **Dela Consiliul de Răsboiu.** Luni 16 Iulie crt. s'a judecat din nou în fața consiliului de răsboiu al corp. VI Arm. din localitate procesul locotenentului Fredorovici Gheorghe din Regt. 9 Vânători, acuzat de necredință în serviciu, defraudare de bani publici și dezertare.

— Aflăm cu plăcere, că d-nul Mircea Suciu Sibianu, harnicul și distinsul nostru colaborator a obținut la renumita facultate de medicină din Halle (Germania) titlul de asistent atât la clinica universitară de ochi cât și la clinica universitară otorino-laringologică. Domnia sa se reîntoarce la 15 Iulie la postul său dela spitalul oftalmologic din Brașov.

— **Școlare.** Școala comercială societară din Oradea-Mare și școala Comercială de staf din Satu-Mare, au înființat la cursul prim (clasa I-a) o secție română.

— Luați salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretutuntinden. 2777

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administrația ziarului „Înfrățirea“. 2937

Cu 4500 lei de vânzare Motocicleta 3. H. P. a se adresa: Str. Damjanics No. 22.

Intâmplări din Cluj

Sinucidere.

Dea mai multă vreme se afla internat în salonul No. 7 al clinicei medicale din localitate comerciantul român V. M. originar din Huedin.

Numitul suferea de cord și veșnic îl presecuta ideia că în toată lumea, nu se va găsi un leac pentru boala lui. Astfel Joi seara, el se întoarse în salon foarte abătut și începu să se plângă din nou față de vecinii săi de pat că el nu va mai scăpa de această boală care nu are leac și termină prin a se jura că a doua zi dimineață va fi mort.

Nimeni din salone nu dădu importanță celor auzite și cu toții petrecusă noaptea liniștiți.

A doua zi la vizita medicului pe la 9 a. m. V. M, nu se mai lăsa să fie vizitat și cum acesta eși din salon, el se repezi la fereastră, o deschise și fără a putea fi împiedicat se aruncă dela o înălțime de 15 m. A murit pe loc.

Sinuciderea sa a produs o penibilă impresie în toate clinicele și în special printre bolnavii cari în acel moment se aflau prin curte și au văzut cele petrecute.

Prinderea unor hoți de cai.

Acum două săptămâni s'au furat locuitorilor din comuna Măgura (Bistrița Năsăud) 16 cai cari se aflau la păscut pe un islaz dela marginea comunei.

Intre sătenii păgubași se afla și Simion Moisie unul dintre fruntașii comunei Măgura, care din propria-i inițiativă se apucă su unuăreancă pe hoți.

In timp de două săptămâni inteligentul sătean a putut să prindă pe hoți cari formează o bandă de 32 țigani nomazi; Aceștia au fost arestați în comuna Feneșul Unguresc, de unde subt o puternică excortă au fost aduși la poliția locală unde sunt anchetați de către dl șef al secției criminale.

In timpul anchetei, s'au mai stabilit în sarcina lor și alte furturi.

Până acum caii au fost înapoiați păgubașilor, iar hoții în cel mai scurt timp urmează a fi trimeși la parchet.

Incercare de sinucidere.

Joi dimineață a încercat să se sinucidă la locuieța părinților săi din str. Minoriților tânăra domnișoară M. G. care a înghițit două pastile de sublimat corosiv.

Cu o ambulanță a salvărei a fost transportată la Clinica Medicală, unde în urma ajutoarelor primite este în afară de ori ce pericol.

Cauza disperatului act, par a fi niște certuri familiare.

Viața Economică în Satu-Mare

Instituțiile financiare și industriale mai importante.

In viața economică și financiara a orașelor dela granița nord-vestică a României rolul conducător revine „Cassei de Păstrare“, „Banca Economică și Populară, Societate pe acții, Satu-Mare“.

Acest institut a luat ființă acum 55 ani, având de prezent un capital de 3 milioane lei. Increderea ce și-a câștigat acest institut în păturile poporului, o dovedește pe deplin marele depozit, cu ajutorul căruia a putut fi deasemenea la înălțimea cererilor de credite (fond), încheând astfel gestiunea pe 1922 cu un profit de 700.000 lei, mulțumită abilei conduceri a directorului executiv Iuliu Braczko și a procuristului Adalbert Thurner.

Cointeresările institutului sunt:

1. Uzina pentru produse de articole și sicrie de metal din Satu-Mare, sub conducerea domnilor Levai și Weber. Această fabrică, înființată acum 3 ani produce: sicrie de metal, cruci pentru morminte, dulapuri pentru gheață, etc., lucrând cu 16-20 de muncitori, produsele fiind în întreagă România-Mare căutate.

2. Fabrica de pălării de paie Grosz David, existând de 3 ani. Materialul și'l procură din Japonia, China și adus prin Germania. Lucrează cu 20—25 de muncitori, producând zilnic 1500-2000 bucăți, căutate în întreaga țară.

3. Prima fabrică de valuri și flori artificiale, proprietarii fiind Weisz Elias și Kandel Ferencz, cari au fost primii în această branșă însă astăzi sunt câteva uzine de aceiași natură. Lucrează cu 40 60 muncitori producând: (articole pentru catafalc) flori și frunze artificiale, cununi, precum și voaluri pentru mirese, atâtea articole cunoscute în toată România.

4. Societate anonimă pentru fabricarea fitiluri de lampe și țesutul panglicilor, mai nou înființată, lucrând la început cu un capital de 500.000 lei, mai apoi cu 1 milion lei. Uzina însă nu este complet instalată, funcționând azi numai 11 răsboae mecanice de țesut cu 370 pânze (menettel) în vreme ce 100 pânze, între acestea și răsboiul pentru țesutul mătăsei va funcționa mai târziu. Produce panglici naționale și diverse culori, fitiluri etc.

Producția zilnică este de 8000 metri însă va fi de 10.000 metri după punerea în funcție a restului de războae. In scurt timp va începe fabricarea mătăsei artificiale precum și a fundelor taft, iar la toamnă fitilul de lampă. Aceste articole au trebuit importate până acum, deacea se caută în așa măsură, încât nu răsbesc cu efectuarea comenzilor. In acest scop se intenționează mărirea uzinei. Muncitori experți din străinătate, instruiază muncitorii de aci, azi în număr de 28.

5. Asociația Moarei cu aburi din Satu Mare, este o instituție de 50 ani. Produsele au fost renumite încă în timp de pace, făina din Satu-mare a fost mult căutată în Boemia, Anglia. Iar de curând Casa Regală a României a făcut furnituri aci.

Capacitatea de măcinat este de 10 vagoane la zi. Mai de mult se lucra zi și noapte ne'ncetat. Azi lucrează cu 100 muncitori.

6. S. A. pt. Comerțul ferului cu un trecut de 20 ani, fiind din 1921 Societatea anonimă, a început cu un capital de lei 200,000 și este condusă azi de Directorul Iosif Melchner. Fabricile de fer din Dolha și Rokamező sunt proprii ale Societății, iar marile depozite cuprind azi mărfuri în valoare de 15 milioane.

Coresp.

Infăptuirea reformei agrare în Ardeal

Sărbătorirea D-lui Ministru Al. Constantinescu la Alba-Iulia

Intelectualitatea din Alba-Iulia şi ţărănimea din jud. Alba-Inferioară sărbătoreşte pe ministrul agriculturei. Cuvântările ce s'au rostit. Discursul toast al d-lui Ministru Al. Constantinescu. Cuvântul minorităţilor

Ne aducem aminte cum anul trecut, în toiul verei atunci când toţi boerii, când toţi orăşenii cu dare de mână îşi restabileau sănătatea sau petreceau la băi şi prin străinătate, dl ministru Al. Constantinescu cutreera Ardealul din judeţ în judeţ şi din comună în comună, nesatisfăcându-şi decât o neînchipuit de mare plăcere sufletească: aceia de a împărţi pământul oropsiţilor ţărani.

Anul acesta, ministrul agriculturei, credincios dorinţei sale de a vedea latifundiile magnaţilor, intrate în stăpânirea ţărănimei, — vine din nou în Ardealul iobagilor de până acuma, aducând cu sine şi împărţind prin satele pe unde trece, ca un nou Mihail Cogălniceanu, suflul libertăţei şi darul nepreţuit al pământului.

De aceia cetăţenii judeţului Alba Inferioară, unde de curând s'au efectuat mai multe împroprietăriri, au ţinut să-şi aducă omagiul lor de recunoştinţă printr'un banchet care a avut loc în ziua de 2 Iulie crt. în sala restaurantului „Park" din Alba-Iulia şi la care a participat întreaga intelectualitate, precum şi un mare număr de ţărani din judeţ. — Trebue remarcat că printre cei cari s'au adunat să sărbătorească pe marele binefăcător al ţărănimei, am vazut participând şi foarte mulţi membrii ai partidelor naţional şi averescan.

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Teculescu

Deschizând seria cuvântărilor, d-l ministru Al. Constantinescu a arătat meritele mari ale M. S. Regelui în înfăptuirea Unirei şi a încheiat în cinstea M. Sale.

După aceia a luat cuvântul Episcopul Teculescu, rostind următoarea cuvântare:

„Domnilor, este inutil a mai aduce vre-un elogiu d-lui ministru Constantinescu. Numele lui e atât de răspândit pe tot întinsul ţărei, încât nu-mi pot închipui că există un singur român, care să nu-l cunoască.

Când s'a întors Brătianu dela Paris — cu unirea noastră, noi delegaţii consiliului dirigent de pe atunci, l-am întâmpinat cu pâine şi cu sare şi atunci i-am spus lui Brătianu vorbele acestea: „vor scrie istoricii ce vor voi, vor bârfi ambiţioşii şi invidioşii cât vor voi, va rămânea însă un scris pe care nici răutatea, nici patima omenească nu-l va putea şterge — va rămânea scris pe stâncile Carpaţilor că neamul acesta s'a întregit pe când era prim-ministru *Ionel Brătianu*. Acelaş lucru îi spun eu azi d-lui ministru *Constantinescu*: vor scrie istoricii timpurilor ce vor voi, dar va scrie poporul acesta cinstit care primeşte astăzi pământul, va scrie cu litere veşnice pe grinda casei lor şi pe brazda ogorului lui cuvintele: „noi schinjuiţii iobagi de odinioară am primit în 1923 pământul, pe când era ministru al agriculturei Alex. Constantinescu". Păstraţi iubiţi ţărani ca pe o icoană sfântă chipul acestui om — care cărunt şi bolnav, aleargă dintr'un colţ la altul al ţărei pentru a vă împărţi dreptatea.

D-l deputat *P. Meteş* ridică paharul şi ţine un toast în cinstea d-lor P. Cipăianu, Emil Petrini, Dumitrean judecători şi Danielescu, consilier agricol.

D-l *Cipăianu*, directorul general al Casei împroprietăririlor mulţumeşte şi spune că meritul nu este al său şi al colaboratorilor săi ci al d-lui ministru care ia hotărârile pe care „colaboratorii" numai le execută.

Toastul părintelui protopop Dăianu, senator

Domnilor, oricât ar striga cei invidioşi şi de rea credinţă, împroprietăririle ce se fac şi se sărbătoresc astăzi, au toate elementele unuia dintre cele mai importante acte eminamente naţionale de stat. Tot sufletul cinstit şi care simte româneşte, trebue să se închine în faţa aceluia care este înfăptuitorul acestor împroprietăriri.

Iar voua iubiţi săteni nu vă putem spune altceva, noi părinţii voştri sufleteşti decât să v'ajute D-zeu, să vă bucuraţi de roadele pământului pe care-l căpătaţi azi, să aveţi pururea încredere în cenducătorii voştri şi să nu uitaţi nici odată că în ţara în care trăiţi toate clasele sociale îşi au rostul lor şi că toate trebuesc ajutate şi întărite. Dacă voi ţărănimea, sunteţi clasa cea mai mare a neamului apoi nu trebuie să scăpaţi din vedere că fără clasa intelectualilor care vă luminează mintea şi vă înobilează sufletul, nici soarta voastră n'ar fi ca azi.

Vorbeşte apoi d. general Glodeanu în numele armatei arătând meritele mari ale dlui Ministru Al. Constantinescu în făurirea României mari. L'am văzut de nenumărate ori pe front în tranşee — în mijlocul iernei — încurajând ofiţerii şi soldaţii.

Dl general închină, pentru dl Ministru Constantinescu. Intreaga asistenţă însufleţită se ridică în picioare şi ovaţionează cu puternice urale pe d. Ministru al Agriculturei. La un moment dat dl Al. Constantinescu, emoţionat adânc de manifestaţia ce i-s'a făcut se ridică în picioare şi în atenţia încordată a tuturor rosteşte cuvântarea pe care o reproducem mai jos.

Răspunsul d-lui Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei

Cucernici părinţi, domnilor,— vă mulţumesc cu recunoştinţă pentru toate laudele ce mi le-aţi adus, şi pentru manifestaţia de simpatie ce mi-aţi făcut. Ţin însă să fac oarecari rectificări.

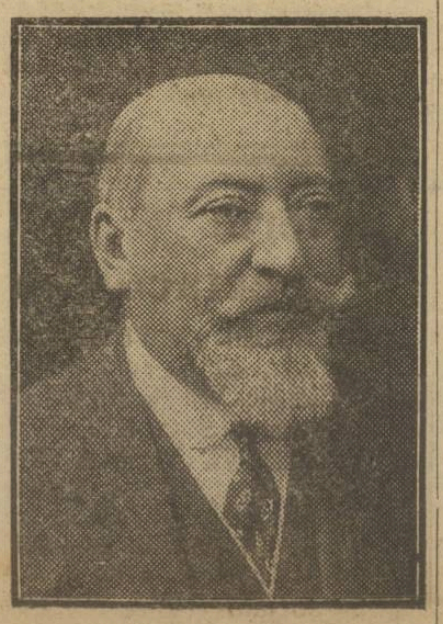

AL. CONSTANTINESCU
Ministrul Agriculturei

Pot să fiu eu un geniu — pot să fiu eu creatorul unor concepţi din aplicarea cărora un popor întreg să tragă foloase, dacă nu este cine să execute, cine să puie în aplicare aceste principii, ele rămân simple abstracţiuni, care distrează mintea şi sufletul dar care neaplicate, neconcretizate nu aduc nici un folos real. Iată de ce domnilor, această mare operă a împroprietăririi ţăranilor pe care **îmi revendic tot dreptul de a o fi conceput** *— n'ar fi adus roadele pe care le-a adus şi pe care le va aduce, fără munca şi devotamentul colaboratorilor mei — al lor este meritul executării operei acesteia Meritele mele să le judece istoria şi neamul meu — Pentru mine azi, nu mai este altă fericire mai mare decât aceia că văd neamul meu câştigând pe urma realizării unei concepţii a mea. Se vorbea mai înainte de concepţia de clasă socială, dlor sunt om bătrân. De 40 de ani de zile iau parte activă la viaţa publică a neamului meu — Experienţa aceasta a mea. dacă nu altceva, este suficientă garanţie că atunci când afirm că a face deosebire de clase sociale la un popor însemnează a lucra la distrugerea lui, spun un adevăr. Vai de arborul acela în care una din părţile lui constitutive, fie rădăcina, fie tulpina suferă. Atunci întreg arborele e ameninţat de peire.*

Mai mult decât atât, am convingerea că tot spre binele unei ţări este dacă în faţa legilor, dacă în faţa drepturilor ca şi a datoriilor nu se face nici o deosebire de origină sau de credinţă.

Trecutul de nedreptate, trecutul în care naţionalitatea stăpânitoare schingiuia pe ceilalţi cetăţeni de altă limbă sau de altă credinţă a dat roadele pe care le culegem noi azi. Iată de ce România mare dându-şi seamă de aceasta nu vrea să cadă în greşeala trecutului.

Nici prin toleranţă excesivă, nici prin persecuţie nu se omoară neamurile. Noi vrem dreptate pentru toţi cetăţenii cinstiţi ai ţărei — dar toţi aceştia să ştie bine că trăesc într'o ţară liberă şi dreaptă şi că dacă au pretenţie să le dăm drepturi egale cu ale noastre, sunt obligaţi — şi vom şti să le pretindem această obligaţie — să aibă şi datoriile ce noi avem faţă de statul nostru.

Dl Ministru încheie mulţumind încă odată pentru cuvintele de laudă ce i s'au adus (Ovaţii interminabile).

In cele din urmă ia cuvântul un prelat catolic maghiar, spune că a ajuns să se convingă de necesitatea aplicărei reformei agrare în Ardeal şi mulţumeşte cu cuvinte sincere şi calde dlui ministru pentru modul atât de drept şi nepărtinitor în care s'a realizat această reformă dincoace de munţi.

Banchetul ia sfârşit la ora 4 şi jumătate în însufleţirea generală.

Ştef. P.

Cruzimea unui poliţist.

Eri înainte de amiază, aflându-mă în curtea poliţiei centrale, am asistat la o scenă penibilă. Agentul M. Grün bătea o femeie care purta un prunc la sân. La fiecare lovitură primită de mamă frişca biciului lovea pe copilul care să tot fi avut 10 luni.

De această cruzine am protestat cerând dlui Grün să înceteze. Dar fără a se opri, bruta se întoarce spre mine spunându-mi că nu trebue să mă amestec înceace face el.

Ţin să adaug că totagentul Grün este acela care a bătut acum zece zile pe mănăştureanul Petru Pavel atât de grav, încât să rămână cu unele vătămături pentru toată viaţă. Despre această ispravă a dlui Grün ziarele au vorbit la timp.

Avem nădejdea că dl Prefect al al poliţiei, Valeriu Popovici, va proceda cum se cuvine faţă de sălbatecul agent care nu face cinste instituţiei poliţiei.

R.

Citiţi „Infrăţirea"

Studenţimea şi presa tendenţioasă

Un comunicat

Din partea delegaţilor centrelor studenţeşti din ţară am primit următorul comunicat:

Delegaţii tuturor Centrelor studenţeşti din ţară, întruniţi la Cluj în zilele de 9 şi 10 Iulie pentru pregătirea „Congresului general studenţesc", care va avea loc în Cluj, în zilele de 20 August şi următoarele, luând în discuţiune chestiunea josnicei propagande ce se face de către unele ziare bucureştene, streine de interesele studenţimii şi ale neamului, relativ la caracterul oficial studenţesc, al ziarului „Cuvântul Studenţesc", au decis să reamintească opiniei publice faptul, că statutele ziarului au fost votate de către adunările generale studenţeşti ale diferitelor centre încă din primăvară şi că deci „Cuvântul Studenţesc" este ziarul oficial al întregei studenţimi.

In acest ziar oficial al nostru se vor publica toate cele în legătură cu congresul. De aceea atât studenţimea cât şi redacţiile de bună credinţă, sunt rugate să nu considere valabile decât ştirile studenţeşti relatate de „Cuvântul Studenţesc", ne dând nici o crezare celor scrise cu litere oricât de groase, în ziarele tendenţioase.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Se încheie pacea la Lausanne?

Acordul asupra tuturor punctelor fiind realizat în principiu, ziarele streine anunțaseră cu satisfacție, terminarea conferinței dela Lausanne tratatul urmând să fie semnat la 17 Iulie.

Iată însă că noui telegrame anunță că datorită directivelor intransingente sosite dela Angora, delegația turcească a întrerupt negocierile.

Se pare că guvernul din Angora, punând mari speranțe pe ajutorul financiar al Statelor Unite se erată neînduplecat cu privire la concesiunile engleze și franceze.

Această chestiune economică de care incontestabil că depinde situația Angliei și Franței în Asia mică, e singura care împiedică încheierea păcii căci în ceiace privește chestiunile teritoriale și politice Turcii au obținut aproape tot ceiace au cerut, în afară de Mossul bogat centru petrolifer care n'a vrut să fie retrocedat de englezi cu nici un preț. Grecia nu mai are nici un litigiu cu Turcia ea a cedat în toate chestiunile economice și teritoriale, suportând cu resemnare urmările înfrângerii din Asia mică.

Ceiace a întârziat așa de mult subscrierea tratatului au fost clauzele financiare, Turcii refuzând să plătească cupoanele datoriei publice otomane în franci aur, cum au pretins Francezii, deținători a aproape 85 la sută din bonurile turcești.

Toate puterile s'au raliat punctului de vedere francez, dar în cele din nrmă delegații aliaților au primit instrucțiuni dela guvernele lor să nu mai inziste la cunoașterea decretului din Moharem, care era cel mai de seamă punct du rezistență al Turciei.

Pentru ca datoriile de dinainte de războiu să-și aibă și în Turcia, soarta din Rusia, aliații au adoptat o soluție transacțională, care pune capăt și acestei ultime dificultăți.

Tratatul stipulează suprimarea oricărei declarații cu privire la monedele în care vor fi plătite cupoanele datoriei otomane recunoscând însă în mod integral contractele intervenite până la 29 Octombrie 1914 și prevede restituirea tuturor vapoarelor de războiu a muniților și a armelor care au aparținut Turciei.

Se credea că Englezii vor reuși să rămâie la Ceanak pentru a ușura situația Greciei, care urma să devie un nou Gibraltar în Marea Neagră.

In cele din urmă Turcii au reușit să obție evacuarea Constantinopolului, Ceanakului și a peninsulei Gallipoli în termen de 6 săptămâni, de la ratificarea tratatului de către Adunarea națională din Angora.

Toate chestiunile în legătură cu Marea Egee, Marea Neagră, cu Strâmtorile, Anatolia fixarea frontierei cu Bulgaria au primit o rezolvire concretă.

Tratatul confirmă drepturile Italiei asupra Dodecanezului și consacră libera trecere prin strâmtori a vapoarelor, atât în timp de pace cât și în timp de războiu, destiințând capitulațiile și acordând minorităților protecție identică cu acea acordată în Polonia și Cehoslovacia.

Incontestabil că actualul tratat e un succes al Turciei și o înfrângere a diplomației europene.

Turcia iese dela conferința dela Lausanne cu o situație morală, politică și juridică, așa cum n'a avut-o nici pe departe mai înainte de războiul mondial.

Rămâne de văzut, dacă în cele din urmă Adunarea din Angora al cărui fanatizm intransigent a tergiversat așa de mult tratativele, va înțelege în cele din urmă că e în interesul Turciei să încheie cât mai curând pacea, pentru a se folosi de roadale victoriei consolidându-și situația internă, atât de zdruncinată în urma celor 10 ani de necontenit războiu.

Știri din Banat

Un conducător al maghiarilor din Iugoslavia insultat

Timișoara. — Din Panciova (Iugoslavia) se anunță că unul dintre conducătorii minorității maghiare de acolo, Dr. Ladislau Graber, avocat, a fost grav insultat de către mai mai mulți membrii ai asoc. șoviniste „Narodna". Membrii asociației l'au așteptat la întoarcerea acasă, căci era dus, și în momentul când debarca în portul Panciovei, l'au atacat. Oamenii poliției, fiind în număr prea mic n'au putut să intervie.

Drul Graber a mai avut de suferit și o arestare ilegală, pe baza unui denunț anonim.

Barou avocațial în Lugoj

In Monitorul Oficial din 7 Iulie cetim că Ministerul de Justiție a hotărât înființarea unui barou la Lugoj.

In acest scop d-l președinte al tribunalului de acolo, Dr. Ioanoviciu, va conchema, pe ziua de 2 August o adunare. E prea probabil ca președinte al baroului să fie ales d-l avocat Dr. K. Doboiu, din Lugoj.

Numărul avocaților de pe teritoriul tribunalului de Lugoj e de 82.

Mizeria unui bătrân pensionar

Din Lugoj se anunță că în spitalul de stat de acolo a decedat bătrânul Alex. Szatmari, un fost înalt funcționar al adm. financiare din Lugoj.

Szatmari era foarte abătut, în ultimul timp din cauza pensiei insuficiente. Spectrul mizeriei și grija ce o purta familiei sale, l-au dus și în spital.

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2304
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Groaznicul accident din Poeni

Un muncitor îngropat de viu

Joi după amiază muncitorul Balint Birou în vârstă de 30 ani, originar din comuna Poeni (Cojocna), săpa un puț în curtea unui locuitor din acea comună.

Pe când nenorocitul muncitor tocmai ajunsese cu săpatul la vre-o cinci metri adâncime, malul groapei se surpă peste el îngropându-l de viu.

Alți oameni cari lucrau în aceiași curte, prinzând de veste i-au sărit în ajutor. După două ore de muncă s'a scos cadavrul strivit și complectamente desfigurat al nenorocitului țăran.

Anunțindu-se autoritățile, la fața locului au sosit șeful postului de jandarmi respectul, împreună cu primarul comunei cari au deschis o anchetă.

Parchetul local, care a fost de asemenea anunțat, a delegat pe medicul circumscripției să facă autopsia cadavrului.

Curierul spectacolelor

Luni: TÂRGUL DE FETE. (Reprezentația de adio a d-lui Ludovic Viragh. Prețuri de premieră. Seria 477).

Marți: VĂDUVA VESELĂ. (Penultimul debit alui Kolbay Ildiko, Sümegi Ödön ca oaspe. Prețuri de premieră. Seria biletelor 478.)

Miercuri: BAJADERA. (Cu Kolbay, Rethely, Nemenyi, Berky pentru a 31 dată. Ultima reprezentațiune a stagiunei. Prețuri de premieră. Seria biletelor 479.)

Incepand cu Joi: Reprezentațiuni cinematografice la orele 5. 7, 9.

RULIMENȚI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

De vânzare
în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 lughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.
Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10.
2581

Catalog romanesc
la Librarea LEPAGE Cluj.
2744-7

Cronica Judiciară

Procesul fostului director al școalei de agricultură din Turda în fața Curței de Apel

Punctele de acuzare — Rechizitoriul — Pledoaria Decizia Curței

In zilele 27 și 28 Aprilie a. c. Tribunalul din Turda a judecat și condamnat pe fostul director al școalei inferioare de agricultură din acel oraș, Stelian Blejan la un an și două luni recluziune, pierderea drepturilor civile pe timp de cinci ani și plata unei despăgubiri de 7897 Lei. In fața Trib. numitul era acuzat pentru falș în acte publice, întru-cât poseda o diplomă de absolvent al academiei de agricultură din Londra în bază căreia ocupase acel post și care diplomă era falșă, rea credinta în serviciu și proasta administrare a bunurilor școalei, căci a vândut fără aprobare superioară unor particulari vite și furaje; defraudare în 25 de rânduri a fondurilor scoalei, prin faptul că lua facturi iscălite în alb dela furnizori, facturi pe cari apoi le complecta după bunul său plac.

Atât inculpatul cât și primul procuror de Turda netiind mulțumiți de acea sentință au făcut fiecare apel, care s'a judecat Vineri după amiază în fața Curței de Apel din localitate.

Curtea a fost presidată de către Dl Dr. Pop, acuzarea susținută de către Dl Procuror general Th. Tănăsescu și apărarea reprezentată prin Dl advocat Dr. Ioan Giurgiu din localitate. După deschiderea ședinței, a luat cuvântul Dl Consilier raportor V. Dumitriu, care cu ajutorul piecelor dela dosar, a făcut un documentat istoric al faptelor.

Apoi s'a luat interogatoriul acuzatului care a negat în totul faptele ce i-se impută atribuindu-le actualului director al școalei Carol Stăniloiu despre care afirmă acuzatul, că s'a pretat la cele mai josnice tertipuri ca să ajungă în situația-i de azi.

După interogatoriu, procurorul Th. Tănăsescu a desvoltat un drastic richizitoriu prin care a cerut să se aplice acuzatului o pedeapsă cu mult mai aspră decât aceia aplicată de Tribunalul din Turda.

In apărare dl dr. I. Giurgiu, într'o interesantă pledoarie, a căutat să convingă pe judecători, că acuzatul de azi nu este decât o nenorocită victimă a acelora cărora Stelian Blejan cu frumoasa lui reputație, le era un puternic obstacol și concurent.

Dsa propune judecătorilor ca pentru o complectă luminare a Justiției, să se admită o nouă întregire a dovezilor și până la noua desbatere să se ceară pe cale diplomatică dela academia de agricultură din Londra, relațiuni referitoare la diploma lui Stelian Blejan.

Curtea intrând în deliberare, după o jumătate de oră admite în totul cele propuse de apărare.

Desbaterile procesului au fost amânate pentru o dată ce se va fixa ulterior. *R.*

No. 70992—923.

Publicațiune

Se aduce la cunștință generală că în ziua de 25 Iulie a. c. ora 11 a. m. se va ține licitație publică, cu termen scurt, in localul acestui Minister din Str. Spiru Haret Nr. 6 in cabinetul Dlui Secretar General și la Serviciul de Poduri și Sosele din Cluj, in cabinetul D-lui Inginer Șef. sub presidentia D-lui Rector al Universității din acel oraș, pentru darea in intreprindere a lucrărilor de reparațiuni, amenajări, instalațiuni, de apă și construcția unei anexe, necesare a se executa la Găminul Studentelor din Cluj Str. Moților Nr. 72.

Valoare totală a lucrărilor scoase în licitație se ridică, conform devizelor intocmite, la suma de Lei 543,409·—

Licitația se va ține în conformitate cu Legea Contabilitati Publice art. 72—83 și cu Condițiunile Generale pentru Intreprinderi.

Domnii concurenți vor depune odată cu oferta sigilată și o garanție de 6% la valoare lucrarilor adică Lei 32,604 — în numerar sau efecte garantate de stat.

Se atrage atențiunea D-lor concurenți ca garanția fie in numerar fie in efecte trebuie sa se consemneze la Casa de Depuneri și Consemnațiuni sau la vreo Adție Financiară și numai recipisa ce li se va libera o va depune odată cu oferta.

Devizele cum și orice alte informațiuni relative la aceste lucrări se pot obține în ori ce zi de lucru, intre orele 11—13 a. m. la Serviciul de Arhitectura al Ministrului și la Serviciul de Poduri și Șosele din Cluj.

Pentru Ministerul Instrucțiunii:

2941 Serviciul de Poduri și Sosele Cluj:

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sistema de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Situaţia judeţului Cojncna

Spiritul ţărănimei — Cum se prezintă noua recoltă — Mersul împroprietăririlor.

In urma unei anchete făcute la faţa locului prin diferite comune ale judeţului Cojocna am făcut o serie de constatări pe care le împărtăşim astăzi cititorilor noştri.

Ţărănimea din Cojocna departe de frământările politice îşi vede liniştită de munca câmpului. Noua lege a impozitelor se aplică fără nici o dificultate. Prin această nouă lege ţărănimea ştie precis ce are de plătit pentru stat şi-şi dă seama de necesitatea ca fiecare cetăţean să-şi plătească dările.

Un lucru foarte îmbucurător este faptul că ţărănimea a început să-şi dea seama de necesitatea şcoalei.

Acţiunea pornită de dl Dr. Anghelescu,ministrul instrucţiunei publice prin care să face apel la ţărani să colecteze şi să doneze bani şi materiale pentru construirea de şcoli, a prins foarte mult.

In mai multe comune din judeţ au început încă de acum o lună construirea de noui şcoli primare. După părerea oficialităţilor judeţului se crede că în Septembrie vor fi terminate cam 40 de noui şcoli primare prin diferite comune.

Situaţia recoltei.

In general recolta grâului a porumbului şi a fructelor în judeţul Cojocna se prezintă satisfăcătoare. Pare a fi chiar mai bună de cât în anul trecut. In ce priveşte grâul, el a fost semănat în urma împroprietăririlor pe întinderi mai mari, paiul este înalt şi bine desvoltat, iar spicul foarte frumos şi bogat lepat.

In ceie ce priveşte porumbul recolta din anul acesta este mai slabă decât cee din anul trecut. Strujanul e puţin desvoltat. In multe regiuni ale judeţului (Chintău, Jilău, Teaca) porumbul n'a legat rod în condiţiuni bune.

Fructele sunt din belsug deoarece omizile şi insectele au făcut foerta puţine stricăciuni, iar timpul le-a priit.

Cârciumele rurale şi ţărănimea

Atragem atenţie dlui Prefect al judeţului asupra acţiunei destructive dusă de cârciumerii de prin satele judeţului Cojocna în majoritatea lor evrei asupra ţăranilor.

In primul loc toate băuturile ce le vând ţăranilor sunt falşicate.

In al doilea rând este sistemul „conturilor" întrebuinţat de toţi aceşti cârciumeri.

Procedeul lor este următorul.

Ţăranul bea în cârciumă cât are bani. Cârciumarul are grijă ca să i dea băuturile cele mai teri. Aceasta până ce bietul sătean şi-a terminat banii şi până ce s'a îmbătat.

După aceia cârciumarul îi vinde pe **datorie** şi-i serveşte băuturi vechi — stricate — adevărate otrăvuri.

A doua zi bietul sătean se vede încărcat de către evreu cu datorii pe care trebuie să le plătească. Arătând faptul acesta, aşteptăm măsurile dlui Prefect al judeţului.

Exproprierile în ţudeţul Cojocnn sunt aproape complect terminate.

Prin mărirea numărului judecătorilor şi a înginerilor se speră că până la Octombrie să se termine şi împroprietăririle.

Alfa P.

ARDEALUL,
„TERITORIU OCUPAT"

Intors de curând din Ungaria şi rugat de corespondentul din Braşov al ziarului „Adevărul" să dea relaţii asupra stărei de lucruri din această ţară, domnul maior Sorescu comunică, între altele, şi următoarele:

„Un alt fapt interesant ce merită să fie înregistrat de presa românească este că nici până azi atât oficialitatea cât şi poporul maghiar nu consideră Ardealul ca alipit definitiv la România.

Pretutindeni şi chiar anumite gazete numesc Ardealul „megszalt terület" (teritoriu ocupat) şi fieştecare trăieşte cu iluzia că acest teritoriu va reveni Ungariei.

Ceva mai mult când se trimit scrisori în Ardeal în loc de România se indică la locul „adresel (Magyarorszsag) Ungaria".

Adunarea soc. EMKE.

Telegrama către M. S. Regele. Alegerea noului comitet. Chestiunea modificării statutelor.

Societatea EMKE, adecă sociaţia culturală ungurească din Ardeal, care sub stăpânirea ungurească a fost centrul acţiunilor pornite pentru maghiarizarea noastră, sub stăpânirea românească a dat prea puţine semne de viaţă. Şi era firesc aşa. Nu mai putea admite că o societate potrivnică expansiunii noastre culturale, să funcţioneze cu aceleaşi statute cu cari funcţiona atunci când noi nu puteam protesta contra tendinţelor de maghiarizare.

Chiar pentru aceia, soc. EMKE, a fost învitată să şi schimbe statutele dacă mai doreşte să existe aici. Schimbarea statutelor implică şi schimbarea atitudinei faţă de români şi de stăpânirea noastră.

*

Eri a fost convocată adunarea generală a acestei societăţi pentru a se ocupa de adresa venită dela guvern, precum şi de chestiunile udministrative.

La deschiderea şedinţei se redactează o telegramă omagială către M. S. Regele Ferdinand.

Urmează dările de seamă ale dlor Sandor Iozsef vicepreşedinte şi Bocsanci Laszlo, casier despre activitatea Societăţii în anul trecut.

Se alege apoi din nou ca preşedinte de onoare Contele Akoş Beldi, care sub stăpânirea ungurească preşedinte a desfăcut o mare activitate în opera de maghiarizare.

Preşedintele activ de anul trecut, contele Coloman Beldi e reales. Ca secretar e ales dl Pusztay, iar în locurile vacante din comitet dnii Coloman Pusztay, M. Szele şi S. Almasy.

Urmează discutarea adresei guvernului prin care se cere schimbarea statutelor. Ori mai precis zis s'a cetit o moţiune prin care se autorizează comitetul a cere Ministerului de interne să renunţe la unele din modificările cerute.

Adunarea de ieri a decurs în strictele margini ale ordinei de zi.

Taranistii despre partidul national.

Un interviev al dlui dr. N. Lupu.

Pe când se afla la Timişoara, d. dr. N. Lupu a acordat unui redactor al ziarului „Lupta" un interview care a fost reprodus apoi şi de „Aurora" şi care înfăţişează perfect starea raporturilor dintre ţărănişti şi partidul naţional.

In acest interview, d. dr. N. Lupu declară că păşirea ţăraniştilor în Ardeal *„a fost determinată de paşul nenorocit al partidului naţional de a descăleca dincolo de carpaţi şi de a-şi asocia elemente din vechea oligarchie".*

Mai departe, d-sa relevă lipsa de sinceritate a partidului naţional care, deşi tovarăş de luptă cu partidul ţărănesc şi deşi primise un fel de procură de a explica poporului din Ardeal programul, doctrina şi tendinţele ţărăniste, totnşi a căutat necontenit să-i prezinte pe ţărănişti într'o lumină cât se poate de nefavorabilă.

Ceia ce este însă şi mai de reţinut din acest interview, este imputarea pe care d. dr. N. Lupu o face partidului ţărănesc de-a fi pierdut din pricina tovărăşiei cu partidul naţional, mai multe „momente prielnice" când ar fi putut să se organizeze în Ardeal. Şi *unul din aceste momente, după d. Lupu, este acela de după epoca Consiliului Dirigent.*

Iată, prin urmare, că şi ţăraniştii recunosc astăzi că regimul reprezentat de Consiliul Dirigent a fost pentru Ardeal o nenorocire şi că nemulţumirile create de acest regim erau aşa de îndreptăţite în cât ele puteau să ofere „un moment prielnic" pentru organizarea în Ardeal a partidului ţărănesc.

Şi dacă ţinem seama acum şi de tot ce spune partidul naţional despre ţăranişti, ne întrebăm: Acestea să fie oare partidele care până mai ieri susţineau că sânt singurele organisme politice în stare să asigure României o bună şi rodnică guvernare?

Cum fac ţăraniştii propagandă în Banat

— Naţionalişti în mijlocul românilor şi internaţionalişti în mijlocul minorităţilor

Despre modul de a face propagandă în Banat al partidului ţărănesc, ziarul „Cuvântul Banatului" publică următoarele:

„In centrele cosmopolite ale Banatului, dnii Lupu şi Mihalache au lăudat politica minorităţilor, iar în centrele româneşti s'au bătut cu pumnii în piept înjurînd pe acei streini de neamul şi de sufletul românesc."

Şi cu acest fel de propagandă, ţăraniştii speră să-şi întemeieze organizaţii în Ardeal, fără să-şi dea seama că la urmă vor fi luaţi la goană şi de români şi de minorităţi.

Citiţi „Infrăţirea"

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.**

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.)

Construcţii de beton şi beton armat.

? P N E S S I E O ?

MINISTERUL AGRICULTURII ŞI DOMENIILOR.

Direcţiunea Generală a Fermelor, Exploatărilor Agricole etc.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că, neaprobându-se rezultatul licitaţiei publice ţinută la Iaşi, în ziua de 4 Iulie 1923 pentru vânzarea materialelor din depozitul Iaşi, se va ţine o nouă licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate în ziua de Miercuri 25 Iulie 1923 ora 11 a. m.

Licitaţia se va ţine în localul Federalei Coop. Săteşti Iaşi.

Inventarul de materialele ce se scot la licitaţie, se poate cerceta de amatori fie la Minister, Directiunea Generală a Fermelor, fie la Federala Iaşi.

Pentru vizitarea depozitului, amatorii se vor adresa Federalei Iaşi, în orice zi de lucru.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72. şi 83. din legea Comptabilităţei Publice.

Ofertanţii, vor depune o garanţie de 10% asupra valorii materialelor dentru care ofertează. Supraoferte nu se primesc.

Se dot depune oferte şi la Minister, Direcţiunea Generală a Fermelor.

Directiunea Generala a Fermelor, Exploatarilor Agricola etc.

2942

S'a deschis

Fotozincografia

Polonyi Albert

CLUJ, Str. Minoriţilor 2.

Pregateste tot felul de *clisee* in una ori in mai multe culori. — *Efigii gravate in metal, pentru fabricanti de masini mobile etc.* — Comenzile din provincie se expediaza in ziua sosirei comandei.

Lloyd 1840 2899

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Reclame este sufletul comertului

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

Specialitatile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL si FII

Grupa Dr. WILHELM CZEL

„HERCULES“

bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — şi

„MONOSTOR“

bere deschisă mult apreciată

din cáuza calităţilor lor neintrecute s'au dovedit ca maroa **cea mai superioară.** :-: Se capătă pretutindeni.

2216

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

---

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celeiate editori de literatura şi de stiinta cei mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

Citiţi „Infrăţirea“

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit : 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Secretul Frumuseţei Dacă doriţi să fiţi tânără, frumoasă şi admivată întrebuinţati numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanterii. Contra mandat poştal de Lei 57·— se trimite intreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanţ.

2818-2.

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.

Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 847 — 6 PAGINI ✹ UN LEU ✹ 6 PAGINI — Mercuri 18 Iulie 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18.VII.923

R CLUJ 1 1454

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Desființarea oficiilor de închiriere

O primejdie pentru romanizarea orașelor din nouile ținuturi

Desființarea oficiilor de închiriere, consecință a nouei legi a chiriilor, dă o lovitură foarte gravă acțiunei de romanizare a orașelor din Ardeal cași din celelalte ținuturi alipite. Dacă noua lege a chiriilor, tinzând să readucă la normal raporturile dintre chiriaș și proprietar, este potrivită pentru vechiul regat, ea este, din punct de vedere al intereselor noastre naționale, foarte dăunătoare pentru nouile provincii românești. Căci nu trebuie să uităm un lucru: proprietatea urbană care în vechiul regat se găsește în mâinile românești, în Ardeal, în Basarabia și în Bucovina se găsește mâini străine. Astfel fiind, totdeauna un proprietar ungur, de pildă, va preferi în condițiuni identice un chiriaș ungur unui român.

Or, în Ardeal ca dealtfel în toate nouile ținuturi românești, este o mare îmbulzeală spre orașe. In fiecare an proaspete energii românești din lumea rurală se aruncă la cucerirea orașelor. Necesitățile de administrație ale țării cer deasemeni un contingent tot mai mare de funcționari cari, din vechiul regat sau din alte provincii vin să se stabilească acolo unde sunt chemați să muncească. Industria și comerțul românesc care deabia acum încep să se desvolte la oraș, se cuvine să aibă condițiunile necesare de expanziune.

Toată această uriașă acțiune de românizare a vieții orășenești din nouile ținuturi care se îndeplinește prin aportul mereu sporit de energie românească trimisă în fiecare an de lumea satelor noastre, trebuie încurajată, stimulată, sprijinită.

In ținuturile alipite trebuie să recucerim orașele de cari vitregia vremurilor trecute ne-a ținut departe.

Or, noua lege a chiriilor care poate să fie excelentă pentru vechiul regat, unde criza de locuințe nu atinge o chestiune de mare interes național, împiedică în nouile ținuturi desfășurarea procesului de românizare a orașelor, fiindcă normalizând raporturile dintre proprietar și chiriaș, ea de bună voie proprietarului *străin* să nu primească pe solicitatorul de locuință *român*. Și înțelege oricine câte mizerii este silit să îndure un funcționar, un profesor, un ofițer sau orice român care în căutarea unei locuințe, n'are protecțiunea unei legi și trebuie să înfrunte reaua voință a proprietarului străin. Iată de ce desființarea organelor care erau chemate să înlesnească stabilirea elementelor românești în orașele ținuturilor alipite, lovește grav în acțiunea de românizare a vieții urbane. Câtă vreme proprietatea urbană se găsește în mâinile minorităților, nu ne este îngăduit să lăsăm fără protecție pe chiriașul român.

In fiecare zi numărur chiriașilor evacuați sporește, iar rândurile funcționarilor, proprietarilor sau ofițerilor români, fără locuință, se îngroașe. Fiindcă ei au de luptat nu numai cu specula ci și cu reaua voință a proprietarului străini.

Iată de ce în Ardeal cași în Basarabia și Bucovina este încă necesar un regim special în ceeace privește raporturile dintre proprietar și chiriaș. Iată de ce este necesar să fiinteze organe care să aibă subt controlul lor aceste raporturi și să acorde protecțiunea lor elementelor românești stabilite în orașe. Statul nu poate lăsa fără ajutor pe aceia cari vin să aducă mai multă viață românească în orașe, ci dimpotrivă el trebuie să le asigure toate condițiunile prin care să înlesnească cucerirea orașelor pentru energia națională.

Deschiderea cursurilor dela Vălenii de Munte

Duminecă s'au deschis din nou cursurile de vară dela Vălenii de Munte, unde în fiecare an intelectuali din toate părțile țării se strâng la olaltă ca în mijlocul unei atmosfere însuflețite să se adape dela binefacerile marel opere culturale, în acest orășel de munte și datorite în special ostenelei și puterei de sacrificiu a savantului profesor N. Iorga.

Având ca scop consolidarea prin cultură a uuității noastre naționale și politice, școala dela Vălenii de Munte începută în 1909, a arătat că are un caracter special, neintrând nici în cadrul obișnuit al unor cursuri de vară nici în acela mai pretențios al Academiilor sau Universităților populare.

Urmând să dea unui popor doritor de cultură elementele sufletești necesare pentru a face față cu vrednicie marilor probleme ale prezentului și viitorului său, cursurile de vară dela Vălenii de Munte au respins tot ce este erudiție pentru erudiție, formalism pedant și abstract, pentru a oferi în formele cele mai apropiate spiritului popular și în funcțiune de conștiință românească, elementele fundamentale de orientare în rezultatele actuale ale artei, științei și cugetării filazofice.

Intrerupte la izbucnirea războiului ele au fost reluate acum doi ani cu o amploare neobișnuită și cu un strălucit succes.

Înțelegerea pentru rostul acestor cursuri cari au și devenit o adevărată necesitate sufletească s'a arătat prin prezența la Vălenii de Munte a multor români din nouile ținuturi și chiar de peste Dunăre.

O notă caracteristică a făcut-o anul trecut participarea unui însemnat număr de reprezentanți ai minorităților în special maghiari, a căror scrisori de mulțumire exprimă idei și sentimente, care e de dorit să le împărtășească toți conaționalii și compatrioții lor.

Pe lângă cele amintite, un rost deosebit l'au avut și-l au cursurile dela Vălenii de Munte pentru îndrumarea și strângerea la olaltă a întregei studențimi din țara nouă și cea primenită.

Pornind dela această școală unde dl Iorga și-a impus frumoasa misiune, de a interveni cu toată autoritatea sa științifică și cu toată râvna ce a dovedit că o are pentru binele acestei țări, pentru o cât mai grabnică, mai temeinică și cât mai curată unificare sufletească, studențimea trebuie să fie cea dintâi care să ducă în satele și orașele țării cuvintele și gândirile înălțătoare predicate la Vălenii de Munte. Ea își va face astfel o frumoasă misiune de a propovădui în toate straturile populației simțământul nobil al iubirei de neam și de frați.

Un imbold pentru dragostea de școală și verificarea inerției cunoștințelor schematice din liceu vor primi și anul acesta profesorii, cari vor ști să părăsească la școala lor tot ce e amănunt parazit și să aleagă din materia de predare, numai ceia ce e folositor pentru viață.

De aceia salutăm cu toată căldura redeschiderea acestei școli, de sănătoasă și folositoare tradiție și-i dorim o cât mai adâncă înțelegere a rostului ei românilor de pretutindeni și din toate clasele sociale.

Ridicarea dreptului de publicitate al liceelor evreiești

Măsurile luate de Ministerul Instrucțiunei — Introducerea limbei române

Ne-am ocupăt în diferite rânduri de situația școlilor minoritare în raport cu politica culturaiă a guvernului actual. Totdeodată ori am constatat cu deosebită satisfacție că principiul predominant în această politică a guvernului este susținerea și răspândirea prin toate mijloacele legale a limbii și culturei românești. In special în ceace privește școlile minoritare maghiare, care făcea acum prin felul lor de a funcționa au dovedit cu prisosință că înțeleg să fie adevărate focare ale iredentismului șovinist maghiar, guvernul actual a avut o atitudine energică și inspirată de interesele românești.

Câteva din aceste licee maghiare, care au întrecut orice margine în acțiunea lor iredentă, au fost desființate, statificate sau li s'au luat dreptul de publicitate.

In ceace privește liceele confesionale evreești, în urma anchetelor oficiale întreprinse de diferiți delegați ai Ministerului de Instrucție, s'a constatat că ele nu sunt altceva decât organele de întreținere și răsfăudire a aceluiaș iredentism maghiar.

Ministerul de Instrucție făcând aceste constatări a luat foarte nimerită măsură, de a suspenda dreptul de publicitate a celor 4 licee evreești din Ardeal și a dispus că în locul limbei maghiare care era limba de predare în aceste licee să se introducă fără nici o întârziere, adică chiar dela Septembrie viitor, limba română.

Aceste măsuri luate de Ministerul de Instrucțiune, în interesul Culturii românești, atinsă de sistemul de funcționar al Scolilor Maghiare și Evreești, au provocat nemulțumiri în rândurile Conducătorilor școlilor evreești.

S'a hotărât convocarea pentru ziua de azi a unei adunări generale a tuturor reprezintanților acestor școli evreești.

Se hotărâse că în această adunare să se protesteze cu ultima energie contra acestei „Strangulări" a posibilităților de răspândire a culturii „evreești", după cum se calificase de către conducătorii mișcării măsurile luate de către guvern față de școlile evreești.

Intre timp conducătorii mișcării, dându-și seamă că o acțiune de protestare în genul în care intenționau s'o facă ei, ar fi fost ineficace, au trimis o delegație la dl Dr. Anghelescu, Ministrul Instrucțiunei Publice, ca înpreună să rezolve problema școlilor evreești din Ardeal.

Tratativele sunt în curs și din cauza aceasta s'a renunțat la ideia convocării adunării de care vorbiam mai sus.

Ca încheere a acestor relatări asupra școlilor evreești din Ardeal, înregistrăm cu deosebită satisfacție măsurile luate de dl Ministru Anghelescu și nădăjduim că cei din fruntea școlilor evreești din Ardeal vor ajunge în cele din urmă să înțeleagă că respectul pentru drepturile culturii și statului românesc sunt ținuți să-l păstreze și în acelaș timp să deslușească cari sunt adevăratele interese ale minorității evreești, fiindcă ceiace au făcut până acum, adică iredentism unguresc, nu poate fi spre binele și folosul concetățenilor evrei.

St. Paul.

Inscripții

Răsboiul cu microbi

Profesorul X dela Paris, membru al Academiei Medicale (de ce nu și-o fi dat numele în vileag?) a scos un volum destul de sinistru: „Răsboiul microbian", în care sunt descrise tablouri din cele mai sumbre.

Profesorul X pornește dela un fapt concret: găsirea în 1916 a celor nu știu câte lăzi cu fiole de culturi microbiene în curtea legației germane din București. Faptul denotă că într'o viitoare complicație mondială, germanii vor întrebuința din nou această metodă răsboinică, de data aceea însă pe o scară cu mult mai întinsă și după un plan de acțiune, cum numai geniul militar german știe să inventeze.

Și profesorul X se cutremură la acest gând. Se cutremură așa de tare încât sfătuiește pe Germani să nu se apuce de o astfel de glumă lugubră. Ca să-i convingă face chiar o jalnică descripție a pământului după ce microbii vor fi făcut ravagiile.

Va fi tragic de tot.

Omenirea va fi decimată. Prin insule îndepărtate de vor mai rămâne ceva oameni, răsleți. Incolo peste tot va domni pustiul. Iar Germania va avea și ea de suferit grozav de pe urma nesăbuitei ei... pământul va pluti mort în spațiu și doar viețuitoarele inferioare vor mai fi stăpânitoarele lui. Iar omul, bietul om, va fi pierdut cu civilizația lui, cu orașele, muzeele, bibliotecile, care se vor ruina, etc. etc. — știți în sfârșit și dvs — jalnicul sfârșit al pământului, descris de atâtea ori și în atâtea chipuri!

Abia acum am înțeles de ce savantul medicinist a păstrat anonimatul. Pentru că studiul său a cotit-o de tot în domeniul fără sfârșit al poesiei. Oare cum și-o fi închipuit marele medic că o să moară o lume întreagă, dacă unor bandiți fără nici un scrupul omenesc le-o veni în minte să dea drumul tuturor molimilor câte ar fi existând! N'uu mai fost destule molime pe lume și lumea trăiește totuși înainte? E destul de lung și laf pământul pentru ca toți microbii din lume să poate a-l cuprinde în întregime. Va fi suficient ca să isbucnească într'o provincie numai pentru ca în toate părțile să se ia cele mai drastice măsuri de profilaxie.

Intâmplări din Cluj

Moarte subită

Duminică seara a încetat subit din viaţă la locuinţa sa din str. Pata Nr. 119, precupeaţa Martha Ion Şandor în etate de 32 ani. Numita suferea de cord. Parchetul a dispus trimiterea cadavrului la Institutul Medico-Legal pentru a i se face autopsia.

Autorităţile au deschis o anchetă.

Un birt: cuib de hoţi

Poliţia a arestat pe femeia Maria Gh. Balog, patroana birtului „Naţional" din str. Bucovina No. 30, care Sâmbătă seara împreună cu bucătăreasa birtului au îmbătat pe săteanul Gafe Nicolae din Chintău (Cojocna) şi apoi i-au furat un portofel cu suma de 2500 lei.

In timpul anchetei poliţia a stabilit că nu acesta este primul furt comis în asemenea condiţii de către faimoasa birtăşiţă şi acum agenţii sunt în căutarea altor păgubaşi, cari nu au avut prudenţa să reclame imediat poliţiei când au constatat că au fost jefuiţi.

In momentul când agentul Rusu I. făcea primele cercetări la birtul „Naţional" Maria Balog a vrut să mituiască pe poliţist cu suma de 500 lei, bani pe cari acesta i-a refugat.

Cu actele dresate birtăşiţa va fi înaintată parchetului.

Dl prefect al poliţiei, pentru a aplica o pedeapsă mai cinstită acestei periculoase birtăşiţe, a intervenit special la Direcţiunea Financiară, ca să se ridice brevetul de băuturi spirtoase, dela acest birt.

Scandalul din str. Mărăşeşti

Duminică după amiază, mai mulţi prieteni împreună cu soţiile lor, beau bere în grădina „Kun" din str. Mărăşeşti No. 40.

Pela orele 7 p. m. în grădina au intrat doi indivizi cari dându-se drept poliţişti cerură consumatorilor să se legitimeze.

Ajungând şi la masa prietenilor, unul dintre aceştia anume Gavril Pop, brutar. a refuzat de a se legitima, fapt care a determinat pe pretinşii poliţişti de a-l lua la bătaie. In timpul încăerărei cei doi indivizi au furat bătutului suma de 2500 lei şi două inele de aur, iar unui tovarăş al celui bătut anume Ion Bercean care sărise în ajutorul prietenului său, i-au aplicat două lovituri grave de ciomag în umărul drept.

Anunţându-se poliţia, la faţa locului a sosit comisarul de serviciu, care a arestat imediat pe falşii poliţişti. In timpul anchetei s'a constatat că arestaţii se numesc Zöld Janos şi Pop Vasile, ambii foşti sergenţi ai poliţiei locale şi în prezent revocaţi pentru alte asemenea fapte.

Ambii indivizi în actele dresate, au fost înaintaţi parchetului.

Furturi.

Duminecă seara pe Corso s'a furat domnişoarei Marioara Stoper din strada Regele Ferdinand, un lanţ de aur cu un medalion, ambele în valoare de mai multe mii lei. Hoţul a dispărut în mulţime.

Poliţia face cercetări pentru prinderea lui.

*

Poliţia a arestat pe individul Vasile Gheorghel din strada Axente Sever No. 42, care săptămâna trecută a furat o mare sumă de bani şi nişte scule de zidărie a lui Francisc Ciupercă din strada Komăneşti 92.

*

Ieri după amiază au fost înaintaţi parchetului local cei 32 ţigani nomanzi în frunte cu voivodul lor Farcaş Moise, cari acum două săptămâni au furat 16 cai locuitorilor din comuna Măgura (Bistriţa-Năsăud), fapt despre care ziarul nostru a vorbit la timp.

O vizită pe la şcoalele profesionale româneşti din Cluj

Rezultate promiţătoare şi lucruri cari pretind o îndreptare grabnică

Invăţământul profesional românesc din Cluj constă din următoarele institute, susţinute toate de stat; 1) Academia comercială. 2) Academia de agronomie, 3) Şcoala medie de conductori tehnici, 4) Şcoala medie pentru conductori de poduri şi şosele, 5) Şcoala profesională de fetef, 6) Şcoala Atelierului Căilor Ferate Române, 7) Şcoala industrială de ucenice, 8) Şcoala superioară de comerţ; iar susţinute din partea oraşului Cluj mai avem: 9) Şcoala industrială de ucenici şi 19) Şcoală comercială de ucenici. Aceasta din urmă este de caracter particular.

*

Formarea şi naţionalizarea acestor şcoli s'a făcut în felul următor:

1) Academia comercială este continuarea unui curs comercial de pe vremea erei ungureşti, când se confundă titlul de şcoală superioară de comerţ cu acel de academie. Elevii acestui curs erau absolvenţi de liceu şi făceau în 2 ani obiectele de caracter comercial, neavând lipsă şi de o întregire a culturii generale. Era mai bine zis un curs comercial şi nici decum o academie căci nu avea o programă mai desvoltată decât o şcoală superioară de comerţ bună. Faptul că elevii au la bază şcoala secundară nu poate de fapt determina ridicarea unei şcoli la rândul de academie. Această concepţie este întrucâtva ungurească derivă din tendinţa politicei şcolare ungureşti de a atrage la şcoli profesionale elevii prin titluri pompoase şi sonore.

Academia comercială naţionalizată tinde de a ajunge la nivelul Academiei de înalte studii comerciale din Bucureşti. In ce măsură se va putea realiza această năzuinţă, se va vedea.

2. Academia de agronomie, a continuat a rămâne ceeace era pe vremea ungurilor, atât ca program cât şi ca scop de educaţie. Naţionalizarea s'a făcut prin studenţii români dar nu şi prin acomodarea şcoalei la trebuinţele noastre naţionale şi la vremurile schimbate. Pe vremea Ungurilor această şcoală creştea pe conducătorii latifundiilor magnaţilor unguri. Infăptuită odată legea agrară, acesi contingent de elevi va trebui de asemenea să devie incadrat în rândurile funcţionarismului. Această şcoală ar trebui complectată de urgenţă cu cursuri agronomice pentru fiii de săteni.

3. Şcoala medie de conductori tehnici, este continuarea modificată a unei şcoli ungureşti de arte şi meserii. S'ar putea mai mult, în structura ei de astăzi numi în un liceu tehnic dacă lucrările practice de atelier ar fi mai intensive. Judecată această şcoală după cantitatea cunoştinţelor matematice, ce le dă putem afirma că ţine locul unui liceu real, care ne lipseşte în Clujul exploatat economiceşte de streini.

4. Şcoala pentru conductori de poduri şi şosele, este o copie exactă după şcoalele din Bucureşti. Luptă cu multe greutăţi, neavând local propriu e unica şcoală.

5. *Şcoala superioară de comerţ*, promite o desvoltare sănătoasă fiindcă e ridicată la nivelul şcoalelor superioare de comerţ româneşti cu 4 ani. Greutatea, ce se mai resimte, se datoreşte ,amestecului programului bine determinate a şcoalelor din vechiul regat, cu rămăşiţele de program a şcoalei comerciale ungureşti, care avea ca deviză de a da în 3 ani de şcoală termen redus la armată pentru anumiţi cetăţeni ai Ungariei.

6. *Scoala profesională de fete* de abia la începutul organizării poate îndeplini un mare rost în educaţia profesională feminină. In stadiul de înjghebare profeţim cel mai frumos viitor cu atât mai vârtos cu cât i se dă tot sprijinul necesar.

7. In jurul acestei şcoli Directoratul General din Cluj a statificat un curs seral al ucenicelor, unde nu avem de loc contingent românesc, în schimb a lăsat fără de nici cel mai mic sprijin şcoala industrială de ucenici, unde avem după 4 ani 500 elevi români. Aceasta şcoală este susţinută de oraşul Cluj prin concursul şi însufleţirea institutorilor noştri din Cluj.

8. La şcoala comercială de ucenici întrebăm pe Sfatul negustoresc şi pe conducătorii şcoalelor superioare de comerţ, cum nu s'a putut în 4 ani de zile înjgheba baremi o singură clasă românească de ucenici?

9. Şi în fine ajungem într'o atmosferă curat românească şi într'o şcoală care a făcut minuni. E şcoala dela Atelierele CFR. Aici lucrurile au mers dela început româneşte iar astăzi găsim 160 elevi, sosiţi vânjoşi dela sate. Toţi elevi sunt cercetaşi, producţiile de gimnastică întrec pe cele ale tuturor şcoalelor secundare din Cluj, iar tinerii mecanici sunt foarte disciplinaţi. La examenul de fine de ani directorul Adamescu dela atelierele din Paşcani a rămas uimit de rezultatele dovedite şi a mulţumit în cei mai elogioşi terminui însufleţitului director-inginer Traian Dragoş, căruia î-i revine meritul de naţionalizare a acestei şcoli.

Ancheta la Cluj, a dlui Şoimescu

Dl. Şoimescu, inspector general al Artelor, aflat de două zile, în localitate pentru a se informa mai de aproape asupra disensiunilor dintre artiştii şi directorii trupelor de teatru maghiare din Ardeal, a plecat ieri seară la Bucureşti unde va înainta un raport dlui ministru C. Banu.

Dsa se va întoarce la Cluj peste câteva zile, când va soluţiona definitiv chestiunea teatrelor maghiare.

Citiţi „Infrăţirea"

INFORMAŢII

— **Dela biroul paşapoartelor.** Cu începere dela 15 crt. solicitatori de paşapoarte, pentru verificarea actelor şi obţinerea blanchetei poliţieneşti nu trebue să se mai ducă la comisariatele respective ci la biroul de informaţii depe lângă poliţia centrală cal. Victoriei 42.

— **Diverse.** Dr. I. Ştefănescu directorul general al Băncei Româneşti din Bucureşti, de mai mult timp se află în inspecţie la sucursalele de prin Ardeal.

In acest scop dsa a sosit Vineri la Oradea-Mare.

— **Dela Poliţie.** Dl C. Dimitriu director al prefecturei poliţiei, întors de curând din concediu, cu începere dela 16 crt. şi-a reluat activitatea.

— **Sportive.** Din iniţiativa dlui Valer Popovici, prefectul Poliţiei Cluj, corpul funcţionarilor prefecturei de poliţie au hotărît înfiinţarea unui club sportiv al cărui nume va fi „Poliţia".

Adunarea generală de constituire a noului club sportiv va avea loc în Sala Primăriei oraşului, în ziua de 22 Iulie la ora 11 a. m.

— **Iar lipsa de apă la Cluj.** Lipsa apei se resimte iarăşi în oraş, mai ales acum în urmă, odată cu venirea marilor călduri. In toate clădirile Clujului, etajul II şi chiar I n'au mai văzut apă de mai bine de o săptămână. Socotim că cel puţin de acum înainte funcţionarii însărcinaţi cu distribuirea apei în oraş vor înţelege cât de penibil este acest lucru.

Altfel vom fi siliţi să ne îndreprăm reclamaţiile deadreptul către dl primar a cărui pricepere şi energie nu ne îndoim că vor pune capăt acestei supărătoare stări de lucruri.

— **Supuşii germani părăsesc România.** De mai multe zile, consulatele respective au pus în vedere supuşilor germani a se înapoia în patrie.

Zilnic din ţară pleacă spre Germania numeroase familii germane.

— **Se deschide un mare Magazin. — Samuel et Comp. — In str. Memorandului 9.** se deschide o prăvălie care umple uu gol resimţit. Proprietarii după o lungă praxă câştigată în capitală vor aranja o prăvălie de albituri pentru bărbaţi şi dame şi care va satisface şi cele mai moderne cerinţe. In această prăvălie se pot face şi comanda pentru diferite obiecte de acest fel, cari vor fi confecţionate în atelier propriu. După cum ne declară proprietarii, se vor ţinea în vedere trei lucruri: calitatea ireproşabilă, confecţionarea cu gust şi ieftinătatea.
2949

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

— **Bibliografice.** A apărut în editura: „Cartea Românească" Pagini Alese No. 137 Cântece de vitejie de G. Coşbuc. Preţul Lei 2.

Pagini alese No. 136. Basmul Bisoceanului de Alex. Odobescu. Preţul Lei 2.

Pagini ales No. 134. Fabule şi Satire de Gr. Alexandrescu. Preţul Lei 2.

Pagini alese No. 135. Bucheţiera din Florenţa de V. Alexandri. Preţul Lei 2.

Cunoştinţe Folositoare Seria C. No. 11—12. Andrei Şaguna şi Conducătorii „Asociaţiunii Transilvane" 1861—1922 de I. Lupaş, profesor universitar. Preţul Lei 6.

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbruntwein a învins pe toată linie. 2475—1

Toţi Babylonaţi încălţăminte Toţi cismarii pot!

Cronica judiciară

Procesul comisarului Resteman

Ieri dimineaţă s'a judecat în faţa judecătoriei de ocol din localitate procesul comisarului Resteman Ilie dela poliţia centrală. El este acuzat că în luna Maiu a. c. s'a dus la Manufactura de tutun din localitate, unde luându-se la ceartă cu soţia sa a ameninţat-o cu revolverul, producând astfel o mare panică în personalul instituţiei.

Deschizându-se şedinţa s'a luat interogatoriul inculpatului, care a declarat că în timpul scandalului uz de armă nu putea face, deoarece nu o avea asupra lui. Apoi mai spune că de s'a certat cu soţia lui legitimă, aceasta nu-i poate constitui un punct de acuzare.

Termină prin a cere achitarea, întrucât prin pedeapsa disciplinară primită dela instituţia unde serveşte şi-a ispăşit în destul greşeala.

Depun apoi martorii acuzărei (trei servitori ai fabricei) ale căror depoziţii au fost în contradicţie.

Judecătorul pronunţă hotărârea prin care comisnrul Resteman este achitat.

Problema irigaţiilor în România

Una din reformele care vor fi studiate şi puse în aplicare de către actualul guvern, pentru valorificarea solului nostru e problema irigaţiilor. E lucru ştiut că nestabilitatea regimului climateric în diferitele regiuni ale ţărei face ca ploile să fie distribuită foarte puţin uniform şi nu la timpul potrivit pe întreaga suprafaţă a ţărei.

Din această cauză avem o producţie agricolă foarte diferită, ale cărei urmări dăunătoare pentru economia generală am încercat-o de atâtea ori, în anii secetoşi când recolta cerealelor a fost slabă.

Problema irigaţiilor e singura chemată să rezolve chestiunea economică în tot complexul ei.

Influenţa lor binefăcătoare asupra cerealelor, viilor şi asupra pomilor roditori, mai cu seamă când sunt de curând plantaţi sunt apreciate în destul.

Experienţele făcute în Germania, Franţa şi Statele-Unite din America au arătat că producţia a 100 ha cultivate extensiv cu mijloace primitive poate fi acoperită numai cu a 5-a parte adică 20 Ha cultivate în mod intensiv cu sisteme de irigaţii şi cu îngrăşăminte.

Folosul irigaţiilor n'are nevoie de multe demonstraţii, cele 60 mii hectare irigate vorbesc îndestul prin venitul lor de peste 40 milioane lei.

Experienţele ce s'au făcut, dar mai cu seamă rezultatele obţinute prin irigaţie, au arătat că un hectar de fasole care a produs în mod excepţional 70 Hl, nu produce nimic în timp de secetă.

Lucrările necesare pentru irigaţie care ar asigura producţia în tot timpul şi în toţi anii, se izbesc însă de numeroase inconveniente.

In primul rând lipseşte o legiuire a apelor. Spiritul de proprietate nu e bine definit, fiecare face ce-i place, sau mai bine zis nu face nimic.

Importanţa râurilor şi apelor în general e aproape necunoscută la noi.

S'a încercat în timpul guvernului Averescan o legiuire, dar alcătuirea ei lasă mult de dorit.

Guvernul actual, şi-a luat sarcina de a alcătui o bună lege a regimului apelor, având totodată grija de a ajuta cu fonduri acolo unde, iniţiativa particulară ar contribui la rezolvirea problemei irigaţiilor.

Problema irigaţiilor atrage după ea, în mod natural şi pe acea a corecţiunei torenţilor; ea e strâns legată şi de problema huilei albe, adică a combustilului creiat pe cale hidraulică.

Completarea Comisiei Financiare a Primăriei

Fiind informate că dl prefect al judeţului şi al oraşului procedează la completarea Comisiunii Financiare a Primăriei, Uniunile Proprietarilor şi Chiriaşilor au prezentat o cerere comună ca din cele 30 locuri care compun Comisiunea conf. art. 15 al Regulamentului Oraşului, câte zece locuri să fie completate cu membri dela ambele Uniuni.

Uniunea proprietarilor a delegat în acest scop pe următoarele persoane: Dr. Poruţ Balint, Dr. Russu Octavian, Dr. Pop Iulian, fost primar, Dr. Pordea Aug., Dr. Blaga Aurel, N. Sasu, Dr. Revai Hugo, Dr. Bruckner Antal, Dr. Oct. Felecan, fost prefect şi Domokos Ernest, director de bancă.

Uniunea Chiriaşilor a delegat pe următoarele persoane: Carol A. Jahoda, membru în Comisia Financiară, Dr. Simion Tamas, fost prefect, Vasile Tosa, director de finanţe, Adonis Popov avocat, secretarul general al Uniunii, Dr. Spitzer Ios., Dr. Aurel Isacu jun., Eug. Roşescu, director de bancă, Maior Otto Baumgarten, contabil expert, Iuliu Popescu, cassier regional la C. F. R.

Curierul spectacolelor

Marţi: VĂDUVA VESELĂ. (Penultimul debit alui Kolbay Ildiko, Sümegi Ödön ca oaspe. Preţuri de premieră. Seria biletelor 478.)

Miercuri: BAJADERA. (Cu Kolbay, Rethely, Nemenyi, Berky pentru a 31 dată. Ultima reprezentaţiune a stagiunei. Preţuri de premieră. Seria biletelor 479.)

Incepand cu Joi: Reprezentaţiuni cinematografice la orele 5. 7, 9.

Barul Grădinei de iarna „Central" se redeschide complect reorganizat.

Marţi 17 Iulie seara a. c. Intrare liberă Inceputul la orele 9·30.

Lloyd 1010 2222-1

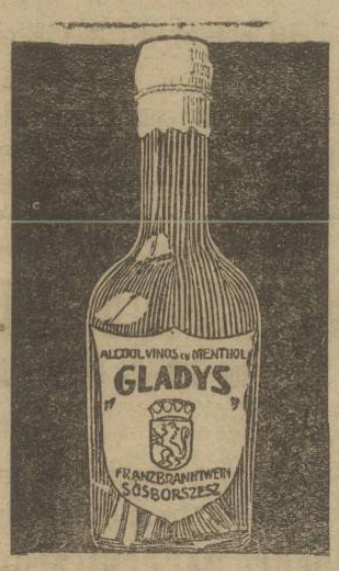

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

Problema cuartiruirii funcţionarilor

Conferinţa celor două uniuni: a chiriaşilor şi a proprietarilor — Hotărârile luate şi principiile stabilite

Delegaţii Uniunei Chiriaşilor şi acei ai Uniunii Proprietarilor s'au întrunit într'o şedinţă comună în ziua de 12 cor. pentru a stabili bazele unei acţiuni comune pentru cartiruirea funcţionarilor Statului, şi a subveni astfel, lipseioficiilor de închiriere şi de locuinţe care au fost definitiv desfiinţate.

Ambele Uniuni au ajuns la următoarele concluziuni, care vor fi comunicate guvernului şi autorităţilor locale:

Ambele Uniuni declară următoarele:

Convin în principiu ca pe cale paşnică să soluţioneze chestiunea locuinţelor pentru funcţionarii de Stat şi că în timp de o lună vor declara stabilirea acordului definitiv. In acest timp autorităţile şi guvernul sunt rugate să aştepte rezultatul anchetelor şi al lucrărilor, fără nici o imixtiune în chestiune care se studiază de o comisie mixtă a celor două Uniuni în timp de o lună.

Principiile pe baza cărora se lucrează sunt:

1. Numai funcţionarii de Stat — absolut fără locuinţă — intră în vederile comisiunii de anchetă.

Pentru găsirea locuinţelor este necesară o luptă comună.

2. Contra chiriaşilor speculanţi cari cer filodorme. Asemenea contra speculei de chirii.

3. Pentru revizuirea locuinţelor ocupate cu titlul de funcţionar.

4. Pentru o evidenţă a tuturor funcţionarilor ai tuturor autorităţilor şi a mişcării funcţionarilor.

5. Pentru revizuirea locuinţelor din Cluj.

6. Pentru ca Statul să construiască locuinţe funcţionarilor săi asemenea pentru ca societăţile obligate de legea Construcţiilor să-şi îndeplinească obligaţiile de construire împuse de lege.

7. Contra măririi diferitelor taxe comunale.

Proprietarii, în acest scop, vor comunica:

8. Ce locuinţe pot fi libere:

a) Imediat;

b) Prin expulsarea contravenienţelor dela punctele 3. şi 5.

9. Excludarea oricărei protecţii din constituirea Comisiunii Mixte.

10. Regularea chestiunii speselor Comisiunii.

Comisiunea de studii şi de anchetă a fost constituită în persoana următorilor delegaţi:

Din partea proprietarilor dnii Fekete Nagy Béla şi încă o persoană care va fi delegată ulterior, iar din partea chiriaşilor dnii dr. Iosif Spitzer advocat, dr. Parteniu Dan advocat şi Adonis Popov advocat fost şef al Oficiului de Inchiriere.

Conferinţa a redactat un protocol al lucrărilor şi a stabilit că studiul chestiunilor, propuse să înceapă cât de curând.

Specula continua

100 lei... Kg. de piersice!

Atragem atenţia autorităţilor asupra speculei nerusinate la care se dedau unii negustori, mai ales acei care se ocupă cu vânzarea legumelor şi a fructelor Se ştie că pentru a putea controla preţurile, primăria locală a luat măsuri ca preţurile să fie afişate. Dar această dispoziţie nu e respectată decât numai de unii negustori şi chiar de aceia numai în parte.

Marfa care este mai proaspătă îşi are preţurile etichetate, ce e mai bun e ascuns şi vândut cu preţuri de nerusinată specula.

Acolo unde această specula întrece ori ce măsură e în ce priveşte, preţul fructelor sau legumelor ce apar pentru întâia dată în piaţă.

Am făcut această remărcă în repetate rânduri în primăvara aceasta, fără însă ca cineva să-l fi luat în seamă.

Căci ori cât de mult ar costa munca e inadmisibil, ca să se permită vânzătorului vinderea unei patlagele vinete cu câtiva zeci de lei, sau 100 lei... pentru un kilogram de persice, provenit din pomul pe care capătă mai multă îngrijire dela Dzeu, decât de la cel care-l exploatează.

O mare parte din vinovăţie, cea mai mare o are însă şi publicul care pe deoparte se lasă despoiat fără să reacţioneze, iar pe dealta nu reclamă aceste cazuri ori de câte ori se întâmplă autorităţilor, pentru ca contravenienţii să fie puşi la respect de legea ce înfrânează specula. E de datoria lui s'o facă, dacă nu doreşte să-l coste mai mult traiul în Cluj, decât la cele mai scumpe staţiuni balneare din ţară.

Un exemplu pentru proprietarii samavolnici

Proprietarul casei din strada G. Tamaş, Gersch Matei, nemulţumit de încetineala cu care judecătoria de ocol se ocupă de acţiunile sale de evacuare contra chiriaşului său Roth Francisc, s'a hotarât să-şi facă singur dreptate. Ca atare a procedat la expulsarea sumară şi samavolnică contra chiriaşului său.

Uniunea chiriaşilor, sesizată, a intervenit imediat la parchet şi la Prefectura de poliţie, care a constatat violarea de domiciliu, au reintegrat pe chiriaş în locuinţa sa, iar delicventul a fost adus la parchet unde a fost reţinut pentru cercetări.

Cu acest prilej, dl procuror Constantinescu Prosper a fost la înălţimea rolului greu pe care parchetele sunt nevoite să-l îndeplinească în împrejurările de azi.

Cazul acesta va fi un exemplu pentru acei proprietari cari fac numai greutăţi în opera de armonizare a intereselor, la care sunt aplicate ambele uniuni — a chiriaşilor şi a proprietarilor din Cluj.

Este asemenea prilejul pentru a recunoaşte că Prefectura poliţiei constatând că proprietarul nu avea nici o sentinţă de evacuare a procedat din iniţiativa sa la reintegrarea chiriaşului evacuat.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Citiţi „Infrăţirea"

INDUSTRIA LAPTELUI

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

2944 **Fabrica Str. 3 August 24.** 2944

Viaţa sportivă

Tirajul şi concursul de porumbei călători organizat de soc. „Fauna“, clubul „Vânătorilor“ şi soc. „Victoria“

In 4 August 1923 a. m. Soc. „Fauna“ arangează, cu sprijinul „Clubului Vânător“ şi Soc. sportivă „Victoria“ din loc, tiraj şi concurs de porumbei călători.

Patronii. Dnii: General Nicolae Petala, comandantul Corpului VI. Armată, Col. Xenofon Roman, Dr. T. Mihali senator, Dr. A. Socol deputat, A N. Ştefănescu prefect, Dr. O. Utalea primar, Dr. B. Bianu inspector general. Bela Puskas şi Dr. V. Bilţiu preşedinţii clubului Vânătorilor, Dr. S. Nemeş deputat, Dr. I. Victor de Apşa fost prefect, Dr. F. Veress, Dr Silviu Dragomir, Dr I. Augur, profesori universitari, Dr Valeriu Popoviciu prefectul poliţiei, Orlowszky G. consilier agricol, Dr I. Pop advocat, Eugen Roşescu, G. Berenyi şi L. Baran directori de bancă, Grosz F. şi preşedinţii Societăţii Vânătorilor din provincie.

Comisiunea aranjatoare şi arbitraj: Dnii: A. Bozac Lct, colonel Cluj, Căp. O. Furlugeanu Cluj, Dr G. Földesy Tg-Mureş, Fekete A. Jibou, Dr G. Abrudbanyai secretari din partea Soc. sportivă „Victoria“, Dnii B, Nyárády Mociu, Francisc Szász Suciu şi Salvan ingineri.

Program: Se va trage asupra porumbilor vii şi de lut. La tirajul de deschidere, taxa pentru 3 porumbi 50 Lei. Pentru alte numiri se pot anunţa numai persoane, care a luat parte la concursul de deschidere.

Taxele de anunţare să se trimită la Banca Marmorosch, Blanc & Co. Cluj, în ctul: „Emulare“.

Terminul de anunţare până la 25 Iulie 1923.

Rugăm ca taxele de anunţare să se trimită eventual prin Societăţile Vânătorilor pe adresa Soc „Fauna“ Calea Moţilor Nr. 21. Cluj.

Preţul biletelor: Loc în loje Lei 250, loc de şezut rândul I—III 50 Lei, IV—IX 30 Lei, loc de stat 15 lei. Pentru membrii Soc. „Fauna“ preţuri reduse. Biletele se pot cumpăra dela 15 Iulie şi şi anume la dnii: Alexandru Hirschfeld, Cluj, str. Iorga. Membrii „Fauna“ numai la redacţia revistei din Calea Moţilor Nr. 21. Premiile se pot obţine la dnii Nicolaie Voith, Piaţa Unirii. Hirschfeld Alexandru str. Iorga şi la Librăria Anca, Piaţa Unirii. In tot timpul concursului muzică militară. Biletele sunt valabile toată ziua.

Regulamentul de tragere se poate afla în revista „Vadász Ujság“ Tg.-Mureş. Revista Vânătorilor, Bucureşti 1. Bulevardul Carol 30. str. 2. 13 Sept. 85.

Prezentatorii vor fi informaţi la timp despre grogramul definitiv al Concursului prin redacţia Societăţilor.

Informaţiuni referitoare la emularea porumbeilor călători se pot da la redacţia Soc. „Fauna“ din Cluj, Calea Moţilor Nr. 21 în fiecare zi dela orele 3—6 p. m.

Dela Academia Comercială

— Condiţiunile de admitere —

Continuarea cursurilor întrerupte. Cursurile pentru studenţii anului III. dela Academia Comercială din Cluj, se vor redeschide la 15 Septemvrie şi vor urma după un orar special. La începutul lunei Octomvrie va avea loc o sesiune de examene pentru aceşti studenţi.

Cursurile pentru studenţii anilor I. şi II. din anul 1922—923 se vor relua la 10 Octomvrie şi vor continua până la 15 Noemvrie. Pentru aceştia proxima sesiunea de examene va fi la finele lunei Ianuarie. La 16 Noemvrie vor continua cursurile cu materiile din anul II. şi III. Studenţii vor fi admişi la cursuri numai în baza unei declaraţii scrise, că vor respecta legile, regulamentele şi toate dispoziţiile luate de autoritatea şcolară. Bursierii din anul III. nu vor putea sta în cămin, decât până la 10 Octomvrie. Vor beneficia de favorul avut. Dintre bursierii anului I. şi II. vor fi reprimiţi în Cămin numai aceia care au avut frecventare regulată şi purtare bună. Acordarea bursei pentru intervalul de timp dela finele sesiunei de examene din Ianuarie şi până la finele anului şcolar va fi condiţionată de rezultatul examenelor.

Inscrierea studenţilor. Se pot înscrie absolvenţii liceelor şi ai şcoalelor sup. de comerţ în urma trecerii unui examen de admitere. Cererea pentru admitere la acest examen se va înainta dela 15—30 Septemvrie. Tot în acest interval de timp se vor înainta şi cererile pentru burse.

Se înscriu în primul rând Românii. Supuşii srteini şi cei fără nici o protecţie se primesc în limita locurilor disponibile.

In cererea pentru admiterea la examenul de admitere se va menţiona şcoala absolvită, cetăţenia, confesiunea, naţionalitatea şi etatea. Examenele de admitere vor avea loc dela 1—5 Octomvrie, şi se vor da prin probe generale asupra limbei, geografiei şi istoriei române şi asupra matematicelor. Inscrierea va avea loc dela 5—10 Octomvrie numai în baza trecerii examenului de admitere şi în baza următoarelor documente în original: 1. certificat de absolvirea liceului sau a şcoalei sup. de comerţ. 2. Certificat de naştere dela autoritatea civilă. 3. Certificat de cetăţenie. 4. Certificat despre starea sanitară şi 5. declaraţia scrisă că va respecta legile, regulamentele şi dispoziţiile, ce le va lua autoritatea şcolară.

Primirea în Cămine, se va face în baza unui concurs, care va avea loc tot în timpul dela 1—5 Octomvrie pentru admitere la acest concurs vor fi însoţite pe lângă documentele cerute la înscriere şi de un certificat despre starea materială a părinţilor. Materiile de concurs vor fi aceleaş ca şi pentru examenul de admitere. Studenţii cari ocupă funcţiuni publice sau private, vor prezenta o dovadă despre salariul lor. La 15 Februarie 1924 va avea loc un nou concurs pentru absolvenţii bursieri ai anului II. şi III.

Ştiri din Banat

Un profesor insultat

Timişoara. — Profesorul Carol Schöberl dela Şcoala de Arte şi Meserii din localitate a fost grav insultat zilele trecute de către cinci elevi din cl. V a acestei şcoli.

Elevii pogresivi au fost reţinuţi peste termenul cuvenit, câteva zile, spre a termina unele lucrări în atelierul condus de d-l profesor Schörberl. Cum elevii nu prea erau dispuşi să rămână la lucru în timpul vacanţelor, s'au adresat d-lui dir. reg. al învăţământului, cerându-i să le facă dreptate. La direcţiunea regională au mers şi elevii şi profesorul. Intorcându-se de acolo s'au luat la ceartă, elevii cerând să le schimbe nota suficient în eminent — nota ce, după dânşii, li se cuvenea.

Profesorul a refuzat să îndeplinească această dorinţă a elevilor. Cearta devenea din acest moment tot mai violentă, iar la un moment dat elevii au tăbărât asupra profesorului, lovindu-l de mai multe ori.

Directorul şcoalei, d-l Liuba, care de prezent se găseşte în vilegiatură la Sălişte, a fost înştiinţat telegrafic. Paralel cu aceasta s'a pornit o anchetă.

Iubileu

Societatea pompierilor din Băile Buziaş şi-a serbat în ziua de 15 Iulie l. c. 40 de ani de existenţă.

GRATIS

primeşte o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

FABRICA DE BERE

DREHER-HAGGENMACHER

SOC. ANONIMA ORADIA-MARE

2904

Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica

DREHER-HAGGENMACHER

Viaţa culturală în Zălau

Reprezentaţii teatrale — Constituirea noului despărţământ al Astrel — Infiinţarea unei biblioteci populare şi unui muzeu

Zilele de 29 Iunie şi 7 Iulie nu numai că vor rămânea neşterse în amintirea Românilor din orăşelul retras dela poalele Meşeşului, dar sperăm să formeze şi începutul unei epoci de viaţă culturală românească mai vie, mai intenzivă.

In ziua de 29 Iunie am avut fericirea şi noi Românii din acest ţinut de margină să mai gustăm din farmecul artei naţionale la noi acasă. Trupa V. Bulandra dela Teatrul Regina Maria din Bucureşti s'a abătut şi pe plaiurile noastre, dându-ne din ce are geniul românesc mai frumos ca artă dramatică „Năpasta“ nemuritorului I. L. Caragiale şi comedia de actualitate „Nevasta lui Cerceluş“. Sala teatrului orăşenesc destul de spaţioasă, deşi suntem puţini români în acest orăşel, a fost plină mulţumită intelectualilor din împrejurimi cari n'au cruţat nici timp, nici oboseală, nici bani pentru aşi adăpa sufletul setos de adevărata artă.

Dragostea faţă de preoţii artei naţionale s'a manifestat nu numai prin faptul că cu o mică escepţiune am alergat cu toţii mic şi mare să-i ascultăm, dar ne-a făcut să gustăm şi fericirea de a-i avea după reprezentaţie în mijlocul nostru la o mică agapă.

Ziua de 7 Iulie a fost mai bogată în acţiuni şi roade culturale. In aceasta zi s'a înfiinţat noul despărţământ al Astrei, s'a pus bază unei biblioteci şi unui muzeu etnografic în oraşul nostru.

Reprezentantul ministrului de culte şi arte, Domnul Zenovie Pâclişanu, distinsul istoric şi membru al Academiei Române, şi domnul Ţigara Samurcaş profesor universitar, întemeietorul Muzeului Etnografic Regnicolar din Bucureşti împreună cu artiştii dela Teatrul Naţional din Capitală au venit să asiste la sărbătoarea noastră culturală şi să ne dea îndemn şi sfaturi.

După masă conform programei, după ce se constată, că pe lângă membrii vechi ai Astrei s'au mai înscris 3 membri fondatori, 22 membri pe viaţă şi 22 membri ordinari se constituie noul despărţământ cu sediul în Zălau şi se alege comitetul în persoanele domnilor Dr. Nicodim Cristea, primarul oraşului Zălau ca director, Nicolae Nistor subrevizor şcolar ca secretar, Dr. Dumitru Mureşan, consilier financiar ca cassier, Vasile Timbuşiu profesor ca bibliotecar, membri fondatori şi pe viaţă şi 6 membri aleşi.

Cu această ocaziune Zenovie Pâclişanu dăruieşte pentru biblioteca centrală a despărţământului un număr însemnat de cărţi literare şi ştiinţifice.

Seara dl profesor universitar, Ţigara Samurcaş a ţinut în Testrul orăşenesc o conferinţă cu proecţiuni despre arta naţională. Rând pe rând defilau pe pânză icoanele atât de dragi tuturora şi curgeau cuvintele simţite ale distinsului profesor. Conferinţă doamna Sachideanu şi dnii Sahideanu şi Baldovin artişti dela Teatrul naţional din Bucureşti, şi cântăreaţa noastră dşoara Lia Murăşan ne-au delectat cu declamări de poezii eroice naţionale şi cu doine îndelung aplaudate.

Dl Ţigara Samurcaş stăpânit de impresia fermecătoare a portului văzut la poporul din aceste părţi propune înfiinţarea unui muzeu etnografic şi face primul pas pentru realizarea lui donând suma începătoare de 5000 Lei.

După producţiune distinşii oaspeţi cari au venit să ne îmbărbăteze la muncă, au petrecut câteva ore în mijlocul nostru şi la voie bună.

Carti, reviste romanesti,
franceze, germana, etc.,
hartie, articole de birou, masini de scris
confecţie de hârtie şi împrimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia LEPAGE CLUJ.
Cereţi cataloge lista şi ofert. 2744-4

DELA PRIMĂRIA ORAŞULUI CLUJ

Nr. 2967—1923. Pres.

CONCURS.

Noi primarul oraşului municipal Cluj, publicam concurs pentru ocuparea postului vacant de consilier financiar dela Consiliul acestui oraş.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitaţi să-şi înainteze cererile provăzute cu documentele necesare conform art. 28 a Normelor de salarizare cuprinse în Gazeta Oficiala No. 69-70—1919. până la 30 Iulie 1923 inclusiv, Consiliul orăşenesc.

Cualificaţia recerută pentru postul acesta este cea prevăzută în §. 3. resp. 5. a art. de legei: 1883, recerându-se totodata şi îndeplinirea condiţiunilor prevăzute in art. 9. a Stutului oraşenesc No. 4780—1921. Pres.

Cluj, la 14 Iulie 1923.

Primar:

2946 *Dr. Utalea* m. p.

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé
Mai eftin ca la alți!
2725—1
Incercați și vă veți convinge
Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Infrățirea Română-Secuiască

Activitatea patriotică a Prefectului de Ciuc — Secuii apreciază egalitatea și fraternitatea oferită de concetățenii români — Acțiunea dă rezultate fericite pentru armonia în popor

Recunoaștem că în orice acțiune, mai ales în cele cu caracter de înaltă înțelegere, e strict necesar ca omul să aibă sufletul, concepția clară, tact și energia pe care odă însăși crezul care'l conduce în acea acțiune. Județul Ciuc, populat în majoritate de secui, a avut norocul ca, de un an să aibă în fruntea sa un prefect care și-a dat seama cât de păgubitoare e atitudinea pătimașă și cât de binefăcătoare e înțelegerea frățiască și dreptatea în ad-ție. Loial, convins de misiunea sa, dl Prefect Ștefan Spătaru, de la început, primit cu încredere unanimă, atât de români cât și de intelectualii secui, a căutat a dovedi, în popor, acest crez al său.

Funcționar de carieră, harnic și cu simțul răspunderii, dl Spătaru a găsit în funcțiunea de prefect ocaziunea de a propaga armonia și încrederea în Stat, Coroană și adție. Secuimea l-a înțeles și a răspuns cu sinceritate la acest pas de înfrățire. La adunările poporale, țărănimea săcuiască își manifestă tot mai puternic această încredere și iubire de frate către poporul român.

Ultimele conveniri poporale, din Ciuc, au făcut, pe deplin, această dovadă. Am asistat la una din aceste manifestațiuni în comuna pur săculască „Susenii". A fost emoționată adunarea Respect și încredere în adția țării; iubire reciprocă, în adevăratul înțeles al cuvântului, între populația săcuiască și reprezentantul guvernului în județ. Cuvântarea însuflețită a prefectului a fost întâmpinată de poporul săcuiesc cu urale și mulțumire. I s'a răspuns de intelectuali: preoți, profesori și de fruntași săteni, aclamând Casa Regală română, asigurând Statul de credința și devotamentul secuilor pentru Patria Comună și de iubire către omul sincer și real prieten al poporului, pe care guvernul l-a ales așa de înțelept în persoana dlui Prefect Spătariu.

La banchetul oferit de preotul Gașpar Iohan, din Suseni, în cinstea prefectului, s'a cuvântat frumos și cu înțelepciune de către dl dr Părinte Gașpar Iohan, dl Protopop dr. Szabo, dr Mihaly Iosif, dr Elekes Marton, Profesor pensionist G șpar, Hodor (prefect Brașov) Grigorescu (Consilier Ministerul) Preot dr Gordo din Valea Strâmbă, Preotul din Chileui, al cărui nume îmi scapă. A răspuns în cuvinte calde, cu asigurările celor mai frățești sentimente, dl Prefect Ștefan Spătariu, cerând, încă odată, ca minoritățile să judece faptele, nu intriga și agitația, care numai bine nu le pot aduce, deși pe secui îi consider „frați de cruce" ai românilor, după cum au dovedit, prin fapte și ei, în decursul trecutului nostru istoric. Închină pentru Preotul dr Gașpar Iohan, care a înțeles acest apostolat al armoniei sociale în cadrul intereselor de stat unitar pentru parlamentarii ținutului în cap cu dl Profesor Bogdan.

De aci prefectul cu suita s'a dus în altă comună Săcuiască „Ditrou", unde era așteptat de popor.

Cinste acestui luptător, de adâncă înțelegere a situației și conștient de misiune sa.

Cinste poporului săcuiesc, care lepădându-se de tot ce e rău, s'apropie de interesele patriei în serviciul căreia lucrează leal, înfăptuind prin aceasta consolidarea sufletească, de care toți locuitorii țării avem nevoe, pentru desvoltarea tuturora.

Convorbind cu dl Prefect, dsa ne-a arătat mulțumirea, fără rezerve, de „secuii săi", cu care conviețuește și se împacă de minune, apreciându-i ca buni cetățeni, credincioși țării și devotați Dinastiei Domnitoare.

Coresp.

Audiența dlui Vintilă Brătianu la Millerand.

O telegramă din paris anunță că dl Vintilă I. Brătianu, ministrul de finanțe al României, a fost primit în audiență de dl Millerand, președintele Republicei franceze.

Aducem pe această cale simcerele noastre mulțumite pentru codoleanțele exprimate din partea instituțiilor culturale, financiare și a particularilor, în scris și cu grai viu, din prilegul morții regretatului nostru soț, tată, socru, unchiu, etc. *Nicolae Petra-Petrescu.* Familiile *Petra-Petrescu* și *Candrea. Sibiiu,*

Congresul învățătorilor.

Ziua a II.

Congresul general al învățătorilor își continuă ședințele.

S'au discutat diferite chestiuni în legătură cu activitatea învățătorilor și măsurile necesare pentru ca munca lor să fie cât mai fecundă în rezultate.

S'a hotărât să se ceară autorităților școlare statificarea tuturor școlilor confesionale.

Deasemeni s'au discutat chestiunea salarizării corpului didactic primar, chestiunea împroprietăririi învățătorilor și chestiunea studiilor universitare pentru învățători.

S'a cerut reducerea de 75 la sută pe C. F. R. și N. F. R., sporirea pensiilor și suprimarea limitei de vârstă pentru tinerii cari intră in învățământ înainte de majorat. Congresul a admis aceste propuneri.

Un incident regretabil a fost provocat de țărăniștii d-lui Mihalache, cari n'au înțeles să vină desbrăcați de pasiunile și interesele politice la un congres care are misiunea să rezolve chestiuni de interes general al culturii și de interes profesional,

Situația la Lausanne Pare a se îmbunătăți

O notă a aliaților către delegațiunea turcească

— Comunicatul oficial turc —

Paris. — „Le Temps" anunță din Lausanne că situația nu este excepțional de încordată. Delegația britanică își manifestă intenția de a nu rupe în nici un caz tratativele.

*

Lausanne. — Aliații vor lua oficial și solidar poziție față de dificultățile pendinte, trimițând turcilor o notă permițând reînceperea conversațiunilor.

*

Lausanne. — Un comunicat oficial turc adresat presei făcând probabil aluzie la pretinsul conflict în chestia petrolului din Mosul, declară cu privire la întreruperea tratativelor că delegația turcă nu a primit până acum semnarea unui acord și adaugă că dificultățile actuale provin din ciocnirea intereselor antagoniste în prezență, pe care delegația otomană nu le poate împăca.

Aplicarea reformei agrare în Ardeal

Improprietărirea locuitorilor din Cornești jud. Hunedoara

Strălucita primire făcută d-lui ministru Alex. Constantinescu. — Festivitatea împroprietărirei dela Cornești. — Cuvântările. — Tăiere primei brazde. Hora. — Banchetul

Continându-și drumul ministrul agriculturei dl Alex. Constantinescu a luat parte, deși bolnav, la solemnitatea împroprietăririi sătenilor din comuna Cornești, județul Hunedoara.

Și aci ca pretutindeni în Ardeal s'a făcut dlui Ministru Constantinescu aceiași primire grandioasă. Țăranii au eșit cu mic cu mare înaintea ministrului.

La solemnitatea împroprietăririi dela Cornești au luat parte pe lângă dl Alex. Constantinescu, dnii Th. Cipăianu, Emil Petrini, C. Bursan, deputat, Popovici, senator, Dubleș prefectul Hunedoarei, N. Episcopescu și un mare număr de intelectuali din Deva, Hunedoara, Hațeg.

Solemnitatea începe cu un serviciu divin oficiat de 6 preoți după care au urmat cuvântările.

Preotul din Tusuca, Ilarie Moldovan arată într'o caldă cuvântare în ce constă marea operă o împroprietărirei, mulțumește dlui Alex. Constantinescu pentru că a onorat această solemnitate cu prezența sa și termină îndemnând țăranii la muncă.

Dl Senator Popovici în numele poporului mulțumește dlui Ministru pentru pământul care a ajuns azi, prin dsa, în mâna aceiora care-l muncesc.

Dl Deputat C. Bursan, în numele dlui P. Gârbovicianu, deputatul circumscripției rostește o însuflețită cuvântare arătând cum promisiunile făcute anul trecut țăranilor s'au înfaptuit întocmai.

Dl Alex. Constantinescu miuistrul agriculturei, răspuude mulțumind tuturor pentru cuvintele ce i s'au adresat și îndeamnă țăranii să-și muncească pământul cu râvnă și cu cinste spre binele lor și al țării.

După această cuvântare dl Judecător președintele comisiunei județene de împroprietărire dă citire hotărârei prin care toți țăranii îndreptățiți din comuna Cernoți sunt împroprietăriți.

Urmează tăierea primei brazde într'o însuflețire generală.

Festivitatea se termină cu o horă impunătoare. A avut loc apoi a masă comună.

In atenția domnului prefect al poliției

Ce se petrece la varietul „Biasini"

Atragem atenția domnului prefect de poliție asupra scandalului care se petrece la Teatrul de varietăți „Biazini", unde în fiecare seară programul este aproape în întregime unguresc.

Este o sfidare a cărei toleranță pare a fi explicată numai prin faptul că actualul patron este un fost polițist care se bucură incă de prietenia foștilor săi colegi care astăzi au rolul să-l controleze. Dar este mai ales o flagrantă călcare o regulamentului, care prevede ca toate teatrele de varietăți să aibă cel puțin 50 la sută numere românești.

Denunțând acest fapt rugăm și pe dl procuror llea care știm că are misiunea de cenzor în această materie, să vadă ce se petrece în acest local unde se desprețuiesc dispozițiunile categorice ale legei care obligă pe patroni de varieteuri să aibă în program numere românești.

In ciuda vigilenței organelor noastre polițienești, scandalul dela Biazini a luat proporții și în ce privește prețurile consumațiilor de asemeni se nesocotește cu totul ora de închidere a localului.

Avem însă toată încrederea că d. Prefect de Poliție, luând act de cele ce arătăm aici, va lua imediat măsurile necesare pentru a nu fi siliți să revenim.

Citiți „Infrățirea"

?UTAU PNLR?

Cel mai nou tratament al sifilisului
cu
„TREPOL“
si „NEO-TREPOL“ peparat cu baza de bismuth

Introdus de D-rii Saserac şi Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris.
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris
Autorizat de Direcţiunea Generală a Servic. Sani ar Român
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecţiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite şi sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL“ şi „NEO-TREPOL“ recidivele sunt excluse.

Reprezentanţi generali pentru toată România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI“ S. A.

Bucuresti B-dul Domniţei No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii şi drogherii. 2876

UNIVERSITATEA DIN CLUJ FACULTATEA DE MEDICINĂ

No. 2691—922—23.

AVIZ

Decanatul Facultăţii de Medicină şi Farmacie din Cluj, aduce la cunoştinţa studenţilor, următoarele:

1. Inscrierile la Facultate pentru anul I-iu se vor face în conformitate cu regiementul, dela 20 Septembrie până la 1 Octombrie. Inscrierile se vor face în mod provizoriu: înmatriculaţi definitiv vor fi numai acei studenţi, cari vor trece examenul de admitere fixat pentru zilele de 1—15 Octombrie. Examenul de admitere pentru studenţii în Medicină constă din materiile: Limba şi literatura română, istoria românilor, geografia României, anatomie umană, fiziologia omului şi ştiinţele naturale (după programul liceelor din .ultimi ani).

Studenţii farmacisti, vor trece examenul de finea practicei farmaceutice conform regulamentului, având a da în plus examen la materiile: Limba şi literatura română, istoria românilor şi geografia României. Examenul la acestea trei materii se va trece la intrarea în Facultate, intre 1—15 Octombrie.

2. Studenţii cari în anul şcolor 1922—923. au fost înscrişi la Facultatea de Medicină şi Farmaciei din Cluj, vor trebui se urmeze cursurile pentru complectarea semestrului al II-lea 1922—923. după cum urmează:

a) Anul I'iu medicină, va începe disecţiile la 1 Septembrie.

b) Cursurile şi lucrările pentru toţi ceilalţi ani, vor începe la 1 Octombrie şi vor dura până la 15 Noembrie. Zilele de 15 Noembrie până la 1 Decembrie sunt rezervate pentru trecerea examenelor de finea de an (farmacie) şi doctorate (medicină). O altă sesiune (extraordinară s'au de corigenţă) nu se mai dă şi studenţii cari nu vor putea trece examenele în aceasta sesiune, vor repeta anii respectivi.

La cursurile de complectare vor lua parte numai studenţii cari în anul şcolar 1922—23. au urmat la Cluj.

Anul şcolar 1923—24. va începe, pentru anul I-iu de medicină şi farmacie la 15 Octombrie, iar pentru anii II., III. de farmacie, II., III., IV. şi V. de medicină la 1 Decembrie 1923.

Cluj, la 14 Iulie 1923. 2945

Decan: Secretar:

ss. *Dr. Urechia.* *Oprea*

Cea mai fina crema pentru ghete

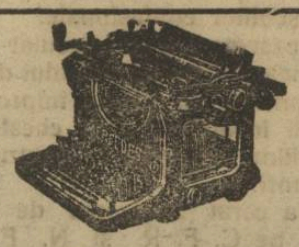
Cele mai bune maşini de scris şi accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

Gratis **Gratis**
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării şi albituri
Gratis 2880 **Gratis**

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii
Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL**, PIATRA-N. 2819-4

PRIMĂRIE ORAŞULUI TIMIŞOARA

Publicatiune.

Se aduce la cunostiţa D-lor antreprenori de lucrări publice că în ziua de 20 August a. c. ora 11 se va ţine la această Primărie in Cancelarie serviciului economic uşa Nr. 28 o licitaţie publică cu termen scurt pentru darea în intreprindere a lucrărilor pentru reclădirea sălilor Teatrului din Timişoare, cari ua ars şi anexelor lor, al cărui cost după deviz se ridică la suma de aproximativ 10.000,000 (zecemilioane) Lei.

Licitaţiunea se va ţine conform cu legea contabilităţei Statului şi cu Condiţiunile Generale pentru Intreprinderi de Lucrări Publice.

Ca să fie admisi să concureze la această lucrare amatorii trebue hă probeze că sunt Inginari sau Arhitecţi Antreprenori de clădiri, bine reputaţi, cărora li s'au recunoscut calitatea de buni constructori şi cari justifică prin acte sau cartificate autentice emanate dela autorităţile publice, că dela 1910. incoace au executat în ţară lucrări publice de aceiaşi importanţă in mod conştiincios şi satisfăcător.

Concurenţii cari îndeplinesc condiţiunile cerute de lege şi de regulamentele de construcţiuni, vor trebui să prezinte odată cu oferte şi o garanţie provizorie de 4% asupra valorei lucrărilor din deviz adică de Lei 400,000 în numerar sau efecte de Stat, cuprinse in recepisa Cassei de Depuneri sau oricărai Administraţiuni Financiare, care se va depune la Primăria Timişoara in ziua licitaţiei.

Se poate vedea la Primăria Oraşului Timişoara, serviciul technic în fiecare zi de lucru în intervalul dela 10 Iulie la 9 August a. c. orele 11—13 întreg dosarul licitaţiei compus din 1) Deviz, 2) Seria de preţuri 3) Condiţiunile generale, 4) Condiţiunile speciale, 5) Caetul de sarcine, 6) Contractul tip, 7) Proectul.

Dela Primăria Oraşului Timişoara la 10 Iulie 1923.

2947 *Dr. Georgevici*
primar.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

2747-4 **Toate automobilele**
pot face economie de benzină şi cauciucuri cruţând şi maşina.
Informaţiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

Dinţi sănătoşi, dă
Pasta de dinţi **ELIDA**
Apa de gură **ELIDA**

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparaţiuni de Automobile executa ori ce lucrari in metal.
Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 848 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI Joi 19 Iulie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 18

R CLUJ 1. 1598

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Un răspuns pentru „Temesvári Hirlap"

I.

Liga drepturilor omului —

După ziarele maghiare din Cluj, vine acum și „Temesvári Hirlap" să se ocupe de articolul nostru în care, vorbind despre „Liga drepturilor omului" și știind cine sunt inițiatorii, încercam să arătăm cam cari vor fi *oamenii* cari, dela prima chemare, se vor repezi să se înscrie în această Ligă. Pe o pagină întreagă, „Temesvári Hirlap" se miră de lipsa noastră de entuziasm față de inițiativa unor „democrați cunoscuți" ca dnii *Mille* și *Costaforu*, iar la urmă, reproducându-ne articolul și relevând cinismul de care am dat dovadă când am ales pentru ziarul nostru numele atrăgător de „Infrățirea", se crede îndreptățit să ne denunțe opiniei publice din Ardeal ca pe cei mai ireductibili dușmani ai mult doritei apropieri dintre români și minorități.

Fiindcă așa de rar ne întâlnim în discuții cu confratele maghiar din Timișoara, primim cu plăcere obligația de a-i da un răspuns.

Este adevărat că niciodată nu ne-am lăsat cuprinși de entuziasm în fața diferitelor inițiative luate de „cunoscuții democrați" cari sunt dnii Mille și Costaforu. Și aceasta, — să nu se mire confratele — tocmai pentrucă avem de a face cu niște „democrați cunoscuți". Când cineva începe să fie „democrat", — aceasta poate să însemne ceva; dar când cineva ajunge să fie „democrat cunoscut", — atunci lucrul nu mai are nici o importanță. Căci pentru „democrații cunoscuți", democrația e *o profesie* fără să mai fie și o *credință*. Și dacă cumva confratelui din Timișoara îi plac adevărurile exprimate în formă paradoxală, îi putem spune că cei mai răi slujitori ai democrației sunt tocmai oamenii cari și-au făcut o profesie din a fi democrați, — adică: *„democrații cunoscuți"*.

Aceștia sînt ca niște popi ai democrației pentru cari, din tot ce-a fost la început sinceritate, credință și avânt, n'a mai rămas la urmă de cât *profesiunea* redusă la păstrarea formelor și la practicarea ritualului consacrat. Ori câte inițiative s'ar lua prin urmare de către acești democrați de profesie, democrația noastră nu va sta nici mai bine nici mai rău de cum stă astăzi. Ba îți vine chiar să crezi că tocmai numărul din ce în ce mai mare al democraților de profesie e o dovadă că democrația noastră nu e înconjurată de nici o primejdie și că inițiativele care se tot ieau în numele ei nu sînt de cât actele unor oameni pentru cari democrația se înfățișează de mult ca o meserie din cele mai lucrative.

Căci dacă democrația ar fi într'adevăr încercuită de dușmani și dacă orice inițiativă cu caracter democratic n'ar putea fi luată decât trebuind să înfrunți multe și grozave primejdii, atunci, fie sigur confratele, am avea mai puțini democrați de profesie și, în schimb, am avea mai mulți oameni de credință și sacrificiu. Să se arate numai în zare o primejdie cât de mică pentru democrația română, și cei dintâi cari s'ar face nevăzuți ar fi tocmai democrații de profesie.

Stătuim deci pe confratele din Timișoara să-și mai domolească puțin entuziasmul când e vorba de a aprecia noua inițiativă democratică a dlor Mille și Costaforu. Deoichiați în vechiul Regat, acești doui profesioniști ai democrației încearcă să caute naivi în ținutul încă neexploatat al Ardealului.

Cât despre „Liga Drepturilor Omului," suntem și noi de părerea dlui Iorga: că, adică, întâi să căutăm a fi *oameni de omenie*, și drepturile noastre s'ar apăra atunci și fără nici-o Ligă, ci numai prin simplul fapt al *omeniei*.

Inscripții

Pe urmele lui Bela Kuhn

Se spune că Bela Kuhn a organizat în Rusia o revoluție împotriva sovietelor. Nu pentru a răsturna regimul comunist ci dimpotrivă pentru a-l menține în starea lui primordială. Precum se știe comisarii poporului, văzând că n'o mai nimeresc cu statul lor ideal, au început să vireze ușor spre dreapta. Și tocmai împotriva acestui lucru s'a ridicat Bela Kuhn. Deci iată-l mai comunist decât Trotzky.

Revoluția fostului președinte al republicei ungare n'a reușit însă și nefericitul Bela Kuhn a fost pus sub urmărire. De teamă să nu simtă ca sutele de mii de condamnați ai săi funia împrejurul gâtului, intransigentul comunist s'a făcut nevăzut. O telegramă recentă anunță că ar fi sosit în România. Autcritățile desmint știrea.

Să admitem însă că lucrul ar putea fi adevărat.

Că adică dictatorul roșu al maghiarilor să fi isbutit a trece Nistrul. Cine oare l'ar putea primi pe acest aventurier? Statul! s'ar putea răspunde, — pe baza dreptului ginților. O cutumă înveterată i-ar opri extrădarea ca oricărui delicuent politic. Ce-am putea să facem atunci cu tovul unguresc? Căci a-l lăsa în libertate ar fi extrem de periculos.

Însă Bela Kuhn n'ar imita câtuși de puțin pe Napoleon. Nu s'ar prezenta el, Doamne ferește, de bună voie, dlui general Nicoleanu. Cine știe prin ce subsol comunist din București și-ar găsi adăpost. Și plictisit de inactivitate, n'ar face purici prea mulți pela noi.

Mai rămâne însă o întrebare. Oare l'ar primi comuniștii noștri pe acest adversar al lui Lenin? Sunt comuniștii noștri, la fel cu Bela Kuhn mai comuniști decât Lenin? Ar fi interesant de văzut ce mută ar face Moscovicii și Cristeștii noștri, ca și cei ai celorlalte țări europene, când s'ar pomeni cu Lenin, cu Trotzky și cu Cicerin trecând cu Rusiu cu tot în tabăra trădătorilor de socialiști. Viitorul ne rezervă surprize amuzante.

Impotriva luxului

De multeori istoria ne-a povestit despre țări ajunse pe marginea prăpastie, despre cetăți sbătându-se în ghiarele foametei, ale molimelor, ale marilor dezastre.

Atunci s'a văzut un lucru minunat, un lucru pe care istoria îl povestește cu multă mândrie. Femeile cetății sau ale țării îngenunchiate de nevoi își adunau ca la uu semn podoabele lor frumoase, economiile lor ascunse pentru vremuri grele, gătelile lor scumpe și tot ceia ce găseau că e de prisos vieței de toate zilele. Și toate acestea se adunau în tezaurul statului, care îmbogățit deoaată cu avuție neașteptat de mare scăpa de pecingenea creditorilor și răsuflând liber își își îndrepta ruinele, își umplea hambarele și pornea iarăși pe drumul prosperității.

Aceste mărturii ale frumosului trecut, cu minunate pilde de ahnegație și de jertfe, mi-a venit în minte, cetind călduросul apel al Asociațiunei morale a femeilor intelectuale române. Apel către toate femeile române, împotriva luxului nefolositor.

O, nu se cere nici o podoabă, nici o economie. Toată lumea își poate păstra ceia ce are și poate să se poarte cum îi va plăcea. Numai, câtva timp de aci înainte, să înceteze ori ce cheltuială de pură plăcere, ori ce cumpărătură de obiecte inutile, venite de peste graniță:

„Dacă toate femeile cu suflet, ar fi pătrunse de nenorocirea ce ne pândește gospodăriile și țara noastră și s'ar abține un timp de 4—5 luni dela ori ce cumpărături de lux, importul de obiecte de lux, nu s'ar mai face și viața și-ar relua cursul normal de dinainte de războiu".

Și mai departe, după ce amintește de cei opt sute mii de morți ai războiului, apelul continuă: „Românce, suportave-ți voi blestemul fiilor și fiicelor voastre, cărora le veți lăsa moștenire o țară amanetată streinilor și un trai mai greu decât blestemul și aceasta pentru că voi ați vroit să treceți prin lume înfășurate în mătăsuri și blănuri?"

Altădată femeile române dădeau tot ce aveau pentru salvarea patriei. Oare femeile românce nu-și vor putea impune nici măcar hotărârea de a-și economisi câteva luni propriul lor ban, în vederea aceluiași scop înălțător?

De aceia trebuie că inimoasele lui redactoare să nu se mulțumească numai cu apelul. Ele trebuie să pornească și pe calea faptelor, supraveghind la îndeplinirea celor cuprinse într'ânsul, arătând pe calea publicității pildele bune și înfierând pe cele rele.

Și nu credem să nu se găsească cineva care să nu le dea concursul cu cea mai largă mărinimie.

Desarmarea navală

Camera franceză a ratificat acordul dela Waschington, relativ la limitarea armamentelor navale

In urma cererei guvernului, Camera franceză a ratificat tratatul încheiat la 6 Februarie 1922 între Franța, Statele-Unite, Anglia, Italia și Japonia, relativ la limitarea armamentelor navale.

Acest acord care se încheie la 31 Decembrie 1936, limitează numai numărul vaselor cu tonaj mare (capital ships) al puterilor contractante.

Limita a fost fixată la 525000 tone pentru Statele-Unite și Anglia, 315000 tone pentru Japonia, 175000 tone pentru Franța și Italia.

A trebuit aproape un an și jumătate până ce guvernul și parlamentul francez și-au făcut cunoscut sentimentul lor asupra acestei probleme. Această temporizare n'a avut efecte favorabile în Statele-Unite, Anglia, Japonia, Italia, care au dat de mult cuvenita sancțiune tratatului. Ele chiar au avut aprecieri puțin măgulitoare pentru tăcerea Franței în această privință.

Pactul așa de solemn, de care depinde în mare parte pacea lumei își are istoria lui, cu amintiri neplăcute pentru Franța.

A doua zi după războiu situația navală a marilor puteri oferea un contrast profund față de cea din 1914.

Flota germană a lui Wilhelm II și a lui Tripitz nu mai exista. Ea se odihnea, în urma unei misterioase fatalități în rada dela Scapa-Flow.

Marina franceză, pe care sforțarea patriotică a Parlamentului și a unor miniștri ca Lanessan și Delcasse o adusese la rangul de mare putere în ajunul ostilităților, a ieșit din luptă, cu 6 dreadnaught-uri și cu o flotă ușoară, uzată și decimată.

Sforțarea navală, susținută e drept să se recunoască pentru salvarea comună, de Englezi, Americani și japonezi i-au adus pe aceștia stăpâni ai mării.

Totuși și această putere le era dăunătoare. Japonia, hotărâtă să-și asigure cu orice preț hegemonia în Extremul Orient, realiză în grabă programul său de 8—8 (8 superdreadnought-uri și 8 crucișătoare de luptă).

Statele-Unite și Anglia au neglijat Franța.

Statele-Unite, pe care războiul le-a dotat cu o imensă flotă comerciala, de 5-ori mai puternică decât cea dinaintea războiului erau angajate în construcția marelui program din 1916, care trebuia să le asigure o flotă egală măcar în mod numeric cu a Angliei, dar superioară ca tonaj, etate, armamentul marilor unități.

Anglia amenințată de a se vedea despoiată din gloriosul titlu, de stăpână a mărilor, s'a simțit condamnată de a nu-și putea menține supremația navală, căci ieșea din războiu, incapabilă de sforțările financiare ale Statelor-Unite.

Aceste necesități vitale, legate de obligațiunea Statelor Unite de a regula chestiunea Extremului Orient, de-a distruge germenii unui conflict imediat și fatal, au impus un acord între cele trei mari puteri maritime.

Astfel fiind situația, Franța nu se putea aștepta să joace rolul de mediatoare, într'o chestiune unde acordul între puterile mai sus citate intervenise fără participarea ei.

De aceia e explicabil pentru ce Franța a întârziat așa de mult cu ratificarea acordului, din cauza tratamentului la care a fost supusă de către prietenele sale aliate.

In expozeul făcut în numele comisiunei afacerilor străine, raportorul Guernier a demonstrat aceasta, în cuvintele nrmătoare: Franța și Italia s'au văzut puse în fața unui program a cărui discuțiune le-au fost refuzate, până când celelalte trei puteri n'au fost de acord între ele.

Proporția tonajului Franței de capital ships a fost calculată cu diplomație numai după numărul vaselor deja în serviciu, fără a se ține cont de situația maritimă de drept a Franței, așa cum rezultă din lungul și gloriosul său trecut naval, de întinderea coastelor sale și de situația sa mediteraniană și mondială.

Lordul Lee șeful delegațiunei engleze a încercat să desguste pe toate puterile navale de submarin. Numai el însă a fost de această părere.

Franța și-a conservat dreptul de a construi atâtea cât îi va trebui pentru apărarea coastelor și a coloniilor sale, de asemeni n'a acceptat nici o limitare în privința construirei crucișătoarelor ușoare și distrugătoare.

Au vorbit împotriva acordului de la Washington deputații Edouard Soulier, Jean le Cour Grandmaison, fost ofițer de marină, care a găsit că formula adoptată la conferința de la Washington tinde să reducă flota franceză, la o treime din cea engleză și egală cu cea italiană.

Răspunzând criticelor, ministrul de Marină Reiberti a arătat cele patru principii pe care se sprijină tratatul: 1 Limitarea tonajului global și individual al vaselor de prima linie. 2 Interzicerea de a pune în lucru timp de 10 ani a vaselor de prima linie, 3. Libertatea completă de construcție a vaselor mici, 4. Menținerea statului Quo ca bază navală în Oceanul Pacific.

Ratificând în esență acordul de la Washington, Franța a manifestat și cu această ocazie politica sa pacifică, în timp ce englezii, protagoniștii reducerei armamentelor navale construiesc două superdreadnoughturi, cele mai puternice și mai costisitoare din lume și se laudă cu o nouă unitate submarină, armată cu tunuri de 14 degete.

INFORMATII

— Dela resortul Agriculturii. Eri s'a prezentat la dl Petrini, directorul general al resortului de agricultură din Cluj o delegație de țărani din jud. Bihor. Delegații au cerut Dlui Petrini să intervină la București pentru o obține anularea contractelor de cumpărare de pământ, contracte pe care țaranii induși în eroare — le-a închirat cu vechii proprietari Contele Zichy și Panaitescu. Se știe că în baza acestor contracte țăranii au plătit cu câte 10—15000 lei iugărul de pământ foștilor proprietari.

— Pentru reînființarea oficiului de locuințe. Autoritățile locale au făcut noui intervenții pe lângă ministerul de interne în vederea reînființărei oficiului de locuințe.

— Locale. Ministerul de interne a aprobat hotărarea primăriei Cluj prin care toate căruțele și toți caii primăriei vor fi vânduți urmând să se cumpere automobile stropitoare și automobile curățitoare.

— Lucrările comisiunilor de impunere. Comisiunea pentru valorificarea caselor din Cluj în vederea impozitului pe avere și-a terminat lucrările și-n-a depus rapoartele la Administrația financiară.

— Edilitare. Primarul orașului dl Utalea ne-a declarat că are suficiente motive să creadă că terminarea reparărei tuturor străzilor Clujului va avea loc la finele lunei August. In vederea acestui fapt Dsa a și aprobat numărul lucrătorilor necesari.

— Recolta în județul Cojocna. După rapoartele sosite la consilieratul agricol al jud. Cojocna secerișul grâului și al secărei în anul acesta se va termina, în jud. Cojocna cam la finele lunei Iulie și începutul lunei August.

— Școlare. Inspectoratul școlar din Oradea-Mare aduce la cunoștința părinților următoarele:

1. Incepând cu 1 Septemvrie 1923 clasa I a școalelor sup. de comerț societare p. băieți și fete din Oradea-Mare, mai departe clasa I a școalei sup. de comerț de stat p. băieți din Ratu-Mare „va fi esclusiv românească".
2. In Satu-Mare se va deschide o școală profesională de fete gr. I. deocamdată cu 3 clase.
3. In Careii-Mari se va deschide liceu de stat p. băieți cu limba de propunere română, în acest an cu 5 clase.
4. In Șomcuta-Mare se va deschide un gimnaziu românești de stat cu 2 clase.

Noui deschideri de școli românești se vor publica la timpul său.

— Sedința „Astrei". Mâine Joi 19 Iulie orele 5 d. a. are loc la liceul „Regina Maria" ședința secțiunei Cluj a „Asociațiunei". Sunt rugați să ia parte atât comitetul cât și membrii fondatori și pe viață, având să hotărască chestiuni de o deosebită însemnătate.

— Congresul preoților reformați. Săptămâna trecută, a avut loc în Turda, congresul preoților reformați din întreaga Transilvanie. S'au discutat mai multe chestiuni de ordin profesional.

— Câți emigranți are Ungaria. după ultimele statistci, numărul emigranților unguri stabiliți provizoriu în alte state, atinge 30.000.

După statisticele noastre în România avem 5000 de emigranți unguri.

— Inapoierea A. S. R. Principesa Ileana. Din București se anunță că A. S. R. Principesa Ileana care se afla de mai mult timp în Atena (Grecia), Duminecă dimineața a sosit în capitală.

Iutel Babylonați încălțămintu Toți cismarii o pot!

— Instalarea noului prefect de Cojocna. Astăzi a sosit în Cluj dl Murășianu — noul prefect titular al jud. Cojocna dsa va fi instalat în noul post ce ocupă probabil Duminecă dimineața. Festivitatea instalărei va avea loc în sala de ședință a primăriei.

Dl Stefănescu, inspector general administrativ care a ținut locul de prefect ca delegat dela dimisionarea dlui Meteș până acum — își va relua în primire postul din București.

— Luați salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretutinden. 2777

— Accelerarea reformei agrare în Ardeal. Rezortul de agricultură din Cluj a fost înștințat că peste 10 zile vor sosi în Ardeal 24 de ingineri hotarnici angajați de ministerul de agricultură. Acești ingineri vor fi întrebuințați pentru efectuarea și accelerarea lucrărilor de aplicare a reformei agrare în Ardeal Ministrul de agricultură a trimis o circulară tuturor comisiunilor județene pentru aplicarea reformei agrare prin care se interzice acestor comisiuni de a mai aproba contractele de cumpărare de pământ, încheiate inte țărani și foștii proprietari — dacă lucrările de expropriere nu sunt terminate.

— Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63. 2862

— La cafeneaua „Metropol" în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

— Studențești. Cercul studenților Someșeni „G. Coșbuc" din Cluj, va aranja Joi (Prorocul Ilie) 2 August 1923, cu începutul la orele 9 seara, o serată dansantă, la băile de Sângeorzul român, în favorul fondului Cercului.

Intâmplări din Cluj

Furtul din str. Pata 117.

Eri noapte un enorm scandal a avut loc în str. Pata No 117, care s'a produs din urmatoarele cauze.

Pela orele două din noapte, dl Stefan Cocoșy proprietarul casei dela suszisa adresă, a fost sculat din somn de către pasările și porcii din curtea sa, cari în acel moment făceau un sgomot infernal. Ducându-se să vadă ce s'a întâmplat, a găsit doi indivizi cari tocmai băgase pasările în doi saci, iar pe cei doi porci ai săi îi mâna dela spate spre a-i scoate din curte.

Dând alarma în cel mai scurt timp întreg quartierul s'a strâns la casa păgubașului, însă până la sosirea ajutoarelor, cei doi hoți au reușit să dispară în întunericul nopței, bine înțeles fără a mai fura ceva.

Poliția face cercetări, pentru prinderea lor.

Copil rău

Femeia Elena But din Cal. Victoriei No. 71, a reclamat poliției pe fica sa Ileana, care în mai multe rânduri i-a furat din casă diferite obiecte și sume de bani, cu cari apoi a dispărut pentru mai multă vreme.

Duminică, din nou această fată a furat mamei sale suma de lei 560, apoi dispărând fără urmă. Poliția face cercetări pentru prinderea ei.

Scandalul din cârciuma „Pomul verde"

Luni seară un regretabil scandal a avut loc în cârciuma „Pomul verde" unde în acel timp la o masă se cinsteau doi vechi prieteni funcționarul de bancă N. M. și un sublocot. din Regt. 83 Inf., când intră un agent de poliție și atrase atenția funct. N. M. că ceia ce vorbește nu cadrează deloc cu situația lui socială. Atunci militarul, prietenul lui N. M. scandalizat de îndrăsneala polițistului se repede la el să-l bată. Polițistul ca prin minune a scăpat de furia sublocotenentului, luund-o apoi la fugă.

Prinderea unei hoațe

Comisariatul prim polițienesc, a reușit să aresteze pe servitoarea Maria Kiș, care acum două săptămâni a dispărut dela stăpânul său din str. Regina Maria, de unde mai întâi a furat obiecte casnice în valoare de mai multe mii lei.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Chestiunea bisericei din Sântimbru

Țipetele presei maghiare sunt neîntemeiate

„Ellenzék" și „Keleti Ujsag" se ocupă în numărul de ieri de biserica din Sântimbru, dând obișnuita alarmă în toate părțile. Această biserică va trece, cum am anunțat și noi, în folosința românilor din Sântimbru.

A fost o biserică părăsită. Inainte de asta cu vre-o cincsprezece ani, românii din aceia comună au cerut să se dea în folosință. Ei aveau numai o străveche biserică de bârne și credeau, că stăpânirea îi consideră și pe ei drept cetățeni ai statului, ca și pe maghiari. A fost pe vremuri biserică reformată, adevărat, — dar încă pe atunci nu mai era nici-un reformat în Sântimbru. Din Crăciun în Paști venia vre-un preot reformat, care făcea o scurtă slujbă în fața pereților goi, ca un prinos memoriei lui Ioan Huniade, care a ridicat pe vremuri biserica din banii statului, așadar și din banii românilor.

Cererea românilor a fost socotită drept o nemai pomenită îndrăzneală și preotul de pe atunci al Sântimbrului și-a auzit vorbe nu prea măgulitoare dela un membru al comisiunei monumentelor istorice, căruia îi comunicase dorința enoriașilor săi. Slujba românească ar fi fost o profenare pentru biserica unui Ioan Huniade.

In 1923 „Budapesti Hirlap" a pornit o acțiune în stil mare, pentru răscumpărarea unei moșii din Sântimbru. S'au făcut colecte în toată țara, în scopul, ca răscumpărându-se aceea moșie să se aducă coloniști unguri și astfel Sântimbrul să devină comună maghiară reformată. Episcopia reformată, a și așezat în comună un preot, care avea să primească pe noui enoriași ai bisericii Huniade. De atunci acest preot slujește pereților goi, pentrucă după isbucnirea răsboiului mondial nu mai putea fi vorbă de executarea măreților planuri de colonizare.

Ce s'a întâmplat așadar la Sântimbru? O biserică părăsită, fără enoriași, s'a dat în folosință locuitorilor comunei, cari nu au biserică. Ori — să vorbim mai lămurit, o biserică destinată viitorilor proprietari ai moșiei din Sântimbru s'a dat acelor viitori proprietari. Moșia grofească din acel sat, prin actul de dreptate socială săvârșit la 9 Iulie a trecut în proprietatea sătenilor români din Sântimbru. Dacă s'ar afla în Sântimbru și unguri, s'ar fi împărtășit și ei din moșie, dar, ce să-i facem, dacă Sântimbrul l'a lăsat Dumnezeu să fie sat românesc?

Ce zice însă „Ellenzek"? Zice că la Sântimbru s'a întâmplat un nemai-pomenit „scandal cultural". Iar „Keleti Ujság" adaogă, că exproprierea bisericei s'a făcut pe baza unor informații greșite și a unor date statistice false, după cari „în Sântimbru nu sunt reformați".

„Keleti Ujság" să ni-i arete. Să-i înșire cu numele. La urma urmelor, o coloană, ori chiar o pagină ar putea să jertfească în interesul marei cauze a maghiarimei. E bine doar să se știe: sunt reformați în Sântimbru, ori nu sunt? S'a luat biserica dela reformați, ori — s'a luat o biserică fără credincioși? Noi așa știm, că în Sântimbru nu sunt reformați, Știe „Keleti Ujság" și „Ellenzek" altcum? Să dovedească. A afirma ceva fără a dovedi, e totuși, o procedare cam criminală, ca să nu zicem necinstită.

Dar mai este și o altă lature a chestiunii. Ioan Huniade a fost catolic și biserica ce a ridicat-o a fost catolică. Cu toate că a ajuns în stăpânirea reformaților statul român nu le-ar lua-o, dacă ar exista în această comună reformați. Faptul, că biserica se dă în folosința Românilor din Sântimbru, cari întâmplător sunt catolici ca și întemeietorul bisericii, e un act de pietate față de memoria lui Ioan Huniade. Când a ridicat el acea biserică, n'a ridicat-o cu gândul să se facă în ea slujbe pereților goi, ci pentru-ca să se umple de credincioși. Dacă românul Ioan Huniade s'ar scula azi din momânt, ar face la fel, ar da biserica Românilor din Sântimbru.

„Patria" și ideile

sociologice ale papalității

„Patria" de Marți publică un articol cu titlul de: „Caritatea socială", cu privire la recenta scrisoare a lui Pius al XI' adresată la 27 Iunie cardinalului Gaspari, scrisoare care a provocat violente dezbateri în Camera franceză, voind să demonstreze cât de caritabile sunt ideile sociologice ale papalității.

Cu un lux de citațiuni, începând cu „Discours sur l'Histoire universelle", apoi din istoricul Ratti, din articolele ziarelor catolice și ajungând până la mistica creștină a lui Dostoiewski din „Frații Karamazov", eruditul autor al articolului vrea să ne arate cu orice preț că glasul actual al papei e un act social care nu poate răsuna în pustiu, un apel la caritatea socială între oameni, ca și între popoare.

Ca și altădată, când căuta să tragă cenușa peste turta bisericei unite căreia încearcă a-i face proseliți, „Patria" se simte obligată să apere diplomația fățarnică a Scaunului Papal, profitând de această scrisoare.

Numai că opera caritabilă a Papei nu e întâia oară când își desvăluește aspectele ei ascunse. Ea a edificat toată lumea europeană din timpul războiului mondial, când ținuta papei a fost fățiș favorabilă Puterilor Centrale.

Când pe câmpurile de bătălie, tunul secera nenumărate vieți omenești, când armata germană încotropea și devasta teritorii, Papa n'a găsit un cuvânt de protestare împotriva celor vinovați, ei a trecut cu vederea și întrebuințarea gazelor asfixiante neîncercând nici un demers împotriva repetatelor atrocități comise de trupele lui Wilhelm II-lea în Franța și Belgia.

Și dacă astfel stau lucrurile, cum mai poate avea Papa autoritatea morală de a interveni într'un conflict ca acel al Ruhrului? Cum se mai poate califica de „caritate socială" intervenția Papei pentru un popor care a aruncat mai zilele trecute bombe într'un tren cu soldați belgieni, care se reîntorceau la vatră.

Papa a abdicat de mult dela dreptul, de a interveni ca un apostol trimis al bisericei, în conflictele dintre popoare. Acțiunea sa de astăzi e în strânsă legătură cu vecinica simpatie pentru Germania. Un senator francez a spus chiar în zilele trecute într'o ședință a senatului că monseniorul Gaspari, care a transmis scrisoarea Papei „a jucat cartea Germaniei și a pierdut-o".

Insuși Poincaré, primul ministru francez, răspunzând în Camera franceză, interpelărilor relative la atitudinea guvernului față de această scrisoare, a declarat că Sfântul Scaun nu poate avea nici o acțiune asupra politicei interne sau externe a Franței prin susținerea unei teze destul de regretabile. „Asupra tezei franceze și laisce, eu n'am de primit lecții dela nimeni" a adăogat el.

Credem deci că oficiosul partidului național, ar fi făcut mai bine să treacă sub tăcere această scrisoare a Papei. care nu poate fi decât un element de propagandă în mâna dușmanilor noștri, afară numai dacă nu vrea să le facă un serviciu gratuit, ca să nu-și lasă din obiceiu,

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Inceputul sfârşitului

După grupările judeţene ţărăniste din vechiul regat, gruparea ţărănistă din întreg Banatul se desface de partidul d-lor Lupu şi Mihalache

Ceia ce am prevăzut de mult a început să se întâmple.

Toţi cei cari, amăgiţi de retorismul demagogic al dlor Mihalache şi Lupu, credeau că au găsit într'ânşii adevăraţii apostoli ai ţărănimei şi s'au grăbit să-i urmeze; nu ştiu cum să se desfacă acum mai repede de cei doi corifei ai ziarului „Aurora."

La început gruparea ţărănistă din Vâlcea, apoi rând pe rând micile organizaţii din Roman, Dolj, Romanaţi, Bacău, Tutova s'au desfăcut de comitetul central, recăpătându-şi libertatea de acţiune.

Şi iată, după atâtea lovituri crude încercate de către dnii Lupu şi Mihalache, o altă nouă şi mai puternică decât toate, se abate asupra celor doi agitatori rurali: întreaga grupare ţărănistă din Banat se desface de înjghebarea centrală, rămânând organizaţie ţărănistă bănăţeană separatistă, cum spune comunicatul şefului ei d. Romulus Damian.

Motivul îl lămureşte tot comunicatul; el priveşte pe domnii Mihalache şi Lupu „cari consideră partidul ţărănesc ca moşia lor proprie" şi cari n'au făcut altceva până acum decât să se străduiască la „propagarea unei idei în Banat, care duce la dictatură cu teroare şi la absolutism revoluţionar".

Cu alte cuvinte partidul „care va fi impus Suveranului prin voinţa poporului" a început să pârâie şi să se îmbucătăţească tocmai pe acolo, pe unde se spera mai mult în ajutorul „boborului suveran".

Cei doi conducători ai lui trebuie să fie consternaţi: consternaţi desigur în intimitatea lor sufletească, pentru că faţă de marele public demagogismul lor înnăscut nu-i va lăsa să-şi piardă optimismul sgomotos.

Ziua desamăgirilor definitive nu va întârzia însă să se arate, spulberând cu desăvârşire o biată legendă în care numai naivii mai cred.

Desvelirea monumentului din Poiana Sibiului

Solemnitatea a avut loc în prezenţa d-lui ministru I. G. Duca

Duminică 15 Iulie a avut loc în comuna Poiana Sibiului solemnitatea pentru desvelirea monumentului ridicat în amintirea celor 84 eroi căzuţi pentru patrie.

Au luat parte la această solemnitate d. I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, din partea guvernului, I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Ardealului, parlamentarii, d. Beu prefectnl judeţului Sibiu şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare din judeţ, precum şi un numeros public din oraşul Sibiu şi din împrejurimi.

La întrarea în comuna Poiana s'a făcut dlui ministru şi celorlalţi oaspeţi o entusiastă şi măreaţă primire de către săteni. Numeroşi flăcăi călări, pe cai frumoşi, împodobiţi cu panglici naţionale şi verdeaţă, au făcut front pe ambele părţi ale şoselei.

Primarul comunei, în numele sătenilor, a urat bună venire dlui ministru Duca, parlamentarilor şi reprezentanţilor autorităţilor civile şi militare. Oaspeţii au intrat apoi în sat în ovaţiunile nesfârşite ale locuitorilor.

Serviciul divin

I. P. S. S. Mitropolitul N. Bălan, înconjurat de un numeros cler din Sibiiu şi din localitate, a oficiat un serviciu divin în biserica comunei.

După aceea întreaga asistenţă, s'a dus în faţa şcoalei unde se află ridicat monumentul eroilor, ca o pildă vie de dragoste de ţară şi neam pentru tinerele generaţiuni.

Aci mitropolitul Bălan a oficiat un serviciu divin, după care s'a tras pânza ce învăluia monumentul, în aplauzele asistenţei.

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Ardealului

I. P. S. S. Mitropolitul Bălan a ţinut o frumoasă cuvântare în care a arătat jertfa făcută de eroi pentru mărirea patriei, precum şi însemnătatea acestui monument, simbol al vitejiei şi abnegaţiunei.

Inaltul Erarh roagă pe locuitori să aibă grije de văduvele şi orfanii rămaşi de pe urma acestoi eroi. Indeamnă poporul să păstreze credinţă marelui căpitan al oştilor, Regele Ferdinand şi Reginei Maria, sora răniţilor.

Alte cuvântări

D. Ilie Georgescu, dirigintele şcoalei, a vorbit în numele comitetului de iniţiativă pentru ridicarea monumentului, arătând cum a fost desăvârşită această operă de recunoştinţă pentru memoria celor ce şi-au apărat ţara cu vitejie.

Părintele Lupaş aduce elogii memoriei ostaşilor căzuţi în marele răsboi pentru desrobirea neamului şi mulţumeşte locuitorilor pentru frumoasa şi patriotica lor iniţiativă.

Cuvântarea d-lui ministru I. G. Duca

D-l I. G. Duca, ministru de externe, a ţinut o splendidă şi înălţătoare cuvântare. Spune că ia parte cu bucurie, ca reprezentant al guvernului, la această măreaţă şi pioasă solemnitate. In cuvinte emoţionate, d-l ministru Duca aduce prinosul de recunoştiinţă celor 84 de eroi din comuna Poiana, jertfiţi pentru mărirea patriei şi gloria neamului românesc. Monumentul acesta, închee d-l ministru în aplauzele entuziaste şi ovaţiunile mulţimei, va fi deapururi o pildă vie de datorie şi de abnegaţie, de iubire de neam şi de jertfă, pentru generaţiunile viitoare care se vor perinda în acest colţ al României întregite.

D-l ministru Duca a donat suma de 30.000 lei pentru şcoala şi biserica din Poiana.

Ministrul şi cu ceilalţi oaspeţi au plecat apoi la Sibiu conduşi până la marginea satului în urale de locuitori.

Scrisoridin Italia

Recolta agricolă. Asasinarea preş. camerei italiene.

Recolta agricolă a Italiei în acest an se consideră cu un optimism excepţional, că ar întrece media producţiunii din anii după răsboi. Cu deosebire însă faţă de anul trecut diferinţa e evidentă. Astfel se crede, că recolta de grâu va fi de 54 milioane quintale (faţă de media 47 şi 44 anul trecut).

Se speră că producţia vinului va trece de 40 milioane hectolitri (anul trecut sub 39); 1,800.000 hl. dea vegetat; 300.000 quintate gogoaşe de matase şi producţie abondată în sfecla de zăhar şi părădaise. Supraproducţia se valorează la 4 miliarde lire pentru anul acesta.

*

Medicul Pietravalle preşedintele camerei italiene a fost asasinat de un ziarist ungur din motive politice.

O altă versiune afirmă că omorul a fost săvârşit de un farmacist calabrez din motive personale.

*

Dl George Micu din Braşov şi-a luat diploma la Facultatea Comercială din Roma.

Dl George Leonida din Bucureşti a primit diploma de sculptor la Institutul de Belearte din din Roma.

Activitatea Soc. de asigurare „Ivria"

Societatea de asigurare Ivria care şi-a pus bazele în toamna anului 1921 şi-a început activitatea abia la 1 Februarie 1922 şi are reprezentaţi atât în vechiul regat cât şi ţinuturile alipite. Această Societate poate satisface toţi clienţi în ramura asigurărilor şi a altor afaceri comerciale. Se bucură azi de un bun renume în România mare.

Numita Societate amortizează 90 la sută în primul an adica 44.805 lei spese pentru fondul: 646,617 lei pentru plan 198,598 lei pentru imprimate şi prin aceasta şi-a mărit fondul de rezervă într'un mod extraordinar.

Această Societate se bucură de un viitor frumos sub conducerea vrednicului Director dl Ioan Solti s. i.

Curierul spectacolelor

Miercuri: BAJADERA. (Cu Kolbay, Rethely, Nemenyi, Berky pen'ru a 31 dată. Ultima reprezentaţiune a stagiunei. Preţuri de premieră. Seria biletelor 479.)

Incepand cu Joi: Reprezentaţiuni cinematografice la orele 5. 7, 9.

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Lupta împotriva tuberculozei în Ardeal

— Cu prilejul inaugurării sanatoriului dela Aiud —

Tuberculoza face ravagii din ce în ce mai mari în populaţia ţării. Cu deosebire în păturile sărace unde lipsa îngrijirilor medicale şi mizeria fac un mediu prielnic dezvoltării acestei îngrozitoare boli, tuberculoza seceră mii de vieţi în fiecare an.

Primejdia acestui flagel sporeşte în fiecare zi. Ţărănimea care prin traiul ei în mijlocul naturii era mai ferită până acum de această boală, a început să-şi dea şi ea tributul de sânge în proporţii îngrijorătoare.

Cu deosebire în Ardeal unde statul maghiar n'a voit din motive lesne de înţeles să facă nimic pentru combaterea unei boli care ameninţa mai mult lumea rurală, în marea ei majoritate românească, tuberculoza răpeşte vieţi şi muncii fecunde nenumărate energii.

In cuvântarea ţinută cu prilejul inaugurării sanatoriului de tuberculoşi din Aiud, dl dr Bordea a semnalat situaţia tristă a Moţilor, al căror ţinut este invadat de tuberculoză.

„Acei Moţi, a spus dsa, cari cu toată vitregia vremurilor şi a cărmuirii streine ni-au păstrat neştirbite obiceiurile, limba şi legea, se sting zi cu zi, istoviţi de, tuberculoză, şi dacă starea aceasta va mai dăinui, peste câteva decenii se va spune că în aceste splendide ţinuturi a trăit un popor vânjos şi frumos, devotat legei şi dinastiei şi că s'a stins copleşit şi istovit de o grozavă boală socială pe care conducătorii vremurilor nu s'au grăbit s'o juguleze".

Iata de ce trebuie să luăm toate măsurile pentru a pune stavilă acestei boli care ameninţă existenţa noastră naţională.

Şi dl Dr. Bordea adaogă: „Banii pe cari ar trebui să-i cheltuiască statul şi particularii pentru profilaxia boalelor sociale, trebuesc clasaţi în domeniul economiilor şi nu al jertfelor. Miile de braţe şi de minţi scoase an cu an din economia naţională şi transformate din factori productivi pentru familie şi societate, în sarcini grele, în loc să verse în patrimoniul naţiunei produsul muncei lor, dau deficite enorme, produs al boalei care reclamă îngrijirea, şi aceste pagube sunt aşa de mari încât oricât de însemnate ar fi cheltueiile băneşti ce s'ar face cu profilaxia boalelor sociale, niciodată nu ar putea egala pagubele produse de aceste boale.

Dar dacă peste aceste pagube aduse economiei naţionale s'ar mai putea trece cu vederea, nu trebuie să uităm primejdia ce-o determină boalele prin urmele adânci ce le lasă în familii asupra descendenţilor.

Sub aspectul acesta primejdia este înfiorătoare, fiindcă însăşi existenţa naţiunei este ameninţată.

Sănătatea şi energia rassei sunt primejduite. Istoria cunoaşte popoare care au dispărut măcinate de boale.

Se impune deci să luăm măsuri grabnice şi eficace. Trebuie să facem toate silinţele necesare fiindcă aceste măsuri sunt cum le-a numit atât de bine dl dr Bordea măsuri de apărarea naţională.

Dl G. G. Mârzescu, ministul muncii, ocrotirilor sociale şi sănătăţii publice, care a luat deasemeni parte la înaugurarea sanatoriului din Aiud, a afirmat cu aceiaşi tărie necesitatea unei lupte îndârjite, statornice, organizate şi conştiente împotriva tuberculozei.

„Această obligaţiune ni se impune cu atât mai poruncitor astăzi când avem un minister propriu al sănătăţii publice. Şi tot ceeace vă pot încredinţa este: că, pătruns de acest adevăr şi de această necesitate, atât în proectul de organizare a ministerului, cât şi'n acel al reformei sanitare, am înţeles să dăm importanţa ce se cuvine acţiunii de combatere a bolilor sociale. Bugetul va avea să se conforme acestor proecte ce nădăjduim a realiza în sesiunea ordinară viitoare a Corpurilor Legiuitoare.

In această acţiune însă, Statul are trebuinţă de concursul efectiv şi permanent al instituţiunilor locale, a iniţiativei private şi a populaţiunei.

Judeţele şi comunele de pretutindeni, din toate provineiile ţării, e necesar să participe cu o egală grijă şi o reală contribuţie la apărarea sănătăţii locuitorilor lor. Ele nu mai pot fi lăsate să spere totul dela Stat şi dela iniţiativa privată, pentru a se retrage într'o vinovată desinteresare.

Acţiunea iniţiativei private e necesar, de pe altă parte, să fie coordonată cu aceea a Statului sub îndrumarea şi supravegherea unitară a unui organ ca să cuprindă, fără nici o preocupare streină interesului general, tot ceeace are ţara mai competent şi mai cu autoritate în specialitate.

Populaţia, în însuşi interesul ei, trebue să se decidă la concursul disciplinei sale conştiente în aplicara măsurilor de igienă. Şi, pe lângă toate aceste — repetând ceea ce am spus la congresul medicilor din Cernăuţi — ca facultăţile de medicină şi şcolile de pregătire a personalului sanitar auxiliar să a sigure sănătăţii publice regulata lor funcţionare. Căci zadarnice vor fi toate organizările şi măsurile ce proectăm dacă nu vom avea un personal pregătit şi îndestulător pentru susţinerea competentă şi conştiincioasă, a acestei campanii pentru apărarea sănătăţii publice de care atârnă, înainte de orice viitorul neamului nostru".

Apelul pe care ministrul muncii şi sănătăţii publice îl face nu poate să rămână fără răsunet. Lupta împotriva acestui teribil flagel trebuia să adune toate bunevoinţele şi toate puterile de muncă dezinteresată şi nobilă. Este de realizat o mare operă de umanitate şi de interes naţional care ne solicită deopotrivă pe toţi.

UNIVERSITATEA DIN CLUJ FACULTATEA DE MEDICINĂ

No. 2691—922—23.

AVIZ

Decanatul Facultăţii de Medicină şi Farmacie din Cluj, aduce la cunoştinţa studenţilor, următoarele:

1. Inscrierile la Facultate pentru anul I-iu se vor face în conformitate cu reglementul, dela 20 Septembrie până la 1 Octombrie. Inscrierile se vor face în mod provizoriu: înmatriculaţi definitiv vor fi numai acei studenţi, cari vor trece examenul de admitere fixat pentru zilele de 1—15 Octombrie. Examenul de admitere pentru studenţii în Medicină constă din materiile: Limba şi literatura română, istoria românilor, geografia României, anatomie umană, fiziologia omului şi ştiinţele naturale (după programul liceelor din ultimi ani).

Studenţii farmacisti, vor trece examenul de finea practicei farmaceutice conform regulamentului, având a da în plus examen la materiile: Limba şi literatura română, istoria românilor şi geografia României. Examenul la acestea trei materii se va trece la intrarea în Facultate, intre 1—15 Octombrie.

2. Studenţii cari în anul şcolor 1922—923. au fost înscrişi la Facultatea de Medicină şi Farmaciei din Cluj, vor trebui se urmeze cursurile pentru complectarea semestrului al II-lea 1922—923. după cum urmează:

a) Anul l'iu medicină, va începe disecţiile la 1 Septemvrie.

b) Cursurile şi lucrările pentru toţi ceilalţi ani, vor începe la 1 Octombrie şi vor dura până la 15 Noembrie. Zilele de 15 Noembrie până la 1 Decembrie sunt rezervate pentru trecerea examenelor de finea de an (farmacie) şi doctorate (medicină). O altă sesiune (extraordinară s'au de corigenţă) nu se mai dă şi studenţii cari nu vor putea trece examenele în aceasta sesiune, vor repeta anii respectivi.

La cursurile de complectare vor lua parte numai studenţii cari în anul şcolar 1922—23 au urmat la Cluj.

Anul şcolar 1923—24 va începe, pentru anul I. de medicină şi farmacie la 5 Octomvrie, iar pentru anii II., III. de farmacie, II., III., IV şi V. de medicină la 1 Decemvrie 1923.

Cluj, la 14 Iulie 1923.

Decan: ss. Dr. URECHIA

Secretar: POPESCU

Şcoala minieră a statului din Baia-Mare

Condiţiunile de primire.

La şcoala minieră a statului din Baia-Mare, care pregăteşte maestri minieri, oficianţi, auxiliari technici pentru întreprinderile miniere a Statului şi a particularilor în timp de 3 ani, anul nou şcolar 1923—24 se începe în 15 Sept. 1923, Primirea se face pe baza unui examen de primire, care se ţine la Baia-Mare în 5 (scris) şi în 6 (verbal) Septembrie (Limba română, Aritmetică, Geometrie) din cl. IV. prim.

Petiţiile pentru primire se vor adresa la „Direcţiunea Şcoalei Miniere" Baia-Mare şi trebuie înaintate până la 1 August 1923 (timbru de 1 Leu şi 25 bani ajutor)

Condiţiunile de primire sunt:

1. Absolvirea de VI clase primare sau 2 liceale.
2. Cei cari posed praxă de mine şi de birou, să înainteze certificatele respective.
3. Etate de 17 ani împliniţi.
4. Constituţia bună corporală, care se va constata prin şef-medicul Direcţiunei, atestate medicale străine prin urmare sunt superflue.
5. Elevii au să se provadă cu recvizitele şcolare conform indicaţiilor profesorilor.

Elevii vor fi împărţiţi ca muncitori la minele Statului, unde de prezent pentru uşurarea existenţei au o plată la zi de 30·75 Lei.

Elevii sunt obligaţi cel mai puţin la 3 zile de lucru pe săptămână, pentru care asemenea vor primi plată fixată.

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu faţa sa nu mai fie urata.

Kaiser-Borax

face faţa alba si moale. 2474-3

Noul plan al Clujului la Librarie L'EPAGE. 2744-8

Viata comerciala si industriala din Baia-Mare

Fabrica de construcţii de fier şi instrumente agricole Desideriu Bernat

La Baia-Mare s'a înfiinţat în anul 1915 o fabrică de construcţii de fier a d-lui Desideriu Bernat. Pe atunci era instalată încă foarte primitiv dar la 1921 a fost reorganizată şi prevăzută cu instalaţii moderne, cari asigură o producţie nespus de mare. In afară de instalarea a cinci ciocane noui de modelat, s'a mai instalat şi o sală de modelat maşini, cu atelier de lăcătuş, strungar şi cu maşini pentru prelucrarea fierului. Prin aceasta s'a ajuns că fabrica poate produce orice instrumente agricole, anume sape, lopăţi, etc. şi modelează orice piese pentru maşini.

Fabrica actualmente după 30 lucrători. In Martie curent i s'a acordat o primă de încurajare. Proprietarul acestei fabrici precum şi conducătorul ei technic e d-l Desideriu Bernat Hausmann.

S'ar impune mărirea producţiei fabricei, întrucât articolele produse sunt de prima necesitate pentru o ţară agricolă, dar criza de numerar împiedică deocamdată realizarea acestui plan.

Franzbranntweinul Haracsek

Franzbranntweinul (spirtul gallic cu menthol) Haracsek există de 150 de ani. La expoziţiile internaţionale din Paris şi Amsterdam a primit medalia de aur, cruce pentru merite şi diplome de onoare.

Cum reumatismul e foarte răspândit iar partea mai mare a publicului nu e în stare să-şi caute boala pe la băi simte imperios necesitatea acestui spirt, despre care s'a constatat de medici prin act notarial că Frantzbrantweinul Haracsek este cel mai bun mijloc de casă pentru combaterea boalelor de reumatism.

Acest excelent mijloc, care mai anii trecuţi era întrebuinţat în foarte multe case şi spitale, azi numai e în circulaţie. Ne-am interesat la fabricantul Wilhelm Haracsek asupra cauzelor acestui fapt.

„Actualmente este imposibil să produce Frantzbrantweinul mentholos în calitatatea obişnuită înainte de războiu — ne spune dsa — din cauza prea marelui impozit perceput asupra spirtului fără de care fabricarea unei calităţi superioare e imposibilă. O calitate inferioară însă nu mă îndeamnă nimic să fabric, mai bine am încetat lucrul. De altfel acum am înaintat On. guvern o cerere pentru reducerea impozitelor respective, ceiace cred că voiu obţinea fiind vorba de un produs de necesitate generală."

După aceasta Dsa m'a condus prin laboratoarele modern aranjate, rugându-mă să atrag atenţia Ministerului de industrie şi comerţ asupra acestui produs de valoare.

s. i.

Barul grădinei de iarna „CENTRAL" s'a redeschis complect reorganizat. Program sensaţional. *Intrarea libră* incepu-tul la oarele 9³⁰ seară.

Lloyd 1010 2222-2

Cronica judiciară

Procesul Locot. Gh. Fredorovici

Luni dimineaţă a început să se judece în faţa secţiei I-a a consiliului de Răsboiu al Corp. VI. Armată, procesul Locotenentului Fredorovici Gh. din Regimentul 9 Vânători acuzat de defraudare de bani publici, reacreditţă în serviciu şi dezertare.

Consiliul de judecată a fost presidat de către dl Col. Bulbuc şi acuzarea susţinută de către Locotenentul Popescu Ilarie substitut de comisar Regal.

Din cauza lipsei martorilor, nici nu s'a întrat în fondul procesului şi desbaterile au fost amânate pentru ziua de 17 si 18 Septembrie a. crt, când martorii cari au fost lipsă la această desbatere, vor fi amendaţi şi aduşi cu mandat prin autorităţile respective.

Procesele mai interesante din luna Iulie.

La 19 Iulie a. crt se va judeca în faţa consiliului de răsboiu local, procesul Locotenentului Plasa Vasile din Regimentul 31 Artilerie, acuzat de insulta superiorului şi lovirea inferiorului.

La 30 Iulie a. crt în faţa secţiei I-a a consiliului de Răsboiu local se va judeca procesul Locoţenentului Ilieş Alexandru din infanterie, acuzat de lovirea inferiorului.

La aceiaş dată, însă în faţa secţiei a doua a consiliului se va judeca procesul caporalului Lazăr Constantin şi patru soldaţi din Regimentul 37 Artilerie, toţi cinci acuzaţi de omor.

La 31 Iulie în faţa secţiei I-a a consiliului de răsboiu local, se va judeca procesul preotului reformat Emanuel Cuveşty, din comuna Caplan, judeţul Satul-Mare, acuzat că în ziua de 3 Iunie 1920, a ţinut o cuvântare sătenilor unguri din acea comună, cu caracter de propagandă iredentistă maghiară.

„Fönix"

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A,

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „FHŐNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic techic 80%, Acid acetic denaturat pentru înstalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

Cine doreste

sa faca economie de bani sa cumpere numai dela Magazinul

„Renaissance"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 15.

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Conferința de pace dela Lausanne

Acordul intre aliati si turci a fost stabilit

Pare că nimic nu se mai opune la încheerea păcei

Rezolvarea chestiunei concesiunilor streine din Turcia și a evacuărei forțelor navale aliate dela Constantinopol.

Lausanne. — Luni dimineață delegații aliați și turci au reluat contactul în mod oficial.

La ședința conferinței, au participat și experții. Negocierile vor continua după amiazi. Sunt speranțe că se va ajunge în curând la un acord.

Chestiunea concesiunilor streine și evacuarea forțelor navale

Lausanne. — In ședința de Luni după amiazi a conferinței, s'a realizat un acord aproape complect cu privire la chestiunea concesiunilor. Singurul punct care a rămas de discutat este menținerea drepturilor dobândite de societatea „Wickers“ și de Regia Generală a căilor ferate. Este posibil ca aliații să admită cu dreptul de preferință ce și-l cereau pentru aceste societăți să fie înlocuit printr'un tratament de favoare pentru adjudecările lucrărilor eventuale ce se vor executa în raza concesiunilor respective Experții sunt de acord asupra textului.

Chestiunea ce rămâne de discutat este plecarea flotei aliate din Constantinopole. Delegația otomană menține punctul său de vedere integral, și aliații insistă ca flota interaliată să fie reprezentată într'o oarecare măsură până la intrarea în vigoare a tratatului. Este probabil că delegații se vor mai întruni încă odată.

Lausanne. — Desbaterile conferinței care s'au încheiat deabia la orele 9 seara au reînceput la orele 11.

Acordul dintre aliați și turci

Lausanne. Marți dimineață, după desbateri îndelungate, se anunță că aliații și turcii au căzut în principiu de acord asupra dificultăților pendinte și că în consecință nimic nu se mai opune la semnarea păcii.

A nesocoti un tratat e a le distruge pe toate

Importantele declarații ale dlui Poincare.

Cu ocazia inaugurărei monumentului celor ce s'au jertfit pentru apărarea Franței, ridicat la Seulis, primul ministru Poincare a reamintit asistenței nelegiuirile din 1914 și a protestat împotriva acuzărilor imperialiste ce se aduc Franței.

Franța care cu atatea sforțări financiare prodigioase și cu atâtea jertfe omenești n'a putut redobândi provincii pierdute în limitele de la 1914, nu dorește prăbușirea Germaniei, și măsurile de astăzi n'au fost luate decât numai ca simple garanții, pentru ca cei ce au deslănțuit războiul să respecte obligațiunile luate prin tratatul de la Versailles.

Conștiințind alianța franco-britanică, care împacă interesele lăra să le subordoneze independența de opinie a celor două popoare, Poincare conchizând că Franța are datoria să vegheze la executarea tratatului și respectarea credinței jurate a făcut următoarea declarație cu privire la siguranța Micei Antante:

„A nesocoti un singur tratat, ar fi dinainte a le sistruge pe toate, a da naștere la reclamațiuni din partea națiunilor mai slăbe, a amenința pe prietenii noștri din Cehoslovacia, România, Iugoslavia, dezordinea și cea mai mare încurcătură ar urma.

Apărând aceste drepturi Franța susține pe acele ale tuturor aliaților, menținând condițiunile păcei, ea menține paceă însăși“.

Am relevat aceste importante declarațiuni ale lui Poincare, care sunt o chezășie că Franța nu va permite cu nici un preț turburarea păcii în Centrul și Orientul Europei, atunci când, dușmanii Micei Antante ar avea intenții agresive, care să pericliteze stricta executare a tratatelor în vigoare.

Citiți „Infrățirea“

Procesul funcționarilor poștali

Ziua I-a dimineața.

Azi dimineață a început să se judece în fața secției a II-a a tribunalului local, procesul celor 27 funcționari poștali în frunte cu Iosif Szechely, acuzați că până în luna Septemvrie 1921 făcând serviciul la ambulanța oficiului local sau prin vagoanele poștale, au deschis scrisorile recomandate ce soseau din America de unde își însușeau dolarii.

Toți acuzații au mai fost judecați prin luna Aprilie a. c. tot de către acest tribunal însă cum acea sentință nu i-au satisfăcut au făcut apel și Curtea de apel din localitate a dispus ca procesul să fie din nou desbătut.

In acest proces, Trîbunalul este presidat de către Dl Dr. Bohățel, acuzarea susținută de către procurorul Prosper Constantinescu iar apărarea este reprezentată prin d-nii avocați Ion Giurgiu, Parteniu Dan și Traian Gherman.

Până în prezent s'au luat interogatoriile la șapte dintre acuzați cari au declarat că numai în urma bătăilor căpătate la siguranță au dat declarațiile ce se află la dosar.

Desbaterile continuă.

Joi 19 Iulie începe la **TEATRUL MAGHIAR** premiera filmului

PUNTEA SUSPINELOR

Sau Misterele si Atrocitatile din Venetia in 4 serii un capo d'opera istoric care a obtinut succes mondial.

Proiectiunea va fi insotita de orchestora compusa din elemente cele mai valoroase.

2948

Reprezentațiile încep în zilele de lucru la orele 5, 7 și 9 seara. iar in Duminici și sărbători la 3, 5, 7, 9 și 11 seară.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

Nr. 8980—1923. cons.

Pulicatiune de concurs

Consiliul oraşanesc deschide concurs public pentru aprovizionarea Maeristei Centrale cu 45,000 kgr. (patruzecişicincimii kgr.) ovas cari va fi calitatea I. nemalurit ab. gara Cluj sau ab. Maieristea Centr Calea Traian Nr. 19.

Ofertele impreuna cu probele de ovas se vor inainta la registratura consiliului oraşanesc.

In oferte se va specifica pretulcerut pr m/m in litere şi in numerăr.

Oferenţii sunt obligaţi a depune la Cassa alodiala 10% din suma oferita că garanta iar recepisa să alatura la oferta.

Consiliul orasanesc isi rezerva dreptul de a alege dintre ofertele inaintate sau de a nu primi niciuna.

Termenul de concurs pentru inaintarea ofertelor se fixeaza pana la 15 August 1923.

Ofertele sosite mai tarziu de timpul fixat in aceasta publicaţie nu se vor lua in considerare.

Condiţiunile detailate se pot vedea la administraţia economica Str. Cogalniceanu Nr. 4.

Cluj, la 10 Iulie 1923.

primar :
Dr. Utelea.

2950

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2904
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Mica publicitate

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea". 2937

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cel mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAŢII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retuşări.

Specialitatile fabricei de bere din Cluj
FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL
„HERCULES"
bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — şi
„MONOSTOR"
bere deschisă mult apreciată
din cáuza calităţilor lor neîntrecute s'au dovedit ca marcăa **cea mai superioară.** :-: Se capătă pretutindeni. 2216

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24
1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910
TIMIŞOARA

Mare asortiment stofe din toră şi străinătote!!

Croitorie si magazin noua!!
Mare asortiment în paltoane pentru dame şi haine bărbăteşti.
Comenzi după măsură confecţionează în 48 ore atât dlin stofe proprii cât şi din cele aduse de client.
Preţurile:

Confecţionarea unui costum haine bărbăteşti	Lei	480·—
„ „ pardesin	„	390·—
„ „ palton	„	450·—
„ unei păreche pantaloni	„	95·—
Material complect ce să recere la confecţionarea unui rând haine bărbăteşti	„	390·—
Confecţionarea unui palton pent. femei	„	450·—
„ „ costum „ „	„	600·—

Aceste preţuri sunt în vigoare până la data de
10 August a. c.
Despre calitatea şi preţurile reduse a mărfurilor noastre vă puteţi convige după cumpărare
Löb, Baumzweig si Fiul Cluj
Calea Regele Ferdinand 34 visavi de cinema Urania, lângă „Cafenea—Metropol"
Llod 1866 2938

Oricine poate săşi câstige îmbrăcăminte şi cu bani puţini !!

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.
Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 849 — 6 PAGINI ❁ UN LEU ❁ 6 PAGINI — Sâmbătă 21 Iulie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M... (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT...
Director: D. TOMESCU.
...elefon.
...ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Un răspuns pentru „Temesvári Hirlap“

II.

— Infrățirea cu minoritățile —

Nu este întâia oară când din partea presei maghiare ni se aruncă învinuirea cum că ziarul nostru, în ciuda numelui pe care-l poartă, ar lucra sistematic pentru îndepărtarea minorităților din partea cărora se produc totuși dese și sincere declarații în vedrea unei cât mai grabnice și depline înfrățiri. Și învinuirea aceasta își are desigur rostul ei: aruncînd-o mereu, presa maghiară crede să găsească în ea o continuă justificare pentru toate provocațiunile la care suntem expuși aici ca stat și ca națiune. *A provoca și totuși a acuza,* — este tactica de luptă a minorității maghiare care, înfățișîndu-se totdeauna ca victimă, urmărește crearea și întreținerea unui permanent curent de compătinuire pentru suferințe pe care nu le are, dar pe care știe să și-le atribuie și mai ales să și le strige în așa fel în cât să alarmeze o lume întreagă. Este adevărat că de la un timp încoace au început să curgă declarațiile de „înfrățire“, dar ele vin ca de la victimă la călău, într'un ton de implorare de care nu ne putem lăsa amăgiți. Fiindcă aici, în Ardeal, cei cari stau de desupt suntem noi Românii, și nu putem primi duioasele implorări ale acelora cari, stînd deasupra noastră, pozează totuși în victime și fac declarații de înfrățire.

Nu trebuia să se uite deci că atunci când cer înfrățirea cu noi, minoritățile vorbesc din mijlocul **privilegiilor** *pe care și le-au adunat timp de secole, pe când noi vorbin din mijlocul* **drepturilor disprețuite.**

De o parte privilegiul care n'ar vrea să sufere nicio atingere, iar de altă parte drepturile îndelung neascultate și care se cer astăzi biruitoare, — iată situația pe care o înfățișează în Ardeal minoritățile și poporul român. Cine trebuie să ceară sântem noi, și cine trebuie să dea sânt minoritățile. Inainte de a vorbi, prin urmare, de „înfrățire“, trebuie să avem aici o întreagă operă de reparație a trecutului, în urma căreia *privilegiul trebuie să dea și dreptul să primească.* Și numai când această operă va fi săvârșită, punându-ne pe fiecare la locul ce ni se cuvine, numai atunci va putea fi vorba și de realizarea unei înfrățiri. De ce să nu avem curajul și să privim realitatea drept în față? Noi avem convingerea că nu amăgindu-ne unii pe alții, prin declarații care nu pot fi de cât mincinoase, putem ajunge la o reală și sinceră apropiere, ci hotărându-ne cu toții să ne coborâm bărbățește în mijlocul realităților. Și realitățile spun următoarele lucruri: *că n'am venit aici pentru a pleca și că nu putem* ămâne de cât făcând să biruie *toate drepturile pe care trecutul ni le-a disprețuit.*

Să înceapă deci minoritățile prin a recunoaște ele singure ca îndărătul nostru este un lung trecut de nedreptate a cărui moștenire n-o putem primi fără să ne condamnăm la sinucidere, și atunci înfrățirea va veni dela sine, ca rezultatul firesc al dreptății biruitoare.

Inscripții

Ex-Kaizerul gazetar

După importanta slujbă de împărat, știm că Wilhelm II se retrăsese într'o mică localitate din Olanda, unde se îndeletnicia cu modesta meserie de tăietor de lemne. Lemnar de plăcere.

Un sistem cam invers de cum ne spunea povestea noastră populară. Acolo văzusem simpli lemnari sau chiar ciobani ajungând deodată împărați. Precum se vede realitatea însă, e tocmai deandoaselea de cum e povestea.

Liniștit și împăcat cu sine, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat pe lume, ex-kaizerul tăia din zori și până'n seară lemne cu ferestreul, le despica cu securea și le transporta în pivniță să aibe pentru iarnă.

Intr'un rând chiar se însurase, eveniment casnic care-l îmbia și mai mult probabil la această îndeletnicire domestică.

Și ce bine îi sta Kaizerului așa, cu ferestreul în mână. De s'ar fi pomenit dela începutul zilelor sale, tot astfel n'ar mai fi căzut atâta lume, cum cădeau lemnele sub toporul său.

Se vede însă că omul s'a plictisit dela un timp cu meseria lui. Căci se spune că s'a lăsat de ea și s'a apucat de gazetărie. Dela împărat la lemnar și dela lemnar la gazetar. Face omul ce poate.

Și-apoi la nici una din cele trei meserii nu se cere diplomă cu pecete în regulă. Așa că nu e de mirare.

Deocamdată colaborează la ziarul catolic care apare la Haga „Maasbode“ și iscălește: „un vechiu și credincios eclesiast tirolez“.

O semnătură cum vedeți cam lungă. Iar în articole, ce credeți că spune Kaiserul: se desvinovățește sau cere ertare? Nici una, nici alta.

Atacă. Atacă pe iezuiți. Și-i atacă cu înverșunare. La urma urmei ce putea să facă teribilul Kaizer decât să atace.

Atacurile însă nu vor mai putea dărîma nici un Louvain, nici un Reims, nici un Verdun.

S'a dus Dicke Bertha! Lumea nu se uită acum la atacurile sale decât ca titlu de curiozitate.

Ceia ce trebuie să facă să spumege de mânie pe trufașul Kaizer. Ce-ar mai da el să-și mai vadă ulanii săi echipați și a sa Kaiserliche und Königliche Ariillerie, pornind iureș prin țările neutre, și făcând val-vârtej în drumu-i! Să arăte el ce va să zică un atac... și să-i satureze pe toți de curiositate.

NOMOFYLAX

Intoarcerea în țară a d-lui V. Brătianu

Astăzi se întoarce în țară dl Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, din călătoria pe care a făcut-o în occident.

Profesorul și studentul

Acum două zile s'a deschis la Vălenii de Munte a 14-a serie de cursuri de vară ale Universității populare, fondată de marele nostru savant dl N. Iorga. Solemnitatea, la care a luat parte un auditoriu numeros a fost dintre cele mai frumoase. In cuvântarea de deschidere, dl N. Iorga a lămurit rostul acestei universități, care n'are numai un înalt scop cultural propriu zis, dar care corespunde unei necesități.

Din neașteptata și aprига vâlvoare care a isbucnit în sânul vieței noastre universitare anul acesta, conducătorul cursurilor dela Văleni a desprins un lucru de o deosebită gravitate și de un adevăr isbitor: complecta lipsă de unitate dintre studenți și luminătorii lor. Profesorii nu-și cunosc studenții, studenții nu-și cunosc profesorii, profesorii nu se cunosc între ei, studenții nu se cunosc între ei.

Cu toții sunt streini unii de alții. Se trezesc la universitate mai mulți la olaltă așa, cum s'ar trezi într'un tramvai.

Puțin îi pasă noului profesor universitar (sunt desigur excepțiuni demne de admirat, dar vai, ele nu fac decât, ca de obicei, să confirme regula) de ceia ce stă acolo, de unde a pornit răspunsul elevului. El notează cu bine sau cu rău cele trei răspunsuri și dă drumul: altul așteaptă la rând. Iar studentul dă cele trei răspunsuri cu indiferența cu care plătește taxa la tramvai.

Iată de ce anul acesta sfatul profesorilor în zadar s'a îndreptat către studenți; iată de ce une-ori studenții au avut până și vorbe grele, pentru profesori.

Zugrăvind această deplorabilă stare de lucruri, profesorul Iorga a amintit de universitățile veacurilor trecute. Pe vremea aceia profesori și studenți erau prieteni, camarazi buni chiar, locuiau împreună, mâncau împreună. Nu diploma chema pe tânăr la școală; ci știința și cugetarea și darul vorbirei ale cutărui profesor. Adesea ori studentul își deschidea la rându-i inima și felul cugetărei lui. Și profesorul împrumuta ce i bun de acolo, adăuga la experiența lui veche și știința și progresul mergeau pe drumul cel bun.

Or profesorul Iorga nu vrea să vadă în școala dela Văleni decât o reînviere a vremurilor acelora de frumusețe morală, de sănătate a sufletului. In pacea solemnă a munților, în minunatul decor al naturei primitive, marele dascăl al românismului vrea să adune cât mai mulți studenți, pe toți studenții dela toate universitățile țărei spre a le da învățătura pe care nu le-o poate da aceste universități, învățătura cea bună.

Studentul care cel puțin o vară n'a trecut prin școala marelui cunoscător de suflete Iorga, nu poate spune că a fost într'adevăr un civis academicus.

Eșecul diplomației occidentale la Lausanne

Franța prima victimă a politicei sale față de Angora

Acordul între Aliați și Turci a fost în cele din urmă stabilit atât în chestiunea concesiunilor cât și în acea a evacuărei forțelor navale anunță ultimele telegrame din Lausanne, încât pare că nimic nu se mai opune încheierei păcei.

Negocierile începute în toamna trecută la Lausanne întrerupte în timpul iernei și reluate acum 150 zile s'au sfârșit și în curând vom avea semnat pactul, care va pune oficial un termen stărei de războiu existente între Aliați și Turci din toamna lui 1914.

Nimeni nu mai poate tăgădui victoria kemaliștilor și eșecul diplomației occidentale, a cărei primă victimă a căzut Franța.

Odată cu încheierea convențiunei dela Angora, poziția diplomatică a Franței în Asia mică a fost pierdută. Autorii acestei convențiuni au făcut calcule greșite din toate punctele de vedere. Ei au sacrificat interesele morale și materiale ale Franței și au compromis relațiile cu Anglia, pentru a suprima în Siria un pericol care nici nu exista de un an încoace, numai pentru a obține bunăvoința Turcilor.

Pentru a salva marile interese angajate în Turcia Franklin Bouillon a mers până acolo încât a furnizat Turcilor, meterial de războiu francez.

Pierderile Franței. Desunirea Aliaților a făcut să triumfe diplomația kemaliștilor

Tratatul dela Lausanne va avea ca urmări ruina aproape totală a intereselor franceze în Orient. Nu mai există capitulațiuni. Francezii care sunt creditori statului turc nu primesc măcar satisfacerea unei declarațiuni de principiu. Particularii care au suferit pierderi în Turcia nu vor primi nici o despăgubire.

Școlile franceze sunt condamnate să funcționeze în condițiuni, care le pun în pericol existența iar societățile turcești cu capital strein se văd impuse unui regim dezastruos.

Dezastrul occidental la Lausanne, reocuparea Strâmtorilor și a Traciei orientale de către Turci, triumful diplomației kemaliste în aproape toate chestiunile căzute în litigiu sunt cauzate de desunirea dintre Aliați.

Responzabilitatea o are atât Anglia cât și Franța. Spiritul lor de rivalitate a făcut ca Turcii, bătuți de Aliați, neorganizați, lipsiți de utilaj economic să-și ia revanșa, mai întâi asupra armatei grecești, apoi asupra diplomației tuturor puterilor occidentale.

La ce ar trebui să servească exemplul dela Lausanne?

Constatând aceste rezultate din partea unui stat cu Turcia, care ar fi învățămintele ce s'ar putea trage dintr'o politică analoagă față de Germania, cu mai mult de 60 milioane locuitori și cu o formidabilă viață industrială?

Este de interesul Angliei de a comite la Berlin greșală făcută de Franța la Angora?

Căci cochetăria pe care o întrebuințează Baldwin și Lord Curzon cu cancelarul Cuno, perfect asemănătoare cu acea a lui Franklin Bouillon față de Mustafa Kemal, nu face altceva decât denunță pe Franța și Belgia ca turburătoare a păcii mondiale.

Oamenii politici și financiarii englezi pot să producă Franței pagube enorme.

Mijloacele de presiune pe care anumite ziare din presa britanică le enumeră cu oarecare dușmânie sunt numeraase și puternice?

Dar care ar fi avantajul Angliei și al imperiului englez, când ... în aplicare împotriva Franței?

Nici schimburile comerciale n'ar fi mai activate, nici ordinea europeană n'ar fi asigurată, nici restaurarea economică a lumei n'ar fi ușurată.

Politica preconizată la Londra de presa favorabilă Germaniei va conduce la prăbușirea civilizației mondiale și în primul rând a imperiului britanic, care trăiește din comerț.

Mulți oameni politici ai Angliei o recunosc. Mulți din ei constată și declară că turburarea economică actuală și criza diplomatică sunt datorită relei credințe a Germaniei.

Pentru ce dar guvernul britanic exercită o presiune la Paris, în loc să se asocieze la acea a Franței la Berlin?, se întreabă cu drept cuvânt oamenii politici ai Franței.

Nu se poate decât o explicație: spiritul alianței a fost înlocuit prin cel al rivalității. In timp ce spiritul rivalității va revoluționa în rău evoluția politicei europene spiritul alianței ar rezolva cu ușurință dificultățile prezente.

Exemplul dela Lausanne e edificator.

Mica Antantă
în consiliul Ligei Națiunilor
— Declarațiile lui Beneș —

Praga. — Dl Beneș reîntorcându-se din străinătate arată impresia favorabilă ce i-a făcut situația politică și crede chiar că această atmosferă lasă să se nădăjduiască o soluție a problemei despăgubirilor chiar înainte de toamnă.

Dl Beneș mai arată că Mica Antantă va obține un loc în consiliul Societății Națiunilor și că detaliile acestei chestiuni vor figura în programul conferinței din Sinaia.

Procesul funcționarilor poștali

Istoricul faptelor — Declarațiile principalilor acuzați — Depozițiile martorilor

Până în Octomvrie 1923, Dția Glă P. T. T. primea dese reclamații din partea a diferite persoane, că din scrisorile simple sau recomandate ce le sosesc din America, li se fură dolarii pe cari rudele lor li-i trimit în acelaș plic. Dția P. T. T. a deferit cazul Ministerului de Interne, care la rândul său a înștiințat organele sale.

Prin luna Septemvrie 1921, întâmplarea face ca agenții siguranței Brașov să găsească în pădurea Tâmpa niște bucățele de scrisori și plicuri cari fuseseră rupte și aruncate în acel loc. Aceste părticele reconstituite, au format 100 scrisori simple și recomandate cari erau sosite din America.

In acelaș timp, un agent de siguranță a arestat pe funcționarul poștal Iosef Sechey din Cluj care pe piața Brașovului a fost surprins schimbând o bancnotă de 100 dolari, a cărei proveniență momentan nu a putut-o justifica. La siguranță fiind bătut spune el a mai dat 25 colegi cari umblau cu vagoanele poștale și despre cari a declarat că lucrau împreună cu el la desfacerea scrisorilor ce soseau din America. După terminarea cercetărilor fost adus la Cluj, unde împreună cu ceilalți 25 colegi ai săi, arestați și ei, după ce li s'au dresat actele au fost înaintați parchetului.

Desbaterea

In continuarea ședinței de eri a Tribunalului dat la interogarea acuzaților din al căror declarații principale au fost a lui Sechey care neagă totul, și spune că la Siguranță în așa hal a fost bătut încât 21 de zile a trebuit să zacă și toate declarațiile sale au fost date numai subt regimul teroarei.

Președintele dr. Bohățel. In 6 Octomvrie 1921 din Cluj, ți s'a încredințat să duci la București 1100 scrisori simple și recomandate, sosite din America, iar aceste scrisori nu au ajuns la destinație.

Acuzatul Sechey. Actele scrisori la plecarea din Cluj au fost înregistrate pe numele meu, însă la București au fost duse de colegul meu Barta Alexandru, căci în sacul lui au fost ambalate și de aci se poate proba că acele 100 scrisori găsite în pădurea Tâmpa nu au fost aruncate de mine.

Acuzatul Francisc Deak la care poliția a găsit îngropați în curte 365 de dolari declară că acești bani nu sunt proveniți din furt ci din comerțul cu diferite alimente pe care-l practica pe lângă funcția sa de poștași, aceasta o poate dovedi cu martori. In pământ i-a ascuns de frica hoților, — căci locuește într'un quartier mărginaș care e veșnic pre dispus la asemenea vizite.

Acuzații Demeter Albert, Gh. Lörintz și Moise Várady declară că banii cari au fost găsiți la locuințele lor de către siguranță, provin din comerțul cu diferite alimente. Adaugă apoi că la siguranță au fost maltratați.

Mai sunt ascultați apoi acuzați Emerich Torechka, Weis Ciomar, Ștefan Suciu, Teofil Moise și alții cari cu toți au declarat că au recunoscut și declarat la siguranță, numai ca să scape de bătăi și diferitele maltratări pe cari și așa le-au suportat mai multe zile.

A doua zi începe ascultarea martorilor, însă mai întâi de dr Ion Giurgiu, avocat cere Tribunalului ca depozițiile martorilor să se ia subt prestare de jurământ și în special a acelora cari declară că acuzații pe lângă leafa lor mai aveau și alte venituri laterale.

Mai adaugă că despre acuzați nu există nici o probă palpabilă cum că ei ar fi comis furtul, ei există numai bănueli, însă dacă în baza acestor simple bănueli Tribunalul ar condamna din nou pe acuzați, s'ar pronunța o sentință la fel cu aceia pe care Curtea de Apel în sedința dela 7 Martie a. c. a anulat-o ca nefondată de oare ce nu se stabilise la instrucție în mod concret: dela cine s'a furat? cât s'a furat? și când s'a furat.

Se procedează apoi la ascultarea celor 60 de martori dintre cari o parte sunt prezenți, iar celor absenți li se cetesc depozițiile scrise aflate la dosar.

Din cea mai mare parte a depozițiilor martorilor, s'a putut constata că acuzații pe lângă funcția lor se mai ocupau și cu comerțul de alimente de unde aveau tot deauna frumoase rezultate materiale.

O mică parte dintre martori depun defavorabil pentru unii dintre acuzați însă acestora nu li s'a luat jurământ.

La orele 1 p. m. ședința s'a suspendat.

R.

Știri din Ghirău-Băi

(Județul Solnoc-Dobâca)

In această stațiune balneară care e situată la 3 kilometri de Gherla (Solnok-Dobâca) sezonul este în toiu.

Intre vizitatori avem familii din toate unghiurile țărei, cari aci pe lângă eficacitatea băilor de iod și sulf cari au un renume european, se mai bucură și de o liniște desăvârșită.

Afară de cei stabiliți pentru mai multă vreme la băi, vin zilnic numeroși excursioniști de prin Gherla, Cluj, etc., pentru a petrece câteva ore plăcute în aceste locuri liniștite.

Distracții orășenești nu avem și nici nu le dorim; în schimb facem excursii plăcute.

Din când în când plouă și pe la noi. Atunci ne strângem în salonul hotelului unde facem muzică, dans, lectură etc.

La prânz și seara la restaurant cântă o destul de bună orchestră (taraf).

De notat că anul acesta majoritatea vizitatorilor băilor sunt români.

Coresp.

CALAUZA ORASULUI CLUJ

A aparut **Călăuza Orașului Cluj și a imprejurimilor,** (350 pagini) **cu noul plan al orașului, harta județului Cojocna,** istoricul orașului Cluj, numeroase ilustrațiuni și toate adresele autorităților, ale istituțiunilor publice și particulare, ale advocaților, medicilor comercianților, industriașilor, cu numărul telefonului etc.

Toate comunele județului Cojocna, plimbări prin oraș. **Străzile cu numirea veche și nouă.** Redactată in două limbi: **românește și ungurește. Format de buzunar.**

Pretul 70 Lei :-: Legata 80 Lei

Se află la toate librăriile din Cluj, la Tipografia Dr. Bornemisa, Piața Cuza Vodă 16 și la Petru Borteș autorul cărții, funcționar la Banca „Ceta ea" Str. Regina Maria No. 19. Telefon 1086

INFORMATII

— **Serbările Junimei Sătmărene.** Sâmbătă 14 și Dumineca 15 crt. au avut loc în Satul-Mare serbări organizate de către soc. culturală „Junimea Sătmăreană". Cu această ocazie au avut loc două reprezentații teatrale și un bal, — ale căror rezultate atât morale cât și materiale au fost admirabile.

— **Numire.** Domnul Constantin Popescu, un vechi funcționar al Ministerului de justiție, a fost numit directorul arestului preventiv din localitate.

— **Congres.** In zilele de 13-20 August 1923, la Târgul-Mureș va avea loc congresul membrilor asociației generale a corpului didactic al școalelor de meserie din întreaga țară.

Participanții se vor bucura de 75 la sută reducere pe căile ferate române.

— **Excursie studențească.** Un grup de 50 studenți ai Universității din București sunt în excursie prin Ardeal. Marți acești studenți au sosit în Arad.

— **Premiile „Cărții Românești".** „Cartea Românească" continuă a ține și în anul 1923 concursurile cu premii pentru scrieri românești.

Premiile ce va acorda se ridică la suma de Lei 113,009.

Prospecte detaliate cari cuprind subiectele și condițiunile acestui concurs, se trimit cu plăcere la cererile ce se vor adresa Direcțiunii „Cartea Românească" București, Bulev. Academiei 3.

— **Greva la fabrica de textile din Arad.** Marți după amiază, 600 lucrători ai fabricei de textile din Arad au declarat grevă, punând în vedere direcției că nu vor relua lucrul până ce nu li-se vor mări salariile cu cel puțin 30% peste ce primesc în prezent.

— **Sosiri.** Dl Al. Ștefănescu prefectul județului Cojocna sosește mâine la 11 în Cluj — venind dela București.

— **Studențești.** Centrul studențesc din Cluj a fost înștiințat de președintele centrului studențesc din Iași că dintre studenții ieșeni 80 la sută s'au înscris printre participanții congresului general ei va avea loc între 1—15 August la Cluj.

— **Noul prefect al jud. Cojocna.** Instalarea noului Prefect al jud. Cojocna, dl Mureșianu va avea loc Joi săptămâna viitoare.

— **Polițienești.** Prefectul Poliției dl V. Popovici a hotărât ca mâine să aibă loc prima razie prin oraș în vederea strângerei tuturor cerșetorilor și a internării lor în azile.

— **Polițist pedepsit.** In urma celor semnalate de noi în nrul de Luni, dl Prefect al poliției a aplicat o aspră pedeapsă agentului Grün, totodată punându-i în vedere în acelaș timp că la o noua abatere va fi destituit.

— **Serbări.** Dintre elevii dela liceul Gh. Bariț numai 20 la sută au fost declarați corigenți sau repetenți.

— **Dela Universitate.** Senatul universitar va avea o ședință cu câteva zile înainte de începerea congresului studențesc. Aceasta în vederea fixărei atitudinei ce o vor avea dnii profesori universitari la acest congres.

— **Locale.** Atragem din nou atenția autorităților locale asupra prețurilor cu adevărat fantastice, dela Restaurantul din parcul orașului.

— **Un proces interesant.** Azi a început să se judece în fața Tribunalului local procesul mai multor funcționari poștali acuzați că au falșificat mandate de bani.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității, 2475—3

Iute! Babylonați încălțămintile Toți cismarii pot!

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

Să caută agenți pentru incasari de bani și vinderea mărfurilor in rate in localitate și județele: Cojocna, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Murăș-Turda, Turdă-Aries. — Doritori pot să se prezinte in persoană sau să dee ofertele in scris. **Bourne & Comp Cluj,** Str. Memorandului (fost Unió-u.) 30.

Licitația unui automobil. In 20 Iulie a. c. la orele 4 d. p. la Central garaj in str. Cipariu (f. Heltai) No. 9. se va vinde in licitație judecătorească un automobil de lux cu marca „Mercedes" 35 H. P. Informațiuni mai detailate se dau in biroul advocațial Dr. Tolciu str. Regina Maria No. 44.

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administrația ziarului „Infrățirea". 2937

O atitudine inexplicabilă

Maghiarofilia evreilor și ostilitatea lor față de statul român

Intr'o cuvântare ținută pe vremuri, un ministru ungur spunea, că evreii sunt un element foarte prețios, și referindu-se la satele românești adaogă că acolo aproape numai evreii reprezintă maghiarimea și ideă de stat național maghiar.

Avea dreptate. Evreii au făcut politicei de maghiarizare servicii neprețuite.

Ca și „Ellenzék"-ul de astăzi, ziarele maghiare din Budapesta erau conduse aproape numai de evrei, cari au tunat și fulgerat impotriva valahilor.

La sate, ei făceau pe denunciatorii, pe agenții electorali ai guvernelor maghiare, ei cereau satisfacerea școalelor românești. Câți preoți și dascăli români au ajuns în 1916 în pușcărie și surghiuni pe urma denunțurilor lor.

Evreii au rămas aceiași. In Ungaria au declarat, că ei sunt maghiari cu trup și suflet și tot maghiari se declară și în Ardeal. In hotărârea ce a adus-o congresul dela Oradea-Mare al evreilor ortodoxi pretind dreptul de-ași instrui copiii în școalele susținute de ei, în limba lor maternă, care este, bine înțeles, cea maghiară.

Care este limba maternă a unui individ? E limba, în care învăța cele dintâi cuvinte, e limba pe care o vorbește în familie. La sate și la orașe, evreii în familie vorbesc în jargon, iar ungurește vorbesc numai cu ungurii, românii, cu un cuvânt cu alte neamuri.

Statul român le-a dat dreptul să folosească în școale limba maternă. La acest drept însă, ei au renunțat, cum au renunțat și în timpul regimului maghiar. Atunci au învățat cu bucurie limba statului. Nici n'au avut doar vre-un liceu, ci elevii evrei, cercetau liceele ungurești. De ce nu le cercetează acuma în statul român, pe cele românești? Astăzi au vre-o patru licee evreești. In ele studiile se predau nu numai în limba ungurească, ci și în spirit unguresc.

Poate să tolereze statul român această stare de lucruri?

Hotărât nu. Evreii rămân evrei. Dacă statul maghiar a tolerat marea minciună, că naționalitatea evreilor e cea maghiară statul român e obligat să o tolereze. Iar împrejurarea, că evreii se leagă morțiș de naționalitatea maghiară, căreia nu-i aparțin nici după sânge, nici după limbă, nu poate fi socotită altcum, decât ca un act de ostilitate față de statul român.

In timpul stăpânirii maghiare, evreii cari cercetau liceele nu se bucurau de nici un privilegiu. Acum la Oradea ei cer privilegii, cer să nu fie îndatorați a scrie Sâmbăta și alte multe. In timpul regimului maghiar rabinii evrei știau să afle modalitatea pentru a împăca legea Sâmbetei cu datorințele școlare ale elevilor. Acum nu se mai pot afla.

Atitudinea evreilor, n'o putem înțelege.

Fiindcă dacă, odinioară, au avut față de statul maghiar, unde nu se bucurau de mai multe drepturi decât la noi, o atitudine atât de conformă cu interesele acelui stat, ar trebui să aibă și față de statul român o atitudine similară. Altminteri totul ne îndritueşte a crede că nutresc față de statul român o ostilitate inexplicabilă și pe noi am voit-o, prin tot ce am făcut, îndepărtată.

Un comunicat al ministerului de interne

Din partea ministerului de interne primim următorul comunicat:

Ministerul de interne desminte categoric afirmațiunile din ziarul „Patria" cu data de 11 Iulie curent, reproduse în mai multe ziare din Capitală, privitoare la fascism.

Nu s'a dat de către nici o autoritate administrativă nici un fel de aprobare statutelor vre-unei societăți fasciste.

Opera culturală a guvernului

200 milioane acordaţi pentru construcţii şcolare într'un an — Imbunătăţiri şi adăogiri la Universităţi Noui clădiri pentru licee şi şcoli normale

Opera începută anul trecut de ministrul şcoalelor d. dr Angelescu a luat anul acesta proporţii, cu care ne mândrim.

Activitatea neobosită a ministrului şcoalelor şi rezultatele la care s'a ajuns ne face să ne credem departe de tot de vremea când se spunea despre ţara noastră că cultura este lăsată în ultimul plan, că şcoala este cea mai neglijată din instituţiile româneşti.

Dela acţiunea intreprinsă pentru înmulţirea şcolilor la sate, atenţiunea actualului ministru s'a îndreptat asupra şcolilor secundare şi universitare.

Din datele pe care le reproducem mai jos, se poate vedea îmbunătăţirile aduse Universităţei din Bucureşti şi celorlalte universităţi din ţară, precum şi sumele înaiatate de guvern pentru efectuarea acestor îmbunătăţiri.

Astfel anul acesta s'a dat pentru noul local al Universităţii din Capitală — peste 40 milioane şi se vor mai da 12 milioane pentru terminarea construcţiei, aşa că în primăvară, cel mai târziu, noul edificiu să poată înlesni o bună funcţionare a învăţământului nostru superior.

Inainte de această dată se va putea folosi aripa dreaptă a noului local al Universităţii din Capitală pentru studiul şi cercetările facultăţii de ştiinţe, secţia fizico-matematică la 1 Octombrie curent.

In afară de aceasta Institutului de fiziologie i s'a mai dat, aproape 10 milioane lei, spre a fi terminat şi servi lucrărilor practice ale studenţilor.

Pentru căminurile actuale ale studenţilor, cărora deocamdată nu li se poate da decât o nouă organizare şi o îmbunătăţire parţială, s'a rezervat o sumă de câteva milioane lei, pentru adăogirea de noui etajuri la fiecare din ele şi comoditatea internă a dormitoarelor, precum şi a celorlalte încăperi.

Tot în anul acesta se începe construcţia cartierului studenţesc dela grădina botanică, precum şi clinicele facultăţei de medicină.

Ca completare a datelor de aci putem spune că noua clădire a Universităţei din Capitală va conţine circa 1000 de camere şi că va fi astfel una din cele mai mari din Europa; că înzestrarea ei ştiinţifică va fi o podoabă a culturei moderne şi că vom avea un centru de înaltă ştiinţă demn de marele rol cultural ce e sortit să-l joace România în sud-estul european.

Cât priveşte provincia, la Iaşi s'a scos în licitaţie aripa din fund a facultăţii de medicină care costă aproape 9 milioane.

S'a mai scos în licitaţie o altă aripă a Universităţii; transformarea închisorii din strada Păcurari pentru a fi amenajată în cămin studenţesc, în care să se poată adăposti cel puţin 700 de studenţi, precum şi internatul liceului „Naţional".

La Clnj s'a cumpărat un local pentru căminul studenţesc cu suma de 3 milioane şi s'a scos la licitaţie Institutul de fiziologie.

Pentru învăţământul secundar şi primar atenţia autorităţilor noastre şcolare n'a fost mai mică.

„Pentru înfiinţarea unui local propriu liceului Mihai-Viteazul din Capitală s'au dat aproape 8 milioane lei. La construirea acestui local se are în vedere şi amenajarea începerilor necesare unui internat.

Pentru un local al liceului Şincai care se va ridica în strada Şerban-Vodă, s'a acordat suma de 3 milioane.

In acelaşi timp, s'a scos în licitaţie construirea internatului liceului Sf. Sava, căruia i s'a alocat suma de 3 milioane lei.

S'a cumpărat pe de altă parte de către ministerul instrucţiunii, casa din strada Horei în care se găseşte o şcoală secundară de fete, precum şi localul alăturat necesar acestei şcoli.

Internatului liceului din Severin i s'a dat 2 milioane lei; internatului şcolii secundare de fete, tot din Severin i s'a acordat 800 mii lei; 3 milioane internatului liceului din Craiova şi altele.

S'a cumpărat o casă pentru internatul şcolii secundare de fete din Craiova, la care ministerul a contribuit cu 2 milioane lei; 1 milion liceului din Caracal şi 600,000 lei şcolii de meserii din Focşani".

In Bucovina, la Cernăuţi se va termina internatul din strada Alt., şi s'a scos în licitaţie internatul liceului din Câmpu-Lung; până în toamnă se va termina construirea liceului din Rădăuţi.

Pe lângă ajutorul dat şcolilor rurale din ţară — se ridică la peste 10 milioane — s'a acordat pentru construcţii a 45 şcoli normale 90 milioane lei, rămânând ca pentru anul viitor să se acorde o sumă egală, iar pentru terminarea lucrărilor, să contribue comitetele şcolare.

In total s'au dat deci anul acesta peste 200 milioane lei pentru învăţământ.

Dar pe lângă ajutorul dat de stat, concursul comitetelor şcolare, al prefecturilor, comunelor precum şi iniţiativa privată au adus un aport care se ridică până la 800 milioane.

In total deci s'a dat pentru construcţiunile şcolare de anul trecut şi până acum peste un miliard l i.

Graţie energiei actualului ministru al instrucţiunei publice, care n'a cruţat nici o osteneală pentru a merge din judeţ în judeţ, din comună în comună, stimulând pretutindeni activitatea administraţiilor şi interesul public, se poate spune că învăţământul nostru a pornit cu paşi siguri pe drumul unei propăşiri, vrednice de noua noastră ţară şi de importanţa ei în concertul european.

Citiţi „Infrăţirea"

Uniunea presei latine

Se ştie că la congresul presei latine, care a avut loc acum câteva luni la Lyon şi la care au luat parte şi corespondenţii presei române aflători la Paris sub preşidenţia senatorului Henri de Jouvenel, redactorul şef de la „Le Matin" s'a discutat programul revistei lunare a Uniunii.

In ultima şedinţă ce a avut loc acum câteva zile la Paris s'a decis ca această revistă să apară cu începere de la 1 Octomvrie, purtând titlul de *Viaţa latină*. Cu un pronunţat caracter de propagandă panlatină, revista va revizui cu conştiinciozitate activitatea tuturor ziarelor neo-latine care apar în Europa şi cele două Americi.

Adunarea a acceptat invitaţia presei portugheze de a ţinea congresul din Decemvrie la Lisabona şi a studiat principiul ţinerei viitorului congres din August 1924 la Buenos-Ayres, la care preşedintele Argentinei şi-a şi promis concursul.

De Waleffe, secretarul general al Uniunei a fost însărcinat de a studia împreună cu reprezentanţii presei americane şi cu ambasadorii americani din Paris, programul organizării în primăvara anului 1924 a unei grandioase chenzine a Americei latine.

In timpul acestor 15 zile fiecare stat din America latină îşi avea ziua lui de apoteoză artistică, literară, intelectuală etc. Această chenzină va fi apoi repetată în toate capitalele ţărilor latine din Europa.

Biroul Uniunei a mai luat apoi lăudabila iniţiativă a schimbului de studenţi, măsura aceasta fiind la baza fraternităţii latine.

Schimbul acesta va fi subordonat echivalenţelor de bacalaureat de către Universităţi.

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

Relaţiunele dintre Anglia şi Franţa

Impresia produsă la Londra de ultimul discurs ţinut de Poincare la Senlis

Am amintit în numărul de ieri de discursul ţinut de primul ministru al Franţei Poincare, la Senlis cu ocazia înaugurărei monumentului ridicat în amintirea celor ce au murit în război, remarcând politica pe care înţelege s'o ducă Franţa, pentru ca cei învinşi să respecte tratatele în vigoare şi rolul acestei politici în Orient, ca un sprijin pentru siguranţa Micei Antante.

Ocupându-se de acest discurs şi relevându-i importanţa presa engleză îl consideră ca un răspuns indirect declaraţiilor lui Baldwin şi ale Lordului Curzon.

„Daily Telegraph" spune că un astfel de răspuns n'ar fi trebuit dat înainte ca preşedintele francez şi Cabinetul să se găsească în faţa răspunsului Angliei faţă de Germania şi a notei însoţitoare a acestui răspuns, prin care s'ar fi putut judeca punctul de vedere oficial, relativ la soluţia rezistenţei pasive.

Acelaşi lucru îl spune şi marele cotidian „Times" susţinând că Anglia nu s'a abătut de la dispoziţiunile luate de la început şi că va respecta în totul tratatul de la Versailles, care trebuie să fie şi baza politicei europene.

El e convins că Poincare va examina cu atenţie nota britanică cu o răbdare egală cu aceea avută de Anglia timp de şase luni faţă de experienţa franceză.

O notă favorabilă Franţei o are în „Sunday Pictorial", Levat Fraser care se opune propunerei de a se numi o anchetă care să stabilească capacitatea de plată a Germaniei.

Fraser e convins că Germania poate să plătească cu uşurinţă despăgubirile ce datoreşte, dacă se hotărăşte la aceasta.

„Aliaţii de fapt nu se găsesc, în faţa incapacităţei de plată a Germaniei ci în faţa unei stări de spirit pornite să nu plătească nici o centimă decât numai sub constrângere. Obiceiul de a trimite scrisori la Berlin nu mai e de nici un folos; francezii au adoptat singurul drum posibil atunci când au luat garanţie reglunea Ruhr."

După cum vedem tonul întrebuinţat de „Sunday Pictorial" e cu totul opus celui din „Daily Telegraph" şi „Times".

Nenorocirea din Bonţida

Luni dnpă amiază, fata Iulişca Zalo Kovaci în vârstă numai de 16 ani, fiica văduvei Ana Kovaci din comuna Bonţida judeţul Cojocna s'a dus la marginea comunei pe unde trece Someşul ca să facă bae.

Intrând în apă, încetul cu încetul a ajuns în mijlocul apei, unde imediat a fost luată de curent şi cum nenorocita copilă nu ştia să înoate, s'a înecat.

Cadavrul fetei a fost pescuit de către locuitorii din Bonţida la o mare distanţă de locul unde ea se desbrăcase.

Moartea acestei fete a produs o dureroasă impresie printre locuitorii comunei întru cât prin firea ei blândă, era iubită de toată lumea.

Ne fiind nici o bănulată asupra morţei, parchetul a încuviinţat nenorocitei mame să-şi îngroape copila.

„Gestul Regelui" şi „reazămul pe popor"

Sau „idealismul" partidului naţional

Cei cari ţipă mereu că ei nu aşteaptă puterea decât de la „voinţa poporului" au ameţit de fericire în urma unui aşa zis „gest" pe care M. S. Regele l-ar fi făcut la Răşinari

Se ştie că la serbările dela Sibiu, unde partidul naţional şi-a transportat întreg comitetul de 100 numai cu gândul de-a preschimba comemorarea lui Şaguna într'un prilej de vulgare manifestaţii politice, atât d-nii *Maniu* şi *Vaida*, în adunarea intimă a partizanilor, cât şi d-l *I. Lupaş*, în cuvântarea ţinută la parastasul din Catedrală, au vorbit ostentativ, şi cu vădite aluzii la luptele politice de astăzi, despre **„reazemul pe popor"** *care ar fi fost supremul principiu coducător al operei lui Şaguna.*

Insistenţa cu care oratorii naţionalişti au vorbit despre „reazemul pe popor" nu putea, de sigur, să aibă alt rost decât acela de a arăta M. S. Regelui că partidul naţional e mai presus de voinţa coroanei, puterea lui politică izvorând de-a dreptul din „Voinţa poporului".

Despre acest „reazăm pe popor" ne-a vorbit mai apoi şi „Patria", spunând că el face parte din „idealismul" partidului naţional a cărui întreagă activitate s'a sprijinit totdeauna numai pe *„adevăratul factor creator:* **poporul".**

Nu vom sta fireşte să arătăm aici de câtă necuviinţă s'au făcut vinovaţi conducătorii partidului naţional când au venit să strecoare răutatea şi patima lor politică în mijlocul unor serbări comemorative la care participa şi M. S. Regele. Şi nici nu vom căuta să stabilim cât de puţin serioasă e afirmaţia, deşi făcută şi de un istoric, cum că „reazămul pe popor" ar fi fost principiul conducător al activităţii lui Şaguna. **Saguna a lucrat pentru popor, dar cele mai mari dintre faptele lui au fost făcute fără popor şi de multe ori şi împotriva poporului.**

Nicăieri cunoscuta deviză: **pentru popor, dar nu prin popor,** nu-şi găseşte o mai potrivită aplicare de cât la viaţa şi opera lui Şaguna, şi e de mirare că, de dragul unei demonstraţii politice, un istoric ca d. Lupaş a putut să nesocotească faptul acesta aşa de preţios când e vorba să fixăm personalitatea lui Şaguna.

Ceia ce vrem să numai relevăm este vâlva pe care s'au grăbit s-o facă fruntaşii partidului naţional în jurul „gestului regal" dela Răşinari. *Căci abia câteva ore după impertinenţele săvârşite la Sibiu, aceiaşi ireductibili adepţi ai „reazămului pe popor" au ameţit toţi de fericire când, la solemnitatea din Răşinari, M. S. Regele i-a poftit să iea loc în tribuna regală. Acest singur fapt a fost deajuns pentruca „Patria" uitând de „reazămul pe popor", să ne vorbească şeapte zile în şir numai despre frumuseţea „gestului regal".* Şi doar gestul M. S. Regelui nu s'a îndreptat anume către fruntaşii partidului naţional, ci către toţi foştii miniştri aflaţi la solemnitatea din Răşinari, şi numai aşa el a cuprins şi doi sau trei reprezentanţi ai partidului naţional. Şi totuşi, şi sub această formă, gestul Regelui a fost pr.ns, contemplat şi savurat de către toate ziarele aflate în slujba partidului naţional.

Şi atunci ne întrebăm: *dacă acest gest, făcut cu prilejul unor festivităţi, a fost în stare să provoace atâtea umile gudurări în rândurile partidului naţional, ce s'ar alege de „reazămul pe popor" dacă M. S. Regele ar face un alt gest în virtutea prerogativelor Coroanei?*

Aplicarea legei contra vagabondajului la Cluj

Consfătuirea dintre d-nii Dr. Gane, Valer Popovici și Pillat — Hotărîrile luate — Un azil pentru cerșetori

Zilele acestea inspectoratul sanitar din Cluj a primit ultimele instrucții în privința aplicării nouei legi contra vagabondajului.

Era în adevăr absolută nevoie de o cât mai grabnică aplicare a acestei legi căci în ultimul timp vagabondajul luase o desvoltare în adevăr insuportabilă.

Era o adevărată nenorocire Sâmbăta când eșiai prin oraș, pe toate străzile mișunau cerșetorii.

Prin noua lege contra vagabondajului s'au luat o serie de măsuri cari vor înlătura definitiv situația de până acum.

Dl dr. Gane inspectorul general al ministerului sănătății publice în urma ultimelor dispoziții primite dela București a convocat pe dl Valer Popovici prefectul poliției la o consfătuire. La această consfătuire a luat parte și dl Pilat, inspector sanitar, și un delegat al ministerului sănătății publice.

In urma acestei consfătuiri care a avut loc alaltăieri și ieri, s'au hotărât următoarele:

Cu începere chiar de azi dl Prefect al poliției dispunând aranjarea unor razii zilnice va strânge pe toți cerșetorii de pe străzile Clujului indiferent de vârsta, sexul sau invaliditatea de care sufere.

Toți cercetorii vor fi transportați într'un azil special care va începe să funcționeze de mâine în fostul local al arestului poliției.

Aci cerșetorii vor fi ținuți trei zile într'un fel de carantină. Toți acei dintre ei care vor fi constatați de medicul azilului că sunt bolnavi de vre-o boală în fecțioase vor fi transportați la spital.

După ce vor fi deparazitați și clasați toți acei dintre cerșetori care vor fi declarați inapți pentru orice muncă vor fi internați în azil și întreținuți în mod gratuit.

Ceilalți prin îngrijirea dlui Prefect al poliției vor fi trimiși la munca câmpului, la fermele statului.

Cu chipul acesta Clujul va fi scutit de spectacolul pe care îl oferea până acum invazia cerșetorilor pe străzile lui.

Jubileul de 50 de ani al Reuniunei de Lectură din Timișoara

Timișoara, 16. — Sâmbătă după amiază la orele 5.25 Timișoara a primit oaspeți dragi: pe membri marelui cor „Carmen“ dela București, veniți pentru a-și da tot concursul lor la reușita serbărilor Reuniunei Române de Lectură din localitate, înființată în anul 1873 și care împlinește, în luna Iulie a acestui an, 50 de ani de existență.

Ziua I.

Oaspeții cântăreți au avut parte de o prea frumoasă întâmpinare în gara „Domnița Elena“.

La orele 7 seara a avut loc tradiționala „seară de cunoștință“ la cafeneaua „Palace“. A urmat după aceia plasarea oaspeților și a delegaților.

Ziua II.

Duminecă 15 Iulie, a fost adevărată zi a jubileului.

La orele 9 a. m. se adună, în Piața Unirei, membrii reuniunei jubilante autoritățile, delegații și un imens public, de unde lumea pleacă, cu drapele și în sunetul muzicei la biserica gr.-or. din Fabrică. La liturghie cântările bisericești au fost executate de către societatea corală „Carmen“.

La orele 12 a avut loc ședința festivă, în Sala Teatrului Orășenesc. D. dr Dimitrie Chiroiu, președintele reuniunei rostește nu discurs ocazional, iar secretarul fragmente din trecutul reuniunei.

La 1 și jumătate s'a luat o masă comună în sala restaurantului „Ferdinand“.

După amiază la orele 5, Soc. corală „Carmen“ a dat, în sala „Teatrului orășenesc“ un foarte reușit concert religios, iar seara la orele 9 a avut loc, în grădina cinematografului de vară, nu alt concert de cântece religioase și laice.

D-nii Folescu, V. Rabega și d-na Elena Șeinescu, au fost foarte mult aplaudați. Deasemenea „Imnul de slavă al încoronării“ pentru cor mixt și soliștii d-șoara Mica Lengyel și d-l G. Florescu.

La finea concertului de seară d-l prof. Velceanu, d-sa însuși un bun organizator de coruri, a mulțumit oaspeților bucureșteni pentru concursul ce au binevoit să dea acestor festivități, mărind succesul lor.

*

Reuniunea de Lectură Română din Timișoara are în urma ei un trecut foarte frumos și desvoltă și de prezent, o activitate națională și culturală foarte folositoare.

Anul acesta Reuniunea a împărțit cărți de premii mai multor școli, în valoare de câteva mii de lei.

In seara încheerei iubileului d-l prof. Iosif Velceanu și d-l Traian Boleanțu, au oferit corului „Carmen“ o cunună de argint.

Serbările au reușit pe deplin și a făcut o foarte bună impresie, faptul că reuniunea din Timișoara s'a gândit să-și serbeze acest jumătate de veac de existență cu concursul unei societăți corale din vechiul regat și cu un renume ca acela al Soc. „Carmen“, de sub conducerea maestrului Kiriac.

Venitul curat al serbărilor este destinat pentru fondul de zidire al Casei Naționale din Timișoara.

Inainte de plecare, comerciantul Trăilă Țăran a oferit o masă societății. De aci „Carmen“ a plecat la Bocșa, Oravița, Anina și Reșița.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Cum se aplica noua lege contra speculei la Cluj.

Câteva efecte îmbucurătoare. — Se impune totuși o intensificare a controlului.

Noua lege pentru înfrânarea speculei pusă în aplicare îndată după promulgarea ei, a dat oarecari rezultate Atât înainte de aceasta, cât și după, diferitele organizații negustorești din Ardeal, susținute de o anumită presă, au protestat contra acestei legi spunând că este o lovitură dată comerțului și industriei, că aceste măsuri represive nu vor avea nici un efect asupra scumpetii și că scăderea prețurilor și prin urmare ieftinirea traiului nu se poate produce decât numai prin libertatea completă a comerțului.

Prin noua lege contra speculei se lovește în comercianții necinstiți și hrăpăreți.

Sunt două săptămâni de când această lege se aplică și efectele ei îmbucurătoare au început să se vadă.

In primul rând s'a observat că chiar din prima zi a aplicărei acestei legi prețurile tuturor articolelor — care până la această dată creșteau cu fiecare zi, de atunci au rămas neschimbate.

Mai mult decât atât, sunt unele articole și anume articolele alimentare ale căror prețuri au suferit chiar o scădere.

Aceasta se observă în unele restaurante și în special pe piețile cu zarzavaturi și carne.

De frica sancțiunilor foarte severe, prevăzute de legea contra speculei, precupețele de pe piețile Clujului nu mai cutează să majoreze în fiecare zi prețurile.

Judecătoria de ocol care judecă procesele intentate contra sbeculanților a aplicat deja pedepse foarte severe (amendă până la 50·000 și închisoare efectivă)

Pentru ca efectele acestei legi să fie și mai mari și mai multe — suntem de părere că cu orice sacrificii din partea prefecturei sau a primăriei orașului să se intensifice controlul pentru că numai astfel toți speculanții vor putea fi descoperiți, dați în judecată și pedepsiți.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Fantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

Gratis **Gratis**
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 **Gratis**

Anchetele noastre

VIAȚA ECONOMICĂ a Ardealului

Legea contra speculei și ieftinirea traiului — Cum a fost primită între comercianți noua lege contra speculei? — Sporirea producției singură poate ieftini traiul — Nevoile comerțului și industriei ardelene — Remediarea acestor nevoi

— De vorbă cu d-l dr. Evian —

In dorința de a pune la dispoziție cititorilor noștri un tablou asupra diferitelor reuniuni din viața economică a Ardealului, am apelat la unul dintre cei mai de seamă economiști și financiari ai orașului nostru, la dl Evian, directorul „Bănci Generale a Țărei Românești“ și președinte al Sfatului negustoresc. Dsa ne-a făcut o serie de declarații care cuprind pe lângă o expunere obiectivă a situației economice și o enumerare a diferitelor nevoi de care suferă viața economică ardeleană. Publicăm mai la vale în întregime, interesantele aprecieri ale Dlui Evian.

Legea speculei și ieftinirea traiului

„Numai sporirea producției poate eftini traiul“.

După credința generală începe dl dr Evian atât a teoreticianilor economiști cât și a negustorilor, se crede că legea contra speculei în forma ei actuală nu poate să-și atingă scopul de oarece noțiunea de specula nu e bine definită și prezența ei este supusă aprecierei subiective a unor organe cari n'au o cunoștință reală a fenomenelor comerciale. Nicăiri o lege de acest soiu, n'a putut înfrâna excrescențele vieței economice dezorganizate după războiu în toate părțile cu atât mai puțin la noi. O cauză de căpetenie a nașterei acestei legi este în parte și lipsa de orientare a publicului consumator, în chestiunile comerciale.

Această lipsă de orientare a consumatorilor este aceia care cere guvernelor, ori cari ar fi ele intervenția în viața economică care acum mai mult decât oricând are nevoie de libertate deplină pentru a reveni la normal. Se confundă specula cu scumpetea și se consideră specula dredt o cauză a scumpetei când de fapt ea este un efect. Logic e că pentru a deistruge efectul trebue distrusă cauza și această cauză — scumpetea — este datorită unui complex întreg de împrejurări care poate fi cristalizat în cuvântul sub producțiune pe toate tărâmurile.

Sporirea producției va ieftini traiul

Acționând în direcția sporirei producției determinăm a abundență de marfă pe piață pe de oparte, deci ieftinire în interior, și pe de altă parte, determinăm un export puternic ceea ce ar avea ca rezultat creșterea puterei de cumpărare a leului și deci ieftinirea mărfurilor de import.

„Ori cât s'ar lupta împotriva scumpetei pe căi administrative în afară de putința de a acționa sporirea producției nu se va ajunge la nici un rezultat. Dimpotrivă, se va desorganiza viața economică, producătorii vor fi din ce în ce mai nemulțumiți, iar consumatorii nu vor avea nici un avantaj.

In această lumină privită legea speculei este o lege menită să dea naștere unui alt rău — abuzuri din dartea organelor de constatare și împingerea comercianților și acelora cari sunt conștienți de rolul lor, de a căuta pe căi lăturalnice să-și acopere pagubele provenite din aceste abuzuri.

Se înțelege că negustorii și din această cauză sunt nemulțumiți“.

Legea speculei are însă un foarte mare avantaj. Intru cât această lege va fi bine și riguros aplicată, acolo unde organele administrative vor sesiza bine adevărata specula acolo se vor pedepsi cu asprime acei care se fac vinovați de exploatarea nevoilor publicului.

Repetăm încă odată că numai ridicarea producției prin libertatea deplină a comerțului poate înlătura scumpetea și cu ea specula.

In numărul viitor vom continua cu publicarea celorlalte declarații făcute de dl Evian, asupra noului *regim al exportului, asupra nevoiler financiare ale Ardealului, asupra cauzeler cari împiedică băncile de a mai acorda credite mari comercianților și industriașilor și asupra remedierei acestui rău etc.*

Șt. P.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefnite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
HUNWALD,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47
Resmălțuim oglinzi stricate.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sistema de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

Aplanarea dificutatilor dintre turci si aliati

Când se va încheia pacea.

Lausanne. — Acordurile intervenite în emoționanța ședință de noapte poartă semnătura delegaților aliați și turci asupra unor texte precise.

In ședința plenară conferința se va mărgini să înregistreze în prezența tuturor delegațiunilor acordurile prezentate.

Generalul Pelle în numele Franței va face rezerve cu privire la chestia cupoanelor, iar Sir Horace Rumbold în numele Marei Britanii cu privire la concesiunile companiei „Turkish Petroleum".

Cum au decurs discuțiunile în ședința plenară

Lausanne. — Eri după amiază a avut loc ultima ședință plenară.

Comitetul politic a adoptat protocolul evacuării și convențiile relative la Caragaci și la participarea Belgiei și Portugaliei la clauzele economice și financiare ale tratatului.

Ismed Pașa a admis cererea aliaților de a aplica în spirit generos și fără nici o amânare convenția amnestiei, însă a revandicat pentru guvernul turc libertatea de a aprecia aplicarea amnistiei față de armeni.

Comitetul financiar a cetit o declarațiune interaliată insistând asupra aplicării angajamentelor luate și adăugând că aliații vor asigura prin toate mijloacele respectul contractelor. Ismed Pașa a răspuns că această declarație angajează numai pe aliați, Turcia va negocia direct cu purtătorii titlurilor, dar primul delegat turc a ținut să repete că plata cupoanelor nu se va face nici în lire sterline nici în aur.

Comitetul economic a adoptat protocolul concesiunilor; generalul Pele a cerut ca privilegiul Băncii Otomane să fie prelungit pe termen de 2 ani. Ismed Pașa a promis că va discuta această chestie cu guvernul din Angora. Șefii delegațiunilor au exprimat apoi felicitări pentru încheerea acordului.

Când se va semna tratatul de pace.

După ultimele știri sosite dela Lausanne, toate dificultățile dintre turci și puterile aliate au fost aplanate.

Semnarea tratatului de pace a fost definitiv fixată pentru ziua de Marți 24 Iulie.

La garderoba dela gara.

Nem tudok oláhul!

La garderoba gării din Cluj, este o femeie ca de cincizeci de ani, care iea în seamă bagagele călătorilor. E în serviciul statului încă din timpul stăpânirii maghiare.

Un călător, care întârziase ieri de trenul ce pleacă la Bistrița s'a dus să-și depună în garderobă bagagele până la alt tren.

— Iea-mi te rog bagagele! — zise femeii trei ori după olaltă, iar când îi mai zise și a patra oară, femeia îl privi fix și îi răspunse:

— Nem tudok oláhul! Omul nostru o întoarse acum pe ungurește.

— De ce nu înveți românește? — o întreabă. Nu știi, că ești în slujba statului român și că dacă nu înveți românește, rămâi într'o bună dimineață pe drumuri?

— Și-apoi, ce-mi pasă? — zise femeia. — Eu mai am și alte slujbe, n'o să rămân pe drumuri . . .

S'ar părea de necrezut istoria asta, dar e adevărată, din cuvânt în cuvânt. In marea noastră Românie, chiar și la garderoba gării din Cluj se poate batjocori limba românească. Iar dacă femeia aceea ar fi înlocuită cu vre-o româncă, — să zicem așa, — cu văduva vre-unui invalid... Ziarele maghiare ar țipa desigur împotriva . . . nedreptății.

Moartea lui Theodor Rosetti

Aflăm cu mare părere de rău încetarea din viață a unuia din cei mai bătrâni oamani politici, ce mai rămăsese în viață, din generația ce apucase domnia lui Vodă-Cuza.

Theodor Roseitti, a cărui soră a fost venerabila soție a Domnitorului Alexandru I. Cuza, a fost unul din cei mai mari magistrați ai țărei, ajungând până la presidența Inaltei Curți de Casație, și părăsește magistratura atunci când se simțea nevoia în țară, a unui guvern prezidat de un om mai puțin legat de patimele politice prea violente la un moment dat.

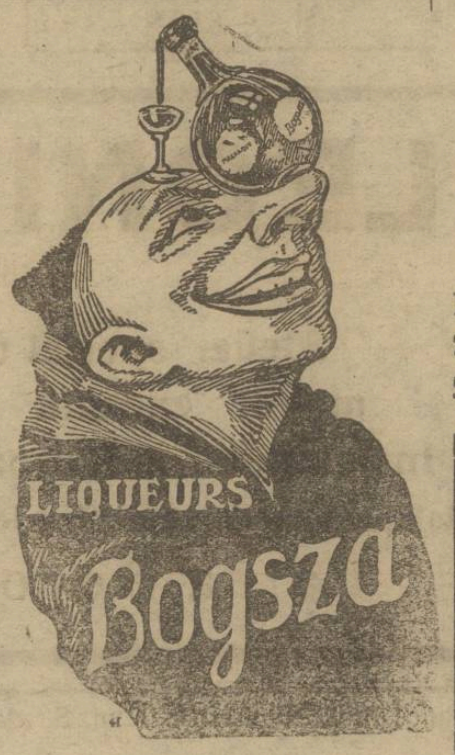

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR DIRECȚIUNEA GENERALA C. F. R.

Publicațiune

Se aduce la cunostința publica ca in ziua de 4 August 1923 ora 11 a. m. se va tine licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. Inspecțiunea Controlei Locale București Str. G-l Berthelot No. 8. pentru concessionarea Serv. de Camionaj C. F. R. din orașele mai jos notate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin posta ofertele timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciala a Serv. Comercial Inspecțiunea Controlei Locale București Str. G-l Berthelot No. 8. insoțite de recipisa unei casse C. F. R. constatand depunerea unei garanții provizorie de 30,000 Lei in numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe langă adresa și ențiunea „Oferta" pentru concesionarea serv. de camionaj C. F. R. din orașul . . licitația din 4 August 1923.

Depunerea garanției in sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitația se va tine in conformitate cu art. 72—83 din Legea Contabilitatei Publice.

Ofertantii carora li se vor aproba ofertele, vor incheea contractele in termen de una luna de la data licitatiei, contrar vor perde garantia depusa.

Că baza pentru licitație este contractul tip despre care doritori pot lua cunostinta după cum se arata mai jos, pentru orașul:

Constanța	la Dir.	I.	Reg.	București	și la șef.	statiei	Constanta
Lugoj	„	„	V.	„	Timișoara	„ „ „	„	Lugoj
Blaj	„	„	IV.	„	Cluj	„ „ „	„	Blaj
Zalau	„	„	IV.	„	Zalau	„ „ „	„	Zalau
Sighișoara	„	„	III.	„	Brașov	„ „ „	„	Șighișoara
Craiova	„	„	IX.	„	Craiova	„ „ „	„	Craiova
Ploești	„	„	I.	„	București	„ „ „	„	Ploești
Braila	„	„	I.	„	Braila	„ „ „	„	Braila

Ofertanții vor fixa prețurile ce inteleg să pretinda pentru efectuarea operațiunilor serv. de camionaj C. F. R. după greutatile indicate in tabloul de mai jos.

TARIFUL
Operațiunilor ser. de camionaj C. F. R.

Greutatea in Kr. dela până la inclusiv.	Mărfuri Mare vit. Lei B.	Mărfuri Mica vit. Lei B.	Greutatea in Kr. dela până la inclusiv.	Mărfuri Mare vit. Lei B.	Mărfuri Mica vit. Lei B.
5— 50			1801—2000		
51—100			2001—2400		
101—200			2401—2800		
201—300			2801—3200		
301—400			3201—3600		
401—500			3601—4000		
501—600			4001—4600		
601—700			4601—5000		
701—800			5001—5500		
801—900			5501—6000		
901—1000			6001—7000		
1001—1200			7001—8000		
1201—1400			8001—9000		
1401—1600			9001—10000		
1601—1800					

No. 52825—14823 C-1050 Clb-923.
2952 **Direcțiunea Generala.**

Scrisori din Zlatna

Serbare școlară. In ziua de 12 Iulie a. c. a avut loc serbarea de fine de an a școalei primare de stat din localitate „Impăratul Traian". In aceeași zi fiind și hranul sfinților Petru și Pavel, corul școalei sub direcțiunea dlui Petru Petringenar, directorul școlii, a dat răspunsurile în timpul Sfintei liturghii oficiate la Biserica ortodoxă.

După aceasta a avut loc o serbare la școală, iar seara un festival în grădina Țibra. Corul a întonat „Imnul regal" și alte cântări cu destulă măiestrie. Au urmat apoi declarațiuni frumos spuse de elevele și elevii școalei, între cari remarcăm declarația elevei Constanța Dumitrean care a spus frumos poezia lui Bolintineanu „Mama lui Ștefan cel Mare."

Seara s'a jucat piesa lui D. Anghel „Oglinda fermecată". De și prea grea pentru puterile unor copii de clasele primare, piesa a fost jucată destul de bine, dar frumusețele suptile ale textului au cam suferit. Remarcăm jocul elevei Dora Baicu și al elevului Sorin Schiau cu gust costumat.

Trebue să recunoaștem stăruințele aranjorilor și în special ale dnei David institutoare la școala din Zlatna.

Publicul foarte numeros a aplaodat îndestul bine reușita serbare a școalei care și-a închniat așa de frumos activitatea acestui an.

*

Excursiune. Absolventele școalei medii din localitate au plecat sub conducerea dlui Partenie Duca, directorul școalei, să viziteze uzinele și salinele din Vioara.

Domnia întunericului. Din cauza unei defectări produsă la motorul de motorină al uzinei de electricitate dela „Topitoriile Zlatna", orașul nu este prevăzut decât două ore pe seară cu lumină eloctrică. Fapt curios este că defectul durează de prea multă vreme, iar costul luminei s'a dublat decând se dă mai puțină. Gospodăria „Koh"-ului este foarte ciudată!

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retușări.

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ.

Nr. 8980—1923. cons.

Pulicatiune de concurs

Consiliul orașanesc deschide concurs public pentru aprovizionarea Maeristei Centrale cu 45,000 kgr. (patruzecișicincimii kgr.) ovas cari va fi calitatea I. nemalurit ab. gara Cluj sau ab. Maieristea Centr Calea Traian Nr. 19.

Ofertele impreuna cu probele de ovas se vor inainta la registratura consiliului orașanesc.

In oferte se va specifica pretulcerut pr m/m in litere și in numerăr.

Oferenții sunt obligați a depune la Cassa alodiala 10% din suma oferita că garanta iar recepisa să alatura la oferta.

Consiliul orasanesc isi rezerva dreptul de a alege dintre ofertele inaintate sau de a nu primi niciuna.

Termenul de concurs pentru inaintarea ofertelor se fixeaza pana la 15 August 1923.

Ofertele sosite mai tarziu de timpul fixat in aceasta publicație nu se vor lua in considerare.

Condițiunile detailate se pot vedea la administrația economica Str. Cogalniceanu Nr. 4.

Cluj, la 10 Iulie 1923.

primar:
Dr. Utalea.

2950

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica
C-L-U-J.

2879

De vânzare

In str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10.
2581

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la
2747-6

Emil Blaga, Cluj

Barul grădinei de iarna „CENTRAL" s'a redeschis complect reorganizat. Program sensațional. *Intrarea libră* incepu-tul la oarele 9³⁰ seară.
Lloyd 1010 2222-2

DOAMNELOR!!
Pravul pentru ingrigirea pielei Höfer in culorile alb, rosa, si crém e neintrecut. 2906-2
Daca aveti cosi ori transpirati, talosi si pravul salicilic pentru ingrijirea pielei „HÖFER No. 3."

Cea mai fina crema pentru ghete

INDUSTRIA LAPTELUI
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
2944 Fabrica Str. 3 August 24. 2944

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

mașina descris americană vânzarea exclusivă la
Librăria LEPAGE
CLUJ, Cereți ofert.
2744-6

Reclame este sufletul comertului

Prețuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.
2873

„Phönix"
Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A.
BAIA-MARE,
Fabrica: FIRIZA DE JOS
Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calități, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru instalațiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră și butoaie.
2951

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul
Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați
FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ.
2819-1

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris
confecție de hârtie și împrimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia LEPAGE CLUJ.
Cereți cataloge lista și ofert. 2744-4

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparațiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.
2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 850 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Sâmbătă 21 Iulie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

SIBIU 22.JUL.92 1

R CLUJ 1. 1869

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L.
PE 1 AN . . . . . 180 L.
PE 6 LUNI . . . . . 90 L.
PE 3 LUNI . . . . . 45 L.

Libertate și libertinaj

Dela o vreme o parte a presei bucureștene a început din nou să se agite în jurul unei pretinse șfîrbiri a libertății presei.

E vorba de arestarea directorilor unor reviste pornografice și a câtorva depozitari, cari, cu toate avertismentele autorităților continuau să vândă în mod clandestin imundele reviste.

In arestarea acestora, parte din presa bucureșteană, exact aceiași presă care ia apărare a tuturor teroriștilor și tuturor evadaților de sub paza sentinelelor, vede nici mai mult, nici mai puțin o încălcare a libertății suverane a presei, garantată prin constituție.

Bine înțeles guvernul este atacat cu vehemență pe această chestiune de către cei cari văd în arestarea unor delicvenți la brunele moravuri, o gravă atingere a libertății presei și cari văd în măsurile luate de justiție și de autorități pentru asigurarea ordinei publice, amestecul neapărat al primului ministru și al guvernului.

N'apucă un magistrat să-și facă datoria, dând o hotărâre conformă cu legea și cu conștiința sa, n'apucă un reprezentant al puterei executive să pună în aplicare o sentință a justiției, că îndată, dacă actul pare nedrept toți miniștrii sunt învinuiți că au luat parte la efectuirea lui. Ca și când guveruul n'ar avea altă treabă, decât să vegheze până și la cele mai nensemnate chestiuni publice care se nasc pe tot intinsul Românieî-Mari.

Dar întorcându-ne la libertatea presei, e locul să ne întrebăm: are în lupta lor sfântă, pentru plungerea acestui măreț ideal, care nu este numai al unei națiuni civilizate, dar al omenire întregi, s'au gândit marii bărbați politici ai neamului nostru, că numele lor va fi invocat întru apărarea revistei „Tiribomba" și conținutului ei revoltător? au gândit ei oare că unele ziare vor apela la memoria lor, pentru a veni în ajutorul tuturor fărtaților cu codul penal, pe simplul motiv că imoralitățile comise de aceștia au îmbrăcat haina comodă a tiparului?

Socoteam că un Brătianu, Rotti, Kogălniceanu, înțelegeau cu totul altceva prin libertatea presei, ceva de un ordin cu mult mai înalt, mai curat, mai nobil. Și socoteam că însăși gazetele care se fac cu atâta promptitudine apărătoarele „drepturilor omului" să aibă cu totul o altă părere despre misiunea lor, de care se fac atâta caz.

Dar gura păcătosului adevăr grăește. Se poate vedea clar din această ușurință, gradul de sinceritate al unei anumite prese și scopul care-i determină atitudinele, pe care le ia în diferitele împrejurări. Țara aceasta trebuie apărată prin toate mijloacele și nimic nu trebue cruțat pentru ajungerea acestui scop.

A confunda un simplu delict ordinar, care-și are penalitățile lui anume, cu delictul de presă care, în ori ce caz, e presupus ca făcând parte dintr'o ordine de lucruri mai înaltă, nu e singurul mijloc de care se servesc apărătorii împrovizați ai tuturor borfașilor, pentru a dovedi cu cele mai false premize pe care pot să le inventeze că în țara aceasta domnește bunul plac.

Desigur, domnește bunul plac, dar nu al autorităților, ci al tuturor veneticilor, care fără nici un dor de suflet pentru această țară primitoare, confundă libertățile publice cu libertinajul, delictul comun cu delictul politic și la adăpostul unor legi blânde și îngăduitoare, încurajează toate viițiile aduse odată cu dânșii.

Avem dreptul să ne apărăm de această invazie, oprind-o cât mai e timp și izolând cât mai în grabă pe cei contaminați dintre noi.

Intr'ările de unde am luat libertățile, în jurul cărora știm să facem atâta vălvă, scriitori mari au fost trași la răspundere pentru operele lor, cu toate că acestea erau legitimate de marele talent cu care au fost scrise. In numele căror constituții și căror tradiții, suntem datori atunci a îngădui în țara noastră, darea în vileag a tuturor desemnelor obscene și a tuturor inscripțiilor din locurile indicibile?

In numele presei ultragiate cerem magistraților cea mai mare severitate. Și dacă unor „confrați" li convine să fie confundați cu autorii de cărți ilustrate obscene, pe motivul că și acelea es tot de sub tipar, noi, cari am pornit în viață sub domnia altor moravuri, cerem să se tragă brazda adâncă a limitei care să despartă citadela adevăratei prese de suburbia tiparnițelor nocturne și clandestine.

Delegatii Societatii Natiunilor in Romania

Dăm și în alt loc al ziarului nostru știrea, că trei delegați ai Societății Națiunilor vor sosi în 24 Iulie în țară. „Ujsag", „Ellenzek" și celelalte ziare maghiare află, că acești delegați vin cu scopul să studieze situația minorităților dela noi și să facă raport despre cele constatate în ședința din Septemvrie a S. N.

Astfel — încheie ziarele maghiare, — Soc. Națiunilor va avea prilej să se convingă, dacă situația maghiarilor în România e întru-adevăr așa de strălucită, cum a descris'o ministrul de externe Duca?

Fără îndoială, Delegații „Societății Națiunilor" vor vedea cu ochii, ceeace ziarele maghiare nu vor să vadă. Și eventual, vor propune guvernului maghiar, să creieze și pentru maghiarii din Ungaria o situație, cel puțin similară.

Tratamentul Românilor din Iugoslavia

La un ziar din București s'a prezentat mai zilele trecute o delegație de profesori din Macedonia, povestind suferințele și asupririle ce le îndură elementul românesc din acele locuri din partea Iugoslavilor, în stăpânirea cărora se află acum Românii macedoneni.

După descrierea ce o fac acești profesori, situația Românilor din Macedonia e vrednică de plâns.

Indată după ocuparea Macedoniei, Sârbii au închis toate școlile, între cari se aflau un liceu și două școli secundare de fete.

Deasemenea s'a închis multe biserici, interzicându-se limba română pentru facerea slujbei și prigonindu-se prin fel de fel de mijloace, tot ceiace reprezintă element intelectual: profesorii, învățătorii și preoții români.

Cunoaștem toate aceste neajunsuri, demne numai de popoarele cari înlocuesc civilizația cu șovinismul feroce, cum sunt Ungurii, de pe vremea când ei își întindeau stăpânirea peste plaiurile Ardealului.

Le cunosc tot așa de bine și Sârbii, cari și-au scos din robia ungurească odată cu noi, pe frații lor din Bosnia, Hertegovina și Dalmația, martiri a aceloraș suferințe ca și Românii.

Și de aceia ne mirăm cum tocmai un popor ca Iugoslavii, cari au luptat alături de Aliați, pentru realizarea frumosului principiu al libertății popoarelor, caută astăzi să imite pe asupritorii de eri în dauna intereselor unui popor cu care de altfel se află în alianță.

Românii din Macedonia nu cer să li-se acorde nici favoruri, nici drepturi noui, ci numai să nu li-se restrângă ceia ce au obținut până la 1913, când de altfel guvernul sârb își luase prin tratatul dela București angajamentul formal să nu se atingă de școlile și bisericile românești și chiar să li-se acorde o largă autonomie.

Dar nu putem să trecem cu vederea situația actuală a elementului românesc din Iugoslavia, care nu mai posedă decât 2-3 școli cu învățători, cărora nu li se dă decât o leafă mizerabilă.

Cunoaștem aceste lucruri și din organul partidului românesc din Iugoslavia: „Graiul Românesc"; pretutindeni atât în Macedonia, cât și în Timoc și Torontal, Românii au de suferit un regim de asuprire care numai laudă nu poate aduce Iugoslaviei.

Relevându-l nu facem decât să îndeplinim o datorie sfântă față de frații noștri: apărarea drepturilor stabilite prin tratate și păstrăm speranța că în cele din urmă statul iugoslav va veni la sentimente mai bune, permițând libera manifestare și desvoltare a elementelor minoritare, bineînțeles în cadrul intereselor statului iugoslav.

Adevăratul democratism

Care este forța unei societăți — Un discurs al ambasadorului american la Roma

Cu prilejul adunării asociației italo-americane, domnul Richard Child, ambasadorul Statelor-Unite la Roma, a rostit o cuvântare despre fascismul italian. Lărgind cadrul rostirei, ambasadorul american a făcut unele constatări cu caracter general, cari prin înțelepciunea și adevărul lor trebuesc relevate. Și cu atât mai mult se cuvine să facem aceasta la noi, cu cât din spusele domnului Richard Child se desprinde o lecție politică care poate sugera gânduri folositoare gălăgioșilor noștri „democrați".

Vorbind despre meritele fascismului, ambasadorul american a spus:

„Președintele consiliului de miniștri domnul Mussolini, împreună cu poporul italian, au dat umanității întregi un exemplu de curajoasă organizare națională, bazată pe disciplinata răspundere a individului către Stat și abandonarea falșelor sperante în doctrine slabe și utopiste.

Desordinea distrugătoare, slăbiciunea și decadența sunt cele mai mari primejdii pentru o națiune și de aceea și pentru întreaga umanitate.

Eu aș voi ca șefii de partide, în loc să predice că orice om trebuie să aștepte propria-i salvare dela alții, să arate că orice om are în sine forța pentru a învinge relele sale".

Analizând apoi teoriile comuniste și internaționaliste, domnul Richard Child arată că ele nu se împacă cu realitățile și că departe de a putea realiza mai multă fericire pentru individ și umanitate, ele nu sunt decât izvoare de anarhie, de desordine și de slăbiciune pentru societate.

Fiindcă așteptând totul dela colectivitate, individul nu mai înțelege să facă nici un efort pentru a se ridica prin propriile-i forțe și mijloace. El își pierde individualitatea și simțul de răspundere. Și perzându-le pe acestea, el își pierde forța.

Or trăinicia, forța și sănătatea unei societăți sunt rezultatul forței și sănătății fiecărui individ.

Și domnul Richard Child adaugă:

„Forța societății trebue să meargă dela individ la colectivitate. Lumea întreagă mai mult decât orice alt lucru, trebue acuma să adopteze principiul după care înainte de toate fiecare să și puie în valoare și să desvolte forțele din propria lui casă. Datoria cea dintâiu e aceea care e mai aproape de noi. Lumea nu are nevoe de alte teorii, chiar dacă acestea ar părea mai bune, nici de visuri, dar de oameni care să știe să aplice teoriile existente. Lumei îi trebuie un spirit nou care să puie înaintea drepturilor, responzabilitatea".

Iată ce spune reprezentantul unei țări, ale cărei realizări democratice sunt — după credința celor mai mulți — făcute să mulțumească exigențele celor mai înaintați democrați.

„Democrații" dela noi, cari se agită atât de mult în numele drepturilor, dar nu pomenesc nicicând de răspundere, cari cer totul dela societate, dar n'au căutat niciodată să desvolte în individ conștiința propriei sale forțe, pot să vadă din tot ceeace este atât de înțelept și de adevărat în constatările ambasadorului american, care este democratismul sănătos, izvor de progres și de prosperitate pentru individ și deci pentru societate.

Inscripții

Căldurile

De câteva zile au început căldurile. După o serie de ploi care ne făcea să credem că o să avem o vară răcoroasă, termometrul s'a ridicat deodată. Ba prin unele localități din țară ca și prin unele orașe din Europa a atins înălțimi surprinzătoare. In general se observă pretutindeni o bizară neregularitate în desfășurarea fenomenelor meteorologice. După zile aproape friguroase, urmează o săptămână de călduri tropicale, pentru ca îndată să înceapă iarăși o serie de ploi reci ca de sfârșit de toamnă. Iar trăznetul a devenit mai furios ca niciodată.

Se spune că puternicile sguduiri ale exploziilor din trecutul război ar constitui cauza principală a acestor brusce schimbări atmosferice.

Se poate și asta. Războiul acesta a săvârșit prefaceri colosale. Uitați-vă la om. Par'că nici nu l'ai mai recunoaște. Unde mai e omul pașnic și tihnit de dinainte de războ! Azi îl vezi cu ochii strălucitori de lumina soarelui interior, mâine îți apare deodată schimbat, cu priviri rătăcite, nervos, pus pe harță.

Precum în cer, așa și pre pământ. S'a schimbat pretutindeni roata lumei. O eși ceva rău din toate astea? Căci sunt sigur, mulți credincioși pun toate schimbările acestea în legătură cu sfârșitul lumei, lar adventiștii, mi se pare cu a doua ventre. Adică cu învierea morților, cu scrâșnetul dinților celor păcătoși, cu despărțirea oilor de capre și cu alte asemenea amenințări biblice. Anul 2000 e aproape. Și cine știe câți din noi vor fi găsiți oi și câți capre! Și iarăși cine știe ce e mai bine să fii din astea două... Dar mi se pare că am ajuns cam departe... Doamne ce călduri...

NOMOFYLAX

Starea sanatatei M. S. Reginei Maria a Iugo-Slaviei

Din Belgrad se comunică următoarea telegramă:

Președenția consiliului publică un comunicat oficial semnat de trei medici ai curții regale și constatând că sarcina reginei Maria este absolut normală și a ajuns la a 7-a lună. Starea generală a reginei este excelentă.

Un gest de provocare

Alegerea preşedintelui soc. „Emke" în persoana contelui Beldi — Ce-a fost „EMKE" în trecut: organ de maghiarizare; iar azi: societate iredentistă

„Universul" scriind despre congresul societăţii „Emke" comentează proclamarea de preşedinte de onoare a „optantului" conte Beldi, considerându-o ca o directă provocare la adresa României, care demnitatea noastră naţională nu o poate suporta.

„Ujság" grăbeşte cu răspunsul.

„Să iea spre ştiinţă ziarul bucureştean — spune, — că între altele contele refugiat la Budapesta un sfert de veac a fost preşedintele societăţii „Emke", care a lucrat din toate inima şi cu însufleţire pentru societate. Şi să mai iea spre ştiinţă, că maghiarimea din Ardeal nu e loială din motive de tactică, ci din firea ei.

„Alegerea de preşedinte de onoare e un act de curtoazie şi articolul spune cu voia un neadevăr când afirmă, că preşedintele de onoare poate să aibă vre-o influenţă. Să fie liniştit „Universul", demnitatea naţională a ori-cui poate să supoarte o leacă de curtoazie."

Nu, dlor dela „Ujság" Alegerea preşedintelui de onoare e o brutală inzultă la adresa statului român. A fost contele Béldi vrednic de această distincţie? De ce n'a rămas în Ardeal? De ce s'a refugiat în Ungaria? Ii spunem noi. Pentru-ca să pregătească revanşa. Pentru-ca acolo să debiteze toate calomniile cu putinţă la adresa statului român. Activitatea refugiaţilor unguri o cunoaştem prea bine şi o cunoaşte desigur şi „Ujság". Societatea „Emke" a ales preşedinte de onoare pe „un duşman declarat al statului român şi acest gest, credem, că nu poate să rămână fără urmări.

*

Ce-a fost societatea „Emke" în trecutul de suferinţe al poporului român din Ardeal? A fost o societate culturală maghiară? Va fi fost. Scopul ei principal era doar răspândirea culturii maghiare, între nemaghiari. In sate curat româneşti, ca d. p. la Poieni, a înfiinţat şcoale maghiare. A propovăduit maghiarizarea numelui de familie al românilor, acordând chiar şi premii acelora, cari se lăpădau în acest chip de neamul lor.

A acordat premii învăţătorilor dar numai acelora, cari dovediau, că au făcut progrese întru răspândirea culturii maghiare între români.

A fost o societate de maghiarizare a românilor.

Acum cere dela statul român sprijinul, ce l'a avut „Astra" din partea statului ungar. Să vedem, care a fost acest sprijin?

Din capul locului afirmăm, că „Astra" n'a primit dela statul maghiar nici măcar un filer. Dar statul maghiar a oprit colecta iniţiată de „Astra" pentru ridicarea unui monument lui Avram Iancu.

„Astra" s'a intemeiat în timpul absolutismului austriac şi tot în timpul acestui absolutism şi-a făcut şi organizarea.

Regimul ungar nu ar fi permis înfiinţarea Astrei, întocmai cum n'a permis înfiinţarea unor licee româneşti în Arad, Caransebeş şi Lugoj, ori-câte încercări s'au făcut în acest sens.

Numele Astrei a fost „Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român," Guvernul ungar a pretins să se şteargă cuvântul „transilvană" pe motiv, că nu corespunde situaţiei de drept public. Dar în aceeaş vreme a tolerat, ca Emke să poarte numele:

„Erdélyi magyar közmüvelődési egyesület".

Şi alte multe, cari le vom aminti altădată. Vrea „Emke" să-şi înceapă activitatea culturală? Să şi-o înceapă. Dar activitatea aceasta să fie întru-adevăr culturală. Statul român îi va da tot sprijinul cuvenit, dar nu pe baza trecutului. Căci ce-a fost „Emke" în trecut? A fost un punct negru dureros în istoria poporului românesc din Ardeal.

Dacă guvernul român ar lua de bază acest trecut, atunci ar trebui să desfiinţeze „Emke", cu o singură trăsătură de condei.

Dacă „Emke" vrea să trăiască să rupă ori-ce legături cu trecutul. O societate, care şi în viitor va susţinea un colegiu la Budapesta pentru creşterea tinerilor ardeleni, nu poate inspira încredere, nimănui, nu-i aşa domnilor dela „Ujság"?

Cruciada impotriva bisericilor

Sub titlul de mai sus „Ujság" dă unele lămriri cu privire la biserica din Sântimbru şi spune, — cea-ce până acum n'a spus niciodată, — că Sântimbrul e rezidenţa unui „district parochial". Dacă aşadar în timpul de faţă nu sunt în comună credincioşi reformaţi, sunt în comunele învecinate şi prin urmare este nevoie şi de preot, şi de biserică.

Incep să recunoască aşadar şi ziarele maghiare, că în Sântimbru nu sunt reformaţi. Urmează acum să mai recunoască şi aceea, că sunt comune cu credincioşi reformaţi şi cu biserică şi preot reformat, mult mai apropiate de comunele cari aparţin acestui destrict parochial, decât Sântimbrul. Iar biserica românului Ioan Huniade, va corespunde mai bine scopului pentru care a fost zidită trecând în folosinţa românilor, decât rămânând şi pe mai departe biserică părăsită, pentru câteva suflete de reformaţi, împrăştiaţi în satele vecine.

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

INFORMAŢII

Conflictul dintre muncitori şi patronii tipografici. *Tratativele dintre muncitorii grafici şi patroni s'au rupt.*

In legătură cu acest conflict vom publica un reportaj asupra tratativelor.

— **Studenţeşti.** Cercul studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj, va aranja Joi (Prorocul Ilie) 2 August 1923, cu începutul la orele 9 seara, o serată dansantă, la băile de Sângeorzul român, în favorul fondului Cercului.

— **Aprovizionarea cu grâu a Clújului.** Ministerul de industrie a cerut prefecturei judeţului Cojocna situaţia aprovizionarei oraşului Cluj cu grâu.

— **Fixarea preţurilor maximale.** La prefectura judeţului se lucrează la constituirea comisiunei de fixare a preţurilor maximale. Aceasta în baza nouei legi contra speculei.

— **Preţul măcinatului grâului.** S'a stabilit ca preţ pentru macinatul grâului necesar armatei şi instituţiilor civile sume de 5000 lei pentru vagon.

Edilitare. Dl Primar al oraşului intenţionează să oprească circulaţia trăsurilor şi a automobilelor pe aleia principală din Parc. Aceasta în vederea oraşului.

— **Sosiri.** Aseară la ora 8 a sosit în Cluj dl Ştefănescu prefectul judeţului.

— **Administrative.** Dl Alex. Ştefănescu, inspecter general administrativ, şi prefectul delegat al jud. Cojocna, după ce-i va expira delegaţia pentru judeţul nostru va fi numit prefect în judeţul Braşov.

— **Liberarea studenţilor arestaţi la Şiria.** Studenţii universitari arestaţi la Şiria sub învinuirea de-a fi afişat manifeste fasciste în acea comună, au fost puşi pe picior liber.

Cazul se anchetează.

— **Şcolare.** La şcoala de arte şi meserii a statului cu secţia ceramică din Odorheiu să primesc elevi orfani de răsboiu, săraci, meritoşi ca bursieri în clasa I. elevi cu 4—5 clase primare iar în clasa II-a cu 6 clase primare sau 2 clase secundare. Informaţii mai detailate dă Direcţiunea şcoalei.

— **Congresul esperantist.** Intre 27 şi 30 Iulie a. c. va avea loc la Timişoara al treilea congres al esperantiştilor din România, sub Inaltul patronaj al A. S. R. Principele Carol şi al d-lor dr C. Anghelescu, ministrul Instrucţiei publice, C. Banu, ministrul Artelor şi Cultelor, şi general C. Găvănescul, comandantul diviziei din Banat.

— **Dela soc. Ocrotirea Orfanilor din Război.** Orfelinatul de băieţi Mihai Viteazul din Ghiriş-Arieş (jud. Turda-Arieş) angajează de urgenţă:

un educator,
un supraveghetor
o spălătorească,
o femee de serviciu
un om de serviciu.

Informaţiuni se dau la direcţiunea orfelinatului.

— **Cooperativa militară** Ofiţerii de rezervă indiferent dacă sunt sau nu proveniţi din activitate, ofiţerii în retragere, penzionarii milifari, reangajaţii pensionari, foştii funcţionari ai armatei actualmente pensionari, văduvele nemăritate, precum şi orfanii minori ai tuturor categoriilor de mai sus, se pot înscrie ca membri la noua Cooperativă Militară înfiinţată prin legea publicată în „Monitorul Oficial" No. 52 din 9 Iunie 1923, la Cercul de Recrutare Cluj cu sediul în Cazarma „Regele Ferdinand" din Calea Dorobanţilor No. 15 în orce zi de lucru între orele 9—11.

— **Membrii secretariatului Ligei naţiunilor în România.** Zilele acestea vor sosi în Bucureşti câţiva membri de seamă din Secretariatul „Societăţei Naţiunilor" pentru a vizita Capitala noastră şi câteva alte centre mai importante.

Intel Babylonaţi încălţămintu
Toţi cismarii pot!

— **Luaţi salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretututinden.** 2777

— **Sosirea dlui Vintilă Brătianu.** După o călătorie de aproape trei săptămâni, d ministru de finanţe Vintilă Brătianu s'a înapoiat Miercuri după amiază în ţară.

Dată fiind importanţa excepţională a acestei călătorii în împrejurările economice în care ne găsim e lesne de înţeles nerăbdarea cu care sosirea dsale era aşteptată.

Pe peronul gărei de Nord venise întru întâmpinare, majoritatea membrilor puvernulni prezenţi în Capitală, parlamentari, ziarişti şi aproape toţi funcţionarii superiori ai ministerului de finanţe.

Erau prezenţi dnii miniştri: Duca, Mârzescu, dr Anghelescu, Banu şi Sassu.

— **Vizita în România a dlui Jouvenel.** D de Jouvenel, senator. una din personalităţile marcante ale lumei politicei franceze, redactor al ziarului Le Matin, delegatul Franţei în Liga Naţiunilor şi preşedintele comisiunei de propagandă, se află de câte-va zile în ţară, în vizită la principele Bibescu, la Posada.

Pe ziua de Miercuri d de Jouvenel a fost oaspetele dlui Ionel Brătianu la Florica, iar seara a sosit în Capitală.

D. I. G. Duca a oferit eri un dejun la ministerul de externe, în onoarea distinsului oaspete.

Cultura urei în Germania

Germanii afişează în trenuri placarde împotriva Francezilor. Ziarele publică imnuri de ură

Am arătat cu altă ocazie ştirile fălşe pe care le răspândesc în presa engleză şi elveţiană, ziarele germane cu privire la modul cum tratează autorităţile franceze, populaţia germană din zona de ocupaţie.

In timpul din urmă, autorităţile germane au afişat în compartimentele de tren din Berlin şi din Würtemberg, anunţuri prin care se încurajează rezistenţa pasivă, batjocorind poporul francez.

Iată unul din ele reprodus de ziarul „Excelsior".

„Atenţie! lucrători! Spionii francezi sunt pretutindeni! In fiecare mină există unul sau doi, printre voi, care vor să vă conrupă, să vă îndemne la capitulare. Aceşti porci sunt plătiţi în franci. Ei vă vând în sclavie pentru răsplata lui Iuda. Afară cu trădătorii".

Semnat: Schutzbund (liga apărărei) pentru Rhin şi Ruhr.

Campania de rezistenţă îşi găseşte un apărător fervent într'un ziar din Germania de sud „Breisgauer Zeitung". Acest ziar foarte răspândit publică cupletul următor:

„Va veni ziua când va izbucni
Flacăra răsbunărei germane!
Nenorocire ţie Franţă!
Atunci teroare de va prinde.
Tu nu vei mai uita ceasul
Când vei lua parte la răsbunarea germană
Care te va zdrobi pentru totdeauna,
Tremură la acest gând, Franţă!"

Iată ce scrie apoi ultra-naţionalistul „Deutche Zeitung":

„Lăsaţi nebunia împăcărei popoarelor. Noi nu voim nici o împăcare a lor, ca să putem să ne întărim în ura obştească. Nu voim să äderăm la Liga Naţiunilor. Ceia ce ne trebuie este o Ligă a Naţiunilor bazată pe ură. Ura să fie predicată la sânul mamei, la şcoală, la biserică, la cazarmă, pretutindeni. O singură, mare şi profundă ură a celor 75 milione de Germani".

In faţa acestui sistem de propagandă în favoarea revanşei, desigur că Franţa nu poate rămâne nepăsătoare şi e foarte explicabil ca ea să ceară garanţii eficace împotriva actelor de duşmănie care o aşteaptă în viitor.

Relaţiunile dintre Germania şi Rusia

Acordurile încheiate între cele două ţări

Berlin. — Contele Brockdorff Rantzau, ambasadorul Germaniei la Moscova, a sosit la Berlin, pentru a delibera cu cancelarul imperiului. Tratativele începute de contele Brockdorff Rantzau pentru extinderea tratatului din Rappallo au dus la semnarea unor anumite acorduri. Astfel convenţia consulară a fost stabilită în punctele ei generale, deasemenea şi convenţia pentru exportul cerealelor.

Citiţi „Infrăţirea"

Importanţa viitoarei seziuni a adunărei generale a Societăţei Naţiunilor

Constituirea unui pact de garanţie şi reducerea armamentelor.

In toamna aceasta în adunarea generală a Societăţei Naţiunilor, delegaţii diferitelor ţări vor avea de redactat un pact de garanţie mutuală care va fi prezentat guvernelor respective, odată cu planul de reducere a armamentelor.

Pactul se va încheia sau prin consimţământul unanim al tuturor statelor membre ale Societăţei ceia ce e foarte greu, sau nu va fi decât încoronarea unui ansamblu de contracte speciale defensive. In privinţa încheierei acestor alianţe s'au emis 3 păreri.

Prima e împotriva lor, pentrucă le consideră, susceptibile de a restabili sistemul „echilibrului alianţelor" care duce fatal la împărţirea popoarelor în tabere adverse şi apoi la războiu.

A doua părere vede tocmai în aceste alianţe soluţiunea esenţială a problemei garanţiei şi prin urmare a dezarmărei.

O a treia părere reprezentată prin fostul ministru de externe Schanzer, voeşte o separare categorică între sfera pactului general şi acea a tratatelor speciale, care n'ar interesa decât guvernele în cauză.

Comisiunea dezarmărei este prezidată de personalitatea covârşitoare a Lordului Cecil, avocatul cel mai entuziast al cauzei păcei şi al reducerei armamentelor.

Proectul Lordului Cecil stabileşte că dezarmarea stă în funcţie de un pact de garanţie ce trebue să o preceadă, el admite încheierea tratatelor speciale cu condiţia ca ea să fie sancţionată de Consiliul Societăţei Naţiunilor.

Un al doilea proiect e datorit reprezentantului Marelui Stat Major francez, Comisiunea dezarmărilor, colonelul Requin.

El e bazat pe desvoltarea cât mai largă a sistemului de alianţe defensive.

Asupra acestor două proiecte va avea să s pronunţe în toamna aceasta, cu ocazia adunărei generale Comisiunea dezarmărei din Societatea Naţiunilor.

Scandaluri în Adunarea naţională din Budapesta

In şedinţa din 17 Iulie a Adunării naţionale maghiare deputatul Györki a desvoltat o interpelare, în chestia scandalurilor dela justiţie.. Un om, care a zăcut doi ani în închisoare militară a a trebuit să fie eliberat, negăsându-se vre-o vină asupra lui. In loc să fie pus înse pe picior liber, a fost internat în lagărul din Zalaegerszeg. Judecătorul Sestak din Budapesta a condamnat pe un acuzat, asupra căruia asemenea nu s'a putut constata vre-o vină, pe simplul motiv că e evreu. Procesele de lex-maiestate în timpul regimului lui Horthy au întrecut mult numărul proceselor de acest fel din întreg decursul domniei de 68 de ani a lui Francisc Iosif.

Cu prilejul denunţării acestor cazuri, s'au petrecut scene violente în Camera maghiară.

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

2906-1

Chestiunea scoalelor svabesti

— Interviewul lui Blaskovics —

Conducătorul şvabilor din Banat, canonicul Blaskovics a dat ziarului „Keleti Ujsag" un interview în scris, cu privire la politica şcolară a guvernului, interview pe care numitul ziar îl publică în numărul de Miercuri la loc de frunte.

Din acest interview vedem, că pe teritoriul episcopiei catolice de Temişoara sunt douăsprezece institute de educaţie pentru fete, conduse de călugăriţe.

Elevele acestor şcoale au fost germane, credincioşii episcopiei de Timişoara fiind în majoritate covârşitoare germani. Cu toate acestea, limba de predare în aceste şcoale a fost cea maghară. Dar asta s'a întâmplat cu învoirea credincioşilor germani ai eparchiei. Astăzi însă, mentalitatea şvabilor e alta. Astăzi vreau să fie germani şi cer şcoală şi cultură germană. De-aici neânţelegerile cu o parte a magsiarimii de-aici, care nu poate pricepe ca în acest popor, şi în intelectualii lui să se deştepte conştiinţa naţională.

Constituţia dela 1867 şvabii au primit-o cu entuziasm. De-aceea maghiarizarea progresivă la noi n'a întâmpinat împotrivire. Şvabii au fost bucuroşi să înveţe copiii lor ungureşte, pentru că au văzut că astfel li-e deschisă calea către oficiile de stat.

Urmează apoi unele declaraţii despre raporturile între maghiarii şi germanii din episcopia Timişorii. Vedem din acestea, că afară de câte-va parochii maghiare şi slave, aproape toate 152 de parochii sunt germane. Germanii vreau să rămână germani fiind în acelaş timp cetăţeni fideli ai statului: Dar îi doare, să fie consideraţi drepţi streini.

Interviewul face impresia, că bieţii Svabi au căzut jertfă conducătorilor bisericeşti ai lor. Cel puţin aşa vrea să presinte Blascovics lucrurile.

De cumva e aşa, de ce nu s'a trezit conştiinţa naţională a Şvabilor mai nainte, să zicem aşa, cel puţin în 1920? De ce au tolerat limba maghiară patru ani de zile ca limbă de predare în şcoalele germane? Statul român le-a dat dreptul, ba chiar porunca, să introducă limba maternă în şcoli. Dar s'au împotrivit, desigur nu din dragoste faţă de statul român. De limba maghiară şvabii au avut lipsă şi în statul român, dar de limba română, nu au lipsă.

In timpul regimului maghiar şvabii au primit cu bucurie introducerea limbei maghiare în şcolile lor, acum, sub regimul român, prin rostul lui Blaskovics declară, că mai bucuros îşi lasă copii neânvăţaţi, decât să-i înveţe româneşte.

Interviewul lui Blaskovics de altcum, îl înţălegem. In timpul regimului maghiar a fost deputat în parlamentul din Pesta şi făcea parte din cercul intim al lui Apponyi. El a lucrat din răsputeri la maghiarizarea şvabilor. Acum s'a trezit în el conştiinţa naţională şvabă.

De dragul şvabilor? Nu credem. Suntem mai bucuroşi să credem, că tot de dragul lui Apponyi.

Desfiintarea oficiilor de inchiriere si de locuinte

Ca consecinţă a articolului 20 din Legea Chiriilor din 6 April cor., care lasă la dispoziţia proprietarilor locuinţele râmase vacante, Ministerul de Interne a desfiinţat oficiile de Inchiriere şi de Locuinţe din Cluj.

Uniunea chiriaşilor din Cluj a pregătit din timp principiile unei legi a regimului închirierilor, a atras atenţia asupra situaţiei din Cluj şi-în rezoluţia Adunării Generale din 25 Februar cor, — a cerut consiliului de miniştri, miniştrilor de Interne, de Justiţie şi de ocrotiri Sociale: Construcţii de locuinţe pentru funcţionari, studenţi şi ofiţerii neînsuraţi — şi *„buget şi autoritate pentru oficiile de Inchiriere."* Iar subsemnatul, înainte de plecarea mea dela oficiul de Inchiriere, am cerut ministerului pe Interne reinfiinţarea Oficiului de Locuinţe — iar, până la reinfiinţarea acestuia, pentru a putea da repede locuinţe studenţilor şi ofiţerilor, am aplicat regulamentul acestui oficiu *prin oficiul de Inchiriere* — fapt care a găsit confirmarea şi a Tribunalului. Atât de mare era necesitatea de a proteja pe funcţionari şi pe studenţi.

Să se noteze un fapt: cohorta de evacuaţi, aproape nu ezista în Cluj. Intre Iulie şi Decembre, anul trecut, oficiul de Inchiriere a respins, pentru încompetenţă, orice cerere de evacuare, trimeţându-le la judecătorii care, le rândul lor — fiind legate de Normele curţii de Apel — le trimeteau înnapoi la acest oficiu.

Odată cu legea cea nouă a Inchirierilor, cazurile de evacuare s'au mărit dela 3 la 11 — şi numeric, într'o proporţie de cazuri foarte mare; autorităţile „bunăoară" pintr'o simplă ordonanţă a preşedintelui Tribunalului pot evacua pe orice fel, şi oricâţi chiriaşi deodată.

In acelaş timp cu sporirea cazurilor de evacuare, dar în sens învers, aceiaşi lege sustrage îmobilele vacante de sub controlul oficiului de Inchiriere.

Cine a văzut tragediile zilnice din incinta desfiinţatelor oficii — se întreabă pătruns de emoţie: ce se fac toţi aceşti evacuaţi, ce se fac toţi aceşti funcţionari, studenţi şi ofiţeri?

Cine controlează specula oribilă care s'a dezvoltat deodată, din pământ? Chiriaşii pleacă luând filodorme de câte 30—100.000 lei. Proprietarii dau locuinţele acelora cari nefiind funcţionari, nu putuseră dobândi locuinţe prin oficii şi cari azi dau — pe lângă filodorma de mai sus — chirii din care acea de 12.000 lei pe an este una ridiculă.

Şi, totuşi legea chiriilor însăşi a stabilit o normă cu caracter de ordine publică, *dincolo de care începe contravenţia şi pedeapsa* — că quantumul ordinar al chiriilor este de 3 ori aceadin 916

Dar cine să controleaze aceasta? Ce oficiu? Poliţia? Judecătorii? Parchetul? Cine?

Noi recunoaştem că soluţia problemei pentru Cluj constă în cele 3 mijloace pe care — chiar ca şef al Of. Inchirierei — am propus: *construcţii, controlul străinilor şi revizuirea rechiziţiilor făcute timp de 4 ani.* Recunoaştem greutatea de susţinere a unor oficii anemice, consumatoare de budget dar neproducătoare, tocmai din lipsa personal de învestigaţie.

Recunoaştem că unele oficii, au putut fi „cuiburi de hoţii" cum s'a exprimat cineva în plin parlament.

Dar nimeni nu poate tăgădui că Romania azi nu se mai întinde până la Predeal; că siguranţa şi funcţionarea statului aduc mereu în ţinuturile unite, mii de funcţionari şi ofiţeri pe an şi că momentul pentru libertatea Tranzacţiilor nu a venit şi în Ardeal în acelaş timp ca în Bucureşti.

Iată de ce socotim că în Ardeal caşi în celelalte provincii unite se cere să fie un regim specfal al închierilor menit să satisfacă nevoi cari ating interese naţionale şi de stat.

A. Popov, advocat.
Fost şef al oficiului de Inchiere.

Concursul de dinasticism
între partidele naţional şi ţărănesc

Partidele naţional şi ţărănesc se ieau la întrecere în a dovedi că sînt partide de ordine şi în a se reabilita în faţa Coroanei

— Dr. N. Lupu monarhist şi contra revoluţiei —

După ce s'au convins că mişcările de stradă şi scandalurile din parlament nu găsesc niciun răsunet în opinia publică, era firesc ca cele două partide din opoziţia zisă „democratică" să caute o nouă orientare a activităţii lor politice.

Nu ştim ce gânduri va fi avut în prima clipă partidul ţărănesc, dar cel dintâi gând care a răsărit în mintea partidului naţional a fost să încerce o apropiere de Coroană lăpădându-se de tovărăşia cu ţărăniştii. *Respingerea fuziunii şi condamnarea luptei de clasă nu-şi au altă explicaţie decât dorinţa partidului naţional de-aşi netezi drumul spre putere cu ajutorul „prerogativelor Coroanei". Văzând că tovărăşia cu ţărăniştii şi agitaţiile cu caracter revoluţionar sunt din ce în ce mai infructuoase atât din punct de vedere electoral cât şi din punctul de vedere al şanselor de a se vedea numărat printre partidele serioase de guvernământ, partidul naţional şi-a îndreptat ochii spre Coroană ca spre singurul loc de unde mai putea să aştepte înlăturarea dezastrului politic în care se vedea căzut.*

Si-atunci, pentru a-şi câştiga bunăvoinţa Coroanei, a rupt tovărăşia cu ţărăniştii, pe-care o socotia ca fiind cauza primă a dezastrului său politic, şi deschizînd focul împotriva luptei de clasă, a început să agite sgomotos „idei solidarităţii focul naţionale."

Rezultatul a fost că nici partidul ţărănesc nu s'a lăsat mai prejos, şi de unde până mai ieri ambele partide cereau suprimarea sau cel puţin **reducerea prerogativelor Coroanei,** astăzi se ieau la întrecere în a-şi dovedi sentimentele lor dinastice şi spiritul lor de ordine.

Aşa, de pildă, la întrunirea ţărănistă de la Moreni, *D. Dr. N. Lupu* a făcut uişte declaraţii care nu pot trezi de cât invidia partidului naţional, aîît sînt de dinastice şi de străbătute de spiritul de ordine.

Alegînd anume un centru muncitoresc de pe valea Prahovei, *D. Lupu* a declarat acolo că *„deşi acuzat de antidinasticism, totuşi dsa crede* **că monarhia este pe multă vreme necesară."**

Şi ca să nu mai rămîie niciun pic de îndoială asupra spiritului său de ordine, D. Lupu a mai declarat, „din adîncă convingere," că **„o revoluţie, mai ales în vremurile acestea, ne-ar duce la catastrofă."** Iar mai departe, respingînd acuzaţiile de bolşevism, a declarat că **dsa „nu e bolşevic, pe simplul motiv că bolşevismul întrebuinţează violenţa şi se menţine prin metode silnice."**

A mai vorbit apoi de *„necesitatea unei politici sănătoase"* şi despre *„armonizarea intereselor de clasă"*, — toate lucruri care nu se potrivesc de loc cu politica de până acum a partidului ţărănesc. Dar setea de putere a celor două partide este aşa de mare, în cât şi unul şi altul, uitând tot ce-au spus şi tot ce-au făcut până acum, caută să facă trecutul cât mai uitat şi să obţină note cât mai mari la examenul de dinasticism pe care s'au hotărât să-l treacă după aproape cinci ani de agitaţie şi destrăbălare politică.

Rămâne însă de văzut dacă opinia publică va putea lua în serios declaraţiile unor oameni pe cari numai setea de a se vedea ajunşi la putere îi face să calce în picioare tot ce-au gândit şi tot ce-au făcut până acum.

Procesul funcționarilor poștali

— Richizitoriul și pledoariile —

In ședința de azi după amiază s'au mai luat depozițiile experților Vișan Torday și Nasta dintr'ale căror declarații reiese clar că din ambulanțele poștale au dispărut mai multe scrisori sosite din America, însă nici unul nu poate preciza dacă acele scrisori au fost sustrase sau nu, de cine și când.

Terminându-se cu ascultarea martorilor s'a dat cuvântul procurorului Palade care și-a desvoltat un scurt richizitoriu, prin care a cerut ca acuzații să fie pedepsiți conf. art. 200 c. p. (violarea bunurilor străine), 355 c. p. (delapidare) și 361 c. p. (gestiune frauduloasă).

După terminarea richizitoriului din partea apărărei primul a luat cuvântul dl Dr. Ioan Giurgiu care a atacat punctele acuzărei din toate privințele, a expus apoi felul cum acuzaților li s'au luat cu forța de către siguranță declarațiile aflate la dosar și termină prin a cere achitarea lor.

Mai vorbesc apoi avocații Dr. Horvath și Gherman cari au mai adăugat câteva complectări la pledoaria colegului lor Dr. Ioan Giurgiu.

Dl Dr. Parteniu Dan, al patrulea apărător luând cuvântul a desvoltat o frumoasă și interesantă pledoarie juridică. — Intre altele Dsa a spus că atât în instrucție cât și în desbateri neputându-se preciza un autor principal al furtului, înseamnă că nu există. Ne existând autor, nu există nici complice și deci nici înfracțiune în cazul de față n'a existat.

A terminat prin a cere achitarea tuturor acuzaților, precum și eliberarea de subt sequestru a întregului stok de valori confiscate dela acuzați în timpul primelor cercetări.

Mai vorbește apoi un avocat al Statului cere se constitue cu suma de 200 000 lei despăgubiri civile și termină prin a cere ca valorile sequestrate să fie confiscate și astfel trecute în favoarea Statului.

Orele fiind înaintate, ședința s'a suspendat.

Sentința.

In continuarea desbaterilor, Tribunalul în ședința de azi dimineață a pronunțat sentința prin care toți acuzați au fost achitați.

Procurorul a făcut apel împotriva sentinței dată de Tribunal.

Intâmplări din Cluj

Intre proprietari și chiriași.

Dl Ionel Ilea, subșef de birou la poliția centrală, a reclamat dlui prefect al poliției pe proprietarul său Dr Eugen Patachi din str. Regele Ferdinand No 30 care i-a violat domiciliul prin faptul că Marți la amiază, pe când dl Ilea se afla în birou, acesta însoțit încă de doi inși un civil și un sergent de stradă, au pătruns în locuința acestuia unde au stat mai mult timp.

Poliția a deschis o anchetă.

Polițiști atacați.

Miercuri seara, șase polițiști în frunte cu șeful Ionel Ilea fiind în razzie prin cartierul abatorului, subt un sopron din piața de vite au găsit dormind trei vagabonzi și o țigancă.

Somându-i să se legitimeze, doi din ei s'au supus, iar al treilea s'a opus cu energie și la un moment dat cu un cuțit în mână a sărit asupra polițiștilor, rănind pe doi dintre ei, Vâlcelean și Cuceardy însă nu așa grav.

Cu mare greutate ceilalți cinci polițiști au putut să conducă la poliția centrală pe derbedeul agresiv.

Cei doi agenți au fost pansați la o farmacie de serviciu.

Cu actele dresate agresorul Ion Farcaș a fost înaintat parchetului.

Un soț model.

Bucătăreasa Ida Coloșvary domiciliată în str. Regele Ferdinand, a reclamat poliției pe coșarul Ștefan Tomposy din localitate, care pentru a-i încasa mai multe mii de lei, s'a căsătorit cu ea civil și când s'a văzut cu banii în buzunar. a dispărut fără urmă.

Poliția face cercetări pentru prinderea escrocului.

Diverse.

Dna Margareta Lany din str. Ioan Creangă No 2, a reclamat poliției că în luna Octombrie 1922, a depus spre păstrare la comerciantul Ion Torday din str Bogului No 2 sumele de 2000 lei și 36.000 Koroane maghiare și acum două săptămâni ducându-se să-și ia banii, nu l-a mai găsit la acea adresă și nici un vecin nu i-a putut da relații despre el.

Poliția făcând cercetări a stabilit că Ion Torday, de mai multe luni se află internat în Clinica Neurologică, fiind dement.

*

Dl Fotache Anastasiu, funcționar la vama din localitate a reclamat parchetului pe comerciantul Gold, care în numărul de eri al ziarului „Keleti-Ujság" din Cluj, a dat publicității pe a sa răspundere un articol calomnios la adresa reclamantului.

*

Marți după amiază pe când tânărul Zoltan Ciuroș se scălda în Someș lângă zăgaz, s'a lovit de un lemn rănindu-se grav la cap.

Numitul a fost transportat și internat în Clinica Medicală.

CALAUZA ORASULUI CLUJ

A aparut **Călăuza Orașului Cluj și a împrejurimilor,** (350 pagini) **cu noul plan al orașului, harta județului Cojocna,** istoricul orașului Cluj, numeroase ilustrațiuni și toate adresele autorităților, ale istituțiunilor publice și particulare, ale advocaților, medicilor comercianților, industriașilor, cu numărul telefonului etc,

Toate comunele județului Cojocna, plimbări prin oraș. **Străzile cu numirea veche și nouă.** Redactată în două limbi: **românește și ungurește. Format de buzunar.**

Pretul 70 Lei :: Legata 80 Lei

Se află la toate librăriile din Cluj, la Tipografia Dr. Bornemisa, Piața Cuza Vodă 16 și la Petru Borteș autorul cărții, funcționar la Banca „Ceteatea" Str. Regina Maria No, 19. Telefon 1086

Groaznica nenorocire din Borsa

Doi frati impuscati din imporcedenta. Unul moare imediat.

Eri dimineață cu o trăsură au părăsit Clujul, ducându-se la vânătoare în direcția comunei Borșa (Cojocna) dl Ion Pop, șef de birou la Dția Regională. R. M. S. din str. Șaguna, împreună cu fratele său Victor student.

Cum plecaseră cam pe nedormite, au pus armele încărcate între ei și au adormit.

Pe hotarul comunei Borșa unul dintre ei mișcându-se în somn a atins cocoșul uneia dintre arme și aceasta a luat foc.

Alicele au pătruns în regiunea stângă a gâtului lui Ion Pop, care a murit imediat. O altă parte din alice au pătruns în mâna dreaptă a lui Victor studentul, ciumindui-o în așa fel, încât medicul dela prima privire a afirmat că trebue amputată. Vizitiul a fost și el ușor rănit în spate.

Parchetul a ordonat autopsia cadavrului și transportarea răniților la spital.

Autoritățile respective au deschis o anchetă.

Accidentul mortal din CapuSul-Mare.

Marți după amiază locuitorul Francisc Luca din comuna Căpușului-Mare (Cojocna) săpând la un mal din marginea acelei comuni, de unde voia să-și scoată niște pietriș, la un moment dat, malul care era format din straturi de argilă uscată s'a surpat peste el, îngropându-l până mai sus de mijloc.

Cu mare greutate Francisc Luca a fost desgropat de către trecători, însă în drum spre casă, în urma leziunilor interne cauzate de accident, numitul a încetat din viață.

Autoritățile respective au deschis o anchetă. Parchetul a delegat pe medicul circumscripției cu facerea autopsiei cadavrului.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamț.
2819-2

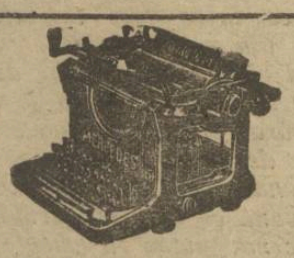

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Manifestații războinice în Ungaria

Darul femeilor din Agria — Comentariile ziarului „Keleti Ujság"

Șease sute de femei și fete din Agria, au trimis o delegație la Hejjas Iván și i-au dăruit un stindard. Acest stindard a fost salvat din „podeiul nordic ocupat", așa numesc ele Slovacia.

Femeile au rostit și un discurs Iată:

Nu poate fi departe ceasul, când marea Ungarie creștină va face „chemarea la osăminte" a tuturor sufletelor maghiare. Acest stindard, care simbolizează viitorul marei Ungarii ți-l oferim ție. Și când armatele noastre vor înainta spre Iglău (Cehoslovacia), sângele flăcăilor maghiari va curge și numărul eroilor fără nume va fi mare. Avem încredere în Dumnezeu, că pumnul lui Héjjaș Iván va zdrobi pe dușmanii Ungariei. Tu vei fi al doilea întemeietor al patriei noastre.

In răspunsul său, Héjjaș a spus frumoaselor doamne că „ebrediștii" sunt în fața unor lupte grele și că Ungaria se va reface desigur cu ajutorul acestui stindard.

In comentariile ce le face „Keleti Ujság" acestei știri, după-ce constată, că ziarele din Ungaria dau articole chilometrice despre demonstrația „patriotică" a femeilor din Agria, spune, că în astfel de împrejurări declarațiile pacifiste alui Bethlen sunt vorbe goale. Și adaogă: fanaticii oprimării naționale și utopiștii asimilării, motivează politica lor tocmai cu aparițiile de acest fel, comentate în articole chilometrice de ziarele budapestane.

E cu neputință, să credem în sinceritatea declarațiilor de pace ale maghiarimii, — spun ei, — căci iată, glorioșii conducători ai „ebrediștilor" mărturisesc pe față, că nu renunță la lozinca integrității teritoriale. Cum vom acorda noi, fără nici-o garanță, libertăți minoritare? Cine ne asigură, că maghiarimea nu va folosi libertățile câștigate pentru a-și organiza mișcarea de revanche și că pretențiile Ungariei nu le vor folosi „ebrediștii" pentru a-și înmulți mijloacele de agitație.

„Keleti Ujság" răspunde acestei întrebări, — de care mărturisește, că nu se miră. — Să se dea drepturi maghiarimei din România, dar nu prin mijlocirea altora. Atunci agitațiile iredentiste nu vor afl vre-un răsunet.

Iar dela Maghiari cere, să lupte pentfu dobândirea drepturilor minoritare, dar respingând ori-ce amestic al „ebrediștilor".

Va fi pentru Maghiari o luptă pe două fronturi, dar va duce la rezultatul dorit.

Noi ne reținem dela comentarii. Adaugăm numai, că pe aceleași două fronturi luptăm și noi. „Ebrediștii sunt organizați și dincolo și dincoace de Halmi.

Și dacă „Keleti Ujság" vrea să ne ajute în această luptă, apoi va fi de-ajuns să ne dea acest ajutor pe frontul de dincoace de Halmi.

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, - Cluj

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 70.
Telefon 431. 2653

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Știri din Banat

Furt la un magazin de pielărie

Magazinul de pielărie Frank din Cetate a fost regulat jefuit de câțiva amploiați din prăvălie, cari în înțelegere cu cumpărătorii le împachetau acestora mai multă marfă decât treceau pe conturile ce se achitau la cassă.

Amploiații s'au dedat la asemenea spoliațiuni încă cu luni de zile înainte, așa că pagubele magazinului trec de 200.000 Lei.

Oaspe nerecunoscător

Ion Ionescu, un individ fără căpătâi, a tras în gazdă la locuitorul Alex. Horvath din comuna Ghiroda, care l'a primit bucuros Ionescu însă, folosindu-se de absența gazdei, a fugit, ducând cu dânsul tot ce era de dus din casă, 8000 lei, 15 dolari.

*

Horvath l-a reclamat jandarmeriei, care-l caută, dar care n'a putut încă să dea de urma hoțului.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2762
se face măriri de fotografii, retușări.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand. 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

PREMIILE
soc. „Cartea Românească“

Societatea „Cartea Românească“, întemeiată cu scop de a lucra pentru desvoltarea tuturor ramurilor literaturii românești și pentru răspândirea culturii în popor, instituind în anul 1920 cel dintâiu concurs pentru premii, va continua și pentru anul 1922-1923 cu al treilea concurs.

La acest al treilea concurs se vor acorda următoarele premii pentru subiectele:

1. Cărți de povestiri pentru copii. Patru premii de câte 3000 lei.

2. Romane cu orice fel de subiect. Două premii de câte 5000 lei.

3. Povestiri în legătură cu războiul nostru pentru unitatea națională. Două premii de câte 4000 lei.

4. Un studiu asupra vieții și operelor lui Al. Vlăhuță. Premiu 8000 lei.

5. Studiu de biografie și bibliografie asupra lui Ștefan O. Iosif. Premiu 6000 lei.

6. Studiu asupra muzicei românești. Un premiu de 5000 lei.

7. Pământul neamului românesc. Cinci premii de câte 3000 lei.

8. Ingrijirea copiilor. Un premiu de 5000 lei.

9. Hrana muncitorului, sătean și orășean. Un premiu de 5000 lei.

10. Marile descoperiri și invențiuni științifice din ultimul timp. Un premiu de 5000 lei.

11. Agricultura și gospodăria rurală în legătură cu noul regim al proprietății în România. Un premiu de 4000.

12. Asociațiunile țărănești; istoricul lor pe scurt, rezultatele experienței în alte țări și la noi; situația lor actuală din țara noastră; foloasele cari s'au dobândit și cari se pot dobândi din aceste asociațiuni. Un premiu de 5000 lei.

13. Industrializarea produselor agricole. Un premiu de 6000 lei.

14. Știința grădinăriei și industrializarea produselor grădinelor de fructe. Un premiu de 4000 lei.

15. Irigațiunile. Un premiu de 15000 lei.

La acest concurs se vor prezenta numai lucrări inedite.

Autorii cari vor să concureze, vor scrie lucrările după indicațiunile și în limitele date. Nu vor fi obligați a păstra titlurile cari arată subiectul fiecărei lucrări; ci vor formula înșiși titlurile ce li se vor părea mai potrivite și mai atrăgătoare.

Dacă materia unei lucrări comportă și ilustrațiuni, vor da părerile și îndrumările ce cred necesare pentru a se avea în vedere la facerea ilustrațiunilor ce ar însoți textul la tipărire.

Lucrările vor fi trimise în manuscrise în mod anonim, însoțite de un plic care va închide numele autorului. Plicul va purta un motto ce se va reproduce pe coperta manuscrisului și pe această copertă se va însemna numărul și numele premiului pentru care se prezintă.

Manuscrisele vor fi scrise citeț numai pe o pagină a filei. Scrierile premiate vor deveni proprietatea societății. Ea va tipări oricâte ediții va socoti de cuviință.

Din prețul net de vânzare se va acorda autorului 20 la sută pentru toate edițiunile ce se vor tipări în timpul vieții sale și după moarte, urmașilor săi, în conformitate cu legea noastră de presă.

Manuscrisele se vor depune sau se vor trimite până la 1 Noembrie 1923 la sediul Societății „Cartea Românească“, B-dul Academiei No. 3 în schimbul unei deverințe care va arăta motto de pe manuscris și numărul de înregistrare al lucrărei.

Comitetul își rezervă dreptul de a propune autorilor ale căror lucrări au fost socotite că merită să fie premiate, înlăturarea sau modificarea unora din părțile acelor lucrări.

După cercetarea lucrărilor manuscrisele se vor înapoia în schimbul adeverinței luate la depunere.

Țărăniștii și Banatul

Am publicat la timp comunicatul grupărei țărăniste din Banat, prin care aceasta își anunța desfacerea sa de sub conducerea dlor Mihalache și Lupu.

Acest comunicat apărea exact după „descălecarea“ celor doi șefi țărăniști în Banat.

Iată ce scrie acum „Aurora“, privitor la plimbarea dlor Lupu și Mihalache în Banat:

„Dnii Ion Mihalache și dr N. Lupu au luat contact cu organizațiile țărăniste din Banat, în scopul de a consolida organizațiile existente și de a le extinde în întreg ținutul. Primirea, care s'a făcut pretutindeni, fruntașilor țărăniști constitue cea mai strălucită dovadă că țărănimea și muncitorimea bănățeană acceptă cu entusiasm programul integral al partidului țărănesc și că țăranii și uvrierii de acolo și-au pus toate nădejdiile de mai bine în realizarea acestui program.“

După cum se vede, par'că nici usturoi n'au mâncat, nici gura nu le miroase.

Socotim inutil a mai reproduce din nou comunicatul țăraniștilor bănățeni, pentru a se vedea, cam ce primire trebuie să fi avut cei doi vătafi ai, țărănismului bucureștean în Banat.

Dar dacă pretutindeni în restul țărei au fost primiți ca acolo și dacă toate informațiunile „Aurorei“ privitoare la partidul țărănesc, sunt tot așa de adevărate, ca aceia pe care o reproducem astăzi, se poate închipui ușor ce „bine închegat“ e partidul dlor Lupu și Mihalache în județele din vechiul regat și din nouile ținuturi.

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ.

2819-1

Relațiunile româno-jugoslave.
Este nevoie de propagandă pentru cunoașterea reciprocă a celor două națiuni aliate.

Relațiunile româno-jugoslave sunt o temă foarte importantă, dar foarte neglijată până azi. Nu știu pentruce este atât de greu de a trece frontiera celor două țări aliate, pentruce ziarele românești ca și cele cari apar în limba franceză sunt aproape necunoscute în Jugoslavia, ca-și cele Jugoslave în România. Oare numai deosebirea de limbă să fie cauza acestei stări de lucrări, sau trebuie să căutăm pricina într'o absență de interes adevărat?

Trebuie să recunoaștem că două națiuni vecine și aliate, care de altfel au multe analogii în istoria lor, care au făcut împreună același drum de martire, cari sunt aliate cu aceiași prieteni și amenințate de aceiași adversari, că aceste două națiuni trebuie să aibă un interes extraordinar una pentru cealaltă. In realitate, în Jugoslavia nu se știe aproape nimic din viața românească. N'aș putea judeca dacă în România se cunoaște mai mult Jugoslavia.

In adevăr în Jugoslavia nu se cunoaste nimic din frumusețea țării românești, nici din importanța orașelor ei, nici de firea plăcută a populației sale, nici de înaltul grad al culturii sale. Cu deosebire în ceace privește cultura românească, Jugoslavii sunt streini cu totul de ea.

Desigur că nici în România nu e mai mult cunoscută cultura Jugoslavă. Or nu este suficient ca două popoare cari alături fiind au atâtea interese comune, să fie legate numai pentr'un tratat politic. Trebuie ca relațiunile lor să fie întemeiate pe o reciprocă dragoste izvorâtă dintr'o bună cunoaștere a facultăților lor sufletești a operei de cultură și de civilizație pe care fiecare a realizat-o, a forțelor lor.

Iată de ce se cere ca o propagandă activă pornită din ambele țări să realizeze această reciprocă cunoaștere, cea mai bună chezășie a trăiniciei prieteniei și alianței lor.

Louise Veritas.

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10.

2581

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Consiliul de miniștri de eri
— Expunerea dlui Vintilă Brătianu —

Joi la orele 10 dim. membrii guvernului s'au întrunit în consiliu, sub președinția dlui Ioan I. B. Brătianu.

Domnul Vintilă I. Brătianu, ministrul finanțelor, a făcut o succintă expunere consiliului asupra chestiunilor tratate la Londra, Paris și Roma și a relevat atât frumoasa primire cu care a fost onorat ministrul de finanțe al României cât și roadele fericite obținute.

Dl ministru de finanțe va convoca în acest scop pe reprezentanții presei săptămâna aceasta.

D. I. G. Duca, ministrul de externe, a pus în cunoștință consiliul cu ultimile știri primite de la Lausanne.

*

D. ministru al comunicațiilor a propus și consiliul a admis un întreg program pentru intensificarea producției cărbunilor, cu deosebire pe valen Jiului.

*

Consiliul a luat sfârșit la ora 1 5 abțineri, o moțiune în senzul căreia guvernul a îndemnat să prezinte un proect de lege, care să reducă serviciul militar la 12 luni pentru infanterie și 13 luni pentru celelalte trupe.

Conferența baltică

In Riga s'a hotărât, ca viitoarea conferință a statelor baltice și Poloniei să se întrunească la Varșovia.

EXTERNE

Reducerea serviciului militar in Belgia

Camera belgiană a votat alaltăieri, cu 86 bile contra 76 și

Cea mai fina crema pentru ghete

„TÂCAMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacămul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Gratis Gratis

NUMAI 8 ZILE!

După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă

GRATIS

bretea de mătasă

-o la magazinul de mode o-

Siegfried Weiss

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Mare asortiment în pălării și albituri

Gratis 2880 Gratis

SACI MUSAMALE

Cumparare :: Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timisoara II. Piata Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timisoara-Fabrica.

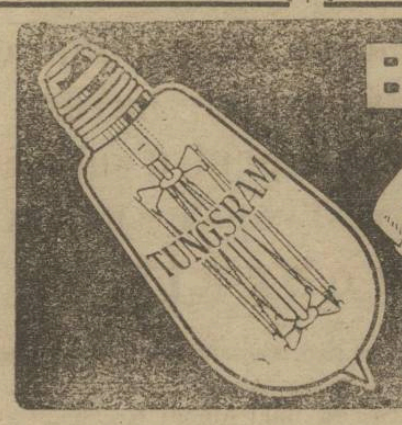

BECUL TUNGSRAM

ESTE CEL MAI RESISTENT CEL MAI ECONOMIC LUMINA PERFECTĂ

Mica publicitate

Să caută agenți pentru incasari de bani și vinderea mărfurilor in rate in localitate și judetele: Cojocna, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Mureș-Turda, Turdă-Aries. — Doritori pot să se prezinte în persoană sau să dee ofertele in scris. **Bourne & Comp Cluj, Str. Memorandului (fost Unió-u.) 30.**

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administrația ziarului „Infrățirea". 2937

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

INDUSTRIA LAPTELUI

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

2944 **Fabrica Str. 3 August 24.** 2944

Croitorie si magazin nou!!

Mare asortiment în paltoane pentru dame și haine bărbătești.

Comenzi după măsură confecționează în 48 ore atât dlin stofe proprii cât și din cele aduse de client.

Prețurile:

Confecționarea unui costum haine bărbătești	Lei	480·—
„ „ pardesin	„	390·—
„ „ palton	„	450·—
„ unei păreche pantaloni	„	95·—
Material complect ce să recere la confecționarea unui rând haine bărbătești	„	390·—
Confecționarea unui palton pent. femei	„	450·—
„ „ costum „ „	„	600·—

Aceste prețuri sunt în vigoare până la data de

10 August a. c.

Despre calitatea și prețurile reduse a mărfurilor noastre vă puteți convige după cumpărare

Löb, Baumzweig si Fiul Cluj

Calea Regele Ferdinand 34 visavi de cinema Urania, lângă „Cafenea—Metropol"

Llod 1866 2938

Mare asortiment stofe din țară și străinătate!!

Oricine poate săși câștige îmbrăcăminte și cu bani puțini!!

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecție de hârtie și împrimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia LEPAGE CLUJ.

Cereți cataloge lista și ofert. 2744-4

Cel mai nou tratament al sifilisului cu „TREPOL"

si „NEO-TREPOL" **peparat cu baza de bismuth**

Introdus de D-rii Saserac și Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris, Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris Autorizat de Direcțiunea Generală a Servic. Sani ar Român. Tratamentul constă numai din câteva serii de injecțiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite și sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" și „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.

Reprezentanți generali pentru toată România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.

Bucuresti B-dul Domniței No. 12. — Telefon 9-87. Se cere la principalele farmacii și drogherii. 2876

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A,

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calități, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalațiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră și butoaie.

2951

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

Dinți sănătoși, dă Pasta de dinți **ELIDA**
Apa de guxă **ELIDA**

Noul plan al Clujului la Librarie LEPAGE.

2744-8

Reclame este sufletul comertului

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J Calea Dorobanților No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 851 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Duminecă 22 Iulie 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6272

Profanatorii trecutului

Partidul național în Arhiva Asociației

— Un proces-verbal care vrea să fie „istoric" —

Un fapt peste care credem că s'a trecut prea ușor este depunerea în Arhiva Asociației a procesului verbal încheiat cu prilejul faimoasei ședințe ținute la Sibiiu în care partidul național a comemorat pe Șaguna ca pe „cel dintâi președinte" al său.

Ce-a fost această ședință, — se știe. Supărat că nu i s'a dat posibilitatea ca în cadrul serbărilor să organizeze și puțină propagandă electorală, — ceia ce-ar fi însemnat ca în timpul vorbirilor agenții presărați anume prin mulțime să strige: *Trăiască Maniu și Vaida,* — partidul național și-a retras comitetul de o sută într'o cameră de hotel, sau într'o sală de restaurant, și-acolo, descoperind că Șaguna a fost „întemeietorul și cel dintâi președinte al său," a ținut o ședință așa zisă de comemorare în care *dnii Maniu, Vaida și Goldiș* au rostit discursuri pline de ură și de impertinente aluzii la luptele politice de astăzi.

A fost vra să zică un act meschin de partid, fără nimic național și fără nimic „istoric."

Făcîndu-se a comemora pe Șaguna, partidul celor o sută și-a arătat colții la adversarii politici, în timp ce, la locul adevăratei comemorări, înconjurați de sfetnici și popor, Regele și Regina țării înnălțau gînduri de preamărire întru amintirea marelui păstor al neamului românesc din Ardeal.

Și, totuși, la urmă, s'a redactat și un proces-verbal care, socotit „istoric", a fost iscălit de toți membrii comitetului de o sută și, cu multă pompă, depus spre păstrare în Arhiva Asociației.

Fără îndoială că liber este partidul național să-și închipuie că tot ce iese din mîna celor o sută se transformă numai de cât în *operă istorică,* dar credem-că în Ardealul acesta au mai rămas și destui oameni cu mintea întreaga și cu simțul ridicolului netocit, — și pe aceștia-i întrebăm: *Ce caută documentul unei manifestații de partid în Arhiva în care dorm ceî șeaizecișidoi de ani ai unei instituții închinate culturei și naționalismului?*

Nu este oare o profanare a marelui nostru așezământ să introduci în Arhiva celor mai sfinte mărturii ale unui rodnic trecut de activitate culturală și națională documentul răsărit din mijlocul patimilor și diviziunilor noastre politice?

Dar ce mare și neuitată faptă reprezintă acest proces-verbal pentrucă el să-și poată găsi locul alături de actele celor nouă președinți ai Asociației cari n'au cunoscut în viața lor de cât dorința mereu nestinsă de a lucra pentru propășirea culturală a Ardealului românesc?

Reprezintă el o nouă silință închinată culturei românești și deci un nou moment istoric în viața noastră națională?

Întrebăm, și cei dintâi cari au datoria să răspundă sânt conducătorii de azi ai Asociației. **Pentrucă nu putem îngădui ca o ceată de politiciani îmbufnați sub pretext că fac ardelenism să profaneze orice loc în care se găsesc urmele istorice ale trecutului nostru național.**

Nu putem îngădui ca peste mormintele și arhivele Ardealului, în care dorm oseminte de mucenici și documente din care se țes cele mai scumpe capitole ale Istoriei noastre naționale, să treacă profanatoare patima politică a unui partid de epigonii condamnat să și plimbe neputința între problemele prezentului și amintirile trecutului.

Ardelenismul, dacă există, el nu poate fi înțeles de cât ca păstrător, iar nu ca profanator al trecutului, și lui îi cerem să puie strajă tare în jurul mormintelor pentru a nu mai puteă fi scormonite de toți cei cari, mici în prezent, se doresc mari cu ajutorul celor morți.

Uniunea gardistilor români din 1918.

Constituirea comitetului organizator din Cluj.

Manifestațiile românești ale voluntarilor ardeleni din marele război a dat unor fruntași români din Cluj îndemnul, de a organiza o alianță similară, a legionarilor români din Ardeal, din zilele de după revoluția dela 1918. Consfatuirile în vederea aceasta s'au început de câteva săptămâni și începutul organizării se hotărâse încă din săptămâna trecută. Ședința convocată pentru Sâmbătă s'a amânat însă și s'a ținut alaltăeri, Joi seara, la d. Dr. Amos Frâncu, decanul baroului local.

In această ședință s'a hotărât constituirea comitetului de inițiativă pentru organizarea foștilor gardiști naționali din Ardeal, din 1918 și 1919, într'o legiune de tir și sport. Primpreședinte a fost ales dl Dr. Amos Frâncu, iar președinți dnii maiori Simon, Savu și Mosora și d. Dr. Basiota.

Biroul legiunii este acasă la președinte, în Calea Victoriei 44, unde se țin în fiecare Joi, la orele 9 seara ședințele comitetului și interesaților.

Reîntoarcerea la credință

Un îndemn către solidaritatea națională

Ne cade în mână ultimul număr al revistei social-creștine „Solidaritatea" de sub conducerea dlor V. G. Ispir, Șerban Ionescu și C. A. Teodorescu.

Intrând în al 4-lea an, această revistă care s'a întemeiat în zilele destul de turburi, de frământare a claselor noastre îndată după terminarea războiului s'a arătat a fi o însemnată contribuție la renașterea sentimentului de responsabilitate și solidaritate socială.

O deosebită grijă pentru acest organ de publicitate, care urmărește organizarea unei propagande întinse pentru educația morală a maselor, are președintele ei activ, profesorul și deputatul dr Ștefan Bogdan, întemeietorul cursurilor de propagandă social creștină și de misionari în cursul verei la Mănăstirea-Neamțu.

Remarcăm în primul număr cu care se începe prinul an, articolul d-sale intitulat: „Nădejdi pentru viitor", în care după ce se face procesul uzurpărei bazelor morale, ca o consecință a războiului se arată că singurul mijloc prin care am putea ajunge la trezirea conștiinței de neam și a noțiunei de morală socială.

Acest lucru nu se poate face decât prin influențarea spiritului public în scopul urmărit, dând cât mai multă cultură maselor largi ale poporului.

Reacțiunea spre bine nu va veni însă decât prin intervenția credinței și aici rolul hotărâtor îl are fără îndoială, biserica noastră.

Sufletul poporului este caracterizat prin faptul că el e dominat de elementul efectiv și de cel mistic. Poporul nu raționează, el adoră sau urăște. Iată pentru ce în aceste vremuri turburi trebuie să ne întoarcem gândul cât mai mult spre biserică, dela care putem aștedta nu numai mângâiere ci și înălțarea sufletească, care stă la baza solidarității diferitelor elemente ce formează neamul românesc.

Pentru a înfrunta pericolul unei greșite îndrumări prin curentele anarhice cari ațâță masele, trebuie să opunem acestor curente o îndrumare în spirit social-creștin a maselor, în care primul cuvânt îl are biserica.

De aceia urăm drum bun la munca pornită a cercului de studii social-creștine de sub patronajul I. P. S. S. dr Miron Cristea, mitropolitul primat, care datorită sârguincioasei activități a președintelui ei activ dl profesor dr Ștefan Bogdan, a organizat în cursul verei acestea la Mănăstirea-Neamțu, cursuri de propagandă social creștină și de misionari și deplin succes și ajutor tuturor celor ce au pornit cu trudă acum trei ani prin „Solidaritatea", îndrumarea societății românești în spiritul social-creștin, sub auspiciile bisericei.

Criza teatrului maghiar din Ardeal

In timp ce guvernul îi caută o soluție, directorii maghiari insultă statul român și pun la cale intrigi pentru a ne compromite și a se spăla de vina iredentismului

E mai bine de o lună, de când am arătat o seamă de provocațiuni ale unor directori dela teatrele maghiare de aici și intrigile ce le pun la cale pentru a menținea pentru teatrul unguresc dela noi o situație privilegiată ca acea de astăzi, când față de un singur teatru românesc, sunt opt (până deunăzi nouă) teatre ungurești. Este firește, un lucru măgulitor pentru unguri, ca să aibă teatru chiar și în orașe de provincie fără unguri (bunăoară Brașovul).

De atunci provocările și intrigile au luat proporții cari necesită un răspuns după aceiași măsură.

Iată acest scandalos istoric al afacerii:

Controlul Ungariei la baza scandalului.

Acum o lună și mai bine, cum arătasem atunci, dnul ministru al cultelor și artelor a convocat o conferință pentru aranjarea chestiunii teatrului maghiar de aici. In decursul consfătuirilor au ieșit la iveală lucruri ce nu puteau fi trecute cu vederea: s'a dovedit, că directorul teatrului maghiar din Cluj ține pentru guvernanții dela Budapesta control asupra directorilor de teatru unguresc. Este cazul cu scrisoarea — recunoscută de D-sa — către fostul prefect al Aradului, Kintzig, despre care ziarele au scris că a finanțat complotul celor 70 de liceeni din Arad judecați nu demult de Curtea Marțială a Corpului 7.

Cum se spală vina pan-maghiarismului.

D. Dr. Ianovici, directorul teatrului maghiar din Cluj, a căutat atunci o deviație: a căutat escluderea directorului Rona din Arad și Fekete dela Târgu Mureș, cari l-au demascat. Momentul era bine prins: La îndemnul său se hotă âse încă de acum un an și jumătate contopirea Asociației artiștilor unguri cu Asociația artiștilor din România. Ori, la conferința de acum o lună, s'a cerut executarea acestei hotărâri. S'a arătat ungurilor, că în loc de patru teatre ungurești (patru aveau să fie și cele românești, după planul dlui ministru C. Banu) se îngădue ungurilor toate cele opt de astăzi, cu condiția contopirii hotărâte de Asociația maghiară. Iată momentul psihologic, și-a zis deci d. Ianovici, președintele Asociației artiștilor unguri, pentru escluderea acelora cari i-se puneau în calea amintitului control. Uitând deci de hotărârea sa anterioară, a dat ordin: artiștii să convoace un congres, să protesteze contra destituirii Asociației lor, și să arate ungurilor ca trădători pe demascatorii dlui Dr. Ianovici.

De aci a pornit totul. Congresul s'a ținut, și scandalul care a fost acolo și demascarea ce s'a făcut, le-am arătat la timpul său. S'a protestat și s'a hotărât ținerea morții la Asociația pe care însiși protestanții de acum o dizolvaseră — pe hârtie — în iarna anului trecut.

Și acum urmează greșeala ce s'a făcut din partea noastră. In loc ca să se impună autoritatea statului român și respectarea unei hotărâri a însiși ungurilor, s'a uitat, că totul este o intrigă, o deviație provocată, — și s'au început tratative. Chestiunea a ajuns dezbătută o lună și jumătate în presa maghiară. In această discuție s'a făcut guvernului propuneri, ni-s'au adus insulte, s'a făcut tot ce presa maghiară face când întinde o discuție: compromiterea statului român. Sub acest torent s'a făcut ungurilor concesii peste concesii, dar de rezolvit nu s'a rezolvit nimic: pentrucă discuția trebue coutinuată la nestârșit. Așa vrea dl Ianovici: așa se uită motivul întregei înscenări; persoana sa iese curată, iar propagandei maghiare i-se face un serviciu enorm prin compromiterea cu orice preț a statului român în discuții ca aceea de deunăzi, în centrul căreia l-am văzut pe cunoscutul avocat al partidului maghiar, dl G. Costa Foru.

Aci începe un nou capitol al chestiunii, pe care-l vom trata într'un număr viitor.

t-l-n.

Delegatia evreilor oradeni la dl ministru dr Anghelescu

O delegație a Evreilor din Oradea Mare, alcătuită din dnii dr Bela Conrad, președintele Comunității evreești.

Primul rabin dr. Kecskemet Leopold, avocații dr Feher și dr Feld, s'au prezentat Joi la ministerul de Instrucție spre a cere ca în liceul evreesc din Oradea să se admită ca limbă de predare a obiectelor cu caracter științific (matematici, științe fizice științe naturale etc) limba maghiară.

Aceasta de oarece delegații pretind că asemenea științe nu pot fi înțelese de către Delegația a rămas să se prezinte și dlui ministru Anghelescu spre a expune și d-sale doleanțele Evreilor orădeni asupra acestei chestiuni.

INFORMAȚII

— **Chestiunea teatrului din Oradea-Mare.** Ziarele maghiare scriu că s'a renunțat la ideia unei trupe mixte româno-maghiare care ar urma să dea alternativ reprezentații pe scena teatrului orășenesc din Oradea-Mare.

In chestiunea aceasta vom reveni.

— **Concurs pentru expoziția „Asoc. bănățene de Arte Frumoase".** Comitetul asociației bănățene de arte frumoase în ședința sa ținută la 30 Iunie a hotărât ținerea unui concurs pentru compunerea și executarea artistică a diplomelor de onoare și a placatelor pentru expoziția artistică a asociației votând următoarele premii atât pentru diplome cât și afișe și anume: premiul I 1000 lei, premiul II. 600 lei, premiul III. 300 lei pentru 3 lucrări mai reușite. Condițiile să se ceară dela prezidiul Asociației.

— **Cngresul general al învățătorilor ardeleni la Arad.** In ziua de 5 August va avea loc în orașul nostru Congresul general al învățătorilor ardeleni.

La acest Congres va lua parte și d. ministru al instrucției publice, apoi delegați ai învățătorimei din Vechiul Regat, Basarabia și Bucovina.

Seara va avea loc un concert urmat de dans, în sala mare dela „Crucea Albă".

— **Greve la Arad.** Greva dela fabrica de textile — anunțată la timp de corespondentul nostru — continuă încă, numă ul greviștilor ridicându-se la 700 de lucrători.

Tratativele avute între direcție și delegații muncitorilor la Inspectoratul Muncii — prin intermediul dlui P. Popescu, inspector în Ministerul muncii — nu au dus la nici un rezultat, direcția fabricei neprimind nici o propunere, bazându-se pe clauzele contractului, cari nu prevăd o eventuală urcare de prețuri pe mâna de lucru.

— **Un studiu istoric al ziarului „Keleti Ujság".** „Keleti Ujásg" începe publicarea în Șaleton a unei serii de studii istorice: Noui puncte de vedere cu privire la formarea națiunei române. „Prezentul e o urmare a trecutului, iar viitorul e speranța prezentului. Trecutul, prezentul și viitorul se îmbrățișează și formează un întreg unic iar istoria, prezentându-l, atunci are adevărată valoare, când conduce omenimea către steaua fericirii pe baza învățămintelor trecutului".

Acest scop îl are și seria de articole, a căror publicare „K. U." o începe în numărul de astăzi și asupra cărora, vom reveni.

— **Dificultățile presei românești în Ardeal.** A început să nu mai surprindă faptul, că față de atâtea nenumărate publicațiuni străine din provincia noastră, presa românească este într'o situație de inferioritate îngrijitoare. Străduințele mai cu seamă ale orașelor dela graniță de a avea o publicațiune românească, rămase până azi zadarnice, sunt în această privință deosebit de semnificative. Constatarea aceasta a trebuit să ni-o repetăm, citind astăzi în ziarele ungurești din Arad, că „Tribuna Aradului", organ independent înființat prin inițiativă particulară și colecte, a organizat pe ziua de mâine serbări poporale pentru a-și putea asigura existența.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

— *Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63.* 2862

— **Chestiunea pâinei.** Morarii și comercianții de făină din Cluj au înaintat Ministerului de industrie un nou protest contra faptului că li s'a refuzat punerea imediată în aplicare a noilor prețuri mărite la pâine și la făină. Aceasta s'a făcut pentru ca în ziua când s'au fixat unile prețuri, acești comercianți dispuneau încă de mari contități de făină cumpărată pe prețurile vechi — deci mai mici de aceea Prefectul județului a oprit aplicarea prețurilor noui până la epuizarea acestor stocuri de făină.

Ministerul a refusat să dea satisfacție cererilor comercianților, declarându-le nejustificate. Credem că măsura luată de dl prefect Ștefănescu, fiind în interesul consumatorilor, va fi aplicată și după plecarea sa din capul județului de către noul prefect, dl Mureșan.

— **Declarațiile lui Csáky.** Noul ministru ungur al apărării țării, Contele Csáky, a rostit o cuvântare la întrunirea de Joi a partidului unității, în care declară, că nu poate da nici un program. Dar câtă vreme va fi ministru, va face să domnească în țară ordinea, disciplina și dreptatea. Nu va tolera nici o dezordine și nu se va lăsa terorizat din nici o parte.

— **Primul ministru va face o cură la Karlsbad.** Indată ce va lua sfârșit conferința dela Sinaia, d. Ionel Brătianu va pleca la Karlsbad.

Primul ministru va lipsi din țară 26 de zile.

Interimatul președinției consiliului de miniștri va fi ținut de d. general Văitoianu.

— **Inmormântarea lui Teodor Rosetti.** Joi după amiază a avut loc înmormântarea lui Teodor Rosetti, fost prim-ministru și ministru.

La înmormântare a luat parte A. S. R. Principele Carol, primul ministru I. J. C. Brătianu, miniștrii I. G. Duca, Dr. Anghelescu, G. G. Mărzescu, Const. Banu, și numeroase personalități ale lumei politice și culturale.

S'au depus numeroase coroane din partea A. S. R. Principelui Carol, guvernului, autorităților, instituțiilor, etc.

Dl C. Banu, ministrul Artelor și cultelor a rostit o cuvântare în numele guvernului, arătând marile merite ale defunctului.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— De vânzare în comuna Sava, județul Cojocna p. u. Bonțida un motor de uleu brut sistem Englez H. p. 40 cu instalațiună de moară și edificiu. Carol Maiir proprietar. 2955

— **Nouii propagandiști ai Ungariei: babtiștii din România.** Alaltăeri au plecat la Stockholm cinci delegați ai baptiștilor din România, pentru a protesta la congresul ce se ține acolo între 21—27 crt., contra persecuțiilor din România. Firește, acei cari ne vor acuza și de astădată străinătății nu pot fi decât români ca: Darabont György, Szabó Sándor, Lakatos László, Pap Károly și Szabo Károly, cum se nnmesc delegații baptiștilor români la acest congres. Am putea să amintim, că avem o mulțime de baptiști de pur sânge românesc, dar aceștia nu protestează contra României. In schimb, în numele lor se face propaganda pe care o duc toți emisarii Budapestei.

Să amintim însă un caz de prigonire a baptiștilor: Acum doi ani li-s'a închis biserica din Oradea, pentru că s'a descoperit că este o adunare iredentistă maghiară. Invederat, asemenea cazuri de perzecuție nu pot fi prezentate străinătății decât de baptiști români ca cei cinci de mai sus.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

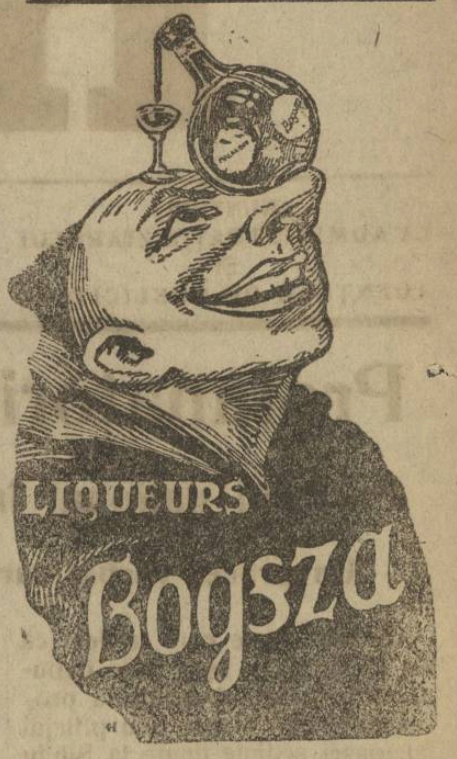

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor în preturi.

S'a deschis bazinul băii
DIANA
pentru înnotatori liberi și cari învață înnotatul.
Medic conducator Dr. PORSCHE neurolog.
Deschis dela 7 oare dimineața până la 8 seara
33 Lloyd 1632

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poștei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.** 2647

Invalidarea
naţionalizării baroului din Cluj

Sensaţionala hotărîre ilegală a comitetului Uniunii Fierbere între advocaţii români din Cluj — Cine împiedecă românizarea barourilor ardelene

Să mai stăruim în arătarea importanţei naţionalizării de acum o lună a baroului din Cluj, este de prisos după câte s'a arătat în toate ziarele, în frunte cu ziarul nostru, despre halul de înstrăinare al tuturor barourilor ardelene. „Lovitura" — cum au numit ziarele panmaghiare detronarea din 24 Iunie a vechiului comitet al baroului din localitate, a desvelit o stare de lucruri ce trebuia încetată în mod violent, pentrucă altfel nu se mai putea: asemenea instituţiunilor celorlalte din Ardeal, baroul din Cluj ajunsese numai al unor străini, cari nu ştiu românește, nu simt românește, dimpotrivă prin exclusivismul manifestat puternic, ţinteau să înstrăineze întreaga justiţie ardeleană a statului român. Eram adică în situaţia aceasta: să vedem pe reprezentanţii barourilor statului român din Ardeal neapărând decât procese de ale spionilor şi altor subminatori ai statului. Comparaţi aceasta cu situaţia din timpul ungurilor!

In asemenea împrejurări vine hotărîrea de Miercuri a Comitetului Uniunii avocaţilor din România.

Dl dr. Dionisie Pop, decanul vechiului barou neromânesc, avocatul dr. Berkes Salamon, evreu de origină, lucru care nu'l împiedecă a figura în comitetul partidului maghiar, anti-românesc, dr. Abrudbányai Géza, şi dr. Gabányi Imre, toţi din comitetul înlăturat, au contestat alegerea din 24 crt, reclamându-o aceasta dlui Dobrescu, preşedintele Uniunii. Lista de mai sus a trebuit publicată, pentru a se vedea cine a contestat baroului din Cluj dreptul de a fi românesc.

Contestaţia s'a deliberat Miercuri, la Bucureşti. Judecători au fost dl Dobrescu, preşedintele Uniunii, şi patru membrii din cei unsprezece ai Comitetului Uniunii. Hotărîrea care s'a adus, a fost deci în afară de lege, care nu îngădue a se aduce una de către o minoritate. Aceasta n'a împiedecat însă pe cei cinci să conteste alegerea dela Cluj pentru consideraţii de forme.

Punctul de vedere al comitetului baroului clujan ales la 24 Iunie a fost susţinut de delegaţii dr. Valer Roman şi dr. Fabius.

Comitetul Uniunii a hotărît invalidarea alegerii dela 24 Iunie a comitetului în frunte cu dl decan dr. Amos Frâncu. Această hotărîre a adus-o în condiţiile mai sus arătate.

Actul celor cinci din comitetul Uniunii a stârnit la Cluj, printre avocaţii români o fierbere explicabilă. Ştirea adusă aseară de dnii dr. Roman şi dr. Fabius a fost primită mai mult cu întristare şi efectul ei a fost că a dat un nou îndemn pentru continuarea luptei naţionale. In urma acestui fapt se va adresa avocaţilor din provincie un nou îndemn contra atacurilor ce se dau românismului justiţiei statului român în chiar numele justiţiei române.

t-l-n.

Speculanţii şi legea speculei

Reactivul puternic, care a fost legea speculei, în mijlocul destrăbălărei în care ajunsese comerţul la noi, îşi face zilnic efectele salutare.

Speculanţii ţipă pretutindeni împotriva nouii legi. Cu toţii se plâng, ameninţă, fac moţiuni fulminante în întruniri sgomotoase şi rezultatul e că justiţia îşi urmează cursul înainte.

Legea se aplică cu toată severitatea în toate părţile. Insuşi magistraţii, cari aleg din dispoziţiunile ei pedepsele cele mai mari, arată prin aceasta cum legea era aşteptată de toată suflarea românească.

Speculanţii n'au drept a se plânge. Li s'a lăsat atâta timp comerţul liber. Când au cerut înlăturarea legilor anterioare contra speculei, făceau, cele mai calde şi mai trandafirii promisiuni. Câteva luni de libertate a comerţului, — asigurau ei — şi preţurile vor începe să scadă, valuta se va urca, pentrucă nu se vor mai face comenzi exagerate şi de lucruri inculte.

Şi câte şi mai câte promisiuni de felul acesta. Au fost ascultaţi. Publicul s'a resemnat să-i mai încerce odată. Autorităţile i-au îngăduit.

I-ar rezultatul? Publicul a fost pur şi simplu jefuit. Comenzi împovorătoare au fost făcute peste graniţă, încurajaţi de această libertate a afacerilor atât de vătămătoare şi pentru valută şi pentru banul particular. Iar facturile deveniseră un minister pentru toată lumea. Un consens tocit urca încet dar sigur preţurile pe piaţă, cu un curaj demn de cei mai vrednici viteji.

Dar lăcomia are şi ea o margine, Dacă nu şi-o poate impune cel care sufere de ea, se găseşte cine să i-o impuie cu voie sau fără voe.

Legea d-lui ministru Sassu vine la timp. tocmai când leul a luat-o iarăşi spre suiş. Legea sa are să-i uşureze nespus de mult drumul.

Şi de aceia nu credem, ca în afară de marele public, să se găsească vre-un comerciant cinstit care să cârtească împotriva ei.

Şi — trebuie s'o spunem cu oare care mândrie — avem destui şi de acestia.

PACEA

Noi o credeam încheiată de mult — şi iată am auzit în ultimul timp că se discută iarăşi cu ardoare în jurul ei.

Un fost duşman, rămas răsleţ de ceilalţi aliaţi ai săi, continua fără spor şi folos războiul într'un continent vecin. Lumea se măcelărea astfel înainte în acel colţ sud apusean al Asiei, unde dela începutul lumei au avut loc mai multe războaie decât în întregul continentzuriaş de dincolo de Urali şi Marea Neagră.

Ţările cari credeau că au înăbuşit războiul definitiv au privit uimite spre locul de unde venia încă fum şi miros de pucioasă. Şi şi-au îndreptat privirile într'acolo.

Sfatul lumei a fost din nou deschis. Discuţii peste discuţii au avut loc şi o înţălegere părea că e greu de stabilit.

Acordurile încheiate fn ajun se desfăceau chiar în zorii zilei următoare.

Iar groaznicul zeu Marte, de a cărui amintire teribilă pomeneam cu înfiorare, domnea încă temut şi fără chip de împăcare peste grijile omeneşti.

Pentru o rămăşiţă de războiu lăsată în nebăgare de seamă într'un colţ asiatic s'a discutat mai mult decât la toate păcile încheiate după marele războiu european.

Şi iată telegramele ne vestesc că după atât de multe tratative s'a putut ajunge la o înţălegere. Pacea s'a încheiat definitiv.

Definitiv? Să fie oare adevărat? Doar am mai auzit de-atâtea ori cuvântul acesta. Şi-a fost totdeauna tot aşa de adevărat ca şi repetata moarte a lui Lenin.

Dece m'am gândit tocmai la Lenin, vorbind despre încheierea definitivă a păcei?

Este o ironie a gândului veşnic schimbăcios şi şicanator scrutând zările viitorului?

In orice caz este o realitate acest Lenin cu toată Rusia lui, străină de lumea europeană. Rusia aceasta îşi va spune şi ea cuvântul mai curând, sau mai târziu, într'o formă de stat sau ţutr'alta.

Iar înţălegerea definitivă a popoarelor nu poate fi decât atunci.

Desigur, în ziua în care se va trezi din letargia actuală, Rusia va găsi soarta lumei hotărâtă. Ei nu-i va rămâne decât sau să consimtă la cele stabilite până acuma, sau să se retragă din nou în întunerecul izolărei ei. Ceia ce fără îndoială nu va face.

Să sperăm că momentul acela nu va fi departe. Să sperăm că tot atunci, Germania convinsă că va trebui să despăgubească, pe cei pe cari i-a păgubit cu ştiinţă şi voinţă, va scăpa de orbirea de astăzi şi se va închina la rându-i în faţa hotărârei nestrămutate a Siintei-Dreptăţi. Să sperăm că tot până atunci, ceilalţi foşti duşmani vor înţă[illegible] că a mai unelti contra păc[illegible] seamnă a unelti contra D[illegible] tului.

Atunci vom puteu vorbi de pacea definitivă. Iar până atunci atentă luare aminte la hotare şi muncă titanică înlăuntru.

Catalog românesc
la Librarea LEPAGE Cluj.
2744-7

Rostul călătoriei
D-lui Vintilă Brătianu în străinătate

Chestiunile înfăţişate străinătăţii — Rezultatul favorabil al acţiunei D-lui Ministru de Finanţe — Creditul şi prestigiul ţărei în streinătate — Campania de ponegrire a ţărei

Chestiunile înfăţişate streinătăţii

Reîntors din streinătate, în ciuda bârfelilor cu care a fost întâmpinat de presa de scandal a opoziţiei, domnul Vintilă Brătianu ministru de finanţe a arătat prin declaraţiile făcute ziarului „Universul" că pronosticurile defavorabile făcute de adversarii săi au dat greş.

Cu această ocazie s'a evidenţiat cum a căutat să mistifice cea mai mare parte din presa opoziţiei scopul călătoriei d-sale în streinătate.

Cea dintâi chestiune care a interesat pe domnul ministru de finanţe a fost *stadiul consolidărei bonurilor de tezaur*, sau al transformărei datoriei flotante a ţărei în rentă de Stat.

In afară de câteva bonuri italiene şi bonurile de dolari, toate celelalte s'au preschimbat.

Felul cum a decurs această grea operaţiune, constituie un succes pentru ţară, căci s'a putut constata cum creditul nostru se întăreşte din ce în ce mai mult. Aceasta o dovedeşte mai ales faptul că detentorii bonurilor au primit să le schimbe pe o rentă amortizabilă în 40 ani, şi cu o dobândă de 4 la sută.

A doua chestiune a fost acea a *reparaţiilor*, în care domnul Vintilă Brătianu a avut de explicat cât de primejdioase pot fi consecinţele plăţei cu anticipaţie a obligaţiunilor noastre pentru ţară, înainte ca noi să fi primit după tratatele în vigoare, sumele ce le datoresc învinşii.

Ultima chestiune priveşte *sforţările făcute de România pentru a redeveni un factor viu economic şi financiar.*

Roadele consolidărei financiare se pot vedea de oricine prin faptul că odată cu *stabilirea unui buget exchilibrat, România a reuşit să-şi consolideze nu mai puţi de 5-6 din datoria ei flotantă externă.*

După cum vedem nicăeri nu e vorba nici de cerşirea de împrumuturi oneroase, nici de punerea bogăţiilor ţărei la picioarele capitalului strein, ci numai despre informarea opiniei publice din streinătate asupra adevăratei situaţii economice a ţării.

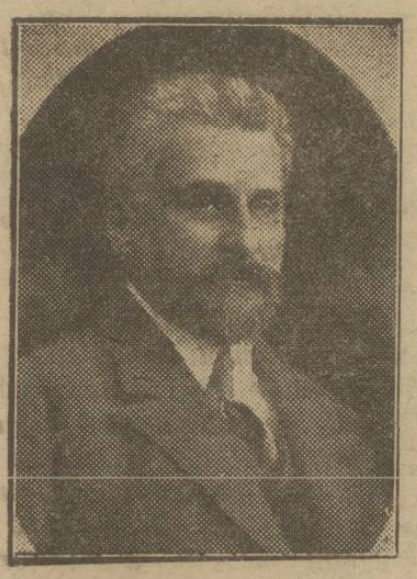

VINTILĂ BRĂTIANU
Ministru de Finanţe

Rezultatul favorabil al acţiunei d-lui Ministru de finanţe

Contrar zvonurilor puse în circulaţie de o anumită presă d-l Vintilă Brătianu a avut pretutindeni cea mai amicală primire, care se referea atât persoanei sale, cât mai ales ţărei pe care el o represinta şi se întemeia pe încrederea ce statele străine o coardă viitorului politic şi economic al României.

Admiţând colaborarea streină numai a cadrul politicei noastre naţionale, *d-l Ministru de finanţe a remis în acest scop comisiunei de reparaţiuni şi guvernelor englez, francez, american (prin intermediul ambasadei din Londra), italian, două memorii, în numele guvernului român.*

Creditul şi prestigiul ţărei în streinătate. Campania de ponegrire a ţărei

Am constatat în acelaşi timp — a spus d-l Ministru de finanţe — înţelegerea de către streinătate a politicei economice pe care România Mică a făcut-o şi care influenţează politica României Mari întregite, precum şi interesul chiar ca orice colaboraţie streină să fie făcută în cadrul acestei politici cu caracter naţional, — politică corespunzătoare gradului de evoluţie ale economiei noastre naţionale.

Acesta fiind adevărul asupra rostului şi rezultatelor obţinute de d-l ministru Vintilă Brătianu în străinătate, formidabila campanie de presă ce s'a dus împotriva D-sale, s'a arătat cu totul lipită de adevăr.

E surprinzător însă că nici în chestiuni care privesc interesele generale ale ţărei, creditul ţărei în străinătate, presa dela noi n'a înţeles că indiferent de politica şi programul guvernului, ea ar fi trebuit să-l sprijine iar nu să-l ponegrească.

Cei ce nu-şi dau seamă de acest lucru îşi vor culege însă cât de curând roadele. Opinia publică nu uită.

După amânarea adunării evreești dela Cluj

Tratativele evreilor cu guvernul în chestia școlilor evreești pan-maghiare — De ce s'a luat măsuri față de aceste școli — O anchetă cu descoperiri alarmante

Chestia școlilor evreești din Ardeal, în cari propaganda pan-maghiară are pioni dintre cei mai strălucițI, s'a mai dezbătut în aceste coloane și nu voim să aducem discuții ce le-am mai spus. Am arătat și aceea, că adunarea convocată pe ziua de 15 crt. la Cluj, care după sugerarea lui „Uj Kelet" ar fi protestat printre alții și la Geneva și Karlsbad contra înlocuirii limbii maghiare cu cea română în școlile înființate din grația românească, s'a amânat pentrucă după amenințarea din presa evreească, s'a trimis la București o delegație care tratând cu guvernul să exploateze această amenințare.

Știind deci, că delegația dela București va prezenta tot felul de informațiuni de natură a forța o soluție favorabilă lor, defavorabilă intereselor noastre de stat să arătăm și noi, cititorilor, ce este cu aceste mult pomenite școli.

Intâi să amintim că guvernul român a luat în chestiunea instrucției evreilor, aceste trei măsuri: a dispus înlocuirea limbii maghiare cu limba română; a interzis elevilor evrei să umble în școlile confesionale maghiare și le-a ridicat liceelor evreești dreptul de publicitate.

In chestiunea limbii de predare, am mai arătat, că este inimaginabil, ca în școli înființate din grația României, neexistente o mie de ani în Ungaria, să se facă pan-maghiarism. In cea de a doua chestiune ne-am mai spus cuvântul acum o lună când s'a luat întâia dată măsura, ca elevii evrei să nu poată frecventa școlile altor confesiuni. Este doar cu totul firesc, că aceste școli au fost înființate în scopul educației unei confesiuni, și cum cazul unui proselitism nu era, era de neîngăduit, ca elevii evrei să frecventeze școala altor confesiuni pentru a se educa în spiritul iredentist maghiar de acolo.

Am întreprins acum o anchetă pentru a complecta lămuririle aceste, în deosebi pentrucă trebuia adusă o motivare a ridicării dreptului de publicitate.

Ori, liceele evreești nu au nici unul localul corăspunzător prevăzut în lege pentru a putea ființa. Este dispoziția legii ungurești în vigoare, după care nouă ni-se închideau școlile numai pentrucă nu vor fi avut ferestre enorme. Ori, statul român n'a închis aceste școli, fără local, ci le-a ridicat numai dreptul de publicitate.

Am mai aflat și un alt lucru: îngrămădeala din ele poate oricând aduce boli epidemice; și totuș, nici pentru aceasta nu au fost închise.

N'au fost închise nici pentrucă nu au profesori. Putem arăta la nevoe cu numele pe toți profesorii ne calificați ai liceelor, cari n'au fost totuș închise de statul român.

Dar ceeace este într'adevăr alarmant, este, iarăș, spiritul educației din ele. Manualele, ca și în școlile maghiare confesionale, le sunt din Ungaria, de după ultimele indicații ale politicei de revanșă. Dar și aceasta nu este destul. Mai putem presupune — aceasta nu mai trebue să o afirmăm — că profesorii lor, cari fac elevilor educație pan-maghiară, le fac și o educație bolșevistă. Aceasta nu mai trebue întărit cu preciziuni, atunci când liceul evreesc „Tarbut" din Cluj are în frunte pe unul Márk Antal, comisarul învățământului secundar din Ungaria lui Bela Kun, iar liceul din Oradea pe unul care a organizat școala cadeților bolșevici.

In fața acestor lucruri nu e bine zău, ișă se amenințe statul român cu proteste la străinătate, nici ca să se insulte ministrul instrucției publice a unui Stat care a arătat atâta îngăduință, prin chiar scrisoarea deschisă adresată lui în numele evreilor prin oficiosul „Uj Kelet". *t-l-n.*

Un conflict în industria grafică

Lucrătorii tipografi din întreg Ardealul și Banatul cer modificarea contractului colectiv — Eșuarea tratativelor directe. Intervenția ministerului muncei.

Poimâne se vor relua prin intermediul inspectoratului regional al muncii din Cluj, tratativele începute încă acum zece zile privitor la noul contract colectiv al muncitorilor tipografi cu patronii. Intervenția reprezentantului ministerului a fost necesară în urma eșecului tratativelor de până acum, în decursul cărora delegații patronilor, sub președenția dlui Krafft din Sibiu și delegații muncitorilor au prezentat aceste pretenții:

Muncitorii, arătând că dintre toate breslele au lefurile cele mai în dispropoție cu scumpetea actuală au cerut un minimum de salariu, în locul sporului de până acum. Delegația patronilor n'a făcut făgăduieli. In schimb a formulat pretenții de majorare a muncii în așa fel, că muncitorii au declarat că se văd nevoiți a întrerupe orice tratative.

Chestiunea a ajuns astfel la inspectoratul muncii, care va începe poimâne să-i împace.

Sacouri delister si veste
Costume ce se pot spala
Fantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

Aprovizionarea orașului cu pești

O măsură a Prefectului de județ

Se știe că de mai bine de patru luni orașul Cluj are de întâmpinat foarte multe neajunsuri în ceeace privește aprovizionarea cu peștele necesar consumației populației.

Aceasta se datorește pe de o parte faptului că vechiul delegat al primăriei și al județului, însărcinat de către aceștia cu furnizarea peștelui, fie din negligență, fie din vre-o imposibilitate de fapt n'a reușit să obție dela depozitele mari de pește din Galați sau Tulcea pește necesar pentru populația Clujului. Pe de altă parte și ca o concluzie a faptului amintit mai sus, cantitatea de pește disponibilă pe piața Clujului fiind foarte mică — în raport cu nevoile populației — prețul acestui aliment era într'o continuă variație cu tendință de urcare.

In ultimul timp însă, datorită faptului că cu furnizarea de pește necesar consumației orașului a fost însărcinat un om specialist și cu întinse legături la Galați-Tulcea și București, orașul Cluj va fi din belșug aprovizionat cu acest aliment, iar prețul lui pe lângă că va fi scutit de variațiile de până acum va fi și mai scăzut. In vederea acestui fapt d-l Ștefănescu, prefectul județului Cojocna, a luat toate dispozițiile pentru ca tot peștele care intră în Cluj să fie anunțat la prefectură. Aceasta în vederea controlării prețului care în nici un caz nu va putea fi mai mare decât costul plus cheltuelile de transport în plus 20 la sută, câștigul legal ce se cuvine negustorului furnizor.

Cu chipul acesta s'a rezolvat chestiunea aprovizionării cu pește a orașului nostru așa că de aci înainte populația va avea aliment din belșug și pe un preț moderat.

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2683

ANUNT.

Se aduce la cunștință că in ziua de 5 August 1993, ora 11 dimineața, se va ține licitație cu oferte inchise in localul regimentului din Str. Tunarilor No. 5., pentru aprovizionarea lemnelor necesare pe exercițiul 1923—24, in cantitate de 500,000 Kgr.

Condițiunile pentru aprovizionarea lemnelor se pot vedea zilnic intre orele 9—12 a. m. la Regimentul 32. Obuziere Serviciul Aprovizionarei Str. Tunarilor No. 5.

P. Comandantul Regimentului 32. Obuziere.

Locotenent Colonel:
2954 **STOIKA.**

Preturi senzationale!

1 pereche de ghete albe de pânză pân'acum 240·— Lei acuma 190·— Lei Pantofi cal. I-a de catifea 240·— Lei.

In depozitul fabricei

„BATA"

CLUJ, P. Unirei 9.

Ghete de panza in toate culorile.

Radio 2814 2372

SACI MUSAMALE

Cumparare :: Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timisoara II. Piata Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timisoara-Fabrica.

CALAUZA ORASULUI CLUJ

A aparut **Călăuza Orașului Cluj și a împrejurimilor,** (350 pagini) **cu noul plan al orașului, harta județului Cojocna,** istoricul orașului Cluj, numeroase ilustrațiuni și toate adresele autorităților, ale instituțiunilor publice și particulare, ale advocaților, medicilor comercianților, industriașilor, cu numărul telefonului etc,

Toate comunele județului Cojocna, plimbări prin oraș. **Străzile cu numirea veche și nouă.** Redactată în două limbi: **românește și ungurește. Format de buzunar.**

Pretul 70 Lei :·: Legata 80 Lei

Se află la toate librăriile din Cluj, la Tipografia Dr. Bornemisa, Piața Cuza Vodă 16 și la Petru Borteș autorul cărții, funcționar la Banca „Ceta ea" Str. Regina Maria No. 19. Telefon 1086

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 **Telefon 351.**

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,

oferă pentru toate branșele de mărfuri, al

V-LEA
TARG INTERNATIONAL
DIN WIENA

2—8 Septemvrie 1923.

Informațiuni se dau de către:

Wiener Messe, Wien, VII.,

precum și de toate reprezentanțele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.

2956

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Presa maghiară

„Keleti Ujság“ și chestiunea minoritară

Învățătorul maghiar Gavrilă Kovács publică un articol cu titlul „Patria sufletească“ în Nrul de azi al lui „Keleti Ujság“, în care vorbește despre chestia naționalităților și constată, că și azi încă, e nerezolvată și că între supușii neromâni ai statului și guvern prăpastia devine tot mai adâncă. Să nu creadă nimeni, că acomodarea la împrejurările schimbate, ce se manifestă în atitudinea maghiarilor, rutenilor etc. purcede din sentiment, adâncimile sufletului. Nu. E numai aparență, bună pentru material de fraze, dar încolo, o minciună convențională, cu care putem să ne amăgim

Au uitat românii, că adevărul ce l'au mărturisit mai des a fost: că ei au dreptul să nu știe ungurește? Acest adevăr n'a putut să-l starme violența aplicată în decursul timpurilor.

Acum soarta celor două națiuni s'a separat, dincolo de Tisa sunt siliți să alimenteze populația ajunsă în mizerie cu lozincele „pro-christianismului“ și ale „pro-ungarismului“, iar aici, cu principiul „națiunii domnitoare“ și cu avantagii materiale, în detrimentul minorităților.

Pe noi ne doare cea-ce a durut odată și pe români: că nu ne putem validita ca maghiari.

Problema naționalităților se poate soluționa numai așa, dacă națiunea alcătuitoare de stat împlinește datorințele firești ale cetățenilor de altă limbă și astfel, prefăce țara în patria aceia, cari până acum au avut ocazie să cunoască numai puterea statului, fără să simtă că în organizmul lui bate o inimă mare, nobilă și caldă.

Principiul minoritar, principiul fundamental al adevăratei consolidări poate fi numai acesta: Să se sisteze exclusivismul limbei majoritare și limbile minorităților să se împărtășească de drepturile limbii statului.

Acum de curând s'au dat examenele de nostrificare a diplomelor învățătorești în Arad. N'am înțăinit un singur învățător, care să și fi nostrificat și inima. De nostrificarea inimilor ar fi însă lipsă mai mare ca de nostrificarea diplomelor.

Minoritățile nu vrea să se revolte, nici să fie iredentiste, ci își revendică aici dreptatea și drepturile omenești și cer să aibă și ei o patrie în România.

Așteptăm timpul, când ranele noastre vor fi vindecate. Acest timp va veni atunci, când dela funcționarul maghiar nu se va cere cunoștința limbei române, când în școalele primare maghiare se va învăța numai a citi românește, când va fi deschisă calea, de-a învăța gratuit românește pentru toți aceia, cari o cer asta, când în localitățile cu minorități compacte se va folosi limba minoritară în oficiile publice și când viața publică va fi prețuită iarăși cinstea, omenia... Atunci, va fi aici o patrie a sufletelor.

Am dat un extras destul de vast din articolul dlui Kovács. Știm, știm și noi, că nostrificarea inimilor nu s'au făcut încă... Nu se face acum și nu s'a făcut în timpul, când doleanțele minorității ungurești erau neasămănat mai puține.

Ca să se facă această nostricare, e necesar înainte de toate să se renunțe la unele din principiile enumerate în articolul dlui Kovacs.

Românii din statul ungar își revendicau dreptul de-a nu ști ungurește, e adevărat, dar nu și în cazul când doriau să ocupe funcții de stat. Ei știau, că în calitate de funcționari ai statului trebue să cunoască limba statului. Și-au vărsat românii sângele alăturea cu magh.arii? E adevărat, dar nu s'au împărtășit la fel cu ei de roadele jertfelor, asta ne-o spune fiecare pagină istoriei.

In România mare se poate validita orice maghiar, câți dintre ei se prea validitează chiar și în timpul de față? Dar numai maghiarii cari se simt cetățeni români.

Și însfârșit nu s'ar putea ține seamă și de împrejurarea, că Ardealul de pe vremuri avea majoritatea românească, ungurii în Ungaria aveau numai majoritate relativă, iar în Ardeal formau o minoritate. In România, națiunea alcătuitoare de stat formează majoritatea nu absolută, ci covârșitoare a populației. Respectând limba minorităților, nu are oare dreptul România să pretindă dela acestea respectarea limbii statului?

Principala condiție a unei soluții pentru problema naționalităților e aceasta: *să simtă* fiecare maghiar că e cetățean al României. Până când Maghiarii *ieau spre știință* calitatea lor de cetățeni ai României, suntem departe, — nu din vina statului român, — de soluția adevărata problemei minoritare.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

FUNCTIONÀRII și noua lege a chiriilor

Cazul din strada Moților, numărul 72

In mai multe rânduri am arătat neplăcuta situație ce s'a creiat funcționarilor și ofițerilor pe urma desființării oficiului de locuințe. Aceștia pot să fie evacuați, fără să se ia în seamă faptul, că nu sunt în situația să poată obține altă locuință. Prevedeam, — și nu ne-am înșelat în prevederile noastre — că o mulțime de funcționari ai statului vor ajunge pe drumuri. Neam exprimat speranța — și credem că nici speranța nu ne va înșela, — că se va găsi o modalitate pentru îndreptarea înspre bine a lucrurilor.

Acum ni-se comunică un nou caz. Imobilul din strada Moților numărul 72 e proprietatea statului, care proiectează înființarea în acest edificiu a unui institut de utilitate socială.

Pe această bază tribunalul din Cluj a ordonat evacuarea chiriașilor ce dețin locuințele aflătoare în acest edificiu, între cari sunt doi ofițeri și vr'o trei funcționari de stat. Recunoaștem, că ordonanța tribunalului e întru toate legală și nu cerem revocarea, nici modificarea ei. Statul, incontestabil, are dreptul să înființeze în edificii ce-i aparțin instituții de utilitate publică.

Trebuie să se găsească o modalitate ca ei să obțină locuință. Nu trebue să dovedim, o știe doar toată lumea, că din propriile lor puteri funcționarii și ofițerii aici în Cluj nu pot să obțină locuință.

Este inuman să dai un funcționar sau un ofițer afară din casă, chiar pentru un scop cultural, înainte de ași fi găsit o altă locuință. Iată de ce socotim că evacuările trebuie făcute într'un spirit care să nu dea loc la nedreptăți strigătoare de felul acesta.

Atragem atențiunea forurilor competente asupra acestui caz, cu convingerea, că se va afla o soluție a chestiei, care zi de zi devine tot mai arzătoare.

Ancheta în chestia teatrelor maghiare.

Sosirea domnului Șoimescu

Ieri a sosit în localitatn dl Șoimescu, inspector general al Artelor, pentru a continua ancheta în chestia teatrelor maghiare.

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

„TÂCAMUL“
fabrica pentru articole de ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacámul„ Cluj
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preț!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Namai pentru revanzatori.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Tablile de asbest „METEOR“
sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Intrebuințarea gumei OLLA oferă siguranță absolută.
Ce este sigur? Că, după constatările experților guma OLLA este singurul preservativ sigur.
Când luăm un preservativ, să nu luăm decât OLLA.
Te înșeli pe tine însuți, dacă întrebuințe-i altceva decât guma OLLA.
Este cineva, care să nu cunoasuă încă guma OLLA?
Guma OLLA este cea favorită.
2474-1

Barul grădinei de iarna „CENTRAL“ s'a redeschis complect reorganizat. Program sensațional. *Intrarea libră* începutul la oarele 9[30] seară.
Lloyd 1010 2222-2

Dacă doriți zaharicale fine cereți **„MELISSA“** CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Mica publicitate

Să caută agenţi pentru incasari de bani şi vinderea mărfurilor in rate in localitate şi judetele: Cojocna, Bistriţa-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Mureş-Turda, Turdă-Aries. — Doritori pot să se prezinte in persoană sau să dee ofertele in scris. **Bourne & Comp Cluj,** Str. Memorandului (fost Unió-u.) 30.

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea". 2937

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A.

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

Reclame este sufletul comertului

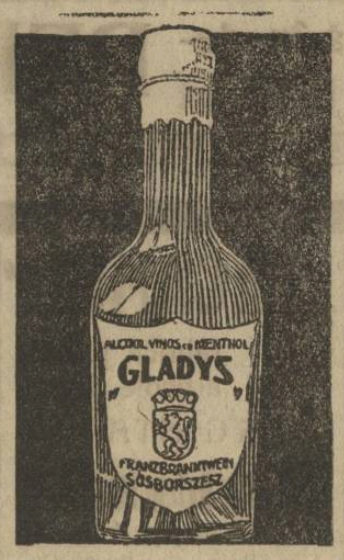

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

C-L-U-J.

2879

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

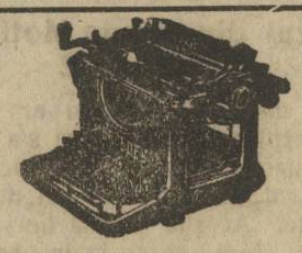

Cele mai bune maşini de scris şi accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari In vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris confecţie de hârtie şi împrimate de orice natura la:

Libraria, Papetaria, Tipografia LEPAGE CLUJ.

Cereţi cataloge lista şi ofert. 2744-4

Cel mai nou tratament al sifilisului cu

„TREPOL"

si „NEO-TREPOL" peparat cu baza de bismuth

Introdus de D-rii Saserac şi Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris,
Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris
Autorizat de Direcţiunea Generală a Servic. Sani ar Român.
Tratamentul constă numai din câteva serii de injecţiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite şi sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL" şi „NEO-TREPOL" recidivele sunt excluse.

Reprezentanţi generali pentru toată România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI" S. A.

Bucuresti B-dul Domniţei No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii şi drogherii. 2876

Specialitatile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL

„HERCULES"

bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — şi

„MONOSTOR"

bere deschisă mult apreciată

din cáuza calităţilor lor neîntrecute s'au dovedit ca marcăa **cea mai superioară.** :-: Se capătă pretutindeni.

2216

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

CONCURS.

Pentru completarea postului de secretar cercual devenit vacant in comuna Dretea, publicam concurs.

Doritorii de a ocupa acest post sunt învitaţi a şi înainta cererile provazute cu documentele de cvalificatie şi practica subsemnatului până la 1 Septemvrie 1923.

Retribuţiunile sunt celea stabilite în normele de salarizare.

Huedin, la 19 Iulie 1923.

Primpretor:

2953 *Indiscifrabil.*

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 852 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Marți 24 Iulie 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 6261

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1. AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Cum a lucrat Șaguna

Un răspuns pentru „Patria" —

Nici până acum nu s'au isprăvit discuțiile stârnite între noi de comemorarea lui Șaguna, atât sunt de multe ideile și învățămintele care se desprind din viața și opera marelui Arhiereu. Ca o fântână așezată în drumul călătorilor și la care se opresc și cei săraci și cei bogați, pentruca toți să plece deopotrivă de mulțumiți, Șaguna, așezat la o mare răscruce a Istoriei noastre, împarte, la toți câți vin să i-se închine, prilejuri de meditație deopotrivă de prielnice pentru cele mai protivnice curente care se întâlnesc la un moment dat în viața noastră intelectuală și politică. Personalitate destășurată larg peste Istoria neamului românesc din Ardeal, la umbra ei își pot căuta adăpost și îndreptățire toate doctrinele care se încrucișează astăzi în lăuntrul vieții noastre naționale. Și lucrurile se petrec astfel cu toate marile personalități care domină viața unui neam. Nu se adapă, de pildă, deopotrivă, din opera lui Eminescu, și doctrinele conservatoare ca și cele democratice, și cele de ordine ca și cele revoluționare? Nu este oare gândirea lui Eminescu invocată cu același succes și de conservatismul dlui Marghiloman, și de naționalismul dlui Iorga și de țărănismul dlui Mihalache? De ce să ne mirăm, prin urmare, că fiind vorba de Șaguna, viața și opera lui au fost invocate pe rând de toate partidele, fiecare găsindu-le potrivite pentru a-și justifica doctrins și activitatea sa politică?

Cine însă, cu mai multă înviersunare, a tăbărît asupra comemorării lui Șaguna cu gândul de a stoarce din ea toate argumentele posibile pentru politica pe care o reprezintă, a fost de sigur, partidul național care, atât în cuvântările ținute la Sibiu, cât și în articolele publicate în ziarele sale, a căutat să înfățișeze pe cel comemorat ca pe unul care n'ar fi făcut mai mult de cât ceia ce fac astăzi la Ighiu sau la Șomcuta agenții electorali ai dlor Vaida și Maniu. Făcând în mod tendențios apologia „reazemului pe popor", partidul național ne-a prezentat pe Șaguna ca pe un neobosit elector al vremilor sale care toată viața n'a făcut altceva de cât să agite „poporul" pentruca să aibe în urne cât mai multe voturi. Ori, cine cunoaște cât de puțin viața lui Șaguna, știe că această mare figură a Ardealului nu poate fi înfățișată drept un produs al democrației electorale. Șaguna a lucrat pentru binele și înălțarea poporului, dar n'a așteptat niciodată ca pentru faptele lui să aibe și consimțimântul, exprimat prin voturi, al poporului pentru care lucra. Când a venit întâia oară la Sibiu, trimis de împărat ca vicar general al bisericii greco-orientale, Șaguna a fost primit de ardeleni „cu răcială și neîncredere".

Ni-o spune aceasta istoricul Lupaș, dându-ne în acelaș timp și explicația: „fiindcă prin ivirea sa neașteptată putea să nimicească planurile de înălțare ale Ardelenilor de baștină". Șaguna era român din Macedonia, și s'a petrecut și cu el întocmai ceia ce se petrece astăzi cu „regățenii" veniți în Ardeal: a fost pur și simplu boicotat. Acelaș regionalism care nu îngăduie astăzi prezența în Ardeal a „regățenilor", s'a manifestat și față de Șaguna, și el un fel de „regățean" al epocii sale.

Și după cum, astăzi, regionalismul partidului național caută să vadă în fiecare „regățean" *un fanariot*, regionaliștii de pe vremuri au răspîndit svonul că Șaguna n'ar fi de cât *un Sârb* pripășit printre Ardeleni.

Iar când s'a prezentat la alegerea de episcop, (1847), dintre toți candidații Șaguna a avut cel mai mic număr de voturi, deși cât păstorise ca vicar făcuse îndeajuns dovada că un om providențial fusese trimis în mijlocul poporului din Ardeal.

Ba, înainte de alegere, s'au prezentat la Șaguea mai mulți protopopi rugându-l să nu candideze, pentrucă ei nu vor primi să aibe ca episcop „un sârb".

Năcăjit tare de această scornitură, Șaguna le-a răspuns: „Dacă nu mă vreți voi pe mine, vă vreau eu pe voi, și să știți că eu voi fi episcopul vostru." Rostind aceste cuvinte, Șaguna știa că are la spatele lui sprijinul împărătesc, și te întrebi acum: ce s'ar fi ales de Ardeal, dacă supunându-se votului, Împăratul ar fi numit apiscop pe candidatul care întrunise voturi mai multe? Căci, iată, de o parte Împăratul și de altă parte așa zisa democrație, și dacă ar fi fost ca lucrurile să meargă după „voința poporului", Șaguna n'ar fi existat. In locul lui am fi avut un episcop al voturilor multe, iar Istoria Ardealului ar fi fost văduvită de cel mai strălucit și mai bogat capitol al ei.

Aceste fapte ca și întreaga viață a lui Șaguna ne dau următorul învățământ nu tocmai măgulitor pentru democrația electorală a zilelor noastre: „că oamenii mari nu trebuie căutați totdeauna în mijlocul popularității și că deci nu numărnl voturilor poate fi cel mai bun criteriu în aprecierea și cântărirea valorilor politice".

Șaguna a fost creator de democrație, dar n'a fost niciodată răsfățatul democrației. A lucrat pentru popor, fără să fie lingușitorul poporului, și popularitatea a cunoscut-o după ce-a lucrat, iar nu înainte de-a lucra.

Privind poporul ca pe un copil care trebuie crescut și îndrumat, el s'a răzimat nu pe voturile mulțimii, ci pe conștiința că tot ce face e spre binele și folosul poporului.

Două generații

Cu prilejul morței lui Th. Rosetti

O mare generație se duce dintre noi, se împuținează pe zi ce trece.

Rând pe rând: Nicu Filipescu, Barbu Delavrancea, Take Ionescu, Costantin Arion și deunăzi Tudor Rosetti, au pornit pe drumul veciniciei, tocmai în clipele când marea operă la care au contribuit atât de mult, prindea tot mai mult crusta solidă a închegărei definitive.

„Marea, tainica forță — spunea dl ministru Banu la sicriul lui Tudor Rosetti — a acestor neobosiți deschizători de drumuri a fost credința în puterile de viață ale neamului și numai această credință le-a dat posibilitatea să lupte cu toate greutățile vremurilor, cu toate nedumeririle și cu toate ingratitudinile oamenilor".

Iar noi, cei cari rămânem, să nu uităm ca și astăzi tot cei din generația „credinței în puterile neamului" ne conduc. Tot ei luptă vitejește „cu toate greutățile vremurilor, cu toate nedumeririle" și mai ales, vai! „cu toate ingratitudinile omenești".

Este o generație cu care se confundă partea cea mai de seamă a istoriei românești. Și fiecare pierdere nouă dintr'însa e o pierdere a neamului.

Pierdere ireparabilă. Căci nimic nou, nimic eroic, nimic viguros nu se desemnează din mijlocul generațiilor următoare. Din nefericire trebuie s'o spunem, căci trebuie să fim cu totul sinceri. Nimic decât desamăgire și neîncredere ne oferă generația următoare, căreia i-am putea spune dimpotrivă: „generația necredinței".

„Ei credeau în puterile de viață ale neamului" a spus dl ministru Banu. Pe când ați auzit vre-un individ din generația actuală vorbind tot astfel de neamul și de țara lui? Ați auzit vre-unul spunând altfel despre patria lui decât: „Ca la noi la nimeni! Zii țară românească și pace! Țara lui Hubsch! și atâtea și atâtea cuvinte grele și desonorante pentru țara sub cerul căreia au văzut întâi lumina soarelui și din brazdele căreia culeg pâinea de toate zilele.

Bieți epigoni supuși tuturor mlădierilor vânturilor viitorului, trebuie să ne îngrijim. Să nu confundăm temeritatea cutărui ahtiat după putere, drept eroism și nici trâncăneala cutărui limbut de foburg, drept apostolat. Dimpotrivă, să aprindem cu inima reținută felinarul lui Diogen și să căutăm cu cea mai riguroasă luare aminte „omul", omul adevărat.

In revărsarea desordinei actuale, va fi grea desigur găsirea lui. Insă trebuie să mai știm deasemenea, că orice greșală de alegere, ne va fi fatală. Și e păcat de munca și de sângele acelora, care ne lasă țara aceasta așa cum o vedem.

Conferința Micei Ințelegeri la Sinaia

Declarațiile dlui I. G. Duca, ministrul de externe făcute presei

Semnificarea conferinței

Conferința de la Sinaia căreia presa străină îi dă o semnificație exagerată și unori chiar cu totul neverosimilă nu e decât continuarea conferințelor care se țin pe rând în una din capitalele Statelor care formează Mica Înțelegere.

Astfel a fost întrunirea de acum un an la Belgrad, apoi cea de la Praga și în mod natural venea acum rândul Bucureștilor.

I. G. DUCA
Ministru de externe

Ea e destinată ca și celelalte spre a schimba vederi asupra chestiunilor generale și asupra celor în legătură cu interesele fiecărui stat în parte.

Dl ministru de interne a precizat în următoarele cuvinte semnificația ei:

— **„Conferința aceasta nu iese din cadrul întrevederilor normale pe care le impun raporturile noastre cu Cehoslovacia și Jugoslavia și este rău să se dea opiniei publice impresia că conferința dela Sinaia este destinată să ne aducă știri senzaționale."**

Intrunirea Conferinței se face acum datorită faptului că în curând se va deschide la Geneva, adunarea generală a Societății Națiunilor.

Ce se va discuta la Sinaia?

Chestiunile ce se vor dezbate la Sinaia vor fi: 1. **Chestiunea ungară 2 Situațiunea ceasta în Bulgaria prin înlocuirea dictaturei țărăniste prin guvernul Zancoff. 3. Raporturile dintre Cehoslovacia și Polonia care îngreuiază în momentul de față apropierea Poloniei de Mică Intelegere.**

4. Situația Greciei, a căroi raporturi cu Mica Înțelegere va întra într'un alt stadiu, imediat ce pacea de la Lausanne va fi semnată și situația ei internă pe cale de consolidare.

In ceia ce privește chestiunea ungară, conferința va avea de examinat mai întâi atitudinea sa neleală față de Mica Antantă. Primită în Societatea Națiunilor numai cu obligațiunea formală că își va executa angajamentele luate, printre care cel dintâi era desarmarea. Ungaria nu numai că nu a ținut seamă de ele, dar chiar a arătat intenții agresive față de Cehoslovacia și România, mobilizând trupe la granițele acestor țări și sprijinind continuu acțiunea clandestină a iredentei maghiare.

Conferința va avea de studiat și condițiunile în care s'ar putea acorda un împrumut Ungariei. In nici un caz nu poate fi vorba de intrarea ei în Mica Înțelegere. Ingrijorarea Iugoslaviei, față de schimbarea regimului din Bulgaria, arătată în Skupcină prin declarațiile lui Nincici, a încetat în urma declarațiilor pașnice făcute de primul-ministru al Bulgariei, iar în ce privește raporturile dintre Cehoslovacia și Polonia, deăsemeni se crede că va interveni un acord între cele două state în chestiunea Javorinei. Acest acord are de bază ultimele declarații făcute de dl Beneș în această privință.

Statificarea comunitatilor de avere sacuesti

Comitetul agrar din București, luând în discuție contestația săcuilor contra exproprierii comunităților de avere grănicești, a adus hotărârea aceasta:

Comunitățile de avere în chestiune, rupte 1769 din trupul Moldovei prin convenția dintre Turcia și Austria și date ca moșii grănicerilor săcui de către regele Franz Ferdinand la 1859, cu titlu de comunități, sunt considerate ca făcând parte din bunurile statului român ale cărora au fost și se vor expropria pentru necesitățile populației, restul rămânând în posesiunea statului.

Hotărârea aceasta a alarmat toate ziarele ungurești de ieri, căci nu vor să vadă că statul român face un act dreptate socială.

INFORMAȚII

— *Oláh ... Am arătat de atâtea ori, cum se bate şi astăzi joc de ce este românesc în Ardealul nostru. In biseria Sfântului Mihai din piața Unirii din localitate se răsfață și astăzi embleme ungurești, — despre cari vom mai vorbi încă. Pe cărțile poştale ilustrate din comerț se spune și astăzi cutprei sau cutărei biserici a noastre: Oláh-templom. Numele localităților noastre se scriu și azi ungurești, cu adaosul de hulă: „Oláhszentgyörgy" ş. a. Pretutindeni vedem această batjocură și ne mirăm, că nimeni nu reacționează. Cărțile poștale ilustrate de pildă, de cari vorbim, se vând și azi — în al cincilea an al stăpânirii noastre — prin toate cafenelele ... Bunăoară în „Uj Kelet" de eri veți citi despre un incendiu din piața „Ezredévi Emléktér" din Oradea — piața Amintirii Milenare a venirii ungurilor aici. Această piață orădană își are numele ei românesc. Totuși ziarul citat ține să ne aducă aminte, că a fost botezată întru amintirea cuceririi de către unguri a acestor locuri.*

Și constatări de felul acesta suntem zilnic nevoiți să facem. Fiindcă îngăduința noastră este vecină cu slăbiciunea, iar îndrăzneala dușmanilor noștri e fără hotar.

— **O revistă a Macedonenilor.** Din luna Maiu, a început să apară în București o revistă scrisă de Macedonenii veniți la noi şi de toți acei cari simpatizează cu cauza fraților noștri aflați subt stăpânirii străine.

Revista „Peninsula Balcanică" caută să facă cunoscută starea Macedoniei. Dela războ Macedonia o duce greu de tot. Căci pe când turcii erau toleranți față de popoarele supuse lor, tendința de a se ridica a statelor balcanice, cășunează mari neajunsuri Macedonenilor. Acum când în Macedonia se dă o luptă disperată pentru desnaționalizarea Românilor, atât din partea Grecilor cât din partea Sârbilor, datoria noastră acelor liberi este, să-i ajutăm.

Abonându-ne la revista „Peninsula Baleanică", cetim în rândurile ei și stările din Macedonia și dăm și o mână de ajutor fraților de peste Dunăre, cunoscându-le cauza și găsind astfel mijloacele pentru apărarea românismului macedonean.

Preluare de cancelarie advocațială. Fiind denumit de notar public, între condițiuni mai favorabile predau cancelaria mea advocațială, Reflectanții — dar numai români — sunt rugați a se pune în înțelegere imediat cu mine. Dr. Valer Gaiția advocat din Buzlaş, jud. Timiș-Torontal. 2934

— **Dela Consiliul de Războiu.** Procesul Locotenentului Plasa, din Regt. 31 Art. acuzat de insulta superiorului, care urma să se judece în fața consiliului Joi dimineață, din cauza lipsei a doi martori, a fost amânat pentru Luni 23 Iulie, când se va desbate neapărat.

Jute! Babylonați încălțămintea
Toți [illegible] poți!

— **Evacuările din edificiile statului.** Legea chiriilor, cum se știe, are un paragraf (66 bis) care prevede că președinții de tribunal pot aduce hotărîre fără apel pentru evacuarea ce s'ar cere a celor domiciliați în edificiile statului cărora li-s'ar da o întrebuințare publică. Paragraful acesta a început să se execute la Cluj, și dela București s'a ratificat acest drept al președintelui tribunalului. Hotărîrile ce s'au adus, rămân deci valabile.

De aceste evacuări din edificiile statului ne-am mai ocupat în numărul nostru trecut. Vedem azi, că presa maghiară le comentează și ea, protestând contra lor cu ultima violență. Atitudinea aceasta este de mirare, după ce odată știm că această presă n'a protestat o singură dată contra evacuărilor de funcționari, dimpotrivă a jubilat când prin desființarea biroului de închiriere și încartiruire s'au lăsat funcționarii la bunul plac al proprietarilor. Această desființare a numitelor birouri a însemnat doar o stăvilire a românizării orașelor ardelene.

Dar se explică și atitudinea de acum a acestor ziare: persoanele evacuate pot să fie unguri sau evrei, dar prin evacuarea lor edificiile în chestiune ar ajunge să servească Statul. Dar așa ceva nu poate fi pe placul gazetelor maghiare chiar dacă în cazul când cei evacuați fiind români, ar putea să jubileze în jurul evacuăriilor lor.

— **Intărirea liniei ferate Orade—Halmei.** Dl general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, în urma unei inspecție făcute nu de mult a dispus ridicarea liniei ferate Orade—Halmei dela rangul de linie secundară la acela de linie principală. Odată cu aceasta s'a dispus să se întărească terasamentul, iar șinele să fie înlocuite cu șine cari să suporte cele mai grele trenuri. De altfel dela Orade până la Diosîg linia are șine de aceste. Repararea liniei a mai necesitat fortificarea unor poduri, lucrări care de asemenea au început.

— **Adunarea Astrei la Lăpușul unguresc.** Despărțământul din Lăpușul unguresc al Astrei își va ținea la 5 August adunarea generală în sala hotelului Jentea de acolo.

Se va oficia un parastas pentru Mitropolitul Șaguna, se va citi o conferință despre marele comemorat, apoi rapoartele respective ale adunării, iar seara corul episcopiei din Cluj, va ea un concert urmat de dans.

— **Serata studenților someșeni.** Cercul studenților someșeni „G. Coșbuc" aranjează de Sf. Ilie, în 2 August, o serată dansantă la băile din Sângeorzul român, în favorul fondului cercului.

— **Biroul Central de organizare a Congresului General Studențesc** s'a deschis biroul în Căminul Studențesc din str. Avram Iancu. Orele oficioase sunt zilnic dela 9—11 a. m.

Citiți „Infrățirea"

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47

Resmălțuim oglinzi stricate.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE

ȘCOALA DE CONDUCTORI DE LUCRĂRI PUBLICE DIN CLUJ

PUBLICAȚIUNE

I. — Concursul de admitere în școală

1. Școlile de conductori de lucrări publice au de scop formarea de personal tecnic necesar pentru proiectarea, conducerea și supravegherea executării lucrărilor tecnice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școalei este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes ai școlilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice."

Diplomații acestei școli fac serviciul militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițeri de rezervă.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic, consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școală precum și lucrări de laborator.

Se face în timpul vacanței mari a anului I campanie pentru practica topografică organizată de școală.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei de a II-a vacanță mare practică pe șantier la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari; obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică pe șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile planșetele, hârtie de desen și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

Elevii repetenți nu primesc nimic din cele arătate aci.

4. Toți elevii sunt externi și îngrijesc singuri de întreținerea lor cu propriile lor mijloace.

Se acordă însă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai școli lipsiți de mijloace, cât timp sunt meritoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz că se va putea avea cămin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani încetează. In anul școlar viitor se vor da ajutoare de 300 lei lunar.

5. Elevii vor fi supuși la toate regulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examene și lucrări, cari vor fi stabilite de direcțiunea școlii prin dispozițiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămâne mai mult de doi ani în aceaș clasă; în cazul când el va rămâne pentru a doua oară repetent, elevul va fi șters din controale. Nu se admite repetirea decât a două clase.

II. — Condițiuni de admitere

1. Tinerii cari doresc a fi înscriși la concursul de admitere în școala de conductori de lucrări publice din Cluj, Str. Berde Mozes No. 2 vor trebui să adreseze direcțiunii școlii (în Cluj), strada Berde No. 2, o cerere cu timbru de un leu și asistența socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începere dela apariția acestei publicații și până la 20 Septemvrie 1923.

Peste această dată orice cerere de înscriere va fi respinsă; de asemenea va fi respinsă înscrierea acelor cari până la această dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi însoțită de următoarele acte:

a) Extrasul de pe actul de naștere, din care să reiasă că n'are mai puțin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1923.

Dispensă de vârstă nu se acordă;

b) Cel puțin certificatul de absolvirea (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu (programa de băieți) ori certificatul de absolvire al unei școli echivalentă cu 4 clase de liceu de către ministerul instrucțiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de învățători.

Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de orice obligație față de ministerul instrucțiunii;

c) Certificatul de vaccinare recentă;

d) Certificatul de bună purtare;

Dacă candidatul a întrerupt cursurile de mai puțin de un an, va aduce certificat dela școala unde a urmat în ultimul timp; dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificatul de bună purtare de acolo de unde va fi avut ocupație sau dela autoritatea comunală (la orașe prin declarațiile comahalagiilor) de unde domiciliază, arătându-se cum și-a trecut timpul dela încetarea cursurilor.

Toate aceste acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de candidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul să retrage dela școală.

2. Candidații vor fi supuși unui examen medical, în urma căruia vor fi admiși pentru concurs numai cei constatați ca fiind de bună constituție și că nu sufer de vre-o maladie contagioasă sau de vre-o infirmitate.

Acest examen medical va avea loc în Cluj, în localul școlii, cu începere dela 25 Septemvrie 1923.

3. Concursul se va ține în localul școlii și va începe imediat după terminarea examenului medical.

Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de direcțiunea școlii.

Probele cari vor avea a satisface candidații vor fi cele următoare:

a) Probe în scris, cari vor avea de bază programul celor 4 clase gimnaziale (programa de băieți), vor cuprinde chestiuni din: algebră, geometrie plană și în spațiu, fizica și aritmetica cu sistemul metric, sistemul de măsurile vechi române și cele metrice, transformarea măsurilor metrice în măsuri vechi și viceversa;

b) O lucrare de caligrafie și scriere curentă după dictare și o lucrare de desen liniar cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbii române;

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (și de aplicații în matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

4. După terminarea tuturor probelor concursului, direcțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți, va furma lista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va supune ministerului.

Direcțiunea școlii, îndată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștință suficientă.

Confesionalismul
între studenţi

Biserica unită încearcă să întroducă patima confesională în rândurile studenţimii

— Un cămin la Cluj al studenţilor uniţi —

In ultimul n-r al „Unirii“ de la Blaj, sub titlul: *„Cuvântul unui student pentru organizarea intelectualilor mireni,“* găsim un articol prin care studenţii uniţi sunt *„indiferenţi în materie religioasă* şi că printre ei nu se găseşte niciunul *„care să nu fie mîndru că face parte din biserica unită cu Roma.“*

Ca soluţie practică, autorul articolului propune înfiinţarea la Cluj a **unui cămin al studenţilor uniţi.**

Incercarea aceasta a Bisericii unite de-a deştepta în rândurile studenţimii preocupări de ordin confesional constituie o crimă din cele mai grele. Ravagiile confesionalismului sunt şi aşa destul de mari, pentru ca să nu înţelegem ce nenorocire ar cădea peste acest neam în clipa când otrava confesională ar cuprinde şi sufletul tinerimii universitare. Infiinţarea la Cluj a unui cămin al studenţilor uniţi ar însemna împărţirea studenţimii în două tabere confesionale pe care cu greu le-am mai vedea dându-şi mâna chiar când s'ar găsi în faţa unor chestiuni de mare interes naţional.

Să înceteze deci „Unirea“ cu asemenea îndemnuri criminale. Nu ne ajung oare dezbinările celor mari? Mai vrem şi o tinerime învrăjbită, ale cărei energii să se irosească în stupiditatea luptelor şi preocupărilor confesionale?

Baroul din Cluj
rămâne naţionalizat

Răzgândirea comitetului Asociaţiei avocaţilor. — Pe calea unui triumf.

Ştirea dată Sâmbătă de ziarul nostru, despre invalidarea în mod ilegal a alegerii din 24 Iunie dela baroul local, alegere care a însemnat începutul naţionalizării barourilor noastre — a stârnit o explicabilă nelinişte în toate cercurile — cari simt româneşte. Am arătat în numărul nostru trecut, că în urma contestaţiei înaintate de dnii dr. Berkes, dr. Abrudbanyai şi dr. Gabanyi şi de dl dr. Dionisie Pop, fostul lor decan, Comitetul din Bucureşti al Uniunei avocaţilor din România a votat anularea alegerii noului comitet — naţional — care are în frunte pe dl dr. Amos Francu. Această hotărâre a adus-o dl Dobrescu, preşedintele Asociaţiei, în şedinţa de Miercuri, la care au participat numai patru (din unsprezece) membrii ai comitetului. Decizia acestei minorităţi, nu putea fi decât ilegală, totuş a lovit în alegerea dia 24 Iulie pentru consideraţii de forme.

Ştirea a adus o dl dr. Valer Roman, care împreună cu dl dr. Fabius, au fost, la acea şedinţă delegaţii baroului celui nou. Ea a stârnit întristarea de care am vorbit, şi totodată o pornire puternică împotriva acelora cari au înţeles să reînstrăineze baroul românesc din Cluj. Efectul hotărârii celor patru oameni ai dlui dr. Dobrescu a fost, că toţi avocaţii român din localitate s'au hotărât să contiune lupta cu înverşunarea cea mai mare; să organizeze întreg corpul avocaţilor români din Ardeal, iar la congesul general ce se va ţine la toamnă la Bucureşti, să arate că justiţia statului român nu poate fi a unora cari nici nu ştiu româneşte nici nu simt româneşte. Hotărârea dlui dr. Dobrescu n'a făcut deci decât să ducă cu o oră mai curând la ceeace d-sa voia să îndepărteze. Acest lucru se va produce — dăm aceasta sigur după cele ce s'au întâmplat Joi — oricât tabăra străinilor se zbate să-l prevină. Organizarea avocaţilor români din Ardeal este începută şi ştirile ce le avem din provincie ne autorizează această convingere.

Inainte de a vorbi despre ce s'a întâmplat Joi, să deschidem o mică paranteză, pentru acei cari au provocat hotărârea de Miercuri şi cari merită să-i pomenim, pentrucă pentru atacurile lor contra românismului merită să-i cunoaştem.

In aceeaş zi, când noi am adus ştirea în chestiune, acelaşi ştire s'a văzut şi în coloanele lui „Ellenzék“. Ziarul p rtidului maghiar din care fac parte cei trei români de mai sus cari au contestat naţionalizarea baroului, a avut ştirea dela d. dr Giurgiu, care în acelaş număr al lui „Ellenzék“ publică un „interview“, spunând că a învins „dreptatatea“; pentrucă aceasta este dreptatea: în Ardealul României barourile trebuie să se găsească în mâinele minorităţilor, iar noi românii să ne mulţumim cu doi reprezentanţi ca dnii Giurgiu şi Dionisie Pop. Ziarul maghiar n'aştiut cum să jubileze. Faptul acesta nu l-am comenta dacă prin ceiace cuprinde interviewul autorul său ne-ar fi dat o strălucită dovadă de cât simte românește.

Dar suntem informaţi că Joi adică, a doua zi după hotărârea ce am arătat-o, d. dr Dobrescu şi cei patru, din unsprezece, din comitetul Asociaţiei avocaţilor din România, au revocat hotărârea ce o aduseseră cu o zi mai nainte.

Ştirea aceasta ni-a adus-o d. dr Fabius, al doilea delegat al baroului din Cluj la şedinţele comitetului central. Dsa s'a întors ieri dela Bucureşti şi a adus o veste, care nu mai necesită comentarii. Ea înseamnă, că dreptul românesc a trebuit recunoscut. Totodată ni-a adus satisfacţia, de a vedea că duşmanii românismului s'au demascat cu prea multă pripeală.

St. P.

Desfiinţarea Universitatilor clandestine

Guvernul li-a ridicat dreptul de publicitate

Acum trei luni, când ziarul nostru a întreprins cunoscuta anchetă la institutul „Marianum“ din localitate, ştirea despre existenţa unei Universităţi clandestine la acest institut al propagandei maghiare, a fost o senzaţie cu toate că şcoala pseudonormală superioară în chestiune nu data numai de atunci. Această „şcoală normală superioară“, care califica profesori de litere, ştiinţe şi pedagogie pentru şcolile contesionale ungureşti, funcţiona de mai demult şi totuşi nimeni în afară de autorităţile şcolare nu ştia de ea. In urma destăinuirilor noastre, cari au arătat, că şcoala aceasta păcătueşte în toate privinţele (prin coeducaţia interzisă şi cu urmări contra bunelor moravuri, prin propagandă iredentistă, prin fiinţare neautorizată, etc) chestiunea a ajuns şi în parlament, atrăgând atenţia asupra chipului în care ni-se subminează statul.

De atunci am aşteptat, încredinţaţi că se vor lua măsuri în consecinţă. Eram îndreptăţiţi la această credinţă mai cu seamă în urma atenţiei date chestiunii de d. ministru al instrucţiunii, şi îndeosebi că îndată după destăinuirile noastre presa maghiară — socotind că făcând destăinuiri îşi creiază o circumstanţă atenuantă — ne-a înştiinţat că mai există încă trei şcoli de acestea în Ardeal.

Această descoperire ne-a îndreptăţit cu atât mai mult a aştepta măsurile necesare. De aceea ne-am adresat acum autorităţilor şcolare în drept cărora le-am cerut o lămurire.

D. dr Seni director regional, căruia ne-am adresat, ne-a informat, că tuturor acestor şcoli li-s'a ridicat dreptul de publicitate încă înainte de examenul din acest an şcolar. Astfel ele n'au mai putut da certificate recunoscute de stat şi aceasta pentru motivele, că acest tip de şcoli academice nu este recunoscut în statul român, în care nu existau până acum, şi pentrucă fiinţarea lor — pentru acest motiv — nu era legală.

In legătură cu aceasta pentrucă vorbim de ridicarea dreptului de publicitate al unor şcoli să amintim, că în toate cazurile în cari s'a ridicat acest drept, s'a ridicat pentrucă şcolile în chestiune, cari fiinţau după condiţiuni ce li-au fost puse în mod precis atunci când li-s'a îngăduit deschiderea, n'au satisfăcut acestor condiţii. Despre aceasta vorbim mai pe larg în altă parte a ziarului.

Şt. P.

Eu George Moldovan

invalid din războiu locuitor în comuna Uifalău am perdut biletel de reformă definitivă îl declar anulat în mâna ori cui s'ar afla.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Rezultatul călătoriei în străinătate a d-lui Vintilă Brătianu

Expunerea făcută presei. Chestiunea reparaţiilor. — Colaborarea capitalului străin. — Formula românească

După expunerea făcută M. S. Regelui şi consiliului de miniştri, dl Vintilă Brătianu a făcut aceiaşi expunere şi presei.

Dsa a examinat rând pe rând toate chestiunile a căror rezolvire constituia scopul călătoriei sale în străinătate.

In ce priveşte consolidarea bonurilor de tezaur, prima chestiune de rezolvat, dl Vintilă Brătianu a declarat că în urma lămuririlor date de dsa, dificultăţile creiate de unele cercuri financiare şi politice din Italia s'au aplanat. In luna Septembrie, Consolidarea va fi complect terminată.

A doua chestiune a fost aceia a reparaţiunilor. Dl Vintilă Brătianu a arătat guvernelor aliate şi comisiunei de reparaţiuni pentruce România nu poate primi cota de reparaţiuni fixată la Spa.

Statului nostru care are de primit despăgubiri şi nu le-a primit, i se cere totuşi să-şi satisfăsă obligaţiunile faţă de creditorii săi aliaţi. Adică României nu i se plăteşte de către foştii duşmani ceiace i se cade, dar i se cere să plătiască ceiace datorează chiar aliaţilor.

Paralel cu rezolvirea acestor chestiuni, dl ministru de finanţe a făcut călătoria în străinătate pentru a arăta care este situaţia economică şi financiară a României şi ce perspective se deschid.

„S'a spus că m'am dus să cer bani cu împrumut. Este neadevărat.

Ar fi fost foarte rău pentru Statul român ca ministrul său de finanţe, să plece în străinătate să ceară bani să se milogească . . . Ştiţi cum sunt trataţi cei cari cer astfel bani.

De altfel odată ce bugetul nostru e echilibrat, datoria flotantă externă consolidată, nu aveam nevoie să mă duc, — cu cuţitul la gât — să cer bani.

M'am dus să explic unde am ajuns cu consolidarea noastră financiară şi economică, să arăt ca speranţele pe cari le-am exprimat acum un an, s'au realizat.

Am remis un al doilea memoriu guvernelor francez, englez, american şi italian Le-am arătat, sforţările făcute dela 1919 încoace, pentru ca să se vadă că România a redevenit un factor important de producţiune, care se poate gândi acum la ziua de mâine, la opera de înzestrare şi punere în valoare a bogăţiilor sale.

Colaborarea capitalului străin

La această operă de înzestrare şi de valorificare a bogăţiilor noastre, capitalul din afară poate veni să conlucreze.

Domnul Vintilă Brătianu a arătat că între situaţia Turciei care nu putea trăi fără ajutorul capitalului strein ce venea ca într'o colonie şi acea a Angliei, care găseşte în imperiul ei toată colaborarea, sunt ţări ca România cari evoluiază pe tărâmul economic, primind o colaborare prietenească din afară, care să fecundeze munca şi iniţiativa naţională, păstrând independenţa economică.

Nu dorim o colaborare ca într'un corp mort, ca în Turcia, ci ca într'o ţară de progres. De altfel nimeni nu a negat putinţa de a primi o astfel de colaborare.

Toate cercurile din apus au înţeles şi au primit această concepţiune, cerându-ne numai să precizăm programul nostru.

Formula românească

Socotesc anul 1924 drept acela în care se vor începe aceste lucrări de punere în valoare a bogăţiilor noastre.

Domnul ministru de finanţe a relevat apoi atitudinea unor ziare cari s'au grăbit să se bucure de un aşa numit „eşec“ sau de atitudinea unora din ziarele streine faţă de interesele României. N'a fost vorba de nici un nesucces şi în genere atitudinea presei engleze şi franceze ne-a fost favorabilă.

Avem, — a încheiat domnul ministru de finanţe expunerea sa, — o orientare generală asupra situaţiunei din aceste ţări, ştim cum se pun nevoile lor şi în ce sens se interesează de acele ale noastre.

Pe baza acestor orientări, acum putem păşi la întocmirea programului de înzestrare al ţărei şi de punere în valoare, — care cu cât va fi mai hotărât, mai complect şi mai bine chibzuit, cu atât sunt convins că va avea concursul necondiţionat din afară, formula politicei noastre fiind acceptată.

Expunerea limpede a domnului Vintilă Brătianu, lămuririle pe cari le dă d-sa asupra rostului şi rezultatelor călătoriei sale, spulberă campania mizerabilă pe care a dus-o o anumită presă dela noi împotriva ministrului de finanţe.

Declaraţiile domnului Vintilă Brătianu prin optimismul întemeiai care se desprinde din ele, sunt menite să sporească încrederea noastră în forţele ţării şi în putinţa ei de a prospera şi a se întări.

RULIMENŢI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

Barul grădinei de iarna „CENTRAL“ s'a redeschis complect reorganizat. Program sensaţional. ***Intrarea libră*** începutul la oarele 9³⁰ seară.
Lloyd 1010 2222-2

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul
Broşura interehantă şi instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi
FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMŢ.
2819-1

Memoriul delegaților români în chestia reparațiunilor

Pagubele pricinuite României. Creanțele foștilor dușmani

„Universul“ publică memoriul prezentat Comisiunei reparațiunilor de către delegația românească, memoriu motivat atât de diferita interpretare a clauselor din tratat în legătură cu situația actuală a României, cât și din cauza amânării și neexecutărei unor anumite clause din tratat, de către datornicii noștri.

Arătând pagubele pricinuite României în războiu și obligațiile ce i s'au impus de tratat memoriul le împarte în următoarele categorii:

1, Pagubele stabilite de tribunale, după constatările făcute fiexază suma de 31 miliarde 099 milioane 853,761 lei aur.

2. Emisia forțată a biletelor de bancă în timpul ocupației dușmane. Această emisie în valoare de 2.173.000.000 lei, impusă de germani, a creiat României un dezavantal mare, constituind prima inflație monetară a țării. Pentru 2 treimi din teritoriul ocupat s'a emis o cantitate de bilete în valoare de 3 ori mai mare decât corespundea întregului teritoriu al României, în momentul întrării în războiu.

3. Punerea în vigoare anticipată a tratatului dela București.

Pacea dela București, fiind pusă în vigoare anticipat, germanii silind România să livreze însemnate cantități de alimente și vite, material de războiu. România a mai fost silită să acorde despăgubiri, supușilor și întreprinderilor germane.

4. Pagubele industriei petrolifere.

Pagubele industriei petrolifere particulare cari fu distrisă din ordinul aliaților sunt evaluate la 10 milioane lire sterline. Cât despre daunele statului, ele n'au fost încă fixate de acord cu aliații dar ele reprezintă o sumă importantă.

5. Pagubele din partea aliaților. Sub acest capitol, trebue să figureze confiscarea tezaurului român depus la Moscova, după obligația impusă României de aliați și sub baza lor. Aurul monetar al Băncii Naționale depozitat acolo în valoare de 322 milioane 729.504 lei aur, celelalte depozite și bijuteriile Coroanei României trec de 1 miliard lei aur. (Creanța aceasta ne-a fost recunoscută de conferința dela Genova).

6. Obligații impuse prin tratatele dela Saint Germain și Trianon. In acest capitol intră:

a) Datoria zisă de „liberare“, formulată în momentul semnării tratatului dela Saint Germain, cota-parte a României, stabilită de comisia de reparații e de 235 milioane fr. aur.

b) Cota-parte a datoriei publice austro-ungare: datorii gajate — față de Austria 4.637.200 coroane; față de Ungaria 35 milioane 814.374 mărci; 653 950 anuități; datorii negajate: față de Austria 17.498.148 coroane aur și 101.556,466 coroane hârtie; față de Ungaria 470.805.365 coroane aur și 902.351.837 coroane hârtie.

7. Exproprierea bunurilor supușilor englezi și francezi din Basarabia.

Această evaluare făcută de aliați se ridică mai mult de 1 milion lire sterline.

La acestea se adaugă și creanțele foștilor dușmani, care după cum se știe au fost fixate prin acordul de la Spaa la proporția de la sută din datoria globală și până la un maximum de 30 la sută asupra reparațiilor austre-ungare-bulgare, ceia ce vine 1 miliard 200 milioane mărci aur din partea Germaniei și 3 miliarde 600 milioane mărci aur din partea Austriei, Ungariei și Bulgariei.

Situația actuală a României. Propunerile delegației românești

Expunând greutățile financiare prin care a trecut România, cu nouile teritorti unite, memoriul arată sforțările pe care le-a făcut într'un interval relativ scurt, pentru a realiza tot ceia ce au cerut Conferințele internaționale din ultimi ani, statelor care au suferit de pe urma războiului mondial pentru revenirea pe calea economică și financiară normală.

Astfel România a putut în adevăr; 1) să-și echilibreze bugetul și să obțină chiar un excedent bugetar asupra bugetului din 1922—1923; 2) să-și consolideze datoria sa internă și-să înscrie plata cupoanelor datoriilor internă și externă în bugetul expirat; 3) să normalizeze căile ferate cari au reluat traficul normal dinainte de războiu, cu toate distrugerile cari n'au fost pe deantregul reparate; 4) în fine, să amelioreze producția sa care a intrat pe calea normală.

Iată textual și propunerea făcută de delegatul României în comisia de reparațiuni, dl Eug. Neculcea:

„România n'a cerut până în prezent nici un ajutor din afară, dar puținul pe care ea poate să-l ceară puterilor principale este ca ea să nu fie împiedecată în această consolidare internă, în timp ce statele foste inamice beneficiază chiar de ajutoare și de înlesniri foarte importante față de obligațiile pe care tratatul le impune.

România a înțeles necesitatea menținerii solidarității între toate statele aliate și asociate cari au fost târâte în acest războiu; ea înțelege că — nu importă cari ar fi despăgubirile — nu poate să ceară decât un tratament egal cu acela al celorlalte state aliate. Dar ea înțelege, că dacă va fi reducerea creanței globale și generale a reparațiunilor, obligațile să nu fie stabilite decât în proporția despăgubirilor și sarcinilor sale“.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Un accident de cale ferata evitat.

Eri dimineață pela orele 7, pe când trenul Someșan venea în viteză spre Cluj, în apropierea gării locale, prin fața fabricei de piele „Rener“ a întâlnit pe linie o drezină cu trei muncitori. Muncitorii cari au observat la timp pericolul, au luato la fugă peste câmp, lăsând drezina pe linie.

Trenul care venea în viteză, nu a mai putut fi oprit la timp și a tamponat drezina sfărâmând-o. Mașina în momentul ciocnirei s'a ridicat cu cele două roate din față la o înălțime cam de 20 cm. și spre fericirea pasagerilor, roetele au căzut din nou pe șine. Drezina a fost sfărâmată.

Imediat după ciocnire trenul a fost oprit și majoritatea pasagerilor și-au continuat drumul pe jos până la gară.

Autoritățile au deschis o anchetă.

Intâmplări din Cluj

Azilul de cerșetori

In urma stăruințelor depuse de către domnul Valter, director din Ministerul ocrotirilor sociale, în orașul nostru s'a înființat un azil pentru vagabonzi și cerșetori.

In ultimile două zile, poliția întreprinzând două razii în acest scop, s'au găsit în total 75 de asemenea indivizi cari au și fost internați în azil.

Cu dirijarea polițienească a noului azil a fost însărcinat comisarul Covacievici, șeful comisariatului V. polițienesc.

Prinderea unor hoți

Detectivul Sternberg dela centrala poliției a surprins ieri în gara locală pe indivizii Nagy Elek și Barabas Gh. cari după ce spărsese un vagon de marfă voiau să fure din el un mare pachet de piei brute în valoare de mai multe mii de lei.

Ambii hoți imediat au fost arestați și conduși la centrală, unde se continuă cercetările. întrucât se crede că acești doi hoți nu sunt streini și de alte furturi mai mari, săvârșite în ultimul timp la gara locală.

Diverse

Femeia Dora Leib din Bistrița, a reclamat poliției centrale pe două fete ale sale care au părăsit-o, instalându-se în Cluj, unde s'au făcut croitorese.

Ambele surori fiind citate la poliție, au declarat că nu se mai înapoiază la mama lor, întrucât aceasta chiar și fără motiv le bate zilnic.

Eu Irimia Giorgita
invalid din războiu locuitor in comuna Săplac am perdut biletul de reforma definitivă il declar anulat în mâna ori cui s'ar afla.

Preturi senzationale!
1 pereche de ghete albe de pânză pân'acum 240·— Lei
acuma 190·— Lei
Pantofi cal. I-a de catifea 290·— Lei.
In depozitul fabricei
„BATA“
CLUJ, P. Unirei 9.
Ghete de panza in toate culorile.
Radio 2814 2372

Citiți „Infrățirea“

De vânzare in județul Alba inferioară
Castel splendid cu parc și 230 pogoane de teritor, din care 100 pogoane arabil 100 pădure, restul vie, pomerie.
Prețul 3½ milioane.
Reflectanții sa is dcie adresa la administrația ziarului sub. No. 368.

O mare escrocherie la Cluj

Un comerciant din Bistrița escrocat cu un milion

Dl Samoilă Mund, mare comerciant și proprietar din Bistrița, a reclamat parchetului local pe Neumann Izidor, comerciant de lemne din localitate, pentru că acesta, dintr'o pădure pe care ambii au luat-o în tovărășie, a vândut fără știrea sa la diferite persoane, lemne în valoare de aproape un milion lei.

Parchetul a delegat cu facerea anchetei pe un comisar al poliției centrale, care din primele cercetări a stabilit cum ambii tovarăși, încă din toamna anului trecut au luat în exploatare o pădure în întindere de peste 240 jugăre (lemne de foc), situată lângă comuna Vârfalău (Turda-Arieș). Totodată polițistul a mai stabilit că până în prezent, numai reclamantul Samoilă Mund a dat proprietarului pădurei Ioan Belu preot paroch al bisericei Greco-Catolice din Vârfalău, o arvună de 50.000 lei conform. contractului.

Cercetările urmează.

R.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sistema de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Dreptul de publicitate
al liceelor evreeşti

Cu ce condiţii s'a îngăduit deschiderea liceelor evreeşti. — Condiţii neîmplinite nici după trei ani. — Impertinenţa unei scrisori deschise către ministrul instrucţiunii publice

Acum două săptămâni o scrisoare deschisă a văzut lumina tiparului în primele coloane ale organului evreesc „Uj-Kelet". Scrisoarea în ungureşte şi românește, o românească revoltător scâlciată s'a publicat în aceeaş zi în care se anunţă prin acel ziar adunarea evreilor contra introducerii limbii române în locul celei ungureşti, în şcolile evreeşti. Era adresată dlui dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiei publice, de către un oarecare Neo-Marton, şi în aceleaşi rânduri în cari cerea ministrului statului român indulgenţă, îi spunea că este imoral, pentrucă nu respectă — ca reprezentant al statului — cuvântul dat de statul român evreilor la înfiinţarea şcolilor evreeşti, azi fără drept de publicitate şi silite să introducă limba română în locul limbei maghiare.

In Ungaria n'au fost şcoli evreeşti. (Facem abstracţie de şcoliie evreeşti, primare, cari erau asemenea şcolilor de stat, şcoli de maghiarizare. Alte şcoli decât acestea n'au avut.)

Acel domn Marton spunea dlui ministru Anghelescu în srisoare deschisă de care vorbim că este necinstit, pentrucă deşi s'a dat liceelor ungureşti un termen de transiţie de şapte ani, dsa a călcat acest termen.

Scrisoarea în chestiune a fost puţin comentată. Aproape nici n'a fost luată în seamă, cu toate că acelaş care cutezase să întrebuinţeze faţă de un ministru român o asemenea impertinenţă, a minţit pur şi simplu, spunând că statul român nu îşi respectă cuvântul dat evreilor din Ardeal.

Intâi de toate nici un ministru român, nici un reprezentant al statuiui român nu şi-a dat nici un cuvânt acestora. Acei care şi-au dat cuvântul au fost reprezentanţii şcolilor evreieşti. Numai ei. Şi ei l-au călcat, după cum vom arăta mai jos cu fapte.

Pentrucă iată acum stă toată aceastâ chestiune:

Liceele evreeşti, asemenea liceelor altor confesiuni înfiinţate după 1918, au putut lua fiinţă numai în baza unor condiţiuni la a căror respectare s'au obligat. Lucrul acesta este îndeobşte cunoscut, şi noi l-am arătat de nenumărateori, In amănuntele chestiunii tesă, nu s'a întrat până acum. Astăzi însă, după cele din scrisoarea din „Uj-Kelet", este nevoe de o expunere amănunţită. De aceea am cerut relaţiuni oficiale, şi iată ce ni-s'a arătat din partea dlui directorul regional dr. Seni în privinţa contractului şcolilor evreeşti cu statul român.

Liceul evreesc „Tarbut" din Cluj — bunăoară — a luat fiinţă după ce organizatorii lui s'au obligat să respecte aceste condiţiuni ce li-s'a impus.

In cei şapte ani — cât este timpul de iransiţie — liceeul evreesc se va îngriji, să înlocuiască, treptat limba maghiară: sau cu limba română sau cu cea ebraică. Limba maghiară îi va numai limbă auxiliară sau facultativă.

In româneşte va preda limba română, geografia, istoria României şi constituţia şi va satisface toate condiţiile legii ungare (din 1883 şi 1914) privitoare la local, materialul instructiv, sensiile şi lefurile profesorilor.

Rezultă deci: că an de an Liceul „Tarbut" se va strădui să facă transiţia sau către limba statului: sau către limba ebraică. şi că va împlini toate condiţiile de mai sus. Deschiderea i-s'a îngăduit în 1920, luna Iulie, după ce s'a obligat la toate acestea. Iar astăzi, în Iulie 1923, situaţia la liceul „Tarbut" este acesta:

In loc ca în anul şcolar 1920 şi 21 să fi introdus în clasa întâi limba română sau ebraică şi apoi treptat în celelalte clase, să fi ajuns deci ca în anul şcolar care vine toate primele patru clase să fie sau în limba română sau în cea hebraică, toate opt clasele îi sunt ungureşti. La fel se preda în ungureşte istoria României. constituţia şi geografia, cari trebuia să fie, din primul an, în toate clasele, numai româneşte.

Să mai continuăm, este de prisos.

In numărul nostru de ieri, înainte de a avea în amănunţime aceste date ale contractului între liceul „Tarbut" şi între stat, am arătat că acest liceu nu îndeplineşte nici condiţiunile în privinţa localului (fiine în aceeaş clădire şi liceul de fete şi cel de băeţi), nici în privinţa fondului de pensiuni şi lefurilor. Pentru toate aceste vinovăţii legea maghiară în vigoare prevede închiderea şcolii în decurs de 24 ore. Statul român n'a făcut aceasta, a ridicat numai dreptul de publicitate. Totuşi, acei care trei ani n'au împlinit nici una dintre condiţii, se simt destul de îndreptăţiţi a insultat şi ameninţa cu protest la străinătate.

De vânzare

5 drb rame de fier peutru ferestre lungime 150 cm. şi lăţime 120 cm. Doritorii să se adreseze la Tipografia Fraţii Kupferstein. str. I. Maniu No. 6.

Dela adunarea naţională maghiară
Atacuri împotriva fostului preşedinte al sfatului naţional din Turda

In ultima şedinţă a adunării naţionale din Budapesta, între altele s'a vorbit şi despre evenimentele din Ardeal ale anilor 1918—1919. Deputatul Denes, vorbind despre reforma agrară, a ameninţat, că mulţimea neîndestulată se va răscula împotriva guvernului. Atunci Gaal Gaston a întrerupt:

— Da, sub acelaş steag tricolor, de care d-ta ţi-ai bătut joc în Ianuarie 1919, numind om de nimica pe acela, care mai poartă vr'un respect steagului tricolor maghiar.

La acuzaţia că Denes a alungat pe fişpanul Bethlen din scaun, acesta răspunde, că pe Bethlen n'a trebuit să-l alunge el, ci l'a alungat mânia poporului. Declară că va renunţa la mandat, dacă se va dovedi, că el ar fi făcut declaraţia înveninată despre steagul maghiar. El n'a depus jurământul de fidelitate faţă de statul român, iar în Turda a stat patru săptămâni, fiind ales prin voinţa unanimă a cetăţenilor şi muncitorilor de preşedinte al sfatului naţional maghiar.

Preţuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd.
No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Gustul artistic
al publicului românesc

Cum îl vede „Neamul românesc" şi cum îl vede „Aurora". — „Să nu încurajam desmăţarea"

Sub acest titlu din urmă „Neamul Românesc" îşi spune cuvântul în chestia arestării directorilor celor două reviste pornografice din vechiul Regat. Din judiciosul său articol, extragem pasagiul de mai jos, care ar putea fi atât de folositor domnilor dela cele câteva gazete „democrate" din capitală, care în numele libertăţei presei, s'au grăbit să ia cu mare tâmbălău, apărarea celor doi infractori de drept comun:

„Direcţia unui mare ziar din Capitală a primit mai multe scrisori dela cetitori, cu rugămintea de a nu se mai publica reportagiile despre violuri, întrucât lectura lor primejduieşte morala copiilor şi a familiei. Spre lauda lui, ziarul cu pricina a suprimat numai decât această rubrică, care face deliciul tuturor haimanalelor şi neisprăviţilor.

Dar ziarul n'a vrut să meargă mai departe şi să tragă concluzia generală ce se impunea din această manifestare spontană a opiniei publice sănătoase. O tragem noi: publicul care se roagă de suprimarea unui simplu reportaj pentru că acesta are un aer de indecenţă, acel public nu poate privi decât cu scârbă şi groază la desmăţatele publicaţii pornografice, lipsite şi până de cea mai mică umbră de spirit, publicaţii care cresc ca ciupercile pe gunoiul putregaiului societăţii.

Dacă protestarea indignată a acestui public nu se aude, este din cauză că el n'are către cine s'o adreseze; căci presa cea adevărată, care e datoare să-i apere interesele, îl părăseşte pentru aşi apăra propriile ei interese, pe care le crede lovite prin atingerea ce se aduce acelui desgustător apendice care o compromite şi pe care-l constituie revistele ponografice, al căror grad de desmăţare a întrecut orice măsură.

Presa nu va fi cu adevărat liberă de cât atunci când se va debarasa de acest balast supărător, când va înceta de a confunda interesele ei superioare cu acelea ale câtorva speculanţi de cea mai odioasă speţă: speculanţii instinctelor rele care dorm în orice om şi pentru distrugerea carora luptă de veacuri toate spiritele superioare ale omenirii.

Astfel scrie „Neamul Românesc". Iar cu o zi înainte oficiosul bolşevic al d-nului Lupu, afirma nici mai mult, nici mai puţin că apariţia unor reviste ca „Tiribomba" şi „Pijamana" să nu ne mire, căci ele „sunt cerute de gustul publicului." Şi se întreba disperată „Aurora„: ce să ne facem, dacă numai până la acest gust artistic a ajuns publicul nostru.

Biet public românesc, iată cum te cunoaşte ziarul „Democraţiei", al „masselor populare" al „Tărănismului" mă rog. Şi iată cu ce îndârjire lupiă el pentru satisfacerea doleanţelor şi gusturilor tale, iată cum protestează el contra magistraţilor care au arestat pe cei ce-ţi dau singure hrană sufletească care tu poţi s'o mistui, pe cei doi martiri ai democraţiei, directorul „Tirimbombei" şi al „Pijamalei" . . .

Ştiri diverse

— Un distins ziarist bucureştean, dl Daşcovici, a fost numit profesor de drept internaţional la Universitatea din Iaşi.

Cu acest prilej Sindicatul Presei Române din Ardeal a trimis dlui Daşcovici următoarea telegramă:

Dlui Daşcovici,
la ziarul „Argus"
Bucureşti.

Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal, luând cunoştinţă de numirea d-voastră ca profesor de drept internaţional la Universitatea din Iaşi, îşi exprimă satisfacţia de a vedea din rândurile ziariştilor ridicându-se la o atât de înaltă treaptă a învăţământului pe unul dintre cei mai distinşi colegi şi vă adresează cele mai cordiale felicitări.

Preşedinte, Tomescu.

— **Poliţieneşti.** Din ordinul dlui Prefect al poliţiei, aseară a avut loc în tot oraşul o razie în urma căreia la poliţia centrale s'au condus peste o sută indivizi.

Numai din parcul oraşului s'au strâns 60 de femei şi bărbaţi cari la cerere nu şi-a putut justifica indentitatea.

— **Un hoţ original.** In faţa Tribunalului local s'a desbătut Vineri dimineaţa procesul săteanului Vasile Kirvay, care a comis prin luna Mai a. c. un furt.

La interogatoriul luat în şedinţa acuzatului, acesta a declarat între altele, că furtul nu l-a comis din altă cauză, decât ca să fie băgat la închisoare şi astfel să mai poată scăpa de răutatea nevestei, — care până a fost arestat îl bătea zilnic.

— **Sportive.** Eri înainte de amiază, a avut loc în sala festivă a Primăriei locale adunarea de constituire a societăţei sportive: „Poliţia".

La aceasta adunare au luat parte toate notabilităţile oraşului.

Alte amănunte vom da în numărul nostru de mâine.

Caut efecte de stat româneti sau ungare ştampilate în valoare de Lei 200.000 Oferte la ziar sub „Efecte".

Mica publicitate

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea". 2937

— De vânzare în comuna Sava, judeţul Cojocna p. u. Bonţida un motor de uleu brut sistem Englez H. p. 40 cu instalaţiună de moară şi edificiu. Carol Maiir proprietar. 2955

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric şi produse chemice S. A,

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piaţa Uniril 10.

2581

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

MINISTERUL COMUNICAŢIILOR DIRECŢIUNEA GENERALA C. F. R.

Publicaţiune

Se aduce la cunostinţa publica ca in ziua de 4 August 1923 ora 11 a. m. se va tine licitaţiune la Direcţiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti Str. G-I Berthelot No. 8. pentru concessionarea Serv. de Camionaj C. F. R. din oraşele mai jos notate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin posta ofertele timbrate şi sigilate pe adresa Direcţiunei Speciala a Serv. Comercial Inspecţiunea Controlei Locale Bucureşti Str. G-I Berthelot No. 8. insoţite de recipisa unei casse C. F. R. constatand depunerea unei garanţii provizorie de 30,000 Lei in numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe langă adresa şi enţiunea „Oferta" pentru concesionarea serv. de camionaj C. F. R. din oraşul . . licitaţia din 4 August 1923.

Depunerea garanţiei in sala de licitaţie şi supra oferte nu se primesc.

Licitaţia se va tine in conformitate cu art. 72—83 din Legea Contabilitatei Publice.

Ofertantii carora li se vor aproba ofertele, vor incheea contractele in termen de una luna de la data licitatiei, contrar vor perde garantia depusa.

Că baza pentru licitaţie este contractul tip despre care doritori pot lua cunostinta după cum se arata mai jos, pentru oraşul:

Constanţa	la	Dir.	I.	Reg.	Bucureşti	şi la	şef. statiei	Constanta
Lugoj	„	„	V.	„	Timişoara	„ „	„ „	Lugoj
Blaj	„	„	IV.	„	Cluj	„ „	„ „	Blaj
Zalau	„	„	IV.	„	Zalau	„ „	„ „	Zalau
Sighişoara	„	„	III.	„	Braşov	„ „	„ „	Sighişoara
Craiova	„	„	IX.	„	Craiova	„ „	„ „	Craiova
Ploeşti	„	„	I.	„	Bucureşti	„ „	„ „	Ploeşti
Braila	„	„	I.	„	Braila	„ „	„ „	Braila

Ofertanţii vor fixa preţurile ce inteleg să pretinda pentru efectuarea operaţiunilor serv. de camionaj C. F. R. după greutatile indicate in tabloul de mai jos.

TARIFUL

Operaţiunilor ser. de camionaj C. F. R.

Greutatea in Kr. dela până la inclusiv.	Mărfuri Mare vit. Lei B.	Mărfuri Mica vit. Lei B.	Greutatea in Kr. dela până la inclusiv.	Mărfuri Mare vit. Lei B.	Mărfuri Mica vit. Lei B.
5— 50			1801—2000		
51—100			2001—2400		
101—200			2401—2800		
201—300			2801—3200		
301—400			3201—3600		
401—500			3601—4000		
501—600			4001—4600		
601—700			4601—5000		
701—800			5001—5500		
801—900			5501—6000		
901—1000			6001—7000		
1001—1200			7001—8000		
1201—1400			8001—9000		
1401—1600			9001—10000		
1601—1800					

No. 52825—14823 C-1050 Clb-923.

2952

Direcţiunea Generala.

Nr, 301—1923. Cluj, 17. Iulie 1923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă că la Şcoala de Conductori de Lucrări Publice, Cluj, se găsesc vacante următoarele catedre şi anume:

1. Algebră cu derivate şi noţiuni de analiză.
2. Fizică, Chimie şi Fizică industrială.
3. Desen.
4. Geometrie plană şi în spaţiu, contabilitate şi legi uzuale.
5. Maşini cu utilagiul lor şi rezistenţa materialelor hidraulice şi navigaţie.
6. Trigonometrie şi proecte de drum projecte de edilitate şi de construcţii civile.
7. Beton armat şi proecte de poduri şi beton armat.
8. Geometrie descriptivă, aplicaţiile sale şi proect de steriometrie.

Condiţiunile de admisibilitate pentru candidaţi sunt cuprinse în Regulamentul aprobat prin Decret Regal Nr. 1132. din 21. Aprile 1915. (publicat in Monitorul Oficial Nr. 24 din 29. Aprile 1915.) cerându-se pentru candidaţi ca să fie ingineri cu titluri recunoscute de Ministerul Lucrărilor Publice sau Doctori în ştiinţe, pentru cursurile respective.

Candidaţi urmează să inainteze direct Ministerului cererea pentru înscrierea la catedra ce solicită, însoţite de un memoriu arătând titlurile şi lucrările pe baza cărora îşi sprijină cererea, precum şi lucrări tipărite sau manuscrise ce au în acea specialitate.

Aceste cereri se vor primi numai până la 20 August 1923. 2957

ANUNT.

Se aduce la cunştinţă că in ziua de 5 August 1993, ora 11 dimineaţa, se va ţine licitaţie cu oferte inchise in localul regimentului din Str. Tunarilor No. 5., pentru aprovizionarea lemnelor necesare pe exerciţiul 1923—24, in cantitate de 500,000 Kgr.

Condiţiunile pentru aprovizionarea lemnelor se pot vedea zilnic intre orele 9—12 a. m. la Regimentul 32. Obuziere Serviciul Aprovizionarei Str. Tunarilor No. 5.

P. Comandantul Regimentului 32. Obuziere.

Locotenent Colonel:
STOIKA.

2954

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, in cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala** de iarnă!

Preţuri obisnuite de restaurant ale carte! Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

Catalog românesc

la Librarea LEPAGE Cluj.

2744-7

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.**

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.)

Construcţii de beton şi beton armat.

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNE" SIBIIU

Anul III. No. 854 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Vineri 27 Iulie 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible]. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: CȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

„ADEVĂRUL"

Presa maghiară și vizita delegaților societății națiunilor în România

Să știe că o delegație a Societății Națiunilor a sosit eri în București și că după o zi de repaos în capitala Țărei, va porni în Ardeal, unde, începând cu Brașovul, va vizita toate orașele de seamă ale provinciei noastre.

Presa maghiară și'n special oficiosul șovin din Cluj pare a aștepta cu multă nerăbdare această delegație. Intr'ânsa ziarele ungurești arată că pun mari nădejdi. Ele n'au decât o pretenție Ca delegațiunea în chestiune să cunoască adevărul. Adevărul și nimic alt decât adevărul.

La care „adevăr" fac aluzie gazetele ungurești, se feresc să spună. Fără îndoială, se gândesc la starea maghiarimei din România, care nu poate fi desigur după ele decât „rea, extrem de rea, insuportabilă cu desăvârșire."

Delegații societății națiunilor se vor putea convinge în sfârșit cum drepturile ungurilor garantate prin tratate „sunt luate în deșert de autoritățile române" și cum poporul unguresc din Ardeal trăiește „sub o apăsare din cele mai grele."

Nădejdea lor e că după această vizită lucrurile vor trebui să se îndrepte. Totuși nu-și exprimă cu toată încrederea această convingere. Dimpotrivă se vede că păstrează un fel de rezervă destul de elocventă, în cazul, când nici după această visită, dreptatea nu se va arăta pentru dânșii.

Rezerva aceasta are desigur mult tâlc. Căci ziariștii unguri, ca și toți politicienii maghiari știu perfect de bine, că delegația ligei nu va avea să constate decât că plângerile nesfârșite ale ungurilor sunt cu totul neîntemeiate în ceia ce privește România.

E singurul adevăr pe care-l vor avea de constatat în țara noastră. Astfel vor avea de văzut că țăranii unguri au fost împroprietăriți întocmai ca și cei români pe moșiile magnaților, vor vedea că ungurii au destule școli unde se predă în limba maghiară; vor vedea că în fața legilor țărei minoritățile au exact aceleași drepturi ca și uațiunea dominantă, că unificarea legală n'a fost tăcută cu furcă și că și acum în Ardeal se judecă după legile maghiare, că presa unguresică se bucură de aceiași libertate, ca și cea română... și câte în sfârșit dovezi ca acestea de „asuprire și de nedreptate" nu vor avea de văzut trimișii societății națiunilor în țara aceasta atât de pârâtă de unguri. Căci nu-mi închipui să existe mai puțin de jumătate din plângerile adresate ligei, provenind din altă parte, decât din Ungaria împotriva noastră.

Ba mai mult chiar. Dacă vor lua vre-un ziar unguresc în mână, bunăoară „Ellenzék", vor putea constata delegații ligei, nu numai că presa maghiară se bucură de cea mai largă libertate' dar că își permite chiar să întrebuințeze un limbaj care în altă țară ar duce direct la tribunalul marțial. Iar dacă vor întreba pe vre-un țăran ungur, dacă adoptă sau nu reclamația magnaților în fața ligei, relativă, la expropriere, ar avea de constatat lucruri care ar pune pe aceștia într'o lumină nespus de amuzantă.

Iată „adevărul" pe care vor avea să-l constate trimișii ligei, chiar fără să vrea să-i caute cu tot dinadinsul. Pentru că, cu toată opinia contrarie a presei maghiare, delegațiunea în chestiune, n'a venit nici în inspecție și nici în urma vreunei plângeri. Dar fiindcă se găsește între noi, va avea prilejul să se convingă despre împrejurările „grele" cu care lupță minoritățile la noi.

Vom auzi apoi iarăși lamentațiile presei maghiare. Vom fi învinuiți că n'am arătat tot ce trebuia arătat, iar trimișii ligei că n'au știut să vadă ceea ce trebuia văzut.

In schimb noi ne vom alege cu ceva: vom fi scutiți pe viitor de suspiciunile neîntemeiate cu care ne învredincește din când în când chiar, câte unul din aliații noștri. Cât privește pe bunii noștri vecini ungurii se vor alege și ei cu o echitabilă satisfacere a revendicărilor lor: alături de cazul pentru corespondența nulă și neavenită din sala de ședințe a ligei, un alt coș și mai voluminos reservat exclusiv reclamațiilor ungurești.

Factorii economici ai României în anul 1921|22

Un important studiu asupra bogățiilor noastre economice.

Primim la redacție un deosebit de important studiu tratînd despre *„Factorii economici ai României în anul 1921/22* și datorit dlui *Dr. Ilie I. Georgianu,* directorul statisticei generale.

Studiul cuprinde toate datele după care cineva se poate orienta în cunoașterea bogățiilor noastre economice. In deosebi partea care tratează despre „Isvoarele de energie" e tot ce s'a scris până acum mai documentat asupra acestei chestiuui. Studiul e însoțit și de numeroase tabele arătând producția minelor și zăcămintelor noastre petrolifere.

Simpatiile ›Aurorei‹ și tradarea Romaniei

Numai e un secret pentru nimeni simpatia nețărmurită pe care a arătat-o și o arată încă partidul țărănesc fostei dictaturi țărăniste din Bulgaria.

Coloanele „Aurorei" după ce altădată au adus laude întemeietorului „Internaționalei verzi" și reformelor sale cari se schimbau de mai multeori pe an, au avut și toată grija ca în prohodul jăcut la moartea lui, să-l apere de toate „inexactitățile" răspândite la adresa lui Stambulinski, de actualul guvern bulgar.

Pentru „Aurora" milioanele de leve găsite la casa personală a lui Stambulinski nu reprezentau decât banii casei partiduiui agrarian. Nu ni s'a dat nici o explicare a provenienței bijuteriilor sau mătăsurilor, deși ne așteptam ca numitul ziar să afirme că Stambulinski era în afară de șef de guvern bijutier sau negustor de mătăsuri.

Am spus și altădată, că fiecare stat are libertatea să se conducă așa cum voiește, numai să nu jicnească interesele vecinilor săi, cari n'au nici un drept să se amestece în politica lui internă.

Bineînțeles însă că e la latitudinea oricui să comenteze evenimentele, conform cu părerile lui. Noi am relevat situația din Bulgaria, cauzele revoluției, simpatia naturală a țărăniștilor noștri pentru frații lor de peste Dunăre. Ori aceasta nu ne-o poate ierta „Aurora".

Și fiindcă nu se simte în stare să afirme contrariul cu probe evidente, recurge la subterfugii.

Unul dintre acestea a fost neliniștea produsă la Belgrad, când a avut loc lovitura de stat din Bulgaria. Această surpriză era datorită în special faptuiui că tocmai în ziua arestării miniștrilor din guvernul Stambulinski, Nincici, ministrul de externe al Iugoslaviei și-a exprimat deplina încredere în solidaritatea partidului agrarian.

Neliniștită de faptul că revoluția a fost condusă de „Liga ofițeriior de rezervă" și de „Comitetul macedonean", presa sârbească în loc să interpreteze lovitura de stat ca o revoltă împotriva abuzurilor regimului dictatorial al agrarienilor, i-a dat un caracter extern.

Atâta a așteptat „Aurora" pentru ca susținând teza presei sârbești, să găsească că România și-a călcat angajamentele luate față de Iugoslavia, prin tratatele de alianță.

Iată însă că în cele din urmă, guvernul jugoslav dându-și seamă că schimbarea regimului din Bulgaria nu constitue nici un pericol pentru siguranța Iugoslaviei s'a raliat la politica României, recunoscând guvernul Zancoff.

Cum rămâne deci cu „trădarea României?"

Ancheta în chestia teatrelor maghiare

Investigațiile dela Cluj și Arad — Chestia iredentismului din teatrele maghiare — Afacerea Janovics — Cazul directorului Parlaghy — Ce trebue știut înainte de acordarea concesiunilor

Ne-am ocupat în mai multe rânduri de chestia teatrului maghiar din Ardeal, așa că nu mai trebue să ne oprim la toate fazele prin care am văzut-o trecând. Chestiunea s'a tratat mai multe luni de către reprezentanții teatrului maghiar și ai ministerului și în decursul acestor discuții ministerul a ajuns la cunoștința unor lucruri, cari au necesitat sesizarea chiar a organelor siguranței statului. *O scrisoare parti ulară a directorului teatrului maghiar din Cluj, ajunsă în mânile poliției din Arad, a fost punctul de plecare: scrisoarea aceasta a arătat ministerului că în teatrul maghiar nu se face numai artă, ci și control și propagandă pentru Ungaria.*

Deschizându-se în această chestiune o anchetă, s'a ajuns curând și la alte uneltiri iredente, dovadă că ancheta s'a extins și asupra directorului Parlaghy din Orade și, poate, de se va mai continua mult încă, vom avea asemenea rezultate și dela alte teatru ungurești.

Ancheta dela Cluj.

Vineri a sosit în localitate d. Soimescu, inspector general al artelor, însărcinat cu această anchetă, și îndată a luat contact cu siguranța statului. Ancheta s'a urmat până Sâmbătă seara, când d-sa, însoțit de d. dr. Ianovics, directorul teatrului maghiar din Cluj, învinuit de uneltiri iredente, apoi de directorii Fekete și Rona, denunțătorii dlui Ianovici, a plecat la Arad pentru a continua ancheta acolo.

Ancheta dela Cluj se continuă astăzi, d. inspector general Soimescu întorcându-se aseară de la Arad.

La Arad, unde au fost ascultați atât dr. Ianovics cât și directorii Fekete și Rona, afacerea a ajuns cu un pas înainte, și în ce-l privește pe directorul teatrului maghiar din Cluj, se pare că s'a desvelit totul, pentrucă i-s'a îngăduit dlui Ianovics să plece chiar a doua zi în streinătate. In loc să se aplaneze, chestiunea sa s'a complicat și cu faptul că s'au descoperit unele manipulațiuni nepermise ale Asociației artiștilor unguri de sub conducerea sa. S'a descoperit anume, că Asociația a dat permise de cale ferată și la persoane cari nu făceau artă dramatică.

Cazul Parlaghy.

Se impune o extindere a anchetei.

După această anchetă dela Arad, d. inspector general Șoimescu s'a înapoiat aseară la Cluj, unde va continua ancheta cercetând și cazul directorului Parlaghy din Oradea probabil se va fi descoperit și în privința acestuia acte personale contra statului — nu știim. Dar, pentru că și a ajuns la acest personaj, ținem să amintim dlui inspector general un lucru:

D-sa nu are numai datoria de a investiga în chestiuni particulare, cum a fost cazul scrisorii dlui dr Ianovics. Suntem siguri, că în decursul anchetei i-a venit la cunoștință faptul, că unii directori de teatru maghiar fac și pe scenă și în calitatea lor de directori acte contra siguranței statului. Cercetând mai amănunțit cazul directorului Parlaghy, d. Șoimescu se va convinge că datorită uneltirilor directorilor, unele teatre maghiare au ajuns și un mijloc de propagandă și unul de șicană contra noastră.

Amintim în legătură cu teatrul maghiar din Oradea, care este comunal, că directorul său a pus artei românești toate piedicele, șicanând pe artiștii români în toate chipurile cele mai necivilizate. Artiștii teatrului Național din Cluj îi vor putea da dlui inspector general multe lămuriri în privința aceasta.

Noi, la rândul nostru vom readuce în discuție toate câte am arătat până acum despre teatrul din Oradea.

Acentuând asupra acestui lucru, cerem dlui Șoimescu să cerceteze deaproape toată activitatea teatrelor maghiare. Viitoarele comisiuni le va putea da numai după aceea. Până atunci chestiunea concesiunilor de teatru unguresc trebue amânată cu orice preț, altfel înlăturarea unuia sau altuia din fruntea teatrelor maghiare nu va avea decât jumătate din efectul urmărit.

Jugoslavia nu semnează pacea cu Turcia

Lausanne. — Se anunță că Serbia nu va semna pacea de la Lausanne. Delegația jugoslavă a declarat că nu poate primi anumite clauze economice și financiare. Delegația a mai declarat că este gata să semneze însă sub rezervă, dar conferința a declarat că o asemenea procedură nu este admisibilă.

Se va însera în tratat un protocol care va permite posibilitatea unor negocieri ulterioare cu Serbia.

INFORMATII

— **Adunarea despărțământului Astrei din Ludoșul de Mureș.** Membrii despărțământului Ludoș al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român precum și toți sprijinitorii ei sunt invitați *la adunarea generală cercuală*, ce se va ținea în Ludoșul de Mureș, Dumineca în 5 August 1923 la ora 4 p. m. în edificiul școalei primare de stat următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării;
2. Raport despre activitatea despărțământului;
3. Raportul casarului;
4. Disertație;
5. Inscrierea de membrii;
6. Inchiderea adunării.

Ludoșul de Mureș la 20 Iulie, 1923.

— **Diverse.** Biblioteca universitâței va fi închisă dela 1—15 August — funcționarii luând vacanță.

*

— Azi dimineață a avut loc a doua ședință a comisiei pentru fixarea prețurilor maximale.

— **Sosiri.** Aseară a sosit în Cluj d-l Șoinescu inspector general al teatrelor pentru a continua ancheta în chestia teatrelor maghiare. D-sa vine dela Arad.

— **Inspecții parlamentare la C. F. R.** O comisie parlamentară a venit din București în Cluj pentru a inspecta Direcțiunea IV Regională, C. F. R.

Parlamentari cercetează birou cu birou. Au intenția să se convingă de utilitatea numărului actual al funcționarilor și de mersul lucrărilor Direcțiunei.

Totodată dau și indicațiuni de felul în care trebue conduse lucrările acentuând necesitatea simplificării formelor.

— **Am pierdut mai multe acte** împreună cu brevetul de Industrie pe care declar nul în mâna ori cui s'ar găsi. Manuil Placsentar Str. General Poetaș No. 30.

— **Serbările dela Șomcuta.** In fiecare vară, la 2 August, lumea românească din nordul Ardealului se aduna pe vremuri la serbările ce aveau loc la acea dată la Șomcuta-mare.

Cu această ocazie se țineau concursurile între corurile țărănești din acele ținuturi. Acest obiceiu folositor de vre-o trei ani însă nu se mai observa. In anul acesta însă a fost reînviat. Serbările aceste vor avea loc în ziua de 2 August. Seara se va ținea o mare serată dansantă.

— **Fosta regină Zita la Budapesta.** Sâmbăta trecută s'a svonit în Budapesta, că fosta regină Zita a sosit în oraș, incognito. Dela gară s'a dus în trăsură cu un cal la hotelul Ritz și de-acolo la Buda. Poliția budapestană a făcut cercetări și a constatat, că știrea e lipsită de ori-ce temeiu. A fost desigur vre-o femeie ce seamănă cu fosta regină.

— **Biserică ortodoxă română în Buziaș.** In Buzias s'a format un comitet pentru crearea fondului necesar zidirii unei biserici ortodoxe în acea localitate balneară. In primele zile ale lui August comitetul va aranja mari serbări populare, a căror venit în întregime e destinat alimentării fondului.

— **Locale.** Cu începere de Luni circulația vehicolelor pe aleea principală din parc va fi oprită dela orele 5 p. m. până la ora 11 p. m.

— ***Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63.*** 2862

— **Să caută 3 ucenici electricieni** absolvenți a lor. 4 clase medii (gimnaziu, civile etc.) sunt preferiți fii de voluntari. Doritorii se vor adresa până în 30. l. c. la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, Calea Victoriei 7. Tel. 577.

— **Congresul esperantist dela Timișoara.** Vineri se deschide la Timișoara congresul anual al esperantiștilor din România, participând printre alții și un reprezentant al A. S. R. Prințului Moștenitor care este președintele de onoare al esperantiștilor dela noi. Va mai lua parte un reprezentant profesori universitari din Praga, Viena, Munchen și unul din Peking.

Congresul se va deschide după oficierea unui serviciu divin în biserica romano-catolică.

— **Congres evreesc la Timișoara.** Tot Vineri se ține în capitala Banatului un congres al evreilor pentru discutarea chestiunilor politice, culturale și mai cuseamă umanitariste ce sunt la ordinea zilei.

Fruntașii esperantiști pe cari i-am întrebat despre concomitența acestui congres cu congresul lor, ni-au declarat că este numai un joc al împrejurărilor, congresul esperantist ne având niciun caracter și nici o legătură politică cu nici o grupare de nicăeri.

— **Târg de mostre în Banat.** In zilele de 22—30 Septemare va fi deschis la Timișoara un târg de mostre organizat de fabricanții bănățeni. S'au adresat apeluri de participare tuturor fabricanților din România.

— **Nouile prețuri maximale.** Eri s'a întrunit comisiunea pentru stabilirea nouilor prețuri maximale, în baza legei contra speculei.

— **Instalarea noului prefect al jud. Cojocna.** Instalarea dlui Mureșeanu noul prefect al județului Cojocna va avea loc Duminecă.

— **Inspecție la piețe.** Dl Prefect al Poliției Valer Popovici — a făcut personal o vizită a piețelor din Cluj pentru a constata situația lor din punctul de vedere al higienei și al scumpetei.

— **Sosiri.** Dl Pretini, directorul general al resortului de agricultură care a fost în jud. Mureș Turda la o împroprietărire, a sosit azi la Cluj.

„Sfatul negustoresc secția Cluj subscripția de coloniale, delicatese banca Miercur, 23 lc. seara la orele 8 în localul Sfatului va ține o conferință asupra impunerilor și situației economice a pieței Cluj la care pe această cale invită pe toți negustorii de coloniale și băcănie, angrosiști și detailiști.

*

Societatea „Ocrotirea Orfanilor din răsboiu" Regionala IX-a Cluj caută pe ziua de 1 August a. c. un administrator la Spitalul de ochi a acestei Regionale.

Relațiuni detailate se primesc în Strada Cogălniceanu No. 8".

— **Un duel sensațional — la Budapesta.** Telegramele din Budapesta anunță, că primul ministru maghiar contele Bethlen l-a provocat pe agentul iredentist Pavel Pronay, în urma unui diferend dintr'uo turneu politic. Cazul s'au întâmplat la Czegled, unde atât primul ministru Bethlen cât și fostul colonel Pronay au vorbit alegătorilor. Acesta din urmă a spus printre altele — vorbind despre atacarea Statelor vecine — că contele Bethlen i-a făgăduit ceva și nu și-a ținut cuvântul. De aci duelul.

Alternația dintre cele două vestite figuri maghiare nu este fără interes: primul ministru maghiar este acela, care a făcut tot posibilul pentru ațâțarea spiritelor unguresti contra vecinilor. Asociațiile iredentiste au lucrat în voe cu consimțimântul lui, au fost chiar sprijinite de el și de întregul guvern. Dar Pronay i-a fost agentul cel mai credincios alături de Hejjas Ivan.

Azi se zice că ar fi la cuțite. Sprijinite adică de guvern, bandele iredentiste au căpătat un curaj, care a dus la cunoscuta lovitură de stat încercată de ele acum două săptămâni, dar duelul ce se făgădueste, este epilogul luptei dintre aceste bande și dintre oficialitatea maghiară căreia ele își datoresc existența.

— **Partidul național și partidele vechiului regat.** „Prager Presse" organul german al guvernului cehoslovac se ocupă în numărul său din 20 crt. de aspirațiunile la putere ale partidele noastre din opoziție și constată zădărnicia străduințelor ce le fac în acest scop. Vorbind despre eșecul tratativelor partidului național cu țărăniștii, constată că partidul acesta nu poate râvni și de fapt nici nu râvnește la o guvernare a se proprie. Partidul național poate ajunge la cârmă numai într'un guvern de coaliție, ori, o coaliție cu acest partid pare pentru totdeauna exclusă, întrucât numai partidului dlui Iorga nu i-a solicitat până acum coloborarea. Și tocmai dl Iorga singurul de care mai putea să lege o nădejde, refuză să stea cu el de vorbă. „Prager Presse" face aci aluzie la cunoscutele atacuri ale dlui Iorga contra dlui Maniu și citează unele dintre ele.

Am pierdut biletul de recrutare emis de cercul de Recrutare Cluj, și'l declar nul și fără de valoare în mâna ori cui s'ar găsi. Gheorghe Pașcu. Str. Pata Nr. 28.

Intel Babylonați încălțămintea
Toți cismarii pot!

Citiți „Infrățirea"

Fixarea noilor prețuri maximale la Cluj

Consfătuirea dela Primărie — Cine a luat parte la consfătuire — Protestul comercianților, al cafegiilor și restauratorilor — Prețurile propuse de comercianți

După cum am anunțat la timp, ieri a avut loc în sala de ședințe a Primăriei o importantă consfătuire între comisia pentru fixarea nouilor prețuri maximale și reprezentanții diferitelor ramuri ale comerțului. Sedința a fost prezidată de dl dr Octavian Utalea, primarul orașului. — Din partea consiliului orașului au mai luat parte dnii consilieri dl Pop și Crainic.

Măcelarii au fost reprezentați prin dnii C. Retty, președintele sindicatului măcelarilor, Coafegii și restauratorii au fost reprezentați prin dnii Victor Ciszar, Falk Imre, P. Mihăileanu și Elemer Turi. Din partea comercianților a luat parte dl Ionel Aldica. Ședința a început ieri la 12 și jumătate.

Prima chestiune care a fost pusă în discuție a fost fixarea prețurilor maximale la articolele de primă necesitate.

Dl Aldica luând cuvântul cere dlui președinte să amâne discuțiile asupra acestei chestiuni cel puțin cu 3—4 zile în care timp să se poată studia chestiunea la fața locului — să se constate prețurile actuale pentru ca atât propunerile ce se vor face cât și hotărârile ce se vor lua să se facă în perfectă cunoștință de cauză.

La această propunere a dlui Aldica s'au raliat toți comercianții de față. Dl primar Utalca, luând cuvântul convinge pe toți cei de față să renunțe la propunere de oare ce nici noua lege contra speculei nici împrejurările nu mai permit o amânare.

Reintrând în discuții se ia în desbatere prețul pâinei și al făinei.

Prețul făinei și al pâinei

Reprezentanții comercianților propun următoarele prețuri:

Prețul făinei albe de calitatea I. la moară să fie 8 lei iar în detail de 8·50, făină neagră la moară 5 lei, în detail 5·50 Kilogramul de pâine albă 8 lei iar cea neagră 5 lei.

Aceste propuneri ale comercianților au fost trecute în procesul verbal al ședinței.

Prețul cărnei

Luându-se în discuție chestiunea prețului cărnei, dl Carol Rethy face o expunere asupra variațiilor prețului cărnei la Cluj. Dsa afirmă că dacă orașul nu se va îngriji din vreme să se aprovizioneze cu porci, la iarnă populația Clujului nu va avea untură. Propune următoarele prețuri:

Kilogramul de carne de vacă 18—20 lei. Carne de vacă mai tânără 16·20. Carne de vițel 24—30 lei. Carnea de berbec 16 lei. Carnea de porc 34—36 lei, iar untura 66 lei chilogramul.

Consiliul a hotărât ca laptele de vacă să se vândă cu 4 lei Kgr. iar cel de bivoliță cu 6 lei Kgr.

Prețurile la restaurante și cafenele

Aci dl Cisar și Falk au arătat consiliului că dacă se fixează iarăși prețuri maximale, cafegii și restauratorii sunt amenințați de faliment.

Dl Utalea în replică arată că în mai toate orașele din Ardeal prețurile sunt mai mici ca la Cluj.

Consfătuirea s'a terminat la 2 și jumate.

Azi va continua

Conflictul șvabo-maghiar

Interviewul dlui Gaspar Muth

Ori-ce dispoziție a autorităților, care amintește maghiarilor că sunt în țară românească, e socotită, de ziarele maghiare, drept „oprimare". In acelaș timp însă, cu neînchipuită îndrăzneală revendică pentru poporul maghiar dreptul de-a oprima pe șvabi.

E cunoscut cazul liceului piariștilor din Timișoara, despre care ziarele maghiare au scris articole chilometrice, pervertind după vechiul lor obicei, adevărul „Ujsag" de ieri, ca să dovedească vezi Doamne și o leacă de imparțialitate, publică interviewul ce i-l'a acordat Gaspar Muth, cunoscutul conducător al șvabilor naționaliști.

Acest interview aruncă o lumină vie asupra mentalității maghiare, care a rămas aceeaș, după cunoscutul proverb: lupul părul își schimbă, dar năravul ba.

Iată câteva pasagii din acest interview:

— „Mișcarea șvabilor e consecința firească a constelației istorice schimbate, — spune Muth. Maghiarii ieau în nume de rău, că ne-am trezit și noi la conștiința națională și că în viitor nu vrem să urmăm acelaș drum cu ei. Origina noastră este înse germană și dacă evrecul și chiar țiganul e îndreptățit să țină la naționalitatea lui, acelaș drept îl avem și noi. Iată, de ce-a trebuit să ne schimbăm cărările. Interesele noastre în unele privințe nu sunt identice cu cele ale maghiarimii, de-aici conflictul șvabo-maghiar. Dacă maghiarii nu renunță la atitudinea lor îndârjită, nu știm, ce desvoltare vor mai lua lucrurile.

Nu există nici-o școală confesională secundară șvăbească. Un singur liceu catolic este în Banat, unde limba de predare a lecțiilor e cea ungurească. E natural, că trebue să ni-se facă și nouă loc în acest liceu prin înființarea succesivă a claselor germane paralele.

Ce privește limba de predare în Seminarul teologic, să nu se uite, că majoritatea covârșitoare a parochiilor catolice e germană. Trebue să fie așadar și limba de predare în seminar cea germană."

Declarațiile dlui Gaspar Muth sunt hotărîte și clare. Ele dovedesc că dându-și seama de pericolul maghiarizării, șvabii înțeleg să se desfacă de unguri și să urmeze o politică națională.

Barul grădinei de iarna „CENTRAL" s'a redeschis complect reorganizat. Program sensațional. ***Intrarea liberă*** inceputul la oarele 9³⁰ seară.
Lloyd 1010 2222-2

Moţii în plină revoltă?

Răspuns unor minciuni — Care e adevărata stare de lucruri — Vina Consiliului Dirigent

„Patria“ şi „Epoca“ au publicat cu litere de o şchiopă ştiri fantastice asupra Moţilor din Munţii Apuseni, care ar amenința cu revoluţia. Cauza ar fi vinderea ilegală a unor păduri de către guvernul actual, neţinând seamă de interesele Moţilor.

Cele scrise de „Patria“ şi „Epoca“ nu corespund realităţii şi ne facem o datorie a desminţi nişte ştiri menite să găsească ecou în presa minoritară, care deabia aşteaptă asemenea ocaziuni pentru a face propagandă în străinătate, în defavoarea noastră.

Ceia ce numesc ziarele naţionaliste „revoluţie“, nu e de fapt decât nemulţumirea acelor sate de moţi, împotriva organelor foresture, care-i împiedică să exploateze după bunul plac pădurea, care nu e proprietatea lor, ci a Statului.

O anchetă a stabilit că sătenii din satele Albac, Secătura, Scărişoara, Vidra, şi mai cu seamă Măgura şi Mărişel, prin exploatarea, desfrânată şi fără nici o voie a pădurilor Statului i-au produs acestuia, pagube ireparabile.

Aceste pagube se evaluiază numai în ocolul silvic Gilău, la o sumă de câteva zeci de milioane. Desigur că guvernul nu poate să îngăduie sub nici un cuvânt devastarea pădurilor Statului. Ministerul de agricultură a luat măsuri ca aceste abuzuri să nu mai continuie şi bine înţeles că ele au provocat nemulţumiri printre acei, care până acuma erau obişnuiţi să taie lemne ca în pădurea lui Cremene.

Nici „Patria“, nici „Epoca“ nu ne spun însă lucrurile acestea. Noi cunoaştem însă şi geneza lor. Vina stărei actuale a Moţilor cât şi a modului cum a fost păgubit Statul, prin abuzul fără de seamăn al tăierei pădurilor de către Moţi o au guvernele ce au precedat pe cel de astăzi şi în special Consiliul Dirigent.

In loc de a veni cu mijloace destinate să îmbunătăţească situaţia precară a Moţilor, formând cooperative de desfacere a produselor muncii lor şi dând în exploatare „comunelor“ şi nu „individual“ pădurile de care au nevoie, pentru ca acestea să fie tăiate în mod raţional, Consiliul Dirigent a găsit de cuviinţă doar să înfiinţeze bilete de trecere dintr'un judeţ în altul, care au împiedecat aşa de mult aprovizionarea cu alimente a Moţilor şi să lase averea Statului, la bunul plac al locuitorilor. Au uitat oare partidul naţional, campania dusă împotriva sa, de D-rul Lupu pe această chestiune?

Lipsiţi de mijloace de trai, lăsaţi la voia întâmplărei Moţii au căutat să se răzbune, aşa cum am arătat în defavoarea pădurilor Statului.

Guvernul nu a putut să permită continuarea devastărei lor şi era foarte natural că din această cauză Moţii să se arate nemulţumiţi. Pretinsa „revoluţie“ e însă de domeniul fanteziei celor două foi naţionaliste ale dlui Maniu.

Prinderea autorului escrocheriei dela Resita

(Dela corespondentul nostru din Timişoara).

Autorul escrocheriei de 168.000 lei făptuite în paguba soc. Reşiţ a fost prins de poliţia din Timişoara la Făget în Banat, unde este căsătorit. El nu se numeşte Costescu şi nu e brăilean, ci se numeşte Const. Raicovici şi este din Câmpina.

Din cercetările făcute reese că imediat după comiterea escrocherei, Raicovici s'a dus la Sinaia unde a pierdut la cărţi aproape 100.000 lei. Apoi s'a întors la familie.

Asupra lui s'au mai găsit 46.000 lei. Escrocul a mărturisit că a mai săvârşit încă patru escrocherii, făcute în acelaş fel la Sibiu şi Tg.-Mureş. El se da drept reprezentant, cu hârţii în regulă, al ministerului industriei, având grâu şi porumb eftin de vânzare.

Cei cari au fost escrocaţi sunt rugaţi să se adreseze dlui Bain, şeful detectivilor din Timişoara, care a descoperit pe escroc graţie bănuelilor unei cunoştinţe.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

In slujba duşmanilor

— Un articol din „Lupta“ —

De câteva zile au început să apară în presa aşa zisă română din Bucureşti o seamă de articole despre Ardeal, cari revoltă pe orice om de bine prin lipsa de competinţă ce-o tradează şi prin reaua credinţă a autorilor. Eram obişnuiţi până acum să vedem reprezentat Ardealul numai prin dolenţe de ale partidului naţional şi prin reportagii despre scandaluri familiare. Răsfoitorii „Luptei“ sau „Ardealului“ bunăoară au trebuit să se convingă cu mâhnire, că Ardealul pentru presa din Bucureşti se reduce la aceste scandaluri familiare sau rivalităţi personale. Iar alături de ziarele pe cari le ştiam de mult străine, „Universul“ tratează Ardealul cu acelaş deosebit interes neînregistrând de cât crimele, micile fapte de aici.

La atâta se reduce Ardealul pentru cea mai mare parte din presa bucureşteană.

De câteva zile însă atenţia pentru Ardeal a acestei prese a crescut. „Lupta“ a început ancheta în chestia teatrului unguresc şi reportagiile ce publică sunt aidoma acelora din ziarele maghiare; la fel mistifică adevărul şi unele şi altele şi încearcă compromiterea statului român. Reproducem un fapt: pentru ziarul strein din Bucureşti este revoltător, că ministerul a instituit o anchetă în chestia acuzaţiilor de iredentism ce s'au adus unui director ungur. Pentru acelaş ziar acei cari au demascat rolul de agent budapestean al acelui director de teatru maghiar, sunt descalificaţi.

Acestea sunt numai câteva exemple.

Ceeace este însă mai revoltător, este proza dlui Mille, care ocupându-se de măsurile luate faţă de şcolile minoritare din Ardeal, scrie că România a călcat prin ele tratatul de pace.

Suntem siguri că avocatul membrilor, d. C. Mille, n'a studiat în viaţa sa problema şcolară din Ardeal şi nici n'a luat cunoştinţă despre existenţa aici a o seamă de şcoli minoritare neautorizate.

A doua zi articolul din „Lupta“ a apărut reprodus de „Ellenzék“ sub acest titlu: „România a călcat tratatul de pace“. Iar azi reproducerea lui „Ellenzék“ trebue să fie la Budapesta.

Cazul este revoltător şi'l osândim nu numai pentrucă serveşte propaganda duşmană, nu numai pentrucă se ridică împotriva intereselor româneşti, dar şi pentrucă mistifică cu totul adevărul.

Politica economică a Ungariei

Expunerea ministrului de comerţ Valko

Ministrul de comerţ al Ungariei, domnul Valko, luând cuvântul în cursul discuţiunei privitoare la plata reparaţiunilor, a făcut o expunere a bilanţului comerţului exterior al Ungariei. Ministrul a declarat că se putea împiedeca înrăutăţirea situaţiei. E adevărat că domneşte în clipa de faţă oarecare neîncredere faţă de toate Statele Europei Centrale, mai ales faţă de Ungaria, din pricina chestiunei reparaţiunilor. Dar, pentru motive de politică lăuntrică, Ungaria e în afară de cauză; ea e plină de bunăvoinţă şi gata să facă orice pentru ca felul legăturilor sale cu celelalte ţări să risipească această atmosferă de neîncredere.

Ministrul Valko a dovedit apoi cu cifre că pasivul balanţei comerciale e în creştere şi a arătat că însăşi noul avânt luat de viaţa economică şi desvoltarea industriei lânei a provocat creşterea importului de cărbuni, lemne şi lână. Iar dacă exportul de vite şi făină a scăzut, dacă cel de viu a încetat de tot, pricina trebueşte căutată în stabilirea de tarife protectoare foarte ridicate în celelalte State. Totuşi, recolta din vara aceasta anunţându-se mai abundentă şi rezervele de făină şi de cereale fiind importante, se poate nădăjdui, în al doilea semestru al anului acesta, la o reluare a exportului şi la o reducere a importului.

Rusia fiind azi incapabilă de a exporta, trebue ca Ungaria să profite de avantajul pe care i-l dă fericita-i situaţie geografică spre a-şi exporta produsele în ţările de dincolo de mare.

Desvoltarea industriei textile se va desvolta astfel că se va putea nădăjdui într'o reducere a importului. In 1920, Ungaria poseda 69 de manufacturi textile, de atunci 55 noui asemenea întreprinderi au fost create şi 17 sunt în construcţie.

In ce priveşte industria agricolă, aceasta se desvoltă mai puţin repede. Producţia cărbunilor e în creştere. Azi Ungaria are un stoc de cărbuni suficient pentru nevoile populaţiei timp de patru săptămâni, ceeace corespunde cu situaţia din timp de pace.

SACI
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

„Presa bucureşteană“ şi şcolile minoritare

„Lupta“ intervine în discuţie fără să cunoască faptele şi, ca totdeauna împotriva adevărului şi dreptăţii

Ne ocupăm în altă parte a ziarului nostru de un scandalos articol din „Lupta“ prin care se aţâţa contra statului român, care „a călcat tratatul de pace“ luând faţă de şcoile ungureşti cunoscutele măsuri.

Numai pentrucă articolul d-lui C. Mille a ajuns a doua zi în „Ellenzek“ de unde'l va imprumuta întreaga presă maghiară, numai pentru aceasta şi nu pentru a combate reaua credinţă şi inconştienţa confratelui, vom aduce aci câteva lucruri de ştiut în chestiunea şcolilor minoritare.

Guvernul român a ridicat dreptul de publicitate al câtorva şcoli minoritare şi a întrodus în ele limba română pentru aceste motive:

Ridicarea dreptului de publicitate a fost o măsură disciplinară faţă de recidivismul manifestat de aceste şcoli întru nesupunerea la dispoziţiunile statului. Unele dintre aceste şcoli au funcţionat fără autorizaţie timp de patru ani; altele au avut autorizaţia de fiinţare numai în baza unor condiţii la a căror respectare s'au angajat. Arătările noastre de ieri, în privinţa nesupunerii liceului evreesc „Tarbut“, sunt în privinţa aceasta edificătoare. Alte şcoli apoi, pentrucă aveau autorizaţia deplină dar au refuzat să respecte suveranitatea statului, au fost avertizate. Şi mai este un ordin de asemenea şcoli nesupuse: sunt şcolile închise pentru iredentism şi la care înşişi ungurii au renunţat, ceeace înseamnă o confirmare a dreptului statului român de a le închide. In privinţa acestora nu se mai spune astăzi nici un cuvânt, dovadă că au fost pe dreptate închise.

Intruducerea limbii române în unele şcoli maghiare s'a făcut în virtutea acestui principiu de care ne-am mai ocupat:

Şcolile în chestiune sunt ale unor ordine călugăreşti, iar în baza dreptului canonic internaţional, toate aceste şcoli învaţă în limba statului în care sunt, servind însă interesele confesiunii care le susţine. Contra acestui principiu nu s'a ridicat încă nimeni, şi când a ajuns aplicat şi în România, a trebuit să vedem pe un român ţipând că România a călcat tratatul de pace care prevede libertatea instrucţiei în limba maternă.

Asupra acestui lucru nu vom mai discuta cu avocatul maghiar. Ce am spus mai sus, este clar ca şi lumina zilei

Vom mai spune însă un cuvânt despre ridicarea dreptului de publicitate al unor şcoli ungureşti. Aceasta pentrucă despre ele gardistul tratatului de pace n'a vorbit şi pentruca să'l prevenim, că nu poate vorbi în necunoaştere de cauză.

Şcolile cărora li-s'a ridicat dreptul de publicitate, au funcţionat — după cum am arătat — sau fără autorizaţie, sau cu o autorizaţie. Printre alte condiţii ce trebuia să le respecte a fost: să aibă locul corespunzător, să asigure leafa profesorilor şi pensia lor, să garanteze instrucţia studiilor privitoare la România şi să asigure autoritatea statului român.

Dreptul de publicitate li s'a ridicat unora pe motivul, pur şi simplu, că nu aveau autorizaţie. Celorlalte pentrucă n'au îndeplinit condiţiile la cari s'au angajat.

Să se bage de seamă: aceste şcoli cari n'au împlinit condiţiile în chestiune, n'au fost închise. S'a aplicat faţă de ele litera cea mai îngăduitoare a legilor maghiare în vigoare, deşi guvernul maghiar ni-le desfiinţa pe ale noastre, conform aceleeaş legi, dacă am fi fost numai a suta parte vinovaţi de vina pentru care şcolilor ungureşti li-s'a ridicat numai dreptul de publicitate, sau, şi mai larg, au fost numai avertizate.

Arătând toate acestea, precis cum trebue să se discute, cerem acelor ziare dela Bucureşti, care s'au ocupat de această chestiune să nu între în discuţie dacă nu cunosc faptele.

Faptul însă că au intervenit în discuţie şi într'un mod cu totul potrivnic adevărului şi ereptăţii este încă o dovadă de onestitatea lor şi mai cu seamă despre bunele sentimente pe cari le nutresc cauzelor româneşti.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

—Prelegerile D-lui Ion Georgiu: Crizele literare

II.

Crizele literare, nu trebuesc înţelese în sensul unei anateme, ci în acela al unei revizuiri, întrucât istoriceşte ele sunt epoci de tranziţie. Prima criză literară a fost când miturile greceşti şi romane au fost înlocuite de un nou mit creştin, concretizat prin biblie, căreia îi lipsea mijlocul de comunicare — limba literară — proprie acestui nou mit.

Literatura marchează apoi un punct culminat când înfloreşte societatea medievală şi se formează limba literară franceză şi apoi germană. Crizele se succed în urmă în strânsă legătură cu crizele mari sociale: înlocuirea feudalităţii, revoluţia franceză, renunţarea la romantismul german şi însfârşit războiul mondial care a zdruncinat sufletul întregii omeniri. Acest război a distrus prea mulţi zei, dar n'a creiat nici o zeitate nouă. O altă lovitură s'a dat literaturii de către tipar — care a banalizat poezia — şi de către ziar, care a banalizat limba literară.

Acum când moleşala expresionismului german, futurismului italian şi bolşevismului rusesc stăpâneşte — suntem în plină criză literară. Pronosticuri pentru literatura viitoare se pot face doar în sensul că va avea un fond sufletesc naţional.

Literatura românească în veacul XIX a început cu o criză literară, în sensul că nu era o isbucnire spontană a sufletului, ci era o literatură de împrumut. Nici chiar Eminescu, nu ne-a putut da o literatură naţională definitivă, dar ne-a dat în schimb o limbă literară. Singura şcoală literară care ne-a chemat la realitate şi ne-a dat orientarea inspiraţiei a fost aceia a „Semănătorului“. După „Semănătorul“ a venit industrializarea literară — producţia artistică pentru bani.

Actualitatea literară, în Romănia e marcată prin: întârziaţii dela „Junimea“, admiratori ai criticului Gherea, reminescenţă dela „Semănătorul,“ epigonii literari, scriitorii simboliști destul de gălăgioşi şi criticii literari, cari cumulează în acelaş timp şi profesia de „poet“ Literatura e fără orizont şi fără suflet, iar în lipsă de inspiraţie originală, totul se mărgineşte la un împrumut larg din Rusia şi Germania. Prototipul acestui împrumut exclusiv german e poetul Lucian Blaga. Proza românească sufere şi mai mult decât poezia; forma ei e sub influenţa stilului gazetăresc. In această desorientare ce ar fi de făcut?.

Talentele nu lipsesc, dar lipseşte înţelegerea penfru ceiace ar putea să fie caracteristic şi original al nostru. Grigorescu e mare prin imagina sufletului românesc şi această însuşire constitue originalitatea lui genială. Când scriitorul Beza a publicat o crestomaţie în englezeşte, singurul scriitor care a atras admiraţia britanicilor a fost Ion Creangă, cel care a prins admirabil în paginele sale nemuritoare caracterul nostru etnic românesc.

Şi atunci orientarea nu poate fi decât o reîntoarcere la tradiţie pentru a înălţa imaginea sufletului românesc din nou acolo unde au lăsat-o cei cari au înţeles să facă din această inspiraţie o legătură între umanitate şi eternitate.

Căpitän *S. A. Sever.*

Bancile populare in Ardeal.

Constituirea băncii populare din comuna Boj.

Conform programului stabilit, alaltăeri a avut loc în comuna Boj înfiinţarea Băncii populare din acea comună.

Ca şi la Pata, locuitorii din Boj au primit cu cea mai mare încredere lămuririle şi explicaţiile date de către dnii I. Pescaru şi Inspector I. Ciomac, astfel că trecându-se la înscrierea membrilor în actul constitutiv al Băncii conform statutelor tip ale Casei Centrale a Băncilor populare, s'a constatat că — deşi încă subscripţia neterminată până seara târziu — aproape n'a rămas nici un locuitor sătean, care să nu se fi înscris membru, atingând astfel mai multe sute de mii de lei capital.

Fruntaşul şi prietenul Emil Mureşan, care a făcut o bună propagandă pentru înfiinţarea băncii, a ţinut să arete că Bojul, comună fruntaşe şi curat românească, nu poate să rămână în urma vecinei sale Pata şi aceasta ne-a dovedit-o prin fapte.

Am constatat şi cu ocazia aceasta că săteanul nu este de loc refractar, atunci când l'ai putut convinge despre foloasele asociaţiei şi cooperativei.

Mulţi săteni voiau să se înscrie cu zeci de mii plătindu-i imediat; deoarece însă statutele nu permit părţi sociale mai mari decât 5000 lei, plusul se va depune spre fructificare.

Capitalurile mari, cari se află în mâinile sătenilor astăzi sunt cu totul imobilizate astfel că ele nu aduc nici un folos nici deţinătorului şi cu atât mai puţin economiei naţionale,

Băncile populare, prin scopul ce-l urmăresc, vor contribui desigur ca şi capitalurile mici să conlucreze la consolidarea ţării iar pe de altă parte să desvolte în majoritatea locuitorilor ţării noastre spiritul de cooperative şi solidaritate, de care astăzi se simte foarte mare lipsă.

Alături de Băncile populare se va da fiinţă cooperativelor de producţie şi consum, înlocuind prin ele p speculatorii satelor.

Munca dlor Pescaru I. I. Ciomac şi Gr. Arsente nu poate fi trecută cu vederea şi această muncă pozitivă nu va întârzia să dea roadele dorite.

C.

Sinuciderea din Potfalău (Cojocna)

Devotamentul unui câine

Luni dimineaţă, primarul comunei Potfalău (Cojocna) ducându-se la livada sa, situată pe hotarul acelei comune, a observat cum de craca unei sălcii spânzura corpul unui individ desiul de bine îmbrăcat.

Incercând să se apropie, n'a fost în stare de un câine-lup, care-şi apăra stăpânul mort cu multă îndârjire.

Anunţându-se jandarmeria respectivă, la faţa locului a sosit şeful de post, care după ce a împuşcat câinele, a făcut perchiziţie cadavrului şi a găsit asupra lui unele acte din cari reiese că se numea Pap Lajos, locuitor din Cluj. Intre acele acte s'a mai aflat şi fotografia unei domnişoare din oraşul nostru.

Parchetul local a dispus transportarea cadavrului la morga clinicilor, unde urmează să i se facă autopsia.

Autorităţile au deschis o anchetă.

Furtul dela dra Aca de Barbu

Dra Aca de Barbu, a reclamat acum două zile poliţiei centrale că din locuinţa sa din piaţa Unirei No. 8, dela un timp încoace i se fură zilnic diferite piese de lingerie şi îmbrăcăminte.

Detectivul Ştefan Unchiu fiind însărcinat cu cercetarea denunţului, după scurt timp a reuşit să prindă pe hoţ care nu e altul decât servitoarea drei de Barbu anume Lovaş Kata.

In timpul anchetei făcându-i-se şi perchiziţie, în lucrurile ei s'au găsit diferite articole de îmbrăcăminte ale stăpânei sale. La interogatoriu hoaţa a declarat că şi fura stăpâna încă de prin luna Martie a crt. şi că o mare parte dintre lucrurile furate le-a vândut unor persoane a căror adresă nu o cunoaşte.

Lucrurile găsite asupra ei vor fi înapoiate păgubaşei, iar hoaţa cu actele dresate va fi înaintată parchetului.

Valoarea totală a lucrurilor furate, din anchetă reiese că atinge suma de 25.000 lei.

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul

Broşura interehantă şi instructivă care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT. 2819-1

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Viaţa politică în judeţul Ciuc

Deputatul prof. Dr. Bogdan expune alegătorilor activitatea sa parlamentară. O grupare săcuiască a partidului liberal

Zilele trecute, domnul profesor Dr. St. Bogdan, deputat şi preşedintele partidului naţional-liberal din judeţul Ciuc, a umblat prin mai multe comune pentru a expune alegătorilor activitatea sa parlamentară. Pretutindeni, d-sa a fost întâmpinat de alegători cu cuvinte de mulţumire atât pentru marile servicii aduse judeţului cât şi pentru silinţele desfăşurate de a realiza o armonizare a intereselor săcuieşti cu cele româneşti.

O *mare satisfacţie a produs printre săcui ştirea că, în urma stăruinţelor depuse de domnul Dr. St. Bogdan, guvernul a făgăduit ca pentru locul de senator rămas vacant prin moartea baronului Josika să se susţie candidatura unui săcuian.*

Ca o dovadă de câtă iubire a trezit în mijlocul populaţiei săcuieşti modul de a lucra al dlui Dr. St. Bogdan e şi faptul că **unii săcui au început să agite ideia de a alcătui o grupare săcuiască a partidului liberal şi de a rupe deci orice legătură cu partidul uniunei maghiare.**

De vânzare

5 drb rame de fier peutru ferestre lungime 150 cm. şi lăţime 120 cm. Doritorii să se adreseze la Tipografia Fraţii Kupferstein. str. I. Maniu No. 6.

Citiţi „Infrăţirea“

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2681

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roşie originală. 2474-2

Dna Constanţa G. Mihăescu anunţă că pierzând în ziua de 23 l. c. o cutie cu culori şi instrumente de pictură, în piaţa Mihai-Viteazu, va da **o bună recompensă** persoanei care le-a găsit şi le va aduce în Str. Trefort Nr. 13 et. II.

Specialitatile fabricei de bere din Cluj

FRIDERIC CZELL si FII
Grupa Dr. WILHELM CZEL

„HERCULES“

bere nutritoare, specialitatea brună din malt dublu — şi

„MONOSTOR“

bere deschisă mult apreciată

din cáuza calităţilor lor neîntrecute s'au dovedit ca marcăa **cea mai superioară.** :-: Se capătă pretutindeni. 2216

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1839 2561

Maşini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

Conferinta Micei Intelegeri

D. I. G. Duca, ministru de externe, va pleca Vineri la Sinaia, unde va sta până la sfârşitul conferinţei Micei Antante Prima şedinţă va avea loc Sâmbătă, la ora 4. d. a.

Şedinţele vor fi prezidate de d. Duca, ministru de externe, iar secretar al conferinţei va fi d. Jupaşcu, consilier de legaţie.

Pe lângă d. Beneş va fi ataşat, pentru tot timpul şederei acestuia în ţară, d. colonel Mircea Arion, secretar de legaţie, iar pe lângă d. Nincici, ministrul afacerilor străine al Jugoslaviei, d. Trifu, consul general.

*

Pe seama ministerului instrucţiunii s'a deschis asupra exerciţiului 1923, e un credit extraordinar în sumă totală de lei 50.000 000, pentru înfiinţarea de internate pe lângă şcolile secundare, licee şi şcoli profesionale şi pentru întreţinerea în aceste internate a copiilor de săteni săraci şi de funcţionari, ca bursieri ai statului.

Consolidarea bonurilor de tezaur din Italia

Ministerul de finanţe a fost înştiinţat telegrafic de către dl Antoniade, preşedintele comisiunei pentru consolidarea bonurilor de tezaur din străinătate, că'n Italia s'a început verificarea bonurilor de tezaur române depuse pentru consolidare.

Se ştie că numai bonurile de tezaur din Italia nu fusese prezentate consolidărei; deci în foarte scurt timp se va termina şi această ultimă operaţie consolidându-se astfel toate bonurile aflate în străinătate.

*

Un comunicat oficial bulgar anunţă că guvernul din Sofia a făcut demersuri la Bucureşti pentru a se reîncepe lucrările comisiunei mixte romano-bulgare, care după cum se ştie are însărcinarea să rezolve toate litigiile existente între ambele ţări.

*

Guvernul a fost încunoştiinţat că armata bolşevică se găseşte în plină dezordine; sunt dezertări în masă şi nemulţumiri generale.

S'a făcut apel la elementele cele mai credincioase — pentru a se putea menţine liniştea.

EXTERNE

RĂSPUNSUL LUI POINCARE LA DECLARAȚIILE LUI LLOYD GEORGE

Lafayette. — Domnul Lloyd George în discursul său ţinut Luna trecută în Camera Comunelor a declarat:

„Franţa are fabrici după ultimul model, docuri noui, canaluri largi, noui căi ferate şi o marină comercială sporită cu 1 milion de tone. Nu pot să citesc fără a surâde pasagiul din discursul domnului Poincare în care acesta critică Germania că cheltueşte sume pentru noui canaluri, în timp ce ea datorează atâţia bani celorlalte popoare".

La aceste cuvinte domnul Poincare a răspuns Duminecă cu ocazia desvăluirei monumentului comemorativ de războiu ridicat la Villers Cotterets:

„Nu ştiu ce vrea să înţeleagă dl Lloyd George, zice dl Poincsre. Când Germania îşi reface flota comercială, desvoltă căile ferate, digurile şi nouile canaluri, îşi repară ea oare prin aceasta pagubele ei de războiu? Nu se numeşte aceasta o îmbunătăţire a situaţiei sale? Plăteşte oare Germania aceste îmbunătăţiri din fondurile ei disponibile sau le realizează ea în paguba revendicărilor noastre. Toate aceste lucrări pot foarte bine să fie înveselitoare pentru d-l Lloyd George, însă pentru Franţa sunt destul de triste şi chiar netolerabile".

Socialistii englezi, belgieni şi francezi şi conflictul din Ruhr

Londra. — Şeful partidului muncitoresc englez, Ramsay Macdonald, asistat de deputaţii Henderson şi Shaw, a avut Sâmbătă o consfătuire cu dl Vendervelde, reprezentând partidul socialist belgian, dl Leon Blum din partea socialiştilor francezi, precum şi delegaţia muncitorilor germani, în vederea aplanării conflictului din Ruhr. S'a decis ca deputatul Shaw să plece în regiunea Ruhr pentru a studia la faţa locului condiţiunile care ar face posibilă o grabnică soluţie a conflictului.

Sovietele numesc un reprezentant la Roma

După o telegramă din Moscova, sovietele au hotărât să numească un reprezentant la Roma.

Este probabil că acest reprezentant va fi Iordansky.

Urmează numai să se ştie care este sentimentul — în principiu — al guvernului italian, faţă de o asemenea dorinţă exprimată de Moscova.

Conferinta dela Lausanne

Romania va semna tratatul

Declaraţia delegatului României

Lausanne. La ultima şedinţă a conferinţei d. Diamandi, delegatul României, a cerut să se treacă în procesul verbal o declaraţie în care a spus că România a manifestat întotdeauna faţă de aliaţi cea mai perfectă bună credinţă şi sinceritate. România este legată de aliaţi „de un pact moral" mai mult decât de un pact scris. Această datorie morală este de a contribui la restabilirea şi menţinerea păcii, alături de marile puteri.

Delegaţia română arată că luni de zile, înţelegerea între aliaţi atât de necesară păcii mondiale, a fost menţinută. Dl Diamandi a adăogat că alianţele locale, ca spre exemplu Mica Înţelegere, ajutate prin concursul moral al Ligei Naţiunilor formează un fel de prelungire a formaţiunii puternice a marilor puteri şi în consecinţă ele contribuie să garanteze pacea Europei.

Propaganda bolşevică în Bulgaria

Declaraţiunile ministrului de interne bulgar

Cum procedau agenţii sovietelor ruseşti.

Sofia. — Ministrul de interne a convocat pe reprezentanţii presei şi a făcut următoarele declaraţiuni asupra propagandei bolşeviste în Bulgaria.

Graţie concursului guvernului agrarian, sovietul a reuşit să stabilească în Bulgaria o organizaţie cu diferite ramificaţiuni în provincie, cu scopul de a bolşeviza ţara în întregime. Agenţii dela Moscova toleraţi de fostul guvern agrarian s'au dedat la felurite acţiuni criminale, cu desăvârşire incompatibile cu misiunea lor. Aceşti agenţi urmăreau şi suprimau orice adversar. Organizaţia recomandă chiar agenţilor săi să desfiinţeze pe duşmanii lor în chipul cel mai sumar. Cercetările judiciare efectuate cu ocazia mai multor procese, au dovedit participarea agenţilor bolşevici la o serie de asasinate săvârşite pe teritoriul bulgar.

Sovietele şi politica internă a Bulgariei

Pe de altă parte, încercările guvernului din Moscova de a se amesteca în afacerile interne ale Bulgariei prin mijlocirea partidului comunist bulgar, sunt pe deplin dovedite. Sovietele au cutezat chiar să excite pe comuniştii bulgari recomandându-le să se răsvrătească în contra autorităţii statului. In recomandaţiunile adresate comuniştilor, guvernul din Moscova observă ca revoluţia ar fi cu atât mai oportună cu cât Bulgaria este ameninţată să fie invadată de Statele vecine. Este dar evident că intenţia conducătorilor organizaţiunii bolşeviste era să turbure prin orice mijloace pacea în Balcani.

In jurul anchetei d-lui Şoimescu

Declaraţiile dlui inspector general Şoimescu. Rezultatul anchetei se va depune peste două zile. Cauzele dela baza conflictului dela Teatrul Maghiar.

Ne ocupăm şi în altă parte de chestiunea teatrului maghiar dela noi, care a dovedit obiectivul tuturor preocupărilor presei maghiare. Cum arătăm acolo, conflictul a izbucnit în urma denunţării unor uneltiri iredente ale dlui Ianovics. La baza conflictului este însă o altă cauză, pentru care şi fără denunţarea acestor uneltiri el trebuia să isbucnească.

Sindicatul artiştilor dramatici unguri, dupăcum se ştie, este format din directori şi din artiştii, iar interesele unora sunt diametral opuse celorlalţi. Compoziţia aceasta a dus la nenumărate conflicte cari au ţinut timp de doi ani de zile, iar conflictul de astăzi este numai o culminare a celor de până acum. Datorită acestui lucru consiliul directorilor a votat încă de acum doi ani fuziunea sindicatului maghiar cu Asociaţia din Bucureşti, unde interesele artei sunt cât se poate mai bine reprezentate. Totuşi sindicatul maghiar s'a păstrat şi după aceasta, datorită numai coloritului politic pe care d. Ianovics, preşedintele sindicatului, a căutat să îl dea cu orice preţ. Artiştii unguri au uitat, că nu li se poate îngădui decât o singură politică aceea a celei mai bune arte. Acelaş preşedinte al Sindicatului a fost întâiul care a semnat procesul verbal de fuziune cu Asociaţia din Bucureşti, totuşi a ştiut să tragă şi din aceasta foloase mărunte personale, stârnind fierbere în jurul său, între artişti, şi chiar presa, mai cu seamă acea cu care are legături, a pus-o să aprindă focul, servindu-i ambiţiile şi egoismul. Datorită atâtărilor sale, conflictul dintre el şi directorul Rona este tratat zilnic cu insulte la adresa statului şi cu amănunte pe cari să le exploateze presa din Budapesta.

Intenţia îi este vădită: martiratul a creat până acum situaţia strălucită la Budapesta. Decât, este prea posibil ca ancheta să nu-i dea numai această aureolă.

*

Am căutat a vedea pe d. inspector general Şoimescu şi a ne informa asupra unor chestiuni importante privind ancheta *Janovics-Rona.*

D-sa ni-a declarat, că pe deoparte atribuţiunile sale îi mărginesc cu desăvârşire aducerea în public a unor chestiuni cari n'au ajuns încă la o soluţiune definitivă.

A socotit şi socoteşte, că atât timp cât ancheta este în curs, ca o datorie de încredere şi respect faţă de autoritatea care anchetează, e bine să se lase cercetărilor liniştea unei căi obiective netulburate de nici un fel de intervenţii.

Totuşi ni-a spus, că dacă observă ceva, este că presa minoritară şi unele organe româneşti au căutat să facă înainte de rezultatul anchetei o chestiune generală din chestia Janovics-Rona, în loc să lase ca întâi să se aleagă dreptatea ce urma să vie şi va veni în chestiunea personală dintre cei doi, pentru ca apoi să se ocupe, dacă crede că mai e necesar de această chestiune.

Am întrebat pe d-l Şoimescu despre data când se vor depune concluziile anchetei.

D-sa ne-a spus, că n'a cruţat niciun sacrificiu de oboseală din partea sa, pentru ca această dată să fie cât mai apropiată şi crede că cel mult în două zile raportul de anchetă va fi gata.

Declaraţia aceasta ne face să credem, că în scurt timp afacerea va ajunge în opinia publică în lumina adevărată, spre regretul unei anumite prese.

Familia Regala in Huedin

M. M. L. L. stau de vorbă cu populaţia adunată să aclame

Luni după masă automobilul M. S. Reginei s'a oprit în piaţa comunei Huedin M. Sa, a binevoit să se întreţină cu publicul ce se afla întâmplător în piaţă, care a întimpinat pe M. Sa Regina şi princesa Ileana cu aplause frenetice.

Câţi-va bătrâni, cari deşi unguri, au vorbit cu M. Sa românește, au primit drept cadou ţigarete. M. Sa Regina dorind să cunoască portul caracteristic al temeilor din Huedin, o mulţime de femei au alergat să aducă M. Sale modele de cosături şi năfrămi. Dna Kolozsvary, a oferit o frumoasă podoabă de cap A. S. R. Princesei Ileana, care a primit-o cu multă bucurie. Sosind şi automobilul M. S. Regelui, aplauzele s'au repetat. Maiestăţile lor au vorbit cu ţăranii maghiari despre recoltă, scumpete şi despre bună înţelegerea ce trebue să domnească între maghiari şi români.

După un sfert de oră apoi, şi-au urmat drumul, către Ciucea.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

29.0

TIMIŞOARA

Mica publicitate

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea". 2937

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A.

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zincoxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Catalog românesc

la Librarea LEPAGE Cluj.

2744-7

„FONDUL GHEORGHE LAZĂR"

Na. 20—1923.

CONCURS,

pentru primirea studenţilor universitari şi ai altor scoli superioare în Căminul „Casa Invăţatorilor" din Cluj, pe anul scolar 1923—24.

Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr", în baza § lui 25 din Statute, publică prin aceasta concurs, pentru ocuparea a 175 locuri în Căminul „Casa Invăţătorilor" din Cluj, pentru anul şcolar 1923—24.

Unele din aceste locuri sunt gratuite, altele cu jumătate plata iar altele cu solve.

Doritorii de a obţine unul din aceste locuri, îşi vor înainta petiţii, însoţite de următoarele acte:

1. Extractul de naştere.
2. Certificatul de bacalaureat, eventual Indexul de student in original sau copie autenţificată judecătoreşte, ori certificat de studii dela facultatea respectivă.
3. Certificat de bună purtare.
4. Extractul de pe foaia pe dare a parinţilor, dela Administraţia financiară ori Perceptorat.
5. Certificat medical, eliberat de un medic legist.
6. Declaraţiune din partea petiţionarului, din care să, se evidenţieze de ce ajutoare mai beneficiază.
7. Certificat din partea primăriei prin care se constată averea miobilă, numărul membrilor familiei, iar orfanii vor alătura extractul de moarte al tatălui şi o copie după carnetul de pensie.
8. Chitanţa dela Cassierul general al F. Gh. Lazăr, că tatăl său este la curent cu cotizaţia de membru. Tinerii primiţi în Cămin vor beneficia de locuinţă, masă (dejun, amiază, cină) luminat, încălzit şi serviciu.

Taxele de intreţinere se vor stabili la timp, de către consiliul de administraţie. Aceste taxe se vor plăti totdeauna înainte.

Studenţii primiti în Cămin, sunt obligaţi a şi face studiile în mod-serios, a-şi trece examenele şi cerceta orele de cursuri regulat şi a se conforma intru toate Regulamentului întern a Căminului. Orice abatere atrage după sine excluderea din cămin. Studenţii bursieri primiţi în Cămin, nu vor putea ocupa funcţii.

La intrare în Cămin fiecare student.

1. Va dovedi înscrierea la cursuri.
2. Va plăti a) o taxă de 100 Lei, pentru uraj şi bibliotecă, care sumă nu se restitue, b) o cauţie de 50 Lei, pentru chei, etc. care sumă se restitue la sfârşitul anului şcolar, contra obiectelor primite.
3. Va aduce cu sine rufăria necesară. Hainele de pat se dau dela institut. Petiţiile timbrate, însoţite de toate actele cerute, se vor primi până în Ziua de 20 August 1923. pe adresa: „Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr Cluj, Casa Invaţătorilor."

Orice petiţe sosită după aceasta dată, ori lipsită de unul sau mai multe acte cerute, nu se va lua în considerare, ci se va retrimite imediat petiţionarului fără nici o rezolvire.

Cu aceasta ocaziune atragem din nou atenţiunea tuturor învăţătorilor, că nici nu fiu de învăţător nu poate fi primit, dacă tatăl său nu este membru activ al Fondului Gh. Lazăr.

Cluj, la 10 Iulie 1923.

Dr. Gheorghe Vilt presidente. 2960 *Andrei Póra* secretar.

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

Reclame este sufletul comertului

Croitorie si magazin nou!!

Mare asortiment în paltoane pentru dame şi haine bărbăteşti.

Comenzi după măsură confecţionează în 48 ore atât dlin stofe proprii cât şi din cele aduse de client.

Preţurile:

Confecţionarea unui costum haine bărbăteşti	Lei	480·—
„ „ pardesin	„	390·—
„ „ palton	„	450·—
„ unei păreche pantaloni	„	95·—
Material complect ce să recere la confecţionarea unui rând haine bărbăteşti	„	390·—
Confecţionarea unui palton pent. femei	„	450·—
„ „ costum „ „	„	600·—

Aceste preţuri sunt în vigoare până la data de

10 August a. c.

Despre calitatea şi preţurile reduse a mărfurilor noastre vă puteţi convige după cumpărare

Löb, Baumzweig si Fiul Cluj

Calea Regele Ferdinand 34 visavi de cinema Urania, lângă „Cafenea—Metropol"

Llod 1866 2938

Mare asortiment stofe din tară şi străinătate!!

Oricine poate să-şi câştige îmbrăcăminte şi cu bani puţini!!

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAŢII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retuşări.

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 855 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Vineri 27 Iulie 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.

R CLUJ 1. 7797

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

O muncă rodnică

Opera culturală a Ministrului Școalelor — Țăranul factor cultural

Una din condițiile esențiale pentru progresul și consolidarea României întregite e fără-nici o îndoială, o cât mai largă desvoltare a culturei noastre naționale.

Înțelegând acest lucru și inspirându se din opera celui mai de seamă om de școală ce l'am avut, Spiru Haret, actualul ministru al Instrucțiunei, domnul Dr. C. Anghelescu a pornit la lupta culturală condus în special de două principii: o cât mai largă democratizare a învățământului și o adaptare a lui la nevoile sociale de astăzi, căutând a scoate din el în special ceea ce e folos practic și educativ.

Aplicarea primului principiu cerea răspândirea învățământului prin toate mijloacele posibile, în masele mari ale poporului dela țară, lăcându-l accesibil celor mai răslețite sate de pe plaiurile țărei.

Pentru cei de al doilea se cerea o continuare a învățământului primar, ca prin adăogarea de cunoștinți practice la cele elementare să se dea pe deoparte posibilitatea tineretului de a cunoaște contribuțiile științei moderne în exploatarea bogățiilor naturei, iar pe de alta să pregătească educația economică, morală și civică a poporului nostru.

Pentru răspândirea învățământului la țară, se cerea în primul rând înzestrarea României întregite, cu toate lăcașurile de cultură necesare învățăturei.

Ori aceste localuri de școli cereau bani mulți, mai mulți decât statul nostru cu atâtea nevoi economice și financiare ar fi fost în stare să puie la îndemână.

Mintea limpede a ministrului școalelor a găsit însă imediat soluția necesară, pentru rezolvirea acestei esențiale probleme, de care depindea răspândirea învățământului pe o scară cât mai întinsă.

Reprezentant al clasei țărănești de timp îndelungat, cunoscându-i minunat caracterul, el s'a adresat țăranului român, acelui țăran pe care din motive de ordin politic unele partide l'au făcut nesimțitor.

Și încrederea nu i-a fost înșelată, La apelul făcut de ministrul școalelor acum un an jumătate, țăranul înțelegând chemarea timpului, n'a pregetat o clipă să dea sprijinul său material și bănesc p ntru ridicarea școlilor, în care copiii lor să primească învățătura.

Primul an a reprezentat adaosul a 2000 de școli noi, anul acesta s'au adăogat până acum încă aproape atâtea și astfel în câțiva ani vom avea posibilitatea să obținem în învățământul rural- ceia ce nu s'a obținut în 40 de ani.

Cine ar putea crede că într'un timp așa de scurt, contribuția țăranului român la opera de cultură a țărei însemnează suma de peste două miliarde lei? Și totuși e adevărat. Exemplul lui ar trebui să fie un indemn pentru populația orașelor mult mai întărită, care desigur că ar avea să-și spuie un cuvânt covârșitor pentru propășirea culturei românești.

Odată cu răspândirea culturei în toate unghiurile țărei, ministrul școalelor n'a părăsit nici laturea cealaltă a învățământului, folosul prac ic și educativ.

Și pentru aceasta se cerea mai întâi o lărgire a bazelor învățământului obligator, o întindere a lui și dincolo de elementarele cunoștinți din clasele primare, din care uneori nu rămânea altceva decât scrisul și citirul.

Ca să înlăture acest rău, care încuraja analfatismul și lipsea de la 11 ani, copilul de control și educație, prelungirea cursului școlii prinmare prin cursuri de adulți unde pe lângă chestiunile pentru viața practică, copilul poate fi pus în legătură cu cele de utilitate socială, îndemnându-l mai târziu să intre în viața cetățănească, se impunea ca o necesitate imperioasă.

Iar pentru acei care nu se mai pot întoarce pe băncile școlii s'a luat democratica măsură a înființărei de cercuri culturale, în care corpul didactic va ține conferințe menite să contribuie la: educația economică, morală și civică a poporului, având ca subiect: frumusețile și bogățiile pământului ce-l locuim, istoria neamului, foloasele învățăturei, igiena locuinței și a omului, noțiuni de economie casnică etc.

E inutil de inzistat asupra foloaselor care le va avea de tras Statul român din luminarea și îndrumarea clasei de jos prin această largă democratizare a învățământului. El va putea să arate popoarelor civilizate, că România nu e numai un scut de apărare spre Răsărit, ci în același timp un însemnat factor de cultură și progres.

Un protest al bulgarilor din Tracia

Sofia. — Comitetul suprem al refugiaților din Tracia a adresat o telegramă de protestare delegațiunilor marilor puteri dela conferința din Lausanne. Comitetul în numele a 250 mii bulgari originari din Tracia, expulzați dela căminurile lor exprimă că ă deziluzie a provocat hotărârea conferinței de a desmembra Tracia între Turcia și Grecia în loc de a o constitui sub formă de stat autonom.

Catedrala Clujului

Se știe că o colectă publică a fost lansată pentru strângerea sumelor nececesare clădirei unei catedrale românești în Cluj. Se știe deasemeni că grădina din fața Teatrului Național a fost cedată de către primărie eparhiei în vederea acestui scop. Se știe în sfârșit că au fost făcute toate demersurile și au fost luate toate măsurile ca sfânta clădire să fie începută.

Deși trebuia să fie începută din luna Mai, temelia n'a fost însă pusă nici până acum. Și pe cât ne spune o voce din presă, lucrările vor întârzia poate și mai mult.

Vocea aceasta — a unui cunoscut publicist local — chiar se folosește de această întârziere pentru a căuta se dovedească greutatea excesiv de mare, ba chiar și inutilitatea acestei catedrale.

Motivele sunt de toate ordinile. Primul desigur material: scumpătatea enormă. Al doilea cel spiritual: „Catedrala din Cluj atunci când vom avea-o, trebuie să fie a întregului românism unit și în cele religioase". Deci, până la „unirea deplină într'o singură credință a tuturor fiilor neamului nostru" nu poate fi vorba de ridicarea unei catedrale românești la Cluj.

Iar după expunerea acestor piedeci, ca remediu se recomandă așteptarea.

Dintre motive desigur primul e într'adevăr de ținut în seamă. Până acum s'au strâns doar 5 milloane de lei, ceia ce e cu totul neîndestulător; căci ori se face ceva într'adevăr măreț și frumos, ori nu se mai face nimic. Al doilea motiv n'are nici o tărie: Unirea Românilor într'o singură credință se poate face și după ridicarea catedralei. Ba chiar nu e exclus ca efectuarea ei să contribue la grăbirea acestei uniri.

Dar în afară de aceste considerațiuni este o chestiune de mândrie națională ca să avem la Clujul nostru o catedrală românească, impunătoare și frumoasă. Astăzi noi ne închinăm în două bisericuțe umile, în vreme ce turnul bisericei catolice se înalță sfidător și orgolios în mijlocul cetății noastre.

Presa ceho-slovaca si conferinta dela Sinaia

Praga, — „Tribuna" speră că conferința din Sinaia, se va ocupa de realizarea unui contact economic mai strâns între Statele Micei Înțelegeri; astfel fiind alianța politică și militară va găsi un supliment în domeniul traficului. Afară de aceasta se va ocupa de stabilirea reparaturilor comerciale și reglementare asistenței judiciare reciproce.

Situația navală a Angliei, Statelor-Unite și Japoniei, în urma acordurilor de la Washington

Nouile programe de construcție — Modernizarea vaselor de război — Bazele navale — Rolul portului Singapur

Am vorbit într'un articol precedent de ratificarea de către parlamentul francez a acordurilor dela Washington, arătând inferioritatea navală în care e pusă Franța prin aceste acorduri față de cele 3 mari puteri navale. Anglia, Statele Unite și Japonia.

Tratatul naval prevedea scoaterea din serviciu a unor vase vechi. In timp ce Anglia și Japonia s'au conformat acestei prescripțiuni, scoțând din uz, prima 20 de unități. iar cea de a doua 10. Statele Unite au declarat că renunță la această operație, până când Franța și Italia nu vor ratifica tratatul.

Cu tot tratatul dela Washington, cele trei state au continuat să construiască vase noi de tonaj mare.

Statele Unite au în construcție două super dreadnoughturi, Anglia are în șantiere două dreadnoughturi de 35000 tone, iar Japonia construește dreadnonghtul „Untsu".

Aceste trei state urmăresc aceeași sforțare, în ceia ce privește aviația navală și paza coastelor.

Un alt element de discordie e în ce privește „modernizarea" cuirasatelor, pe care Englezii au realizat-o în mod secret, înainte de conferința dela Washington.

Această modernizare consiă în asigurarea protecțiunei cuirasatului împotriva torpilelor și a minelor, protejarea puntei împotriva bombelor aruncate de avioane și mărirea distanței de prin stabilirea unui unghiu mai mare de tragere la tunuri. Acest fapt a făcut cu Congresul american să voteze în urma propunerei secretarului de stat al marinei, în Martie trecută, un prim credit pentru 13 cuirasate americane, care să egaleze pe cele Engleze. Cu toate acestea Statele Unite sunt încă inferioare Angliei, în ce privește flota de mari unități cu 20 la sută.

Dela flota submarinelor și de la forțele aeriene, rivalitatea armamentelor s'a întins și asupra bazelor navale.

Japonia se decisese la început să reducă bugetul bazelor navale și a arsenalelor lor, suprimăm chiar portul de război, Port-Arthur.

Dar la începutul acestui an, Statele Unite se decid să amenajeze două mari baze una pe coasta Atlanticului, cealaltă pe a Pacificului, să-și constituie o bază înaintată la Panama pentru flota marilor unități, submarine și aviație și să transforme baza navală din Onahu (I. Sandwich) în una mult mai mare, capabilă să adăpostească ambele flote reunite.

Nici Anglia, bineînțeles că nu s'a lăsat mai prejos. Ea și-a organizat pe stânca Gibraltarului, un cuib de avioane și Camera Comunelor a luat la 1 Mai 1923 decizia să dezvolte baza navală dela Singapur, consacrând acestor lucrări 9 jum. mil. lire sterline, în 10 ani.

Pe drumul Extremului Orient și al Australiei, la egală distanță de Oceanul Indian și de Pacific, în apropierea Filipinelor și a Japoniei, Anglia va avea la îndemână una din cele mai puternice baze navale.

In prezența noilor lucrări din I. Ilawai Singapur, Japonia a reluat politica de apărare a coastelor. Bugetul ei pe periodul naval 1923—1927 prevede în acest scop 12 milioane yeni.

Astfel în loc să limiteze înarmările, conferința de la Washington n'a făcut decât să schimbe modalitățile ei, cele trei puteri navale. Anglia, Statele Unite și Japonia, continuând să-și dispute cu aceiași înverșunare stăpânirea oceanelor.

INSCRIPȚII

„Kolozsvar Hongrie"

Ne vine în mână o carte poștală cu următorul antet:

Bibliotheque Centrale de Zurich.

(Echauche des publications de la Societe des Antiquaires et de la Societe de Geographie et d'Ethnographie, Bibliotheque centrale du C. A. S.: Bibliotheque du V. S. G. L.)

In conținut se confirmă primirea unei cărți la sus zisa bibliotecă.

Iar adresa e următoarea:

A la section numismatique et archeologique du Musee National de Transylvanie — Kolozsvar

Hongrie.

Strașnică, societate geografică! Se cunoaște că e dintr'o țară neutră. Nici până acum n'a aflat că în lumea asta a fost acum vre-o cinci ani un răsboi, care-a schimbat cu totul vechile hotare. Și le credem bieților geografi. In afară de statele învinse numai ei sunt în pagubă. Doar nu e puțin lucru să te apuci să schimbi toate hărțile, să scoți noui ediții de cărți, vechile volume de geografie nemai făcând două parale. O pagubă pe care nu o vor ierta nici odată geografii statelo învingătoare.

Și noi cari ne plângeam de ungurii din străinătate că adresează în Ungaria, scrisorile lor destinate orașelor ardelene!

Pișta Ștvan.

Noul regim
al prețurilor maximale la Cluj

Rezistența negustorilor și mai ales a precupeților trebuie înlăturată cu orice preț. — Când va începe aplicarea nouilor prețuri maximale mărfurile vor dispare. — Cum s'ar putea înlătura această situație. — Cum s'a înlăturat această situație în 1917 la Iași în timpul refugiului

In atentia autoritatilor administrative si politienesti

Zilele acestea vor intra în vigoare nouile prețuri maximale la Cluj, prețuri fixate de comun acord cu reprezentanții diferitelor ramuri ale comerțului.

Nu este pentru prima oară când se fixează prețuri maximale la Cluj și precum se știe rezultatele n'au fost cele așteptate. Toate mărfurile și în special cele de primă necesitate dispăreau de pe piață și se vindeau pe ascuns cu prețuri fantastice.

Până acum însă n'a existat o lege care să **fixeze** regimul prețurilor maximale ca cea de acum și care să prevadă sancțiuni drastice și imediate pentru toate felurile de contravențiuni.

*

Cu ocazia ședinței care a avut loc ieri la primărie, între reprezentanții autorităților și reprezentanții comercianților Aceștia din urmă nu s'au putut abține să nu afirme că efectul principal al aplicărei noului regim al prețurilor maximale, va fi provocarea de faliment și dispariția mărfurilor de primă necesitate de pe piețele Clujului.

Intrezărim în abilitatea acestor cuvinte cu intenția comercianților și a precupeților de a face opoziție nouilor prețuri maximale, dar și posibilitatea de a vedea piețele Clujului goale de alimentele de prima necesitate.

Pentru a înlătura o asemenea situație autoritățile locale trebuie să se gândească la soluțiile cele mai potrivite pentru a o împiedica.

Găsim ca foarte nimerite măsurile pe care le vom expune mai jos și le găsim nimerite pentrucă știm că ele au dat rezultate strălucite la Iași în timpul refugiului, 1917.

S'au fixat cum ar fi azi prețurile maximale la Iași. A doua zi toate piețile orașului erau pustii (nici verdețuri, nici carne, nici fructe, nimic). In acelaș timp pe la toate colțurile ascunse, prin toate subsolurile vânzarea alimentelor de primă necesitate se făcea pe prețuri fantastice.

Autoritățile administrative, militare și polițienești din Iași au afișat prin toate piețele, pe toate străzile și-n toate gazetele, o ordonanță prin care se pedepsea cu amenzi enorme și cu închisoare toți comercianții și precupeții cari îndrăsneau ca nesupunându-se regimului prețurilor maximale să vândă mărfurile pe ascuns. In acelaș timp se pedepsea și consumatorul care cumpăra dela un asemenea negustor.

Mai mult decât atât negustorii și precupeții cari în urma fixărei prețurilor maximale, refuzau să mai aducă mărfuri pe piață, au fost somați că dacă trei zile să perzistă în acest refuz li se va lua dreptul definitiv de a-și mai putea plasa mărfurile pe piețile orașului Iași.

Parteâ importantă a acestei măsuri, și partea care a produs efectul dorit, a fost că toate contravențiile făcute și toți acei cari nu s'au supus ordonanței au fost în adevăr imediat și foarte sever pedepsiți.

Rezultatul a fost că a treia zi după apariția ordonanței piețile orașului erau pline de mărfuri ca înainte de regimul prețurilor maximale și că aceste mărfuri se vindeau conform prețurilor stabilite.

*

O asemenea măsură credem că este absolut indispensabilă și la Cluj pentru ca noul regim al prețurilor maximale să-și îndeplinească scopul.

Alfio P.

Istoria Romanilor suprimata in scolile maghiare.

— O nouă nesocotire a legilor școlare

Ni-a venit la cunoștință faptul, că școlile maghiare, dupăce au fost silite să introducă istoria românilor, fac tot posibilul ca să impiedece studiarea ei așa cum trebue. Faptul, că studiul istoriei noastre, așa cum se face în școlile minoritare, este o simplă înșirare de date cronologice și de persoane pronunțate în mod barbar, a ajuns să nu mai uimească. Insăși manualele de istorie ale acestor școli sunt scrise în acest spirit, așa că un studiu conștiincios al istoriei naționale pare din această cauză imposibil.

Faptul însă, la a cărui cunoștință am ajuns, este față de cel de mai sus de o gravitate pe care autoritățile școlare trebue să o sesizeze în întregime.

Am aflat anume, că o seamă de școli unguręști suprimă istoria românilor din studiul istoriei universale.

Astfel în toate clasele acestor școli, când se ajunge la părțile din istoria universală privitoare la români, se trece peste ele pe cuvânt că acele se vor învăța la istoria specială a românilor din clasele patra și opta.

In acelaș timp partea covârșitoare din istoria universală o ocupă istoria ungurilor, cu toată putința ei importanță față de marile evenimente din alte țări. Partea despre epocile culturale ale istoriei universale este deasemenea monopolizată de teatrul unguresc, și manualele însăși sunt scrise în acest spirit.

Suprimarea de care am pomenit, a istoriei noastre, o socotim o călcare serioasă a programei analitice, fapt pentru care școlile contraveniente sunt posibile de penalitate. In această chestiune vom reveni cu amănunte.

Citiți „Infrățirea“

INFORMATII

— **Hirotonirea archimandritului Duma.** *I. P. C. S. archimandritul Duma, ales Episcop la Argeș, va fi hirotonit arhiereu Joi, în ziua de Sf. Ilie (2 Aug.) în Toplița română. Cei-ce doresc a participa la solemnitate se vor adresa, pentru cartiruire domnului director de bancă, Liviu Popescu, din Toplița română.*

— **In chestia teatrelor maghiare.** „Aradi Hirlap“ publică o declarație a dlui O. Gritta, prefect al poliției din Arad, însărcinat cu anchetarea laturei polițienești a chestiunii Ianovics-Rona. D. Gritta a declarat, că ancheta dlui Șoimescu în această chestiune este sfârșită și de aci înainte vor continua-o numai organele Siguranței statului.

— **Sosiri.** Dl Valjan, directorul general al teatrelor a sosit în Cluj în chestiunea reorganizării și a controlului teatrelor maghiare.

*

Eri a sosit în localitate dl Inspector general Cerchez, directorul general al P. T. T. dsa rămâne în localitate până mâine seară.

*

Dl E Petrini directorul general al resortului de agricultură din Cluj a sosit aseară în localitate.

— **Inspecții parlamentare.** *Comisiunea parlamentară venită în localitate pentru inspectarea direcțiunei IV regională CFR. continuă cu asiduitate misiunea ce i-a fost încredințată de către Ministerul comunicațiilor. După inspectarea serviciului contencios a procedat la inspectarea serviciului comercial.*

— **Congresul studențesc.** Comitetul organizator central al congresului studențesc care va avea loc la Cluj — a avut aseară o întrunire în care s'a hotărât luarea ultimelor măsuri pregătitoare în vederea congresului.

— **Publicarea prețurilor maximale.** Mâine va fi publicată pe toate străzile și prin toate prăvăliile ordonanța care va cuprinde nouile prețuri maximale.

— **Inspecție la frontiera română cehoslovacă.** Din Satu-Mare ni-se anunță, că dl general Broșteanu comandantul grănicerilor va inspecta zilele acestea întreaga frontieră româno-cehoslovacă.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității, 2475—3

Iute! Babylonați încălțămintea Toți cismarii o pot!

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— **Luați salam HERZ pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni.** 2777

Să caută agenți pentru incasari de bani și vinderea mărfurilor in rate in localitate și judetele: Cojocna, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobâca, Murăș-Turda, Turdă-Arieș. — Doritori pot să se prezinte in persoană sau să dee oferțele in scris. **Bourne & Comp Cluj,** Str. Memorandului (fost Unió-u.) 30.

— **Manipulațiunile Sindicatului artiștilor unguri din Ardeal.** Cu ocazia anchetei făcute la Arad de domnul inspector general Șoimescu în chestiunea Ianovics—Rona, a ieșit la iveală, că Sindicatul artiștilor unguri din Ardeal de sub președenția directorului Ianovics dela Teatrul Maghiar din Cluj, a cerut ministerului comunicațiilor permise libere de cale ferată și pentru persoane cari nu se ocupă cu arta dramatică. Faptul, mărturisit de membrii sindicatului, a fost trecut în proces verbal.

— **Serbare studențească la Alba-Iulia.** Cercul studenților clujeni dela Alba-Iulia organizează de Sf. Ilie (2 August) o petrecere școlară pentru scopuri de binefacere.

— **Contrabandă.** Jandarmii au prins pe muntele Piatra Roșie (Sătmar) pe opt indivizi cari voiau să treacă boi în Cehoslovacia.

La vama Halmeu s'au prins doi indivizi cari voiau să transporte clandestin lei în Cehoslovacia.

Dna Constanța G. Mihăescu anunță că pierzând în ziua de 23 l. c. o cutie cu culori și instrumente de pictură, în piața Mihai-Viteazu, va da o **bună recompensă** persoanei care le-a găsit și le va aduce în Str. Trefort Nr. 13 et. II.

Am pierdut biletul de recrutare emis de cercul de Recrutare Cluj, și'l declar nul și fără de valoare în mâna ori cui s'ar găsi. Gheorghe Pașcu. Str. Pata Nr. 28.

Aplicarea reformei agrare în Ardeal

Noui măsuri luate de Ministeriul agriculturei pentru accelerarea înfăptuirei reformei agrare

Infăptuirea marei opere a reformei agrare în Ardeal cu toată mulțimea lucrărilor pregătitoare merge cu pași foarte repezi spre terminare.

Datorită măsurilor luate de dl Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei expropierile sunt aproape terminate sau vor fi complect terminate cel mult la toamnă.

Până acum 70 la sută din moșiile expropiabile au fost expropiate adică trecute în proprietatea statului, în mod tranzitoriu. In ceea ce privește împroprietăririle acestea cum e foarte natural, merg mai încet.

Cauza acestui fapt este mulțimea lucrărilor ce necesită aceste împroprietăriri.

In adevăr e foarte greu ca în așa scurt timp să se poată termina următoarele lucrări: a) măsurătoarea generală a moșiilor, b) formarea listelor celor îndreptățiți, c) repartizarea intinderilor de pământ expropiat, proporțional cu numărul îndreptățiților din diferitele comune, d) fixarea lotului tip, e) parcelarea întinderilor de pământ în loturi, f) punerea celor îndreptățiți în posesiunea loturilor, g) rezolvarea contestațiilor, h) fixarea prețului la jugărul de pământ, i) încheierea contractelor, j) rezolvarea apelurilor și în fine trecerea, pământurilor cu care au fost împroprietăriți, în cărțile funduare. Pentru a accelera în primul rând terminarea expropierilor, ministerul de agricultură a făcut intervențiile necesare pe lângă ministerul de justiție și acesta a admis ca să se mai trimeată în Ardeal cu delegație încă 35 de judecători, ca președinți a comisiunilor locale, de aplicare a reformei agrare.

In acelaș timp pentru a accelera măsurătarea pământurilor și parcelarea lor în loturi, vor mai sosi din vechiul regat încă 85 de ingineri hotarnici.

Diurnele tuturor acestora vor fi plătite din fondul reformei agrare.

O măsură foarte bună luată de ministerul agriculturei este aceia că în toate părțile unde lucrările de expropiere au fost terminate țăranii au fost puși efectiv în posesiunea provizorie a pământurilor. Țăranii din aceste regiuni își lucrează pământul, urmând ca treptat treptat să se facă și parcelarea legală în loturi și celelalte lucrări sau formalități.

In urma acestori măsuri aproape 60 la sută din țărănimea ardeleană a întrat în posesiunea pământurilor. O altă măsură admirabilă este anularea tuturor contractelor încheiate între foștii proprietari neexpropriați încă și țărani. S'a luat această măsură pentru că țăranii, fiind induși în eroare au plătit foștilor proprietari, cu câte 15—20.000 lei jugărul de pământ.

Alfio P.

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc. fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Preoții românilor de peste graniță

— O datorie a eparhiilor noastre —

Aproape nu este veste venită dela frații rămași dincolo de nouile granițe politice, care să nu ne arate primejdia ce amenință interesele românești de acolo prin lipsa de conducători și îndeosebi de preoți. Informațiunile din Ungaria mai cu seamă, de unde cea mai mare parte a preoțimii române s'a retras la noi odată cu trupele de ocupație, ne dezvelesc o stare de lucruri care trebue să ne îngrijoreze. Populația română de acolo, în număr oficial de 86,000 și în realitate cu mult peste o sută de mii, a rămas cu abia 15—20 de preoți, și este ușor să ne închipuim ce înseamnă aceasta. In lipsa lor, în bisericile rămase fără păstori au fost aduși preoți greco-catolici unguri, iar odată cu aceasta bisericile românești au ajuns în întregime maghiare. Altele au rămas închise, și populația se vede silită sau să nu se boteze și să nu'și îngroape morții creștinește, sau să se ducă la preotul maghiar. Sau citat chiar cazuri — și cititorii noștri își amintesc de aceasta dintr'un număr al nostru dela începutul lui Ianuarie crt. — când românii ca să-și boteze odraslele în legea părintească, le ascundeau sub suman și treceau astfel cu ele granița, la biserica românească din cel mai apropiat sat dela noi.

Ffectele acestei stări de lucruri se vor vedea în curând, spre toată durerea noastră și mai cu seamă a românilor cari se văd uitați în țară străină. Despre o mișcare politică în asemenea condițiuni nu va putea fi nicicând vorbă și nu ne vom mira, dacă ca un contrarăspuns la plângerile zilnice ale ungurilor dela noi nu vom înregistra cine știe până când o plângere românească din Ungaria.

Cumpănim acestea și ne înviorează credința, că cel puțin în Jugoslavia stăm altfel, cu toate prigonirile înregistrate și acolo, Ne referim la Banatul românilor din Sârbia, unde am văzut infiripindu-se o promițătoare mișcare politică românească, care poate cu vremea să se extindă și dincolo de Dunăre.

Un fapt însă, anunțat de „Graiul Românesc" din Panciova, vine să ne pună pe gânduri: Satul Nou, din Banatul sârbesc, a rămas fără preot român, pentrucă preotul de până acum a fost ales preot în Lugoj.

Iată știrea, pe care organul partidului român din Iugoslavia ni-o comunică cu adâncă durere. Și în aceeaș coloană ne mai trimite o veste: directorul băncii „Santinela", din aceeaș comună, s'a mutat și dânsul în România în scurt timp după plecarea preotului.

Sunt două știri, cari trebue să ne lase pe gânduri. Pentrucă vrând nevrând ne vine în minte situația din Timoc și din Ungaria, arătată mai sus. De îngrijorarea aceasta ar trebui însă să se cuprindă întâi eparhiile noastre, despre cari credem că pot găsi preoți destui dintre cetățenii noștri. Iar la o adică, o comună din România rămasă fără preot, nu înseamnă tot atât ca una de dincolo de graniță.

Nu la aducerea aici a preoților românilor de peste graniță ar trebui să se gândească episcopii noștri. Noi socotim că este sosit timpul, ca episcopiile noastre să se îngrijească tocmai de contrarul; de misionari, al căror drum se va deschide odată cu rezolvarea chestiunii atenenței credincioșilor români de peste hotare, cari în mare parte se țin și azi de episcopiile dela noi.

Presa maghiară și răspunsul României

la adresa Ligei săcuești către Soc. Națiunilor

„Ellenzek" și alte ziare maghiare au publicat aproape în întregime, rezervându-și comentariile pe altădată, răspunsul dlui I. G. Duca la memoriul adresat de Liga săcuiască Societății Națiunilor.

In numărul de azi „Ellenzek" ne și servește o parte din aceste comentarii, cercând să arete, că ne-orientarea voită a ministrului de externe, e mai evidentă în chestiile școlare. Acuzațiilor îndreptățite, dovedite și grele ale minorității maghiare guvernul român le răspunde cu fraze goale. Așa, în ce privește edificiile școlare sechestrate dela maghiari ministrul Duca riscă întrebarea curioasă: de ce n'au împrocesuat bisericile maghiare statul român, dacă sechestrarea li-s'a părut un act de nedreptate?"

„Ellenzek" ar vrea să aducă dovezi, că bisericiile maghiare au încercat aceasta, fără rezultat și citează cazul școalelor din Huedin și Teaca, uitând să spună, după vechiu i obicei, că acelea au fost școale de stat. Atât școala din Huedin, cât și cea din Teaca, au fost pe vremuri confesionale reformate, e adevărat. Dar biserica reformată ne mai putându-le susținea din propriile ei puteri le-a oferit statului maghiar, care a primit oferta și astfel mai bine de un deceniu au funcționat ca școale de stat. Chiar în virtutea tratatului de pace școalele de stat maghiare au trecut în proprietatea statului român,

Reprezentanțele bisericești din Huedin și Teaca au crezut altfel. După cunoscuta mentalitate ungurească nu ele susțin, că școala, oferită statului maghiar, după prăbușirea acestui stat trebue să revină bisericii, nu statului român, succesorul legitim al statului maghiar.

Procesele, ce bisericile reformate le-au intentat statului român pentru înapoierea edificiilor școlare au fost așadar, nu numai o nemaipomenită îndrăzneală, ci adevărată batjocură la adresa statuiui și neamului românesc.

Dar baza de drept o găsește „Ellenzek", dacă e nevoie chiar și cu privire la școalele din lună.

Cronica judiciară

Condamnarea Locot. Plasa din Artilerie

Luni dimineața a fost judecat și condamnat la două luni închisoare Locot. Plasa Gh. din Regimentul 31 Artilerie, acuzat de insulta superiorului și lovirea inferiorului.

De prima culpă numitul a fost achitat și pedepsit numai pentru a doua.

In acest proces consiliul a fost prezidat de către dl Colonel Bulbuc, acuzarea susținută de către dl Maior Bretan și apărarea reprezentată prin dl Em. Procopiu.

Acuzatul a făcut recurs.

Achitarea unui criminal din imprudență

Eri dimineață, secția I-a a consiliului de războiu local a judecat și achitat pe caporalul Horgos Mihai dela depozitul de muniții din Oradea Mare acuzat că prin luna Octomvrie 1922, fiind într'o noapte de santinelă la acel depozit după somațiile legale, a împușcat și omorât pe fruntașul Vasile Macovei, șeful patrulei care făcea de rond și care fără de a-și da parola înainta spre sentinelă.

In acest proces consiliul de judecată a fost prezidat de către dl Colonel Bulbuc, acuzarea susținută de către Lt. Popescu Ilarie substitut de comisar Regal și apărarea reprezentată prin avocatul Angelo Stătescu.

R.

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala** de iarnă!

Prețuri obisnuite de restaurant ale carte! Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

In chestia teatrului maghiar din Oradea-Mare

Teatrul în regia comunei — Sfârșitul unei ere de șicane — Ancheta în chestia directorului Parlaghy

Din Oradea ne vine știrea, că este aproape sigur, că teatrul comunal comunal care de cinci ani este în exploatare exclusiv ungurească, va fi luat de comună în regie proprie și acordat deci trupelor românești pentru un număr de reprezentații cel puțin egal cu acele ungurești.

D-l Șoimescu inspectorul general al artelor, a tratat alaltăeri — după cum ne anunță informatorul nostru din Oradea — cu reprezentanții comunei și cu d-l Ștefan Mărcuș, inspector al artelor. In aceste discuții s'ar fi adus în rândul dintâi chestiunea concesiunii teatrului comunal și s'ar fi ajuns la concluzia să se ia acesta în regie de către comună.

Știrea din Orade ni-se pare cu atât mai verosimilă și deci cu atât mai îmbucurătoare, cu cât nu ne este necunoscut trecutul acestui teatru, care, comunal fiind, nu putea fi pus în slujba propagandei maghiare.

Știm, că directorul său, deși se obligase să pună sala teatrului la dispoziția trupelor române atunci când i-ar solicita-o, s'a opus din răsputeri, încât în cinci ani de zile Oradea abia a văzut câteva reprezentații românești. In schimb, teatrul maghiar a fost servit din plin pe această scenă comunală, Reamintim dintr'o corespondență locală publicată mai de mult în ziarul nostru că aproape tot ce s'a jucat în teatrul dlui Parlaghy, a fost tendențios.

Acelaș director de teatru însă, care cinci ani a tot pus piedeci artei românești, a cerut de nenumărate ori ajutor comunul, la care să contribue — firește — și populația română. Ultimul truc i-l am demascat astă iarnă, când d-sa a lausat o listă, pentruca să arate că ajutorul comunal îl solicată nu el ci cetățenii.

Deferitele anchete ce s'au făcut la acest teatru au stabilit că nu mai poate fi lăsat sub direcția de până acum, din motive financiare. Astfel va contribui comuna la întreținerea lui, ceeace însă ne îndeamnă să cerem autorităților locale, ca banul românesc să servească arta românească.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47

Resmălțuim oglinzi stricate.

Armata și luptele politice

Comunicatul d-lui ministru de războiu

Ventilându-se ideia că în unele garnizoane ar exista cercuri politice ofițerești, care ar agrea diferite partide politice, dl ministru de războiu, a dat următorul:

Comunicat

Unele ziare îmi atribue oarecare afirmațiuni cu privire la amestecul ofițerilor în mișcările cu caracter social și politic. Cum asemenea afirmațiuni n'am făcut față de nimeni, iar acele cari mi se atribue, nu reprezintă felul meu de a vedea lucrurile, mă văd nevoit să declar următoarele:

a) Totdeauna m'am bizuit pe cumințenia și înaltul patriotism al corpului nostru ofițeresc și din fericire, n'am nici un motiv să-mi schimb această părere asupra camarazilor mei, în mijlocul cărora am trăit o viață întreagă, și, prin urmare, îi cunosc ca pe mine însumi.

b) Ofițerul, ca oricare alt cetățean, poate să aibă convingerile sale, asupra mișcărilor cu caracter social și politic, dar pe câtă vreme este în activitate de serviciu, nu-i este permis să manifesteze, căci, armata este elementul care garantează menținerea ordinei în Stat și, în asemenea condițiuni, ea trebue să rămână rece, în afară de luptele sociale și politice, totdeauna la datoria ei față de țară și tron.

Dacă, foarte rar, s'au comis mici abateri, aceste cazuri izolate au atras la timp atențiunea autorităților militare și cei culpabili au fost chemați la realitate prin măsurile luate.

c) Din toate ordinele pe cari l-am dat în aceasta privință, se desprinde lămurit ideea, că singura legătură ce trebue să aibă ofițerul activ, este corpul sau serviciul din care face parte.

d) Nimic nu m'a abătut și nu mă va abate dela aceste convingeri și această declarațiune este singura afirmațiune ce am făcut asupra amestecului ofițerilor în mișcările cu caracter social și politic, afirmațiune care este diametralmente apusă acelora ce-mi atribue unele ziare.

Ministru de războiu
General MARDARESCU

Comunicatul acesta vine la timp pentru a curma o falsă învinuire adusă corpului ofițeresc.

Nici un partid politic corect și cu dor de binele țării nu s'a gândit ca odată să recurgă la corpul ofițeresc pentru a-și satisface planurile politice.

O singură încercare a fost făcută astă primăvară de rău voitorii neamului, cari pentru realizarea ambițiunilor lor personale și de gașcă nu s'au sfiit să recurgă chiar la mijloace care nu pot fi decât dăunătoare patriei.

Intr'adevăr se știe că astă primăvară, când a avut loc începutul de grevă al funcționarilor, se înjghebase la București un comitet clandestin, care lansa apeluri anonime, îndemnând pe ofițeri la afiliere cu mișcarea funcționărească, deci la grevă și întruniri.

Simțul datoriei și prestigiul de militar, care, spre onoarea țărei noastre, zac și au zăcut totdeauna în sufletul ofițerilor români, au împiedecat pe aceștia să arăte dușmanilor noștri că și la noi anarchia poate să se întindă ca și la ei.

Ofițerii au rămas la locurile lor și prestigiul țărei a fost salvat; iar cei cari au crezut că ofițerimea noastră poate fi scoborâtă la nivelul ofițerimei ruse sau bulgare, au fost nevoiți să înceteze.

Se vede însă că uneltitorii n'au descurajat complect și renunțând la acțiunea directă, au recurs la mijlocul viclean și nedemn al insinuărilor. Comunicatul clar și răspicat al ministrului de războiu, vine însă la timp pentru a spulbera și această ultimă calomnie aruncată asura armatei române.

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

III.

— Prelegerile D-lui Inginer Enacovici: Refacerea economică —

Răsboiul a dăt cea mai mare lovitură industriei. In timpul ostilităţilor nu era posibilă decât industria în legătură cu răsboiul, industria produselor indigene şi industria materialelor capabile de import. După terminarea ostilităţilor nu se mai cunoaşteau adevăratele nevoi ale industriei, în afară de industria de răsboi. Prin protejarea industriei de răsboi, prin impozitele mari puse în timpul răsboiului şi prin sporirea salariilor, s'a ruinat adevărata industrie mondială productivă.

După răsboi, situaţia celor mai mari state din lume era următoarea: Statele Unite vânduseră toată marfa lor aliaţilor, nu se emisese hârtie monedă nouă şi se mărise impozitele cu 5 la sută; Anglia deşi avea dinainte de răsboi cele mai mari impozite, le-a sporit în timpul răsboiului şi majoritatea împrumuturilor s'a făcut în interior; Franţa, şi-a mărit impezitele în timpul răsboiului, a făcut multe împrumuturi naţionale, multe externe, a emis multă hârtie monedă, a pus un impozit de răsboi şi în chipul acesta a dus capacitatea contribuabilului francez la maximum; Germania şi-a făcut toate împrumuturile pe piaţa internă, a pus impozite relativ mici în timpul răsboiului şi a emis pe piaţă puţină hâtie monedă. In această situaţie s'au găsit Germanii după Verssailles. Aliaţii nu aveau o cunoştinţă exactă a capacităţii de plată germană. Germania era hotărâtă să nu plătească şi în acest scop a căutat singură să se sărăcească, emiţând hârtie monedă pentru plata datoriilor interne de răsboi, pentru refacerea industriei sale, pentru a produce marfă eftină, menită să concureze pe aliaţi.

Marfa ieftină germană a întâmpinat însă pe pieţele de desfacere aliate destule represiuni. S'au închis graniţele, s'a redus fabricaţia internă în toate celelalte ţări, America şi-a redus chiar uzinele, Anglia şi-a pus în buget lucrătorii fără lucru, Franţa în schimb, a cerut să se achite datoriile pentru reparaţii de răsboiu, pe câră vreme în Rusia s'a ridicat problema foamei.

La această criză economică, se adaugă o criză morală, în care Europa se zbate dela încheierea păcii. Pacea a nemulţumit şi pe cei învinşi, dar n'a mulţumit nici pe învingători. Interesul politic al Angliei pentru a obţine hegemonia lumei, face ca, în orice chestie, ea să aibe o atitudine dubioasă. In balanţa Angliei, Germania învinsă trece când pe un platan când pe altul, după cum interesele sale dictează.

Atunci ce este de făcut pentru România, a cărei monedă hârtie este la discreţia exclusivă a speculatorilor streini? Singura, unica soluţie rămâne târgul cinstit, adică târgul în care se va da marfă contra marfă, nu marfă contra unei valori inexistente, cum este acum moneda de hârtie. Acest târg cinstit trebuie organizat şi pentru a concretiza problema, să luăm, ca piaţă pentru desfacere, Anglia, care are avantajul că se apropie şi de realitatea economică. Anglia are nevoie de petrolul nostru, de cerealele noastre şi pentru Egipt de lemnul nostru; în schimb ne poate da produsele sale manufacturiere şi în acelaş timp este singura ţară care are specialitatea de a procura mărfurile de tranzit cele mai trebuincioase: bumbacul, ceaiul, cafeaua. S'ar face două sindicate economice: unul la Londra şi altul la Bucureşti, cari vor avea exclusivitatea tranzacţiilor comerciale. Dar, pentru reuşita acestei soluţii se cer două condiţiuni: munca pentru a produce marfa, pe care s'o dăm în schimb Angliei şi reorganizarea căilor noastre ferate, pentru a reface capacitatea de transport a produselor româneşti.

Munca este singurul nostru postulat pentru a ne ridica valuta. In chipul acesta, Anglia ar fi chemată să conlucreze la refacerea noastră economică, la refacerea căilor ferate, la exploatarea subsolului, însă fixându-i-se condiţiunile următoare: concesiune pe timp limitat şi cu posibilitate de a se continua activitatea industrială de către statul Român la expirarea concesiunii; Statul părtaş la beneficii; participarea personalului român într'o anumită proporţie; producerea de fabricate care să fie capabile pentru schimbul extern; certitudinea pentru statul Român că va rămâne stăpân pe politica sa.

Se pune întrebarea: primi-va Anglia această sarcină? Avea-va Anglia nevoie de petrolul şi cerealele noastre? — Desigur.

Apoi, Europa în genere (şi Anglia în specie) are astăzi o industrie formidabilă, dar care nu are ce mânca. Problema pâinei este astăzi cea mai gravă problemă europenească.

Anglia e ţara care sprijină astăzi aşa numita interdependenţă economică, aceia solidaritate ce va trebui stabilită între ţările industriale şi ţările agricole. Cel mai mare brutar al Europei, Rusia să sbate azi în frigurile chinuitoare ale foamei.

Refacerea economică în întreaga Europă încă n'a început. In această refacere, Românul care nu are datorii mari nici de încasat şi nici de plată, poate fi bun patriot, muncind pentru ţara lui, dar poate fi şi buu European muncind în plus ca să vină în ajutorul industriei care trage să moară. Muncă pentru noi, muncă pentru salvarea tuturora. Va trebui să muncim toţi şi fiecare în parte să cultivăm întreg pământul rezervat agriculturii, căci altfel exproprierea pământului pentru o înaltă utilitate socială nu şi-ar mai avea rostul.

Căpitan S. A. Sever

Intâmplări din Cluj

Hoţi prinşi

Detectivul Stemberg dela centrală a reuşit să aresteze pe individul Fekete Ion care în luna trecută a furat fabricantului de spirt Hirsch Eduard din Cal. Victoriei 126, suma de 20.000 lei şi alte obiecte de valoare.

Asupra lui nu s'a mai găsit nici bani nici obiecte.

Cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

Un agent al serviciului special de siguranţă local a reuşit să aresteze Duminică după amiază la băile comunale „Strand“ din parcul oraşului pe periculosul spărgător Francisc Elinek, care împreună cu alţi complici, într'o noapte a lunei August 1922 au spart magazinul de bijuterii „Fenyő şi Vertenstein“ din piaţa Unirei 25, de unde au furat aurărie şi argintărie în valoare de peste 1.250.000 lei.

Periculosul spărgător în prezent este cercetat cu multă atenţie de către siguranţă întrucât se screde că la activul lui mai are şi alte spargeri tot atât de însemnate.

Un fabricant excrocat cu 6,200.000 lei.

Dl Mihail Domocoş fabricant de cărămidă din localitate a reclamat poliţiei precum şi parchetului din localitate pe indivizii Iuliu Iuhas şi Gavrilă Kovaci pentru faptul că prin luna August 1922, s'au prezentnt la locuinţa lui din str. Fecske 5 şi cu generozitatea unor milionari, i-au oferit pentru modesta lui fabrică de cărămidă suma de 6,200 000 lei pe care conform înţelegerei urma să i-o plătească în două rate ulterioare. După facerea contractului de vânzare, cumpărătorii nu au mai dat nici un răspuns până în ultimul timp când au dispărut.

Detectivul Jonel Kotz, intrând în cercetarea cazului a stabilit, că cei doi indivizi nu numai că tot timpul s'au bucurat pe nedrept de usufructul fabricei, dar au şi hipotecat-o pentru suma de 300.000 lei la o bancă din localitate, — hipotecă a cărei scadenţă expirând urmează că în cel mai scurt timp fabrica să fie vândută prin licitaţie pnblică.

In urma investigaţiilor făcute, poliţistul a mai stabilit că ind. Kovaci Gavrilă e plecat în Ungaria iar cellalt individ Iuliu Husar se află de două săptămâni la Viena.

Poliţia va interveni pe cale diplomatică la statele vecine ca ambii excroci cari sunt cetăţeni români să fie extrădaţi.

Procesul contelui Stefan Zichy

In timpul răsboiului mondial, contele Stefan Zichy a fost internat în Anglia, unde făcând cunoştinţa unu neguţător olandez, George Lewy, acesta l'a împrumutat mereu cu bani. Contele Zichy s'a obligat să înapoieze banii împrumutaţi cel mai târziu la trei luni după încheierea păcii.

Nu i-a înapoiat însă nici până în ziua de azi, sumă ce se ridică la 800 mii lei. George Lewy l'a împrocesuat la tribunalul din Turda, care a desbătut ieri procesul. Dl Aurel Isac, avocatul contelui, a contestat competenţa tribunalului pe motiv, că contele e cetăţean maghiar. Avocatul lui Lewy a dovedit însă cu certificate oficiale, că contele Zichy e născut în România şi în timpul prescris n'a optat pentru cetăţenie maghiară. Atunci dl Isac a prezentat un act, prin care dovedeşte, că contele Zichy a făcut declaraţia de opţiune în faţa legaţiunii maghiare din Boston. Această declaraţie însă, după părerea advocatului părţii adversă e nulă, pentru că nu s'a făcut înfaţa vre-unei autorităţi administrative româneşti. Pentru limpezirea acestei chestiuni desbaterea s'a amânat.

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

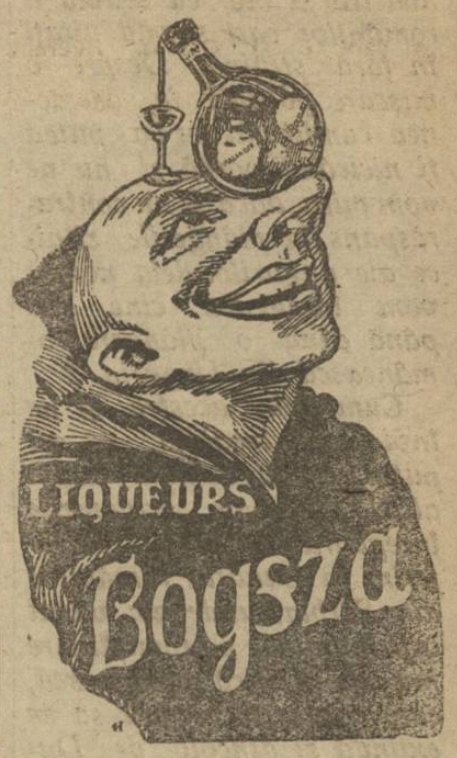

De vânzare

5 drb rame de fier peutru ferestre lungime 150 cm. şi lăţime 120 cm. Doritorii să se adreseze la Tipografia Fraţii Kupferstein. str. I. Maniu No. 6.

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10.
2581

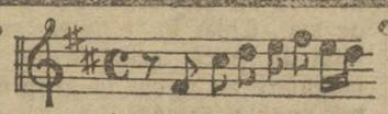

Cântăreţi, Oratori, Profesori, Preoţi, Invaţatori etc.

dacă tuşiţi, dacă vă doare pieptul, plămâni, dacă suferiţi de tusă nervoasă, cereţi la drog. şi farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în păcuri de lei 6 sau în cutii cu Lei şi vă veţi vindeca de suferinţa D-voastră Veţi putea cânta, veţi putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAŢILOR VOREL, CEAIUL CARPAŢILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei şi a boalelor de piept. Cereţi prospectul gratuit.

Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

2356-4

Carti, reviste romanesti,
franceze, germana, etc.,
hartie, articole de birou, masini de scris
confecţie de hârtie şi împrimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia LEPAGE CLUJ.
Cereţi cataloge lista şi ofert. 2744-4

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Pacea din Lausanne

Bilanțul câștigului și al pierderilor

Astăzi când pacea dela Lausanne e ca și încheiată, urmând numai ca iscăliturile reprezentanților să fie puse pe actul oficial se poate face bilanțul câștigului și al pierderilor statelor interesate.

După atâția ani de necontenit război, e incontestabil că grație politicei lui Mustafa Kemal și a unei energii naționale demnă de toată lauda, Turcii deși făcând parte din partida celor învinși, ies pe deplin învingători, obținând mai mult decât și-ar fi putut închipui și nimicind tot ceia ce hotărâse tratatul dela Sevres.

Turcia și-a recâștigat întreaga Asie mică, Tracia până la Adrianopol, cât și insulele care stau la întrarea strâmtoarei Dardanele.

Chestiunea strâmtorilor a fost reglementată în senzul că vasele de război au liberă trecere atât în timp de pace cât și în timp de război, prin neutralizarea coastelor Bosforului și a Dardanelelor pe o rază de 50 klm.

In acest scop va lua ființă și o comisiune internațională de control, cu câte 2 delegați din partea Marilor puteri, 2 ai Rusei și câte 1 al statelor riverane Mării Negre și Greciei.

Evacuarea Constantinopolului de trupele aliate se va face imediat după ratificarea tratatului de către Adunarea din Angora deci conform cu dorința Turciei, iar până la constituirea comisiunei interr ționale a Strîmtorilor, Anglia, Franța și Italia vor ține în apele Constantinopolului câte un crucișător și două torpiloare.

După ratificarea tratatului de către Turcia și Marile Puteri, nu se vor mai păstra decât câte o singură unitate de fiecare Mare Putere.

Cea mai însemnată victorie la Lausanne au obținut-o însă Turcii în privința capitulațiunilor, clauzele politice și juridice ale tratatului asigurându-i acum o liberă dezvoltare și independență complectă.

Să vedem care e câștigul și paguba celorlalte state interesate.

Mai întâi *Grecia*. Ea a pierdut tot fructul câștigat în marele răsboiu: Smirna, pretectoratul unei părți din Asia mică, Tracia orientală, hegemonia în Marea Egee. Singurul câștig e anexarea Traciei bulgare și participarea în Comisia internațională a Strâmtorilor.

Cu prolit mare iese *Anglia*, căruia îi rămâne importantul centru petrolifer Mossul și stăpânirea asupra Mesopotamiei, Palestinei, Arabiei, sub forma de „mandate“ ale Ligei Națiunilor,

Ea s'a ferit să intre în întreprinderi mari economice în Asia mică, lăsând concesia americană Chester să și risipească dolarii în intreprindere prea îndrăznețe.

Franța câștigă Syria, dar pierde mult în ceeace privește interesele financiare ale supușilor săi în Turcia. Imprumuturile anterioare acordate Turciei, rămânând a se achita în moneda de azi nu în aur, cum cereau creditorii francezi.

Italia câștigă câteva insule și dreptul de a avea doi delegați în Comisiunea internațională a Strâmtorilor, la fel cu Anglia, Franța și Rusia.

Cât despre noi, actualul regim al Strâmtorilor, ca stat riveran al Mării Negre, nu ne poate oferi decât avantagii.

Libertatea comerțului, garantată împotriva Turciei și a Rusiei, fac ca Marea Neagră să nu mai fie un lac închis, iar interesele economice comune cu poporul turc fac ca țara noastră să-și găsească la Constantinopol și pe coastele Asiei mici o însemnată piață de desfacere a produselor sale în special a cerealelor.

Scrisori din Italia

Roma, Iulie 1923.

Camera Italiană deputatul Angelini a desvoltat o interpelație în chestia bonurilor de tezaur român. D-sa în numele deținătorilor particulari de bonuri s'a declarat în contra consolidării, nevoind să se conformeze pactului semnat de băncile creditoare din Italia, cari au ajuns de acord cu guvernul român.

*

Escrocul svab Hans Schultzen din Timișoara a narcotizat și furat pe bancherul Salamon Recht din Baden de suma de suma de 2750 franci, 500 lire, orologiu, bijuterii în hotelul Majestic din Via Veneto din Roma. Hoțul s'a fost prezentat bancherului ca medic, dar în loc de leacuri contra durerilor de cap, — l'a — cloroformizat și apoi l'a despoiat.

*

Parlamentul cu o majoritate de 46 voturi a aprobat în întregime noua lege pentru reforma electorală. Inaintea votării Mussolini a tinut o grandioasă vorbire. Sedința a ținut 9 ore, fără întrerupere.

*

Autorii dramatici din Italia arată un tot mai viu interes și tendință, pentru a se face cunoscuți și în România. După succesul obținut de Luigi Chiarelli la teatrul Regina Maria din București cu piesa „Masca și obrazul“, — actualmente directorul revistei dramatice „La Ribalta“.

*

Nino Bolla dorește să se adreseze aceluiaș teatru cu o piesă în 3 acte. D-sa se va interesa deaproape și despre teatrul din Cluj. In revista Dsale mișcarea teatrală din România are o rubrică specială.

Coresp.

La
Teatrul
Maghiar

astazi incepe premiera
Seriei III.
al maretului film.

Puntea Suspinelor
sau Misterele si
Atrocitatile din
Venetia.

La fine o comedie americana in 2 acte cu Fatty.

Aceasta parte urmeaza numai 3 zile s. a joia 26, Vineri 27, Sambata 28 lulie deci se ne grabim.

Reprezentatiile incep la orele 5, 7 si 9.

Cassa este deschisa dela orele 10 a. m.
2948

Reorganizarea serviciulu financiar al Clujului

De vorbă cu dl I. Peptea consilierul financiar al orașului.

Având unele informații ca în cel mai scurt timp serviciul financiar al orașului va fi modificat, am căutat să vorbesc cu dl I. Peptea Consilierul financiar orășenesc. Dl Peptea a bine-voit să-mi dea următoarele lămuriri:

Sunt venit în fruntea acestui serviciu de aproape un an de zile și dela venirea mea aci am eliberat din slujbe 20 de funcționari. Mi s'a adus acuzația că în birouri nu am oprit decât funcționari de alte naționalități.

Această acuzație nu e justă, întrucât astăzi majoritatea funcționarilor sunt români și sunt cu toții foarte muncitori. Ca probă, astăzi serviciul meu numai cu 12 funcționari, mergem cu mult mai bine ca înainte când în acest serviciu funcționau 32 de funcționari.

Activitatea serviciului

Fră a aduce vre-o acuzație celor ce au condus înaintea mea acest serviciu, țin să-ți spun că dela venirea mea aci, majoritatea timpului l-am trecut cu terminarea lucrărilor de percepere, cari erau rămase în urmă cu mai mulți ani și cari lucrări vor fi complect terminate prin luna Septembrie.

Astfel în acea lună, urmează a se încheia și ultimele registre 921—922 și 922—923 rămase în urmă și la cari în prezent se lucrează cu multă asiduitate.

Tot odată trebue să ți remarc faptul că și contribuabilii ne-au dat sprijinul necesar, răspunzând la prima chemare și numai rare au fost cazurile când a trebuit pe unii să-i urmărim.

Dese ori am avut ocazia să vedem cum unii dintre contribuabili cari nu au putut să plătească taxele momentan, și-au depus la amanet unele obiecte cari nici nu puteau fi sequestrate de noi și astfel din sumele rezultate și-au achitat dările.

Cari sunt modificările ce vor interveni în acest serviciu?

Cu începere dela 1 August în Cluj nu va mai exista decât un singur serviciu de percepere al taxelor comunale, cu sediul în str. Mihail Cogălniceanu No. 4.

Dela acea dată toți funcționarii fiscului comunal cari în prezent lucrează atașați pela diferite birouri din oraș (oficiul vamal) etc. vor fi centralizați la acest serviciu.

Această modificare o introduc de comun acord cu Onor. Consiliul orășenesc, căci numai în așa fel se poate organiza un cât mai bun serviciu de percepere. Tot odată prin noua organizare ne conformăm în totul nouei legi asupra maximului taxelor și contribuțiunilor comunale din 1923.

Acestea sunt lămuririle pe cari dl Peptea a binevoit să ni le dea cu privire la reorganizarea serviciului de subt conducerea dsale.

R.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

O cruce pe mormântul lui Avram Iaucu

Solemnitatea s'a săvârșit în prezența d-lui Ion I. C. Brătianu președintele consiliului de-miniștrii.

D. I. I. C. Brătianu, președintele consiliului, a fost Duminică la Vidra de sus (în munții apuseni) spre a inaugura o cruce în amintirea eroului național Avram Iancu, care s'a născut în această comună.

D. Președinte al consiliului era însoțit de d-nii I. Pilat, deputat, I. Minulescu, director general al artelor etc.

D sa a rostit o cuvântare în care a făcut elogii eroului nostru național.

Populațiunea a făcut d-lui prim ministru o primire din cele mai călduroase și l-a ovaționat îndelung.

După amiază, dl Ion I. C. Brătianu a asistat la renumitul „târg al fetelor“ de pe numtele Găina.

Situația financiară a Germaniei

Constatările corespondentului unui ziar englez

Lafayette. — Ziarul „Le Matin“ publică părerea dlui James Graham, corespondent al presei britanice, după o ședere de 3 luni în Ruhr: „Germania a pierdut colosal în ziua când dolarul s'a ridicat în câteva ore la peste 50.000 mărci. Ar fi fost o politică înțeleaptă din partea ei să capituleze, odată pentru totdeauna în ziua aceia; însă dimpotrivă ea a mai făcut o sforțare supremă să înșele Anglia asupra situației ei adevărate; și cu toate acestea Germania tot nu a reușit căci astăzi ne găsim în fața unei noui căderi a mărcei; iar lucrătorii sunt din nou în imposibilitate să se hrănească pe ei și familia lor. Răspunzând la acuzațiile ce s'au adus împotriva trupelor franceze de ocupație, corespondentul britanic declară: „Nu știu nici o țară, care găsindu-se în fața unei continue provocări germane, să fi arătat o răbdare mai mare“.

DELA PRIMARIA ORAŞULUI TURDA.

Nr. 6419—923.

Publicatie de licitatie.

La primăria oraşului Turda in ziua de 18 Septemvrie 1923 oarele 1o a. m. se va ţinea licitaţie publică in sala de şedinţă acestei primării, pentru vânzarea alor 3ooo ster lemne de stejar aflătoare ingrămădite in pedurea oraşului Turda numită pădurea „Király“ in depărtare de 2—3 km. dela gara Buru, pe linia Turda-Abrud.

Preţul de strigare este Lei 6o de ster.

Concurenţii vor prezenta până la zisul termen ofertele inchise şi sigilate cari vor avea inscripţia „Oferte pentru lemnele din pădurea oraşului Turda“.

La ofertele scrise va fi anexată libel de depunere nevinculat ori chitanţă despre depunerea vadiului la Cassiera Oraşului Turda, ce va corespunde la 1o% a preţului oferit.

La terminul susmenţionat se va ţinea licitaţie verbală, concurenţii la licitaţia verbală au se depună la mâna Comisiei esmisă la inceperea licitaţiei că vadiu 1o% al preţului de strigare.

Adjudecaţiunea va avea loc după terminarea licitaţiei verbală in şedinţa publică a Consiliului oraşului.

Condiţiunile generale de licitaţie se pot vedea zilnic la oarele 1o—12 a m. la primăria oraşului secţia economică.

Licitaţia se va ţinea conform dispozitiunilor art. 72-83 din legea asupra contabilităţii publice.

Turda la 18 Iulie 1923.

Dr. Iuliu Gentiu m. p.
primar.

2963

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica
C-L-U-J.

2879

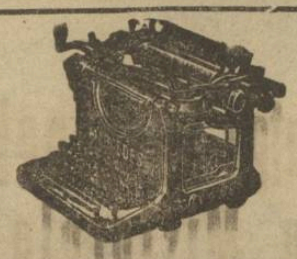

Cele mai bune maşini de scris şi accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereţi ofert.

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Strada Reg. Maria 13.

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros.

1812

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesanţa şi instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto-adresati

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamţ.

2819-2

Direţiunea Regionala a Asigurarilor Sociale Cluj.

Nr. 7672—1923.

CONCURS.

Pentru executarea lucrărilor de reparaţiuni necesare Casei Cercuale Dej se publică licitaţie publică pe ziua de 15 August 1923.

Licitaţia se va ţine la data de mai sus inainte de masă ora 12 la Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociala din Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 97—99. etaj. II. pe baza de oferte inaintate in scris până la ziua licitărei Direcţiunei Regionale Cluj sau până la 14 August 1923. Casei Cercuale din Dej.

Valoarea lucrărilor de reparaţiuni se urcă conform devizului la suma de 210.000 Lei.

Garanţia pe care trebue să o depun oferentul a carui ofertă s'a primit este de 10% şi se va depune inainte de inceperea lucrârilor.

Condiţiunile de licitare precum şi devizul se poate vedea in decursul oarelor oficiale la Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Cluj şi la Casa Cercuala din Dej.

Cluj, la 23 Iulie 1923.

Director Regional Girant:
s. s. *S. Sion.*

2962

„Phönix“

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A,

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX“ BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru instalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2904
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

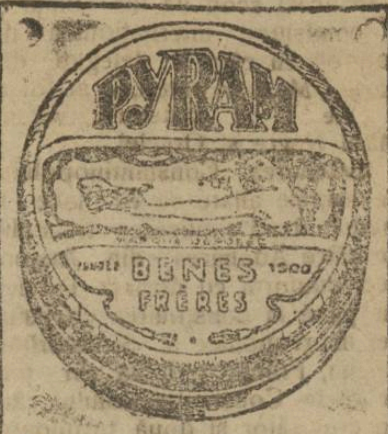

Cea mai fina crema pentru ghete

DOAMNELOR!!

Pravul pentru ingrigirea pielei Höfer in culorile alb, rosa, si crém e neintrecut. 2906-2

Daca aveti cosi ori transpirati, talosi si pravul salicilic pentru ingrijirea pielei „HÖFER No. 3.“

Cel mai nou tratament al sifilisului
cu
„TREPOL“
si „NEO-TREPOL“ peparat cu baza de bismuth

Introdus de D-rii Saserac şi Levaditti dela Institutul Pasteur din Paris. Adoptat de Serviciul Asistentei Publice din Paris Autorizat de Direcţiunea Generală a Servic. Sani ar Român. Tratamentul constă numai din câteva serii de injecţiuni intramusculare. Ele sunt nedureroase, lipsite de toxicitate, nu dau stomatite şi sunt perfect tolerate. — După tratamentul cu „TREPOL“ şi „NEO-TREPOL“ recidivele sunt excluse.

Reprezentanţi generali pentru toată România Mare

„OFICIUL ECONOMIC AL ROMÂNIEI“ S. A.

Bucuresti B-dul Domniţei No. 12. — Telefon 9-87.
Se cere la principalele farmacii şi drogherii. 2876

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării şi albituri
Gratis 2880 Gratis

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.
Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 856 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Sâmbătă 28 Iulie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABON.
PE 1 AN pentru ...ități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

R CLUJ I. 3154

„EMKE" și „ASTRA"

— Europenismul maghiar și sălbătecia noastră —

Acum câteva zile, s'a publicat în „Ujsag" un articol prin care, cu date și argumente scoase din trecut și deci cu pretenția de a fi istorice, se stabilea *europenismul*, larg și îngăduitor, al fostului regim maghiar, pentruca la urmă să se pună în evidență *spiritul de sălbatecă intorelanță* al stăpânirii românești de azi.

Cât de real și de puternic era *europenismul maghiar*, „Ujsag" ni-o dovedea prin simplul fapt că subt vechiul regim s'a îngăduit înființarea „Astrei", — ba mai mult: guvernele maghiare au și contribuit la susținerea și desvoltarea ei.

„Ujsag" însă uită un lucru, probabil din prea mult „europenism," și anume: că „Astra" ca mai toate operele săvârșite de Șaguna, a fost întemeiată în epoca absolutismului austriac și că este ultima mare binefacere pe care iscusința politică a lui Șaguna a putut s-o smulgă pentru Românii din Ardeal Impăratului din Viena.

La 1861, când s'a intemeiat „Astra", lupta între Unguri și Viena era încă în toiul ei, și marele merit al lui Șaguna stă tocmai în faptul de a fi știut să se folosească de această luptă pentruca, peste capul Ungurilor și împotriva lor, să realizeze pe seama neamului românesc din Ardeal mari și fecunde cuceriri naționale. **Dacă „Astra" ar fi fost înființată după 1867, adică în epoca dualismului, atunci poate că s'ar putea vorbi despre „europenismul" guvernelor maghiare, dar așa nu putem să recunoaștem de cât norocul pe care l-au avut Românii din Ardeal ca în epoca absolutismului, ei să fie conduși de inteligența și abilitatea politică a lui Șaguna.**

Căci, după pactul din 1867, trebuie să recunoască și „Ujsag" că înființarea „Astrei" ar fi fost cu neputință.

Un alt fapt „istoric" pe care-l invoacă „Ujság" în sprijinul „europenismului" maghiar este că „Emke" nu a luat ființă de cât în 1886, adică la 25 de ani după înființarea „Astrei", ceia ce-ar fi să arate cât de puțin se îngrijiau Ungurii de propriile lor interese, toată grija lor fiind îndreptată părintește asupra naționalităților.

Dar e ușor de înțeles că după cum „Astra" n'a putut să iea ființă decât în epoca prielnică pentru noi a absolutismului austriac, tot așa și „Emke" nu putea să fie creată decât în epoca prielnică pentru Ungaria a dualismului. Și dacă „Emke" n'a fost înființată mai curând, adică imediat după 1867, aceasta se explică prin faptul că în primii ani ai dualismului guvernele maghiare au fost prea ocupate cu munca de consolidare a țării și că deabia mai târziu, prin anii optzeci, ele s'au putut gândi și la inaugurarea unei politici de maghiarizare a celorlalte naționalități. Și unul dintre instrumentele menite să servească această politică a fost desigur „Emke".

Că „Astra" a putut să treacă teafără prin furtuna politicii de maghiarizare, aceasta se datorește numai faptului că ea s'a menținut cu strictețe în cadrul programului ei cultural, evitând cu grijă orice manifestare cu caracter politic.

Un alt fapt „istoric" invocat de „Ujsag" și menit să dovedească spiritul „european" al guvernelor maghiare este iubileul de 50 de ani al „Astrei", pe care „Ujsag" îl prezintă ca pe un contra-iubileu demonstrativ față de iubileul de 25 de ani al societății „Emke", sărbătorit și el în acelaș an, adică în 1911.

Adevărul istoric însă este acesta: Incă în 1909 „Astra" a fost invitată săși țină viitoarea adunare la Blaj, dar invitația a fost respinsă pe motivul că la Blaj, se proiectează ținerea adunării generale în 1911, când se împlinesc 50 de ani de la înființarea „Astrei". Așa dar, serbătorirea jubileului era hotărîtă cu cel puțin doi ani înainte și deci nu poate fi vorba de un contra-jubileu pe care guvernul maghiar, din spirit larg european, l-ar fi îngăduit totuși.

„Ujsag" mai spune că în anul înființării „Astra" a avut și trei membri maghiari. E adevărat, dar a fost un act de curtoazie care nu s'a mai repetat. „Emke" a avut însă sute de membri români. Afară de așa numiții români plouați, toți notarii și funcționarii de stat și comunali au fost siliți să se înscrie printre membrii societății „Emke", — nu prin porunci oficiale, bine înțeles, ci prin „sfaturi" și „îndemnuri" între patru ochi. Urmările nesupunerii se cunosc îndeajuns.

Cât despre cazul cu Deak Ferencz și cu *fundația „Petran"*, acestea sânt simple fapte diverse care pot dovedi cel mult spiritul advocățesc și chițibușar al confratelui „Ujsag", dar în niciun caz „spiritul european" al guvernelor maghiare.

Și, ca încheiere, o întrebare: Vrea „Ujsag" cu tot dinadinsul ca în locul „întoleranței" și „sălbăteciei noastre de azi să-i dăm „europenismul" de ieri al guvernelor maghiare?

Impresia produsa in Anglia

Leaflid. — Știrea semnărei tratatului de pace cu Turcia a fost primită peste tot cu o mare mulțumire. Comparat cu ori ce tratat din istoria modernă, tratatul din Lausanne este un model de dreptate.

Valul destrăbălărei

Destule valuri au trecut dela răsboiu încoace peste capul nostru: valul anarhismului, valul scumpetei, valul incuriei în banul public, valul indiferentismului pentru tot ce e național și uman. Mai lipsea un simplu val ca să le pună capăt la toate. Dar un destin vitreg, care nu se îndură pe semne, până n'o vărsa toate relele asupra pământului, n'a întârziat să-l trimeată și pe acela. E valul destrăbălărei. Și e cel mai teribil decât toate, căci în drumu-i curăță tot ce mai rămăsese simțimânt omenesc în sufletul nostru.

E de ajuns a lua trenul pentru a vedea privelișlea cutremurătoare a Gomorei. Femei: mame, fiice sau surori au pierdut orice simț de rușine.

Desgustătoare amănunte asupra acestei nemai pomenite destrăbălări ne dă un doctor B. în ziarul „Epoca". La Mamaia femeile își expun părțile ce trebuiesc ascunse ale corpului lor „cu o lipsă de rușine ce frizează inconștiența sau nebunia". La Tekirghiol, femeile își pun costumele chiar pe malul lacului, „iar destrăbălarea inconștient îngăduită le face să întârzie cât mai mult cu punerea sau scoaterea costumelor de baie.

„In parcul dela Mamaia, în boschete și prin aleile umbrite, perechile îndrăgostite își satisfac dorințele, fără a se deranja prea mult de trecători, sau copiii ce se joacă pe acolo". Iar la Ocna-Sibiului, „sute de fețe, cele mai multe de școală, se complac în a rămâne cât mai mult goale și a primi complimentele bărbaților".

Dar ce trebuie să mergem așa departe. „Strandul" nostru nu ne oferă la doi pași cel mai respingător spectacol al nerușinărei omenești. Perechile, întinse în nisipul noroios de pe marginea bazinului în poziții provocătoare, îți dă impresia cea mai exactă a unei veritabile cocine de râmători.

Dar ceia ce este mai revoltător decât ori și ce, ceia ce denotă într'adevăr paroxismul desfrâului e nepăsarea, ba chiar consimțimântul tacit al bărbaților, părinților, copiilor și fraților, cari în majoritatea cazurilor sunt de față, ocupați la rându-le cu alte „ponturi". Promiscuitatea aceasta e chiar descurajantă: nu-ți mai vine să crezi în nici o îndreptare și așa se explică poate cum o mulțime de indivizi slabi de cuget se lasă duși adesea chiar de valul acesta al desfrânărei, împotriva căruia la început protestau cu toată vehemența.

Nu mai rămâne decât intervenția autorității, fără de care orice încercare pașnică de curățire a moravurilor pare de prisos. Iar această intervenție o dorim cât mai drastică și mai urgentă. Altfel suntem expuși la consecințele unui adevărat cataclism.

Fascismul și școala: era realizărilor

— Un ministru reformator —

La 31 Octombrie 1922, Mussolini însărcinat să formeze un minister fascist, dădu portofoliul instrucțiunei publice lui Giovanni Gentile.

„Asupra lui Gentile, nu pot să mă îndoiesc, el e ca și dascălul meu" ar fi zis dictatorul în momentul formărei cabinetului. Puțin după aceia, camerile acordau președintelui de Consiliu și câtorva miniștrii, în special celui de Instrucție publică, depline puteri.

Inzestrat cu dreptul de a legifera prin decret, fără controlul parlamentului, noul ministru venea la putere în condițiuni excepționale. In istoria Italiei moderne se mai citează un singur caz: Casati, ministrul lui Cavour, care a dat tot prin decret în 1859, legea fundamentală de Instrucție publică, cadoul de până azi al tuturor instituțiilor școlare italiene.

Giovanni Gentile e profesor de filosofie, de origină din Sicilia și are 47 de ani. El e omul cel mai reprezentativ al spiritualismului italian contimporan.

Prieten cu Benedetto Croce, istoric al filosofiei, Gentile a voit să renască o tradiție națională, sforțarea sa e de a împăca spiritul cu materia.

Pedagogia sa face front împotriva lui Herbart. Broșura sa din 1910: „Problema școlară de de după răsboi" pune chestiunea reformei învățământului împotriva națiunei. Discursurile sale asupra religiei din 1920 sunt o profesiune de credință mai mult filozofică decât religioasă, dar de natură mai mult politică și națională. Fără a fi om de partid, el este unul din inspiratorii și animatorii fascismului.

Primele sale acte

Gentile, punându-se pe lucru înlătură oamenii regimului precedent, cheamă la el un mic număr de persoane de încredere, pune în fruntea învățământului primar pe Lombardo Radice, spiritualist ca și el și profesor la Universitatea din Catana și pe Leonardi Severi, în fruntea învățământului secundar.

Prima reformă e acea administrativă, decretată în primele zile ale lui Ianuarie 1923. El micșorează numărul personalului, plătește mai bine funcționarii, simplifică biurocrația separă elementul pur biurocratic.

Acestea sunt ideile centrale ale acestei reforme a cărei aplicare se urmărește cu o rară energie.

Atenția minstrului a fost îndreptată chiar de la început asupra școlii primare pentru a înlătură după doctrina fascismului pur, caracterul național, loialist și religios. S'a înființat în fiecare școală salutul drapelului, după obiceiul american.

Toate acestea nu sunt însă decât preludiul unei reforme mai profunde.

Reforma învățământului secundar.

Giovanni Gentile prin decretul de la 27 Aprilie 1923, începe reforma învățământului secundar în toate cele trei ramuri: clasic, technic și normal.

Caracteristica acestei reforme este: o puternică organizație a personalului și a cadrelor, conservarea celor trei ramuri cu o separare vădită a celor trei specialități, organizarea sistematică a învățământului normal și al fetelor, introducerea limbei latine în toate ramurile învățământului secundar, substituirea examenului extern de stat, prin, examene trecute în fața liceelor de stat, intrarea în Universități, numai a elevilor ieșiți din licee.

Anul școlar începe la 16 Octomvrie și se sfârșește la 30 Iunie; în afară de sărbătorile și duminicile recunoscute de stat, concediile nu pot să dureze mai mult de 12 zile pe an, în total.

Profesorii sunt recrutați prin concurs. Orice profesor intrând în orice categorie de învățământ face un stagiu de 3 ani, el nu devine titular decât numai după această dată. Profesorului îi este interzis să dea ore suplemintare, dar perderile suferite din acest fapt sunt compensate printr'o „indemnitate de studii" de 2500—2800 lire lunar. Orice profesor care se distinge în învățământ primește în plus 1000 lire lunar.

O particularitate a legii noi, este creația școlii complimentare în interiorul învățământului secundar. Ea înlocuiește cursul popular înființat de Orlando în 1904. Durata sa e de 3 ani. Programul de 3 ani conține limba națională, istoria și geografia, matematicile, științele naturale, comptabilitatea, desenul o limbă streină, stenografia, caligrafia și dactilografia, ca materii de examen.

Instrucția clasică are de scop a prepara elemente pentru Universitate și Institutele superioare. Primul grad e gimnazul, al doilea e liceul de 3 feluri: liceul clasic: latina, greaca, filozofia, economia politică, istoria artei, științe și geografia (nici o limbă streină); liceul științific: aceleași obiecte în plus desenul, o limbă și literatură streină, fără limba greacă; liceul pentru fete: latina și două limbi streine, pentru persoanele care nu se prepară pentru nici o carieră.

INFORMAȚII

— *Aplicarea reformei agrare. O nouă delegație de țărani în frunte cu doi preoți, — de data aceasta din jud. Turda-Arieș — s'a prezentat ieri dlui Petrini, directorul general al agriculturei din Ardeal, pentru a-i mulțumi de modul cum s'a aplicat reforma agrară în acel județ.*

— **Plecări.** Dl I. A. Botez, inspector general al pescăriilor care a sosit alaltăeri în Cluj pentru studierea reorganizărei pescăriilor ardelene — a plecat aseară spre Oradea Mare — în acelaș scop.

— **Reînființarea biuroului de locuințe.** O delegație de chiriași în număr de 8 va pleca săptămâna viitoare la București pentru a arăta starea deplorabilă în care i-a adus desființarea biuroului de cartiruire cerând reînființarea acestui biurou.

— **Problema ieftinirei traiului.** Astăzi de dimineață s'a prezentat dlui primar al orașului o delegație a uniunei proprietarilor de restaurante și cafenele în frunte cu dl Alex. Decey, președintele acelei uniuni, cerând dlui primar ca nouile prețuri maximale fixate să fie complect modificate, întrucât ele au fost fixate fără avizul producătorilor.

— **O inspecție la poșta locală.** Dl Ing. Cerchez, directorul general al Poștelor care a sosit ieri la 12 cu automobilul la Cluj a făcut azi dimineața o inspecție prin toate serviciile poștei locale.

Dsa s'a declarat foarte mulțumit în ceia ce privește conștiinciositatea funcționarilor și a funcționarelor.

— **Consiliu orășenesc.** Azi dimineață a avut loc în cabinetul dlui Primar al orașului o întrunire a tuturor consilierilor comunali, în cursul căreia s'au discutat mai multe chestiuni de ordin pur administrativ.

— **Expoziție de animale.** La 4 Septembrie anul acesta se va deschide în orașul Turda o expoziție de tot soiul de animale domestice.

Această expoziție va fi deschisă zece zile, cu începere dela acea dată.

— **Aplicarea reformei agrare în Ardeal.** Dl Ministru Alex. Constantinescu însoțit de dl Gh. Cipăianu și Emil Petrini au făcut zilele trecute o inspecție în 5 județe ale Ardealului interesându-se de aproape de mersul împroprietăririlor dl Ministru a luat toate măsurile ca pământurile expropiate să între imediat în posesiunea țăranilor.

— **A apărut:** „Poeme în proză" de Emil Isac. — Editura „Tipografia Românească" Oradea-Mare. Prețul 22 lei. Se poate procura numai prin editură.

— **Să caută 3 ucenici electricieni** absolvenți a lor. 4 clase medii (gimnaziu, civile etc.) sunt preferiți fii de voluntari. Doritorii se vor adresa până în 30. I. c. la Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească Teodor Maior Cluj, Calea Victoriei 7. Tel. 577.

— **Moartea „Gazetei Transilvaniei".** Inregistrăm cu părere de rău știrea că cel mai vechiu ziar românesc din Ardeal „Gazeta Transilvaniei" a fost nevoită să-și înceteze apariția.

Intemeiată de Barițiu, ea a dus aci timp de atâtea decenii o luptă ne curmată pentru cauza națională. Dela unire încoace, întrată pe mâinele partidului național, „Gazeta Transilvaniei" s'a scoborît în mijlocul luptelor politice, ale căror violențe și pasiuni le-a slujit în dauna prestigiului ei de odinioară. Și poate că și aceasta este una din cauzele cari i-au determinat moartea.

Deși ne-am întâlnit deseori ca adversari politici, ținem să ne mărturisim o sinceră părere de rău în fața dispariției „Gazetei Transilvaniei" a cărei moarte înseamnă oricum o pierdere pentru scrisul românesc în Ardeal.

— **Dela Parchet.** Parchetul local, a înaintat cu actele dresate, spre judecare Tribunalului din Satu Mare pe individul Adolf Weisberg, în sarcina căruia s'a stabilit că a falșificat 600 pașapoarte Românești.

— **Dela primărie.** Primăria locală a luat o serie de măsuri în vedere aprovizionărei orașului cu porci pe timpul iernei.

Tutel Babylonați încălțămintea Toți cismarăo pot!

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala** de iarnă!

Prețuri obisnuițe de restaurant ale cartel

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata raspunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19

Telefon Interurban No. 2-13.

Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eôecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Cronica judiciară.

Procesul crimei din Cubleșul de Prund

Desbaterile, sentința

Miercuri dimineață s'a judecat în fața Trib. local procesul crimei comise de către Ion Hosu patronul restaurantului din coasta Felekvary care în seara zilei de 10 Ianuarie a. c. după ce își plătise lucrătorii dela cariera pietriș pe care o posedă în Cobleșul de Prund, s'a dus în cârciuma acelei comune, unde după puțin timp s'a luat la ceartă cu muncitorul Ion Zoran dela cariera sa, pe care l-a lovit în așa fel cu cizma în cât după un scurt interval numitul a sucombat.

Trib, a fost presidat de dl dr Bohățiel acuzarea reprezentată prin procurorul Palade și apărarea reprezentată, prin avocații dnii Ion Giurgiu și V. Ciurdariu.

In primul rând, s'a luat interogatorul acuzatului care a declarat că în seara crimei atât el cât și victima luaseră câte un litru de țuică de prune, apoi spune că recunoaște că numai după ce a fost atăcat de către victimă, i-a dat două palme, însă nu recunoaște că a mai dat și cu piciorul.

S'au ascultat apoi martorii Nastasiu Tripon și Petru Farcaș dintr'ale căror depoziții reiese că Ion Zoran era un om extrem de primejdios la beție.

Medicii experți Mihail Kernbach și Ștefan Hossu cari au făcut autopsia cadavrului, declară că dacă imediat după lovire se proceda la o intervenție chirurgicală, victima putea să scape cu viață.

Procurorul Palade prin rechizitorul desvoltat a cerut judecătorilor ca acuzatul să fie pedepsit în comfr. cu art. 306 c. p. (provocare de legiuni urmate de moarte),

Din partea apărării a pledat numai dl avocat dr Ioan Giurgiu, care după ce atacă punctele de acuzare a cerut achitarea inculpatului sau acordarea de circumstanțe atenuante întrucât în momentul comiterei crimei, acuzatul, comfr. pieselor din dosar, se afla într'o complectă stare de beție.

Tribunalul intrând în deliberare, după o jumătate de oră, a pronunțat o sentință prin care acuzatul Ion Hossu este condamnat la un an și șase luni recluziune, dintre cari șase luni sunt considerate ca făcute întru-cât de atâta timp se află în prevenție.

Ion Hossu a făcut apel.

R.

CALAUZA ORASULUI CLUJ

A aparut **Călăuza Orașului Cluj și a imprejurimilor,** (350 pagini) cu **noul plan al orașului, harta județului Cojocna,** istoricul orașului Cluj, numeroase ilustrațiuni și toate adresele autorităților, ale istitutiunilor publice și particulare, ale advocaților, medicilor comercianților, industriașilor, cu numărul telefonuiui etc.

Toate comunele județului Cojocna, plimbări prin oraș. **Străzile cu numirea veche și nouă.** Redactată în două limbi: **românește și ungurește. Format de buzunar.**

Pretul 70 Lei :: Legata 80 Lei

Se află la toate librăriile din Cluj, la Tipografia Dr. Bornemisa, Piața Cuza Vodă 16 și la Petru Borteș autorul cărții, funcționar la Banca „Ceta ea" Str. Regina Maria No. 19. Telefon 1086

Exproprierea comunității de avere grănițerești din Săcuime

— Hotărârea comitetului agrar și vocile din presa maghiară — Un principiu de drept care înseamnă o reparare a nedreptăților trecutului

O informațiune a noastră dela începutul acestei săptămâni a vestit, că supremul comitet agrar a hotărât exproprierea comunității de avere zisă a grănicerilor săcui din județul Ciuc. Am arătat atunci baza hotărârii care este aceasta:

Comunitatea de avere în chestiune a fost proprietate a statului român moldovean, dela care a fost ruptă prin convenția austroturcă dela 1769, când acest pământ s'a încorporat la Ungaria. La 1859 împăratul Franz Iosef l-a dat săcuilor grăniceri, dupăce până atunci au fost ale statului.

Statul român nu recunoaște această danie. Pământurile zise ale săcuilor grăniceri aparținut statului și sub unguri, au fost de stat. Ele trec deci asupra statului român, care va face pe ele împroprietărirea făcută în restul țării.

Nu mai trebue amintit, că prin această hotărâre s'a făcut în primul rând dreptatea pentru populația săcuiască, care va fi împroprietărită pe pământurile ce'i puteau fi oricând contestate întrucât le avea numai în uzufruct. Totuș presa maghiară s'a ridicat din chiar prima zi contra sentinței, arătând-o ca pe cea mai mare nedreptate ce s'a făcut vr'odată.

Noi să dăm acestei atitudini a presei maghiare explicația ce o are: Comunitatea de avere avea un director, care putea să furnizeze scopurilor iredentei maghiare de aici acelaș suport, pe care il prezentau până deunăzi latifundiile episcopale. Aceasta, și nici decum grija de soartea proletariatului agricol săcuesc, este la baza atacurilor din ziarele maghiare.

Trebuește, firește, să ne preocupe și aceasta. Dar, pentrucă faptul este împlinit și această primejdie înlăturată, ne va preocupa în prezent altceva.

Comitetul agrar din București a reconfirmat principiul — întru toate în consonanță cu tratatul de pace — că fostele bunuri ale statului maghiar, trecute la particulari, se consideră bunuri de stat. Uzufructul nu atacă întru nimic litera din tratatul de pace privitoare la moștenirea în Ardeal a Statului român. Iar odată stabilită această jurisprudență, iar precedentul creiat, poate veni rândul multor chestiuni lăsate până acum în uitare: chestiuni cum este aceea a bunurilor cari devenite de stat prin uzanță, au ajuns în uzufructul particularilor sau comunităților. Chestiuni ca aceasta avem de tranșat în Ardeal multe, în primul rând principiul comitetului agrar va avea să se valideze în privința bunurilor școlare la cari încă n'am ajuns, sau în a căror posesie fiind ne sunt contestate de o confesiune sau alta.

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

AVIZ!

Sau deschis băile Valea-Vinului, stațiune balneară climaterică in munții Rodnei. Gara de tren Rodnaveehe, de unde stațiunea este la o departare de 7 klm. Hotel cu tot comfortul. Restaurant de prima calitate. Băi reci și calde. Camere se pot procura la administrația băilor.

Prețurile chitiilor: una cameră 35 Lei, un pat suplimentar 15 Lei pe zi. Restaurantul este în chiria chiriasului de acum un an, Hugó Sohár din Dej. Măncarea pe zi 80—100 Lei maximum. De altfel carta de bucate dela băile Sângeorzul românesc este și azi în vigoare.

2965

Ing.-șef:
Indiscifrabil.

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment și intreprindere de construcții S. A.**

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)

Construcții de beton și beton armat.

Obligațiunile liceului evreesc din Cluj

— „Cine a mințit?“ — Un răspuns la răspunsul lui „Uj Kelet“ —

Cititorii noștri au făcut cunoștință din mai multe relatări ale noastre cu felul în care liceele evreești — după exemplul celor maghiare — stăruesc în nesupunerea față de statul român. Chestiunea aceasta este printre cele mai actuale, datorită faptului că ministerul a trebuit să recurgă față de aceste școli la măsuri cari erau de prisos dacă școlile evreești își țineau angajamentele contractate față de stat când li-s'a încuviințat deschiderea și dacă respectau legile școlare. In urma acestor măsuri ne-am văzut cu o violenlă companie a presei evreești, și, ceeace nu trebuie uitat, organul evreilor din Ardeal a sugerat odată cu convocarea unei adunări de protestare chiar nu protest la străinătate. Nu peste mult după aceea o scrisoare deschisă către ministrul instrucțiunii publice, publicată de un oarecare Marton, a venit să agite și mai mult chestiunea prin neadevărurile ce conținea și mai cu seamă prin îndrăzneala cu care cu toate acestea a știut să vorbească d-lui ministru, insultându-l.

Nu puteam firește, să lăsăm această interesantă campanie și să nu restabilim adevărul. Am arătat deci cu fapte, că scrisoarea în chestiune, care spunea ministrului instrucțiunii că a călcat nu știu ce cuvânt dat școlii evreești de statul român, uită, că nu statul român și-a dat cuvântul, ci școala evreească care nu și l-a ținut în toți cei trei ani de când ființează.

Arătările noastre au provocat din partea d-lui Marton dela „Uj Kelet“, un răspuns de care merită să ne ocupăm numai pentrucă ne dă prilejul de a lămuri chestiunea întreagă a liceului „Tarbut“ din Cluj

Nu ne vom opri deci la manierismul de european ce d Marton știe să-și atribue cu atâta emfază față de noi despre care spune că avem o violență cu care dânsul nu este obișnuit. Dsa mai pune pe cititori să judece dacă ziarul nostru a mințit făcând acele arătări, și nu dsa pe care l-am văzut cum știe vorbi unui ministru atunci când tot dânsul vorbește în numele unui neadevăr. Ne vom opri însă la ceeace interesează publicul cititor: la liceul evreesc pe care autorul scrisorii deschise îl știe apăra chiar cu acte oficiale de ale liceului, cari nu sunt pentru publicitate.

Cum poate o școală să calce legea nepedepsită

Repetăm aci, că statul român a încuviințat deschiderea liceului numai condiționat. Totuș liceul „Tarbut“ a încheiat al treilea an de existență fără să aibă un local cerut de lege. In localul de până acum este și liceul de fete și cursurile se țin și după amiază, în săli întunecoase. Articolele pentru instrucția intuitivă cerute de lege nu le are. Leafa profesorilor nu este asigurată, deasemenea nici pensia. Profesorii sunt plătiți din taxele încasate dela elevi, încât sunt într'o deplină nesiguranță. Ori, în asemenea condiții legea nu prevede îngăduința ce o arată statul român, ci închiderea pur și simplu.

Prin contractul încheiat în luIie 1920, școala evreească s'a oblige să satisfacă legii privitoare la cele de mai sus. Totuș azi, la sfârșitul celui de al trei, lea an, liceul „Tarbut“ este în aceleași condiții dela deschidere. Și totuș dlui Marton i-a fost îngăduit să spună ministrului instrucțiunii că și-a călcat cuvântul!

In răspunsul ce ne-a dat la afirmația că nu statul român și-a luat angajamente față de acest, liceu, ci liceul față de stat d Marton ne amintește că în 12 Iulie 1923 a publicat declarațiile a 12 oameni politici români, cari i-au făcut declarații de protejare a școlii în chestiune. D Marton, cnre ne face și aci mincinoși, uită, că este vorbă de contractul din 1920 dintre școală și stat. Atâta de ajuns în privința aceasta.

Istoria românilor la liceul „Tarbut“

Și acum să venim la partea care i-se pare colaboratorului lui „Uj Kelet“ că îi este cea mai solidă. Dsa ne declară, că liceul „Tarbut“ a satisfăcut angajamentului de a introduce limba română. Ne spune că istoria românilor se învață numai românește. Dar geografia și constituția României, în privința cărora liceul „Tarbut“ și-a luat acelaș angajament?

O nouă obligațiune [în scris nerespectată]

Decât că și cu studiul istoriei românilor liceul evreesc s.a altfel, oricât în răspunsul lui „Uj Kelet“ ni-se dau chiar declarații dela direcția liceului că angajamentul a fost respectat. Este adevărat, că în clasa patra istoria se predă românește, pentrucă profesorul, care e român nu cunoaște limba maghiară.

In clasa opta însă se predă numai ungurește și la bacalaureat a trebuit să se admită elevilor — cu excepția acelora cari au fost la vr'un liceu român de stat și știu românește — să răspundă în ungurește. Mai amintim, că s'a ordonat direcțiunii la începutul anului școlar să întroducă limba română pentru istoria Românilor. Direcțiunea s'a obligat și în scris la aceasta, dar de dragul limbii maghiare — sau de ce, nu ne importă — nu și-a ținut cuvântul.

*

Socotim că este destul de atâta. D. Marton să susțină și după aceasta că liceul evreesc a satisfăcut tuturora datorințelor față de stat și că statul român a fost acela care și a călcat cuvântul. Este liber să creadă ce-i place, după cum și aceea că este un european cinstit atunci când în știlnța celor de mai sus a scris d. ministru al instrucțiunii cuvincoasa scrisoare deschisă de care am vorbit.

Citiți „Infrățirea“

„Patria“ patriotică

Sau cum poate ajunge cineva din separatist intransigent, naționalist feroce

„Patria“ trece printr'o criză de naționalism subit și acut. Fie din cauza căldurilor, fie din cauza lipsei de subiecte, „Patriei“ i se pare că granițele dinspre Polonia sunt șubrede și că Românii macedoneni sent expuși unei „trădări“ din partea noastră „pe considerente de politică externă“.

Iată așa dar pe „Patria“ națională“! Căci până acum n'o știam decât ca organ al partidului național. Ceia ce, pre câte știm cu toți, e cu totul altceva.

Această „Patria“ care propovăduia separatismul, care mărturisea cu profunde regrete „că era mai bine sub unguri“, care sfătuia pe țăranii Ardealului să nu-și plătească birurile către țară, și-i sfătuește și acum să nu se supună autorităților, a devenit deodată de-un patriotism arzător. Se teme de pericolul panslav, i se pare că frați din Macedonia vor fi lăsați la voia sorței de către diplomații noștri în complicitate cu ai Micei Antante, cere întărirea granițelor etc. — ca și când o mai bună rotunjire în favoarea noastră a hotarului românesc fie din punct de vedere etnografic, fie din punct de vedere strategic, n'ar fi gândul nostru al tuturor și ca și când frații din Macedonia, n'ar preocupa pe ceilalți români cel puțin tot atât de mult ca pe membri partidului național.

Apoi dacă e vorba de pertractări cu cedări amicale de teritorii și cu înstrăinări de populații românești e suficient să ne gândim la Banatul înjumătățit printr'o singură semnătură — dintr'un condei, cum zice românul — a dlui Vaida. Pe cât ne amintim tocmai pe motiv de intransigență națională în chestia cedărei Banatului, au trebuit să părăsească liberalii atunci puterea. Și doar știm ce scandal făcea atunci partidul național, că nu suntem „generoși cu aliații“.

Cum de s'a schimbat așa de radical „Patria“? Nu cumva după insuccesul descălecărei, perspectiva marelui număr de macedoneni dela noi din țară, îi surâde ca un vis luminos?

Cum se pun piedeci artei românești la Oradea-Mare

O nouă manoperă a directorului de teatru Parlaghy

Chestiunea teatrului unguresc în Ardeal a ajuns să fie principala preocupațiune la ordinea zilei datorită faptului, că printr'o atitudine antiromânească de cinci ani, directori unguri au știut să-i pregătească un teren serios pentru ziua când manoperele îi vor ajunge în discuție. Am văzut și am înregistrat, că de mai bine de două luni ministerul se tot străduește să soluționeze chestiunea teatrului unguresc și în acest timp i-a făcut concesii peste concesii, încât dela patru concesiuni de teatru câte era să li-se acorde la început, s'a ajuns să li se făgăduească toate cele opt de astăzi și după versiunile unei prese să se discute chiar o a noua concesiune ungurească.

Nu intrăm aci în discuții reorganizării teatrului românesc, cu toate că atunci când chestiunea teatrului maghiar se pune cu atâta stăruință, trebue să ne întrebăm dacă chestiunea teatrului român nu poate fi de actualitate?

De-ocamdată constatăm un lucru:

In timp ce ministerul artelor arată teatrului maghiar atâta solicitudine, unii directori unguri țin cu orice preț să ne arate, că nu este bine că li se manifestă atâta bunăvoință. Să o credem: pentrucă iată ce ni-se vestește din Oradea-Mare:

Teatrul de acolo, care este comunal și totuș a fost lăsat cinci ani deplini în exploatarea exclusivă a șovinistului director Parlaghy a cărui chestiune tocmai acum se discută la Cluj, a cerut comunei o despăgubire de 98.000 pentru reprezentațiile ce s'au dat de români pe scena *sa*. De notat: scena dlui Parlaghy este a comunei, care i-a dat-o cu condiția că o va pune la dispoziția artei românești ori decâteori va fi solicitată.

Este deci într'adevăr de mirare petiția prezentată de dl Parlaghy comunei, îndeosebi că a făcut-o aceasta în preziua anchetei ce i-se face la Cluj și la care trebuia să se aștepte. Tot atât de uimitor este faptul că consiliul comunal uitând de angajamentul ce i-a fost impus dlui Pajlaghy când i-a dat scena, a votat cererea directorului maghiar care tot timbul a pus bețe în roate artei românești.

E bine însă că lucrurile acestea s'au produs tocmai acum Ancheta care decurge, va lua cunoștință de ele și va ști și mai bine cum trebue să procedeze.

Petru Borzescu

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Demascarea d-lui Marghiloman

Campania dusă de „Epoca“ „Universul“ și „Lupta“ — Un discurs a D-lui I. I. C. Brătianu — Atitudinea partidului național în 1919 — De ce tace „Patria“

La o întrunire a partidului progresist ce a avut loc la Craiova, domnul Marghilomau, care nu poate lua niciodată cuvântul fără a căuta să amintească de pacea rușinoasă dela București, a căutat și cu această ocazie să își releveze drept merit politica sa germanofilă și acțiunea nefastă în timpul încheierei păcei, care cu toții știm că, a însemnat nu numai o mare greșală politică, ci și o totală lipsă de patriotism.

Pornind dela aceste pretinse merite oficiosul marghilomanist „Timpul“, comentând discursul domnului Marghiloman are curajul să se ocupe din nou de „acțiunea politică“, care a făcut așa de mult bine țărei.

De aici s'a iscat o vie polemică între ziarele naționaliste „Epoca“, „Universul“, „Lupta“ și „Timpul“, polemică în care ziarele naționaliste pentru a evidenția acțiunea nefastă a politicei domnului Marghiloman reproduc următorul pasagiu din discursul rostit de actualul primministru I. I. C. Brătianu, în ședința Camerei dela 24 Decemvrie 1919, relativ la conduita domnului Marghiloman și în chestiunea ratificărei infamului tratat.

...„Accentele atât de duloase — a zis domnul I. Brătianu — cu care domnul Marghiloman a vorbit de pacea dela București alaltăeri aci, nu corespund cu simțămintele sale din 1918. Dacă totdeauna ar fi fost simțirea așa ca în discuția actuală desigur că altfel ar apărea rolul său în istorie; din nenorocire în alte vremuri dl Marghiloman nu s'a mulțumit numai să-mi trimită confidențial sfatul ca să închei pacea separată înainte de Brest-Litowsk, dar d-sa pentru a nu acuza în public a spus că mi-a trimis și un memoriu, într-aceastăprivință, ceea ce de fapt nu mi-a trimes. D-sa se laudă că a trimes un memoriu, arătând că interesele României, cereau ca noi desolidarizându-ne de aliați, să facem pace când Rusia și Ucraina nu dispăruse încă din rândul lor. Iată un act care trebue cunoscut, pentru ca istoria să se facă cu dreptate și cu adevăr!...

...„Se va stabili dacă conform afirmațiunei ce face, se datorește d-sale că nu s'a ratificat pacea dela București, dacă în adevăr d-sa s'a opus la ratificarea ei sau dacă din contra nu a cerut să se grăbească.

„Vor veni la vreme documentele necesare, ca să se constate nu numai că nu a eșit așa, dar că domnul Marghiloman, până în ziua din urmă, a fost nu numai pentru pacea, așa cum era făcută, dar pentru o pactizare complectă cu inamicul, csre ocupa țara.

Ziarele naționaliste mai sus citate, care arată că nule scapă amintirea ccestui discurs, nu pomenesc însă nimic de atmosfera în care partidul național era la guvern a fost preîntâmpinat dl Marghiloman, omul nemților.

Au uitat oare că discursul dsale a fost primit cu o vădită simpatie și urmat de numeroase aplauze din partea deputaților partidului național și că însuși dl Iuliu Maniu a căutat să arate nevinovăția dlui Marghiloman?

In același timp acela ale cărui cuvinte se aduc astăzi drept mărturie, dl I. I. C. Brătianu, omul care purtase cu atâta încredere în realizarea de veacuri, toată răspunderea războiului pentru reîntregirea neamului n'a putut să-și ție discursul pe care-l pomenesc astăzi decât în mijlocul unui vacarm infernal, provocat de partizanii dlui Maniu,

In fața acestor două atitudini ne întrebăm: oare s'a schimbat politica partidului național?

Azistăm la o redeșteptare a conștiinței naționale a acestui partid?

Nu, căci în timp ce „Epoca“ „Universul“ și „Lupta“ duc această campanie la București, „Patria“ din Cluj nu suflă nici un cuvânt în această privință. Și cum s'ar putea altfel, când se cunosc simpatiile fruntașilor partidului național pentru omul lui Mackensen.

Odată a fost oare vorba de o colaborare a partidului național în cel progresist, de încercări de fuziune sau de conlucrare la guvern?

Deaceia acțiunea ziarelor de mai sus, unde predomină încă elementele takiste nu rămâne altceva decât un frumos, dar ultim imagin adus politicei naționale a regretatului lor șef, Take Ionescu.

Memoriul guvernului român adresat Aliaților

Situația României imediat după războiu și situația de astăzi

Uriașa sforțare de refacere făcută de statul român

Colaborarea capitalului străin și valorificarea avuțiilor naționale

„Viitorul" de eri publică în întregime memoriul prezentat de dl Vintilă Brătianu guvernelor statelor aliate, cu prilejul recentei vizite pe care a făcut-o la Londra, Paris și Roma.

In partea întâia a memoriului, dl Vintilă Brătianu face o expunere a situației României îndată după încetarea ostilităților, în 1919.

D-sa arată marile pagube suferite de România. prin devastări și distrugeri provocate de necesitățile războiului. Criza română se datorește în primul rând acestor pagube pe cari le-a avut de îndurat pe toată întinderea teritoriului ei.

Dar în afară de daunele isvorâte din războiu, statul român a avut de luptat cu toate greutățile isvorâte din nouile împrejurări politice și sociale create de războiu: adică înfăptuirea unității naționale și realizarea celor două mari reforme politico-sociale, împroprietărirea țăranilor și votul universal.

Situația țării în 1919.

Situația României în 1919 era din cele mai grele. Bugetul statului dezechilibrat, soldându-se cu deficite de miliarde, viața economică a țării aproape nimicită. La export nimic, iar la import cantități uriașe, transporturile dezorganizate în așa hal încât erau cași inexistente. Criza alimentară ne încerca. Datoriile statului sporeau zi cu zi.

Aceasta era situația internă a României în 1919, într'o vreme când și toate primejdiile o pândeau la hotare.

Situația actuală a României

Partea a doua a memoriului prezentat de ministrul nostru de finanțe pune în lumină sforțarea în adevăr uriașă pe care România a făcut-o pentru a se reface,

Refacerea financiară începe cu anul 1922. Dela această dată statul n'a mai făcut apel la emisiuni noui de bilete ale Băncii Naționale. Datoria lui la această instrtuție a scăzut chiar cu peste un miliard, în urma rambursării pe care statul a operat-o cu aurul provenind din lichidare Băncii Austro-Ungare. Cauza esențială a înflațiunii și deci a deprecierii monedei este eliminată, realizându-se astfel primul pas înspre asanarea monetară.

Datoria statului este astăzi de 22 milioane lei, datoria internă, de 630 milioane franci francezi și circa 35 milionane lire sterline, datorie externă.

Cea mai mare parte a datoriei interne este consolidată. Intrucât privește datoria externă ea este deasemeni consolidată, iar serviciul cuponului este asigurat prin propriile noastre mijloace bugetare.

Situația economică

Memoriul continuă arătând cu cifre progresele în ordine economică realizate din 1919 și până azi.

Cifrele publicate sunt edificatoare. Astfel producția agricolă care în 1919 era de 8.996.000 tone s'a ridicat la 9.160 000 tone în 1921—922 și se află în creștere continuă.

Tot astfel cu groducția pescăriilor, a viilor, a fructelor etc.

Producția petrolului s'a ridicat dela 920.000 tone în 1919, la 1.355.000 tone în 1922 și va fi și mai mare în 1923.

Aportul adus de Ardeal a mărit considerabil importanța exploatărilor miniere ale țării — fier, plumb, aramă, aluminium, aur, argint, sare, etc. — și aceia a izvoarelor de energie: cărbuni, gaz metan, huilă albă. Punerea în valoare a acestor bogății va permite României să-și desvolte toate industriile principale.

Ca o dovadă de rolul inițiativei și capitalului românesc, memoriul arată că pe când în 1918 funcționau 457 societăți pe acțiune cu un capital de 1 miliard lei, în 1923 funcționează 1520 societăți cu un capital de 13 miliarde lei.

Imbunătățirea transporturilor

Mai departe, memoriui arată cu cifre progresul realizat în îmbunătățirea transporturilor pe căile ferate.

Iată câteva date: numărul locomotivelor în mers care era de 148 pentru vechiul Regat în 1922 a fost sporit la 1920 pentru întreaga Țară în 1920, la 1590 în Iunie 1922 și s'a ridicat la 1802 în Iulie 1923.

La 1 Ianuarie 1922 se găseau în circulație un număr de 30 380 vagoane de mărfuri. Acest număr a tost sporit la 54 de mii în Iunie 1923 și este menit a se mări datorită măsurilar care au fost luate pentru a activa reparațiile.

Numărul vagoanelor de călători care se ridicase la 1980 în anul 1921 a fost sporit la cifra de 3 967 la 1 Iunie 1923.

Lucrările făcute pentru consolidarea liniilor ne-au permis ca să revenim la vitezele pe care le aveau trenurile în 1914.

Pe când în 1919 nu circulau decât 63 trenuri de călători și 59 trenuri de mărfuri pe zi această cifră s'a ridicat la 759 trenuri de călători și 613 trenuri de mărfuri în Aprilie 1923.

Numărul vagoanelor încărcate lunar care era de 41.067 în Ianuarie 1922 s'a ridicat la 117.348 în Mai 1923 și va întrece 120.000 în luna Iunie.

In aceiași măsură s'au reparat liniile, s'au refăcut podurile și s'a normalizat rețeaua de cale ferată din Basarabia.

Comerțul de export

Cifrele comerțului exterior arată de asemenea o îmbunătățire simțitoare. Exportul cerealelor care scăzuse la 2.200 tone în 1919 a atins 1.579 243 în 1921 și a rămas la 1,267.426 tone în 1922, cu to te că o recoltă deficitară a obligat Guvernul ca să oprească eșirea grâului și a porumbului.

Exportul vitelor: 2119 capete în 1920 a sporit la 320.000 în 1922.

Exportul lemnelor care era de 66.000 tone în 1920 s'a ridicat la 722 000 tone în 1922.

In fine exportul petrolului și al derivatelor care era de mai bine de 1,000.000 tone în 1913 și care scăzuse la 44.000 tone în 1919 s'a ridicat din nou la 436.000 în 1922.

Deficitul balanței comerciale de 3,6 miliarde în 1919, este de 3,5 miliarde în 1920 și a fost cu mult mai redusă în 1921. El va dispare poate în 1922.

Situația financiară

Trecând apoi la situația financiară, memoriul arată cum s'a echilibrat bugetul printr'o înțeleaptă politică de economie, prin organizarea aparatului fiscal și prin sporirea veniturilor grație nouei reforme fiscale.

Bugetul statului pe 1923 se prezintă astfel în condițiuni mai mult decât satisfăcătoare. Veniturile sunt într'o continuă creștere, iar o mai bună utilizare a serviciilor publice producătoare de venituri va aduce un nou spor,

Din punct de vedere al finanțelor, statul român va fi în măsură sa facă din ce în ce mai bine față cheltuelilor necesitate de desvoltarea economică și morală a țării.

Punerea în valoare a bogățiilor țării. Programul de realizări.

Memoriul trece apoi la a doua etapă a operei de refacere naționale. Condițiile juridice diferite pentru fiecare din provinciile românești a întârziat elaborarea unui program de realizări în această privință. Trebuia să se procedeze la unificarea diverselor regimuri. **Aceasta a fost menirea nouei Constituții, care va fi completată prin legi chemate să așeze temeliile juridice unitare ale programului care, stabilind marile trăsături ale operei de înfăptuit, va determina codul în care se vor putea mișca în libertate munca națională și inițiativa streină în concordanță cu interesele țării și fără a atinge independența politică și economică a Regatului.**

Memoriul indică apoi punctele esențiale ale programului de realizări.

In primul rând refacerea și dezvoltarea utilajului economic al țării, adaptându-l noilour condiții ale statului. Intensificarea traficului ferovier, sporirea rețelei și a materialului rulant, stabilirea unor legături mai strânse între nouile provincii și vechiul regat și adaptarea lor pentru a putea îndrepta transporturile spre debușeurile firești cari sunt porturile Dunării și Mării Negre. Navigațiunea fluvială și maritimă va trebui desvoltată, amenajorea porturilor înfăptuită precum și toate lucrările necesare intensificării transporturilor pe apă.

Al doilea punct al programei se referă la punerea în valoare a bogăției țării:

materii prime de tot felul — minerale metale, produse agricole, lemne, vite, etc. — și isvoare de energie cari trebuesc captate, coordonate și repartizate în mod judicios pentru ca să fie folosite în modul cel mai economic. Avem în plus de procedat la electrificarea generală a țării — transporturi, industrie, nevoi edilitare — electrificare posibilă, datorite naturei și bogăției isvoarelor de energie de care dispune țara, și necesară pentru a facilita sporirea Industriei sale și a permite mărirea exportului combustibilului său al petrolului mai cu seamă.

Colaborarea străinătății.

Ajungând aci, memoriul atinge o chestiune foarte importantă: aceia a colaborării din afară la opera de punere în valoare a bogățiilor țării.

Iată termenii în care se cuprinde punctul de vedere al guvernului în această chestiune:

„Pătruns de datoria sa, poporul român va și, ca și în trecut, să facă sforțările necesare pentru a asigura punerea în valoare a bogățiilor sale dar, conștient de mijloacele sale, el nu ignorează totuși prețul experienței și valoarea mijloacelor materiale pe cari pot să i le aducă țările mai înainte.

Dată fiind dezvoltarea morală și economică la care a ajuns România și rolul politic care îi aparține, inițiativa românească nu trebuește să fie nesocotită ci ajutată, în opera pe care o are de înfăptuit. Lăsată la propriile sale puteri, România ar reuși desigur ca să o înfăptuiască, însă prin etape mici, cu scadențe îndepărtate. Fiind ajutată în mod abil, ea poate face din programul său economic o realitate vie într'un restimp destul de scurt".

Memoriul se sfârșește exprimând dorința guvernului român de a ști dacă marile puteri aliate cari au interese comune cu România, odată cunoscută situația ei și posibilitățile ei de viitor, înțeleg să participe la consolidarea economică și politică a statului român și dacă ele văd mijloacele de a colabora cu dânsa în cadrul politicei românești.

Cuprinsul memoriului prezentat de dl Vintilă Brătianu guvernelor aliate lămurește pe deplin scopul călătoriei în streinătate a ministrului nortru de finanțe.

El spulberă definitiv minciuna pusă în circulație de oameni unei finanțe de exploatare internațională, că guvernul scoate la meza bogățiile țării și cerșește ajutorul streinătății. Cuprinsul memoriului dovedește limpede și hotărîtor că înțelegând marile interese naționale și conștient de puterile națiunei, guvernul a înțeles să facă cunoscut streinătății situația României și s'o învite a conlucra în cadrul politicei românești la opera de desvoltare economică și politică a statului român.

Intâmplări din Cluj

Copil lepădat

Aseară pela orele 6, băiatul Vintz de 14 ani plimbându-se prin cimitirul comunal, pe o alee lăturalnică, a auzit țipetele unui nou născut: apropiindu-se a găsit așezat în buruieni un pachet de cârpe în mijlocul căruia era băgat un copil de sex masculin, care nu avea mai mult de patru săptămâni.

Lui Iuliu Vintz făcându-i-se milă de micuț l-a luat în brațe și l'a adus la poliția centrală. De aci, comisarul de serviciu a dispus transportarea lui la Clinica ginecologică, unde a fost recunoscut de către medicul Dejuru.

Acest copil este al femeiei Maria Farkas din comuna Borșa (Cojocna) care a părăsit clinica acum patru zile.

Poliția este în căutarea denaturatei mame.

Hoț prins

Agentul Vasile Todorescu a reușit să aresteze pe individul Nicolae Toth originar din Oradea Mare, care a furat dela Clinica chirurgicală diferite obiecte în valoare de mai multe mii lei.

Numitul a fost internat în aceea clinică și la plecare a luat obiectele. Spre nenorocul lui însă poliția l-a fost prins tocmai când voia să se urce în trenul de Oradea Mare.

„TACÂMUL"
fabrica pentru articole de
ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preț!
Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Viitorul Teatrului Național din Cluj

Egalarea artiștilor dela Cluj cu artiștii primei scene din Capitală. Alocarea unui fond pentru turneuri. Solicitudinea autorităților superioare pentru teatrul nostru. Autorizațiile Trupelor maghiare și chestiunea teatrelor comunale.

„Este bine, ca și trupele românești să se bucure înaintea comunelor cel puțin de drepturile pe cari le au astăzi trupele minoritare"

De vorbă cu d. V. Al. Jean directorul general al teatrelor

Am anunțat în numărul nostru de ieri, că d. V. Al. Jean directorul general al teatrale se află în localitate, venit în chestiunea reorganizării teatrului în Ardeal atât acelui românesc cât și maghiar. Profitând de această ocaziune am căutat să avem pentru cititorii noștrii unele relațiuni în chestiunile acestea și rugându-l pe d. director general al teatrelor, dsa a binevoit să ne facă declarațiunile de mai jos cari pentru viitorul teatrului nostru sunt de o deosebită importanță,

Scopul venirii dlui V. Al. Jean la Cluj

„M'am grăbit pentru câteva zile în Cluj — ne spune d. director general al teatrelor — pentru a culege informațiuni privitoare la mersul Teatrului nostru din Cluj, precum și a face unele cercetări în legătură cu autorizațiile solicitate de trupele maghiare. Situațiunea teatrului nostru din Cluj mă interesează cu deosebire. Atât în comisiunea care a funcționat la Ministerul Artelor, cât și în convorbirile ce am avut cu acei ce sunt chemați să rezolve problema propagandei noastre culturale, am căutat cu insistență să relevez însemnătatea Teatrului din Cluj. Prin așezarea lui acest teatru este menit să aducă cea mai serioasă contribuție la opera de răspândire a culturii noastre. Cred că ceeace s'a făcut din 1919 până astăzi îndreptățește cele mai frumoase speranțe de viitor.

Față de silințele ce și-au dat-o artiștii în frunte cu directorul lor, d. Zaharie Bârsan, și față de rezultatele dobândite până astăzi, Teatrul Național din Cluj merită o largă încurajare din partea Ministerului Artelor.

Ce trebue să prevadă bugetul viitor pentru teatrul nostru

In ce privește modul în care s'ar putea săvârși acțiunea culturală întreprinsă, nu pot pentru moment intra în amănunte, deoarece această chestiune este în legătură și cu modificarea legii teatrelor. Pot indica însă dezideratele ce reclamă o grabnică înfăptuire:

Spre a complecta actualele cadre ale trupei teatrale al cărei devotament pentru instituție l-am apreciat cu toții, socotesc că va trebui trecând peste toate greutățile bugetare, să echivalăm în cele din urmă pe artiștii acestui teatru cu artiștii primei noastre scene din Capitală. Această măsură ar putea hotărâ multe elemente de valoare să treacă la Teatrul Național din Cluj, unde rolul lor atât din punct de vedere artistic cât și din punct de privire național este de o importanță covârșitoare.

Am vorbit mai sus de așezarea Teatrului Național din Cluj. Cred că această așezare constitue o puternică indicație și orientează dela sine năzuințele noastre.

De aceea sunt de părere, că pe lângă fondul care ar putea îmbunătăți situațiunea trupei actuale atrăgând și alte elemente, în compunerea ei, să mai fie alocat un fond care să permită Teatrului Național din Cluj să dea un număr cât mai mare de reprezentațiuni în centrele în care nu avem încă teatru românesc.

Ce trebue făcut pentru cultura românească

Am zis „încă", deoarece sunt convins, că nu numai guvernul actual dar și guvernele viitoare vor pleca dela principiul, că valuta morală a unui popor interesează cel puțin cât valuta lui pecuniară și se vor hotărî să înființeze teatre românești în centrele noastre principale din Ardeal. Suntem datori față de frații noștri care au realizat în trecut o adevărată mobilizare a sufletelor prin cultură, să dovedim că putem trage toate învățămintele din această pildă. Silințele pe care ni-le-am da în această direcție, nu vor fi niciodată de ajuns. In ce mă privește pe mine, n'am reușit încă să pricep ce însemnează dificultate bugetară, atunci când este vorbă de cultura țării.

Sunt convins că în bugetul anului viitor chestiunea răspândirii și încurajării culturii noastre va fi pusă pe adevăratele ei baze și prezentată cu adevăratele ei cifre.

De altfel dl ministru C. Banu până ieri directorul revistei literare „Flacăra"), al cărui spirit larg și al cărui suflet frumos sunt o chezășie pentru toate năzuințele noastre, ne va sprijini cu aceeaș energie în rezolvarea acestei delicate probleme. Primul paseste făcut, întrucât a-sa chiar în bugetul actuală acordat sporuri simțitoare teatrului Național din Cluj.

Autorizațiile cerute de teatrele maghiare

Am căutat să ne interesăm la dl V. Al. Jean de chestiunea la ordinea zilei a autorizațiilor solicitate de trupele ungurești și iată ce ni-s'a răspuns:

— In ce privește aceste autorizațiuni, vor fi acordate zilele acestea.

O mică întârziere a fost provocată de hotărârea dlui director dr. Eugen Janovics de a rezolva pe cale de anchetă un incident care era bine să fie circumscris în organizațiunea lăuntrică a trupelor maghiare.

In afară de acest incident cu însemnătate aparentă, trupele maghiare s'au bucurat și se bucură de ocrotirea autorităților noastre. Minoritatea maghiară are tot dreptul să și afirme pe toate căile cultura și nu trebue stânjenită în această direcțiune. Dacă din pricina procedării noastre pline de bunăvoință se vor ivi totuș unele conflicte nădăjduim să le rezolvăm cu înlesnire.

Aceste sunt în liniamente generale deslușirile ce pot da astăzi. Totul este, ca directivele stabilite astăzi să fie aplicate stăruitor și fără „sovăire în viitor."

*

Declarațiile dlui director general al teatrelor sunt menite să sporească încrederea noastră în desvoltarea teatrului românesc din Ardeal.

Ținem să subliniem tot aci partea privitoare la teatrele comunale din declarațiunile dlui V. Al. Jean, atrăgând asupra lor toată atențiunea consiliilor comunale respective.

CONCURS.

Se publice concurs ptr. ocuparea postului vacant de conductor pt. construcți inalte de la serviciul tehn. al Dir. Reg. XI. San.

Doritori de a ocupa acest post sunt invitații că până la 15 August ano curent să și inaintăze cererile prevăzute cu documentele necesare la Div. Tehnică in licidare din Str. Memorandului No. 1.

Director Regional: *Titu Ionescu.* 2964

Șef. Div. Tehn. in lichidare: *Ing. Ivascu.*

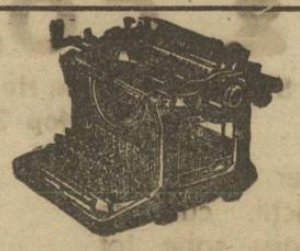

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

România și pacea cu Turcia

Declarațiile d-lui I. G. Duca

ministrul afacerilor străine

Felul cum a fost rezolvată chestiunea Strâmtorilor a dat deplin câștig de cauză României — Rusia și convenția Strâmtorilor — Reluarea raporturilor normale dintre România și Turcia

Semnarea păcii cu Turcia constitue un eveniment foarte însemnat pentru consolidarea păcii mondiale.

Ea ne privește de aproape și pe noi cari avem relațiuni strânse cu Turcia.

Dl I. G. Duca, ministru de externe, solicitat de ziarul „Viitorul" a făcut următoarele declarații cu privire la pacea orientală.

— Urmează, — firește — să fim foarte mulțumiți că pacea a fost însfârșit iscălită la Lausanne. Este un mare bine pentru situația Europei în general întru cât criza orientală a luat sfârșit.

Evenimentele din Turcia constituiau un focar, care putea oricând turbura liniștea și amenința pacea.

Tratatul dela Lausanne stinge acest focar.

„Intrucât ue privește pe noi, românii, avem toi dreptul să fim satisfăcuți de rezultatele obținute la Lausanne".

România și chestiunea Strâmtorilor

„Dacă, vă aduceți aminte, când am plecat astă toamnă la Lausanne, două era obiectele noastre:

1. ca tratatul să creeze între Bulgaria și Turcia o zonă demilitarizată;

2. ca în Strâmtori să se stabilească un regim care să asigure libertatea lor, atât de folositoare situației noastre politice și economice.

„Tratatul dela Lausanne ne dă deplin câștig de cauză pe aceste două puncte. El prevede demilitarizarea granței dela Marea Neagră la Marea Egee și crează în Strâmtori un regim care reprezintă maximum de libertate

I. G. DUCA
Ministru de externe.

ce se putea nădăjdui în împrejurările de față.

Se poate spune că acum, pentru prima dată, Strâmtorile au fost internaționalizate și că problema aceasta atât de însemnată pentru interesele lumii întregi a încetat de a se menține în cadrul unor interese speciale.

Atitudinea Rusiei sovietice

Hotărîrea sovietelor de a iscăli tratatul Strâmtorilor, pe care declaraseră, în mai multe rânduri că nu-l vor semna, este simptomatic și contribue să întărească și mai mult acordul internațional sub care regimul Strâmtorilor va funcționa de azi înainte.

Relațiunea normale cu Turcia

„Odată pacea iscălită vom putea relua, în mod formal, raporturile de bună prietenie pe cari dorim să le avem cu Turcia, fiind că ele concordă cu interesele reale ale ambelor țări.

Am zis formal, pentru că știți că, oficios, nici n'am așteptat iscălirea păcei pentru a relua raporturile noastre cu Turcia. Sunt mai bine de două luni, de când avem aci un ministru al Turciei și ne părea bine ca el să-și poată oficial prezenta zilele acestea M. S. Regelui scrisorile de acreditare.

Grecia și Mica Antantă

De asemenea odată iscălită pacea dela Lausanne vor putea să se lămurească și raporturile dintre Grecia și Mica Înțelegere.

Toate acestea, precum vedeți, nu pot decât se contribue la consolidarea păcii în Balcani și la întărirea în genere a situației noastre externe. De aceia putem spune că tratativele dela Lausanne a fost de o lungime adeseori, desnădăjduitoare, dar că nu trebue să regretăm nimic într'u cât rezultatele au fost cu totul potrivite cu dorințele și cu interesele noastre".

Mica publicitate

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administraţia ziarului „Infrăţirea". 2937

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2904
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

Cea mai fina crema pentru ghete

„Phönix"
Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A.
BAIA-MARE,
Fabrica: FIRIZA DE JOS
Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru instalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni
Géza Herczeg
fabrica chimica
C-L-U-J.
2879

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice.

2083

BABOS & CO.
MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 Telefon 351.

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton şi construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile şi clădiri vase de bucătărie frigorifere arme şi diferite obiecte de vânătoare.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAŢII JOANOVICS,
CLUJ
2782
se face măriri de fotografii, retuşări.

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAŢILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri şi cutii, SIROPUL CARPAŢILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.
Veţi alege, după plăcere, unul din aceste specialităţi.
Le găsiţi la drog. şi farm.
Dep. central: **FARMACIA VOREL**, Piatra Neamtz.
2356-3

BANI şi TIMP
câştigi montând pe maşină

PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2910
TIMIŞOARA

Preţuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.
Telefon 959.
2873

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cei mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Reclame este sufletul comerţului

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanţa Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.
Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalaţiune modernă pentru REPARAT şi INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanţilor No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 857 — 6 PAGINI • UN LEU • 6 PAGINI — Luni 30 Iulie 1923

Infrăţirea

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
ŞI
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon:
REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

„Uniunea cetăţenească“

Anticonstituţionalitatea formaţiunei politice a funcţionarilor publici

Scriam eri despre feluritele valuri, cari au năvălit rând pe rând asupra noastră: valul anarhismului, valul scumpetei, valul destrăbălărei etc. Uitasem însă unul: valul tinerilor formaţiuni politice.

E o emulaţie nemai pomenită dela un timp de vreme în sânul vieţei noastre sociale. Zi cu zi noui partide şi partidulețe, ligi şi uniuni ies la iveală ca spuma la suprafaţa mărei agitate, se menţin o bucată de timp în formaţia originară apoi, urmând necontenit soarta spumei, se împletesc în alte forme, se distramă, se contopesc cu produsul valurilor vecine.

Apariţiile, combinaţiunile şi transformările acesteă succesive se petrec, după războiu încoace cu o regularitate matematică. Creiarea de noui partide, creiarea de noui grupări politice a opus un fel de sport. Nu e om mai cu oare care trecere în public, cu puţin dar de vorbă şi cu foarte multă încredere în sine, care să nu se aventureze să se facă şef de partid. Şi odată şeful stabilit partidul se formează dela sine. Nu mai departe decât ultimile două săptămâni ne-au adus nu mai puţin de trei partide de acestea.

Cel mai recent e „Uniunea cetăţenească“, de care ne-am mai ocupat în coloanele noastre. Uniunea, nu-i decât corpul funcţionarilor publici cari au luat parte la mişcările trecute transformat în partid politic.

Ne aducem aminte de această mişcare şi de rezultatele ei. Ne aducem aminte mai ales de necurmatele ei ezitări, amânări, şi de ineficacitatea ei. Mişcarea n'a isbutit şi n'a putut să isbutească pentrucă n'a putut mai întâi să atragă asupra-şi simpatia publicului.

Publicul a văzut în ea un act de insubordonare, de neîncredere, un act care ducea la o stare generală de nesiguranţă. Şi publicul românesc a dovedit în repetite rânduri că e vrăjmaş hotărât al stărilor anarchice

Prima greşală a fost că s'a lăsat să se amestece printre funcţionari cateva codiţe suspecte de politiciani. Apariţia acestora a spulberat orice încredere în sinceritatea mişcărei.

Funcţionarii aveau tot dreptul să ceară îmbunătăţirea soartei lor.

Dar atât şi nimic mai mult. Când s'a observat însă, că la un moment dat apar tendinţe care depăşesc scopul iniţial al mişcărei, creditul public, pe care aceasta isbutise mai mult sau mai puţin să-l obţină, i s'a retras cu desăvârşire.

In loc ca funcţionarii să observe greşala lor şi să caute să se debaraseze de cei cari fără nici un motiv legitim le încurcau rosturile, au persistat într'însa. Ba chiar au culminat această greşeală în creiarea Uniunei despre care vorbim.

Pornind dela premisele expuse mai sus, socotim că noua grupare politică nu va fi nici măcar viabilă. Publicul mare nu va conveni nici odată să dea concursul înjghebărei acesteia.

El n'a simpatizat nici odată cu forţa executivă. Din instinct el va refuza să ajute celui ce execută legile, dar să le şi facă. Ar fi călcarea unui mare principiu constituţional, încredinţarea confecţionărei legilor aparatului administrativ. Un pas mare, gigantic înapoi cu opt zeci de ani înapoi. Sau un pas fatal alături, în infernul bolşevic.

Nu-i contestă desigur nimeni funcţionarului dreptul de a avea şi manifesta opiniunile lui. El e un cetăţean ca ori care altul şi se bucură de toate drepturile cetăţeneşti. Dar el numai ca cetăţean se poate amesteca în politică şi nici decum utilizând calităţile sale funcţionăreşti. Închipuiţi-vă un guvern de funcţionari prezidând alegerile. E absurd a mai sta la cumpănă dacă alegerile acelea ar mai fi libere sau nu.

Şi totuşi Uniunea pretinde că în programul ei ar fi readucerea Constituţiei în vechia ei formă dela 1866. E precum se vede o contrazicere gravă între programul ei şi între unicul mod posibil a funcţionărei ei, în cazul ipotetic că i s'ar putea încredinţa vreodată destinde ţărei. Altoită cu acest defect congenital, efemeritatea soartei ei, poate fi prevăzută în mod mecanic. Înşăşi marea majoritate a funcţionarilor noştri din cuprinsul Ţărei se va feri să adereze la această nouă înjghebare, care deocamdată nu-i decât un fragil embrion bucureştean.

Nu, funcţionarii dacă vor să ajungă la realizarea doleanţelor lor, n'au decât o singură cale deschisă: aceia a muncei. Aceia a confundărei intereselor generale cu interesele personale. Cum statul îşi va îmbunătăţi la rându-i în mod automat.

Ei au văzut bine, primul pas ce s'a făcut de către actualul guvern întru ameliorarea vieţei funcţionarilor, nu s'a putut face decât treptat cu consolidarea acestei Ţări, răvăşite de război şi de incapacitatea unor partidulețe de aceleaşi dimensiuni şi cu conducători deopotrivă cu ai Uniunei cetăţeneşti.

Deci pentru a izbândi în dreapta lor cauză, funcţionarii nu pot avea decât acest cuvânt de ordine: Să părăsim sălile de întruniri şi să ne întoarcem la muncă.

Moartea „Gazetei Transilvaniei“

„Gazeta Transilvaniei“ şi-a încetat apariţia. Sprijinitori a tot ceia ce reprezintă răspândirea culturii româneşti şi afirmarea noastă în Ardeal nu putem privi decât cu durere dispariţia confratelui nostru.

Indiferent de concepţia politică pe care o reprezintă, orice gazetă românească în Ardeal, unde presa ungurească e aşa de bine organizată, e un însemnat factor de afirmare naţională. Împrejurările tragice în care îşi desfăşoară în momentul de faţă, presa din Ardeal activitatea, ne face să trecem peste orice consideraţie de ordin politic, pentru a nu ne gândi decât la ceea ce însemnează stingerea oricărei făcli româneşti, în mijlocul unei minorităţi maghiare care ne arată o vădită duşmănie şi care după cum am spus sprijină cu tot interesul, organele sale de luptă şi de propagandă împotriva noastră.

Dacă din punct de vedere naţional, dispariţia oricărui ziar românesc provoacă o egală durere în rândurile tuturor confraţilor, nu ne putem totuşi opri de a face câteva reflecţii în legătură cu această dispariţie.

„Gazeta Transilvaniei“ cea mai veche foaie românească, întemeiată de nemuritorul luptător Bariţiu, întrupând în lunga ei existenţă un trecut de cele mai nobile aspiraţiuni era menită ca odată cu îndeplinirea năzuinţelor de libertate a Ardealului, pentru care a luptat atâta, să se afirme şi în ceia ce priveşte consolidarea sau refacerea Statului român întregit.

Dar abdicând dela trecutul ei glorios, ea a devenit în mânile fruntaşilor partidului naţional, organul celei mai desfrânate patimi politice.

Coloanele sale nu reprezentau decât reproducerea înjurilor şi calomniilor de tot felul, aduse de cei din fruntea ei, guvernului şi partidului liberal.

Nici o umbră de activitate naţională de propagandă a ideilor româneşti în sânul minorităţilor, care jubilau ori decâteori „Gazeta Transilvaniei“ era atât de imprudentă în patima politică, încât servea drept sprijin revendicărilor lor nedrepte.

Reflex al acţiunei demagogice şi anarhiste ce o duc regionaliştii împotriva „invaziei“ din vechiul regat, „Gazeta Transilvaniei“ — spre marea noastră părere de rău — n'a făcut decât să-şi pregătească singură mormântul.

Dorim ca regretul nostru să fie în acelaşi timp şi un sfat pentru alţi confraţi, cari stăruind în aceiaşi greşală ca şi „Gazeta Transilvaniei“, pot să tragă învăţămintele cuvenite, din păcatul ce şi-l ispăşeşte azi cu prisosinţă.

Maghiarizarea numelor romanesti in timpul stapanirii maghiare

Ordonanţe ministeriale. — Presiuni administrative

In Ardeal e destul de mare numărul acelor români, cari poartă nume de familie maghiar. Unii istorici maghiari, ca Jancso Benedek şi alţii, susţin, că aceştia ar fi maghiari românizaţi. Vor fi, admitem, — şi unele cazuri de acest fel, mai ales în satele curat româneşti, în cari s'a pripăşit vre-un ungur. In cele mai multe cazuri însă, numele de familie ungureşti-românii l'au moştenit dela proprietarii de pământ, ori, administratorii de moşii în veacul al 18 lea ori poate şi mai nainte, în timpul când s'au format numele de familie. Aşa se explică bună-oară numele Kovács Ötvös, Biro, Kerekeş, etc. pe care îl poartă multe familii de ţărani pe câmpie şi aiurea. Românii ajunşi nobili, aşa-numiţii „boieri-opincari“ (bocskoros nemes), cu prilejul înobilării primeau şi nume de familie nou, bună oară Simon, Mihályi, Vajda etc. Prin anii nouăzeci guvernele maghiare au sprijinit tendinţele de maghiarizare a numelor de familie româneşti, şvăbeşti, rutene, etc. — ce le urmăreau diferite societăţi „culturale“, iar în 1897 şi 1898 şi de atunci încoace guvernele propuvăduiau direct maghiarizarea şi pe unii ne-maghiari îi sileau chiar să-şi maghiarizeze numele de familie. Mulţi dintre românii cari au azi nume de familie unguresc, sunt jertfe ale acestei politici, care mai ales între slujbaşii dela căile ferate şi poştă era de-o violenţă ne mai pomenită şi a făcut ravagii însemnate.

Cutare şef de birou, chema pe bietul român aplicat ea funcţionar, portar, împiegat, factor postal etc. şi îi spunea:

Prietene, numele Dtale de familie nu sună ungureşte (magának nem magyar hangzásu családi neve van).

Bietul om răspundea, că e un nume ce l'a moştenit dela părinţi. Şeful îl convinge apoi, că cel ce este în slujba statului maghiar trebue să poartă şi nume maghiar, ameninţându-l, că la caz de nesupunere va fi scos din slujbă. In acest chip, nouăzeci la sută dintre Românii aplicaţi la căile ferate şi la poştă aveau şi au şi astăzi nume de familie unguresc. Li se zicea: români plouaţi, ori „unguri de cinci piţule“, pentru că maghiarizarea se cerea prin o petiţie, prevăzută cu timbru fiscal de „cinci piţule“, pe care o punea la dispoziţia bietului om societatea „Emke“ ori altă societate culturală maghiară.

Tribuna din Sibiu, încă în numărul din 10 Februarie, arată că e „în poziţie de-a răsturna această aserţiune.“ Are „document oficios, care provoacă direct pe oficianţii de stat să-şi maghiarizeze numele. Iar în numărul din ziua următoare sub titlul „*Brutalitatea maghiarizării*“ publică ordonanţa cu data 25 Ianuarie 1898, a revizorului şcolar Sipos Orban din Oradea-Mare, adresată tuturor învăţătorilor din judeţ.

Stimate dle învăţător, -- zicea numita ordonanţă, — îţi aduc la cunoştinţă, că cu permisiunea dlui ministru r. u. de interne şi-au schimbat numele colegii Dtale: Radovics Miklos în Reti, Bruchental Agoston în Bihari, Modora Janos în Tinodi. (Cel dintâi e rutean, al doilea român gr. cat., el treilea român gr. or.

Totodată dau expresiune speranţei şi aşteptării mele, că exemplele patriotice le vor urma cât mai curând şi învăţătorii, cari mai au încă nume de familie ce nu sună ungureşte, *pentru-că altfel, spre cea mai mare a mea părere de rău ar trebui să mă conving, că respectivii nu au voinţa şi curajul de lipsă, ca să dee dovezi neîndoioase despre alipirea lor la patria maghiară, — sau că subordonează sublimul scop altor consideraţii mai mici.*

Numărul din 19 Februarie al „Tribunei“ aduce apoi ordonanţa ministrului Perczel adresată vicespanului din Sibiu, prin care este provocat să iea măsuri, ca funcţionarii judeţului să-şi maghiarizeze numele.

Numărul din 22 Februarie publică ordonanţa ministerială No. 13221—1898, prin care toţi prefecţii sunt învitaţi să îndrume pe funcţionari, ca în cercuri cât mai largi să promoveze mişcarea salutară a maghiarizării numelor.

Ministrul de comerciu Daniel adresează astfel de ordonanţe către toate direcţiunile căilor ferate, iar miniştrii celorlalte resorturi încă în 1895 şi 1896 au dat o mulţime de ordonanţe de acest fel, cărora „Tribuna“ le citează numărul şi data. „Infaţa acestor revoltătoare lucruri, — scrie „Tribuna“, bărbaţii fruntaşi ai naţionalităţilor trebue să se ridice şi să tragă la răspundere pe aceşti agenţi ai maghiarizării“.

Nu mai continuăm. Ca să dăm o icoană fidelă a maghiarizărilor forţate din timpul stăpânirii ungureşti, ar trebui să scriem volume întregi.

Acestea le scriem ca răspuns unor ziare maghiare din Cluj, cari cu nemaipomenită îndrăzneală au afirmat, că stăpânirea maghiară de pe vremuri n'a maghiarizat cu forţă pe nimeni.

I. SEVER.

Plângeri şi lămuriri

In chestia stărilor din Almaşul-mare

— Răspuns ziarului „Ellenzék“ —

Primim următoarele :

Mai zilele trecute a apărut în „Infrăţirea“ un articol despre stările din Almaşul-Mare, scris de un învăţător, care cunoaşte stările deplorabile din această comună. In acel articol este acuzat preotul din Almaş E. Petrean şi secretariul E. Mocean, că sunt ostili culturii româneşti, spriginind în aceeaşi vreme pe învăţătorul ungur E. Bodor, care atâtea ori a dat dovadă, că nu se simte bine în ţara Românească. Acşti trei domni în loc să-şi recunoască păcatele, ca răspuns la articolul amintit să pun la sfat şi născocesc o seamă de neadevăruri pe cari le publică în Nr. 155 al ziarului unguresc „Ellenzék“ sub titlul „Ofensiva unui învăţător contra unei şcoli ungureşti“, în care mă atacă în modul cel mai mârşav, vrând prin aceasta să se descarce de învinuirile bazate ce li s'au adus.

Chiar şi prin faptul, că s'au adresat în chestiunea de atare natură, la o foaie ungurească şi încă la cea mai iredentă foaie, dar mai ales prin faptul, că în acel articol dau ţăranilor români epitetele de „proşti“ şi „orbiţi“, aceşti domni îşi dau pe faţă sentimentele lor anti-româneşti.

Dar pentrucă publicul românesc să nu fie indus în eroare, ţin să rectific, că învăţătorul E. Bodor nu este învăţător reformat, cum le-a plăcut să scrie, pentru a produce efect, ci este învăţător de stat, şi eu n'am rechiziţionat o cameră din locuinţa unui învăţător reformat ci mi s'a dat o odaie în edificiul statului român, al cărui învăţător şi eu sunt.

Nu e adevărat că „proştii“ din Almaş ar fi atăcat locuinţa învăţătoriului Bodor şi că ciar fi stricat masa, din contră e fapt că învăţătorul Bodor a fost pedepsit de judecătoria de ocol din Hida, pentru atacurile şi ofensa ce mi-a adus ceiace ce să poate vedea din Dosarul Nr. 415—923 P. a acestei judecătorii, iar acum este contra lui o altă procedură penală.

Cei ce s'au interesat şi se interesează de treburile culturale ale românilor din Almaş, ştiu că eu am dat socoteală în faţa persoanelor competente de sumele incasate dela petreceri şi ştiu şi că la aceleaşi petreceri am avut un deficit de 1732 Lei, pe care l'am acuperit din buzunarul meu.

In privinţa celorlalte afirmaţiuni din articolul publicat în „Ellenzék“ prin cari fără de nici o ruşine mă atacă în onoarea şi demnitatea mea de om şi învăţător, fac cunoscut că am cerut satisfacţie pe cale judecătorească.

Nicolae E. Ferr
învăţător.

Citind Revistele

„Ramuri“ (A. XVII-lea, No. 14). Caracterizând personalitatea lui N. Beldiceanu, care şi a sfârşit de curând zilele pradă nebuniei, Domnul N. Iorga aduce aminte de sănătoasa direcţie inspirată tinerilor scriitori de „Sămănătorul“, unde şi Beldiceanu a început să scrie alături de M. Sadoveanu.

Remarcăm deasemeni articolul: „Germanizarea României“, conferinţă ţinută la Ateneul român de domnul N. Iorga şi rândurile publicate tot de Domnia Sa ca recenzie a cărţei „Mitropolitul Andrei Şaguna“ Sibiu 1909 de Dr. I. Lupaş, articolul pe care revista „Ramuri“ îl reaminteşte cu ocazia comemorărei actuale a marelui întemeietor.

Dăm mai jos minunata caracterizare a lui Şaguna, desprinsă din acest articol:

„A fost dintre oamenii mari cari sunt cu totul din vremea lor, a căror acţiune se desfăşură întreagă în marginile posibilului, ale celor imediat posibile şi cari pentru aceea biruesc şi mor împăcaţi cu ei înşişi, bucuroşi de o izbândă statornică smulg din viitorul pe care ceilalţi nu-l zăresc, folos pentru cauza ce o apară. Ei lasă, nu numai situaţii, ci şi învăţături veşnice; dela ei pleacă un drum larg care se pierde în nesfârşitul idealului. Ei n'au vămuit numai vremea lor, ci au găsit vraja prin care orice vremuri pot da tot ce trebuie unui popor. Şi sunt alţii cari, pe această cale, n'au izbutit, cari şi-au stors puterile în luptă şi au căzut la un colţ de drum, pe când pe cărarea ră ăciriitreceau supt steaguri, în sunete de musici, în aplause şi strigăte de biruinţă, cei mulţi, gloata timpului lor; dar, când s'a văzut rătăcirea, plătită cu atâtea silinţi, şi mu'ţimile s'au întors înapoi, ele au trebuit să treacă pe acolo unde zăcea mortul uitat, şi oricât ar fi fost de grăbite, pentru cât timp risipiseră, au trebuit să afle vreme pentru a presăra ţărână asupra celui căzut şi a-i aprinde o luminare ce se hrăneşte minunat din flacăra ei însăşi şi nu se stinge în veac.

Dacă te uiţi bine, aceşti oameni, biruitori sau învinşi, au o singură taină: încrederea în puterile cele adevărate, cultivarea şi întărirea lor, pentru ca prin ele să se atingă mâni ori peste câteva veacuri, scopul firesc. Cu privire la un neam, taina e simplă: prin el însuşi.

Ideia Europeană (A. V, No. 123) „Saltul în gol întitulează articolul închinat comemorărei lui Pascal, Ştefan Neniţescu. Luminoasă apare celui ce a cunoscut tragedia golului, îndrăgostitul de raţiune dar veşnic nemulţumit, totuşi blajin şi în amărăciune, aşa cum îl găsim şi în „cugetăriile sale“.

Dl Mircea Florian se ocupă de problema misterului şi a vieţei noastre, demonstrând cu argumente din Curlyle, Maeterlink şi Wundt că misterul e o noţiune de ordin practic, nu teoretic; ea semnifică dezacordul dintre legile realităţei şi aspiraţiile morale sau interesale omului.

INFORMATII

— **Esperantiştii bulgari în România.** Miercuri seara au sosit cu trenul de Giurgiu peste 100 esperantişti buigari cari vor lua parte la congresul esperantist din Timişoara. La Ciurgiu au fost primiţi de o delegaţie a societăţei esperantiste române. Ei au rămas la Bucureşti până aseară la ora 9·10 când au plecnt la Timişoara împreună cu alţi esperantişti din Bucureşti.

— **Parastas pentru victimele dela Vintileanca.** Ministerul comunicaţiilor a hotărât ca în ziua de 12 August cor. să se oficieze un parastas de 40 zile pentru pomenirea celor moţi în accidentul dela Vintileanca.

La acest parastas vor lua parte reprezentanţii autorităţilor, precum şi familiile celor decedaţi, cari vor avea gratuitatea călătoriei pe c. f. r. până la Vintileanca şi retour.

— **Petrol pentru export.** In rezervoarele statului dela Constanţa se aflau la 24 Iulie 132 mii tone produse petrolifere destinate exportului.

— **Mausoleul dela Soveja.** Duminică 29 Iulie va avea loc la Soveja solemnitatea punerei pietrei fundamentale a mausoleului din acea localitate.

Pentru participanţi s'a pus la dispoziţie un vagon special care va pleca din Bucureşti la Mărăşeşti, Sâmbătă 28 Iulie la ora 10 seara.

— **Delegaţie de macedo-români la dl I. G. Duca.** D. I G. Duca, ministru al afacerilor streine, a primit eri la amiazi delegaţia societăţii de cultură macedo-română, delegaţie compusă, precum am arătat în n-rul nostru de eri, din d-nii I. Valaori N. Batzaria, N. Tacit, Gh. Simota, Iorgu Steriu şi P. Marcu, Delegaţii au înmânat dlui Duca un memoriu în care arătată situaţiunea grea a românilor din Peninsula Balcanică, precum şi mijloacele de îmbunătăţire a acestei situaţii. D. Duca a promis că se va ocupa de aproape cu această chestiune.

— **Două localuri de prăvălie** (unul mai mic sub poartă şi unul mare cu magazie) de închiriat în str. Regina Maria în casă nouă. Informaţiuni în biroul advocaţial, str. Regina Maria 44 parter.

— **De vânzare** vilă modernă 20 camere, parc 1 jugăr centru, staţiune balneară. Doritorii să se adreseze la administraţia ziarului „Infrăţirea“ sub „vilă“.

— **Diferendele cu Rusia.** In afară de chestiunea proprietăţei dragelor scufundate în Nistru care se va discuta şi rezolva de către delegaţii noştri cu cei bolşevici, o altă delegaţie bolşevică ca să discute incidentele repetate dela frontieră.

Guvernul dela Moscova pretinzând încă deacum două luni că noi am provocat incidente pe malul rusesc, guvernul a răspuns arătând că din potrivă are să se plângă provocările bolşevice pe malul românesc. Cei dela Moscova de propunând să se rezolve chestia prin delegaţi speciali, guvernul a acceptat propunerea.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea muşchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Contrabande de cereale.** Dl I Daciu inspector vamal, a plecat în anchetă de mai multe zile, prin regiunile Sighetului Maramureş, pe unde în ultimul timp s'au descoperit nişte însemnate contrabande de cereale.

Tutel Babylonaţi încălţămintu
Toţi cismarii pot!

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asiguraţi că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Chestiunea hârtiei pentru tipar.** După cum se ştie la 1 August a. c. expiră regimul actual al hârtiei, adică valabilitatea vechilor preţuri la hârtia necesară furniturilor statului şi ziarelor, regim stabilit acum câteva luni printr'un jurnal al consiliului de miniştri.

In vederea acestui fapt, fabricele de hârtie au adresat un memoriu ministerului de industrie şi comerţ prin care cereau sporirea preţurilor azi în vigoare.

Propunerile fabricelor de hârtie vor fi cercetate de ministrul de industrie şi comerţ iar la 31 Iulie a. c. a fost convocată, la acest departament, comisiunea care urmează să stabilească nouile preţuri pentru hârtia necesară autorităţilor de stat şi ziare.

Până la această dată ministerul de industrie, printr'o adresă, a intervenit pe lângă fabricele de hârtie ca până la o eventuală schimbare a regimului în fiinţă să continue a libera ziarelor în aceleaşi condiţiuni, hârtia necesară pentru tipărit.

După ce comisiunea de hârtie îşi va da avizul, care, dacă va fi găsit întemeiat de ministrul de resort, urmează să se supuie aprobărei consiliului de miniştri.

— Dacă doriţi „Salam“ de calitate superioară, cereţi fabricaţiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaş“ se vinde în toate magazinele. Reprezentanţa şi depozitul fabricei la „Pascu“ Cluj, lângă poşta centrală. Telefon 4—63. 2862

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

In „Brétfü“ o grădina cu locuinţă de vânzare imediat. Adresa: Piaţa Cuza Voda No. 7.

— **Datoriile în aur ale fostei monarchii austro-ungare.** Reprezentanţii statelor succesoare şi cesionare ale vechei monarchii austro-ungare şi delegaţii Asociaţiunei purtătorilor francezi de valori mobiliare precum şi ai Asociaţiilor de purtători de valori austro-ungare constituite în Italia, Olanda şi Elveţia s'au întrunit la Insbruck, la finele lunei Iunie. Ei s'au înţeles asupra principiului că serviciul cupoanelor datoriilor în chestiune va fi reluat cel mai târziu la începutul anului 1926.

Plata se va face pe baza de circa 32 la sută pentru datoriile stipulate în aur şi de circa 27 la sută cele liberate în monede streine, deducându-se însă şi anumite cheltueli, Această bază va fi supusă revizuirei după câţiva ani; dupăce se va examina în destul situaţiunea financiară a ţărilor debitoare. S'a prevăzut crearea la Paris a unei administraţii centrale pentru regularea serviciului acestor datorii.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA“ CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1839 2561

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

In jurul conflictului dela Baroul din Cluj

Dl dr Ion Giurgiu își lămurește atitudinea

Părând revoltat de cele scrise de noi cu privirea la atitudinea d-sale în chestia conflictului dela Baroul Avocaților, d-l Dr. Ion Giurgiu ne-a rugat să-i dăm posibilitatea să se explice, și evident, — credem noi — să dovedească netemeinicia aprecierilor noastre. In locul unei desmințiri, însă ne-am pomenit cu articolul de mai jos prin care d-l Giurgiu exprimă păreri și sentimente pe care noi niciodată n'am îi cutezat să i-le atribuim.

Publicăm deci articolul ca o dovadă de cât de blânde și îngăduitoare au fost aprecierile făcute de noi cu privire la atitudinea d-lui dr. Ion Giurgiu:

„Ardealul, cucerit cu arma și cu sentimentul național condensat de veacuri, trebuie adus la înflorire prin drept și lege și prin naționalizarea lentă, neforțată dar legală și sigură a tuturor instituțiilor.

In Cluj, în inima Ardealului, se bat în prezent cap în cap două curente noui și totuși vechi: principiul legalității și al evoluției pașnice cu curentul samavolnic al naționalizării forțate și al propășirei pripite.

Este lucru ciudat, că chiar și în lumea senină a avocaților din Cluj, neînțelegeri au eșit la iveală și că aceste concepțiuni contrari au dat loc unui mare conflict.

Avocații români din Ardeal, alăturea de preoții și învățătorii noștri, au fost factorii principali și chiar șampionii îzbânzei noastre naționale. E lucru firesc, ca avocații Români din Ardeal să nu-și poată denega trecutul lor glorios și menirea lor în viitor, pentru consolidarea și înflorirea noului stat român.

Orice s'ar zice și orice s'ar propaga în mod tendențios despre alegerea baroului nostru, în frunte cu dr Dionisiu Pop, din partea opoziției — supranumită „blocul național-român“ în frunte cu dr Amos Frâncu, ca decan ales în mod ilegal și prin lovitură, — un singur fapt rămâne cert necontestat: caracterul național al baroului clujan în frunte cu dr. Dionisiu. Pop nu este primejduit baroul având opt membrii minoritari și doisprezece Români, și nu era nevoie, ca opoziția să se condenseze într'un bloc național român și să procedeze cu teroare față de conducătorii baroului constituit legal, în frunte cu dr. Dionisiu Pop și să alunge cu forța un barou legal constituit, ca astfel opoziția, dr. Amos Frâncu, dr. Ioan Suciu și dr. Valer Roman, să se cocoțeze pe ruina și în paguba prestijului celebru al avocaților din Cluj.

E de prisos să spun, că programul blocului zis național nu-l contest nici eu și nu-l contestă nici dr Dionisiu Pop, deoarece în mod principiar și sufletește suntem naționaliști și umanitariști. Eu și dr Dionisiu Pop contestăm procedeul terorist și ilegal al acestui bloc român, care s'a zămislit în zodia vanităților deșarte și nu în zodia naționalizărei baroului.

Opoziția de azi, tot în numele programului sfânt și național, caută, să mă evidențieze ca prieten nedespărțit și neînfricat al decanului dr Dionisiu Pop, pentru a mă expune disprețului public ca pe un intrigant și ca pe unul, ce nu pot pricepe rostul național al vremurilor de azi.

Dela unire încoace, în scris și în faptă necontenit am luptat pe căi legale și cinstite pentru susținerea dreptății și a echității desăvârșite. Principiul meu călăuzitor în viață a fost în primul rând apărarea legalității.

Dacă fac azi front blocului român, fac acest lucru bazat pe necunoștința tertipurilor și a intrigilor acestui bloc, poreclit național-român, care sub masca naționalizărei tinde în lipsă de spațiu, să și validiteze și să și repare rănile grave, primite în lupta din alegerile în barou.

Constat însă că alegerile dela baroul nostru au aruncat pe uscat multe murdării și slăbiciuni omenești, dar nu pot tăgădui, că ciocnirea acestor două tabere, — făcând abstracție de vanitățile personale și intrigile desfășurate — vor avea darul să țină la suprafață un curent de primenire a moravurilor noastre, precum și tendința de afirmare a elementului românesc în barourile din Ardeal.

Corpul avocaților este legat de legi, ca taurul de iesle. Rupi funia, ai rupt și ieslea și s'a vătămat și taurul. Autonomia celebră a baroului și unică în Europa întreagă este vătămată prin lovitura și alegerea ilegală din 24 Iunie 1923, pentrucă deschiderea și închiderea adunărilor generale și stabilirea incapacității adunărei de a aduce hotărâri valide, este potrivit legei avocaților, în competența exclusivă a decanului dr Dionisiu Pop.

După închiderea legală a ședinței și îndepărtarea dlui dr Dionisiu Pop, blocul oposiționist a continuat ședința electivă calificând-o în mod volnic de countinuativă.

Dr. Pop contestă alegerea noului baron, pentrucă numai „Uniunea avocaților“ are cuvântul în această chestiune.

Acest bloc își prevede azi tragicul sfârșit. Astfel se explică și faptul că Dr. Dionisiu Pop a fost somat să-și retragă contestația, înaintată „Uniunei Advocaților“ pentru zădărnicirea celui de al doilea barou, constituit în mod ilegal și prin lovitură.

Cluj, la 27 Iulie 1923.

Dr. Ion Giurgiu,
advocat și fost deputat, membru în „Uniunea avocaților din România-Mare.

Ce se va discuta la conferința dela Sinaia

Programul conferinței după „Gazette de Prague“

„Gazette de Praque“ publică subt titlul „Deplasări ministeriale“ un articol în legătură cu conferința dela Sinaia a Micei Înțelegeri. Reproduce comentariile cu privire la programul conferinței și la caracterul ei.

După ce arată că adunarea dela Sinaia nu e o conferință extraordinară ci face parte din seria de conferințe pentru schimbul de vederi între statele aliate, așa cum s'a hotărât chiar dela întemeierea Micei Înțelegeri, „Gazette de Praque“ adaogă:

Se poate spune dealtfel' judecând după programul său, că această conrerință va dezamăgi pe aceia cari vedeau în ea cine știe ce adunare extraordinară menită să schimba politica generală a Europei Centrale.

In fond, programul conferinței dela Sinaia este ceeace se putea aștepta în clipele de față. El nu se deosebește de ceeace am spus noi aci. Conferința va examina două ordine de chestiuni chestiunile pe cari le putem socoti ca de ordin extern și chestiunile de ordin intern. Chestiunile de ordin extern sunt acelea cari ating raporturile între Mica Înțelegere și străinătate, cu deosebire țările balcanice și Accidentul. La acest grup de chestiuni s'ar putea adăoga fixarea liniei de condiută, de ținut la viitoarea adunare a Societății Națiunilor.

Se știe că asupra acestui ultim punct se punea întrebarea de a ști dacă și cum trebuie să fie reprezentată Mica Înțelegere în sânul consiliului Societății Națiunilor.

Nu e nevoie să definim aci problemele de politică externă pe cari le va aborda conferința. Ele nu sunt noui. Este vorba, am spus-o de mai multe ori — să se stabilească neted atitudinea Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei față de Ungaria de o parte, de altă parte de țările balcanice, unde în ultimul timp evenimentele politice au adus unele modificări.

Cât despre examinarea raporturilor dintre Mica Înțelegere și Occident, nu mai e nevoe să spunem că acest examen se va face cu deosebire asupra repercursiunilor pe cari le are și nu va lipsi să le aibă problema reparațiunilor asupra Europei Centrale“.

Congresul studențesc

O rectificare a comitetului central de organizare

Comitetul central de organizare al congresului studențesc dezminte informațiunea apărută în ziare despre o eventuală participare a țărănimei la dezbaterile congresului general studențesc. Comitetul n'a întreprins nici un fel de acțiune pentru a aduce la congres delegații de țărani.

Mehanic bun se caută la „Casa Invățătorilor“ din Cluj. Beneficii: locuință, hrană, și lei 600 lunar. Reflectanții să se prezinte cu actele până la 15 August. Administrația. 2966.

Bandage de Cauciuc
pentru autocamioane
toate dimensiunile
Depozit la
Emil Blaga Cluj
La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Doamnelor și mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

SACI
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

10.000
de globuri de marmură
au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

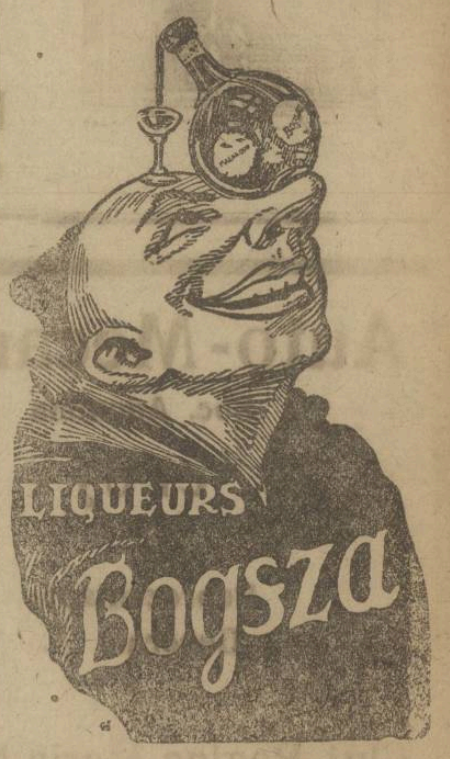

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poștei No. 39. Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2647

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru înnotatori liberi și cari învaţa înnotatul.

Medic conducator Dr. PORSCHE neurolog.

Deschis dela 7 oare dimineaţa până la 8 seara

33 Lloyd 1632

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Telefon 351. 2887 Telefon 351.

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

CONCURS.

Se publice concurs ptr. ocuparea postului vacant de conductor pt. construcţi inalte de la serviciul tehn. al Dir. Reg. XI. San.

Doritori de a ocupa acest post sunt invitaţii că până la 15 August ano curent să și inaintăze cererile prevăzute cu documentele necesare la Div. Tehnică in licidare din Str. Memorandului No. 1.

Director Regional: *Titu Ionescu.* 2964

Șef. Div. Tehn. in lichidare: *Ing. Ivascu.*

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vend en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

„MECANO" S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice.

2883

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric și produse chemice S. A.

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%. Acid sulfuric diferite calităţi. Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru instalaţiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră și butoaie.

2951

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu fata sa nu mai fie urata.

Kaiser-Borax

face fata alba si moale. 2474-3

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparaţiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalaţiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalaţiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

2223

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Reorganizarea pescăriilor din Ardeal

De ce duce Ardealul lipsă de peşte — Vechiul regat nu poate satisface şi nevoile de peşte ale Ardealului — Inmulţirea şi reorganizarea heleşteelor artificiale de peşte din Ardeal

De vorbă cu dl I. A. Botez, inspector general al pescăriilor

O chestiune economică de o importanţă destul de mare în Ardeal este chestiunea valorificărei peştelui.

Se ştie că din cauza că pescăriile în Ardeal nu sunt organizate bine, populaţia tuturor oraşelor ardelene duce o mare lipsă de peşte. Războiul a determinat distrugerea a 60—70 la sută din crescătoriile artificiale de peşte, iar dela războiu încoace nici una din aceste creşcători n'a fost refăcută — iar pescuitul în râuri şi lacuri a fost lăsat în completă desorganizare — De oare ce peştele în Ardeal datorită mulţimei râurilor, datorită mărimei lor şi mai ales datorită faptului că curgerea lor este foarte puţin violenţă, este una din principalele bogăţii naturale — era foarte firesc ca guvernul să ia în studiere această chestiune şi să procedeze la cât mai sistematică punere în valoare a acestei bogăţii.

Pescăriile în vechiul regat, ce-i dreptul sunt într'un stadiu de funcţionare mulţumitor. Cu toate acestea ele nu pot produce mai mult decât cantitatea de peşte necesară consumaţiei oraşelor din vechiul regat şi o foarte mică cantitate pentru oraşele din Ardeal.

Pentru a putea înlătura criza de peşte din Ardeal s'a început organizarea pescuitului şi în Ardeal.

In senzul acesta, ministerul de agricultură a delegat pe dl I. A. Botez inspector general al pescăriilor, cu studierea la faţa locului, atât a necesităţilor de consumaţie a populaţiei cât şi a posibilităţilor de producţie naturală şi mai ales artificială de peşte din Ardeal.

Ieri a sosit în localitate dl Inspector I. A. Botez cu scopul mai sus pomenit.

Pentru a căpăta lămuriri precise am căutat să avem o convorbire cu dsa.

Dl Inspector I. A. Botez ne-a făcut următoarele declaraţii:

Chestiunea heleşteelor artificiale

Din acest punct de vedere, vă pot afirma — începe dl Inspector Botez — că oricât de sistematică ar fi organizarea pescuitului în râuri şi lacuri — acestea nu pot produce arâta peşte cât să fie necesar consumaţiei populaţiei Ardealului.

In asemenea situaţie singura soluţie eficace nu rămâne decât — reorganizarea sistematică şi înmulţirea heleşteelor (crescătoriilor de peşte) artificiale. In Ardeal în special sunt foarte multe cursuri de apă şi foarte multe terenuri bune pentru asemenea heleştee — în special pentru heleşteele de crap.

Din iniţiativa particulară şi cu un larg concurs din partea statului se pot organiza atâtea heleştee artificiale în cât Ardealul să nu mai fie nevoit a aduce peşte din vechiul regat.

Heleşteele artificiale au dat rezultate admirabile nu numai în vechiul regat ci şi în Bohemia.

Aceste ţări nu duc nici o lipsă de peşte tocmai datorită acestor cleştee artificiale.

Dl Inspector I. A. Botez din cele ce ne-a spus mi-a făcut impresia că în organizarea pe care intenţionează să o dea pescuitului şi pescăriilor în Ardeal se gândeşte la sistemul asociaţiilor de pescării, sistem foarte eficace, aplicabil şi rodnic. Pescăriile din ţară, continuă să ne declare dl Inspector ar fi suficiente pentru a furniza peştele de sămânţă, necesar heleşteelor existente şi care s'ar forma în Ardeal.

Intrebând pe dl Inspector asupra cauzelor care au concurat pentru a produce criza de peşte în Ardeal, criză provocată de faptul că depozitele de peşte din ţară nu execută comenzile făcute de diferite oraşe din Ardeal. Dsa ne-a răspuns următoarele:

„Principala cauză este insuficienţa cantităţilor de peşte dela aceste depozite.

In al doilea rând este faptul că statul suu mai bine zis CFR. nu dispun de numărul suficient de vagoane frigorifere pentru a satisface toate comenzile de transport abia în Septemvrie când va fi frig, se va putea face o expediţie regulată a peştelui din ţară în Ardeal".

Dl Inspector I. A. Botez a vizitat numeroase regiuni şi râuri ale Ardealului studiindu-le. Asupra celor constatate dsa va face un raport comisiunei însărcinate cu reorganizarea pescăriilor în Ardeal şi aceasta va decide.

Alfio P.

Sosirea în ţară a dlui Beneş.

Delegatul cehoslovac la conferinţa din Sinaia a trecut aseară cu acceleratul spre Bucureşti.

Intr'un vagon special ataşat acceleratului ce venea dinspre Oradea-Mare a sosit aseară la orele 7, în gara locală dl M. Beneş ministerul de externe cehoslovace împreună cu secretarii săi.

Pe peron se aflau dnii primar a oraşului dr. Utalea, prefect al poliţiei Valer Popovici, consulul Cehoslovaciei precum şi un numeros public, din care o mare parte erau supuşi cehoslovaci.

Tot timpul cât trenul a staţionat în gara noastră, dl Beneş s'a întreţinut pe rând cu reprezentaţii autorităţilor.

La orele 7'40 p. m. trenul s'a pus din nou în mişcare, urmat fiind de nesfârşitele urale ale celor rămaşi pe peron.

Orleanu.

Anchetarea directorilor dela teatrele maghiare

Afacerea Rona-Janovics în mânile organelor poliţieneşti

Intr'o scurtă informaţiune a noastră de aseară am dat câteva declaraţii ale dlui O. Gritta, prefectul poliţiei din Arad, în chestiunea diferendului dintre directorii de teatru unguri Janovics şi Rona. Datorită actualităţii chestiunii, socotim necesar să revenim asupra lor.

D. Gritta a făcut ziarului „Aradi Hirlap" declaraţia, că latura privind ministerul Artelor în ancheta dela Arad fiind încheiată de aci înainte chestiunea Janovics-Rona va rămâne numai în competinţa organelor siguranţei Statului.

Declaraţia dlui Gritta confirmă ceeace prevedeam în numărul nostru de alaltăeri că chestiunea personală a celor doi directori are un fond de competinţă poliţienească, dela care nu ştim cum se va eschiva directorul teatrului maghiar din Cluj acuzat de control pentru Budapesta asupra teatrelor maghiare ardelene.

Se poate, ca aceasta să aibă urmări cari se vor vedea cu ocazia distribuirii concesiunilor de teatru maghiar pentru stagiunea viitoare. Deocamdată constatăm un fapt: că deşi s'au făgăduit pentru ziua de ieri concesiunile, ele nu au fost date. In schimb, după cum anunţă „Aradi Hirlap", d. Gritta va sosi zilele acestea la Cluj în continuarea anchetei de care vorbiam.

In urma acestora este prea posibil, că concesiunile nu se vor da până la terminarea anchetei.

INSCRIPŢII

Chiriomania

Nu ştiu dacă am nimerit-o dar am vrut să denumesc într'un termen medical, frigurile precedate şi succedate de fierbinţeli grave, pe care le produce şi într'o pa te şi într' alta, certurile dintre chiriaşi şi proprietari. După războiu, boala aceasta, cu bruşte ridicări şi coborâri de temperatură, cu un fel de delir fără margini de isbândă sau cu toropeli prelungite de melâncolie, ba şi cu acute manifestaţiuni de manie a persccuţiei, când pierzi procesul, a devenit endemică. Uneori duce chiar la nebunie violentă (e ultimul grad de manifestare al boalei) fapt care m'a făcut să-i dau denumirea de mai sus.

Un exemplu dintr'o mie. Dna Palmire Vambersie, din Paris, în vârstă de 50 ani, a fost evacuată cu sentinţă judecătorească din locuinţa ei. „După câteva zile revine şi dă foc casei unde locuise, răspândind conţinutul unui bidon de gaz pe scări şi covoare. In timp ce pompierii stingeau focul, ea striga gesticulând că s'a răsbunat. Inchisă şi interogată, a fost supusă examenului a trei medici, cari au găsit că e nebună".

Doamne fereşte! Este o boală a secolului ca şi specula, ca şi desfrâul.

Dar ceia ce e mai curios e metamorfoza acestei boale în decursul timpului. Pe vremea romaniler era un simplu . . . contract, numit locatio—conductio. Cum din contract a ajuns boală. şi încă boală generală cu manifestaţiuni grave să nu vă mire. E ca şi cu mânăstirile. Pe vremuri fecioarele ce nu-şi găseau bărbat, sau cele ce greşeau şi erau părăsite de iubit sau nevestele nefericite în căsnicie se duceau la mânăstire şi se consolau. Astăzi avem strandul. In loc de-un bărbat prost crescut sau de-un logodnic trădător, ori ce femee dobândeşte zece în schimb numai la un semn. Imediat ce „trădează" unul, celălalt e gate să-i ia locul. Progres mă rog.

NOMOFYLAX

Catalog românesc
la Librarea LEPAGE Cluj.
2744-7

„Constantin Mille, singurul om cinstit din România"

Cititorul îşi va aminti multă vreme de îndrăzneala răsfăţată pe primele coloane ale „Luptei" de Luni, sub semnătura cunoscutului avocat al tuturor chestiunilor maghiare, Const. Mille. Ilustrul gazetar, cum îl numesc toate ziarele maghiare în cor, a cutezat să scrie negru pe alb, mistificând tratatul de pace, că România a călcat tratatul dela Trianon atunci când a introdus limba română în şcolile ordinelor călugăreşti.

A doua zi articolul flagrant a apărut în reproducerea completă în „Ellenzék" şi poşta l-a dus peste graniţă, ca să'l vestească tuturor iredentiştilor din Ungaria Faptul acesta a venit să dea o nouă importanţă scrisului mistificatorului director al „Luptei", şi aceasta ne-a îndemnat să arăăm netemeinicia şi îndrăzneala răsfăţatului gazetar al partidului maghiar.

Am arătat Miercuri, că tratatul de pace nu priveşte şcolile ordinelor călugăreşti, cari îşi au dreptul lor canonic internaţional, în vigoare de secole, după care limba lor de predare este pretutîndeni aceea a statului. D. Const. Mille, reproducând paragraful tratatului de pace privitor la şcolile *minoritare*, a mistificat pur şi simplu litera tratatului de pace.

Până aci chestiunea acestui avocat al iredentismului maghiar este serioasă. Noi am socoti-o cu nimic mai puţin demnă de atenţia organelor cari păzesc siguranţa statului, decât acţiunile subversive ale unor conştienţi sau inconştienţi cari au căzut sub penalitatea codului.

Ieri însă „Ujsag" din localitate a socotit că poate să se ocupe de răspunsul dat de noi îndrăznelii din „Lupta" şi a scris un articol de fond numai despre titlul răspunsului nostru: „Unul în slujba duşmanului". Inţelegeţi ieftina socoteală a confratelui: cum, ungurii din Ardeal sunt duşmanii românilor? Cele două legendare milioane de unguri din Ardeal?

*

Confratele, după ce şi-a pus această întrebare, a ajuns să se dumirească: A, va să zică este vorbă de articolul pe care „Ellenzek" l-a trimis în Ungaria?

Şi acum să vedeţi justificarea: Articolul incendiar nu va face în Ungaria impresia pe care i-o atribuie „Infrăţirea". Va face atât, că va schimba opinia ungurilor despre România. Ungurii, citind scrisul domnului Mille, îşi vor zice că tot mai este un om cinstit în România.

Dacă credeţi că toate acestea sunt o glumă citiţi ultimele două rânduri din articolul de fond de ieri al ziarului maghiar; este scris negru pe alb.

Gluma începe abia acum: Singurul om cinstit din România este cinstit, pentrucă apără tratatul de pace pe care Ungaria n'a voit să'l recunoască şi după ce l-a recunoscut, luptă să'l distrugă pe toate căile.

In loc de încheiere, este potrivită aci o remarcă a unuia dintr'o revistă umoristică: De te înjură ziarele „Adevărul" şi „Lupta" să fii liniştit că eşti cinstit; iar de te laudă, eşti dintre cei pe care îi aşteaptă puşcăria. Acelaş lucru despre laudele Ungariei. Mai cu seamă, că eşti lăudat pentrucă mistificând tratatul de pace, le spui că România a călcat acel tratat. Cu toate acestea suntem siguri că d. Mille a luat lauda în serios. Şi să vezi ce noui devotamente din partea sa pentrucă Ungaria a binevoit să'l găsească omul cel mai cinstit din ţara românească! Bietul domn Mille!

Pretentii absurde

Agitatiile Ungurilor din Ardeal

„Universul" e singurul ziar din opoziţie, care ocupându-se de chestiunea minorităţilor dela noi, a arătat că ştie să se ridice de asupra intereselor mărunte politice, pentru a servi singura politică pe care trebue s'o avem cu toţii faţă de minorităţi, politica naţională de stat.

Ocupându-se de recentele agitaţii ale Ungurilor din Ardeal şi de campania presei iridente maghiare, în frunte cu „Keleti Ujság", Universul găseşte că în adevăr e ridicul ca o aşa de înfimă minoritate maghiară să pretindă în faţa marei majorităţi româneşti (70%), „că funcţionarii minoritari din serviciul statului să înveţe limba românească numai dacă vor voi.

E lucru ştiut că principiul naţionalităţilor nu stinghereşte întru nimic caracterul etnic al minorităţilor ori cnre ar fi ele, dar cum aceste minorităţi fac parte din statul român, ele trebue să-l asigure că înţeleg să fie buni cetăţeni ai lui.

Pretenţia de a nu se introduce limba română în şcolile maghiare din Ardeal, nu poate porni decât dintr'un spirit vădlt duşmănos, nouă.

Şi pentru a sfărâma iluziile acelora care cred că tratatul de pace prevede drepturi mai multe decât le au, Ungurilor din Ardeal n'avem decât să reproducem Art. 10 din acest tratat, relativ la învăţământul public al minorităţilor.

„Art. 10, In materie de învăţământ public, guvernul român va acorda în oraşele şi judeţele unde locueşte o proporţie considerabilă de supuşi români de altă limbă, decât limba română, înlesniri potrivite spre a asigura, ca în şcoalele primare, instrucţiunea să fie dată în limba lor proprie, copiilor acestor supuşi români. Această stipulaţiune nu va împiedeca guvernul român de a face obligator învăţământul limbei române în zisele şcoli".

F clar deci, că tratatul acordăm minorităţilor dreptul de a întrebuinţa limba lor în învăţătura copiilor, consacră în acelaşi timp obligativitatea limbei române în aceste şcoli.

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

IV.

— Prelegerile D-lui Profesor G. Tașcă: Problema împărțirii bunurilor —

Cea mai mare teamă după ce s'a mântuit războiul a fost frica de revoluție. Frica aceasta a cuprins deopotrivă pe învingători și pe învinși. Ideia revoluției a fost în toate timpurile legate de intenția schimbării organismului social, când evoluția nu și-a putut îndeplini misiunea sa istorică.

Intrebarea firească se spune atunci, este necesară o schimbare a organismului social actual?

In general lumea nu se ceartă la producția bunurilor sociale, dar se sfâșie când e vorba de dreapta lor repartiție.

Carl Marx concretizând starea de lucruri că producția este colectivă pe câtă vreme distribuția este individuală și dă soluția în socializarea bunurilor. Dar s'a dovedit că această stare de lucruri, studiată de socialiști cu aplicare la țările industriale, nu-și poate găsi echivalentul în țările agricole, unde și producția și distribuția sunt individuale.

Domnul Stere revenind asupra concepției lui Carl Marx, greșită după părerea sa și în evoluția industrială a societății și în organizarea ei viitoare, propune o altă evoluție socială și găsește soluția în revoluție.

Dar experiența revoluției au făcut-o Rusia.

Primul act făcut în 1918 de socialiștii maximaliști a fost socializarea bunurilor, adică transformarea completă a societății burgheză în societate socialistă.

Al doilea act urmează prin constituția din 20 Iulie 1918: Decretarea dictaturii proletariatului și desființarea burgheziei.

Lucrurile nu merg. In Decembrie 1921 Lenin spune că izolarea de restul lumii trebue să ia sfârșit, că reluarea comerțului extern e o chestiune de existență.

In Mai 1922 se revine la vechea ordine burgheză: se recunoaște particularilor dreptul de a face comerț, dreptul de a face contracte, dreptul de proprietate individuală, dreptul de închiriere și de moștenire, dar mai ales dreptul de a întrebuința moneda.

Dl Stere totuși nu se mulțumește cu experiența rusească. D-sa pretinde că evoluția formulată de Carl Marx e greșită. Această evoluție nu se oprește la capitalul industrial ci merge până la capitalul financiar, care are drept caracteristică de a stăpâni statele și a le împinge, pe de oparte să ia măsuri de protecție vamală a industriei interioare, iar pe de altă parte să silească chiar și cu forța armată la expansiunea comercială. Acesta ar fi noul antagonism, care n'ar putea să dispară decât prin revoluție.

In cazul acesta raportul între stat și capitalul financiar ar comporta două soluții: în acest raport, ori trusturile trăesc cu concursul statului, și atunci ele sunt sub puterea statului — deci nu mai e nevoie de revoluție: ori trusturile sunt o primejdie pentru stat pe care îl subjugă și atunci în loc să faci o revoluție dece să nu lupți pentru libertatea comerțului, care ar fi lovitura de moarte dată trusturilor. Liga împotriva taxelor vamale, având în frunte pe Cobden a obținut în Anglia libertatea comerțului fără nici o revoluție.

Să admitem însă că trusturile sunt mai puternice ca statul cum vrea dl Stere, în acest caz antagonismul ar fi că statul dă tot sprijinul și că trusturile încasează toate veniturile.

Dar dacă așa ar fi, atunci rezultatul logic ar trebui să fie că statul care dă puterea lui și protejează trusturile, să aibă și veniturile; prin urmare soluția ar fi industria de stat.

După războiu a fost un mare curent pentru etatizare. Ori de câteori însă s'a încercat în orice țară și în orișice direcție, etatizarea a dat rezultate foarte slabe. Etatizarea industriei au experimentat-o rușii, când au văzut că socializarea industriei duce la faliment. Dar și etatizarea s'a dovedit foarte slabă în rezultate. In Germania etatizarea a dat aceleași rezultate slabe. Atunci pentru ce numai decât o revoluție violentă?

S'ar putea obiecta că Rusia n'a fost o țară destul de industrială. Ne rămâne în acest caz să studiem frământările sociale din Italia, țară care încânta cândva pe dl Stere, prin condițiunile deosebit de favorabile unei viitoare societăți socialiste. Italia era frământată în anul 1920 de o mare agitație, care pretindea pământul pentru țărani și fabricele pentru lucrători. Agitația muncitorilor din fabrici a mers din violență în violență.

S'a cerut controlul tehnic și s'a admis a fi executat nu de un specialist lucrător, ci de un delegat al sindicatului muncitoresc, ceiace însemna permanentizarea agitației. Lucrătorii ajunseseră de fapt stăpânii fabricelor. Experiența se face în tot cursul anului 1920 și durează până la finele anului următor, când dezastrul a fost complect. In fața primejdiei iminente de a muri de foame, lucrătorii au găsit ultima soluție în a chema pe vechii patroni la conducerea fabricelor. Ce a urmat se cunonște și mai ales se știe că a trebuit să vină fascismul ca să mâture anarhia.

S. A. Sever

Articli se pot vedea fără obligație de a cumpăra

Prețurile curente în luna Iulie a

Magazinului

PARISIEN

Secția manufacturei

1 matring alb D. M. C.	Lei	5
1 roată ață 400 Yard	„	11
1 ghem perle	„	8
1 ghem bumbac	„	7
1 matring Alda	„	28
1 ghem ață pentru ștricănit	„	11
1 pereche ciorapi pentru dame	„	28
1 pereche ciorapi pentru dame colorați	„	45
1 cameșă pentru dame	„	79
1 pereche ciorapi pentru copii	„	12
1 bucată cordon	„	23
1 bucată combinet pentru dame	„	135
1 bucată șurț pentru copii	„	65
1 bucată haină de grenadin	„	110

Sectia de mode barbateasca

Cămasă de mde pentru bărbați calit. I. cu două gulere	Lei	248·—
Cămasă alba pentru bărbați	„	195·—
Cămasă apace pentru bărbați	„	248·—
Indispenzabile lungi pentru bărbți	„	110·—
Batiște pt. bărbați	„	12·—
Gulere moi pt. bărbați	„	16·—
Socni pentru bărbați	„	17·50
Pălării de pae pt. bărbți	„	190·—
Pălării de postav pt. bărbați	„	204·—
Bretele pentru bărbați	„	28·—
Costum de bae pt. bărbați	„	90·—
Pantaloni de bae pt. bărbați	„	35·—
Pantalone și cămeși flor pt. bărbăți	„	164·—
Cravate pt. bărbați	„	12·—

Ghete de tenis și sandale să capătă cu prețurile cele mai ieftine.

Sectia portelanuri si sticlarie

pahare pentru apă	Lei	3·50
Borcane pt. compot	„	20·—
Borcana pt. castraveți per litru	„	3·—
Borcana pt. compot per litru	„	2·—
Cești calitate bună	„	25·—
Fărfurii duble	„	20·—
Fărfurii desser	„	15·—
Serviciu de masă pt. 6 persoane	„	1357·—
Serviciu pentru cafea de 6 persoane	„	480·—
Serviciu pentru cafea neagră de 6 pers.	„	169·—

lighiamuri, samovare, fier pentru călcat etc. se capătă cu prețuri moderate!!!

Sectia jucariilor pantru copii

Jucării, cărucioare genți și geamantane cu prețuri senzaționale.

Vizitați înainte de cumpărare în interesul D-voastră prețurile din magazinul nostru.

2788

Articli se pot vedea fără obligație de a cumpăra

Atențiune! Funcționarii, comercianții, și muncitorii inteligenți, cari doresc un vipt bun cu mâncare de două ori în zi, — la miazăzi și seara — primesc pe lângă un cost convenabil la casă particulară adică la văduva LUDMAN din Strada lulu Maniu (Szentegyház-u.) No. 6. în curte. — Cei din provincie primesc mâncare la ameazăzi și seara pe lângă prețul curent zilnic.

Se capătă și dejun.

!!! Să fiți cu atenție la adresă !!!

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!

Prețuri obisnuite de restaurant ale cartei

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE

„CZELL“

Calea Regele Ferdinand 147

Lloyd 2216

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19

Telefon interurban No. 2-13.

Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.

Avem onoare a anunța stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eôecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

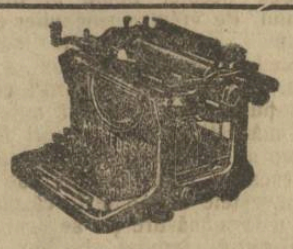

Cele mai bune mașini de scris și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

Tablile de asbest „METEOR“

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

SI CREMA HÖFER, PENTRU COPIL

FABRICA DE BERE

DREHER-HAGGENMACHER

SOC. ANONIMA ORADIA-MARE

2904

Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica

DREHER-HAGGENMACHER

Maşini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

In jurul conflictului dela Baroul din Cluj

DI dr Ion Giurgiu îşi lămureşte atitudinea

Părând revoltat de cele scrise de noi cu privirea la atitudinea d-sale în chestia conflictului dela Baroul Avocaţilor, d l Dr. Ion Giurgiu ne-a rugat să-i dăm posibilitatea să se explice, şi evident, — credem noi — să dovedească netemeinicia aprecierilor noastre. In locul unei desminţiri, însă ne-am pomenit cu articolul de mai jos prin care d-l Giurgiu exprimă păreri şi sentimente pe care noi niciodată n'am fi cutezat să i-le atribuim.

Publicăm deci articolul ca o dovadă de cât de blânde şi îngăduitoare au fost aprecierile făcute de noi cu privire la atitudinea d-lui dr. Ion Giurgiu:

„Ardealul, cucerit cu arma şi cu sentimentul naţional condensat de veacuri, trebuie adus la înflorire prin drept şi lege şi prin naţionalizarea lentă, neforţată dar legală şi sigură a tuturor instituţiilor.

In Cluj, în inima Ardealului, se bat în prezent cap în cap două curente noui şi totuşi vechi: principiul legalităţii şi al evoluţiei paşnice cu curentul samavolnic al naţionalizării forţate şi al propăşirei pripite.

Este lucru ciudat, că chiar şi în lumea senină a avocaţilor din Cluj, neînţelegeri au eşit la iveală şi că aceste concepţiuni contrari au dat loc unui mare conflict.

Avocaţii români din Ardeal, alături de preoţii şi învăţătorii noştri, au fost factorii principali şi chiar şampionii îzbânzei noastre naţionale. E lucru firesc, ca avocaţii Români din Ardeal să nu-şi poată denega trecutul lor glorios şi menirea lor în viitor, pentru consolidarea şi înflorirea noului stat român.

Orice s'ar zice şi orice s'ar propaga în mod tendenţios despre alegerea baroului nostru, în frunte cu dr Dionisiu Pop, din partea opoziţiei — supranumită „blocul naţional-român“ în frunte cu dr Amos Francu, ca decan ales în mod ilegal şi prin lovitură, — un singur fapt rămâne cert necontestat: caracterul naţional al baroului clujan în frunte cu dr. Dionisiu. Pop nu este primejduit baroul având opt membrii minoritari şi doisprezece Români, şi nu era nevoie, ca opoziţia să se conuenseze într'un bloc naţional român şi să procedeze cu teroare faţă de conducătorii baroului constituit legal, în frunte cu dr. Dionisiu Pop şi să alunge cu forţa un barou legal constituit, ca astfel opoziţia, dr. Amos Francu, dr. Ioan Suciu şi dr. Valer Roman, să se cocoţeze pe ruina şi în paguba prestijului celebru al avocaţilor din Cluj.

E de prisos să spun, că programul blocului zis naţional nu-l contest nici eu şi nu-l contestă nici dr Dionisiu Pop, deoarece în mod principiar şi sufleteşte suntem naţionalişti şi umanitarişti. Eu şi dr Dionisiu Pop contestăm procedeul terorist şi ilegal al acestui bloc român, care s'a zămislit în zodia vanităţilor deşarte şi nu în zodia naţionalizărei baroului.

Opoziţia de azi, tot în numele programului sfânt şi naţional, caută, să mă evidenţieze ca prieten nedespărţit şi neînfricat al decanului dr Dionisiu Pop, pentru a mă expune dispreţului public ca pe un intrigant şi ca pe unul, ce nu pot pricepe rostul naţional al vremurilor de azi.

Dela unire încoace, în scris şi în faptă necontenit am luptat pe căi legale şi cinstite pentru susţinerea dreptăţii şi a echităţii desăvârşite. Principiul meu călăuzitor în viaţă a fost în primul rând apărarea legalităţei.

Dacă fac azi front blocului român, fac acest lucru bazat pe necuăţenia tertipurilor şi a intrigilor acestui bloc, poreclit naţional-român, care sub masca naţionalizărei tinde în lipsă de spaţiu, să şi validiteze şi să şi repare rănile grave, primite în lupta din alegerile în barou.

Constat însă că alegerile dela baroul nostru au aruncat pe uscat multe murdării şi slăbiciuni omeneşti, dar nu pot tăgădui, că ciocnirea acestor două tabere, — făcând abstracţie de vanităţile personale şi intrigile desăşurate — vor avea darul să ţină la suprafaţă un curent de primenire a moravurilor noastre, precum şi tendinţa de afirmare a elementului românesc în barourile din Ardeal.

Corpul avocaţilor este legat de legi, ca taurul de iesle. Rupi funia, ai rupt şi ieslea şi s'a vătămat şi taurul. Autonomia celebră a baroului şi unică în Europa întreagă este vătămată prin lovitura şi alegerea ilegală din 24 Iunie 1923, pentrucă deschiderea şi închiderea adunărilor generale şi stabilirea incapacităţii adunărei de a aduce hotărâri valide, este potrivit legei avocaţilor, în competenţa exclusivă a decanului dr Dionisiu Pop.

După închiderea legală a şedinţei şi îndepărtarea dlui dr Dionisiu Pop, blocul opositionist a continuat şedinţa electivă calificând-o în mod volnic de countinuativă.

Dr. Pop contestă alegerea noului baron, pentrucă numai „Uniunea avocaţilor“ are cuvântul în această chestiune.

Acest bloc îşi prevede azi tragicul sfârşit. Astfel se explică şi faptul că Dr. Dionisiu Pop a fost somat să-şi retragă contestaţia, înaintată „Uniunei Advocaţilor“ pentru zădărnicirea celui de al doilea barou, constituit în mod ilegal şi prin lovitură.

Cluj, la 27 Iulie 1923.

Dr. Ion Giurgiu,
advocat şi fost deputat, membru în „Uniunea avocaţilor din România-Mare.

Ce se va discuta la conferinta dela Sinaia

Programul conferinţei după „Gazette de Prague“

„Gazette de Praque“ publică subt titlul „Deplasări ministeriale“ un articol în legătură cu conferinţa dela Sinaia a Micei Înţelegeri. Reproduce comentariile cu privire la programul conferinţei şi la caracterul ei.

După ce arată că adunarea dela Sinaia nu e o conferinţă extraordinară ci face parte din seria de conferinţe pentru schimbul de vederi între statele aliate, aşa cum s'a hotărât chiar dela întemeierea Micei Înţelegeri, „Gazette de Praque“ adaogă:

Se poate spune dealtfel' judecând după programul său, că aceasta conrerinţă va dezamăgi pe aceia cari vedeau în ea cine ştie ce adunare extraordinară menită să schimba politica generală a Europei Centrale.

In fond, programul conferinţei dela Sinaia este ceeace se putea aşteptu în clipele de faţă. El nu se deosebeşte de ceeace am spus noi aci. Conferinţa va examina două ordine de chestiuni chestiunile pe cari le putem socoti ca de ordin extern şi chestiunile de ordin intern. Chestiunile de ordin extern sunt acelea cari ating raporturile între Mica Înţelegere şi străinătate, cu deosebire ţările balcanice şi Accidentul. La acest grup de chestiuni s'ar putea adăoga fixarea liniei de condiută, de ţinut la viitoarea adunare a Societăţei Naţiunilor.

Se ştie că asupra acestui ultim punct se punea întrebarea de a şti dacă şi cum trebuie să fie reprezentată Mica Înţelegere în sânul consiliului Societăţii Naţiunilor.

Nu e nevoie să definim aci problemele de politică externă pe cari le va aborda conferinţa. Ele nu sunt noui. Este vorba, am spus-o de mai multe ori — să se stabilească neted atitudinea Cehoslovaciei, Romăniei şi Iugoslaviei faţă de Ungaria de o parte, de altă parte de ţările balcanice, unde în ultimul timp evenimentele politice au adus unele modificări.

Cât despre examinarea raporturilor dintre Mica Înţelegere şi Occident, nu mai e nevoe să spunem că acest examen se va face cu deosebire asupra repercursiunilor pe cari le are şi nu va lipsi să le aibă problema reparaţiunilor asupra Europei Centrale“.

Congresul studenţesc

O rectificare a comitetului central de organizare

Comitetul central de organizare al congresului studenţesc dezminte informaţiunea apărută în ziare despre o eventuală participare a ţărănimei la dezbaterile congresului general studenţesc. Comitetul n'a întreprins nici un fel de acţiune pentru a aduce la congres delegaţii de ţărani.

Mehanic bun se caută la „Casa Invăţătorilor“ din Cluj. Beneficii: locuinţă, hrană, şi lei 600 lunar. Reflectanţii să se prezinte cu actele până la 15 August. Administraţia. 2966.

Bandage de Cauciuc
pentru autocamioane toate dimensiunile
Depozit la
Emil Blaga Cluj
La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati-va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc. fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării şi albituri
Gratis 2880 Gratis

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1612

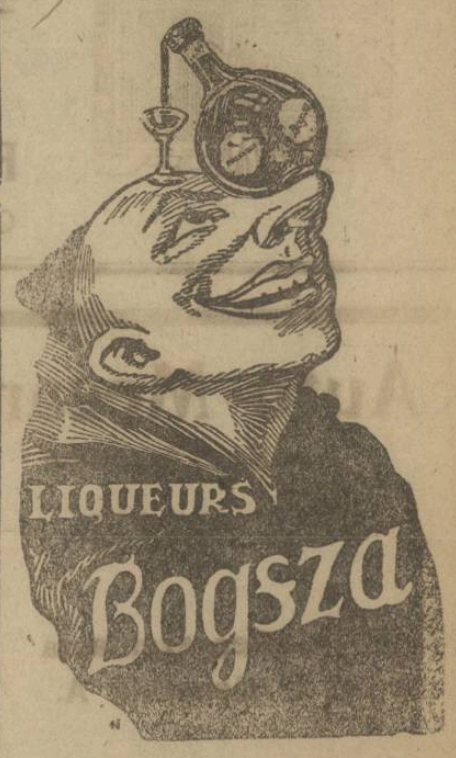

Fabrica de articole de metal şi tinichea
Grünwald si sotii Oradea-Mare,
Strada Poştei No. 39.
Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru înnotatori liberi și cari învață înnotatul.

Medic conducator Dr. PORSCHE neurolog.

Deschis dela 7 oare dimineața până la 8 seara

33 Lloyd 1632

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Telefon 351. 2887 Telefon 351.

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica

C-L-U-J.

2879

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Cea mai fina crema pentru ghete

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

CONCURS.

Se publice concurs ptr. ocuparea postului vacant de conductor pt. construcți inalte de la serviciul tehn. al Dir. Reg. XI. San.

Doritori de a ocupa acest post sunt invitații că până la 15 August ano curent să și inaintăze cererile prevăzute cu documentele necesare la Div. Tehnică in licidare din Str. Memorandului No. 1.

Director Regional: *Titu Ionescu.* 2964

Șef. Div. Tehn. in lichidare: *Ing. Ivascu.*

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

„MECANO" S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice.

2883

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A.

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calități, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalațiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră și butoaie.

2951

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu fața sa nu mai fie urata.

Kaiser-Borax

face fața alba si moale. 2474-3

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

CLUJ, Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul III. No. 858 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Marți 31 Iulie 1923

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... SUB CONDUCEREA UNUI Director: D. TOMES (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

R CLUJ 1. 3070

„Adevărul" și „Dimineața"

Ce trebue să cunoască publicul din Ardeal.

Călătoria în streinătate a ministrului nostru de finanțe a pus în discuție cazul celor două ziare zise „independente" care, subvenționate de o anumită persoană, au făcut „din ordin" și o anumită politică cu tendința bine văditâ de a zădărnici o întreagă acțiune menită să determine în Apus o mai bună orientare în ce privește cunoașterea situației noastre economice și financiare.

E vorba de „Adevărul" și „Dimineața" pe care publicul din Ardeal nu le cunoaște încă destul de bine pentru a putea înțelege și tot rostul discuției. Căci nu este întâia oară când opinia publică românească este chemată să judece purtarea acestor două ziare ai căror patroni âu fost dovediți ca stând în slujba unor interese streine. Campania dusă împotriva ministrului nostru de finanțe, în clipa când acesta îndeplinea în streinătate o mare misiune națională, nu este decât o nouă verigă în lanțul multelor trădări de care s'au făcut vinovate numitele două ziare. Făcându-se a lupta pentru democrație, „Adevărul" și „Dimineața" au avut totdeauna o politică antinațională, iar sub masca așa zisei „independențe", ele și-au permis toate vânzările și toate precupețirile. N'a fost problemă mare în această țară pe care aceste două ziare să n'o fi transformat într'o simplă afacere de tarabă.

Când și-au afișat mai tare independența, atunci s'au târguit și s'au vândut mai fără rușine, și când au țipat mai mult pentru democrație, atunci au fost prinse și mai de multe ori ca lucrând și uneltind împotriva intereselor noastre naționale.

Discuția începută deci de „Viitorul" este de folos mai ales pentru Ardeal unde publicul, încă neinițiat, poate fi mai ușor amăgit de „democratismul" și „independența" celor două faimoase ziare. Ce este acest „democratism" și ce este această „independență", vechiul Regat o știe de mult. Dar publicul din Ardeal, așa de iubitor de atitudini și acțiuni îndrăznețe, oferă un teren din cele mai prielnice pentru metode de lucru ale „Adevărului" și „Dimineței".

Acestui public, prin urmare, trebuie să i-se amintească mereu că mult trâmbițatul democratism nu este de fapt de cât o continuă acțiune îndreptată împotriva intereselor noastre naționale, iar mult afișată independență un adăpost pentru toate prostituțiile. Și trebuie să i-se amintească aceasta cu atât mai mult cu cât însăși politica partidului național înlesnește astăzi pătrunderea în Ardeal a celor două ziare nefaste.

Viitorul Presedinte al „Astrei"

Ne amintim că la trecuta întrunire a „Astrei" pentru alegerea unui președinte în locul de toți regretatului Andrei Bârseanu, partidul național a întrebuințat toate mijloacele de care uzează în luptele politice, pentru a zădărnici orice votare, care ar fi adus în fruntea Asociației vre-un prezident strein de partidul național.

Marea societate culturală a românismului transilvan, astăzi a întregului românism, a rămas astfel, grație uneltirilor separatiste ale partidului național, o societate fără conducător. Noulle alegeri însă au fost fixate în lunile August—Septemvrie la Timișoara, pentru a curma interegnul actual și pentru a deslușì cui trebuie atribuită noua conducere.

S'a sperat că în anul ce-a urmat alegerilor trecute, socotit de către mulți anul de cumințenie națională pentru partidul național, acesta să-și fi părăsit tendințele de aservire a „Astrei". A fost însă o iluzie. Dintr'un articol recent al „Patriei" s'a putut vedea limpede că și'n viitoarele alegeri partidul național va păstra cu îndârgire vechea sa atitudine. Ceia ce însemnează că noua întrunire generală a membrilor Asociației va fi un prilej de noui zizanii, de noui intrigi, de noui discordii. Căci așa vrea partidul național să devină Astra, leagănul cultural al românismului în Ardeal: focarul separatismului, al urei regionaliste, al politicianismului eftin și pătimaș.

Intr'un judicios articol, datorit distinsului profesor universitar dl I. Paul, ziarul „Conștiința Românească" se ocupă de viitoarele alegeri ale Astrei. Deși scris de o pană imparțială, aluzia la vechile legături dintre fostul partid național și Astra, precum și sforăria pe care partidul actual al dlui Maniu vrea s'o țese în jurul Asociației e inevitabilă. „Acest partid național — ne spune dl Paul pomenind de fostul partid național — neurmărind venirea la putere, neluptând nici odată pentru beneficiile materiale ale puterei, ci dimpotrivă cerând dela membrii săi, numai jertfe și expunere la prigoniri din partea asupritorilor, cu totul idealist, unit în cuget și simțiri, de un eroism adeseori dus până la martiriu".

Astăzi astfel de partide nu mai există, pentru ca din sânul lor să poată fi ales un președinte al „Astrei". Acest președinte nu poate fi decât un cărturar „cunoscut și recunoscut, membru al Academiei, iubit de toți Românii, nu numai de cei din Ardeal, un naționalist și patriot însuflețit, dar în acelaș timp un suflet de mimoză atât de curat și simțitor, încât să se fi ferit și să se ferească cum s'ar feri de foc, de a coborî din sfera senină a științei sau a artei, în arena astăzi atât de noroiasă a politicei de partid".

Un astfel de cărturar dl Paul îl vede în persoana dlui Sextil Pușcariu, profesor și fost rector al Universității din Cluj și noi credem că nu se poate o alegere mai nimerită. Nu știm dacă interesele partidului național, îi vor îngădui să împărtășească această credință; socotim însă că membrii Asociației, hotărâți de a nu periclita existența acestui mare așezământ național, transformându-l într'o sucursală de partid politic, vor împărtăși cu entuziasm vederile dlui profesor Paul.

INSCRIPȚII

Câinele . . .

Ziarul nostru a mai povestit faptul. Il reaminfim.

In comuna Potfalău, băiatul Paul Halos s-a spânzurat cu o fotografie a unei fete în buzunar. Intâmplare banală. A doua zi când oamenii l'au găsit suspendat de creaca sălciei plctoase, sub care a ținut neapărat, ca un amorezat nefericit ce era, să-și dea duhul, au trebuit să ducă o adevărată luptă cu câinele uriaș al sinucisului, care nu permitea nimănui să se apropie de cadavru. Au trebuit să împuște pe bietul animal, cu toată frumoasa lui pildă de devotament, pentru a face cele creștinești omorâtului.

Faptul e interesant cu atât mai mult, cu cât oamenii s'au schimbat mult dela un timp de vreme. Cuvântul „devotament" nu mai servește decât pentru a indica o însușire legendară. Și se întrebuințează pentru a explica spectatorilor dela cinematograf, rostul vreunui film extras din romanele lui Georges Ohnet.

A trebuit deci să se ivească un câine pentru a dovedi că simțimântul pe care-l designă acest cuvânt, mai există și astăzi în epoca flinturilor, a Tiribombei, a Strandului . . .

Drept care oamenii au răsplătit pe câine cum se cuvine. NOMOFYLAX

Instructia de Duminica interzisa în scolile evreesti.

Arătăm în altă parte a ziarului nostru condițiunile ce s'au pus liceului evreesc „Tarbut" din Cluj când la sfârșitul săptămânii trecute i-s'a retrocedat dreptul de publicitate.

Delegația evreească, nesocotind hotărârea recentului consiliu de miniștri, a cerut să li-se îngăduie a urma la liceul evreesc cursuri și în zilele de Duminecă.

Dl ministru al instrucțiunii publice, în adresa prin care a notificat Vineri retrocedarea dreptului de publicitate, al liceului „Tarbut" a interzis categoric instrucția în zilele de Duminecă, punând capăt acestei pretenții a școlilor evreești.

Conferința de la Sinaia

— Importanța acestei conferințe — Caracterul —

Sâmbătă s'a deschis la Sinaia, cea dintâi conferință diplomatică ținută după războiu în țara noastră, cu scopul de a reînoi programul și acțiunea de colaborare comună a celor 3 state prietene ce formează Mica Antantă: Cehoslovacia, Jugoslavia și România.

Nu e întâia oară când pe pământul nostru are loc o conferință cu caracter internațional.

Cea dintâi a avut loc la București în 1886, când România deși încă un stat mic și slab, a servit ca mediator în încheierea tratatului de pace sârbo-bulgar, după războiul ce avusese loc între aceste două popoare.

Cu mult mai însemnat a fost rolul său în 1913 când tot la București, cuvântul ei a fost ascultat cum a spus Vadă Carol și popoarele balcanice chemate la ordine de intervenția sa pacificătoare n'au făcut decât să se supuie fără discuție, sentinței sale.

Intr'un cadru și mai însemnat se prezintă rolul conferinței de la Sinaia în momentul actual. Biruitoare și mărită din actualul război, afirmându se din ce în ce mai mult ca cel mai însemnat factor de ordine și civilizație în orient și în centrul Europei, România vine pentru întâia oară să-și spuie cuvântul alături de aliații săi în marile probleme europene, cari stau ca o amenințare a păcii mondiale, câștigată cu jertfe atât de dureroase. In afară de rostul ei în consolidarea operei păcei, Mica Înțelegere înseamnă cel dintâi pas în refacerea solidarității ieternaționale, desființate în timpul și din cauza războiului.

In examinarea situațiunei generale, două chestiuni vor stăpâni desbaterile săptămânei: **reparațiunile și pacea de la Lausanne.** In preajma adunărei generale a Societăților Națiunilor, Mica Antantă voiește să-și afirme în mod solidar punctul său de vedere în chestiunea reparațiunilor, rechemând oarecum la simțul realității pe marii noștri prieteni din Apus, care pretind să ne achităm datoriile față de învinși, fără ca învinșii să facă acelaș lucru față de noi.

Cât privește pacea dela Lausanne, Mica Antantă are de învățat și pus în practică principiul că o situație morală trebuie să aibă totdeauna drept sprijin și o forță materială.

Căci s'a dovedit ca argumentele diplomaților nu prețuesc nimic, atunci când nu sunt sprijinite pe existența unei armate bine organizate. De altfel acest lucru au avut să-l cunoască Statele Micei Antante cu prilejul turburărilor și incidentelor de la graniță din partea Ungariei.

In afară de aceste chestiuni generale Mica Antantă va avea de examinat raporturile ei cu Ungaria, situația din Bulgaria, chestiunile economice și raporturile ei cu Grecia și Polonia.

Chestiunea Ungariei e cea dintâi care va fi pusă în discuție, luându-se hotărâri, atât în privința împrumutului ce-l solicită Ungaria în țările capitaliste din Apus precum și în privința ridicării ipotecii asupra unor anumite venituri ale Ungariei. Desigur apoi că Cehoslovacia și România vor avea de ascultat cuvântul dlui Nincici, în ceia ce privește situația din Bulgaria.

„Singura slăbiciune a Micei Înțelegeri a fost lipsa unei înțelegeri în chestiunile economice" a declarat dl Beneș într'un interview acordat ziarului „Viitorul".

Trebuie să ne ocupăm de chestiunea comunicațiilor — a adăogat dsa — pentru desvoltarea relațiunilor directe comerciale, chestiunea ajutoarelor financiare reciproce, legate de problema salutară pentru îndreptarea traficului, simplificarea formalităților viza pașapoartelor etc.

Experiența războiului a arătat cât este de necesară ca o alianță să fie bazată nu numai pe forța armatei a țărilor ce o compun, ci și pe cea economică.

Polonia și Conferința de la Sinaia. Mediațiunea României.

Conferința de la Sinaia necesită clarificarea și lămurirea atitudinei Poloniei, față de Mica Înțelegere, cu atât mai mult cu cât se știe că ea e aliata României.

E semnificativ în această privință discursul recent al ministrului de externe polon, Seyda prin care se arată bunăvoința Poloniei pentru lichidarea chestiunilor în litigiu, care să ușureze colaborarea ei la opera Micei Antante.

Se dă ca sigur că România va avea și rolul de mediator în aplanarea conflictelor dintre Polonia și Cehoslovacia.

Pentru a înlesni aceste tratative va sosi la Sinaia și trimisul guvernului polonez, Biltz, directorul afacerilor politice din ministerul de externe polonez și fost ministru plenipotențiar al Poloniei la Praga.

Chestiunea cea mai importantă a diferendului, care urmează să fie aplanat, este a Javorinei, despre care am vorbit într'un număr precedent.

La tratative va mai participa și dl Iurievicz, ministrul plenipotențiar al Poloniei la București.

Bazată pe alianța cu România, Polonia ținând seamă de interesul superior al unei înțelegeri cu Cehoslovacia, va putea să coordoneze acțiunea sa politică la acea a Micei Înțelegeri, ori de câteori interesele comune o vor cere.

Lista nouilor preţuri maximale la Cluj

Azi de dimineaţă dl prefect al judeţului dl Alex. Stefănescu şi dl primar al oraşului au îscălit lista nouilor preţuri maximale cari vor intra în vigoare în oraşul Cluj cu începere chiar de azi.

Iată cari sunt aceste preţuri maximale.

I. Făină şi pâine.

1. Făina 0, loco la moară kg. lei 9.50. Făina de fiert la moară kg. lei 9. Făina de pâine la moară kg. lei 1. Aceste preţuri se înţeleg pentru brutari cu saci şi transport la domiciliu.

2. Făina 0, în detail kg. lei 10.50. Făina de fiert detail kg. lei 9.50, Făina de pâine detail kg. lei 5.50 fără sac de hârtie.

3. Pâinea la brutari cl. I. kg. lei 8.30, cl. II. kg. lei 5.50, de secară kg. 6.50.

4. Revânzătorii de pâine la fiecare calitate vor putea socoti 50 bani în plus pro kg.

5. Cornuri şi franzeluţe a 3 dgr. din făină 0 lei —.50.

II. Carnea.

1. Carne de vită şi junc pentru friptură kg. lei 18. Carne de vită şi junc pentru supă şi guliaş kg. lei 16.

2 Carne de viţel sugaciu cg. lei 26.

3. Carne de oaie kg. lei 12.

4. Carne de porc kg. iei 32.

5. Carne de porc carre kg. lei 34.

6. Untură şi slănină crudă kg. lei 60.

7. Slănină afumată cg. lei 62.

8. Unsoare kg. lei 64.

IV. Restaurante şi ospătării.

1. Supă de carne, 2 dl. Lei 3. 2·50, 2·50.

2. Ciorbă (fasole, linte, cartofi, pătlăgele, plămâni, ficat) 2 dl. 4, 3·50, 3.—

B) Tarife.

3. Rasol (200 gr. carne, sos şi garnir) 9·—, 8·50, 7·50.

4. Legume cu carne de vită (100 gr. carne, 2½ dl. legume) 9·—, 8·50, 8·50.

5. Friptură din carne de vită aburită (100 gr.) cu cartofi 10·—, 9·— 8·—.

6. Friptură din pulpă de porc (150 gr.) cu cartofi 18·—, 17·—, 16·—.

7. Aluat fiert (tăieţei cu mac, brânză de vacă ori nuci) 6·—, 6·—, 5·50.

8. Două ouă fierte 5·—, 5·—, 5·—.

In aceste preţuri se cuprinde şi serviciul precum şi toate impozitele.

Se obligă proprietarii restaurantelor şi ospătăriilor ca sub întreaga durată a timpului de masă (prânz dela 12–3, cina dela 7—10 ore) să servească necondiţionat şi anume:

a) Restaurantele cl. I.

La prânz: Toate mâncările înşirate sub punctele 1—8. Dintre fripturi (p. 5 şi 6) însă numai una după plac.

La cină: Supă sau ciorbă (p, 1 sau 2) şi o friptură de vită sau porc (p. 5 sau 6).

b) Restaurantele cl. II.

La prânz: Supă sau ciorbă (p. 1 sau 2). rasul sau legume (p. 3 sau 4), o friptură de vită sau porc (p. 5 sau 6) şi un aluat fiert (p. 7).

c) Restarantele cl. III.

La prânz: Supă sau ciorbă (p. 1 sau 2) şi rasal sau legume (p. 3 sau 4).

La cină: Una dintre mâncările înşirate în punctele 4—6.

Toate aceste mâncări se vor cuprinde în locul prim al listelor de bucate sub titlu „Mâncări maximate", urmând apoi celelalte mâncări sub titlu „Mâncări nemaximate".

V. Cafenele şi cofetării.

1. Un păhar cu lapte fără franseală Cl I. Lei 4. Cl. II. Lei 3·50. Cl. III. Lei 3·50.

2 Cafea cu lapte fără franselă Cl. I. Lei 6. Cl. II. Lei 5·50 Cl. III. Lei 5,

V. Peşte proaspăt necontingentat la comercianţi.

1. Cegă	Kgr.	Lei	50·—
2. Nisetru	„	„	40·—
3. Şalou, crap şi somn peste 4	Kgr.	Lei	35·—
4. Crap şi somn dela 2—4	„	„	32·—
5. Crap şi somn sub 2	„	„	30·—
6. Ştiucă, plătică şi morunaş	„	„	30·—

A) Preţuri maximale
III Lapte, ouă.

1. Lapte de vacă pe piaţă Litru Lei 4.50.

2. Lapte de bivoliţă pe piaţă Litru Lei 6, transportat la locuinţă 50 bani în plus la ambele feluri.

3. Brânză de vacă Kgr. lei 18.

4. Brânză de oaie cl. I kgr. Lei 40. cl. II kgr Lei 28.

5. Caş de oaie kgr Lei 30.

6. Unt kgr. Lel 70.

7. Ouă de găină buc. Lei 1.25.

In aceia ce priveşte vierdeţurile şi păsările, autoritaţile locale nu au fixat preţuri maximale întru cât a constatat cá din cauza concurentei preţurile acestor alimente sunt în continuă descreştere. Atragem atenţia că preţurile maximale de mai sus sunt valabile numai până la 1 1 Septemvrie când se vor fixa altele.

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!

Preţuri obisnuiţe de restaurant ale cartel

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

— **In jurul instalărei noului prefect.** Din informaţiile ce am putut căpăta până în prezent, noul prefect al judeţului Dr. Septimiu Mureşean, care trebuia să sosească eri dimineaţă în localitate, va sosi în oraşul nostru Joi 2 August a. c. la orele 10 jum. a. m.

— **Serata studenţilor someşeni.** Cercul studenţilor someşeni „G. Coşbuc" aranjează de sf. Ilie, în 2 August, o serată dansantă la băile din Sângeorzul român, în favorul fondului cercului.

INFORMATII

— **„Cămine sau Colegii studenţi".** Intr'un articol din „Vitiorul" profesorul Murgoci se ocupă de organizarea universităţii engleze, arătând în ce constau colegiile, aceste institute private de cultură, care stau la baza ei. Prin organizaţia lui, colegiul are şi rolul de cămin şi acel de universitate. Studentul primeşte tot din colegiu: şi învăţământ şi educaţie şi îmbrăcăminte (uniforma) şi tot traiul distractiv. Concurenţa pentru intrarea în aceste colegii e însă foarte mare, unii tineri aşteptând 8–4 ani după bacalaureat pentru a intra în ele. Viaţa de instrucţie şi de educaţie e într'un spirit cunoscut arhaic şi specific englezesc. Invăţământul este dat şi continuat aproape individual, iar profesorii sunt aleşi după tendinţa şi compunerea colegiului, cât şi după nevoile studenţilor.

Stăruind asupra educaţiei care se dă în aceste colegii studenţilor, domnul profesor Murgoci se întreabă: ce facem noi pentru educaţia miilor de studenţi ce vor reprezenta România mâine?

El recomandă un alt spirit de conducere în viaţa noastră universitară, luând ca exemplu Anglia şi găseşte că problema educaţiei şi a vieţei studenţeşti nu şi-a spus încă ultimul cuvânt la noi.

— **„Asociaţia geologică carpatină"**, întemeiată de curând de savanţii: poloni, români, sârbi şi cehoslovaci, la care au aderat savanţii greci şi unii ruşi, francezi şi elveţieni, organizează între 20–31 August o serie de conferinţe şi excursii carpatine.

Ne bucurăm că şi pe acest teren România şi ţările vecine au înţeles că e o nevoe de o strânsă înţelegere. Inginerii de mine şi geologii, care sunt invitaţi să ia parte la activitatea asociaţiei, desigur că vor avea mult de profitat atât din cercetarea ştiinţifică a Carpaţilor şi regiunilor vecine, cât şi din cunoaşterea colegilor lor de profesie din ţările vecine nouă.

— **Delegaţii Ligii Naţiunilor în Ardeal.** Comisiunea trimisă în mod neoficial de Liga Naţiunilor pentru a se informa asupra regimului învăţământului şi culturilor minorităţilor la noi e compusă din domnii Ascarotte (Spania), Colvan (Norvegia) şi Hoveon (Franţa) cu toţi membrii ai secretariatului general permanent dela Genova.

Guvernul a alăturat comisiunei pentru facilitarea investigaţiunilor ei în Ardeal, pe domnul deputat Geza Kiss. Credem că prin aceasta unul din prilejurile de eventuale obiecţiuni ale presei maghiare de pretutindeni, a fost înlăturat.

— Caut locuinţă modernă compusă din 2—3 camere, cameră de baie. Pe lângă filodormă. Plătesc şi chirie mare. „Aesculap" Matei Mihaly Cluj, str. Iorga 2. Lloyd 1888

Biroul Central pentru organiaarea Congresului general studenţesc, anunţă Studenţimea din întreaga ţară, ca înscriierele pentru Congres, se pot face până în 5 August incl. la sediul Biroului Central, sau la Secţiile respective depe lângă celelalte Universităţi.

Anunţuri întârziate nu se primesc. Sediul Biroului Central e în Cluj, Caminul studenţesc, strada Avram Iancu No. 11. Telefon 304.

Jutel Babylonaţi încălţămintu
Toţi cismarii pot!

— **O adunare a comercianţilor şi industriaşilor.** Camera de comerţ şi industrie din Cluj, pentru resolvirea unitară şi urgentă a chestiunilor actuale multiple, cari ating întreaga economie naţională, va ţine o adunare cu caracter general, care va avea loc în ziua de 5 August a. c. orele 16, în palatul de reşedinţe al Camerei, situat în Calea Victoriei No. 51.

La această adunare au fost invitaţi reprezentanţii tuturor grupărilor economice din ţară şi pentru găzduirea acelora se va îngriji Camera de comerţ.

Camera face apel către toţi comercianţii, industri şii şi publicul oraşului Cluj, că în interesul incuartiruirei, întrucât dispun de apartamente corăspunzătoare, disponibile baremi pentru o zi, să binevoiască a comunica Camerei adresa locuinţei. Pentru locuinţă se va plăti un preţ corăspunzător. Inscrierea locuinţelor se poate face în cursul orelor de birou 8—13, în biroul Camerei de comerţ la funcţionarul Desideriu Déneş.

— **Emigrările în America.** Ziarul „America" dă amănunte asupra primirei în Statele Unite a unui mare val de emigranţi. venit din 23 de ţări europene, La New-York cei 2074 de emigranţi au fost examinaţi atât din punct de vedere fizic, cât şi mental. Dintre ei, s'a dat drumul în New-York numai la 1000. Restul au fost izolaţi.

Oamenii politici ai Americei se gândesc serios la continuarea aplicărei legei restrictive a imigrărei. Se crede că guvernul american va împuternici pe consulii săi din toate ţările Europei, ca să nu mai elibereze nici un certificat de trecere liberă în America nici unui emigrant, după ce cota ţărei respective va fi împlinită.

Nu ştim dacă la noi această cotă s'a împlinit.

Emigranţii nòştri, ar trebui să se intereseze mai în amănunt asupra primirei lor peste ocean, înainte de a lua drumul pribegiei. Căci pentru cea mai mare parte dintre cei porniţi în America, aceasta a încetat a mai fi un pământ al făgăduinţei.

— **Intrunirea blocului avocaţilor români din Cluj.** Azi seara la orele 6 va avea loc la palatul justiţiei întrunirea avocaţilor români. Intrunirea va discuta ultima fază a chestiunii baroului, dimpreună cu răspunsul negativ al dlui dr. Dioniz Pop, la somaţia ce i-a fost făcută de a se hotărî să retragă dela Uniunea avocaţilor din Bucureşti contestaţia alegerii din 24 Iunie. Adunarea va lua apoi hotărâri cu privire la modul de continuare a luptei pentru definitivul triumf al principiului naţionalizării barourilor.

— **Şcolare.** Examenele de corigenţă la liceul de fete „Regina Maria" din Cluj se ţin în 15 Sept; examenele de admitere cu cl. I. diferenţă în 17. 18; înscrierile în 19. 20. 22; învocarea duhului sfânt în 23; în 24 se încep lecţiile.

Tot în 24 se încep examenele particulare.

Elevele cari vin prima dată la liceu vor depune cererile de înscriere la direcţiunea şcoalei între 1–14 Sept

— **De vânzare** vilă modernă 20 camere, parc 1 jugăr centru, staţiune balneară. Doritorii să se adreseze la administraţia ziarului „Infrăţirea" sub „vilă".

— **In chestiunea baroului din Cluj.** In scrisoarea ce am publicat-o Sâmbătă a d-lui Dr. Ion Giurgiu, în chestiunea baroului din tocalitate, s'a spus printre altele şi aceea, că unii reprezentaţi ai blocului avocaţilor români l-au somat pe fostul decan Dr. Dionisie Pop, să-şi retragă contestaţia făcută alegerii comitetului baroului care a detronat comitetul al cărui şef a fost d-l Dr. Pop. Ziarele maghiare de Sâmbătă seara şi de ieri dimineaţă au publicat aceeaş scrisoare a d-lui Dr. Giurgiu, adăogăm din aceeaş sursă că avocaţii cari l-au somat pe fostul decan, i-au făgăduit bătaie în urma refuzului ce li-s'a dat.

Ştirea aceasta a ziarelor ungureşti a fost răspândită tendenţios de oamenii d-lui Dr. Dionizie Pop. Controlând-o, am aflat că într'adevăr s'a făcut fostului decan o somaţie, de către avocaţii dr. Ion Suciu şi Dr. Aurel Millea, dar aceasta a fost cât se poate de urbană. Blocul avocaţilor români din jurul d-lor Dr. Francu şi Dr. Suciu, nu numai că nu şi-au arătat prin aceea somaţie slăbiciunea, dupăcum a ştiut grupul minoritarilor să zvonească, dar au voit să ştie dacă blocul neromânesc şi-a dat însfârşit seamă de ce face, sau se încăpăţinează în atitudinea greşită de până acum.

— **Câţi funcţionari sunt fără locuinţă?** Uniunea Proprietarilor şi Uniunea chiriaşilor au început examinarea cererilor pentru locuinţă care au fost înregistrate la comisia mixtă.

Statistica acestora e următoarea:

S'au depus 96 cereri, din care sunt solicitatori

6 evacuabili din mobilele statului, şi ale diferitelor institutii de binefacere,

10 absolut fără locuinţă,

80 care au locuinţă.

Din aceşti 80 solicitatori — în cea mai mare parte persoane care nu s'au adresat nici oficiului de închiriere, nici acelui de locuinţe, — 16 solicitatori sunt într'o situaţie mai grea. Restul, în majoritate nu au bucătărie.

Din cele de mai sus se poate vedea că ambele oficii (de închiriere şi de locuinţe) şi-au îndeplinit misiunea cu succes şi că problema funcţionarilor fără locuinţă a fost pusă la punct.

— **Recolta din anul acesta.** După ultimele statistici oficiale, recolta în acest an se prezintă în felul următor:

Recolta de grâu, deşi mai mică decât anul trecut, totuşi întrece cu mult strictul necesar.

Recolta de porumb şi orz este atât de abundentă, încât această recoltă se poate asemăna cu recoltele din anii cei mai buni.

In judeţele Vlaşca şi Teleorman locuitorii spun că din 1906 n'au mai avut atât de frumoasă recoltă

— **Inspecţia d-lui Dr. Scupiewski, director general al Casei centrale.** D-l Dr. Scupiewski, director general al Casei Centrale, însoţit de d-l Sion, director regional al Asigurărilor sociale din localitate, interesându-se de aproape de mersul lucrărilor şi de lucrările fiecărui funcţionar.

D-sa a exprimat d-lui Sion, d-lui Dr. Lăzărescu, şefu! medic al Casei şi d-lui Pavel, subdirectorul Casei Cercuale, mulţumirile sale pentru modul cum decurg lucrările.

Un învăţământ al Istoriei

— Pentru cei ce se străduesc să împiedece izbânda intereselor româneşti —

Furia nesăbuită cu care o parte a presei române se năpusteşte asupra dlui Vintilă Brătianu, pentru că vrea să ridice finanţele ţărei din starea în care se găsesc, nu este un fenomen nou în analele politicei române. Şi în alte vremuri, când bărbaţii mari ai neamului luptau pentru independenţa şi mărirea României, opoziţia vremurilor de atunci, nu s'a putut stăpâni să nu arunce cu noroi în binefăcătorii ţărei şi să depună toate silinţele pentru a îngreuna marea lor operă.

Astfel, ne aminteşte ziarul „Viitorul“ pe vremea când Turcia, în urma stăruinţelor lui Midhut Paşa, îşi făcuse o constituţie, prevăzând într'însa printre ţinuturile turceşti şi ţara românească, guvernul român a protestat cu toată energia, Ion Brătianu făcându-se purtătorul de cuvânt al intereselor româneşti faţă de marile puteri. Cu acel prilej, prin glasul lui Blaremberg, opoziţia căuta să slăbească atitudinea dârză a guvernului, însinuând ca şi astăzi că România n'ar avea simpatii în streinătate. Răspunzând, marele patriot Ion Brătianu a pronunţat această frază memorabilă, care poate fi întrebuinţată cu succes, îndreptând-o detractorilor de astăzi.

„Noi nu avem simpatii, nici antipatii, noi nu avem decât sentimente româneşti.

Ca şi acum, opoziţia nu s'a dat învinsă cu una cu două de rezistenţa admirabilă a guvernului şi nu s'a putut lăsa să nu invoace argumentul atât de plăcut unei anumite prese a vremurilor noastre că luptând pentru interesele româneşti, nu facem decât să „indispunem pe streini“.

Răspunsul dat atunci de Ion Brătianu, e prea frumos şi prea plin de adevăr, ca să nu serve şi astăzi ca tuturor şi ori când drept răspuns celor ce pun mai prejos interesele neamului de buna sau reaua dispoziţie trecătoare a streinilor.

„După părerea dlui Blaremberg nu mă iubeşte nimeni. Dlor îmi aduc aminte decând eram copil că lângă şcoala în care învăţam era o ogradă cu pomi şi cu un isvor de apă, care era deschisă de toate părţile. Această ogradă era a unui biet om căruia îi rămăsese dela tatăl său; însă fiind că el nu îngrijea de ograda sa, noi intram în ea şi mâncam poame, beam apă rece, şi ne culcam la soare pe iarbă. Astfel încât bietul om când voia toamna să culeagă nu găsea mai nimic şi copiii lui erau desbrăcaţi şi desculţi încât nu puteau să meargă nici la şcoală. Dară i-a dat cineva din cunoscuţii lui o povaţă zicându-i: măi omule, de ce laşi tu lumea să intre în ogradă să-şi ia şi ţie să nu-ţi mai rămâe nimic. Dece nu o închizi? Atunci se deşteptă omul nostru şi închise ograda cu o îngrădeală bună, face o poartă şi pune om la poartă, astfel încât noi când ne-am dus acolo, după obiceiu am dat cu ochii de poartă şi de omul de la poartă care ne zicea: plecaţi de aci! Ei bine, acest om nouă nu ne plăcea, căci noi ne obicinuisem să mâneăm poamele şi să bem apa lui“.

Politica economică inaugurată de partidul liberal este aceia a bunului gospodar, cu ograda împrejmuită de gard înalt şi solid, cu paznic vigilent la poartă. Gardul acesta nu însemnează însă neapărat un zid chinezesc. Cu alte cuvinte, nu tot ce este strein este oprit să pătrundă în ograda românească. Dar nimeni nu poate păsi acolo, fără voia paznicului şi fără a fi însoţit de el. Căci ea e moşia numai a neamului românesc şi a nimănui altuia.

Aceasta este politica pe care înţelege s'o ducă partidul liberal; ea n'a ieşit din făgaşul ei niciodată, dela începuturile acestui partid şi până astăzi. Ea legitimează atitudinea actuală a ministrului de finanţe; după cum ea a legitimat în trecut atitudinea lui Ion Brătianu.

Iar întru cât a fost mai folositoare atitudinea lui Ion Brătianu, faţă de aceia a lui Blaremberg, pentru interesele româneşti, istoria neamului nostru o spune cu prisosinţă.

Dar mărturia aceasta nepărtinitoare a istoriei fără îndoială că va fi luată în deşert de toţi cei pentru cari învăţămintele ei sunt în contrazicere cu sentimentele lor. Căci aceştia nu adevărul şi binele românesc îl au în vedere, ci isbânda meschinelor lor interese şi trăinicia ascunselor lor legături.

Citiţi „Infrăţirea“

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.**

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.)

Construcţii de beton şi beton armat.

România şi problema reparaţiunilor

Memoriul guvernului român
către Comisiunea interaliată de reparaţiuni

— Pagubele de război suferite de România şi datoriile contractate —

In vizita pe care a făcut-o la Paris, Roma şi Londra, dl Vintilă Brătianu a făcut guvernelor respective o expunre asupra chestiunei reparaţiunilor din punct de vedere al intereselor şi drepturilor României. Expunerea aceasta a fost înaintată, în acelaş timp, şi comisiunei interaliate de reparaţiuni de către dl Niculcea, delegatul României în acea comisiune.

„Viitorul“ de eri publică memoriul guvernului nostru, memoriu a cărui introducere lămureşte ce a determinat România să-l înainteze.

Problema reparaţiunilor a intrat într'o fază nouă prin politica de „carence“ a guvernului german.

Iată de ce toţi Aliaţii sunt datari s'o examineze din nou şi cu toată atenţiunea. Şi aceasta cu atât mai mult cu cât asupra chestiunei reparaţiunilor acordul între Aliaţi nu pare fixat. Tocmai din cauză că nu s'a putut realiza acest acord, statele învinse se străduesc, şi într'o mare măsură au şi reuşit, să se sustragă dela obligaţiunile impuse prin tratat sau să amâne satisfacerea lor.

In acelaş timp — şi asupra acestui punct inzistă cu deosebire memoriul guvernului român — când foştii duşmani obţin îndulciri, amânări sau îngăduinţe în a face faţă obligaţiunilor de reparaţii impuse prin tratate, statele succesoare se văd în faţa unei deosebite grije se pune din partea tocmai a Marilor Aliaţi, ca ele să execute obligaţiunile încumbând statelor succesorale.

Daunele suferite de România.

După această întroducere memoriul arată cu cifre daunele suferite de România din faptul războiului. Ocupată timp de mai mult de doi ani de către armatele inamice, cari au ştiut s'o stoarcă de toate bogăţiile sale în grâne, vite, maşini agricole şi industriale, material rulant, diferite materii prime, etc.

România a suferit o pagubă evaluată la 31.099.853.61 lei aur. Emisiunea forţată de hârtie monedă făcute în timpul ocupaţiunei ne-a produs o daună de 2.173.000.000. Statul român a preschimbat această emisiune, dar n'a primit nici până azi acoperirea ei dela Reichsbank.

Punerea în vigoare a tratatului de pace dela Bucureşti ne-a pricinuit noui pagube prin livrările de materiale, vite, grâne, unelte, etc. pe cari le-am făcut.

Distrugerile cerute de aliaţi în interesul victoriei şi luate în sarcina lor ne-au produs pagube cari numai pentru industria privată se ridică la 10 milioane lire sterline. Confiscarea de către ruşi a tezaurului depus la Moscova ne-a pricinuit o altă daună de 322.729.504 lei aur.

Obligaţiunile impuse prin tratatele dela Saint-Germain şi Trianon.

Din acestea fac parte: [1]) datoria zisă de eliberare, în valoare de 235,000.000 lei aur [2]) cota-parte din datoria publică austro-ungară dinainte de război, [3]) valoarea bunurilor transferate care se ridică la 1.104.000.000 coroane aur, exproprierea bunurilor supuşilor francezi şi englezi din Basarabia 1.000.000 lire sterlinge.

Astfel încât obligaţiunile României rezultând din răsboiu şi evaluate până acum se ridică la:

1. Daune prezintate comisiunei de reparaţiuni (vechiul regat) 31.099.853.761 lei aur.

2. Emisiunea Băncei Naţionale a României 2.173.000.000 lei aur.

3. Punerea în vigoare anticipată a Tratatului din Bucureşti. Nefixat încă definitiv.

4. Daune către industria petroliferă (distrugeri cerute de către aliaţi):

a) Industria particulară 10 milioane lire sterlinge.

b) Stat. Nefixat încă definitiv.

5. Daune pricinuite de către unii aliaţi. (Tezaurul român depus la Moscova), 1.000.000.000 lei aur.

6. Obligaţiuni impuse României prin tratatele dela Saint-Germain şi dela Trianon;

a) Datoria de eliberare, 235 milioane franci aur.

b) Cota-parte din datoria publică austro-ungară dinainte de răsboiu.

Creanţe asupra foştilor inamici

Prin acondul dela Spa, României i s'au fixat reparaţiuni în valoare de 3.060.000.000 mărci aur. Dar moratoriul acordat Germaniei Austriei, Ungariei şi Bulgariei fac aceste reparaţiuni aproape iluzorii. România n'a încasat aproape nimic din creanţele sale asupra foştilor inamici. Ei i se cere însă să facă faţă obligaţiunilor pe cari i le-a creiat războiul şi i se pretinde plata datoriilor contractate la aliaţi pentru a duce răsboiul şi toate greutăţile decurgând din el.

Datoriile interaliate şi datoriile interne decurgând din război

Ele se ridică la 2.057.972.899 lei 1.106.072.899 franci francezi către Franţa, 23.000.000, lire sterlinge către Englitera.

38.000.000 dolari către Statele Unite.

151.000.000 lire italieneşti către Italia.

24.000.000 franci belgieni către Belgia.

România, izolată în timpul războiului, nu a putut avea decât un ajutor parţial din partea marilor săi aliaţi şi a fost astfel redusă ca să facă războiul cu propriile sale mijloace. A rezultat de aci o datorie internă care se ridică la:

a) Datorie către Bancă Naţională a României (exclusiv emisiunea necesară pentru unificarea monetară) circa 5.300.000.000 lei.

b) Bonuri de tezaur interne, bonuri de rechiziţie, emisiuni de rentă, ordonanţări 8.300.000.000 leii

c) Bonuri de tezaur în monede străine, valorând la paritatea aur 1.401.026.186.000 lei aur din cari:

10.811.189 lire sterlinge,
32.137.695 dolari,
243. 017.373 franci francezi,
113.034.558 lire italiene,
1.430.585 pesetas,
217.633.000 mărci,
285.000.000 coroane cehoslovace,
941.192 escudos.
6.246.696 coroane suedeze
40.183.086 franci belgieni,

Până acuma s'a consolidat circa 30 milioane lire sterlinge.

Datoria decurgând din unificarea monetară prin preschimbarea coroanelor şi rublelor s dică şi ea la 5.500.000.000

In afară de aceste datorii tul român trebue să fa şi altor obligaţiuni cari creiat prin faptul unirii unii pentru invalizi, o ţionari din ţinuturile ali gaţii faţă de colectivităţi daţii, desdaunări către popu teritoriile alipite, obligaţii cetăţenii deţinând titluri ale prumuturilor austro-ungare d inte de război, etc.

Cu toate aceste sarcini ur şi cu toate că n'a primit nici sprijin şi n'a încasat nimic d ceiace i se cunvenea, România izbutit, 1. să'şi echilibreze bu tul, 2. să-şi consolideze internă şi să înscrie plata c nelor datoriilor interaliate şi terne, 3. să-şi normalizeze tr sporturile şi 4. să-şi îmbună ţească producţia.

Ajungând aci, memoriul fo mulează astfel deşideratele nădejdile României:

„România nu a cerut până acuma nici un ajutor dinafară, dar cel mai puţin lucru pe care ea îl poate cere principalelor puteri este ca să nu fie împiedecată în înfăptuirea acestei consolidări interne, în timp ce Statele exinamice beneficiază deja de autoare şi de păsuiri foarte importante faţă de obligaţiunile pe cari Tratatele lor impuneau.

Ea înţelege că, că oricari ar fi daunele sale, ea nu poate cere decât un tratament egal cu acela al celorlalte State Aliate. Dar ea înţelege în acelaş timp că, dacă se va face o reducere a creanţei globale şi generale a reparaţiunilor, obligaţiile sale să nu fie stabilite decât în proporţia daunelor şi a sarcinilor sale.

Guvernul Român a crezut că este de a sa datorie, faţă de legăturile cari îl unesc cu guvernele Aliate alături de cari a lut parte la războiul mondial, să expună în mod loial situaţia în care România ar fi pusă prin aplicarea unilaterală a Tratatelor de pace, situaţia care ar echivala cu o reală ruină financiară şi economică şi să explice că, dacă cu mare şi sincer regret, el ar fi constrâns ca să adopte o atitudine diferentă de aceia pe care el a avut-o până acuma, explicarea acesteia nu ar decurge decât din necesitatea obsolută în care s'ar găsi de a proceda astfel“.

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

V.

Conferinţa d-lui N. Iorga: Infăţişarea monumentelor cele mai vechi ale literaturii noastre

Vorbind de literatură, se naşte nevoia de a defini această noţiune, întrucât în timpul de azi are o mulţime de definiţiuni banale. Literatura este orice înfăţişare frumoasă a unei idei isvorâte din sentimente puternice. Literatura se naşte din temperamentul poetului, cerând o stare ...letească anumită, care să per... o expansiune cu caracter ... literar. Curentele literare ...u pot da o literatură mai ...le nişte scrisori, căci în ...i se tipăreşte o astfel de ... care nu e nici pe de... ...atare şi se rup sau se ...sori care sunt înti'a... ...are; şi ca o conse... ...poate spune că se gă... ...crisori care au o mai mare ...re ca proza curentă dat ... faptul că în unele împre... ...i şi din anumite scopuri se ...e tot ce primim sub numele ...literatură şi în alte împreju... ...i şi din alte porniri sufleteşti ...u scris scrisorile pe care le ...em ca un tezaur literar. Aceste ...risori sunt adevărate monu... ...literare şi tocmai lor nu ...ă importanţa cuvenită. Pe ...a tezaurul de scrisori, avem ...are nesecate de cugetări şi ...ndiri, care se spun fără a se ...ări şi faţă de acestea orice ...eratură este numai un fragment. ...e găsesc atâtea lucruri tipărite, ...are nu rămân în amintirea şi ...udecata oamenilor şi rămân cu ...ult mai multe care nu văd lumina tiparului din diferite motive.

Limba literară curată şi cea mai potrivită nu s'a format prin literatură, ci prin scrisori fie publice, fie particulare; ea s'a format în cancelarii administrative. Scrisorile au creiat limba. Sunt unii care susţin că acum se creiază limba literară; aceasta este o anomalie a unor oameni nefixaţi de ceiace vor şi cari plutesc în simbolismul superficial al timpului. Limba e fixată de secole. Documentele prăfuite aflate în tovărăşia şoaricilor — au dat şi dau limba literară. Dintre scriitorii, cari au înţeles acest mare secret s'a ridicat în primul plan Eminescu, care a citit foarte multe manuscrise vechi româneşti. Si avem atâtea manuscrise şi documente vechi familiare în cât nu se întrece nici o ţară şi faptul acesta se explică prin felul patriarhal al vieţii noastre, prin frumosul obicei al pământului, prin actele, zapisele şi tot felul de legături şi relaţii care se aflau între oameni. Pentru a se întări cele spuse, se dă citire unui şir de scrisori publicate în volumul 21 al studiilor şi documentelor, din care se evidenţiază în cel mai înalt grad cele susţinute mai sus. Intr'aceste scrisori se remarcă aceia a lui Enache Văcărescu şi aceia a lui Iacob Stamate.

I. N. C.

Inspecţiile parlamentare la cfr. din Cluj

— Ce a constatat comisiunea de inspecţie —

După cum am anunţat zilele trecute în coloanele ziarului nostru comisiunea parlamentară venită în Cluj îşi continua lucrările.

Inspectarea Direcţiunei IV C. F. R. a necesitat mai multe zile de lucru, birourile fiind numeroase.

Ministerul de comunicaţii a încredinţat această lucrare domnilor deputaţi col. Negulescu, I. U. Soricu şi Ionică — care au procedat cu minuţiositate la îndeplinirea misiunei date.

Comisiunea a inspectat serviciul personalului, serviciul contabilităţii, întreţinerea, serviciul de mişcare, serviciul comercial, arhivele direcţiunei, serviciul economatului dând îndrumări. După inspectarea serviciilor, comisiunea s'a transportat la gară pe care a inspectat-o împreună cu atelierele CFR din Cluj.

Comisiunea a fost mulţumită de felul cum se lucrează în birouri şi ateliere.

Totodată ţinem să notăm că guvernul pentru stabilirea bugetului oficiilor publice a găsit calea cea mai indicată procedând la o constatare la faţa locului a necesităţilor diferitelor servicii.

Domnii deputaţi au dat îndrumările cuvenite aşa cum le dicta situaţia şi natura serviciilor pe care le-au inspectat. Au constatat o greutate oarecare în mersul lucrărilor din cauza multelor formalităţi ce trebuiesc îndeplinite pentru ducerea la bun sfârşit a misiunei încredinţate ramificaţiilor regionalei. Totodată comisiunea s'a interesat şi de starea materială a funcţionarilor cercetând tablourile de ţefuri, de prime, cerând indicaţiuni direct funcţionarilor asupra situaţiei şi doleanţelor lor.

La ateliere comisiunea a constatat starea înfloritoare în care se află, dnii deputaţi au stat de vorbă cu şefii de echipe şi cu lucrătorii atelierelor întrebându-i asupra greutăţilor tehnice, şi a-asupra nevoilor lor de trai.

In acelaş timp s'au consultat cu conducătorii acestor ateliere asupra modalităţilor de majorare a capacităţii de lucru a atelierelor.

Dnii deputaţi au căpătat indicaţiuni precise şi au promis că vor face intervenţiile necesare pe lângă ministerul comunicaţiilor pentru a putea obţine sumele, maşinele şi materialul necesar mărirei atelierelor.

Aducându-se la cunoştinţa comisiunei că în chestiunea avansărilor fnncţionarilor din cauza multelor formalităţi ce întâmpină greutăţi, dnii deputaţi au promis că vor interveni la Bucureşti şi că vor face tot posibilul pentru a le înlătura.

De la Cluj comisiunea parlamentară de inspecţie a plecat la Oradea Mare şi de acolo pe linii pentru terminarea misiunei încredinţate.

Alfir P.

Adunarea despărţământului Huedin al „Astrei"

Comitetul despărţământului Huedin al „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român¿ în sensul § 41 din statute convoacă adunarea cercuală a Despărţământului pe Duminică 5 August n. 1923 la 2 ore p. m. în localul şcoalei medii de stat din Huedin la care invită cu toată onoarea pe toţi membrii şi pe toţi aceia cari se interesează de propăşirea culturală a neamului nostru românesc să participe la aceasta adunare a Despărţământului care se va ţine după ermătorul

Program:

A. m. La 10 ore: Serviciu divin în ambele biserici române împreunat cu parastas pentru odihna membrilor decedaţi ai Asociaţiunei.

P. m. La 2 ore:

1. Deschiderea adunării de către preşedinte.
2. Exmiterea unei comisii pentru verificarea proces. verbal al adunării.
3. Raportul comit. despre activitatea Despărţământului.
4. Raportul cassierului şi al bibliotecarului conţinând raţiocinul anului expirat şi proiectul de buget pe anul viitor.
5. Exmiterea comisiunilor:
   a) pentru censurarea raportului comitetului;
   b) pentru censurarea raport. cassierului şi al bibliotecarului;
   c) pentru incassarea taxelor şi câştigarea de membrii noui.
6. „Conferinţa istorică" a delegatului Biroului central din Sibiu şi disert ţia „Din munţii noştri" de S. Truţia.
7. Declamări şi cântece.
8. Rapoartele comisiilor exmise conform p. 5 şi deliberarea asupra lor din partea adunării.
9. Alegerea directorului Desp. şi a comitetului cercual pe un nou period de trei ani.
10. Alegerea alor 2 delegaţi, cari să represinte pe lângă preşedinte Despărţământul la adunarea gen. a „Astrei".
11. Eventuale propuneri.
12. Inchiderea adunării.

După adunare petrecere poporală cu muzică militară, iar seara la 9 oare petrecere de vară în sala de gimnastică a şcoalei medii de stat. Venitul curat dela serata dansantă e destinat pentru ridicarea unei Case naţionale în Huedin.

Din şedinţa com. Desp. Huedin al Asociaţiunei pentru literatura şi cultura pop. rom. ţinută în Huedin la 25 Iulie 1923.

Aurel Muntean director. prezident. **Traian Potra** secretar.

Tot în chestiunea liceului evreesc din Cluj

Dreptul de publicitate al liceului „Tarbut" — Obligaţiunea de a satisface acum condiţiile la cari s'a obligat în 1920

Introducerea limbei române

După fratative de o jumătate de lună între delegaţii evreilor din Cluj şi ministerul instrucţiunii publice, direcţiunea liceului evreesc „Tarbut" din localitate a fost înştiinţată la sfârşitul săptămânii trecute, că ministerul a retrocedat liceului dreptul de publicitate.

Tratativele în chestiune s'au început, dupăcum am arătat, în urma hotărârii prin care ministerul a ridicat acestui liceu dreptul de publicitate deoarece trei ani de zile nu a respectat obligaţiunile ce i-s'au impus la deschidere. Odată cu aceasta i-s'a mai pus în vedere să introducă cu începere dela toamnă limba română, pe care trebuia să o introducă treptat încă din primul an.

Ziarul nostru a arătat toate acestea, dimpreună cu întreaga situaţie a liceului nesupus. Totuş, din partea organului evreilor din Ardeal am fost înfruntaţi că spunem neadevăruri, ceeace ne-a făcut să aducem ultimele dovezi.

Acum, înştiinţarea ministerului privitoare la retrocedarea dreptului de publicitate al liceului în chestiune, aduce ultima confirmare a neadevărurilor cu cari ni-s'a răspuns.

Inştiinţarea ministerului dă liceului „Tarbut" dreptul de publicitate cu aceste condiţii:

Să se îngrijească, ca dela toamnă liceul de fete să nu mai fie instalat la un loc cu liceul de băeţi.

Să nu mai angajeze decât profesori calificaţi şi numai de aceia, cari au cetăţenia română.

Se se îngrijească de materialul necesar instrucţiunii intuitive.

Să se îngrijească de uu local corăspunzător.

Şi în sfârşit:

Să introducă limba română în locul celei maghiare. In anul şcolar care vine, primele două clase vor fi numai românеşte (cu excepţia studiilor privind religiunea). **Iar în anii viitori în fiecare an se vor romaniza câte două clase (câte una inferioară şi câte una superioară).**

Toate aceste obligaţiuni s'au pus liceului „Tarbut" încă în Iulie 1920, când i-s'a încuviinţat deschiderea, şi timp de trei ani nici una dintre ele nu a fost satisfăcută.

Acum însă sunt indicii că vor fi respectate, desigur nu cu sfinţenie, pentrucă la asemenea aşteptări nu ne îndeamnă trecutul de trei ani al şcolii.

Remarcăm dintre obligaţiunile citate, aceea privitoare la profesori. Până acum profesorii liceului nu erau toţi calificaţi, în schimb a trebuit remarcat, că sunt printre ei şi câţiva români. Obligaţiunea privitoare la cetăţenia română a profesorilor, ne aminteşte de un lucru ce l-am mai arătat în acest ziar, că liceul „Tarbut" avea şi profesori de aceia cari s'au ilustrat în comisariatul instrucţiunii bolşevice maghiare şi despre a căror cetăţenie nu se ştie nimic sigur.

*

Cu toată opoziţia ce s'a făcut ministrului timp de două săptămâni, înştiinţarea şi obligaţiunile de mai sus au fost primite de şcoala evreiască, întrucat o continuare a încăpăţinării de până acum ar provoca moartea liceului. De aceea s'a şi lansat îndată un nou apel către evrei, pentru adunarea de fonduri pentru un nou local. Despre respectarea celorlalte obligaţiuni nu putem spune nimic, dar făgăduim să o urmărim cu toată atenţia.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,
oferă pentru toate branşele de mărfuri, al
V-LEA
TARG INTERNATIONAL DIN WIENA
2—8 Septemvrie 1923.
Informaţiuni se dau de către:
Wiener Messe, Wien, VII.,
precum şi de toate reprezentanţele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.
2956

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 3725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Românii din Ungaria

63000 de români dispăruți în trei ani — O falsificare fără pereche a demografiei —

O telegramă din Budapesta a vestit Sâmbătă rezultatele acestea ale ultimului recensământ din Ungaria:

Pe un teritoriu de 92.916 km. pătrați Ungaria are 7.980.143 locuitori, dintre cari: 7.147.053 unguri, 551.711 germani, 141.882 slovaci, 36.000 croați, 23.000 **români** 22 000 de bunievați și șoacâți, 17.000 sârbi, iar restul alte naționalități. După religiune sunt: 5 096.729 romano-catolici, 175.246 greco-catolici, 1.670.144 reformați, 497.012 evanghelici și 473.000 evrei.

Cifrele acestea ale ultimului recensământ ungar sunt întesante.

Fiindcă ele constitue încă o dovadă a felului cum știe Ungaria să falșifice demografia.

Pentru că aceelaș guvern maghiar, făcând acum trei ani statistica populației, a descoperit că are 86.000 de cetățeni de naționalitate română. Această cifră o vedem în statistica maghiară de atunci și în toate manualele școlare tipărite după aceea și aprobate de ministerul instrucțiunii publice. In afară de statistica oficială în chestiune, am văzut această cifră într'un manual de matematici autorizat de minister în 1921, publicată împreună cu cifrele din statistica dela 1920 ale celorlalte naționalități.

Șase-zeci și trei de mii de români au fost șterși deci din Ungaria în nu mai mult ca trei ani de zile!

Iar această falșificare și contradicție totodată a guvernului maghiar cu sine însuși — este și mai elocventă dupăce vom ști statistica românilor din Ungaria prezentată de guvernul român Conferinței de pace. Cifra aceasta arăta încă odată atâția români câți arată statistica oficială maghiară din 1920. România a citat atunci comună de comună, fiecare cu numărul ei de români axact, întocmit cu cea mai mare scrupulozitate înainte de retragerea trupelor de ocupație, Ungaria a știut totuși să-i reducă într'un an la cifra de 86.000 iar după trei ani i-a mai redus cu 63.000. Ne putem deci aștepta, ca în câțiva ani să dispară din registrele Ungariei și ultimul român.

Recomandăm dlui ministru de externe, cu toată tăria, cazul acesta.

Discursul dlui Diamandi, la încheierea pacii dela Lausanne

Comentând închiierea păci dela Lausanne, am arătat prestigiul de care s'a bucurat România la această conferință. In repetate rânduri Aliații și-au asociat propunerile delegatului nostru, dl Diamandi, care a dat un însemnat concurs lucrătorilor conferinței și a dat totdeauna sprijinul său pentru menținerea acordului dintre Aliați.

In discursul de încheiere, după ce a adus omagiul cuvenit Confederației elvețiene, primul nostru delegat a accentuat din nou cât e de necesară pentru pacea lumei, înțelegerea între Aliați.

Totodată dl Diamandi a arătat că pentru ca această pace să dăinuiască, trebuiesc uitate resentimentele; iar sarcina menținerei ei e mult ajutată de sistemul de înțelegeri, ajutat de concursul moral al Societății Națiunilor. Cât privește rolul statelor din „Mica Înțelegere", iată cuvintele Dsale:

„Ele sunt mici, dar se află între popoarele sătule de a trăi cu arma la picior. Făuritori modești ai acestei păci, ne vom întoarce la noi cu mulțumirea pe care o dă împlinirea datoriei".

Inspectia dlui inginer Cerchez, directorul general al P. T. T., in Ardeal.

Constatările inspecției făcute la Cluj. Mersul Romanizării.

Vineri, dl ing. Cerchez director general al poștelor continându-și inspecțiile prin diferitele orașe ale Ardealului s'a oprit la Cluj. Dsa a căutat să să convingă personal de sestemul de fenctionare al poștei din Cluj.

După ce a cercetat centrele principale ale Ardealului, interesându-se de aproape de funcționarea serviciului P. T. T. a căutat să constate în modul de funcționare al direcțiunei P. T. T. din Cluj, neajunsurile și avantagiile pe cari le are serviciul postal din Ardeal.

Domnul director general, inginer Cerchez a vizitat birou cu birou, întreg serviciul postal din Cluj și s'a declarat față de reprezentanții presei și față de conducătorii șefi ai serviciului P. T. T. din Cluj foarte mulțumit de modul cum funcționarii și funcționarele acestui serviciu înțeleg să-și facă datoria.

In urma impresiei pe care dl dir. gen. Cerchez a avut-o inspectând serviciul postal din Cluj, d-sa a declarat că va întrebuința toate mijloacele legale pentru a ușura traiul funcționarilor, poștali.

In acelaș timp dsa a promis că, va interveni să se înființeze un sanatoriu special pentru funcționarii și funcționarele P. T. T.

In ceeace privește mersul romanizăril serviciului poștal, domnul director general constatând că 60 la sută din funcționari sunt maghiari și că cea mai mare parte din ei nu știu românește, s'a declarat nemulțumit de faptul că acești funcționari nu-și dau silința sau nu vor să-și însușească limba românească.

Predominarea elementului maghiar în serviciul P. T. T. din Cluj se datorește faptului că în Ardeal există foarte puține elemente românești, care să fie instruite în a îndeplini funcțiunea de telegrafist, telefonist și controlor.

— **La cafeneaua „Metropol"** în fiecare săptămână seara, Marți și Joia va fi tombolă și orchestra operii naționale.

„Steaua Română"

Societate Anonimă pentru Industria Petrolului București Capital social deplin vărsat lei 310.000,000.

Se aduce la cunoștința domnilor acționari că adunarea generală extraordinară a acționarilor din 7 Iulie 1923 a decis sporirea capitalului social a societății dela 310.000,000 lei la 465.000,000 lei prin emisiunea de 310,000 acțiuni noi a lei: 500 val. nominală fiecare, plus lei 50 ce reprezintă cheltuelile de emisiune, atribuinduse vechilor acționari o acțiune noauă pentru doauă acțiuni vechi vărsânduse suma integrală la exercitarea dreptului de opțiune.

Adunarea generală a autorizat cosiliul de administrație să fixeze celelalte modalități și condițiuni ale acestei emisiuni.

În baza acestei autorizațiuni consiliul a hotărât:

Se vor emite 310,000 acțiuni noi în codițiunile fixate de adunarea generală.

Termenul pentru exercitarea dreptului de opțiune este fixat dela 7 August la 31 August 1923.

Pentru exercitarea dreptului de opțiune domnii acționari vor face declarații însoțite de cuponul No. 21 (câte 2 cupoane pentru fiecare acțiune noauă) precum și de vărsământul integral de lei 550.

Nu se vor mai prezenta și acțiunile, căci cuponul No. 21 care se va reține de Societate va face dovadă de exercitarea opțiunei.

După trecerea termenului de opțiune cuponul No. 21 perde orice valoare, iar dividendul pe exercițiul 1923 se va plăti în baza cuponului No. 22.

Subscrierile se primesc în termenul fixat la următoarele ghiseuri:

București, la sediul societății bulevardul Carol I. No. 3.

Londra, la Cassa Stern Brothers 6. Angel Court Throgmorton Street.

Geneva, la Banque de Paris et des Pays-Bas.

Zürich, Société de Crédit Suisas.

Amsterdam, la Banque de Paris et des Pays-Bas.

Cuponul No. 20 reprezentând dividendul pe exercițiul 1922, fiind de lei 250 minus impozitul de lei 32·50 adică net lei 217·50 și plata sa începând tot la 7 August a. crt., acest cupon va fi primit în vărsământ.

Nu se va ține seamă de fracțiuni, de cupoane, adică de acele cupoane No. 21. cari nu vor avea sot.

Subscrierile vor fi ireductibile.

Pentru subscrierile făcute în felul arătat se vor elibera chitanțe provizorii cari nu vor putea fi fracționate.

Epoca distribuirei titlurilor definitive se va anunța ulterior.

Se atrage atențiunea actualilor detentori de acțiuni că acest drept de preferință nefiind un drept statutar, cei ce nu vor face declarațiunile lor de subscriere în termenul și la locurile specificate mai sus, precum și vărsămintele complecte în condițiunile menționate în această publicațiune vor pierde irevocabil și definitiv acest drept.

Noile acțiuni vor participa la dividend cu începerea dela 1 Ianuarie 1923.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retușări.

Dacă doriți zaharicale fine cereți **„MELISSA"** CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Mica publicitate

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administrația ziarului „Infrățirea". 2937

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

RULIMENȚI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. — PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

Reclame este sufletul comertului

Publicație

„Un cal s'a abătut in ziua de 15 I. c, in curtea localului din Strada Tunarilor Nr. 50.

Proprietarul este rugat să se prezinte la serviciul administrativ a Societății Ocrotirea Orfanilor din Războiu. Regionala IX. Cluj, Strada Cogelniceanu Nr. 8."

ANUNT.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX. Cluj are un număr însemnat de copii orfani din răsboiu absolvrenți de IV. clase primare și I., II., III. clase medii cari ar dori să intre la diferite ramuri de meserii și industrii.

Domnii Industriași și Meseriași doritori de a primi ucenici sunt rugați a se adresa in scris la biroul regional din Cluj, Strada Cogălnicean No. 8. In oarele de serviciu dela 8—1 a. m. în fiecare zi de lucru.

No. 338—923.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea cu cărbuni și cocs pre cum urmează:

I. 100 vagoane cărbuni bucăți (bolovani) din Valea-Jiului, și 45 vagoane cocs calitatea I-a.

II. Eventual la cărbuni:

70 vagoane cărbuni bucăți din Valea-Jiului și 50 vagoane cărbuni din minele Valea-Someșului (Surduc Jibou, Sorecani).

In ofertă să fie amintită și gara de predare,

Oferte se pot face și în cantități mai mici, dar cel puțin 20 vagoane și livrabile prompt.

Ofertele închise și sigilate sunt a se inainta la 10 (zece) August a. c. la ora 9 a. m. unde sunt rugați a să prezenta și ofertanții în persoană, pentru iscălirea procesului verbal.

Cluj, la 26 Iulie 1923.

2967

Administrator:
Ioan Crisan.

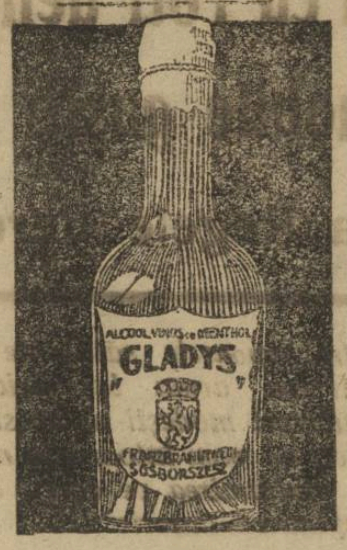

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg

fabrica chimica C-L-U-J.

2879

„Phönix"

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A,

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calități, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalațiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zincoxid, Piatră acră și butoaie.

Administrator:
Ioan Crisan.

2951

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Când cumpărați tocuri de cauciuc **nu trebuie să cautați eftinitatea prețului ci să fiți atenți la calitate.**

Cereți dela pantofar cu insistența, tocuri și talpa de cauciuc „Palma"!

Anunt Radio 2502-2

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cei mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

Catalog românesc

la Librarea LEPAGE Cluj.

2744-7

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIIU

Anul III. No. 859 — 6 PAGINI ● UN LEU ● 6 PAGINI — Joi 2 August 1923

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... NO. 3. (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO...
Director: D. TOMESCU.
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 240 L
PE 1 AN . . . . . 180 L
PE 6 LUNI . . . . . 90 L
PE 3 LUNI . . . . . 45 L

Gazete pentru popor

Ne-am fi așteptat ca votul universal și împroprietărirea să dea o mai mare desvoltare publicațiunilor pentru popor. S'ar putea răspunde însă că, cu toate aceste două mari reforme democratice, încercarea de a răspândi o presă populară la sate, încă ar putea întîmpina mari greutăți și poate chiar un insucces total, dată fiind nepregătirea sătenilor în această privință, cât și contigentul de analfabeți din țara noastră.

De fapt, rostul unei prese populare n'ar fi altul decât tocmai îndreptarea acestor două rele. A aștepta ca analfabetismul și nepregătirea sătenilor pentru cetit să dispară dela sine, pentru a face loc apoi gazetelor pentru popor, însemnează a nutri cu totul alte intenții decât binele și cultivarea poporului.

Ori cât de mare ni s'ar părea însă această nepregătire, trebuie totuși să ne amintim, că înainte de războiu, pe când România era cam pe jumătate decât e acuma, publicațiunile pentru popor aveau cel puțin atâta căutare la sate, încât să și asigure existența.

Pe vremea aceea apăreau: „Albina", „Neamul Românesc pentru popor", „Șezătoarea săteanului" și încă altele vre-o câteva care răspundeau întocmai cerințelor unor bune gazete și reviste populare. Unele dintre ele erau chiar foarte răspândite și aveau un trecut destul de respectabil, ceea ce denotă că nu erau privite câtuși de puțin cu indiferență de massele sătenilor noștri.

După războiu ar fi fost de dorit o reînviere a acestui soi de publicațiuni. Ba mai mult decât atât un și mai mare număr de astfel de gazete și reviste, care să aibe într'un grad desăvârșit cerințele acestui gen publicistic.

Numeroasele grupări politice care au eșit la iveală după războiu sub egide democratice și în special partidul care s'a numit cu atâta emfază „țărănist" ar fi putut avea această grijă elementară pentru a legitima formațiunile lor. In loc de așa ceva, partidul domnului Mihalache s'a mulțumit să ne dea „Țara Nouă" și acum în urmă „Aurora". Și scoțând aceste două gazete de scandal, partidul țărănist s'a considerat chit cu hrana sufletească a poporului,

Trebue să recunoaștem prin urmare, că n'avem tocmai ceia ce ar trebui mai mult pentru țărănimea noastră: gazete pentru popor. Iată de ce apariția câte uneia la mari intervale de timp și de spațiu, nu poate fi primită decât cu bucurile de toți cei cari vreau binele și fericirea poporului nostru.

Animat desigur de astfel de sentimente, confratele nostru „Viitorul" socotește de a sa datorie să recomande publicația ce apare în orașul nostru snb titlul: „Cultura Poporului". Confratele „Viitorul" are toată dreptatea: intențiunile acestei gazete sunt din cele mai bune și mai frumoase, iar paginile ei sunt scrise cu multă convingere și căldură. Are însă un singur defect această publicațiune și'n această părere poate ne deosebim de confratele bucureștean: nu e pentru popor.

Și ceia ce e și mai întristător: nu e nici pentru intelectuali. Este curios ca o foaie la care colaborează atâți profesori universitari și atâți publiciști cunoscuți să nu corespundă tocmai scopului căruia a fost destinată. Și totuși așa este. Voind să se coboare spre mentalitatea poporului, publicația de care pomenim, fără a ajunge nici măcar aproape de țel, se îndepărtează prea mult de mentalitatea intelectualilor. Și rămâne astfel suspendată cu totul în golul dintre cele două lumi.

Pentru că nu e suficient a avea cultură mare, titlu mare, talent mare, și bune, intenții pentru a satisface nevoile culturale ale poporului. Ca să dai la iveală o bună gazetă pentru popor, trebuie înaintate de ori ce a cunoaște perfect sufletul țăranului. Apoi trebue să ai un stil special, aș putea spune un talent special: a scrie înflorit și totuși limpede așa ca în poveștile populare, a elimina cu desăvârșire abstracțiunile și a te servi numai de imagini, dar de anume imagini pe care nu literatura cultă le poate furniza. Unde mai pui apoi limba, limba poporului de care „cultura" dela Cluj e departe.

Sunt două gazete populare în Ardeal, care întrunesc în mod minunat însușirile de mai sus. E mai întâi — cine n'o știe — gazeta părintelui Mota dela Orăștie. „Libertatea". Și mai e publicațiunea vrednicului și modestului profesor dela Blaj dl Alex. Lupeanu: „Unirea Poporului". Asupra acesteia din urmă, tocmai pentru că e cunoscută mai puțin de cât cea dintâi, atragem atenția în deosebi. Din coloanele ei, toți cei animați de bune intenții față de țărani și muncitori, pot învăța cum se poate face o bună și folositoare gazetă pentru popor.

Dar atâta e prea puțin. Cu două foi, ca să vorbim în limbajul acestor gazete, nu se face primăvară. Nu se face cultură. Mai ales în Ardeal și în celelalte provincii noui. Iată de ce credem că inițiativa atât particulară cât și publică ar trebui să se amestece cu toată generozitatea de care sunt capabile în această ordine de lucruri, răspândind și mai mult în straturile poporului ceie două gazete de care am vorbit și încurajând pretutindeni apariția altora noui, cât mai multe și cât mai bune.

Democrația „Adevărului"

Ceia ce trebue să cunoască întâi publicul din Ardeal când vrea să fie inițiat în mecanismul politic al „Adevărului" este că la acest ziar totul se face **în numele și pentru triumful democrației.** *Ce este însă această „democrație", cât e de avansată, care-i sunt principiile și care-i e programul, — iată un lucru care nu se va putea stabili niciodată.*

E o democrație vagă în care intră de toate. Țărănistă cu dl Lupu, social-democrată cu dl Grigorovici și comunistă cu dl Cristescu, democrația „Adevărului" cuprinde deopotrivă toate curentele și toate tendințele. E o democrație lungă și nesfârșită cu care nu știi nici de unde pleci și nici unde ai să ajungi.

Nu știi, de pildă, dacă e monarhistă sau republicană, moderată sau extremistă, de ordine sau revoluționară. Primind în fiecare dimineață o altă croială, ea se întinde și se strânge, după evenimente și după situații. Dar, trecând prin toate nuanțele, ea rămâne mereu aceiași: nemulțumită, arțăgoasă, agresivă. O găsești când la Nistru, desmerdând discret bandele de bolșevici, când în Ardeal, asmuțind minoritățile, când la Jilava, în brațele comuniștilor. O găsești pretutindeni și totuși nicăieri. Din toate locurile ea știe să dispară la timp, pentru ca ținând cu bolșevicii să pară totuși că ține și la Basarabia, agitând minoritățile să proslăvească totuși România-Mare și simpatizând cu complotiștii să pară totuși că apără ordinea și legalitatea.

Și totuși, în această democrație, vagă ca principii și schimbătoare ca metode, este ceia foarte precis și foarte statornic, — și anume: „cultivarea pe rând a tuturor curentelor și a tuturor acțiunilor cari pot provoca o slăbire a puterilor noastre de rezistență națională". *De când o cunoaștem, democrația „Adevărului" n'a urmărit altceva decât să creieze pretutindeni focare de revoltă, să îndemne la asalt toate elementele disolvante și să mențină în spirite o continuă enervare prielnică pentru desvoltarea acțiunilor de subminare a energiilor noastre naționale. Democrația aceasta nu ne vrea mai tari pentru binele Românilor, ci mai slabi, pentru binele străinilor.*

Ea nu vrea aici o țară bine întemeiată în care Românul să se simtă stăpân pe viitorul lui, ci una în care străinul să-și poată face toate mendrele, viitorul rămânând deschis pentru toate posibilitățile. Cu cât vom fi deci mai tari ca stat și națiune, cu atât această democrație va fi mai nemulțumită și mai arțăgoasă, pe ea neputând s'o mulțumească de cât un singur lucru: să vadă aici un stat fără autoritate și o națiune fără vlagă.

Tratatul dela Lausanne

Din ce se compune tratatul? — Clausele teritoriale

Tratatul de pace care a fost semnat la Lausanne cuprinde 143 de articole cu 15 anexe. (protocoale convențiuni declarațiuni scrisoari etc.) Acestea din urmă conțin în realitate, partea cea mai importantă a tratatului.

Prima parte a tratatului este consacrată clauselor politice teritoriale, naționale și protecția minorităților.

Clausele teritoriale prevăd mai întâi rectificarea frontierei greco-turce în regiunea Kragaci, menținerea frontierei turco-siriene, conform cu art. 8 al acordului dela Angora; iar frontiera Irakului va fi hotărâtă prin bună înțelegere între Turcia și Anglia în timp de 9 luni. In caz de neînțelegere litigiul va fi adus în fața Ligei Națiunilor.

Art. 12—14 arată că se menține suveranitatea grecească asupra Insulelor: Lemnos, Samotrake, Mythilene, Chios, Samos, Nicaria; Imbros Tenedos rămânând sub stăpânirea Turciei.

Turcia renunță la insulele Dodecanezului și la I. Casteltorizo, la toate drepturile și titlurile sale asupra Sudanului, Egiptului, Libiei, Ciprului.

Clausele financiare

Partea a doua a tratatului este divizată în două secțiuni: una relativă la datoria publică otomană, cealaltă relativ la clausele diverse.

Art. 49 stipulează că în timp de o lună după ce se vor fixa modalitățile repartiției datoriei publice otomane între diferitele state sucesoare ale imperiului otoman, o comisiune întrunită la Paris va fixa capitolul nominal al D. P. O.

Această comisiune va cuprinde un reprezentant al guvernului turc, un reprezentant al Consiliului D. P. O. cât și câte un reprezentant al fiecărui stat interesat.

Secțiunea clauselor diverse consacră părăsirea definitivă a reparațiunilor, care existau în primul proiect al tratatului. Aliații nu beneficiază decât de 5 milioane lire aur, luate deja în stăpânire; iar Englezii profită singuri de 6 milioane lire aur, care reprezintă costul vaselor de război turcești oprite în Anglia, în timpul războiului.

Turcia și celelalte puteri, exceptând Grecia, renunță reciproc la orice reclamație pecuniară, pentru prevederile suferite în timpul perioadei dela 1 August 1914, până în prezent.

Clausele economice. Contracte și prescripțiuni

Bunurile, drepturile și interesele care există încă și ar putea să fie identificate pe teritoriile rămase Turciei la punerea în vigoare a prezentului tratat și case aparțineau persoanele aliate ce la 29 Octombrie 1914 se găsesc în Turcia, vor fi imediat restituite lor, în starea în care se găsesc.

Articolul 72 precizează condițiunile de lichidare a bunurilor germane, austriace, ungurești și bulgare în Turcia, fără cu dispozițiunile acestui articol să se aplice Societăților anonime, otomane.

Rămân în vigoare sub rezerva stipulațiuniior prezentului tratat, contractele de vindere imobiliară, contractele de locațiune între locatari relativ la exploatarea minelor, pădurilor, domeniilor agricole etc.

Datoriile exigibile înainte de război, sau devenite exigibile în timpul războiului și rămase replătite trebuiesc regulate și plătite în condițiunile prevăzute în contracte și în moneda convenită potrivit cu cursul țărei în care au fost emise.

Un tribunal mixt va fi constituit între fiecare din puterile aliate deoparte și Turcia de cealaltă, trei luni de la punerea în vigoare a prezentului tratat.

Tribunalele vor avea sediul la Constantinopol și vor judeca diferendele, care ar reieși din aplicarea tratatului.

Protocoale, convențiuni și declarații anexe.

După adesiunea Turciei la diferite tratate internaționale, partea IVa din clausele financiare se ocupă de chestiunea cumunicațiilor și de cea sanitară.

Anexele tratatului sunt în număr de 15 și anume.

1. Convenția Strâmtorilor. 2. Convenția relativă la frontiera Traciei. 3. Convenția relativă la stabilirea și competința judiciară. 4. Convenția comercială. 5. Convenția schimbului de papulație între greci și turci. 6. Acordul greco-turc relativ la restituirea internaților civili și a prizonierilor de război. 7. Declarația relativ la amnistie. 8. Declarația relativ la proprietățile musulmane în Grecia. 9. Declarația relativ la chestiunile sanitare. 10. Declarația relativ la administrația judiciară. Apoi urmează 5 protocoale unul în privința concesiilor acordate în Turcia, al 2 lea pra evacuării teritoriilor turcești, ocupate de trupele aliate; al 3-lea specificând adeziunea Belgiei și Portugaliei la unele clauze din tratat; al 4-lea relativ la teritoriile de la Karagaci și Insulele Imbros și Fenedos și în sfârșit al 5-lea relativ la tratatul din Sevres (protecția minorităților din Grecia.)

Sovietele semnează convenția Strâmtorilor

Roma. — Reprezentantul sovietelor a fost autorizat să semneze aci convenția Strâmtorilor.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725—1 **Incercați și vă veți convinge** Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 9. Telefon: locuința 1099. Strada Brătianu No. 9.

INFORMAȚII

— **Concediul dlui Septimiu Mureșan.** Suntem informați că dl Septimiu Mureșanu, noul prefect al jud. Cojocna, a obținut un Concediu de 15 zile. Dsa se va prezenta la post pe ziua de 15 August.

Până atunci de inspector general Stefănescu va continua să conducă prefectura.

— **Prețul făinei și pâinei la Cluj.** Oficiul pentru controlul făinii și al pâinei din Ministerul de industrie și comerț a aprobat propunerea dlui Insp. gen. Ștefănescu, de a nu se urca prețul făinei și al pâinei la Cluj până la epuizarea stocului de făină aflat în Cluj înainte de aplicarea noului regim.

— **Descoperiri istorice în Arad.** Un cititor al nostru ne informează, că în comuna Șimand din județul Arad s'au descoperit lucruri din vremea romană, cu ocazia săpăturilor ce se fac acolo în vederea construcțiilor pe terenul din fața bisericii unite.

— **Dela târgul de mostre dela Timișoara.** Comitetul executiv al târgului de mostre ce se va deschide la Timișoara la toamnă a ales președinte al târgului pe d. ministru al comerțului și industriei, Sassu, căruia i-au notificat aceasta printr'o telegramă.

— **Pensiunile văduvelor, orfanilor și părinților celor morți în războí.** Urmașii celor morți și dispăruți în războiu, văduve, orfani și părinți, pot înainta cereri pentru pensie până la 31—3. 1924, dată care a fost fixată de Minister cu ord. No. 5182/1923, ca ultimul termen, pentru depunerea cererilor de pensiune la cercul de recrutare.

Până la această dată urmașii cărora li s'au eliberat certificate de înlesnire de trai vor complecta dosarele pentru a primi titlul definitiv de pensiune, cunoscând că aceste certificate nu constitue un act definitiv.

— **Afișarea prețurilor maximale.** Astăzi s'au afișat listele nouilor prețuri maximale la Cluj — Cu începere de azi aceste prețuri intră de fapt în vigoare.

— **Serbările „României June“ la Sovata.** In zilele de la 10—17 August vor avea loc la băile Sovata grandioase serbări populare organizate de soc. „România Jună“ pentru sporirea fondului de ridicare unui monument lui M. Eminescu.

După câte am aflat aceste serbări vor fi patronate de M. S. Regina.

— **Prețul zarzavaturilor a scăzut.** Prețuri zarzavaturilor pe piețile Clujului au scăzut în două zile cu 25 la sută datorită liberei coucurențe.

— **Dela Consiliul de războiu.** In ziu de 5 Iunie anul curent consiliul de războiu al corp. VI. Armată a judecat și condamnat la 3 ani închisoare pe soldatul baptist Mateia Mihai din Reg. 101—102 Infanterie, pentru că la încorporare a refuzat să depună jurământul legal. Contra acestei sentințe condamnatul a făcut apel.

Consiliul de revizie al armatei, în ședința de Vineri judecând acest apel, după o scurtă deliberare l-a respins ca nefondat și astfel sentința consiliului de războiu local a rămas definitivă.

— **Săpături istorice în județul Arad.** Intre comunele Pecica și Șomlac a început să se continue săpăturile de dinainte de războí pentru descoperirea de lucruri antice, cari se găsesc în măsură considerabilă acolo. Inainte de războí profesorul din Arad Vasile Dömötör a găsit între aceste comune peste trei mii de bucăți de vase și alte scule din epoca preistorică și chiar din cea de bronz. Lucrurile descoperite au fost depozitate la Arad, în „Palatul cultural“. Acum, continuându-se săpăturile de către archeologul ardelean dr. Martin Roșca, s'a cerut și ajutorul directorului Palatului cultural din Arad. După informațiunile ce le avem, Ministerul Artelor ar fi făgăduit o sumă mai mare de bani pentru spesele în legătură cu săpăturile.

— **Adunarea despărțământului „Sălcina“ a Astrei.** Adunarea cercuală a Asociațiunei din despărțământul „Sălcina“ va avea loc Duminecă în 12 August (30 Iulie v.) anul curent în comuna Sălcina de sus. In program, pe lângă ordinea de zi — figurează mai multe prelegeri pentru popor, având subiectele următoare: 1. Cum vă pregătim fiii poporului pentru carierele practice, 2. Nutrețurile măestrite și foloasele ce le aduc economiei. 3. Un capitol din istoria națională. 4. Se ține expoziție de copii și se dau sfaturi mamelor: cum se grijească de sănătatea copiilor și prin ce mijloace poate evita poporul multele brațe ce-l năpădesc și-și poate păstra vânjoșia necesară muncei ce i-o impun necesitățile traiului de azi.

— **Aviz.** Se avizează toți Domnii acționari ai Băncii Invățătorilor s. a. Cluj, că adunarea generală a societății, a fost convocată pentru ziua de 7 August a. c. în orașul Arad, deodată cu Congresul Asociației Invățătorilor din Ardeal.

Banca Invățătorilor s. a. Cluj.

— **Dela Teatrul Național.** Cu ziua de 1 August c. se încep repetițiile la Teatrul Național în vederea deschiderei stagiunei viitoare care va fi la 1 Septemvrie.

Se vor repeta piesele „Un dușman al poporului“ în 5 acte de Ibsen și „Banii“, 3 acte de O. Mirabeau.

Stagiunea se va deschide cu „Vlaicu-Vodă“, 5 acte în versuri de Al. Davila.

— Caut locuință modernă compusă din 2—3 camere, cameră de baie. Pe lângă filodormă. Plătesc și chirie mare. „Aesculap“ Matei Mihaly Cluj, str. Iorga 2. Lloyd 1888

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475-2

Se caută de la 1 Septemvrie una cameră mobilată eventual pensiune. Adresa la administrația ziarului „Infrățirea“. 2937

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbruntwein a învins pe toată linie. 2475—1

Iutel Babylonați încălțămintu
Toți cismarii pot!

— **Mulțumită.** Se aduce mulțumire „Sindicatului Profesional al pantofarilor și cizmarilor români“ pentru generozitatea ce a avut cu ocazia donației a 20 perechi ghete pentru orfanii din răsboiu deasemenea dlui Petru Meteș, președinte al acestui Sindicat. Societatea Ocrotirea Prfanilor din Răsboiu. Reg.

Problema teatrelor în România

Intr'un chip deosebit problema teatrelor în România preocupă cercurile noastre de conducere culturală. In deosebi dl Const. Banu, ministrul cultelor și artelor, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a soluționa cât mai mulțumitor această problemă pe cât de grea pe atât de complexă.

Intr'un interview acordat ziarului „Indreptarea“, dl Banu expune proectele sale relativ la funcționarea teatrelor și operei naționale românești Dsa recunoaște marea necesitate a teatrelor naționale stabile în toate centrele provinciilor alipite, dar insuficiența actuală a bugetului nu permite creiarea unor asemenea instituții și la Cernăuți și la Chișinău și la Timișoara. Deocamdată ministerul artelor a isbutit să găsească fonduri de subvenționare pentru trupe particulare, cari în acest chip pot aduce un real folos. Sistemul de trupe „pe sectoare“, cum numește dl Banu actualele trupe de turneuri și reprezentații pe stagiune, cu subvenții de stat, este singurul mijloc de propagandă artistică românească pe care ni-l îngăduie mijloacele astăzi.

In aceeași situație se găsesc cele două formații de opere dela București și Cluj. Ele vor funcționa pentrucă ministerul va face „tot posibilul ca opera să vieze“, cu subvenții cari, dacă nu vor corespunde în totul cerințelor actuale, vor creia un mijloc de susținere până la vremuri mai bine.

Citiți „Infrățirea“

Intâmplări din Cluj

Doă biciclete furate

Poliția locală a confiscat două biciclete dela doi tineri. La interogatoriu au declarat că le-au cumpărat pe niște prețuri derizorii dela niște indivizi foarte suspecți.

Bicicletele în prezent sunt depozitate la Poliție și sunt arătate ori cărei persoane la cerere.

Moartea subită a unui copil

Eri dimineață a încetat subit din viață băiatul Iuliu Ileschi orfan de răsboiu și pensionar al orfelinatului din str. G-l Eremia Grigorescu 48. Cu toate că acest copil era grav suferind în ultimul timp, parhetul totuși a deschis o anhetă, ordonând totodată și facerea autopsiei cadavrului.

Un nou gen de escrocherie

Dna Sanda Matei, directoarea orfelinatului Principele Mircea, din localitate, a reclamat poliției pe femeia Ileana David, care cu ajutorul unor imprimate falșe ale acestui institut, a format liste de subscripție, pe cari apoi răspândindu-le a scos frumoase beneficii materiale.

In timpul cercetărilor s'a stabilit că această femeie s'a adresat astfel și pela diferite bănci, unde s'a dat drept văduvă de răsboiu, ceia ce de fapt ea nu este întru cât bărbatul i-a murit acum 12 ani, deci cu mult înaintea marelui răsboiu.

Intregul dosar al acestei afaceri a fost înaintat parchetului de către comisarul Leontin Pop dela centrală.

Scumpirea ziarelor

Din cauza scumpirii hârtiei și a tiparului, suntem nevoiți ca începând de mâine 1 August să ridicăm prețul ziarului la 2 lei, iar abonamentul după cum urmează;

Pe un an 360 lei
Pe 6 luni 180 lei
Pe 3 luni 180 lei

Pentru autorități și instituții lei 480 abonamentul anual.

Cu toată dorința noastră de a menține prețul ziarului la 1 leu, cheltuelile din ce în ce sporite ne-au împiedecat. Dealtfel atât gazetele ungurești din Ardeal cât și cele românești și-au ridicat încă de mult prețul la 2 lei. Cu începere de mâine și ziarele din Capitală și-au mărit prețul.

Credem că cititorii noștri, ținând seama de condițiile grele în care un ziar este silit să apară, ne vor acorda acelaș sprijin și de aci înainte.

Congresul esperantist dela Timișoara

In ziua de 28 Iulie a. c. s'a deschis la Timișoara în sala Cercului Militar, congresul esperantist. Au participat delegați ai tuturor societăților esperantiste din România precum și din Bulgaria, Germania, Austria, Turkestan.

Președinte de onoare al congresului a fost ales dl general Găvănescu, comandantul Diviziei bănățene, care a rostit și cuvântarea de deschidere.

S'au trimis telegrame A. S. R. Principele Carol și miniștrilor Banu și dr. Anghelescu.

Dintre esperantiștii streini au vorbit delegatul bulgar, turkestan și un copil din partea esperantiștilor germani.

In după amiaza zilei de 28, congresiștii au făcut o excursie la băile de plajă și seara au asistat la o reprezentație de gală la cinematograf.

Ziua a doua a congresului, la ora 9 dimineața, s'a început cu o predică rostită în esperanto de părintele Andreo Cseh, la catedrala romano-catolică. La ora zece congresiștii s'au adunat în sala cazinoului civilo-militar unde s'a dat citire diverselor telegrame de salutări din streinătate. S'au citit apoi statutele societății esperantiste din România. Se alege un comitet de conducere pe anul în curs până la congresul din anul viitor. Delegatul iugoslav, d-l Kurz, salută congresul în numele esperantiștilor din Iugoslavia.

După masă congresiștii, în grupuri mai mici, au vizitat orașul.

La ora 6 a avut loc un match de footbal între echipa sportivă a societății esperantiștilor bulgari.

Seara s'a aranjat, în onoarea oaspeților din străinătate, un concert și o reprezentație teatrală în limba esperantă. A urmat apoi dans până dimineață.

GRATIS
primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun
SCHICHT MARCA „CERB“
Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

Intre preot și învățător

Când ai noștri se ceartă între ei, câștigă streinii — In jurul cazului din Almaș

O întâmpinare a unui învățător de ispravă și cu mult suflet românesc, publicată în numărul nostru penultim, ni-a reamintit o deplorabilă stare de lucruri din lumea satelor noastre pe care o cunoașteam pe vremea stăpânirii maghiare. Vremurile de-atunci, când un dascăl unit nu se putea înțelege cu preotul unit iar preotul la rândul său cu dascălul, și așa mai departe, le credeam duse, odată cu nouile stări de lucruri cari au împărțit fiecăruia un mai mare rol de împlinit în îndrumarea satelor. Scrisoarea învățătorului Ferr din Almaș ni-a încunoștiințat însă, că în loc ca îndrumătorii satelor noastre să-și unească sforțările în munca ce le revine, ei se găsesc de cele mai multe ori dezbinați.

Cazul din Almaș, este prea elocvent și prea îngrijorător, pentruca să nu stăruim asupra lui. Este acolo o școală de stat, cu doi dascăli și una confesională unită, care nu mai funcționează. Cei doi dascăli sunt găzduiți la școala de stat, unul, care este cu preotul, instalat cu tot confortul, iar directorul școlii instalat într'o singură cameră la care se intră pela învățătorul coleg. Acum, între cei doi s'a pornit o animozitate inspirată de preot și ajunsă până acolo, încât învățătorul de stat Ferr, ca să ajungă în odaie, trebue să intre pe fereastră. Este cazul micilor porniri ce le știam la țară de mai demult. Cazul devine însă interesant: la baza lui este confesionalismul, lupta contra școlilor de stat.

In comună este însă și o școală unită care nu funționează și în care ar putea fi găzduit unul dintre învățători. La soluția aceasta se opune însă preotul, care este de fapt regisorul întregei afaceri. Preotul, care este greco-catolic, nevăzând cu ochi buni o școală de stat în sat face tuturor învățătorilor acestei școli zile fripte, pentrucă doar-doar va închide școala de stat, redeschizându-se cea confesională. De aceea, până atunci, în școala confesională care ar putea fi pusă la dispoziția unuia dintre învățătorii români, este găzduit un învățător ungur care a refuzat prestarea jurământului către patrie.

Cazul nu se isprăvește nici aci.

Continuarea se poate vedea în „Ellenzek", unde după credința preotului, trebue înregistrate toate mărunțele patimi ale românilor.

Cele arătate aci sunt numai un caz. Dar ni-se spune, că asemenea acestui caz sunt multe încă. Vrajba se samănă astfel chiar de către acei cari ar trebui să îndrume spre pace și muncă satele acestei provincii. Iar, pentruca să se deosebească de vrajba din trecut, pe care am osândit-o atunci, aceasta de astăzi nu ține numai persoana adversarului.

Mărunțele patimi și ambiții locale se îndreaptă azi, indirect, contra unui principiu: acela al școlii de stat. Din mărunte porniri egoistice se lovește astfel într'o mare operă pe care acum numai o clădim și de a cărei însemnătate și culturală și național-politică, acei cari se ceartă între ei, își uită. Cauza streinilor e în cazul din Almaș, este de două ori servită: și momentan, pentrucă școala confesională este lăsă la discreția unui ungur fără sământ, și îndepărtat, pentrucă se lovește în aceeaș instituțiune de stat în care lovesc toți dușmanii noștrii.

Pentru aceste motive a trebuit să ne oprim mai mult la cazul preotului unit din această comună și să-i atragem atenția, că alături de noi vor veghea organele superioare pe cari le facem atente asupra rezultatului mărunțelor sale patimi.

Un atac nejustificat

In chestiunea tablourilor distribuite prin circumscripțiile administrative.

Ziarul „Ellenzék" în numărul său din 27 Iulie a. c. a dat publicității un articol calomnios la adresa șefilor circumscripțiilor administrative din orașul nostru.

Prin acest articol, autorul acuză pe acești bieți funcționari comunali, că pentru a trage beneficii materiale, obligă pe comercianți să cumpere tablouri date spre vânzare de către diversi particulari.

Din parte-ne deschizând o anchetă în acest sens, am avut prilejul să ne convingem că faptele s'au petrecut cn totul altfel:

1. Tablourile despre cari e vorba, reprezintă noua stemă a țării, sunt în număr de trei într'o serie și au fost eate șefilor de circumscripții spre plasare de către primărie, ceia ce se poate în ori ce moment dovedi cu ord. No. 2701/923 al primăriei locale.

2. Circumscripțiile n'au obligat pe nimeni să cumpere funcționarii cari au fost însărcinați cu plasarea acestor tablouri pentru ca față de șefii lor să-și poată justifica timpul pierdut, au alcătuit două liste, una pentru cei cari au cumpărat și alta pentru acei cari au refuzat.

Acesta e faptul care a determinat articolul de reacredință și de neadevăr din „Ellenzék".

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT.

2819-1

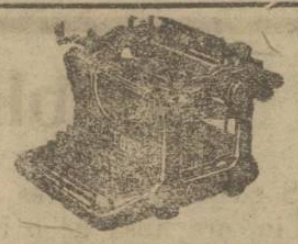

Cele mai bune mașini descrise și accesorii la Librăria Lepage, Cluj. Cereți ofert.

INSCRIPȚII

Mania internaționalelor

Am mai pomenit de această nouă manie în coloanele noastre. Nu putem să nu-i relevăm accentuarea pe zi ce trece, mai ales acum, cu prilejul unei manifestațiuni recente.

E vorba de „Internaționala radicală". Ce mai vrea și aceasta nu ne interesează. Un singur lucru avem de observat: că de data asta nu s'a mai întrebuințat pentru designarea ei un nume de culoare.

Până acum aveam: internaționala roșie, albă, verde și neagră. Ne mai așteptam la alta albastră, apoi culorile elementare fiind epuizate rămâneau combinațiunile: mauve, pembe, orange etc.

Se poate totuși întâmpla ca și „radicala" să se coloreze. Va fi probabil „bleu ciel", vopseaua libertății ultra radicale.

Dar unde-or mai fi având loc atâta internaționale. Căci să nu uităm că înnainte de Internaționala III-a (cea roșie) mai erau două (altfel nu s'ar putea spune acesteia a III-a) iar, după înjghebarea ei, dizidenții nemulțumiți nici cu cea nouă, nici cu cele vechi, au mai întemeiat una, numită în glumă: a doua și jumătate.

Internaționalele acestea se spune că au de scop de a aduce pacea între nații. Dar pentru asta ar trebui desigur o singură internațională. Ele însă s'au înmulțit și o să devină mai multe decât națiunile lumei.

Și o să vă pomeniți într'o bună zi cu ele dându-și foc una, alteia. Și să vedeți atunci cum înțaleg ele „pacea universală".

NOMOFYLAX

Știri și fapte politice

Vorbind despre roiul conferinței dela Sinaia, domnul Iorga scrie în „Neamul Românesc":

„Un tratat cuprinde puțin și explicații subsidiare sunt de nevoie, iar în jur o cât mai largă atmosferă. Acestea lipsesc însă prea mult unei aliante așa de necesare.

„A face din ea un organism, a-i determina funcțiunile, a le repartiza cui le poate îndeplini mai bine, a-i da un suflet, care e al națiunilor, nu al cancelariilor, acestea sunt lucruri care se impun, și cât de repede".

Și desigur marele nostru savant are dreptate! Cu spiritul său pătrunzător, domnul Iorga a pătruns atmosfera în care avea să se desbată cele două zile de ședință ale reprezentanților statelor din Mica Antantă. Faptele au confirmat-o. Hotărârile dela Sinaia depășesc hotarul formulelor de seacă diplomație a „cancelarilor". Acolo au vorbit popoarele care și-au smuls cu grele sacrificii independența și integritatea națională și au luat măsuri înțelepte pentru apărarea lor. Spiritul de înțelegere și cordialitate care a domnit la Sinaia a dovedit că desbaterile de acolo au avut din prisosință acel „suflet al națiunilor" de care ne vorbește dl Iorga.

E desigur un succes și pentru d-sa care l'a prevăzut și pentru acei cari l'au evidențiat!

«

In consiliul de miniștri care s'a ținut Duminecă dimineața la Sinaia, d. Const. Banu, ministrul Cultelor și artelor a adus la cunoștința consiliului rezultatul anchetei ministeriale asupra averilor bisericești din Basarabia. Se știe că la administrarea acestor averi s'au constatat abuzuri grave săvârșite de persoane importante de la conducerea bisericei basarabene. Mai mult, unul din motivele de căpetenie care ținea în permanentă stare de răsvrătire și agitație biserica basarabeană era tocmai faptul că anumiți conducători voiau să ferească de orice control administrarea bisericei basarabene.

Rezultatul anchetei ministeriale dă amănunte senzaționale, cari se vor cunoaște la timp. Deocamdată consiliul de miniștri a luat în amănunțită cercetare situația bisericească din Basarabia, cu hotărârea de a proceda energic față de vinovați, oricare ar fi situația lor, deferindu-i parchetului.

P. S. S. archimandritul Gurie, care se știe cât rău a făcut bisericei și ordinei, pare să fie răspunzător de cele petrecute.

Hotărîrile Conferinței de la Sinaia

Desăvârșitul succes al Conferinței — Participarea Greciei și Poloniei în Mica Antantă — Rolul României la aplanarea diferendului polono-cehoslovac — Prestigiul Micei Antante la Liga Națiunilor — Imprumutul ungar și condițiunile Micei Antante

In momentul când scrim aceste rânduri, conferința dela Sinaia a reprezentanților Micei Antante și-a încheiat lucrările. Cele două zile de prieteniască conlucrare constitue un real succes diplomatic.

Din prima zi încă, lucrările au decurs cu spor. Expozeul d-lui Beneș, ministrul de externe și reprezentantul Cehoslovaciei, a pus în evidență noua situație a politicei europene, lămurind raporturile dintre statele asociate ale Micei înțelegeri și diversele probleme diplomatice europene, creiate de războiu. Problema reparațiunilor a creiat un capitol de primă importanță în expozeul d-lui Beneș. Observațiunile sale asupra raporturilor dintre diferiți factori determinanți ai politicei actuale din Europa au fost însușite de toți membrii conferinței, afirmându-se încă odată puternica solidaritate care domnește între cele trei state ale Micei înțelegeri.

Chestiunea intrării Greciei și Poloniei în Mica Antantă a format deasemeni obiectul unei îndelungi discuțiuni. Hotărârile luate în această chestiune întrec așteptările. In primul rând diferendul dintre Polonia și Cehoslovacia constituia o serioasă piedică. Faptul că d-l Beneș, a primit să discute la Sinaia cu reprezentantul Poloniei înseamnă un real succes diplomatic, capabil să ducă la soluționarea diferendului. E deci înafară de orice îndoială că Polonia va face parte din Mica Antantă îndată ce între ea și Cehoslovacia nu va mai exista niciun litigiu.

Deasemeni situația internă a Greciei nu era de natură să însuflețiască prea mult Conferința. Când Grecia va intra în perfectă constituționalitate, nimic nu se va opune participării sale la schimbul de servicii al Micei Antante.

E de observat însă că Mica Antantă câștigă tot mai mult în prestigiu și importanță. Oferta celor două state este o suficientă dovadă.

Aici revine în întregime meritul dlui I. G. Duca, ministrul nostru de externe, care în activitatea sa particulară, în afară de conferință, a căutat să realizeze o apropiere între dl Beneș și dl Pilz, trimisul expres al Poloniei.

Reintrând în ordinea discuțiilor-conferința a hotărât de comun acord ca față de guvernul bulgar statele Micei Antante să păstreze raporturi diplomatice normale atâta vreme cât nu se va aduce niciun prejudiciu condițiunilor tratatului de pace.

Dar ceea ce constitue rodul de căpetenie al lucrărilor conferinței de la Sinaia este atitudinea fixată față de programul Ligei Națiunilor.

Printr'o nesocotire de neiertat la alegerile pentru comitetul Ligei Națiunilor din anul trecut, Mica Antantă a fost neglijată.

Desbaterile dela Sinaia au fixat o acțiune comună, dând delegația domnului Beneș să vorbească în numele Micei Antante. Astfel se crede că în curând Mica Antantă va avea un reprezentant în comitetul Ligei Națiunilor, iar interesele eari o privesc nu vor mai fi neglijate.

Imprumutul solicitat în Apus de guvernul dela Budapesta a fost deasemeni obiectul unei lungi discuțiuni. După cât se pare a triumfat punctul de vedere românesc, după care Mica Antantă consimte la ridicarea temporară a hipotecei prevăzută de tratatul dela Trianon asupra averii statului maghiar în folosul statelor moștenitoare, pentru ca această avere să servească drept garanție la împrumutul solicitat. Astfel Mica Antantă nu se opune împrumutului maghiar, dar numai cu condiția ca Ungaria să dea garanții serioase că banii nu vor fi întrebuințați decât la plata primelor rate de reparații și la refacerea economică internă. Pentru aceasta se cere stârpirea societăților iredentiste, desarmarea generală așa cum o prevede tratatul, curmarea cheltuielilor nebunești pentru propaganda iredentistă în streinătate, ca și a subvențiilor acordate agenților de turburare din statele succesoare.

Ungaria este chemată la realitate și are prilejul să se refacă grabnic numai dacă va ști să aprecieze hotărârile dela Sinaia.

Cu această laborioasă activitate se încheie conferința reprezentanților statelor din Mica Antantă.

A. R. Gus.

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

VI.

— Conferința d-lui profesor George Tașcă: „Problema împărțirii bunurilor“ —

Problema socială a cărei încercare de rezolvire prin revoluție a dus la tristele rezultate văzute în Italia și Rusia, trebuie totuși să alcătuiască preocupările noastre.

Fiindcă experiența rusă sau italiană nu înseamnă că organizația actuală este cea mai justă.

Pentru a lumina chestiunea, să încercăm a studia pe fiecare din factorii producției: proprietatea, capitalul, întreprinzătorul și munca.

Proprietatea este cea mai atacată, între altele fiindcă este și producătoarea pâinei de toate zilele. Baza proprietății e interesul social, e funcțiunea socială a acestui factor de producerea bunurilor. In acest cadru social proprietar e numai acela care dă cele mai multe bunuri societății. S'a experimentat în Rusia cu socializarea solului, dar experiența l'a făcut pe Lenin să renunțe la acest fel de proprietate mică individuală.

S'a văzut că nu proprietatea este vicioasă, ci renta, corolar al proprietății, este elementul care provoacă discuția. Renta proprietății e un venit nejustificat provenit dela binefacerile societății, dar care se întoarce în folosința exclusivă a deținătorului proprietății.

Renta nu poate rămâne monopolizată în mâinele câtorva indivizi pentru exploatarea mulțimei și în acest caz soluția se poate afla în păstrarea rentei ca element economic, dar în suprimarea ei ca element social: deci democratizarea rentei. Prin expropriere și creerea proprietății țărănești, țara noastră a ajuns la această soluție justă, pe care ideologii ruși o adoptă acuma după crude și iremediabile experiențe utopice.

Capitalul a ridicat împotrivă-i falangi întregi de socialiști. Capitalul nu poate fi înțeles decât ca o conservare de bunuri, care ajută producția viitoare.

Astăzi socialiștii după o lungă experiență au renunțat la suprimarea capitalului, propunând în schimb transformarea lui în proprietate socială. Nici această soluție nu e mai bună. Impotriva ei sunt toate experiențele făcute cu socializarea revoluționară a fabricelor italiene și cu etatizarea evolutivă propusă de Valter Rathenau. Singura formă de a se spori bunurile sociale este capitalul individual, cu adăogarea însă și aici, cași la proprietate, că partea de drepturi cuvenită capitalului la împărțirea bunurilor — dobânda, să fie supraveghiată pentru a nu se transforma în beneficiu, care este un alt drept și care este cuvenit altui factor — întreprinzătorul.

Intreprinzătorul care de fapt este conducătorul muncii — deci o emanație a tratatului — s'a sustras postulatului său social de a fi dirijorul technic, și a isbutit să fie spoliatorul metodic al muncii cu scopul de a-și rezerva beneficiul cel mai mare din producție, în paguba salariului cuvenit muncii. Să readucem pe acest factor de producție la rolul său social alături și în cadrul muncii: să asociem la beneficii munca și în felul acesta vom stabili și în această direcție o echitate mai folositoare societății.

Munca, da într'adevăr, de veacuri a fost spoliată și din această cauză, munca n'a isbutit să ia din masa socială adevăratele ei drepturi.

Să vedem însă cum au rezervat comuniștii această problemă, care forma rațiunea însăși a tuturor postulatelor marxiste? Munca obligatorie! Lucrători calific. ți și necalificați! Munca cu bucata, care munca a însemnat sub regimul capitalist cea mai odioasă exploatare a lucrătorului! Această ultimă soluție consacră falimentul comunismului în problema muncii.

Ce propunem noi cari nu suntem comuniști?

Asociația muncitorească, sindicalizarea lucrătorilor pentru a egala la producție dar și la împărțirea bunurilor pe întreprinzător cu munca, pentru a limita abrutizarea individului lucrător și pentru a limita spoliația colectivității muncitoare. Aceste sindicate vor fi așa de puternice, că vor putea repara orice nedreptate ar încerca fie capitalul, fie întreprinzătorul s'o exercite împotriva muncei.

Războiul a lăsat urme dureroase și a produs pagube incalculabile — dar tot el a adus și un reviriment în folosul muncei. Căci el a emancipat munca și i-a creiat o temelie de granit în respectul și admirația societății.

Căpitan S. Al. Sever.

Scrisoare din Budapesta

Manifestații de simpatie pentru Turci — Un șvab maghiarizat — Centenarul lui Petőfi — Reducerea numărului funcționarilor — Osămintele lui Teodor Kossuth - Prețul câinilor de rassă - Prețul cerealelor

Iscălirea păcii dela Lausanne și-a avut răsunetul și în Budapesta. Manifestațiile de simpatie, ce au avut loc cu prilejul înfrângerii armatelor grecești s'au repetat în decursul tratativelor dela Lausanne. S'au rostit cuvântări, în cari Turcia se aseamănă cu Ungaria și se prevedea aceeași refacere a Ungariei. Mii de telegrame s'au expediat la Anglia, chiar și guvernului Horthy a felicitat călduros națiunea turcească, prin o telegramă adresată lui Kemal Pașa. Toate ziarele au consacrat articole lungi marelui eveniment, prezintând biruința cauzei turcești ca un simbol al viitoarelor biruințe maghiare. Un entuziast prim-articol îi consacră, și „Szozat“, organul „ungurilor ce se deșteaptă“, că iscălirea păcii dela Lausanne înseamnă trezirea la viață a unei puternice națiuni ce și-a sfărâmat lanțurile robiei și încheie: Salutăm națiunea turcească, pe care n'a obosit-o un război de zece ani și care ne-pierzându și curajul a biruit.

*

Lui Lendvay Istvan, candidatul de deputat al partidului creștin la Czegled, i-s'a dat prilej să-și aducă aminte, că odată îl chema Stefan Lehner. La un banchet electoral deputatul Besenyei Jenő, după multe încercări zadarnice de-a convinge pe cetățeni să aleagă pe Palifz Daniel, i-a somat să aleagă pe ori-cine, dar să-se ferească de Lendvay Isvan, de acest șvab parvenit.

Ieșirea lui Besenyei a făcut impresie neplăcută, mai ales în cercurile „ebrediștilor“. Ziarul „Szozat“ îi și dă o lecție, în care spune, că nu trebue să se încetățenească sistemul de-a batjocori pe bărbații valoroși, cari cu toată inima și cu toată convingerea au devenit maghiari în limbă, nume de familie și simțeminte.

Zadarnic. Ieșirea sinceră alui Besenyei îi va aduce aminte lui Lendvay că e un șvab parvenit și l'a chemat odată Lehner.

*

Centenarul lui Petőfi s'a serbat în tot cuprinsul Ungariei. Ultima serbare se va ține în Keszthely, Sâmbătă în 28 Iulie, în fața casei uude s'a născut Szendrey Julia, soția lui Petőfi. Cetățenii orașului Keszthely fac mari pregătiri, pentru ca serbarea să aibă o reușită cât mai splendidă. Va fi reprezentat și guvernul și nu vor lipsi nici . . . șefii din Budapesta ai „Ungurilor ce se deșteaptă“.

*

Osămintele lui Teodor Kossuth au fost aduse din Milano în Budapesta. Guvernul consideră pe acest al doilea fiu al Ludovic Kossuth ca pe un mort al națiunei și reînhumarea osămintelor lui s'a făcut în mijlocul unor mari serbări naționale, în mausoleul „Kossuth“ din capitală.

Teodor Kossuth în viață nu s'a dorit în Ungaria, abia știa să vorbească ungurește. După moarte ungurii l'au adus totuși să și odihnească oasele în pământul Ungariei fericite.

*

Scumpete și iar scumpete! Ca orice articol de lux, câinii de rasă au atins prețuri fabuloase. Un princiu american s'a vândut cu o sută de mii de coroane, un cățel fox cu două sute de mii, iar un cățel de rasă japoneză cu o jumătate de milion, Recordul l'a atins un cățel de Malta, pe care l'a cumpărat o doamnă bogată mai zilele trecute cu două milioane de coroane. Iar darea de câni în Budapesta e zece mii de coroane anual, de fiecare cap.

*

La bursa de cereale tendența e mereu fermă. Negustătorii s'au silit să cumpere cerealele și să le transporte înainte de 25 Iulie, când s'a întrodus o nouă tarifă la căile ferate ungare. Luni în 23 Iuiie prețurile, socotite per 100 kgrame și în coroane ungare, au fost următoarele: Grâul 48.500, săcara 34.000, orzul 30.000, ovăsul 47.000, porumbul 38.000, rapița 80.200, tărâțele 23.000.

Acum se așteaptă o nouă cădere a coroanei, prețul cerealelor se va urca încă simților.

C.

Construirea

de localuri școlare în județul Cojocna

Inițiativa d-lui ministru Dr. Angelescu a prins de minune — Intelectualii satelor și țăranii se întrec în mărirea fondurilor și a cantităților de materiale necesare construirei de noui școli primare

Rezultatele unei anchete oficiale la fața locului

Se știe că dl dr Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice dându și perfect seama că resursele materiale ale Statului nu pot fi în stare să satisfacă toate necesitățile bănești pretinse de înzestrarea satelor noastre cu școlile primare necesare, a luat inițiativa să apeleze la contribuția publică și în special la contribuția benevolă a țăranilor pentru a putea satisface pe deplin această lipsă a satelor noastre.

Inițiativa aceasta a dat roade strălucite în vechiul regat unde în mai puțin de un an, prin contribuția exclusivă a țăranilor s'au putut construi peste 2500 școli primare.

Acum patru luni dl ministru Anghelescu a convocat la București pe toți prefecții din Ardeal, dându-le îndrumările și dispozițiile necesare pentru ca aceiași acțiune culturală să fie începută și în Ardeal.

Nu sunt decât patru luni de când s a pornit această acțiune în Ardeal și, după rapoartele oficiale cari au sosit la Ministerul instrucțiunei, se crede că în toamnă vor putea fi puse în funcțiune în Ardeal cel puțin 800 de noui școli primare.

Situația în județul Cojocna

In urma unei inspecții pe care dl inspector general Ștefănescu a făcut-o prin județul Cojocna cu scopul expres de a constata mersul acțiunei pentru construirea de noui școli primare, d-sa a putut constata o serie de fapte cu totul îmbucurătoare de țărănimea din județul Cojocna s'a pătruns de necesitatea înmulțirei școlilor primare și au înțeles că e o datorie pentru ei să contribue cu tot ce le stă în putință la ducerea la bun sfârșit a acestei mari acțiuni culturale.

Comitetele școlare locale, formate din intelectualii satelor, au făcut apeluri la țăranii ca să contribuie și ei fie cu bani, fie cu munca, fie cu materiale pentru a ușura construirea de noui clădiri școlare.

Apelul comitetelor școlare locale au prins de minune, țăranii au dat și dau și bani și materiale, își pun la dispoziție și munca manuală și vitele de trucțiune pentru a ușura construirea de școli. După aprecierile dlui Prefect se crede că până la Septemvrie vor fi terminate cel puțin 50 de noui școli primare în jud. Cojocna.

Datorită intervențiilor făcute de dl Prefect Stefănescu pe lângă Casa pădurilor, s'a obținut ca din pădurile statului să se dea în mod gratuit lemnăria necesară construirei nouilor școli.

In afară de aceeasta cu ocazia aplicărei reformei agrare în județul nostru s'au destinat fiecărei comune anumite întinderi de pământ pentru școală și pentru învățătorii. Toate aceste fapte ne îndreptățesc să credem că acțiunea pornită de dl ministru Anghelescu va da și în Ardeal aceleași roade frumoase ca și în vechiul regat.

Alfio P.

Sacouri delister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 10.
Telefon 431. 2653

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1
și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 14 August a. c, orele $8^1/_2$ dimineața se va vinde prin licitație publica fortată, in localul societății noastre, din Calea Victoriei No. 35 toate obiectele „prețioase“ și „efecte“ cu scadența până la 14 Iulie 1923. și cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Cluj, 29 Iulie 1923.

2970 **Prima Casa de Imprumut pe Amanet S. A.**

Publicațiune.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX. Cluj are lipsă de o infirmieră pentru Orfelinatul „Mihaiu Viteazu“ din Ghiris. Doritoarele de a ocupa acest post să se prezinte biroului Regional din Str. Cogălniceanu No. 8.

Conferința dela Sinaia

Ultima ședință. Hotărârile în privința împrumutului maghiar. Politica Micei Înțelegeri față de Germania. Declarațiile lui Beneș. Viitoarea conferință se va ține la Belgrad.

Sinaia. — Ședința de eri a conferinței, prezidată de primul ministru Brătianu, a formulat definitiv condițiunile Micei Antante pentru împrumutul Ungariei și nota care se va comunica guvernului ungar. — Deasemenea s'au discutat chestiunile de apropiere economică. S'a decis ca viitoarea conferință să se țină la Belgrad în luna Octombrie.

In ce privește împrumutul ungar, el a fost examinat cu spirit împăcinitor, Mica înțelegere neopunându-se la înlesnirea refacerei financiare a Ungariei. Răspuns scris va fi trimes comisiunei de reparațiuni, precizând condițiunile ridicărei hipotecei, precum și controlul riguros că banii obținuți nu vor fi întrebuințați la armament sau la propagandă.

Măsuri precise de control au fost discutate, însă sunt păstrate secret.

Dl Beneș a declarat că situațiunea Ungariei nu e comparabilă cu a Austriei, care a făcut totul pentru executarea tratatului de pace.

Politica generală a Micei Înțelegeri față de Germania a fost examinată în acord complect, Mica Antantă își va uni acțiunea cu aceea a marilor Aliați. — Nici o hotărâre specială nu a fost luată în acest sens.

Aceasta a fost ultima ședință a conferinței.

Oaspeții a au dejunat la A. S. R. Principele Carol. — La Palace, dl ministru Duca a oferit un banchet reprezentanților presei.

După amiază a avut loc o întrevedere între Dnii Duca, Beneș și Nincici, dl Duca a expus doleanțele minorității române din Serbia, chestiune care a fost privită în mod practic și cu soluțiuni definitive cari vor fi date foarte curând.

In ce privește neînțelegerea polono cehă, dl Beneș a declarat presei că este sigur, că această neînțelegere va fi în curând definitiv rezolvată, căci interesul comun al celor două state este mai important decât motivul dezacordului actual.

Agitațiile partidului național la sate

Deputații și corteși ai partidului național cutreeră satele agitând țărănimea — Țăranii îi iau la goană

Mai mulți deputați și agenți electorali ai partidului național, constituiți în bandă de agitație, în frunte cu părintele Man, Ghiță Pop și Sever Dan, cutreeră satele agitând țărănimea.

De curând această bandă a fost prin comunele din jurul Gherlei, Hășdate, Silivaș, Mintin, Salatin și Petrihaza.

Agitatorii au întrebuințat obișnuitele clișee. Ei au îndemnat țărănimea să nu primească pământurile, afirmând că reforma agrară se aplică în paguba lor, că loturile nu vor fi înscrise în cărțile funduare și că guvernul va pune biruri mari pentru a lua țăranilor cu o mână ceiace dă cu cealaltă. Deasemeni au agitat împotriva vechiului regat, reeditând mincinoasele argumente ale politicei regionaliste și împotriva administrației pe care au înfățișat-o ca abuzivă și oprimatoare.

Dar cumințenia politică a țărănimei a dat o meritată lecție acestei bande de agitatori. Huiduiți în comunele Hășdate, Silivaș și Mintiu, oamenii partidului național au fost luați la goană în satele Salatin și Petrihaza de țăranii cari s'au revoltat în fața minciunilor și îndemnurilor anarhice ale agitatorilor.

Recenta campanie de agitație întreprrnsă de partidul național își are explicația în faptul că oamenii acestui partid și-au dat seama că în fața operei de aplicare a reformei agrare, țărănimea nu mai oferă acel prielnic teren de exploatare politică pe care s'a mișcat până acum partidul național. Inainte deci de a lăsa ca încrederea țărănimei în aplicarea reformei agrare să se consolideze, partidul național și-a trimis agitatorii pentru a turbura din nou liniștea satelor.

Dar opera lor de agitație nu mai e în stare să zăpăcească lumea noastră rurală care a început acum să vadă lămurit unde este fapta și munca și unde este vorba goală și minciuna. Increderea țărănimei în conducătorii de azi ai țării sporește zi cu zi. Fiindcă ea a văzut cum amânată de partidul național și de celelalte guverne, reforma agrară n'a început să fie realizată efectiv decât dela venirea partidului liberal la cârma statului. Celelalte mari acte de guvernământ realizate de actualii conducători ai țării au venit să întărească această convingere.

Iată de ce agitațiile partidului național sunt osândite eșecului în lumea satelor ardelene. Credem că lecția aspră pe care banda de agitatori a primit-o în Salatin și Petrihaza, le va sluji și că, pălmuiți de înțelepciunea politică a țărănimei, ei vor renunța la odioasa lor campanie de agitație.

Conacul generalului Berthelot

Conacul generalulur Berthelot dela Hațeg, dăruit de stat marelui nostru prieten francez, se va sfinți în ziua de 25 Septembrie, când se va face și instalarea ncului stăpân.

La această ceremonie menită să lege pentru totdeauna memoria generalului Berthelot de glia țării românești pe care a apărat-o cu adâncă dragoste și trudă, ca nu vrednic fiu al ei, vor participa dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei și domeniilor, notabilitățile vieții noastre politice, militare și administrative și întreaga suflarea românească.

In conacul său dela Hațeg dl general Berthelot va gusta liniștea și pacea câștigată cu prisosință în zilele de trudă ale făuririi României întregite.

Ziua de 25 Septembrie a acestui an va fi o zi de duioasă sărbătorire a trecutelor vremii de înfrigurare de altădată.

In jurul conflictului dela Baroul din Cluj

Un comunicat al comitetului executiv

Comitetul executiv numit în conferința tuturor advocaților români din Baroul de Cluj, ținută la 23 Iunie a. c., constată că solidaritatea votată de adunare a fost observată de toți advocații, afară de două cazuri.

1. Dr. Dionisie Pop, care nu s'a supus și s'a opus hotărârilor solidare;

2. Dr. Ioan Giurgiu, care a votat solidaritatea și a încălcat-o fățiș prin o serie de acțiuni atât personal cât și în presa minoritară.

Acestor doi advocați li se aplică sancțiunile prevăzute de Conferința tuturor advocaților români din Baroul Cluj.

ULTIME INFORMAȚII.

In Basarabia nu e holeră

Direcția serviciului sanitar desminte știrea ziarelor că în Basarabia este holeră, întru cât actualmente nici un caz n'a fost anunțat. Totuși au fost luate oare cari măsuri preventive dată fiind apropierea Rusiei.

Polonia și Mica Antantă

Misiunea trimisului polonez Pilz la Sinaia pare că a eșuat. Acesta a declarat „Dimineței" că se duce probabil peste 2 săptămâni la Praga unde va trata direct cu Beneș. Probabil în cursul lunei August va fi o întrevedere între Seyda ministrul de externe al Poloniei și Beneș.

Convenția comercială anglo-română.

Guvernul român și ministrul britanic din București au semnat o convenție comercială provizorie pe baza tratativelor urmate în luna Maiu, anume cu clauza națiunii cele mai favorizate. Convenția poate fi denunțată de ambele părți cu previz de 3 luni.

Hârtia pentru ziare. — Un comunicat al gazetelor din Caditală

Ziarele publică un comunicat comun anunțând că trustul hârtiei a anunțat aseară că toate cotidianele din capitală să-și procure hârtie unde știu întrucât fabricele din Letea și Bușteni au fost închise. Astfel toate ziarele au apărut astăzi în 3 pagini anunțând că mâine vor apare pe 2 pagini și număr redus de exemplare. Deasemenea anunță că au comandat hârtie telegrafic în streinătate pe orice preț și cu prețurile prohibitive puse pentru încurajarea industriei de hârtie românești. Pentru menținerea existenții începând de mâine, ziarele costă 2 lei.

! SENZAȚIE !

La Magazinul

DICK

mare târg ocazional

Str. Regina Maria

fost Deák Ferenc.

5.

5000 metri carton	à Lei	22·—
5000 metri stofă	à Lei	22·—
5000 metri batist	à Lei	25·—
5000 metri grenadin	à Lei	29·—
5000 metri pânză pentru albituri . .	à Lei	33·—
5000 metri delèn Francez	à Lei	39·—
2000 metri batist elvețian brodat .	à Lei	49·—
3000 metri stofă dublă de mătasă .	à Lei	125·—
2000 metri stofă dublă din lână pentru bărbați sau femei	à Lei	98·—
300 bucăți indispenzabile	à Lei	69·—
200 bucăți pantaloni pentru dame	à Lei	79·—
300 bucăți cămeși de batist pt. dame	à Lei	79·—
300 bucăți cămeși pt. bărbați . . .	à Lei	139·—
200 bucăți fețe de mese de damas . .	à Lei	149·—
1000 bucăți ață de cusut	à Lei	1·—
2000 bucăți ață pentru mașini 200 yard	à Lei	4·—
1000 bucăți batiste	à Lei	5·—
Etc.		Etc.

Pentru funcționari și ceferiști

la

toți articli neînșirati au o

reducere 10%.

2457

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de director la Conservatorul de Muzică al orașului Timișoara prin aceasta se publică concurs cu următoarele condițiuni:

Reflectantii își vor inainta cererile până la 30 August 1923 insoțite de următoarele documente.

1. Diploma de studii academice in materie de muzică sau de absolvirea unui Conservator din țară sau străinătate, indicânduse specializarea.
2. Certificat de practică făcută la vreun conservator.
3. Certificat medical.
4. Certificat de naștere.
5. Certificat de indeplinirea datorințelor militare și că e cetățean român.
6. Autorizație dela autoritatea in drept intrucât reflectantul este funcționar de stat in baza căreia este liber a ieși din serviciul statului.
7. Declarație de limbile ce scrie și vorbește reflectantul sunt preferiți cei ce posed pe lângă limba statului și limba germană sau maghiară.

Toate aceste documente sunt a se inalnta in original sau in copii autentice.

Retribuțiunile sunt acelea ce se cuvine clasei VII. eventual VI. a de salarizare.

Se observă că in conformitate cu regulamentul de serviciu numirea pentru un an este provizorie, putând să urmaze definitivarea numai după trecerea acestui an.

Dela primăria orașului Timișoara, la 25 Iulie 1923.

Dr. Georgevici
primar.

2969

Carti, reviste romanesti, franceze, germana, etc., hartie, articole de birou, masini de scris
confecție de hârtie și împrimate de orice natura la:
Libraria, Papetaria, Tipografia LEPAGE CLUJ.
Cereți cataloge lista și ofert. 2744-4

No. 388—928.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea cu cărbuni și cocs pre cum urmează:

I. 100 vagoane cărbuni bucăți (bolovani) din Valea-Jiului. și 45 vagoane cocs calitatea I-a.

II. Eventual la cărbuni:

70 vagoane cărbuni bucăți din Valea-Jiului și 50 vagoane cărbuni din minele Valea-Someșului (Surduc Jibou, Borecaiu).

In ofertă să fie amintită și gara de predare,

Oferte se pot face și în cantități mai mici, dar cel puțin 20 vagoane și livrabile prompt.

Ofertele închise și sigilate sunt a se inainta la 10 (zece) August a. c. la ora 9 a. m. unde sunt rugați a să prezenta și ofertanții în persoană, pentru iscălirea procesului verbal.

Cluj, la 26 Iulie 1923.

Administrator:
Ioan Crisan.

2967

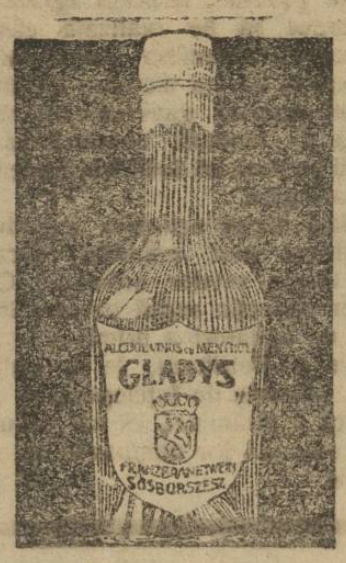

Nu-l intreci cu nimic dar il gasesti pretutindeni

Géza Herczeg
fabrica chimica
C-L-U-J.
2879

„Phönix"
Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A,
BAIA-MARE,
Fabrica: FIRIZA DE JOS
Adresa telegrafica: „PHÖNIX" BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calități, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru instalațiuni technice, Sulfat de fer, Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră și butoaie.

2951

Prețuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.
2873

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice.

2883

Cea mai fina crema pentru ghete

FABRICA DE BERE
DREHER-HAGGENMACHER
SOC. ANONIMA ORADIA-MARE
2904
Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica
DREHER-HAGGENMACHER

2747-4
Toate automobilele
pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.
Informațiuni la:
Emil Blaga, Cluj.

BABOS & CO.
MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 **Telefon 351.**

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

Auto-Mecanica
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE
Din BUCURESTI
Atelier special de Reparațiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.
Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.
Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI
C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.
2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 860 — 6 PAGINI — DOI LEI — 6 PAGINI — Vineri 3 August 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb" Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

DUPA TREI ANI

Se împlinesc astăzi trei ani de zile de când, în numele Unirii de abia înfăptuite, pe străzile nimite ale Clujului a început să sune ca o chemare a vremei cuvântul care cuprindea în el nu numai programul de luptă al acestui ziar, ci și programul pentru mulți ani de azi înainte al întregei noastre generații. Se rostia atunci întâia oară cuvântul de *Infrățire*, și toată lumea a înțeles aici că în sunetul acestui cuvânt se cuprinde vestirea unei nouă epoci în care pe toți deopotrivă ne așteaptă multe și mari îndatoriri. S'a înțeles anume, de către unii, că așezarea noastră aici nu este o simplă glumă a evenimentelor capricioase și deci *un provizorat* care să încurajeze gânduri și speranțe mai mult sau mai puțin ascunse, iar, de către alții, că Unirea nu poate fi pe deplin realizată de cât dacă la jertfa celor morți vom ști să adăogăm și jertfa celor vii.

A-i dezbăra pe unii de credința că schimbările și prefacerile săvârșite aici nu sunt de cât un provizorat, și a-i pregăti pe alții pentru toate marile sacrificii pe care le cere. Unirea, iată tot programul de acțiune cuprins în numele acestui ziar.

„Infrățirea" nu putea să însemne, prin urmare, un simplu apel adresat Ardealului în duioase fraze sentimentale, ci ea era chemată să săvârșească aici o întreagă operă de analiză și critică prin care să desvelim și să denunțăm conștiinței naționale tot ce ar putea să împiedice sau să întârzie deplina înfăptuire a Unirii. Sufletul acestei provincii trebuia cunoscut în toate elementele lui, pentru ca, înțelegându-l, să înțelegem și tot ce se împotrivește la închegarea acelei perfecte unități sufletești pe care o dorim la temelia noului stat român.

Ni s'a spus că „sufletul ardelenesc" trebuie primit așa cum îl găsim astăzi, adică așa cum l-au creiat împrejurările istorice deosebite în care a trăit până acum. Noi credem, dimpotrivă, că marea datorie a generației noastre este tocmai să îndepărtăm din acest suflet tot ce i s'a așternut nerom nesc de pe urma stăpânirii streine la care a fost supus. Căci peste latinitatea sufletului românesc din Ardeal s'a așternut un strat de înstrăinare fără îndepărtarea căruia nu putem concepe o deplină și durabilă unire.

E aici o întreagă pătură de intelectuali la cari latinitatea noastră e acoperită de urmele unei culturi streine, — și a salva această latinitate este însuși scopul acțiunei noastre.

Înțelegem, de sigur, cât este de greu să lupți cu rezultatele unei întregi Istorii și înțelegem și cât sunt de firești rezistențele pe care le întâlnim. Înțelegem că mai ușor e să și de-a cineva viața, decât să renunțe la toate acele înclinații și deprinderi sufletești pe care i le-au dat mediul și condițiile istorice în care s'a desvoltat.

Și totuși, aceasta trebuie să se facă: jertfirea unei întregi părți din suflet, pentruca înlăturînd sgura streinismului, să scoatem la iveală fondul de latinitate al Ardealului românesc.

Este jertfa pe care trebuie s-o facă cei vii, dacă vrem ca jertfa celor cari au murit pentru unire să nu fie zadarnică, și pentru a cere și a dobândi această jertfă desfășurăm aici o luptă pe care, după trei ani de încercări, o vedem îndreptându-se din ce în ce mai mult spre o mare și strălucită biruință.

Exploatatorii analfabetismului

In lipsă de alte obiective, presa așa zisă democratică s'a năpustit acum asupra dlui ministru Anghelescu, atacând și persiflând acțiunea energică a acestuia pentru înmulțirea școlilor la sate.

Pe motivul că majoritatea acestor școli sunt ridicate cu banul țăranilor, presa înstrăinată de simțemintele neamului acestuia, în frunte cu „Aurora", socoate că activitatea salutară a ministrului școalelor e injustă și împovorătoare pentru țărani.

Or este știut că unul din flagelele cele mai puternice, care bântuie la noi și care e cauza tuturor celorlalte, este analfabetismul. Grija oricărui român cu dor de binele țării nu poate fi decât lupta din răsputeri pentru înlăturarea suu cel puțin ameliorarea acestui rău covârșitor. Cu atât mai mult trebuie să aibe această grijă, un bun ministru al culturei românești.

Activitatea dlui ministru Anghelescu nu poate fi decât de admirat și ori ce patriot trebue să poarte recunoștință acestui bun român, care rupând odată cu tradiția miniștrilor de birou și paradă, a pornit să cutreere satele românești stimulând pretutindeni dorul cărței și încujând străduința sufletelor de a se salva din întunerecul profund în care au bâjbăit până acum.

Una din piedicele de seamă, care s'a pus în drumul ministrului școalelor a fost lipsa de bani. Ori ce om cu mintea limpede poate vedea cu ce greutăți se sbate acum Statul și poate înțelege de ce dl ministru Anghelescu a făcut apel la banul și bunăvoința țăranilor. Dând obolul lui pentru școală, țăranul nu face decât să plaseze un capital infim, ale cărui foloase se vor întoarce asupra urmașilor lui într'un viitor apropiat și într'o proporție incomparabil mai mare.

Ar fi fost de așteptat deci ca tocmai presa care atacă azi pe dl ministru Anghelescu — dacă ar fi fost într'adevăr democratică cum pretinde — să-l fi ajutat întru ducerea la bun sfârșit a frumoasei opere începute. Incă dela începutul activității la sate a ministrului școalelor, presa aceasta ar fi trebuit să abunde în sfaturi și îndrumări date țăranilor sau celor ce sunt în direct contact cu ei pentru a da tot concursul celui ce nu vrea decât binele lor.

Cum putea face însă acest lucru așa zisa presă democratică? Cum putea să-l facă „Aurora" bună oară? Interesul ei este tocmai ca țărănimea să zacă în întunerec și incultură, pentru a putea fi zăpăcită mai cu ușurință de cei ce și au găsit o ocupație din exploatarea naivității țărănești. Cum ar putea un doctor Lupu să și împrăștie cu succes demagogia în mijlocul unei țărănimi cu știință de carte și cu mai temeinică înțelegere a rostului lucrurilor?

Exploatatorii inculturei maselor, demagogii de speța d-rului Lupu și presa lor, nu puteau decât să privească cu dușmănie, pe cei ce vor să facă lumină la sate. Căci dacă printr'un miracol această lumină ar inunda deodată toate satele și cătunele românești, demagogii noștrii și-ar vedea închelată pentru totdeauna cariera lor politică.

Zadarnic se sbat însă speculatorii analfabetismului românesc! Cu toate bârfelile și zăzanille lor, semânța cea bună a și început să încolțească și se întinde tot mai mult cotropitoare, spre cele mai ascunse colțuri ale pământului românesc.

Catastrofa de cale ferată din Germania

Berlin. — Eri dimineață accleratul din Hamburg spre München s'a ciocnit în stația Kreiensen, provincia Hannovra, cu un tren staționând în gară. Până acum au fost scoși 30 morți, 43 răniți, dintre cari 15 extren de grav. Numărul total al victimelor e încă necunoscut. Scoatrerea victimelor de sub dărămături continuă.

Starea lui Harding s'a agravat

Sanfrancisc — Starea președintelui Harding s'a agravat. Sunt temeri de complicațiuni de inimă.

...nătatea ...hotărîrilor de la Sinaia

Rolul Micei Antante în Europa Centrală. — Un exemplu și un îndemn pentru marii aliați. — Mica Antante se manifestă independent. — Raporturile statelor moștenitoare cu Ungaria. — Perspectivele deschise de conferința de la Sinaia

Conferința dela Sinaia a reprezentanților celor trei state ale Micei Antante, a pus înainte de toate în valoare marele rol pe care îl are această asociație în politica Europei centrale. Armonia de opinii și sentimente care s'a manifestat cu acest prilej, a dovedit un real progres spre ținta finală urmărită de Mica Antantă, și dacă ar fi ca realizările conferinței dela Sinaia să se fi oprit numai aici, încă ar fi destul. Dar succesul Conferinței poartă o semnificație cu mult mai adâncă. Solidaritatea statelor mici și tinere din Mica Antantă, înseamnă o afirmare politică pe cari alții au refuzat să li-o dea până acum; și mai înseamnă un admirabil exemplu de tărie morală în opoziție cu insuficiența marelor alianțe din apus cari de patru ani și jumătate să sbat zădarnic, fără să fi putut realiza o singură zi de bunăînțelegere și cordialitate.

Au urmat din această permanentă stare dn discordie greșeli pe cari le simțim destul de greu astăzi. Drepturile micilor state aliate au fost adeseori nesocotite în folosului vrăjmașului comun de eri, și tot spre folosința vrăjmașului doborât au stat toate neînțelegerile dintre aliați.

Mica Antantă s'a născut din necesitatea adânc simțită în statele aliate mai mici de a realiza o organizație solidă, capabilă să garanteze integritate drepturilor câștigate.

Conferința care se ținea acum un an și jumătate la Belgrad era numai un timid început. Cea care a urmat mai apoi la Praga marca o primă etapă de închiegare. In tot acest timp alianțele apusului deveniau tot mai șubrede, neînțelegerile tot mai evidente,

Armonia dela Sinaia a statelor Micei Antante se manifestă tocmai în clipa când între Londra și Paris polemica e mai înversunată, spre nemărginita satisfacție a guvernelor din Berlin și Budapesta. Atitudinea Micei Antante aduce garanția că aici în Europa Centrală statele moștenitoare ale fostei monarhii habsburgice nu vor permite nici cea mai mică știrbire a drepturilor câștigate și a ordinei stabilite.

Hotărârile luate în chestiunea raporturilor cu Ungaria sunt cea mai strălucită dovadă de energie și spirit pacificator. Oricari au fost până acum sentimentele statelor Micei Antante față de Ungaria, fățiș recalcitrantă tratatelor de pace. Conferința a hotărât să se facă o nouă încercare de conciliere. Inlesnind Ungariei realizarea unui împrumut extern prin gajarea averilor sale, deja grevate de hipoteca prevăzută de tratatele de pace în folosul statelor moștenitoare, ele vor căpăta, renunțând temporar la această hipotecă, un simțitor ascendent asupra guvernului de la Budapesta.

Dar Conferința de la Sinaia a Micei Antante prezintă un deosebit interes politic și prin perspectivele pe cari le deschid hotărârile sale.

Fiindcă acum când Mica Antantă se afirmă cu atâta energie factor de pace și de progres, marii aliați, chemându-i la o conlucrare temeinică pentru restabilirea păcii. Ceea ce nu s'a putut face altădată, e încă timp să se facă acum și cu destul câștig pentru toate interesele.

C.

INSCRIPȚII

Averea lui Stambuliisky

Ministerul de finanțe bulgăresc a publicat inventarul averei fostului primministru și șef țărănist bulgar AL Stambuliisky. Știți cât s'a găsit? Nu mai puțin de 57 milioane leva, adică vre-o o sută milioane lei.

Numai franci elvețieni avea bravul țărănist vre-o două milioane. Iar — amănunt înduioșetor și care va face să vibreze coarda patriotică a „Aurorei" — lei românești avea două-zeci de mii.

Iată deci un fost țărănist care nu și-a înțeles rău apostolatul și iată un fost ministru care nu și-a înțăles rău menirea.

Publicarea inventariului acestuia, ar fi prins bine însă Stambuliisky fiind în viață. Icoana vie a prosperității la care poate ajunge nu convins și sincer țărănist la o vârstă nu tocmai înnaintată, i-ar fi adus multe înscrieri la clubul partidului.

E un sistem pe care-l recomandăm țărăniștilor noștri. Insă oare cum perfecționat. Un fel de inventar cu două partizi: partida „înnainte" și partida „după" — să zicem „după" un eveniment oarecare de ex. o călătorie la America în interesul partidului.

La partida „înnainte" am putea vedea la un țărănist al nostru' (nu-l spun care) aceasta modestă avere:

1 portofel piele proastă	45 lei
Bani înnăuntru . . .	60 lei
Total .	105 lei

La partida „după" însă chiar Stambuliisky ar fi tăiat. Căci la țăranistul nostru, capitolul cel mai important l'ar forma nu francii elvețieni ca la bulgar, ci dolarii americani...

Iată unde duce țărănismul!

MIHALACHE LUPU

Guvernul englez și chestia reparațiilor

Londra. — Joi prîm-ministrul Baldwin va face declarațiuni în chestia reparațiilor în camera comunelor iar Lord Curzon în camera lorzilor.

INFORMAȚII

— **Militare.** Domnul Lt.-col. N. Stoica, șeful de stat major al Diviziei 16-a Infanterie, cu data de 15 Iulie crt. a fost mutat în garnizoana Cluj, ca ajutor de comandant al regimentului 32 Obuziere.

— **Anchetă.** Domnul Th. Tănăsescu, substitut de procuror general, a ordonat parchetului local să facă o severă cercetare contra agentului M. Grün dela poliția locală care într'una din Duminicile trecute a bătut cu un bici în curtea poliției pe o arestată care purta un prunc la sân, fapt pe care ziarul nostru dealtfel l-a semnalat la timp.

— **Polițienești.** Poliția a fost avizată că aseară individul Ion Cosma din strada Paris numărul 67, a bătut crunt pe mai mulți locuitori evrei din acea curte.

Cu toate căutările poliției, Cosma până în prezent nu a putut fi găsit.

— **Programa analitică a statului în școlile minoritare.** D. ministru al instrucțiunii publice a notificat autorităților confesionale minoritare, că cu începere dela toamnă se introduce obligator și în școalele susținute de ele programa analitică din școlile de stat. Astfel se va introduce printre altele studiul obligator al limbii franceze în locul celei engleze din școlile protestante.

— **Noui dispoziții în privința școlilor minoritare.** Ministerul instrucțiunii publice a îndrumat autoritățile școlare minoritare să introducă uniforma în școlile lor, împreună cu numărul de pe brațul elevilor și carnetul de identitate, în care se vor scrie observațiunile eventuale cu privire la fiecare elev.

— **Delegații Ligii Națiunilor la Orade.** Impreună suntem informați din Orade, delegatii Ligii Națiunilor sunt așteptați acolo pe ziua de 3 August. Oficialitatea orădană face întinse pregătiri pentru primirea lor.

— **In chestiunea congresului studențesc.** Interzicând consiliul de miniștri de Duminecă seara ținerea congresului studențesc plănuit la Cluj pentru ziua de 20 August și următoarele, o delegație a studenților din Cluj a plecat la București pentru a interveni la guvern în această chestiune.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității, 2475—3

— **Plecări.** Emil Petrini, directorul general al resortului de agricultură din Cluj a plecat aseară la București. Dsa se va întoarce la Cluj peste câteva zile.

— **Polițienești.** Aseară agenții poliției din Cluj a făcut o razie prin mahalelele orașului — arestând 8 indivizi suspecți.

— **Aprovizionarea cu lemne.** Direcția reg. CFR. din Cluj a cerut Uniunei forestiere să i comunice de câte vagoane are nevoie pentru transportul din gări al lemnelor pe cari Uniunea s'a obligat prin cunoscuta convenție de acum o lună să le furnizeze CFR. armatei și capitalei.

— **Negustorii clujeni contra prețurilor maximale.** Azi va pleca la București o delegație a măcelarilor, restauratorilor și a celorlalți comercianți alimentari din Cluj pentru a se prezenta dlui ministru V. Sasu și a protesta contra prețurilor maximale reintroduse Sâmbătă.

— **Adunarea comitetului Asociației fosților gardiști naționali.** Mâine seara, la orele nouă, se va ține acasă la dl Amos Frâncu, decanul baroului din Cluj, adunarea săptămânală a comitetului de organizare a asociației de tir și sport a fosților gardiști naționali din Ardeal. La adunare pot lua parte toți câți se interesează de această mișcare națională.

Se va discuta organizarea Asociației și regulamentul intern și se vor hotărî pașii necesari pentru a se obține regulamentele societăților similare din streinătate.

Lupta în jurul baroului din Cluj

Osândirea blocului antiromânesc. — Hotărârile comitetului alianței avocaților români

Lupta ce se dă dela alegerea din 24 Iunie încoace între grupul avocaților neromâni din Cluj prezidați de dnii dr Dionisie Pop și dr Ion Giurgiu și între avocații români, de primii pentru a lovi naționalizarea baroului, iar de ceilalți pentru a o apăra, a ajuns la sfârșitul săptămânii trecute într'o fază nouă. Ultimele speranțe de readucere la sentimente românești a celor doi români pomeniți, singurii dintre avocații români din Cluj cari nu s'au solidarizat cu mișcarea de emancipare națională, s'au pierdut săptămâna trecută în urma eșuării ultimelor încercări despre cari vom vorbi aci.

După cum am mai spus într'un număr al nostru din săptămâna aceasta, grupul avocaților români a însărcinat pe dnii dr. Ion Suciu și dr Aurel Millea să afle pentru ultima dată, dacă d. dr Dionisie Pop, fostul decan, înțelege să se desolidarizeze înainte de avocații români și să refuze a pune arhiva baroului la dispoziția comitetului baroului ales în 24 Iunie. Demersul s'a făcut în stilul cel mai urban, totuș cei doi avocați români, dr Dionisie Pop și dr Giurgiu, au găsit cu cale să trimbițeze prin presa maghiară, că a avut caracterul unei amenințări.

Noi am căutat să ne informăm încă de a doua zi după apariția acestui lucru în presa maghiară și am arătat atunci că avem de a face cu un zvon fără temei și tendențios. Nu numai atât, dar după informațiunile pozitive la care am ajuns astăzi, demersul de care am vorbit a trebuit făcut și numai pentru aceea, pentrucă a fost provocat chiar de d. Pop, care acum caută să'l exploateze.

De ce s'au făcut ultimul demers

Pentrucă iată ce ni-au declarat toți fruntașii alianței avocaților români, în legătură cu aceasta:

— A trebuit să constatăm, că d-l dr. Dionizie Pop, care împreună cu d-l dr. Giurgiu sunt singurii cari nu se solidarizează cu mișcarea noastră de emancipare a baroului de sub dictatura minoritară, au avut din partea noastră nenumărate prilejuri să vină între noi, ispășindu-și greșala. D sa a refuzat, dar n'a avut niciodată curajul să dea un răspuns categoric, ceeace a prilejuit din partea noastră ultima intervenție, provocată — după cum se înțelege de sine — de atitudinea aceasta a fostului decan. De data aceasta, la sfârșitul săptămânii trecute, a refuzat categoric o solidarizare cu grupul nostru și predarea arhivei.

— Atitudinea dlui dr. Dionisie Pop — mi-au spus mai departe fruntașii alianței avocaților români — este și mai semnificativă dacă se va avea în vedere, că până atunci dsa ezita să se pronunțe categoric numai pentrucă înțelegea să se consulte cu avocații minorităților, dacă trebue sau nu să se solidarizează și dânsul cu mișcarea națională românească. La început avocații români au crezut într'o răzgândire sinceră a fostului decan. Repetarea consultării acesteia a avocaților streini pe care i conduce, ni-a arătat însă, că este inutil să ne mai gândim la convertirea sa. Răspunsul său categoric dela sfârșitul săptămânii trecute a venit să ne scutească de o credință într'o posibilă sinceritate din partea dlui Pop și a tovarășului său.

Adunarea de Luni a comitetului alianței

Lămuririle de mai sus ne explică de ce alianța avocaților români a luat alăltăeri hotărârea să continue cea mai îndârjită luptă contra adversarilor lor.

Luni la orele șase a avut loc la Palatul Justiției adunarea comitetului provizoriu al avocaților români, care a discutat toate cele de mai sus și a adus hotărârea: să publice în chestiunea opoziției dlui Dr. Dionisie Pop comunicatul publicat de noi aseară, prevăzând contra d-sale sancțiuni cari se vor discuta după aceasta; apoi, să trimită președintelui Uniunii avocaților din România o adresă lămuritoare, pe care, nefiind încă multiplicată, biroul alianței avocaților români ni-a făgăduit-o pentru mâine.

Lupta viitoare.

In privința celor ce se așteaptă, dăm cuvântul unui fruntaș autorizat din comitet, care ni-a declarat următoarele:

„Rămâne să se vadă desfășurarea evenimentelor. Rămâne lucru hotărât, că noi suntem ferm decișî să ne apărăm punctul de vedere chiar și față de o atitudine ostilă a oficialității, care însă nu credem să se ia. Pentrucă vrem prin mișcarea noastră să dăm un exemplu, deoarece de stăruința noastră depinde soarta tuturor barourilor din provinciile alipite, cari toate sunt sub dictatură străină".

O lămurire

în chestiunea urcărei tarifelor energiei electrice

In vederea justificărilor direcțiunei uzinelor electrice ale orașului, cu ocaziunea întocmirei Budgetului pe anul 1923. s'a dovedit îndeajuns că încasările actuale nu pot acoperi cheltuelile cari față cu urcarea costului materialelor, a mânei de lucru, a combustibilului precum și urgentele nevoi de a repara mașinele pentruca populația orașului nostru să nu ducă lipsă de energie pentru iluminat și forță, s'a ajuns la concluzia că actualele tarife trebuesc urcate cu 100 %.

Comisia financiară a orașului, pătruns de realitatea faptelor, a opiniat pentru ridicarea tarifelor, iar consiliul orășănesc a aprobat principial această urcare rămânând a se îndeplini în urmă formele cerute de lege în acest sens.

După cum credem, cetățenii acestui oraș, își aduc perfect aminte ca totdeauna, de când există aceste uzine când s'a ajuns la nevoia de a se urca tarifele, Direcțiunea uzinelor, respectiv firma Ganz, a procedat la încasările urcate înainte de aprobarea forurilor superioare, aceasta în vederea regulamentului uzinelor, în vigoare.

Tot în conformitate cu acest regulament stabilit de oraș, actuala Direcțiune a uzinelor este obligată a proceda la aceste încasări duble dela 1 Iulie așa după cum s'a întocmit budgetul și după cum cere nevoile uzinelor.

Acest regulament prevede, că în cazul când urcarea tarifelor nu s'ar aproba, uzinele sunt obligate a restitui cetățenilor diferența rezultată prin această urcare. Așa dacă, pe luna Iulie se va cere cetățenilor costul energiei consumate, cu nouile tarife, cari sunt acele vechi urcate la dublu, iar îndeplinirea formalităților legale, rămânând numai o chestiune de timp.

Totodată cetățenii orașului nostru trebue să știe că exploatarea uzinelor electrice se duce cu foarte mari greutăți din punctul de vedere al formelor de îndeplinit pentru diferite aprobări, la cari se adaugă și crearea de atmosferă a spiritelor răuvoitoare, cari cu o vădită reacredință, fără motiv, găsesc prin aceasta o răzbunare.

Un lucru este cert, urcarea tarifelor cu 1 Iulie trebue să se facă, căci față de nevoia de a repara mașinele și rețeaua electrică, s'a angajat cheltueli încă din luna Ianuarie, cari dacă nu le plătesc cetățenii, Primăria orașului sau cineva, trebue să le plătească.

De fapt, pentru că uzinele formează proprietatea cetățenilor orașului și cum credem că cetățenii au nevoe de apă și de lumină electrică, este absolut în interesul lor propriu de a consimți la această urcare, pentru a nu lăsa această avere a orașului să se ruineze și a fi lipsiți de un element de strictă necesitate. De realitatea faptelor ori ce ne credincios s'ar putea ușor convinge cerând date concrete dela însuși Direcțiunea uzinelor electrice. Mai ținem a arăta că ori ce pedici s'ar face acestor urcări de tarife se fac în detrimentul însuși a cetățenilor, că ne putându-se plăti reparațiunile ce urmează să se facă, orașul riscă a nu avea lumină suficientă la iarnă care bate la ușă, de asemeni consiliul orășenesc care are responsabilitatea față de populația orașului, ar trebui să îndeplinească imediat acele forme pe cari legile le cere.

Direcțiunea uzinelor negreșit va fi degajată de ori ce responzabilitate în cazul când însuși cetățenii o provoacă.

Teatru Maghiar

Joi 2, Vineri 3, Sambata 4 si dumineca 5 August

Premiere senzațională

Romanul unui tanar sarac

Inscenat dupa opera cunoscuta a lui Octav Feuillet in 7 Mari

In rolurile principale:

frumoasa artista italiana

Pina Menichelli

si resfatatul artist.

Luigi Serventi

Reprezentatiile incep:

In zile de lucru la orele 5, 7 si 9

Duminecа la orele 3, 5, 7 si 9.

Cassa este deschisa de la 10 a. m.

2948

Rezultatele
Conferinţei dela Sinaia

I. Condiţiile în care s'a hotărât acordarea unui împrumut Ungariei

Cu un vădit progres faţă de conferinţele anterioare ale Micei Înţelegeri, conferinţa actuală a discutat şi rezolvat toate chestiunile puse în program într'un perfect acord.

Chiar chestiunea ungară, unde dl Nincici s'a arătat adversar al ocordării unui împrumut Ungariei, de teama ca ea să nu-l întrebuinţeze pentru înarmare a putut să fie rezolvită în urma intervenţiei dlor Duca şi Beneş, care au găsit formula prin care acordându-se un împrumut Ungariei, să nu se aducă nici o atingere intereselor economice ale jugoslaviei.

Astfel asupra acordării împrumutului s'au hotărât următoarele:

1. — Fixarea condiţiunilor cu caracter de detallu ale formulei, următor căreia ridicarea ipotecei pe veniturile Ungariei ar putea fi realizată:

2. — Ridicarea ipotecei s'ar face provizoriu ca înlesnirea pentru prima parte a sumei ce Ungaria ar urma să primească hotărârca de mai târziu fiind în funcţiune de atitudinea Ungariei.

3 — Ungaria va da suficiente garanţii că nu va întrebuinţa sumele pentru armament.

4. — Ca compensaţie, Iugoslavia cere să fie reprezentantă în comisiunea de control pentru dezarmarea Ungariei, comisiune în care până acum nu avea nici un delegat.

5. — Din primele rate din împrumutul ce eventual i s'ar acorda, Ungaria va trebui să plătească un aconi din despăgubirile datorite.

II. Relaţiile Micei Înţelegeri cu Bulgaria

Cu toate că în declaraţiile făcute presei, dl Nincici delegatul Iugoslaviei, a arătat o oarecare suspiciune cu privire la politica actuală a Bulgariei căzând totuşi de acord cu dnii Duca şi Beneş asupra unei politice comune, faţă de această ţară.

Cehoslovacia şi Iugoslavia au hotărât prin dnii Beneş şi Nincici să adopte atitudinea preconizată de d. Duca din primul moment: atitudine binevoitoare faţă de Bulgaria, — cu condiţia ca această ţară să respecte tratatul de la Neuilly şi să procedeze la reala lui aplicare.

III. Problema reparaţiunilor

Un interes deosebit a fost pus în discutarea chestiunei reparaţiunilor cuvenite României şi celorlalte două puteri din Mica Înţelegere.

Conferinţa a hotărât ca în această chestiune, cele trei guverne să fie solidare, oridecâteori ea se va pune în discuţie pentru oricare din state.

In ce priveşte problema mare a reparaţiilor, s'a examinat situaţia, recunoscându-se necesitatea respectării tratatelor, care de altfel este principiul de bază al Micei Antante, şi de care găseşte apropiat programul Franţei.

IV. Chestia minorităţilor etnice

Problema minorităţilor etnice a căpătat o soluţie pe care experienţa anilor din urmă o impunea ca absolut necesară.

Aplicându-se dela început principiul cel mai tolerant faţă de minorităţile etnice, s'a relevat faptul că nu o singură dată reprezentanţii ai acestor minorităţi, exagerând şi chiar denaturând realitatea, s'au adresat marilor puteri.

Asigurându-le acestor minorităţi condiţiuni pentru o liberă desvoltare, rămâne pentru ele, lămurit, datoria de a face operă de buni cetăţeni şi de a renunţa la agitaţii iredentiste.

Puterile streine sunt în drept să se ocupe de chipul în care sunt tratate minorităţile etnice, dar aceasta nu e echivalent cu tolerarea sau încurajarea acţiunilor iredentiste.

Ţinută în cadrul celei mai perfecte solidarităţi, conferinţa actuală a arătat că interesele comune au fost şi mai accentuate ca în trecut, iar chestiunile discutate s'au prezentat într'o formă atât de precisă încât deciziunile luate nu pot da naştere la nici un echivoc.

Scumpirea ziarelor

Din cauza scumpirii hârtiei şi a tiparului, suntem nevoiţi ca începând de azi 1 August să ridicăm preţul ziarului la 2 lei, iar abonamentul după cum urmează:

Pe un an	*360 lei*
Pe 6 luni	*180 lei*
Pe 3 luni	*90 lei*

Pentru autorităţi şi instituţii lei 480 abonamentul anual.

Cu toată dorinţa noastră de a menţine preţul ziarului la 1 leu, cheltuelile din ce în ce sporite ne-au împiedecat. Dealtfel atât gazetele ungureşti din Ardeal cât şi cele româneşti şi-au ridicat încă de mult preţul la 2 lei. Cu începere de mâine şi ziarele din Capitală şi-au mărit preţul.

Credem că cititorii noştri, ţinând seama de condiţiile grele în care un ziar este silit să apară, ne vor acorda acelaş sprijin şi de aci înainte.

— Dacă doriţi „Salam" de calitate superioară, cereţi fabricaţiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaş" se vinde în toate magazinele. Reprezentanţa şi depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poşta centrală. Telefon 4—63. 2862

DEMOCRAŢIA
LUI ŞLOIMSOHN

Câteva reflecţii cu privire la congresul studenţesc. din Cluj. — Presa „democratică" aplaudă împiedecarea congresului

Legitimat de faptul că la congresul general al studenţimei ce urma să se ţină în oraşul nostru la 20 August, aveau să ia parte şi diferite personalităţi politice, pentru a nu se împrima congresului un alt caracter decât acel strict studenţesc, guvernul a hotărât într'un recent consiliu de miniştri, să oprească ţinerea lui.

Apărători ai nevoilor studenţimei, am arătat şi noi în repetate rânduri că mişcarea studenţească, trebuie să se menţie în cadrul strict al nevoilor studenţeşti, apărându şi ideile, fără a întrebuinţa arma politică. Deaceia deşi ne exprimăm părerea de rău, că studenţimea datorită greşelilor tactice la care se expune, nu poate să se întrunească la acest congres, înţelegem pe deplin măsura luată de guvern.

Nu ne putem însă opri să facem câteva reflecţii în legătură cu împiedecarea ţinerei congresului, observând bucuria cu care presa „democratică" (Lupta, Adevărul etc.) salută „actul autoritar al guvernului".

Această presă, care apucată de frigurile celei mai straşnice democraţii, pleda acum câteva zile pentru instituirea „Ligei pentru drepturile omului", jubilează astăzi când e vorba de un act autoritar. Curioasă schimbare.

Cum se explică că personalităţi democratice aşa de distinse ca de pildă Cocea, Honigmann, Vinea nu se revoltă de această savamolnicie a guvernului?

Dacă ar fi vorba de o grevă a muncitorimei, a funcţionarilor, aceiaşi presă „democratică" n'ar găsi cuvinte prin care să se indigneze, să tune şi să fulgere împotriva „regimului de despotism şi tiranie", aplicat de guvern.

A arătat-o în 1918, când a avut-o cu ocazia grevelor nenumărate cât şi când guvernul a luat măsuri împotriva mişcărei funcţionarilor, a cărei degenerare putea să pericliteze interesele Statului.

Dar când nu e vorba nici de oprirea apariţiei unui ziar minoritar, din cauza procedeelor anarchice întrebuinţate împotriva siguranţei Statului, nici de menţinerea ordinei la întrunirile opoziţiei, ci de suspendarea ziarelor studenţeşti sau de oprirea întrunirilor lor, presa „democratică" găseşte aceleaşi mijloace, pe care le caracteriza drept despotice, de cel mai perfect constituţionalism.

Noi înţelegem prea bine bucuria presei democratice, după cum i-am înţeles şi campania de denigrare a ţării în streinătate cu prilejul călătoriei dlui Vintilă Brătianu.

Ea nu e decât urmarea firească a „democraţiei lui Şloimsohn", cum aşa de bine a spus-o „Viitorul".

Intrebuinţarea gumei OLLA oferă siguranţă absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experţilor guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un preservativ, să nu luăm decât OLLA.

Te înşeli pe tine însuţi, dacă întrebuinţe-l altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoasuă încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.

2474-1

Gratis Gratis

NUMAI 8 ZILE!

După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă

GRATIS

bretea de mătasă

-o la magazinul de mode o-

Siegfried Weiss

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Mare asortiment în pălării şi albituri

Gratis 2880 **Gratis**

Chestiunea remanierei

O intrigă răsuflată. Bucuria factice a presei de scandal. Fiecare vacanţă parlamentară cu remanierea ei.

Deşi Parlamentul este închis de destulă vreme, evenimentele din ultimul timp au împiedecat reapariţia subiectelor de vacanţă într'o anumită presă politică. Se ştie că după închiderea trecutei sesiuni parlamentare viaţa noastră politică a fost acaparată de evenimentul picant al fuziunei dintre takisto-naţionali şi ţărănişti, apoi de ruperea tratativelor de fuziune şi începerea defunctei „opoziţii Unite".

Iată însă că ziarele pretinse independente, ca şi ziarele partidelor de opoziţie, obosite de cancanurile pe chestia fuziunei şi apoi duşmăniei dintre partidul naţional şi partidul ţărănist, private acum şi de bogăţia amănuntelor „Vizitei Suveranilor în Polonia" şi de intrigele partidului naţional cu prilejul comemorării lui Şaguna, şi de speculaţiunile în jurul conferinţei dela Sinaia, au revenit la vechia temă de vacanţă: remanierea guvernului.

Se ştie câtă fantezie a stors aceaşi temă reporterilor unei anumite presă în trecutele vacanţe parlamentare, fără ca nimic să se clintiască de la locul său din guvern. Remanierea guvernului, această ridicolă intrigă, pe cât de ridicolă pe atât de proastă a format obiectul de predilecţie pentru ziarele de scandal în vacanţa de crăciun. Atunci se vorbea de un grav conflict dintre dl Mârzescu, ministrul muncei, sănătăţii şi al ocrotirilor sociale, şi dl Văitoianu, ministrul de interne. Guvernul era împărţit în două tabere, ca şi partidul liberal întreg. „Criza" nu putea să ducă decât la prăbuşirea guvernului şi, „în cel mai rău caz", la remaniere. Dnii Moşoiu, Cosma, Florescu, Văitoianu sau Mârzescu (unul din doi) trebuiau să iasă din guvern, pentru a face loc altor ministeriabili liberali, cari „dacă nu vor fi satisfăcuţi sînt gata să provoace inevitabila cădere a guvernului"... s. a. m. d...

Aşa glăsuiau pline de satisfacţie ziarele independente şi de partid. Aşa vorbiau „Adevărul", „Dimineaţa", „Lupta", „Aurora", „Indreptarea", „Epoca", „Patria", „Gazeta Transilvanie" „Solia Dreptăţii", „Glasul Oltului", „Voacea naţionalului" şi „Vocea" ale partidului naţional. Cu tot acest lung pomelnic de ziare cari se pretind scrisoase şi vor să treacă drept serioase, guvernul nici nu a căzut, nici nu s'a remaniat. „Criza" a rămas să se soluţioneze altădată, şi probabil că acel altădată e acum, căci „Epoca" a şi dat alarma „remanierii".

Cât de serioasă poate fi o atare chestiune? e destul să ne gândim la trecut. Guvernul nici nu cade, nici nu se remaniază. Nu cade pentrucă nu şi-a terminat misiunea pentru care a fost solicitat să ia cârma trebuirilor statului, şi nu se remaniază pentru că nu simte nevoia să-şi împrospăteze forţele de muncă, cari s'au dovedit până acum destul de solide. Intriga este deci şi neroadă şi ridicolă, iar opinia publică nu o poate taxa decât aşa cum este.

A. R. G.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Evreii dela noi
şi cei din Jugoslavia

Maghiarismul evreilor din Ardeal şi maghiarismul şi germanismul evreilor jugoslavi.

Măsurile recente ale guvernului faţă de şcolile evreeşti cari şi în al treilea an de existenţă refuză să întroducă în locul limbii ungureşti limba română de care li s'a condiţionat acuu trei ani deschiderea, au readus din discuţie o chestiune care devine tot mai importantă pentru raporturile noastre atât cu evreii cât şi cu ungurii din Ardeal: îndărătnicia cu care populaţia evreească de aici şi îndeosebi conducătorii ei se leagă de ideia pan-maghiară, pe care o servesc în toate privinţele. Chestiunea şcolară la ordinea zilei ni-a prilejuit săptămâna aceasta constatarea din nou, că şcoala evreească, înfiinţată sub români, înţelege să facă educaţie ungurească, în spiritul manualelor de import aprobate de ultimele ministere de instrucţie ale Ungariei de după 1919. Inoirea acestei constatări ne-a reamintit că nu avem de a face cu cazuri izolate: deunăzi, la Timişoara, congresul evreilor din Ardeal a votat recunoştinţă ungurilor; congresul din săptămâna trecută dela Orade a votat menţinerea limbii maghiare în şcolile evreeşti în ciuda ordinelor guvernului care s'a văzut nevoit a recurge la măsuri neîntrebuinţate până acum; iredentismul din presa maghiară este susţinut de ziarişti cari nu au o ascendenţă turanică, iar, ca să vedem că această atitudine evreească este după cuviinţă apreciată de unguri, parochia romano-catolică din Haţeg dă 20 la sută din veniturile şcolii evreeşti de acolo, iar guvernul budapestan, care a izgonit pe evrei din toate universităţile Ungariei, a lăsat acces liber pentru evreii dela noi — în scopul manifest al continuării pan-maghiarismului în Ardeal — la Universitatea din Seghedin.

Aci nu mai este o chestiune de rasă şi dacă n'am înţeles să lăsăm frâu slobod uneltirilor ungureşti, nu putem rămânea cu ochii închişi nici la uneltele de care ştie să se servească la noi ideia care a monopolizat contra noastră totul în Ungaria.

Repetându-ne constatările acestea, ni-a căzut sub ochi „Prager Presse“ din 25 crt. cu un amănunţit articol despre evreii din Iugoslavia. L'am citit cu toată atenţia şi nu ni-a putut scăpa atitudinea ce-o au faţă de noua lor patrie evreii Ungariei reveniţi Iugoslaviei, al căror caz este demn de toată atenţia.

Populaţia evreească a Iugoslaviei

Articolul organului guvernului Cehoslovac ne informează, că Iugoslavia are foarte puţini evrei. Procentul lor în vechea Serbie este de abia între 1—5, în Croaţia şi Slavonia între 5—10, în Slovenia sub unu la sută.

Numărul lor a crescut în decursul războiului, cu galiţieni îndeosebi. Ei au fost însă izgoniţi după semnarea tratatului de pace. Un nou spor s'a remarcat însă din altă parte: prigonirile din Ungaria şi ruina economică a Vienei, au mânat în deosebi spre Zagreb mulţi evrei din Austria şi Ungaria.

In unele ramuri comerţul din capitala Croaţiei este jumătate în mâini evreeşti, iar în alte ramuri în proporţia de 80 la sută.

Atitudinea cetăţenilor evrei faţă de Iugoslavia.

Ceeace ne interesează de aproape în privinţa acestor cetăţeni ai ţării aliate, este atitudinea lor faţă de noua lor patrie. Cei mai mulţi dintre ei au rupt-o cu Ungaria şi fac pe nemţii. Alţii s'au asimilat şi şi-au luat nume Iugoslave. Cu toată orientaţia lor nouă însă, sunt supuşi din partea iugoslavilor şi îndeosebi a presei unui control care trebue să fie sever, pentrucă ziarul cehoslovac ne vorbeşte despre intoleranţă şi antisemitism faţă de ei. Ziarul din Praga constată însă, că mult mai grea este problema evreilor din Voivodina: aceştia, asemenea evreilor dela noi, se declară unguri.

Ungaria deci îşi are şi în Iugoslavia oamenii săi recrutaţi dintr'o rasă pe care la ea acasă o prigoneşte. Decât că numărul acestor oameni ai ei, faţă de acela al populaţiei evreeşti din Ardeal, este de nebăgat în seamă.

Aceste relatări ne fac să înţelegem întreaga problemă a evreilor din Iugoslavia din punctul de vedere al lealităţii faţă de stat: unii, cei mai apropiaţi de Austria, sunt cu germanii, alţii cu Ungaria, iar o parte dintre ei s'au asimilat.

Situaţia este deci, în afară de proporţia numerică similară cu cea dela noi.

t-i-n.

Incendiul din comuna Şinteu (Cojocna)

O întreagă gospodărie mistuită de flăcări.

Duminică dimineaţa un incendiu a avut loc în comuna Şinteu (Cojocna) la casa locuitorului Niculae Trache, care a şi fost mistuită complect de flăcări.

Focul a luat naştere dela un (coş) horn, care nu fusese curăţit de mai multă vreme?

Mulţumită faptului că întreaga gospodărie a lui Niculae Trache era situată într'un loc mai izolat, focul nu a putut lua proporţii mai mari, mistuind numai casa şi grajdul bietului locuitor.

Jandarmeria respectivă a deschis o anchetă, în cursul căreia s'a constatat că focul a luat naştere din cauza neglijenţei proprietarului.

Pagubele cauzate de acest incendiu ating suma de 60,000 lei.

Pentru copii mici şi sugaci
cel mai bun mijloc
de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

! SENZAŢIE !

La Magazinul

DICK

mare târg ocazional

Str. Regina Maria
fost Deák Ferenc.

5.

5000 metri carton	à Lei	22·—
5000 metri stofă	à Lei	22·—
5000 metri batist	à Lei	25·—
5000 metri grenadin	à Lei	29·—
5000 metri pânză pentru albituri . .	à Lei	33·—
5000 metri delèn Francez	à Lei	39·—
2000 metri batist elveţian brodat .	à Lei	49·—
3000 metri stofă dublă de mătasă .	à Lei	125·—
2000 metri stofă dublă din lână pentru bărbaţi sau femei	à Lei	98·—
300 bucăţi indispenzabile	à Lei	69·—
200 bucăţi pantaloni pentru dame	à Lei	79·—
300 bucăţi cămeşi de batist pt. dame	à Lei	79·—
300 bucăţi cămeşi pt. bărbaţi . . .	à Lei	139·—
200 bucăţi feţe de mese de damas . .	à Lei	149·—
1000 bucăţi aţă de cusut	à Lei	1·—
2000 bucăţi aţă pentru maşini 200 yard	à Lei	4·—
1000 bucăţi batiste	à Lei	5·—
Etc.		Etc.

Pentru funcţionari şi ceferişti

la

toţi articli neînşirati au o

reducere 10%.

2457

Sinuciderea din Ghebue (Cojocna)

Eri noapte s'a sinucis prin strangulare la locuinţa ei din comuna Ghebuc (Cojocna) femeia Catalina Matei Gal în etate de 35 ani.

La ancheta făcută de către şeful postului de jandarmi din aceea comună, din declaraţia soţului şi ale vecininilor, s'a constatat că numita femeie era neurastenică în ultimul grad.

Parchetul fiind anunţat, a ordonat medicului circumscripţiei respective să facă autopsia cadavrului.

Geneza războiului

Memoriile lui Asquith

Ziarul englez „Sunday Times“ publică memoriile lui Asquith, întitulate „Geneza războiului“. Asquith unul din marii oameni politici ai Angliei, care a luat parte activă la politica de desvoltare şi de funcţionare a Antantei arată modul cum ea s'a format, fără nici o intenţie agresivă împotriva Germaniei.

Prima etapă a constituirei Antantei cordiale a fost în Aprilie 1904, când ministrul francez Delcasse a semnat cu guvernul englez un acord pentru a face să dispară ultimele cauze de fricţiune între aceste două ţări, regulând prin concesiuni mutuale, interesele ambelor ţări în Maroc şi în Egipt, locurile unde conflictele puteau să intervie mai uşor“.

Acest acord a fost punctul de plecare al Antantei. El a fost anunţat lumei şi desbătut în Reichstagul German, unde prinţul Bülow a declarat că „din punct de vedere al intereselor germane, Reichstagul n'are nimic de obiectat“.

Sir Edward Grey, care a urmat Lordului Lanschowne la Foreign Office, n'a facut decât să desvoalte opera începută de predecesorul său. Cum a spus'o şi lordul Haldane înţelegerea dintre Anglia şi Franţa nu constă din nici o convenţie militară secretă. Poincare a spus în 1914, când orizontul se întuneca că nu avea nici o siguranţă în intervenţia Angliei. Dealtfel însuşi Prinţul Bülow recunoaşte că numai când războiul a izbucnit, Tripla Antantă a devenit o coaliţie solidă.

Făcând istoricul marinei germane, instrument formidabil de dominaţie, care totuş n'a putut împiedeca Anglia să rămâie stăpâna mărilor, Asqnith arată raţiunea pentru care Franţa şi Anglia s'au decis să dispuie forţele lor navale în Marea Nordului şi în Mediterană. Ea e consecinţa extensiunei repezi şi ameninţătoare a flotei germane, după proectul amiralului Tirpitz.

Acest act dealtfel n'a fost considerată ca ostil de către Germania la sfârşitul lui Iulie 1914 prin însuşi faptul că ea spera în neutralitatea Angliei.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ întăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg
C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.
No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT
DE PÂNZE DE PRIMA
CALITATE.

Telefon 959.

2873

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, în cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Preţuri obisnuite de restaurant ale cartei
Intrare liberă!
Lloyd 1010 2222

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2625

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

După conferința dela Sinaia.

Comunicarea făcută ministrului maghiar la București. Intrevederile dintre dl Duca și miniștrii aliați.

Prin fir telefonic dela coresp. nostru din București.

Eri dimineața ministrul de externe Duca a comunicat la Sinaia ministrului ungar Zichy-Rubido hotărârile conferinței relativ la împrumutul ungar și a expus condițiunile de control cerute de Mica Antantă comunicând chiar cuprinsul notei către comisia reparațiunilor.

București (Rador) — In cursul zilei întrevederii între Duca și miniștri Franței, Italiei și Angliei punându-i în curent despre rezultatele conferinței. Nota în chestia ungară va fi trimis direct cabinetelor aliate.

Delegatul polon Pilz a fost primit azi de regele care a oferit dejun în onoarea ministrului. Apoi au fost întrevederi dintre Brătianu, Duca și Pilz, care părăsește asiăzi Sinaia.

Delegația Ligei Națiunilor la Cluj

Joi, 2 August, sosește la Cluj delegația Ligei Națiunilor studiind chestia minorităților din Europa răsăriteană.

Atac al comitagilor bulgari în Cadrilater

La Silistra făcând inspecție la posturile de frontieră comandantul companiei de jandarmi din județul Durostor a fost atacat cu focuri de armă în dreptul satului Arabagi de indivizi ascunși într o pădure. S'a încins o luptă care a durat 2 ore, apoi agresorii, probabil comitagii bulgari au dispărut. Dispozițiunile pentru prinderea lor și dublarea posturilor de jandarmi au fost luate.

EXTERNE

Răspunsul Belgiei în chestia reparațiilor

Paris. — Răspunsul Belgiei a sosit la Poincare. Ziarele scriu, că răspunsul Belgian nu va urma planul francez, dar va afirma o politică identic cu a Franței în chestia Ruhrului, și plan deosebit în chestia modalităților viitoare de plată ale Germaniei.

Turburările din Germania

Berlin. — Duminică a decurs liniștit, măsurile polițienești împiedicând orice manifestație sub cerul liber. Aceași liniște s'a înregistrat toată Germania și Ruhr, exceptând numai orașul Neuroppen, unde manifestanții au jefuit magazinele și au vrut să elibereze pe arestații din închisoare. Poliția a tras focuri, 2 morți și mai mulți răniți sunt victime.

Un accident al președintelui Harding

Newyork. — Din cauza clocnirii vaporului președențial cu un torpilor american starea președintelui Harding este destul de gravă, însă fără primejdie.

Congresul general al negustorilor la Cluj

Noulle impozite, cari după informațiunile negostorilor sunt prea mari, au provocat în mai multe orașe meetinguri de protestare, iar Sâmbătă, în 4 crt., o adunare a delegaților negustorilor din întreagă țara va pune Clujul în fruntea acestei mișcări a negustorilor.

Congresul, care se va ține Sâmbătă și Duminecă la Cluj, va discuta în primul rând această chestiune a impozitelor.

Nu sunt însă mai puțin importante nici chestiunile celorlalte ce se vor lua în dezbatere. Astfel, printre altele, Sfatul Negustoresc din București, care și-a adunat capitalul pentru înființarea în Capitală a unei bănci a sa, va trimite o delegație ca să propună Sfaturilor Negustorești din restul țării să înființeze sucursale ale acestei bănci.

Congresul se va deschide Sâmbătă la orele trei și se va continua Duminecă. Sâmbătă, dela trei la șase, negustorii din Cluj pentru a da congresului un caracter mai strălucit, vor ține închise toate magazinele. A doua zi, Duminecă, va avea loc în cadrele congresului adunarea generală a camerei de comerț locale.

In vederea congresului s'au trimis adrese de adeziune la aproape toate organizațiunile comerciale și industriale din țară. Adeziunile de până acum confirmă, că congresul va fi cât se poate de impunător.

Șase trupe românești de teatru în Ardeal

Alaltăeri s'a ținut la Oradea ședința extraordinară a comisiei artistice comunale, convocată în chestiunea teatrului de acolo. La consfătuire a luat parte și directorul general al teatrelor, dl V. Al. Jean, care după informațiunile ce le avem, a declarat în ședință, că proiectul trupei comune româno-maghiare din Oradea, a cărei înființare se plănuise pentru stagiunea viitoare, se va pune în practică numai la anul. Dl V. Al. Jean a mai arătat, că în Ardeal vor ființa cu începere dela toamnă șase trupe stagionare românești.

Din cauza sărbătorii de mâine, ziarul nostru nu va apare decât Vineri la orele obișnuite.

Un furt senzațional la banca „Mercur" din Gherla.

Hoțul V. Illonék, despre a cărui evadare din arestul poliției am vorbit, a comis o nouă ispravă la Gherlă.

Pătrunzând cu chei false în clădirea băncii „Mercur" din Gherla a furat suma de 500.000 lei. Hoțul a părăsit apoi localul băncii, încuind ușile pe unde întrase. Ca o ironie a lăsat pe un biurou cartea sa de vizită.

Poliția face cucetări.

Citiți „Infrățirea"

AU SOSIT AUTOMOBILELE **Ego** 2747-5

cel mai nou și elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

10.000 de globuri de marmură au sosit la firma **Filip Eisenstädter** Cluj, Strada Reg. Maria 13. Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

SACI MUSAMALE Cumparare :: Vânzare Institut de imprumut. Atelier de reparatie. 2186 IZSÓ ALBALA Timisoara II. Piata Traian 2 Adr. telegr.: ALBALA Timisoara-Fabrica.

Sacouri de lister si veste Costume ce se pot spala Pantaloni de tennis

La firma ***M. Neumann*** *Cluj, Piața Unirii No. 10. Telefon 431.* 2656

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi ***HUNWALD,*** Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47 Resmălțuim oglinzi stricate.

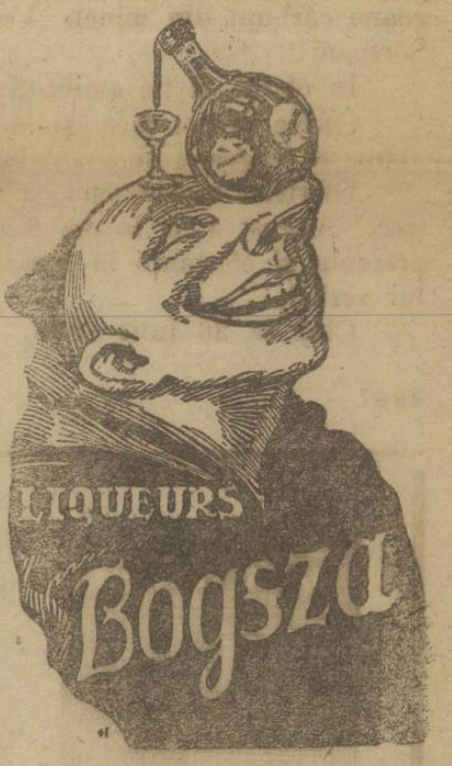

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

AVIZ.

Pentru atelierele mici C. F. R. de reparat vagoane, cari se înființează de către Direcțiunea Atelierelor principale C. F. R. din Cluj, să primesc, pe lângă condiții favorabile în localitățile mai jos notate, lucrători meseriași:

pentru Apahida, Târgul-Mureș, Oradea-Mare, Careii-Mari și Sighetul-Marmației câte 21 lăcătuși, 1 faur, 9 tâmplari, 3 tinicheri, 6 văpsitori sau scriitori de litere.

Ei vor fi angajați deocamdată în mod temporal pe lângă un drept de reciprocă denunțare de serviciu de 15 zile. Doritorii se vor prezinta începând cu ziua de 3 August a. c. cu livretul de lucru la conducătorii acestor ateliere mici în stația susnumită, unde vor primi relațiile detailate.

Cluj, la 31 Iulie 1923.

Atelierele Principale C. F. R. Cluj

T. Dragoș,
ing. Director.

2975

Dacă doriți zaharicale fine cereți **„MELISSA"** CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65. Lloyd 1839 2561

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment și intreprindere de construcții S. A.**

Reprezentanță generală: Desideriu Gergely și ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, fațade etc.)

Construcții de beton și beton armat.

No. 338—923.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universitare din Cluj publică concurs pentru aprovizionarea cu cărbuni și cocs pre cum urmează:

I. 100 vagoane cărbuni bucăți (bolovani) din Valea-Jiului, și 45 vagoane cocs calitatea I-a.

II, Eventual la cărbuni:

70 vagoane cărbuni bucăți din Valea-Jiului și 50 vagoane cărbuni din minele Valea-Someșului (Surduc Jibou, Șorecani).

In ofertă să fie amintită și gara de predare,

Oferte se pot face și în cantități mai mici, dar cel puțin 20 vagoane și livrabile prompt.

Ofertele închise și sigilate sunt a se inainta la 10 (zece) August a. c. la ora 9 a. m. unde sunt rugați a să prezenta și ofertanții în persoană, pentru iscălirea procesului verbal.

Cluj, la 26 Iulie 1923.

Administrator:
Ioan Crisan.

2967

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata responderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 și 200 iughere iar in provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10. 2581

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

GRAND CIRC ZOOLOGIC

Dir. V. D. POPESCU

in Cluj, Piața Mihai Viteazul.

Mare Reprezentație

deschiderea Joi 2 AUGUST seara 8½

100 animale Salbatice si cai, 80 artisti.

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

Cea mai fina crema pentru ghete

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesanță și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,

2819-2 Piatra-Neamț.

Auto-Mecanica

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Cluj, Regina Maria No. 10.

S. R. A. LEONIDA & CO. UNITE

Din BUCURESTI

Atelier special de Reparațiuni de Automobile execută ori ce lucrări în metal.

Instalațiune modernă pentru sudora Auto-Gena.

Instalațiune modernă pentru REPARAT și INCĂRCAT ACUMULATORI

C L U J, Calea Dorobanților No. 18. C L U J.

2223

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 861 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 4 August 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu
78
R CLUJ 1. 4071

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . 90 L

Politică de sezon

In jurul predilecțiilor de vară ale „Patriei" pentru politica externă

Ne mai fiind alegeri și în lipsă de alte comemorări pentru alți „primi" șefi ai partidului național, „Patria" s'a dedicat cu totul politicei externe. De câteva zile ea comentează cu mult pesimism încheerea conferinței dela Sinaia, care, după opinia ei, a dus la rezultatele cele mai nefaste. In ridicarea ipotecei ungare și în hotărârea de a se purta bune raporturi cu noul guvern bulgar „Patria" nu vede decât influența partidului liberal (sic) asupra celorlalte state din Mica Antantă pentru menținerea actualelor guverne reacționare în cele două țări foste inamice.

Iată așadar, pe domnii Beneș și Nincici, pactizând cu liberalii, după ce acest teribil partid românesc acaparase de mult pe guvernanții Ungariei și Bulgariei. Atâta putere de acaparare nu numai în interiorul țărei dar și peste graniță a unui partid românesc ca oricare altul, drept să spunem, nu s'a mai văzut decât în coșmarurile unui ziar pe care toiul căldurilor l'a surprins în complectă lipsă de subiecte.

Cei trei reprezentanți ai Micei Antante, oameni de competință și cu renume mondial au văzut în ridicarea ipotecei asupra Ungariei, posibilitatea acesteia de a contracta împrumuturi, de a putea astfel să se refacă și prin urmare de a avea putința să se achite de datoriile ei către noi și aliații noștri. Iar prin recunoașterea guvernului cel nou bulgar, cât timp vecina noastră dela sud va rămâne în actuala formă de guvernare, au arătat că văd începutul unei ere de mai multă siguranță pentru noi și aliații noștri decât ne-ar fi putut oferi guvernul Stambuliisky.

Și tot astfel a văzut toată lumea, tot astfel a văzut și presa tovarășă de scandal cu „Patria": numai oficiosul naționalist urmărit de grozava obsesie care-l persecută fără cruțare, n'a putut să vadă decât pe același partid liberal, care se amestecă în toate, care va ajunge să cuprindă toată lumea, care nu va trece mult și va înscrie în secret printre membrii săi pe Mussolini, pe Poincare, pe Baldwin, pe toți miniștrii și pe toți premierii din lume, cari nu plac „Patriei".

Un mai tragic efect al căldurilor nu s'a mai pomenit. Oare cum și-o fi închipuit „Patria" că trebuia să procedeze Mica Antantă? Să ceară Bulgariei ca în 48 de ore să repună în scăunul de prim-ministru, viu sau mort, pe Stambuliisky. Și să dea ordin Ungariei ca în tot atât timp să dea jos pe Horthy și în alte 48 de oare e „mai democratic" în Ungaria? Poate, să aducă pe Oscar Jaszi din streinătate sau pe cel mai „democratic" dintre toți, pe Bela Kuhn!

Strașnică diplomație! Parcă și domnul Vaida cred că va rămânea uluit de planurile externe ale subalternilor săi, care, trebuie să recunoaștem, îl lasă mult în urmă. Căci asemeni combinații internaționale nu se pot auzi, decât în micile cafenele ale Bucureștilor, unde în fie care seară mărunții funcționari și lucrătorii de prin fabrici se dedau, între două halbe, la unica lor pasiune nevinovată: politica externă. Și să vezi acolo aranjamente de guverne, cedări de teritorii, sfărâmări de hotare; în câteva ceasuri numai, soarta lumei e prefăcută din temelii.

Aș sfătui „Patria" s'o lase mai domol cu prefacerea Europei după concepțiile ei. Nu de altceva, dar își risipește cerneala și hârtia de pomană. Căci ar fi copilăresc să se gândească cineva, că ar putea să existe vre un om politic român cu răspundere oficială, care să se amestece în treburile altor țări. Dacă bulgarii au găsit că e mai bun actualul prim ministru decât Stambolinsky e treaba lor, și dacă ungurii se mulțumesc cu Horty îi privește pe dânșii.

Atâta timp, cât schimbările de guverne din cele două țări foste inamice nu aduc vre-un prejudițiu intereselor noastre și ale aliaților noștri și cât timp tratatele sunt respectate, puțin ne interesează cum știu vecinii să-și vadă de gospodăria lor.

Iar „Patria" ar face bine să se întoarcă domol la cancanurile ei electorale, la anecdotele de alegeri, la teoriile descălecatului și ale regnicolarismului și la atât de multe alte chestiuni tot așa de amuzate, din care și-a făcut o atât de frumoasă specialitate.

„Ardelenismul" partidului național

Pentru nepoți, dar nu pentru ardeleni

Ocupându-ne de alegerea noului președinte al „Astrei" ce va avea loc încurând la Sibiu, am remarcat un judicios articol scris în „Conștiința Românească" de profesorul Ion Paul, prin care se recomandă în locul vrednicului și neuitatului Andrei Bârseanu, un cărturar de seamă, patriot însuflețit și trăit în afară de preocupările politice de partid, pe care d-sa îl vedea în persoana dlui Sextil Pușcariu.

Împărtășind părerea aceasta, am spus că nici nu se poate o alegere mai nimerită, pentru conducerea unei instituții, care trebuie să reprezinte același spirit idealist al vechiului Ardeal, și nu o adunare politică, în care ambițiile regionaliste să înlocuiască cu desăvârșire orice preocupare culturală.

Cum am bănuit însă, interesele partidului național nu îngăduiesc împărtășirea acestei credințe. Atacul îndreptat de „Patria" împotriva d-sale, însoțit de zeflemiseli de prost gust, este o probă mai mult că partidul național nu urmărește altceva, decât, să transforme și „Asociația" într'un instrument al politicei regionaliste.

Din fericire acest atac ne lămurește însă și asupra esenței „ardelenismului", predicat cu atâta străjnicie de fruntașii partidului național, pentru a ținea piept „invaziei regățene". E lucru știut, că nu odată ei au cerut ca în toate funcțiile din Ardeal să fie numiți numai ardeleni, lamentându-se pe toate drumurile de concurența fraților de peste Carpați.

Iată însă că atunci când cineva propune pe unul din cei mai de seamă cărturari ai Ardealului, ardelean de origine, dintr'o familie de cărturari cu vechiu renume în Ardeal, dintre cari unii au fost chiar colaboratori la opera marelui Șaguna; și în același timp o autoritate culturală nemăcinată în mijlocul luptelor politice, „ardelenismul" partidului național nu numai că nu simpatizează această propunere, dar găsește prilej s'o ironizeze.

De ce oare? Nu trebuie să ne gândim prea mult pentru a răspunde. Dl Sextil Pușcariu nu e înscris în nici un partid politic și deci nici în partidul național.

Ori tocmai acesta e marele său cusur. Căci pentru ferocii propagandiști ai regionalismului, nu poți fi bun ardelean, decât dacă ești înregimentat în partidul dlui Maniu.

Fiindcă „ardelenismul" însemnează căpătuirea nepoților dlui Iuliu Maniu, fiindcă el însemnează înlocuirea a tot cela ce a putut clădi în Ardeal avântul creator al conștiinței și mândriei noastre naționale, prin sucursale de partid politic, fiindcă regionaliștii încearcă astăzi să se întindă pe aceiași temă dela politică la cultură, învrăjbind pe români între ei și pe această cale.

Ori dl Sextil Pușcariu nu e nici nepot de al dlui Maniu, nici membru al partidului național, și nici dintre aceia care ajuns la conducerea „Astrei" ar tolera ca în locul unde trebuie să domnească puterea de înfrățire a culturii, să vorbească pasiunile aducătoare de vrajbă ale luptelor noastre politice.

El e din nefericire uumai ardelean și încă unul dintre ardelenii cari fac cinste Ardealului și întreg neamului românesc. Și de aceia e firesc ca persoana d-sale să nu fie pe placul partidului național.

Scrisori din Ungaria

„Străinătatea nu poate avea încredere în primul ministru Bethlen" — Noua lege a Naționalităților, o nouă tragere pe sfoară — Recensământul din anul acesta — Un fals făcut în văzul lumii — Dela Adunarea națională: dueluri, conferința dela Siuaia

Budapesta, 27 Iulie 1923. — Ședinta de azi a Adunării Naționale a fost ca un duș rece pentru oamenii cârmuirii: li-s'a spus în față, că își bat joc de drepturile naționalităților din Ungaria, pe cari le tratează altfel decât s'ar cuveni după legile umane și ale tratatului de pace.

Asemenea arătări cutezătoare fac aici o impresie care ar izbi pe orice strein, arătându-i chiar prin aceasta că drepturile minorităților sunt aici inexistente, încât numai la pomenirea lor lumea se burzulește ca la auzul unui lucru care nu trebue spus pe nume. Cutezanța deputatului care s'a gândit că ne-ungurii sunt și ei oameni, a impresionat cu atât mai mult, cu cât a fost de față însuși ministrul-președinte, căruia i-s'a adresat personal.

Discuția s'a pornit dela legea naționalităților publicată acum câteva săptămâni în Monitorul Oficial și trimbițată prin toate agențiile propagandistice unguresti. Prin legea aceea se făgăduise naționalităților libertatea individuală, libertatea cetățenească și, prin tangentă numai, libertatea cultului. S'a spus acolo ceva și despre libertatea instrucție, dar din îngrădirea de cuvinte reieșia, că au și minoritățile etnice libertatea de a învăța, dar cum, în ce limbă, în ce școli (pentrucă școli nu au), nu ni-s'a spus. Publicațiunea astfel ticluită, a fost trimbițată streinătății, dar presa streină a știut să o judece așa cum trebuea: guvernul maghiar a acordat naționalităților drepturi pe hârtie, pentru a se referi la ele când va protesta contra tratamentului minorității maghiare din statele vecine.

Acum, o critică la fel s'a făcut în chiar parlamentul maghiar. Deputatul Ernest Nagy a spus franc, că noua lege a minorităților nu le dă acestora erepturile din tratatul de pace și că datorită tratamentului de până acum al naționalităților, streinătatea nu trebuie să mai aibă nici o încredere în guvernul Bethlen.

Declarațiile acestea au făcut o impresie rea mai cu seamă asupra primului ministru. Acesta s'a ridicat să răspundă, dar a știut să ocoliască chestiunea, răspunzând la atacurile de neîncredere din cauza procedeurilor electorale. Pornind de aci, deși trebuia să spună un cuvânt și în chestiunea naționalităților, contele Bethlen a făcut un expozeu al situației interne și s'a oprit mai cu seamă la situația externă. Ceeace a spus cu privire la interior, este mai puțin vrednic de atenție. Trebue însă reținut aceasta: fiind acuzat de ante-vorbitor, că dimineața este republican, la amiazi regalist, spre seară habsburgist, iar după apusul soarelui partizan al unui rege ales prin plebiscit, contele Bethlen a ținut să accentueze, că Ungaria este un regat și că nu trebue nici să se aducă un rege înainte de vreme, nici să se încline spre republică. De aci i-a fost ușor să treacă la chestiunea în vederea căreia a făcut expozeul: la conferința dela Sinaia. Spunând, că nu trebuie ca țara să fie fărâmițată în partide pe chestiuni de acestea, a accentuat că este nevoe de o solidaritate față de streinătate. Și ca în toate cazurile de până acum, când a vorbit de primejdia externă, a făcut apel la unirea partidelor. Când vecinii se consultă în chestiunea noastră, într'o unire cum este la Sinaia, și noi trebue să ne unim... De altfel apeluri ca acesta le face primul ministru ungur totdeauna atunci când opoziția este mai îndârjită contra guvernului. Lucrul acesta a trebuit remarcat în mai multe rânduri sub guvernarea actuală.

Ședințele Adunării Naționale sunt de altfel foarte agitate, datorită faptului, că opoziția extrenistă este mai în număr decât restul opoziționist. Au fost săptămână aceasta discuții în chestia evreească, în jurul unor acțiuni cu cari s'au fript și dintre deputații guvernamentali și dintre opoziționiști.

Iar ca de obicei, asemenea discuții violente se sfârșesc cu dueluri. De remarcat, că nici un parlament n'a înregistrat într'o sesiune atâția deputați duelisti ca al Ungariei. Și ceeace este deosebit de semnificativ, este, că printre duelisti sunt și miniștri, lucru ce nu se întâmplă pe aiurea. Aici însă este la ordinea zilei, poate ca o ilustrare a faptului, că însăși oficialitatea maghiară de astăzi este compusă din oameni de senzație și provocațiuni. Bunăoară: deunăzi colonelul în retragere, Pronay, l-a acuzat pe primul ministru că nu-și ține cuvântul. Era vorbă, la o adunare populară dela Czegled, că primul ministru i-a făcut lui Pronay făgădueli în privința unor agresiuni contra vecinilor. De aci duel, provocat de primul ministru. Duelul, din cauze de forme, nu s'a făcut. Atunci Ronay l-a provocat dânsul pe primul ministru. Iar acum o altă senzație: ministrul Banffy a provocat azi și dânsul pe un deputat.... Mi-se pare, că aceasta este cea mai semnificativă ilustrare a regimului maghiar de astăzi!

INFORMAȚII

— **Actul de curaj al unui sergent de stradă.** Eri pe la orele 4 p. m. vopsitorul Ion Fechete, trecând pe str. Călugăriţelor, a găsit pe pământ o bucată de cablu electric. Vrând să-l ridice, cum l-a atins a căzut cu faţa la pământ, nemai putând să-şi desfacă mâinile de pe cablu din cauza curentului electric.

S'au strâns mulţi spectatori, însă nici unul dintre aceştia nu au îndrăsnit să scoată sârma din mâna bietului vopsitor, până când sosi sergentul de stradă cu No. 10, Mencu Ilie, care cu ajutorul unui băţ, deşi straşnic scuturat de curent, nu s'a lăsat până n'a salvat pe nenorocitul vopsitor.

Având grave arsuri pe mâni şi corp, vopsitorul Ion Fekete a fost imediat transportat la Clinici, — unde a fost pansat şi reţinut.

— **Tir de porumbei pentru championatul Clujului.** Sâmbătă dim. la ora 10 va avea loc tirul de porumbei cu următorul program.

1. Concurs de deschidere: la porumbei vii solo, faxa de numire 50 Lei. Premiu I. şi II.

2. Porumbei de lut solo la 3 porumbei, taxa de numire 20 Lei. Premiu I. şi II.

După amiază la ora 4.

3. Premiu damelor — porumbei vii dublu 2 părechi, taxa de numire 20 Lei. Premiu I. şi II.

5. Championatul Cluj la porumbei vii solo, taxa de numire 30 Lei. Premiu I.

6. Porumbei de lut dublu la 2 părechi, taxa de numire 20 Lei. Premiu I. şi II.

Programul se va spori, dacă va permite timpul.

Mărimea alicelor maximum Nr. „10".

Comitetul.

Băile Cojocna. Din iniţiativa dlor advocaţi Angelo Stătescu şi a dlui Iosef Friedman, s'a dat Sâmbăta trecută un bal în folosul orfanilor de Răsboi şi a mărirei fondului de edificarea bisericei ortodoxe din Cojocna. Duminică dimineaţa s'au împărţit funtuliţe tricoloare colectându se tot pentru acelaş scop. Din bal şi din coleta naţională, s'au adunat suma de lei 7000, din care 1 mie lei a fost cheltueli de organizare şi orchestră. Suma de 6000 lei s'au împărţit pentru orfani de război şi biserica din Cojocna, reţinându-se din ea suma de lei una mie pentru a se da o masă orfanilor de răsboi aflaţi în cură la băile Cojocna.

*

Sâmbătă 4 August, orele 8 şi jumătate seara, va avea loc un bal în scop de binefacere, în salonul de cură dela băile Cojocna.

Biroul Central pentru organizarea Congresului general studenţesc, anunţă Studenţimea din întreaga ţară, ca înscrierele pentru Congres, se pot face până în 5 August incl. la sediul Biroului Central, sau la Secţiile respective depe lângă celelalte Universităţi.

Anunţuri întârziate nu se primesc.

Sediul Biroului Central e în Cluj, Caminul studenţesc, strada Avram Iancu No. 11. Telefon 304.

— **Un nou comisariat poliţienesc.** Cu începere dela 1 August a. c. în oraşul nostru funcţionează şapte comisariate poliţieneşti în loc de sase ca până în prezent.

Noul comisariat (VII-a) este situat în gară şi e pus subt conducerea vrednicului comisar Vasile Pop.

— **Adunarea Sfatului negustoresc.** Sâmbătă 4 crt. la orele 3 după amiază va avea loc în parcul oraşului o mare întrunire a „Sfatului negustoresc" la care vor lua parte reprezentanţii a peste 50 de oraşe din întreaga ţară.

— **Desfiinţarea lichidaturii directoratului general al instrucţiei.** Cu ziua de 1 August s'a desfiinţat lichidatura directoratului general al instrucţiei publice. Toate chestiunile şcolare privind Ardealul se vor rezolva prin cele cinci inspectorate şcolare pe regiuni înfiinţate şi anume la: Cluj, Sibiu, Braşov, Timişoara şi Oradea-Mare. Aceste inspectorate vor face şi ordonanţările pentru cheltueli de personal şi material.

Scumpirea ziarelor

Din cauza scumpirii hârtiei şi a tiparului, suntem nevoiţi ca începând de la 1 August să ridicăm preţul ziarului la 2 lei, iar abonamentul după cum urmează:

Pe un an	*360 lei*
Pe 6 luni	*180 lei*
Pe 3 luni	*90 lei*

Pentru autorităţi şi instituţii lei 480 abonamentul anual.

Cu toată dorinţa noastră de a menţine preţul ziarului la 1 leu, cheltuelile din ce în ce sporite ne-au împiedecat. Dealtfel atât gazetele ungureşti din Ardeal cât şi cele româneşti şi-au ridicat încă de mult preţul la 2 lei. Cu începere de mâine şi ziarele din Capitală şi-au mărit preţul.

Credem că cititorii noştri, ţinând seama de condiţiile grele în care un ziar este silit să apară, ne vor acorda acelaş sprijin şi de aci înainte.

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, în cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala** de iarnă!

Preţuri obisnuite de restaurant ale cartei

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson— Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

O nouă măsură faţă de ungurii cari nu vor să se înapoeze în ţară.

Din Satu Mare ni-se semnalează un lucru pe care l-am mai consfatat şi noi aici şi cetăţenii din alte părţi ale ţării noastre: acela că ungurii şi îndeosebi evreii din Ungaria în drum pe la noi, fac tot posibilul ca să se stabilească aici, scoţându-se de sub controlul autorităţilor.

Constatându-se la Satu Mare mai multe sute de cazuri de acestea, siguranţa locală a intervenit la minister, de unde i-s'a trimis îndrumarea să'i expulzeze imediat. Persoanele cari cad sub dispoziţiunea aceasta sunt mai cu seamă studenţi, meseriaşi şi artişti, cari veniţi la noi în ţară de mai mult timp, după trecerea termenului nu se mai întorc în Ungaria.

Credem, că măsura luată la Satu Mare, dacă nu s'a luat şi în restul ţării, ar trebui generalizată, îndeosebi că unele părţi, ca la Cluj bunăoară, veniţii din Ungaria îşi întind prezenţa între noi în văzut public, spre sfidarea controlului nostru. Cunoaştem aici câteva cazuri de acestea şi la caz de nevoe la putem sta organelor siguranţei în ajutor.

„Patria" contra „Lupta" şi „Aurora"

„Patria" tună şi fulgeră împotriva interzierei, hotărîte de guvern, de a se ţine congresul studenţesc.

„Patria" ne surprinde:

Suratele ei întru „democraţie", care-i luaseră înainte, aprobau măsura guvernului. Ba dacă guvernul ar fi hotărît contrariul de cum a hotărît, adică dacă ar fi îngăduit ţinerea congresului, să fi văzut atunci cum săreau celelalte „democrate": „Adevărul", „Aurora" şi mai mult decât toate, cea mai bună amică a „Patriei", naţionalista şi regnicolara „Lupta"!

Cum eşirea „Patriei" pe această temă împotriva guvernului e foarte acerbă, e de prevăzut că nu se va sfârşi aci. Şi mai e de prevăzut că celelalte ziare, după ce se va face că nu bagă de seamă mânia „Patriei", după ce îi va atrage apoi atenţia părinteşte că nu e bine ce face, e de prevăzut zic că vor ridica şi ele glasul.

Aşa că nu e exclusă o mică spărtură în blocul presei „democrate". Şi e păcat! Mă rog, formau cu toate aşa un buchet frumos . . .

TUSA bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAŢILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri şi cutii, SIROPUL CARPAŢILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veţi alege, după plăcere, unul din aceste specialităţi. Le găsiţi la drog. şi farm.

Dep. central: **FARMACIA VOREL**, Piatra Neamtz.

2356-3

Nouile autorizatii de teatre maghiare

S'au încuviinţat tot opt teatre

Ieri au venit dela Ministerul artelor nouile autorizaţii de teatru unguresc şi odată cu aceasta s'a pus capăt chestiunii acesteia pe care interesaţii teatrelor ungureşti au ştiut-o înfăţişa timp de peste două luni ca pe un atentat contra culturii ungureşti.

Asupra acestei chestiuni nu mai trebue să stăruim; ziarul nostru a clarificat-o în mai multe numere, arătând toate manoperele maghiare în dosul cărora se ascundea o chestiune iredentistă rămasă încă în cercetarea organelor de siguranţă.

Nouile autorizaţii nu s'au mai dat — ca până acum — la recomandaţia Asociaţiei artiştilor unguri. Aceasta pentru motivul că Ministerul nu mai recunoaşte Asociaţia, deoarece însişi membrii ei, cari mai târziu au regretat şi protestat, firesţe, contra Statului — au declarat-o desfiinţată şi contopită cu Asociaţia artiştilor din România.

Au fost menţinute pentru noua stagiune toate cele opt teatre ungureşti de până acum, cu deosebirea, că desfiinţându-se trupa dlui Emeric Kovács şi împărţindu-i-se regiunea la alte trupe, s'a creat o nouă trupă, la Timişoara, în frunte cu directorul Fekete. Trupa din Cluj rămâne sub direcţia dlui dr Janovics, cea din Orade sub direcţia lui Parlaghi. Direcţia teatrului maghiar din Sătmar, avută de dl Szabadkai, s'a dat artistului Groóf din Orade, iar cea din Târgu-Mureş lui Paul Szabó, cea din Arad dlui Róna.

Dintre cei de mai sus, dnii Róna, Fekete şi Szabó n'au fost recomandaţi de Asociaţia artiştilor unguri, cari, după cum e de înţeles, se declară nemulţumiţi, uitând ca Asociaţia lor, ne mai exisistând, nu mai puteau face recomandaţii.

Industria si comertul en-gros chimic si farmaceutic din Timisoara

Gea Krayer s'a mutat în palatul propriu

Am ţinut să vizitez la Timişoara noul palat al lui Gea Krayer. Are depozite modern şi practic instalate, în cari sunt depozitate peste 5000 de articole chimice şi farmaceutice de tot felul. In laboratoarele sale se prepară diverse articole cosmetice, iar produsele pentru droguerii şi farmacii sunt examinate în mod chimic şi analitic. Este remarcabilă apoi secţia drogurilor en-gros, de unde se expediază zilnic tot felul de droguri, în toate părţile României.

Preşedintele direcţiunii fabricei este Iosif Krayer, iar preşedinţi Sigmund Szana iun., Krayer Elemer şi dr. Robert Pausz.

Am fost de faţă la inaugurarea noului palat, întâmplată în 22 Iulie 1923. La inaugurare au luat parte mai mulţi medici şi reprezentanţi ilustri ai Timişoarei. La inspectarea fabricei ne-a călăuzit dirigentul de secţie dl Capdebou, după ale cărui explicaţii am venit cu impresia plăcută, că am văzut o fabrică şi un laborator chimic într'adevăr modern aranjate şi corăspunzătoare pretenţiilor secolului.

s. i.

Viata industriala la Arad

Industria Textilă Arădană S. A.,

a luat fiinţă în 1909. La început a fost o cointeresare alsaciană şi a baronului Neumann, care, ultimul, a luat parte şi la înfiinţarea ei. Azi, fabrica aceasta este cea mai mare fabrică textilă din România, funcţionând cu 800 de războae şi aproximativ 1500 muncitori. Se ocupă excluziv cu articole din bumbac. Materialul brut şi'l aduce din America, astfel că pune pe piaţă numai marfă gata.

Din cauza marei capacităţi a fabricei aprovizionarea ei cu material brut pune direcţia fabricei în faţa unei grele misiuni, suplinirea consumaţiei fiind din cale afară de grea. Mai nou, fabrica a hotărât să mai instaleze 200 de războae şi le-a şi pus în funcţie. In afară de aceasta şi-a mai pus în gând să instaleze o uzină pentru presat carton în care scop a şi făcut comanda de maşini la o fabrică franceză, iar la primăvară va începe construirea noului stabiliment. Aceasta va fi întâia fabrică de acest fel din toată România.

Dovada strălucită a uriaşei capacităţi de producţie a fabricei este, că în 1922 câştigul i-a fost de două milioane şi jumătate.

Direcţia fabricei o are d. Emanuel Loránt, director substitut îi este d. Iuliu Hermann, iar director comercial Francisc Aczél. Conducătorul technic este d. inginerul Oscar Specht.

Fabrica a obţinut dela guvern încă de mai de mult înlesnirile care se acordă industriilor naţionale, iar în prezeet este pe cale de a-şi majora capitalul.

S. I.

Refacerea cărţilor funduare din Ardeal

O dispoziţie a directoratului justiţiei din Cluj

Se ştie că una dintre instituţiile speciiice Ardealului rămase de pe timpul stăpânirei maghiare şi a cărei necesitate a fost recunoscută şi de stăpânirea românească — sunt — cărţile funduare.

Registrele şi dosarele „Cărţilor funduare" datorită faptului că nu pot fi înlocuite prin copii şi datorită faptului că sunt aşa de multe ori răsfoite, complectate etc. au ajuns azi după 40—50 de ani de existenţa — într'o stare mizerabilă.

Ele nu mai au scoarţe, filele dosarelor şi ale registrelor sunt îndoite, rupte — aproape putrede — cele scrise pe ele aproape şterse etc.

Prin bugetul statului sau mai bine zis prin bugetul Ministerului de justiţie nu este fixată nici o sumă pentru întreţinerea cărţilor funduare aşa că până acum, dela unire încoace nu li s'a putut aduce nici o îmbunătăţire.

In faţa unei asemenea situaţie directoratul general din Cluj printr'o decizie a se a hotărât să se puie o taxă de jumate la sută, asupra valorilor tuturor imobilelor trecute în cartea funduară — din fondul ce se va forma din aceste taxe se va putea pune în ordine biurourile şi registrele cărţei funduare din Ardeal. Se vor lega registrele, se vor repara foile cărţilor etc. Măsura luată de directoratul general al justiţiei din Cluj va fi aprobată zilele acestea de Ministerul justiţiei.

Delegații Ligii Națiunilor în Ardeal

O inspecție la o școală unde nu se învață un cuvânt românește — Intre săcui — Delegația Ligii Națiunilor la Sibiu — La Cluj — Purtarea scandaloasă a minorității maghiare clujene

Este mai bine de o lună, decând pe biroul Ligii Națiunilor a ajuns un voluminos memoriu al Asociației din Budapesta a săcuilor din organizațiile ebrediste. Memoriul lor înșiră caz de caz o sumedenie de lucruri imaginare cari ar fi vrut să fie persecuții românești, omoruri de unguri, schingiuiri, arestări și alte calomnii ordinare. Guvernul român a răspuns la aceste insinuări reducând fiecare „caz" la ceeace era: calomnie ordinară. Cu date precise, cu cifre, contramemoriul nostru care a ajuns în întregime în coloanele sucursalei budapestane „Ellenzék", a pus la punct toată înscenarea săcuilor.

Calomnia a avut însă o urmare, pe care n'au avut-o sutele (să se sublinieze aceasta) de memorii ungurești ajunse la secretariatul Ligii Națiunilor. Am văzut această urmare: o delegație a Ligii Națiunilor este acum în vizită prin Ardeal, venită să facă investigații la fața locului.

A trebuit să pornim dela cele mai sus arătate, pentruca să explicăm prezența acestor controlori, cari ni-se par cu atât mai neobișnuiți, cu cât n'am înregistrat încă o vizită a lor în Ungaria celui mai barbar tratament al minorităților.

Investigațiile în Săcuime

Delegația, compusă din d-nii Colban, diplomat norvegian, președinte al delegației venite la noi, Hoveon, francez, tot diplomat, Ascarot, profesor la facultatea de drept din Madrid și Miss Constans Harrys secretară a Ligii Națiunilor, toți membri ai comisiei chestiunilor minoritare în sânul Ligii dela Geneva, a sosit acum o săptămână în țară ș. s'a oprit întâi la Sinaia, cu ocazia conferinței Micei Înțelegeri. Insoțitori ai lor au fost numiți d-nii Lecca și Dianu, din partea ministerului externelor, dr. Al Pteancu inspector general al învățământului secundar din Ardeal, din partea ministerului instrucției publice, Ionescu din partea ministerului cultelor și deputatul Geza Kiss din partea minorităților.

Dela Sinaia, unde s'a făcut necesarele pregătiri de călătorie, delegația a luat drumul Brașovului, unde s'a oprit și a luat parte, după cum am mai anunțat, la jocurile de sport la cari a asistat și A. S. R. Prințul Carol. Aci s'a vizitat aproape toate instituțiunile în special minoritare, delegații căutând a se informa precis despre toate.

De aci delegații Ligii Națiunilor au plecat la Gheorgheni, unde de asemenea au vizttat toate instituțiunile. Aci au avut prilejul de a vedea cum statul român susține licee ungurești. Vizita făcută la liceul maghiar de stat de acolo a fost edificatoare.

Inalții oaspeți au ținut aici să cunoască și situația ungurilor dela țară și au vizitat pe rând localitățile ungurești Suseni, Joseni și Lazaria, luând contact cu pătura cea mai de jos a minorității maghiare. De aci s'au dus la Ditrău, etapă asupra căreia trebuie să stăruim mai mult.

România a călcat tratatul de pace

Un cititor al nostru ne informează despre ceva cu desăvârșire edificator în legătură cu această vizită a delegaților Ligii Națiunilor. Informațiunea sa este cât se poate mai bine venită în ansamblul acestei dări de seamă despre investigațiile străinătății pe pământul nostru.

La Ditrău s'a întâmplat printre altele, că delegații Ligii Națiunilor au vizitat o școală ungurească, unde nu se învață decât ungurește și unde limba română nu figurează în nici un fel în program. Delegații Ligii Națiunilor au avut astfel prilejul să facă constatarea, că într'adevăr Ramânia a călcat tratatul de pace. Stipulațiunile din tratat prevăd nu numai posibilitatea întroducerii de stat a limbii române în școlile ungurești, dar, în ce privește pe cele primare, chiar o obligativitate a acestei procedări. Și iată, România a călcat această prevedere a tratatului dela Trianon!

Un mic șantaj unguresc la Cluj contra delegaților dela Geneva

Fruntașii maghiari amenință că nu stau de vorbă cu delegația — Delegația constată la fața locului minciunile Ungariei — O vizită la instituțiile clujene — Dejunul -- Audiența dela Episcopia reformată

Campania de șantaj a presei maghiare contra Ligii Națiunilor

Cei patru delegați ai Ligii Națiunilor au sosit la Cluj ieri dimineața la orele trei, în două vagoane-salon, în cari au stat până dimineața. Din cauza că nu au sosit la o oră mai dinainte stabilită, obișnuitele formalități de primire nu s'au făcut ceeace însă n'a stricat întru nimic, întrucât ne făcându-se multă formalitate delegația a putut mai bine să-și culeagă astfel impresiile.

Dis de dimineață, delegații au venit în oraș spre a vizita instituțiile mai de seamă, astfel: Universitatea, clinicile, biblioteca Universității. La vizitarea acestora n'au mai fost călăuziți de însoțitorii mai sus amintiți, delegați de către guvern, și aceasta trebue reținut, pentrucă este vorbă aci despre o nouă demascare a presei maghiare și fruntașilor unguri.

Membrii Ligii Națiunilor au fost călăuziți la aceste vizite de către dl rector al Universității, dr. Iacobovici, de dl Barbu directorul bibliotecii Universității, Emil Isac inspectorul teatrelor ardelene ș. a.

Intâia calomnie a Budapestei

In timp ce vizitau orașul, delegații dela Geneva au rămas de-odată mirați, când au ajuns în parcul din Piața Unirii. Ei știau din memoriul Asociației Săcuilor din Budapesta, că statuia lui Matias Corvinul din această piață, a fost demontată de români. Fără voia noastră, întâia impresie a fost deci cât se poate de ne pe placul răsuflătorilor de aici ai propagandei budapestane, ceeace explică în deajuns indignarea lui „Ellenzek" de aseară, că delegații Ligii Națiunilor n'au găsit doleanțe ungurești cari să nu fie că Matia, necuviințătoare.

Ungurii refuză să stea de vorbă cu delegația

Dimineața a trecut cu aceste vizite și urma să nu se mai producă nimic interesant până la dejunul aranjat la restaurantul din parcul orașului. Dar între timp, în timp ce se vizita biblioteca Uuiversității, unde ca și la Universitate și la clinici, distinșii oaspeți și-au exprimat admirația pentru cultura românească, — a venit un mesager al episcopului reformat Carol Nagy, cu un bilet avizând pe delegații Ligii Națiunilor, că Episcopul reformat și împreună cu dânsul toți invitații unguri, refuză să ia parte la dejun dacă nu li-se dă cuvântul că vor fi ascultați după aceea!

Aci este locul să ne oprim puțin și să arătăm dedesupturile campaniei pormite de presa maghiară, la îndemnul fruntașilor unguri — după cum se vede din acest refuz de mai sus — pentru a influența pe delepații Ligii Națiunilor.

Este vorba de un mic șaniaj, care însă n'a servit decât contra conducătorilor minorității maghiare.

Un mic șantaj la adresa delegației

Cititorii ziarelor maghiare din Cluj — poate și de aiurea — a trebuit să bage de seamă, că de câtva timp se face prin coloanele lor o dublă propagandă: de-o parte se atacă Liga Națiunilor, care este o creație a Marei Antante contra învinșilor (!) și — prin urmare (!) — este inutilă; iar de altă parte se recomandă atenției acestei Ligi tratamentul barbar al minorităților dela noi și ideala lege a naționalităților publicată de guvernul maghiar acum o lună.

Odată cu aceesta s'a pornit o campanie contra guvernului român, care este înștiințat că uu are nimic a face cu delegația dela Geneva, că, prin uamare a făptuit o nouă ilegalitate delegându și reprezentanți pe lângă ca și nelăsând-o să o trateze ungurii așa cum știu și cu ce știu. Uita pe semne presa maghiară, că dacă era vorba de aceasta, ca statul român să nu furnizeze și el informațiunile ce i-s'ar cere, delegația Ligii Națiunilor, pentru a se informa unilateral, așa cum vor ziarele maghiare, era de ajuns să se mulțumească a'și însuși acuzațiile din memoriile ungurești.

Pornindu-se dela cele de mai sus, s'a ajuns la ceeace am numit un mic șantaj al conducătorilor maghiarinii. Acuzându-se astfel, că nu e lăsată minoritatea maghiară să'și spună singură „doleanțele",. s'a editat o poveste; că adică autoritățile vor să închidă drumul plângerilor ungurești și că vor ca delegația să nu vadă față de ungur.

Ca poveste este frumoas, dar aplicată la realitate este cât se poate de necivilizat. pentru că în baza aceasta s'a recurs la amenințarea: ori veniți să ne plângem la voi, ori dacă nu...

Și penfru a se vedea și mai bine intenția, arătăm aci o totatât de corectă insinuare a organului partidului maghiar, după care acel care voia să oprească calea ungurilor era d dr Pteancu, unul dintre însoțitorii oficiali, care i-ar fi ținut pe delegați toată dimineața prin oraș, în vizitarea instituțiunilor românești. Ori, întâlnindu'l aseară pe d. dr Al. Pteancu și arătându-i această afirmațiune a presei maghiare, dsa ne-a autorizat să-i dăm cea mai categorică desmințire, întru cât dsa toată dimineața n'a fost împreună cu delegația.

La Cluj: la 1891 și la 1923

Și, pentrucă este vorbă de această atitudine, nu strică aci o comparație:

Pe vremea ungurilor minoritatea română nu numai că nu putea cere intervenția streinilor, dar nu putea nici măcar să li-se plângă; și mai mult chiar, pentru că au cutezat numai să încerce a se plânge împăratului căre era și al lor, au încasat cunoscuții ani de pușcărie din procesul Memorandului.

Azi, tratatul de pace și și mai mult înființarea Ligei Națiunilor au redus din noțiunea de trădare a cererii intervenției streine, și, ca o batjocură la atitudinea maghiară din procesul Memorandului, aceiași unguri, sub ochii statului, devin amenințători când streinătatea nu intervine așa cum ei vor. Este o remarcă, ce nu putea lipsi în legătură cu această amenințare a fruntașilor maghiari.

Dejunul dela restaurantul din parcul orașului

După această amenințare, invitații unguri au venit totuș la masa comună, care a ținut dela 1—3 d. a.

In decursul dejunului reprezentanții minorităților s'au întreținut tot timpul cu delegații Ligii Națiunilor, iar după dejun dl Colban, președintele delegației, a avut o discuție mai îndelungată cu reprezentanții comunității evreești.

Chestiunea Teatrului Maghiar

După amiază urma să se facă o vizită la Teatrul Maghiar, dar această vizită a fost deabia câteva minute. Credem a ști, că în chestiunea Teatrului Maghiar s'a renunțat la investigații speciale, datorită faptului că domnul Emil Isac, inspectorul teatrelor, care a fost ieri tot timpul cu delegații dela Genova, i-a informat, că în această chestiune nu numai că nu poate fi vorbă de un tratament insuportabil, ci despre o superioritate și o protecție fără seamăn față de Teatrul Românesc. Intâmplarea a făcut adică, ca tocmai ieri să vină dela minister nouile autorizații de teatru, cari sunt totatâtea -- opt, față de una românească — câte au fost în toți cei cinci ani de stăpânire românească în Ardeal.

Conferința dela Episcopia reformată

După orele patru delegații Ligii Națiunilor au primit la Episcopia reformată pe reprezentanții diferitelor instituții și organizațiuni maghiare, ascultând plângerile tuturora. In privința aceasta nu avem informațiuni, întrucât conferința a fost secretă.

Misiunea delegației în România

Am căutat să avem pentru cititorii noștri unele lămuriri din partea delegației. Domnul Colban, președintele ei, a refuzat însă, după cum a refuzat tuturor gazetarilor cari l-au interogât dela intrarea delegației în țară, să dea orice fel de lămuriri. Tot ce ni-a putut spune, a fost că delegația are instrucțiuni dela Secretariatul Ligii să nu dea nimănui nici un fel de informațiuni fără consimțământul secretariatului. Ni-a declarat însă, că delegații au venit aici ca să facă studii personale, dar au și unele instrucțiuni dela Ligă, astfel că misiunea lor este semi-oficială.

Plecarea

Aseară, la orele 9, delegația Ligii Națiunilor însoțită de domnii Dr. Al. Pteancu, Dianu, Lecca și Ionescu, a plecat la Orade, după ce întâi a avut o îndelungată conversație la cina din restaurantul gării cu mai mulți fruntași din localitate.

UZONI & TANA
Intreprindere mechanica si electrotechnica
TELEFON: 210.
Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.
ooo
Are oxigen întotdeauna in depozit.
Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.
ooo
CLUJ-KOLOZSVÁR
Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.
2973

Revista „Poliția“

Un exemplu de abnegație și de eroică stăruință

Masa redacției e zilnic innundată de tot soiul de publicațiuni, și bune și rele, cari apar în toate colțurile României întregite. Mare ni-a fost surprinderea, când în poșta zilelor trecute am descoperit o nouă publicație. Nouă e o vorbă; pentrucă revista care abia acum ne cade în mână, și care se întitulează „Poliția“, este la numărul 8 al celui de al patrulea an al existenții sale.

Revista apare în Cluj, și am căutat să scoatem din scrupuloasa lui modestie pe acel ce o redactează, și care ni se spunea acolo pe coperta ei colorată că este d-l Georgiu Chendi.

„Poliția“ are cei patru ani indicați pe copertă plini de o bogată activitate.

De patru ani de zile revista se trimite gratuit tuturor polițiilor din țară. Ceeace a făcut d-l Georgiu Chendi, este un adevărat eroism în aceste vremuri când toți derbedeii scrisului românesc nu mai contenesc să colinde târgurile și satele cu jandarmul la spate, pentru a estorca cetățenilor terorizați abonamente la reviste și ziare cari nu apar niciodată.

Ne gândim la cele patru colecții pline de gânduri folositoare pentru orice cetățean care ține să-și lărgiască raza de cunoștințe privitoare la tot ceeace interesează viața în societate, raporturile dintre oameni ca și raporturile dintre oameni și autoritățile de ordine.

Dar ne mai gândim de câtă nevoie de lumină și bună îndrumare are tânăra noastră poliție și câtă abnegație a trebuit să fie în omul acela care nu s'a coborât nici-o clipă la ajutorul militar de care poate avea nevoie pentru a perzista. „Poliția“ e o revistă de specialitate admirabil redactată, plină de larg spirit civilizat, și frumos tipărită.

Cei patru ani de muncă modestă și stăruitoare au dat desigur destulă roadă, acolo unde revista a pătruns.

Conducătorii polițiilor noastre au găsit un excelent aliat în revista d-lui Chendi, cu atât mai mult cu cât lipsesc școlile de pregătire și specializare pentru polițiști.

Pentru acest cuvânt credem că „Poliția“ trebuie să capete o cât mai largă răspândire. Jertfa celor patru ani poate fi un admirabil examen de seriozitate și trăinicie.

Organizarea
foștilor gardiști naționali

Un apel

Am anunțat deja, că acum două săptămâni a luat ființă în localitate un comitet de foști gardiști naționali din 1918—1919, cu scopul de a organiza a Asociație de tir și sport a acestor Comitetul de inițiativă, care de atunci lucrează cu stăruință la înființarea organizației, ne trimite acum spre publicare acest apel către membrii fostelor gărzi naționale:

Frați Legionari! Legiunile Române din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, au prins armele în toamna anului 1918 pentru Idealul Național.

Ca frați de cruce pe urma lui Horia, Cloșca și Crișan, Iancu Axente și Balint Legionarii Români au garantat cu arma libera hotărâre asupra sorții Neamului Românesc: Unirea pe veci în România una și nedespărțită. Concursul eficace dat armatei Române liberatoare a fost recunoscut prin Comandamentul Trupelor Române din Transilvania.

După împlinirea visului nostru de aur: „Unirea“, Legionarii au depus puterile în mâna Regelui Liberator și cu sufletul împăcat de a-și fi făcut datoria către Țară, prin foc și sânge, și-au băgat sabia în teacă și-au concentrat forțele pentru munca pacinică a consolidării „Patriei“.

Tot în acest scop măreț ne-am hotărât în frunte un comitet organizator, să concentrăm în organizațiuni de tir pe foștii gardiști naționali, sub conducerea vechilor comandanți și ofițeri.

Scopul eminamente patriotic, strict legal și constituțional, ce urmărim fățiș și cinstit, este:

1. ca foști gardiști în Legiunile de tir prin tragere la țintă, să mențină contactul lor cu armata Țării baza și gloria Patriei;

2. a resuscita prin un cult intenziv memoria eroilor și martirilor, peste tot și în particular, din anii 1918 și 1919;

3. a face dispoziții să se scrie pragmatic istoria Legiunilor din Transilvania și Părțile alipite în anii numiți mai ales în vederea colaborării cu Armata Română liberatoare;

4. a facilita reclamațiunile întemeiate pe Legea Agrară a foștilor Gardiști pentru locuri de case la orașe și locuri de împroprietărire la țară.

5. Promovarea agriculturei prin cooperative și contribuire la naționalizarea industriei și comerțului.

Intreaga acțiune de organizare inițiatorii doresc a o înjgheba autonom în cadrul Frăției de Cruce ca Legiuni de Tir ale acestei Ligi pentru desăvârșirea Idealului Național, cu Statute aprobate în 1919 și agreat de Ministerul de Războiu în anul 1920, dându-se ordine conforme și din partea Ministerului de Răsboiu și a Șefului Marelui Stat Major pentru intrarea ofițerilor activi în organizație.

Politica de partid este și rămâne strict eliminată din sinul organizației plănuite.

Organizația definitivă va desăvârși-o votând un regulament autonom de organizare: Congresul.

Noi luptătorii cu armele revoluției pentru Unitatea Națională, libertatea cetățănească și ordinea obștească, azi vom lupta cu armele păcii pentru înflorirea scumpei noastre Patrii.

Deaceia apelăm la toți comandanții de Legiuni și Garde și la toți Ofițerii din aceste Unități, să grăbească fără zăbavă sub steagul nostru desfășurat, iar pe Gardiștii noștri, îi rugăm, să aștepte în bună rânduială sosirea delegaților noștri, cari vor desăvârși inscrierea în Legiunile de Tir, pe temeiul meritului patriotismului și cinstei.

Strânși în jurul Coroanei, simbolul unității Naționale credincioși până la moarte, României, una și nedespărțită ca sfânta Treime, simbolul credinței noastre vecinice, vom urma cu îndârjire diviza noastră:

Și până atunci Comitetul invită pe toți foștii comandanți de legiuni, Comandați de gardă și foști ofițeri în aceste organizațiuni luptătoare pentru Unitatea națională, libertatea cetățenească și ordinea obștească, să-și comunice fără întârziere adresele la birou să scrie memorii asupra activității Unităților din care a făcut parte, și să ni le trimită dimpreună cu toate documentele de care dispune, la subcomitetul istoric pe adresa d-lui prof C. Daicoviciu, Cluj, str. General Averescu Nr. 2.

Inscrierea gardiștilor în Legiuni se va face prin delegații Comitetului cu concursul autorităților.

Cluj, 28 Iulie 1953

Comitetului de Inițiativă.

Primpreședinte:

(ss) Dr. Amos Francu.

Secretar prezidial:

(ss) C. Daicoviciu.

Accidentul mortal de lângă Someș-sat

Miercuri seara pe la orele 8 un sătean necunoscut până în prezent ducea din urmă doi boi, pe drumul de țară situat paralel cu linia forată.

La un moment dat unul dintre boi primind o lovitură de ciomag mai tare, s'a urcat pe linia ferată unde a fost omorât de către o mașină izolată care tocmai în acel moment trecea spre Someș-sat.

Omul văzându-și paguba, s'a urcat pe linie și a început să se vaete lângă trupul boului.

In acest timp aceleratul de București venea spre Cluj și cum vântul sufla cu putere făcând sgomot puternic, bietul sătean n'a auzit trenul decât în clipa când era la zece pași de el. De groază omul și-a pierdut cumpătul căzând jos, iar trenul a trecut peste el.

Cantonierul de serviciu care după puțin timp a făcut revizia liniei, între cantoanele 80 și 81 a dat de cadavrele omului și al boului.

Autoritățile fiind anunțate, la fața locului au sosit comisarul Pop Baidi dela centrală împreună, cu medicul polițienesc Dr. Ostate.

Până în prezent nu s'a stabilit identitatea nenorocitului țăran.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Curentele din partidul socialist din Ardeal

Socialismnl extremist complect discreditat în fața muncitorimei ardelene — Demisia d-lui V. Roman din partidul socialist — Un congres socialist la Cluj

In ultimul timp muncitorimea ardeleană, cu toate că majoritatea ei nu este de origină română s'a convins că socialismul-extremist este o aberație care nu poate să-i producă decât efecte puțin favorabile intereselor și scopurilor pe care muncitorimea le urmărește.

Demisia dlui dr. Valer Roman din partidul socialist ardelean a produs o puternică impresie în rândurile socialiștilor din Ardeal.

Se știe că dl dr. V. Roman a fost unul dintre cei mai iubiți conducători ai socialismului ardelean.

Faptul că dl dr. V. Roman a voit să înlăture extremismul din programul și din acțiunea partidului socialist din Ardeal — precum și faptul că tovarășii dsale din comitetul din conducere al partidului, — au refuzat categoric această intenție a dlui Roman au determinat dimisia sa din partidul socialist ardelean.

Astăzi muncitorimea ardeleană care formează zdrobitoarea majoritate a socialiștilor din Ardeal se găsește într'o perioadă de tranziție. In curând ea se va smulge în mod definitiv din brațele socialismului extremist și o va duce la socialismul național.

Aceasta nu este o deducție de pură logică, ci este o constatare precisă făcută pe baza unor fapte reale.

Extremismul în socialismul din Ardeal n'a făcut altceva până acum — și aceasta au înțeles-o perfect de bine muncitorii — de cât să atragă din partea statului atunci când se comiteau acte anarhice măsuri represive din partea opiniei publice condamnări și reprobări iar pentru muncitorime neajunsuri și încriminări.

*

Dintre conducătorii socialismului din Ardeal numai acei de naționalitate evreiască și maghiară luptă pentru înfrânarea acestui nou curent — de data aceasta sănătos — care străbate azi spiritul muncitorimei ardelene.

Suntem siguri că dorința și voința muncitorimei ardelene prin majoritatea ei va reuși să înfrângă uneltirile acestor conducători.

*

Din inițiativa muncitorimei la finele lunei August va avea loc la Cluj un mare congres al tuturor socialiștilor ardeleni.

Acest congres are de scop să precizeze în mod definitiv atitudinea socialismului ardelean.

St. P.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Cântăreți, Oratori, Profesori, Preoți, Invațători etc.
dacă tușiți, dacă vă doare pieptul, plămâni, dacă suferiți de tusă nervoasă, cereți la drog. și farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în plicuri de lei 6 sau în cutii cu Lei și vă veți vindeca de suferința D-voastră Veți putea cânta, veți putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei și a boalelor de piept. Cereți prospectul gratuit.
Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.
2356-4

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,
oferă pentru toate branșele de mărfuri, al
V-LEA
TARG INTERNATIONAL
DIN WIENA
2—8 Septemvrie 1923.
Informațiuni se dau de către:
Wiener Messe, Wien, VII.,
precum și de toate reprezentanțele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.
2956

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9.
Telefon: locuinţa 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Ştiri şi fapte politice

Evreii şi partidul naţionalist democrat. Sub acest titlu „Neamul românesc" publică un articol al dlui N. Iorga, prin care d-sa explică primirea evreilor în partidul democrat. Intre altele d-sa dă şi această explicaţie:

„A număra aderenţi evrei nu înseamnă a schimba întru nimic ceia ce acest partid a represintat totdeauna pentru oamenii de bun simţ şi de măsură.

Nu se deschide pentru aceasta nici o datorie faţă de evreii cari n'au crezul nostru şi cu cari ca partid nu putem avea nici o legătură."

Campania împotriva guvernului pe chestiunea hârtiei. „Atentatul guvernului" împotriva presei, „sugrumarea" existenţei ei, anunţat cu atâta zarvă opiniei publice de ziarele opoziţiei, se reduce la simpla defectare a două motoare, unul la fabrica din Buşteni şi unul la fabrica Letea, accident care e lesne de înţeles că se poate întâmpla în orice fabrică.

Comunicatul dat de Direcţiunea oficiului de vânzare al hârtiei arată că fabricele de hârtie lucrează fără întrerupere şi că furnitura de hârtie a ziarelor este asigurată. Nici vorbă deci de „atentat" împotriva presei. Dimpotrivă cu intenţia de a face un serviciu ziarelor, până la repararea celor două maşini, oficiul le-a încunoştiinţat să facă câteva zile economia necesară, pentru ca apariţia lor eă nu sufere.

Iacă o dovadă deci de „reaua credinţă" a acestei prese, care nu ştie cum ar putea găsi noui prilejuri de a calomnia guvernul.

Cum ne cunoaşte streinătatea. Sub acest titlu, „Patria" publică un articol în care se arată a fi foarte scandalizată de propaganda tendenţioasă care se desfăşoară în streinătate cu privire la ţara şi poporul nostru şi din pricina căreia „prestigiul României este tot mai coborât şi discreditul nostru tot mai apăsător."

Ca să şi justifice revolta, ea rezumă conţinutul unui articol despre România pe care o agenţie de publicitate americană l-a trimis de curând presei din America.

De revoltată ce e însă, „Patria" uită că ponegrirea ţării în streinătate este o acţiune care constituie de mult punctul cel mai de căpetenic din programul de activitate politică al partidului naţional. Uită oare „Patria" că pentru îndeplinirea acestui important punct de program, partidul naţional a redactat de curând, în limba franceză, şi cu scopul de a fi răspândită în streinătate, o broşură de ponegrire a ţării, întitulată: **„Lupta contra absolutismului în România."**

Şi chiar în articolul agenţiei americane, nu recunoaşte „Patria" ecoul campaniilor pe care de atâta vreme şi cu atâta înverşunare partidul naţional le duce împotriva vechiului Regat?

Căci articolul de care se scandalizează organul partidului naţional nu spune mai mult de cât ceia ce de atâtea ori ne-a fost dat să cetim în coloanele „Patriei": **că vechiul Regat e o ţară în care domneşte depravarea, că regăţenii sunt uşurateci şi iubitori de plăceri şi că în vânile lor curge sânge grecesc.**

Aşa dar, în loc să se revolte, „Patria" ar face mai bine să-şi recunoască propriile ei păcate şi ticăloşii.

O crimă monstruoasă

O bunică îşi otrăveşte nepotul

Ziarul nostru a arătat la timp cum Marţi dimineaţa la azilul de copii din str. Eremia Grigorescu a încetat din viaţă într'un mod cu totul suspect, copilul Iuliu Sechely în vârstă numai de 40 zile.

Parchetul care a fost pus în curent cu cele petrecute de către personalul azilului, a însărcinat cu cercetarea cazului pe comisarul Ionel Pop dela centrală, care după două zile de investigaţii a reuşit să descopere cum a fost omorît copilul.

S'a stabilit că Iuliu Sechely e copilul din flori al dnei Elisabeta Sechely din str. Anton Pan No. 35, care actualmente se află încă bolnavă din cercetările făcute reese ca mama lehuzei anume Maria Sechely s'a dus Luni după amiază de şi-a luat nepotul de lângă mama lui, ducându-l spre îngrijire la dna Müller din str. Aron No. 34, unde bunica s'a mai dus şi a doua zi dimineaţa, când în timp ce dna Müller a părăsit camera pentru un moment, Maria Sechely a turnat sublimat corosiv pisat în biberononul copilului. La înapoierea dnei Müller, copilul începuse deja să se învineţească; aceasta văzând că e ceva ne natural fără a mai ezita un moment, a luat copilul şi l'a dus la azil, unde după o oră a încetat din viaţă.

Criminala femeie, care în timpul anchetei şi-a recunoscut în totul monstruoasa-i faptă, împreună cu întregul dosar al afacerei a fost înaintată la parchet, unde la primul interogator a declarat că a comis crima, din cauză că fata ei nu ar mai fi putut supravieţui unei asemenea ruşini. Mama copilului n'a ştiut nimic de intenţia criminală a mamei ei.

R.

Cronica judiciară

Procesul omorului din Draghiia în faţa Curţii de apel

Istoricul faptelor, desbaterea şi decizia Curţii de apel

Prin luna Maiu a. c. Tribunalul din Dej a condamnat la trei ani recluziune pe săteanul Constantin Sima din comuna Draghiia judeţul Solnoc-Dobâca, pentru faptul că numitul sătean în seara zilei de 18 Martie 1923, după ce a primit o lovitură de par dela consăteanul său Gavrilă Costea, a luat parul din mâna acestuia şi i-a aplicat apoi o lovitură în aşa fel, încât după un scurt interval Gavrilă Costea a sucombat.

Atât încu patul cât şi procurorul secţiei nefiind mulţumiţi cu sentinţa, dă ă de tribunal, ambii au făcut apeluri, carl s'au judecat într'una din şedinţele trecute ale curţei de apel din localitate. — In acest proces curtea a fost formată după cum urmează: Dl dr Victor Pop preşedinte, dl Th. Tănăsescu procuror general substitut, iar apărarea a fost reprezentată prin dl dr Ioan Giurgiu din localitate.

După deschiderea şedinţei, consilierul raportor V. Dimitriu a făcut cu ajutorul dosarului, un amănunţit istoric al faptelor arătate mai sus.

S'a luat apoi interogatorul acuzatului, care a declarat că se simte cu totul nevinovat întrucât victima era un om destul de periculos la beţie. El crede că nu din lovitura aplicată de el cu parul a provenit moartea lui Gavrilă Costea, ci din loviturile date de ceilalţi însoţitori ai săi din cârciumă de unde victima venise să-i gonească fără nici un motiv.

Procurorul gl substitut şi-a desvoltat apoi rechizitorul, arătând că din confruntarea pieselor din dosar reese că inculpatul este acela care a provocat moartea victimei şi termină prin a cere a i se majora pedeapsa.

Din partea acuzatului a pledat dl dr Ioan Giurgiu, care după ce a atacat punctele acuzării în întregime şi în special actul medico-legal, a căutat să convingă pe judecători că inculpatul în momentul comiterei crimei s'a aflat în legitimă apărarea, descrie apoi starea lui psihologică în acel moment, propune apoi ascultarea unor noui martori spre a se preciza cele afirmate de el şi termină prin a cere achitarea sau în cel mai rău caz micşorarea pedepsei acuzatului.

Curtea intrând în deliberare, după o jumătate de oră aduce o decizie prin care sentinţa Tribunalului Dej este menţinută.

Inculpatul a făcut recurs la Casaţie.

REPORTER

— **Luaţi salam HERZ pentru că e cel mai bun De vânzare pretutindeni.**

„TACÂMUL"
fabrica pentru articole de
ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preţ!
Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

TELEGRAME

Problema reparaţiunilor

Guvernul englez şi răspunsurile Franţei şi Belgiei

Londra. — In consiliul de miniştrii ţinut Miercuri, lordul Curzon a citit un raport cu privire la răspunsurile Franţe şi Belgiei la chestionarul guvernului englez asupra chestiunei reparaţiunilor precum şi referitor la convorbirile sale cu ambasadorii aliaţi şi cu cel german.

Guvernul britanic este decepţionat de răspunsurile celor două state aliate. Lipseşte orice speranţă de ameliorare a situaţiunei. Răspunsul francez dovedeşte că intenţia dlui Poincare este de a nu-şi schimba politica în privinţa reparaţiunilor. Se crede că guvernul englez va răspunde în mod îndependent la ultima notă germană, cerând aprobarea răspunsului înainte de închidere sesiunei parlumentare.

Franţa şi atitudinea guvernului britanic

Paris. — Redactorul diplomatic al agenţiei Havas scrie următoarele cu privire la tensiunea dintre Anglia şi Franţa isvorîtă din neînţelegerea în chestia reparaţiunilor: Franţa înţelege ca Germania să fie revoltată împotriva tratatului de pace, dar nu poate înţelege atitudinea cercurilor politice engleze cari cer cedare în problema reparaţiunilor. Guvernul francez nu poate publica ultimele note schimbate între cele două guverne aliate, lucrul fiind inoportun şi putând servi numai intereselor Germaniei.

Opinia publică franceză este ataşată Antantei Cordiale şi ea nădăjdueşte că Anglia nu va lua o deciziune contrară intereselor comune ale aliaţilor.

Covenţia comercială anglo-română

Londra. — Guvernul englez a publicat textul notelor schimbate între Anglia şi România relativ la convenţia economică şi comercială bazată pe clauza naţiunei celei mai favorizate.

Starea preşedintelui Harding

Londra. — Starea preşedintelui Harding s'a agravat. Sunt temeri că se vor produce grave complicaţiuni la inimă şi plămâni. Viaţa preşedintelui depind numai de rezistenţa sa.

Ultimul buletin medical anunţă o uşoară ameliorare.

Proclamaţia marelui consiliu naţional fascist

Unitatea din sânul partidului

Roma. — Marele consiliu naţional fascist a publicat o proclamaţie constatând unitatea de vederi din sânul partidului fascist. Fascismul a dovedit vitalitatea şi organizarea sa care funcţionează perfect. Discordiile cu caracter local şi acţiunea fracţiunilor democratice şi liberale cari nu încetează lupta de opoziţie, silesc marile consilii să vegheze pentru menţinerea ordinei şi realizarea programului fascist.

Proclamaţia constată că după nouă luni de luptă luptele civile s'au terminat, iar întreaga naţiune s'a întors la munca productivă şi la ordine.

BABOS & CO.
MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 Telefon 351.
Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton şi construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile şi clădiri vase de bucătărie frigorifere arme şi diferite obiecte de vânătoare.

GRAND CIRC ZOOLOGIC

Dir. V. D. POPESCU

in Cluj, Piața Mihai Viteazul.

Mare Reprezentație

100 animale Salbatice si cai, 80 artisti.

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE

„CZELL“

Calea Regele Ferdinand 147

Lloyd

2216

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47

Resmălțuim oglinzi stricate.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogurii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc
2747-I Deposit la
Emil Blaga, Cluj

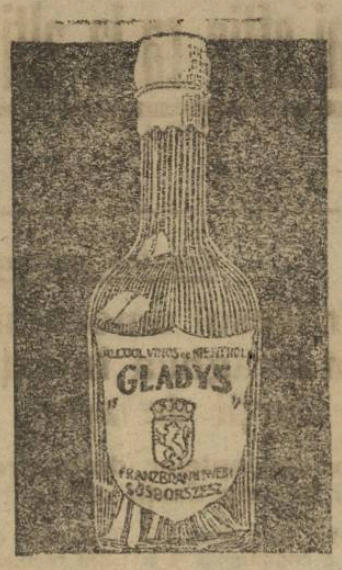

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ intăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

FABRICA DE BERE

DREHER-HAGGENMACHER

SOC. ANONIMA ORADIA-MARE

2904

Se cerem pretutindeni numai bere din fabrica

DREHER-HAGGENMACHER

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Strada Reg. Maria 13.

Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

No. 343—1923.

Publicațiune.

Administrația Centrală a Clinicilor Universitare Cluj, publică concurs pentru aprovixionarea medicamentelor și pansamentelor necesare Farmaciei Clinicilor.

Tabloul medicamentelor și pansamentelor se poate primi la Farmacia Clinicilor.

Ofertele închise și sigilate sunt a se inainta Administrației Clinicilor până la 17 August a. c. ora 9 a. m. unde sunt a se prezenta și ofertanții în persoană pentru iscălirea procesului verbal.

Oferte intrate mai târziu, la nici un caz nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 1 August 1923.

2974 Administratorul Clinicilor
Ioan Crisan.

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 16 Iulie 1923 inclusiv și nerescumpărate întermenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată ce se va ține la 18 August 1923. orele 8 dimineața în localul casei din calea Victoriei No. 25.

Casa de Imprumut pe amanet.

Cluj, la 26 Iulie 1923.

2977 *Victor Iliescu.*

Ministerul Agriculturii si Domeniilor.
Directiunea Generala a Fermelor Exploatarilor Agricole etc.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștiința celor interesați că, în ziua de 20 August a. c. ora 11 a. m. se va ține în localul Directoratului Agriculturii din Cernăuți, Str, Doctor Reiss No. 10, o licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru vânzarea de piese de autopluguri și diferite mașini și materiale, pe care Ministerul Agriculturii și Domeniilor, le are depozitate la depozitul de autopluguri din Cernăuți Str. Apei No. 40—44.

Aceste materiale se pot vedea în orice zi de lucru, de către cei interesați între orele 8—12 a. m. și 4—6 după-amiază la sus citatul depozit.

Orice informațiuni se pot obține dela Minister, Serviciul Motoculturii și la depozitul de materiale de autopluguri din Cernăuți, unde se poate cerceta și inventarul pieselor și materialelor scoase la licitație.

Ofertanții pentru a putea fi admiși la licitațiune, sunt obligați a depune o garanție de 10% din prețul oferit, fie în numerar, fie în efecte garantate de Stat.

Oferta se va face pentru fiecare articol de material in parte specificând însă la fiecare articol prețul oferit. Vânzarea materialelor se face loco, depozitul Cernăuți, așa cum se găsesc, fără nici o obligațiune din partea Ministerului.

Condițiunile licitațiunei, se pot vedea în Monitorul Oficial No. 86. din 20 Iulie 923.

2976 **Directiunea Generala Fermelor Punctelor Agronomice, ect.**

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 862 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 5 August 1923

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățire

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sib

6-AUG.923

R CLUJ 1. 4355

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Tratamentul minorităților în România

Ce au de constatat delegații Ligei Națiunilor

Delegații Ligei Națiunilor însărcinați să ne viziteze și să culeagă date precise asupra tratamentului ce se aplică minorităților în România, cutreeră de câteva zile satele și orașele Transilvaniei. Această vizită noi am dorit-o mai mult decât oricari alții. La toate minciunile vânturate de oficiul de propagandă iredentistă de la Budapesta, cel mai bun răspuns îl poate da cercetarea la fața locului a realităților sociale din România, și judecarea lor în comparație cu datele trecutului.

Astfel delegații Ligei Națiunilor vor trebui să primească desmințirea faptelor și să o transmită forurilor europene induse în eroare. Ei vor trebui să spună ce au văzut pretutindeni în Ardeal, în satele secuești de la Miercurea Ciucului, ca și în târgurile evreo-maghiare ale Bihoriei. Vor trebui să spună că în comuna Șușel populația secuiască a alergat cu mic cu mare să pledeze pentru blândețea obladuirii românești „mai bună decât stăpânirea ungurească" cum a afirmat-o respicat țăranul Arsi, mai bună pentru că se poartă mai blând, mai bună pentrucă sub români țăranii unguri au fost făcuți stăpâni pe pământul care până acum era numai al unei clase leneșe și îmbuibată.

Mirarea delegaților Ligei Națiunilor veniți aici alarmați de o stare de lucruri intolerabilă, o găsim perfect justificată. Cu atât mai justificată a fost această mirare când la Lăzăreia au aflat că școala confesională maghiară funcționează fără învățământul limbei române, al geografiei și istoriei românești, deși dispozițiunile tratatului, după cum a remarcat-o însuși J. Erik Kolban, secretarul Ligei Națiunilor, autoritățile de învățământ aveau dreptul să impună aceste obiecte.

Acelaș lucru îl poate constata declarația Ligei Națiunilor, la școala confesională din secuime, ca și la cea maghiară de stat din Zlatna, ca și pretutindeni în acest Ardeal unde sub stăpânirea ungurească cele patru milioane de români nu puteau avea decât patru licee pe când ungurii la un milion 200 de mii locuitori aveau 40 de licee, unde evreii nu aveau niciun liceu și astăzi au 4, unde sașii și șvabii aveau o situație cu mult privilegiată deși de 10 ori mai puțin la număr decât românii.

Acestea sânt fapte pe care nici o minciună nu le poate sdruncina. Sunt astăzi în Ardeal 4611 școli primare românești corespunzătoare la o populație de 4 milioane. Față de acestea ungurii ar trebui să aibă maximum 1500 de scoli și au 1670, deci peste proporția normală. Avem astăzi 40 de licee românești și ungurii în loc de 13—14, cât le îngăduie proporția, au 40 ca și majoritatee, fără a conta școlile și universitățile clandestine. Deasemeni avem 44 școli medii românești, iar ungurești funcționează 86, școli comerciale românești avem 10 și ungurești 19.

Cu sașii, cu șvabii, cu evreii acelaș lucru se petrece. Toleranța noastră adeseori excesivă nu poate scăpa nici celei mai încăpățânate reavoințe. Cu atât mai puțin va scăpa delegaților Ligei Națiunilor cari în loc să găsească în România îngrozitoarele orori strigate de la Budapesta, găsesc de multeori o bunăvoință neuzitată de niciun popor dominant, nicăeri.

Ceia ce nu putem îngădui

Incă de pe vremea guvernului averescan apare la Brașov ziarul „Carpații". După ton și conținut el părea și toată lumea era de acord în această privință — o gazetă averescană.

Cu venirea actualului guvern la putere tonul numitei gazete s'a schimbat ca prin farmec. După câteva săptămâni numai, aveam toate motivele să credem că foaia „Carpații" dela Brașov nu este averescană, cum ne înșelasem la început, ci liberală.

Cu surprindere constatăm însă, dintr'un articol apărut în ultimul număr al acestei foi — în care se vorbește sub iscălitura dlui Al. Tissescu, despre încetarea „Gazetei Transilvaniei" — că ziarul „Carpații", nu-i nici liberal și că nu aparține nici unui partid și nici unei personalități politice de seamă, personalități recunoscute ca atare și de prieteni și de dușmani.

Ne întrebăm atunci, în numele cui vorbește oare, acest ziar al cărui ton important, sentențios, cu grave intenții moralizatoare, cu ifose de sfătuitor infailibil și cu aere de apostol național, te făcea să crezi că are în spatele său cine știe ce organizație puternică sau reprezintă ideile cine știe cărui temut politician.

Din mărturisirea recentă a dlui Tissescu reese că foaia „Carpații" apare sub conducerea și reprezintă numai ideile sale personale.

Numele dlui Tissescu îl cunoaștem dinainte de războiu dintr'o revistă macabră, cu coperte negre, cu titlu sinistru — Cartea Neagră sau cam așa ceva — și cu subtitlu tot așa de lugubru, revistă de chirurgie socială, revistă prea înfiorătoare pentru pașnicul public românesc, ca să apară mai mult de trei numere.

Și atât. Iată personalitatea sub obladuirea căreia ziarul „Carpații" revarsă duhul înțelepciunei și al iubirei de neam asupra poporului ardelean, personalitate care gata — cum cu multă candoare o declară însuși dl Tissescu în articolul sus pomenit — să ducă singură mai departe făclia aprinsă de Barițiu și de Mureșeni: „Gazeta Transilvaniei".

Ei bine, trebuie s'o mărturisim, ori cât am ți noi aceștia — în numele cărora vorbesc aceste rânduri — din vechiul regat și ori cât credem că trebuie dusă cea mai vie campanie pentru apropierea sufletească a Ardealului de sufletul românesc de dincolo de dincolo de Carpați, — nu putem îngădui ca oricare nou venit de peste munți, cum descalecă aici să nu și caute alt de lucru, decât scoaterea numai decât a unei gazete cu pretenții de propagandă națională, gazetă nelegitimată de autoritatea nici unei organizații politice recunoscute, nejustificată de autoritatea nici unui nume cu trecut și cu importanță în politica românească. Pentru că lângă orgoliul firesc al Ardelenilor, cari au dreptul să se simtă jicniți de această desconsiderare se alătură bunul simț al nostru al regățenilor, deopotrivă de jicnit, care justifică în această privință până'n ultima limită orgoliul și revolta fraților ardeleni.

L'am dori pe dl Tissescu dus înapoi, acolo de unde a venit pentru a vedea dacă în presa bucureșteană își poate da aerele de moralizator și de îndrumător, pe care și le împrumută în Ardeal. Și adresându-ne domniei-sale, înțelegem că ne adresăm astfel tuturor celor cari abia respiră trei zile în șir aerul Ardealului, și încep să simtă clocotindu-le în vine harul divin al apostolului.

Presa germană și moartea lui Harding

Berlin. — Din comentariile presei germane cu privire la moartea lui Harding reese că Germania nu așteaptă schimbări importante. Vice-președintele Calvin Collidge, care ține locul lui Harding, va urma politica decedatului.

Ziarul „Vorwertz" pune însă oarecari nădejde dacă va fi ales ca președinte o personalitate mare, care să deschidă spre Europa ușa închisă prin politica lui Harding.

Revoluția n'a schimbat mentalitatea germană

Ce se învață astăzi în școlile Reichului. Tonul presei pangermaniste devine din ce în ce mai obraznic

Când în Noembrie 1918, revoluția germană a lăcut „tabula rasa", din tot ceeace reprezenta monarhia germană și ramificațiile sale provinciale, se credea după discursurile pe care le țineau socialiștii în întrunirile politice și în adunarea națională dela Weimar, că se prepară o transformare radicală a mentalității germane.

Optimiștii se așteptau chiar la o reformă întensă a școlii germane, la o schimbare radicală a programelor și la nașterea unui nou spirit printre profesori și elevi.

Speranțe zadarnice. Căci programele ca și cei ce conduc Germania au rămas aceleași; imnurile patriotice și de revanșă ocupă locul de frunte. „Eu sunt prusac" cântecul șovin este învățat în toate școlile primare din Berlin.

Deasemeni imnurile în care se glorifică Kaizerul Wilhelm, „podoaba poporului și mândria umanității" sau cântecul marinarului german, ale cărui cinci strofe se termină cu refrenul: „Ura! pentru Kaiser și imperiu!"

Antologia războinică

Tendința monarhistă se imprimă copiilor din cea mai fragedă tinerețe. Astfel în antologia destinată lor, scrie că „toți soldații sunt datori să dea ascultare Kaiserului" și că acesta se pune în fruntea lor, când dușmanul atacă patria germană.

Se mai poate citi în aceiași carte fraza următoare: „Când voi fi mare și puternic și când Kaiserul mă va chema, voi pleca la războiu".

Alte bucăți sunt alese anume pentru a arăta: afabilitatea și generozitatea lui Wilhelm al II-lea. Și ediținea aceasta poartă doar data din 1920.

Cuvintele lui Wilhelm al II-lea spuse la diferite ocaziuni umplu deasemeni cărțile.

Iată unele spuse în 1909: „Deși n'avem ilota pe care ar trebui s'o avem, am luptat pentru a obține locul nostru sub soare.

In viitor, voi face în așa fel, încât acest loc să ne rămâie în stăpânire, fără nici o contestare".

Cinematograful, armă de propagandă a șovinismului.

Pentru a perfecționa opera de propagandă în favoarea vechiului regim, institutorii și profesorii au recurs la spectacolele cele mai șovine de cinematograf unde obligă elevii să se ducă în grupuri.

Astfel la München, mii de școlari au azistat la proiecțiunea unui film asupra ocupațiunei Rinului și Ruhrului de trupele franceze. Li se arată întâi bogățiile naturale și industriale, tablourile cele mai pitorești ale acestor regiuni. Apoi se arată Francezii la lucru; adică jefuind, distrugând și violentând populația.

Scenele odioase sunt comentate de către studenți, cu scopul de a se mâna în inimile tinere, fermenții urei.

Amenințările presei șovine.

Vechile organizațiuni militare se organizează, se chipează sub ochii binevoitori ai ministrului Reichwehrului.

Presa face tot posibilul pentru a entuziasma mulțimea, în vederea unui războiu de revanșă și de liberare.

Exemplul următor va arăta până la ce îndrăzneală ajung ziarele naționaliste.

In manșeta ziarului „Voelkischer Beobachter" din 3 Iulie, organul central al partidului social naționalist din „Marea Germanie" (Germania, Austria, Germanii din Boemia, Ungaria etc.), editat la München se poate citi:

Cerem ostatici francezi!

Cerem arestarea imediată a generalului Nollet și a tuturor funcționarilor francezi din Germania, în cazul când ar cădea un singur păr, din capul celor 7 compratioți condamnați la moarte la Mayence și a camaradului nostru Gorges amenințat de aceiași soartă.

Desigur că astfel de amenințări, tolerate de guvernul german, nu pot decât să turbure și să atâțe populația.

INSCRIPȚII

„Patria" și strandul

Nu, să nu credeți că „Patria" s'a pornit împotriva strandului Nici căți apără. Tocmai asta vream să spun: „Patria" nici odată nu s'a pronunțat despre strand. Sau cel puțin n'am văzut eu așa ceva. Și tare aș mai vrea să știu ce păreri are „Patria" în această chestie.

Pe Mica Antantă a aranjat-o. Cu presa liberală e de mult la colți. Cu presa cealaltă „anumită" sau „democratică", cum i se mai spune e pe punctul de a se certa grav pe motivul înterzicerei congresului studențesc. In sfârșit cu toată lumea „Patria" s'a pus la punct.

Numai de strand nu zice nimic. Și tocmai când ar avea atâta nevoie de el, după lungile și necurmatele articole cu conferința dela Sinaia.

Nici măcar, cu excesiva moralitate cu care ne învățase, nu a propus să se împartă în două bazinul dela strand, o parte pentru domni și o parte pentru dame.

Ce să fie, ce să fie?

Somăm „Patria" să răspundă, cât mai grabnic. Pentru ca să nu apucăm noi să zicem „negru". Căci atunci cu siguranță „Patria" va zice imediat: „alb".

Pe când, dacă se pronunță ea întâi, poate ni nemerim și noi odată de aceiași părere.

Dr. Septimiu Sever Gălbinare

INFORMAȚII

— **Razzia polițienească.** Joi seara poliția a organizat o razzie în oraș. Cu prilejul acesta s'au arestat patru dezertori, trei urmăriți de diferite parchete și cinci prostituate clandestine.

— **Comerciant speculant.** Dl inspector industrial Mazucchi, însoțit de un ofițer de poliție a dresat acte de contravenție la legea speculei măcelarului din cal. Victoriei 45, care expusese în vitrină pește cu prețul de lei 80 kgr.

— **Congresul medicilor veterinari.** La 11 August va avea loc în sala festivă a prefecturei jud. Cojocna, congresul general al medicilor veterinari din țară.

Comitetul organizator de subt prezidența dlui Pavel Tofan a luat măsurile necesare pentru cuartiruirea și masa congresiștilor.

Amănunte în toate chestiunile privind congresul se pot culege dela sediul comitetului organizator: Serviciul veterinar județean, prefectura județului, Str. Moților No 1.

— **Efectele taxelor pe firme.** Se știe că Primăria a luat dispoziția de a aplica taxe mai mari pentru firmele scrise în altă limbă decât limba statului. La București și în alte orașe din vechiul regat, dispoziția aceasta este de mult luată. Pentru firmele scrise în limba română se plătește o taxă de 500 lei, iar pentru cele scrise într'o limbă streină, 6000 lei.

Diferența aceasta a determinat pe foarte mulți comercianți evrei să-și romanizeze firmele cari până acum erau scrise în ungurește sau nemțește.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— ***Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63.*** 2862

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

Cea mai noauă invenție mecanică din întreaga lume se va expune vederii onor Public în zilele de 5 Iulie până la 13 Iulie 1923 înainte și după masă în parcul orașului.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Noui dispoziții cu privire la aplicarea reformei agrare în Ardeal.** In constătuirea consilierilor agricoli care a avut zilele trecute, dl Emil Petrini, directorul geueral al agriculturii din Ardeal, a făcut cunoscute ultimile dispoziții luate de dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturii și domeniilor, pentru a grăbi aplicarea reformei agrare în Ardeal.

Din rapoartele consilierilor agricoli reese că până la finele lunei August se vor termina complet lucrările de expropriere, terenurile trecând toate în posesiunea statului. Dar fiindcă împroprietăririle necesită multe și minuțioase lucrări și pentruca pământul expropriat să între cât mai de grabă în posesiunea țăranilor, ministerul Agriculturii a luat următoarele dispoziții:

Până la 15 Septembrie 1923 întreaga suprafață de pământ expropriată din Ardeal trebuie să între în posesiunea de fapt a țăranilor.

Deoarece parcelarea și măsurătoarea exactă și deci definitivă a loturilor nu se pot face până la 15 Septembrie, se vor măsura pământurile cu lanțul, în mod provizoriu

Loturile întrate astfel în posesiunea țăranilor rămân pentru totdeauna în mâinile lor, sub condițiunea că ele vor fi micșorate sau mărite, după parcelarea și măsurătoarea definitivă, ca să corespundă exact ca întindere lotului tip.

In modul acesta țărănimea din Ardeal întră dela 15 Septembrie, efectiv în posesiunea pământului care i-se cuvine.

Sportive.

Box

Matchul Firpo—Williard.

Opt zeci de mii de spectatori au azistat la matchul de box ținut la 12 Iulie, în orașul New-Yersey, între campionul argentinian Luis Firpo și Jess Williard. Lupta s'a terminat prin victoria lui Firpo la al 8-lea round, printr'un knock-out, bine plasat adversarului.

Rezultatul a fost însă nesigur până la al 7-lea round, când Williard reușise să l svârlă pe Firpo până la frânghie. Probabil că după acest succes va avea loc o întâlnire între Firpo și Dempsey, pentru calificarea viitorului adversar al șampionatului lumei.

Matchul dintre Eugene Criqui și Johny Dundee

La sfârșitul lui Iulie a avut loc la New York (Polo grounds), matchul dintre acești doi boxeuri pentru șampionatul lumei de „poios plume".

Vestea rezultatului n'a sosit încă. Adversarul lui Criqui, Joseph Carorra italian americanizat e cunoscut sub numele de Johnny Dundee.

A luat parte până acum la peste 200 de lupte, boxând din 1910. Doboret prin knock-out odată de Willy Jackson. A bătut prin knock-out pe Frush, dar a fost bătut de Criqui în Iunie 1922. Totuși e favoritul americanilor. Se crede că victoria va fi a lui Criqui la knock-out; dacă Dundee se va menține el va câștiga la puncte, cunoscând foarte bine toate trucurile boxului

Cassa de Pastrare și Banca de Credit din Cluj S. A.

Cluj, Piața Unirii No. 7., recomandă secția sa de Safe Deposit, instalată după sistemul cel mai modern, a cărei dulape pancerate dau deplină siguranță încontra focului și spargerei și în a căror casete se pot așeze efecte, documente, prețioase și alte obiecte de valoare Aceste casete de Safe se pot închiria după mărime pe lângă costul trimestrial dela 90 lei in sus.

2981

! SENZAȚIE !

La Magazinul

DICK

mare târg ocazional

Str. Regina Maria

fost Deák Ferenc.

5.

5000 metri carton	à Lei	22·—
5000 metri stofă	à Lei	22·—
5000 metri batist	à Lei	25·—
5000 metri grenadin	à Lei	29·—
5000 metri pânză pentru albituri . .	à Lei	33·—
5000 metri delèn Francez	à Lei	39·—
2000 metri batist elvețian brodat .	à Lei	49·—
3000 metri stofă dublă de mătasă .	à Lei	125·—
2000 metri stofă dublă din lână pentru bărbați sau femei	à Lei	98·—
300 bucăți indispenzabile	à Lei	69·—
200 bucăți pantaloni pentru dame	à Lei	79·—
300 bucăți cămeși de batist pt. dame	à Lei	79·—
300 bucăți cămeși pt. bărbați . . .	à Lei	139·—
200 bucăți fețe de mese de damas . .	à Lei	149·—
1000 bucăți ață de cusut	à Lei	1·—
2000 bucăți ață pentru mașini 200 yard	à Lei	4·—
1000 bucăți batiste	à Lei	5·—
Etc.		Etc.

Pentru funcționari și ceferiști

la

toți articli neînșirati au o

reducere 10%.

2457

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor că in ziua de 15 Septemvrie 1923. la ora 11, se va ține licitație publică în localul Direcțiunii Regionale R. M. S, Cluj Strada Sincai No. 10. in biroul Directorului Regional, pentru tipărirea și confecționarea imprimatelor și registrelor notate mai jos:

Lot I. Imprimate și registre pentru 20 depozite de vânzare.

Lot II. Imprimate și registre pentru 2 Manufactura de Tutun.

1. Fabrică de chibrituri și 7 Saline.

Lot III. Imprimate și registre pentru Administrația Centrala.

Ofertele se pot face pentru intreage cantitate sau numai pentru unele loturi din ea.

Hârtia din care se vor confecționa registrele și imprimatele trebue să fie hârtie de scris ordinară, pe care insă se se poată scri curent cu cerneală neagră și roșie, fără că cerneală să se intindă sau să pătrundă pe cealaltă față de hârtiei.

Termenul de predare al furniturii 15 Decemvrie 1923.

Ofertele trebue să fie insoțite de probe din materialul oferit pentru confecționare și de garanția provizorie de 3% din valoarea furniturii oferită, in numerar, efecte publice sau recepise de depuneri.

Modelele, specificarea registrelor și imprimatelor pe feluri și cantități și caetul de sarcini se pot vedea in birourile Serv. Contabilității de la adresa indicată mai sus, in zilele de 15 August—15 Septemvrie 1923. de la ora 8—13.

Plata furniturii se va face după predare fără nici o intârziere.

Directiunea Regionala R. M. S. Cluj.

2979

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

„TACÂMUL"

fabrica pentru articole de

ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Atențiune! Funcționarii, comercianții, și muncitorii inteligenți. cari doresc un vipt bun cu mâncare de două ori în zi, — la amazăzi și seara — primesc pe lângă un cost convenabil la casă particulară adică la văduva LUDMAN din Strada Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) No. 6. în curte — Cei din provincie primesc mâncare la amează și seara pe lângă prețul curent zilnic.

Se capătă și de un.

!!! Să fiți cu atenție la adresă !!!

Folosițivă de ocaziune

Dinți

numai Lnni și Marti

Cumpăr dinți denture vechi și stricate, artificial, plătind prețuri bune.

Adresa: HOTEL CENTRAL camera No. 10. Oarele 9—12 și 2—7.

2980

Reforma agrară din Ungaria și exproprierea magnaților dela noi

Declarațiile importante ale subsecretarului de stat dela departamentul maghiar al agriculturii

A făcut destulă vâlvă protestul înaintat de Ungaria la Liga Națiunilor contra exproprierii acelor unguri dela noi cari au optat pentru cetățenia maghiară. Protestul maghiar a ajuns discutat în trei serii de ședințe, la Geneva, Bruxelles și din nou la Geneva, și cu toatecă în aparență chestiunea este tranșată în favoarea noastră, ea este totuș în suspensie, întrucât reprezentantul guvernului maghiar, contele Apponyi, a refuzat să semneze hotărârea tribunalului internațional și a declarat că Ungaria își rezervă dreptul de a veni cu noui proteste și în special de a cere arbitrajul comisiei dela Haga.

România a privit chestiunea dela început cu tot optimismul și cu o explicabilă critică la adresa guvernului maghiar, care apără pe latifundiarii săi expropriați de noi atât în favorul românilor cât și al ungurilor împroprietăriți pe aceste moșii. In discuțiile ce au urmat s'a arătat apoi de către noi, că intervenția ungară urmărește scopul de a salva latifundiile în chestiune pentruca să și-le știe mai departe în serviciul iredentismului pe care l-au servit și până acum. La urma urmelor toată reforma noastră agrară a fost atacată numai pentrucă lovea în resursele materiale ale șovinismului pan-maghiar.

Discuția, după hotărârea dela Geneva și după această explicația de mai sus, ar putea rămânea închisă. Dar iată că secretarul general al ministerului agriculturii dela Budapesta a făcut presei maghiare, vorbind despre proectul de reformă agrară din Ungaria, o declarație care în chestiunea exproprierii optanților unguri va trebui să atârne greu în cumpănă. Prin această declarație Ungaria a distrus toate argumentele clădite la Geneva și Bruxelles contra noastră. Pentrucă iată ce a spus secretarul general Carol Schandl:

„Proectul nu va face deosebire între proprietari, nici după naționalitate, nici după cetățenie, ci va trata egal atât pe cetățenii noștrii cât și pe acei ai altor țări".

Este, cum vedem, tocmai ceeace guvernul maghiar nu îngăduia României: exproprierea cătățenilor streini. Reaua credință a Ungariei s'a dovedit deci încă odată, prin această declarație pe care o recomandăm atenției guvernului nostru. Ee se găsește în ziarul „Ellenzék" din 1 August 1923. *tln*

D. I. I. C. Brătianu în trecere prin Ardeal.

Primul ministru a trecut ieri prin Cluj. Primirea dela Oradea-Mare

Ieri, cu acceleratul de 11 a trecut prin Cluj dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, în drum spre băile dela Karlsbad. Primul ministru a fost primit la gară de către reprezentanții tuturor autorităților civile și militare, în frunte cu dl Moga din partea primăriei.

Cu acelaș tren, președintele consiliului a plecat spre Oradea unde primirea sa a fost cea mai însuflețită. Autoritățile locale în frunte cu prefectul d. Iulian Peter, primarul Bucico, generalul Olteanu reprezentantul Armatei și numeroși reprezentanți ai bisericilor și școlilor, au grăbit întru întâmpinarea primului ministru împreună cu un public deosebit de numeros.

D. I. I. C. Brătianu a stat câtva timp în oraș, luând contact cu autoritățile locale.

Interzicerea traficului publicațiunilor pornografice

Liga Națiunilor a început să-și exercite și rolul său moral-educativ, căci o telegramă din Geneva anunță următoarele:

„La sfârsitul lui August se va întruni la Geneva conferința internațională, care are de scop să oprească traficul publicațiunilor pornografice. Această conferință, pusă sub auspiciile Societății Națiunilor, a fost convocată de către guvernul francez care luase inițiativa din anul 1910."

Acțiunea ei e venită tocmai la timp și va fi bine primită de toți acei care condamnă exploatarea instinctelor josnice, ale unei părți din societatea actuală atât de decăzută.

Vor înceta și la noi traducerile din operele pornografice, ce apar în „Facla" sub patronajul unor indivizi de talia lui Cocea: iar librăriile vor fi silite să scoată din vitrină: „Cum cad fetele" sau alte publicații abjecte, fără ca presa de scandal să mai poată protesta că guvernul „atentează" la libertatea ei.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER și CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2906-1

Dela guvernul Vaida la guvernul Brătianu

— O explicație pentru „Patria" —

Oficiosul partidului național, ca și alte ziare vrăjmașe guvernului, s'au grăbit să reproducă toate articolele pnblicate de unele ziare străine cu observații și comentarii defavorabile misiunei dlui Vintilă Brătianu în apus.

„Patria" însă are și cutezanța să facă o comparație între d. Brătianu și d. Vaida, opunând articolelor izolate ale unui ziar francez, în care d. Vintilă Brătianu era atacat, un articol dintr'un ziar englez, unde „Patria" crede că d. Vaida este lăudat. Naivitatea oficiosului takisto-național din Cluj, este adorabilă. Dacă „Patria" ar fi citit cu mai multă înțelegeri articolul din „The Observer" ar fi observat că toate laudele adresate dlui Vaida acolo nu sânt un abil aparat pentru a-i se da umilitoare sfaturi ca acesta:

„Poziția economică delicată a tuturor Statelor mici cere dela guvernele lor o politică fermă, tenacitate și moderație în revendicările naționale".

Și ar fi înțeles „Patria" atunci câtă cinste este în campania de adversitate a unor ziare streine pentru d. Brătianu și cât de umilitoare sânt toate elogiile aduse dlui Vaida. Dl Brătianu s'a dus în streinătate pentru a impune prestigiul pe care trebue să-l aibă România, d. Vaida s'a dus să o umiliască. Pentru presa interesată desigur d. Brătianu nu putea fi simpatic, dar d. Vaida da. D. Brătianu nu ceda nici Bănatul, nici averea națională și nici nu înghițea cu resemnarea clauza minorităților. D. Vaida făcea politică de „moderație în revendicările naționale" spre bucuria presei de categoria lui „The Observer" și de aici osanalele îndrugate la adresa dsale.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Combinații în jurul unor moaște politice

Ce poate fi fuziunea partidului poporului cu partidul progresist? — Takiștii și naționalii se lucrează. — Indiscrețiunile unui „moșneag care nu știe să tacă". — Dl Maniu combină

Ziarele vorbesc de câtva timp cu o ciudată insistență despre o eventuală fuziune a partidului poporului cu partidul progresist. Discuția este cu atât mai ciudată cu cât ea s'a produs așa deodată, fără nici o motivare de fapt.

După cât se pare discuția în jurul acestei fuziuni urmărește cu totul altăceva decât fuziunea în sine. Chestiunea e prea puțin serioasă pentru a forma obiectul unei atențiuni speciale. Partidul progresist, prin activitatea sa din timpul războiului, prin atitudinea sa față de toate marile reforme ale timpului, este un partid scos din uz. Partidul progresist nu trăește decât prin existența unui local de club foarte confortabil în București, și prin cele câteva prietenii personale ale dlui Marghiloman. El nu e decât ***un partid care a fost****, o asociație restrânsă de câțiva foști oameni politici, complect ignorați de massele populare ale votului. Pentru aceste cuvinte credem că o discuție în jurul acestui „partid" ca și în jurul „personalității dlui Marghiloman" este lipsită de actualitate.*

Dar discuția în jurul fuziunei dintre partidul poporului și partidul progresist trebuie văzută prin valoarea morală a intereselor cari au sugerat-o. Nu discursul domnului Marghiloman dela Craiova și nici intențiile generalului Averescu sunt cauzele svonurilor cari se vântură; motivele trebuiesc aiurea cercetate, și credem că partidul național nu este strein de această chestiune.

Dintr'un început trebuie să facem distincția că în timp ce ziare prietene partidului național de nuanță takistă ca „Epoca", „Lupta" „Presa" și întru'câtva „Adevărul" și „Dimineața" duc o aprigă companie contra fantomei politice a dlui Marghiloman, oficiosul partidului național „Patria" păstrează o semnificativă neutralitate. Sau, se știe că în partidul național sunt două grupări distincte, cu tendințe și mentalități distincte, deoparte partidul național propriu zis de alta partidul conservator takist, înverșunat adversar al partidnlui progresist (tot conservator, dealtfel).

După cât se pare partidul național propriu zis nutrește față de dl Marghiloman și partidul progresist fie unele simpatii mai vechi, fie unele intenții de recentă dată. Fapt cert e că întreaga campanie deslănțuită de presa takistă contra dlui Marghiloman nu are altă semnificație decât angajarea partidului național ca advdrsar declarat al partidului progresist. Takiștii vor cu acest chip să se pună la adăpost de orice surpriză din parte dlui Maniu care, după ruptura cu țărăniștii, n'a încetat să sondeze alianțe aiurea.

Un alt fapt vine să ne sprijine presupunerile. Domnul Teodor Mihaly acordând acum câtăva vreme un interview ziarului maghiar „Ujság" din Cluj, în care afirma că domnul Maniu este gata să intre într'o combinație de guvern cu domnul Marghiloman și dădea ca indiciu faptul că discuțiile în jurul domnului Marghiloman au apărut în presă după recenta audiență a domnului Maniu la Palat. Cu acest prilej „Patria" și-a părăsit atitudinea rezervată de până atunci și s'a aruncat asupra domnului Mihaly, publicând un articol violent contra „moșneagului, care nu știe să tacă", dar despre combinația anunțată nu suflă nimic. Articolul „Patriei" este cu atât mai semnificativ cu cât nu se făcea domnului Mihaly un reproș pentru afirmațiunile sale, ci din întreg articolul respira părerea de rău că „moșneagul" s'a amestecat într'o chestiune pe care numai competența domnului Maniu o poate trata.

Prin urmare partidul național nu respinge ideea unei combinații cu dl Marghiloman, și în acest caz violența presei takiste își are rostul ei arătat mai sus, după cum și tăcerea „Patriei" de mai înainte și de după indiscreția „moșneagului care nu știe să tacă" e impusă de o realitate politică, păstrată în secret de conducerea partidului național.

Constatarea noastră nu este lipsită de interes. Noua orientare a partidului național desăvârșește seria de necontenite oscilațiuni politice realizate de acest partid dela unire încoace și îl caracterizează. Ea e cu atât mai interesantă cu cât, în afară de pârtidul socialist, partidul progresist era singurul partid la ușa căruia nu bătuse încă domnul Maniu. Dar ce zic tachiștii?

A. R. Gus.

No. 343—1923.

Publicațiune.

Administrația Centrală a Clinicilor Universitare Cluj, publică concurs pentru aprovixionarea medicamentelor și pansamentelor necesare Farmaciei Clinicilor.

Tabloul medicamentelor și pansamentelor se poate primi la Farmacia Clinicilor.

Ofertele închise și sigilate sunt a se inainta Administrației Clinicilor până la 17 August a. c. ora 9 a. m. unde sunt a se prezenta și ofertanții în persoană pentru iscălirea procesului verbal.

Oferte intrate mai târziu, la nici un caz nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 1 August 1923.

2974 Administratorul Clinicilor
Ioan Crisan.

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Sacouri delister si veste
Costume ce se pot spala
Fantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2633

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Cum este șantajată
Liga Națiunilor de unguri

După vizita dela Cluj a delegației dela Geneva. — Liga Națiunilor atacată și calomniată de presa maghiară în scopuri de șantaj. — Un caz de duplicitate

Nu apucaseră bine să între în Ardeal cei patru delegați ai Ligii Națiunilor și ne-a și fost dat să vedem exercitată asupra lor o presiune ungurească cum nu ne-am fi închipuit și de care trebuie să ținem seamă, pentrucă efectele ei pot să se producă după sosirea delegaților acasă. Coloane întregi au atras zilnic atenția tuturor ungurilor să nu pregete a se duce în fața controlorilor streini, iar a doua zi alte coloane din presa maghiară veniau să înceapă șantajul pe care l-am văzut culminând Joi la Cluj. S'a scris cu toată pornirea contra celor patru delegați, au fost învinuiți că nu stau destul de mult de vorbă cu ungurii, că nu constată tot ce ziarele maghiare trimbițează de ani de zile. Prin articole tendențioase s'a căutat a se reduce valoarea Ligii Națiunilor, pentruca cu câteva rânduri mai jos să se îndemne totuș toți ungurii a i-se înfățișa cu jalbe.

Din această companie delegația streină trebuia — așa socotiau — să rămână într'adevăr impresionată. Și pentrucă acesta era scopul, reprezentanții minorității maghiare când au văzut că delegația nu face în jurul său vâlva câtă trebue Budapestei, nu s'au stiit să recurgă la trucul ce l-am arătat ieri, de a amenința pe reprezentanții Societății Națiunilor.

Complicitatea cu Budapesta

Dar, pentruca să înțelegem toată înscenarea, să ne oprim la câteva lucruri cari nu trebuie să ne scape din vedere. Toată forfota din jurul delegației streine s'a făcut nu numai cu scopul de a o impresiona pe aceasta. S'a făcut mai cu seamă cu scopul, ca vâlva să ajungă la Budapesta și de acolo să se înceapă apoi presiunile.

Când delegații înapoiați la Geneva ar raporta, că n'au văzut mai nimic din câte spuneau memoriile ungurești, terenul să fie deja pregătit de agențiile Budapestei: ziarele din soldа maghiară să fi alarmat deja tot apusul, că delegația Ligii Națiunilor n'a descoperit opresiunea românească, schingiuirile, omorurile și toate celelalte din memoriul Săcuilor budapestani, pentrucă nu și-a dat osteneala să le descopere.

Incă o dovadă de complicitate

Precizate odată acestea despre legătura dintre minoritatea maghiară de aici și Budapesta, mai rămâne ceva de remarcat: delegația Ligii Națiunilor venise să controleze afirmările unui memoriu al Ungariei, și acum vedem că minoritatea maghiară de aici își însușește toate calomniile Budapestei. *Dar și mai mult, când delegația este nevoită să aibă de unde descoperi doleanțele de cari i-s'a vorbit, alianța maghiarilor de aici cu Ungaria merge până acolo, încât Episcopul reformat trimite delegației un bilet cu un aziz care trebue tradus astfel:* **binevoiți sau nu să constatați tot ce au spus memoriile Ungariei? că de nu — nu stăm cu voi de vorbă...**

Este autentic!

* * *

Incă o remarcă: toate acestea s'au întâmplat la Cluj, unde reprezentanții minorității române din Ungaria au fost osândiți pentrucă au cutezat numai să se plângă împăratului lor și nu streinătății.

O tactică ungurească

După toate cele de mai sus ne mai rămân două constatări, dintre cari aceasta dintâi trebue să ni-o însemnăm bine, pentrucă ne este dat să ni-o facem la fiecare ocazie:

Ca înainte de adunarea din 23 Mai crt. dela T-Mureș și ca în multe alte cazuri anterioare și de după aceea, s'a recurs de către unguri la amenințări, pe cari le-am văzut, făcute în scopul precis al șantajului. Și după ce aceasta a prins, iar delegația streină s'a arătat impresionată, s'a schimbat dintr'odată tactica: după ce li-s'au ascultat toate păsurile (păsuri noui, altele decât cele din memorii, cari la fața locului nu mai era recomandabil să fie pomenite), reprezentanții maghiarilor (ai celor două milioane de maghiari!) au ținut să declare dragoste și delegației și României. Astfel, când președintele delegației a invitat pe părași să trimită secretariatului Ligii — după cum spun ziarele ungurești — pâra ce o-au contra României, aceiași au declarat că ei stau întâi de vorbă cu guvernul și cu regele.

Exact ca la Târgu Mureș: s'a amenințat și acolo cu protestele la streinătate, apoi, după ce șantajul a fost pregătit, au declarat că stau întâi de vorbă cu statul român, iar dacă nu?...

Cată cinstită diplomație!

O bezea simpatică în urma delegaților streini

Iar a doua constatare este aceasta:

După ce Liga Națiunilor a fost șantajată cât trebue, după ce s'au făcut declarații de amor statului român și după ce controlorii strieni au plecat, s'a început o nouă campanie: Liga Națiunilor este declarată din nou netrebnică și inutilă. „O știam și până acum — spune „Keleti Ujság" și la fel celelalte ziare — că nobila ideie este de fapt căzută, Liga Națiunilor s'a născut moartă".

Sunt procedeuri, cu cari spiritul budapestan ne-a obișnuit de mult. La noi aceasta nu mai prinde. Și ar fi trist pentru Apus, să prindă acolo astăzi. *t l n*

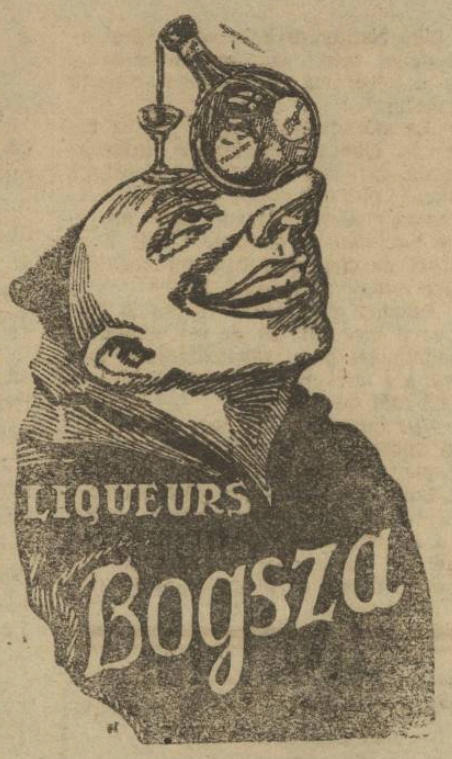

Tablile de asbest „METEOR"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Lloyd 1024 1883
Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2910
TIMIȘOARA

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc și de salon de renume mond ală cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, în cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Prețuri obisnuite de restaurant ale cartel
Intrare liberă!
Lloyd 010 2222

AVIZ.

Pentru atelierele mici C. F. R. de reparat vagoane, cari se înființează de către Direcțiunea Atelierelor principale C. F. R. din Cluj, să primesc, pe lângă condiții favorabile în localitățile mai jos notate, lucrători meseriași:

pentru Apahida, Târgul-Mureș, Oradea-Mare, Careii-Mari și Sighetul-Marmației câte 21 lăcătuși, 1 faur, 9 tâmplari, 3 tinicheri, 6 văpsitori sau scriitori de litere.

Ei vor fi angajați deocamdată în mod temporal pe lângă un drept de reciprocă denunțare de serviciu de 15 zile. Doritorii se vor prezinta începând cu ziua de 3 August a. c. cu livretul de lucru la conducătorii acestor ateliere mici în stația susnumită, unde vor primi relațiile detailate.

Cluj, la 31 Iulie 1923.

Atelierele Principale C. F. R. Cluj
T. Dragoș,
ing. Director.

2975

Bandage de Cauciuc
pentru autocamioane toate dimensiunile
Depozit la
Emil Blaga Cluj
La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE
„CZELL"
Calea Regele Ferdinand 147
Lloyd
2216

Mott

CHAMPAGNE
MOTT
EXTRA DRY

„Maşini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D. 2972-3

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Moartea președintelui Harding

Washington. Președintele Statelor Unite, Harding, a încetat din viață Joi seara, din cauza complicațiunilor ivite în urma accidentului suferit.

Harding a fost ales președinte al Statelor Unite după Woodrow Wilson, a cărei politică la conferința de pace nemulțumise profund pe americani. Spre deosebire de Wilson, care afirma că America este ținută să se amestice în treburile europene și care furat de o ideologie încercase să-și înfăptuiască aceste vederi despărtându-se de realitate.

Harding a făcut o politică prudentă, înțeleaptă și bazată pe realități, așa cum pretindeau interesele Statelor Unite.

Deosebirea între politica unuia și politica celuilalt se poate vedea clar din aceasta: din Societatea Națiunilor, creațiune a lui Wilson, singurul stat aliat care lipsește este tocmai marea republică americană.

Moartea lui Harding a produs o dureroasă impresie în Statele-Unite, unde el era foarte iubit pentru frumoasele sale însușiri de muncă, pentru claritatea spiritului și energia hotărârilor sale.

Greva la căile ferate ungare.

Budapesta. Mecanicii căilor ferate au declarat greva. Cauza grevei este nemulțumiarea provocată de insuficiența sporirii salariilor. Grevișii sunt partizani ai partidului creștin-social și au fost instigați la grevă de către conducătorii aripei drepte a partidului guvernamental. Din cauza aceasta raporturile dintre guvern și fracțiunea aceasta au fost întrerupte. Conducătorul ei Iulius Gömbös împreună cu 5 partizani și-a dat demisiunea din partidul guvernamental.

Mai mulți greviști au fost arestați. Guvernul a instituit starea de asediu la Budapesta.

Remanierea guvernului jugoslav

BELGRAD. — M. S. Regele Alexandru a semnat decretul de remaniere al guvernului Pasici. Ministru al justiției a fost numit Ninco Perici, ministru al comerțului Simionovici și al cultelor Jagnici. Toți noui miniștri sunt membri ai partidului radical.

Anglia contra politicei franco-belgiene

Discuția în Parlamentul englez asupra chestiunei reparațiunilor

Londra. — Parlamentul englez urmează discuția problemei refacerii și reparațiunilor. Primul-ministru Baldwin a declarat că guvernul său acceptă unele propuneri germane. Lordul Curzon a declarat că Anglia pierde speranța reparațiunilor din cauza paraliziei industriale din Ruhr. Situația este indiscutabil foarte grea. Guvernul englez știe că în problema aceasta, chestiunea cea mai importantă este siguranța Franței. Guvernul a voit să trateze cu guvernul francez în chestia comisiunei experților, însă Franța a refuzat discuția. Nici Franța nici celelalte țări n'au primit plata reparațiunilor dela începutul ocupațiunei Ruhrului.

Situația aceasta atinge nu numai pe Franța ci și celelalte state europene Interesele industriale și economice ale Angliei nu permit ca Franța și Belgia să continue politica lor de azi.

Vizita parlamentarilor români în Polonia

București. — Azi pleacă un grup de parlamentari români spre a vizita Polonia fiind invitați de parlamentarii polonezi. Însoțiți de deputați și senatori polonezi, parlamentarii noștri vor vizita principalele orașe din Polonia. După aceea vor pleca la Kopenhaga pentru a participa la conferința uniunei interparlamentare.

Jocurile de noroc dela Bușteni și Călimănești oprite

București. — Ministerul de interne a oprit jocurile de noroc la cazinourile din Bușteni și Călimănești.

Guvernul francez va publica răspunsul său în chestia reparațiilor

Paris. — In urma desbaterilor cari avut loc în parlamentul englez și cari s'au desvoltat într'o atmosferă deseori ostilă Franței, guvernul francez a decis su publice răspunsul Franței la nota engleză în chestia reparațiunilor.

„*MECANO*“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul
Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:
Kaiser-Borax
alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de
Kaiser-Borax
alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Doamnelor și mireselor!
Cumpărați sau comandați la!
Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații propril și specialități din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

Delimitarea graniței româno-bulgare

București. — La Bazargic a sosit o comisiune militară bulgară pentru delimitarea graniței româno-bulgare.

Atacuri bandiști în Cadrilater

București. — Din Silistra se anunță că bande înarmate au atacat pichetele românești de graniță cu granate, și au intrat într'un sat, jefuind pe locuitori și luând un ostatec.

Examenele universitare

BUCUREȘTI. — Examenele de admitere în Universități vor începe la 1 Octombrie, în fața unor comisiuni numite de ministerul Instrucției publice.

Din comisiile fiecărei facultăți se vor alege doi profesori dela litere pentru română, istorie și geografie și un profesor al facultății respective pentru materiile speciale.

Turburări în Germania

Berlin. — In mai multe localități din țară s'au produs dezordini și ciocniri cu armata și poliția din cauza excesivei scumpiri a traiului.

Accident de tren

BUCUREȘTI. — Trenul București-Sibiu a suferit un accident între stațiile Străjești și Ardești. Un vagon s'a răsturnat din cauza ruperii osiei. Câțiva pasageri din clasa II-a au fost ușor răniți.

Ancheta a stabilit că accidentul a provenit din defecțiunea vagonului.

Incendiul unei sonde din Câmpina

Câmpina. Sonda Nr. 5 a luat Eri foc. Incendiul este în creștere. Grație măsurilor luate, nu sunt victime. Pagubele materiale sunt mari.

Pentru combaterea malariei

Iași. In localitate a avut loc conferința directorilor regionali sanitari relativ la combaterea malariei. S'a hotărît angajarea unui personal special, punându-se la dispoziția medicilor tot materialul necesar.

Ciocnire de trenuri în Basarabia.

București. Trenul care venea spre Cetatea-Albă s'a ciocnit într'o stație cu un tren ce staționa pe linie. Sunt câteva vagoane sfărămate.

Instalarea noului prefect al Clujului

Dl prefect Septimiu Mureșianu despre noua eră dela prefectură. — Recepția de ieri. — Solemnitatea instalării

Vacanța prefecturii orașului Cluj a încetat astăzi, odată cu instalarea noului prefect, dl Septimiu Mureșeanu, fost prefect de Târgu-Mureș.

Dsa a venit ieri pentru a'și lua postul în primire. La gară, acceleratul de 10 și jum. cu care venia și în care se afla și dl prim-ministru I. I. C. Brătianu, a fost așteptat de către reprezentanții tuturor autorităților locale, în frunte cu dl Moga din partea primăriei și Valeriu Popoviciu prefectul poliției. Dl Moga a rostit la scoborârea dlui Mureșianu din tren o scurtă urare de bun sosit, apoi, venind în oraș, a avut loc la prefectură o recepție, cu ocazia căreia s'au primit felicitările,

Azi dimineață dl Septimiu Mureșan a vizitat toate serviciile prefecturei județului întreținându-se în parte cu fiecare funcționar.

După inspecția serviciilor, d-sa s'a dus la catedrala ortodoxă din str. Petran, unde a avut loc un scurt Te-Deum cu ocazia zilei de naștere a M. S. Regina Maria. La Te-Deum a mai luat parte și d-nii general N. Petala, Valeriu Popovici, prefectul poliției, dl Gheție, subprefect, A Moga, consilier comunal și alții. Onorurile la biserica au fost date de către o companie din Reg. 3 Vânători cu muzică și drapel.

După Te-Deum, dl Mureșan s'a înapoiat la prefectură unde s'a întreținut cu reprezentanții presei, de unde apoi s'a dus în sala festivă unde avea loc congresul notarilor comunali din întreaga Transilvanie.

In cursul zilei de azi, dl Mureșan va vizita autoritățile locale precum oficialitățile orașului.

Inchiderea școalei bulgărești din Cavarna

BUCUREȘTI. La Cavarna autoritățile au dispus închiderea școalei bulgărești, fiind un locar de răspândire a ideilor iredentiste bulgare.

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai ieftine.

„ASTRA“ Sectia Motoare Arad. 2972-1

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"

sunt cele prevăzute
cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 **Telefon 351.**

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton şi construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile şi clădiri vase de bucătărie frigorifere arme şi diferite obiecte de vânătoare.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru înnotatori liberi şi
cari învaţa înnotatul.

Medic conducator Dr. PORSCHE neurolog.

Deschis dela 7 oare dimineaţa
până la 8 seara

33 Lloyd 1632

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.**

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.)

Construcţii de beton şi beton armat.

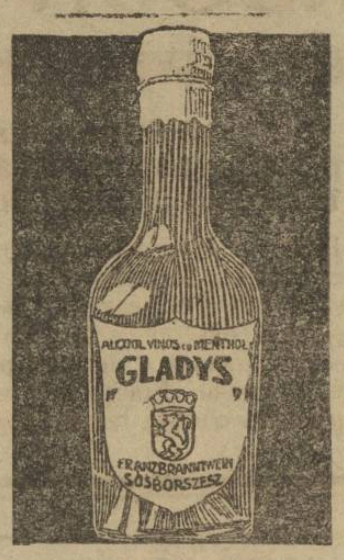

Spirtul cu Menthol „Gladys" recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys" intăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys" alină durerile

Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Fabrica de articole de metal şi tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

REUMATISMUL

2356-1

gutta, artritismul, durerile de picioare, de mâini, dureri de şeale etc. se vindecă radical cu Reumasol Vorel pomadă antireumatismală, Urotisana ceai diuretic şi Thermovata Vorel, vată antireumatismală. Se găseşte la drog. şi farm. — Contra mandat postal de lei **70** se trimite întreg tratamentul fără altă cheltuială, la care se adaugă gratuit broşura: Cum se vindecă Reumatismul şi Gutta. Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piaţa Unirii 10.

258

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari le vom executa acum cu si mai multa promptitudine. 1845

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Strada Reg. Maria 13.

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,

oferă pentru toate branşele de mărfuri, al

V-LEA TARG INTERNATIONAL DIN WIENA

2—8 Septemvrie 1923.

Informaţiuni se dau de către:

Wiener Messe, Wien, VII.,

precum şi de toate reprezentanţele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.

2956

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 863 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Miercuri 8 August 1923

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb" Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... o. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Invățământul în școlile minoritare

— Constatări și observații cu prilejul vizitei delegației Ligei Națiunilor —

Am arătat într'un număr trecut cum delegații Ligei Națiunilor, cari ne vizitează pentru a se convinge despre tratamentul aplicat în România minorităților etnice, au rămas foarte uimiți aflând în satul Lăzăreia, din secuime, o școală confesională minoritară unde învățământul limbei române este complect ignorat, ca și al geografiei și istoriei românești. Secretarul Ligei Națiunilor, dl Kolben, conducătorul delegației, a remarcat că statul român are după tratatul de pace tot dreptul să impupă în școlile minoritare învățământul acestor obiecte, lăsând să se înțeleagă din uimirea sa că ducem prea departe toleranța față de minorități.

Constatarea făcută la Lăzăreia se poate reedita pretutindeni în Ardeal și Banat. Ingăduința noastră merge uneori până la chiar nesocotirea intereselor noastre naționale. Știm astfel școli de stat pentru minorități unde deasemeni limba statului, istoria și geografia lui nu se învață. Vom da ca exemplu școala primară maghiară de stat din Zlatna care funcționează de patru ani, dar unde niciodată în acest restimp nu s'a auzit o vorbă românească Cei doi învățători ai acestei școli nu știu românește nici cât elevii lor cari din contactul de jocuri cu copiii de român mai numeroși au de unde ști. Despre învățământul reglementar al orelor de geografie și istorie, nici vorbă nu poate fi, în schimb se recită acolo poezii patriotice maghiare de cel mai înflăcărat iredentism și se cântă în voie imnul maghiar. Notați că școala este de stat.

Alt caz. Un părinte român, a avut naivitatea să creadă că fiul său va căpăta o mai bună pregătire într'o școală primară săsească și și-a lăsat copilul să urmeze cei patru ani ai școlii elementare confesionale din Sebeșul săsesc. Băiatul a învățat la un loc cu ceilalți copii sași, și a ieșit cu câștigul cunoștinței limbei germane, în schimb însă nu știe nici să scrie nici să citească românește, iar despre istoria și geografia țării lui habar n'are. Aceasta ne dovedește că la școala confesională din Sebeș limba română, geografia și istoria sunt complect ignorate. Copilul de care vorbim nu știe cine a fost Mihai Viteazul și nici Ștefan cel Mare, știe în schimb că Ștefan Ludwig Roth a fost omorât în Cluj. Acesta este tot învățământul istoriei în școlile confesionale săsești, și ne desvăluie o stare de lucruri pentru care oricine are dreptul să ne surădă cu compătimire.

Ceeace a observat d-l Kolben la Lăzăreia și poate observa aiurea în Ardeal și Banat, nu poate fi pornit din admirație. Ingădoința noastră trădează o slăbiciune pe care trebuie să ni-o înfrângem la timp. Drepturile de educare în limba maternă nu se vor vătăma dacă cele trei obiecte de învățământ se vor impune cu rigurozitate. Din potrivă, elementelor minoritare li se face un serviciu impunându-li-se să știe limba țării în care trăiesc, istoria și geografia ei.

Presa trivialitatilor

Cine a coborat prestigiul presei romane?

Sub titlul „Răspuns unor trivialități" ziarul „Viitorul" răspunzând unei gazete care afirmă că presa liberală e o pricină a scăderei nivelului ziaristicei la noi, scrie:

„Nu facem cinstea acestui ziar de a stabili pe nume proprii oamenii cari au fost și sunt în presa liberală.

De altfel judecătorii noștri nu pot fi vânduții de profesie, ci întreaga opinie publică românească, ce a făcut de mult deosebirea între presa cinstită și cea de tarabă.

In ceia ce ne privește, oricine am fi noi cei dela „Viitorul" avem o superioritate necontestată asupra oamenilor ce compun taraba din strada Sărindar; numele nostru nu e schimbat, ci corespunde actelor de stare civilă".

In afară însă de persoane, credem că e necesar de stabilit următoarele:

Marea majoritate a presei din București, aceia designată sub numele de o „anumită presă", sau cum își spune singură cu o rară emfază „presa democratică" n'a făcut altceva dela începutul unirei cu nouile provincii și până acum decât să scoboare sub nivelul oricărui prestigiu, valoarea gazetăriei românești.

Dacă opinia publică română din vechiul regat, grație influenței nefaste a acestei prese care confundă cu atâta ușurință democrația cu mahalagismul, n'ar fi putut determina un hotar între ziaristica adevărată și ziaristica fără nici un fel de scrupul; în schimb opinia publică românească a nouilor provincii a putut și poate încă stabili o linie demarcațională între cele două feluri de prese.

Nu înțelegem prin aceasta că în vechiul regat nu există o presă conștientă și cinstită și un public cetitor desăvârșit din toate punctele de vedere. Din nefericire însă, invazia de ziare îndoelnice ca valoare și sentimente naționale și de ziare înstreinate pe față de interesele românești era prea mare, ca o desorientare gravă să nu se producă în rândurile cetitorilor din România veche.

Aceste ziare îndoelnice și înstreinate au ajuns ziare de seamă. Din causa numărului lor, din nenorocire superior celui al ziarelor cinstite, opinia publică din nouile provincii a crezut că ele reprezintă adevărata presă a României Mari.

Și impresia a fost dezastruoasă. Atacurile necurmat repetate împotriva oricărui guvern românesc, știrile necontenit false și regulat desmințite în ziua următoare, abundența insinuațiilor perfide și mai cu seamă tonul fără nici o reticență, din cale afară de insultător și mahalagesc al acestei anumite prese au făcut din presa românească un obiect de râs pentru străini și minoritari.

Ori cât s'a străduit puțina presă cu adevărat românească, să transforme această impresie, a fost zadarnic. Ziarele neserioase și neromânești au copleșit-o prin numărul lor. Și poate acistă vina presei cinstite și românești; că n'a putut face încă în mentalitatea opiniei publice deosebirea definitivă, între presa curat românească și presa vândută sau pe cale de a se vinde.

Socialiștii germani contra politicei externe a actualui guvern

Berlin. Fracțiunea social democrată din Reichstag a acceptat o rezoluție contra politicei pasive a guvernului Cuno, cerând activarea politicei externe pentru a se ajunge la o înțelegere în chestiunea reparațiunilor precum și schimbarea actualului regiun fiscal.

Ce s'a discutat în ultima sesiune a Consiliului Ligei Națiunilor

— Reprezentanții țărilor — Chestiunile desbătute —

In prima săptămână a lunei trecute a avut loc la Geneva a 25-a sesiune a Consiliului Societătei Națiunilor. Rezumăm un articol al lui Charles Precy, după revista „L Europe nouvelle", a cărei competință în politica externă e recunoscută unele din chestiunile discutate cu această ocazie, stăruind în special asupra dijerendului dintre Ungaria și România în privința exproprierei pământurilor absenteiștilor, diferend din care noi am căpătat câștig de cauză.

Sedințele au fost prezidate de *Salandra*, fostul ministrul al Italiei. Reprezentantul Italiei era înconjurat de *Hymans* (Belgia), *Rio Branco* (Brazilia). *Tang Toai* (China), *Quinones de Leon* (Spania), *Hanotaux* (Franța), *Lord Robert Cecil* (Anglia), *vicontele Ishi* (Iaponia), *Branting* (Suedia) hi *Guani* (Uruguay).

Secretarul general al Ligei Națiunilor, *sir Eric Drummond*, stătea la stânga lui Salandra, care avea la dreapta sa pe Gabriel Hanotaux.

Chestiunea bazinului Sarre și a Dantzigului

Printre chestiunile puse în discuție, în primele zile, două au atras în special atenția membrilor Consiliului.

Prima interesa direct Franța. Ea reprezenta cererea cabinetului britanic de a se deschide o anchetă asupra guvernării internaționale a bazinului Sarre.

In urma discursurilor pronunțate în luna Mai, în fața Camerei Comunelor, se știa că Lord Robert Cecil va fi cel ce va voi să instruiască procesul președintelui francez, Rault al Comisiunei bazinului Sarre.

A doua chestiune a fost cea ridicată de Polonia. In prezența înaltului comisar al Ligei Națiunilor la Danzig, Mac Donell și a doctorului Sahm, președintele Senatului acestui oraș liber, „reprezentantul Poloniei la Danzig", Plucinski s'a plâns împotriva situației intolerabile făcută țării sale în portul Danzig, în timp de 3 ani, cu toate stipulațiunile formale ale articolului 104, din tratatul de Versailles.

Fără a indica soluțiile aduse problemelor Sarrei și a Danzigului, pe care revista în chestiune promite că le va analiza într'un număr viitor, se arată că ele sunt compromisuri onorabile pentru toți interesații, dar neavând decât o valoare provizorie.

Reducerea salariilor funcționarilor ligei

Din ordinul guvernului francez, Gabriel Hanotaux a propus reducerea salariilor funcționarilor Ligei. Colegii l'au ascultat însă fără entuziasm și Lord Robert Cecil a opus lui Hanotaux, mărturiile diplomatului francez Noblemaire. Sir Eric Drummond, secretarul general a declarat că nu s'ar putea micșora cheltuielile Ligei, fără a se stângeni mersul lucrărilor. S'a luat însă decizia că atât propunerea lui Hanotaux, cât și răspunsurile Lordului Robert Cecil și Sir Eric Drummond să fie trimise diferitelor guverne, pentru a fi discutate. Tot Gabriel Hanotaux a făcut propunerea ca Egiptul, Marocul și Tunisia, care au un regim special de vamă, să fie invitate la conferința ce Liga o va ține în acest scop, la 15 Octomvrie anul acesta.

Duelul oratoric dintre Contele Apponyi și dl Titulescu

Iată ce scrie „l'Europe nouvelle", în această privință:

„Duelul oratoric al Contelui Apponyi, ministrul de externe al Ungariei și domnul Titulescu, ministrul României la Londra a excitat curiozitatea întregei adunări. Chestiunea pusă în discuție a fost a optanților unguri, cărora le-au rămas proprietatea în Transilvania.

Se știe că Ungaria, în loc de a ratifica acordul încheiat la Bruxelles cu România, a dezavuat pe plenipotențiarul său contele Czaky. In zadar într'un spirit îngăduitor, Consiliul Ligei a adoptat o propunere foarte înțeleaptă. Aceasta a fost votată de delegatul rornân, dar refuzată de cel ungar. Contele Apponyi a declarat că n'ar putea să răspundă dorințelor Consiiiului decât dacă opinia ungară ar fi convinsă că guvernul n'a neglijat drepturile optanților săi.

Celelalte chestiuni discutate

Consiliul a mai aprobat concluziunile Comitetului techicienilor, în vederea acordării unui împrumut Greciei, destinat să ușureze mizeria refugiaților din Asia mică.

Al 4-lea și al 5-lea raport lunar al Comisarului general de la Liga Nețiunilor din Viena, au arătat progresele îndeplinite în opera de refacere a Austriei. Consiliul a trimis felicitări guvernului austriac și președintelui Zimmermann.

S'au depus spre studiere chestiunea sclavajului, pusă de Branting; chestiunea minorităților din Letonia și Estonia; reducerea armamentelor; problema calaborării între oficiul internațional de igienă publică și organizarea higienică a Ligei Națiunilor etc.

INFORMAȚII

— **Societatea „Smârdan" din Craiova în Cluj.** Azi dimineață, sub conducerea domnului C. Brănișteanu, a sosit în localitate un grup de 80 veterani, membrii ai societății „Smârdan" din Craiova.

Membrii societății „Smârdan" vor lua parte mâine dimineață la pelerinajul ce va pleca la orele 9 a. m. din piața Unirei spre cimitirul eroilor, unde se va oficia un parastas și unde vor depune o coroană.

— **O coincidență tragică.** Se știe că zilele trecute a fost îngropat la Craiova cu o deosebită pompă eminentul elev al liceului militar din acel oraș, Amilcar Săndulescu, cel care a avut deosebita cinste de a alege osemintele eroului necunoscut. Amilcar Săndulescu și a găsit o moarte tragică înecându-se în marea Neagră, unde făcea bae.

Intr'o gazetă bucureșteană, am citit, că și elevul italian care a ales pe eroul necunoscut italian, a murit zilele trecute înecându-se în marea Adriatică.

Cea mai noauă invenție mecanică din întreaga lume se va expune vederii onor Public în zilele de 5 Iulie până la 13 Iulie 1923 înainte și după masă în parcul orașului.

— **Congresul notarilor comunali.** Vineri 3 și Sâmbătă 4 August a. c. subt președenția dlui Lupșa consilier comunal al orașului Deva, a avut loc în sala prefecturei județului Cojocna, congresul notarilor comunali din întreaga Transilvanie.

In ambele ședințe s'au discutat chestiunea nouei reforme administrative și la discuțiuni, pe lângă cei 45 de congresiști au mai luat parte și dnii prefect Septimiu Mureșan și N. Simionescu directorul gl al finanțelor din Ardeal cari au dat unele lămuriri necesare.

— **Suveranii României în Iugoslavia.** Sâmbătă înainte de amiază într'un tren regal au trecut prin țara Timișoara M. S. Regele Ferdinand și M. S. Regina Maria mergând spre Belgrad, unde vor rămâne zece sau 14 zile.

In acest timp se așteaptă și marele eveniment familiar: nașterea moștenitorului Iugoslaviei

In timpul șederei lor în Iugoslavia, Suveranii Români vor petrece mai multe zile într'o stațiune balneară de pe țărmul Adriaticei.

— **Conflictul dintre muncitori și patronii tipografi.** Azi s'au reluat în vederea contractului colectiv tratativele între muncitori și patronii tipografi din Ardeal, în sala cea mică a primăriei din Cluj. Tratativele se urmează prin mijlocirea dlui inspector al muncei Chirilă. Ele s'au reluat Sâmbătă după o pauză de peste 3 săptămâni dar au trebuit din nou amânate până azi dimineața.

— **Delegații Ligii Națiunilor la Arad.** Sâmbătă au sosit la Arad cei patru delegați ai Ligii Națiunilor însoțiți de dnii dr. Pteancu, inspectorul general al învățământului secundar din Ardeal și de deputatul ungur Kiss Géza. S'a vizitat diversele instituțiuni locale.

— **Căile ferate maghiare.** Guvernul maghiar a primit din partea instituției „Banque Parisienne" oferta, să-i închirieze acesteia pe opt zeci sau o sută de ani căile ferate ale Ungariei.

— **Greva dulgherilor din Oradea-Mare.** Dulgherii din Oradea au declarat alaltăeri grevă, neputând conveni cu patronii în privința unei sporiri a lefurilor.

MIZERABILII

Adunarea Sfatului negustoresc

Declarațiile dlui Simionescu directorul gl. al finanțelor din Cluj.

Sâmbătă după amiază, în sala „Reduta" din localitate, a avut loc adunarea sfatului negustoresc la care au participat reprezentanți din toate unghiurile României întregite.

Ședința a fost presidată de către dl Evian. Au luat cuvântul mai mulți comercianți după președinte cari au protestat contra legei speculei, taxelor comunale precum și contra nouilor impozite cari sunt prea mari adăugând apoi că în cazul când această stare de lucruri va continua, mulți chiar dintre vechii comercianți vor fi nevoiți să-și închidă magazinele, apucându-se de alte afaceri.

Din partea ministerului de finanțe, a vorbit dl N. Simionescu directorul gl. al finanțelor din Ardeal.

Dsa a spus celor prezenți că ministerul de finanțe a căutat prin orice mijloace să ocrotească pe comercianți, întrucât ei sunt aceia cari ajută mai mult la prosperitatea vieții economice a țării. Astfel în comisiile de impunere, ca negustorii să nu se creadă nedreptățiți s'a admis ca unul din membrii acestor comisii să fie comerciant. Totuși unii comercianți sunt nemulțumiți de sumele cu cari au fost impuși, ministerul de finanțe le-a mai dat o posibilitate: Comisia de apel, la care fiecare comerciant are dreptul să recurgă în 20 de zile dela dresarea actelor de către prima comisie.

Adaugă apoi că în prezent dl ministru de finanțe studiază chestiunea impozitului pe cifra afacerilor (impozit de 1 la sută) pe care pare că-l va desființa fixând în schimb o sumă fixă pentru fiecare comerciant, sumă în raport cu încasările fiecăruia.

Aceste declarații le-a făcut dl Simionescu la adunarea de Sâmbătă a Sfatului negustoresc.

MIZERABILII

Doamnelor și mireselor!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

INSCRIPȚII

Naționalitatea în ... dragoste

Un ziarist italian ne asigură că sunt mai multe moduri de iubire cela ce e just, — și că fie care nație are modul ei de a iubi, ceja ce e problematic.

Să vedem.

După el femeia italiană iubește din temperament; spaniola din plăcere; germana din senzualitate; rusoaica din viciu; orientala din virtuozitate, poloneza din spirit, flamanda din datorie, engleza din higienă, americana din calcul, franceza provincială din plictiseală, pariziane din curiositate.

Mascaițonul și-a ales ce e mai bun pentru italiancă. Iar pe alocuri bate câmpii. Căci a spune că o femeie iubește din virtuositate și alta din higienă înseamnă a mânca macaroane fără să ți fie foame.

In felul ăsta se poate continua la infinit: unguroaica iubește din sport, romînca din ambiție, turcoaica din lene, tătăroaica din urâțenie, bulgăroaica din tâmpenie, grecoaica din voință, cehoslovaca din cuget, sârboaica din inimă, mahalagioaica din ficat, țiganca din .... și c ne știe unde poți ajunge în felul ăsta.

Rămâne însă o întrebare: se poate caracteriza amorul unei femei, după naționalitatea căreia aparține? Dar nu așa dintr'un cuvânt. Eu cred că da. Insă e bine să nu insistăm asupra acestui lucru, pentru că din punct de vedere sufletesc și romîncele și unguroaicele — cele care pot să ne intereseze pe noi din Ardeal — nu se prezin ă prea strălucit în raport cu alte nații, chiar vecine....

Pardon... nu protesta, e o părere pur personală și un drept de contestație.

NOMOFYLAX

Mizerabilii

„TACÂMUL"

fabrica pentru articole de

ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii No. 14.

Telefon 431. 2653

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris și Piața Unirei prăvălii, restaurant și cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19 20—23 și 200 iughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10.

2581

Avocații români din Cluj și dl Dobrescu

O scrisoare către președintele Uniunii avocaților prin care avocații români de aci, îl recuză pe d-l Dobrescu

Publicăm în altă parte a ziarului amănunte cu privire la stadiul mișcării avocaților români din localitate. Dăm mai jos scrisoarea trimisă de alianța avocaților românii din Cluj dlui Dobrescu, președintele Uniunei avocaților:

Constatând cu mare regret că defectele noui legi advocațiale în urma cărora la punere în aplicare am văzut că în teritoriile alipite, unde un grup iredentist de advocați minoritari sânt în superioritate numerică, ideia națională a Statului Român este grav prejudiciată prin faptul că acești minoritari au manifestat tendințe de a denatura caracterul de instituțiune de drept public și contestă limba oficială română a baroului, noi advocații români din baroul de Cluj am găsit de necesar a întreprinde mișcare pentru înființarea unei „Alianțe a advocaților români din România", tocmai pentru apărarea ideii naționale atât de periclitată. Pentru a traduce planul în fapt a fost ales un Comitet provizoriu încredințat cu girarea afacerilor până la înființarea definitivă a „Alianței".

Acest comitet provizoriu sa ocupat și cu chestiunea alegerii făcută în sânul baroului de Cluj la 24 Iunie crt. Ascultând raportul celor doi colegi delegați cu reprezentarea punctului de vedere al advocaților români în chestiunea alegerii și luând act despre cele expuse de dlor, avem încredințarea a vă expune următoarele:

1. Advocații Români din baroul de Cluj în actul electoral din 24 Iunie crt. văd o îndeplinire a unei datorii naționale și nu găsesc de necesar a discuta dacă acest act intră cu formă în textele de lege sau ba. Au o convingere deplină, că dreptatea materiale este departea lor pentrucă nu sau inspirat în prima din litera legii ci mai presus de toate din spiritul ei. In Țara Românească orice lege numai pe baza idei n ționale poate să stea, și când dispozițiunile legii nu apără ideia fundamentală, cetățeanul este în drept a sări în ajutorul principiului periclitat. Aceasta este o normă juridică care nu poate fi combătută. Din aceste considerente noi advocații Români din baroul de Cluj nu ne vom supune nicicând unei deciziuni, care din inconștiență națională, ar invalida alegerea din 24 Iunie crt.

2. Deși chestiunile de formă nu ne preocupă în primul rând, dar totuși ținem de datorința noastră să vă atragem atențiunea că legea nu face nici dis incțiune asupra numărului, care trebuește să fie prezent pentrucă Comitetul permanent să poată da hotărâri valide. In consecință credem că numai completul de 11 membri în frunte cu un președinte poate da hotărârile legale în materie de judecată.

3) Recuzăm persoana dvoastră domnule Președinte din judecarea contestației în chestiunea alegerii din 24 Iunie cor. făcut la baroul de Cluj din motivul, că dvoastră prin interviewul acordat ziarului, „Patria", a-ți luat o atitudine ostilă față de cauza românească, dându-le toată dreptatea minorităților, și uumindu-o mișcarea românească un șovinism inadmisibil. Fiind chestiuni de sentimente, dvoastre nu ați avut dreptul ca viitorul judecător a vă da părerea în prealabil în fața publicității, fapt care ne îndrituiește pe noi să contestăm imparțialitatea și obiectivitatea dvoastre.

4) Suntem informați, că doriți a vă deplasa personal la Cluj în scopul de a întreprinde o anchetă în chestiunea alegerii dela 24 Iunie cor. Pentru buna aplanare a cauzei cu onoare vă atragem atențiunea ca să nu insistați pe lângă acest plan din cauza că persoana dvoastră între advocații romări din Cluj nu este agreată numai ați periclita aplanarea chestiunei — îndiljând sufletele și vați expune la atitudine ostilă față de persoana dvoastră, fapt care atingând chiar persoana președintelui Uniuni tuturor advocaților, ar aduce prestigiului profesional un mare prejudiciu.

Primiți domnule Președinte asigurarea stimei noastre ce vă păstrăm.

ss. **Dr. Valeriu Roman**
secretar

ss. **Dr. Ioan Suciu**
președinte

Mizerabilii

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Clui, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

Opera biroului internațional al muncei și chestia reparațiunilor

— Declarațiile lui Albert Thomas —

Biroul internațional al muncei, dela Geneva de sub direcțiunea lui Albert Thomas, trece prin greutăți foarte mari.

Condițiunile de muncă sunt foarte variate dela un popor la altul și diferitele națiuni ezită să-și impună sacrificii, care ar micșora, capacitatea lor productivă și le-ar scoate din lupta economică ce se dă cu atâta înverșunare între ele.

Ratificarea unei convențiuni cere totdeauna lungi și laborioase tratative. Din fericire Albert Thomas, care prezidează biroul internațional al muncei reprezintă o forță însemnată de ideal și de rațiune.

Intr'un interview acordat ziarului francez „Excelsior" el arată progresele făcute de biroul muncei, în convingerea opiniei publice de pretutindeni.

Astfel toate statele au căzut de acord asupra: încetării lucrului în timpul nopței pentru femei și copii, regulamentarea admiterei copiilor în fabrici chestiunei igienii și a bolilor muncitorilor.

Arătând că vrea să rămâie în tradițiile socialismului din secolul al XIX-lea, Albert Thomas a adăogat că nu poate să-și închipuie o transformare socială profundă decât dacă se vor proteja clasele muncitorești împotriva mizeriei și a privațiunilor.

Acestei transformări se dedică biroul internațional al muncei, unde toate naționalitățile sunt reprezentate.

Înțelegerea dintre ele are nu numai o valoare simbolică, ea are și o valoare de fapt. In chestiunea diferendului din Silezia superioară, biroul internațional de muncă s'a ocupat de cererile celor interesați, fie că erau Polonezi, fie că erau Germani.

Albert Thomas și-a exprimat deasemeni convingerea că în cele din urmă Franța va obține câștig de cauză în chestiunea reparațiunilor, deși schimbările ministeriale: Lloyd George prin Bonar Law și din urmă prin Baldwin, nu schimbă părerea conducătorilor Angliei.

Organizația biroului muncei nu este împiedecată de chestiunea Ruhrului dar nu e mai puțin adevărat că acțiunea sa nu va putea fi întreprinsă cu un succes desăvârșit, decât atunci când evenimentele grave și nesiguranța nu vor mai amenința pacea lumei.

Mizerabilii

Un groaznic accident de munca

Un mecanic rănit mortal

Sâmbătă după amiază pela orele 5, mecanicul Alexandru Valda din serviciul țesătoriei din calea Victoriei 159 voind a pune la loc o curea de transmisiune în timp ce motorul funcționa, mâna dreaptă i-a fost apucată de către roata mașinei și după ce nenorocitul mecanic a fost învârtit de două ori în aer, mâna i s'a rupt dela umăr iar el a fost aruncat la o mare distanță. — In căzătură, s'a lovit cu capul de o piatră atât de rău încât a fost desfigurat.

Anunțându-se salvarea, cu o ambulanță mecanicul Alexandru Valda a fost transportat la Clinica Chirurgicală unde a fost reținut. Starea lui este extrem de gravă! sunt puține speranțe că va scăpa cu viață.

Poliția a deschis o anchetă. R.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

Propaganda iredentistă și ruina financiară a Ungariei

Mecanicii și fochiștii căilor ferate din întreagă Ungaria au declarat acum patru zile grevă și știrea aceasta s'a răspândit cu iuțeala fulgerului, prevestind pentru țara ungurească o situație care ar însemna un început de desagregare. Ziarele maghiare dela noi cu legături cu Budapesta au publicat această știre ca pe o alarmă serioasă, cu toate armamentele necesare unei propagande. Faptul acesta, precum și măsura prin care guvernul maghiar a întrodus în toată țara starea de asediu înăsprită, ne-a făcut îndată să căutăm o explicație. Este doar la mintea oricui, că presa din străinătate a Ungariei nu poate arăta situația acestei țări așa cum a arătat-o Sâmbătă această presă. Mai cu seamă aici în Ardeal, unde trebue alimentată încrederea ungurilor în viitorul Ungariei, nu se poate arăta Ungaria aproape de ruină. Presa maghiară știe bine aceasta, totuș ne-a vorbit alaltăeri despre prăbușirea Ungariei despre această ultimă — stare de asediu înăsprită — care să țină dezastrul în loc.

Iată ce ne-a făcut să ne gândim, că avem de a face din nou cu propaganda pentru acordarea împrumutului cerut de Ungaria. Este aceeaș tactică a Germaniei, care ni-a adus alarma repetată zilnic despre complecta ruină germană.

Pentrucă este vorbă despre ruina finanțelor Ungureșt, despre împrumutul strein și despre presa ungurească, vrem să aducem aci în discuție un lucru care s'a cam uitat: **ruina aceasta este cauzată și de miliardele cheltuite cu propaganda în streinătate. Stim din dezbaterile Adunării Naționale din Budapesta că s'au cheltuit până la două miliarde pe an cu această propagandă, iar din destăinuirile publicate acum un an de noi după ziarele guvernului cehoslovac, știm că ziarele maghiare din România, Jugoslavia și Cehoslovacia, îl costă mult pe guvernul Ungariei.**

La Budapesta s'a înființat special pentru ele o agenție care le furnizează gratis informațiuni și articole zilnice, scrise firește în spiritul iredentei. O agenție similară este la Viena, Vienerauslandskorrespondenz", care iarăș furnizează zilnic, gratis, tot felul de articole, informațiuni, etc., pentru această presă.

Dar cheltuelile pentru propogandă sunt numai o cauză secundară a desastrului financiar maghiar. Să ne gândim însă cât costă armamentul clandestin adus din Bavaria mai cu seamă, cât costă armata neregulată: polițiștii și funcționarii cari o compun. Prin coloanele acestui ziar am arătat deseori, că efectivul poliției maghiare este astăzi de patru-cinci ori mai mare decât înainte, iar oficiile publice sunt înțesate cu foști ofițeri, cari nu fac biurocrație ci o anumită propagandă pentru care statul îi ține în solda sa. Asemenea funcționari sunt mai ales în serviciile instituțiunilor financiare și economice (cooperative) la cari este cointeresat statul.

Toate acestea și multe alte cheltueli fără scrupul, au adus Ungariei scumpetea de astăzi și greva generală dela căile ferate înfrântă ieri. Totuș Ungaria cere acum sprijinul streinătății și chiar sprijinul vecinilor contra cărora s'au făcut acele cheltueli.

Greva generală de deunăzi a venit să ne amintească acestea mai ales prin propaganda ce am văzut-o făcându se în jurul scumpetei care a provocat greva.

Baroul din Cluj și Uniunea avocaților

Vot de neîncredere președintelui Uniunii avocaților din România — Ultima fază a conflictului avocaților din Cluj — Hotărîrile ședinței de ieri a comitetului baroului

Conflictul în jurul baroului din Cluj a intrat cu săptămâna aceasta într'o fază nouă. Intorsătura aceasta a fost provocată, dupăcum am arătat Miercuri, de refuzul fostului decan de a preda arhiva baroului și a'și retrage contestația făcută alegerii noului comitet din 24 Iunie crt. Cum hotărârea fostului decan, dr Dionisie Pop, a fost categorică, avocații români s'au hotărât la o procedare tot atât de categorică și în ședința de Luni seara a comitetului lor au hotărât să răspundă aplicând față de cei doi dezidenți — dr Dionisie Pop și dr Ion Giurgiu — sancțiunile legale.

Aceste sancțiuni s'au precizat în ședința de alaltăseară a comitetului baroului, când s'a hotărât totodată măsurile pentiu forțarea predării arhivei.

Ședința de alaltă seară a luat în discuție, în afară de aceasta, atitudinea baroului față de președenția Uniunii avocaților din România.

Comitetul alianței avocaților români luând săptămâna aceasta într'o nouă discuție contestația alegerii baroului lor făcută de d. dr D. Pop, conducătorul minorităților, a găsit că d. Dobrescu, președintele Uniunii avocaților din România, căruia i-s'a adresat contestația, nu este competent să judece în această chestiune. Cum se știe, dsa s'a pronunțat încă înainte de a se produce contestația, făcând ziarului „Patria" declarații împotriva noului barou.

Dsa deci, având fixată mai dinainte o atitudine față de biroul de aici nu poate judeca imparțial și aceasta s'a și văzut acum trei săptămâni, când s'a grăbit să judece asupra contestației fostului Decan dr. Dionisie Pop. Președintele Uniunii Avocațiilor din România a convocat atunci din comitetul Uniunii pe patru membrii (din unsprezece) vrând să anuleze alegerea baroului din Cluj. A trebuit însă să se răzgândească, dar nu definitiv, pentrucă auzim acum că d. Dobrescu se pregătește să vină la Cluj zilele acestea, pentru a face propagandă contra baroului românesc de sub decanatul dlui dr. Amos Francu.

Un asemenea președinte al Uniunii, firește, nu poate avea căderea să aducă o decizie într'o chestiune în care este interesat.

De aceea comitetul provizoriu al alianței avocaților români a trimis dlui președiute al Uniunii o adresă de recuzare, retrăgându-i competința de a judeca în chestiunea lor.

Toate acestea s'au adus din nou în discuție, în ședința de oseoră a comitetului. In această ședință s'a mai luat act despre faptul, că toate autoritățile din țară, când se adresează baroului clujan, nu se mai adresează aceluia despre care d. dr. Dionisie pretinde că există și în fruntea căruia se pretinde a fi încă. Astfel și cu ocazia sosirii M. S. Reginei la Cluj, autoritățile s'au adresat baroului nou ales în frunte cu d. dr. Amos Francu.

Rep.

Mizerabilii

Se desface partidul takisto-național?

Simpatiile partidului național pentru d. Marghiloman și adversitatea takiștilor. Strămutarea „Patriei" la București — Manevrele dlui Maniu față de takiști.

In partidul național se petrece actualmente un proces foarte interesant. După cât se pare dl Maniu lucrează la realizarea unei combinațiuni de guvern cu dl Marghiloman, ceea ce nu poate fi deloc pe placul takiștilor, cari drept răspuns au deschis un viu foc asupra partidului progresist și șefului său.

Furtuna n'ar putea să fie numai trecătoare. S'ar putea ca dl Maniu înspăimântat de atitudinea amenințătoare a takiștilor, se renunțe la mica nădejde politică ce i-a rămas neexploatată. Dar deasemeni s'ar putea ca lupta să devină serioasă între cele două mădulare politice cari alcătuesc actulul partid național. Persistența dlui Maniu ar putea duce la o ruptură cu takiștii, cari deocamdată își dau toată silința să paralizeze intențiunile partidului național dropriu zis.

Ceea ce ne face să credem că între cele două grupări ale partidului național lupta este pe față declarată, este că partidul național intenționează să strămute redacția ziarului „Patria" la București, încredințându-i dlui Sever Bocu conducerea. La Cluj ar fi să se aducă „Gazeta Transilvaniei" care nu mai putea să apară la Brașov, iar dl Agârbiceanu ar urma să treacă director al acestui ziar.

Toată această manevră nu are decât o singură explicație. Presa takistă din București a început să jeneze acțiunea partidului național. Campania de violențe contra dlui Marghiloman nu poate fi anihilată decât de un organ oficios al partidului. Sau „Epoca" nu poate fi acest oficios, pentrucă este prin forța împrejurărilor angajați în lupta contra combinațiunilor dlui Maniu.

Strămutarea „Patriei" la București are de scop să prevină neplăcerile unei eventuale rupturi cu takiștii și să mențină iluzia ca partidul național a prins rădăcini în vechiul regat fără concursul takiștilor. Se afirmă că dl Maniu pune mari nădejdi în această combinație. Partidul național ușurat de balastul takist nefolositor și agresiv, va căpăta libertatea de acțiune neuită să-l salveze de dezastrul unei prea lungi și nefericite opoziții.

Noi însă credem că vom putea înregista în curând un nou desastru al partidului național, care orice ar face nu se poate opri din rostogolirea spre ziua finală prevăzute de toate mințile clare ale vieții noastre politice.

A. R. Gus.

Mizerabilii

O mare serbare nationala in Centrul Campiei Ardelene: Adunarea despartamantului Sarmas al AStrei

Adunarea

In ziua de Sf. Ilie (2 Aug. c.) despărțământul Șărmaș al Astrei și-a ținut adunarea cercuală. O adunare neobișnuit de impozantă. Peste 5000 de săteni din Șărmaș în frunte cu intelectualii satelor: pteoți, învățători, primari, secretari comunali, etc. Au fost și unii din mari depărtări: d. Dr. Zenovie Pâclișanu director general la ministerul cultelor și artelor, membru coresp. al Academiei și membru în comitetul central al Astrei, însoțit de distinșii artiști ai Teatrului Național din București: d-na și d. Șahighian, d. Baldovin, apoi d. Ioan Georgescu secretarul general al Astrei, d. Sever Dan deputat ș. a.

Indată după serviciul divin a început să se adune mulțimea sătenilor în frumoasă ținută de sărbătoare, unii ca la nuntă ori la alt praznic mare. In ordine exemplară, ceeace nu poate fi decât spre lauda conducătorilor și a poporului din aceste părți, s'au strâns cu toții în partea superioară a comunei, în apropierea școalei primare și a liceului Samuil Micu, de unde au pornit într'un magnific conduct etnografic.

Conductul etnografic

Primii cari defilează sunt lucrătorii câmpului din Cistelec și Năoiu. Urmează secerătorii cu snopii de grâu și cununa din Dâmb, apoi o ceată cu bogățiile pământului din Sân-Petru. Șărmășenii ne amintesc de bogăția cea mai mare a pământului lor și se poate zice a țării întregi: gazul natural. Geaca aduce instrumente de pescuit foarte caracteristice. Sâmbotelecul și Sărmășelul vin cu 2 nunți frumoase și interesante, cum astăzi nu se văd, ca înainte cu 60—80 de ani, cu port și datine de atunci. Cătina înfățișează o șezătoare la țară. Șărmașul mai arată o bogăție mare, cea mai mare ce are o țară. copiii. Țagul și Țăgșorul joacă admirabilul dans popular „de-a lungu". Cei de la Balda vin cu „turca" ce stârnește ilaritate generală. A fost bine și Cămărașul cu plugșorul, adecă cu pocnitorii săi cei strașnici din bice ca din vremea iobăgiei și cu urșii îmbrăcați în paie, iar Budatelecul cu „păpălugăra", o datină țărănească din cele mai interesante. Șirul îl încheie muzicanții din Sân-Petru cari frământă aprig pământul în 2 danțuri răpitoare. Au fost și 2 care frumos încărcate: unul de fân și altul de grâu.

Conductul etnografic se oprește în piața cea mare a târgului de vite, unde s'a desfășurat programul.

Baldovin de la Teatrul Național a executat arii populare.

Domnul Dr. V. Dancu, directorul noului liceu S. Micu din Șărmaș îndeamnă pe ascultători la iubire de Patrie, la îndeplinirea datoriilor sacre către ea, la îmbrățișarea carierelor industriale și comerciale și peste tot la carte, la lumină. Domnul Șahighian a recitat minunatul fragment despre Ștefan cel Mare din „Dumbrava Roșie" de V. Alexandri. Părintele Petre Domșa, secretarul despărțământului citește darea de seamă despre activitatea despărțământului în anul prim de activitate, iar domnul German, cassierul, raportează despre averea acestui despărțământ, cerând obișnuitele descărcări. Până să lucreze comisiile verificatoare, controlatoare și înscriitoare de membri noi, domnul Baldovin dela Teatrul Național din București mai amuzează publicul cu admirabila poezie „Plugul și tunul" de Ranetti, iar, la sfârșit, domnul I. Georgescu, secretarul „Astrei" mulțumește tuturora pentru interesul și dragostea arătată față de vechea noastră societate culturală.

Expoziția de țesături

A urmat apoi vizitarea expoziției de industrie casnică în cele trei săli ale liceului „S. Micu" de astăzi. Sala primă era decorată cu țesături românești din Șărmășel și Budatelec. Sala doua cu obiecte la fel din Budatelec, Cămăraș, Șărmaș și Tușin. Sala treia cu obiecte exclusiv din Sân-Georgiu. Meritul acestei interesante și până acum unice expoziții în aceste părți, revine: participantelor doamna Aurelia Grecu, preoteasa din Sân-Georgiu; doamna Hădărean din Cămăraș; doamna Hintea din Sărmășel; doamna Chirai din Tușin; doamna Chira din Budatelec etc. Mențiune onorifică se cuvine apoi organizatorilor și aranjatorilor: doamna Dr. V. Dancu, soție de director; doamna Kondor, d na Dimoftache; domnișoarelor: Botezan, Dancu, sora domnului director de liceu, Miți Ilieș și Naghi, apoi domnilor secretari comunali Alexi din Budatelec și Ihas din Șărmaș. Acesta din urmă, deși nu e român, totuș cu un zel vrednic de laudă a stăruit mult pentru buna reușită a serbărilor „Astrei".

Serata artistică și dansantă

La ora 8 și jumătate seara, a început, pentru intelectuali strânși în mare număr, în sala frumos decorată a ospătăriei comunale din localitate, serata artistică cu recitări, cântări și alte producțiuni artistice ce vor rămânea în veci neuitate asculătorilor din aceste părți ale dnei Șahighian-Niplescu, Baldovin și Șahighian. Serata sa încheiat prin cuvinte de mulțumite bine simțite din partea dlui director de despărțământ G. Hintea la adresa dlui Z. Pâclișanu care a luat și câmpia Ardealului, în toate privințele atât de neglijată în programul de acțiune culturală. Asemenea aduce elogii bine meritate dlor I. Bungărdeau pretore și Dr. L. Cupșa medic pentru puternicul sprijin acordat comitetului local al Astrei în organizarea serbărilor. După serata artistică a urmat serata dansantă cu dansuri în majoritate românești (Horă, Sârbă, Someșană, Ardeleană etc.) dar, durere, și cu ineritabilul shimy.

Corespondent.

MIZERABILII

Numai câteva zile de butează ca naspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, în cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de Iarnă!

Prețuri obisnuițe de restaurant ale cartei Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna in depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17. 2973

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT. 2819-1

SACI MUSAMALE

Cumparare :: Vânzare

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timisoara II. Piata Traian 2

Adr. telegr.:

ALBALA Timisoara-Fabrica.

Clubul sportiv: „Poliția"

Cum a luat ființă și cum este organizat? — Un exemplu demn de imitat

Se știe cum într'una din Duminicile trecute a avut loc în sala festivă a primăriei locale, ședința de constituire a clubului sportiv „Poliția", ai cărui membrii nu pot fi decât funcționarii polițienești locali, afară de unele excepții. In aceia ședință, participanții cu unanimitate de voturi au ales ca președinte activ al acestui club pe d-l Dr. Valeriu Popovici prefectul poliției Cluj.

Acest club sportiv, până în prezent numără cinci secții și anume:

I. Foot-ball care e condusă de către fotbalistul Pop Ion.

II. Scrimă condusă de către profesorul A. Senchell.

III. Trântă și box condusă de către ing. V. Salvan.

IV Atletică condusă de către prof. Ilieș și D. T. Morar și a

V-a Jiu-jitsu și exerciții libere, condusă de către specialistul Traian Putici.

Clubul destul de bine organizat grație celor cinci specialiști ai săi poate să procure membrilor, funcționarilor polițienești o educație fizică excelentă, necesară în serviciul lor.

Pentru o cât mai grabnică prosperitate, după un program anumit, membrii clubului sunt obligați ca săptămânal să-și rezerve fiecare mai multe ore de antrenament pentru fiecare secție în parte.

Clubul sportiv „Poliția" are comitetul său de onoare, format din următoarele persoane: d-l Gl. A. Văitoianu, ministrul de interne președinte, iar d-nii Richard Franasovici, Gl Nicoleanu Romulus Voinescu și Dr. Eug. Bianu membrii. Mai numără apoi 26 de membrii patroni dintre cari fac parte toate notabilitățile Clujului și 76 membrii fondatori între cari intră și diferite instituții.

In cel mai scurt timp urmează a se construi o sală de gimnastică, pe spesele clubului și care pe viitor va veni pentru diferitele antrenamente ale celor cinci secțiuni, atunci când timpul va fi nefavorabil.

Zilele acestea s'a mai organizat și corul clubului care este dirijat de către profesorul de muzică Lipovanu.

Antrenamentele au loc în fiecare zi, însă până la construirea unui local propriu, se întâmpină multe dificultăți.

Ceiace trebuie să ne bucure cu deosebire este faptul că noul club este alcătuit numai din români. Iată de ce urându-i spor la muncă, ne simțim datori să adresăm un îndem tuturor celor cari înțeleg binefacerile sportului pentru sănătatea și vânjoșia națiunei.

MIZERABILII

AVIZ.

La 1 Octomvrie a. c. începe cursul special pentru formarea de profesori la institutele de orbi, surdo-muți și anormali mintali. Acest curs are loc la Cluj și este ținut de Direcția ocrotirilor sociale cu concursul Universității Cluj.

Cursul durează 4 semestre. Candidații cari urmează acest curs vor trece două examene, câte unul la finele fiecarui an scolar (2 semestre). Se pot înscrie: învățător și institutorii titrați cu 2 ani minimum practică în învățământ, bacalouriații cari urmează Pedagogia generală sau Medicina. Dintre cei înscriși se vor alege 7 candidat cei mai bine calificați cari vor primi în timpul cursului chiar postul bugetar de candidat medico-pedagogi cu 750 Lei leafa de bază și adausele. Acești candidați vor subscrie un angajament prin care se obligă a rămâne în învățământul acesta special cel puțin 6 ani,

Director Regional al Ocrotirilor Sociale Cluj.

2983 *Dr. Gane.*

S'A DESCHIS IZVORUL DE BERE

„CZELL"

Calea Regele Ferdinand 147

Lloyd 2216

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

TELEGRAME

Greva dela căile ferate ungare

Budapesta. — Delegații mecanicilor greviști dela căile ferate ungare au declarat autorităților că sunt gata să reia lucrul fără condiții. Mulți dintre ei sau întors la serviciu. Direcția căilor ferate a dat un comunicat prin care aunță că de Duminecă dimineața circulația trenurilor de marfă și de călători s'a reluat. Intreaga mișcare este pe sfârșite.

Situația politică în Grecia

Atena. — Fostul ministrul Zaimis împreună cu alte personalități politice încearcă formarea unui nou partid politic, care va varticipa la alegeri. Deocamdată este exclus ca Zaimis să ia puterea. Guvernul actual va prezida alegerile.

Refugiații ruși din Bulgaria

Sofia. — Dl Johnsohn, reprezentantul înaltului comisariat din Geneva a sosit în localitate în chestiunea refugiaților ruși. Johnsohn a venit pentru a stabili un acord cu autoritățile bulgare pentru repatrierea refugiaților ruși din Bulgaria. Refugiații cari refuză repatrierea în Rusia, vor putea pleca în America. Dl Johnsohn se ocupă și cu repatrierea bulgarilor din Turcia și Grecia.

Arestări de comuniști în Finlanda

Helsingfors. Se anunță arestarea a peste 100 comuniști în Finlanda. Deasemenea au fost arestați deputații, conducătorii, funcționarii și ziariștii comuniști.

Vapoarele rusești nu vor mai acosta în porturile Bulgare

Berlin. — Guvernul sovietic a oprit acostarea vapoarelor rusești în porturile bulgare, din cauza atitudinei guvernului bulgar actual.

Cercurile politice engleze și chestiunea reparațiunilor

Londra. — Cercurile politice engleze sunt foarte pesimiste în urma morții lui Harding a cărui politică era conformă cu vederile guvernelor engleze. Ceiace mărește îngrijorarea este faptul că Italia cere declarații din partea guvernului englez în privința datoriilor înteraliate înainte de a accepta punctul de vedere englez în chestia reparațiilor. Anglia va răspunde notelor franceze și belgiene, abținându-se deocamdată de a interveni izolat în chestiunea germană.

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 19 Iulie 1923. și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitația publică forțată ce se va ține la 20 August 1923. ora 8 dimineața în localul casei Calea Victoriei No. 16.

2982 IONEL N. ILIESCU Casa de Amanet si de Schimb CLUJ.

Remiterea fostei ambasade rusești din Viena în posesiunea sovietelor

Viena. Guvernal austriac a remis sovietelor, localul ambasadei rusești din Viena.

Sovietele fac comenzi de mașini în Cehoslovacia

Praga. — Se anunță că guvernul sovietic a făcut o mare comandă de mașini uzinelor cehoslovace pentru a instala patru mari centrale electrice lângă Moscova și Nijni-Novgorod.

Greva dela căile ferate din Croația

Belgrad. — Muncitorii dela căile ferate din Croația și Slovenia au declarat greva, totuși circulația trenurilor de marfă și de călători n'a fost împiedicată pe nici o linie.

O întrevedere între Beneș și contele Bethlen

Spre o apropiere a Ungariei de Mica Înțelegere

Praga. — Ziarele afirmă că săptămâna viitoare va avea loc pe teritoriul cehoslovac o întrevedere între contele Bethlen și dl Beneș. Corespondentul din Budapesta al ziarului *Prager Tageblatt* află, în legătură cu retragerea radicalilor din dreapta din majoritatea parlamentară ungară, că șansele unei înțelegeri între Ungaria și Mica Antantă au sporit mult.

Condoleantele franceze la moartea presedintelui Harding

Președintele Millerand a adresat un mesagiu de condoleanțe d-nei Harding și o telegramă președintelui Calvin Coolidge în care declară: „Franța unită cu marea Republică soră a Statelor-Unite se asociază din tot sufletul la doliul care o lovește. Președintele Millerand formulează apoi dorința pentru prosperitatea Statelor-Unite și pentru fericirea personală a noului președinte.

„Asociated Press" din New-York reproduce declarațiunea făcută de dl Poincare, ziariștilor americani din Paris, în care aduce prinosul său președintelui Harding pentru inițiativa sa.

Presa franceză salută cu simpatie venirea Președintelui Calvin, al cărui nume reprezintă o familie veche precum și tradițiile din America răsăriteană.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

Familia Regală nu mai călătorește în apus

București. — Ziarele anunță că Familia Regală a renunțat la călătoria pe care urma s'o facă la Paris, Londra și Bruxelles. Suveranii nu vor vizita decât Roma, în luna Octomvrie.

Mica Înțelegere și comisiunile militare de control din Ungaria și Bulgaria

București. Ziarul „Lupta" afirmă că la conferința din Sinaia s'a hotărât ca Mica Antantă să facă demersuri pe lângă marii aliați pentru a accepta ca la comisiunile militare aliate din Budapesta și Sofia să participe și un delegat al Micei Înțelegeri.

Ciocnire de trenuri

BUCUREȘTI. Un tren de marfă s'a ciocnit lângă gara Chitila. Locomotiva și șease vagoane s'au sfărâmat.

Presa franceză și engleză despre discursul dlui Diamandi

București. — Ziarele franceze și engleze publică în întregime discursul rostit de dl Diamandi, primul delegat român la conferința din Lausanne insistând asupra vederilor juste ce cuprinde.

Pădurea din Tușnad în flăcări

București. — Din Tușnad se anunță că pădurea de lângă comună este în flăcări. Focul amenință că ia proporții uriașe. Un grup de soldați a sosit la fața locului pentru a da ajutorul necesar la localizarea și stingerea incendiului.

Circulația trenurilor internaționale

BUCUREȘTI. Trenurile internaționale venind din Ungaria au sosit la București după itinerariul și orariul obișnuit.

MIZERABILII

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,
oferă pentru toate branșele de mărfuri, al
V-LEA
TARG INTERNATIONAL
DIN WIENA
2—8 Septemvrie 1923.
Informațiuni se dau de către:
Wiener Messe, Wien, VII.,
precum și de toate reprezentanțele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.
2956

Dacă doriți zaharicale fine cereți **„MELISSA"** CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 Telefon 351.

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton şi construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile şi clădiri vase de bucătărie frigorifere arme şi diferite obiecte de vânătoare.

Stabilimentele romanesti Melocco

2786 **Fabrica pentru articole de ciment şi intreprindere de construcţii S. A.**

Reprezentanţă generală: Desideriu Gergely şi ing. Iosif Tremba

CLUJ

Calea Regele Ferdinand No. 110. Telefon: 6-66 si 8-76.

Articole de ciment (plăci de ciment, de marmoră-mozaic, tevi etc.) Articole de pietre artificiale (scări, monumente, faţade etc.)

Construcţii de beton şi beton armat.

RULIMENŢI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cei mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

No. D. G. 7136.

Instiintare.

Comisiunea delegata din partea Ministerului de Industrie şi Comert pentru repartizarea acţiunilor celei de a treia emisiuni a societatei **„Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa“**, terminand aceasta operaţiune, societatea invita pe subscriitori a se adresa bancilor la care au facut subscripţia, pentru a primi chitantele definitive asupra numarului acţiunilor ce li s'a atribuit, sau respectiv a li se restitui primul vărsamânt pentru numărul acţiunilor ce nu li s'a atribuit.

Se face cunoscut ca chitanţele definitive vor fi eliberate numai in baza efectuarei in acelas timp al celui de al doilea varsamant de 500 lei de acţiune.

Termenul pentru ridicarea chitanţelor şi efectuarea varsamantalui al doilea e fixat până la 15 August a. c.

Uzinele de Fer si Domeniile din Resita S. A.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

„Phönix“

Fabrica de Acid Sulfuric si produse chemice S. A.

BAIA-MARE,

Fabrica: FIRIZA DE JOS

Adresa telegrafica: „PHÖNIX“ BAIA-MARE

PRODUSE:

Superphosphat, Sulfat de cupru calitate din timp de pace 98-99%, Acid sulfuric diferite calităţi, Acid acetic technic 80% Acid acetic denaturat pentru înstalaţiuni technice, Sulfat de fer; Sare amară, Sare Glauber, Acetat de plumb, Zinc-oxid, Piatră acră şi butoaie.

2951

Directiunea casinoului din SINAIA

aduce la cunoştinţa Onor. public că şi-a deschis localul.

în progra figurează numai numere alese,

joacă artişti CLEO şi WILLY

IAZZBAND

sub conducerea cunoscutului

HARRY.

Lloyd 835 1963

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 864 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Joi 9 August 1923

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Problema reparațiunilor și despăgubirile României

Chestiunea atât de discutată a reparațiunilor care agită toate țările aliate din Occident, pare să fi ajuns la o încordare supremă, în urma dezacordului ce există între Anglia și Franța. Discuțiile și schimbul de note fără de sfârșit n'au făcut de cât să încurajeze rezistența germană.

Preocupată în interior, cu consolidarea statului și refacerea economică și financiară, România, care are și ea de primit reparațiuni însemnate de la statele învinse a fost silită să amâne cererea lor, în speranța că ele vor fi achitate conform tratatelor în vigoare, fără ca să mai fie nevoie de noui intervenții.

Pentru a înșela ochii marilor aliați, dușmanii noștri de eri au recurs la o tactică foarte subtilă, tactică din care noi reieșim debitori, iar ei creditori.

Se știe că atunci când s'au fixat modalitățile reparațiunilor datorite de statele învinse celor învingătoare, principiul a fost ca inamicii să repare în mod integral, pagubele pricinuite aliaților și deci și României. In același timp însă, statele care au moștenit teritorii din fostul imperiu austro-ungar au fost obligate, să achite și ele așa zisele datorii de „eliberare", numai după ce însă statele învinse vor achita obligațiile lor luate prin tratate, adică „reparațiunile", față de statele învingătoare.

Ce s'a întâmplat însă? După cum Germania n'a plătit reparațiunile ce datora Franței, la fel au făcut și celelalte state învinse, față de învingătorii din centrul și orientul Eurppei, printre care ne numărăm și noi.

Pe când noi nu primim nici un ban din suma de reparațiuni ce ni se datorește, vedem însă că suntem siliți să plătim învinșilor datoriile de „eliberare". Această măsură nedreaptă desigur că e făcută cu intenția ca din aceste datorii, aliații cei mari să se poată despăgubi iar noi să așteptăm achitarea reparațiunilor ce le avem de luat la calandele grecești, lucru care desigur le convine de minune debitorilor noștri.

Intreacât amintim că despăgubirile ce ni se cuvine au fost fixate prin acordul de la Spaa, la ridicolul procent de 1 la sută din suma totală a reparațiunilor. Suma globală a acestor reparațiuni deabea s'ar ridica la cifra de 12 miliarde mărci aur în timp ce pierderile suferite de stat și proprietari în timpul războiului reprezintă nu mai puțin de 30 de miliarde. Cum am putea noi să achităm datoriile de eliberare, înainte ca statul nostru să-și fi asigurat plata despăgubirilor de război de la învinșii săi, pentru a putea face măcar în parte față datoriilor interne?

Nu putem trece cu vederea deasemeni faptul că în timp ce nouă ni se cere respectarea tuturor obligațiunilor, fără ca învinșii să și le respecte pe ale lor, tot învinșii sunt acei cărora li se mai acordă încă și avantagii.

Germaniei, Austriei, Bulgariei li s'au acordat moratorii însemnate. Grație lor Germania deși are moneda depreciată a reușit să și dedubleze flota de comerț și să execute o rețea de canaluri de peste 3000 km. Austria a început să se refacă atât ca finanțe cât și ca resurse economice, iar Bulgaria și-a stabilizat într'atâta moneda, încât leva e cotată cu mult superior leului. Ce să mai spunem de Ungaria care solicită bunăvoința Micei Înțelegeri, pentru obținerea unui împrumut, în timp ce înarmările și propaganda șovinistă maghiară continua cu înverșunare?

La începutul acestui an ea dispunea de 200,000 de arme de 2000 de mitraliere și 900 de tunuri, iar România pentru a?și consolida situația financiară și economică a fost silită să-și reducă efectivul armatei la 125.000 de oameni. Când astfel stau faptele cum s'ar mai putea cere României, noi sacrificii, înainte ca ea să și primească drepturile stabilite prin tratate?

E de datoria aliaților să privească mai atent situațiunea noastră și a dușmanilor noștri și a nu cere altceva decât executarea strictă a clauzelor stabilite în tratate.

„Călcarea unui tratat însemnează călcarea tuturor celorlalte" a spus cu drept cuvânt dl Poincare. Invinșii sunt tot așa de uniți azi ca și în timpul războiului și victoria definitivă asupra lor nu va putea fi obținută, decât printr'o politică tot așa de unitară ca și frontul unic din timpul războiului. Orice abatere de la această politică nu poate decât să compromită opera păcii.

In drum către veacul al XX-lea...

Intr'un frumos articol apărut în „L'Illustration" dl Guglielmo Ferrero se întreabă când va începe secolul al XX lea? Căci, după cum cu drept cuvânt afirmă d sa, secolile istorice depășesc cu mult cadrul secolelor astronomice. Pentru calculatorii calendarelor și pentru marea majoritate a lumei, secolul XX a început cu anul 1900, sau și mai exact cu 1901. Pentru istorie însă el nici n'a început încă și abia i se întrevede caracterul prin ceața opacă a frământărilor și desorientărei actuale.

Trăim în plină epocă de tranziție între două secole istorice. O epocă la fel cu aceia care a precedat secolul trecut. Aproape isbitor de asemănătoare, cel puțin în aparență.

Pentru că nici secolul trecut n'a început la 1801. El a început să curgă abia cincisprezece ani mai târziu, a doua zi după înfrângerea dela Waterloo. Și a durat până la sfârșitul lui Iulie trecut, data isbucnirei războiului mondial.

Caracterul politic al secolului trecut a fost democratizarea monarhiilor prin adopțiunea regimului reprezentativ. Caracterul economic: marea industrie; mașinile de metal mișcate de abur și electricitate, deasemenea transformarea producției calitative în producție cantitativă. Caracterul intelectual: producția spirituală în toate direcțiunile sporește dincolo de dublu și o luptă tragică se încinge între tradițiile rafinate ale vechilor civilizați și necesitatea de a se adresa unui public din ce în ce mai numeros „mai eterogen, mai capricios și mai puțin conștient de propriile sale dorințe".

Deși a fost născut dintr'o mare revoluție și dintr'o serie de războaie cari au răscolit ca și acum tot cuprinsul Europei, secolul XIX a fost cel mai fericit pe care l'a cunoscut istoria; cel mai liberal și cel mai productiv. Va fi oare la fel secolul al XX-lea, care întârzie așa de mult să se arăte? Vom vedea desigur lucrul acesta, mulți din cei cari trăim astăzi.

Deocamdată, în repedea succesiune a frământărilor actuale, un singur lucru se desprinde, din punct de vedere politic. Și acest punct de vedere trebuiește observat mai cu grijă, căci de el depinde toate celelalte. Trăim epoca Leninilor, Mussolinilor, Stambuliinskylor a Horty lor. Sau mai bine zis a unui fel de dictatori pe cari mulțimile și i impun singure. Am spus un fel de dictatori, pentru că aceștia venind la putere printr'o lovitură de stat și pentru un timp nedeterminat, se deosebesc de dictatorii antici, cărora li se conferea puterea absolută pe un anumit timp chiar de către Senat.

Să fie acest fenomen social caracteristica numai a erei de transiție, în care ne găsim, sau e caracteristica secolului nou, ce începe să se deslușească? Preferăm prima ipoteză. Căci admițând pe a doua, secolul ce se anunță, se desemnează într'o prea tristă perspectivă. Și e cu neputință ca omenirea să se „involască" a rămâne în această stare, care o duce atât de departe în trecut.

Nu. Epoca dictatorilor moderni e epoca tranziției dintre secolul XIX și XX, e epoca plămădelei veacului cel nou, care va fi poate și mai frumos decât cel trecut. Vom aștepta oare mult venirea lui, aducătoare de pace și de bucurie?

Scrisori din Germania

Germania în pragul falimentului

Situația internă și măsurile guvernului. Modificarea impozitelor. Noui sacrificii în regiunile devastate. Guvernul nu renunță la politica de paliative. Agitația maselor.

Germania trece astăzi prin cele mai grele timpuri. Situația internă a devenit atât de turbure, dezastrul economic este așa de evident, încât întregul edificiu al statului se năruie zi de zi. Toate sforțările guvernului rămân neputincioase. In schimb, pe măsură ce mizeria crește, agitațiunile politice devin din ce în ce mai amenințătoare, ca și agitațiile mulțimei înspăimântate de fantoma dezastrului.

Guvernul însă își dă toată silința să păstreze o aparență de echilibru. In urma unui recent consiliu de miniștri ziarele germane publicau următorul comunicat oficial:

„Guvernul Reich-ului a ținut ieri un consiliu de miniștri sub prezidența președintelui Reichului, pentru a studia și hotărâ asupra măsurilor impuse de situația actuală S'a hotărât să se ceară consimțământul Parlamentului pentru un nou sacrificiu financiar în Ruhr și pe Rin și să se prezinte totodată un proiect de lege prin care să se modifice anumite impozite asupra consumației, ca și un proiect de lege referitor la creiarea unui impozit special necesar pentru reducerea inflațiunei monetare. In acelaș timp ministrul de finanțe a prezentat un proiect de lege destinat să modifice impozitul asupra capitalului, asupra moștenirilor și cifra afacerilor. Aceste modificări au de scop să adapteze sarcina fiscală depreciațiunei schimbului".

Se vede așa dar că guvernul nu renunță la politica de obstrucție față de aliați. In timp ce se cer Parlamentului noui sacrificii pentru regiunile ocupate, populațiunea este stoarsă în toată chipurile. Nouile modificări ale legei financiare nu de scop decât să smulgă populației noui fonduri de aruncat în Riu și în Ruhr.

In cercurile politice și parlamentare se comentează cu multă aprindere atacul îndreptat de ziarul „Germania" contra guvernului Cuno. Sau se știe că „Germania" este organul centrului, care are doi miniștri în cabinet: al finanțelor și al muncei. Sau atacul a fost dat cu atâta violență încât lumea politică luată prin surprindere, nu știe ce să creadă. Este însă mai mult ca sigur, că atacul „Germanic" este sugerat de ministrul de finanțe, care nu crede utilă politica guvernului în regiunile devastate.

Problema alementației

In acelaș timp traiul zilnic devine din ce în ce mai nesuferit. In orașe alimentele lipsesc cu desăvârșire, iar țăranii nu vor să vândă. Față de această stare cancelarul Cuno a fost nevoit să adreseze agricultarilor următorul mesaj:

„Ca urmare o întârzierii recoltei, cartofii lipsesc pretutindeni în orașe. In chip general greutățile de trai cresc în marile masse populare. In consecință, adresez agricultorilor nn apel prin care îi rog să pună toate puterile lor pentru intensificarea producției și să dea orașelor, cu orice mijloace posibile și fără întârziere, cartofii de cartofii de cari au trebuință la ameliorarea alimentării lor".

Manifestațiile comuniste

Cele șaptesprezece reuniuni comuniste ținute la 27 Iulie în Berlin și împrejurimi, au atras masse considerabile de bărbați și chiar femei, ceea ce se explică prin scumpetea și greutățile traiului.

Următoarea rezoluție comună a fost adoptată în unanimitate în toate întrunirile:

„Adunarea consideră interzicerea demonstratici anti-fastiste de la 29 Iulie, care urma să se țină la Potsdam, ca un sprijin dat de guvernul Cuno și ministrul de interne prusac d. Severing, organizațiunilor secrete antirepublicane. Adunarea cere ridicarea imediată o acestei măsuri și jură să doboare din toate puterile sale, cu toată interdicția, organizațiunile fasciste oriunde le va întâlni".

Se știe totuși că acest lucru nu s'a întâmplat, dar guvernul a avut să treacă printr'un greu moment.

Pentru a se asigura populația, prefectura poliției a publicat un anunț prin care se spune că toate măsurile s'au luat pentru a se împiedeca extremiștii să se dedea la manifestații. Orice adunări mai mare în piețe și pe străzi vor fi împrăștiate. Reichswehr-ul va sta gata să intervină în cazurile când forțele polițienești se vor dovedi insuficiente.

Liniștea a fost restabilită, dar numai aparent. Agitația surdă a masselor crește pe măsură ce cresc și vexațiunile traiului zilnic în Germania de astăzi, ruinată pe de-a întregul.

Cor.

Taxele pentru porumb.

București. Cu începere dela 1 August, taxa vamală de export pentru porumb s'a fixat la 200 lei pentru 100 kgr.

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

Prelegerile d-lui Profesor Iorga. — „Explicații de scrisori mai vechi

Că literatura noastră actuală este numai în fragment din ceeace s'a spus și nu s'a scris, s'a dovedit în prelegerea „Inițișarea monumentelor cele mai vechi ale literaturei noastre", spunându-se că se află atâtea scrisori necunoscute și sunt atâtea cugetări și gânduri spuse și nescrise, încât ceeace avem azi ca literatură, este ce s'a spus mai sus, un fragment.

O parte din scrisorile care au contribuit la formarea literaturei noastre, și mai ales la formarea limbei, alcătuia, un gen epistolar, care este superior celui de azi, cu care nu merită comparație nici ca formă nici ca fond. Genul epistolar de azi, constitue una din suferințele învățământului nostru actual, fiindcă acest gen introdus în programa analitică, nu este isvorât din sufletul nostru, nu corespunde vibrațiunilor lui, el fiind împrumutat.

Așa că acest gen nepotrivit sufletului românesc trebue înlăturat. Genul epistolar așa cum îl avem provine dela Italienii din vremea Renașterii, care au inventat scrisorile lipsite de orice valoare psihca ică și de fond. Aceste scrisori cari încep cu stimatismul, precedat de o întroducere în care nu se spune nimic, de un cuprins din care nu știi ce să alegi, încheind cu devotismul și semnătura streină cu totul de sufletul nostru, nu pot fi considerate că au vre-o valoare.

Aceste scrisori sunt goale și proaste.

De o mai mare însemnătate și un exemplu de adevărate scrisori îl avem în scrisorile noastre vechi, în epistolografia noastră, care prin felul său și ca fond și ca psihic este și aparține sufletului nostru. Cercetând scrisorile noastre vechi după caracterul lor, putem forma două grupări: 1. Scrisori istorice între boeri și domni care au cea mai mare valoare și 2. Scrisori de intimitate sufletească.

Scrisorile istorice cuprind pagini de istorie care de multeori sunt scrise de persoanele interesate sau influențate așa că pe lângă adevărul ce conțin, au unele părți colorate care le constitue o scădere; dar cu un mare avantaj că prind adevărul asupra faptului care deși colorat se poate scoate foarte curat înlăturând ac l colorit.

Scrisorile de intimitate sufletească au luat naștere din împrejurări anumite, din stări sufletești naturale pe cari societatea veche le trăia. Viața între oamenii noștri mai vechi relațiile lor erau mult mai intime. Membrii aceleiași familii nu puteau trăi fără comunicare între dânșii, fapt care ne explică provenința scrisorilor vechi de intimitate sufletească.

Scrisorile noastre vechi sunt pline de adevăr, de blândețe, de voie bună, au o atmosferă plăcută nu conțin pasagii violente, isbucniri, ci se prezintă în genere ca un spectacol al uaturei, ceeace ne dovedesc ca relațiile dela om la om și mai ales cele familiare, se manifestau în cele mai curate simțăminte de dragoste familiară.

Scrisorile acestea atât de prețioase care pot reconstrui viața unei societăți a oamenilor de mare însemnătate a neamului în mare parte se distrug de cei care le au în mână și nu le știu prețui.

Multe scrisori de acestea, au influențat asupra oamenilor sensibili la suflet, provocând nașterea multor opere de valoare.

Și chiar dacă scriitorii noștri ca dl Sadoveanu și dl Pătrășcanu cari vor să ne înfățișeze în operile dlor sufletul românesc în adevărata lui manifestare naturală, vor cerceta scrisorile cele vechi vor găsi limba aceea pe care dlor au stâlcit-o, vor prinde cheiea expresiunilor și limbajul cu acele cuvinte românești acum lăsate din uz, și înlocuite cu neologisme, făcând astfel și un mare serviciu de conservare a limbei.

O reînviere a genului nostru epistolar s'ar putea realiza și în școală, cetindu-se cât de mult ccrisorile vechi pe care sufletul nostru simțindu-le desprinse din el le va însuși, le va cultiva ele având într'însele vibrațiunile sale.

Afirmarea acestor spuse este întărită de cetirea unui șir de scrisori ale familiei lui Dumitrașcu Kalimaki, care pe lângă marele merit ce-l au prin expresiunea curată a cuprinsului lor, ne mai desvăluie lucru i foarte interesante ca acelea că o parte din Domnii Fanarioți au fost oameni care pot servi de model de cinste și virtute umană și că au vorbit foarte bine limba noastră românească.

Cetirea scrisorilor, răsfoirea lor ne întăresc în convingerea că ele pot constitui genul nostru epistolar edevărat.

Să ia aminte dar și profesorii și scriitorii, căci isvorul cugetului românesc trebue să curgă pe albia lui adevărată, care este limba sa.

Rezumată de I. N. Ciolan.

INSCRIPȚII

Specula restauratorilor

Un ziar bucureștean atrage atenția dlui ministru al comunicațiilor asupra speculei la care e expus publicul călător de către restauratorul gării Buzău.

Ziarul aduce cifre: un puișor cât o vrabie 25 lei; un fel de mâncare 12 lei, un păhăruț cu sifon 1·50, un șprit 4 lei.

Ia uite de ce s'a speriat confratele!

Se vede că el n'a călătorit nici odată, decât într' acolo, spre Moldova. In ori ce caz nu s'a abătut nici odată pe la New-York, vreau să zic pe la restaurantul New-York din Cluj, sau pe la Central (restaurantul, nu cabaretul unde specula a înspăimântat chiar și pe ceilalți speculanți din orașul nostru).

Să vadă și dumnealui că mai există colțișoare de rai în România Mare unde nu un pui întreg cât o vrabie, ci o jumătate de pui de aceiași dimensiune costă nu 25 lei ca la Buzău, ci chiar 40 lei?

Să vedem atunci îi mai dă mâna să se răsvrătească pe restauratorul gării Buzău, pe care spun cu mâna pe inimă — aș dori mult să-l avem printre noi aici, la Cluj.

Chiar îl sfătuim să vie. Și presa care se arată atât de îngrată cu el în vechiul regat, îi va face aici o primire triumfală . . .

Numai venind între noi, ni e teamă să nu învețe și el obiceiurile locului adică să fixeze trei feluri așa zise maximate (ceteșe: rămase din ajun sau chiar din ajunuri) pentru pârliți, iar pentru o anume categorie de . . . domni, cu puteri mari în caz când s'ar năcăji — lista la discreție în schimbul unui preț fix și foarte moderet.

NOMOFYLAX

Târgurile de vite

din Ardeal și Banat în August și Septemvrie

2 August la Caransebeș (Caraș Severin); 6 August Baia Mare (Sătmar); 7 August Mediaș (Sătmar); 8 August Borșineul Mare (Trei scaune); 9 August Temișoara (Timiș); 11 August Beșenova Mare (Timiș); 12 August Siria (Arad); 12 August Zarand (Arad); 13 August Ardeau, Orașul Nou (Sătmar); 14 August Uioara (Alba inferioară); 15 August Somcuta-Mare (Sătmar). 17 August Ardusat (Sătmar). 20 August Gurahonț (Arad). 23 August Bistrița (Bistrița Năsăud). 23 August Halmeu (Sătmar). 24 August Făget (Caras Severin). 25 August Cacova (Caraș Severin). 26 August Modoși, Coruloși (Timeș). 26 August Zerindul Mare (Arad). 30 August Cioacova (Timiș). 2 Septemvrie Igris (Timiș). 2 Septemvrie Valaș (Timiș). 3 Septemvrie Tăuți (Arad). 4 Septemvrie Carașeu (Sătmar). 6 Septemvrie Balint (Caraș Severin). 8 Septemvrie Delta (Timiș). 10 Septemvrie Retiștorț (Târnava Mare). 10 Septemvrie Negrești (Sătmar). 10 Septemvrie Careii Mari (Sătmar). 13 Septemvrie Crai Dolorați (Sătmar). 14 Septemvrie Mirea Radna (Arad). 15 Septemvrie Pecica Ungară (Arad). 15 Septemvrie Chișinău (Arad). 16 Septemvrie Rudna (Timiș). 18 Septemvrie Belciugul Codrului (Sătmar). 19 Septemvrie Baia de Criș (Hunedoara). 20 Septemvrie Bocșa Montană (Caraș Severin). 20 Septemvrie Brad (Hunedoara). 22 Septemvrie Hălmagiu (Arad). 23 Septemvrie Abrud (Alba Inferioară) 24 Septemvrie Tăuți de jos (Sătmar). 25 Septemvrie Satu Mare (Sătmar). 26 Septemvrie Borosebes (Arad). 27 Septemvrie Timișoara (Timiș). 28 Septemvrie Satulung (Sătmar).

MIZERABILII

Sunteți în drept

când cumpărați, să cereți marfa numai de calitate bună.

Insistați ca pantofarul să pună numai tocuri și talpă veritabilă de cauciuc „PALMA"

Anunt Radio. 2502-3

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebue să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto. Adresați FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ. 2819-1

INFORMAȚII

— **Problema locuințelor.** Prefectura județului Cojocna, a primit ieri dimineață un ordin dela Ministerul de Interne (București) prin care se îndrumă această prefectură a ordona poliției locale să dea tot concursul funcționarilor statului de orice categorie, atunci când ei îl cer, pentru ca să-și poată procura cât mai repede locuințele necesare.

Deoarece ordinul nu dă toate amănuntele, prefectura poliției a cerut telegrafic relațiuni dela Ministerul de Interne.

— **Către ofițerii din gărzile naționale.** Toți domnii foști ofițeri în gărzile naționale din 1918—1919 sunt rugați a lua parte la ședințele comitetului cari se țin în fiecare Joi seara, la ora 9, în biroul interimal din Cluj, calea Victoriei 44.

— **Reluarea tratativelor dintre muncitori și patronii tipografi.** Tratativele pentru aplanarea conflictului dintre patronii tipografi și lucrători, au reînceput în ziua de 6 August, în localul Primăriei, subt conducerea domnului inspector central Ion Chirilă, din Ministerul Muncei.

— **Biroul inspectoratului muncii.** Se aduce la cunoștința generală că birourile Inspectoratului Muncii Cluj și biroul de plasare s'au instalat astăzi în Palatul Camerii de Comerț din calea Victoriei.

— Știri de la întrecerile Diana Franzbruntwein a învins pe toată linie. 2475—1

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475 2

— **Școlare.** Inscrierile pentru examenul de admitere în școala politechnică din București se fac dela data de 1—30 Octombrie a. crt.

Examenele vor începe neapărat în ziua de 10 Noembrie a. crt. la orele 7 dimineața.

— **Accident de muncă.** Eri după amiază băeatul Veres Janos de 17 ani, tăind lemne cu un fierăstrău circular în fața firmei Albina din Str. Regele Ferdinand, la un moment dat lăcând o mișcare greșită, roata fierăstrăului i-a retezat mâna dreaptă ceva mai jos de cot.

Salvarea ducându-l la Clinica chirurgicală, cu toate că starea lui era gravă, aci nu a putut fi reținut din lipsă de locuri.

— **Piața Clujului.** Viața în Cluj a început să se ieftinească. De două zile de când pe piață predomină libera concurență, fiecare aliment s'a mai eftinit cu cel puțin 20%.

— **Numire.** Cu începere dela 1 August a. c. dl inginer Mihail Constantinescu a fost numit directorul căilor ferate particulare de pe lângă direcțiunea regională CFR. din localitate.

S'a uitat de o doamnă la magazia „Missir" un ceas mic de mână, ținem ceasul la dispoziția păgubașei.

MIZERABILII

Reformele financiare in Polonia

Declarațiile ministrului de finanțe în Cameră

Lafayette — Polonia. — Comisiunea budgetară a Camerei a terminat în cea de a treia lectură examinarea proiectului pentru impozitul asupra averii.

Statistica oficială privitoare la comerțul exterior al Poloniei, în cursul primelor 5 luni ale anului, arată un spor progresiv al mărfurilor exportate, care au ajuns la 512 milioane franci aur, față de 478 milioane mărfuri importate.

Cu prilejul prezentării proiectului de budget provizoriu, pentru cel de al treilea trimestru, Linde, ministrul de finanțe, vorbește în fața Camerei despre refacerea țării. Dânsul declară că, lipsă de resursele financiare indispensabile, Polonia a trecut printr'o criză mai acută decât celelalte țări. Este convins că inflațiunea ruinează, nu numai finanțele, dar și viața economică; guvernul se străduește a remedia situațiunea creând o bancă de emisiune, al cărei capital este procurat de acționari cu participarea tezaurului. Extinderea progresivă a lichidărilor și plata în cecuri au permis scăderea inflațiunei monetare în măsura largă. Dobândirea devizelor este complect asigurată, specula asupra mărcii poloneze în străinătate a fost pusă în imposibilitate.

Măsuri contra supra-încărcării vagoanelor de persoane

București. Dir. C. F. R. a hotărât măsuri drastice pentru a împiedeca supra încărcarea vagoanelor de persoane.

Înștiințare pentru Abonații

Ziarul „INFRĂȚIREA" în dorința de a servi și mai departe pe abonații săi comunică că acordă Dlor Invățători, Preoți, Studenți și Elevi abonamentul redus la prețul următor:

Lei	240	pe 12	luni
„	120	„ 6	„
„	60	„ 3	„

Vechii abonați cari nu intră în una din categoriile de mai sus, vor putea beneficia de aceste reduceri, dacă își vor înainta abonamentul Administrației ziarului cel mai târziu până la 30 Septembrie 1923.

De aceasta favoare nu se bucură Autoritățile și instituțiile financiare.

In chestia baroului Cluj

Cum se poate servi naţionalizarea

O constatare elocventă dintr'o scrisoare deschisă către avocaţii din toată ţara — Explicaţiile d-lui dr. Ion Giurgiu

Chestiunea baroului din Cluj, din locală la început şi extinsă mai târziu asupra întregei acesteia provincii, a ajuns să tindă a preocupa pe avocaţii din întreagă ţară. Cel puţin aşa deducem din scrisoarea deschisă din „Lupta“ de ieri, adresată de avocatul Dr. Ion Giurgiu din Cluj corpului avocaţial de pretutindeni. Iar alături de dezavantagiile, ce decurg pentru edificarea opiniei publice, din afişarea chestiunii baroului din Cluj presei bucureştene are şi un rost pe care'l apreciem hotărât: discuţia de aici ajunsă în întreagă ţară va deştepta interesul tuturor avocaţilor din ţară.

De aceea oricât ar fi plină de fraze necorecte şi de afirmaţiuni tendenţioase scrisoarea explicativă a reprezentanţilor avocaţilor minoritari de azi, o apreciem din această consideraţie, că efectul ei va fi tocmai contrarul celui dorit de acest reprezentant al minorităţilor şi denunţator al solidarităţii româneşti din Cluj.

Nu însă pentru aceasta a trebuit să ne ocupăm de scrisoarea deschisă a vrăşmaşului naţionalizării baroului clujan. Scrisoarea lui conţine şi o mărturisire nepreţuită, pe care însuşi autorul a ţinut să o sublinieze: aceea, că zăzania şi forfota din jurul baroului de aici, desolidarizarea deci a celor doi avocaţi români (dr Dionizie Pop şi dr. Giurgiu) de corpul avocaţilor români din Cluj, a fost salutară, pentrucă a trezit conştiinţa românească în Ardeal.

Dsa recunoaşte nici mai mult nici mai puţin, decât că tradarea ce a săvârşit-o dsa şi fostul decan, a provocat o reacţiune salutară şi că aceasta se va repercuta şi în alte direcţii.

D. dr Giurgiu credem că este mai mult sincer decât naiv. Bunăoară de ce nu am admite măcar în glumă, că autorul scrisorii deschise din „Lupta“, cuprins de durere de a vedea barourile româneşti sub supremaţie străină, şi-a luat rolul ingrat de a face pe reprezentantul străinilor numai pentruca să provoace deşteptarea conştiinţei româneşti în Ardeal?

Să nu-l felicităm pentru aceasta? Indeosebi că avem o dovadă în plus pentru a crede aşa: dl dr Giurgiu, consecvent scopului de mai sus, pentru a îndârji şi mai mult pe avocaţii români, a ţinut să şi debiteze insultele la adresa lor prin chilometrice interviewuri date ziarelor maghiare iredentiste. Pentru aceasta trebue într'adevăr să-l felicităm!

Mizerabilii

Problema tronului ALBANIEI

Renunţarea prinţului de Wied — Constituanta va fixa la toamnă forma de guvernământ — Candidatura prinţului Nicolae?

Se ştie că Principele Wilhelm de Wied, fost domnitor al Albaniei, a părăsit ţara şi tronul la începutul războiului, ducându-se întâiu la Lugano şi apoi în Germania, unde a şi servit în armată ca ofiţer german. Plecând, principele de Wied a dat o proclamaţiune către popor, anunţând plecarea sa ca pe o măsură provizorie.

Din cuprinsul acestei proclamaţiuni, rezultă că principele de Wied nu voia să facă atunci, ceeace n'a făcut nici mai târziu, adică actul formal de renunţare la tron.

Din cauza criticelor violente pe care le-ar fi determinat atitudinea sa în timpul domniei, a făcut ca ideea reinstalării sale ca prinţ al Albaniei, să nu mai devie simpatică majorităţii poporului albanez, care consideră pe prinţul de Wied că a renunţat definitiv la tronul Albaniei.

De aceea în toamna aceasta odată cu convocarea Parlamentului pentru Constituantă, conducătorii vieţei albaneze vor pune şi chestiunea formei de guvernământ, care urmează să se dea ţării.

In latitudinea pe care Constituanta o are de a se rosti pentru orice formă de guvernament, trebue citită încă odată interpretarea care se dă retragerii principelui Wilhelm de Wied, şi anume interpretarea în sensul că ea e definitivă.

Atât unii membri ai coloniei albaneze de la noi, cât şi albanezii din America, ar vedea cu multă simpatie prezenţa principelui Nicolae al României pe tronul Albaniei. Unul din ziarele albaneze din America, publică de curând un articol semnat de Mamet Fay Conița, fost ministru de externe al Albaniei, articol ce a fost remarcat şi de presa din Occident, prin care se atrage atenţia asupra avantagiilor considerabile ce l'ar avea de tras Albania, de pe urma instalărei pe tronul ei, a Principelui Nicolae al României.

Mizerabilii

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Stiri si fapte politice

Politica externă a minorităţii şvabe. „Universul“ relevă un articol din „Schwebische Volkpresse“ ce apare în Timişoara în care se spune că dacă Europa stă în faţa unei catastrofe, cauza e tratatul de la Versailles şi că tără revizuirea acestui tratat linişte nu va fi.

Arătând că interesele României sunt ca nici un tratat de pace să nu fie atins, „Universul“ condamnă cu drept cuvânt atitudinea acestei minorităţi, care calcă îndatorirea elementară de solidaritate cu interesele ţării, careia i a jurat lealitate şi îşi formulează un program de politică externă în desacord total cu politica ţării, ce-i apără cea ţenia şi libera desvoltare etnică.

*

Presa cehoslovacă şi conferinţa dela Sinaia. Ziarul „Ceske Slovo“ din Praga, făcând bilanţul conferinţei din Sinaia, găseşte că adaosul economic la alianţa politică este unul din cele mai de seamă rezultate ale conferinţei. Acest rezultat va face obiectul propunerilor hotărâte pe care Cehoslovacia le va prezenta la viitoarea întrunire din Belgrad. Contactul comercial de până acum a fost slab. Situaţia Micei Înţelegeri trebue să fie orânduită de aci încolo, prin muncă economică organizată după un program hotărît. Conferinţa a contribuit cu deosebire să desfăşoare asistenţa judiciară reciprocă precum şi raporturile bancare şi financiare cehoslovace. Chestiunea moratoriului a figurat natural în programul acestor deliberaţiuni. Se dă o importanţă politică hotărîrei de a lega relaţiuni politice, diplomatice şi economice cu Turcia.

Aducem aceasta la cunoştinţa „Patriei„ pentru a vedea şi ea, că la Sinaia, în afară de înscrierea secretă a d-lor Beneş şi Nincici în partidul liberal, s'a mai făcut câte ceva. Şi o sfătuim, dacă ţine aşa mult să facă politică externă, să mai cetească din când în când şi câte un ziar străin.

Mizerabilii

Sacouri delister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

GRATIS
primeşte o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun
SCHICHT MARCA, CERB'
Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Sperantele partidului national

O ciudată combinaţie, divulgată după o lună — Fantezie reportericească sau vechi nădejdi nesatisfăcute — Iarăşi arendăşia politică a Ardealului —

Un ziar bucureştean, mare amator de senzaţional, ne destăinueşte pe trei coloane de gazetă că „guvernul încearcă o împăcare cu partidul naţional“. Mai întâi se afirmă acolo că încă „de acum o lună partidul naţional a fost sondat de anumiţi fruntaşi liberali“ în vederea unei reconcilieri. Deci ştirea nu e nouă decât pentru publicul profan chiar „Lupta“ o ştia, dar nu o voit să o divulge.

Apoi se dau amănunte. S'a propus o colaborare largă, cu participarea la guvern a partidului naţional. Guvernul astfel alcătuit va face o legislaţie comclectă de patru ani, ceea ce ar aduce o guvernare sigură de şase ani pentru partidul liberal şi patru ani de lioeră stăpânire asupra Ardealului pentru partidul naţional.

Drept compensaţie pentru acest strălucit aranjament care dă câştig de cauză năzuinţelor partidului naţional, partidul liberal se pretinde că a cerut „să nu se mai pună în discuţie chestia Constituţiei“. Cu toate acestea, ne spune ziarul „Lupta“, propunerea liberalilor a fost respinsă cu indignare, iar misionarii guvernului zădarnic stăruie şi astăzi căci partidul naţional nici nu vrea să audă de putere, dar încă în colaborare cu liberalii.

Am relatat pe cât mai fidel informaţiile „sigure“ ale independentului confrate bucureştean, care se ştie că nutreşte cele mai sincere simpatii faţă de partidul naţional, unde este totdeauna bine informat şi bine primit. Informaţiile „Luptei“ sânt culese din cea mai autorizată sursă takisto-naţională. Rămâne însă de văzut cât serios este în toată această combinaţie.

Oferta guvernului, ni se spune a fost făcută cu unicul scop de a face „să nu se mai vorbească de Constituţie“.

După câte ştim însă, şi toată lumea o ştie deasemeni, discuţiunile în jurul Constituţiei şi atacurile contra guvernului pe această temă au încetat ca prin farmec îndată după promulgarea Constituţiei. Opoziţia partidului naţional, cu toate violenţele ei nu a putut duce decât la desfacerea intruc uoasei tovărăşii de opoziţie dintre partidul naţional şi partidul ţărănist.

Dela această dată de Constituţie nu s'a mai vorbit, deci ce rost ar mai fi avut oferta guvernului de acum o lună? „Lupta“ ar trebui să răspundă la această întrebare, şi desigur că nu o va face pentru că nu ne poate da niciun răspuns logic.

Prin urmare toată ţesătura „senzaţionalului‘ reportaj de care ne acupăm se destramă. Guvernul nu era prin nimic constrâns să ceară concursul partidului naţional, în momentul când acest partid repurta una din cele mai crâncene înfrângeri politice pe care a cunoscut-o. Pe cât de absurd e a pretinde că guvernul să grăbea să ofere orice numai „să nu se vorbiască de Constituţie“ în timp ce realmente nu se mai vorbia de ea, pe atât de ridicol este să se creadă că partidul liberal a renunţat, numai de dragul unui reportaj de senzaţie, la vechea sa politică de până acum. Oricât de grea ar fi poziţia guvernului, partidul liberal nu va consimţi niciodată să se dea Ardealul şi orice altă provincie, în arendăşia unui anume partid politic.

In reportajul „Luptei“ recunoaştem vechi speranţe nutrite la conducerea partidului naţional. Toată combinaţia divulgată de „Lupta“ nu există decât în imaginaţia conducătorilor partidului naţional, cari mai au încă naivitatea se creadă că în România întregită se mai pot înscăuna tiraniile partidelor separatiste.

A. R. Gus.

MIZERABILII

Presa bulgară şi conferinţa din Sinaia

Sofia. — Ziarul „Prepo-`retz“, vorbind de conferinţa din Sinaia a Micei Antante, spune între altele:

... Aceste deliberări atât de des repetate, care au loc după reinoirea convenţiunilor aliate între Iugoslavia, Cehoslovacia şi România pentru o perioadă de doi ani, demonstrează, poate, într'o carecare măsură, că această înţelegere, nu e atât de solidă; dar ele indică deasemenea că oamenii de stat ai Micei Înţelegeri au o ideie foarte clară despre scopurile grupării lor ca şi despre obstacolele pe cari le pot întâlni în realizarea acestor scopuri, şi iată de ce aceşti oameni de stat nu se mulţumesc cu o alianţă scrisă pe hârtie, ci se arată doritori de a o înfăptui cu toate diverginţile de interese ale membrilor acestei alianţe asupra chestiunilor care se ivesc.

„Ce putem aştepta noi dela aceste deliberări? Innainte de toate, nimic imediat neliniştitor. Primejdia unor complicaţii externe pentru noi, prin ameninţări de ocupaţie, e definitiv înlăturată, graţie, între altele, sforţărilor miniştrilor plenipotenţiari nl Iugoslaviei şi României al Sofia, Excelenţa sa Rakitch şi Excelenţa sa Langa-Răşcanu, a căror atitudine a fost la baza calmării cercurilor turburate şi graţie deasemenea unei aprecieri mai juste a evenimentelor dela 9 lunie“.

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, in cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala** de iarnă!
Preţuri obisnuite de restaurant ale cartei
Intrare liberă!
Lloyd 010 2222

Pentru învățământul practic

Părinții să-și de-a copii la meserii

Un exemplu vrednic de urmat

Școlile noastre din Ardeal sunt dela înfăptuirea României-mari pline cu copii în cea mai mare parte băeți de țărani.

Pentru a feri poporul nostru de un proletariat intelectual — un rău și în țările de vest — dar și pentru a umplea golurile din pătura de mijloc toți părinții școlarilor noștri au datorința a nu sili copii cu neajunsurile unui student sărac ci a'i-da copilului posibilitatea de a'și câștiga cât mai de vreme pâinea de toate zilele.

Absolvenții școlilor medii și ai școlilor de meserii ar face deci bine dacă s'ar dedica din vreme unei meserii oarecare.

Timpurile moderne în urma desvoltării technice nu prea sunt prielnice micilor meseriași; viitorul este al industriilor mari și al muncitorilor specializați din aceste industrii.

Capitalul român dispune azi de uzine însemnate — în cari din nefericire nu numai muncitorii, dar mai ales maeștri, contramaeștrii și conducătorii technici sunt aproape exclusiv străini: aceasta chiar și în vechiul regat. Și cât de bine sunt plătiți acești meseriași — de multe ori cu puține cunoștințe teoretice, dar cu atât mai multe cunoștințe practice!

Facem pe deoparte apel la părinți să'și dea copiii la diferitele fabrici românești, de altă parte la președinții diferitelor consilii de administrație și la directorii fabricelor să primească acești băeți în atelierele acestor fabrici ca ucenici și a se îngriji de instruire a și creșterea acestor copii — cari și ei formează o parte însemnată din viitorul neamului nostru.

In această privință este un exemplu vrednic de urmat Societatea anonimă „Industria Sârmei" cu sediul în Cluj, care e condusă într'un spirit bun românesc, pregătește un cămin la fabrica sa metalurgică din Ghiriș-Arieș, județul Turda-Arieș, unde învățăceii vor primi gratuit cvartir și întreținere — și vor fi instruiți atât teoreticește cât și mai ales practic.

Sfătuim deci părinții să se adreseze cu cererile lor direcțiunei din Cluj Calea Victoriei No. 29 a acestei sociătăți pentru primirea băeților români în acest cămin.

Ar fi bine dacă alte fabrici ar urma pilda aceasta îngrijindu-se de ucenicii români atât de necesari pentru creiarea aparatului industrial de care are nevoie dezvoltarea economică a țării și deci viitorul și puterea națiunei..

MIZERABILII

Polonia împinge Mica Antantă spre Franța

Presa din Iugoslavia afirmă după informațiuni primite din Varșovia, că faptul că Polonia nu s'a alipit Micei Antante nu stă numai în chestia Javorina. Lucrul acesta s'a dovedit la Sinaia, unde chestia Javorina a rămas cu totul în ultimul plan față de numeroasele cereri ale Poloniei. In primul rând Polonia a fost preocupată ca Mica Antantă să reprezinte punctul de vedere francez în politica generală europeană. și anume împotriva Angliei.

Aceasta a fost motivul pentru care ministrul Piltz s'a dus la Sinaia și misiunea lui a fost să aducă la cunoștința Micei Antante această cerere a Poloniei.

3 August 1919

Comemorarea ocupării B.-pestei

Sărbătorirea d-lui general Tr. Moșoiu

Un mare grup de ofițeri de rezervă și ostași, membrii soc. „Apărătorii Patriei", foști luptători la Tisa, au sărbătorit Vineri seara printr'o masă camaraderească la grădina „Suzana" din București pe d-l ministru general Tr. Moșoiu, care a comandat grupul armatei de manevră, care a pătruns și ocupat Budapesta în ziua de 3 August 1919.

Au luat parte general Mihail Obogeanu, comandantul brigăzii de oțeni din grupul Moșoiu; col. Negulescu, șeful statului major al grupului de manevră; col. A. Popescu, Banciu Dorian, deputații I. U. Soricu, dr. D. Lascu, G. Pop, Al. Iteanu, apoi d-nii ing. F. Ardeleanu și N. Constantinescu, N Stoica, Titu Băncilă, căpitanii N. C. Popescu, G. Lungulescu, Cristescu Gomboș, d-l Grigorescu, Florea Dumitrescu, Voinescu, reprezentanții presei, etc.

Cuvântarea d-lui general Tr. Moșoiu

D-l general Moșoiu a rostit următoarea cuvântare:

Camarazi,

Dacă cercetăm de aproape istoria românilor vom vedea că după o înfrângere a urmat în totdeauna o biruință: Războenilor le-a urmat gonirea turcilor și scăparea Moldovei; după Obertin a venit Ceremușul, după Mirăsiău a venit Gurnsăul. După dureroasa zi de 23 Noembrie 1916, a urmat 3 August 1919. Nouă ne-a fost dat, să purăm pe brațe steagul celei mai luminoase biruințe din câte s'au însemnat vreodată în cronici. Nouă ne-a fost dat să biciuim trufia celor ce ne umiliseră în ziua de 23 Noembrie 1916, prin ziua de 3 August, atunci când ropotul cailor roșiorilor noștri răsuna pe pietrele trufașei cetăți dela Dunăre. Era a doua oară când o puternică oștire pășea falnic în cuibul de piatră ocrotit de Sfântul Ștefan rege al Ungariei.

Este de datoria noastră să ținem trează amintirea acestei mari fapte, este de datoria noastră a celor cari am adus prinosul nostru, să sărbătorim ziua biruinții.

D-sa termină ridicând paharul pentru M. S. Regele Eerdinand I. al tuturor Românilor, pentru M. S. Regina, mângâietoarea răniților, pentru Dinastie și pentru armată.

Domnul deputat Al. Iteanu a ridicat un toast pentru caracterul inflexibil și sufletul mărinimos al domnului general Moșoiu.

Domnul general M Obogeanu, ca unul care a secondat pe sărbătorit, a închinat pentru viteazul general Moșoiu.

Domnul N. Stoica, președintele societății „Apă ătorii Patriei", a făcut elogiul sărbătoritului și a închinat pentru vitejia statornică a neamului românesc.

Domnul Lungulescu a rostit o frumoasă cuvântare, în care a înfățișat marile virtuți ostășești și patriotice ale neamului nostru, dovedite și în luptele dela Tisa, cari au dus în ziua de 3 August 1919 la ocuparea Capitalei trufiei magnaților.

Au mai vorbit domnii Grigorescu și col. Dorian.

Domnul deputat I. U. Soricu a adus recunoștința milioanelor de români, cari au cunoscut prin actele de vitejie dela Tisa binefacerile libertății, disprețuind pe cei cari n'au știut să le înțeleagă.

La sfârșit domnul general Moșoiu a mulțumit tuturor pentru omagiile aduse luptătorilor și biruitorilor din grupul de armată pe care a avut cinstea să-l comande și închee aducând elogii generalului Rusescu, viteazul ostaș, care a intrat în fruntea cavaleriei române în ziua de 3 August 1919 în cetatea Budapestei.

Cetățeni cu două patrii

O nouă complicitate a bisericii romano-catolice dela noi cu Ungaria

Siguranța din Satu-Mare a descoperit un caz, care pentrucă îl știm repetat trebue să ne preocupe cu toată seriozitatea.

La punctul vamal Cetatea-Veche dinspre Ungaria a fost prins cu contrabandă preotul Emil Beszenszki, la care s'a găsit o seamă de acte cari îl îndreptățiau nici mai mult nici mai puțin decât să se poată socoti și cetățean maghiar și cetățean român. Preotul Beszenszki are un certificat de domiciliare din toamna anului trecut, dela Satu Mare și unul de asiăiarnă, de cetățenie maghiară, dar pe deasupra mai avea și un permis liber cu reducere de 50 la sută pe CFR., eliberat de secretariatul episcopiei romano-catolice din Satu-Mare.

Organele siguranței din Satu-Mare au început cercetări întinse deoarece complicitatea episcopiei sătmărene cu Ungaria este prea evidentă din cele de mai sus. Este de asemenea posibil să să descopere și vre-o fabrică de acte de cetățenie la vr'unul din slușbașii unguri ai primăriei.

Corespondentul nostru ne făgăduește să ne țină la curent cu această afacere interesantă. Până atunci însă ținem să supunem câteva lucruri în legătură cu faptul de mai sus.

Este vorbă despre eparhiile catolice dela noi, cari au parohii în Ungaria, și cari, folosindu-se de această împrejurare, sunt în măsură a fi complici ai propagandei ungurești contra noastră.

Ne aminim de recentul caz al episcopului Szécheni de Oradea Mare, care sub cuvânt că are parohii în Ungaria, figura și în parlamentul nostru și în Adunarea națională maghiară. Acum, din cazul preotului Besenski, știm că acești episcopi nu sunt numai ei unelte ale Ungariei, ci pun în serviciul acesteia și pe subalterni, înarmându i cu toată autoritatea documentelor ce le pun în mână.

Un alt lucru apoi, la care ne oprește acest caz, este chestiunea permiselor de cale ferată.

Știm încă mai demult, că diversele organizațiuuni maghiare au recomandat pentru a obține asemenea permise, tot felul de persoane neîndreptățite. Cazul de mai sus vine să întărească aceasta și să dea un serios îndemn autorităților noastre.

Ne ocupăm aci fugitiv de toate cele de mai sus, rămânând să revenim îndeosebi în chestiunea eparhiilor maghiare pomenite, chestiune care se cere cu toată seriozitatea deslușită.

Mizerabilii

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării și albituri
Gratis 2880 Gratis

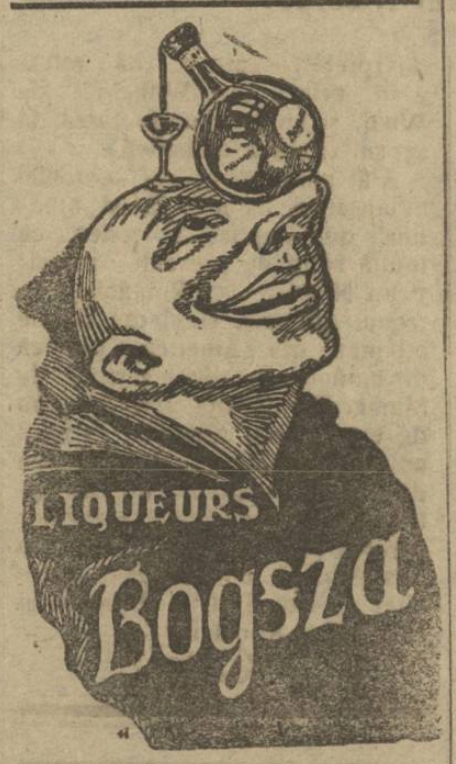

MIZERABILII

Prima consecință a Conferinței din Sinaia

Un demers al dlui Beneș la Budapesta

Budapesta. — După cum se anunță în cercurile informate, ministrul de externe al Cehoslovaciei, dl Beneș, a adresat președintelui de consiliu ungar, contele Bethlen, o depeșă invitând guvernul ungar la negocierile directe pe cari Conferința din Sinaia, cu prilejul discutării chestiunei gajurilor, l-a autorizat pe dl Beneș să le înceapă cu Ungaria. Ministrul de externe cehoslovac întreabă când vor putea avea loc aceste negocieri.

Mizerabilii

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.
„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé
Mai eftin ca la alti!
2725—1
Incercați și vă veți convinge
Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

Tratativele româno-ruse

București. — Din Ackerman se anunță că autoritățile rusești din Ovidiopol au dus la cunoștința autorităților românești din Ackerman că delegația rusă ce va sosi, va discuta cu delegația română asupra relațiilor comerciale.

Delegația română așteaptă instrucțiuni din partea guvernului pentru a pleca la Ovidiopol unde urmează a se întâlni cu delegația rusă.

Recepție la legația germană cu prilejul sărbătorii naționale germane

București. — La 11 August cu prilejul sărbătorii naționale germane va avea loc o recepție la legația germană. Ministrul Germaniei va primi pe membrii coloniei germane.

Explozia unor proectile la Iași

Iași. — Doi lucrători dela arsenalul militar din Iași lucrând la desfacerea unor proectile au fost mortal răniți de explozia proectilelor.

Vinovăția țăraniștilor în turburările dela Putreda

București. — Rezultatul anchetei în chestiunea turburărilor provocate de agenții partidului țărănist din comuna Putreda, județul Râmnicul Sărat, a stabilit vina a 18 săteni, cari au fost arestați. Parte din ei vor fi liberați. Șease din ei vor fi deținuți deschizându-se acțiune publică împotriva lor pentru îndemn la rebeliune. Aceș i șease vinovați sunt agenți țărăniști cari au lucrat după instrucțiite date de conducătorii ță ăniș i. Incă odată se constată deci acțiunea anarchică pe care o dezvoltă la sate oamenii de subt influența d-lui Lupu și a d-lui Mihalache.

Criza din partidul poporului. Demisiunea din partid a dlui Argetoianu

București. Ziarele anunță că dl Argetoianu s'a retras din politica militantă comunicând aceasta prin scrisoare generalului Averescu. Ziarele constată că partidul poporului trece printr'o grea criză.

Pentru studenți români din Germania

BUCURESTI. Comisiunea valutară a ministerului de finanțe a aprobat pentru studenții români din Germania trimiterea de lei efectivi prin scrisoare până la suma de lei 3000 lunar.

Delimitarea frontierei româno-iugoslavă.

Cedarea orașului Jombolea României

BUCURESTI. Comisiunea interaliată pentru delimitarea frontierei româno-iugoslave a convenit să se cedeze României orașul Jombolea, aparținând Iugoslaviei, în schimbul comunei Modoș, aparținând României.

Intrunirea partidului național democrat la Vălenii de munte

Expunerea dlui Iorga și moțiunea votată

BUCUREȘTI. — Eri a avut loc la Vălenii de Munte întrunirea comitetului central al partidului naționalist-democrat. Au participat reprezentanți ai organizațiilor județene din vechiul regat și ținuturile alipite.

Dl N. Iorga a făcut o analiză a situației politice interne, indicând datoria partidului naționalist-democrat. Examinând rolul celorlalte partide, dsa a constatat imposibilitatea de a se asocia cu ele din cauza haosului politic care domnește astăzi în țară. Agitatori de diferite soiuri, ță ăniști, anti-semiți, fasciști și regionaliști turbură mințile, înveninând raporturile dintre fiii aceleiași națiuni.

Dl Iorga a cerut însănătoșirea vieții politice și debarasarea de politicianism.

Intrunirea s'a sfârșit prin lansarea unui comunicat cerând restabilirea vieții normale și folosirea unui sistem de ordine și de cinste în guvernarea țării. In chestiunea evreiască comunicatul spune că atitudinea partidului naționalist democrat fiind cunoscută, nu vede nevoia unei modificări a hotă ârilor anterioare.

Comisiunea română pentru tratativele cu sovietele a trecut în Rusia

București. In ultimul moment se anunță din Tighina că delegația technică numită de ministerul de externe pentru a trata cu rușii chestiunea navigației pe Nistru, a trecut în Rusia. La Tiraspol comisiunea a fost întîmpinată de delegatul comisariatului de externe rus. Tratativele vor începe la 10 August.

Delegația română la conferința din Lausanne s'a înapoiat în țară

București. — Delegații României în conferința dela Lausanne, dnii Diamandi și Vasiliu s'a înapoiat în țară. Ei se vor prezenta dlui Duca, ministru de externe, pentru a face exepunerea ultimelor evenimente petrecute la conferință înainte de semnarea păcii.

Plecarea delegaților Societății Națiunilor

București. — Delegații secretariatului Ligei Națiunilor vor părăsi Capitala peste trei zile plecând la Geneva.

Inspecția dlui Gheorghiu în Ardeal

BUCUREȘTI. Dl Gheorghiu, secretarul general al ministerului de finanțe, după vizitarea centrelor industriale din Ardeal s'a înapoiat la București, la postul său.

Un asasinat la Constanța

CONSTANȚA. Marele comerciant angrosist din Constantinopole Digran Sisinanian a fost asasinat pe stradă. Bănuelile cad asupra membrilor familiei.

*

București. — Flota americană din Marea Neagră părăsește apele europene. Poliția maritimă se va face de către flota engleză.

Inspecții în regiunea industrială din Banat

București. — Ministrul industriei și comerțului a însărcinat pe dl Geza Popescu, director general, cu inspecția regiunei industriale Timișoara și Banat în scopul ca Ministerul să intervină pentru desvoltarea industriei naționale.

Furtul dela drogheria „Emke"

Din casa de bani s'au furat 100.000 lei

In noaptea de Duminică spre Luni 6 crt. din casa de bani a drogheriei „Emke" din piața Unirei s'au furat 100 000 lei. Din cercetările poliției reiese că hoțul s'a introdus în magazin cu ajutorul unor chei falșe și chiar casa de bani a deschis-o tot cu asemenea chei. La plecare însă, fiind prea grăbit și-a uitat în drogherie briceagul și batista, ceia ce a ușurat mult cercetările, întrucât ambele obiecte găsite, au fost recunoscute de către mai multe pe soane că sunt proprietatea unui fost servitor al magazinului. Sora acestuia fiind arestată, a dat polițiștilor imediat unele date desiul de favorabile cercetărilor.

Agentul Pușcaș Ion dela poliția centrală, care a fost însărcinat cu cercetarea cazului, a și plecat aseară sp e Huedin în urmărirea fostului servitor, care după spusele sorei sale arestată, Luni dimineața a plecat în acea direcție.

De remarcat avem faptul că hoțul nu a luat din casa de bani decât două pachete cu bancnote a 1000 și 500 lei, de celelalte pachete cu bancnote mici, nu s'a atins.

R.

TELEGRAME

Tratativele germano-polone

Berlin. — Tratativele dintre Germania și Polonia în scop de a renunța la expulzările reciproce au fost întrerupte. Germania a trimis o notă Poloniei prin care arată că socotește această întrerupere ca un refuz de înțelegere din partea Poloniei care voiește să pună în aplicare planul fostului prim-ministru Sikorski, adică alungarea germanilor din teritoriile poloneze. Guvernul german va trage concluziile necesare.

Semnarea tratatului turco-american

Lausanne. — Tratatul de pace dintre Turcia și S atele Unite a fost semnat eri de delegațiile celor două țări.

Sfârșitul grevei dela căile ferate maghiare

Budapesta. — Circulația trenurilor este normală. Starea de asediu a fost ridicată.

Dezordini în Germania

Berlin. — Sâmbătă și Duminecă au avut loc dezordini la Dresda provocate de muncitorii fără lucru. In ciocnirea cu poliția, un polițist a fost rănit.

Racerea relatiilor dintre Anglia si Rusia

Berlin. Din Moscova se anunță că relațiile dintre Rusia și Anglia s'au răcit din cauză că șetul misiunei comerciale engleze din Moscova a intervenit în ziua când Rakovski trebuia să plece la Londra cerând amânarea călătoriei acestuia pe motiv că în Camera Comunelor guvernul englez a fost atacat de câțiva deputați fiindcă a permis întrarea în Anglia a lui Rakovski, expulzat din Franța din cauza propagandei sale bolșevice.

Libertatea comerțului de devize în Germania

Berlin. Guvernul german a anulat ordonanța privitoare la comerțul cu valutele străine. In consecință comerțul de devize este din nou liber.

Atentatul din Ruhr

BERLIN. Cu privire la atentatul contra trupelor franceze din Ruhr, ancheta a stabilit că manifestația a fost de fapt împotriva separatiștilor germani care însoțeau în mod demonstrativ garda franceză și nu contra trupelor franceze.

Demobilizarea armatei turcești

CONSTANTINOPOLE. Din Angora se anunță că guvernul a ordonat demobilizarea armatei, care a și început.

Ungaria și Mica Antantă

O interesantă dezbatcre în Camera ungară

„Gazeta de Prague" anunță următoarele:

La sfârșitul desbaterilor asupra budgetului provizoriu în Camera ungară, dl M. Nagy, deputat, a adresat ministrului afacerilor străine reproșul că nu face nimic pentru a determina o apropiere între Ungaria și Mica Antantă. Aceasta, a spus el, nu dorește nimic pe care Ungaria să n'o doriască ea însăși.

„Eroul național" Ivan Héjjas, care împinge Ungaria la războiu, recunoaște el însuși că această țară nu e în stare să facă războiu cu succes. De ce atunci pacea n'a revenit încă? Mica Antantă, pe de altă parte, dorește ca Habsburgii să nu mai revie pe tronul Ungariei. Dar ungurii înșiși n'au manifestat, de patru secoie încoace, dorința de a se desface definitiv de această dinastie?

E de ajuns oare ca Mica Antantă s'o voiască pentru ca Ungaria să se opună, în detrimentul propriilor sale interese?

— De vânzare mobilier antic, vitrine, masă de scris, bibliotecă de cărți, ceas. Strada Regală, No. 27.

No. D. G. 7136.

Instiintare.

Comisiunea delegata din partea Ministerului de Industrie şi Comert pentru repartizarea acţiunilor celei de a treia emisiuni a societatei **„Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa“**, terminand aceasta operaţiune, societatea invita pe subscriitori a se adresa bancilor la care au facut subscripţia, pentru a primi chitantele definitive asupra numarului acţiunilor ce li s'a atribuit, sau respectiv a li se restitui primul vărsamănt pentru numărul acţiunilor ce nu li s'a atribuit.

Se face cunoscut ca chitanţele definitive vor fi eliberate numai in baza efectuarei in acelas timp al celui de al doilea varsamant de 500 lei de acţiune.

Termenul pentru ridicarea chitanţelor şi efectuarea varsamantalui al doilea e fixat până la 15 August a. c.

Uzinele de Fer si Domeniile din Resita S. A.

PRIMARIA ORAŞULUI ZALAU.

No. 4063—1923. Adm.

Publicaţiune.

Se aduce la cunostinţa generară, ca cinema oraşului Zalău se da în arenda pentru timpul de 3 ani. Invităm prin urmare pe toţi reflectanţii că potrivit art. 75 şi 79 din legea contabilităţii publice, să-şi înainteze ofertele in scris in plicuri sigilate cu vadiul de Lei 5000 cel tărziu până la data de 5 Septemvrie a. c. ora 10 a. m. cu atăt mai mult incă ofertele inaintate după aceasta data nu se vor lua in conziderare.

Condiţiunile de licitare şi de arendare stau la dispoziţiunea reflectanţilor intre orele oficiale in biroul primnotarului oraşănesc Iosif Almási.

Data din sedinţa consiliului oraşănesc ţinuta la 1 August 1923.

Dr. Nicodim Cristea m, p.
primar, prezident.

2984

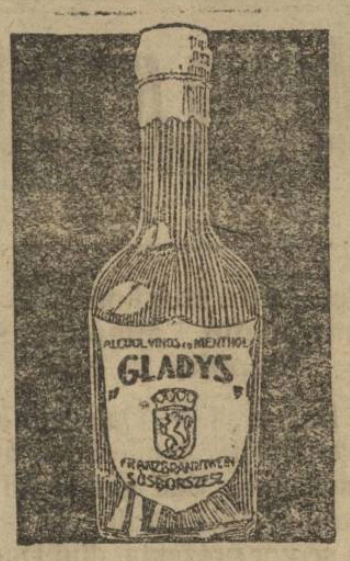

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ întăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesanţa şi instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vorel,
Piatra-Neamţ.

2819-2

MINISTERU AGRICULTURII ŞDOMENIILOR,
Direcţiunea Generală a Fermelor, Exploatărilor Agricole etc.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că, neaprobându-se rezultatul licitaţiunei publice ţinută la Iaşi, în ziua de 25 Iulie 1923. pentru vânzarea materialelor din depozitul Iaşi, se va ţine o nouă licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate, în ziua de Sâmbătă 1 Septemvrie ora 11 a. m.

Licitaţia se va ţine în localul Federalei Coop. Săteşt Iaşi.

Inventarul de materiale ce se scoate la licitaţie, se poate cerceta de amatori fie la Minister, Direcţiunea Generală a Fermelor, fie la Federala Iaşi.

Pentru vizitarea depozitului, amatorii se vor adresa Federalei Iaşi, în orice zi de lucru.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72 şi 83 din legea Comptabilităţei Publice.

Ofertanţii vor depune o garanţie de 10% asupra valorii materialelor pentru care ofertează. Supraoferte nu se primesc.

Se pot depune oferte şi la Minister, Direcţiunea Generală a Fermelor.

2985 Directiunea Generala a Fermelor, Exploatarilor Agricole etc.

AVIZ.

La 1 Octomvrie a. c. începe cursul special pentru formarea de profesori la institutele de orbi, surdo-muţi şi anormali mintali. Acest curs are loc la Cluj şi este ţinut de Direcţia ocrotirilor sociale cu concursul Universităţii Cluj.

Cursul durează 4 semestre. Candidaţii cari urmează acest curs vor trece două examene, câte unul la finele fiecarui an scolar (2 semestre). Se pot înscrie: învăţător şi institutorii titraţi cu 2 ani minimum practică în învăţământ, bacalouriaţii cari urmează Pedagogia generală sau Medicina. Dintre cei înscrişi se vor alege 7 candidat cei mai bine calificaţi cari vor primi în timpul cursului chiar postul bugetar de candidat medico-pedagogi cu 750 Lei leafa de bază şi adausele. Aceşti candidaţi vor subscrie un angajament prin care se obligă a rămâne în învăţământul acesta special cel puţin 6 ani,

Director Regional al Ocrotirilor Sociale Cluj.

2983 *Dr. Gane.*

Direcţiunea casinoului din SINAIA

aduce la cunoştinţa Onor. public că şi-a deschis localul.

în progra figurează numai numere alese,

joacă artişti CLEO şi WILLY

IAZZBAND

sub conducerea cunoscutului

HARRY.

Lloyd 835 1953

2747-4

Toate automobilele

pot face economie de benzină şi cauciucuri cruţând şi maşina. Informaţiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

10.000

de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Strada Reg. Maria 13.

Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

Folositivă de ocaziune

Dinţi

numai azi şi mâine

Cumpăr dinţi denture vechi şi stricate, artificial. plătind preţuri bune.

Adresa: HOTEL CENTRAL camera No. 10. Oarele 9—12 şi 2—7.

2980

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 865 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Vineri 10 August 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIU

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb“ Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MAI ...CLUJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
...No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Crizele politice si partidele noui

Constatări pentru o nouă eră politică

Printr'o scrisoare adresată generalului Averescu, d. Argetoianu anunță că se retrage de la conducerea partidului poporului. Faptul s'ar părea neînsemnat la prima vedere. D. Argetoianu, obosit, își menajează un răgaz de liniște și seninătate, așa cum are dreptul orice om politic după o îndelungă și obositoare carieră.

Fostul ministru de interne și de faimos interimat la finanțe, se retrage de la conducerea partidului poporului pentru motive mai puțin onorabile. In partidul poporului se duce de multă vreme în surdină, o aprigă luptă contra dlui Argetolanu, pe care unii membri ai acestui partid îl cred funest partidului. Chestiunea bonului de tezaur acordat de d. Argetoianu Băncii Comerciale în condițiuni oneroase pentru stat, a făcut să triumfe lupta celor ce voiau un partid al poporului purificat de oamenii lui Schulier și altor misiți.

In ultimul timp situația dlui Argetoianu devenise foarte turbure în partidul poporului. D. general Averescu se pare că înclina mai mult către adversarii acestuia. In consecință d. Argetoianu și-a dat demisia din comitetele partidului, provocând criza.

Demisia dlui Argetoianu poate avea urmări serioase. Dsa deține simpatia celor mai puternice organizațiuni ale partidului poporului și nu este esclus să vedem scindarea partidului, iar pe d. Argetoianu șef de nou trib politic.

Nu vom face greșeala să ne pierdem în cancanuri pe această temă. Viitorul cel mai apropiat va soluționa criza din partidul poporului. Dar această criză prezintă un deosebit interes de ordin mai general, și asupra acestei chestiuni mai credem că e necesar să ne oprim.

Criza provocată prin demisia dlui Argetoianu, desăvârșește o întreagă serie de evenimente politice petrecute în ultimul timp la noi. Ea nu e prin urmare un accident, cu urmări sau fără urmări. Prin același fenomen au trecut toate partidele politice apărute după războiu. Partidul național a avut să înregistreze defecțiunea grupului Goga, încă de la începutul carierei sale politice în cadrele României întregite. După acest eveniment, toată activitatea politică a partidului național nu e decât o lungă criză. Veșnicele tatonări ale dlui Maniu, nesiguranța orientărilor ca și interminabilele „pertractări“ cu oricine, fără alegere, dovedesc o permanentă stare de provizorat politic în partidul național și ne întăresc afirmația. Intrând în realitatea ființei partidului național criza este și mai evidentă. Sprijinit la început pe aderența inerțială a poporului român din Ardeal, partidul național s'a consumat dela sine. Astăzi faimoasa popularitate a partidului național este un mit, cu care nu se mai pot înșela nici cei o sută cari alcătuiesc în același timp și comitetul executiv și adunarea generală a partidului.

Nu același lucru s'a petrecut și cu partidul țărănist. Născut, ca și partidul poporului, dintr'o eroare a masselor populare, partidul țărănist a avut o clipă de glorie. Dar mărirea i-a fost de scurtă durată. Astăzi partidul țărănist este complect destrămat. Organizațiunile sale sunt în plină descompunere încă din timpul faimoasei campanii de opoziție, dusă în tovărășie cu partidul național.

In aceeași situație intră partidul poporului prin actul domnului Argetoianu.

Constatarea noastră nu poate avea decât o explicație. Cele trei partide de cari ne-am ocupat au apărut după războiu ca expresii a unor stări de sentiment trecătoare, și ca ele trecătoare trebuia să fie și existența partidelor pe cari le-a născut. Din marele examen al războiului, ca și din și mai marele examen al erei de refacere, neclintit nu au ieșit decât partidul național-liberal. Vechile partide conservatoare au pierit în războiu, și unele nu prea onorabil; partidele noui se pierd și ele deschizând drumuri noui pentru partidele ce va să vină, partide de idei, partide de acțiune logică și ordonată spre binele comun.

I. R. G.

INSCRIPȚII

Puncte de suspensie

„Patria“ suferă într' atâta de mania persecuției încât și o glumă i se pare un atac. Or la rubrica aceasta pe care de obicei o complectează subsemnatul nimeni nu e atacat. O „mică răutate“ cum îi spune mai jos „Patria“ glumei care a deșteptat-o din somnolența preocupărilor ei externe, nu poate fi un atac. E de mirat cum „Patria“ nu observă învinuiri ce i se aduc ei și partidului pe care-l reprezintă, la rubrici mai importante de către ziarul nostru și de către alte ziare ce-i subliniază aproape zilnic repetatele contraziceri politice.

Intr'un articolaș dela rubrica aceasta care n'avea însă atace nimic cu separatismul și cu regnicolarismul partidului național, ochit că era intitulat „Naționalitatea în dragoste“, câteva puncte întrerupeau o serie de comparații care se putea prelungi la nesfârșit. In punctele acestea de suspensie „Patria“ a văzut o indecență.

Și totuși „Patria“ apare la ora 4 după amiază și e redactată între 8 - 12 dimineața. E curios ca la orele astea, când până și la Strand se schimbă apa din ajun, cineva să vadă indecențe în niște simple puncte! Cum aceste puncte vor fi crescut sau se vor fi așezat între ele, luând poziții lubrice ziua, nămiaza mare în imaginația pudicului dela „Patria“ e un proces psichologic, pe care numai un frate iezuit ni l'ar putea descrie Curios! Să fie o atât de strânsă legătură între modul de a face politică al diferitelor soiuri de indivizi și obiceiurile lor cotidiane ....

Dumnezeule! Alte puncte de exclamație mi-au scăpat din vârful peniței Să știți că pudicul va avea acum adevărate halucinații libidinoase! Visitatori ai Strandului, cumpărați „Patria“ de mâine! NOMOFYLAX

Orașul martir

Salvați Iașul! a fost strigătul de alarmă pe care l'a dat într'un ziar din București, d-na Alexandrina Gr. Cantacuzino, atât de cunoscută prin munca ce o depune și sprijinul ce înțelege să-l dea operelor caritabile.

Epoca de materialism acut prin care trecem, cum spune dna Cantacuzino, în adevăr a făcut să dispară în umbră orice activitate de ordin intelectual și cu atât mai mult, tot ceia ce ține de domeniul sufletesc.

Sclipirea aurului e prea puternică pentru ca ceia ce ține de domeniul tradiției și al culturei să fie băgat în seamă, atunci când prezentul cere în locul lor bănci, industrie, comerț sau alte lăcașuri și întrebuințări, unde banul cât și stăpânii lui se simt la ei acasă.

Astfel se și explică cum acest oraș, glorie a trecutului, cu atâtea jertfe închinate neamului românesc, unde s'au plămădit toate „Unirile“, unde s'a păstrat neclintită credința în biruința supremă a dreptății cauzei noastre și în realizarea visului de veacuri, unde rege și popor au suferit la olaltă toate consecințele cotropirei dușmane, a fost dat cu totul uitării.

Ruine, noroi, gropi, garduri dărâmate, case crăpate, pereți căzuți, acesta este aspectul pe care-l lasă dela prima vedere oricărui vizitator, Iașul, cuibul boerilor moldoveni cari făceau odinioară mândria Moldovei lui Ștefan cel Mare.

Universitatea redusă la încăperile de înainte de războiu, nu poate face față nici pe departe afluxului tineretului care vine din cele două provincii românești desrobite: Basarabia și Bucovina.

Lipsesc laboratoarele, materialul de experințe, profesorii, cât și căminele care să adăpostească și să dea putință de studiu studenților.

Muzeele, printre cari n'ar fi să amintim decât pe cel mai vechiu, al primei societăți de medici și naturaliști din România sunt aproape în ruină, asemenea marele palat administrativ și Teatrul Național.

Mai mult încă, cele mai frumoase din cele patruzeci de biserici, printre cari și „Trei Ierarhii“ lui Vasile Lupu cu picturile spălate azi de apă sunt amenințate să cadă pradă peirei.

Și desigur că față de imposibilitatea statului de a-i da toate resursele necesare de a se reface și cu ajutorul indolenței a tuturor celor cari ar putea să-l ajute, printr'o vajnică inițiativă particulară, soarta lui nu poate fi decât aceasta.

Leagănul vieței noastre naționale și culturale, cu patriarhalele-i obiceiuri și cu oameni din alte vremuri, orașul „fantomelor“ lui Anghel se apropie cu încetul de mormânt, ducând cu el doar gloria trecutului și resemnarea martirului.

Pentru pacea lumei

Deschiderea Academiei de drept internațional dela Haga — Cine sunt profesorii și cine sunt elevii? Ce cursuri se predau?

Pe vremea lui Grotius, Vattle și celorlalți întemeietori ai Dreptului Internațional, acesta era conziderat ca un studiu fără nici o importanță practică, un studiu utopic care nu putea preocupa decât cel mult pe câțiva profesori și studenți, a căror unică ocupație o formau doar speculațiunile intelectuale. „Jus inter gentes“ cum i-a spus întâiaoară Zuchs din denumirea căruia Beutham a scos pe cea modernă de „Drept Internațional“ s'a afirmat însă încetul cu încetul, în decursul mai ales al celor două secole din urmă și la un moment dat, cu prilejul conferințelor dela Haga din 1899 și 1907 s'a învestit într'unele privințe chiar cu puterea sancțiunei. Era desigur o aparență, căci dacă în conflictul dintre statele europene creditoare ale Venezuelei și aceasta din urmă; dacă în incidentul [illegible] războiului cu Japonezii și apoi în cel franco-german dela Casablanca, puterile s'au supus arbitrajului Curței dela Haga, aceasta s'a făcut de bună voia părților și din credința că momentul respectiv nu era propice pentru un războiu.

In 1914 însă s'a văzut că tribunalul internațional pentru pacea lumei nu este aliceva decât un simplu vis. Abia s'a făcut pace însă, că „Societatea Națiunilor“ a și fost instituită. Iar acum s'a deschis la Haga „Academia de Drept Internațional“. Pacifiștii prin urmare n'au descurajat. Ei se arată dimpotrivă și mai îndârjiți în părerea lor și câștigul tot mai mare de aderenți îi încurajează pe zi ce trece. Să sperăm că nu va trece prea multă vreme și va veni și ziua aceea când pacea definitivă se va întrona deasupra întregului pământ și când pricinile dintre popoare se vor deferi unor tribunale de justiție supremă așa cum pricinile dintre particulari se deferă astăzi tribunalelor particulare.

Academia dela Haga. Cine sunt profesorii și cine sunt elevii?

Inuaugurată la 14 Iulie trecut, sub auspiciile guverdului olandez, în Palatul Păcei, Academia de Drept Internațional a deschis cursurile studenților și auditorilor de toate naționalitățile, a doua zi, la 15 Iulie.

Cursurile sunt predate de 32 profesori. 2 profesori englezi, 2 ruși, 2 belgieni, 2 olandezi, 4 francezi, 3 germani, 9 americani, (6 din Statele Unite, 1 mexican, 1 chilian și un cuban) etc.

Din primele zile au audiat 150 de auditori veniți din toate părțile lumei. Grupurile se formau spontan prin afinități de continente, rase și limbi: un grup important de asiatici (Japonezi, Chinezi, Siamezi) apoi altele de Americani, Germani, Belgieni, Francezi, Englezi etc. Sunt și vreo doi români. Majoritatea o formează funcționari și agenți diplomatici, veniți pe cheltuiala statului respectiv. (Astfel Cehoslovacia a trimes 5 funcționari ai Ministerului Afacerilor străine).

Cursurile.

Importanța acestei înalte instituții este cu atât mai mult de relevat, cu cât ia naștere în timpurile acestea cari conțin în germen evoluția juridică a vieții internaționale cele mai intense: vechile puteri s'au transformat, state noui s'au creat, o mulțime de tratate internaționale se oferă interpretărei. Toate tendințele, toate școlile sunt aci, reprezentate de cât contactul acestor idei diverse, acestor spirite diferite în privința studiului științific al problemelor relative la viața statelor.

Primele cursuri s'au ținut asupra istoriei și filosofiei dreptului ginților. Aceste cursuri de întroducere au părut poate elementare unei părți din auditoriu; totuși ele erau indispensabile studiului detaiiat al marilor probleme actuale de Drept Internațional.

Dl Politis a începnt chiar un studiu mai aprofundat despre arbitrajul internațional. Dl Alvarez va începe încurând examinarea panamericanismului, iar dl Strisower a deschis ultimele zile cursul său de înaltă metodă științifică asupra exteritorialității. Alte cursuri de aceiași importanță sunt anunțate și vor începe în curând.

„Obiectivitatea“ cursurilor

Urmărind programul stabilit de fondatori, învățământul e predat într'un spirit obiectiv. Și aici stă marele merit al conferențiarilor, știută fiind greutatea de a izola dreptul internațional de politică, mai ales în epoca aceasta De altminteri multe din problemele actuale vor fi lăsate pentru mai târziu, pentruca seninătatea necesară studiului și cercetărilor pur științifice să aibă timpul a se coborî asupra minților omenești. Este prea de vreme deci a aprecia în mod definitiv Academia dela Haga; se poate totuși prezice favorabil viitorul ei, căci, după modul cum a început, făgăduiește să-și țină toate făgăduințele.

INFORMAȚII

— **Repararea Redutei.** Comisia ediliară a primăriei constatând în urma unei inspecții că edificiul Redutei (fostul parlament al Ardealului, edificiul în care s'a judecat procesul Memorandului) este pe cale de a se ruina, a publicat concurs de licitație pentru reparații în preț de 130 000 lei.

— **Un memoriu al femeilor maghiare.** Din îndemnul protopopesei reformate din Lugoj dna Ignazi și cu concursul faimosului secretrr al lui „Emke", deputatul Sandor Iozsef, ni-se spune că s'a pornit o acțiune a femeilor maghiare din Ardeal, cari ar intenționa să prezinte Reginei un memoriu cerând dreptul de existență al limbii maghiare.

Parcă n'am vedea și astăzi această limbă nu trufindu-se pretutindeni, ci făcând și astăzi proselitismul pe care'l făcea sub regimul maghiar!

— **Chiriaș abuziv.** Un cetitor al nostru ni-s'a plâns contra dlui Csakany Zoltan din Calea Regele Ferdinand, care brutalizează atât pe patron cât și pe subchiriași, ambii fiind români.

Numitul ține să arate atât chiriașului care este un medic român cât și proprietarei, că nu pot fi nici în România asigurați contra epitetelor cu care regimul unguresc a obișnuit o mie de ani pe români. Iar acum, pentru că deși ocupă singur cu soția patru camere, voește să pună mâna și pe camera subchiriașului nu se știe ca tot dânsul să se plângă prin „Keleti Uisag", profitând de faptul, că fiind ungur, are dreptul să se plângă și să ceară privilegii.

— **Razie polițienească.** Luni seara a avut loc pe întreg teritoriul orașului o severă razzie polițienească, care a fost condusă de către dl Constantin Dumitriu, directorul prefecturei poliției.

Cu această ocazie au fost ridicați 27 de indivizi cari nu au putut să și justifice identitatea dintre cari nouă bărbați și 18 femei.

— Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63. 2862

Folosită de ocaziune

D-I-N-T-I

numai azi și mâine

Cumpăr dinți denture vechi și stricate, artificial, plătind prețuri bune.

Adresa: HOTEL CENTRAL camera No. 10. Oarele 9—12 și 2—7.
2980

— **Noul atașat militar român la Budapesta.** Dl colonel Mărgăntescu, ofițer de stat major, a fost numit atașat militar pe lângă legațiunea română din Budapesta. D-sa va pleca zilele acestea spre a-și lua postul în primire.

— **Universitare.** Dl Vasile Meruțiu, profesor universitar și deputat, a fost numit profesor titular la catedra de Geografie a facultății de științe din Cluj.

— **Improprietărirea sub-ofițerilor reangajați.** Intr'una din ultimele ședințe ale consiliului de miniștrii s a aprobat următoarele:

1. A se acorda gratuit câte șapte hectare cultură și câte 2500 m. p. fiecăruia dintre cei 189 reangajați cari și-au regulat drepturile la pensie pe ziua de 1 Aprilie 1923.

2. A se da câte 2500 lei ajutor celor șase reangajați cari nu îndeplinesc în totul condițiile ca să fie împroprietăriți și

3. A se acorda gratuit câte cinci hectare cultură fiecăruia dintre cei 29 reangajați, deveniți invalizi în timpul și din cauza războiului.

Mizerabilii

Un viol

Doi frați au violat o fetiță de 12 ani

Eri după amiază pela orele 4, frații Pavel și Acațiu Fișman, domiciliați în strada Vasile Lasio No. 21, plimbându-se prin parcul orașului au întâlnit pe copila K. I. în vârstă numai de 12 ani, fiica unor vecini ai lor. După ce au stat puțin de vorbă, ambii frați au propus copilei să se plimbe cu ei. Fetița a acceptat.

Din vorbă în vorbă, toți trei luând-o pe malul stâng al Someșului, au ajuns în dosul arenei sportive. Cei doi tineri profitând de poziția izolată a locului, au sărit asupra fetei, i'au înfundat o batistă în gură și apoi au violat-o pe rând.

După comiterea faptei, cei doi frați au avut grijă să scoată batista din gura copilei și apoi profitând de ocazie că ea leșinase, au lăsat-o acolo și au dispărut.

După cât-va timp fetița, trezindu-se din leșin, s'a dus acasă.

Aci mama ei pricepând cele petrecute, a reclamat poliției centrale de unde detectivul Virgil Avram după mai multe investigații a reușit să aresteze pe cei doi frați sălbateci, — cari la primul interogatoriu au negat odioasa lor faptă, însă la urmă au recunoscut-o în întregime.

Cu actele dresate ambii urmează a fi înaintați parchetului.

R.

MIZERABILII

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna in depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.
2973

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

și CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

Mizerabilii

Spirtul cu Menthol „Gladys" recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys" întăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys" alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cea mai fina crema pentru ghete

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

MIZERABILII

Marele congres
al Invățătorilor la Arad

Hotărîri de mare însemnătate — Protestul către Liga națiunilor — Limba română în școlile minoritare

Ziua I-a

In zilele de 5, 6 și 7 August s'a ținut la Arad un mare și impunător congres al învățătorilor ardelenei. La acest congres au participat prin reprezentanții lor Asociația Invățătorilor și cea a Institutorilor din vechiul regat, apoi învățătorii din Basarabia, din Bucovina, din Macedonia și învățătorii Secuilor, cari fac parte din Asociația Invățătorilor ardeleni. Din partea Ministerului Instrucțiunii a fost prezent d-l inspector general Marinescu.

Congresul s'a început cu serviciul divin, celebrat în catedrala română, unde s'a manifestat primul act cultural: mărețul cor condus de măestrul Lipovan, profesorul școalelor normale din Arad. Tot acest cor, unic în felul său, a cântat și seara, dând în onoarea congresiștilor un mare concert.

La orele 11 congresiștii s'au întrunit în aula Palatului cultural, unde au fost prezenți peste 2000 de învățători. Președintele Traian Șuteu deschide congresul prin o avântată dizertație asupra programului de muncă școlară.

La amiazi s'a dat un banchet în parcul orașului unde s'au ținut diferite cuvântări de către d-nii Șuteu, Marinescu, V. Goldiș, Ghidionescu, A Pora și A. Domide.

După masă s'au deschis o vie discuție despre pensionarea corpului didactic și s'a redactat un anteproiect de lege a pensiilor.

Ziua a II-a

Ziua a doua de congres s'a început cu următoarea adresă propusă de către profesorul A. Domide:

Congresul Invățătorilor români din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, întrunit în Arad în zia de 5—6 August, în legătură cu calomniile de persecuție școlară față de minoritățile țării noastre, constată următoarele fapte.

1. Minoritățile etnice ale României întregite după războiul mondial s'au bucurat de învățământul public susținut în limba lor maternă, prin profesorii și învățătorii descendenți din naționalitatea lor și încurajat din budgetul statului, în măsură mai mare decât ar permite proporția numerică a acestor minorități față de Români.

2. Alături de aceste școli minoritățile au înființat nealterate școli confesionale și acolo unde până atunci nu aveau și unde fiindcă existau școli susținute de stat în limba lor maternă, — nu era necesitatea culturală de a fi înființate.

3. In aceste școli în locul elementelor de cultură generală universală elevii au fost prinși la o educație sugestivă și în locul cunoștințelor de utilitate publică elevii au fost nevoiți a'și însuși o individualitate absolut contrară criteriilor cetățănești și echilibrului social prin muncă cinstită.

4. Aceste stări de inferioritate în instrucție, factorii de propagandă irredentistă au încercat a le ține ascunse, reclamând pe seama lor în locul dreptului de publicitate pe cel mai categoric drept al statului și anume controlul culturii școlare prin examenele de stat.

5. Refugiați la armele sofismului minorități confundă tendențios dreptul de publicitate ce cel al examenului de stat, care nu se poate tăgădui din partea statului nici în statele cu cea mai largă libertate de politică școlară și culturală.

*

Noi, care o mie de ani nu am avut partea să avem baremi o singură școală primară de stat, în limba noastră maternă, susținută din budgetul statului, și noi cari vedem în urma privilegiilor deosebite, acordate minorităților, cum rămân și pe mai departe în posibilitatea de denaționalizare a satelor românești iar la orașe de a angaja evreimea și prin ea viața economică la cultura separatistică ungurească, — **protestăm cu toată energia înaintea tribunalului mondial contra tuturor calomniilor ce se aduc celei mai largi libertăți culturale pe care nu o mai aflăm decât în statele confederative.**

Cerem cu toată insistința respectul constituției noastre care dă drept de publicitate oricăror școli dar pretindem energic introducerea examenului de stat pe seama tuturora, ca un drept firesc al fiecărui stat, căci nu înțelegem de necesitate culturală pe seama concetățenilor noștri să parodieze cultura generală utilă prin educație sugestivă, separatistică și inferioară programelor de stat.

Această adresă se trimite Ministerului Instrucției, Ministerului de Externe și Președintelui Ligii Națiunilor.

Congresul a luat în desbatere amănunțită construcțiile școlare și organizarea comitetelor școlare. Pentru grăbirea construcțiilor majoritatea membrilor cere introducerea unui impozit special școlar, progresiv și pe îmbogățiți de războiu.

O vie discuție s'a desvălit în jurul conferinței d-lui Andrei Pora care propune introducerea limbei române ca obiect obligat de școală în toate școlele minoritare. Introducerea limbei de stat este și un drept asigurat prin documentele păcii dela Trianon.

Urmează apoi conferința d-lui A. Domide despre salarizare. In formule matematice d-sa ilustrează condițiunile și principiile de salarizare a funcționarilor.

Combate pe aceia cari atacă curba Lalescu căci în acea curbă este exprimat un simț drept față de principiile de salarizare, întemeiate pe producția directă și indirectă ce o prestează salariații față de stat ca patron.

Curba Lalescu nu poate fi așa ușor combătută din partea unei singure tagme de funcționari, fiindcă are pretenția de a rezolvi doleanțele întreg complexului de salariați.

Conferința este viu aplaudată iar doleanțele de salarizare ale învățătorilor se vor cuprinde într'un memoriu adresat d-lui ministru.

Congresul se continuă și în ziua a 3-a.

Delta.

MIZERABILII

Eparhiile cu cetățeni cu două patrii

De ce nu-i trebue Ungariei soluționarea situației de drept de azi a acestor eparhii — Episcopii unguri complici ai Ungariei — Câteva cazuri cari impun o soluție urgentă

Chestiunea eparhiilor romano-catolice de Satu-Mare, Oradea-Mare și Timișoara, cari prin noua frontieră au fost tăiate în două, avându-și și ședința la noi, se pune regulat, la intervale mai mici sau mai mari, după cum reprezentanții acestor eparhii știu să atragă atenția statului român prin acte de complicitate cu Ungaria săvârșite mai des sau mai rar.

Un caz, care s'ar părea fără prea multă importanță, a venit acum să o pună iarăși: la punctul vamal Cetatea Veche din Satu-Mare a fost prins preotul Besenszky, care datorită acestei împă'țiri a eparhiei sătmărene între România și Ungaria, a putut să obțină acte de cetățenie din partea ambelor state. Și, pentruca complicitatea însăși a eparhiei să fie vădită, s'a găsit la acest preot din Ungaria și un permis de călătorie pe c. f. r. cu reducere 50 la sută, liberat de secretariatul episcopiei.

Episcopi membri în două parlamente

Ocupându-ne ieri de acest caz, am făcut legătură între el și cazul nu demult descoperit episcopului Szecseny dela Orade, care datorită faptului că are credincioși și în Ungaria, a putut timp de trei ani, până ce a fost descoperit anul acesta, să fie membru al parlamentului din București cât și al celui din Budapesta.

Cazurile s'ar putea complecta la infinit, cu de acelea de ale episcopului nu de mult expulsat al Timișoarei. Indeosebi complicitatea acestui episcop cu Ungaria a trebuit să atragă atenția guvernanților noștri și dacă totuș nici după expulsarea acestuia nu vedem o cumințire din partea eparhiilor ungurești, înseamnă că avem de a face cu o situație care trebue cât mai curând și mai serios îndreptată.

Pentrucă această situație nu înseamnă numai o primejdie pentru statul român, ci mai înseamnă totodată și o batjocorire formală a episcopiilor românești cu credincioși în Ungaria, și îndeosebi despre aceasta voim să vorbim aci.

Avantajiile episcopilor unguri pe cari episcopii noștri nu le pot avea

In timp ce vedem că statul român dă episcopilor romano-catolici dreptul să 'și viziteze credincioșii din Ungaria așa des încât să le rămână vreme și pentru a fi în parlamentul din Budapesta, raportul episcopilor noștri față de Ungaria și situația credincioșilor lor din acea țară, este aceasta;

Ediscopii noștri, greco-catolici și ortodoxi din Oradea și Arad, nu și-au putut vizita credincioșii de peste graniță o singură dată și nici relații de vr'un fel sau altul n'au putat avea cu ei în toți cei patru ani cari au urmat retragerii trupelor noastre de ocupație. Dar în lipsa acestor relații, credincioșii au rămas cu 15—20 preoți români. Restul preoților sunt unguri și ruteni aparținând eparhiei Dorogului și slujind în limba maghiară.

Aceasta este situația în câteva cuvinte, și dacă ar trebui și am avea toate datele pentru a o descrie, ar trebui să umplem coloane cu doleanțele credincioșilor din Ungaria ai eparhiilor noastre. De fapt ei nici nu mai sunt ai acestor eparhii, oricât de drept ar trebui să se bucure de avantagiile ce le au credincioșii unguri din partea statului nostru.

Răul este cu atât mai mare, cu cât nici măcar încercări de îndreptare n'am avut până acum de înregistrat.

De ce nu-i trebue Ungariei o soluție

Mai trebue fixat aci ceva:

Guvernul maghiar, oricât se tot plânge de tratamentul eparhiilor ungurești dela noi, n'a găsit o singură dată la cale să trateze chestiunea acestor eparhii cu credincioșii în două state.

O încercare făcută în 1920 prin protosinghelul ortodox, maghiarizat, Bogoievics din Budapesta n'a dus la nici un rezultat tocmai pentru acest motiv pe care trebue să-l fixăm aci: Ungaria nu are nevoe de tratative în această chestiune, pentrucă îi este mult mai convenabil ca episcopii unguri dela noi și supușii lor să facă cât mai dese excursii în Ungaria, și pentrucă soarta a favorizat-o făcând ca toți episcopii în chestiune să fie la noi în țară, în timp ce noi nu avem nici unul în Ungaria. Pentru aceasta nu avea nevoe nici de tratative, nici ca pentru credincioșii săi aparținând eparhiilor dela noi să creeze eparhii în cuprinsul Ungariei sau să-i atașeze unei altei eparhii de acolo.

Pentrucă prin situația de astăzi Ungaria își vede asigurată și o quasi-atenență a credincioșilor dela noi, și traficul propagandistic peste frontieră și desnaționalizarea cetățenilor săi români.

Mizerabilii

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Știri și fapte politice

„Patria" și presedintele „Astrei". Dl Prof. Paul a scris mai demult în „Conștiința Românească" că viitorul președintele al „Astrei" nu poate fi decât un cărturar cunoscut și recunoscut, membru al Academiei, iubit de toți românii, nu numai de cei diu Areeal, un naționalist și patriot însuflețit, dar în acelaș timp un suflet de mimoză atât de curat și simțitor, încât să se fi ferit și să se ferească, cum s'ar feri de foc, de a coborî din sfera senină a științei sau a artei, în arena astăzi atât de noroioasă a politicei de partid.

Și-un astfel de cărturar dl prof. Paul vedea în persoana dlui Sextil Pușcariu. Iar părerea dreaptă a dlui prof. Paul am primit-o și noi. Prevedeem însă că partidul național nu va voi în ruptul capului să renunțe la ambiția interesată de a pune în fruntea „Asociației" pe vreunul din comitetul celor o sută.

Iată ce scrie în numărul de ieri „Patria" prin pana tot a unui profesor universitar local, dl Marin Ștefănescu;

„Cred dimpotrivă, că viitorul președinte al „Astrei" poate foarte bine să fie ardelean sau regățean, politician sau nu politician, ortodox sau unit, și că nici nu trebue să ne punem această chestiune, care, poate în aceste clipe ar fi o crimă națională",

De ce nu spune mai lămurit „Patria"; „cred dimpotrivă că viitorul președinte al „Astrei" nu poate fi decât din comitetul celor o sută".

„România a călcat tratatul de pace". Ne-am ocupat acum câtva timp de cutezanța cu care directorul „Luptei", d. D. Mille, mistificând un paragraf al tratatului de pace, a acuzat România că a călcat tratatul de pace pentrucă a întrodus pe ziua de 1 Sept. limba română în școlile ungurești ale ordinelor călugărești internaționale. Paragraful tratatului de pace privia numai școlile minorităților etnice, și nu și școlile în chestiune, cari în toate țările învață în limba școlii respective. Cunoscutul antreprenor ale tuturor doleanțelor ungurești a avut totuș curajul să aducă României acuzația ce a adus-o.

La acest răspuns al nostru directorul „Luptei" a ținut să răspundă eri reeditându-și toate declarațiile de maghiarofilie și ne scoțând un cuvânt despre mistificarea ce a făcut-o. In schimb a ținut să se asigure, că dacă este o tradare să apere drepturile minorităților, dânsul va fi totdeauna un trădător.

Nimic de zis despre sentimentele ce directorul ziarului minoritar din București le nutrește față de statul român. D-sa este liber să-și fie drag cine-i place. Dar i-se cere, ca atunci când acuză România și este prins că mistifică, să răspundă dacă nu inteligent, cel puțin cinstit.

Eșecul unei lovituri de stat în Ungaria

Rezultatul șovinismului guvernului Bethlen — Era să se repete cazul dela Sofia din 9 Iunie — Ce a fost greva generală a mecanicilor dela căile ferate

Plănuitorii loviturii au cerut statelor vecine sprijin și concesiuni teritoriale!

Am prevăzut încă de acum un an, că formațiunile armate neregulate ale guvernului maghiar vor ajunge mai curând sau mai târziu într'un serios conflict cu cârmuirea care le-a creat și le susține, datorită libertății excesive ce li s'a dat și care, neputând fi descărcată asupra statelor vecine, a început să se descarce din vreme asupra cetățenilor. Prevederea noastră s'a împlinit curând de tot, încă astă-primăvară, când din cauza excesele iredentiștilor, guvernul Bethlen a ajuns în conflict cu șeful acestora, Gömbös. Conflictul a fost atunci destul de serios: Iuliu Gömbös, șeful ebrediștilor, știindu se stăpân pe o forță egală cu armata statului a refuzat să se supună primului ministru din al cărui partid face parte, și de atunci până astăzi este contiună hă țueală între ei. O informațiune a unui ziar vienez ne arată acum, de ce primul ministru n'a putut tranșa în mod hotărât acest conflict: deputatul Gömbös, bazat pe forțele ebrediste, râvnește locul Contelui Bethlen, și o ruptură pe față înseamnă ca lupta să se înceapă deschis și să se sfârșească nefavorabil guvernului, tocmai datorită organizațiunilor iredentiste create de guvern în vederea răfuelii cu vecinii.

Știrea ziarului vienez o confirmă acum telegramefe din Budapesta, cari ne vestesc, că deputatul bethlenist Gömbös s'a hotărât la o lovitură de stat, pe care ar fi dat-o — închipuiți-vă idee din partea șefului iredentiștilor — cu ajutorul statelor vecine, contra cărora a înjgebat organizația prin care a ajuns la poziția unde l vedem astăzi.

Iată ce spune telegrama budapestană:

Plănuitorii loviturii de stat ne cer concesii teritoriale

Deputatul Balla, aderent de al lui Gömbös, s'a prezintat în numele acestuia la ministrul iugoslav dela Budapesta și i-a cerut să intervină la conferința dela Sinaia pentru a-i aproba lui Gömbös sprijin moral pentru înlăturarea lui Bethlen. Adresa aceasta a avut curajul s'o facă întemeiat pe aceea, că dânsul ca șef suprem al organizațiilor iredentiste, le poate desființa oricând, astfel că statele vecine nu au de ce se teme de o guvernare Gömbös. In schimb, șeful iredentiștilor maghiari nu cere vecinilor în afară de aprobarea loviturii de stat, decât acest mic lucru: concesii teritoriale!

Evident, telegrama adresată la Belgrad de ministrul iugoslav a fost urmată de răspunsul, că nu se poate sta de vorbă cu unul ca Gömbös.

Că intenția aceasta ar fi fost serioasă, ni-o spune acum știrea din Budapesta, că poliția căutând pe promotorii grevei dela căile ferate, ar fi ajuns la descoperirea, că aceștia sunt oameni de ai lui Gömbös. Este posibil acum, ca sub acest cuvânt că fruntașii ebrediștilor nu s'au ferit de a arunca țara în anarhie, guvernul să și răsbune și să fie aprobat chiar de organizațiile iredentiste.

Revanșa, dogmă a tuturor partidelor maghiare

Pentru noi lovitura de stat plănuită de Gömbös are îndeosebi interesul, că dela oricare guvern ar veni în Ungaria, nu ne putem aștepta la sinceritate. După cum în preziua conferinței dela Sinaia ni-s'a cerut de către oamenii guvernului concesiuni teritoriale și după cum același lucru ni-l-au cerut acum două săptămâni un deputat socialist, tot-astfel ni-a venit acum legendarul șef al organizațiunilor iredentiste. Este atât de general înrădăcinată această idee în toate capetele Ungariei, încât, dacă nu voim să ne lăsăm amăgiți, raporturile noastre cu Ungaria nu le putem privi decât prin prisma aceasta ori cari ar fi ele.

Mizerabilii

„Patria" și alegerea de senator din Ciuc

Vineri și Sâmbătă a avut loc alegerea de senator al Ciucului, pentru scaunul devenit vacant prin moartea lui Josika Samu, președintele partidului maghiar. Reușita a fost a directorului dela liceul maghiar din Gheorgheni, Géza Szöcs, față de canonicul Ioachim Görög, candidat al partidului maghiar.

Alegerea aceasta a venit să arate o demnă loialitate din partea alegătorilor săcui, întrucât fiind față în față un candidat al partidului maghiar care reprezintă în România iredentismul Ungariei, și un candidat independent care și pe vremea maghiară nutria față de români sentimente de prietenie, a ținut să-și dea votul acestuia din urmă.

Se vede însă, că organului partidului național (român) nu-i este pe plac loialitatea săcuilor și vrând să-i dăscălească, sare împotriva guvernului pentrucă — săcuii n'au înțeles să trimită la București un reprezentant al Budapestei.

„Patria", sărind astfel contra candidatului independent dela Ciuc, a dat o nouă și mai strălucită dovadă a patriotismului de care se conduce. Pentru acest fapt partidul maghiar îi va fi veșnic recunoscător.

Mizerabilii

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

Prelegerea I-a a d-lui Marin Ştefănescu, prof. univ. Cluj: Din Filozofia poeţilor românilor: Alexandrescu

Filozofia unui neam cuprinde în ea destinul însuşi al acestuia.

Şi aşa fiind un popor îşi ia cunoştinţă de soarta sa, şi şi-o îndeplineşte cât mai desăvârşit, dacă devine conştient de natura filozofiei sale, şi se desvoltă conform ei. Ceeace înseamnează că trebuia, sau trebue neapărat să ne cunoaştem filozofia.

Trebue deci ca prin cunoaşterea filozofiei noastre să ne vedem fiinţa.

Vom fi avut noi şi nevrednici, care ne-au vânturat mincinoase cunoştinţe despre noi înşine; dar am avut şi apostolii noştri cari au găsit adevărul după ce mai întâi şi-au dat osteneala să priceapă temeinic, felul sufletului românesc. Şi aceştia, nu aceia alcătuesc răboajele de preţuire ale neamului nostru, dealungul veacurilor.

Şi astfel s'a făcut că poezia şi filozofia lor, răsărite din sufletul românesc, să fie odoarele nepreţuite ale acestui suflet.

Trebue să studiem de aproape pe aceşti cugetători, să studiem doctrina lor, căci este filozofia noastră.

Tâlcuind noţiunea de filozofie, vedem că ea este studiul ideilor care stau la baza acestei lumi.

Filozof este acela care călăuzit de o cunoaştere precisă a lumii, şi-a format o concepţie desăvârşită despre ea. Filozofia este asemenea acestei cunoaşteri, putând fi deci, artistică, ştiinţifică şi religioasă. Intrucât ne vom ocupa despre filozofia artistică, trebue să vedem ce este ea. Pentru a o cunoaşte însă este necesar să cercetăm cauzele cari i-au dat naştere şi pe interpretul dintre noi şi acele cauze care este artistul.

Poetul este un artist. Poezia este cea mai înaltă filozofie.

Fiecare poet îşi are filozofia sa, pe care o găsim în opera fiecăruia.

Cercetând pe Gr. Alexandrescu, prin opera sa poetică vom vedea în ce constă filizofia sa. Ceeace l caracterizează pe acest poet, este mai ales faptul că prinde ideile filozofice şi le redă dela sine, neforţat, Ca toţi artiştii el crede, dar nu explică.

In cele câteva poezii cari se vor analiza mai des pentru evidenţiarea filozofiei sale, se va vedea cari sunt ideile călăuzitoare ale omului, în viaţă.

Noi suntem făcuţi pe pământ să realizăm binele. Contra noastră, în fuga pentru realizarea acestui bine, sta însuşi lumea, care este, o ispită şi care ne pune tot felul de piedici pentru a nu putea ajunge la realizarea lui.

Ca să putem înfrânge piedicile ce ni se pun, trebuie să suferim; iar pentru ca să putem suferi, trebue să avem gândul bun pentru ca Providenţa văzând gândul nostru bun, să ne ajute la realizarea lui. Viaţa este o problemă care trebue deslegată. Poezia „Prieteşugul“ ne înfăţişează aceastâ problemă pusă, urmând ca mai târziu să se deslege complect. Această poezie este o antiteză între durere şi nădejde. Viaţa este o otravă peste care Providenţa toarnă nectarul său pentru a o putea duce aşa plină de durere cum este. Această poezie constată durerea care există în această viaţă, pune problema vieţei lăsând-o nedeslegată. In poezia „Rugăciunea“ se face un pas spre deslegarea acestei probleme. Aci se vede că există o putere creatoare, un Dumnezeu care a creiat lumea, pe care însă nu-l ştie nimeni, dar cu toţii îl simţim. Omul simţind puterea lui Dumnezeu îi cere tărie să nu se mlădie la cea dintâi durere, şi să cadă — dar să nu l ridice nici sus să-l facă trufaş, el cere umilinţă în mărire, iar pentru tot ce vine dela alţii asupra sa, să dea răsbunare numai Dumnezeu.

In poezia „Candela“ se cuprind cele mai mari străluciri de adevăr. Când omul se află în nefericire sau în durere, singura mângâere o are în Dumnezeu şi atunci merge la candelă în faţa icoanei, cerând sprijinul, ajutorul lui.

In apropierea aceasta a omului de Dumnezeu şi care reese din această poezie, vedem că concepţia poetului corespunde adevăratei filozofii, pe care trebue s'o cultivăm.

După Gr. Alexandrescu filozofia constă în afirmarea credinţei creştineşti, în toată tradiţionala ei desvoltare, căci sufletul omenesc nu poate trăi tără un sprijin. Sinteza, formula filozofică, este aceea pe care pătrunzând-o ne dă concepţia propriei noastre existenţe, ne înarmează ca să luptăm cu soarta, ne apropie de Divinitate. Cine înţelege acest mare secret al vieţei, pururea conştient de prezenţa sa pe acest pământ, trăeşte viaţa de martir, nădăjduind în fericirea eternă a Neînţelesului.

Iată dar cine este filozoful Gr. Alexandrescu, pe care propria-i operă ni-l arată.

In prelegerea următoare vom cerceta pe filozoful specialist, care este marele nostru poet, Eminescu.

Rezumat de:

I. N. CIOLAN

Cum se încrajează specula

In atenţia autorităţilor comunale.

Se ştie că pentru a înfrâna specula neruşinată a restauratorilor, primăria oraşului a fixat în timpul din urmă preţuri maximale pentru bodegile, restaurantele şi cafenelele de orice categorie.

Ne-am fi aşteptat desigur că în urma fixărei acestor preţuri, specula să fie mai îngrădită.

Remarcăm însă că ea, dimpotrivă a fost încurajată în mod oficial, prin faptul că comisiunea însărcinată cu fixarea preţurilor, a mărit aproape în întregime costul tuturor consumaţiilor această mărire variind între 25—50%.

Astfel de unde înainte se plătea pe un sirop numai 6 lei, la cafeneau New-York, astăzi prin stabilirea preţurilor maximale acelaşi sirop e 10 lei, deasemenl cafeaua s'a ridicat dela 5 la 6 lei.

Friptura care era înainte 25—28 lei, astăzi este 35 lei.

Amintim deasemeni că bodega „Central“ n'a respectat niciodată preţurile maximale, continuând să jefuiască în mod sistematic publicul consumator.

Şi ceia ce e şi mai rău, e faptul că la adăpostul acestor preţuri maximale, speculatorii nu mai pot fi traşi la răspundere, prin legea care înfrânează specula.

De aceia atragem atenţia organelor comunale asupra acestei stări de lucruri, a cărei dăinuire nu poate decât să încurajeze în mod oficial specula, indiferent dacă ea e datorită inconştienţei sau inducerei în eroare şi una şi alta destul ne condamnabile.

Inştiinţare pentru Abonaţii

Ziarul „INFRĂŢIREA“ în dorinţa de a servi şi mai departe pe abonaţii săi comunică că acordă Dlor Invăţători, Preoţi, Studenţi şi Elevi abonamentul redus la preţul următor:

Lei 240 pe 12 luni
„ 120 „ 6 „
„ 60 „ 3 „

Vechii abonaţi cari nu întră în una din categoriile de mai sus, vor putea beneficia de aceste reduceri, dacă îşi vor înainta abonamentul Administriţiei ziarului **cel mai târziu până la 30 Septembrie 1923.**

De aceasta favoare nu se bucură Autorităţile şi Instituţiile financiare.

AVIZ.

La 1 Octomvrie a. c. începe cursul special pentru formarea de profesori la institutele de orbi, surdo-muţi şi anormali mintali. Acest curs are loc la Cluj şi este ţinut de Direcţia ocrotirilor sociale cu concursul Universităţii Cluj.

Cursul durează 4 semestre. Candidaţii cari urmează acest curs vor trece două examene, câte unul la finele fiecarui an scolar (2 semestre). Se pot înscrie: învăţător şi institutorii titraţi cu 2 ani minimum practică în învăţământ, bacalouriaţii cari urmează Pedagogia generală sau Medicina. Dintre cei înscrişi se vor alege 7 candidat cei mai bine calificaţi cari vor primi în timpul cursului chiar postul bugetar de candidat medico-pedagogi cu 750 Lei leafa de bază şi adausele. Aceşti candidaţi vor subscrie un angajament prin care se obligă a rămâne în învăţământul acesta special cel puţin 6 ani,

Director Regional al Ocrotirilor Sociale Cluj.
Dr. Gane.

2983

Licitatie minuenda.

Comuna besericească gr. cath. Vaidahaza dorind a-si continua edificarea scoalei din lemn, o dă in licitaţie publică, pentru care să va ţine licitaţia publica in 19 Aug. 1923 la 11 oare in căsile parochiale, doritori de a reflecta la edificare, sunt datori a-şi inainta ofertele in plic inchis şi a depune un vadiu de 5% in numerariu, sau acte de valoare, ca să poată lua parte la licitaţie. Toate condiţiele de edificare să pot vedea la oficiul parochial, până la terminul defipt, reflectanţi nu pot reflecta la pretinderea speselor, dela biserică, pentru drumurilor făcute la Vaidahaza, biserica îşi rezervă dreptul, de a decide cui să dea sprelucrare.

Vaidahaza in 1 Aug. 1923.

Vasile Colceriu parochi gr. cath. — **Vasilica Colceriu** primcurator

2988

MIZERABILII

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Preţuri obisnuite de restaurant ale carte!
Intrare liberă!
Lloyd 010 2222

MIZERABILII

Doamnelor şi mireselor!
Cumpărati sau comandati va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
cel mai nou şi elegant automobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.
2747-5

Gratis Gratis
NUMAI 8 ZILE!
După fiecare cumpărătură de 800 Lei capătă
GRATIS
bretea de mătasă
-o la magazinul de mode o-
Siegfried Weiss
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Mare asortiment în pălării şi albituri
Gratis 2880 Gratis

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA” CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1839 2561

Maşini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 699. (2725-2)

O alianta romano-maghiara

Reflexul unei idei poloneze în presa ungurească — Ecoul conferinţei dela Sinaia în Ungaria şi lipsa de sinceritate a presei maghiare dela noi

Nu s'au domolit încă valurile stârnite de unitatea de vederi dela conferinţa Micei Înţelegeri, dimpotrivă, faptul, că în baza împuternicirii dela Sinaia ministrul de externe al Cehoslovaciei a convocat pe primul ministru maghiar la convorbiri în chestiunea împrumutului maghiar, a venit se dee conferinţei un ecou care poate să se prelungească mult şi să afirme deci încă odată că Mica Antantă înseamnă într'adevăr o forţă.

De bună seamă acestui ecou trebue să atribuim campania pe care presa maghiară dela noi o duce de două zile contra Micei Înţelegeri. Este explicabil, doar totdeauna această presă n'a pescuit decât după tulburarea apei.

Ceeace fac acum ziarele ungureşti din Cluj — şi mâine, ca întotdeauna şi cele din restul ţării — este demn de remarcat numai pentru a fixa din nou, cum ştiu să se pună în serviciul Budapestei.

Nu mai vorbim despre zilele cari au precedat conferinţa dela Sinaia. Dupăcum am arătat atunci, ziarele maghiare n'au făcut alt, decât să arate interesele Românieî ca fiind deosebite de ale Cehoslovaciei şi Iugoslaviei şi să afirme o apropiată spargere a frontului celor trei state succesoare.

Acesta a fost semnalul de atac.

Pe ziua de ieri a venit apoi desfăşurarea planului strategic: „Ellenzék" a publcat trei coloane întregi de reproduceri din ziarele poloneze, după cari Polonia având alte interese decât aliaţii slavi ai Romăiei, nu are nici un interes să între în Mica Înţelegere. In schimb, cu România va fi în cea mai strânsă alianţă, şi pentruca să se întărească alianţa acestora, nu ar vedea cu ochi răi, dimpotrivă iar conveni mult, primirea Ungariei în rândurile româno-poloneze.

A doua zi reproducerile lui „Ellenzék" au ajuns în articolul de fond al lui „Ujság", care dupăce începe astfel „Oficial, România mai este încă în Mica-Antantă...", vine să ne propună din nou înţelegerea cu Ungaria.

Asemenea sugerărf am mai văzut şi nu pot să ne surprindă din partea presei cari deşi agită zilnic contra noastră, a ştiut totuş să ne recomande nu odată, chiar o uniune personală cu Ungaria.

Voim totuş să stabilim aci un lucru: ultima campanie a acestor ziare vine să atenteze contra Micei Înţelegeri tocmai în momentul când Ungaria avea mai multă nevoie de bunăvoinţa acesteia în vederea împrumutului extern. De altfel sinceritatea Ungariei este aceeaş cu a presei maghiare dela noi: adularea de acum a venit dupăce în preziua conferinţei dela Sinaia — ca o ameninţare, şi pentru a preveni pretenţia Micei Înţelegeri de a lua parte în controlul armamentului ungar. — Adunarea Naţională maghiară a trimis toate fulgerile contra conferinţei.

Astfel sugerarea alianţei româno-ungureşti s'a condamnat dela sine, ca toate sugerările similare de până acum. Pentrucă oricum nu putem fi într'atâta de orbiţi, ca să nu putem judeca cum trebue atunci când cineva de-o parte ne face cu ochiul, iar de alta se încruntă la noi şi ne pândeşte.

Dimisiunea dlui Argetoianu

Bucureşti. Ziarele anunţă că demisia dlui Argetoianu din comitetul de direcţie al partidului poporului este fapt. Fostul ministrulu de interne va pleca în curând în străinătate. Dsa nu va participa la congresul partidului a cărui dată este fixată la 27 Septemvrie.

Dl gen. Moşoiu ministrul comunicaţiilor la Cluj.

Azi dimineaţă la ora 8 dl ministru general Moşoiu a sosit la Cluj, venind dela Oradea-mare.

Dupăce a făcut o inspecţie la Dir. IV-a Reg. C. F. R. din Cluj, d-sa a făcut câteva vizite prin oraş, iar astă seară la ora 7 jum. dl ministru părăseşte Clujul, plecând la Bucureşti.

TELEGRAME

M. S. Regina Maria a Romaniei in streinatate

Belgrad. — Se anunţă că M. S. Regina Maria a României, însoţită de A. S. R. Principesa Ileana a plecat spre Londra prin Paris. M. S. Regele Ferdinand rămâne la localitatea balneară Bled până la întoarcerea Augustei Sale Soţii.

Reluarea lucrului la Essen

Essen. — Muncitorii dela minele de cărbuni şi fier au reluat zelele trecute lucrul.

Răspunsul englez în chestia reparaţiilor

Londra. — Se anunţă că guvernul englez pregăteşte nota de răspuns în chestia reparaţiunilor pe care o va adresa Germaniei.

Noui turburări în Irlanda

Londra. — Din Dublin se anunţă că în Irlanda s'au produs noui mişcări insurecţionale. Irlandezii cer eliberarea lui De Valera şi a tuturor deţinuţilor politici. In mai multe oraşe au avut loc ciocniri cu poliţia care a operat numeroase arestări.

AVIZ.

Se aduce la cunoştinţa acelor interesaţi ca în ziua de 16 August a. c. orele 8 dimineaţa se va vinde prin licitaţie publică la Grupul 5 Aviaţie, Someş-Sat, următoarele:

Lot. I. 1000 kgr. fer vechiu provenit din scule refomă,
Lot. II. 200 kgr. oţel vechiu provenit din pile reformă,
Lot. III. 90 kgr. cauciuc din camera reformate,
Lot. IV. 800 kgr. cauciucuri reformate de automobile.

Licitaţia se va ţine cu oferte închise şi în conf. cu legea contractului public art. 73—83. Materialele şi caetul de sarcine se pot vedea în fiecare zi dela orele 8—10 la Grupul 5 Aviaţie Someş-Sat.

Comandantul Grupului 5 Av.

Indescifrabil,
Maior Av.

2987

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

Rolul delegaţiei române la conferinţa dela Lausanne Declaraţiile dlui Diamandi, primul delegat român

Bucureşti. — Ziarul „Lupta" publică un interview cu dl Diamandi, primul delegat român la conferinţa din Lausanne. Dl Diamandi a spus că în conferinţă şi în afară de ea, delegaţia română a urmărit asigurarea păcii. Ea a servit ca mediator în tranşarea diferitelor diferende cari au ameninţat rezultatul conferinţei.

In chestiunea Strâmtorilor, teza generală a fost, aplicarea regulelor navigaţiei pe mările libere. Suveranitatea Turciei asupra Strâmtorilor a fost admisă, însă limitată de interesele statelor riverane. Deaceia România a propus dezarmarea navală a tuturor vecinilor săi. România este gata oricând să semneze un pact de neagresiune. Accesul în strâmtori al vaselor de război trebue să fie direct proporţional cu dezarmarea statelor riverane. România a fost tratată în perfectă egalitate cu aliaţii săi la conferinţă.

Un alt fapt important este că România s'a pronunţat pentru pace, pe când Rusia s'a exprimat pentru prima oară un act internaţional care leagă Rusia de azi caşi cea de mâine de cele şeapte puteri semnatare ale tratatului dela Lausanne.

Dl Diamandi a declarat că n'a avut o întrevedere cu reprezentanţii Sovietelor la Lausanne.

Partidul naţional în propagandă în Moldova

Bucureşti. Fruntaşii partidului naţional împreună cu dl Al. Vaida-Voevod vor vizita în cursul acestei luni oraşele din nordul Moldovei pentru a înfiinţa organizaţii ale partidului.

Intre Ungaria şi Mica Înţelegere nu se urmează tratative

Bucureşti. Din sursă autorizată se desmint ştirile despre tratative cari s'ar urma între Mica Înţelegere şi Ungaria.

Afacerea furtului de bancnote din vagoane

Bucureşti. — In afacerea furtului de bancnote din vagoane şi în legătură cu sinuciderea funcţionarului Tarlescu a fost arestat complicele acestuia milionarul Popa. La Ploeşti s'au găsit stampile pentru numerotat bancnotele. Ancheta continuă.

Atacuri bolşevice la Nistru

O bandă bolşevică a atacat comuna Mihailovca din judeţul Hotin, pe Nistru. 11 soldaţi bolşevici şi-au găsit moartea în valurile Nistrului fiind respinşi cu focuri de armă de grănicerii români.

Schimbarea in administratia judetului Bihor

Cuvântarea dlui ministru Moşoiu

Eri după prânz la ora 4 a avut loc la Oradea Mare, în localul prefecturei judeţului, instalarea noului prefect, inspector Gl. adtiv Hodor în prezenţa dlui ministru Traian Moşoiu. Au luat parte la această festivitate pe lângă toţi funcţionarii prefecturii şi a primăriei, parlamentarii bihoreni, reprezentanţii tuturor celorlalte autorităţi civile şi militare, câţiva reprezentanţi a minorităţilor, un număr destul de mare dintre intelectualii Bihoreni, reprezentanţii presei române şi maghiare şi reprezentanţi ai ţărănime din Jud. Bihor.

Festivitatea a început [illegible] şi un sfert printr'o elocventă şi însufleţită cuvântare rostită de dl ministru Traian Moşoiu.

Excelenţa Sa face un scurt istoric al nevoilor de care suferе judeţul Bihor, sub toate raporturile, arată intenţiile pe care dsa şi întregul Guvern le are pentru propăşirea Bihorului şi afirmă că prezenţa dlui dr Hodor în fruntea administraţiei judeţului Bihor este o puternică garanţie că toate lipsurile de care suferе acest judeţ vor fi înlăturate şi că toate intenţiile frumoase pe cari le are guvernul vor găsi în dsa un admirabil element de execuţie.

Dl dr Hodor, spune dl ministru, nu este un novice în ale administraţiei, dsa având la activ mai bine de 10 ani de experienţă administrativă. Succesele obţinute de dsa în administraţia judeţului Braşov sunt o strălucită confirmare a aprecierilor pe care le-am făcut despre persoana dsale.

Atunci când vii în fruntea unei prefecturi de judeţ înarmat cu 10 ani de experienţă administrativă, înarmat cu intenţii frumoase şi utile şi stăpânit de principiul că un prefect ideal trebue să facă administraţie şi nu politică, şi când principiul echităţii şi al legalităţii îţi predomină toate acţiunile, nu ne aştepţăm de cât ca propăsirea judeţului Bihor suo toate raporturile să se înfăptuiască.

La aceste cuvinte răspunde dl Hodor mulţumind dlui ministru pentru măgulitoarele aprecieri ce i le-a făcut şi promite că va face toate sacrificiile personale pentru ca interesele obşteşti ale Bihorului să fie pe deplin satisfăcute.

Dl Primar Bucico vorbeşte în numele consiliului oraşenesc urând spor la muncă noului prefect.

Festivitatea a luat sfârşit la ora 5. *St. P.*

Mica publicitate

Singur fiind, caut gospodină vrednică femee cunoscând lucru de casă, temperament ordonat condiţiuni familiare distinse, căreia prin purtare ireproşabilă ofer tratament familiar, situaţiune statornică, durabilă. „Alexandru" regat-vechiu. Post restant Braşov.

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maideparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piaţa Unirii 10.
2581

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă
2910

TIMIŞOARA

MINISTERU AGRICULTURII ŞI DOMENIILOR,
Direcţiunea Generală a Fermelor, Exploatărilor Agricole etc.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că, neaprobându-se rezultatul licitaţiunei publice ţinută la Iaşi, în ziua de 25 Iulie 1923. pentru vânzarea materialelor din depozitul Iaşi, se va ţine o nouă licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate, în ziua de Sâmbătă 1 Septemvrie ora 11 a. m.

Licitaţia se va ţine în localul Federalei Coop. Sătesţ Iaşi.

Inventarul de materiale ce se scoate la licitaţie, se poate cerceta de amatori fie la Minister, Direcţiunea Generală a Fermelor, fie la Federala Iaşi.

Pentru vizitarea depozitului, amatorii se vor adresa Federalei Iaşi, în orice zi de lucru.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72 şi 83 din legea Comptabilităţei Publice.

Ofertanţii vor depune o garanţie de 10% asupra valorii materialelor pentru care oferteză. Supraoferte nu se primesc.

Se pot depune oferte şi la Minister, Direcţiunea Generală a Fermelor.

2985 Direcţiunea Generala a Fermelor, Exploatarilor Agricole etc.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAŢII JOANOVICS,
CLUJ
2782

se face măriri de fotografii, retuşări.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

„MECANO" S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice.

2883

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu faţa sa nu mai fie urata.

Kaiser-Borax

face faţa alba si moale. 2474-3

TEATRUL - MAGHIAR

Joi 9, Vineri 10, Sâmbătă 11 şi Dumineca 12 August

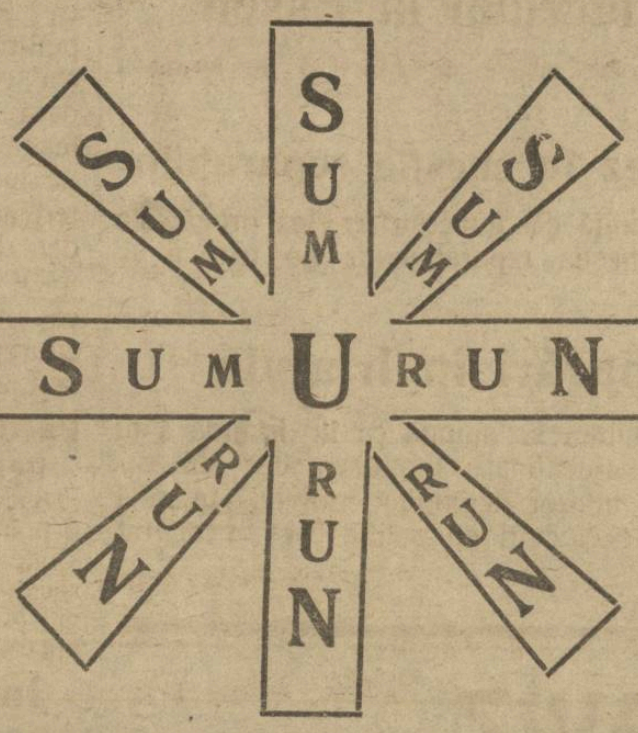

Este premiera

Celui mai superb film oriental

În rorul principal: POLA NEGRI, PAUL WEGENER, HARRY LIEDTKE, ERNEST LUBITSCH

Nici un figurant, numai artişti de incontestabilă capacitate. Filmul a rulat la Berlin 4 luni de zile fără intrerupere, la Cluj va rula numai 4 zile, deci se ne grăbim. 2948-2

Reprezentaţiile la orele 5, 7 şi 9. Dumineca la orele 3, 5, 7 şi 9.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 866 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 11 August 1923

Infrăți...

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU... No. 3. (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM...
Director: D. TOMESC...
Telefon:
...DACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

România și conferința de la Lausanne

In jurul declarațiunilor dlui C. Diamandi

Cu prilejul reîntoarcerei dlui C. Diamandi, primul delegat al României la conferința dela Lausanne, presa noastră a putut lua cunoștință într'un mod mai amănunțit despre rolul României la această conferință.

La Lausanne s'au desbătut două chestiuni importante. Pe de o parte pacea dintre greci și turci și pe de altă parte semnarea tratatului dintre aceștia din urmă și aliați. De pe urma acestei conferințe, România a putut să-și satisfacă două interese importante: un interes comun tuturor riveranilor Mării Negre și anume libertatea strâmtorilor și în rândul al doilea: restituirea bunurilor identificate ca luate de turci în vremea războiului, din teritoriul ocupat.

In afară de aceste „puncte câștigate" România, potrivit tradiției a servit ca împăciuitoare între delegații statelor, de atâtea ori gata să întrerupă discuția.

Nu arare ori soluțunile date de delegatul nostru au fost acceptate de conferință, nu arare părerile lui au fost subliniate și susținute de presa aliată.

Pentru a se învedera și mai mult caracterul împăciuitor al României, este faptul că delegația noastră a fost propunătoarea desarmărei navale a Mărei-Negre. Această propunere era în strânsă legătură cu propunerea formulată la Genova, așa numitul pact permanent de neagresiune. Un astfel de pact, — a declarat d. ministru Diamandi, — România ar fi ori când gata să semneze cu vecinii ei, tot așa cum e gata să reducă cu desăvârșire flota sa de război depe Marea-Neagră.

Cei cari s'au opus însă mai cu înverșunare la ideea de desarmare navală a Mărei-Negre, au fost tocmai cei cari pretind cu mai mult tămbălău desființarea războiului: delegații Rusiei sovietice. Si pentru că a venit vorba de această țară, e necesară aci, deschiderea unei paranteze. Pentru prima oară Rusia ia parte la semnarea unui tratat internațional. Situația ei devine prin urmare cu atât mai curioasă. Nerecunoscută de marii aliați, ea își alătură totuși semnătura de a lor într'un tratat de pace. Să fie acesta indiciul că Rusia va înceta să mai fie considerată ca o țară în afară de concertul european, sau mai bine de concertul internațional mondial? Ar fi bine să fie astfel. România are tot interesul ca să trăiască în legături de bună și sigură vecinătate cu dânsa.

Dar tocmai din faptul că Rusia s'a împotrivit mai mult la desarmarea navală a Europei, reese că gândurile ei nu s'au limpezit deplin. Neacceptarea acestei propuneri a României nu implică însă câtuși de puțin un insucces al ei. Gata să dezarmeze pe mare, țara noastră a repurtat dimpotrivă un adevărat succes moral, desvăluind tuturor nobilele ei intenții.

Și dacă propunerea aceasta n'au fost admisă în mod oficial, ea a fost totuși aprobată de cea mai mare parte a delegaților națiunilor. Poate într'un viitor mai apropiat sau mai depărtat ea va deveni o realitate.

Pe întinsul ei corăbiile aducătoare de bogății vor pluti singure, nestângenite de nici un vas armat, nestângenite de perspectiva nici unei brusce schimbări de lucruri. Țările riverane vor putea astfel să-și strângă și mai mult relațiile dintre dânsele, valorificându și bogățiile și găsind în imediată apropriere ceeace caută peste mări și țări. Căci înainte de războiu grație înarmărilor și secretelor navale militare ale Rusiei țăriste, vizitarea coastelor de nord și răsărit ale mărei era aproape o imposibilitate; iar acum o aventurare spre răsăritul ei, ar însemna predarea de bună voie în mâinile bandelor de pirați.

Până însă la realizarea acestei frumoase propuneri, România nu poate avea altă dorință decât ca toți vecinii ei să fie însufleți de aceleași nobile simțiminte, de aceleași gânduri pașnice pe care ea le nutrește față de dânșii și pentru care e recunoscătoare primului ei delegat d-l Const. Diamandi că a știut să le pună așa de frumos în lumină la conferința din Lausanne.

Bulgaria și conferința dela Sinaia

Ziarul „La Bulgarie", oficiosul guvernului bulgar, se ocupă în ultimu-i număr sosit în capitală de rezultatele conferinței dela Sinaia.

După ce subliniază cu satisfacție că nici una din hotărârile luate de conferința reprezentanților Micei Înțelegeri nu este de natură să provoace vre-o alarmare în Bulgaria, ci, toate sunt inspirate de o moderațiune politică, necesară la stabilirea atât de dorită, în Europa centrală și în Balcani, — ziarul citat mai sus conchide astfel:

„Conferința dela Sinaia și-a sfârșit în mod strălucit misiunea, care interesa mai mult sau mai puțin pe toți vecinii Statelor Micei Înțelegeri și toate marile puteri. Iată pentru ce cei trei bărbați de Stat cărora lise datoresc rezultatele obținute au adus un mare serviciu nu numai țărilor lor, dar și tuturor vecinilor lor mai mult sau mai puțin apropiați, cari doresc sincer pacea și-i apreciază binefacerile".

Dl Șt. C. Pop se apără

Scrisoarea către domnul dr Lupu

Printr'o scrisoare plină de mâhnire publicată în „Patria" dl dr Ștefan Ciceo-Pop, vicepreședintul partidului național, face imputări d-rului Lupu pentru faptul că l'a divulgat la gazetă ca exploatator al țărănimei din Banat.

E lungă și amărâtă scrisoarea dlui Ciceo-Pop. Vezi Doamne!... dl Ștefan C. Pop nu se aștepta să fie atăcat în democratismul său sincer tocmai de drul Lupu, pentru care pe vremea când a avut „sarcina atât de ingrată și „oneroasă" (?) de a prezida consiliul de miniștri în absența dlui Vaida"... „multe nopți a jertfit" d sa „pentru a respinge săgețile veninoase" îndreptate contra drului Lupu. Dl Ștefan C. Pop mai amintește de o scrisoare „poznașă" nimicită în urma stăruințelor de lorge, dar ingratitudinea nu are margini. Dacă epistola vice-președintului partidului național către drul Lupu nu explică nimic, ea are cel puțin meritul că scoate la suprafață fapte tăinuite cu multă grijă până acum. Astfel aluziile dlui Ștefan C. Pop la trecutul cu nopți jertfite și săgeți veninoase nu e numai o simplă armă menită a înduioșa pe ingratul adversar de astăzi, ci o realitate pe care numai câțiva o cunosc.

Puțin ne interesează aici dacă drul Lupu a fost bine sau rău informat când a acuzat pe dl Ștefan C. Pop că nu vrea să dea pământ țăranilor. Faptul e că drul Lupu nu avea căderea să acuze pe dl Pop, pentrucă dl Pop n'a dormit în 1919 din cauza d-sale. Acele „săgeți veninoase" îl obligau să tacă, pentru că ele veniau să lovească în ministeriatul de tristă memorie al drului Lupu la interne pe timpul guvernării dlui Vaida și interimului său dl Ștefan C. Pop.

Sau se știe că una din cauzele principale ale căderii dlui Vaida a fost activitatea dlui Lupu la Ministerul de interne. Cu temperamentul său nechibzuit, dl Lupu împinsese demagogia până lu a da mână liberă comuniștilor să agite, în acele vremuri de nesiguranță generală în Europa. Stăteam pe un vulcan de patimi și interese vrăjmașe țării. Dacă guvernul nu cădea atunci, ar fi căzut după puțină vreme doborît sub avalansa comunismului pe care l'a îngăduit.

Dl Ștefan C. Pop știe ce spune. Păcat numai că a trebuit să intervină ingratitudinea dlui Lupu pentru ca toate aceste adevăruri să fie date la iveală și încă nu cu toată claritatea necesară. Dl Șt. C. Pop se vede că nu are tot curajul necesar să lămurească această chestiune. Nădăjduiește oare o împăcare cu drul Lupu?

Politica religioasă a Rusiei sovietice

Bisericile autocefale din Europa centrală și orientală

Se știe că în Rusia, de la Petru cel Mare încoace, noțiunea de stat e legată de cea religioasă. Capul statului e în acelaș timp și capul bisericei.

Vechiul antagonism dintre Polonia catolică și Rusia ortodoxă se explică în mare parte în modul acesta și creiarea statelor limitroie ale Rusiei, născute acum din desmembrarea sa a fost urmată de înființarea dn biserici autocefale, după modelul celor deja existente în Bulgaria, Grecia și Serbia.

A avut loc înființarea de astfel de biserici, chiar în țările unde ortodoxia nu e religia națională, atât de mult minoritățile religioase au nevoie să se naționalizeze.

Astfel Polonia și-a organizat în 1919 o biserică ortodoxă autocefală autorizată în Ianuarie 1922, de patriarchul Tikhon și recunoscută de guvernul polonez, cu toate protestările episcopilor de Grodno și Vilna.

Această biserică a luat drept pretext depoziția făcută de patriarchul Tikhon Sovietelor și înlocuirea acestuia cu un consiliu suprem eclesiastic, pentru a rupe contactul cu Moscova.

Cu toate acestea șeful ei, mitropolitul George a fost omorât în primăvara aceasta de archimandritul Smaragd Latiszenko.

Dar nu numai ortodoxismul este în pericol față de tendințele particulariste ci chiar și catolicismul, unde unitatea e mai mare ca la ortodoxism.

In Slovacia acum trei ani s'a căutat să se înființeze o biserică catolică națională, deci autocefală, apropiată de aspirațiunile schismatice ale bisericei croate, care luptând împotriva ortodoxiei sârbe, factor de centralizație caută în același timp să se degajeze de înfluența Romei.

Memorandul croat la conferința de la Genova conținea această frază curioasă:

„Poporul croat are baza sa în individualismul umanitar al unei biserici mondiale."

Partidul comunist împotriva tuturor religiilor.

Bolșevismul n'a scăpat de această lege și pentru a grăbi izbucnirea unei stări de spirit revoluționare pentru toți Rușii, el a început să desrădăcineze vechile credințe pentru a le înlocui prin un ideal nou, dacă nu prin o religie nouă.

Ateismul a ajuns să fie religiunea de Stat a Sovietelor, justificând astfel deviza faimoasă, placardată pe Kremlin: „Religia este opiumul tuturor popoarelor. Privită sub această înfățișare, lupta anti-religioasă nu este îndreptată numai asupra unei doctrine determinate, ea tinde să distrugă orice formă de religie.

Sovietele pentru a distruge mai întâi religia dominantă au recurs la următoarea tactică. Ei au început să sprijine catolicismul.

Prudența Vaticanului a dejucat însă aceste calcule: el n'a ignorat că ziarul oficial „Pravda" a salutat cu iromie alianța burgheză a socialistului Millerand cu Vicarul Romei, el a știut deasemeni că bolșevicii ruși au îndemnat pe comuniștii italieni să condamne la moarte pe Papă, așteptând „apariția sa apropiată în fața unui tribunal internațional.

Perchizițiile au fost făcute de bolșevici atât la biserica ortodoxă cât și la celelalte.

In Februarie 1922, comitetul executiv central al Rusiei a decretat confiscarea tuturor averilor religioase de toate culturile, sub pretextul că va veni în ajutor prin vinderea acestor averi, victimelor foametei.

Opunându-se la acest lucru, patriarchul Tikhon a fost arestat. Pentru aceleași motive monseniorul Cieplak, mitropolitul bisericei catolice a Rusei și monseniorul Budkiewicz au fost acuzați și condamnați unul la închisoare, iar celalalt la moarte.

Cu o indiscutabilă imparțialitate, autoritățile sovietice au procedat la rechiziții în templele diferitelor culturi.

Confișcarea averilor ortodoxe dela Zaratow, Kostroma, Kaluga și Riazan s'au făcut în același timp cu a celor din catedrala catolică din Minsk și sinagogele din Tambov, Moscova și Odesa, al cărui rabin a fost condamnat la 2 ani închisoare și 300 milioane ruble amendă. Nici templele budice n'au fost cruțate de bolșevici.

Văzând că sunt neputincioși în stârpirea credinței religioase din sufletul poporului, bolșevicii au căutat să lupte împotriva ortodoxei, recunoscând diferitele secte, jumătate păgâne, jumătate creștine, care duceau înainte de războiu o existență subterană și destul de precară pe lângă biserica oficială.

Ei le-au acordat chiar pământuri, numai pentru a-i afilia la doctrimele edificiului sovietist. Dar nici aceasta tactică nu le-a reușit, problema religioasă a Rusiei actuale rămânând nerezolvită încă mult timp.

Intelectuali polonezi vizitează România

București. Eri dimineața a sosit la București un grup de intelectuali polonezi cari vor vizita mai multe orașe din România.

CRONICA BIHORULUI

Situația culturală a jud. Bihor — Ce s'a făcut până acum pentru răspândirea culturei românești în acest județ de graniță — Admirabila operă culturală și națională înfăptuită de d-nii miniștrii general Moșoiu și Dr. Angelescu — Invățători, școli, biblioteci populare și săli de lectură pentru satele Bihorului

I.

Ne-am ocupat în diferite rânduri de mișcările cu caracter cultural economic sau națioal pornite și continuate în județul Bihor. Am insistat, și insistăm mult asupra oricărei dintre aceste mișcări având în vedere importanța lor cu totul specială în acest județ de graniță unde românismul a fost sub stăpânirea trecută mai înăbușit și mai persecutat decât în oricare altă parte a Ardealului.

Guvernul actual și în special dnii miniștrii Moșoiu și Anghelescu n'a cruțat nimic pentru a iniția și încuraja orice mișcare românească în acest județ.

Sub raportul cultural românesc județul Bihor a făcut în ultimul an progrese simțitoare. — Oradea-Mare și Beiușul — cele două mari centre culturale ale Bihorului și-au mărit numărul școlilor.

La Oradea-Mare în locul liceului Premontratens care a fost un periculos focar al iredentismului maghiar să înființează un liceu românesc și o școală normală românească. In uriașa clădire a liceului evreesc din Oradea, liceu unde maghiarismul evreilor a ajuns la culme ministrul de instrucție a impus limba românească ca limbă de predare în locul celei maghiare [illegible] existente conducătorilor evrei.

In localul școalei militare de cadeți va începe să funcționeze poate chiar dela anul viitor o Universitate românească. Guvernul actual este hotărât să nu renunțe la nici un sacrificiu pentru a putea îndeplini această mare operă culturală românească.

Județul Bihor fiind centrul „zonei culturale" pe care guvernul de azi vrea s'o facă dealungul granitei dinspre Ungaria — va fi pus la anul — în situația ca absolut toate comunele lui să aibă câte o școală primară. Invățătorii dela aceste școli vor primi un salariu mai mare decât învățătorii din restul țării, și în acelaș timp s'a rezervat pentru fiecare dintre ei câte 4—5 jugăre de pământ cu ocazia aplicării reformei agrare. Pe lângă toate acestea însăși școlile despre care vorbim au fost înzestrate cu câteva jugăre de pământ fiecare pentru acoperirea cheltuelilor de întreținere strict necesare.

Fiecare comună din județul Bihor în urma inițiativei luate de dl general Moșoiu și în urma intervențiilor făcute de dsa pe lângă ministrul de instrucție va fi înzestrată cu câte o bibliotecă populară și cu câte o sală de lectură pentru săteni.

Un fapt de o capitală importanță este hotărârea pe care a luat'o ministerul de instrucție prin care se înlătură cu desăvârșire din bibliotecile populare maghiare dăruite comunelor de guvernul vechei stăpâniri maghiare, cărțile cari cuprind insulte la adresa românilor.

In afară de aceste măsuri luate de guvernul actual pentru propășirea culturei române în județul Bihor, în Oradea Mare și Beiuș din inițiativă particulară sprijinită de stat s'au format multe societăți culturale pentru răspândirea limbei și culturei românești. Conferințele publice în Oradea Mare sunt foarte dese șezători artistice-populare prin satele Bihorului au loc în fiecare Duminică.

Dl ministru general Moșoiu a luat inițiativa și prezidează toate aceste mișcări cu caracter cultural românesc în jud. Bihor.

In asemenea condiții și considerând însuflețirea cu care dl general Moșoiu lucrează la ridicarea acestui județ sub toate raporturile putem fi siguri Bihorul va ajunge în curând unul dintre cele mai de frunte județe ale Ardealului.

In numărul de mâine vom vorbi despre situația economică a Bihorului relevând intensa acțiune dezvoltată subt auspiciile dlui general Moșoiu pentru înființarea, în județul Bihor, de bănci populare și cooperative sătești.

St. P.

INFORMATII

— **ALTE PRETURI MAXIMALE!** Autoritățile locale sunt hotărâte să fixeze noui prețuri maximale pentru toate alimentele de pe piețile Clujului. In special se vor reduce foarte mult prețurile maximale ale mâncărilor la restaurante. Socotim că toate prețurile maximale stabilite de curând trebuesc reduse, fiindcă mai mari decât erau prețurile dinainte, ele nu face decât să dovedească publicului că tocmai autoritățile încurajează specula.

— **Conflictul dintre lucrători și patronii tipografi.** Azi dimineață au continuat tratativele de împăciuire între lucrătorii tipografi și patroni în prezența delegatului ministerului muncei. Tratativele vor continua și mâine.

— **Administrative.** Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanțe, din Cluj care a făcut o inspecție prin județele Tg. Mureș și Maramureș s'a întors ieri în localitate.

*

Dl V. Cucu, șeful serviciului impozitelor directe din resortul de finanțe din Cluj, a plecat aseară într'o inspecție în 5 județe din Ardeal. Scopul inspecției este să constate la fața locului situația încasărilor impozitelor fixate prin noua lege financiară.

— **Serbările din parcul orașului.** In zilele de 19 și 20 August vor avea loc în parcul orașului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. orotirea orfanilor de războiu. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreținere a orfanilor de războiu.

— **Aprovizionarea Clujului.** Ieri a avut loc o consfătuire între dl Mureșianu, prefectul județului Cojocna, V. Popovici prefectul poliției și d. Utalea primarul orașului. S'au discutat măsurile ce trebuiesc luate pentru aprovizionarea orașului cu alimente și cu lemne pentru iarnă.

— **Dl Mârzescu la Cluj.** Suntem informați că Sâmbătă 19 August dl ministru Gh. Mârzescu va sosi la Cluj.

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— **Sosirea în țară a prizonierilor români din Rusia.** In urma intervenției unei comisii franceze, care acum trei săptămâni a sosit la Vladivostoc, Sovietele au permis reîntoarcerea în țară a unui transport de foști prizonieri români.

Un număr de 280 din acești prizonieri a sosit Miercuri în orașul Brașov. In curând se mai așteaptă sosirea a noui transporturi de prizonieri.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității, 2475—3

— **Cercul Studenților buzoeni la Cluj.** Luni dimineață a sosit în localitate 14 studenți buzoeni în frunte cu președintele lor Victor Nestor, cu toți membrii ai centrului studențesc buzoian.

In cursul zilei de Luni și Marți studenții au vizitat principalele instituții culturale din localitate, Universitatea, Clinicile, Biblioteca etc.

Cu accelerațul de Marți seară studenții buzoeni au părăsit Clujul mergând spre Sibiu. In gară ei cu fost salutați de către reprezentanții autorităților și un numeros public, între cari s'au putut remarca dnele Anastasiu, Grossu, B. Iliescu, dnele Angela Botez și Dorina Murca precum și dnii Mazilu, Ionescu N. și Prepau toți buzoeni stabiliți în localitate.

Pan-maghiarismul din școlile nemaghiare

— Cazul unei școli armene și al uneia săsești —

Cititorii își amintesc de ordonanța prin care ministerul instrucțiunii publice a interzis școlilor confesionale din Ardeal să primească cu începere dela toamnă elevi de altă confesiune. Deciziunea, cu toate că este clară pentru toată lumea că o școală confesională este înființată pentru a educa tineretul de acea confesiune în spiritul confesional respectiv, a stârnit din partea îndeosebi a minorității maghiare cunoscutele proteste cu cari se amenință chiar a le duce în fața tribunalului internațional. A trebuit de bună seamă să vedem și în această atitudine a minorității ungurești o explicație a motivului pentru care a trebuit adusă dispoziționea în chestiune.

Era doar vădit, că minoritatea maghiară — înțelegem prin aceasta pe monopolizatorii ei — nu protesta dacă nu se ataca focare ale iredentismului unguresc. Cazurile aduse de noi după aceea au dovedit îndestul, că așa este.

Avem acum alte două fapte, cari dovedesc acest lucru, dar cari — în afară de aceasta — mai arată că nu numai școlile confesionale ci și cele naționale, ale diverselor minorități, sunt în serviciul propagandei pan-maghiare.

Cazul școalei armene din Gherla

Din informațiunile ce le avem, școala armenească din Gherla, înființată pentru educarea armenilor în spirit armenesc, este una dintre aceste școli-focare ale Budapestei.

Școala aceasta, când a luat ființa, a cerut ministerului ministerului să-se aprobe a învăța numai în armenește. Ființarea i-s'a îngăduit numai cu această condițiune ce și-a pus-o singură, totuș care a fost rezultatul? In această școală zisă armeană să învață și azi numai ungurește, în acelaș spirit iredentist unguresc pentru care alte școli maghiare au trebuit avertizate sau închise. Faptul acesta s'a constatat cu ocazia diferitelor inspecții.

Un alt caz

La Reghinul Săsesc există un gimnaziu german, cu limba de predare germană, căruia i-s'a încuviințat să introducă limba maghiară numai ca limbă facultativă, neobligatoare. Cu toate acestea limba maghiară se predă aici în mai multe ore decât limba statului, care și prin tratatul de pace este limbă obligatoare pentru toate școlile minoritare.

*

Sunt numai două cazuri acestea, dar numărul li-se poate complecta cu o sumedenie de altele.

Și această compleclare o vom face pentru a răspunde tuturor celor cari acuză statul roman de intoleranță.

Mizerabilii

AVIZ.

Se aduce la cunoștința acelor interesați ca în ziua de 16 August a. c. orele 8 dimineața se va vinde prin licitație publică la Grupul 5 Aviație, Someș-Sat, următoarele:

Lot. I. 1000 kgr. fer vechiu provenit din scule reformă,
Lot. II. 200 kgr. oțel vechiu provenit din pile reformă,
Lot. III. 90 kgr. cauciuc din camera reformate,
Lot. IV. 800 kgr. cauciucuri reformate de automobile.

Licitația se va ține cu oferte închise și în conf. cu legea contractului public art. 73—83. Materialele și caetul de sarcine se pot vedea în fiecare zi dela orele 8—10 la Grupul 5 Aviație Someș-Sat.

Comandantul Grupului 5 Av.

Indescifrabil,
Maior Av.

2087

Inștiințare pentru Abonații

Ziarul „INFRĂȚIREA" în dorința de a servi și mai departe pe abonații săi comunică că acordă Dlor Invățători, Preoți, Studenți și Elevi abonamentul redus la prețul următor:

Lei 240 pe 12 luni
„ 120 „ 6 „
„ 60 „ 3 „

Vechii abonați cari nu intră în una din categoriile de mai sus, vor putea beneficia de aceste reduceri, dacă își vor înainta abonamentul Administrației ziarului **cel mai târziu până la 30 Septembrie 1923.**

De aceasta favoare nu se bucură Autoritățile și Instituțiile financiare.

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 207 -2

Școli maghiare
cari nu recunosc statul român

Un director din Cluj emite certificate în contra hotărîrii guvernului — Cazul școlii luterane medii din Cluj

Seria școlilor ungurești din Ardeal cari nu se supun regulamentelor țării, a sporit acum cu una care în mod și mai fățiș decât școlile celelalte a călcat un ordin expres al ministerului instrucțiunii publice și a instigat totodată și elevii la nesupunere față de stat.

Dupăcum arătasem la sfârșitul acestui an școlar, ministerul instrucțiunii publice a ridicat atunci dreptul de publicitate al școlii luterane medii din Cluj, pe motivul că nu satisface legilor școlare ungurești cari sunt în vigoare încă în Ardeal.

Măsura guvernului a fost luată la sfârșitul anului școlar după ce în tot cursul anului această școală a fost avertizată din cauza nesupunerii față de statul român. Totuș, ministerul instrucțiunii pentru a veni în ajutorul elevilor, a hotărât ca ei să poată totuș obține certificatul dela o comisie de stat înființată odată cu aceasta la școala medie română de băeți din localitate.

Față de această solicitudine din partea Statului român, direcțiunea școlii medii luterane a înțeles să procedeze repetindu-și nesupunerea. Direcțiunea acestei școli a început să îndemne școlarii să nu cumva să se ducă în fața numitei comisii de stat, și, pentruca să comită încă un act rebel, a dat ea, cu dela sine putere, certificate. Directorul care a înțeles să manifeste statului român această credință, este dl Iuliu Hantoș al cărui nume figurează pe certificatele pe cari nu mai avea îndreptățirea să le emită.

Atragem asupra acestui fapt atențiunea ministerului instrucțiunii publice și a acelora cari tot se mai laudă cu localitatea școlilor minoritare.

Mizerabilii

Consecventa presei opozitiei

Ocupându-se acum câtva timp de suspendarea întrării în țară a ziarului „America" în care se calomnia guvernul și se răspândiau știrile cele mai eronate cu privire la situația țărei noastre, toată presa opoziției de scandal a găsit că actul guvernului e samavolnic și că se atentează prin astfel de procedee la „libertatea presei".

Și pentru a arăta cât de rău a procedat guvernul, ziarele acestei prese, care mai de care se întreceau în osanale aduse acestui ziar, care face propagandă în America pentru cauza românească.

Iată însă că după ce s'a ridicat o măsură luată de guvern, America venind din nou în țară unul din ziarele presei de opoziție ca și cum nu tot el ar fi fost acel ceau lăudat-o, remarcă un articol din acest ziar în cari preoții și învățătorii dela sate sunt zugrăviți în colorile cele mai urîte, articol plin de atâtea calomnii, încât a indignat chiar presa de scandal.

Dacă această politică se poate numiconsecvență, nu avem nimic de zis.

E vădit lucru însă că presa opoziției nu urmărește decât noui prilejuri de a ataca guvernul, căutând să apere totdeauna părerea contrară, celei emise de el.

Același lucru a fost dealtfel cu ocazia oprirei congresului studențesc, întâi presa opoziției aprobând acest act al guvernului, deși n'ar fi corespuns cu principiile lor de larg democratism, apoi a întors foaia arogându-și drepturi de apărare „a libertății presei și întrunirilor" și bineînțeles condamnând hotărîrea guvernului.

Am fi foarte curioși să vedem cum ar mai fi „pentru" sau „contra" libertății întrunirilor aceiași presă, dacă la un moment dat guvernul ar intenționa să dea voe studenților să-și ție congresul, justificat tocmai de deosebita bunăvoință pe care o arată această presă ce se intitulează „imaginea adevărată a opiniei noastre publice".

Mizerabilii

Folosițivă de ocaziune
D-I-N-T-I
numai azi și mâine
Cumpăr dinți denture vechi și stricate, artificial, plătind prețuri bune.
Adresa: HOTEL CENTRAL camera No. 10. Oarele 9—12 și 2—7.
2980

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, în cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Prețuri obisnuite de restaurant ale cartei
Intrare liberă!
Lloyd 1010 2222

INSCRIPȚII

Relații cu Rusia

Ziarele se bucură că se vor relua relațiunile comerciale cu Rusia sovietică. Și au dreptate. Mai întâi de toate încetează o stare de nesiguranță. Închipuiți-vă o namilă de vecin cât Rusia lui Lenin, stându-ți tăcută și misterioasă, în spate. Nu știi ce să mai crezi! Are de gând să te atace? N'are? Se pregătește pentru mai târziu? Și par'că nu ți-e la îndemână.

Închipuiți-vă un călător mergând pe un drum lung și cam pustiu alături de un alt drumeț. Tovarășul de drum e cam morocănos, dar tot te poți înțelege cu dânsul. La un moment dat călătorul nostru, care rămăsese o bucată de vreme pe gânduri, observă că însoțitorul s'a schimbat. E altul, numai e cel dintâi. Unul cu mult mai sălbatec la înfățișare, cu mult mai groaznic la privire.

Fără îndoială că prima grijă a călătorului nostru e să-și păzăie revolverul din buzunar. Însoțitorul cel nou însă nu privește nici în dreapta, nici în stânga; el merge tăcut și întunecat. Și tăcerea aceasta ostentativă, e cu atât mai suspectă, cu cât pare a se prelungi la infinit. Situația desigur nu e deloc plăcută pentru călător. Așa că atunci, când tovarășul de drum se hotărăște însfârșit să explice ce e cu dânsul, călătorul nostru are tot dreptul să simtă ridicându-i-se ceva depe inimă.

Cam astfel stăm și noi cu sovieticii ăștia. De bună seamă, teamă n'avem de dânșii, căci simțim revolverul în buzunar. Dar tot... par'că se mai luminează ceva dintr'o parte a orizontului.

Numai nu prea înțeleg cam ce comerț o să facem cu dânșii Căci după apelurile lor disperate, provocate de foame, nu prea par să stea bine cu producția. Ce ne vor da ei în schimbul mărfurilor noastre? Ruble sovietice? Mersi! Dar să nu anticipăm. Cine știe ce surprize ne mai rezervă și Rusia asta până acum atât de misterioasă!

NOMOFYLAX

Mizerabilii

Presa „independentă"
contra fascismului

O născocire stupidă. Declarațiile apocrife ale dlui Iorga

Ziafele bucureștene „independente" și de partid fac mare vâlvă în jurul unor declarațiuni făcute de d. Iorga la Vălenii de Munte, în care se vorbește despre „amestecul acelora cari ar trebui să stea deasupra tuturor curentelor și grupărilor politice".

Se afirmă chiar că această declarație vizează direct pe Prințul Carol. Dar, fiindcă este un dar, în comunicatul publicat de „Nemul Românesc", declarațiile atât de mult discutate ale d-lui Iorga lipsesc cu desăvârșire. In cazul acesta se naște întrebarea dacă ne găsim în fața unei invențiuni, așa cum obișnuiesc ziarele „independente" să inventeze pentru a mistifica opinia publică, sau d. Iorga a renunțat la declarațiunea sa de la Văleni?

Cunoaștem părerile dlui Iorga asupra raporturilor ce trebue să dominască între Palat și partidele politice. D. Iorga are prea multă considerație pentru Dinastie pentru a arunca de la tribuna unei întruniri politice avertismente Suveranului și Familiei Regale.

E deci mai ușor de presupus că presa „independentă" minte, decât că d. Iorga s'a avântat pe un teren unde s'ar fi întâlnit, într'o neplăcută promiscuitate, cu d-nii Mihalache, Sever Dan, Lupu, Popa Man, Madgearu, Vaida, Sever Bocu, și atâția alți harnici sfătuitori de bine ai Suveranului.

Părerea noastră este cu atât mai justificată, cu cât invenția „presei independentă se pare că a fost făcu ă anume pentru a se da o nouă lovitură mișcării fasciste, împotriva căreia această presă lucrează cu o semnificativă înverșunare. Intreaga intrigă, cu amestecul prințului Carol și al dlui Iorga, privită din acest punct de vedere, este evidentă. D. Iorga desaprobă fascismul și pesaprobă și pe acei cari l'ar sprijini. Deci faptul trebue cât mai puternic trâmbițat pentru a tăia pofta naivilor să participe la această mișcare.

Faptul e că dl Iorga n'a vorbit de așa ceva, iar amestecul prințului Carol în această afacere este cu totul de domeniul fanteziei. Mișcarea fascistă este prea neînsemnată pentru a merita atenția oamenilor serioși, dar există o anume categorie de oameni care e gata să se sperie de orice, și numai așa se explică toată vâlva presei „independente" în jurul acestei chestiuni.

MIZERABILII

Reclame este sufletul comerțului

D. Seton Watson și România

Cum ne-a recomandat în străinătate partidul național — Un strălucit succes al „marelui patriot" și om politic d. Al. Vaida-Voivod

Un ziar cehoslovac, care apare în limba germană, publică rezumatul unei lungi scrisori a domnului Seton Watson către d-rul Rudinskij. „Bunul nostru prietin" își expune observațiile și constatările făcute cu prilejul călătoriei sale „de studii" în Cehoslovacia și România.

Domnul Seton Watson scrie:

„Aș dori însă ca cei cari condamnă în bloc actualul sistem al guvernului cehoslovac să-și ia osteneala și să compare situația lor cu situația din Iugoslavia, România și Ungaria. Deosebirea rezidă în faptul că în Cehoslovacia se află la cârmă cei mai buni și mai onești, pe când în Iugoslavia și România — cu puține excepțiuni — cei mai buni sunt izolați, sau se află în opoziție și nu au posibilitatea de a pune stavilă corupției și anarhiei ce domnește în viața politică de acolo".

Cunoșteam părerile profesorului și publicistului englez despre noi încă decând ne-a vizitat, informându-se obiectiv asupra situației din România din cea mai exclusivistă sursă takisto-națională. Dl Seton Watson a fost găzduit la dl Vaida și n'a fost nici o clipă părăsit de oamenii acestui „mare patriot" și om politic român. Acolo a aflat dsa că la „cârma" României sunt „cei mai răi" și tot acolo a trebuit să vadă că „cei mai buni" — vezi Doamne! dl Vaida și consorții săi din partidul național — stau în izolarea neputincioasă a opoziției.

Dlui Seton Watson nu-i putem face nicio vină că a fost incapabil sau n'a voit să vadă în România mai mult decât ne arată în scrisoarea sa către dnul Rudinsky. Atitudinea pe care Dsa a manifestat-o în România, unde se știe că a refuzat să iasă din sfera de influențe a partidului național, ni-a deschis încă de atunci ochii asupra acestui straniu „prieten". Notele de bună purtare pe cari ni le dă dl Seton Watson, n'au pentru noi și realitatea politică dela noi nici o autoritate; ele însă pot să ne facă destul rău în cercurile dispuse, a primi fără control orice afirmație contra noastră.

Partidul național poate fi satisfăcut. Domnul Vaida deasemenea. Datorită străduințelor lor România și-a căpătat un nou vrăjmaș în streinătate.

Dar constatările „obiective" ale domnului Seton Watson nu pentru acest lucru sunt interesante. Cunoaștem de mult procedeele „patriotice" ale partidului național și ne-am deprins să le considerăm ca o inexorabilă fatalitate abătută asupra României. Ceea ce însă se desprinde din comparația pe care o face domnul Seton Watson între România și Cehoslovacia, este că în Cehoslovacia care are și ea o opoziție nemulțumită, nu s'a găsit nimeni care să coboare demnitatea națională a luptelor interne până la a cere arbitrajul nimărui din afară. In Cehoslovacia domnul Seton Watson s'a găsit în fața unei nepătrunse unanimități patriotice; iar la noi, în fața unei dureroase inconsecvențe naționale. Era deci fatal ca aprecierile domnului Seton Watson să cadă alături cu realitatea, părăsind ținta principală a rolului ce li se cuvine.

A. R. Gus.

MIZERABILII

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii de Munte

Prelegerea D-lui Marin Ştefănescu, profesor univ.: — „Din filozofia poeţilor români: M. Eminescu“ —

In prelegerea precedentă, cercetând opera poetică, în parte, a lui Gr. Alexandrescu, poetul intuiţionist, am văzut în ce constă filozofia sa.

Mihail Eminescu, ne apare, însă, filozof specialist, ştiut fiind că din îndemnul lui T. Maiorescu, el a urmat filozofia la Viena pentru a obţine doctoratul, în vederea ocupării unei catedre la Universitatea din Iaşi. Din cauze diferite, între care putem spune lipsa de mijloace băneşti şi mai ales neastâmpărată sa fire de poet, s'a întors în ţară fără să-şi fi dat doctoratul.

Să vedem care este filozofia lui Eminescu? S'a zis că Eminescu este poetul pesimismului, că prin urmare filozofia sa este pesimismul şi că în această doctrină, el se inspiră din Schopenhauer, după cum arta lui are părţi comune cu aceea a lui Lenau.

Din poeziile lui, se desprinde mult adevăr şi o puternică notă de tristeţe cu privire la viaţa noastră. In deosebi, filozofia orientală, ca cea Indiană, pentru care Schopenhauer avea o aşa de mare admiraţie, trebuie să-l fi înrâurit pe Eminescu.

Un exemplu îl găsim în poesa intitulată „Scrisoarea I“, în care versurile: „la început pe când fiinţă nu era, nici nefiinţă, pe când totul era lipsă de viaţă şi voinţă“ se află întocmai în Rig-Veda, imnul 15 Putem adăoga, ca isvoare streine care au influenţat pe Eminescu, pe Platon şi mai cu seamă pe Kant.

Cu toate acestea, trebuie să observăm că atunci când vorbim de Eminescu, nu trebuie să uităm înrâurirea culturii româneşti asupra sufletului său. Eminescu a fost unul din cele mai entusiaste suflete de român. El este mai ales un reprezentant al filozofiei române tradiţionale, care exprimă raportul între ideal şi realitate şi după care lumea aceasta sensibilă pe care o trăim, aici pe pământ, este o nimicnicii, o viaţă trecătoare, faţă de lumea ideală, adevărată, eternă, care este însuşi sensul sau scopul său. Atunci când vorbim de Eminescu, trebue să ştim că ei a fost un cercetător al filozofiei vechi româneşti.

Filozotia lui Eminescu, nu este numai un simplu pesimism, ci este mai ales idealismul din filozofia clasică românească.

Această notă o putem deduce şi din simplul fapt că Eminescu a fost un mare patriot; căci patriotismul este o speţă a geniului idealismului.

Să considerăm deci, în cele ce urmează, câteva poezii ale lui Eminescu pentru a vedea că într'adevăr noi nu suntem în prezenţa unui pesimism, ci în faţa idealismului caracteristic filozofiei româneşti.

Fie poezia „Epigoni“. Aici Eminescu arată că bătrânii noştri se conduceau după partea cea mare, eternă, a lumei.

Noi avem în vedere partea cea mică, sensibilă, trecătoare.

Voi, zice Eminescu, adresându-se preoţilor români din trecut, voi pierduţi în gânduri sfinte, convorbeaţi cu idealul.

Voi aveaii un Dumnezeu şi o pătrie şi de aceea spusa voastră era sfântă şi frumoasă. Voi creaţi o altă lume pe astă lume plină de norei, dar noi Epigonii, noi suntem mici de zile, mari de patimi.

Dumnezeul nostru e o umbră şi patria noastră e o frază Noi privim reci la lumea asta, vă numim vizionari, pentru noi o convenţie e totul, ce e azi mâine e minciună, moartea succede viaţa şi viaţa succede moartea. Alt sens nu are lumea, n'are alt scop, altă soartă.

Iată adevăratul Eminescu, văzut în întreaga sa fiinţă. El este sceptic şi pesimist în ceace priveşte lumea aceasta pământească, sensibilă, dar el este un entusiast idealist pentru ceeace alcătueşte sensul acestei lumi.

De aceea când cetim o poezie de Eminescu, trebue să nu ţinem seamă numai de nota sa pesimistă, ci încă şi mai ales de sufletul său idealist.

O dovadă admirabilă ne-o dă după cum am văzut, poezia „Epigonii“. Această mărturie o găsim şi în „Glossa“ unde ni se spune că totul este trecător, şi că prin urmare, noi trebue să rămânem reci la toate ispitele.

Această natură o au şi celelalte poezii. Fie poezia „Luceafărul“. Aici ni se înfăţişează lumea aceasta nu numai ideală ci aşa cum e în realitate. Este o poezie adânc filozofică, prin aceea minunată împletire a idealului cu realitatea.

Iată deci care este filozofia lui Eminescu: o icoană a vieţei noastre, care este o veşnică frământare de a armoniza realitatea cu idealul.

In poezia „Mortua est“, care este una din cele mai pesimiste poezii ale lui Eminescu, ne face cunoscut cugetările pe care le are la moartea unei femei. Frumoasa moartă, a fost, în timpul cât a trăit, un vis care şi a înmuiat aripa în amar. Dar, pentru că a fost un ideal, un vis, ea a devenit prin moarte un suflet candid, care şi-a lăsat trupul pe pământ, iar ea însăşi s'a înălţat la ceruri. Incât moartea, pentru cel care a trecut prin realitate, iubind idealul, nu este decât trecerea idealului din lumea sensibilă în propria sa lume ideală.

In acest caz moartea este un bine, o mare de stele, un secol cu sorîi înfloriţi, pe când viaţa cea schimbătoare, dacă o considerăm numai în ea însuşi, fără ideal, este o baltă de vise rebele, un basm pustiu şi urât. Acesta este adevărul. Dar biata fiinţă omenească, este supusă şi gândului rău în clipele sale de durere. Şi atunci „gândirile rele sugrum cele bune“. Atunci „capul pustiu, cu furtune“, se întreabă: „Au un sens în lume? Tu chip zâmbitor trăit ai anume ca astfel să mori? De e sens într'asta, e întors şi ateu, — pe palida-ţi frunte nu-i scris Dumnezeu“.

Acesta este gândul cel rău, şi fiind „rău“, el nu este negreşit adevărul. Adevărul este cel exprimat mai sus. Ştim că acei care ţin să vadă în Eminescu numai un pesimist, iar nu mai ales un idealist, se referă mai cu seamă la aceste ultime versuri.

Insă noi trebue să vedem lucrurile în tot rostul lor.

Iată l pe Eminescu într'o altă poezie, „Inger şi Demon“, unde se vede destul de lămurit că intenţia sa este izbânda părţei îngereşti din lume, asupra realităţei contingente sau demonice.

In adâncul unei nopţi, copila unui rege se roagă tainic în biserică. Ea pare a fi un inger. In acelaş timp, îndrăgostitul ei, un fiu necăjit al poporului, face planuri de revoltă împotriva a ceeace se chiamă ordine. El voieşte să răstoarne totul la pământ:

Şi patrie şi Dumnezeu. Căci cei mari, zice el, se slujesc de aceste idei pentru ca să jefuiască pe cei mici. Nu este nici o dreptate. Şi el este aşa de puternic în revolta lui, că pare a fi un demon cărui nimic nu poate să-i reziste. Dar într o zi el cade bolnav.

Şi în suprema lui durere, el vede cât de nedrept a fost, ridicându se împotriva rostului lumei. La patul său de suferinţă apare un înger care îl mângâe, şi îl mângâe aşa de sfânt, încât prin nimic el nu ar putea să răsplătească această fericire.

Este ea...

Şi atunci, ultimele sale cuvinte sunt acestea: Am voit viaţa întreagă să pot răscula poporul cu gândurile-mi rebele contra cerului deschis. Dar cerul n'a voit să condamne pe demon, şi mi-a trimis un înger să mă împace.

Iată deci ce este filozofia lui Eminescu. Ea este în cea mai mare parte o icoană a idealismului din filozofia românească. Ea conţine credinţa despre micimea acestei lumi pământeşti şi despre măreţia lumei ideale, şi credinţa în destinul hotărât de Dumnezeu, şi dragostea de patrie, ca o introducere la dragostea de omenire în general şi ea le sintetizează pe toate acestea, întru isbânda a ceea ce este Divin pe această lume.

I. N. Ciolan.

MIZERABILII

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47

Resmăltuim oglinzi stricate.

Doamnelor şi mireselor!

Cumparati sau comandati va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc. fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

Mizerabilii

O mare serbare nationala: Adunarea despartamantului Huedin al Astrei

Cuvântările — Rapoartele pe anul trecut — Serbările

Duminecă în 5 August a. c. şi-a ţinut despărţământul Huedin al Astrei adunarea cercuală este în cadre din cele mai înnălţătoare. Indată după oficierea serviciului divin în bisericile româneşti, au început să vină flăcăi, fete, bătrâni, bărbaţi şi copii din comunele curat româneşti şi atât de bogate şi pitoreşti ale împrejurimilor Huedinului. Remarcăm mulţimea de comune reprezentate printr'un mare număr de poporeni în frunte cu conducătorii lor firesti: preoţi, învăţători, primari, secretari comunali etc. Astfel au fost: Fildul de sus şi de mijloc, Morlaca, Bociu, Nadişul românesc, Secuien, Sâncraiu, Mueräu, Gh. Oşorheiu, Bologa ş. a. Cu localnicii aproape de 4—5000 oameni. O adunare românească cum de mult na văzut Huedinul.

Programul adunării.

La ora 2 după amiazi corul de ţărani din Gh. Oşorheiu sub conducerea unui elev de cl. VII normală cântă „Românaşul“, apoi părintele protopop din Şebeşul mare Aurel Muntean, directorul despărţământului în curtea şcoalei medii din Huedin deschide adunarea printr'o avântată cuvântare, în care face mai întâiu o reprivire asupra trecutului Astrei, arătând în cuvinte înţelese de toată suflarea meritele acestei vechi societăţi pentru cultura şi unitatea noastră naţională.

Arată programul ei de acţiune culturală mai nouă de a edifica case, de a înfiinţa biblioteci şi muzee, de a însemna locurile noastre istorice cu monumente vrednice etc. Salută pe toţi cei de faţă şi în deosebi pe oaspeţii veniţi din mai mari depărtări: pe d. Zenovie Pâclişanu, director general în ministerul cultelor şi artelor, membru corespondent al Academiei Române şi membru în comitetul central al Astrei; pe d-l secretar general al Astrei I. Georgescu, precum şi pe d-nii artişti ai Teatrului Naţional din Bucureşti: d-na şi d-l Şahighian şi d-l Baldovin. Urmează raportul comitetului despre frumoasa şi spornica activitate din anul trecut cetit de d-l secretar al despărţământului Traian Potra, directorul şcoalei medii de stat din Huedin. Apoi raportul cassierului şi bibliotecarului. Se aleg comisiunile pentru censurarea acestor rapoarte, precum şi pentru verificarea procesului verbal.

D-l Sahighian a recitat un fragment din „Dumbrava Roşie“ de V. Alexandri precum şi „Balcanul şi Carpatul“ de acelaş autor, atât de potrivit pentru a face educaţia naţională. D-na Niţulescu Sahighian a recitat „Sentinelă Română“, atât de potrivită pentru aceste plaiuri ameninţate odinioară de înstrăinare.

D-l secretar al Astrei I. Georgescu a vorbit despre muncă, arătând că numai prin muncă ne putem ridica precum s'au ridicat toate neamurile pământului.

D-l Baldovin a executat mai multe arii populare cu o artă desăvârşită.

Iorma Forţu adresează câteva cuvinte inimoase despre legea, credinţa, pământul şi neamul nostru românesc. A vorbit apoi cu elan dl prefect al jud. Cojocna Murăşan, făcând o comparaţie între adunările Astrei sub Unguri şi între măreaţa adunare de astăzi. Când vede d-sa această adunare şi îşi dă seamă de minunile făcute de Dzeu cu neamul nostru, exclamă plin de recunoştinţă şi smerenie: „Mare eşti, Doamne, şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici o laudă nu e deajuns spre mărirea minunilor Tale.“ Dsa făgăduieşte concursul autorităţilor la năzuinţele culturale ale Astrei. Au mai înveselit publicul fiul părintelui protopop Muntean elev în şcoala primară şi o fetiţă drăguţă cu versuri patriotice, iar elevul conducător de cor cu un solo. S'a ales apoi directorul despărţământului, comitetul şi funcţionarii pe un nou period de 3 ani. Ca director s'a reales protopopul Aurel Muntean, membri în comitet Dr. Sabin Varna adv., Mihai Marincaş cassier la „Vădeasa“, şi preoţii Alexandru Boerin şi Stefan Pop. De funcţionari s'au reales Train Potra, secretar, director la şcoala medie, Manase Ciungarin bibliotecar şi Nicolae Făt, cassier, profesori la şcoala medie în Huedin.

Delegaţi pentru adunarea generală a Astrei s'au ales protopopul Ioan Pop şi Demetriu Pop, secretar com. Huedin. După ce s'au cetit rapoartele comisiilor încredinţate cu controlarea şi verificarea rapoartelor, d. director de desp. Muntean închide adunarea.

Petreceri populare

După serbarea care a durat 2 ore şi jumătate au urmat dansurile naţionale ale tineretului din diferite comune la muzică militară sau la muzica lor săteaască. In spre seară s'a făcut o grandioasă manifestaţie pe strada principală şi în piaţa Unirei unde s'au jucat hora şi alte dansuri naţionale.

Seara la ora 9 s'a improvizat o serată artistică pentru cărturărimea satelor, care venind mai târziu n'a putut asista la adunarea cercuală a desp. Huedin al Astrei. D. Şahighian a interpretat sguduitor puternica creaţie a genialului Eminescu „Scrisoarea III a“. Recită câteva versuri cu talent neîntrecut distinsa artistă d-na Niţulescu Şahighian, iar d. Baldovin cântă popularul „Mugur mugurel“.

După serata artistică dans până în zorii zilei.

Coresp.

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipeşte cu oxigen, punctual şi mod avantajos, totfelul de piese de metal şi fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna in depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!
Piano marca „Pleyel“
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de **CHOPIN**
și iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE
Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea“ sub M. D.

TELEGRAME

Crucea roșie sovietică din Bulgaria făcea propagandă bolșevică

Comisiunea însărcinată cu examinarea documentelor găsite la agenții bolșevici expulzați, a constatat din aceste documente că misiunea Crucei roșii sovietice se ocupa cu agitații, propagandă, informații de spionaj împotriva Bulgariei și a refugiaților ruși.

Guvernul german și echilibrarea bugetului

BERLIN. O consfătuire între cancelarul Cuno și șefii de partide din Reichstag a avut loc eri pentru a discuta modalitățile de a echilibra bugetul prin noui impozite.

Turburări în Germania

Berlin. — Din Hamburg și din Chemnitz se anunță că eri au fost turburări de stradă și excese din cauza lipsei de alimente.

Congresul sionist din Karlsbad

Karlsbad. — Eri a început aci congresul sionist cu 350 delegați, înte cari și delegați ai evreilor din România.
Congresul va dura 15 zile.

Răspunsul Angliei la notele franceză și belgiană

Londra. Se desminte știrea despre o întâlnire între dnii Curzon și Poincare. Vineri va ti consiliul de miniștri pentru redactarea răspunsului la notele franceză și belgiană în chestiunea reparațiunilor.

Tratatul turco-american

Lausanne. Tratatul turco-american, de curând semnat, suprimă capitulațiile și acordă ambelor națiuni beneficiul națiunei celei mai favorizate, libertatea completă a comerțului și a navigațiunei prin strâmtori pentru vasele și avioanele americane.

Germania nu renunta la rezistenta pasiva

Declarațiile cancelarului Cunor.

Berlin. Cancelarul Cuno a declarat eri în Reichtag că Germania nu poate spera mult din partea Angliei. Privitor la rezolvirea chestiunei reparațiunilor și chestiunea Ruhr, cancelarul a declarat că negocierile cu Franța nu pot da rezultate bune. Guvernul german nu poate și nu vrea să abandoneze Germania și să trădeze poporul german părăsind rezistența pasivă. Cu supunerea fără condiții cerută de Franța, s'ar creia Germaniei o situație imposibilă.

Majoritatea Reichstagului a aprobat aceste declarații. Numai comuniștii le-au întrerupt mereu cu protestări.

Cancelarul a anunțat apoi că guvernul va propune împrumuturi cu valoare stabilă, impozite noui și încurajare pentru economia națională.

Apoi ministrul de finanțe a anunțat că tarifele la căile ferate se vor fixa în valoare stabilă începând cu 1 Septembrie, iar cele postale dela 15 Septembrie. A comunicat apoi că Germania a plătit până acum reparațiuni în sumă de 6 miliarde în bani și furnituri. Prin noile impozite Germania vrea să dovedească lumei că poate restabili ordinea în finanțele sale, dar aceasta nu va fi posibil decât după părăsirea Ruhrului de francezi.

Alegerea comitetului
Comunității de avere din Caransebeș

Scandalul provocat de agenții partidului național. — Lista noului Comitet

Caransebeș. — Eri a avut loc aci alegerea noului comitet al Comunității de avere. Agenții partidului național au provocat un mare scandal pentru a teroriza pe alegători, deoarece partidul național, care ține să facă din toate instituțiile ardelene sucursale ale partidului, dorea să fie ales ca președinte generalul Domășneanu, împotriva dorinței acestuia.

Biuroul alegerii a fost prezidat de dl Simu care alături de întreaga asistență au impus liniște gălăgioșilor agenți ai partidului național. Restabilindu-se ordinea și liniștea, s'a procedat la alegerea noului comitet a cărui listă este următoarea: dreședinte Ilie Orzescu, deputat; membrii Traian Lalescu, deputat și profesor universitar, Ioan Pepa, Dimitrie Zgăvirdea, Dănilă Leitiu și Pavel Magdescu, substitut de președinte.

Alegerea noului comitet a fost prinută cu lungi aplauze.

Adunarea a luat sfârșit apoi în liniște.

Seara a avut loc un banchet la cari s'au rostit entuziaste cuvântări.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

CRONICA JUDICIARA

Procesul a doi ofițeri
cari nu s'au lăsat mituiți

Marți înainte și după amiază s'a judecat la consiliul de războiu al corpului VI, procesul intentat pentru lovirea căpitanului Dragomir și loc. Marin Borcan. Procesul este intentat deaproape trei ani și s'a tot amânat până Marți, când consiliul l-a luat în dezbatere și a adus sentința.

Iată cum s'au petrecut lucrurile:

Prin 1920 căpitanul Dragomir și locotenentul M. Borcan au prins o contrabandă de trei milioane încercată de 43 de evrei din Petrova, dela granița cehoslovacă din Maramureș. Din cei 43 au putut fi prinși 23 de inși, cari ajunși în mânile armatei, au încercat să îi mituiască pe numiții ofițeri cu suma de 300.000 lei. Incercarea de corupție n'a reușit, în schimb ofițerii jigniți în cinstea lor au aplicat pentru aceasta câteva pălmi contrabandiștilor cari intenționau să'i corupă.

Contrabandiștii împreună cu corpul delict — contrabanda de 3.000.000 și mită de 300.000 — au fost înaintați spre a li se da judecății, iar acum, după ce au rămas liberi, s'au înfățișat cu martori ai acuzării în ședința de Marți a Consiliului de războiu din localitate.

Președinte al consiliului a fost dl col. Bulbuc, comisar regal dl maior Bretan, iar apărători dnii căp. Vasile Dumitrescu pentru căpitanul Dragomir, locot. Crihan pentru locot. Borcan, apoi dnii dr Amos Frâncu, dr Fabius și Viniilă Petala. Martori contra celor doi ofițeri erau — dintre câți am putut reține din 23 — Stauber Leib, Stauber Fișu, Perl Iții a lui Zdril, Perl Iuhman, Sirul a lui Leibu, Șiul Șiober, Iții Katz, toți făcând parte dintre contrabandiștii, și țăranul G. Muntean din Petrova.

Toți apărătorii au arătat, că ofițerii acuzați erau în drept să'și apere cinstea. Cele câteva palme aplicate contrabandiștilor mituitori au pornit dintr'o firească și legitimă revoltă. Consiliul a adus o sentință prin care ofițerii au fost achitați.

Mizerabilii

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

Greva tipografilor.

Iași. — Lucrătorii dela tipografii au declarat greva în urma eșuarii tratativelor cu patronii.

Congresul băncilor românești

București. — Se știe că Banca Națională a adresat o scrisoare către toate băncile române prin care propune înființarea unei asociații a băncilor românești. Convocarea a fost amânată pentru ziua de 16 Septembrie. Congresul va avea loc la București.

Internații Wrangheliști dela Făgăraș

București. Ministerul muncei a instituit o comisiune pentru repatrierea și clasarea internaților wrangheliști din lagărul dela Făgăraș, care se desființează la 15 August.

Comemorarea lui Aurel Vlaicu

București. Un grup de ardeleni din București a hotărât să comemoreze la 13 Septembrie aniversarea a 10 ani dela moartea aviatorului Aurel Vlaicu.

România și chestiunea reparațiunilor

București. Azi s'a întrunit la ministerul de finanțe Comisiunea însărcinată cu întocmirea tabloului cuprinzând toate bunurile publice moștenite de statul român în Ardeal. Tabloul este necesar comisiunei de reparațiuni din Paris.

EXTERNE

Evacuarea Constantinopolului de către aliați

— Constantinopol. In cercurile politice din Constantinopol circulă diferite versiuni privitoare la evacuarea trupelor aliate din Cospoli. De o parte se afirmă că tratativele în această privință sunt pe cale de a fi terminate și că evacuarea va începe în curând. De altă parte se spune că generalul Harrington a primit ordin să nu ia măsuri de evacuare a trupelor engleze până ce guvernul din Angora nu va ratifica tratatul dela Lausanne.

Mica publicitate

De vânzare doi leandri frumoşi, înfloriţi. Se pot vedea în calea Victoriei No. 94.

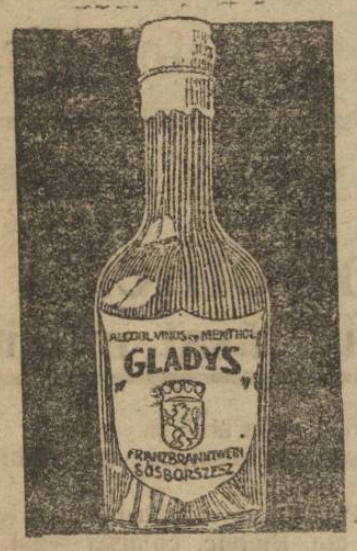

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ întăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

sini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cea mai fina crema pentru ghete

De vânzare

în str. Regina Maria, Regele Ferdinand, N. Iorga, Calea Victoriei, Paris şi Piaţa Unirei prăvălii, restaurant şi cafenea cari se pot prelua imediat, maldeparte pământuri în Cluj de 6½, 11—19—20—23 şi 200 iughere iar în provincie diferite căsi, grădini, etc.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10. 2581

UZINELE ELECTRICE A LE ORAŞULUI CLUJ.

No. 1268.

Publicaţiune.

In ziua de 25 August 1923. ora 10 a. m. se va ţine, licitaţie publica pentru furnizarea a 4 vagoane (40,000) Kgr. ovăz de prima calitate necesar Uzinelor Electrice a le oraşului Cluj.

Termenul de furnizare va fi 30 de zile dela data aprobarei.

Locul de predare Gara Cluj. Ofertele închise se vor înainta cel mai tirziu până la ora licitaţiei la Direcţiunea uzinelor Calea Regele Ferdinand No. 30.

Ofertanţii se vor conforma art. 72—84 din legea contabilităţei publice a Statului.

Cluj, la 8. August 1923.

Directorul Uzinelor Inginer:
V. Roata.

2990

No. 376—923.

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universitare din Cluj, având lipsă pe intervalul din 1 Septemvrie 1923. 1 Septemvrie 1924 de 20 (douăzeci) vagoane făină (din care 13 vagoane calitatea II. şi 7 vagoane calitatea I.) prin aceasta cere oferte.

Ofertele însoţite de mustre trebuie inaintate la Administraţia Clinicilor în 1 Septemvrie 1923. ora 10 a. m. unde sunt rugaţi a se prezenta şi ofertanţii pentru iscălirea procesului verbal.

Desluşirii mai detailate se pot primi la Administraţia Clinicilor.

Cluj, la 8 August 1923.

Administrator:
Ioan Crisan.

2991

Concurs pentru catedră de profesor.

Direcţiunea colegiului unitar din Cluj deschide concurs pentru ocuparea catedrei română, franceză care este vacontă pe anul scolar 1923—924. Desluşiri în ce priveşte salarul şi venitele dă Direcţiunea. Cererile pentru concurs însoţite de actele necesare vor fi adresate Consiliul parohiei unitare şi se vor înainta cel mult până în ziua de 20 August Direcţiunei. 2992

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

ORGA
MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere româneşti şi ungare, de vânzare cu preţ de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,
oferă pentru toate branşele de mărfuri, al

V-LEA
TARG INTERNATIONAL
DIN WIENA
2—8 Septemvrie 1923.

Informaţiuni se dau de către:
Wiener Messe, Wien, VII.,
precum şi de toate reprezentanţele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.

2956

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.
No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg şi mingi de gumă, de vânzare şi en-gros. 1812

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL**, PIATRA-N. 2819-4

GRATIS

primeşte o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

MIZERABILII

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 867 · 6 PAGINI · DOI LEI · 6 PAGINI · Duminecă 12 August 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Înfrăţirea

74 „Transilvăni Nr. de schimb" Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952 · Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorităţi . 480 L
PE 1 AN . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . 90 L

CE ESTE „LUPTA"

Iată un ziar despre care am avut numeroase prilejuri să vorbim. Dacă stăruim şi azi asupra lui este fiindcă socotim o datorie să lămurim publicul ardelean, mai puţin iniţiat în lucrurile de dincolo şi care mai lesne se poate lăsa sedus de abilităţile unor ziare creiate pentru şantaj politic şi străine de sufletul naţiunei.

Intr'un articol semnat de dl Constantin Mille şi purtând titlul „Minciuni naţionale", titlu care el singur dovedeşte până la ce înjosire se poate coborî un ziar zis românesc, gazeta d-lui Honigmann şi compania acuză guvernul că a mistificat adevărul înşelând pe delegaţii trimişi de Liga Naţiunilor asupra realei situaţiuni a şcolilor minoritare.

După ce protestează împotriva faptului că guvernul a obligat şcolile minoritare să introducă studiul limbei române, dl Mille spune următoarele.

„Şi guvernul român, are neobrăzarea să mintă dela ochi pe nişte străini cari desigur din politeţe şi de ruşinea ruşinei guvernului, nu pot replica imediat prin reproducerea textului tratatelor şi acel al circulărei. Ei de sigur au fost puşi în cunoştinţă de starea adevărată a lucrurilor şi de măsura adevărată a guvernului român. De sigur când se vor înapoia vor referi ceia ce au văzut şi chipul neobrăzat în care oficialmente au fost minţiţi".

Inţelege oricine cât rău se poate face intereselor noastre naţionale când un ziar românesc scrie că guvernul ţării a minţit pe delegaţii unui for internaţional veniţi să facă cercetări despre stările dela noi. Este lesne de închipuit deasemeni cât de mult va putea exploata împotriva noastră presa maghiară dinăuntru caşi din afară graniţelor ţării un articol ca acela pe care-l publică „Lupta".

Şi totuşi aşezându-se atât de hotărât în tabăra celor cari ne duşmănesc, ziarul dlui Hönigmann voeşte să treacă drept ziar românesc. Pentru noi şi pentru mulţi alţii, „Lupta" n'a fost nicicând o gazetă de politică naţională, fiindcă cunoscând tristele personagii cari o scriu şi o conduc, noi am ştiut dela început că ea nu va putea fi decât o gazetă creiată să apere interese potrivnice ţării.

Democratismul pe care şi-l strigă cu atâta sgomot, nu este decât un paravan la spatele căruia se pun la cale toate acţiunile prin care forţele noastre naţionale ar putea fi slăbite. Scrisă în româneşte şi făcând pe naţionalistă, gazeta dlui Honigmann îşi urmează acţiunea ei distructivă, atacând toate instituţiile pe care se sprijină viaţa naţională, ponegrind ţara, încurajând toate curentele anarchice, slăbind încrederea naţiunei în puterile ei caşi în oamenii cari o conduc.

Dar făcută cu abilitate şi strecurată pe nesimţite, această odioasă acţiune trece neobservată de marele public şi mai cu seamă de publicul din Ardeal care cunoaşte mai puţin oamenii şi unele rosturi din Bucureşti.

Iată de ce ne simţim datori să nu lăsăm opinia publică din Ardeal înşelată de gazete ca „Lupta" care la adăpostul unei firme democratice dezvoltă o primejdioasă acţiune de slăbire a puterilor statului şi naţiunei.

Cluj, cetatea speculei

Ziarele din Bucureşti publică zilnic ştiri cu arestări de speculanţi, cu dări în judecată, cu condamnări severe. Numai ziua de azi ziarele capitalei aduceau două ştiri de felul acesta. La Botoşani Abraham Fischer, proprietarul unei mari fabrici de făină a fost condamnat la 1 an închisoare şi 60.000 lei amendă; la Călăraşi, purtătorul unui nume cu importanţă politică şi chiar istorică, dl Gr. Cantacuzino, a fost condamnat la 2 luni închisoare, amândoi pentru speculă.

Există deci prin părţile acelea de locuri o lege a speculei şi ceia ce poate fi mai curios pentru clujeni, această lege se aplică şi încă cu severitate.

Dar părţile acelea de locuri sunt în depărtări incomesurabile, pe alt meridian, pe alte grade de latitudine. Tocmai în vechiul regat, depărtare de acolo până la Cluj ca dela cer la pământ.

Şi totuşi dacă cineva ar brava această distanţă ar constata că în vechiul regat preţurile sunt cam pe jumătate sau chiar pe sfertul celor dela Cluj.

Un exemplu: o sticlă de vin „Dealul zorilor", deci vin adus din vechiul regat şi care costă acolo 13 lei, la restaurantul New-York din Cluj se vinde cu 45 lei. Se zicem însă că din cauza imensei depărtări despre care am vorbit mai sus, preţul acestui articol se multiplă cu cheltuelile de transport, dar carnea cu a cărei abundenţă Ardealul se făleşte şi pretinde cel mai larg export pentru ea, dar pâinea, dar alimentele celelalte cari se produc aici! Pentru ce toate acestea sunt mai scumpe la restaurantele din Cluj, restaurante de aceiaşi calitate şi plătind aceleaşi dări către stat, ca şi cele din vechiul regat?

Un profesor din Iaşi, venit să vadă „România Mare", mă întreba, după ce făcuse a paralelă isbitoare între preţurile din capitala Moldovei şi preţurile din capitala Ardealului, dacă aici nu există magistraţi? I-am răspuns afirmativ, fapt care l'a mirat foarte. I am lămurit atunci că magistraţii noştri sunt mult ocupaţi cu procesele de chirii, chestiune foarte la ordinea zilei în oraşul nostru şi de când li s'au mărit salariile, găsesc destul de natural să se fi sporit şi preţurile.

Fiindcă în adevăr nu ştii ce mai crezi, când la jaful pe care speculanţii îl fac fără nici o eamă, ba dimpotrivă cu o obrăznicie care se ştie la adăpost de orice pedeapsă, autorităţile comunale, poliţieneşti şi judiciare asistă cu o nepăsare care are toate aparenţele complicităţii.

Publicul clujan se vede dnspoiat în fiecare clipă de mâna lacomă a speculantului, el îşi strigă exasperarea, dar strigătul lui loveşte în urechi căptuşite cu vată.

Ziarul nostru nu va înceta să-şi rostească revolta, până când cei îndatoraţi să privegheze interesele publice nu vor înţelege că nepăsarea şi inactivitatea lor, însemnând o odioasă complicitate, îi aşează în rândurile speculanţilor.

Prabuşirea marcei germane

La bursa din Londra marca germană a cotat astăzi la deschidere nouă milioane faţă de lira sterlină. Francul francez şi belgian a fost depreciat la 79, 4,5 şi 100, 0,5 iar lira italiană a scăzut la 105, 5,9. Dolarul a cotat 4 5,6 şi 5/8.

Editorul din City al ziarului „Times" discutând prăbuşirea mărcii, expune că acum o lună preţuia de opt ori atât, faţă de lira sterlină. Deprecierea rapidă în cursul mărcii nu însemnează totuşi că situaţia economică a Germaniei este de opt ori mai proastă decât luna trecută. „Times" observă că acest fapt înseamnă numai că marca a încetat de a avea vre-o relaţiune cu situaţia actuală economică. Increderea în cursul monetar, a pierit de fapt, cu alte cuvinte sistemul al Germaniei s'a prăbuşit. Este numai chestiunea de timp pentru ca un nou curs să poate fi creiat. Aceasta nu se poate face pe baza vechiului curs. Pericole grave sociale şi altele decurg din prăbuşirea cursului monetar şi chiar aci găsim semnificarea acestor mişcări fastastice ale schimbului.

Este nevoie de o mână puternică spre a scăpa Germania de dezastrul care ameninţă să o covârşească.

Prăbuşirea Germaniei
şi comerţul mondial

— Ce a putut produce dezacordul franco-englez —

Unul dintre argumentele mai des întrebuinţate de către propaganda germană sau de propaganda pro germană pentru a impresiona opinia publică, este ca politica franco-belgiană duce la distrugerea Germaniei şi că Germania distrusă aduce după sine stagnarea comerţului britanic şi continuarea şomajului.

Dar cei ce susţin această teză nu merg mai departe şi nici nu dovedesc nimic. Cât de întemeiată poate fi această afirmaţie, ce destul să amintim că domnul Bonar Law a spus că dacă Germania ar dispare într'un cataclism, Anglia ar profita, căci Germania e înainte de toate un rival şi apoi un client. In ceea ce priveşte şomajul domnului Stanley Baldwin, actualul primministru a declarat nu mai puţin decât săptămâna trecută, că „guvernul său a ajuns în momentul când populaţia Marei Britanii, în consecvenţă cu sistemul său industrial, este cu mult prea numeroasă pentru ca să o poată nutri ţara, şi că ea continuă să crească, cu tot răsboiul „graţie emigraţiei normale de peste 10 ani".

E deci destul de lămurit, dar aceasta nu poate împiedeca propaganda germană să atribuie unor evenimente cari nu trec de şase luni de existenţă, o situaţie datorită unor cauze de peste zece ani vechi.

O analiză engleză

In ceea ce priveşte chestiunea comerţului propriu zis, ziarul „Daily Mail" publică un articol al domnului Sidney Low prin care dovedeşte că Germania se poate prăbuşi economiceşte, fără ca Anglia să sufere. Dealtcum, spune autorul articolului din „Daily Mail", în Germania de astăzi nu sufere decât profesiunile libere. Micii proprietari, financiarii, manufacturiştii, proprietarii urbani, agricultorii şi lucrătorii sunt într'o foarte bună stare.

„Dacă survine dezastrul, spune mai departe Sir Sidney Low, fie printr'un efort voit — ceea ce se pare că se urmăreşte acum în Germania — fie din alte cauze, eu nu văd pentru ce niam alarma peste măsură... Dacă Germania închide robinetul, noi nu vom falita din aceasta. Ne vom scoate din încurcătură şi fără colaborarea Germaniei.

„Sunt unii oameni, chiar din sferele mai înalte, cari lasă să se creadă că comerţul cu Germania ar fi marele resort al maşinei noastre comerciale, factorul dominant al comerţului nostru internaţional. Ridicaţi Germania, spun ei, daţi-i prosperitatea şi nu vom mai avea şomaj.

„Stranie iluzie, tot aşa de inexplicabilă ca şi celalalt mit relativ la Rusia.

Exportul englez în Germania

Aducând, mai departe, cifre, dl Sidnei Low demonstrează că în 1920 comerţul cu Germania n'a fost decât a treia parte din concertul total; chiar înainte de răsboiu exportul englez în Germania nu reprezenta decât suma de 60 milioane lire, adică 25 de şilingi pe an de fiecare cap de locuitor al Marei Britanii.

„Pierderea acestei sume nu ne va ruina; iar dacă ea ar fi fost îndoit de mare, ea nu ni-ar fi adus o nouă prosperitate, şi nu ar fi procurat de lucru tuturor lucrătorilor noştri în şomaj."

„Dacă Germania nutreşte nenorocitul gând de a se prăbuşi, [illegible] client în scara importanţei; dar vom pierde în acelaş timp pe cel mai periculos concurent".

Sir Sidney Low explică apoi că Germania, cu banii pe cari trebuia să i destineze reparaţiunilor, şi-a ameliorat comunicaţiile şi şi-a îmbunătăţit utilajul, în timp ce Anglia a stat pe loc. Germania şi-a conservat capitalurile, pe când cele ale Angliei s'au consumat pentru plata datoriilor şi satisfacerea fiscului. Manufacturişii şi armatorii germani, echipaţi în cel mai modern chip, năvălesc târgurile lumei şi le inundă cu produse cari desfid orice concurenţă britanică. In consecinţă cu Germania trebue să luptăm, încheie dl Sidney Low, şi Germania ştie ce face când ne ameninţă cu prăbuşirea.

Acest articol lămureşte perfec cauzele dezacordului franco-englez, rezolvat pe cât se pare în sprijinul tezei franceze. Realittatea a triumfat în Anglia, un moment impresionată de manevrele Germaniei.

Situaţia politica în America
Partidul republican şi noul preşedinte Coolidge

Paris. — Ziarul „New-York" arată că moartea subită a preşedintelui Harding a derutat partidul republican din Statele Unite. Dacă noul preşedinte dl Coolidge nu va forma un nou front politic, acest partid se va despărţi în mai multe fracţii cu diferiţi candidaţi la alegerile prezidenţiale din 1924. Ziarul citează între candidaţi pe senatorii La Follette, Johnson, Watson, Cormick şi Allen. Totul însă depinde de atitudinea noului preşedinte.

Jn chestiunea baroului din Cluj

— O scrisoare a D-lui Dr. Valeriu Roman —

Sub titlul „Chestiunea Baroului din Cluj“ a apărut un articolaș în ziarul „Patria“ Nr. 169. la care sunt încredințat din partea Biroului Comitetului advocaților români solidari, a da un răspuns, pe care vă rog cu tot respectul, să binevoiți al publica în numărul cel mai apropiat al ziarului dv.

In mai multe ziare a apărut farsa cu 8 minoritari și 12 români aleși alături de d-l Dr. Dionisie Pop în conducerea Baroului de Cluj. Faptul adevărat este că în consiliul de disciplină au fost aleși alături de decan 5 români cu nume: Dr. V. Pop. Dr. A. Milea, Dr. C. Negrea, Dr. A. Blaga, Dr. S. Nemeș și 6 minoritari: Dr. S. Berkes, Dr. G. Abrudbanyai, Dr. Gabanyi, Dr. F. Tauber, Dr. Str. Silay și Dr. Bruckner, dintre cari cei trei dinainte nu știau românește.

S'au mai ales 3 membrii în Uniunea advocaților și 4 membrii în comisia de examinare a advocaților, total 7, dintre cari 5 au fost români și 2 minoritari, dar aceste organe nu au nimic a face cu conducerea nemijlocită a Baroului. Când examinează cineva, dacă conducerea unui Barou este românească sau ba, atunci numai consiliul de disciplinare cade în balanță. Acest consiliu are și căderea de a judeca în materie disciplinară și de primire în corp. Tocmai pentru aceste și alte atribuțiuni Baroul este un organ de drept public al Statului național român.

Din cele expuse se poate constata că Statul român nu poate fi indiferent față de persoanele, cari sunt depozitarele unei puteri judecătorești în materie de ordin pubiic.

Raportul numeric nefavorabil ideii de Stat față de români în Consiliul de disciplină, nedemnitatea unora dintre advocații minoritari aleși în consiliu și angajamentele păunătoare intereselor obștești luate de d. dr. Dionisie Pop față de un grup de minoritari, au determinat pe advocații români să reacționeze în felul cum au procedat la 24 Iunie cor.

Dealtcum pentru lămurirea opiniei publice trebuie să subliniem, că alegerea acelor, ce au rămas în urmă în frunte cu d. dr. Dionisie Pop, nu este legală. Anume adunarea generală care s'a pronunțat prin baloraj și care i a ales pe numiții nu a fost convocată și prezidată conform legii de dl dr. Aurel Isac, fostul decan, care pe atunci nu mai era candidat. Iar în particular dl dr. Ioan Giurgiu a fost întâiaoară candidat și ales în adunarea de balotaj, deși atunci noui candidaturi erau inadmisibile. Noi advocații români putem discuta acestea oricând și în cadrele unei contestațiuni, fiind încă în termen de a o înainta celor în drept; deși din partea noastră prin delăturarea celor șase de către adunarea generală din 24 Iunie cor. socotim transată chestiunea.

Azi după alegerea unanimă din 24 Iunie, deși anterior chiar membrii români și unii minoritari au demisionat, dl dr. Dionisie Pop cu tot votul de neîncredere se cramponează de o demnitate, pe cari românii solidari nu i-o recunosc și stă în fruntea celor 4 minoritari și alături de dl dr. Ioan Giurgiu.

Consiliul ales în frunte cu dl dr. Amos Frâncu nu poate dimisiona fiindcă susține o ideie, ideia națională pe care prin lașitate nu o poate pângări, ca alții prin stupidități și invențiuni ulterioare.

Primiți dle director asigurarea distinsiei mele stime.

Dr. Valeriu Roman
advocat.

MIZERABILII

Controlul streinilor

Carnetul individual de înscriere la birourile de populație

„Monitorul Oficial“ No. 98 din 4 August publică decretul prin care s'a aprobat modificarea art. 3 din regulamentul pentru punerea în aplicare a capitolului 3 din legea asupra controlului străinilor, controlul unora din stabilimentele publice și pentru înființarea biuroului de populație și adoptarea unui alt model de buletin tormular No. 2, astfel după cum urmează:

Art. 3. — In locul buletinului de înscriere Nr. 2, prevăzut de regulamentul legei pentru controlul străinilor, controlul unora din stabilimentele publice și pentru înființarea unui birou al populațiunei se adoptă un carnet „buletin de înscriere la biroul populației“, model tip aprobat de ministerul de inrerne.

Paginile ce urmează sunt rezervate pentru înscrierea numelui, pronumelui etatea, starea civilă, profesiunea, locul și data nașterii, domiciliul și supușenia titularului, precum și locuintele succesive în comună.

Pagina 6 este rezervată pentru fotografie care este obligatorie în comunele nrbane și facultativă în comunele rurale.

Fotografia se va lipi pe locul indicat în carnet; pe colțul din stânga fotografia va semna titularul carnetului în așa fel ca jumătate din semnătură să fie pe foaie, iar cealaltă jumătate pe fotografie.

In caz că nu știe carte va pune impresiunea degetului mare dela mâna dreaptă

Pe colțul de jos din dreapta se va aplica ștampila biuroului de populație în așa fel ca jumătate să fie pe fotografie și jumătate pe foaie.

INSCRIPȚII

Nimic nou sub soare

Un ziar povestește că la teatrul din Szolnok artiștii preferă ouăle banilor și aplauselor și preferința este explicabilă de oare ce pentru locul cel mai bun din sală trebuie să plătești 70 coroane, pe când un ou costă 76 de coroane.

„Lângă casierul teatrului se găsește un coș, în care cine d pune un ou are drept la un loc bun. Bine înțeles casierul refuză pe cele ce nu i se par proaspete“

Un adevărat spectacol trebuie să fie la cassa teatrului din Szolnok. Intr'adevăr să vezi pe domnul casier clătinând ouăle la ureche, punându-le în lumina puternică a becului electric și privindu le pe sub palma strașnă . . . nu-i ceva care n'ar merita să fie privit. D'apoi, când vreunul, căruia i s'ar refuza oul, ar pretinde că el a adus un ou bun și că domnul casier vrând să se scape de ouăle lui stricate de-acasă face manopre viclene în ghereta-i închisă erme ic!

Procedeul e în funcție de fluctuațiile coroanei. Dacă acesteia va continua să-i meargă rău, procedeul se va trans orma în obicei, întinzându-se și la alte teatre. Oul tinde astfel să devină moneda națională în Ungaria. Desigur, în cazul când sistemul nu se va complica și cu altfel de plăți în natură, de x: un loc în picioare = un ardei sau o ceapă; un stal = o sticlă de bere; un fotoliu = o ciosvârtă de carne; o ojă = o bucată de slană (a tout seigneur. . .)

Nimic nou sub soare. Trecutul primitiv a revenit în plin secol al XX-lea și 'n plin centru al Europei Sau și mai bine, obiceiul bătrânesc de a cinsti pe cântăreții cerșetori și pe ceilalți măscărici ai poporului cu câteun colac, o sarma sau o împletitură de cârnați a revenit. Cu singura deosebire că pe vremuri colindătorii cu vicleimul, comedianții cu teatre de păpuși, îmblânzitorii de urși și ceilalți „artiști“ ai timpului se duceau din casă în casă după colacul salvator; astăzi publicul depune oul la casa teatrului pentru a vedea spectacolul. . .

Și tot e un progres.

NOMOFYLAX

Mizerabilii

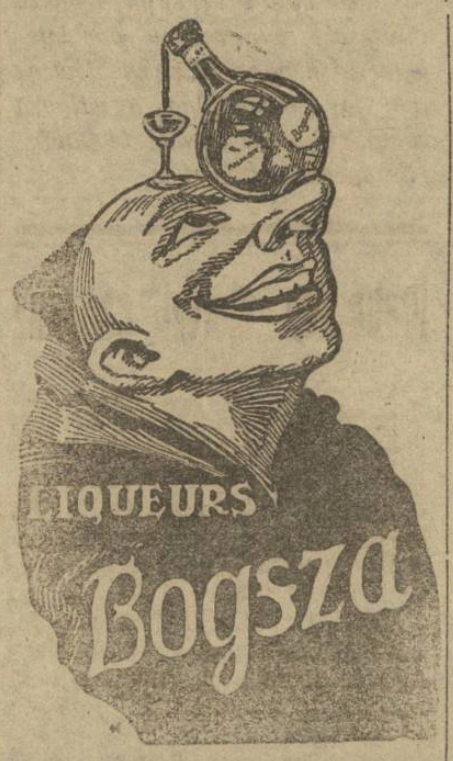

Inștiințare pentru Abonații

Ziarul „INFRĂȚIREA“ în dorința de a servi și mai departe pe abonații săi comunică că acordă Dlor Invățători, Preoți, Studenți și Elevi abonamentul redus la prețul următor:

Lei 240 pe 12 luni
„ 120 „ 6 „
„ 60 „ 3 „

Vechii abonați cari nu intră în una din categoriile de mai sus, vor putea beneficia de aceste reduceri, dacă își vor înainta abonamentul Administrației ziarului **cel mai târziu până la 30 Septembrie 1923.**

De aceasta favoare nu se bucură Autoritățile și Instituțiile financiare.

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!

Piano marca „Pleyel“
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de CHOPIN
și iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE

Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea“ sub M. D.

INFORMAȚII

— **Tâlhărie.** Miercuri dimineață, săteanul Dobra Ion după ce vânduse o vacă cu suma de 4500 lei, mergea liniștit spre casă. Pe drum, la un moment dat a fost oprit de către doi indivizi necunoscuți, dintre cari unul fără multă vorbă i-a pus mâna în piept săteanului, somându-l să-i restitue punga, despre care spunea escrocul, e precis informat că a găsit-o țăranul.

Ion Dobra de bună credință, a scos punga lui s'o arate pretinsului păgubaș. Acesta împreună cu tovarășul lui i-au smuls o din mână și apoi au dispărut.

Poliția face cercetări.

— **Un caz curios.** Mai mulți locatari ai imobilului din str. Iuliu Maniu No. 6, au reclamat poliției, că dela un timp li se fură diferite obiecte de prin apartamentele lor.

Poliția făcând cercetări, între alții a interogat și pe portarul casei numite Ernő Pakulár, care a declarat, că el va despăgubi pe toți păgubașii, însă totodată susține cu tărie că nu el e hoțul și nici alte lămuriri nu vrea să dea.

— **Corul Poliției.** Pe lângă clubul sportiv al funcționarilor polițienești despre a cărui organizare ziarul nostru a vorbit zilele trecute, dl Prefect al poliției a luat lăudabila măsură de a se înființa și un cor, a cărui conducere a încredințat-o profesorului de muzică Lipovanu.

Dl Lipovanu, în ultimele două zile a timbrat vocile tuturor polițiștilor și după cum ne-a declarat d sa în cel mai scurt timp va putea organiza un cor puternic, compus din peste 50 persoane.

— **Sosirea dlui ministru Mârzescu la Cluj.** Din sursă absolut sigură aflăm că Sâmbătă sosește la Cluj, dl ministru Mârzescu.

— **Numiri.** Dl dr. Morariu a fost numit jurisconsultul Direcțiunei regionale a ministerului muncei ocrotirilor sociale și a sănătății.

— **Vizita parlamentarilor români în Polonia.** Inainte de a sosi la Varșovia, grupul parlamentarilor români au vizitat Cracovia și salinele din Wieliczka.

— **Inspecții.** Dl Mureșianu, prefectul jud. Cojocna care de trei zile se află în inspecție prin județ sosește mâine la Cluj.

— **Edilitare.** Consiliul orașului într'una din ultimile sale ședințe a hotărât să ia din nou în desbatere chestiunea acceilerării înzestrării Clujului cu tramvai electric și gaz metan.

— **Financiare.** La resortul de finanțe din Cluj se lucrează la întocmirea unei situații generale a încasărilor impozitelor în Ardeal pe lunile Mai Iunie și Iulie.

— **Serbările din Parcul orașului.** In zilele de de 19 și 20 August vor avea loc în parcul orașului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreținere a orfanilor de războiu.

Mizerabilii

Mauzoleul neamului

Un apel al societății ortodoxe a femeilor române

In ziua de 6 st. vechi, 19 st. nou, August 1923, ziua marelor lupte și a biruinței, care a descătușat atâtea neamuri de sub robie, se va pune pi tra ctitorească a Mauzoleului Neamului la Mărășești și a criptelor, pentru adăpostirea osămintelor a 10.000 ostași.

La această pioasă ceremonie, Societatea Ortodoxă Națională a femeilor române, cheamă pe toți cei cu inimă românească, pe toți cei cari au avut o rudă, un prieten, un frate, un soț, un părinte, care jertfindu-se pentru țară, au făurit unitatea națională.

Voi toți cari ați purtat lupta grea, alături de camarazii voștri, soldați și o iceri ai scumpei noastre armate, invalizi de răsboi, cari sunteți pildă vie a jertfelor consimțite de bună voie, văduve și orfani de răsboi, veniți să îngenuchiem la mormintele celor morți pentru patrie și să iscălim cu toții, pergamentul nemuritor care zidit în piatră, va rămâne de a pururea mărturia recunoștinței noastre către eroi umili, cunoscuți sau necunoscuți, care odihnesc pentru vecie pe câmpia Mărășeștilor.

Societatea ortodoxă, ridicând cuibul de odihnă al Eroilor, roagă pe toți bunii români, să participe în număr cât de mare la acest mare prasnic al Neamului. Ceremonia religioasă va începe în ziua de 6 - 19 August la orele 9 și jumătate dimineața pe câmpul de luptă la Mărășești, pe terenul donat în fața gării de domnul Gh. U. Negroponte, Societății Ortodoxă.

Președintă
Alexandrina Gr. Cantacuzino

MIZERABILII

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

CRONICA BIHORULUI

Situația economică a județului Bihor — Câteva efecte principale ale aplicării reformei agrare — Aplanarea nemulțumirilor țăranilor — Țăranii se asociază între ei pentru a-și cumpăra mașini agricole — Țăranii dau bani și materiale pentru construirea de noui școli primare — Situația romanizărei Oradei-Mari — Speranțele ce se pun în noul prefect al Bihorului

II.

Nu vom vorbi aci de situația bogățiilor naturale sau de situația industriei sau a comerțului bihorean de oarece am avut ocazia în mai multe rânduri să vorbim despre aceasta în numerile trecute ale ziarului nostru.

In acest articol voim să expunem în linii generale care este situația economică a țărănimei bihorene în urma aplicărei reformei agrare și care sunt intențiile sau mai bine zis planurile pe cari le au conducătorii oficiali, ai țărănimei bihorene, pentru prosperarea țărănimei bihorene.

Se știe că până mai acum două luni populația bihoreană și în special orașele mai principale din jud. Bihor, cum sunt Oradea Mare, Beiușul și Salonta au avut foarte mult de suferit din cauza lipsei unei linii ferate care să lege și să ușureze transporturile în regiunile ce se găsesc pe distanța dintre aceste puncte.

D-l General Moșoiu, ministrul comunicațiilor, și-a dat perfect de bine seama de faptul acesta și n'a renunțat la nici o osteneală până ce n'a văzut terminată linia ferată care să lege direct Aradul cu Oradea prin Salonta-Chișineu.

Efectele aplicărei reformei agrare

Este cunoscut îndeobște că jud. Bihor fiind un județ cu majoritatea populației de origină română a fost ținut de către stăpânitorii unguri în cel mai mare întunerie sub raport cultural și într'o complectă sărăcie. Aceasta cu scopul de a putea fi mai degrabă și mai ușor desnaționalizați. Mai mult decât atât ungurii au adus în aceste ținuturi coloniști maghiari și evrei maghiarizați cu aceleași intenții de desnaționalizare a elementului românesc de baștină. Nordul Bihorului este înțesat de asemenea cu coloniști.

Prin măsurile luate de dl ministru Anghelescu populația bihoreană a scăpat la lumina cărței românești.

Prin aplicarea reformei agrare țărănimea bihorului a fost smulsă din ghiarele mizeriei în care a zăcut de atâți amar de ani.

Astăzi fiecare țăran din jud. Bihor își are bucata lui de pământ pe care și-l muncește cu o dragoste și cu o râvnă de neînchipuit.

Un fapt foarte îmbucurător și care constitue un efect bun al aplică ei reformei agrare în jud. Bihor este că în foarte multe comune țăranii s'au constituit în asociațiuni, au pus mână de la mână și au cumpărat mașini agricole și uneltele necesare gospodăriei lor.

Astăzi aproape 60 la sută din comunele Bihorului au mașinile și uneltele necesare lucrării pământului.

Această țărănime știindu se azi stăpână pe bucata ei de pământ și în acelaș timp știind că acest pământ i-a fost dat lui de statul român a căpătat o nețărmurită încredere în ea însăși și în puterea și spiritul de dreptate al statului român.

Cele câteva nemulțumiri iscate printre țărani cu ocazia aplicărei reformei agrare, dintre care menționăm chestia expropierei baronului Zichi, sunt pe cale să fie aplanate favorabil pentru țărani. Aceasta s'a făcut în urma insistențelor intervenții și explicații date de domnul ministru Moșoiu pe lângă Ministerul agriculturii și în special pe lângă membrii comitetului agrar.

Tot datorită faptului că țăranii au azi pământ, comitetele școlare instituite în toate comunele Bihorului pentru construirea de școli primare au colectat dela țărani importante sume de bani și mari cantități de materiale necesare construirei clădirilor școlare.

Cum merge românizarea în Oradea-Mare

Sub acest raport cu părere de rău a trebuit să facem triste constatări. Putem afirma că cu toate sforțările supraomenești ale domnului general Moșoiu românizarea Oradei merge foarte încet.

Până astăzi vorba românească în acest oraș de abia se face auzită pe ici pe colo. Până azi librăriile și chioșcurile de ziare sunt lixite de cele mai proaspete publicații apărute în Ungaria. Până azi publicațiile românești — cărți reviste — ziare stau ascunse in beciuri sau pe rafturile de sus, umilite — în magazine — în frizerii, în cofetării — nu se înțelege graiul românesc. Ceia ce e în adevăr revoltător e că toți patronii acestor localuri evrei maghiarizați — știu românește o declară, dar spun că nu voesc să vorbească decât ungurește.

Avem toată nădejdea în noul prefect al județului Bihor, dl dr Hodoș va grăbi opera de romanizare, care a făcut puțini pași până acum în Oradia-Mare.

In numărul de mâine vom da câteva importante relatări asupra situației politice a județului Bihor, asupra băncilor populare și cooperativelor sătești cari au început să se înființeze în acest județ la îndemnul dlui ministru Moșoiu și subt conducerea dlui col. Negulescu, deputat.

Șt. P.

MIZERABILII

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mond ală cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!

Prețuri obisnuite de restaurant ale carte! Intrare liberă!

Lloyd 010 2222

Moții se revoltă contra baptiștilor

Incăerarea de la Vidra. Țăranii împrăștie ceremonia unui botez în Arieș. Intervenția autorităților.

Un corespondent ocazional ne comunică următorul fapt petrecut Sâmbăta trecută la Vidra:

Baptiștii fac o aprigă propagandă printre moți în munții apuseni. Sâmbăta trecută urma să fie botezați în Arieș câțiva țărani din Vidra convertiți la baptism, și în acest scop comunitatea baptistă din Arad a venit cu muzica ei și mare alai să asiste la această ceremonie.

Țăranii din Vidra, socotind ceremonia baptiștilor ca o sfidare, au ieșit înfuriați la Arieș tocmai în clipa când cei câțiva convertiți intrau goi în apa cristalină a râului de munte să primească botezul baptist.

Țăranii au voit să împiedece ceremonia, baptiștii s'au opus, și din această pricină s'a încins o bătae în toată regula din care baptiștii au ieșit ciomăgiți ca vai de ei.

Ceea ce e mai nostim e că țăranii convertiți s'au dat de partea consătenilor lor din Vidra, așa că bieții misionari de la Arad au rămas să îndure singuri urgia revoltei românești.

Autoriățile intervenind, cu multă greutate au putut restabili ordinea. S'a deschis o anchetă pentru stabilirea răspunderilor.

MIZERABILII

PALATUL JUSTIȚIEI

Apelul locatarilor din str. dr Babeș

Acțiunea Universității respinsă. — Ordonanța prezidențială a fost neîntemeiată. — Scene emoționante la pronunțarea sentinței

Astăzi s'a judecat la tribunal apelul făcut de locatarii casei din strada dr Babeș 13, proprietatea Universității, contra ordonanței prezidențiale de evacuare cerută de Universitate pe ziua de 1 August.

Chestiunea se prezintă astfel. Universitatea a cumpărat pentru cămin casa din str. dr Babeș 13 dela Banca Agrară. Vânzarea s'a făcut în ziua de 6 Iulie. La 1 August Universitatea a cerut tribunalului ordonanță de evacuare pentru cele 40 de familii cari locuiesc în această casă, și s'a găsit un prezident — d. Sutzu, locțiitorul de vacanță al dlui Praporgescu, prezidentul titular al tribunalului — care să dea ordonanța în chestie. Sau o astfel de ordonanță nu se putea da pentru motivul că legea prezează că statul nu poate evacua pe nimeni din proprietățile sale, dacă aceste proprietăți nu sânt ale sale dinainte de promulgarea legii din 23 Aprilie.

Ședința tribunalului a fost foarte interesantă. Pentru locatarii casei din str. dr Babeș au pledat dnii dr Bratu și Gogu Mihăiescu cari au dovedit netemeinicia ordonanței prezidențiale în chip magistral. D. prof. dr Onișor, cunoscut cititorilor noștri pentru actul de agresiune săvârșit acum un an contra tribunalului care se pronunțaze în defavoarea dsale într'un proces de închiriere, pledând pentru Universitate și-a dat toată osteneala să susțină drepturile universității.

După o scurtă deliberare tribunalul a adus o sentință prin care găsește fondat apelul locatarilor, respingând pretenția cheltuelilor de judecată.

D. prof. dr. Onișor a fost calm.

*

Sentința tribunalului a produs o profundă emoție. Mulțimea de locuitori, în mare parte bătrâne văduve unguroaice, a felicitat călduros pe cei doi apărători. Câteva femei au început să plângă de bucurie, aducând elogii justiției românești.

Mizerabilii

Folositivă de ocaziune

D-I-N-T-I

numai azi și mâine

Cumpăr dinți denture vechi și stricate, artificial, plătind prețuri bune.

Adresa: HOTEL CENTRAL camera No. 10. Oarele 9—12 și 2—7.

2980

Vicierea instituțiilor noastre publice

Partidul național vrea să întroducă politica sa dizolvantă pretutindeni. Scandalul provocat la alegerea noului comitet al Comunității de avere din Carandalul provocat la alegerea noului comitet al Comunității de avere din Caransebeș. Prezident fără voie. O lecție a țăranilor grăniceri. Incă un fapt vine să dovedească.

Incă un fapt vine să dovedească mizerabila mentalitate care domnește la conducerea partidului național. E vorba de amestecul politic al partidului național în toate instituțiunile sociale din Ardeal și Banat. La „Astra" partidul național a făcut și face politică. împiedecând acum un an alegerea noului prezident, pentru că amenința să nu fie ales d Goldiș ci d Iorga. Acum când termenul noilor alegeri se apropie, foile partidului național au și început să sbârnăie.

Acelaș lucru s'a petrecut cu prilejul alegerii noului comitet al comunității de avere din Caransebeș. Presa partidului național și oamenii lui au făcut o aprigă propagandă pentru a aduce în fruntea acestei instituții grănicerești, un exponent a politicei de obstrucție și exclusivism. Dl Domășneanu, general la pensie și membru în partidul național a avut naivitatea să primiască cinstea de a candida Dar revolta pe care o stârnise printre membrii comunității de avere propaganda deșănțată a partidului național, l'a silit să se retragă prudent.

A venit ziua alegerii: Agenții partidului național au provocat un scandal enorm, terorizând pe alegători să voteze pe bietul domn general Domășneanu, împotriva voinței sale exprese. Telegrama publicată în numărul nostru de eri spune prea puțin. Ageuții partidului național n'au dat îndărăt dela nicio nimicnicie pentru a întroduce la administrarea averilor grănicerești din Bănat. politica dizolvantă a partidului național.

E inutil credem să ne mai întrebăm până unde poate merge nebunia. Partidul național se pare că și-a pus în minte să distrugă totul, să viziteze orice instituție fie ea socială, fie culturală. Procedeele întrebuințate la comunitatea de avere din Caransebeș. se vor repeta desigur și la „Asociația" din Sibiu.

Nu ne rămâne decât o singură mângâire: ticăloșirea partidului național este prea neputincioasă pentru a da roadele urmărite. Dacă nici propaganda de luni de zile deslănțuită de partidul național în tot județul Caraș-Severinului, și nici teroarea din ziua alegerii nu a putut face cu forța pe dl Domășueanu agentul partidului național la Comunitatea de avere în Caransebeș, nădăjduim că aceeași sănătate morală va respinge dela prezidența Asociație pe încăcritul vice-prezident al partidului național, dnul Vasile Goldiș.

Alegerea de la Caransebeș ne dovedește că partidul național a devenit prea odios, pentru a mai putea utiliza după plac masele populare în folosul intereselor sale mărunte. Și dacă această convingere ne vine de la simpli țărani cum sunt în majoritate grănicerii din județul Caraș-Severinului, cu atât mai mult putem nădăjdui că la alegerea de prezident al Asociației, intelectualii vor ști să taie partidului național poita de a se amesteca în toate instituțiile noastre publice.

A. R. Gus.

MIZERABILII

Cursurile dela Universitatea populară din Vălenii-de-Munte

Prelegerile D-lui Profesor Iorga : Vecinii noștrii. Relațiile cu evreii

Problema evreiască este la noi o chestiune necunoscută, în sensul pătrunderii ei ştiinţifice de către cei cari o cercetează. Atâta vreme cât ţara noastră va fi lipsită de bibliografie naţională şi socială — şi spre ruşinea noastră suntem una din ţările cele mai lipsite de asemenea studii sociale — nu putem rezolva serios o astfel de problemă, care trebue văzută totodată şi din punctul de vedere practic. istoric şi filozofic. Nu vom lumina această chestie atâta vreme cât o vom reduce la Talmud ca şi când mentalitatea noastră a creştinilor poate fi aceiaşi cu a oricărui părinte al bisericii din vremea primelor ei manifestări. Acum 10 ani am publicat un studiu despre Evrei şi în el erau multe lucruri de aflat, dar s'au uitat prea curând.

In chestia evreiască, sunt de mărturisit înaintea oricărei cercetări istorice, trei credinţe:

Orice om care face parte dintr'o societate cârmuită de legi, trebue să asculte de rostul acestor legi. Acel „Dura Lex, sed lex" trebue să între în cugetarea noastră, nu numai în practica comodă.

Când o ţară se îndatoreşte să împlinească un anumit angajament, indiferent de orice motive ar decurge acest angajament, este o chestie de onoare să-l respecte, până îl schimbă făţiş.

Nimeni nu este responsabil, oricărei naţii ar aparţinea, decât pentru ceiace a lăcut el ca individ. Fiecare reprezentăm, într'o formă sau alta, naţia din care facem parte, dar înainte de orice fiecare se reprezintă pe sine însăşi. Nu este atunci admisibil a se face individul responsabil pentru naţia sa. Dar tocmai aceasta este marea, enorma greşală în problema evreiască, că nu se deosebeşte omul că, apoi nu se admite un amestec tocmai în această rasă atât de răsleţită între atâtea alte rase. Eu nu cred în puritatea rasei semitice. Exodul lor continuă a amestecat rasa mai capricios ca la oricare alt neam. Gândiţi vă la atâtea climate, apoi, în care au trăit evreii şi răspundenţi dacă este de admis păstrarea integrală a vechii mentalităţi. Istoriceşte, este sigur ci o parte din Turanieni, când rătăceau dupe o religie, au trecut la iudaism. Renan a susţinut existenţa la Evrei a mai multor rase amestecate. Evreul blond, acel tip caracteristic de Evreu roşu nu este palestinian, apoi alta e rasa Evreilor care vin din Spania. La influenţa rasei se adaugă limba vorbită zilnic, limba vorbită a poporului în mijlocul căruia se trăeşte. Limba schimbă sistemul de cugetare — ea este mecanismul însuşi al sufletului nostru. Un alt determinant al acţiunilor omeneşti, este acţiunea simpatiei şi antipatiei, care joacă un mare rol în viaţa publică a fiecărui popor. Atâtea oameni politici francezi, italieni, au avut un rol covârşitor în rosturile naţionale, deşi erau Evrei. Oare Evreul Daniele Manin n'a fost şeful revoluţionarilor Veneţieni dela 1848, şi omul cel mai venerat în oraşul său?

Astăzi Evreii prezintă o parte din intelectualitatea epocei noastre şi nu pot, pentru nici o consideraţie, să fie excluşi din viaţa societăţilor omeneşti. Şi mai ales acum, când de o parte avem o intelectualitate care a produs acest monument superb, care se cheamă cultura modernă, iar de altă parte o enormă masă de muncitori şi de ţărani inculţi, incapabili să preţuiască această muncă milenară, această binefacere divină. Dacă avem astăzi o prăpastie, o adâncă prăpastie între aceste două concepţii despre viaţă, apoi numai în izolarea unora şi nepriceperea altora trebuie căutată cauza. Adevăraţii cărturari trebuie să cheltuiască de acum cele mai mari eforturi pentru apărarea culturii care este unpartrimoniu uman. Toate forţele ni sunt necesare pentru aceasta.

Toate bune, se va zice, dar cum rămâne cu moştenirea noastră în oraşe pe care ne-au luat-o Evreii în Moldova, Bucovina, Basarabia mai ales. Cele afirmate nu înseamnă că nu ne pare rău de această moştenire pierdută, dar nu nebunia de a înbarca pe Evrei într'o corabie, ca să-i duci pe coastele Africei, — poate fi o soluţie. Ceeace s'a perdut se poate recâştiga în parte numai printr'o educaţie a muncii şi prin'o cultivare a solidarităţii noastre. Şi e bine să se întrebe „fasciş ii dela Iaşi" ce au făcut ei pozitiv pentru naţie, ca să aibă dreptul să militeze negativ în contra altora, angajând naţia în acţiunea lor?

De curând un tânăr, dl Bercovici, a publicat la Paris o teză de doctorat în chestia evreiască, pentru a dovedi că şi evreii au venit odată cu Traian în Dacia. E nelăgăduit o greşală. Voi declara încă odată că nu cred în Traian ca prim întemeetor al romanităţii noastre. Cred în origina noastră tracică, la care s'au adăogat elementele desnaţionalizătoare populare italice astfel că trebue părăsită ideia generaţiei spontane prin Traian, cu sau fără însoţitorii săi evrei, pentru romanizarea Daciei. Chiar dacă ar fi existat acei evrei nu interesează decât o colaborare permanentă şi nu o conlocuire fortuită. De altfel, cu Traian au venit la noi: ciobanii ca să pască oile; agricultorii, ca să semene grâu, ovăs şi orz; soldaţii, ca să apere pământul; ofiţerii, ca să organizeze apărarea; funcţionarii ca să înfăţişeze un înalt prestigiu al imperiului. Dar să zicem că într'aceşti coloni au fost şi evrei, ce era însă să facă în Dacia? Păstorie, agricultură? Să apere Dacia ca soldaţi, s'o organizeze ca ofiţeri? Poate ca funcţionari? Ori în acest caz poate admite cineva că extraordinarul prestigiu imperial al Romii putea fi înfăţişat de aceşti evrei! Merge mai departe, totuşi: Ce s'a făcut cu aceşti coloni evrei, când ţăranul era un politechnic, care îşi făcea singur toate trebuinţele casei sale. Până când n'a fost la sate, ţiganul potcovar acest ţăran era în tot aşa de priceput meşter în a-şi potcovi singur calul. E de crezut că, pentru măruntele nevoi patriarhale, n'a fost nevoe de un reprezentant evreu al uneia din cele mai înaintate civilizaţii economice.

Trecem timpurile haotice încă ale năvălirilor, în care desigur dacă atâţea ne contestă existenţa noastră în calea barbarilor, apoi cu atât mai puţin se poate susţinea cuabitarea Evreilor. Venim la întemeerea ţărilor noastre. Noi am fost ceeace suntem pentru că eram în calea unui mare drum de comerţ, care şi-a avut liniile naturale pe văile Oltului, Siretului şi Prutului. In vremurile acelea era o imposibilitate să se fi făcut orice fel de comerţ de către indivizi răsleţi. Era atunci în Muntenia negoţul organizat al Saşilor spre Sud, al Grecilor spre Nord. In ce priveşte Moldova, care s-ar fi întemeiat cu câteva decenii mai de vreme, dacă oraşele polone: Cracovia şi Lemberg, cele două centre de comerţ polon erau mai vechi. Se ştie precis din ştirile oferite din belşug de arhivele Poloniei, cine erau în Cracovia şi Lemberg pela 1350 pentru practica acestor întinse relaţii de comerţ. Erau câţiva Germani şi erau foarte mulţi Armeni — o rasă aceasta din urmă, de o rezistenţă uimitoase şi capabilă de o concurenţă comercială fără asemănare în lume. Negustorul neamţ şi armean se folosea în transportul mărfurilor sale exclusiv de căuşul român, care îşi făcuse din această îndeletnicire nu numai o rentabilă ocupaţie dar şi o taimă apreciabilă. Germanii şi Armenii s'au aşezat în oraşele noastre: Siretu, Suceava, Iaşi, Roman, apoi Botoşani şi până la Focşani în jos.

Până la 1500 nu se constată nici un negustor Evreu venit din Polonia la noi. Către anul 1550 se petrece în resturile negustoreşti un fapt nou: negustorul german şi armean îmbogăţit se polonizează şi lasă în misiunea sa economică pe un locuitor de origină evreu.

In acelaş timp, în ţările noastre siguranţa perfectă care a existat în vremea lui Ştefan şi Ţepeş, siguranţa aceia care a fost pentru comerţul lumii un element de garanţie, începe să fie turburată şi prin nestârşitele schimbări de domni. Dela această dată comerţul nu mai e sigur pe căile sale, nu se mai face în oraşe, negustorii merg în bâlciuri, cum făceau altădată în emporii pe vremea rea a imperiului Roman. Sistemul vamal apoi şicanează pe negustorul polon, care nu ne mai cercetează cu aceiaşi râvnă. Din toate aceste împrejurări se iveşte intermediarul evreu. Aşa era pela 1560.

Economia noastră naţională însă atunci ca şi acum, n'a fost independentă izolată, astfel că influenţa celor ce se petrec în Polonia s'a resimţit adânc şi la noi. Nobilul polon în urma unei istovitoare acţiuni militare şi politice îşi părăseşte moşiile pentru a face Varşovia, metropola adevărată a Poloniei. Moşiile au însă nevoie să fie administrate, conduse şi atunci alături cu administratorul polon se aşează la conducere şi arendaşul evreu. Sărăcirea ţăranilor merge crescând revolta Cazacilor readuce şi o mişcare agrară. Mulţi Evrei vin să-şi caute la noi un teren mai bun de afaceri. Şi astfel i-a primit Vasile Lupu ca orândari (arendaşi) ai cârciumilor, ca arendaşi apoi ai iazurilor bogate în peşte. Depe la 1700 în Moldova se introduce holerca (un fel de rachiu popon) şi se fac pentru fabricarea holercei primele velniţe. Cârciumarul apare şi odată cu el degenerarea populaţiei rurare. Dar după la 1750 începe la noi schimbarea modei vechi şi întroducerea modei europeneşti-occidentale.

Pentru Muntenia. Saşi şi mai ales Hagi Constantin Pop dela Sibiu (o mare companie de comerţ) îndeplineau nevoile acestei noui ale boierimei muntene. Galiţia nu a putut avea un astfel de intermediar şi atunci Moldova a trebuit să şi aducă meşteri evrei de mode nouă. Nevoia crescând de bani a domnului, a cămărei în dreaptă privirele noastre către tot felul de oameni care ne-ar fi putut fi utili. Pela 1750 încep a se aşeza grupe mai mari de meşteri. Când Austria ne-a răpit la 1775 Bucovina şi când s'a deschis graniţa spre Galiţia, au venit în noua provincie toate elementele prisoselnice. Germani, Ruteni, Evrei în deosebi. Iosif al II a încercat a supune şi pe Evrei unor lucrări productive, ai face agricultori. Ei au refuzat, Trecerea în Moldova se face în măsură tot mai mare. Ceva vine în dată s-o ajute. Până la anul 1824. Aveam datoria de a vinde Turcilor, pe preţ mic, la termen fix. De atunci în nainte s'a deschis o eră nouă de libertate a comerţului, ajutată şi de navigaţia cu aburi pe Dunăre, de întemeierea nouilor porturi Galaţi, Brăila. Evrei puteau găsi loc ca negustori într'un comerţ mai vast şi mai important. O clasă de Evrei intelectuali nu s'a arătat la noi până la 1850. Dela această dată apare câte un doctor. Barasch ne-adus servicii prin lucrările lui de ştiinţi naturale.

Cărturarul Evreu avea însă altă datorie de cât de a prezenta zgomotos pretenţile unor mulţimi parazitare, inculte, vorbind limba pătrunderei germane în orient. Era dator se prefacă economie spre producţie şi în afară de meşteşug şi cultural (în limba ţărei) mulţimile mizere şi rămase în urmă; să creieze Evreul capabil de o convieţuire cu noi şi de a folosi real ţărei.

In sfârşit trebue să declar că Evreii aduşi odată cu provinciile alipite, nu se află în aceiaşi situaţie cu cei de aici veniţi fără condiţi în ţară streină. Cei din părţile smulse vechei Moldove „Bucovina şi Basarabia" trebue să înţeleagă că prima noastră datorie acolo e că restaurăm pe ai noştri opriţi mai mult de un veac în desvoltarea lor, înainte de a ne îngriji de ori care alţi. Iar cei din Ardeal, care n-a fost parte constitutivă a Principatelor aceia au o situaţie mai complexă, din care nu lipseşte aceiaşi datorie a noastră faţă de un element autohton mai mult timp ţinut zilnic în incapacitatea de a-se desvolta complect.

Pentru, România unită este operă de justiţie care trebuie îndeplinită, iar prin mijloacele unei perfecte legalităţi şi cu dorinţa păcei între toţi locuitorii pământului ei.

S. Al. Sever.

Mizerabilii

O petrecere românească unde au fost batjocorite sentimentele româneşti

In Gherla, la 5 Aug. a. c. clubul sportiv „Sparta" a aranjat o petrecere cu program. Acest club este românesc, însă între membrii lui pe lângă români, mai numără şi armeni, maghiari şi evrei.

Pentru mărirea fondului din care se alimentează acest club sunt aranjate dese petreceri, însă toate cu colorit pronunţat maghiar, din care cauză şi in iarna trecută, a trebuit dizolvată o petrecere, încă înainte de a se începe, depărtându-se publicul indignat, după ce plătise intrarea.

Cu toate acestea nu au tras învăţătură din trecut, ci şi cu ocaziunea de faţă s'au purtat în mod revoltător faţă de limba românească, cu toate ca între participanţi erau mai mulţi români.

Astfel în program — contrar statutelor — din 8 puncte, numai două au fost româneşti iar celelalte — afară de unul italian— toate au fost ungureşti. Punctele programului se anunţau, de către un român, întâi în limba maghiară şi apoi în româneşte.

Dintre cele două puncte româneşti, unul a fost o pezie declamată de altcum foarte drăguţ de către o dumnişoară îmbrăcată în costum naţional, dar în loc de aplauze a fost răsplătită din partea publicului strein cu observări, că „acestea sunt bune pentru sate, nu pentru oraşe". Cred că portul naţional nu le-au plăcut. Indignarea publicului român şi-a ajuns culmea, cu deosebire când a văzut că toate domnişoarele care au declamat în ungureşte au fost răsplătite cu buchete de flori, din partea clubului românesc, numai mai românca noastră, nu, deşi e una dintre cele mai bune declamatoare din oraş Iar ceiace a fost mai sfidător, un buchet a fost oferit domnişoarelor care au declamat ungureşte de un tânăr român. Un român care s'a produs la serbare a fost şi el batjocorit cu cuvintele „pentru că nu zici şi aleluia".

La fine un profesor dela conservatorul din Cluj a cântat în italieneşte, dar şi acesta, deşi a fost rechemat de trei ori a preferit să cânte ruseşte, numai să nu zică româneşte nimic. Ori dacă nu ştie româneşte, pentruce a fost chemat dela Cluj?

După acestea a urmat dansul, care decurs tot ca şi programul, cu mare greutate s'a jucat danţ românesc, iar ceardaşurile nu mai încetau.

Ţin să mai amintesc, ca acest club, care se zice că e românesc, susţine cu diurne şi întreţinere gratuită pe un tânăr venit de câteva săptămâni din Budapesta şi care e cetăţean ungur.

Şi toate acestea se întâmplă sub preşidenţia unui român, pe care noi îl ştim om harnic şi bun român, însă care fiind prea ocupat, lasă conducerea în mâinile unor români, cari dacă nu s'ar fi făcut România Mare, poate nici nu ar figura az printre români.

Un participant.

Mizerabilii

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti! 2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9. Telefon: locuința 1099. Strada Brătianu No. 9.

TELEGRAME

Intrevederea Poincare-Curzon a fost amânată

Paris. — Ziarele află că s'a renunțat la intrevederea dintre domnul Poincare și lordul Curzon. Deasemenea s'a renunțat la intrevederea dintre domnii Poincare, Jaspar și Theunis.

Greva electricianilor germani

Berlin. — Muncitorii electriciani au cerut o nouă sporire de salarii. Ei fac rezistența pasivă în uzine.

Muncitorii și funcționarii au hotărât greva peste câteva zile dacă nu li-se satisfac pretențiile.

Greva din Danzig

Danzig — Greva muncitorilor de porturi amenință să provoace desordine. Poliția înarmată patrulează pe străzi.

Delegatul sovietic la Londra Rusia renunță la Rakowsky

Londra — Guvernul sovietic a anunțat că renunță la numirea lui Rakowszky ca delegat principal comercial pentru Anglia.

Semnarea convenției Strâmtorilor

Berlin. — Se afirmă din Moscova că guvernul sovietic a remis nota aliaților prin care cere ca semnarea convenției Dardanelelor să se facă la Roma și nu la Constantinopol.

Accidentul trenului în care se transportau rămășițele lui Harding

Newyork. — Trenul care transporta sicriul lui Harding era să deraeze lângă Chapel, din cauza că s'a rupt una din roțile locomotivei. Dezastrul a fost evitat la timp.

Moratorul bulgar

Sofia. (Rador) — Convenția cu comisia interaliată privitoare la reparațiunile bulgare a fost ratificată. Bulgaria a obținut un moratoriu de 30 ani.

Reforma agrară în Ungaria

Budapesta. (Rador) — Ministerul agriculturei a depus în Parlament legea pentru executarea grabnică a reformei, agrare.

Regina Maria la Londra

Paris. (Rador) — Regina României a plecat eri seara la Londra pentru a vizita pe marea ducesă Cirill.

Măsurile excepționale în Grecia

Atena. D. Gonatos, primul ministru al Greciei a declarat că cenzura și starea de asediu vor fi menținute în Grecia până la alegere.

Un nou împrumut Grec

Atena. — Ministerul finanțelor a plecat la Londra în vederea închierei unui împrumut acordat de Liga Națiunilor pentru ajutorarea refugiaților din Turcia.

Dizolvarea guvernului Irlandez

LONDRA. (Rador) — Guvernul statului Irlandez a fost disolvat eri.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Congresul profesorilor universitari a fost fixat a se ține la Iași în ziua de 23 Septembrie a. c.

Intensificarea producției agricole

Ministerul de Domenii a convocat la București pe toți consilierii agricoli, la sfârșitul acestei luni, pentru a se hotărî în chestiunea intensificării culturei grâului.

Vas bolșevic capturat

Un torpilor român a surprins în raza portului Sulina o barcă cu șase marinari bolșevici. Poliția i-a arestat și i-a înaintat Siguranței Generale.

Căminuri pentru studenți

Ministerul Instrucțiunei, lucrează la elaborarea unui proect de regulament pentru funcționarea căminurilor studențești, după acest regulament, studenții vor fi primiți în căminuri numai prin concurs.

Cazul Argetoianu

Ziarele bucureștene pretind că dl Argetoianu nu a demisionat din partidul poporului, ci a fost eliminat din cauza cunoscutului bon de tezaur. „Lupta" afirmă că dl Argetoianu, a demisionat, dar numai de formă. Dl general Averescu speră într'o reîntoarcere a adjutantului său, deși dl Argetoianu perzistă să plece la Veneția.

Consolidarea bonurilor de tezaur

Reprezentantul consorțiului financiar, dl Reschnitser, va sosi la sfârșitul lunii la București pentru stabilirea operațiilor de încheere a consolidării bonurilor de tezaur.

Exportul lemnelor

Direcțiunea generală face cunoscut stațiilor din țară că este liber exportul lemnelor de foc. Pentru acestea se vor acorda vagoane. Exportul lemnelor de stejar, nuc și frasin este oprit.

Congresul horticultorilor

In zilele de 26, 27 și 28 August va avea loc congresul horticultorilor în scopul fuzionării tuturor societăților de horticultură.

Prețul zahărului scade

In întreaga țară se observă o simțitoare scădere de preț pe piața zahărului, datorită marilor cantități disponibile de zahăr.

Naționalizarea intreprinderilor ardelene

La ministerul de finanțe se lucrează la prepararea măsurilor de naționalizare a intreprinderilor economice din Ardeal. Lucrările au fost cerute de către delegatul român în comisia de reparațiuni.

EXTERNE

Turcia expulsează pe refugiații ruși

Lafayette. Ca răspuns apelului făcut de Liga Națiunilor, guvernul bulgar a consimțit să primească în Bulgaria un contingent de 10 000 refugiați ruși din Constantinopol. Conform ordinelor date de guvernul din Angora toți rușii cari trăesc în Constantinopol vor fi deportați.

AVIZ.

Se aduce la cunoștința acelor interesați ca în ziua de 16 August a. c. orele 8 dimineața se va vinde prin licitație publică la Grupul 5 Aviație, Someș-Sat, următoarele:

Lot. I. 1000 kgr. fer vechiu provenit din scule refomă,

Lot. II. 200 kgr. oțel vechiu provenit din pile reformă.

Lot. III [illegible] kgr. cauciuc din camera reformate,

Lot. IV. 800 kgr. cauciucuri reformate de automobile.

Licitația se va ține cu oferte închise și în conf. cu legea contractului public art. 73—83. Materialele și caetul de sarcine se pot vedea în fiecare zi dela orele 8—10 la Grupul 5 Aviație Someș-Sat.

Comandantul Grupului 5 Av.

Indescifrabil,
Maior Av.

2987

UZINELE ELECTRICE A LE ORAȘULUI CLUJ.

No. 1275—1923.

AVIZ.

Direcțiunea Uzinelor Electrice Orășănești, cu onoare aduce la cunoștință On. public, că față cu scumpetea mereu crescândă a materialelor, mânei de lucru și a combustibilului având în vedere ca, producția curentului electric costă mult mai mult decât încasările ce se fac, Consiliul Orășănesc cu hoterirea No. 11332—1923. cons., a aprobat urcare tarifelor actuale cu 100% retroactiv cu începere dela 1 Iulie a. c.

Noile tarife ce sunt în vigoare dela data de sus, sunt următoarele:

Energia pentru iluminat 1 hectovatoră 44 bani plus 5 bani impozit și 1 ban manipulație corespondență.

Energia pentru forța motorice cu limitație 1 hectovatoră 20 bani

Energia pentru forța motorice cu nelimitată 1 hectovatoră 30 bani.

Tarifele globale (paușalul) s'a urcat în acest raport, adecă cu 100%.

Impozitul pe curent pentru iluminat rămâne cu 5 bani pentru 1 hectovatore, ca și până acum.

Cluj, la 7. August 1923.

Cu toată stima:

Directorul Uzinelor Inginer:
V. Roata.

2995

Bandaje Pline „Bergougnan“

pentru Auto-Camioane

Dimensiunea	Diametru interior	Preţul
750×120	589 m/m	1,900·—
850×120	690 „	2,400·—
900×110	750 „	2,650·—
900×120	720 „	2,800·—
1050×120	881 „	3,400·—
1060×120	900 „	3,200·—
1000×130	850 „	3,250·
1000×140	850 „	3,400·—
1030×160	850 „	4,200·—

Garantăm ori-ce viţiu de fabricaţie şi durabilitatea acestor bandaje.

S. R. A. si LEONIDA & Co. Unite, Bucuresti

Sucursala: *Brasov, Cluj, Cernauti,* 2984

Agenţii: *Sinaia, Timisoara, Oradea-Mare.*

PĂDURE CUMPĂR

ESENŢE FAG şi STEJAR

Circa 250 la 300 Kilometrii de Bucureşti.

Oferte detailate a se adresa: 2993

ŞARF, Calea Rahovei 260 Bucureşti.

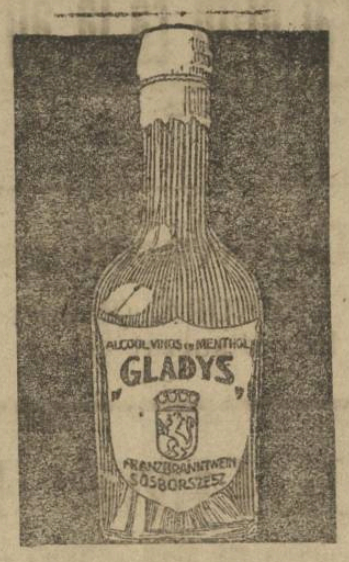

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza

Spirtul cu Menthol „Gladys“ intăreste

Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

De vânzare în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Dumineca peşte proaspât cu preţ maximal

în Piaţa Mihail Viteazul

C-L-U-J.

S'A DESCHIS

IZVORUL DE BERE

„CZELL“

Calea Regele Ferdinand 147

Lloyd 2216

No. 3049—923.

Publicatiune de licitatiune.

Primăria oraşului Deva, judeţul Hunedoara, aduce la cunostinţă generală, că in 3 Septemvrie 1923. oarele 11 din [illegible] licitaţiune publică verbală impreună cu oferte scrise in sala No. 3. dela primărie, pentru esarăndarea hotelului, restaurantului şi cafenelei „Crucea Alba“ şi a unei cofetării din aceeas zidire pe un timp de 10 ani, incepând cu 1 Octomvrie 1923, Vechiul hotel distrus prin incendiu la 1921. sa rezidit şi e in stadiul ultimelor adaptări aproape terminat.

Edificiul modern e cu 2 etage, la locul cel mai frecvent. Constă din sală de cafenea şi sala de restaurant, bufet, 42 camere de pasageri şi toate apartamentele necesare, eventual şi 2 camere pentru focal de cofetărie, avind hotelierui esarindator precadere.

Preţul de strigare a hotelului cu cafenea şi restaurant la olaltă face anual 250,000 (douăsate cincizeci mii) Lei, iar a cofetăriei 25,000 (douăzeci şi cinci mii) Lei. Ofertele să pot da şi separat pentru cafenea şi restaurant, pentru hotelul cu 42 camere şt pentru cofetărie.

Condiţiunile speciale se pot vedea in orele oficioase la biroul Primarului orăşenesc.

Deva, la 24 Iulie 1923.

Indiscifrabil
primar.

2994

No. 376—923.

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universitare din Cluj, având lipsă pe intervalul din 1 Septemvrie 1923. 1 Septemvrie 1924 de 20 (douăzeci) vagoane făină (din care 13 vagoane calitatea II. şi 7 vagoane calitatea I.) prin aceasta cere oferte.

Ofertele însoţite de mustre trebuie inaintate la Administraţia Clinicilor în 1 Septemvrie 1923. ora 10 a. m. unde sunt rugaţi a se prezenta şi ofertanţii pentru iscălirea procesului verbal.

Desluşirii mai detailate se pot primi la Administraţia Clinicilor.

Cluj, la 8 August 1923.

Administrator:
Ioan Crisan.

2991

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „T cămul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preţ!

Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipeşte cu oxigen, punctual şi mod avantajos, totfelul de piese de metal şi fier.

ooo

Are oxigen intotdeauna in depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.

Catalog gra uit. 2744-1

La magazinul de pălării şi mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pănăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550

I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560

I-a Pălărie tare din lână Lei 235

Mare asortinent în albituri pentru bărbaţi! 2880 2880

„MECANO“ S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Reclame este sufletul comertului

BANI şi TIMP

căstigi montând pe maşină

PIRELLI CORD

Cel mai bun Cauciuc

2747-1 Deposit la

Emil Blaga, Cluj

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 868 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Luni 13 August 1923

Infrăți...

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MA... (J. H)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
... No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

CINE NE BATJOCOREȘTE?

Cazul d-lui Seton Watson. „Journal de Debats“ și „Figaro“, și un caz dela noi

Relevam într'un număr trecut lipsa de obiectivitate în care un cunoscut publicist englez își permite să ne aprecieze țara și oamenii, rânduiala internă și structura socială a țării. Ceea ce spunea despre noi dl Seton Watson, era o adevărată batjocură nu pentru guvernul care era numit al „celor mai răi“, ci pentru țara aceasta a noastră ospitalieră și credulă care după dsa se bălăcește în ignoranță și desfrâu.

Așa ne vedea dl Seton Watson, sau *numai așa nota să ne vadă*, pentru că așa l'am învățat să ne aprecieze și să ne judece. Vina nu este a dsale, ci este a noastră.

Tot ce se spune rău despre noi în streinătate își are aceeași sursă. In țările civilizate fiecare cetățean este un factor de permanentă și efectivă propagandă în folosul țării sale. Am cunoscut o tânără doamnă italiană, măritată cu un român care a studiat în Italia. Venită în țară ea își apăra prestigiul patriei sale adoptive cu aceeași căldură, cu aceeași vânjoasă credință cu care știa să apere vatra ei de naștere. Dar n'au trecut trei luni și căldura credinței a slăbit — se blazase, și nu pentrucă după trei luni eram mai răi, mai ticăloși, mai condamnabili, ci pentrucă în mediul în care intrase entuziasmul ei era un anacronism. In România nu mai găsia acea unitate de mândrie și demnitate patriotică pe care o avea în Italia. Sentimentele sale — adeseori exagerate, dar totdeauna sincere și frumoase sunau fals în corul de clevetiri mahalagești, de auto-denigrări cinice, sinistre.

Aceștia suntem: Moștenitori nedemni ai celor opt sute de mii de sfinți naționali, cari ne-au dăruit fericirea României întregite pentru a o batjocuri la orice ocazie, oricare ni-ar fi poziția în stat și societate! Și când noi înșine nu ne dăm îndărăt de la astfel de procedee cum să ne mai așteptăm la altceva din partea d-lui Seton Watson, care n'a făcut decât să repete ceeace i-a spus d-l Vaida în palatul său din coasta Teatrului Național?

Cu atât mai puțin trebue să ne surprindă când „Journal des Debats“ ne confundă cu seninătate cu Ungaria, iar „Figaro“ descopere vulcani în împrejurimile Bucureștilor. Care român mergând în streinătate a avut grijă să vorbească bine și frumos de țara sa? Nu ne gândim la cei câțiva oameni de inimă, cari au jertfit și bani și timp pentru sprijinirea propagandei naționale. Ei sunt prea puțin și opera lor se îndreaptă de obiceiu către câțiva aleși pe cari îi știm că ne prețuiesc! Fără sprijinul celor mulți, fără sprijinul desinteresat și curat al tutu or rămânem necontenit expuși batjocurei și ignoranței, oricât de activă ar fi propaganda oficială și oricât de bine am fi de apreciați în cercurile restrânse ale oamenilor de cultură, omenie și bună credință.

C.

Rezultatul cercetărilor
delegației Ligei Națiunilor

Comisiunea însărcinată de Liga Națiunilor de a face unele constatări la noi în Ardeal, terminându-și cercetările a părăsit țara cu convingerea că plângerile ce fuseseră adresate Ligei de anume minoritari, erau neîntemeiate.

Rezultatul acesta era de așteptat. Ori cine cunoaște stările lucrurilor în Ardeal, știe foarte bine, că din toate punctele de vedere minoritățile noastre se bucură de toate libertățile de cari se bucură cetățenii români — neîndoielnic, ca și acestora din urmă, decât numai ceia ce ar putea aduce vre-o dăunare intereselor țărei noastre sau vre-o jignire prestigiului național.

Or având exact aceleași drepturi ca și românii, minoritățile noastre trebuie să înțeleagă că mai mult decât avem noi, nu pot să aibe ele — și să înceteze odată pentru totdeauna plângerile lor nejustificate, cari nu pot să aibe alt rezultat, decât cel de față.

Trebuie să mărturisim însă, că plângerile de până acum, trimise Ligei de către minoritari, deși ne displăceau atunci când puneau la îndoială în ochii reprezentanților națiunilor buna noastră credință; acum ni sunt simpatice. Grație lor, se curmă o serie întreagă de calomnii, o țesătură complicată de minciuni, cari apăsau oarecum asupra creditului nostru în streinătate, chiar și cel material. Văcarul mincinos nu va mai fi crezut de-acum înainte nici când va veni lupul. Minoritățile dela noi știu bine însă — vorbesc de marea lor majoritate — că n'au văzut nici odată țiara aceasta a apăsărei și a prigoanei, căreia statul maghiar de pe vremuri îi dăduse drumul și toată libertatea în Ardeal. Sub români, țiara a fost expulzată peste nouile granițe.

Ceia ce au putut să vadă parte infimă dintr'ânsele, dacă pretind că au văzut într'adevăr ceva, n'a fost nici decum un lup în carne și oase: a fost doar propria lor halucinație, provocată de câțiva răspânditori de profesie ai unor astfel de halucinații.

Și dacă acești răspânditori sunt foarte nemulțumiți de rezultatul anchetei provocate de dânșii; dacă sunt profund consternații că trimișii Ligei n'au găsit pe minorități în starea pe care ei o descriseseră mai înainte prin rapoartele lor către Ligă, dacă în sfârșit ei suferă în adevăratul sens al cuvântului că țara noastră nu se poartă mai prost cu minoritățile pentru a-și legitima dreptul la existență; în schimb marea massă a minoritarilor, credem că e deopotrivă satisfăcută ca și noi de rezultatul anchetei.

Această massă nu poate fi decât recunoscătoare României, care la abuzurile și teroarea desfășurată de vechiul stat unguresc împotriva românilor ardeleni, a răspuns cu împroprietărirea țăranilor unguri din Ardeal.

Numai atât să fi știut Liga Națiunilor că s'a petrecut în realitate la noi și n'ar mai fi trimes nici un cercetător în nouile provincii ale României.

Un avion strein
aterisează în apropierea orașului Bălți

Pe teritorul comunei Bălți a fost găsit de către autorități un avion în bună stare, cu două locuri fără însă să se știe ceva de urma aviatorilor.

Avionul pare să fi aterisat din cauza lipsei de benzină, din care nu se mai găsea nimic în rezervoriu.

Autoritățile fac cercetări, ca să dea de urma aviatorilor.

De ce e bine
să înveți ungurește

O anecdotă — „Ungurii n'au urmărit desnaționalizarea românească“ — Glasul lui „EMKE“ în parlamentul din București și în coloanele lui „Ellenzék“

Nu s'a uitat încă — pentrucă nu se poate uita cu una cu două — cinica afirmațiune de astă primăvară din parlamentul român, a celui mai înverșunat dușman al românilor, secretarul asociației „Emke“, Sándor Jozsef, după care ungurii nu au urmărit nicicând desnaționalizarea românilor din Ardeal. Se discuta noua constituție a României întregite și tocmai el, acel care 25 de ani a lucrat contra noastră în organizația „Emke“, d. Sándor Jozsef, s'a găsit să afirme acest lucru.

N'am mai aminti acestea, dacă o glumă a organului partidului maghiar nu ar fi venit să ni-le reamintească.

Se zice, că ar fi la ordinea zilei gâtuirea de către români a limbii maghiare. Se zice, noi nu o știm, pentrucă din nefericire o știm ca limbă exclusivă în 40 de licee din Ardeal, față de tot atâtea-ale noastre, în peste 70 de școli medii, față de vr'o zece ale noastre, în patru școli normale superioare, față de niciuna a noastră, în birourile statului, pe stradă, la cafenea, peste tot, și pentruca îndreptățirea protestelor la Geneva să fie și mai învederată, vedem această limbă în școli susținute de stat în comune din săcuime unde 70 la sută din populație sunt români, sau români botezați pe ungurește.

Memoriul femeilor maghiare

Dar, se fie! Și pentruca să credem că toate cele arătate de noi mai sus sunt numai minciuni și nu realități revoltătoare, un comitet de femei maghiare din Ardeal, în frunte cu secretarul lui „Emke“, Sándor Jozsef, a redactat în acest sens un memoriu pe care'l va prezinta Suveranei.

Ceeace, în legătură cu acestea, este deosebit de interesant, este anecdota de mai jos, pe care o publicăm după „Ellenzék“ de ieri.

D. Sándor Jozsef, omul care în viața sa n'a avut alt merit decât acela de a fi lucrat 25 de ani în organizația românofobă „Emke“ discutând cu un redactor al lui „Ellenzék memoriul în chestiune al femeilor maghiare, a spus această anecdotă:

Pe vremuri, când se înființaseră căile ferate someșane particulare și s'au adus la ele unguri (a se băga de seamă că această întreprindere urmăria numai maghiarizarea, dupăcum au urmărit-o toate instalațiunile industriale ungurești) sașii cari le conduceau la început, nu știau ungurește, și când la o întrunire trebuia ținută de ei o cuvântare ungurească, li-s'a spus această anecdotă:

Intr'un sat de sași, odată, au venit honvezi la manevră. Un honved, incartiruit la un sas, s'a dus la noua locuință unde găsi pe sască singură și plăcându'i, uită de ordinul de încartiruire și cu complezența ungurească îi sări în gât și o tot sărută până veni bărbatul și'i surprinse sărutându se. Atunci sasul zise nevestei: Dar bine, omul ăsta te sărută! — Da, mă sărută. — Dar spune'i să te lase în pace! — Spune'i tu, că tu știi ungurește! — Dar nu știu nici eu. — Atunci du-te la notarul, că el știe! Bărbatul se duse deci la secretarul comunal lăsându'și nevasta în brațele soldatului ungur și o găsi tot acolo când se întoarse cu notarul.

Ceeace este frumos din toată această anecdotă, este sfârșitul: Acel care o povestia sașilor, a sfârșit cu aceasta:

Vedeți este bine să învețe omul ungurește că de unde nu vin soldații!

De bună seamă, nu găsești nici tu cititor, legătura între memoriul femeilor maghiare și această anecdotă. Dar nu aceasta interesează. Interesează anecdota în sine a secretarului lui „Emke“. Este întreaga operă a acestui om și a acestei organizații, în anecdota de mai sus. Și am vrea, și ar trebui, ca umanitaristul Sandor Iozsef, când va mai spune în parlamentul român ceeace a spus, să repete și această anecdotă.

Grevele
din Germania

Berlin. — Muncitorii din industria de electricitate au înaintat patronilor un ultimatum conținând cererile lor de sporire de salariu și până la primirea unui răspuns, fac rezistență pasivă. In uzine a isbucnit din acelaș motiv o grevă sălbatică; o delegațiune a muncitorilor a fost trimisă în Reichstag spre a formula acolo pretențiile muncitorilor. In industria metalurgică din Berlin s'a produs deasemenea o criză nouă; muncitorii și funcționarii discută eventualitatea unei greve.

*

Berlin. — La Danzig s'a produs o grevă a muncitorilor din porturi, provocată de mizeria economică. Autoritățile se tem de izbucnirea unor desordine. Poliția a fost înarmată. Stradele principale au fost barate.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

INFORMATII

— **Serbările din Parcul orașului.** In zilele de de 19 și 20 August vor avea loc în parcul orașului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreținere a orfanilor de războiu.

— **Furtul din gară.** Intr'una din zilele trecute, servitorul Universității locale arume Nagy Ion, voind să se urce în trenul de Oradea Mare cu mai mult bagaj în mână, pe scara vagonului a fost întâmpinat de către doi indivizi necunoscuți, cari i-au luat din buzunar punga cu bani precum și actele sale.

Poliția face cercetări.

— **Un concurs de scrimă la Cluj.** Din inițiativa d-lui Ludovic Schenker, profesor de scrimă în localitate, în ziua de 22 August a. c. la orele 8 p. m. va avea loc în sala Reduta din str. Memorandului, un concurs de scrimă la care vor participa mai mulți campioni din țară și streinătate precum și câțiva amatori. Intre campioni streini până în prezent s'au anunțat d nii Italo Santely (Italia), Zoltan Schenker maestru de scrimă din Stockholm, I. Orban (Oradea Mare) Ludovic Schenker (Cluj).

Arbitru al acestui concurs va fi dl Ionel Chifor, comisar dela centrala poliției.

Dl Ludovic Schenker care e și profesor al clubului sportiv „Poliția", are intenția să organizeze în orașul nostru o echipă de scrimă cu care se va prezenta în anul viitor la concursurile sportive din streinătate.

Biletele pentru concursul de Miercuri 22 crt. se obțin dela Poliția centrală, camera No. 8.

— *Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63.* *2862*

— **Tratativele dintre lucrători și patronii tipografi.** Tratativele de împăciure dintre tipografi și patroni au contiunat și astăzi dimineață. Până acum nu s'a putut ajunge încă la un rezultat definitiv.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbranwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— **Concediul dlui Hossu.** Dl Ing Hossu, directorul regional CFR. Cluj, a plecat pentru o lună în concediu.

Dl Subdirector regional îi va ține locul.

— **Congresul medicilor veterinari.** Azi la orele 9 a. m. în sala festivă (mare) a prefecturei județului (Str. Moților) s'a deschis congresul medicilor veterinare.

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— **Industriașii ardeleni și circulația mărfurilor pe C.F.R. din Ardeal.** In urma unui ordin al Direcțiunilor generale a căilor ferate circulația mărfurilor pe linia Oradea-Mare—București prin Teiuș și Oradea-Mare—Galați prin Ghimeș este complet oprită. Nu se fac decât transporturi de lemne de foc, pentru aprovizionarea Bucureștilor.

Sau, datorită acestei măsuri, circulația mărfurilor între Ardeal și Vechiul regat stagnează de trei săptămâni, cauzând industriilor ardelenești neplăceri și silind industriile din vechiul regat cari se aprovizionează cu materii prime din Ardeal să înceteze lucrul.

Această măsură amenință să dureze mult, căci ordinul spune că ea va fi în vigoare „până la noi dispoziții". O delegație de industriași din Ardeal și Vechiul regat a plecat la București, după o prealabilă consfătuire la Cluj, pentru a cere direcțiunei generale a căilor ferate să revină asupra acestei măsuri.

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— **Dl ministru Gh. Mârzescu și-a amânat venirea la Cluj până în ziua de 19 August.**

— **Dela Comisiunea județeană de expropriere.** Dl Laurențiu Decusară, judecător la Tribunalul Cluj, delegat să îndeplinească funcțiunea de președinte al celei de a doua comisiuni județene de expropriere, își începe concediul la 1 Septembrie.

In timpul cât va lipsi, va fi înlocuit de către dl consilier Minea Popescu.

— **Prețurile maximale.** Comisia pentru fixarea prețurilor maximale sie va întruni Luni având a discuta modificarea ce trebuie să se aducă acestor prețuri.

Singur fiind, caut gospodină vrednică f mee cunoscând lucru de casă, temp rament ordonat condițiuni familiare distinse, căreia prin purtare ireproșabilă ofe trat ment familiar, situațiune sto nică, durabilă. „Alexandru" regat-vechiu. Post restant Brașov.

Fete din liceul vor învața perfect limba românească și franțeza. Cari limbele aceste perfect le vorbesc să trimite pe adresul sub „Urgent" la administrație. 2999

— **Sosiri.** Azi la ora două p. m. dl Mureșianu, pretectul jud. Cojocna a sosit în localitate întorcându-se din județ, unde a făcut o inspecție generală.

* Se caută pentru o Intreprindere de primul rang în Cluj un asociat. Afacerea este rentabilă. Adresa la Ziar. sub **Asociat.**

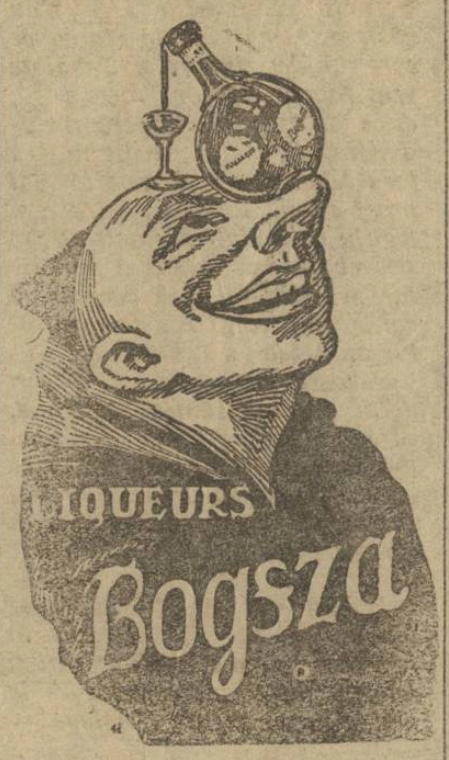

Cronica judiciară.

Procesul furtului dela atelierele C. F. R. locale

Desbaterile. Sentința

Eri Dimineață s'a judecat în fața tribunalului local procesul funcționarilor ceferiști Niculae Tudorov, Wilhelm Taraba și Josef Tot, acuzați de sustracțiune fraudaluoasă a bonurilor statului. Până în luna Decembrie 1922 numiții au defraudat din cassa atelierelor C. F. R. din gara locală, unde erau funcționari, suma de 800 000 lei.

Tribunalul a fost presidat de către d-l Dr. Bohățel, acuzarea susținută de către d-l procuror Palade și apărarea reprezentată prin d nii avocați Dr. Valeriu Roman, T. Ghilezan și Ciurdariu.

După interogarea acuzaților s'au ascultat un mare număr de martori, ale căror depoziții în parte au fost favorabile pentru acuzați.

Procurorul Palade prin rechizitorul său a cerut o pedeapsă exemplară și care în viitor să servească de pildă, întrucât inculpații au avut funcții superioare în instituția unde au servit.

Frumoase pledoarii au desvoltat d-nii Dr. V. Roman și T. Ghilezan cari au cerut achitarea acuzaților întrucât probe palpabile despre vinovăția lor nu exisiă.

Tribunalul intrând în deliberare, după o jumătate de oră a pronunțat următoarea sentință. Nicolae Tudorov și Wilhelm Taraba sunt condamnați la câte un an închisoare, iar al III lea acuzat Iosef Toth la 8 luni închisoare.

Toți trei inculpații au făcut apel. *R.*

Agravarea conflictului dela barou

— Avocații români hotărâți la o acțiune capitală. Unde a dus neastâmpărul celor doui români dușmani ai solidarității naționale. —

Conflictul dela baroul din Cluj a ajuns să preocupe stăruitor nu numai cercurile avocaților, ci și celelalte pături românești.

Ni-a plăcut să vedem dela început în mișcarea avocaților de aici o mișcare care să producă un reviriment național în toate păturile românești.

Ne vom opri azi la ultima fază a conflictului, care după cum se va vedea, a luat un caracter cât se poate de serios.

Am anunțat săptămâna trecută, că ședința de Lunea trecută a comitetului baroului a decis sancțiuni contra dlor dr Dionisie Pop și dr Ion Giurgiu și că aceste sancțiuni constau într'un boicot din partea tuturor avocaților români.

Suntem acum în măsură să anunțăm, că boicotul s'a început deja.

Pentru călcarea solidarității naționale și pentru angajamentele anti românești contractate cu un grup de minoritari de către fostul decan Dr. Dionisie Pop, cei în drept, se spune că au cerut demiterea d-sale din postul de prim-jurisconsult al orașului Cluj și în afară de aceasta amovarea din postul de consilier dela banca „Economul" și eliminarea lui din postul de epitrop al bisericii greco-catolice.

Intre reclamațiile făcute contra fostului decan ni-se spune că ar fi și una care ar arăta că în timpul războiului, domnul Dionisiu Pop ar fi permis familiei sale să ia parte la balul aranjat de honvezii unguri din Cluj cu prilejul ocupării Bucureștilor.

Faptul, că s'a ajuns până aci, ar putea să întristeze pe unii sau alții; dar el poate arăta în Ardeal avem atâta de puriticat, că demulteori va trebui să nu se mai aleagă mijloacele. *Rep.*

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"
2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D. 29723.

Concertul corului episcopiei din Cluj, dat în Lăpuşul-unguresc

cu ocazia adunării generale a despărţământului „Astrei“

Unul dintre cele mai eficare mijloace de a contribui la propagarea culturii inimii şi a minţii. la înălţarea şi purificarea sufletelor salvându-le de pacostea molipsitoare a materialismului oras şi fără margini, este alăturea de conferinţele utile, de cărţile folositoare şi articolele gazetelor, fără îndoială, şi cântarea armonioasă corală bine executată. Corul Episcopiei din Cluj sub conducerea binecunoscutului şi zelosului ei diriginte Vasile Petraşcu, în executarea programului său de propagandă culturală muzicală, pe lângă alte producţiuni nu a ezitat a-şi da concursul, benevol şi gratuit de câteori era invitat de către harnicul preşedinte al despărţământului „Astrei“ din Cluj dl Marin Stefănescu cu ocazia înfiinţării de agenturi pe sate şi la alte ocaziuni şi adunări a „Astrei“.

Cu ocazia adunării Generale a despărţământului „Astrei“ din Lăpuşul anguresc ţinută la 5 August a. c. la insistenţa preşedintelui a acelui despărţământ Dl Zaharie Man protopop şi a inteligenţei de acolo, s'a aranjat cu concursul Corului episcopiei din Cluj o petrecere cu program de concert din cele mai bine reuşite. Ziua de 5 Aug. a fost pentru Lăpuşeni şi jur o zi de inălţare şi recreaţie sufletească. Dimineaţa, după serviciul liturghiei, s'a oficiat la capela ortodoxă de către dl protopop asistat de doi preoţi un parastas în memoria fericitului Andrei Saguna la care a dat răspunsurile Corul episcopiei. Cu această ocazie dl protopop prin cuvinte alese a scos în relief faptele mărețe ale fericitului defunct. De faţă erau afară de credincioşii biserlcei ortodoxe din Lăpuş, dl subprefect al judeţului Solnoc-Dobâca cu întregul corp al primpretorilor şi notarilor din judeţ ce se aflau intâmplător în anchetă în Lăpuşul unguresc.

După masă s'a ţinut adunarea Generală a „Astrei“ desfăşurându-şi ordinea de zi în modul obişnuit demn şi liniştit. Seara s'a executat cu preciziune concertului Corului episcopiei din Cluj în faţa unui public select şi neobişnuit de numeros care a răsplătit cu aplauze frenetice pe vestitul cor dela Cluj.

A urmat apoi cu mare insufleţire hora românească şi alte jocuri până în zori de zi, lăsând în inimile tuturor farmecul veseliei.

Coresp.

In chestiunea baroului din Cluj

O scrisoare a d-lui dr. I. Giurgiu

Dl dr. Giurgiu ne-a făcut eri o vizită la redacţie rugându-ne să publicăm o scrisoare lămuritoare în privinţa acuzaţiilor ce i s'au adus pentru atitudinea sa în conflictul dela baroul local.

In urma stăruinţelor dsale, publicăm partea din scrisoare privitoare la acţiunea dsale în această chestiune, deşi prin cuprinsul ei, această scrisoare nu izbuteşte să înlăture nici una din acuzaţiile cari i s'au făcut dlui Giurgiu, cu deosebire în ce priveşte faptul că, alături de dl Dionisie Pop, dsa a rupt solidaritatea blocului avocaţilor români.

Iată ce scrie dl dr. Giurgiu:

Programul anunţat de blocul avocaţilor români, în numele căruia se poartă azi o luptă aprigă şi sfântă, îl admit în întregime. Insă cele două puncte cardinale din programul blocului: înlăturarea arbitrajelor şi regalitatea limbei româneşti nu se asigură prin lovituri şi nu intră în căderea baroului nostru, ci e de competenţa exclusivă a corpurilor legiuitoare şi în special a Ministrului de Justiţie.

In adevăr, în seara de 23 Iunie a. c. la conferinţa tuturor advocaţilor români din cluj, am acceptat principiile de constituire a blocului şi mi-am manifestat mulţumirea mea de programul blocului. Pentru realizarea programului însă am admis de bună o altă tactică şi procedeu, care constă în respectarea legalităţii stricte şi a principiului evoluţionist. Tot atunci am cerut timp de o săptămână, pentru ca să am răgazul de a împăciui spiritele agitate ale ambelor partide şi ca prin bună frăţie să stabilim solidaritatea atât de necesare baroului din Cluj. Inca înainte de primele alegeri eu am lucrat pentru înjghebarea solidarităţii tuturor advocaţilor români din Cluj şi am condamnat în conferiuţele noastre intime prezidate chiar de mine intrigele şi desbinările între advocaţi. Căci ţinta mea supremă şi a câtorva colegi era realizarea unei alegeri ideale şi care să ajungă model pentru toate barourile din Ardeal.

N-am izbutit.

Loialitatea mea şi a dr.-ului Dionisiu Pop faţă de solidaritatea blocului naţional român al advocaţilor din Cluj s'a evidenţiat clar prin propunerea noastră de abzicere şi retractarea contestaţiei, înaintate Uniunei, cu condiţia, ca să abzică şi baroul în frunte cu pseudo-decanul dr. Amos Frâncu. Blocul n'a primit nici această soluţie pacinică şi a intenţionat să ne reducă la îngenunchere prin teroare. Baroul în frunte cu Dr. A. Frâncu neavând timbrul legalităţii nu poate avea nici trăinicie dar nici respectul cuvenit al autorităţilor.

Deci, cine a vătămat solidaritatea?

Pus'a cineva la stâlpul infamiei pe dr. Ion Suciu, ori pe dr. Amos Frâncu, ori pe dr. Valer Roman?

Pus'a cineva la stâlpul infamiei pe suscitaţii colegi pentru recuzarea adusă din motive neîntemeiate preşedintelui Uniueei Avocaţilor?

Nu! In gazeta „Ellenzék“ am dat un interwiew, din motivul că şi dr. V. Roman a dat un interwiew în „Keleti Ujság“ în care bombarda baroul legal dr. Dionisiu Pop.

Primiţi, domnule director, expresiunea deosebitei mele stime şi consideraţiuni.

Cluj, la 9 August 1913.

Dr. Ion Giurgiu

CUM RESPECTĂ LATIFUNDIARII UNGURI DIN ROMÂNIA LEGEA AGRARĂ

In oraşul Valea lui Mihai lângă frontiera ungară locuesc vr'o 1200 români sărmani, cari în timpurile din trecut au aparţinut parohiei române din Curtuinseni. In oraşul Valea lui Mihai, populaţia română în prezent a sporit într'un număr îmbucurător cu funcţionarii români dela diferitele oficii. Chiar din această cauză ordinariatul episcopesc român din Oradea-Mare a înfiinţat în Valea lui Mihai o parohie de sine stătătoare. Comisia judeţeană agrară precum şi consilieratul agricol regional înţelegând importanţa acestei parohii române au dat ordin, ca această parohie să fie cât de repede împroprietărită conform legei. Dar ce s'a întâmplat? Aceste ordine adresate către agronomul ungur din Valea lui Mihai nu s'au executat, până ce agronomul ungur, nu ştim din ce cauze a fost pus în disponibilitate, când apoi noul agronom român a executat ordinul consilieratului şi a dat pământul cuvenit parohiei în primirea preotului local.

Dar şi acum a fost un bucluc. Contele Stumbenberg din a cărui moşie s'a expropriat pământul parohiei, a ridicat într'o noapte toată recolta pe care o lucraseră oamenii preotului. Când am întrebat pe directorul domeniului în această cauză ne-a răspuns că ei nu recunosc reforma agrară română şi că pentru ce am venit la Valea lui Mihai, dacă parohia n'are din ce să susţină fiindcă domnul conte nu i dator să susţină pe preotul român, ci să-l susţină poporenii, iar către unii dintre poporenii români a zis directorul: „Mi a fenének jött ide ez a pap ha magok nem tudják eltartani“. Apoi să mai creadă cineva, că ungurii la noi sunt asupriţi, când astfel îndrăznesc a vorbi?

Aici în Valea lui Mihai aşa numiţii „Ébredők“ zilnic agită contra României Mari, din care cauză comandantul grănicerilor din localitate s'a văzut silit să ia măsuri severe împotriva lor.

Şi toate acestea se petrec într'un oraş cu pretură şi notariat român, unde sunt grăniceri, jandarmerie etc. Ne putem închipui, ce îndrăzneţi sunt „Ébredişii“ acolo unde nu sunt atâtea autorităţi româneşti.

EMIL PERENI
preot

Intrebuinţarea gumei OLLA oferă siguranţă absolută.

Ce este sigur? Că, după constatările experţilor guma OLLA este singurul preservativ sigur.

Când luăm un preservativ, să nu luăm decât OLLA.

Te înşeli pe tine însuţi, dacă întrebuinţe i altceva decât guma OLLA.

Este cineva, care să nu cunoasuă încă guma OLLA?

Guma OLLA este cea favorită.
2474-I

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice.

2883

Doamnelor şi mireselor!
Cumparati sau comandati va!
Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.
SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

SACI
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul
Broşura interehantă şi instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi
FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT.
2819-1

„TACÂMUL“
fabrica pentru articole de ARGINTARII
CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.
Telefon No. 4-82
Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj
ARGINT 2850
cumpără cu cel mai mare preţ!
Fabrică tacâmuri şi articlii de lux, etc., etc.
Numai pentru revanzatori.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: Juvaere Cluj.
Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdinand No. 19.
Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eĉecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

Telefon 493 Telefon 493
Maşini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat maşini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Preţuri obisnuite de restaurant ale cartel
Intrare liberă!
Lloyd 010 2222

Ştiri şi fapte politice

Examen...

Un ziar bucureştean comentând faptul că trimişii Ligei Naţiunilor pentru a face unele cercetări în Ardeal s'au arătat mulţumiţi de cele găsite şi s'au convins de netemeinicia acuzaţiunilor de care rău viitorii neamului nostru le trimeteau cu nemiluita Ligei, scrie că trebuie să fim satisfăcuţi că pe viitor trebuie să ne ţinem bine ca să ieşim tot astfel.

Ziarul în chestiune e unul din cele care alcătuiesc „presa democratică". Tovarăşele lui însă nu suflă un cuvânt pe această chestie.

Doamne, şi ia să fi „căzut la examen". Să fi văzut ce mai jubilare pe această presă ce scrie totuşi în româneşte. Pe lângă satisfacţia „Aurorei", aceia a gazetelor ungureşti n'ar fi însemnat nici două cepe degerate.

Prudenţa fraţilor Honigmann

Ziarul „Timpul" duce de câtăva vreme o susţinută şi documentată campanie contra dlor Emil Fagure-Honigman şi Albert Honigman, patronii ziarelor de trafic „Lupta" şi „Presa", „Timpul" dovedeşte cu acte şi documente că aceşti doi apaşi ai presei, pe când patronau prăvălia „Adevărului" şi „Dimineţii" au făcut cele mai odioase afaceri în timpul neutralităţii. Fraţii Honigman au stat în egală măsură în slujba Legaţiei germane, primind dintr'o parte ruble, din alta mărci, pentru a susţine când ideea întrării în acţiune, când espectativa armată.

Aceşti doi indivizi odioşi cari astăzi au cutezanţa de a da lecţii de patriotism, de a îndruma opinia publică românească către o „sinceră şi curată democraţie" sunt adânc înfioraţi de „Timpul". Cu toate acestea cele două ziare, aşa de gălăgioase, cari le stau la îndămână nu suflă nimic despre documentele ziarului marghilomanist. Dacă aceste documente nu sunt adevărate, de ce tace „Lupta", de ce tace „Presa".

Fraţii Honigman ştiu însă că „Timpul" nu are tiraj şi campania lui va rămânea fără ecou; pe când dacă cele două ziare din strada Sărindar le-ar lua apărarea, chestiunea potlogăriilor lor din timpul neutralităţii ar căpăta un interes mai larg.

Iată deci de ce tac „Lupta" şi „Presa": patrioţii Honigman au devenit prudenţi!

Apel
pentru ajutorarea unor Moţi cărora le-au ars bunurile

In comuna Scărişoara — Munţii Apuseni — 7 familii bine situate au rămas fără adăpost, fără cereale, fără vite în urma unui foc care a devastat tot ce au avut.

Petiţia nefericiţilor Moţi adresată dlui ministru al domeniilor în care cer din pădurile statului lemn pentru edificare încă nu s'a resolvit, şi aceste familii cu groază privesc frigul care se apropie aflându-se sub cerul liber. Conducătorii Casei pădurilor din Bucureşti sunt rugaţi a resolvi această cerere cu precădere.

La târgul dela Găina din Vidra de sus auzind dl ministru preşedinte Brătianu de vestea aceasta a deschis o colectă pentru aceste familii nenorocite cu suma de lei 1000, iar principele Stirbey cu lei 1000, deputatul I. Pilat cu 200 lei, iar dl Ştefan Popescu cu 200 lei. In numele familiilor primăria roagă On. public a trimite ori ce ajutor la adresa primăriei din Scărişoara, plasa Câmpeni, judeţul Turda Arieş.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Folosinţa si plata pamantului expropriat

Ministerul agriculturei e fixat pentru folosinţa pământului rămas disponibil din expropriere cât şi pentru ceeace s'a expropriat în completare după legea agrară, următoarele norme:

Pământul cultivabil destinat pentru împroprietărire se va da în folosinţa celor îndreptăţiţi la împroprietărire, ei vor plăti ca arendă preţul regional dublat ca şi în trecut.

In această categorie intră: pământul cultivabil expropriat în completare afară de islaz, terenurile de colonizare, resturile dela măsurătoare, loturile demonstrative desfiinţate pământul celor excluşi.

2. Pământul expropiat ca izlaz cum şi cel destinat ca izlaz din prima expropiere, rămâne în folosinţa comunelor, care vor plăti ca arendă preţul regional dublu, cu excepţia pământului propriu numai pentru păşune, la care se va plăti arenda ca şi în trecut.

3. Terenul necultivabil, bălţile râpile, diferite bunuri mici, se vor arenda prin licitaţie, publică. La preţ egal se vor preferi: cooperativele agricole, agronomii de profesiune. cultivatori de pământ.

4. Pământul cultivabil, oprit ca rezerve de stat, se va arenda tot prin licitaţie.

Sătenii cari primesc acest pământ în folosinţă sunt obligaţi să semene cu grâu cel puţin 30 la sută din suprafaţa lotului.

Celor cari nu vor semăna grâu până la 1 Noembrie li se vor lua loturile înapoi şi li se vor da altora.

Pentru copii mici şi sugaci
cel mai bun mijloc
de îngrijire e

PRAFUL HÖFER
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2906-1

Ancheta în chestia şcolilor minoritare

Cum se discută ungureşte în intruniri publice, în gazete şi între patru pereţi

Doleanţele maghiare câte s'au ridicat din cauza măsurilor luate de ministerul instrucţiunii faţă de şcolile nesupuse nici astăzi, au ajuns datorită unei reclame cum nu s'a mai văzut să fie cunoscute de toată lumea, începând cu costaforii de la noi şi încheind cu Liga Naţiunilor. Iar faptul că trebue să ne ocupăm mereu de ele, înseamnă că reclama aceasta şi această ostilitate trimbiţată, faţă de statul român, nu mai avea nici decum să înceteze. Dimpotrivă.

Pe ziua de ieri însă s'a făcut dintr'odată tăcere, apoi au urmat câteva cuvinte recunoscătoare, urmate mâne de seria reîncepută a atacurilor.

S'a întâmplat, că d dr Al. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar din Ardeal, în urma unei împuterniciri din partea dlui ministru dr. C. Anghelescu, a început discuţiuni cu reprezentanţii bisericilor maghiare, în chestiunea şcolilor.

In multe chestiuni s'ar fi ajuns la înţelegere, după cum se anunţă din partea maghiară. Astfel, s'ar fi îngăduit şcolilor ungureşti coeducaţia în clasele inferioare şi s'ar fi încuviinţat de asemenea, ca o şcoală a unei confesiuni să primească şi elevi de altă confesiune, în cazul când unul dintre părinţi este de religiunea acelei şcoli.

Altfel primirea elevilor altor confesiuni se admite numai în urma unei petiţiuni aprobate de ministerul instrucţiunii publice.

In schimb chestiunea principală din doleanţele ungureşti, aceea că şcolile maghiare nu mai pot califica elevi particulari, a rămas tot în stadiul cel vechi.

Ancheta aceasta s'a întrerupt alaltăeri, când d-l Dr. Al. Pteancu a plecat urgent la Bucureşti şi se va relua probabil Luni, după înapoierea d-sale.

Constatăm că în urma acestei anchete ziarele maghiare s'au domolit dintr'odată în chestiunea şcolară şi că tratativele au decurs cuvincios şi nu în gălăgia cu care această chestiune s'a tratat în adunările publice şi în gazete.

Să fie semnul unui început de cuminţire din partea maghiară? Sau să fie începutul aplicării ultimei formule, după care şi protestele la Liga Naţiunilor sunt zadarnice şi singurul lucru ce rămâne ungurilor, este să se bizue pe sine înşişi şi să lupte aşa cum pot aici acasă?

In acest caz delegaţia Ligii Naţiunilor a servit gălăgioşilor conducători ai minorităţii maghiare lecţia cea mai strasnică.

Cassa de Păstrare şi Banca de Credit din Cluj S. A.

Cluj, Piaţa Unirii No. 7.,
recomandă secţia sa de Safe Deposit, instalată după sistemul cel mai modern, a cărei dulape pancerate dau deplină siguranţă încontra focului şi spargerei şi în a căror casete se pot aşeze efecte, documente, preţioase şi alte obiecte de valoare. Aceste casete de Safe se pot închiria după mărime pe lângă costul trimestrial dela 90 lei in sus.
2931

După criza din partidul poporului

Bucuria partidului naţional şi partidului ţărănist — D. general Averescu nădăjdueşte — Către desnodământul fatal şi inevitabil

In jurul demisiei dlui Argetoianu de la conducerea partidului poporului discuţia este foarte aprinsă. Se afirmă că d. general Averescu nădăjdueşte să poată împăca pe d Argetoianu şi să-l readuce la conducerea partidului. In acelaş timp se susţine că d Argetoianu a fost silit să demisioneze pentru a nu se expune la neplăcerea unei eliminări, datorită celebrului bon de tezaur acordat Băncii Comerciale.

Oricare din aceste două presupuneri ar fi fost motivul adevărat al demisiei dlui Argetoianu, fapt e că partidul poporului trece printr'o grea criză internă, spre deplina bucurie a partidului ţărănist şi a partidului naţional.

Partidul poporului jena în chip evident cele două partide ale defunctei opoziţii unite. Partidul ţărănist, cu organizaţiile sale din vechiul regat în descompunere, vedea un adversar serios în partidul poporului. Deasemenea **partidul naţional se temea de concurenţa organizaţiilor dlui Goga din Ardeal, cari precum se ştie anunţaseră acum două luni o radicală reorganizare şi începerea unei acţiuni energice pentru întărirea lor.**

Conflictul provocat de demisia dlui Argetoianu schimbă faţa lucrurilor. Cel puţin aşa cred conducătorii partidului takisto-naţional şi ţărănist. Partidul poporului este silit să renunţe la orice gând de întărire a organizaţiilor ca şi la lărgirea cadrelor de partizani. Demisia dlui Argetoianu poate atrage după sine în orice clipă o desmembrare a organizaţiilor din Oltenia. Pentru acest cuvânt toată atenţia generalului Averescu se îndreaptă către împăcarea dlui Argetoianu şi restabilirea armoniei din partid.

Atât iluziile partidului naţional şi partidului ţărănist, cât şi nădejdile dlui general Averescu sânt zădarnice. Criza declarată în sânul partidului poporului nu va opri dezastrul în care au căzut cele două partide, ca urmare a politicei lor de obstrucţie, minciună şi scandal. Desmembrarea partidului naţional este o axiomă. Partidul ţărănist dacă nu se va purifica de elementele demagogice, ca şi de cele înclinate către o politică streină românismului, va urma neapărat pe aceeaşi cale. Dacă partidul poporului nu mai ameninţă organizaţiunile pustii ale partidului naţional şi destrămăturile partidului ţărănist, rămâne constantă ameninţarea cu mult mai gravă a desmeticirii masselor populare, care cer şi cinste şi idei şi sinceritate în politică.

Cât despre speranţele dlui general Averescu, ori se vor îndeplini, ori nu, partidul poporului va rămâne tot aşa de grav ameninţat de valul de refacere al vieţii noastre politice.

A. R. Gus.

Inştiinţare pentru Abonaţii

Ziarul „INFRĂŢIREA" în dorinţa de a servi şi mai departe pe abonaţii săi comunică că acordă Dlor Invăţători, Preoţi, Studenţi şi Elevi abonamentul redus la preţul următor:

Lei 240 pe 12 luni
„ 120 „ 6 „
„ 60 „ 3 „

Vechii abonaţi cari nu intră în una din categoriile de mai sus, vor putea beneficia de aceste reduceri, dacă îşi vor înainta abonamentul Administraţiei ziarului **cel mai târziu până la 30 Septembrie 1923.**

De aceasta favoare nu se bucură Autorităţile şi Instituţiile financiare.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj. Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Guvernul englez și discursul cancelarului Cuno

LONDRA. Agenția Reuter comunică că guvernul englez a constatat cu satisfacție din discursul cancelarului Cuno că Germania numai speră într'o intervenție englezească.

Bulgaria și hotărârile conferinței din Sinaia.

SOFIA. Guvernul bulgar a publicat un comunicat declarând că va protesta în cazul când Mica Înțelegere va reuși să îndeplinească hotărârea luată în conferința dela Sinaia pentru numirea unui delegat al ei în Comisiunea interaliată de dezarmare din Bulgaria. Guvernul bulgar socotește că această hotărâre a Micei Înțelegeri este contrară stipulațiilor tratatului de pace.

Politica externă germană

O semnificativă declarație a ministrului de extern german.

Berlin. In discuția Reichstagului asupra politicei externe, ministrul de externe Rosenberg a făcut o declarație uimitoare. Dsa a declarat că nu poate răspunde precis la toate chestiunile din cauza actualei situații externe, căci Germania se află în ajunul unor probleme arzătoare. Dar tăcerea nu trebuie interpretată ca inactivitate.

Textul notei engleze a fost fixat

Londra. Guvernul a stabilit eri textul notei de răspuns către guvernele francez și belgian.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Ciocnire de trenuri la Reghinul Săsesc

Se anunță din Moinești că trenul personal s'a ciocnit cu trei vagoane încărcate cu cherestea lângă gara Reghinul Săsesc. Sunt câțiva răniți.

Delegația petroliștilor la domnul ministru Sassu

Delegația industriașilor petroliști s'a prezentat la ministerul industriei și a remis domnului Sassu două cereri. Prima reclamă soluționarea autorizațiilor pentru transacțiuni, concesiuni și prelungiri de concesiuni. A doua cere numirea unei delegații a industriașilor petroliști în comisiunea care studiază legea conductelor. Ministrul Sassu a satisfăcut ambele cereri.

Pepiniere și puncte agronomice în Basarabia

Ministerul agriculturei a decis să înființeze numeroase pepiniere și puncte agronomice în toată Basarabia.

Șefui republicanilor croați în Ungaria

Șeful republicanilor croați, Radici, a plecat în Ungaria. Știrea a produs animație în cercurile politice din Belgrad.

Tratativele cu delegația rusă

Ziarul „Universul" anunță din Tiraspol că delegații sovietici au propus delegației Române orașul Chișinău ca reședință pentru continuarea tratativelor în localul inspectoratului vămilor. S'a cerut telegrafic aprobarea ministerului de finanțe.

EXTERNE

Dizolvarea guvernului Irlandez

Londra. Guvernul statului liber irlandez a fost disolvat la 8 August. Amănunțe nu au sosit încă.

Intrevederile dlui Poincare

Paris. Unele ziare afirmă că s'ar fi renunțat definitiv la intrevederea dintre dnii Poincare și Curzon, deasemenea că s'ar fi amânat din nou intrevederea dintre dnii Poincare și miniștrii belgieni Theunis și Jaspar.

Revocarea numirii lui Racowski

Londra. — Guvernul din Moscova, a comunicat, că renunță în numirea lui Racowski ca șef al delegației comerciale ruse în Anglia.

Regina României în Anglia

Paris. — Regina României, însoțită de d na Lahovary și de colonelul Rădulescu, a plecat eri seară le Sambriac, unde se va întâlni cu marea ducesă Cyril. La gară a fost salutată de reprezentați, presedintelui republicei. Millerand și ai primului ministru, Poincare, precum și de personalul legațiunii române.

Drepturile minoritatilor

O scrisoare a d-lui C. G. Dissescu

Cu privire la plângerile formulate în „Adevărul" de d-l Neugeboren, un fruntaș sas, d-l C. G. Dissescu a adresat acelui ziar următoarea scrisoare:

DOMNULE DIRECTOR,

Citesc în „Adevărul" cu data de azi că d-l Emil Neugeboren într'un interview ce v'a dat, ar fi declarat între alte nemulțumiri și faptul că „Constituția nouă nu admite drepturile Minorităților în Constituție ceeace jignește pe Sași".

De mult continuă această nedreaptă protestare. Am arătat și în rapoartele mele, și în desbateri, că Constituția nouă face mai mult de cât să înscrie drepturile Minorităților. Ea proclamă egalitatea fără restricțiuni a drepturilor celor din Minorități cu Românii. Drepturile recunoscute Românilor sunt recunoscute și acordate și lor. De ce nu se mulțumesc. Știu eu de ce.

Pentru că vor să trăiască ca o națiune deosebită în statul român, cum a fost altă dată sub Maria Theresia, și altă dată. Asta nu se mai poate, căci minoritățile nici prin tratate, nici prin legile noastre nu sunt recunoscute ca persoane morale.

Cu mulțumiri alese,

C. G. DISSESCU
Raportorul general al nouei Constituții

Cozta, 7 August 1923.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

29.0

TIMIȘOARA

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!

Piano marca „Pleyel"
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de **CHOPIN**
și iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE

Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea" sub M. D.

Un comunicat al studențimei

Având în vedere faptul că s'a oprit Congresul General studențesc, care trebuia să aibă loc la Cluj în zilele de 20 August și următoarele, se aduce la cunoștința tuturor ca Biroul nostru își încetează activitatea, ***congresul fiind interzis a se tine sub orice forma.***

Situația nou cerată va fi examinată și soluționată prin luarea unor hotărîri definitive în congresul tuturor delegaților studențimii care se va ține la Iași, în 22—29 August 1923, în urma căruia se va da un comunicat, care va servi de îndrumare fiecărui student până la adunările centrelor cari se vor ține îndată ce vor sosi studenții în orașele universitare.

Sunt invitați și pe această cale toți membri comitetelor centrale să ia parte la acest cengres. **Biroul Central pentru Organizarea Congresului General Studențesc Cluj, 1923.**

Folositivă de ocaziune
D-I-N-T-I
numai Luni și Marți
Cumpăr dinți denture vechi și stricate, artificial, plătind prețuri bune.
Adresa: HOTEL CENTRAL camera No. 10. Oarele 9—12 și 2—7.
2980

„Rador-Publicitate" No. 108. „Rador-Publicitate" No. 108.

TĂRGUL INTERNATIONAL DE MOSTRE DIN PRAGA

De la 2-9 Septemvrie 1923.

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor industriaș și agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepționale pentru vizitatorii targului:

33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor, ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc.

Legitimații, prospecte și informațiuni la:
Reprnzentanța Târgului:
„RECLAMA" Cluj, Piata Unirei 4.

Se primesc si pasapoarte spre vizare la consulatul ceho:lovac. 2986

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poștei No. 39. Fabribă cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale. 2617

BABOS & CO.
MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 Telefon 351.
Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton și construcții, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile și clădiri vase de bucătărie frigorifere arme și diferite obiecte de vânătoare.

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ intăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile
Se produce in fabrica chemica
Géza Herczeg
C-L-U-J.
2879 Lloyd 1721

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retușări.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE
„CZELL“
Calea Regele Ferdinand 147
Lloyd 2216

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

PĂDURE CUMPĂR
ESENȚE FAG și STEJAR
Circa 250 la 300 Kilometrii de București.
Oferte detailate a se adresa: 2993
ȘARF, Calea Rahovei 260 București.

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Clui, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,
oferă pentru toate branșele de mărfuri, al
V-LEA
TARG INTERNATIONAL
DIN WIENA
2—8 Septemvrie 1923.
Informațiuni se dau de către:
Wiener Messe, Wien, VII.,
precum și de toate reprezentanțele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.
2956

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma
Filip Eisenstädter
Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

„Ghetele cele mai bune si mai moderne“
sunt cele prevăzute cu marca renumită
»Chaussures Echo«
Lloyd 1109 1392

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri pentru bărbați! 2880

Bandage de Cauciuc
pentru autocamioane toate dimensiunile
Depozit la
Emil Blaga Cluj
La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 869 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Marți 14 August 1923

Înfrățirea

CLUJ 14 AUG 923 1

R CLUJ 1. 308

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

„Aspecte din România"

De ce scade leul?

Sub aceste titluri ziarul „Dimineața" reproduce un articol după ziarul „Prager Presse" în care un călător ce pretinde că ne-a visitat își așterne impresiile sale.

Și iată ce spune călătorul:

„Când stau să-mi dau părerea despre lucruri și oameni în România, sunt de-acord cu tovarășul meu de drum și cu numeroșii streini, între cari și un olandez, dar sunt de acord chiar și cu mulți români, când spun: în România ca strein n'am să mă duc de bunăvoie.

Fără îndoială că „Dimineața" reproducând acest articol fără alt comentariu decât subtitlul suggestiv: „De ce scade Leul?" este de deplin acord cu călătorul din Praga. Redactorii acestui ziar sunt desigur acei mulți „români" care aprobă pe cei ce spune: „în România ca străin n'am să mă duc de bună voie". Vedeți dumneavoastră, bieții redactori dela „Dimineața". Ei n'au încotro că sunt „români" și vrând, nevrând trebuie să se sacrifice rămânând în infernul din România dar compătimesc din suflet pe sărmanii streini, cari „nu de voia lor" trebue să vină în România (Cine-i aduce? Doar noi dacă primim cu plăcere pe streinii cari aă drag de noi, n'am forțat însă pe nimeni să vină, să ne vadă în silă!

Dar să ne întoarcem la impresiile călătorului:

„Schiller are dreptate: limba este oglinda sufletului poporului. Și această limbă românească n'are nimic unitar, ci este un amestec de elemente române și slave. Românii, ce-i drept, se simt descendenți ai romanilor. In Cluj și în București am văzut pe socluri înalte de piatră, lupoaica care nutrește gemenii Romulus și Remus, fondatorii Romei. Dar cu dovada romanității lor ni-au rămas datori.

Ați văzut frați români de ce scade leul? Pentru că suntem datori cu dovada romanității noastre. Și probabil că vine acestei grave datorii care ne-a scăzut valuta în starea în care e, cade tot asupra actualului guvern. Iar mai departe:

Contrastul se manifestă pretutindeni. Palatul alături de colibile murdare, uniformele impodobite cu aur ale ofițerilor alături de oameni de serviciu cari — ca spre pildă la siguranța din Constanța — în ghete nevăcsuite, pantaloni murdari, fără surtuc și jiletcă, cer pentru cea mai mică deslușire — bacșiș!

Mă rog, dacă domnul călător cehoslovac a văzut atâta aur pe uniformele ofițerilor noștri, cum domnul dela „Dimineața" reproducând cele de mai sus „nu s'a răsvrătit cu toată indignarea împotriva acestor sfruntate minciuni? Oare în Cehoslovacia nu există oameni în „ghete nevăcsuite, pantaloni murdari, fără surtiuc și jiletcă"? Pentrucă a spune de un funcționar român, cât de mic fie el, că vine în halul acesta la serviciu este o calomnie, pe care numai obrazul celor ce au reprodus-o satisfăcuți în românește o primește fără să roșească. Și în Cehoslovacia nu există bacșiș, în Polonia, în Ungaria, în Germania, în Franța chiar? Dar ziarele franceze zeflemisesc zilnic această plagă dureroasă, care este totuși generală în Europa sărăcită de războiu?

Alte impresii afară de cele arătate mai sus călătorul cehoslovac n'a avut. Iar cele pe cari le-am văzut sunt deopotrivă de stupide, mincinoase și absurde.

Aceasta n'a împiedecat totuși pe cele trei gazete „democratice" — „Dimineața". „Lupta" și „Patria", (căci și acestea două din urmă s'au grăbit să imite „Dimineața") să reproducă această inepție înzuliătoare, publicată într'un ziar german din Cehoslovacia. Și ceea ee e mai interesant este modul cum aceste trei gazete „românești" fac această reproducere, fără nici un comentariu ca și când observațiile germanului (sau cine știe de ce fel de naționalitate o mai fi) ar exprima cel mai incontestabil adevăr.

Triste „aspecte din România"! Cum să nu-și bată joc de noi, streinii, când văd că avem ziare atât de slugarnice, atât de umilite, atât de lipsite de demnitate națională, care înregistrează cu atâta seninătate prostească și cu atâta satisfacție, calomniile ce le scornesc pe socoteala noastră neprietenii României! Cum să nu scadă leul?

Purtarea acestor ziare nu merită altă calificație decât aceia a câinelui, ce linge mâna care-l bate.

Franța hotărâtă să se despăgubească singură

Un nou discurs al lui Poincare

Poincare inaugurând monumentul morților din Marwin, a rostit un mare discurs, amintind de suferințele Franței în timpul războiului de pe urma ocupației barbare a Germanilor, cari astăzi se plâng atât de ocupația franceză atât de pașnică din Ruhr. Franța, a spus Poincare, este conștientă de dreptatea cererilor ei și va revendica drepturile în ciuda tuturor insultelor și amenințărilor ce i se aduc.

Tratativele ruso-române

Comisia militară a trecut Nistrul

Tighina. — Am anunțat ieri că a trecut Nistrul, la Tiraspol, comisiunea română civilă, pentru tratative cu Rusia în ce privește chestiunile economice.

La 10 August, la orele 10 dimineața comisia militară română, formată din domnii: general Ivanovici, colonel Stânganu și doi ofițeri aghiotanți au trecut Nistrul pe malul rusesc.

Comisiunea a fost întâmpinată de șeful delegației ruseș i, Bobsisciov. In două automobile ambele comisiuni au plecat la Tiraspol.

Pomenirea lui Aurel Vlaicu

La 13 Septemvrie a acestui an se împlinesc 10 ani dela moartea celui dintâi mare inventator român, regretatul Aurel Vlaicu. Acum 10 ani, după ce învinsese atâtea piedeci ale începutului, mai grele decât piedecele văzduhului pe care îl străbătea cu mașina lui triumfătoare, o clipă fatală îl dădu peste cap în poiana de lângă Câmpina, unde își află moartea cel dintâi și cel mai strălucit reprezentant al geniului inventiv național.

Și zece ani trecură. Puțini au mai fost acei cari și-au găsit o clipă de răgaz să gândească la Aurel Vlaicu și la mașina lui. Puțini au mai fost acei cari, în înfrigurarea zilelor noastre de astăzi de vanitate și hidos egoism, din fuga trenurilor cari urcă gâfâind culmile Predealului, să fi aruncat o privire peste coastele râpoase ale Câmpinei. Nepăsarea noastră a lăsat să putrezească acolo o biată cruce de lemn, strâmbată de vreme și roasă de plot. Privirea noastră evita sărăcia mustrătoare de acolo de unde zăcea Aurel Vlaicu.

Cei câțiva prieteni cari s'au gândit să ne biciuiască nepăsarea cu apelul unei triste comemorări la căsuța modestă din Binținți, bine au făcut. Lașității îi trebue totdeauna un îndemn. Din rușine unii, din dragoste și remușcare alții, cu toții vom rupe din banul plăcerilor obolul trebuitor să se ridice o cruce nouă la mormântul unde se odihnește Aurel Vlaicu, și să se bată o lespede de pomenire la casa care l'a crescut, care i-a adăpostit gândurile de mărire și glorie pentru un neam întreg.

Memoria lui Aurel Vlaicu merită măcar atât!

C.

Coaliția partidului țărănesc cu magnații

Când este vorbă de lovirea statului român, partidul țărănist poate denunța și principiul luptei de clasă. — Sinceritatea raporturilor dintre partidul național și țărăniști. — „Fuziunea cu partidul național este numai pentru moment imposibilă"

Ruptura dintre partidul țărănesc și naționaliști, urmată de cunoscutele invective aruncate reciproc, a adus partidul țărănesc și în Ardeal, cu gândul să lovească partidul național aici acasă, furându'i din membri. Astfel s'a început organizarea partidului țărănesc în Banat, și după demagogia fără frâu de acolo, drul Lupu, cel mai demagog om al partidului, a sosit Sâmbătă la Cluj, pentruca să organizeze și aici partidul luptei de clasă.

Această organizare s'a început cum nu se putea mai consecvent din partea celui mai înstrăinat partid dela noi: printr'un apel de colaborare adresat minorităților și în rândul dintâi magnaților. Ne-am mirat și nu ne-a venit să credem una ca aceasta, în urma declarațiilor de luptă de clasă exclusivistă, cari au urmat rupturii dintre țărăniști și naționaliști. Totuși, așa este: drul Lupu a făcut întâiul apel de colaborare partidului magnaților unguri, prin „Ellenzek" de ieri.

S'a știut și până acum, din relațiile acestui partid cu cea mai mare finanță internațională din țară, că programul luptei de clasă pe care îl trimbițează la toate răscrucile satelor, este o simplă batjocură la adresa țărănimii române; acum însă cu apelul de colaborare adresat magnaților din Ardeal, drul Lupu a adus țărănimii noastre cea mai grosolană injurie.

Țărăniștii luptă la fel cu magnații contra șovinismului și plutocrației!

Apelul dlui dr Lupu este de altfel delicios până la naivitate. Iată ce spune dsa organului partidului magnaților:

„Partidul țărănist luptă pentru complecta democrație și contra șovinismului național orbit, în acelaș fel cu minoritățile, așa că ar trebui ca acestea să caute contactul cu noi, pentruca să luptăm împreună contra dușmanului nostru comun"!

Adică: un apel de luptă contra șovinismului, oligarhiei și plutocrației, făcut minorității pe care o reprezintă ziarul românofob „Ellenzék"! O glumă mai de prost gust nu se putea nici din partea omului finanței moscovite!

Civilizația drului Lupu

Gluma însă se îngroașe abia în rândurile cari urmează:

„Noi (drul Lupu!) suntem adevărații democrați și luptători ai civilizației!"

La această autocritică credem că orice comentar al nostru este de prisos; ar strica numai efectul glumei.

Ruptura vremelnică dintre naționaliști și țărăniști

Se cunosc insultele ce și li-au aruncat reciproc oamenii partidului național, în urma faimoasei rupturi dintre cele două partide. Printre înjurăturile cu cari și-au știut terfeli coalitația crezută așa dulce, cetățeanul a primit asigurarea din partea ambelor partide, că în veci de veci nu își vor relua menajul, pentrucă nu se potrivesc la principii.

Acum, în apelul către partidul magnaților unguri, drul Lupu vorbind despre tratativele cu partidul național spune că despre ele „nu poate fi vorbă pentru moment". La toamnă însă (drul Lupu este cel mai sigur profet) când guvernul va cădea, fuziunea sau măcar coaliția nu este peste putință. Drul Lupu a ținut însă să atragă atenția partidului național, că în viitoarea guvernare, care va fi a țărăniștilor, partea leului va fi a acestora!

Vizita parlamentarilor români în Polonia

Varșovia. — Parlamentarii români aflați în Polonia au vizitat muzeele Varșoviei. Parlamentarii polonî au dat o recepție de onoare colegilor români. O delegație compusă din senatorul Botez și generalul Constantinescu au vizitat pe dnii Witos și Leyda. De la Varșovia parlamentarii români au plecat spre Posman unde au vizitat orașul și uzinele din împrejurimi. La banchetul dat în onoarea oaspeților români s'au ținut numeroase toasturi pentru Regele și Regina României. Generalul Hauzner a toastat pentru armata română. Au răspuns senatorul Botez și generalul Constantinescu, unii au toastat pentru armata polonă și pentru prosperitatea Poloniei.

Ciocnire de trenuri în Ardeal

Trenul de persoane No. 723, s'a ciocnit aseară cu 3 vagoane, încărcate cu cherestea, la intrarea în gara Regimul-Săsesc (Ardeal).

Un vagon de clasa a treia a deraiat. Vagoanele cu cherestea au fost complect sfărâmate.

Panica printre călători a fost foarte mare. Sunt câțiva răniți ușor.

CRONICA BIHORULUI

III.

Campanie pentru înfiinţarea de bănci populare şi cooperative săteşti prin toate comunele Bihorului. — Dl ministru Moşoiu este iniţiatorul şi susţinătorul acestei campanii. — Avantajele ce le vor avea ţăranii pe urma băncilor populare şi a cooperativelor. — O federală a acestor bănci. — Naţionalizarea comerţului rural şi a exploatărilor bogăţiilor naturale ale Bihorului. — Ţărănimea unită în „Asociaţia plugarilor" primeşte cu însufleţire această acţiune

Continuând relatările asupra diferitelor acţiuni de interes economic pornite în Bihor, ne vom ocupa astăzi de frumoasa şi utila companie iniţiată şi patronată de dl general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, în vederea înfiinţării de băuci populare şi cooperative săteşti prin toate comunele mai de frunte ale judeţului Bihor.

Acum două luni dl ministru Moşoiu a avut o lungă consfătuire la Oradea cu numeroşi reprezentanţi ai intelectualităţei din Oradea şi Beiuş la care au luat parte şi un număr foarte mare de preoţi şi învăţători din comunele judeţului Bihor. Cu ocazia acestei constătuiri dl ministru Moşoiu şi dl deputat Negulescu au arătat marea importanţă ce o prezintă înfiinţarea de bănci populare şi de cooperative săteşti, în desvoltarea economiei naţionale la sate.

Se ştie că judeţul Bihor dispune de mari şi variate bogăţii naturale. Principalele bogăţii sunt pădurile. Până acum toate aceste bogăţii naturale au fost şi sunt exploatate de streini şi în special de evrei.

Cauza care a produs această situaţie este lipsa capitalului românesc.

Dacă însă fiecare comună mai mare din acest judeţ al Bihorului, ar avea câte o bancă populară cât de modest la început — şi dacă la un moment dat toate acesta bănci populare s'ar asocia într'o federală s'ar putea înjgheba un capital românesc de câteva milioane. Cu acest capital românesc cu concursul necondiţionat al statului şi cu creditul mare ce s'ar acorda acestei federale de către băncile mari dela oraş, — toate bogăţiile naturale ale Bihorului ar putea fi exploatate de ţăranii Bihorului reprezentaţi prin federală — iar profitul n'ar mai ajunge în mâna streinilor sau n'ar mai trece graniţa ci ar ajunge în mâna ţăranilor.

In afară de acest scop principal — ce se urmăreşte prin înfiinţarea de bănci populare, marea utilitate a acestora este justificată şi prin altceva.

Astăzi dacă un sătean vrea s'ă şi cumpere o pereche de boi sau dacă o comună ar dori să-şi procure vre-o maşină agricolă, şi unii şi alţi neavând bani, sunt forţaţi să meargă să ia bani cu împrumut dela cine ş ie ce bancă streină sau chiar românească, şi să plătească 35 sau 40 la sută procente.

Înfiinţându-se băncile populare însă toate aceste nevoi financiare ale sătenilor ar putea fi satisfăcute prin ele, în condiţiuni incomparabil mai avantajoase.

Acestea sunt numai două dintre multele şi marile servicii pe care băncile populare le ar aduce sătenilor.

*

In urma consfătuirei de care am vorbit mai sus s'a şi format în Oradea Mare un comitet conducător al acestei acţiuni, în frunte cu dl col. Negulescu, deputat.

Prin satele Bihorului a început încă de acum o lună o vie propagandă în direcţia aceasta şi în ultimul timp am putut constata la faţa locului că ţăranii au primit cu multă însufleţire această iniţiativă şi că în 18 comune mai de frunte ale Bihorului s'au şi format comitete pentru colectarea fondurilor.

Săptămâna trecută, când dl ministru Moşoiu a fost la Oradea Mare pentru a asista la instalarea noului prefect al Bihorului, s'a inaugurat, în prezenţa dsale banca populară din Tinca.

Cooperativele săteşti

Am anunţat la timp că tot la îndemnul dlui ministru general Moşoiu, ţărănimea bihoreană s'a constituit într'un fel de „Asociaţie a plugarilor bihoreni" pentru ca strânşi uniţi să poată lucra mai uşor la satisfacerea tuturor intereselor lor. Preşedinte de onoare al acestei Asociaţii ţărăneşti a fost aclamat cu unanimitate dl ministru Moşoiu.

In această asociaţie a ţăranilor au intrat şi toţi preoţii şi învăţătorii ca conducători locali.

Propaganda pentru înfiinţarea de bănci populare şi cooperative săteşti în Bihor va fi făcută cu mult mai multă uşurinţă prin această asociaţie. Idealul este ca fiecare comună a Bihorului să-şi aibă cooperativa ei de unde ţăranii să-şi poată procura toate cele necesare (îmbrăcăminte, încălţăminte, alimente, seminţe etc.) pe preţuri mici scăpând astfel de specula la care se dedau diferiţii comercianţi streini cari deţin azi aproape în întregime comerţul rural al Bihorului.

St. P.

RULIMENŢI PE BILE
TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA
EMIL BLAGA, CLUJ
EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.
2747-3

INFORMATII

— **M. S. Regina Maria la Paris.** Suverana României a fost vizitată la legaţiunea română din Paris de domnul Poincare.

M. S. Regina a părăsit Parisul Vineri seara, pentru Saint Briac, unde va întâlni pe marea ducesă Cyrille a Rusiei. Inainte de a pleca, Regina a dat un dejun, la care a luat parte şi Maginot, ministrul războiului.

— **Noui târguri de animale în Ardeal.** Ministerul de domenii a aprobat deschiderea următoarelor târguri de animale în ţară: trei târguri de vite şi mărfuri la Secuienii-Noi (judeţul Odorhei) în zilele de 31 Ianuarie, 9 Aprilie şi 14 Octomvrie, un târg anual la: Zlatna (judeţul Alba de Jos), în zilele de 19, 20 şi 21 Noemvrie, 4 târguri anuale la Ungheni (judeţul Mureş Turda) în zilele de 7—10 Ianuarie, Marţi, Miercuri, Joi şi Vineri după Paşti, 12—16 Iulie şi 8—12 Octomvrie.

Deasemenea s'a aprobat un târg săptămânal de vite în aceiaşi comună.

*

— Ministerul de finanţe a hotărât să aducă la cunoştinţa contribuabililor cari au domiciliul în ţări streine şi cari intră în prevederile art. 3 aliniatul ultim şi art. 13 din noua lege a impozitelor, că dacă nu se vor înapoia în ţară în termen de trei ani, vor fi supuşi la impozit cu cota sporită.

— **Incasarea contribuţiilor directe în Ardeal.** In Ardeal şi în teritoriile alipite, unde nu este organizat încă serviciul de percepere al Statului, încasările noilor contribuţiuni directe se vor face de către peceptorii locali, iar acolo unde nu sunt se vor face de către secretarii comunali.

Pentru acest oficiu, ministerul de finanţe a decis a se da secretarilor comunali o diurnă care se va comunica mai târziu.

— **O dispoziţie misterioasă la Halmei.** Vineri dimineaţa a făcut mare sgomot în Halmeu dispariţia misterioasă a unui intelectual bulgar care a avut o înaltă demnitate în timpul regimului Stambulisky.

Autorităţile bulgare ale actualului guvern găsiseră cu cale să-l condamne la moarte. Aflând că numitul se află în Cehoslovacia au făcut intervenţii să fie extradat. Cehoslovacii au satisfăcut pe bulgari şi Vineri dimineaţa un agent al poliţiei Cehoslovace a dat în primire la punctul Halmeu pe intelectualul bulgar. Până la îndeplinirea formalităţilor, arestatul, nefiind de aproape supraveghiat, s'a făcut nevăzut. Poliţia de frontieră Halmeu a avizat celelalte poliţii pentru a da de urma celui dispărut.

— **Campanie pentru clădirea de localuri de şcoli primare.** Prefectul judeţului dl Murăşianu, a convocat pentru Miercuri pe toţi pretorii din judeţ pentru a le da noui instrucţiuni în chestia colectărei fondurilor de construire de şcoli primare.

— **Anchetarea focului de la atelierele C. F. R.** O comisiune dela direcţia generală a CFR. din Bucureşti va sosi zilele acestea la Cluj pentru a ancheta cazul incendiului dela atelierele CFR. din gara locală.

— **Edilitare.** Săptămâna aceasta se vor termina lucrările de reparaţie a podului cel mare de Someş.

— **In jurul reînfiinţării oficiului de locuinţe.** Liga chiriaşilor va face zilele acestea noui intervenţii la Bucureşti pentru reînfiinţarea oficiului de cartiruire.

— **Revizuirea brevetelor de băuturi spirtoase.** Revizuirea bravetelor de băuturi spirtoase a fost terminată. — După câte suntem informaţi s'au retras 22 de brevete de pe teritoriul oraşului Cluj.

— **Serbările din Parcul oraşului.** In zilele de de 19 şi 20 August vor avea loc în parcul oraşului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreţinere a orfanilor de războiu.

— **Sporirea teatrelor maghiare?** Ziarele maghiare de ieri dimineaţa anunţă, că s'a făgăduit încă o autorizaţie de teatru unguresc în Ardeal, în care caz numărul lor ar fi de nouă faţă de opt din anul trecut. Noua autorizaţie s'ar da unui artist din Arad.

— **Oradea-Mare. Noui preţuri maximale.** Autorităţile din Oradea-Mare, după exemplul din Cluj, au întrodus din nou preţurile maximale. Trebue să constatăm, că faţă de nouile preţuri maximale dela Cluj, cari în loc să pună capăt speculei au mărit-o, preţurile din Oradea-Mare sunt cât se poate de convenabile.

— **Banchet.** Sâmbătă seara la restaurantul „Pferschi", mai mulţi colegi şi prieteni au oferit un banchet comisarului I. Resteman care pe ziua de azi 13 crt. a părăsit Clujul fiind mutat ca şef al poliţiei din Câmpulung (Bucovina).

— **Sanitare.** Sâmbătă dimineaţa, medicii comunali au constatat două cazuri izolate de scarlatină în sectorul circumscripţiai V-a.

Bolnavii au fost imediat izolaţi, iar domiciliile lor desinfectate.

„TECANA" Societate Comercială pe acţii în TEACA

Convocare.

Domnii acţionari ai societăţii comerciale pe acţii „Tecana" în Teaca sunt invitaţi la

III a Adunare Generală Ordinară

pe 23 August 1923 la 10 oare înainte de masă în sala hotelului „Gross".

Ordinea de zi:

1. Deschiderea şi constituirea adunărei.
2. Raportul cónsiliului de administraţie şi a comitetului de censori despre resultatul anului 1922.
3. Datea absolutoriului consiliului de administrare şi a comitetului de censori.
4. Decidere asupra perderei.
5. Eventuale propuneri.

La caz că la adunarea din 23 August 1923 nu s'ar intruni numărul de acţionari recerut de statute pentru e aduce hotărâri valabile să fixează uletrioara adunare generală pe ziua de 30 August 1923 fără altă convocare, când sa vor aduce hotărâri definitive fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi.

Teaca la 9 August 1923.

Consiliul de administraţie
Pop,
director executiv.

Contul bilanţ la 31 Decemvrie 1922. Activa. 1. Cassa 10731·50. 2. Mărfuri 64725·91. 3. Debitori 23460·36. 4. Mobiliar 16.000·—. Perderea anului 1921 1487·93. Perderea anului 1922 13471·55, 14959·48. Total 129877·25. Pasiva. 1. Capital societar 100.000·—. 2. Fond de rezervă 14916·— 3. Fond special de rezervă 6000·—, 20916·— 4 Taxe de fondare 5503·75. 5. Dividendă neridicată 3457·50 Total 129877·25.

Contul perdere şi profit la 31 Decemvrie 1922. Debit. 1. Perdere transpusă din 1921 148703·— 2. Spese 6559·82· 3. Salare 23360·— 4. Chirie 900·— 5. Impozite 2450·42, 33280·24. Total 34768·17. Credit. 1. Profit dela mărfuri 19808·69. 2. Perderea anului 1921 1487·93. 3. Perderea anului 1922 13471·55, 14959·48. Total 34768·17. Teaca, la 31 Decemvrie 1922. Bantulomen Pop m. p., director.

Consiliul de administraţie: Basiliu Podoaba m. p. Dr. Eugen Bran m. p. Mihail Moldovan m. p. Comitetul de supraveghiare. Revăzut şi aflat în ordine. Teaca, la 9 August 1913. Alexandru Morariu m. p. Ioan Pantea m. p. 2996

Preţurile maximale trebuesc neapărat modificate

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru am atras atenţia autorităţilor locale asupra faptului că multe, foarte multe dintre preţurile maximale fixate de comisiunea mixtă — sunt mai mari decât acelea ce erau pe piaţă înainte de aplicarea nouei legi contra speculei.

Arătam atunci cari erau acele articole din comerţ al căror preţ a fost fixat la mai mult prin hotărîrea comisiunei mixte.

Astăzi venim din nou şi atragem atenţia autorităţilor locale, în numele consumatorilor cerând fixarea unor noui preţuri maximale — mai mici de cât cele ce au fost înainte de aplicarea legei, altfel nu vedem care poate fi rostul nouei legi contra speculei.

Pe lângă aceasta trebuie să mai atragem atenţia autorităţilor locale şi în special D-lui Prefect al judeţului şi dl Primar al oraşului că mijloacele de control a aplicărei legei sunt insuficiente — şi că dintre consumatori să fie câţiva oficial însărcinaţi cu controlarea aplicărei preţurilor maximale dânduli-se în acelaş timp şi dreptul de a încheia procese verbale la faţa locului unde constată contravenţia.

Am văzut multe restaurante şi bodegi unde lista preţurilor maximale nu este afişată, am văzut în Piaţa M. Viteazul multe precupeţe refuzând să vândă mărfurile cu preţurile maximale şi cu toate acestea până acuma n'am auzit de pedepsirea vre'unui contravenient.

Aceasta se aplică numai prin insuficienţa mijloacelor de control şi prin lipsa de conş inciositate poate a celor ce fac acest control. Iată de ce cerem ca şi câţiva dintre consumatorii particulari să fie însărcinaţi oficial cu controlarea aplicărei noruilor preţuri maximale.

Teatrele maghiare

In urma unei anchete

D. St. Şoimescu, inspector la culte, evidenţiază personalitatea unui fost gazetar — O chestie de corectitudine — „Distinsul publicist român“

Subtitlul de mai sus, d-l Ştefan Şoimescu, inspectorul general al Arlelor, publică în n-rul de Duminecă al ziarului „Viitorul“ următoarele interesante lămuriri cu privire la ancheta făcută de d-sa la teatrele maghiare din Ardeal precum şi asupra rolului pe care d-l Costa-Foru a înţeles să'l joace în această anchetă:

„In timpul când mă găseam în Transilvania într'o anchetă privitoare la un incident născut între doi directori de teatre maghiare Ivanovics şi Rona, d-l C. G. Costa-Foru, s'a prezentat la Bucureşti d-lui ministru C. Banu, căutând să insinueze că ar avea împotriva mea prezumţii de venalitate şi cerând înlăturarea cu orice preţ a anchetei mele, excludarea fără anchetă de pe tabloul de autorizaţii a câtorva directori şi acordarea imediată de autorizaţii unor anumite persoane pentru care intervenea d-sa în mod insistent. In răstimp am luat cunoştinţă de acestea, dar până la terminarea anchetei n'am înţeles să mă ocup nici de amestecul d-lui Costa Foru în această chestiune, nici de afirmaţiunile sale interesate tendenţioase. M'am mărginit a lucra cu liniştea morală, prestigiul şi obiectivitatea pe cari le garantează cu prisosinţă în asemeni împrejurări încrederea unui ministru care prin felul său stimulează în funcţionarii ce are cele mai înalte preocupări legând de această încredere consideraţia bazată pe activitatea cunoscută a funcţionarului în mai multe împrejurări ce hotăresc şi definesc „în datorie“ adevăratele atitudini morale.

O chestie de corectitudine

După anchetă am scris dlui Costa Foru o scrisoare recomandată cuviincioasă dar demnă prin care îi spuneam că o asemenea bănuială trebuind să fie imediat justificată de dsa, îl previu ca în trei zile să-i justifice temeiul pentru ca să ştiu dacă satisfacţia ce urmează să cer contra acestei insulte trebue s'o îndrept împotriva sa, sau acelui ce i-ar fi, şoptit la ureche asemeni infamii.

La aceasta, dl Costa Foru în loc să-mi răspundă, a evitat în mod ruşinos calea cinstită a satisfacţiei, scriind în „Adevărul“ cu data de 4 August 1923, că personal nu-mi răspunde fiindcă dovedind o rară inconştienţă de cele mai elementare reguli ale bunei cuviinţe, m'am purtat faţă de dsa în „mod incorect“(?) E bine să se remarce că termenul acesta „incorect“ place dlui Costa Foru şi că dsa uzează şi abuzează de el.

Inexactităţi şi insinuări

Cum însă, deşi nu-mi răspunde, face totuşi în acel articol afirmaţia că ceeace a spus dlui ministru Banu e publicat în „Adevărul“ cu data de 1 August 1923, ceeace este iarăşi inexact fiindcă în articolul menţionat nu e vorba de cât de stângace insinuări ce încerca să strecoare, socotesc că m'aşi fi putut mărgini să constat că necoincidenţa dintre cele scrise în „Adevărul“ din 1 August 1923 şi cele spuse dlui ministru C. Banu se datoresc, în cel mai bun caz pentru dnul Costa Foru, unui lapsus inerent vârstei sale. Aşi fi putut dar de astă dată cu un motiv mai mult să nu mă mai ocup de acest domn, pe care de altfel marea majoritate a opiniei publice ori l-a ertat de mult de asemeni greşeli pe care nu l le mai ia în seamă, ori îl cunoaşte prea bine spre a nu-l mai lua în serios.

Este însă o mică minoritate care sau nu cunoaşte în deajuns activitatea trecută şi prezentă de publicist, avocat şi om de afaceri a d-lui Costa Foru sau e indusă încă în eroare de acest domn, fiind că „afacerile“ amestecate în publicistică şi avocatură dau un colorit amăgitor de principii, fardului nenorocit sub care se ascund ridurile impuritatea şi putreziciunea ce din nefericire nu totdeauna sunt trista semnificare a vremei . . . Pentru această mică minoritate înţeleg a scrie azi şi numai din acest punct de vedere regret că lipsa mea din Bucureşti în ultimele zile nu mi-a îngăduit a arăta cu un moment mai de vreme chestiunea în sine a acordării de autorizaţiuni trupelor maghiare şi a amestecului în această chestiune a dlui Costa Foru:

Un avocat al ungurilor

O mică întârziere în acordarea de autorizaţiuni trupelor maghiare a fost provocata de conflictul ivit între doi directori ai acestor teatre. Intârzierea a fost privită cu oare care temere de ceilalţi directori. Din primele momente înainte de anchetă m'am pomenit la minister cu dl Costa Foru constituit avocat al trupelor maghiare din Ardeal. Numitul mi-a promis sprijinul presei ce reprezintă spre „a-mi înlesni mersul înainte de viaţă“. Nu am primit ideia şi nu m'am împăcat cu soluţia insistent cerută, ca dl Costa Foru să fie acela care să libereze autorizaţiuni trupelor maghiare. Desigur grav lezat de acest rezultat şi crezând că prin organul ce are la dispoziţie se poate răzbuna, dl Costa Foru a îndreptat în contra mea toate bănuelile cu care opinia publică l'a copleşit de câţiva ani.

Unui asemenea exemplar de obicei nu se răspunde. Derog însă de la principiu numai pentru a trezi conştiinţa publică asupra primejdiei ce reprezintă unii publicişti români constituiţi apărători interesaţi ai minorităţilor.

Înţeleg să fiu nepărtinitor şi egal în cercetările mele arât în ce priveşte pe români cât şi pe maghiari — fără însă a primi sugestiuni de la Buda Pesta.

„Distinsul publicist român“.

Dl Costa Foru este de altă părere căci iată ce spune despre dsa ziarul "8 Orai Ujsag“ din 29 VII 1923 ce apare în Budapesta şi care avea cunoştinţă încă de la 29 Iulie 1923 de articolul dlui Costa Foru pe care dsa avea să-l publice abia la 1 August în ţară în ziarul „Adevărul“ — „distinsul publicist român Costa Foru s'a ridicat energic în ziarul său împotriva ţinerii în secret a chestiunei şi a cerut deplină publicitate. Rezultatul dorit n'a întârziat“. (Ziarul maghiar se referă la darea pe faţă a actelor informative secrete ce se păstrează la autorităţile de poliţie şi siguranţă a Statului când asemeni acte există).

Mai e posibil moralmente să stau de vorbă cu un asemenea om, care din cele relatate mai sus este dovedit că se află în strânse legături cu cei din Budapesta şi prin urmare asupra sa trebue să cadă bănuelile de venalitate. La aceasta fără îndoială îşi va răspunde ori ce miute logică şi inimă de român. In ce mă priveşte am sfârşit-o pentră totdeauna cu dsa.

Să ia aminte că a ajuns vremea când şi ungurii îi pot spune: „nu ne mai apăra că ne compromiţi“!

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipeşte cu oxigen, punctual şi mod avantajos, totfelul de piese de metal şi fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna în depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

Scrisori din jud. Târnava Mare

Viaţa culturală în Agnita

Orăşelul Agnita aşezat pe Valea Hârtibociului este un centru comercial şi industrial destul de însemnat. Comerţiul şi industria se află însă numai în mâna Saşilor cari sunt bine organizaţi.

In tot oraşul este numai un singur comerciant român şi un medic român. Acelaş lucru şi în Cincul-mare.

Cei dela cârma judeţului şi a ţării, cunoscând această stare, au cautat şi caută s'a îndrepte. Deputaţii judeţului, dl ministru Florescu, senatorul Mircea, şi inimosul deputat Solomonescu, însoţiţi de harnicul prefect dl. Ion Prescurea, cutreeră mereu satele judeţului Târnava-mare, îndemnând, şi sprijinind cu sfatul şi cu fapta populaţia din judeţ.

La finea lunei trecute a cercetat Agnita dl secretar general al învăţământului, Valaori, însoţit de dl senator Mircea, de dl deputat de Lipova Ionescu şi de profesorul Sachelarie.

In toate satele prin cari au trecut s'au interesat de mersul şcoalei şi al învăţământului, primind lămuririle necesare dela veteranul protopop ortodox I. Munteanu, care, a expus necazurile şi dorinţele populaţiunei de pe aici. De aici oaspeţii s'au îndreptat spre Valea Bull vizitând castelul din Bula, rămas de la Mihaiu Viteazul. Zilele acestea este aştetptat dl deputat Solomonescu, care va cerceta comunele din acest ţinut îndrumând şi ajutorând ca şi până acum populaţia din aceste locuri.

In 2 August „Sft. Ilie“ a avut loc în Agnita adunarea despărţământului „Asociaţiunii“, la care a participat un numeros public, ţărani şi intelectuali.

Dl Negre conferenţiarul „Asociaţiunii a ţinuto frumoasă şi instructivă prelegere despre scopul naţional şi cultural al Asociatiuuii scâţând în evidenţă figura marelui Archiereu Saguna. A mai vorbit despre rostul şcoalei române şi învăţătorul Şerban din Prostea.

Seara a avut loc o reuşită, producţiune teatrală aranjată la iniţiativa primpretorului Eug. Munteanu, de studenţii români din plasa Agnita, cari au dovedit că şi cunosc chiemarea de viitori apostoli şi îndrumători culturali ai satelor noastre. S'a jucat drama „Se face ziuă“, cantoneta „Barbu Lăutarul„ şi comedia „Sticla din urmă“ în care s'a remarcat studentul Suma.

Cuvinte de laudă se cuvin învăţătorului E. Holerga care a dat sprijin studenţimei la reuşita petrecerii.

Din venit 1000 Lei s'au pus că bază „fondului cultural al studenţilor din plasa Agnita“, 500 Lei s'a dat acum la casa naţională-culturală din Agnita“. 749 Lei la şcoala şi 100 Lei la biserica din Agnita.

Coresp.

Cum ne vindecăm de Reumatism şi Gută

Broşură interesanţa şi instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresati

Farmacia Vurel,

2819-2 Piatra-Neamţ.

Iminenta desfacere a fuziunei TAKISTO-NATIONALE

Partidul naţional şi colaborarea de guvern cu d. Marghiloman — Takiştii cer lămurirea situaţiei — D. Maniu la o răspântie

Intr'unul din articolele noastre, publicat mai zilele trecute în acest loc, relevând atacurile presei takiste îndreptate împotriva dlui Marghiloman şi remarcând tăcerea semnificativă a oficiosului partidului naţional din Cluj în această chestiune, afirmam că I. Maniu are anumite intenţii faţă de d. Marghiloman. Afirmaţia noastră se sprijinea pe un întreg concurs de împrejurări. Partidul naţional a păstrat totdeauna faţă de d. Marghiloman şi de crâmpeiul de partid progresist din Palatul „Imobiliara“, o atitudine evident dubioasă. O indiscreţie, aspru comentată de „Patria“, a dlui Mihali, a dat la iveală lucruri interesante.

D. Maniu tratase cu d. Marghiloman o colaborare de guvern iar actuala rezervă faţă de atitudinea fracţiunei takiste din partidul naţional nu este justificată decât de anumite planuri ale dlui Maniu cu privire la şefui progresiştilor.

Astfel stând lucrurile, nu putea să nu ne oprim la concluzia că între cele două grupări ale partidului naţional situaţia a devenit jecentă. Rezerva partidului naţional dovedeşte lipsa de sinceritate a raporturilor cu takiştii. Dl Maniu intenţionează oare să se descotorosească de takişti? Pentrucă takiştii, cu orice risc, se vor opune la o readucere a dlui Marghiloman, în viaţa politică, alături de ei.

Observaţiunile noastre desigur că n'au putut scoate partidul naţional din mutismul la care s'a oprit, şi nici nu aveau acest scop. Temeinicia lor însă ni se confirmă. Unul din ziarele cu sentimente takiste care duce în permanenţă campanie contra dlui Marghiloman — e vorba de „Lupta“ — relevând observaţiile noastre somează în chipul următor partidul naţional să se explice:

„Un ziar guvernamental din Cluj afirmă că dl I. Maniu lucrează actualmente la realizarea unei combinaţiuni de guvern cu dl Al. Marghiloman.

Oficiosul nemţesc, scris în franţuzeşte, a omului lui Mackensen s'a grăbit, firesţe, să reproducă afirmaţiunea foaei guvernamentale adăugând ca o confirmare că şi acum un an şi jumătate s'a oferit regelui de către dl Margiloman în numele dlor Maniu şi general Averescu un guvern de colaborare.

Nu crede oare oficiosul partidului naţional, ziarul „Patria“ că e momentul să pună capăt versiunilor perzistente pe cari le înregistrează unele foi guvernamentale — confirmate de foile nemţeşti — cum că dl Maniu lucrează la realizarea unei combinaţiuni de guvern cu dl Marghilomau“?

Nu ştim dacă partidul naţional se va grăbi sau nu să satisfacă somaţia confratelui bucureştean. Ceea ce însă rămâne în afară de orice îndoială este că takiştii au început să se mişte. Faptele arătate de noi şi confirmate de cei autorizaţi au darul să provoace luminarea unei chestiuni echivoce, cel puţin în ceea ce priveşte pe takişti.

Dacă d. Maniu nu va răspunde la somaţa „Luptei“, sau va răspunde, aşa cum îi este obiceiul, fără să precizeze, takiştii vor fi siliţi desigur să se despartă de partidul naţional.

Chestiunea pare să devină foarte interesantă şi aşteptăm desfăşurarea ei cu toată atenţia.

A. R. Ous.

Universitatea populară din Vălenii-de-Munte

Arta românească!

Originea și desvoltarea ei

Prelegerea d-lui Profesor N. Iorga

Există azi o idee foarte vagă despre arta noastră, ceeace impune o lămurire temeinică în acest domeniu. Astfel cineva, director al unui muzeu, afirma acum câtva timp, că noi avem atâtea stiluri, câți domni am avut. A insista asupra acestei teorii seci, este a pierde timp înzadar.

Arta românească, nu cuprinde un număr așa mare de stiluri.

Cercetând biserica, casa țăranului și a boierului de altădată, vom avea o ideie adevărată despre arta noastră. Biserica noastră se compune din mai multe părți, după cum urmează: partea dinainte este un pridvor, care nu lipsește din arhitectura noastră generală, el fiind existent la toate bisericile noastre. Rostul acestui pridvor este de-a adăposti intrarea și el este sprijinit pe niște stâlpi, cari de multeori, au locul dintre ei zidit sau închis cu ferestre, lucru foarte rău făcut, pentrucă strică aspectul frumos ce l'a avut pridvorrl.

Intrarea e făcută prin față sau demulteori prin una din laturi. Din pridvor intrăm în pronaus — înainte de navă — în care stăteau înainte vreme catecumenii sau cei cari voiau să se creștineze și care acum a rămas tinda femeilor, ele neavând voie, mai ales la țară, să stea în naosul bisericii, care vine după pronaos și care are două semicercuri numite strane sau coruri. Intre pronaos și naos se află demulteori niște stâlpi. Ultima parte este altarul care se desparte de restul bisericii prin catapeteasmă care are trei uși; două pe laturi, pe unde pot trece toți creștinii, afară de femei care n'au voie să meargă în altar, și una cu două porți în mijloc numită porțile împărătești pe unde intră numai preotul. In altar se află Antimisul cu Sf. Moaște fără de care nu se poate oficia leturgia. Forma aceasta a bisericii noastre este asemenea unei frunze de trifoi, nu forma crucii cum se spune de unii. Forma trifolă este forma originală a bisericii noastre.

Bisericile noastre cele vechi au fost făcute din lemn. Prima biserică de zid a fost făcută la Argeș pe la 1350. Bisericile cele vechi erau ca o casă cu acoperiș mare, având în față un turn care nu putea sprijini clopotele trebuind astfel să se facă clopotnița separată. Prin urmare biserica cea veche era de alt tip nu ca cel de azi. In locul bisericilor de lemn s'au făcut biserici de zid dânduli-se altă formă. Biserica dela Argeș este în stil Bazilic. Acest fel de biserici însă, nu s'a putut însă continua, ea cerând materiale care se procurau greu. Forma adaptată pentru biserici în genere este cea trifolă în felul descris mai sus și care a fost adus la noi de călugărul Nicodim dela Muntele Atos. Mănăstirile, Vodița, Tismana, Neamțu, Moldovița, au această formă trifolă. Singurul desavantaj ce îl au este că sunt mici, făcute numai pentru călugări. Materialul din care s'au lucrat bisericile constă din piatră amestecată cu cărămidă, cu ciment și cu alte amestecuri colorate.

In Muntenia s'a început construirea de biserici cu bolovani mari (Vadița).

La Argeș s'a lucrat cu piatră înconjorată de cărămidă și ciment care dau un colorit frumos. Orice încercare de a înfrumuseța bisericile costa bani mulți, așa că atunci când erau bani, se puteau construi biserici din piatră sculptată cu un ornament simplu. Astfel la Mănăstirea Dealul găsim acest ornament simplu. Ori de câte ori nu se putea avea acest ornament se căuta a se da un colorit. Putem spune că în Muntenia avem biserici făcute din bolovani, biserici făcute cu acel colorit fără ornamente și biserici cu ornamente simple.

In Moldova Domnii cei vechi au făcut biserici de lemn până la 1400. Alexanru cel Bun a căutat să facă biserici mai durabile clădind pe cele dela Moldovița și Bistrița, pe urmele cărora Ștefan cel Mare au ridicat altele. Mănăstirea Neamțu a fost la fel cu cele ale lui Nicodin din Muntenia. Biserica dela Baia are arhitectură polonă în stil gotic. Trebuie reținut faptul că Moldovenii n'au primit nici arhitectura polonă nici aceia a lui Nicodin. Ei au rămas cu arhitectura lor originală. Neavând piatră la îndemână, nu puteau aduce din lipsă de bani, cum s'a adus la Argeș, pe apă din alte țări, ci au făcut cărămidă foarte bună cum numai în Moldova se poate face. fiind pământul bun pentru aceasta și deci a construit cu cărămidă. Infrumusețarea bisericilor din cauza lipsei de piatră consta în adaptarea sistemului policromic. Astfel avem biserica Sft. Ion dela Piatra făcută de Ștefan cel Mare, având jos piatră apoi cărămidă aparentă, cu arcade lombarde între care se află discuri de diferite culori cu stema Moldovei sau cu animale diferite. Sub streșini deasemenea se află discuri de jur împrejur.

Turnul gol în sus este așezat pe două baze, sprijinindu-se astfel pe mai multe puncte, având o susținere mai bună. Acest fel de construire a turnului este o invenție curat românească. Tipul de biserici al lui Ștefan se caracterizează prin aceia că are baza sură, mijlocul roșu, având arcade cu discuri colorate sub streșini și turnuri prevăzute de asemenea cu arcade și discuri.

In Moldova avem biserici de lemn, biserica lui Ștefan descrisă mai sus și apoi aceia a lui Rareș și Lăpușneanu, care în aceiași formă ca a lui Ștefan au sub raportul architecturii o deosebire și anume: au în plus o odaie a morților unde se depuneau rămășițile pământești ale Domnilor și familiilor lor. Tipul acesta îl găsim la Probota care e necropola familiei Rareș. apoi la Slatina, necropola lui Lăpușneanu.

Fixându se tipul definitiv au apărut sculptorii și zugravii.

In Muntenia găsim la Argeș frescele cele mai vechi — dela 1350. — Pictura aceasta nu este bizantină. Aci se observă o încercare de a introduce mișcare, viață care până aci nu se văzuse. Pictorul dela Argeș a fost un om de mare talent, adept al curentului dela Padova. Pictura este cea mai frumoasă din țară. Deși s'a zugrăvit de cinci ori, totuși desgropându-se vechia zugrăveală se poate vedea frumusețea acestor fresce, unde roșul cărămiziu pare a fi făcut în zilele noastre.

In Moldova s'a zugrăvit sub Ștefan cel Mare bisericiile dela Hârlău și Dobrovăț cari se pot vedea și astăzi. Aici lipsește însă mișcarea și viața, iar culorile sunt mai palide. La 1560 s'a zugrăvit Tismana cu fresce foarte frumoase. Urmașii lui Ștefan cel Mare au început a zugrăvi bisericile și pe afară. Astfel avem mănăstirile Moldovița, Voroneț și Humor care au câte un sobor de sfinți, zugrăviți pe un fond albastru de jur împrejur. La sfârșitul secolului al XVI-lea frații Movilești au făcut Sucevița care are cea mai frumoasă zugrăveală, ce poate constitui un titlu de glorie pentru țara noastră. Atunci apăruse o școală nouă a mișcării și vieții când pictorii începuseră a se servi și de carton. Școala aceasta moldovenească a trecut și în Muntenia uude o găsim la paraclisul dela Cozia. La znagov găsim iarăși o zugrăveală de toată frumusețea, dela 1560. Școala moldovenească a fost influențată de cea rusească dela 1560 până la 1590, când a scăpat de aceasta.

Putem spune că epoca desvoltării picturii bisericești se poate caracteriza oronologic prin: a) talentatul artist dela Argeș; b) școala Moldovănească mediocră (pe vremea lui Ștefan); c) prin școala Moldovănească cu prelungire în Muntenia la Snagov și d) prin capitolul nou Italian introdus pe vremea lui Brâncoveanu, care avea bursieri la Veneția pentru studiul picturii. Școala lui Brâncoveanu se poate vedea în frescele foarte frumoase dela Văcărești și mai ales în cele dela Horez. Această școală însă pe la 1730 a început să decadă. Paraclisul Metropolitan a cărui zugrăveală se poate vedea și astăzi ne arată această decadență.

Tot pe vremea lui Brâncoveanu s'a introdus sculptura pe stâlpii din biserici și pe cei ai pridvorului, sculptându-se capiteluri-le — capetele coloanelor. Astfel de sculpturi găsim la Văcărești, la Horezu și la Cotroceni. Mai târziu s'a impus sculptura coloanei în întregime. In secolul al XVII lea s'a adăogat pe sub streșini un șir dințat făcut cu cărămidă pe care'l întâlnim și astăzi la multe biserici. In anul 1730 biserica continuă tipul adevărat cu acel adaos că în Moldova clopotnița care era separată se contruia în corpul bisericii.

N. Ciolan.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!

Piano marca „Pleyel“
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de **CHOPIN**
și iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE

Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea“ sub M. D.

Distribuirea catedrelor vacante
în învățământul primar rural din țară

Ministerul Instrucțiunii publice invită pe toți absolvenții cu diplomă de capacitate pentru învățători, cari au satisfăcut legea de recrutare, pe toți cei veniți la examenul de ajutor de învățător și cari până în prezent nu au loc, pe toate normalistele conducătoare și pe cele care au obținut aviz de reîntegrare, să se prezinte la minister pentru alegerea locurilor în învățământul primar rural, după cum urmează:

La 15 August a. c. se vor prezenta candidații pentru județul Arad, Argeș. Bihor, Bacău, Botoșani, Brăila, Buzeu, Cahul și Chișineu.

La 16 August pentru județul Caraș Severin, Cojocna, Constanța, Bistrița-Năsăud, Dolj și Dorohoi.

La 17 August a. c. pentru județul Bălți, Bucovina întreagă, Muscel, Mehedinți, Prahova, Trei-Scaune și Vâlcea.

La 18 August a. c. pentru județul Ialomnița, Ilfov, Durostor, Caliacra, Hunedoara, Turda-Arieș, Târnava-Mică, Târnava-Mare, Alba de jos și Odorheiu.

La 19 August a. c. pentru județul Sibiu, R.-Sărat, Dâmbovița, Mureș-Turda, Solnoc Dobâca, Sălagiu, Satu-mare, Maramureș, Iași, Neamțiu și Fălticeni.

La 20 August a. c. pentru județul Olt, Teleorman, Timiș-Torontal, Cetatea-Albă, Ismail, Tulcea, Covurlui, Orheiu, și Fălciu.

La 21 August a. c. pentru județul Brașov, Soroca, Roman, Romanați, Tutova, Tecuci și Vlasca.

Toți candidați vor prezenta un certificat de sănătate, liberat de un medic oficial de plasă, județ, sau comună.

Cei cari nu se pot prezenta pot da procura altei persoane de a alege postul, sau pot înainta cereri, în care vor indica în ordinea de preferință 3—4 posturi pe cari voiesc să le ocupe. Nimeni nu va fi numit cu titlul provizoriu, dacă nu a satisfăcut legea de recrutare și nu are vârstă de 20 de ani împliniți.

Improprietăririle
din județul Sătmar

Improprietărirea locuitorilor din comunele Necopoi și Girișa

Sâmbătă 4 August a. c. în cadrul unei sărbători improvizată „ad-hoc“ s'a făcut predarea loturilor în definitivă stăpânire locuitorilor îndreptățiți la improprietărire din com. Necopoi.

După oficierea serviciului divin de către preotul paroh Ternoveanu, în asistența întregului sat, transportat de bucuria săvârșirei acestui act, a vorbit preotul Ternoveanu, fostul paroh al acestei comuni, B. Barbul, studentul I. Huzum, țăranul I. Bala și judecător D. Huzum, președintele comisiunei de ocol. „Arded“ cu toții arătând în cuvinte simțite importanța zilei de 4 Aug. pentru poporul românesc fiind onomastica M. S. Regina Maria și importanța actului împroprietărirei p. com. Necopoi.

In Mod individual d-l președinte, d-l Huzum, întovărășit de d-l inginer operator Acatio Biro, a făcut predarea loturilor, împroprietărindu-se 67 locuitor cu 134 jug. 1371 st., teren de cultură; 33 locuitori cu 10 jug. 800 st., locuri de casă și 150 jug. 633 st., pășune comunală.

A doua zi, 5 August, în prezența sătenilor din com. Chirisa și jur. de față fiind și d-l prefect M. Cantuniari și d-l consilier agricol Drăgan Teodoriu după oficierea unui serviciu divin de către preotul reformat din loc și sfințirea apei făcută de preot gr. cat. din com. Giungi, a avut loc serbarea împroprietărirei din com. Ghirișa.

După predicele celor doi prelați, a vorbit d-l prefect Cantuniari, arătând importanța actului împroprietărirei în cadrul drepturilor și datoriilor cetățenești.

A vorbit d-l D. Huzum președintele comisiunei de împroprietărire, terminând cu urări ovaționate pentru Tron și Țară — pronunțând apoi sentința de împroprietărire.

In urmă s'a făcut predarea loturilor cu întinderea totală de 552 jud. 499 st., împroprietărindu-se 77 locuitori cu loturi de teren arător și 73 cu locuri de casă.

Măsurătoarea și toate lucrăriie de parcelare s'au făcut de d-l inginer Șt. Szabo sub controlul d-lui inspector I. Barbu.

Casi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele și hotel mai mic în provincie la mine totdeauna se pot căsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici și mai mari și căsi cari se pot ocupa imediat.

Aso interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10.
2581

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

TELEGRAME

Demisia lui Cuno
însărcinat să formeze noul guvern Stresseman

O telegramă din Berlin transmisă în ultimul moment anunţă că socialiştii retrăgând sprijinul acordat cancelarului Cuno, acesta a înaintat preşedintelui Ebert demisia, întregului cabinet care a fost primită. Conform dorinţei socialiştilor Stresseman au fost însărcinat cu formarea noului cabinet.

Situaţia la Berlin

Situaţia la Berlin este foarte îngrijorătoare. Oraşul este fără tranvae şi fără gaz aerian. Ciocnirile între muncitori şi armată au loc pe străzile oraşului îngrozind populaţia.

Din provincie se semnalează violente între orăşeni şi ţărani pentrucă aceştia din urmă ascund alimentele.

Delegaţii bulgari în Societatea Naţiunilor

Sofia (Rador) Guvernul bulgar a numit pe minstrul de externe Calfoff, fost ministru Merfoff şi pe ministrul plenipotenţiar Simeon Radeff ca delegaţi pentru sesiuuea Societăţii Naţiunilor.

Germania în pragul revoluţiei
Soţialiştii majoritari cer un nou guvern. — Greva generală în perspectivă. — Imminenta căderea a cabinetului Cuno.

Situaţia politică din Germania este extrem de încordată. Soarta guvernului este încă nehotărîtă. Socialiştii majoritări cer un nou guvern. Comuniştii au convocat în toată Germania mari întruniri muncitoreşti pentru declararea grevei generale timp de trei zile. Ziarul „Worvarts" apelează la muncitori pentru apărarea republicei. In cercurile politice din Berlin se crede că greva generală este inutilă întrucât cabinetul va cădea şi fără de ea.

Aniversarea constituţiei s'a făcut la Berlin fără nici o pompă.

Turburări sângeroase provocate de lucrători. Morţi şi răniţi. Mişcarea grevistă se întinde.

Ultimele telegrame anunţă mari excese provocate de lucrători. Astfel la Krefeld lucrătorii au jefuit magazinele de alimente. Poliţia intervenind s'au dat adevărate lupte între lucrători şi poliţişti. Au fost patru morţi şi numeroşi răniţi. Aceleaşi excese s'au întâmplat şi la Aachen, unde au fost 18 morţi, precum şi în Ratibor (Silezia) unde au fost 4 morţi.

Băncile lucrează nnmai cu cecuri. Industriaşii vor să tipărească bonuri de bani. Lipsa mijloacelor de plată convenabilă provoacă pretutindeni mari nemulţumiri. In unele fabrici lucrători au încetat lucrul şi au confiscat fabricile arborând pe ele drapele roşii. In Krefeld muncitorii au ocupat toate uzinele mari. Mişcarea grevistă se întinde tot mai mult. La Danzig s'a declarat greva generală. Se pare că grevele sunt preludiul revoluţiei.

Infiinţarea unei bănci agrară în Iugoslavia

Guvernul iugoslav a elaborat un proect de lege pentru înfiinţarea unei bănci agrare a Statului.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

No. 410—1923.

Publicaţiune.

Teritorul de vânat al comunei Nierţa să dă în arândă pe timp de 10 ani prin licitaţie publică, ce să va ţinea în ziua 2 Sept. 1923 a. m. 10 oare la primăria comunală.

Condiţiile să pot vede la primărie.

Nierţa, la 28 Julie 1923,

2998 **Primăria.**

Preţuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd.
No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.
Telefon 959.
2873

Graznicul
incendiu din gara Cluj

Două dintre cele cinci mari pavilioane ale atelierelor din gara Cluj au fost distruse de flăcări. — Opera de izolare a celorlalte pavilioane şi opera de stingere a focului. — Concursul dat pompierilor de armată

Sâmbătă după prânz pe la orele 6 tot cartierul gării locale a fost îngrozit de nişte enorme limbi de flacări ce se ridicau din marile ateliere de reparaţii ale C. F. R.

Se ştie că în toată ţara nu sunt decât cinci ateliere de mărimea acestuia din gara Cluj.

Imediat ce flacările au fost observate toate locomotivele de pe linie şi toate fabricile din jur au sunat alarma.

La faţa locului au sosit toţi lucrătorii şi toţi ceferiştii aflaţi în gară, şi au început scoaterea vagoanelor şi a materialelor ce mai puteau fi salvate din pavilonul în care izbucnise focul şi care în mai puţin de trei minute a fost complect încins de flacări.

La ora 6 şi un sfert au sosit la faţa locului dnii V. Popovici, prefectul poliţiei, Oct. Utalea, primarul oraşului, Eugen Bianu, inspectorul siguranţei, Procurorul Palade, Maior Vrânceanu, comandantul comenduirei şi dl inginer Stan, subdirectorul regional al CFR. regiunea Cluj.

La ora 6 şi jum. au sosit pompierii.

Ceea ce au contribuit în primul rând la întinderea focului a fost, pe lângă un vânt grozav care se iscase cu câteva minute înainte de izbucnirea focului şi greutatea cu care căruţele pompierilor a putut străbate printre şine şi vagoane, până în apropierea atelierului în flăcări. Au trebuit vre-o 20 de minute până ce vagoanele au fost trase de pe linie şi până ce s'a putut face drum liber căruţelor pompierilor.

Dl Barta, comandantul pompierilor Clujeni, care sosire cu antomobilul stând în picioare pe scara maşinei, s'a izbit cu piciorul de un stâlp de semnalizare de pe marginea şinei rănindu-se des ul de grav.

Dsa a fost transportat imediat la clinică.

Opera de izolare a celorlalte pavilioane

Prima lucrare de care s'au apucat pompierii, a fost izolarea pavilionului cu maşini şi strunguri care era cel mai mare din cele cinci câte erau de toate şi care începuse să ardă într'un colţ a acoperişului. Odată izolat acest pavilion care singur este evaluat la suma de 20,000.000 au fost udate toate celelalte două pavilioane care nu fuseseră încă atinse şi după aceia numai, s'a început stingerea pavilionului de vepsitorie şi tepiţerie care era deja consumat pe jumătate de flacări.

Rumarcăm că până la intervenţic pompierilor depozitul de de fier şi de scânduri care se afla în dosul atelierului de văpsitorie a fost consumat complect de flăcări.

Ce a ars?

După câte am putut afla la faţa locului dela conducătorii atelierelor şi dela lucrători flacările au distrus complect atelierul şi toate cantităţile de fier şi de scânduri aflate în dosul atelierului de văpsitorie. In cât priveşte pe acest din urmă în ei se aflau cam 20 de vagoane puse în reparaţie, cantităţi foarte mari de materiale de tapiţerie, câteva zeci de canapele de vagon, mari cantităţi pe vopsea şi numeroase instrumente şi maşini de tâmplărie.

Dintre acestea toate nu s'au putut salva decât vre-o 15 vagoane şi mică cantitate de materiale de tapiţerie.

După aprecierile făcute la faţa locului pierderile s'au evaluat la cifra de aproximativ 5 milioane lei.

La ora unu şi jumătate noaptea focul a putut fi stins complect.

Remarcăm că localizarea şi stingerea focului care putea să ia proporţii catastrofale se datoreşte în mare parte ajutorului dat de soldaţii regimentelor 83 inf. şi 3 Vânăt. cari sosiţi imediat la faţa locului au fost luaţi sub comandă de dl căp. Nerva Paul, comandantul militar al atelierelor, aducând admirabile servicii.

Şi cercetaşii au avut un rol destul de mare în localizarea focului.

*

Ieri toată ziua a avut loc o anchetă pentru a constata cauzele focului. — Până acum n'a transperat încă nimic precis asupra rezultatelor anchetei.

In seara incendiului mulţi dintre cei de faţă aveau impresie că focul a fost pus de o mână criminală, căci prea iute a fost cuprins de flăcări întreg pavilionul de văpsitorie.

In numărul de mâine vom publica rezultatele anchetei.

— Luaţi salam HERZ pentrucă e cel mai bun. De vânzare pretutindeni. 2777

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1839 2561

Mica publicitate

Fete din liceul vor învaţa perfect limba românească şi franţeza. Cari limbele aceste perfect le vorbesc să trimite pe adresul sub „Urgent“ la administraţie. 2999

Caut

Cand. advocat dr. Mureşan Cluj, piaţa Cuza Voda 7.

No. 410—1923.

Publicaţiune.

Teritorul de vânat al comunei Bercea să dă în arândă pe timp de 10 ani prin licitaţie publică ce să va ţinea în ziua 13 Sept. 1923 a. m. 10 oara la primărie comunală.

Condiţiile să pot vedea la primăria.

Bercea, la 28 Julie 1923.

2998 **Primăria.**

No. 410—1923.

Publicaţiune.

Teritorul de vânat al comunei Cuzâplac să dă în arândă pe timp de 10 ani prin licitaţie publică ce se va ţinea în ziua 9 Sept. 1923 a. m. 10 oara la primăria comunală.

Condiţiile să pot vede la primărie.

Cuzâplac, 28 Julie 1923.

2998 **Primăria.**

Bandaje Pline „Bergougnan“

pentru Auto-Camioane

Dimensiunea	Diametru interior	Preţul
750×120	589 m/m	1,900·—
850×120	690 „	2,400·—
900×110	750 „	2,650·—
900×120	720 „	2,800·—
1050×120	881 „	3,400·—
1060×120	900 „	3,200·—
1000×130	850 „	3,250·
1000×140	850 „	3,400·—
1030×160	850 „	4,200·—

Garantăm ori-ce viţiu de fabricaţie şi durabilitatea acestor bandaje.

S. R. A. si LEONIDA & Co. Unite, Bucuresti

Sucursala: *Brasov, Cluj, Cernauti,* 2984

Agenţii: *Sinaia, Timisoara, Oradea-Mare.*

No. 429—1923 2997

notar.

Publicaţie de licitaţie.

Să aduce la cunoştinţa publică că conform Procesului-Verbal adus de către primăria comunală Cutiş în 17 Julie 1923 sa secvastrat 300 m. lemne de foc în pădurea bisericei gr.-cath. Cutiş care formează proprietatea Bănci **„Gloria“** din Lipova, conform sentinţei adusă de oficiul plasei Hida sub Nr. 94/1923 pentru amende şi spese obvenite cu ocaziunea pertractărilor.

De oarece Banca **„Gloria“** până în prezent nu şi-a achitat amendele şi spesele, nici nu sa interesat de pertractările ţinute contra şi nefiind fiind de faţă nici la o pertractare, lemnele arătate mai sus adeca 300 metri săvor vinde în licitaţiune publică în ziua de 16 August 1923 la oara 9 a. m. Condiţiunile de licitaţiune se pot vedea în oficiul notariatuli Nireş.

Nireş, la 1. August 1923.

Teodor Gabor m. p. primar. **Valer Plotuna** m. p. notar.

„Rador-Publicitate“ No. 108. **„Rador-Publicitate“ No. 108.**

TĂRGUL INTERNATIONAL DE MOSTRE DIN PRAGA

De la 2-9 Septemvrie 1923.

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepţionale pentru vizitatorii targului:

33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, ingrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la:
Reprnzentanţa Târgului:
„RECLAMA“ Cluj, Piata Unirei 4.

Se primesc si pasapoarte spre vizare la consulatul cehoslovac. 2986

! ! Reclame este sufletul comerţului ! !

TEATRUL - MAGHIAR

Începe azi 13 August

rularea celui mai maret film care intrece din punct de vedere **artistic şi în privinţa subiectului** inaltator toate filmele proiectate pana in prezent

MIZERABILII

Aceasta lucrare a fost înscenată după romanul genialului literat Francez

VICTOR HUGO

Filmul in 2 serie va fi rulat in zilele urmatoare:

Seria I.
Luni 13, Marţi 14, Miercuri 15 August.

Seria II.
Joi 16, Vineri 17, Sâmbătă 18 August.

Onor Public este rugat a-şi asigura biletele de întrare la timp având în vedere marea aglomeraţie.

Reprezentaţii la orele 5, 7 şi 9. : : Cassa este deschisă dela orele 10 a m.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 870 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Mercuri 15 August 1923

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU
SIBIU 18 AUG 1923
CLUJ 15 AUG 1923
Onor. Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 401

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Cauzele decadenței noilor partide

Intr'un articol publicat în „Ideea Europeană" dl prof. C. Rădulescu-Motru constată că *„păcatul originar care necinstește luptele politice din țara noastră, și care mai ales împiedecă activitatea noastră culturală de la adevăratul ei scop, este* **nesinceritatea.**" O scurtă privire aruncată oamenilor și faptelor cari s'au perindat în ultimii cinci ani ne va lămuri asupra acestui profund adevăr. Niciodată în viața noastră socială lipsa de sinceritate nu a fost mai evidentă ca acum, niciodată acest „păcat originar" nu a făcut mai multe ravagii ca în aceste vremuri de adânci prefaceri în viața poporului român.

În politică, războiul ne lăsase o situație specială. Partidele vechi, cu învechite principii politice și practici demodate, au fost scoase din uz. Societatea reclama o aerisire, o înoire și a ideilor și a mijloacelor de luptă. Marile curente democratice care străbateau „lumea veche" nu ne puteau ocoli, și nici au ne-au ocolit. Se simțea nevoia unor ideale noui și a unor noui orânduieli. De pretutindeni se ridicau tot mai impunătoare nădejdile în ziua de mâine cari nu mai puteau fi cele de ieri.

Din această generală stare de spirit s'au ridicat partidele noui. Partidul poporului, începând ca o grandioasă „Ligă" a poporului, întruchipa în 1918 toată nevoia de prefaceri care mocnea în masse și le îndemna spre o matcă nouă de viață. Mai puțin firească, dar destul de ademenitoare, se născu ideea partidului țărănist, ca expresie a idealurilor politice nutrite de massele largi ale țăranilor. Și în aceeași măsură, în Ardeal, partidul național făcea o energică schimbare de front, opunându-se cerinței istorice esprimate de G. Pop, de Băsești, în adunarea de la Alba-Iulia. Partidul național părăsea, terenul luptei naționale pentru a deveni un partid de avant-gardă democratică în cadrele vieții politice din România întregită.

Câte idealuri nu s'a legat de aparația plină de iluzii măreță a partidului poporului, de mișcarea reformatoare a partidului țărănist și de angrenarea partidului național politicel unitare a poporului român? Și câte nădejdi n'au înșelat și partidul poporului și partidul țărănist și mai ales partidul național, în mai puțin de cinci ani! La 1918 ele însemnau totul; astăzi numai înseamnă nimic. In opoziție sau la guvern, ele au adus necontenit aceeași nepotrivire constantă cu nădejdile cari se îndreptau către ele de pretutindeni. Toate îmbrăcaseră o haină de împrumut, o haină care le stătea rău, pentrucă nu era a lor. Partidul poporului s'a înămolit dela început în păcatele cari târâseră în prăpastie vechile partide conservatoare; partidul țărănist s'a depărtat dela idealurile țărănimei, pe cari nu le-a înțeles, pentru a lua în brațe idei de aiurea, idei streine și vrăjmașe; iar partidul național, lipsit de orice ideal, lipsit de orice orientare, nu a știut să reprezinte nimic, nici tradiția pe care trebuie să o părăsească pentrucă își împlinise menirea, și nici nouile cerințe democratice ale vreunii.

Fenomenul acesta s'ar părea oricui foarte ciudat. Streinul care ar vrea să ne cunoască, n'ar ști ce să înțeleagă, dacă nu ar ajunge să cunoască acel „păcat originar" de care ne vorbește d-l prof. C. Rădulescu-Motru. Nici unul din partidele noui n'au fost expresia sinceră a idealurilor cari agitau massele. Nici unul n'a știut să fie sincer. Născute din dorința aprigă de parvenire a câtorva oameni cari sesizaseră posibilitățile momentului, ele n'au putut rezista prea mult examenului. Rând pe rând, lumea desmeticită, a început să înțeleagă farsa și să se depărteze de acei ce a tăcut-o. Nesinceritatea li-a dus la prăbușirea de astăzi, pentru a face loc partidelor născute din nevoile reale ale țării și cari au evoluționat în strânsă și constantă legătură cu aceste nevoi.

A. R. S.

INSCRIPȚII

Cea mai bună gazetă din Ardeal

Ziarul nostru a publicat nu de mult un articol în care arăta că nu poate îngădui ca ori ce nou venit de pe trotoarele Bucureștilor să și dea aere de apostol în Ardeal; ca într'un sat fără câini. Articolul se adresa dlui Tisescu (cu doi „s") directorul foaiei „Carpații" din Brașov. Acest domn a dat ziarului său toate coloritele politice ale partidelor care s'au perindat la cârma statului; iar acum când a încetat „Gazeta Transilvaniei" se simte dârz să spună că n'a fost nici odată în serviciul vre-unui partid și că gazeta nu reprezintă decât ideile personale ale d-sale (adică ale dlui Tissescu). Or „Infrățirea" îndoindu-se de utilitatea pentru a Ardeal a acestor idei, îndreptățea pe ardeleni să fie jigniți, de atâta lipsă de bun simț. Căci a li se da îndrumări în numele unui partid sau în numele unei mari personalități politice găsese și ardelenii că e foarte natural; dar a veni oricare reporter de fapte diverse din capitală — chiamă-se el Tisescu și având și doi s în mijlocul numelui — și a le indica norme de conducere în viață și în politică, zău, că întrece ori ce margini!

Răspunzând „Infrățirei" ziarul „Carpații" o face marț din două vorbe:

„Infrățirea" din Cluj încearcă să spună într'un articol: Ceea ce nu poate îngădui!? Și find'că totuși n'o spune, s'o spunem noi: „Infrățirea" nu mai poate îngădui să i se tot spună — de către toți — că cea mai bună gazetă din Ardeal este „Carpații"...

„Find'că" de mai sus și o strașnică poesie publicată chiar deasupra informației acesteia — altceva mai deosebit n'am găsit în gazetă — îndreptățesc în totul modestia împinsă până la exasperare a „Carpaților".

Ne-a înfundat desigur. Însă nici „Carpații" nu-i chiar cea mai bună, cea mai bună din Ardeal. Se vede că dl Tissescu a uitat că la Blaj mai apare „Unirea" și în Deva „Solia Drepțăței".

Se vede însă că dl Tissescu, e sau prea mândru, sau nu prea cunoaște stările din Ardeal. Și pentru un apostol nu-i îngăduit...

Sie. Tisescu (cu un s)

Germania de azi

In Germania, moneda națională nu mai are nici o valoare. Scăzută sub ori ce criteriu de apreciere, ea a fost dată deoparte complect din calculul burselor mondiale.

Și istoria se repetă. Ca și-n alte împrejurări când statul n'a putut face față cheltuielilor, mulțimea s'a năpustit asupra băncei care emitea moneda hârtie. Poliția a trebuit să intervie; inevitabilile ciocniri între aceasta și mulțime au trebuit deasemenea să se întâmple.

Germania se sbate în ghiarele falimentului atât material, cât și politic. Pe o fabrică a și fost arborat un drapel roșu. E primul rânjet bolșevic, care i se arată în față. Mulțimea e agitată. Opiniunile contrarii, manifestate uneori prin mijloace violente, se întretaie la toate răspânțiile. Ziarele se atacă între ele cu furie, în timp ce asupra mulțimilor suflă toate vânturile credințelor politice. Iar mulțimile aiurite așteaptă agitate. Ca'n toate împrejurările de acest fel, ele se răsvrătesc subit neștiind nici ele împotriva cui; se năpustesc stupide unele împotriva altora, trec cu iuțeli vertiginoase dintr'o tabără într'alta și sfârșesc în a rămâne imbecilizate într'o stupoare complectă, propice aventurierilor și demagogilor, cari țes liniștiți în umbră țițele nouilor forme de guvernamânt.

Aceasta este Germania actuală. Și era totuși țara aceasta cu câțiva ani înainte de războiu, o frumoasă gospodărie, râvnită de toți vecinii și de toți vizitatorii. O țară de muncă fără preget, de belșug și de bucurie. Cine ar fi crezut ca în zece ani numai să se petreacă această groaznică schimbare.

Nemulțumită cu propria-i stare, oricât era de înfloritoare, lăcomia a pierdut-o. Pofta sălbatecă de cucerire și de stăpânire a împins-o pe calea dezastrului. In câțiva ani numai, o generație de nebuni a distrus ceea ce acumulase cu atâta trudă și cu atâta dragoste de urmași, generații multe de oameni harnici și cinstiți.

Ajunsă în pragul falimentului pe care l'ar fi putut evita, adoptând o altă purtare față de învingători, Germania nu s'a cuminți. Lovită de lipsuri, desorganizată din temelie, amenințată de foamete, Germania totuși.... rezistă. Ea nu se poate convinge că trebuie să ofere învingătorului prețul izbânzei, așa cum i s'a oferit și ei pe vremea când era învingătoare.

E eroismul tragic al încăpăținatului, părăsit de orice dreaptă judecată; abrutizat de unica-i idee rămasă, idee exagerată la absurd. E preludiul unui groaznic desnodământ, pe care și-l pregătește singură cu o stranie abnegație și cu un spăimântător cinism.

Bugetul Ungariei
și propaganda pan-maghiară

Relațiunile dintre Ungaria și ziarele maghiare de peste granițe — Agențiile din Budapesta și Viena Sucursala lor din Cluj — Propaganda maghiară din Anglia

Ocupându ne săptămâna trecută de hotărârile conferinței de la Sinaia în privința împrumutului extern al Ungariei și de înarmările și propaganda extraordinară cu care guvernul maghiar știe să și secătuească până la exasperare bugetul, am arătat printre altele și aceea, că guvernul contelui Bethlen întreține pentru ziarele ungurești din statele vecine Ungariei, două agenții cari le furnizează zilnic, gratuit, articole de propagandă, reportagii și informațiuni tendențioase.

Din presa maghiară de aici un singur ziar s'a alarmat de știrea pe care am readus-o în discuție. Confratele „Ujsag", într'o mică informațiune, a ținut să reproducă știrea despre cele două agenții ungurești de propaganda, și fără să adauge vre-un comentar, ne-a declarat, — în numele cui, nu știm — că ziarele ungurești de aici plătesc știrile ce le au din Budapesta.

De dragul modestului răspuns al confratelui maghiar, să ne ocupăm deci din nou de această chestiune, pentru a o pune la punct așa cum trebue.

Cele două agenții de propagandă pan-maghiară

Știrea noastră de acum o săptămână a fost numai o reeditare a unor lucruri, pe cari un semioficios al guvernului cehoslovac le-a adus încă acum un an, fără ca de atunci cineva să le desmintă. După semioficiosul „Prager Presse" am arătat și noi, că în vara anului trecut s'a ținut la Viena o conferință a agenților de propagandă unguri, participând reprezentanți ai ziarelor ungurești din toate statele succesoare. In acea conferință s'a hotărât, ca guvernul maghiar, prin agenția sa de propagandă din Budapesta și prin acea din Viena numită „Wiener-Ausslandskorrespondenz" să furnizeze ziarelor ungurești din statele succesoare știri de propagandă gratis, rămânând ca mai târziu să le furnizeze și ajutoare materiale. Totodată s'a mai hotărât să se trimită în fiecare redacție câte un delegat dela Budapesta.

Această știre am reprodus-o anul trecut și de atunci este prea multă vreme, pentruca să ne închipuim că guvernul din Budapesta nu s'a grăbit să împlinească și cea de a doua fărădelege făcută ziarelor ungurești din afară de Ungaria.

Confratele maghiar să se răfuească cu semioficiosul guvernului cehoslovac și cu acei cari i-au furnizat acestuia nu numai știrea de mai sus, dar chiar și numele redactorilor unguri din Cehoslovacia cari au participat la pomenita conferință din Viena!

Sucursala dela Cluj

Acum, nu numai că afirmațiunile semioficiosului cehoslovac nu se desmint, dar se completează cu oștire care pentru statul român este de o netăgăduită importanță.

Anume, o declarație pe care am reprodus-o ieri după ziarul „Viitorul" arată că acest serviciu hotărât în conferința dela Viena, este reciproc. D. Șt. Șoimescu, inspector al artelor, a arătat că un articol al ziaristului Costa-Foru în chestiunea teatrelor maghiare, a ajuns la Budapesta cu câteva zile înainte de a fi apărut în ziarul dlui Costa-Foru din București. Că l-a trimis însuș d. Costa-Foru, nu o spunem. Dar Dsa are aici atâția idolatri și pe deasupra este președintele lojei francmasone din Cluj, ai cărei membri sunt recrutați mai cu seamă din partidul maghiar al revanșarzilor și a cărei reședință este în localul acestui partid.

Francmasoneria română vine deci să contribue la urcarea pasivelor Ungariei și la necesitatea împrumutului extern solicitat de contele Banffy cu atâta stăruință.

Propaganda din streinătate. Inarmările

Aceste două chestiuni din subtitlu ne preocupă mai puțin, întrucât am avut prea de multeori prilejul a le aduce în discuție. Fiind însă vorbă de împrumutul extern al Ungariei, trebue să arătăm din nou, că acelaș guvern maghiar care protestează mereu contra cheltuelilor ce le are cu comisia interaliată de control al armamentului, cheltuește totuși sume enorme pentru muniții și pentru întreținerea poliției care a fost încincită, și pentru întreținerea ofițerilor cari conform tratatului de pace, nu mai pot figura în cadrele armatei.

Să mai vorbim aci de clubul de întreținuți ai Ungariei dela Oxford, de cele două reviste engleze din acel oraș scoase pe cheltuiala ei, de săptămânalele și chiar zilnicele articole trecute pela administrația lui „Manchesier Guardian" și ziarelor maghiarofile din Paris și Elveția, și vom avea o sumară idee, de ce coroanei ungare îi trebue suportul împrumutului extern.

INFORMATII

— **VIZITA DOMNULUI GH. MÂRZESCU LA CLUJ. Mâine Miercuri la orele 6 şi jumătate sosesc la Cluj domnul Gh. Mârzescu, ministrul muncei şi al ocrotirilor sociale împreună cu doamna Olga Sturza, prezidenta societăţei „Ocrotirea orfanilor de războiu".**

Domniile lor vin la Cluj pentru a asista la marile serbări organizate în parcul oraşului nostru de „Societatea ocrotirilor orfanilor de războiu", regiunea Cluj. Dl Inspector general al societăţii, Pătârlăgeanu a plecat aseară din Cluj pentru a întâmpina pe oaspeţi în gara Teiuş. Mâine seară la orele 9 şi jumătate va avea loc în sala restaurantului „New-York" un mare banchet oferit de oraş, distinşilor oaspeţi.

— **Serbările din Parcul oraşului.** In zilele de de 19 şi 20 August vor avea loc în parcul oraşului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreţinere a orfanilor de războiu.

— **O şezătoare culturală la Sinaia.** Auditorii Universităţei Populare „N. Iorga" din Vălenii-de-Munte, vor face Joi 16 Aug. după închiderea cursurilor, o excursie la Sinaia, însoţiţi fiind şi de membrii „Ateneului Popular" din Iaşi. Cu această ocazie se va organiza în sala Casinoului o mare şezătoare culturală. D. profesor Iorga, va conferenţia, vorbind despre Dimitre Cantemir, iar partea artistică va fi susţinută de maeştrii Barbu, Ciolan şi Vasilie Popovici, dela Conservatorul din Iaşi şi de artiştii Natalia Profir şi I. Profir, societari ai Teatrului Naţional ieşan. Această şezătoare e patronată de A. S. R. Principele Carol.

— **Examenul de capacitate al medicilor veterinari.** La 1 Noembrie se va ţine la Bucureşti la şcoala superioară de medicină veterinară — examenul de capacitate pentru medicii veterinari.

Candidaţii trebuie să îndeplinească următoarele condiţiuni: să fie cetăţeni români, să aibă diploma de medic veterinar şi dreptul de liberă practică, să fi satisfăcut legea recrutării, să nu fi suferit o condamnare judecătorească.

Actele se vor înainta ministerului de domenii.

— **Numire.** Cu data de 1 August a. crt., dl Simion Florian un vechiu funcţionar al Ministerului de Justiţie a fost numit grefier comptabil al închisorei Tribunalului Cluj.

— **Incendiu de păduri în Arad.** Ni-se comunică din Arad, că pădurile dintre comunele Şiria şi Agriş din acel judeţ sunt în flacări.

— **Prinţul Gheorghe al Serbiei la Timişoara.** Alaltăeri a sosit cu automobilul la Timişoara prinţul Gheorghe al Iugoslaviei, venind din Vârşeţ. Dela Timişoara a plecat spre Vinga, înapoindu-se în Iugoslavia.

— **Anexarea a încă trei comuni la Timişoara.** Primarul oraşului Timişoara a declarat după cum ne anunţă corespondentul nostru, că conform nouei legi administrative oraşul Timişoara se va mări anexându-i-se comunele Ghiroda, Ghişoda şi Freidorf.

— **Bufetul „Central" condamnat pentru speculă** Comisia speculei a judecat Sâmbătă pe dl Csiszár, patronul grădinei de vară şi bufetului „Central", cunoscutele localuri care, oridecâteori autorităţile au întrodus preţuri maximale, au trecut peste ele.

Ziarul nostru a arătat în decursul întregii săptămâni trecute, că nici nouile preţuri maximale nu sunt respectate în localul dlui Csiszár. Autorităţile s'au putut în sfârşit convinge personal, prin dl procuror Pallade, care a constatat specula la faţa locului.

Astfel, în şedinţa de Sâmbătă a comisiei pentru înfrânarea speculei dl Csiszár a fost amendat cu 12.000 de lei, pentru specula făcută. Amendatul a făcut recurs.

Vizita ofiţerilor de rezervă polonezi la Cluj. Grupul ofiţerilor de rezervă polonezi care urma să sosească în oraşul nostru mâine — şi-a amânat vizita pentru mai târziu întrucât a plecat să viziteze Sibiul şi Calimăneştii.

Autorităţile locale pregătesc o frumoasă primire oaspeţilor polonezi.

Ieri Luni, la orele 5 s'a întrunit la ministerul comunicaţiilor o comisiune compusă din dnii Săraţeanu şi Pretorian, director şi subdirector general şi d. general Moşoiu ministrul comunicaţiilor, ca preşedinte, pentru a discuta chestiunea combustibilului necesar cfr.

S'au luat măsuri ca pentru aprovizionarea cfr. cu combustibilul necesar să se aducă cărbuni din streinătate.

— **In chestia lichidării cu Ungaria ale instituţiilor financiare dela noi.** Ziarele maghiare publică această informaţiune din Budapesta:

Guvernul maghiar a încunoştiinţat autorităţile printr'un ordin circular, că a căzut de acord cu guvernul republicei cehoslovace în chestiunea lichidării hârtiilor de valoare şi cupoanelor emise de institutele financiare din ţinuturile deslipite de Ungaria. Cu celelalte state suceesorale, cu România şi Iugoslavia, nu s'au ajnns încă la o asemenea convenţie, de aceea ministerul internelor a ordonat sedriilor orfanale, că în caz că au asemenea hârtii, în privinţa despăgubirii lor să intre în contact direct cu emitenţii. De cumva nu ar ajunge la vr'un rezultat, ministerul va face paşii diplomatici necesari.

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbruntwein a învins pe toată inie. 2475—1

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii, 2475 – 3

— **Arestarea unui restaurator din Alba-Iulia.** Proprietarul restaurantului „Parc" din Alba-Iulia a fost arestat alaltăeri, din cauza că reclamându-i se de câţiva creditori sumele ce le datora, şi a închis localul în ultimul moment şi a încercat să fugă în Ungaria, unde îşi trimisese mai dinainte familia.

— **Unde e Francisc Elinek?** Am vorbit la timp despre prinderea la siguranţă a lui Francisc Elinek, autorul furtului dela magazinul de bijuterii „Fenyö şi Vertenstein" de unde a furat obiecte în valoare de 1.500.000 lei. Am semnalat apoi misterioasa lui dispariţie. Se ştie că după o săptămână dela dispariţia lui s'a dus la Gherla de unde a furat din casieria băncei „Mercur" suma de 500.000 lei lăsându-şi în schimb cartea de vizită.

Cu toate cercetările poliţiei, îndrăzneţul hoţ nu a putut fi prins, totuş suntem precis informaţi că Duminecă şi Luni, Elinek Francisc a chefuit în cârciumele din comuna Feldioara Răsboieni.

Poliţia şi de data aceasta a ajuns prea târziu.

Iarăşi oprirea transportului pe C. F. R. Primim astăzi plângerea preotului G. Pop din Luncuşoara, în care ni se spune că de trei săptămâni nu a plecat nici un vagon de marfă din staţia Vagul Crişului. S'au în staţie peste cincizeci de vagoane de var. Oameni sunt foarte amărâţi. Oprelişteа le produce mari pagube.

Sau, ocupându-ne de aceeaşi chestiune într'un număr trecut, am remarcat că oprirea transporturilor este motivată în ordinul direcţiunei generale a C. F. R. cu necesitatea aprovizionării cu lemne a Capitalei. Nu se fac decât transporturi de lemne şi totuşi din staţia Vadul Crişului nu se expediază nici un băţ.

Inregistrăm acest fapt pentru că situaţia a început să devină îngrijitoare. Direcţiunea generală a C. F. R. trebue să ia dispoziţii urgente pentru a împiedeca dezastrul economiei ardeleneşti.

Incendiul de la gara locala
şi exagerarile ziarului „Patria"

O tristă specialitate a oficiosului takisto-naţional din Cluj

Incendiul care a avut loc Sâmbătă la atelierele de reparaţiuni ale direcţiunei regionale CFR. din Cluj, a dat prilej „Patriei" se arunce încă o piatră guvernului, administraţiei, şi întregului regim de astăzi.

„Patria" scrie:

„Guvernarea dlui Ionel Brătianu — ca şi a dlui general Averescu — va însemna în istoria politică şi economică a ţărei noastre epoca sugrumărei conştiinţei şi dreptului cetăţenesc, domnia bunului plac şi a dezastrelor, izvorâte din cea mai mare nepăsare a binelui general şi din aservirea întregei vieţi publice interesului personal şi de partid.

Departe de munca constructivă pentru refacere şi în plină goană de îmbogăţire a acelora cari sunt chemaţi să fie conducătorii şi îndrumătorii vieţei noastre publice, asistăm la năruirea şi la distrugerea şi a puţinului pe care îl mai avem. Jaful imens făcut în averea publică şi pe spinarea cetăţenilor, este complectat ca dezastrul provocat de elementele naturei — în special focul — care distruge până în temelie orce urmă de îndreptare."

Şi pentru a susţine această înveninată bâiguială, oficiosul partidului naţional din Cluj denaturează adevărul, îl prezintă în tragic, îl exagerează. După „Patria", la incendiul din gara Clujului, *„o mare de foc nimicea o avere de peste o sută de milioane"* ceea ce este în întregime inexact; *„au ars până în temelie toate cele cinci ateliere de reparaţiuni"* ceea ce este pe de-a întregul mincinos.

Din rezultatul anchetei, pe care îl publicăm în altă parte a ziarului, se vede clar că nu e vorba nici de sute de milioane pagubă, nici de distrugerea celor cinci ateliere şi nici nimicirea a 20 vagoane şi 5 locomotive, precum susţine „Patria" pentru a induce în eroare opinia publică şi pentru a arăta şi mai „netastă" actuala guvernare.

Incendiul din gara Cluj — regretabil din toate punctele de vedere — a fost un banal incendiu. Chiar vasta capacitate a dlui Maniu n'ar fi putut evita voia fatalităţii. In niciun caz nu poate fi vorba de proporţiile pe cari le dă „Patria" şi nu am şti să ne explicăm fantastica exagerare a cifrelor şi datelor dacă n'am şti că mai presus de incendiile oarbei fatalităţi, avem categoria de incendiatori ai opiniei publice crescuţi la şcoala partidului naţional.

Cât de temeinice sunt aprecierile „Patriei" la adresa regimului de astăzi se poate vedea din exactitatea faptelor pe care ele se sprijină. cum de altfel sunt toate aprecierile de până acum ale partidului naţional. Opinia publică nu poate fi hrănită prea mult vreme cu gogoşi, adevărul nu poate fi înecat cu fantasmagorii, şi se pare că „Patria" nu ştie decât să fabrice gogoşi şi să lanseze ştiri lipsite de orice temeiu.

Programul
inaugurărilor orfelinatelor de războiu din cuprinsul regiunii IX Cluj

1. *15 August.* Sosirea oaspeţilor în staţia Câmpul lui Mihai. La ora 10 jum. inaugurarea orfelinatul de băeţi „Mihai Viteazul"; dejun comun în orfelinat; seara la orele 4 plecarea la Cluj, primirea oficială în gara Cluj, masă comună oferită de comitet.

2. *16. August,* orele 2 şi 7 a. m. plecarea la Satu-Mare, sosirea la orele 8 şi 7 d. m.

3. *17. August,* orele 10 a. m. inaugurarea orfelinatului de băeţi „Vasile Alexandri", dejun comun oferit de prefectură. D. m. vizitarea oraşului; seara masă comună şi la orele 21 plecarea la Oradea-Mare.

4. *18. August,* orele 10 dim. inaugurarea orfelinatului de băeţi „Principele Mihai", dejun comun oferit de primărie. La orele 3 40 d. m. plecerea la Cluj, seara masă comună oferită de prefectura Cluj.

5. 19 August, orele 10 şi jum. inaugurarea spitalului de ochi şi a Orfelinatului de fete „Principesa Ileana", vizitarea orfelinatului de băeţi „Principele Carol; dejun comun. D. m. serbare, seara masă comună în parcul oraşului oferită de primăria oraşului.

6 20 August, orele 8 plecarea la Dej, orele 10 şi jum. inaugurarea orfelinatului de băeţi „M. şi Th Mihaly", dejun comun la dna Mihaly. Seara plecarea la Bucureşti.

La magazinul de pălării şi mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri
2880 pentru bă baţi! 2880

Reclame este sufletul comerţului

Episcopii unguri
contra dispozițiunilor guvernului

Sub pretextul apărării autonomiei confesionale, s'a organizat contra statului român cea mai îndrăzneață opoziție — In chestia ridicării dreptului de publicitate a două licee reformate

Ne-am ocupat în deosebite rânduri de încăpățînarea cu care autoritățile confesionale maghiare se împotrivesc statului român, dar ne-am mărginit la biserica romano-catolică, ale cărei gesturi patronat de vestitul „episcop al Ardealului" contele Majlath, erau cele mai izbitoare. Acum a trebuit însă să ajungem și la celelalte confesiuni maghiare, cari deta un timp, de când li-s'a dat cea mai deplină libertate să ne acuze la toate formile streine se iau la o adevărată întrecere cu biserica romano-catolică în a instiga împotriva statului nostru.

Episcopul reformat din Cluj îndeamnă preoții la nesupunere față de stat

Intâiul act pe care nu l-am mai putut trece cu vederea, a fost al episcopului reformat Nagy din Cluj. Acesta, primind dela d. C. Banu, ministrul cultelor, invitația să pună în vedere subalternilor să nu mai cânte în biserici imnul Ungariei, a răspuns sfidător că nu poate decide în această chestiune, întrucât ea este de competența soborului, care în împrejurările de astăzi nu se mai poate întruni.

N'a fost destul atât ci episcopul Nagy, pentruca să îndemne și pe preoții cari până acum nu cântau în bisericile lor imnul Ungariei, a publicat acest răspuns către minister în publicațiunea oficială din luna trecută a Eparhiei.

Pe urmele „Episcopului Ardealului"

A fost întâiul act, din care a trebuit să tragem concluzia, că și această confesiune trebuie supraveghiată mai de aproape.

Se dovedește acum că „Episcopul Ardealului" are discipoli demni.

Arătasem adică în primăvară, că episcopul Majlath, care este patronul institutului. „Marianum" prin ordinul său Nr. 766—1922, a ordonat acestei școli să nu se supună ordinelor guvernului dacă nu au fost aprobate întâi de P. S. Sa.

Exemplul a prins, căci iată pentruce a trebuit ridicat dreptul de publicitate al unui liceu reformat.

Un ordin al episcopului reformat către liceul din Orăștie

Ministerul instrucțiunii publice a ridicat zilele acestea dreptul publicitate al liceului reformat din Zălău și al celui reformat din Orăștie, cari în repetite rânduri au refuzat a se supune atât legilor ungurești în vigoare cât și noilor dispoziții ale ministerului. Ele au fost pedepsite astfel printre altele pentrucă nu corăspund cerințelor sanitare din legea ungurească, de altăparte, pentru educație iredentistă, iar în rândul al treilea, pentru nerespectarea ordinului cu privire la interzicerea coeducației și fumatului.

Aceste două ordine au fost călcate la îndemnul special al episcopului, care și-a motivat acest procedeu cu aceea, că statul îi calcă prerogativele autonomiei confesionale.

Cu asemenea ridicole gesturi, pe cari însă nu le-a spus și delegației Ligei Națiunilor, înțelege biserica reformată să'și dovedească loialitatea față de statul român!

Mai trebuie amintit aci un lucru, pe care corespondentul nostru din Zălău ni-l-a comunicat acum două luni în urma inspecției directorului regional din Oradea la colegiul reformat din Zălău:

Tocmai pentrucă ministerul a interzis elevilor fumatul, profesorii (dupăcum se dovedește acum, din îndemnul episcopului) au lăsat pe elevii **tuturor** claselor (și nu numai pe cei din ultimele două, cum înțeleg acum să se apere) să fumeze chiar în clasă, în ferestrele deschise!

Faptele sunt destul de eloquente și statul nu va întârzia să ia toate măsurile pentru a nu mai putea fi lovit în demnitatea și suveranitatea lui.

Intre demagogi
Cearta Dobrescu--Schina

„Liga Drepturilor Omului" și cu „Uniunea funcționarilor" se ceartă. Adică se ceartă cei doi demagogi din capul lor. Dnii Dobrescu și Schina, prietenii așa de buni depe vremea avortatei greve a funcționarilor își aruncă în față tot veninul, acumulat de o rivalitate, reciprocă, crescute pe tăcute, dar cu spor. Cine poate cunoaște mai bine intențiunile acestor doi demagogi, decât ei înșiși? Ascultați deci ce spune dl Dobrescu despre dl Schina! Deocamdată. Dar mâine vom avea aprecierile dlui Schina asupra dlui Dobrescu.

Să le reproducem pe ale acestuia din urmă? De prisos. Ele nu se deosebesc întru nimic de părerile noastre, arătate mai demult, asupra acestor doi agitatori. Cu singura deosebire că de astă dată ele au tăria testimonială, pe care le-o dă un fost tovarăș de luptă, deci un bun cunoscător al lucrurilor. Cred că cetindu-le gradațiozitățile reciproc, funcționarii și ligiștii noștri se vor dumiri complect asupra intențiilor acestor doi luptători de circ.

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala** de iarnă!
Prețuri obisnuite de restaurant ale carte!
Intrare liberă!
Lloyd 1010 2222

Problema construcțiilor in Ardeal
Șaizeci de milioane streine

— O ofertă americană către Uniunea chiriașilor din Cluj. S'a cerut avizul Asociației chiriașilor din întreg Ardealul —

Chestiunea crizei de locuințe din orașele noastre trebue să fie într'adevăr mare, oricât proprietarii streini de aici au putut să convingă autoritățile în privința închiderii biroului de încartiruire, pentrucă vestea ei a trecut până departe granițele țării.

Un consorțiu american a trimis o ofertă Uniunii chiriașilor din Cluj, propunându-i să trateze cu el, și celelalte Uniuei ale chiriașilor din orașele ardelene, în privința unui împrumut de o jumătate milion dolari destinat construcțiilor.

Uniunea chiriașilor din Cluj a trimis această propunere Asociației chiriașilor din orașele ardelene, cerându-i să hotărască.

Nu cunoaștem recomandația cu care Uniunea de aici a chiriașilor a însoțit oferta americană și ar fi prematur să ne pronunțăm în privința răspunsului ce se va primi dela Oradea. In tot cazul împrumutul american va forma obiectul unor interesante discuțiuni.

Alteeva este însă, faptul de care trebue să vorbim în legătură cu oferta consorțiului american. Sunt cinci ani, de când orașele ardelene au început să se resimtă din cauza crizei mereu crescânde a locuințelor și cu toate acestea nu vedem de nicăeri ridicându-se clădirile noui cari să pună capăt crizei. Presa și a făcut din plin datoria, totuși rezultatul nu se vede nicăeri: în nici un oraș din Ardeal nu s'a pornit o mișcare mai serioasă în vederea construcțiilor și abia în acest din urmă an, când însă a intervenit criza de numerar, am văzut procedându-se câteva construcții.

Trebue să constatăm aci și să vestejim nepăsarea cu care întreaga mare finanță de aici a tratat această chestiune, nu numai ținându-se la o cât mai mare distanță, ci chiar acaparând palatele principale ale orașelor, în loc să construească.

Așa că a trebuit să vină marea finanță americană, pentruca să arate finanței dela noi, ce rentabilă afacere i-s'a putut strecura printre degete.

POLITICA
în instituțiile particulare

Scandalul de la comunitatea de avere din Caransebeș, povestit de „Universul"

Am arătat într'un articol trecut cum încearcă partidul național să vicieze viața noastră publică, introducând lupta politică pretutindeni unde ea n'are ce căuta. Cu prilejul alegerii noului comitet al Comunității de avere din Caransebeș neobrăzarea a mers așa de departe încât agenții partidului național au voit să facă prezident pe d. General Domășneanu, împotriva voinței sale.

Faptele așa cum s'au petrecut au fost înregistrate și comentate aici. Dar pentrucă am putea fi suspectați de subiectivitate în această gravă chestiune, vom reproduce mai jos povestirea celor petrecute la Caransebeș făcută de un corespondent special al ziarului „Universul". Ziarul dlui Stelian Popescu nu poate fi bănuit de părtinire, și în nici un caz nu poate fi bănuit că părtinește partidul național.

Iată ce scrie „Universul":

„Intr'o atmosferă foarte încărcată, precedată de numeroase combinațiuni de culise, din cari n'a lipsit și încercarea liberalilor de a oferi 1—2 locuri naționalilor în comitet, d. inginer Simion Simu președinte delegat până acum, a deschis ședința, procedând la facerea apelului nominal și la aducerea la cunoștința celor prezenți, în număr de 92, *că generalul Domășnianu, trimițând o scrisoare că și retrage candidatura*, rămâne să fie proclamat ales d. deputat Ilie Orzescu.

Atunci a isbucnit un mare scandal, provocat de o parte din reprezentanți în frunte cu preoții Tătucu, Novacovici și Burat, scandal alimentat și de țăranii Crăciunescu și Careba.

Președintele adunării propunând alegerea prin aclamație, grupul opozițional a cerut votul nominul, ceia ce s'a și admis.

Odată cu începerea votării, s'a iscat un nou și formidabil scandal provocat de cel de mai sus, scandal în timpul căruia prefectul Corneanu a fost lovit cu călimara de maiorul Boldea și stropit de sus până jos cu cerneală, iar câțiva țărani fluerau și strigau în gura mare.

Trecându-se peste acest scandal, președintele a declarat ales pe deputatul Ilie Orzescu care și-a și făcut intrarea, însoțit de prietenii săi în aclamațiile unora și strigătele altora.

„Impiedecat a vorbi și ași expune programul, deputatul Orzescu, noul președinte al comunității de avere, a citit lista de candidații cari aveau să formeze noul comitet.

„După consfătuirea comisiunii de candidare, în care timp în sala mare scandalul continua, s'a adus rezultatul declarându-se aleși în noul comitet preotul Madgescu, deputatul Traian Lalescu, senatorul protopop I. Pepa, domnii D. Sgărdea, Danilă Laitin, P. Jumanca, Tr. Șandru.

„In urmă adunarea s'a declarat închisă.

*

Din narațiunea corespondentului „Universului" reiese clară intențiunea agenților partidului național. Deci domnul Domășneanu refuzase să se prezinte la alegere și își retrăsese candidatura. Deși votul nominal a proclamat ales pe domnul Orzescu și lista compusă de d-sa, agenții partidului n'au contenit scandalul. Mai mult, au mers până la violențe ca cea a domnului Boldea. Este deci inutil să mai comentăm. Ticăloșia dovedită la Caransebeș ilustrează precum merită conducerea de astăzi a partidului național.

Situația agricolă în Ardeal

Seceta din ultimul timp și recolta din anul acesta

Porumburile și fânațele serios amenințate. Viile mai pot fi salvate.

Arătam acum o lună și mai bine prin ziarul nostru, după rapoartele oficiale sosite la ministerul de agricultură că recolta păioaselor, fructelor și viilor în anul acesta va fi mai abundentă și de o calitate superioară celei din anul trecut.

In adevăr, vremea a fost așa de potrivită cu diferitele grade de dusvoltare a păioaselor și viilor încât toate prevederile făceau să se pună mari nădejdi pe recolta din anul acesta.

Seceta însă din ultimul timp, a făcut ca toate aprecierile bune asupra nouei recolte să se schimbe.

In întreg Ardealul nu plouă de cinci săptămâni. Mai mult decât atât, pe lângă căldurile tropicale care sunt de atât amar de vreme în Ardeal, în fiecare zi vântul usucă toate fânețele, toate locurile de porumb, livezile cu arbori fructiferi și toate viile.

In întreg Ardealul aproape pământul este uscat până la prăfuire pe o adâncime de 20—30 cm. Porumburile sunt ca arse. Ceea ce e trist e că porumburile s'au uscat tocmai în timpul când trebue să aibă loc „legatul". Viile au și ele mult de suferit din cauza lipsei de ploaie. Bobițele au rămas mici, închircite și se usucă. Viile însă ar mai putea fi însă salvate dacă în decurs de 10 zile ar cădea o ploaie de minimum 2 zile. Porumbul însă e ca și pierdut.

Animalele de muncă, vacile și oile ne mai având ce mânca pe câmp au început să fie hrănite din fânețele culese deja și destinate pentru hrana animalelor iarna.

Acesta este motivul pentru care ministerul de industrie și comerț menține încă cu strictețe prohibirea oricăror păioase la export.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Universitatea populară din Vălenii-de-Munte

Istoria literaturii maghiare
până la cea dintâi carte tipărită (1533)

Prelegerile d-lui Bitay Árpád, Profesor din Cluj

I.

Intre distinşii conferenţiari ai Universităţii Populare din Vălenii de Munte, este şi dl Bitay Arpad, profesor ungur, care într'o serie de trei prelegeri, a înfăţişat publicului român, icoana desvoltării literaturii maghiare, lucrul de mare însemnătate pentru orice român, fiindcă este un prilej de a cunoaşte într'o măsură oarecare şi într'o anumită direcţiune, un popor conlocuitor cu noi. Ne bucură faptul că dl Bitay, care este un distins profesor şi un iubitor al tezaurului nostru literar, iubirea manifestată prin faptul că dsa a trecut cu distincţie examenul de limba română şi istorie la Universitatea din Cluj, făcând şi traduceria în limba maghiară a istoriei literaturei române, a înţeles marele secret al rolului de cetăţean al ţării în care trăeşte, punându-se atât în serviciul cauzei sale naţionale, cât şi în acel al cauzei româneşti.

In prelegerile desvoltate D-sa a insistat mai ales asupra punctelor de atingere şi de asemănare ale celor două literaturi (română şi maghiară) cari în desvoltarea lor, au în mare parte aceiaşi urmare firească.

«

Limba maghiară, a spus conferenţiarul, se trage din familia limbilor fino-ugrice şi anume din ramura ugrică a ei. Din toate limbile înrudite cu cea maghiară, cea mai apropiată de ea este limba vogulă (Vogulii sunt un popor tot aşa de mic ca şi Românii din Istria; locuesc ceva mai spre răsărit de Urali, în Asia). Rudenia între limba maghiară şi cea vogulă e cam aceiaşi ca cea dintre limba greacă şi latină. Dintre celelalte limbi înrudite cu cea maghiară este de amintit cea fineză. (Este interesant că cea dintâi carte tipărită la Fineji şi la Români a apărut în acelaş an, 1544).

Se credea mult timp că limba maghiară se trage din limba jidovească.

Dintre operile de istorie a literaturii maghiare sunt de amintit: *D. Izwittinger* (1711, în latineşte, vorbind despre aproape trei sute scriitori); *Szörenyi* (1718); *P. Bod* (1766, în ungureşte); *A. Hohany*; *P. Walleszky* (1785); *I. Papay* (1808, în ungureşte); *Fr. Toldi; Zs. Beöthy*; *E. Pinter*.

Literatura maghiară n'a început să se desvolte în mod firesc, din literatura poporană, căci odată cu trecerea maghiarilor la creştinism, noul lor rege, a nimicit toate amintirile literare din epoca păgână. Literatura maghiară a început să fie cultivată în limba internaţională a bisericii romano-catolice; în cea latină.

Aceste scrieri latine însă, se ţin organic de literatura maghiară, fiindcă au isvorât din sufletul maghiar; de multe ori nici nu pot fi înţelese fără cunoaşterea limbei maghiare. In limba latină sunt scrise cele dintâi legi şi cronici (*Anonymus*, *Kezai*) maghiare. Cel mai mare prozator maghiar din evul mediu este călugărul *Temesvari Pelbarty* (1433—1504), contimporan cu Ştefan cel Mare al Moldovei. Volumele lui mari (*Stularium şi Pomerium*) sunt un adevărat depozit al cunoştinţelor de teologie din evul mediu şi în mare parte au acelaş conţinut ca şi cartea românească a lui Varlaam, Vieţele Sfinţilor de Dosoftei şi predicele de post ale lui Antim Ivireanul. Tot în latineşte e scris şi vestitul *Tripartitum* al lui *Werbőczy* (1457—1541), temelia vieţii constituţionale a Ungariei până la 1848.

S'au scris şi versuri în latineşte. Accente patriotice se desprind din *Plantus* (jeluire) în care un călugăr anonim zugrăveşte pustiirile Tătarilor (1241). Cel mai mare poet maghiar în latineşte din acele vremuri a fost episcopul *Ianus Pannonius*, (1434—1472) care a fost cunoscut pentru admirabilul dar de a compune poezii latine şi greceşti în toată Europa Renaşterii.

Cu toate acestea avem texte maghiare din această epocă latină; numărul lor până la 1533 (data tipăririi celei dintâi cărţi în ungureşte) se urcă la 150. Conţinutul acestor texte e aproape cu desăvârşire religios.

Tendinţa cu care au fost înjghebate este de a fi de folos credincioşilor, de a-i distra în sensul religiei. E interesant de exemplu că un călugăr săcui (1528) drept dar de nuntă a scris surorii sale un codice. Textele, codicele acestea, au fost scrise de multe ori de nişte călugăriţe cucernice, adesea din neam mare. Fiind aceste cărţi greu de copiat, au fost şi prea scumpe. Aşa de exemplu un magnat, în 1253 a pierdut 2 biblii ale unei mânăstiri şi a trebuit să dea mai multe moşii drept despăgubire. In codicile acestea maghiare este reprezentată mai mult proza şi mai puţin versurile. O singură dată găsim şi o dramă.

Dintre toate limbile fino-ugrice cea maghiară posedă cele mai vechi manumente de limbă. După ea urmează limba zürienă din anul 1375.

Şirul monumentelor limbii maghiare îl deschide diploma fundaţională a mânăstirii din *Tihany* în care găsim 58 de cuvinte maghiare, 9 sufixe maghiare, o propoziţiune aproape din cuvinte maghiare. Din primii ani ai secolului al XIII lea datează aşa numita *„cuvântare de înmormântare“*, un text întreg în ungureşte cu 274 de cuvinte. Din acelaş timp, datează şi cea dintâi poezie meghiară, o jeluire a Mariei pentru fiul său răstignit care are un ritm şi un vers foarte vioi şi frumos.

E interesant că după această jeluire, poezia maghiară vre-o 300 de ani în urmă, n'a produs nimic mai bun ca vers şi ritm. De pe la începutul secolului al XIV-lea avem nişte versificaţii într'un codice din Alba Iulia, unde sunt din 1384 nişte fragmente de versuri, dintr'un codice din Königsberg. Din anii 1400—1420 avem vre-o 3 încercări de dicţionare, în care ni s'au păstrat peste 3000 de cuvinte. Din anii 1425—50 avem cea mai veche carte scrisă în întregime în ungureşte: *Viaţa Sft. Francisc.* In Moldova s'a făcut cea dintâi traducere maghiară a bibliei de către doi preoţi maghiari, huşiţi, cari s'au refugiat pe acolo la 1436. Tot acolo, lângă Trotuş, s'a copiat în 1466 această primă traducere a bibliei în ungureşte. E probabil că între traducerea bibliei şi codiţele Voroneţean din literatura română să fie o legătură. In această traducere se găsesc cele dintâi neologisme maghiare. Din anii următori avem cele dintâi calendare maghiare—chiar şi în versuri, — cea dintâi chitanţă, cea dintâi reţetă medicală. In ce priveşte poezia în afară de jeluirea de 700 de ani, şi de celelalte fragmente amintite, mai avem un fragment dintr'o baladă din 1587. Avem *„Imnul Sfântului Bernardin către Hristos cel răstignit pe cruce“* (cu peste trei sute de versuri), o jeluire pentru moartea lui Matei Corvinul: de mai multe ori e prea mărit viteazul şi Sfântul Rege Ladislau care e strălucit în două ţări: In Ungaria şi în Impărăţia Cerurilor.

Epopee sunt din secolul al XV lea: Ocuparea cetăţii Szabacs (1476); Legenda Sf. Caterina care este şi cea mai lungă poezie maghiară din evul mediu (peste 4000 de versuri). Avem chiar şi legi şi feliciţări în versuri maghiare. Pe la începutul secolului al XVI-lea se ivesc şi cele dintâi satire. Tot din această epocă avem şi note muzicale.

Dramă n'avem decât una singură, care e o localizare a piesei *„Dulciţius“* a vestitei călugăriţe germane din sec. al X-lea *Hrotswitta*. Avem însă nişte semne că au existat şi mai multe drame în limba maghiară. Tiparul în Ungaria a fost înfiinţat în 1473 în Buda. Atunci s'au tipărit numai 2 cărţi latine. Cele dintâi texte maghiare au apărut în anii 1527 în Cracovia, în nişte cărţi didactice ale pedagogilor germani (S. Héyden, Hegendorf) Cea dintâi carte tipărită în întregime în Ungureşte a apărut în 1533 şi conţine traducerea epistoliilor Sft. Pavel, făcută de Komjathi Benedek în sensul lui Erasmus Rotterdamus.

Rezumat de, **Ioan N. Ciolan**

Păduri în flăcări

Braşov 13.

Un groaznic incendiu a isbucnit ieri seară pela orele 6 în pădurea dintre comunele Cristian şi Râşnov din apropierea Braşovului. Se spune că focul ar fi fost pus de către nişte locuitori ai uneia din comunele sus amintite, între cari există oare cari neînţelegeri din cauza exproprierii. O relaţie oficială ne informează că focul a luat naştere dela o masă de jăratec care a fost lăsată acolo de nişte tineri.

Pagubele sunt evaluate la câteva milioane lei. Focul continuă.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

Pentru Construirea
cât mai multor şcoli la sate

Se impune organizarea unui credit şcolar

Intemeiat pe convingerea că ţărănimea astăzi împroprietărită şi cu drept de vot, trebueşte luminată cât mai grabnic şi deplin, guvernul actual, caută să dea o tot mai mare desvoltare învăţământului rural.

De aproape doi ani de zile, toate autorităţile şcolare şi administrative urmăresc printr'o propagandă intensă strângerea darurilor benevole şi stimularea dragostei sătenilor pentru învăţământ în scopul de a ridica în cuprinsul ţării, mii de noui localuri de şcoală.

Opera aceasta, pe cât e de inimoasă este şi pe atât de necesară pentru stabilirea unui echilibru moral, corespunzător noului echilibru politic şi economic de astăzi. Căci numai cunoştinţa de carte va da ţărănimii putinţa de-a şi valorifica forţele productive aşa cum cer interesele economice generale ale ţării, după cum în ordinea politică, putinţa unei cultivări, este singurul mijloc de educaţiune cetăţenească şi de progres.

In budgetul anului în curs, ministerul de instrucţie a înscris sume importante pentru clădirile de şcoală — dar cu totul insuficiente pentru a duce la bun sfârşit această mare campanie de lucrări. Criza budgetară şi scumpetea materialelor, împiedică totuşi statul de a lua asupra sa, într'un timp atât de scurt întreaga cheltuială a clădirilor şcolare.

Dealtfel, Ministerul Instrucţiunei a primit un larg concurs din partea prefecturilor de judeţe, care au consacrat fonduri neobişnuit de mari pentru aceste lucrări, dispunând şi înscrierea din oficiu în budgetele comunale rurale, a unor contribuţii însemnate. In fine ministerul de domenii a pus la dispoziţie în mod gratuit lemne din pădurile statului şi n'a putut recurge şi la zile de prestaţie întrebuinţate în folosul executării acestui vast program.

Şi totuşi mijloacele nu sunt încă suficiente.

Nici serbările şcolare, nici donaţiile benevole, nu pot strânge toate sumele de bani care mai sunt necesare spre a închega pretutindeni materialele în construcţii, a le termina şi amenaja, grabnic în vederea scopului urmărit.

In acelaşi timp, aceste mijloace nu prezintă suficientă garanţie pentrucă exclusiv pe baza lor, pe ofrandele adunate cu talerul să se poată întemeia o întreagă campanie de lucrări.

Soluţiunea trebueşte deci, căutată aiurea.

In vremurile normale, când statul construia edificii publice pe o scară cu totul restrânsă, rareori aceste construcţiuni erau înălţate numai din fondurile budgetului ordinar.

Aproape întotdeauna se făcea apel la Credit, şi tocmai în comunele rurale, pentru construcţiuni de şcoli, se dădea cea mai largă aplicaţiune acestui sistem de credit judeţean şi comunal.

Astăzi însă, aproape nu este comună care să nu trudească din greu pentru construirea a două sau trei localuri de şcoală. Războiul a deărăpănat edificile publice existente, astăzi fiecare cu valoare de milioane, şi gospodărie chibzuită impune ca fondurile budgetului ordinar să fie întrebuinţate dintru întâi întreţinerii şi reparaţiilor.

Iar pentru noile clădiri, forma cea mai nimerită şi mai sigură spre a le asigura fiinţa, este autorizareu eforiilor şcolare să contracteze împrumuturi a căror anuităţi să se înscrie din oficiu în bugetele comunale.

Campania pentru construirea de scoli in judetul Cojocna

O sută de locuri de învăţători vacante în jud. Cojocna

Ne-am ocupat în diferite rânduri prin ziarul nostru de campania iniţiată de d-l Ministru al instrucţiunei publice prin Ardeal, în vederea construirii de noui şcoli primare.

Am arătat că această campanie a prins de minune şi că ţăranii contribuiesc şi cu bani şi cu materiale pentru uşurarea şi accelerarea construirei nouilor şcoli primare.

In ceeace priveşte în judeţul Cojocna în special, datorită activităţii depuse în direcţia aceasta de d-l Wild, revizorul jud. Cojocna, şi de d-l *M. Ştefănescu*, fostul nostru prefect de judeţ, situaţia este mai îmbucurătoare decât în celelalte judeţe

Se speră că la toamnă vor fi terminate de construit 28 de noui şcoli primare.

O chestiune de o mare importanţă este însă lipsa de învăţători.

Judeţul Cojocna putem spune că are localurile de şcoli pimare necesare instruirei copiilor sătenilor, dar are nevoie de cel puţin 100 de învăţători dl revisor Wild a şi făcut un raport ministerului de instrucţie în care arată situaţia culturală a jud. nostru, cerând cu insistenţă ministerului să rezolve definitiv şi favorabil criza de învăţători din judeţ.

După câte suntem informaţi dl Dr. Anghelescu a făgăduit că va face tot posibilul ca odată cu începerea noului ar şcolar toate posturile vacante de învăţători din jud. Cojocna să fie ocupate şi că prin urmare nu va rămânea nici o şcoală primară în acest judeţ care să nu funcţioneze.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

PERRY Curse de automobile
Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferdinand 9.
Telefon: locuinţa 1099.
Strada Brătianu No. 9.

TELEGRAME

Situaţia din Germania

Cum va fi format noul cabinet german. — Programul lui Stressemann

Berlin, (Rador) — Noul cancelar Stressemann, a fost propus în unanimitate de către conducătorii partidului poporului, democrat, social-democrat şi clerical. Stressemann a luat deocamdată conducerea ministerului de externe. Se afirmă că social-democratul Hilferding va fi numit ministru de finanţe. Din fostul guvern Cuno vor rămâne probabil miniştrii de războiu, de comunicaţii şi ministrul postelor. Politica noului guvern german este cuprinsă în condiţiile puse de social-democraţi pentru formarea coaliţiei guvernamentale. Ziarul „Vorwaerts" precizează astfel programul noului guvern: aplicarea reformei valutare, oprirea înflaţiunei monetare, credite în aur pentru rezolvirea chestiunei reparaţiilor şi salvgardarea unităţii naţionale şi a suveranităţii republice.

Eşuarea grevei generale

Berlin. (Rador) — Din Berlin se anunţă că greva generală, proclamată de către comunişti, nu a reuşit. Lucrătorii s'au hotărât să aştepte măsurile pe cari noul guvern le-a promis că le va lua pentru îmbunătăţirea situaţiei lor.

Turburările continuă în Germania

Suspendarea unui ziar comunist. Luptele dintre comunişti şi poliţie. Numerosi morţi şi răniţi.

Berlin. (Rador.)— Ziarul comunist, „Rote Fahne" a fost confişcat din ordinul guvernului pentru îndemn la trădare, faţă de stat. Poliţia berlineză a arestat pe 50 comunişti pe motiv că terorizau pe muncitorii cari voiau să lucreze. La Hamburg a fost violente ciocniri între poliţişti şi comunişti cari au atacat pe muncitorii ce voiau să între în uzine.

Au fost numeroşi răniţi şi morţi. Turburări similare se semnalează şi din Hanovra unde au căzut 50 răniţi şi 12 morţi.

Apropiata întrare a Greciei în Mica-Antantă

Ministrul României la Atena, d-l Djuvara, a declarat ziarelor greceşti că speră că în curând Grecia va fi primită în Mica-Antantă. Ministrul Iugoslaviei la Atena a promis şi el admiterea Greciei în Mica-Antantă. El propune deocamdată o alianţă geeco-româno-sârbă, care ar fi primul pas pentru întrarea Greciei în Antantă.

O gravă măsură a noului guvern german

Germania suspendă plata în natură a reparaţiilor

Guvernul german a hotărât să suspende prestaţiunile în natură către Anglia, Grecia, Italia, Iugoslavia, Portugalia şi România, pe motivul că Germania are actualmente nevoe de toate sursele pentru a se asigura contra foametei. Se vor continua numai prestaţiunile de cărbuni pentru Italia. Guvernul german asigură că suspendarea prestaţiunilor este vremelnică. Ziarul „Vorwerts" scrie în această privinţă că această măsură a fost luată deja de guvernul Cuno înainte de a demisiona şi că ea nu angajează noul guvern.

Incendiul din gara Cluj

Ce a constatat ancheta?

Am publicat în numărul de ieri câteva date asupra incendiului care s'a declarat Sâmbătă seara la atelierele CFR. din gara Cluj.

Toate aceste au fost făcute de către noi la faţa locului Sâmbătă, în seara incendiului şi Duminică, adică înainte de a se cunoaşte rezultatele anchetei oficiale. — Faptul acesta a făcut să se strecoare câteva mici exagerări în reportajul nostru de ieri.

„Patria" în pornirea ei de a exagera publică un reportaj asupra incendiului, din care reesă până la evidenţă, în primul rând că autorul reportagiului, n'a fost la faţa locului şi că toate cele publicate sunt scoase sau din fantazie, sau câştigate din auzite, şi în al doilea rând că „Patria" nici de data aceasta nu s'a putut stăpâni să nu-şi dea pe faţă reaua credinţă de care totdeauna a dat dovadă.

Ziarul partidului naţional afirmă că focul a distrus toate cele 5 pavilioane ale atelierelor CFR. din gara Cluj şi că pierderile cauzate de incendiu s'ar ridica la peste 100 de mil oane.

Ziarele ungureşti debitează aceleaşi sfruntate minciuni.

Pentru a da cetitorilor noştri, date absolut exacte ne-am adresat câtorva membrii din comisiunea de anchetă cari ne-au relatat următoarele:

Contrar tuturor zvonurilor fantastice şi tendenţioase răspândite de ziarele ungureşti şi de ziarul „Patria", pierderile cauzate statului de incendiul din gara Cluj se urcă *la maximum 3 milioane 500 mii de lei.*

N'a ars de cât un singur pavilion şi anume cel de văpsitorie şi tapiţerie.

Au mai fost distruse de foc două vagoane de călători de cl. III. şi un vagon de cl. II.

Pavilionul care a ars era tocmai acela care în urma unor dispoziţii superioare trebuie să fie dărâmat zilele acestea, pentru că era şubred şi nu mai putea servi multă vreme în situaţia în care era.

De altfel clădirea care a fost distrusă de foc va fi refăcută complect în beton şi toate lucrările de refacere vor fi terminate în maximum 10 zile.

In ceea ce priveşte cauzele incendiului, acesta a luat naştere din atelierul de văpsitorie unde o cârpă îmbibată cu uleu şi terpentină din cauza căldurei solare care în ziua aceia a fost foarte mare, s'a aprins. Aprinzându-se apoi întreg atelierul de văpsitorie şi în acelaş timp iscându-se un vânt puternic, focul a aprins întreg pavilonul".

Acestea sunt datele exacte asupra incendiului dela gară aşa cum ele au fost stabilite de ancheta oficială.

SENZAŢIONAL!!! RARITATE!!!

Piano marca „Pleyel"
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de **CHOPIN**
şi iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE
Amatorii se vor adresa la redacţia ziarului „Infrăţirea" sub **M. D.**

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)
ORA 2 P. M.

INTERNE

Groaznic accident de automobil

In comuna Călineşti de lângă Bucureşti un automobil cu 7 persoane ce venea din Turnu-Severin s'a prăbuşit într'un iaz situat lângă şosea! Toţi pasagerii au fost grav răniţi.

Arderea unei sonde la Moreni Trei muncitori arşi de vii

Din Ploeşti ni se telegrafiază că la Moreni, un violent incendiu a distrus sonda Nr. 550, proprietatea societăţei „Orion" Trei muncitori au fost complect carbonizaţi.

Pagubele se cifrează la 3 milione.

Tratamentul ostaticilor români din Ungaria

O persoană sosită de curând din Budapesta aduce ştirea că ostaticii români, încă în Ungaria, sunt trataţi foarte rău. Astfel, au fost scoşi din lagăre, şi trimişi în închisori cu regim aspru alături de toţi criminalii. Nu li se permite eşirea din celulă de cât cel mult o jumătate de oră pe zi. Asemenea hrană li se dă cât se poate de proastă, iar celor cari au nevoe de vreun tratament medical nu li se dă fiind lăsaţi în voia soartei.

Excese antisemite

La Ungheni (Iaşi) a avut loc o violentă ciocnire între un grup de studenţi cuzişti şi un grup de evrei. Studenţii au sparit geamurile la numeroase case evreeşti din târg.

Congresul Uniunei generale a micilor industriaşi

In zilele de 26—28 Aug. se va ţinea la Sibiu al III-a congres al „Uniunei micilor industriaşi".

Se va discuta:

1. Legiferarea meseriilor şi anteproectul de cod al muncii;
2. Asigurarea plăţei muncei efectuate;
3. Creditul micei industrii;
4. Despăgubirile de război şi refacerea micei industrii;
5. Asigurarea maşinelor, sculelor şi vieţei micului industriaş, impozitele şi mica industrie;
6. Şcoalele industriale şi de meserii;
7. Legislaţia sanitară a muncii etc., etc.

Vor asista la acest congres şi dnii G. Mârzescu, ministrul muncii, Maxim, secretarul general, Cezar Popescu directorul general al industriei, etc.

AVIZ.

Pentru ocuparea postului de asistent pe lângă conducerea Serviciului-Maşinelor dela stabilimentele noastre din Gurabarza se caută un inginer mai tânăr cu specialitate electrician sau maşni, sunt preferiţi cei cari au deja practică.

Doritorii de a ocupa acest post se vor adresa subsemnatei Direcţiuni.

„MICA" Societate Anonima Romana Miniera
BRAD (Jud. Hunedoara).

3003

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Palma

Purtati exclusiv numai

tocuri și talpă de cauciuc „Palma„

Extrema elasticitate și trainicie are ca urmare un mers comod și plăcut și faceți o economie cu ghetele.

Anunt Radió 2502-1

„TACÂMUL“

fabrica pentru articole de ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacâmul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

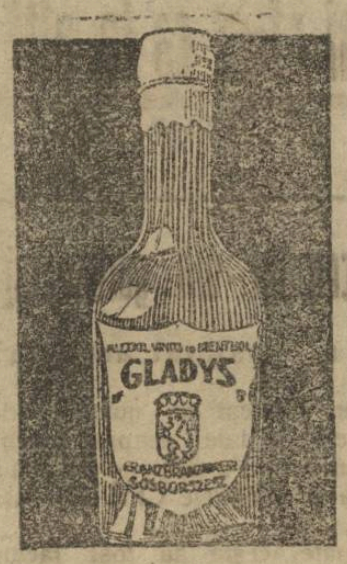

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza

Spirtul cu Menthol „Gladys“ întăreste

Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

„Ghetele cele mai bune si mai moderne“

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna în depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

PĂDURE CUMPĂR

ESENȚE FAG și STEJAR

Circa 250 la 300 Kilometrii de București.

Oferte detailate a se adresa: 2993

ȘARF, Calea Rahovei 260 București.

2747-4

Toate automobilele

pot face economie de benzină și cauciucuri cruțând și mașina.

Informațiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

No. 57197—22003. A 1923.

ANUNCIU.

Se aduce la aunoștința celor interesați că în conformitate cu Regulamentul școalelor de ucenici din Atelierele și Depourile C. F. R. toți ucenici se angajează în anul I. al școalei în ziua de 28 Septemvrie a. c. în urma unui examen de admitere.

Candidații la acest examen se vor prezenta personal împreună cu toate actele în regulă in ziua de 28 Septemvrie la Direcțiunea școalei respective, care va hotărâ, în urma examenului ce se va ține asupra acelora care sunt primiți.

Actele necesare sunt:

a) Certificatul de naștere.
b) Certificatul de naționalitate.
c) Certificatul de absolvirea cursului primar complect.

Vârsta de admisibilitate este între 14 și 17 ani împliniți, fără nici o dispensă în plus sau în minus.

Candidații vor trebui să fie însoșiți de părinții sau tutorii lor, cu care se va încheia în caz de admitere, imediat, contractul de ucenicie.

Cererile se vor adresa numai la atelierul sau Depoul, la care se găsește școala unde candidatul dorește a fi primit.

Scoale de ucenici sunt la:

Atelierele: Buc-Nord, Galați, Iași, Pașcani, Cluj, Timișoara, Tighina, Turnu-Severin, Constanța, Simeria, Brașov și la Depourile Timișoara, Brașov, Oradea Mare.

3001 **Direcțiunea Generala CFR.**

Caile Ferate Romane Direcțiunea IV. Regionala Cluj.

No. 8479. L. 1923.

Publicațiune.

„Se aduce la cunostița generala, ca in ziua de 1 Septemvrie a, c. orele 12 se va tine licitație publica la Direcțiunea IV. Regionala C. F. R. Cluj pentru furnizarea unei instalațiuni de sfaramat piatra (sistem Gates sau alt sistem) cu motorul necesar.

Producția pe ora a concasorului de piatra sa fie cca. 25 m. c., motorul (electric, diesel sau de benzina) sa aiba 75 H. P.

Situatia carierei admite asezarea concasorului in nivoul cilindrului de tamisaj.

La oferta se va anexa descrierea detailata a instalațiunei oferite, cu desenele necesare. Se va fixa terminul de valabilitate al ofertei. Ofertele timbrate, inchise și sigilate se vor trimite Direcțiunei IV. Regionala Cluj, Serviciul L., pe plic se va scrie „Licitația din 1 Septemvrie 1923, instalație de sfaramat piatra.“

Deslusiri se pot lua in toate zilele de lucru, intre orele 11—13 la Direcțiunea IV. Regionala Cluj Serviciul L.“

Director Regional:

3002 **Indiscifrabil.**

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Cea mai fina crema pentru ghete

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun

SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 871 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Joi 16 August 1923

Infrăți[illegible]

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 489

CLUJ 16 AUG 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTUL:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

„Tragedia hârtiei"

Ziarul „Patria" sub titlul „Naționalizarea și hârtia" și ziarul „Neamul Românesc" sub titlul impresionant „Tragedia hârtiei", au publicat câte un articol, în care vor să arate cât de amenințată e răspândirea culturei în masse, în urma crizei prin care trece astăzi presa românească.

„Patria" evocă foarte mișcător vremurile când ziarul era unica școală a țăranului din Ardeal. „Ca cei flămânzi de pâine albă, scrie „Patria", cei ce nu umblaseră prin școli întindeau pătratul de hârtie cu stângăcia mâinilor obișnuite să fie povara plugului. Minunea s'a săvârșit în marginea drumurilor. Dorul de a avea veşti se preschimbă în dor de sti. Răoajele negre ale slovelor își destăinuiră în silă bisire înțălesul. Țăranii au învățat să citească prin ziare când nu au avut timp să învețe în școli". Așa scrie „Patria." Iar „Neamul Românesc" vorbește de „Tragedia hârtiei" spunând că scumpirea cărței și a ziarului provoacă „lipsa de morală și lipsa de ideal," care cu siguranță vor aduce dupa ele „revolta inculturei."

Curios însă! Pentru a dovedi serviciile aduse culturei naționale de către ziare, „Patria" a trebuit să ne dea de exemplu trecutul, prezentul desigur nefiindu-i de nici un ajutor. Căci într'adevăr, se poate vorbi astăzi de o tragedie a hârtiei, dar nu în sensul dorit de „Patria" și „Neamul românesc". Când hârtia, dela războiu încoace e condamnată să rabde ceia ce în două cuvinte numim „presa românească" aceasta e de bună seamă o *tragedie*, o teribilă tragedie; pe care singur condeiul d-lui Iorga și mânuit de-o altă stare de spirit, ar putea să ni o înfățișeze în toată frozăvia ei.

Iar tragedia aceasta este cu atât mai mare, cu cât hârtia e mai puțină și mai scumpă. Să n'ai hârtie câtă trebuie — și totuși pe aceia puțină pe care-o ai s'o întrebuințezi pentru a căreia imprimatul răspânditor de anarhie propagator de revoltă a inculturei, — iată adevărata tragedie, pe care ne mirăm că d. Iorga n'a crezut necesar s'o releve. Dar cu câtă hârtie consumă „Adevărul", „Lupta", „Aurora" și — Dumnezeu să ne ierte — „Patria" gândiți-vă ce eărți bune nu s'ar putea tipări pentru popor, pentru școlari, pentru studenți.

Vorbește d. Iorga de lipsa de morală și de lipsa de ideal, care ar surveni în urma încetărei câtorva gazete de felul „Aurorei". Dar ce morală și ce ideal se despinde din coloanele acestui ziar? Ce merală și ce ideal se desprinde din presa care țipă împotriva greutăților cu care se procură astăzi hârtia? Ce morală și ce ideal se desprinde din presa aceasta care reproduce cu satisfacție deosebită articolele în care unele ziare ale streinătății ne înjură, care îndeamnă pe minorități la nesupunere și care încurajează desordinea generală.

Nu crede d. Iorga, că mai multă moralitate și mai mult ideal ăr fi în țara aceasta, dacă publicului cetitor nu i s'ar da otrava, care i se dă astăzi sub formă de presă? Cât folosește poporul nostru, în ce privește educația lui politică, din cetirea celor mai multe din ziarele care apar în România? Cât este el mai bine orientat în cunoașerea partidelor și a problemelor noastre politice în urma cetirei vreunuia dintre cotidianele care se plâng că nu au destulă hârtie pentru a-și menține „tirajul", deși au toate posibilitățile să ofere abonaților și cetitorilor, la intervale dese, premii și cadouri în valoare de sute de mii de lei, momindu-i astfel pentru a li inocula și mai ușor virusul diformităților lor sufletești.

„Patria" are dreptate. Inainte țăranul despăturea cu multă poftă de a cunoaște și de a învăța, ziarul la marginea drumului. Astăzi dacă nu i aruncă cu scârbă, dacă mai poate să-l țină o jumătate de ceas în mâinile lui, — e pierdut.

Era o vreme când însuși dl Iorga cutreera țara dela un capăt la altul ca să arate primejdia unor ziare ca „Adevărul". Își mai aduce dsa aminte de conferințele pe care le ținea — acum sunt aproape cincisprezece ani — din oraș în oraș, vorbind împotriva presei lipsită de orice morală și de ori ce ideal? Nu crede dsa că presa de astăzi e mai bună decât cea de acum cincisprezece ani? Noi credem că tocmai acum s'ar simți nevoie mai multă de conferințele acelea ale dsale.

De sigur, este o tragedie a hârtiei, dar dacă am sta să ascultăm pe dl Iorga de acum 15 ani, ar trebui să spunem: Mai bine incultură peste tot, decât otrava care se împrăștie astăzi prin așa zisa „presă democratică". Căci mai multă morală și mai mult ideal este în poporul fără nici o carte, decât în poporul căruia i se dă să citească ziarul stricător de suflete.

Tratativele cu Rusia

Comisiunea de ingineri români plecată de la Tiraspol spre București a sosit azi în Capitală pentru a luă instrucțiuni și a stabili programul tratativelor cu Rusia. Tratativele se vor termina Sâmbătă.

Comisiunile vamale comerciale din Resina și Soroca și-au suspendat lucrările așteptând noui instrucțiuni.

Tirania sovietică și „democrația" română

Un rechizitoriu care nu convine unei anumite prese

Intr'o scrisoare adresată dlui Samuel Gompers, președintele confederației muncei din America, secretarul de stat al Statelor Unite, dl Hughues, face un aspru rechizitoriu regimului bolșevic din Rusia. D-sa relevă faptul că adevărata democrație americană a fost profund nemulțumită de minciuna democratică a bolșevismului. Acapararea puterei de către o minoritate teroristă a readus în Rusia vechea tiranie țaristă sub altă formă, mai neîndurătoare, mai aprigă. „Politiceşte s'a ajuns la despotism; economiceşte s'a ajuns la dezastru", spune dl Hughues.

Rusia oficială de astăzi nu poate avea deci încrederea nici unui stat democratic, oricâte simpatii ar întruni nefericitul popor rus.

Dl Hughues afirmă că reluarea relațiilor diplomatice cu Rusia de astăzi ar însemna negarea adevăratelor principii democratice cari călăuzesc viața statelor din Europa și America. Regimul sovietic nu numai că este despotic și tiran, dar exclude orice siguranță de raporturi normale posibile cu streinătatea, periclitează pacea și răstoarnă toată opera de civilizație realizată de omenire în atâtea secole de lupte și sacrificii.

Cât timp va dăinui în Rusia acest regim, încheie dl Hughues, America nu va consfinți guvernul sovietic intrând în relații cu el, „chiar dacă s'ar pune în fruntea considerațiunilor chestiuni de ordin economic".

Rechizitoriul secretarului de stat al Statelor-Unite este categoric. Clar și precis, el împrăștie un vechiu echivoc. Ceea ce e însă curios, e că așa zisa noastră „presă democratică" n'a scos nici o vorbă despre scrisoarea dlui Hughues. Ziarele cari scoteau tot felul de gemete pe chestia „Vadul lui Vodă", n'au găsit de cuviință nici măcar să reproducă rândurile de cari ne ocupăm aici. Se vădește astfel că „democratismul" acestor ziare stă în funcție de anume interese, cari, când sunt jignite, cum e cazul aprecierilor dlui Hughues, se închid prudente într'un semnificativ mutism.

Insemnătatea ocrotirii orfanilor de războiu

Opera săvârșită de societatea „Ocrotirea orfanilor de războiu" — Inaugurarea celor cinci orfelinate noui —

Astăzi încep festivitățile pentru inaugurarea a cinci noui orfelinate create de sociatatea „Ocrotirea orfanilor de războiu." La câmpul lui Mihai, la Satul-Mare,

Dl GH. GH. MÂRZESCU

Ministrul Muncii și al Ocrotirilor sociale, care va sosi la Cluj pentru a lua parte la inaugurarea orfelinatului de războiu din Cluj.

la Oradea-Mare, la Dej și la Cluj, noui căminuri petru micuții ai căror părinți s'au jertfit pentru România Mare vor lua ființă, adăposturi și locașuri de îndrumare, vrednică de eroismul părinților lor.

Marele rol jucat de către societatea „Ocrotirea orfanilor de războiu" este de netăgăduit. In cei șase ani decând activitatea acestei societăți veghiază asupra soartei celor lăsați de războiu fără ocrotire părintească, roadele ei binefăcătoare se simt pretutindeni în cuprinsul țării. Inființată la 1917 în Iași refugiului se înmănuncheiase toate nădejdile noastre spre mai bine, Societatea „Ocrotirea orfanilor de războiu" însemna atunci mai mult o manifestare morală de recunoștință către kei ce zămisleau din greu unitatea noastră națională. La 1918 societatea nu dispunea decât de 10 așezăminte în cari se putea da adăpost și îngrijire la 1500 de orfani numai; astăzi nu este oraș al României întrejite unde să nu se fi întins mâna ocrotitoare a societății. Sute de mii de copii au adăpost și educație în nenumăratele institute ale Societății „Ocrotirea orfanilor de războiu," redându-se societății sute de mii de ființe amenințate să cadă jertfă tuturor nefericirilor, lipsei de ocrotire și îndrumare părintească.

Intreaga activitate a celor șase ani stă ca un titlu de glorie pentru întreaga societate românească în genere și pentru cei ce au inițiat și condus necontenit societatea „Ocrotirea orfanilor de războiu."

Marea parte de merit personal revine dnei Olga Sturdza, președinta perpetuă a acestei mari instituții de morală socială. Cu o energie neînduplecată dsa a lucrat din răsputeri la lărgirea cadrelor de activitate, la organizarea întregei orânduieli, așa de vastă astăzi, la ridicarea nivelului educativ și practic al acestei instituții. Alături de dsa au găsit câmp de bogată și rodnică activitate toate femeile de bine ale societății românești. Ar fi prea lung să înșirăm aici toate numele cari reprezintă strădania spre bine a societății „Ocrotirea orfanilor de războiu". E destul să amintim că în societatea românească unde femeia este [illegible] cu o atât de condamnabilă ușurință, nu a fost colț de țară care să nu dea admirabile exemple de muncă, de seriozitate și de adâncă înțelegere, așa cum numai femeile știu să aibă pentru o problemă atât de complexă de caritate și recunoștință.

In acelaș timp, autoritatea supremă a statului a știut să aprecieze neprețuitul concurs pe care îl aducea Societatea „Ocrotirii orfanilor de războiu." Ea soluționa o problemă prea împovorătoare pentru puterile statului. Mai presus de aportul bănesc, societatea „Ocrotirea orfanilor de războiu" aducea acel suflu de morală și dragoste pe care statul nu îl putea da și care era menit să înlocuiască dragostea părinților dispăruți față de copiii lor.

In special actualul guvern a înțeles importanța acestei instituții. Dl G. Mârzescu ministru al ocrotirilor sociale, al sănătății și muncei, a purtat o deosebită grijă pentru desvoltarea operei de ocrotire intreprinsă de societatea „Ocrotirii orfanilor de războiu." Datorită acestor îngrijiri și datorită necontenitelor preocupări ale organizațiunilor din țară iau astăzi ființă cele cinci orfelinate noui. Societatea „Ocrotirilor orfanilor de războiu" păşeşte astfel mai departe întru desăvârșirea rolului său de recunoștință față de memoria celor ce ni-au lăsat România Mare.

Acceleratul de Arad atacat de hoți

Trenul accelerat de Arad a fost atacat de tâlhari. Ei au tras mai multe focuri de revolver fără rezultat.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!

Piano marca „Pleyel“

de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de **CHOPIN** și iscălit de marele maestru

DE VÂNZARE

Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea“ sub M. D.

Intâmplări din Cluj

Un dar de logodnă de furat

Luni seara pe la orele 11 și jum. dl János Sabou din Cluj strada Dogarilor Nr. 7 s'a prezentat poliției centrale, reclamând că din garajul firmei „Bognar și Weinbach“ i s'a furat automobilul său Nr. 7 Cluj. — Cu toate cercetările poliției, automobilul nu a putut fi găsit.

Ieri dimineață însă, dlui Traian Meseșan, șeful secției criminale i s a prezentat conducătorul mașinei Nr. 171 Cluj anume, Fore Francisc, care a declarat următoarele:

„Azi noapte venind cu mașina mea, împreună cu alte persoane dela Oradea-Mare, în apropiere de comuna Căpușul-Mare (Cojocna) am găsit mașina Nr. 7 Cluj, împotmolită într'o grămadă de pietriș, însă nu am găsit pe nimeni care s'o păzească. Impreună cu însoțitorii mei, am remarcat această mașină la cel mai apropiat post de jandarmerie (Căpușul-Mare) unde am lăsat-o spre păstrare.

Un agent și un șofer fiind trimiși la aceea jandarmerie, după trei ore au adus mașina care se află în perfectă stare și care imediat a și fost predată proprietarului.

Poliția continuând cercetările, a stabilit că mașina a fost furată de către agentul comercial Albert Torday din strada Fierului Nr. 17, care avea intenția să ducă automobilul într'o comună din jurul Oradiei-Mari, unde voia să-l facă cadou logodnicei sale.

Nenorocosul logodnic care a dispărut, a fost pus în urmărire.

Furt de haine

Luni seară pela orele 9, în timp ce familia Veisman din str. Paris No. 20, sta la masă într'una din camerele imobilului ce ocupă la menționata adresă, niște hoți necunoscuți până în prezent s'au introdus în camera vecină sufrageriei, de unde au furat mai multe costume de haine bărbătești și alte obiecte casnice a căror valoare întrece suma de 30.000 lei. In liniște au intrat, în în liniște au furat și în liniște au plecat, încât prea târziu, când un membru al familiei a avut treabă în acea cameră, a putut să constate cu susprindere că au fost cu toți victirele unor iscusiți borfași.

Reclamându-se cazul poliției, detectivii fac mari sforțări pentru prinderea hoților.

Ad Nr. 2476—1923,

Licitatie publica

pentru furnizarea de materiale rulante și aranjamente pentru calea ferată forestieră din Valea Bistriței.

In ziua de 11 Octomvrie 1913 la ora 12 a. m. se va ținea la Regiunea silvică în Bistrița licitație publică cu oferte închise, pentru furnizarea următoarelor materiale necesare căii ferate forestiere cu o lărgime de 0·76 m., din Valea Bistriței:

1. 1 (una) locomotivă cu aburi cu greutate de 18 t. în acțiune, cu 4 osii cuplate, având 90 H. P.;
2. 24 (douăzecișipatru) vagonete (trucuri) de fier și oțel cu 2 osii, cu frână de mână, cu capacitate de încărcare de 6·0 tone pentru transportat bușteni;
3. 24 (douăzecișipatru) vagonete de fier și oțel cu 2 osii, fără frână, cu capacitate de încărcare 6·0 tone pentru bușteni;
4. 4 (patru) vagoane acoperite de bagaj, Seria G./s. cu 4 osii și 12 tone capacitate de încărcare;
5. 6 (șase) vagonete de transportat lemne de foc, cu 4 osii, capacitate de încărcare 12 tone, cu frână.
6. 4 (patru) vagonete cu ladă de transportat pietriș;
7. 4 (patru) vagonete cu pod pentru întreținerea liniei;
8. 2 (două) elevatoare cu capră pentru ridicarea locomotivei.

Ofertele se vor înainta seperat pentru fiecare categorie. Se pot oferi și materiale rulante întrebuințate,

Imprimatele ofertei, condițiunile de licitație, furnizare și transport, precum și scrisoarea de învoială se pot procura contra sumei de 30 Lei dela Regiunea silvică Bistrița.

Bistrița, la 12 August 1923.

3006 *Regiunea silvica.*

INFORMATII

— **Vizita dlui ministru G. Mârzescu amânată.** *Dl ministru Gh. Gh. Mârzescu, care urma să sosească la Cluj astăzi pentru a lua parte la inaugurarea orfelinatului de răsboi din localitate și-a amânat venirea de Vineri 17 August.*

— **Expoziția agricolă a Moldovei se va ține la data fixată.** Din partea comisariatului general al expoziției agricole a Moldovei întregite, primim următoarele:

„Răi voitori spre rușinea noastră răspândesc tot felul de știri defavorabile Expoziției Agricole a Moldovei Intregite de la Iași.

Comitetul de organizare se simte obligat a da cea mai formală desmințire acestor svonuri tendențioase și răutăcioase și face cunoscut căExpoziția se va deschide irevocabil la 15 Septembrie krt.

— **Reapariția „Gazetei Transilvaniei“.** Vechiul ziar ardelenesc „Gazeta Transilvaniei“ care-și suspendase apariția, a reapărut, deocamdată săptămânal, iar dela Semptembrie încolo va redeveni cotidian.

— **Adunarea operilor compozitorului Șerban.** Ministerul cultelor și artelor a însărcinat pe dl Emil Isac inspector al teatrelor din Ardeal să adune toate operele postume ale distinsului compozitor ardelean Dr. G. Șerban, decedat în săptămânile trecute în Dej pentru a le consulta spre a fi tipărite.

— **Reorgânizarea serviciului silvic.** Pe ziua de 1 Octombrie se vor înființa 12 directorate silvice în întreaga țară menite a descentraliza serviciul silvic central.

— **Marele incendiu din Tg. Mureș.** Luni seara la orele 8 jum. un puternic incendiu a izbucnit în grajdurile măcelarului Heidu. Focul s'a întins cu repeziciune asupra grajdurilor regimentului de obuziere. 60 de cai cari se adăposteau aci au putut fi salvați.

Grajdurile au fost comlect mistuite de flacări.

Focul a cuprins magaziile de armament, iar la orele 12 noaptea s'a întins asupra clădirei Heidu și a altor imobile. Focul a fost stins de-abia ieri la prânz.

— **Școlare.** La Școala Normal de Invățătoare din Beiuș, localitate în munții Bihorului, pe valea Crișului Negru, sunt vacante pentru clasa I-a 30 locuri de bursă și 10 de semi bursă. Pentru clasa V-a 5 locuri de semi bursă și 5 locuri de solvă. Condițiile de înscriere sunt cele prevăzute în „Monitorul Oficial“ pentru toate școlile normale. Inscrierile se primesc până în ziua de 13 Septembrie, iar examenul de admitere începe în dimineața zilei de 15 Septembre.

— **Biletele de tren pentru stațiunile balneare.** Direcțiunea Glă CFR. a dat ordine stațiunilor și personalului de tren, că dispoziținea de a se cere călătorilor cu bilete de băi la înapoiere adeverința din partea administrațiilor băilor, se va aplica numai la biletele de băi, vândute dela 1 Aug. înainte, nu și la cele vândute anterior acestei date, precum pretind unii conducători.

— **Pentru locuințele funcționarilor.** Eri a avut loc la prefectura județului Cojocna o consfătuire între dnii Mureșianu, prefectul județului, Oct. Utalea, primarul orașului și dl Jahoda, președintele ligei chiriașilor.

S'a hotărît să se facă o somație ligei proprietarilor pentru ca aceasta să puie imediat la dispoziția ligei chiriașilor tabloul camerilor receruute pentru a putea fi acordate funcționarilor.

— **Pentru tinerii cari vor să îmbrățișeze cariera preoțească.** Consistoriul ortodox din Cluj a deschis concurs pentru primirea la cursul teologic a tinerilor din Eparhia Clujului, cari doresc să îmbrățișeze carierea preoțească. Se atrage atenția celor interesați ca să-și înainteze cererile prevăzute cu certificat de botez, certificat medical, atestat școlar, până la 25 August st. n. Consistoriului din Cluj indicând și seminariul la care doresc să fie primiți.

— **Serbările din Parcul orașului.** In zilele de de 19 și 20 August vor avea loc în parcul orașului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreținere a orfanilor de războiu.

— Dacă doriți „Salam“ de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș“ se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu“ Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63. 2862

Vitrina librăriei

O carte folositoare

„România“ de S. Mehedinți.

Din 1918, românismul se află între granițele sale firești din punct de vedere etnografic. Totuși țara aceasta întregită, trebue cunoscută, pentru a-i aprecia comorile.

România prezintă interes deosebit și din punct de vedere pitoresc, și din punct de vedere economic.

Brazdată de Carpați, țara noastră se prezintă ca o cetate plină de dealuri cu vii roditoare și întinsă cu șesuri fertile.

Este atâta varietate că stai uimit! Și frumusețea în varietate naturală constă.

Dacă solul e fermecător, subsolul e bogat. Sare, petrol, metale de tot soiul zace în pământul încântător al țării noastre.

Distinsul profesor și scriitor Simeon Mehedinți a pus la îndemâna tuturor, cunoașterea țării românești, prin cartea sa: „România“, care este destul de utilă pentru cei ce vor să-și cunoască neamul. Cartea dlui S. Mehedinți este cu atât mai folositoare, încât noțiunile geografice se imbină cu indicațiuni istorice frumos scrise.

O carte pe care trebue s'o cetească toți.

M. D.

Reclame este sufletul comerțului

AVIZ.

Pentru ocuparea postului de asistent pe lângă conducerea Serviciului-Mașinelor dela stabilimentele noastre din Gurabarza se caută un inginer mai tânăr cu specialitate electrician sau mașni, sunt preferiți cei cari au deja practică.

Doritorii de a ocupa acest post se vor adresa subsemnatei Direcțiuni.

„MICA“ Societate Anonima Romana Miniera
BRAD (Jud. Hunedoara).

3003

Dacă doriți zaharicale fine cereți **„MELISSA“** CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

COLȚURI DIN ARDEAL

OCNELE-MUREȘULUI (Uioara)

O stațiune balneară puțin cunoscută — Aspecte și impresii — Activitatea industrială din Uioara. Prima colonie școlară a societății „Crucea Roșie a Tinerimii" Nevoile culturale ale Uioarei — In atențiunea d-lui Ministru al Instrucțiunei publice

Târgușorul Uioara (Ocnele-Mureșului) așezat la o mică depărtare de Aiud și la câteva ore cu trenul, de Cluj, prin situația lui pitorească, prin curățenia și băile sărate ce le are, oferă un loc minunat de cură și de odihnă chiar celui mai pretențios vilegiaturist.

De-aceea, n'am regretat de loc când urmând invitației unui bun prieten uiorean am părăsit Clujul cercetând câteva zile această stațiune balneară, prea puțin cuuoscută și în Ardeal, dar mai ales în Vechiul Regat. Foste proprietate a statului maghiar, atât băile cât și marile saline de aici au trecut dela 1918, după cum era și natural, în stăpânirea statului român, direcția Monopolurilor. Dacă anii de criză de după războiu n'au permis să se mărească și să se mai înfrumusețeze stațiunea, cei puși în fruntea R. M. S.-ului au însă meritul de a fi păstrat în aceeași bună stare frumoasele instalații de băi rămase de pe vremea stăpânirei ungurești și de a fi veghiat cu grijă ca măcar în timpul *sezonului*, ordinea și curățenia să domnească peste tot.

Deși cu mijloace primitive, abeele mărginite de minunate garduri vii, sunt stropite zilnic, micul și cochetul parc este bine întreținut, iar vigilența administrației băilor a făcut ca chiar la *scalda* de sub cerul liber să domnească o decență pe care cu regret n'am putut-o constata în alte localități balneare.

In afară însă de folosul considerabil pe care îl are pentru cei suferinzi, prin băile sale, Uioara mai merită o deosebită considerație și prin faptul că aici se găsesc imense cariere de sare la care lucrează zilnic sute de lucrători, și care, prin mijloacele moderne cum sunt exploatate, alimentează cu sare întreg Ardealul. Tot aici, ca o anexă a acestor saline, funcționează o mare fabrică de sodă caustică, unica mi se pare în țară, fabrică cu atât mai importantă când ne gândim că acest fabricat se aducea în țară la noi, până acum câțiva ani, pe bani grei, din alte țări și mai ales din Anglia.

Prin instalațiile de băi pe care le posedă, prin inepuisabilele cantități de rare, prin industria sodei caustice de sare am pomenit mai sus, prin fabrica de cheramică, — în care un desăvârșit meșter cheramist, basarabeanul *Petre Chicicu*, cearcă cu un deosebit succes să reînvieze o artă și o industrie care au făcut pe vremuri faima strămoșilor noștri, — prin faptul că se află în imediată apropiere de râul Mureș, singura arteră navigabilă pe care se pot scurge imensele păduri ale Ardealului, Uioara este sortită să devină peste câtăva vreme unul din cele mai înfloritoare și importante centre industriale ale acestei provincii. Marii noștri capitaliști, atât de lacomi astăzi de a-și specula averile cât mai avantajos și cât mai fără de bătae de cap, ar putea să'și îndrepte privirile spre acest orășel, unde și-ar putea plasa capitalurile mai cu folos și pentru țară și pentru ei, decât în hazardatele și ades nefericitele speculații de valută.

O frumoasă operă umanitară: Colonia școlară a soc. „Crucea Roșie a Tinerimii"

Plimbându-mi curiozitatea pe minunatele alei ale Uioarei, privirea mi-a fost atrasă de un numeros cârd de fetișcane, care cu voia lor bună și cu șorțurile lor albe, puneau o notă primăvăratică și pitorească locului. Am aflat ceva mai târziu că este o colonie școlară, și anume: prima colonie școlară trimisă de curând înființata societate a „Crucii Roșii a Tinerimii" inițiată și patronată de A. S. R. Principesa Ileana. Prin gentilețea drei dr *Eliza Ștefănescu*, conducătoarea coloniei, am mai aflat că această colonie este compusă din elevele câtorva școale secundare din Capitală, eleve care având nevoe de întremare au fost trimise aici pe cheltuiala societății pentru o lună de zile. Colonia se află instalată în sălele unei școale primare, unde sub îngrijirea pricepută a dnelor *Irina Steriei* și *Șteflea*, membrele coloniei și-au instalat o gospodărie în toată forma, cu mult simț artistic, condusă și administrată cu hărnicie de eleve chiar.

Scăpate de zarva, de profu și de căldurile Bucureștilor, micile gospodine aspiră cu poftă aerul sănătos al localității, petrecându'și zilele învățând sau lucrând mici și delicate obiecte.

Gestul creștinesc și grija de soră a micei Principese Ileana își găsesc astfel, în bucuria și sănătatea întremată a colonistelor de la Uioara, cea mai cuprinzătoare răsplătire.

Nevoile culturale ale Uioarei. — Necesitatea unui internat de lângă școala medie civilă. — Problema educării naționale a muncitorilor din Uioara și a locuitorilor din jur. In atenția autorităților noastre școlare superioare.

In legătură cu această colonie și cunoscând considerabila importanță a răspândirii culturii naționale în clasa muncitoare, mai ales aici în Ardeal, am căutat să aflu care este situația învățământului românesc în aceasta localitate.

In Uioara se află în prezent două școli românești: una primară și o școală medie civilă de băeți. Zic „de băeți" pentrucă așa îi e titulatura oficială. De fapt, școala e mixtă întrucât dat fiind numărul mare de fete care vor să învețe ceva mai mult decât cele învățate în școala primară, autoritățile școlare respective, au fost nevoite să le primească și pe ele în această școală, alături de băeți.

Școala medie, care deservește peste 20 comune, plus toată populația de muncitori a Uioarei, n'are însă din nefericire local propriu. Actualul local, aparținător școalei primare, este cu desăvârșire neîncăpător, pentru marele număr de elevi și eleve care vin anual să solicite înscrierea în școală, așa că părinții acestora, din lipsă de mijloace, se văd siliți cu multă părere de rău să-și țină copiii acasă, departe de învățătura pe care aceștia o doresc. Lucrul acesta este nespus de trist și el trebue să apese ca o grea mustrare pe conștiința acelora cărora le cade în sarcină grija luminării norodului dela sate.

Dacă guvernele trecute au lăsat cu totul uitată educația maselor țărănești, guvernul actual a cărui preocupare în această privință se vădește atât de lămurit prin miile de școli primare ce le înfăptuește la sate, ar trebui să acorde învățământului din Uioara, în special, o atenție cât mai deosebită. Zic *în special* pentru Uioara, întrucât statul român are nu numai datoria dar și tot interesul ca mâine de muncitori de azi și de mâinedin această localitate să fie crescute în spirit cât mai românesc cu putință.

Este cunoscută atenția deosebită pe care trecuta stăpânire maghiară a dat-o totdeauna clăsei muncitorești, precum și vastul plan din ultimii ani de a maghiariza Ardealul prin creiarea de industrii în mijlocul centrelor curat românești. Muncitorii din fabrici, ca unii ce erau în dependința complectă a stăpânilor maghiari, erau un admirabil element de maghiarizat și de maghiarizare, și se știe iarăși, că acolo unde stăpânirea ungurească a introdus acest sistem, regiuni întregi românești au fost înstrăinate.

Se cuvine dar, ca o elementară datorie ca statul nostru să reîntoarcă din drum și să abată pe drum românesc muncitorimea acestei provincii. Acest lucru nu se poate face decât prin deschiderea a cât mai multor școli românești în centrele industriale ale Ardealului, școli cu localuri încăpătoare și înoadrate cu puteri didactice cu grijă alese.

O școală solid organizată, cu un local propriu și care să încapă pe toți cei dornici de cultură românească și cari azi se văd îndepărtați de la ea, se cere imperios înfăptuită, în această localitate mai ales, unde statul întrebuințează atâția muncitori, *direct atârnători de el.*

Ceea ce-ar trebui însă în primul rând — și asupra acestuia atragem toată atenția forurilor școlare superioare — ar fi imediata înființare a unui *internat* pentru elevi. Prin el, educarea tinerelor vlăstare s'ar putea face în sensul dorit cu o mai mare ușurință și s'ar da posibilitatea de luminare unui mai mare număr de copii. El ar mai avea și avantajul că ar strânge pe copii de pe la gazdele unde stau astăzi, în majoritate muncitori străini de simțirea noastră și de la cari capătă de mici o sumă de deprinderi rele: beție, fumat, etc.

Ne facem de aceea o datorie de a supune toate aceste adevăruri și doleanțe ale populației românești din Uioara atenției dlui Ministru de Instrucție C. Anghelescu precum și direcției Regiei Monopolurilor Statului, care încă ar putea veni cu un serios aport bănesc pentru înfăptuirea cu un ceas mai de vreme a acestor instituții culturale de un folos național atât de evident.

Nesinceritatea politicei takisto-naționale

„Vrem lupta de clasă, dar să nu ne știe nimeni". O declarație care confirmă constatările noastre anterioare — D. Mihalache caracterizează politica partidului takisto-național

La o întrunire țărănistă în Câmpulung d. Mihalacee a făcut următoarea prețioasă declarație:

„TRATATIVELE CU NAȚIONALII AU INCETAT, DEOARECE DL MANIU SPECULA: „SĂ FACEM LUPTĂ DE CLASĂ, DAR SĂ NU SPUNEM".

Dintre nenumăratele destăinuiri făcute asupra naturei raporturilor țărănisto-naționale anterioare ruperei tratativelor de fuziune, această declarație a dlui Mihalache este cea mai importantă, pentrucă ea cuprinde mai mult decât o banală imputare sau o simplă răzbunare.

Dl Mihalache declară că partidul național a acceptat lupta de clasă în mod tacit în tot timpul colaborării de opoziție, și noi îl credem. Am spus în nenumărate rânduri că ceea ce face partidul național în politica românească este pe de-a întregul odios. Partidul național este gata să accepte orice idee oricât de contrară ar fi ea punctelor de vag program la cari s'a oprit, numai cu condiția să ajungă la putere.

Alături de țărăniști partidul național a luptat, cu principiul luptei de clasă, pentru răsturnarea actualului guvern. Lupta de clasă nu jena pe atunci partidul național peutrucă nădejdea venirei la guvern subsista încă. Indată la sorții de isbândă s'a declarat pe față adversari campaniei de opoziție, partidul național și-a amintit că nu admite principiul țărănist al luptei de clasă, și s'a retras din tovărășie.

Dar declarațiunea dlui Mihalache mai are o însemnătate. Ea constitue o formulare categorică a nesincerității de gândire și acțiune care domnește la conducerea partidului național. Dl Maniu consimte să facă luptă de clasă, dar . . . „să nu o știe nimeni", după cum partidul național a făcut continuu antidinasticism, mărturisindu-și necontenit credința față de Rege și Dinastie; a făcut regionalism, profeând la orice ocazie necesitatea Unității naționale; a făcut îndemnuri la revoluție, proclamân integritatea actualei orânduieli sociale; a făcut îndemnuri la nesupunere față de armată, declarând nemărginita sa admirație față de această instituție: a îndemnat funcționarii la grevă generală, plângând pentru soarta lor și a Statului, a înlesnit dușmanilor noștri din afară să ne ponegrească, ridicâudu-se indignat împotriva acestor ponegriri . . . etc., etc.

Am putea înșira lista tuturor acestor contraste la infinit. Colecția foilor naționale oferă un bogat material în această privință, ca și întreaga activitate a conducătorilor acestui partid.

Deși nu e nouă, declarația dlui Minalache are meritul de a dezlipi o veche [illegible] a partidului național. Ea e cu atât mai prețioasă cu cât vine dela un fost tovarăș de lupă, capabil să se exprime în perfectă cunoștință de cauză.

A. R. Gus

Cine este lordul Newton?

Strașnicul dușman al României e din Oradea-Mare

Cred că orice ardelean și mai cu seamă orice ungur din Ardeal știe că lordul Newton este neîmpăcatul dușman al Românilor, în parlamentul englez. Dar ce nu știu bine și unii și alții, afară de Ungurii și Evreii dela Oradea-Mare, este origina acestui lord ca și importanța lui politică în Anglia. Iată ce interesante relații i se dă în aceste privințe ziarului „Viitorul" printr'o scrisoare venită din Brighton:

„Din ziarele românești pe care le primesc aci, aflu de zarva pricinuită acolo de câteva noi explozii (am exagera zicându le „discursuri") ale lordului Newton contra țărei noastre și în favoarea Ungurilor. Deorece se dă la noi în țară acestui om o importanță cu mult mai mare decât o are aici unde e aproape un necunoscut, — așa că ziarele engleze pomenesc doar două rânduri despre tot ce a vorbit — vreau să vă comunic câteva date biografice relativ la acest domn. Veți vedea că originea sa și inspirațiile ce primește dela o anumită presă, explică perfect atitudinea sa.

„Moriz Neustadt, azi lord Newton, s'a născut în Oradea-Mare în 1858. Tatăl său avea o mică cârciumă în acest oraș. O soră a mamei lui s'a măritat cu un rabin emigrat în 1856 în Anglia. Cârciuma mergând prost, Jacob Neustadt, tatăl actualului lord, pleacă în 1860 cu toată familia în Anglia, la cumnatul său rabinul. Aci face avere în industria spirtului și a berei, așa că fiul său Moriz este în măsură să împrumute sume importante prințului de Wales.

„Printr'o donațiune importantă făcută unei instituțiuni de binefacere, își cumpără în 1906 (prințul de Wales devenise regele Eduard VII) titlul de lord Newton.

„Astfel prin traducerea numelui său de Neustadt, fiul de cârciumar din Oradea-Mare, a ajuns să profaneze numele ilustrului matematician și fizician Newton".

Suntem siguri că presa democratică, mai ales aceea semnată de nume traduse în românește, așa cum numele lordului Newton e tradus în englezește, se va ridica cu mare energie împotriva acestor adevăruri. Căci lordul Newton nu e numai prietenul Ungariei, dar fără să știe, și prietenul acestei prese.

Dar în afară de presa maghiară cine-i desvoltă și comentează mai cu aprindere cele „două rânduri" în care presa engleză îi rezumă „exploziile", decât așa zisa „anumita presă" dela noi?

Ungaria contra reformei agrare dela noi

Declarația subsecretarului de stat Schankl. Inconsecvența Ungariei. Cu cine ține ziarul „Ellenzék"

„Ellenzek", organul partidului maghiar ale cărui legături cu Ungaria sunt în deobște cunoscute, a început aseră să publice dosarul discuțiilor dela Geneva și Bruxelles în chestiunea protestului ridicat de Ungaria contra exproprierii dela noi a magnaților cari au optat pentru cetățenia maghiară.

Chestiunea aceasta s'a mai discutat prin presă, chiar prea mult, totuși „Ellenzek" a readus-o în discuție, publicând date ce i-le-a furnizat guvernul maghiar. Faptul, că a venit iarăși cu această chestiune, îl știm explica: de bună seamă guvernul maghiar va mai veni zilele acestea cu un protest către Liga Națiunilor de aici, ca în foarte multe alte cazuri, vine să pregătească terenul.

Atitudinea asestui ziar nu ne interesează decât în unele privințe, peste cari nu se poate trece. Astfel organul partidului maghiar își motivează publicarea dosarului guvernului maghiar cu aceasta, că s'a publicat până acum lucruri necorăspunzătoare adevărului. Adică: adevărate sunt numai cele publicate de „Ellenzek" după dosarul Budapestei!

Ne interesează în schimb faptul în sine al protestului maghiar contra exproprierilor în discuție. Și pentruca să punem capăt poftei lui „Ellenzek" de a mai continua în România diferendul româno-maghiar pe care tribunalul internațional l-a declarat închis, vom reproduce aci o declarație pe care am mai publicat-o odată.

Anume, „Ellenzek" dela 1 August a publicat un interview cu subsecretarul Schanbel dela ministerul agricul urii din Budapesta, în chestiunea reformei agrare ungurești. Dl Schanbel, care vorbea în calitatea lui oficială, a spus, că în Ungaria se vor expropria atât moșiile cetățenilor maghiari, cât și ale celor străini. Exact deci exproprierea de la noi pentru care Ungaria a ținut să protesteze în fața străinătății.

Se știe adică, că acest protest s'a ridicat pe motivul, că România nu ar avea drept să aplice reforma agrară și acelora cari nu sunt cetățeni români.

Cum se împacă acestea două, nu știm. Știm însă, că „Ellenzek" sau va trebui să se poarte mai prudent când dă declarații oficiale dela Budapesta, sau să nu mai aducă în discuție o chestiune, cu care numai își dovedește complictatea cu guvernanții ungariei.

Congresul avocaților din România

Pregătirile în vederea congresului dela Cluj — Chestiunile ce se vor discuta: Unificarea legislativă și apărarea caracterului național al barourilor din întreagă țara

Am arătat în diferite rânduri, că nu actul naționalizării baroului din Cluj este acel, care preocupă în primul rând pe avocații români din localitate. Ajunsă odată această izbândă, corpul solidar al avocaților de aici îndemnat de adeziunile din celelalte orașe a hotărât să extindă și asupra celorlalte barouri spiritul național validitat la baroul de aici, și astfel a hotărât să pregătească cu acest scop o alianță a tuturor avocaților români. Cunoscutul diferend dintre actualul barou și baroul detronat al minoritarilor drului dr Dionisie Pop, nu mai preocupă aproape de loc corpul avocaților români din localitate; în schimb această întemeiare a alianței tuturor avocaților români este între ei mereu la ordinea zilei, fiind cel de al doilea scop la care trebuia să tindă în urma naționalizării împlinite a baroului din Cluj.

Inființarea acestei alianțe a fost hotărâtă în adunarea avocaților români din Cluj dela 23 Iunie crt., care a precedat actul din 24 Iunie al naționalizării a fost ales cu această ocazie, având în frunte pe d. dr Ion Suciu iar la vicepreședințe pe decanul baroului, dr Amos Frâncu.

Comitetul pentru organizarea alianței avocaților români din întreaga țară a lansat acum invitările pentru congresul tuturor avocaților români, care se va ține la Cluj în 8 și 9 Septembrie crt.

In vederea acestui congres care dintru început se hotărâse să se țină pela 20 August crt., s'au luat toate măsurile necesare. Astfel, printre altele, s'a luat măsuri pentru încartiruirea congresiștilor. S'a fixat deasemenea o ordine de zi în vederea scopului urmărit de alianța avocaților români.

Cele două chestiuni principale cari se vor discuta la congres, sunt acestea;

Apărarea caracterului național al barourilor din întreagă țara ca organe de drept public ale statului român; și:

Crearea unor cercuri de studii pentru pregătirea unificării diverselor legislații.

După informațiile primite, vor participa la congres toți, decanii români ai barourilor din România cari au fost optați în comitet. Invitații speciale s'a trimis actualului ministru de justiție și tuturor miniștrilor de justiție de până astăzi.

Datorită însuflețirii de care sunt pătrunși toți avocații români de aici și care se resfrânge demult în toate cercurile avocățești din Ardeal, datorită apoi programului de mai sus, care dovedește că alianța avocaților români înțelege să contribue efectiv la temelia nouei noastre legislații, iar în rândul al treilea datorită participării ministrului de justiție și a tuturor miniștrilor cari au fost la acest departament, avem motive să credem, că congresul va înregistra un succes peste orice așteptare.

CIORAPII Lloyd 1473 - 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Autoritățile locale și nouile prețuri maximale

Se va face în curând o revizuire a prețurilor

Intr'o consfătuire care a avut loc ieri la primărie între dl primar Utalea și câțiva consilieri comunali s'a luat în discuție pe lângă altele chestiunea modificărilor ce trebuiesc aduse noilor prețuri maximale fixate în baza nouei legi pentru înfrânarea speculei. După câteva desbateri s'a constatat că în adevăr prețurile actuale fixate de comisiunea mixtă nu mai corespund astăzi cu noua situație a pieței.

S'a constatat anume că prețurile unor alimente sunt prea mari iar ale altora prea mici.

In cele din urmă s'a hotărât convocarea comisiunei mixte pentru a i se propune o anchetă la fața locului și revizuirea generală a prețurilor maximale.

In acelaș timp s'a hotărât intensificarea mijloacelor de control și publicarea prin toate gazetele a comercianților contravenienți la urma lege pentru înfrânarea speculei.

INSCRIPȚII

Ridendo castigat mores

Ziarul „Solia Dreptății" se ocupă de festivalul dat la Orăștie de dnii Ghibericon și Apostolescu, cunoscuții noștri artiști. După ce accentuiază cu multă admirație și cu drept cuvânt talentul celui dintâi, ziarul găsește să facă unele reflecții de ordin mai mult sau mai puțin ... separatist:

„Dar un lucru nu ne-a plăcut. D. Ghibericon a zeflemisat pe un țăran român ardelean, care chemat la un tribunal spune ce știe despre a cerea în pertractare. Și a copiat acestui (?) biet român ardelean, lăsându-l să vorbească cele mai hazardate provincialisme ale Bihorului, Bănatului și Ardealului și chiar provincialisme neexistente sau denaturate. Nu ne-a slăbit „No-o" și „mintenaș". Am fi curioși să-l auzim pe dl Ghibericon copiind pe un țăran din Prahova sau de ori și unde din Regatul vechiu și să examinăm care vorbește mai curat românește. Așa ni s'a păut o batjocură a ardelenilor. Dl Ghibericon prin aceasta nu a câștigat nimic, iar noi am rămas dureros jicniți. Recunoaștem însă totuși talentul dlui Ghibericon."

Care va să zică cu tot talentul său, dl Ghibericon nu-i în fond decât tot un ... pff ... regățan. Auzi infamie ... Să vii în fața oamenilor, să le iei bani pe locuri și apoi să-ți bați joc tot de ei ... Asta numai un regățan o poate face...

Insă totuși ar putea „Solia Dreptății" se acorde și ceva circumstanțe atenuante lui Ghibericon. Omul n'a vrut să supere pe nimeni; el știa o veche zicătoare străbună, că râzând, biciuiești obiceiurile, și mai știa că acolo la el în regat, de câte ori s'a pus să imite vre-un oltean, prahovean sau moldovean, lumea râdea cu o poftă fără margini. Bună oară subsemnatul, care e oltean și care l'a auzit pe Ghibericon grăind pe toate chipurile de graiuri românești, n'a râs cu mai mare poftă, decât atunci când a început să turuie pe oltenește.

Apoi cine n'a văzut Francezi, Nemți, Ruși râzând cu aceiași veselie, când erau prefăcuți pe scenă și ironizați de Români în timpul războiului, deși ar fi putut să se supere și să protesteze, că cel puțin nu erau imitați de vre-unul de-al lor? Nu știu dacă a auzit „Solia Dreptății" de unul Caragеale, un scriitor regățean, care a scris o strașnică bucată „Un pedagog de școală nouă" unde-i vorba de-un profesor ardelean. Un regățan râde cu lacrămi nu altceva, cetind-o. Dar acelaș regățan moare literalmente de râs, auzind pe Catavencii, Tranhanochii, Farfurizii, Dandanachii, Ipingeștii săi, pe Titincă Inimă rea și pe Nae Girimea cari sunt eșantioane de cel mai pur sânge regățenesc. C'așa e el regățeanul, suflet deschis, nu știu cum...

NOMOFYLAX

Congresul studenților romani din Iugoslavia

Primul congres al studenților români din Iugoslavia ia proporțiile unei adunări naționale — Deputatul Jianu, preoți, învățători și țărani români iau parte la congres — Ce s'a discutat și ce s'a hotărît

Am avut ocazia în diferite rânduri să vorbim în coloanele ziarului nostru despre soarta în adevăr de plâns a Românilor din Iugoslavia. Persecuțiile la care s'a dedat autoritățile sârbești față de elementul românesc, au întrecut toate marginile.

Lupta de desnaționalizare a Românilor din Serbia pornită cu atâta înverșunare de guvernul sârbesc a fost îndreptată în primul rând contra intelectualilor, care erau conducătorii și susținătorii ideii naționale românești în acele părți. Pe lângă aceasta s'a luat Românilor din Serbia orice posibilitate de a-și trimite copii la școli românești. Dintre școlile primare susținute de diferitele societăți românești aproape jumătate au fost desființate. In întreagă Iugoslavia nu există nici măcar o singură școală secundară românească.

Mai mult decât atât, pe lângă că s'a luat Românilor din Serbia orice posibilitate de a învăța la o școală românească, desființându-se cele existente și neadmițându-se înființarea nici unei școli secundare românești, s'a interzis sub amenințarea de aspre pedepse, oricărui român cetățean sârbesc de a trece în România la învățătură.

Se refuză cu alte cuvinte studenților români cari ar voi să urmeze cursurile în România eliberarea pașapoartelor necesare.

In cazul când vre'un student român cetățean sârb, reușește totuși fără pașaport să treacă în România și să-și facă studiile, reîntors acasă, diploma lui din România nu i-se ia în considerație.

In urma acestei atitudini a guvernului sârbesc față de elementul românesc, studenții români din Iugoslavia, au convocat pentru ziua de 5 August în comuna Sân-Mihai un congres general pentru a protesta și pentru a lua o atitudine hotărâtă. Congresul s'a ținut, fiind primul congres al studenților români din Iugoslavia.

Incă din ajun a început să sosească pe lângă un număr foarte mare de studenți români și toții preoții, învățătorii și țăranii fruntași de pe tot întinsul Banatului ocupat.

Acest fapt modest al studenților români din Iugoslavia să ia proporțiile unei adevărate adunări naționale.

Congresul a început cu un Te-Deum oficiat în biserica din Sân-Mihai, care devenise neîncăpătoare pentau mulțimea Românilor ce venise.

Dela biserică congresiștii au pornit spre localul **Reuniunei „Tinerimea"**, unde a avut loc o ședință solemnă deschisă printr'o conferință a prof. *Vichențiе Ardeleanu* și urmată de o frumoasă producție artistică din care s'au remarcat corul Reuniunei cu cunoscutul tenor, învățătorul Câmpeanu.

După ședința festivă d-l Șt. Ardeleanu, candidat de inginer din Viena, a deschis ședința propriu zisă a congresului, salutând participarea d-lui Dr I. Jianu, deputatul Românilor din Iugoslavia.

S'a trecut apoi la discutarea punctelor din ordinea de zi și anume:

1. Găsirea unei modalități pentru ca studenții și elevii români să și poată continua studiile în România;
2. Alegerea unui delegat pentru congresul din Cluj;
3. Alegerea comitetului uniunei studenților români din Serbia;
4. Desbaterea statutelor.

După îndelungate discuții s'a hotărât să se facă intervențiile necesare pe lângă guvernul sârbesc ca acesta să permită continuarea studiilor studenților acolo unde le place.

Cu soluționarea acestei probleme s'a angajat domnul deputat Jianu, care în acelaș timp a promis că va interveni pe lângă guvernul român pentru acordarea de burse.

S'a mai discutat chestiunea înființărei unui fond cultural și începerea propagandei pentru strângerea unui fond necesar construirii unui liceu românesc în Sân-Mihai.

S'a ales apoi o comisiune provizorie pentru redactarea statutelor și conducerea reuniunei. Această comisiune este compusă din domnii: St. Ardeleanu, A. Butoarcă, Tr. Mărgan, N. Popovici și Gh. Ortopeu.

La finele lunei congresul se va întruni din nou.

Mișcarea atât de frumoasă pornită de studențimea română din Serbia este primul strigăt de alarmă a fraților noștri subjugați și prima manifestare impunătoare a conștiinței naționale robită încă dincolo de granițele țărei.

E un semn bun — și datoria noastră, a acelora care ne bucurăm de libertate este ca prin orice mijloace să ajutăm mișcarea elementului românesc din Serbia.

Alfa.

DOAMNELOR!!
Pravul pentru ingrigirea pielei Höfer in culorile alb, rosa, si crem e neintrecut. 2906-2
Daca aveti cosi ori transpirati, talosi si pravul salicilic pentru ingrijirea pielei „HÖFER No. 3."

SACI MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui ungurese și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Prețuri obisnuite de restaurant ale cartei
Intrare liberă!
Lloyd 1010 2222

Mașini de treerat Hoffer & Schranz, motoare de benzină, tractoare FORDSON se află în depozit la firma PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

SITUAȚIA DIN GERMANIA

Cum sa format noul cabinet Stressemann

Berlin 14 August (Rador) Noul guvern German s'a constituit în modul următor:

Cancelar și ministru ad-interim la externe: Stresseman; vicecancelar și ministru al refacerii: Robert Schmidt (social-democrat); ministru al muncii: Brauns (centru); ministru de interne: Solmann (social-democrat); ministru de comunicații: Oeser (democrat); ministru de finanțe: Hilterding (social-democrat); ministru de războiu: Gesler (democrat); ministru de justiție: Radbruch (social-democrat); ministru al alimentației: Luther, Pentru noul minister al provinciilor ocupate, este desemnat Roumer din partidul popular. Ministerul postelor a rămas încă neocupat. Ieri Marți după masă guvernul s'a prezentat Reichstagului.

Spiritele se liniștesc

BERLIN. — Mișcarea grevistă continuă însă este pe sfârșite. Sindicatele muncitorești au făcut largi apeluri pentru liniștirea spiritelor. Tramvaele din Berlin au reluat eri circulația. La Hamburg au fost arestați peste cinci sute de comuniști, declarându-se și starea de asediu. Greva proectată nu a reușit.

Din Hale anunțându-se că minerii din Setz vor să declare republică sovietistă, numeroase detașamente armate au fost trimise acolo. In lupta care s'a dat au căzut 30 răniți.

Noul guvern german in fata Reichstagului

Discursul cancelarului Stressemann. Noul cancelar declară că rezistența pasivă este un drept al Germaniei. Ruhrul trebue să fie eliberat. Germania își va îndeplini datoriile ei

BERLIN 14. — Noul guvern german s'a reprezentat ieri după amiază Reichstagului. La declarațiunea noului guvern au asistat între alții ambasadorul englez, lordul Dabernon și conducătorul muncitorilor francezi Albert Thomas. Cancelarul Stressemann a fost întâmpinat de comuniști cu injurături pe care însă cancelarul le a respins energie.

Stressemann a declarat că guvernele germane nu au putut face o politică rodnică din cauza intervențiilor externe. Străinătatea nu trebue să vadă un semn de slăbiciune a Germaniei în schimbarea guvernului, întrucât noul guvern se bazează pe o largă majoritate parlamentară. Stressemann a făcut un larg apel la unirea tuturor puterilor contra celor cari subminează statul. De asemeni cancelarul a făcut apel la opinia publică franceză și belgiană în favoarea drepturilor germane.

„*Rezistența pasivă — a spus Stresseman — are rădăcini adânci în conștiința de drept a poporului german.* Acest lucru s'a recunoscut și de guvernul englez". Cancelarul a declarat în numele guvernului că acceptă rezolvarea chestiunei Ruhr de către un tribunal internațional arbitrar. „*Populația din Ruhr — a continuat Stressemann — vrea să muncească liberă provincia eliberată*" Stressemann a făcut declarația că Germania își va îndeplini obligațiile de reparațiuni și prestații e în natură. Cea mai bună politică este ordinea internă. Șefii partidelor coaliției au declarat că susțin guvernul. Votul de încredere a fost adoptat cu 240 voturi contra 76 ale naționalilor și comuniștilor.

Au fost și 25 de abțineri.

Comuniștii hotărăsc reînceperea lucrului

Berlin. — Comitetul central comunist a hotărît reînceperea lucrului. Ziarul „Vorwaerts" declară că muncitorimea Germană a dovedit încă odată că nu se lasă condusă de junia distrugerii. „Berliner Tageblat" adaugă că și comuniștii s'au convins de nereușit încercărilor lor de a provoca greva generală.

Urcarea tarifului pe căile ferate ungare

Budapesta. — Căile ferate ungare au ridicat tarifa cu începerea de la 20 Augnst cu 100 la sută pentru călători și cu 150 la sută pentru mărfuri.

O carte galbenă asupra ocupației Ruhr-ului

Paris. (Rador) Ministerul de externe francez publică o carte galbenă conținând ultimele note schimbate între guvernele aliate privitor la chestiunea reparațiilor și a ocupațiunei Ruhr-ului.

ULTIME INFORMAȚII.

Vizita financiarilor englezi în România

Legațiunea română din Londra a invitat financiarii și industriașii englezi se viziteze România pentru a se convinge de starea economică a țării.

Pentru refacerea țării

Guvernul a dispus începerea lucrărilor pentru programul refacerei și înzestrarea țării. Programul va fi supus pentru cercetări unei comisiuni de specialiști români și câțiva francezi, englezi și italieni, cari vor da avizul în acest scop.

Inspecțiile dlui ministru Vintilă Brătianu

(Rador) După cura dela Dorna-Vatra dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, va vizita Crișana, Maramureș, inspectând punctele vamale la frontierele române.

Scumpirea zahărului

Zahărul sa scumpit din nou la București dela 28 la 30 lei kgr.

Credite de un miliard pentru bănci și pentru furnizorii Statului

In legătură cu scăderea prețurilor la cereale se spune că guvernul va deschide credite suplimentare de un miliard lei cu care statul va plăti datoriile către bănci și furnizori, ameliorând astfel criza de numerar care apasă asupra comerțului și asupra agricultorilor în special.

Chestia navigației pe Nistru

Ziarul „Universul" afirmă că chestiunea navigației pe Nistru a fost resolvată favorabil. După ce comisiunile militare vor stabili punctele de trecere peste Nistru se vor începe circulația.

Relațiile comerciale cu Rusia

Inspectoratul vămilor se vor relua în curând discuțiile în vederea alcătuirei comisiunei ruso-române-italiene pentru reglementarea relațiilor comerciale în Rusia. Italia a întrat în această combinație, iar mărfurile italiene vor fi transportate prin România.

Apropiata vizită a lui Massaryk la București

Ziarele cehoslovace anunță călătoria la toamnă a președintelui republicei, Massaryk, la București.

Campania din streinătate contra României

Semnificația alianței lui Moritz Neustadt și Ullmann din Oradea — Intre adunările pan—maghiare dela Oradea și insultele din Camera lorzilor din Anglia

Nu mai este pentru nimeni o noutate, că Ungaria a angajat contra noastră în streinătate cea mai înverșunată campanie ce s'a văzut vr'odată. Noutate este însă faptul, că în sfârșit am ajuns să știm, cine sunt acești agenți ai Ungariei, fapt din care avem să tragem multe și folositoare concluzii, întrucât este în direcă legătură cu campania de ponegrire a țării lăcută în interior de către oameni de aceeași origină cu agenții din streinătate ai Ungariei.

Demascarea a făcut-o alaltăeri ziarul „Viitorul", arătându-ne cine este omul care ne aduce în numele Ungariei, din Camera lorzilor, cele mai înverșunate insulte.

Cine sunt agenții Ungariei

Din această demascare vom vedea, că este o strânsă complicitate între agenții streini ai Ungariei, între Ungaria și între o parte a minorităților dela noi, și, îndeosebi, pentru acest din urmă fapt demascarea în chestiune trebue să ne fie importantă.

Un prieten din Anglia al „Viitorului" a publicat în acest ziar o declarație aratând că lordul Newton, faimosul filo-maghiar din camera lorzilor, este evreu din fosta Ungarie, din Oradea-Mare, unde tatăl său a fost un obscur cârciumar. Noblețea acestui evreu cu atât de pronunțate sentimente filo-maghiare, este de dată foarte recentă, fiind cumpărată pe bani. Ea nu l-a putut scoate din anonimat în Anglia, în schimb i-a lăcut in statele succesoare și în Ungaria o faimă pe care ziarele maghiare i-o lansează cu multă conștiinciozitate.

Apariția lui Moritz Neustadt din Oradia, zis lord Newton, este tot atât de recentă. Inainte ca cineva să'i fi știut de știre în Anglia, acum patru ani, a apărut la Budapesta, unde i-s'a făcut întotdeauna de atunci încoace primirea cea mai fastuoasă. A știut să exploateze în totdeauna momentul, și de obicei a venit sau când vre-o comisie interaliată avea să controleze Ungaria, sau cu ocazia vre-unei întruniri la Budapesta a conferințelor interparlamentare. A știut adică să'și dea tot deauna o notă oficială, pe care nu o avea.

Iar întors la Londra, a fost totdeauna cunoscător Ungariei, ținând contra tratatului de pace cuvântări în camera lorzilor, pe cari ziarele engleze nu le-au prea învrednicit de atenție.

Complicitatea minorităților de la noi cu agenții Ungariei

In schimb, presa maghiară din Ungaria și din statele succesoare i-le-a reprodus întotdeauna, ca dovadă a complicității acestei prese cu omul Budapestei. Discursurile lui au ajuns întotdeauna în ziarele maghiare de aici, ca dovadă că agențiile de propagandă ungurești de cari vorbeau ieri, își înțeleg foarte bine rostul.

Partea însă a complicității minorităților dela noi cu acești oameni ai Budapestei, se vădește abia acum. Și iată cum:

Cei doi românofobi: Moritz Neustadt și Ullmann.

In timp ce agentul Ungariei, evreul Neustadt Newton, băiatul cârciumarului din Oradea, ne atacă în Camera lorzilor, totatunci la Oradea se țin întruniri săptămânale contra României. In zona stării de asediu, uode alte întruniri se cenzurează cu toată scrupulozitatea, evreii din Oradea țiu săptămânal întruniri, în cari protestează contra limbii românești din școlile lor susținute de stat. Și pentru ca să fie și mai strident, votează recunoștință Ungariei și storc același declarație congresului evreesc dela Timșoara.

Aceste două fapte: propaganda lui Moritz Neustadt și aceea a comunității evreești Oradane a lui Ullman et comp., sunt strâns legate; ele fac parta din constatarea ce s'a mai făcut la noi de atâtea ori. că evreimea ardeleană, fie că se află aici, fie că este în străinătate, s'a pus în cea mai reală soldă a Ungariei. Și împotriva acestui lucru trebue să ne ridicăm cu și mai multă violență decât contra pan-maghiarismului ungurilor.

Aniversarea luptelor dela Marasesti

Programul serbării dela 6|19 August pe câmpia Mărășeștilor

In dimineața zilei de 19 August la ora 7, un tren special va pleca cu toți invitații la 1 klm. nord Mărășești la locul serbării. La ora 7 30 dim. va începe solemnitatea în ordinea următoare: slujba religioasă cu răspunsul dat de cor și muzica militară; salutul aviației; o companie va da onorurile trăgând o salvă de foc.

Rostirea discursurilor în ordinea următoare:

Din partea clerului comunei Mărășești județului Putna, armatei, studențimei, Universității, provinciilor alipite, Ligei Culturale societății Mărășești.

Descrierea sumară a bătăliei dela mărășești.

Publicul poate vizita Mormintele Eroilor și al Generalului Eremia Grigorescu.

Mica publicitate

Caut

Cand. advocat dr. Mureşan Cluj, piaţa Cuza Voda 7.

Societate de asigurare de primul rang din Cluj caută achizitori pentru localitate şi provincie. Cei cari nu sunt specialişti se vor instrui. Adresa a zlar sub. Achizitor. 3004

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Cel mai bun medicament pentru o faţă unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roşie originală. 2474-2

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

---

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cel mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Preturi fixe sub paritatea mondiala, la o mare alegere,

oferă pentru toate branşele de mărfuri, al

V-LEA

TARG INTERNATIONAL DIN WIENA

2—8 Septemvrie 1923.

Informaţiuni se dau de către:

Wiener Messe, Wien, VII.,

precum şi de toate reprezentanţele onorifice din Cluj: Oesterr. Konsulat, Str. Iuliu Maniu Nr. 2, Sfatul Negustoresc, Str. Iuliu Maniu Nr. 1, Schenker & Co., Calea Regele Ferdinand 107.

2956

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE

„CZELL“

Calea Regele Ferdinand 147

Lloyd

2216

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21

Telefon 351. 2887 **Telefon 351.**

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton şi construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile şi clădiri vase de bucătărie frigorifere arme şi diferite obiecte de vânătoare.

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

2356-2

SECRETUL FRUMUSEŢEI

Dacă doriţi să fiţi tânără frumoasă şi admiratâ întrebuinţaţi numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toiletă — Le găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite intreg asortimentul. — Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAŢII JOANOVICS,
CLUJ

2782

se face măriri de fotografii, retuşări.

S'a deschis bazinul băii

DIANA

pentru înnotatori liberi şi cari învaţa înnotatul.

Medic conducator Dr. PORSCHE neurolog.

Deschis dela 7 oare dimineaţa până la 8 seara

33 Lloyd 1632

„MECANO“ S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Doamnelor şi mireselo!

Cumpărati sau comandati va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

DUREREA de CAP Migrena, Nevraigii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipeşte cu oxigen, punctual şi mod avantajos, totfelul de piese de metal şi fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna în depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Égo

2747-5

cel mai nou şi elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

No. 11604—1923. cons. Consiliul Oraşului Cluj.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de masinist la fabrica de ghiaţă a oraşului Cluj, publicăm concurs cu termin de la 25 August 1923. Condiţiile de admitere sa pot vedea la Direcţiunea Abatorului.

Cluj, la 10 August 1923.

primar:

3005 *Dr. Utalea* m. p.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 872 | 4 PAGINI • DOI LEI • 4 PAGINI | Vineri 17 August 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII Sibiu

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 18 AUG 923

R CLUJ 1. 7325

18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU ... II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 REDA... No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . 90 L

„Dacă d. Bethlen vrea"

Constatările d lui Henri de Jouvenel și pacea Europei Centrale

Dl Henri de Jouvenel, cunoscutul ziarist și om politic francez care ne-a vizitat acum câteva săptămâni, își publică în „Le Matin" impresiunile și observațiile culese din călătoria sa prin România, Cehoslovacia, Jugoslavia, Bulgaria și Ungaria. Cea dintâi constatare pe care o face e că „pe când Austria a încetat de a mai căuta certuri (cu statele moștenitoare. N. R.) în Ungaria ideea ravanșei monarhiste continuă a fi încă puternică.

Constatarea dlui Henri de Jouvenel pentru noi nu este nouă. Ea sprijină însă în străinătate repetatele noastre constatări de acelaș fel. In aceași măsură, dl Jouvenel a fost silit să constate că *„propaganda iredentistă ungară și-a ales mai cu seamă Transilvania și Cehoslovacia drept câmp de activitate"*, că Ungaria face o politică tătarnică față de aliați și față de statele succesoare. Aceste constatări l'au dus la comparația aceea atât de reușită, după care Ungaria se aseamănă în raporturile sale cu statele vecine cu Germania de astăzi față de franța.

In adevăr, politica guvernului de la Budapesta este aceeași politică de minciună pe care o duce Germania.

Cu prilejul vizitei dlui Bethlen la Paris în vederea unui împrumut, Ungaria a voit să înșele și pe aliați și Mica Antantă.

Insuccesul demersurilor d-lui Bethlen n'au fost însă nici pe departe o lecție, după cum se credea în anumite cercuri binevoitoare. Ungaria a continuat și continuă să fie element de provocațiuni și turburări în mijlocul Europei.

Cu prilejul conferinței de la Sinaia a Micei Antante acest adevăr s'a făcut și mai evident. Unitatea de gândire și acțiune dintre statele Micei Ințelegeri au putut fi un succes pentru politica pacifistă a acestor state. Ungaria însă persistă să creadă într'o nouă dovadă de slăbiciune și încearcă încă odată să se abată de la îndatoririle ei față de ea și aliați. Chestiunea împrumutului ungar, rezolvită la Sinaia cu o bunăvoință pe care Ungaria de azi, nu o merită, e primită în cercurile budapestane cu intenții de fraude prost mascate.

Desigur guvernul maghiar face rău. Voința aliaților se va împlini și fără consimțământul Ungariei. Cu atât mai rău pentru Ungaria că nu a înțeles că e timpul să renunțe la o politică nefastă.

Perfidiile guvernului dela Budapesta l-au ruinat finanțele și economia și i-a mai răpit puținul credit politic ce i-a mai rămas în Europa. Astăzi salvarea Ungariei depinde de înțelepciunea unui singur om. *„Dacă d-l Bethlen vrea,* — scrie d-l Jouvenel, — *atunci întrevederea cu d-l Beneș va inaugura în Europa centrală o eră de pace"*.

Desigur, „dacă d-l Bethlen vrea" să renunțe la propaganda în străinătate, să curme subvenționarea agitațiilor iredentiste din România, din Cehoslovacia, din Iugoslavia; să stârpească focarele de agitațiuni iredentiste cari sunt la Budapesta, să execute clauza dezarmării; o, atunci desigur va fi pace în Europa centrală Ungaria va avea prilej să se refacă economicește și poate că atunci îi vor veni și gânduri mai serioase.

Glasuri jalnice de peste hotare

Vorbind de congresul studenților români din Iugoslavia, ziarul nostru scria în numărul de ieri:

„Mișcarea atât de frumoasă pornită de studențimea română din Serbia este primul strigăt de alarmă al fraților noștri subjugați și prima manifestare impunătoare a conștiinței naționale, robită încă, dincolo de granițele țărei." Primul strigăt de alarmă al fraților noștri subjugați! Mi-se părea, cetind acestea, că parcurg rândurile unui ziar de dinainte de războiu, din vremea când jugul unguresc apăsa greoi grumazul fraților noștri din Ardeal. Un moment am avut iluzia că trăiesc încă în trecutul neguros al românismului; o singură clipă numai, în care am străbătut însă cu iuțeala fulgerului secole întregi de urgie.

Și totuși, când am revenit la realitate, rândurile de mai sus, stăteau încă dureros de eloquente înaintea ochilor mei. Sunt încă Români, cari își simt sufletul strivit de povara supușeniei streine!.....

Strigătul lor de disperare nu este decât acelaș strigăt sfâșietor, care a răsunat atâta amar de vreme, dincolo de vechile hotare ale țărei românești. Strigătul după graiul bătrânesc, pe care stăpânitorii de acuma vor să-l înnăbușe.

Nu vor isbuti însă nici odată. Nu vor isbuti pentrucă, — experiența veacurilor ne-o spune — graiul românesc nu poate să piară, oricât de mult ar lâncezi cei ce-l vorbesc sub lanțul celor ce-i siluiesc să-l uite.

Un popor care a suferit în trecut așa cum am suferit și noi, nu poate fi asupritorul altuia. Iugoslavii ni-s prieteni, ne-au fost totdeauna prieteni. Acum mai mult ca nici odată soarta noastră, ca și a lor, sunt legate de aceleași destine. Ei vor reveni din greșeala lor cât mai curând, căci vor sfârși prin a înțelege bunele și pașnicile noastre intenții față de dânșii.

Noi nu cerem o mai bună purtare a lor față de Românii din Iugoslavia, decât aceea pe care o avem noi față de minoritățile din Ardeal.

Atât cerem iugoslavilor și credem că nu vom fi refuzați până la nesfârșit.

Alianța confesiunilor maghiare contra statului român

Descoperirea unei organizații secrete a preoților unguri din Ardeal — Complicitatea episcopilor la opera subversivă contra statului român — Iarăși ordinul lui Majláth cătrre institutul „MARIANUM" și îndemnul episcopului Nagy către preoți ca să cânte imnul Ungariei — Ce sunt seminariile ungurești?

Se adeverește pe zi ce trece că a fost o imperativă necesitate să începem controlul pe care ziarul nostru îl face dela înființarea lui, asupra concetățenilor noștri de lege maghiară. Destăinuirile noastre de până acum au arătat că se face de către conducătorii acestora o sistematică și bineorganizată operă subversivă contra statului.

Organizația iridentistă a preoților

Este vorbă nici mai mult nici mai puțin decât de descoperirea unei organizații contra statului a preoților unguri dela noi. Organele siguranței statului au procedat chiar la arestări, dupăce au descoperit întreaga organizație. Organizația este a preoților reformați și a avut de scop să lupte „pe toate căile, cu toate mijloacele" pentru realizarea revanșei contra României. Scopurile se pot ajunge — spune literal documentul de a siguranță — „findcă a slăbit controlul„; iar în părțile de graniță unde ei este mai eficace, se poate uza și de alte mijloace (se precizează corupția).

Fondurile Budapestei

Cu ce fonduri avea să lupte organizația P. S. Sale Episcopului Nagy din Cluj, este lesne de știut. Statutul organizației spune numai atât; **„Sumele vă vor fi puse la dispoziție".**

Și să ne închipuim, de ce sume trebuia să fie vorbă, când în afară de celelalte operați subversive, mai era vorbă și de conruperea oricui. Poate presa maghiară, se va grăbi să spună că sunt în chestiune bani ungurești din Ardeal. Dar aceleași ziare nise plâng zilnic, că reforma agrară a răpit toată avuția confesiunilor ungurești. Atunci?

Ce sunt teologiile ungurești?

In relaitările noastre despre opera subversivă a școlilor nnguerști din Ardeal nu ne-am ocupat decât o sinugră dată de teologiile confesiunilor maghiare. In urma unei destăinuiri dintr'un interview unguresc din „Keleti Ujsag", am arătat, că seminariile maghiare și-au însușit rolul de Universități clandestine, eliberând diplome de profesori de școli secundare. Ocupându-ne de Universitatea clandestină dela „Marianum", care se intitula „școală normală superioară", și arătând că această școală secundară califică profesori, am atras din partea unei autorități catolice maghiare răspunsul din „Keleti Ujsag", că asemenea universități mai au Ungurii de aici șase: patru școli normale superioare și două seminarii, unul la Sighet și unul la Cluj

Iată însă, că rolul acestor universități clandestine nu era numai acela de a califica profesori instruiți în spirit panmaghiar. Descoperirea făcută acum de organele siguranței statului arată, că în fruntea organizației iredentiste a preoților reformați este și un profesor dela Academia teologică reformată din Cluj.

Frumos din partea unui institut despre care se credea că stă în slujba păcii.

Vina episcopilor

Nu știm dacă figurează sau nu vre unul dintre capii confesiunilor maghiare în organizațiunea secretă descoperită acum. Totuși, ocupându-ne de această organizație a subalternilor lor, nu putem să nu'i facem răspunzători că am patronat și patrionează în biserica lor un spirit propice actelor subversive și chiar că au servit cu îndemnul și chiar cu porunca lor la rebeliune contra statului român.

Vom cita aci numai două dovezi:

„Episcopul Ardealului" ordonă institutului Marianum să nu se supună statului.

Am arătat în ancheta noastră la „Marianum," care a fost confirmată de ancheta oficială, că „Episcopul Ardealului" cum se întitulează P. S. Sa Majlath, a ordonat acestui institut prin ordinul său Nr. 766—922, să nu execute ordinele guvernului dacă n'au fost aprobate întâi de P. S. Sa.

Instigația episcopului reformat

A doua dovadă o avem din numărul de acum câteva săptămâni al lui „Református Szemle", în care episcopul reformat din Cluj, P. S. Sa Nagy, a publicat răspunsul său, de care ne-am ocupat ieri, către ministerul cultelor în chestia imnului Ungariei din bisericile dela noi. P. S. Sa a răspuns că nu e competent să ordone preoților să nu se cânte în biserică acest imn al Ungariei și că competința o are numai soborul în care în împrejurările de azi nu se poate întruni. După ce a publicat acest răspuns, P. S. Sa a adăugat că l'a publicat pentru ca să'l știe toți preoții, deci pentruca și acei dintre ei cari nu îngăduiau până atunci să se cânte acest imn, să cuteze a'l cânta de aci înainte.

*

Am arătat aci numai punctele mai proeminente ale chestiunii solidarității contra noastră a confesiunilor ungurești. De altele nu mai este nevoe, pentru a evidenția mentalitatea acelora cari atunci când li-se descopăr fapte ca acele de mai sus, tot ei îndrăznesc să ne pârască la toate ligile streine.

Pregatirea congresului general al avocatilor romani

— Cogresul preliminar dela Timișoara. Adeziunile barourilor din țară. —

Am avut până astăzi nenumărate prilejuri de a constata însuflețirea cu care este primită atât de marele public cât și de corpul avocaților români din Ardeal, mișcarea pornită de avocații români din Cluj grupați în jurul dlor dr Suciu, dr Amos Fràncu și dr V. Roman. De astădată repetăm această constatare, întrucât abia s'a hotărât convocarea congresului dela Cluj al alianței avocaților români din toată țara, și s'au și primit o mulțime de adeziuni, printre altele din Cernăuți, Iași și Chișineu.

In ce privește răsunetul avut în Ardeal și Banat de mișcarea românească dela baroul de aici barourile din aceste provincii sunt însuflețite de acest spirit, care nu va întârzia să'și aducă și acolo roadele.

Congresul care se va ținea la Cluj în 7 și 8 Septemvrie, cu scopul și în împrejurările anunțate de noi ieri, promite astfel să fie o manifestație românească din cele mai impunătoare.

Se va ține un congres preliminar la Timișoara în acest scop.

INSCRIPȚII

Moritz Neustadt

Spun sincer, aveam un mare respect pentru Camera Lorzilor englezi, Deși, de fapt, Camera Comunelor, reprezintă ideia adevăratului parlamentarism englez, aceasta nu prea mă impresiona așa mult cu toată însemnătatea ei istorică în evoluția democratismului mondial. Și din potrivă, Camera Lorzilor, cu vetustatea ei, cu măreția ei seigneurală, cu aerul de grandoare cu care te simți obligat să-i pronunți numele chiar, îmi da totdeauna impresia a ceva măreț, grav, impunător.

Socoteam că toți lorzii deacolo, sunt numai descendenți ai familiilor cele mai străvechi englezești. Imi închipuiam că a asista la o singură ședință a acestei Camere, însemna să recapitulezi toată istoria Europei occidentale, de vre-o mie de ani încoace. Iar când am auzit de discusurile lordului Newton, nu știam cum să împac profunda admirație pe care o aveam pentru descoperitorul gravităției universale, cu antipatia pe care mi-o inspira românofobul Newton, din Camera Lorzilor.

Când colo, lordul nu-i altul decât Moriț Neustadt, fiul cârciumarului din Oradea. Deci un „ungur de religie mozaică", cum își zic parte din evreii Ardealului, în special cei din Oradea. (Asta e naționalitatea tatălui, căci fiul, cum vedeți, a ajuns „englez de religie mozaică").

Am auzit aseară un artist ungur, cântând la varieteul Central, un cântec vechi, de vre-o douăzeci de ani, care 'n românește suna așa:

„Moriț, ah! Moriț!
Celebrul bancher voiajor
tirolez . . .
Moriț, ah! Moriț
Frumos știi tu să te mai
ricomandezi . . ."

Moriț, ah! Moriț, celebrule voiajor mondial, frumos știi tu să te mai cocoțezi. . .

NOMOFYLAX

Soarta învățătorilor confesionali

Cum sunt răsplătiți învățătorii din școlile noastre confesionale. Sfârșitul la care duce diferendele dintre preot și dascăl. Cazul învățătorului Checiches din Nădlac.

In atentia autoritatilor scolare si a eparhiei unite a Orazii.

S'a părut o întâmplare fericită, că în toți cei patru ani și jumătate de stăpânire românească în Ardeal, ziarele noastre nu au adus un singur caz de dezarmonie a preoților și învățătorilor noștri delă țară, lăsându ne să ne formăm credința, că desele certuri de acest ordin de odinioară au dispărut și că îndrumătorii satelor noastre au înțeles pe deplin că reorganizarea românească în Ardeal reclamă solidaritatea cea mai mare.

Ne-am înșelat însă, pentrucă acum câteva săptămâni a trebuit să publicăm o alarmantă scrisoare a unui învățător din apropiere, care ne destăinuia, că tot mai sunt printre preoții noștri de aceea cari se pun de-a curmezișul învățătorimii. Cazul din Almaș, relatat atunci, a fost edificator: preotul contra căruia învățătorul s'a văzut nevoit a apela la opinia publică, găsia mai cu cale să favorizeze pe învățătorul ungur fără jurământ, numai ca să'i facă dascălului român și mai fripte zilele.

Acum știm un nou caz, care este și mai grav pentrucă e intrată în chestiune și o eparhie românească și pentrucă ambiția preotului a dus în cazul de față la amovarea din post a unuia dintre cei mai vrednici dintre vechii dascăli din județ.

Este cazul învățătorului Mihai Checiches din Nădlac, care din pomenita pornire a preoților noștrii contra învățătorilor de sub ordinele lor, s'a ales amovat din post. Nu ne interesează aci înfățâta amănuntele diferendului, cu toate că ancheta revizorului din Arad a găsit dreptatea de partea învățătorului.

Ceeace ne interesează foarte de aproape este acest procedeu al preoților și eparhiilor, cari nici ele nu știu răsplăti după cuviință munca învățătorilor.

Învățătorul Mihai Checiches pe care îl cunoaștem de mult din munca depusă într'un sat din județul Arad, are o vechime de 22 de ani și ca o dovadă a roadelor muncii sale este faptul că acea comună numără astăzi în diversele școli secundare, peste 120 de băeți de țărani.

In timpul din urmă al regimului maghiar, d. Mihai Checiches era învățător în satul său natal din Bihor, de unde, pentrucă satul a rămas Ungariei, a venit în România ca să servească instrucția publică românească, lăsându'și în Ungaria și părinții și fiații și moșia.

Acum, după ce revizoratul școlar l-a calificat în cei patru ani printre primii învățători din județ, a fost amovat din post de către eparhia greco-catolică la stăruințele preotului Crâsnic din comună.

Am relatat numai faptul în sine, fără să stăruim prea mult asupra amănuntelor, pentrucă socotim acest fapt în sine deosebit de neserios din partea autorităților bisericești. Se cunoaște doar campania ce o duc acestea pentru menținerea școlii confesionale și totuși tot ele contribue prin procedeuri de acestea la săparea acestei școli. De aceea, pentrucă înăi este în interesul însăși al eparhiei, se impune ca aceasta să revină asupra hotărârii, cu atât mai vârtos cu cât rezortul instrucțiunii publice nu i-a aprobat-o.

Totodată se impune să se ia urgente măsuri pentru a se garanta armonia dintre conducătorii confesionali ai satelor noastre. Noi, cari am cunoscut discordia dăunătoare de sub unguri, suntem în drept să cerem autorităților bisericești să ne scutească în viitor de acest rău.

„PATRIA“ și „capitalul liberal“

„Patria“ încearcă o nouă infamie vrând să dovedească lupta „capitalului liberal“ contra capitalului românesc. Pentru aceasta insinuează că institutul de editură „Cartea românească“ nu vrea să intre în Sindicatul întreprinderilor de arte gratice (nu tipografice) fiindcă este bine aprovizionat cu hârtie, iar că la Sindicatul intreprinderilor miniere prezența „capitalului liberal“ este o nenorocire pentru întreprinderile miniere mai mici.

„Patria“ aiurează pur și simplu Un „capital liberal“ așa cum îi născocește mintea fu burată a oficiosului takisto național din Cluj, nu există. La pretinsul „capital liberal“ al Cărții Românești“ capitalul de intectualitate al dlui Agârbiceanu, directorul „Patriei“, și-a găsit totdeauna o valorificare pe care aiurea n'a avut-o. — D. Agârbiceanu cunoaște zăbava „Vieții Românești“ de a-l publica.

Capitalul domnului St. Cicio-Pop colaborează la „Banca Românească“ unde d sa figurează în consiliul de administrație, ca și domnul Goldiș. Dacă această instituție bancară reprezintă ceea ce „Patria“ numește „capital liberal“ de ce nu s'a retras de acolo domnul Cicio Pop și de ce nu s'a retras domnul Goldiș? pentru a protesta contra apucăturilor dușmănoase capitalului românesc ale „capitalului liberal“? De ce domnul Mihai Popovici consimte să rămână mare acționar al „Băncii Naționale“, cealalită expresie a „capitalului liberal“ ieșit din halucinațiile financiare ale „Patriei“?

Cunoaștem o sumă nesfârșită de interprinderi cu capital românesc, cari nu numai că nu sunt vexate de „capitalul liberal“, ci găsesc la acest capital românesc și nu „liberal“ un larg sprijin astăzi.

Băiguielile „Patriei“ pe aceste călduri sunt explicabile, dar partidul național are datoria să supraveghieze mai atent redacția oficiosului său din Cluj. Cel puțin domnii St. Cicio-Pop, Goldiș și Mihai Popovici trebue să o facă.

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al **BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!**

Prețuri obisnuite de restaurant ale cartel

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

INFORMATII

— Din cauza nesosirei la timp a hârtiei comandate ziarul nostru este nevoit să apară pentru câteva zile numai în patru pagini.

— **Universitare.** D. I. Ursu, profesor titular la catedra de „istoria universală medie și modernă“ dela facultatea de filosofie și litere a universității din Cluj, a fost transferat cu toate drepturile câștigate la această catedră, pe ziua de 1 Octombrie 1923 la catedra vacantă de „istoria Românilor“ dela facultatea similară din București.

— **Târguri de animale.** Ministerul de domenii a aprobat deschiderea următoarelor târguri de animale.

Două târguri anuale în comuna Welias, (județul Târnava-Mare). Unul între 10—13 Aprilie și altul între 28—30 Mai.

Un târg săptămânai de vite în comuna Călușereni (județul Mureș Turda) în fiecare Marți cât și unul anual.

— **A. S. R. Principele Carol în mijlocul învățătorilor ardeleni.** A. S. R. Principele Carol a fost Luni în orașul Sf. Gheorghe după o călătorie făcută cu automobilul în Secuime. Alteța Sa a dat curs unei invitațiuni de a veni în mijlocul învățătorilor ardeleni adunați în număr de câteva sute în oraș, la un curs special manual de vară.

A. S. R. Principele Carol a sosit la Sf. Gheorghe însoțit de directorul „Fundațiunei Principelui Carol“ dl G. D. Mugur, de inspectorul general administrativ Baiulescu, și de un colonel de serviciu.

Alteța Sa a vizitat școala normală și s'a întreținut cu învățătorii prezenți.

— **Judecătorești.** Printr'o deciziune a consiliului de miniștri judecătoria de ocol Ocna-Sibiului, din județul Alba de jos, a fost trecută în jurisdicțiunea tribunalului Sibiu.

— **Lugoj Incendiu.** Zilele trecute un mare incendiu a izbucnit în pădurea firmei Dominic Berger din Luncani. Din cauza vântului, focul s'a lățit cu repeziciune, arzând circa 220 de metri lemne. Paguba se urcă le suma de 85 000 lei.

Cauza incendiului nu se cunoaște.

Pădurea era asigurată.

— **Școlare.** Ministerul instrucțiunii aduce la cunoștința candidaților la concurs pentru clasa I a școlilor normale, cari au vârsta sub 13 ani sau mai mare de 15 ani, că nu poate acorda dispensă de vârstă în plus sau în minus mai mare de un an. Adică nu poate aproba înscrierea copiilor mai mici de 12 ani nici mai mari de 16 ani.

— **Intrunire colegială.** Absolvenții liceului din Blaj, seria 1912—13, sunt rugați să ia parte la întrunirea colegială de 10 ani din ziua de 25 August c. orele 7 dimineața, în Blaj. — Prof. Augustin Popa.

— **Dela prefectură.** Azi dimineață în sala mică a prefecturei județului a avut loc sub președenția dlui Septimiu Mureșan, ședința comisiei administrative județene.

*

— Sub-semnatul Abrudan Farkas, Contig. 1901 pierzând livretul de militărie îl declar nul și fără valoare în mâna ori cui sar găsi. Abrudan Farkas Cluj.

— **Groaznicul incendiu din Terebești (Sătmar).** *Un groaznic incendiu a isbucnit Duminecă 12 August la orele 3 jum. în comuna Terebești, plasa Ardud (jud. Sătmar).*

Pe lângă 15 case au mai ars 16 mari șuri și depoul comunal de nutreț care cuprinde 100 care de fân.

Incendiul a lăsat multe familii pe drumuri. Majoritatea locuitorilor care au avut să sufere după urma focului, sunt români.

— **Uzinele „Skoda“ și datoriile guvern lui român.** Din Praga se anunță că guvernul român a înștiințat direcțiunea uzinelor „Skoda“ că va proceda în curând la regularea conturilor aferente reparațiunilor de locomotive.

— **Vizita studenților Cecho-slovaci.** Aseară cu acceleratul de București, au sosit în localitate un număr de 15 studenți ceho slovaci.

La gară au fost primiți de către o delegație a studențimei Clujene, care i-a condus apoi la Căminul studențesc din str. Avram Iancu, unde oaspeții cehoslovaci vor fi găzduiți pe tot timpul ședere lor în Cluj.

— **Dela Siguranță.** Dl Insp. Gl. de siguranță din Transilvania, dr. Eugen Bianu, care în ultimul timp se afla la Sinaia, în interesul unor anchete, a trecut prin Arad, mergând spre Oradea Mare, de unde se va înapoia la Cluj în cursul zilei de azi.

— **Sosiri.** Eri dimineață a sosit în localitate dl Cezar Cosma secretarul gl. al Inspectoratului de siguranță care se afla în concediu.

— **Serbările din Parcul orașului.** In zilele de de 19 și 20 August vor avea loc în parcul orașului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreținere a orfanilor de războiu.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2.75—3

— Zilele acestea se va deschide în Cluj în Calea Victoriei No. 2 un mare magazin de **Blănărie** sub conducerea specialistului Iosef Iszrael care după ce a studiat mai mulți ani la diferite case de Blănărie din Paris, Berlin și Leipzig s'a reintoars cu cunoștințe vaste în aceasta ramură.

Recomandăm tuturor clienților din localitate și din provincie acest nou magazin de Blănărie. 3012

Preoteasă văduvă cu o praxă îndelungată caută post ca menajeră ori supraveghietoare la un internat sau orfelinat. 3009

— **Când va sosi dl ministru Gh. Mârzescu la Cluj.** După informațiunile căpătate la prefectura județului Cojocna, dl Gh. Mârzescu, ministrul ocrotirilor sociale și al muncei va sosi Duminecă la Cluj. Imprejurări neprevăzute l'au împiedicat de a sosi Vineri după cum am anunțat în numărul de ieri.

— **Consfătuirea de la prefectură.** Azi dimineața la ora 11 a avut loc în localul prefecturei județului o conferință administrativă a conducătorilor plășei Borșa din județul Cojocna prezidată de dl Prefect al județului Septimiu Mureșianu.

D-sa a rostit o cuvântare în care a arătat modul cum d-sa înțelege să facă administrație și a dat toate îndrumările necesare subalternilor săi.

— **In jurul scumpetei din localitate.** Pentru Miercurea viitoare Prefectul județului a convocat o mare consfătuire a tuturor factorilor economici, comerciali și industriali din Cluj.

Scopul acestei consfătuiri este găsirea unei soluții pentru a înlătura marea scumpete de pe piețile Clujului.

— **Serbările soc. „Ocrotirea orfanilor de războiu“.** Sâmbătă seara la ora 9 (prima zi a serbărilor soc „Ocrotirea orfanilor de războiu“) va avea loc în restaurantul din parcul orașului un mare banchet dat în onoarea d-nei Olga Sturdza, președinta societății, care a sosit aseară la ora 6 în localitate.

Se caută un bun contabil cu practică, de preferat acei ce știu limba germană și maghiară pe lângă limba română. Reflectanții se vor adresa la „Feraria“ calei Victoriei 29. Cluj. 3010

De închiriat în centrul orașului un frumos apartament de 3 camere apt pentru birou sau locuință. Informații la „Ferăria“ calea Victoriei 29 în toate zilele de lucru. 3011

Cine ni's dusmanii?

Ne batjocoresc oameni cari au vrut să ne înșele. Destăinuirile „Viitorului“

Campania protivnică României duse de unele ziare streine, a produs oarecare impresie în țară, datorită zelului depus de ziarele noastre de scandal. Pentru a se vedea cât temeiu trebuie pus pe aceste campanii cari nu pot avea niciun ecou în lumea politică serioasă din apus confratele „Viitorul“, face următoarele senzaționale mărturisiri:

„In ziarul „l'Oeuvre“ a scris dl Hyppolite Phlouse, care a mai încercat o campanie de acest fel în ziarul „Cablogramme“ de unde a fost silit să plece, iar acum editează un fel de pamflet intitulat „Sans Fil“. Acest domn a încercat să plaseze Statului român niște locomotive vechi ale fostei armate Wranghel, și a fost refuzat pe justul motiv că România nu are nevoe de locomotive pentru cale largă când ea procedează la unificarea liniilor sale ferate cu cele normală. De aci supărarea și „campania“.

„In „Le Journal“ articolele nefavorabile țărei noastre au fost publicate de dl Letellier, director-proprietar al acestui ziar, asociat cu dl de Marcay la tripoul din Sinaia. Atâta ajunge, pentru ca lumea să fie pe deplin edificată asupra valoarei morale a acestei campanii.

„Dl general Spears, care a vorbit deunăzi în Camera Comunelor contra Românieî, a avut pur și simplu un contract cu Statul român încheiat pe vremea guvernului precedent, care, pentru că era oneros, a fost anulat de guvernul actual.

„Insfârșit, am arătat cine este așa zisul lord Newton (alias Moritz Neustadt), înfocat patriot maghiar.“

Destăimuirile oficiosului guvernului sânt pe cât de grave, pe atât de categorice. Acești domni au încercat să ne escrocheze, și fiindcă n'au reușit, se răzbună. Presa noastră așa zisă democratică n'a prea nimerit-o, grăbindu-se să se bucure de batjocura ce ni se aducea.

Opinia publică va înțelege cât de puțin preț trebue să se pună pe calomniile unor oameni lipsiți de autoritate în propria lor patrie, după cum va ști cum să califice grabă ziarelor noastre „democratice“ de a se pune în slujba unor astfel de indivizi.

TELEGRAME

Tratativele economice cu Rusia

— Rela ări oficiale —

In chestia tratativelor ruso-române se dau în mod oficial următoarele precizări:

După luarea contactului, ambele comisiuni au expus punctul de vedere al guvernelor respective asupra chestiunilor în discuţie.

Comisiunile n'au avut împuternicire de a lua hotărâri definitive. Comisiunea românească îşi va depune raportul ministerului de externe, rămânând ca guvernul nostru să avizeze asupra hotărârilor de luat şi asupra locului şi datei viitoarelor întruniri cari vor fi fixate ulterior.

Aseară a avut loc la ministerul comunicaţiilor o consfătuire între secretarul general al acestui minister şi secretarul general al ministerului de externe împreună cu membrii comisiunei române cari s'au reîntors dela Tiraspol, relativ la tratativele de pe Nistru.

Situaţia din Germania

Berlin (Rador) — Situaţia în Germania se limpezeşte din ce în ce mai mult. Greva generală preconizată de comunişti nu a isbutit şi în întreaga Germanie domneşte acum linişte. Se mai semnalează excese numai în Aachen şi în Hamburg unde muncitorii au prădat prăvăliile cu alimente. Cu ocazia acestor turburări au fost ucişi la Hamburg 6 lucrători iar la Aachen 10. În Leipzig muncitorii dela uzinele de gaz şi electricitate au declarat grevă care se speră să fie aplanată în cursul zilei de azi.

Activitatea noului guvern

Berlin. — Noul guvern într'o consfătuire avută ieri a discutat noile măsuri ce trebuesc luate în vederea ameliorărei crizei de alimente. Ministerul de finanţe pregăteşte normele pentru aplicarea noilor impozite. Situaţia economică la Berlin s'a normalizat. Muncitorii au reluat toţi lucrul, asigurându-se alimentarea oraşului. Preţurile la toate magazinele au fost scăzute. Comitetul bursei din Berlin a hotărât cotarea hârtiilor ruseşti de dinainte de războiu.

Germania strânge legăturile cu Rusia

Berlin (Rador). — Ziarul „Vorwärts" anunţă că fostul cancelar Wirth a plecat în Rusia pentru a studia starea economică de acolo.

Pe de altă parte, guvernul german a întrat în legături directe cu guvernul sovietic pentru importarea unor mari cantităţi de cereale. In portul Odessa se află încărcate 1500 tone de cereale pentru Stetin.

Rusia semnează convenţia Strâmtorilor

Roma. — (Rador) Se telegrafiază din Roma că reprezentantul Rusiei a semnat ieri convenţia privitoare la Strâmtori.

Congresul sioniştilor

Karlsbad. — Congresul sioniştilor a luat sfârşit ieri cu succesul preşedintelui Weissmann. Congresul a votat deplină încredere în comitetul executiv.

Kemal Paşa reales preşedinte al Adunării din Angora

Constantinopole, 14. — Din Angora se anunţă că adunarea naţională a reales pe Kemal Paşa ca preşedinte. (Rador).

Remanierea cabinetului polon

Varşovia. — Ziarele opoziţioniste anunţă o apropiată remaniere a cabinetului. Se afirmă că Skirmunt va fi numit ministru de externe, Ministrul de finanţe Linde îşi va da demisia. Portofoliul finanţelor va fi încredinţat ministrului de industrie şi comerţ. Kucharski.

Infiinţarea unui partid monarhist în Bavaria

Din München se anunţă că în Bavaria s'a înfiinţat un partid monarchist care urmăreşte grabnica restaurare a monarhiei şi introducerea serviciului militar obligator.

Noul partid a scos un ziar intitulat „Monarhia."

O nouă constituţie în Turcia

Constantinopol, 15. — Partidul kemâlist a supus adunării naţionale programul pe care l-a întocmit pentru constituţia Turciei noui.

Conform dispoziţiilor cuprinse în această constituţie primul ministru va fi ales de Adunarea naţională şi el va desemna doi candidaţi pentru fiecare minister. Adunarea, prin vot, va alege sau pe unul din candidaţii ministeriali propuşi de primul ministru, sau va alege ca pe propriul ei candidat.

Durata parlamentului va fi de cinci ani, în loc de doui.

Sesiunea parlamentară va fi da 5 luni pe an.

Bugetul pe 1924 a fost preparat. Cheltuielile sunt evaluate ia 108 milioane de livre sterlinge şi veniturile la 31 milioane.

ULTIME INFORMAŢII.

Consolidarea bonurilor de tezaur

Ministerul de finanţe anunţă că operaţiile de consolidare a bonurilor de tezaur precum şi ale comisiuntlor de stampilare vor înceta la 15 Septembrie, după care dată vor fi împărţite titlurile de consolidare.

Accident de aviaţie

Se anunţă din Tecuciu căderea unui avion cu doi ofiţeri. Aparatul a fost distrus complect. Aviatorii au scăpat cu uşoare leziuni.

Pedepsirea unor profesori unguri

Ministerul Instrucţiunii a aplicat pedepse profesorilor liceului reformat din Cluj pentrucă un grup de elevi de la acest liceu a cântat cântece ungureşti pe străzile Câmpinei.

Schimb de deţinuţi între România şi Ungaria

La Budapesta comisiunea româno-ungară a ajuns la o înţelegere în ceeace priveşte schimbul de deţinuţi din cele două ţări. Convenţia va fi semnată peste câteva zile.

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefnite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

HUNWALD,

Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47

Resmălţuim oglinzi stricate.

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

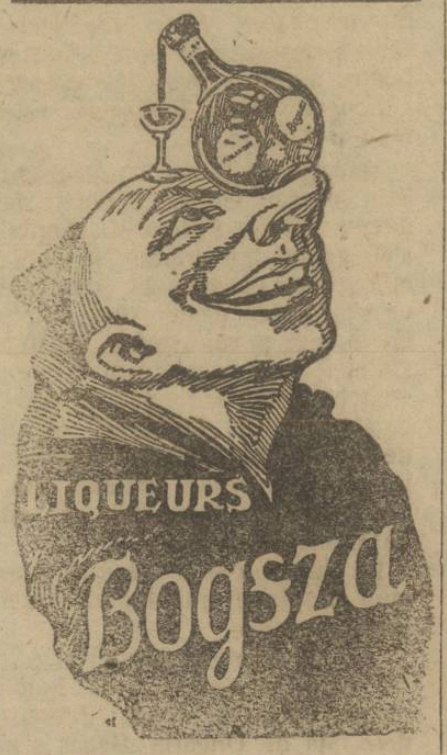

Sosirea Dnei Olga Sturdza la Cluj

Primirea făcută în gara locală. Asistenţa. Cuvântările. Banchetul de la restaurantul „New-York"

Aseară într'un vagon special ataşat trenului de persoane ce venea din Bucureşti, a sosit în localitate d-na Olga Sturdza, prezidenta societăţei „Ocrotirea orfanilor de războiu" din întreaga ţară. Gara era frumos pavoazată, iar pe peron, în urma invitaţilor făcute se aflau în afară de şefii autorităţilor militare şi civile, şi numeroase persoane din elita clujeană, între cari am putut remarca pe d nele Gl. Anastasiu, Dr. Bădescu, Col. Tătărescu, deputat Tanăsescu, d-rele Bădescu şi Oprescu precum şi d-nii Gl. Anastasiu, Dr. Bădescu, Col. Nicolau, Dr. Fodor şi alţii ale căror nume ne scapă. Pe peron se mai aflau şi două delegaţii de orfani băeţi şi fete, din orfelinatele din Cluj ale societăţei precum şi un numeros public.

La intrarea trenului în gară, cei prezenţi au izbucnit în urale. Din vagon s'a scoborât dna Olga Sturdza, întovărăşită de către dl Inspector al societăţei, Jan Pătârlăgeanu, care a întâmpinat pe prezidentă în gara Teiuş.

Dna Sturdza a mulţumit celor prezenţi pentru frumoasa primire făcută şi apoi a trecut în sala de recepţie, unde dl Septimiu Mureşan, prefectul judeţului, în numele Clujului şi al judeţului Cojocna, prin câteva cuvinte bine simţite a urat bun sosit distinsei vizitatoare.

Au avut loc prezentările după cari dna Sturza împreună cu cei prezenţi a plecat în oraş. La orele 9 p. m. a avut loc un banchet în sala restaurantului „New-York" la care au luat parte dnii Septimiu Mureşeanu prefectul judeţului, Valer Popovici, prefectul Poliţiei, dr Utalea primar, Gl. Anastasiu, Colonelii Nicolau, Marinescu, Oprescu Maior Vrânceanu, comandantul pieţei precum şi multe domne din Cluj.

La orele 11 jum. p. m. banchetul a luat sfârşit, rămânând ca toţi participanţii să se întâlnească din nou Duminecă dimineaţa la inaugurarea orfelinatului „Principesa Elena" din localitate.

*

Se ştie că tot aseară era aşteptat şi dl ministru G. G. Mârzescu care însă nu a sosit fiind reţinut de urgente interese la Sinaia.

Dsa va sosi la Cluj în ziua de 17 sau 18 August a. c. aşa că programul inaugurărilor de orfelinate nu va avea de suferit nici o modificare. *R.*

Accesul Poloniei
la marea Neagră şi marea Egee
In România, prin porturile Brăila şi Galaţi; în Turcia, prin porturile Constantinopol şi Smirna

Chestia accesului Poloniei la mare preocupă în deosebi presa din Varşovia.

„Kurjer Warsawski" scrie urmă oarele:

„Trebuie să constatăm că tratatul dela Versailles, cu toate promisiunile făcute, nu ne-a dat accesul la mare.

Cele câteva zeci de km. de coastă, care s'au acordat Poloniei, pot să satisfacă pe poeţi sau pe pictori şi pe amatorii de băi, dar nici într'un caz nevoile economice ale unui stat mare, care are aproape 400.000 km. p. şi 30 de milioane de locuitori.

Pe toată coasta poloneză sunt câteva nici porturi de pescari, dar mici un port considerabil. Singurul port Dantzig, nu aparţine Poloniei.

Iată un fapt incontestabil.

*

De altă parte „Gazeta Paranna", scrie:

„Polonia este primul stat care tratând Turcia pe picior de egalitate, a semnat un acord cu dânsa.

Vom avea astfel putinţa să exercităm o influenţă directă în afacerile orientale, atât de importante pentru noi.

Tratatul economic se bazează pe clauza naţiunei celei mai favorizate. Niciuna din ţările contractante cu Turcia n'a obţinut aceste privilegii.

Polonia va avea dreptul să poseadă în porturile Smirna şi Constantinapol propriile sale magazii pentru articolele sale.

In virtutea tratatului cu România, suntem autorizaţi să facem uz de porturile Brăila şi Galaţi. Cu toate acestea nici o întreprindere poloneză n'a profitat de acest avantaj, fiind în imposibilitate de a dezvolta expansiunea sa comercială.

De acum înainte cele două porturi se vor înviora, căci mărfurile poloneze vor trece cu destinaţa Bosforului şi a mărei Egee, spre a fi expediate în Persia, Turkestan şi Afganistan.

La toamnă Dieta va ratifica tratatul dela Lausanne. Dela acea dată produsele poloneze vor avea căile orientului deschise".

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma

M. Neumann

Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Reclame este sufletul comerţului

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 297 -2

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile ab gara Cluj Lei 115.000
precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Prețuri reduse!
Magazinul
Barza
Str. Reg. Ferd.
No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.
Telefon 959.
2873

Cea mai fina crema pentru ghete

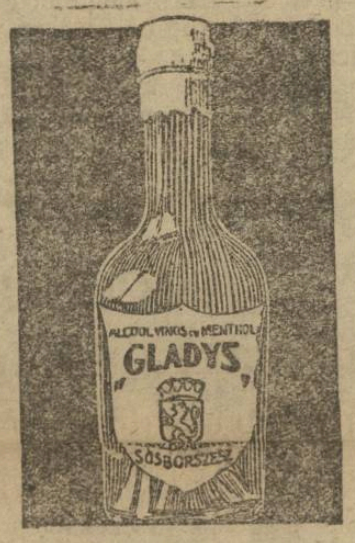

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ întăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile
Se produce în fabrica chemica
Géza Herczeg
C-L-U-J.
2879 Lloyd 1721

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!
Piano marca „Pleyel“
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de CHOPIN și iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE
Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea“ sub M. D.

PĂDURE CUMPĂR
ESENȚE FAG și STEJAR
Circa 250 la 300 Kilometrii de București.
Oferte detailate a se adresa: 2993
ȘARF, Calea Rahovei 260 București.

AVIZ.
Pentru ocuparea postului de asistent pe lângă conducerea Serviciului-Mașinelor dela stabilimentele noastre din Gurabarza se caută un inginer mai tânăr cu specialitate electrician sau mașni, sunt preferiți cei cari au deja practică.
Doritorii de a ocupa acest post se vor adresa subsemnatei Direcțiuni.
„MICA“ Societate Anonima Romana Miniera
BRAD (Jud. Hunedoara).
3003

Dela Romanii din Jugoslavia
Partidul și deputatul lor acuzați de trădare de țară
Găsim știri interesante în „Graiul Românesc“, organul partidului român din regatul jugoslav. In numărul de Duminică 12 cor. al acestui ziar se arată că partidul a fost acuzat de trădare de țară.
Iată în rezumat de ce este vorba:
D. dr. Jian, deputatul românilor din Banatul sârbesc ceruse dlui Pasici, permutarea primului pretor din Alibunar care prigonea populația românească. Sâmbătă 4 August o delegație de vre-o 40 persoane, condusă de șeful radicalilor, d. Pera Miloradovici, s'a prezentat la ministrul de Interne sârb și la d. Pasici, cerând ca dorința românilor să nu fie satisfăcută iar prim pretorul vizat să rămână la locul său.
In această audiență d-l Miloradovici a acuzat — folosindu-se mărturiile oamenilor lor din delegație — atât partidul român cât și în special pe deputatul lor, d-l dr. Jian, „că face o politică dușmănoasă țării, că este un trădător de țară, că face ceartă și zizanie, că lucrează în favorul României și deci că n'ar trebui suferit în parlament sau club“.
Acuzațiile au fost discutate de presa din Belgrad. Ba chiar în aceeași zi, înainte de a pleca în Franța, d-l Pasici s'a ocupat în consiliul de miniștri de această chestiune.
După informațiile date de dl dr. Jian și după deslușirile date de ministrul de interne, s'a văzut că e vorba de o răzbunare personală.
Ceea ce e mai trist, adaogă „Graiul Românesc“, — este că în delegația care a adus acuzația de mai sus și care a depus contra d-rului Jian, erau și trei români cari au rude cu situații în România.

Scopul Micei intelegeri
Un bloc al păcii pentru cazul unei conflagrațiuni provocată de Germania
„Neues Wiener Tageblatt“ publică o corespondență din Praga în care se spune că nu teama de Ungaria a dat impulsul pentru înființarea Micei Înțelegeri, căci Ungaria este prea slabă pentru a putea periclita pacea.
Scopul Micei Înțelegeri este mult mai mare.
Masaryk și Beneș, prevăzând dela început viitorul conflict de interese dintre Franța și Anglia, s'au gândit din vreme să preîntâmpine eventualele conflicte ce s'ar putea naște din cauza Germaniei și să asigure liniștea statelor succesoare, prin cererea unui bloc al păcii. Scopul principal al Micei Înțelegeri ar fi deci ca în cazul unor conferințe între marile puteri, statele situate la sud de Germania să nu fie atrase în vârtej.
La Sinaia s'ar fi discutat mai mult despre eventualitatea unei astfel de crize.
Tot în interesul liniștei și păcii, Mica Înțelegere ar fi hotărât să aplaneze toate diferendele față de Ungaria. Beneș s'ar fi însărcinat cu realizarea acestei opere în așa fel ca să se evite pe viitor orice politică a urei între Mica Înțelegere și Ungaria.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6
Emil Blaga, Cluj

Citiți „Infrățirea“

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880
2880

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.
dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Casi de vânzare
pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele și hotel mai mic în provincie la mine totdeauna se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici și mai mari și căsi cari se pot ocupa imediat.
Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10.
2581

Convocare
pentru adunarea generală extraordinară a Societății Anonime Ferestriera din Călățele, care se va ține în 3 Septemvrie a. l. c. 3 ore p. m. in biroul societății din Cluj, Calea Regele Ferdinand 24.
Program:
1. Alegerea unui membru de direcțiune.
2. Eventuale propuneri.
Pentru a putea câștiga certificatele, cari indreptățesc pe acționari la participarea in adunarea generală, acțiunile se vor depune cu 3 zile inainte a adunarii generale in biroul societății in Cluj (Calea Regele Ferdinand 24.)
Fiecare 10 acțiuni indreptătesc la un vot.
Cluj, la 14 August 1923.
3003 Direcțiunea.

Uznia Electrica A Orașului Cluj.

No. 1247—923.

AVIZ.
Direcțiunea uzinelor electrice instiințează onor. public că cu începere de astăzi și numai pentru 6 zile, în afara de pauza regulată de curent ce se ține dela 12. la 2 ore, se vor mai ține următoarele pauze: Dimineața dela orele $4^1/_2$ la 7, în circumscripțiile III., IV. și II. până la Calea Dorobanților, După masa dela orele 5 la 7 în circumscripțiile II., III. și IV. partea de dincolo de gară. Aceasta din cauza reparațiilor la mașinele cu aburi și motoarele Diesel, precum și din cauza lipsei de apă a Someșului care împedica de a lucra cu toate turbinele cu apă,
Cluj, la 14 August 1923.
Directorul Uzinelor Inginer:
3007 *V. Roata.*

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIIU

Anul IV. No. 873 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 18 August 1923

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 7310

CLUJ 1

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR. [illegible] NO. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Defaimatorii magistraturei

— In atenția forurilor competente —

A fost deajuns ca ziarele cu adevărat românești să dea pe față origina dușmanului României în parlamentul englez, lordul Newton, ca imediat presa „democratică" să se ridice pentru apărarea maghiarofilului. Și aceasta a întrecut desigur orice margine.

Pentru că dacă ar fi admisibil ca pomenita presă să reproducă articole sau declarațiunile făcute în parlamentele străine asupra noastră de acei a cărora credință nu se poate dovedi dela prima vedere, sau cum le spune presa așa zisă democratică, de la noi „acei cari ne vreau binele"; s'ar crede peste putință ca un ziar care apare în limba și'n țara noastră să ia apărarea unui dușman dovedit al românismului, ca lordul Newton.

Și totuși, s'au găsit ast-fel de ziare, pe solul acestei țări răbdătoare. Intreaga „presă democratică" a sărit ca arsă, contrazicând direct sau zeflemisind pe cei ce-au îndrăznit să afirme că un lord Newton, ar putea fi la origină un simplu Moriț Neustadt.

Dar parte din această presă a luat îndrăzneli și mai mari, care în alte țări ar da de gândit autorităților. Astfel Ziarul „Aurora" comentând articolul injuzos la adresa României publicat de un sas anonim în „Times" și reprodus de ziarul săsesc „Tageblatt", articol în care magistrații noștri erau învinuiți că primesc bacșișuri, scrise:

„Dar răul pe care îl semnalează corespondentul sas al ziarului englez, *există* și ceia ce trebuie să ne preocupe pe noi în primul rând este curmarea lui. Când vom ajunge să avem *altă justiție*, nimenea nu va mai îndrăzni să formuleze asemenea acuzațiuni."

A dua subliniere este chiar a „Aurorei" pe care o întrebăm: când și cari magistrați români au primit bacșiș dela „Aurora" sau dela cei în legătură cu ea?

E o întrebare pe care desigur o va face numitului ziar chiar magistratura română prin reprezentanții ei. Nu ne îndoim de acest lucru, pentru că nu putem să credem că s'ar găsi un magistrat român, care să nu se simtă cuprisn de-o legitimă indignare, cetind această insultă cu totul gratuită.

Inchipiuți-vă că această calomnie ar fi reprodusă de ziarele străinătății, care ar fi îndreptățite s'o facă, de vreme ce un ziar „român" o afirmă cu atâta tărie și cu atâta seninătate! Mai putem să ne plângem oare de slabul nostru credit în streinătate?

Nu. Magistratura trebuie să intervină, pentru a pune odată pentru totdeauna capăt acestui deșănțat libertinaj. Căci dacă cutărui domn ziarist român, pe care-l chiamă astăzi Orășeanu, puțin îi pasă de bunul renume al acestei țări, pentrucă îndată ce trece mâine granița devine Ujvar, Neustadt sau chiar Newton; noi cari rămânem aici și cari nu putem să ne schimbăm numele cu atâta ușurință, nu putem îngădui pentru nimic în lume, ca acest nume cinstit să ne fie terfelit, de primul venetic, în propria noastră casă.

Satiricii din provincie

Credem că fuziunea partidului național cu resturile partidului conservator democrat din vechiul regat va aduce cel puțin un singur bine: se va înceta cu mizerabila campanie de învrăjbire care, în anul trecut, alcătuia singura preocupare a partidului național.

O vreme, speranțele noastre au fost îndreptățite. Ponegritorii unirii noastre au trebuit să caute alte subiecte pentru a-și descărca veninul; aprigii judecători ai „păcatelor vechiului regat" au fost siliți să fie ceva rezervați, cel puțin din condescendență față de nouii tovarăși de luptă.

Îi credem dispăruți, dar ni-am înșelat. Scoși din coloanele ziarelor de centru și dela tribunile publice, îi descoperim în subsolurile gazetelor de provincie, cu pecetea mizeriei specifică tuturor provincialilor cari au ajuns acolo după ce au fost doborîți de superioritatea altora mai vrednici, mai bine înzestrați sufletește.

Astfel găsim în foiletonul unei cunoscute fițuici de meschină intrigă și scandal, care apare la Deva, ceva care vrea să pară o satiră, dar este o mizerabilă încercare de a împroșca cu venin. In câteva scenete de o grosolană perfidie, autorul satirei „Ah! Ardealul", insinuează în dialogul a două personagii prost ticluite, că un fost comisar regal „care nu îndeplinește condițiile" poate ajunge, după patru ani de ticăloșii, procuror, și continuă ca procuror aceeași viață de afaceri rușinoase.

Nici literatură și nici gazetărie de bun foileton nu este în acest articol, semnat, cu aceea ce îi lipsește autorului: „Cap". E în schimb acolo dovada unei triste mentalități care stăpânește unele suflete mici din Ardeal. Experiența celor cinci ani dela unire nu a putut-o stârpi, și desigur va continua să roadă sufletele în sfera restrânsă de oameni „mici de suflet, mari de patimi" unde se exercită.

Firește, existența acestei înguste mentalități nu alcătuiește decât un neînsemnat pericol. Pentru aceasta nici nu merită să ne scandalizăm de inconștienta încercare a ziarului „Solia Dreptății" de a micșora prestigiul instituțiilor statului în general, și al justiției în special.

Statul și bisericile statului maghiar

Un ziar bucureștean ne aduce următoarea știre:

„Mitropolitul Ardealului N. Bălan, a făcut o intervenție pe lângă ministerul cultelor, ca biserica și casa parohială protestantă din Sebeșul săsesc, să fie luată pe seama statului nostru ca bunuri aparținând statului maghiar. Mitropolitul Ardealului mai justifică această propunere și pe faptul că din 1919 această biserică nu are încă un paroch protestant".

Dacă intervenția P. S. mitropolitului N. Bălan se confirmă, vom asista la un interesant proces. După câte știm, Sebeșul săsesc are o majoritate covârșitoare de sași protestanți ca populație și desigur că sașii vor lupta din răsputeri să le rămână biserica. In acelaș timp statul are drepturi legale asupra bisericei protestante de care e vorba și de bună seamă va câștiga procesul.

Dar se naște întrebarea: Ce va face statul cu biserica, în cazul când i-ar reveni? Situația dela Sebeș nu este deloc asemănătoare cu cea dela Sânt-Imbru, unde populația este în unanimitate ortodoxă, și unde confiscarea vechii biserici protestante poate avea o rațiune.

Va transform statul biserica protestantă în conformitate cu prescripțiile de rit și dogmă ale Bisericei oficiale de stat, sau va păstra Biserica protestantă ca biserică a statului? Ceeace ce este o imposibilitate constituțională.

Chestiunea drepturilor de proprietate ale statului român, asupra bisericelor cari au fost proprietatea statului maghiar trebue rezolvată odată pentru toate bisericele de această categorie, printr'o lege specială care să înlăture orice discuțiuni și proteste. Avem cele două biserici catolice din Cluj, semnalate de d. prof. Ghibu, avem biserica protestantă din Sebeșul Săsesc, avem și aiurea în Ardeal și Banat biserici cari sânt ale statului și pentru cari statul e obligat să plătească despăgubiri de preluare. Drept e să le ia statul pe toate în stăpânire deci, dar pe toate deodată, pentru a pune capăt unei ciudate situații.

Marele incendiu de lângă Cluj

15 clădiri și o biserică distruse de foc. — Pagubele mari.

Un nou incendiu o izbucnit ieri după amiază, pela orele cinci în comuna Nireș din județul Cojocna. Focul a luat naștere în casa unui țăran și s'a întins repede la toate casele vecine. In șase ora au fost distruse de flacări 15 gospodării țărănești. Biserica ortodoxă situată în mijlocul satului, de asemenea au fost mistuită de flacări.

Focul după patru ore, a putut abia fi localizat de două echipe de pompieri sosite din Huedin.

Flacările au continuat până dimineață, mistuind casele incendiate

Pagubele se ridică la câteva milioane.

România amenințată de Ungaria cu război

— Un document incendiar al ziarului „Ellenzék" —

Reforma agrară dela noi a dat Ungariei prilej să ne arate că această țară pune la cale contra noastră uneltirile cele mai îndrăznețe și perfide. Felonia și îndrăsneala maghiară s'au văzut cu această ocazie mai mult ție cât oricând.

Se știe, că Ungaria a trimis Ligii Națiunilor proteste peste proteste contra reformei noastre agrare, invocând ca prim motiv că nu eram îndreptățiți potrivit tratatului de pace a expropria pe ungurii cari au optat pentru cetățenia maghiară.

Discuțiile ce s'au urmat la Geneva, se cunosc, deasemenea și rezultatul la care s'a ajuns. Este adevărat, că Ungaria nu și-a dat adeziunea, ci prin gura reprezentantului ei contele Apponyi, și a menținut dreptul de a veni cu noui proteste.

De-atunci chestiunea nu s'a mai discutat: iată însă, că „Ellenzek", cel mai apropiat de guvernul maghiar dintre ziarele ungurești dela noi, vine să o readucă, publicând un dosar cu adevărat senzațional.

In numărul său de Miercuri în care a început publicarea discuției în chestiunea dela Liga Națiunilor, organul partidului maghiar a socotit să motiveze publicarea documentelor guvernului maghiar cu aceasta, că arătările de până astăzi ale presei de pretutindeni nu erau exacte.

Și că numai documentele lui primite dela ministerul din Budapesta sunt conform adevărului:

Să vedem dar ce conține aceste documente:

Latifundiile optanților unguri au fost numai un pretext.

In numărul său de aseară ziarul „Ellenzek" publică continuarea discursului contelui Apponyi dela Liga Națiunilor, discurs care a atacat întreaga reformă agrară a României.

Noi ne oprim asupra unui lucru demn de reținut, pentrucă vădește mai mult decât orice duplicitate a guvernului maghiar. Contele Apponyi a declarat anume, că România nu are dreptul să exproprieze cetățenii streini, după cum nici Ungaria nu'i expropriază. Ori noi am citat declarația oficială a subsecretarului de stat Schandl dela ministrul agriculturii ungare, după care reforma agrară maghiare se va aplica conform proiectului și cetățenilor streini.

Reprezentantul Ungariei amenință România cu războiu

După ce și-a făcut expunerea de motive, contele Apponyi s'a adresat domnului Titulescu, reprezentantul României, și i-a declarat, că atât timp cât România rămâne pe punctul ei de vedere de azi (privitor la reforma agrară, întreagă sau numai la mosiile optanților pentru Ungaria?) între România și Ungaria nu se va face nici o apropiere.

Apoi a continuat astfel:

„Astăzi conflictele dintre națiuni se pot rezolvi pe trei căi: prin învoieli prietenești, prin decizie judecătorească corespunzătoare și prin războiu".

Deci, pentrucă România le-a refuzat pe cele dintâi două, îi rămâne din partea Ungariei cea de a treia și ultima **războiul!**

Declarațiile contelui Apponyi au fost categorice, oricât de iscusit le-a știut îngrădi în fraze retorice. Și aceste declarații le vedem reproduse de un ziar maghiar din România și etalate cu cele mai arătoase litere din tipografie.

Iar pentru ca deriderea autorității Statului român să ne deplină, ziarul partidului maghiar ne înștiințează că n'a isprăvit, ci va mai continua. Până unde? Până când?

INSCRIPȚII

Grațiozități săsești

Ziarul „Tageblatt" reproduce după „Times" un articol în care e vorba de viața și aspirațiunile sașilor în România.

Articolul se ocupă și despre noi. Și iată ce mai complimente ne face:

„Inainte, în această parte a țării cuvântul „român" însemna un cioban, un tăietor de lemne sau o servitoare. Azi însemnează guvernul Noua naționalitate dominând ar dori să se simtă într'adevăr „acasă", dar nu se potrivește cu realitatea"

Iar magistraților noștri:

„Inainte de toate au să se obicinuiască cu justiția specifică românească în care bacșișul joacă un rol proeminent."

Ceia ce-mi place în articolul acesta e iuțeala cu care l'a tradus „Tageblatt". Și sistemul pe care-l inaugurează și care e foarte ingenios, încât sasul inventator merită a fi felicitat. Astfel un sas scrie un articol insultător împotriva României și-l trimete unei gazete străine, unde, mijlocind o indemnizație, articolul apare. „Tageblatt" care nu și-ar fi putut permite să-l publice de-adreptul, îl reproduce mot-a-mot. Și-ți trage un perdaf în țară la tine, de rămâi și tu zăpăcit.

Nu zic că „Tageblatt" era înțeles cu autorul articolului din „Times"... Dar zic că stabilindu-se un precedent!...

Magistrații noștri, de care articolul se ocupă în termeni așa „proeminenți" ar putea să cerceteze mai deaproape, cam cum vine șmecheria asta. Cât privește semnificația dinnainte de războiu a cuvântului „român" pentru sași se poate să fi fost astfel de vreme ce în același timp, în vechiul regat cuvântu „sas" era de obicei sinonim cu rândaș, iar „săsoaică" totdeauna cu nemțoaică la copii, deși în majoritatea cazurilor săsoaica era angajată ca bucătăreasă.

NOMOFYLAX

Dreptul public românesc în barourile ardelene

Cine îl contestă — Un procedeu urît care a fost trecut cu vederea

Conflictul dintre avocații români și minoritari din Cluj care dăinue cu aceeaș s ă uință de luni de zile, s'a agravat mai zilele trecute, când — dupăcum am arătat — s'a hotărât de către grupul român sancțiuni contra celor doi avocați români cari desolidarizându-se de mișcarea națională a avocaților români de aici, s'au erijat în reprezentanți ai intereselor minoritare exclusiviste.

Publicarea acestei hotărâri a noului barou contra fostului decan dr Dionisie Pop și contra tovarășului său dr Ion Giurgiu, a atras din partea acestuia din urmă o scrisoare explicativă din care s'a publicat părți și în ziarul nostru. In această scrisoare explicativă d. dr. Giurgiu continua să contesteze dreptul și legalitatea limbii române ca limbă suverană a baroului de aici, bazat pe reeditarea vechei dsale formule, că avocații minoritari de aici, fiind în majoritate, ar fi avut dreptul să aleagă chiar un barou excluziv minoritar.

Indrăzneața sa reeditare a rămas trecută cu vederea de avocații români, cu toată gravitatea ei, de aceea vom căuta să'l demascăm puțin pe autor, care cu câteva luni în urmă nu avea tocmai părerile de astăzi.

O mistificație pe socoteala dlui ministru al justiției

Acum două luni, când discuția suveranității românești în barourile statului a dus la cunoscuta detronare a baroului înstrăinat, d. dr Ion Giurgiu era încă apărător al limbii române suverane în barourile statului. Nu'i vorbă, apărarea aceasta a fost sinceră în măsura în care se putea aștepta dela reprezentantul baroului înstrăinat de atunci.

Astfel, d-sa pentru a apăra punctul de vedere al înstrăinării baroului, a știut chiar să se arete revoltat că trebue să aibă această opinie, pentrucă ministrul justiției la intervențiile dlui Dem. Dobrescu ar fi eliminat cu intenție de a fixa limba română ca limbă oficială a barourilor.

Această declarație domnul Dr. Giurgiu a făcut-o în adunarea din 23 Iunie crt. a avocaților din Cluj.

Este sau nu limba română limbă exclusivă a barourilor?

I s'a răspuns de către domnul Dr. Amos Frâncu, care respingându-i insinuația, a arătat că fiind baroul instituție de stat iar constituția pentru instituțiunile de stat consacrând ca limbă oficială exclusiv pe cea română, nu era necesar ca în legea avocaților să se repete această dispoziție. Cât pentru ministrul de justiție actual, domnul Dr. Amos Frâncu a arătat că fiindu-i cunoscute ideile și acțiunile intransigent naționale, respinge cu atât mai mult insinuația făcută la adresa domnului ministru, cu cât chiar în zilele trecute a făcut contraprobă ordonând ca la examenele de avocați viitoare audierile să se facă exclusiv în limba română

Insinuația de mai sus a dlui dr. Giurgiu, printr'o împrejurare binevoitoare lui, a scăpat din vedere, cu toată gravitatea ei și cu toate că arată de ce procedeuri știu să se folosească reprezentanții înstrăinării baroului din Cluj.

Acum pentru că dl dr. Giurgiu continuă a contesta legalitatea limbii românești în barouri care este o instituție a statului român, a trebuit să-i pomenim de cavalarescul procedeu al insinuației sale din adunarea avocaților clujeni de acum două luni. Oameni, cari pentru a apăra interesele înstrăinării recurg la asemenea mijloace ar trebui să nu mai aibă cuvânt în chestiuni cum este aceea a baroului românesc.

Cinstirea memoriei eroilor neamului

Ajutorarea micuților orfani de războiu. Un apel către publicul clujan

Sâmbătă 19 și Duminecă 20 August sunt zilele când toată suflarea românească din Cluj *trebuie* să-și aducă aminte de aceia dintre noi cari au pus mai presus de viața lor realizarea idealului național.

Au murit ca ai eroi neamului pentru România-Mare au murit pentru noi cei de azi, dar au lăsat în urma lor vlăstare fragede și nevinovate, singurile fiin țe cari sufăr azi pe urma sacrificiilor făcute de părinții lor. Sunt orfanii de războiu și văduvele evrilor căzuți pe câmpul sacrificiilor pentru neam.

In materialismul exagerat și desgustător al zilelor de astăzi când toată lumea ca nebună aleargă după bani și după plăceri zilele de Sâmbătă și de Duminecă ne aduce ocazia unei realizări în fața propriilor noștrii ochi ne aduc ocazie de a face o faptă frumoasă ajutând cu tot ce ne stă în putință pe cei cari au lăsat în urma lor în paza neamului pe orfanii de războiu.

Societatea ocrotirea orfanilor de războiu arangează în zilele citate mai sus o colectă publică pentru ajutorarea orfanilor de războiu și mari serbări populare în parcul orașului.

Nu știm care ar fi sufletul acela de român sau de minoritar (societatea are în îngrijirea ei sute de orfani unguri) care să nu-și dea obolul lui pentru ajutorarea micuților nenorociți întru realizarea unirei pe altarul căreia părinții lor s'au sacrificat.

Dl Ministru Mârzescu și dna Olga Sturza sosesc la Cluj special pentru a lua parte la serbările date în folosul orfanilor de războiu.

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebue să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto. Adresați

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ.

2819-1

INFORMATII

— **Vizita studenților cehoslovaci în Ardeal.** Studenții cehosloveci, cari au sosit ieri în visită la Cluj, au plecat azi la 11 spre Oradea-Mare.

— **Inaugurarea orfelinatului din Cluj.** Duminecă 19 August va avea loc înaugurarea noului orfelinat din Cluj în prezența D-nei Olga Sturza președinte soc. ocrot. orf. de războiu, și a D-lui Gh. Mârzescu, ministrul ocrotirilor sociale.

— **Razie polițienească.** Eri noapte agenții poliției locale au făcut o razie prin mahalalele orașului, operând numeroase arestări.

— **Starea porumbului în jud. Cojocna.** După rapoartele sosite la Consilieratul agricol. porumbul în județul Cojocna este într'o stare foarte rea din cauza secetei din ultimele săptămâni.

— **Arăturile de toamnă în Ardeal.** In întreg Ardealul au început arăturile de toamnă. Aratul se face cu foarte mare greutate din cauză că pământul este foarte uscat.

— **Intrunire colegială.** Absolvenții liceului din Blaj, seria 1912—13, sunt rugați să ia parte la întrunirea colegială de 10 ani din ziua de 25 August c. orele 7 dimineața, în Blaj. — Prof. Augustin Popa.

— „Căutăm un comerciant priceput în branșa Fierăriei (calfă) ca ajutor de magaziner la uzina noastră din Ghiris lângă Turda". Industria Sârmei S. A. Cluj, Calea Victoriei Nr 29.

— **Președintele Cecho-Slovaciei în România.** Ziarele din Praga anunță că în toamna aceasta președintele Masarik are intenția să viziteze Bucureștiul și Belgradul.

Până în prezent însă nu s'a anunțat nimic oficial.

— **Edilitare.** In urma insistențelor dlui dr Fodor medicul șef al orașului, întreaga alee principală din parcul orașului va fi pavată.

Lucrările au început de o săptămână și pe la sfârșitul acestei luni se crede că vor fi terminate complect.

— Zilele acestea se va deschide în Cluj în Calea Victoriei No. 2 un mare magazin de Blănărie sub conducerea specialistului Iosef Izrael care după ce a studiat mai mulți ani la diferite case de Blănărie din Paris, Berlin și Leipzig s'a reîntors cu cunoștințe vaste în această ramură.

Recomandăm tuturor clienților din localitate și din provincie acest nou magazin de Blănărie.

De închiriat

în centrul orașului un frumos apartament de

3 CAMERE

apt pentru birou sau locuință.

Informații la "FERĂRIA" calea Victoriei 29 în toate zilele de lucru. 3011

— **Atitudinea autorităților față de uneltirile maghiare.** Foarte indignat de ultimele uneltiri și manifestațiuni iredentiste, descoperite de siguranța generală a statului din Cluj, printre ai căror autori, să găsesc chiar unii fruntași maghiari din acest oraș, prefectul județului Cojocna dl Septimiu Mureșanu, repetă declarațiunile făcute atât în presă cât și cu ocaziunea conferințelor administrative ținute în județ, că administrația veghează, și că ea va ști să-și facă datoria fără încunjur și cu toată energia, față de acei agitatori nesocotiți cari, îmbătați de himere, mai cred în restabilirea unor situații politice perdute pentru totdeauna, și că nimic sub soare numai este în stare, astăzi, să submineze piedestalul de granit al României mari, nici să lovească în trăinicia ce i sa asigurat dealungul veacurilor; Ungurii să o știe aceasta. Cum știm și noi, că nu toți Maghiarii să asociază la astfel de manifestațiuni, în afară de orice critică.

— **Serbările din Parcul orașului.** In zilele de de 19 și 20 August vor avea loc în parcul orașului din Cluj mari serbări populare organizate de Soc. ocrotirea orfanilor de război. Venitul total al acestor serbări este destinat măririi fondului de întreținere a orfanilor de războiu.

— **Târg de vite.** Ministerul de domenii a aprobat ca în comuna Călugăreni (Mureș Turda) în fie care Marți să se țină câte un târg de vite săptămânal.

Preoteasă văduvă cu o praxă îndelungată caută post ca menajeră ori supraveghietoare la un internat sau orfelinat. 3009

Societățile de lectură dela liceele secundare

Este cunoscut îndeobște că aceste societăți ori cât de multă carte s'ar face în liceele secundare în orele de clasă, și că oricât de multă silință și-ar pune elevii pentru a nu pierde nici una dintre cunoștințele căpătate dela profesor sau prin cetirea cărților speciale de studiu, cultura lui generală nu poate, numai prin acest mijloc, să devină completă sau măcar suficientă pentru a intra destul de bine pregătit în universitate.

De aceia fiecare din liceele secundare au fost înzestrate cu câte o bibliotecă iar dela războiu încoace, pe lângă aceste biblioteci liceele au fost înzestrate și cu câte o așa zisă „Societate de lectură". Până acum aceste societăți de lectură nu au fost introduse des tat în licee nu erau prin urmare obligatorii ci luau naștere ici-colo din inițiativa profesorilor.

Despre organizarea ce ministerul de instrucțiune intenționează să o dea acestor societăți de lectură voim să dăm azi câteva relatări.

In primul rând se intenționează ca aceste societăți de lectură să se înființeze în mod obligatoriu pe lângă toate școlile secundare.

In ceeiace privește organizarea internă și modul de funcționare a acestor societăți de lectură, putem de următoarele relatării: Conducătorul principal al societății va fi profesorul de limba română.

Toți elevii cursului superior vor fi obligați să se înscrie ca membrii activi în societate. In ceiace privește sistemul de funcționare a acestei importante anexe obligatorie a liceului, ar trebui să se facă reglementul special care să prevadă:

Fiecare elev membru al societății de lectura sa fie obligat ca la sfârșitul fiecărui an de liceu să prezinte profesorului de română, conducătorul societății un caiet în care să se afle rezumatele scrise foarte pe scurt a cel puțin 100 de volume fie de literatură, fie de știință fie de istorie etc. Pe lângă aceasta după rezumatul fiecărui volum cetit elevul să facă în scris aprecieri personale, fie asupra fondului, fie asupra formei operei cetite.

Cu chipul acesta elevul pe lângă că prinde gustul cetitului, pe lângă că se deprinde cu manuirea ideilor, pe lângă că se repauzează de munca obligatorie precizată de programul analitic câștigă o sumedenie de cunoștința noi și utile se deprinde să aprecieze sau să valorifice diferitele opere cetite pregătindu-și astfel o cultură generală necesară și suficientă. Mai mult decât atât această societate ar trebui să țină cel puțin de două ori ședințe plenare la care să la parte toți elevii liceului, și cei din cursul inferior, și un număr cât mai mare de profesori.

In aceste ședințe plenare elevii să țină așa zisele dizertații fie cu subiecte alese de ei, fie date spre tratare de către profesori — fie să facă analize vre-unei opere literare sau științifice, cu aprecieri personale fie în fine să cetiască diferite bucăți originale (poezii, proză etc.)

Pe de altă parte în fiecare lună unul dintre profesori să țină tuturor elevilor câte o conferință. S'ar putea foarte ușor organiza — și acesta ar fi foarte util — ca la fiecare două luni să aibă loc câte o producție literară artistică (muzică, declamații — cetire din opere originale, dizertații etc.)

Aceste producții să se facă numai de către elevi — natural sub conducerea profesorilor. —

Cu chipul aceasta elevii s'ar deprinde cu mult mai ușor să-și exprime cele ce simt și gândesc și aceasta este un mare avantaj ce s'ar da elevilor. Asemenea Societăți de lectură ar reuși să dea elevilor o frumoasă cultură generală, o puternică încredere în sine și astfel elevii ar ieși din liceu cu o pregătire intelectuală incomparabil mai mare ca cea de până azi.

St. P.

Societate de asigurare de primul rang din Cluj caută achizitori pentru localitate și provincie. Cei cari nu sunt specialiști se vor instrui. Adresa la ziar sub. Achizitor. 3004

Organizarea
foștilor gardiști naționali din Ardeal

Ofițerilor activi și de rezervă li-s'a îngăduit întrarea în organizație

In atenția „Astrei" din Sibiu

Un comitet de inimoși români ardeleni, în frunte cu d. dr. Amos Frâncu decanul baroului din Cluj și fost comandant al gărzilor naționale din anii 1918—19 din Ardeal, a luat acum o lună inițiativa de a organiza pe foștii gardiști într'o societate de tir și sport după modelul marilor societăți similare cehoslovace și tiroleze.

Inițiativa aceasta, despre care am vorbit la timpul său, a fost salutată cu satisfacție de toți câți știu rostul educativ și național al aces or societăți sportive. așa că adeziunile au început să vină mereu. Comitetul pentru organizarea societății la rândul său a făcut tot posibilul pentru a se ajunge la un rezultat frumos și în acest scop a convocat ședința în fiecare Joi seara în biroul său provizoriu din Calea Victoriei 44.

Organizarea foștilor gardiști a înaintat acum considerabil, odată cu primirea ordinului 37 al Cdmentului inspectoratului III. arm. prin care se îngădue tuturor ofițerilor activi și de rezervă din corpurile VI. și VII. armată, ca întrucât au făcut parte din gărzile naționale ardelene, să ia parte în Societatea de tir a gardiștilor naționali.

In consecință comitetul organizator a făcut apel la toți foștii comandanți de legiuni și ofițeri din gărzile naționale, a'și da adresele exacte pentru ca să fie optați în comitet. Ei au fost rugați să înainteze totodată și listele subalternilor lor.

Cu aceasta organizațiunea a început să se închege serios, putând să înceapă a funcționa cât mai curând.

Un prim rezultat al acestei organizări va fi, că se vor aduna toate datele cari privesc gărzile naționale și evenimentele din Ardealul de după revoluția maghiară. Asupra acestui fapt ținem să atragem deosebita atenție a „Asociațiunii" din Sibiu, despre care știm că și a fixat în noul program și publicarea istoriei anilor 1918—19 în Ardeal. Ar fi foarte de dorit, ca viitoarea societate a gardiștilor naționali să ia în această privință contractul cel mai strâns cu biroul „Astrei", întrucât este vorbă de publicarea celei mai frumoase pagini a istoriei mai noui a Ardealului românesc.

Conferințele
administrative a jud. Cojocna

Conferința și inspecția Dlui Prefect S. Mureșanu în plasa Jilău

Eri după prânz dl Septimiu Murășeanu, prefectul județului dontinuându și turneul a plecat în plasa Gilău, pentru a lua contact cu conducătorii și locuitorii plășei, și pentru a cunoaște de aproape situația ei sub toate raporturile.

Dsa a fost însoțit de primul medic veterinar județean, dl Tofan. In localul Primpretorului din Gilău așteptau sosirea dlui Prefect, primpretorul, pretorul, medicii de plasă, toți notarii și toți primarii comunelor din plasă, preoții și învățătorii și un număr destul de mare de țărani. La sosire dl Prefect a fost salutat de primpretorul plășei dl Șerban.

In localul primpretoratului dl Șerban ține o cuvântare, punând pe dl prefect în curent cu situația plășei sub toate raporturile (cultural, industrial, comercial etc.). In cele din urmă primpretor Șerban arată dlui prefect toate nevoile de care sufere plasa accentuând asupra lipsei de preoți și de învățători.

Dl prefect Mureșanu, mulțumind dlui primpretor de raportul asupra situației plășei, pe care i-l'a făcut, ține o lungă și instructivă cuvântare, expunând în mod clar și precis toate planurile ce le are județul Cojocna precum și felul cum Dsa înțelege să facă administrație în acest județ.

In ceeace privește școlile, d-l prefect face un călduros apel la toți acei de față, rugându-i ca atât în interesul lor cât și în interesul general al statului să-și dea toată silința ca să poată aduna tot materialul și toate fondurile necesare construirei școlilor primare de care plasa mai are nevoie.

In continuare d-l prefect atrage atenția d lui Primpretor și tuturor funcționarilor săi săbalterni asupra aplicării legei cârciumilor, ordonând ca în toate Duminicile și serbătoriile toate cârciumile să fie închise

Trecând mai departe d-l prefect se adresează protopopului Lörincz Sandor, care era de față, asigurându l că actuala guvernare românească și d-sa personal, înțelege să nu facă în ceeace privește aplicarea legilor și dreptatea, nici cea mai mică deosebire de naționalitate sau de credință.

D-l prefect încheie interesanta d-sale conferință adtivă promițând că va face toate cele ce-i stă în putință pentru a satisface nevoile județului și aceasta cât mai în grabă,

Mai vorbesc părintele Romonțeanu și învățătorul Irachim, asigurând pe d-l prefect de tot sprijinul lor.

Terminându-se consfătuirea, dl prefect se întreține în parte cu fiecare notar și primar, interesându-se de aproape de situația comunelor.

Seara la ora 8 după ce a vizitat școala, biserica și diferiți cunoscuți din Plasă, d-l prefect s'a reîntors la Cluj.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

ULTIME INFORMAȚII.

Comercianții din Cluj și legea speculei
Ministerul de industrie și comerț refuză cererea de suspendare a legii speculei

O delegațiune a Camerei de comerț din Cluj s'a prezentat la ministerul de industrie, cerând suspendarea aplicării legei speculei.

Cererea n'a fost satisfăcută.

Plasarea Wrangheliștilor internați în țară

Eri s'a întrunit la ministerul muncii o comisiune pentru plasarea Wrangheliștilor internați în lagărul dela Făgăraș. Comisiunea a hotărât că bolnavii de tuberculoză să fie intereații în sanatoriile și în firmieriile coloniei dela Mărcuta. Valizii vor fi plasați la munci agricole și industriale. Pentru acei cari vor să plece în străinătate, li vor da permisiuni speciale.

Știri diverse

— **Schimb de deținuți între România și Ungaria.** La sfârșitul acestei săptămâni, comisiunile respective, vor iscăli la Budapesta, contractul referitor la schimbul de deținuți politici între România și Ungaria, schimb care urmează a se efectua în cel mai scurt timp.

— **Adunarea de ieri a avocaților din Cluj contra noilor impozite.** Ieri la orele 5 d. a. s'a ținut la primăria locală sub președenția dlui dr. Valer Roman o întrunire a avocaților din Cluj pentru discutarea noilor taxe cu care este impusă practica avocațială. Adunarea avocaților din Cluj a găsit exagerate nouile impozite și a hotărât să intervină la guverr printr'un memoriu,

— **Sosiri.** D. Ion Georgescu, secretar general al „Astrei" a fost ieri în localitate, având discuții cu mai mulți membri locali ai „Astrei" în legătură cu organizarea adunării din 28—29 crt. a „Astrei" la Timișoara.

— **Congresul general al avocaților români.** In reportajul nostru de ieri despre pregătirile în vederea congresului general dela Cluj al avocaților români din întreagă țară, și despre congresul prelimenar din 28 crt. dela Timișoara, s'a cules greșit data congresului general dela Cluj, care nu este aceea de 7-8 Septembre ci 8 și 9 ale aceleiași luni.

A apărut:
„Poeme in Proză" de Emil Isac.
Editura „Tipografia Românească"
S. A. Oradea-Mare.
Pretul unui volum 22 Lei.
Se găsește de vânzare la toate librăriile și la editură:
„TIPOGRAFIA ROMÂNEASCĂ"
S.A. Oradea Mare. Str. Deak No. 8

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

TELEGRAME

INCHIDEREA REICHSTAGULUI

— Starea de asediu la Aachen —

BERLIN. (Rador). Reichstagul a fost închis eri după ce a rezolvat proiectul legii propuse de socialdemocrați privitoare la împrumutul de aur pentru îmbunătățirea finanțelor.

La Aachen a fost proclamat starea de asediu.

Miliția în Rusia

BERLIN. (Rador). Din Moscova se anunță că comitetul executiv al federației sovietice a adoptat legea pentru formarea trupelor teritoriale și de instruire militară a populației. Această lege este primul pas către sistemul miliției în Rusia Sovietică.

Deschiderea conferinței interparlamentare

KOPENHAGA. (Rador). Eri s'a deschis conferința interparlamentară în prezența a 800 de delegați. Ca președinte a fost ales parlamentarul danez d. Molteseni.

Arestarea dramatică a lui Devalera

Leafield. Eri a fost arestat la Ennis, în Comitatul Clare, rebelul irlandez Devalera în împrejurări dramatice.

El se adresa tocmai întrunirii organizată în aer liber, unde apăruse de prima dată în public, dela fuga sa. După cum spun ziarele, dânsul începuse tocmai discursul când trupele statului liber irlandez au apărut și au tras câteva focuri asupra tribunei care se ridicase de către oraș. Pătruzând mai departe, trupele au arestat pe orator. Devalera nu este rănit și n'a fost alte incidente mai de seamă.

Presa germană și discursul cancelarului

Berlin, 15 (Rador) — „Vossische Zeitung" scrie: Cuvântarea scurtă a cancelarului face o impresie salutară. Vorbele lui erau pătrunse de tinerețe și de frăgezime. A făcut promisiuni mari, dar trebue să așteptăm să vedem și rodul.

„Berliner Tageblatt" afirmă, că discursul cancelarului a făcut o mare impresie. D. Stressemann va continua politica externă a dlui Cuno. In puține cuvinte a desfășurat un program republican, în chestiunile mai importante, în baza căruia se va putea desvolta o politică pozitivă de stat. Să așteptăm faptele.

Ziarele reacționare declară că declarațiile cancelarului au un caracter de partid, de aceia nu-l poate sprijini.

Ziarul comunist „Rote Fahne" declară că programul guvernului este o capitulare în fața baionetelor dlui Poincaré.

Ce spune presa franceză

Paris, 13. — Referindu-se la discursul rostit de noul cancelar german, presa reproduce declarațiunile făcute de Stressemann.

„Echo de Paris" subliniază că acest discurs a avut considerația față de Franța și are meritul de a fi corect. Se observă dorința de împăciuire, — spune acelaș ziar — căci cancelarul se ferește de a vorbi de ocupațiunea militară franco-belgiană. Presa franceză și o parte din presa engleză observă că discursul cancelarului nu ar fi fost ceea ce este, fără caracterul notei engleze.

Ziarul german „Vorwaerts" declară că guvernul Reichului trebue să exploateze cu îndemânare ultimul demers englez la Paris, spre a-și ajunge scopurile.

Peste un milion de muncitori englezi fără lucru

Leafield. — Ultima dare de seamă oficială, asupra celor lipsiți de lucru, indică o slabă îmbunătățire asupra cifrelor din săptămâna trecută, sunt însă încă 1,191.000 persoane cu totul lipsite de lucru în Anglia. Miniștrii își dau bine seama de gravitatea situației, care va surveni la iarnă și se examinează amănunțit planurile cari ar putea fi întocmite spre a remedia această situație.

Targul International de Mostre din Praga.

Acest Târg se va ține între 2—9 Septemvrie a. c. și va întrece în importanță pe toate celelalte premargătoare.

Pe lângă firmele de pildă, Uzinele de fier Vitkowitz, Uzinele Skoda, Uzinele moravo-boeme (bohmisch-maehrische) Uzinele Kolben, vor lua parte la această Expoziție și firme streine.

Așa va aranaea guvernul francez o expoziție oficială, la cari s-au anunțat 51 firme franceze. Intre alții, vor participa și Statele Unite ale Americei cu expoziția ei proprie.

In cadrul acestui Târg, se va ține și expoziția „Uniunei orașelor cehoslovace" la care se vor expune cele mai moderne inventiuni pentru administrarea orașelor din punct de vedere tehnic, care va ridica prestigiul târgului.

3013 **Dr. Jirasek.**

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

Deschiderea cursurilor de vară

Dela Mănăstirea Neamțului

— Solemnitatea deschiderii. Te-Deum-ul din biserica mănăstirii. Cuvântarea I. P. S. S. mitropolitului Pimen al Moldovei și Sucevei. Cuvântarea dlor prof. Ștefan Bogdan și V. G. Ispir. Rolul „Solidarității" în viața noastră religioasă și socială. —

Pe o zi măreață de vară, în ciripitul vesel al rândunelelor, dangătul clopotelor vestitei mănăstiri Neamțu, anunța mulțimei, ce umplea biserica ziua de praznic pentru începerea unei noui ere. Se cerea binecuvântarea Creatorului pentru opera ce urma să se înfăptuiască prin acele cursuri, cari se începeau între zidurile mănăstirei I. P. S. S., Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Pimen, înconjurat de înaltul cler mănăstiresc a săvârșit Te-Deumul, în asistența tuturor călugărilor și a unui public numeros, care par'că cu neastâmpăr aștepta, să se adape la isvorul nesecat al sfintei biblii.

Sala de mâncare a archimandritului a servit de sală de cursuri, unde I. P. S. S. Mitropolitul Pimen, într'o cuvântare adânc religioasă a arătat însemnătatea și necesitatea mișcărilor culturale cu caracter religios-moral, și a rugat ca publicul și din afară și din mănăstire să asiste în număr cât mai mare. A scos în evidență rolul cel mare ce îl are cercul de studii social creștin. „Solidaritatea", pentru care motiv a și primit de a patrona acele cursuri de vară, cari sunt preludiul unei mișcări generală în țară, menită să întărească biserica și neamul românesc, ferind mai ales biserica de multele invazii a diferitelor secte religioase, care de care mai periculoase pentru organizațiunea de stat a României. Ca încheiere cere binecuvântarea cerească și declară cursurile de vară deschise.

Dl dr Ștefan Bogdan profesor, deputat și președintele Societății social-creștine „Solidaritatea", emoționat de marele număr de intelectuali, călugări și mireni, adunați la deschiderea cursurilor, ține o cuvântare de program. După ce descrie istoricul mișcărei socialicreștine „Solidaritatea", care, cu toate greutățile ce a întimpinat, s'a afirmat în viața socială și religioasă atât de mult, încât nimeni nu mai poate contesta, că acest curent a pătruns foarte adânc în straturile sociale, că există și să desvolte, și că din propria putere are angajați propagandiști și misionari, cari au pătruns între muncitorii dela C. F. R. și în armată.

Spune că aceasta mișcare tinde a restabili în parte măcar trecutul tradițional al mănăstirei Neamțu, deoarece Mănăstirea Neamțu a fost un centru puternic de cultură, care apăra ortodoxismul românesc în toate timpurile bune și rele, și mai ales în cele de restriste. „Aici s'a plămădit acel ortodoxism asimilator, căruia neamul românesc atât de mult îi datorește, — spune dl Bogdan.

Cursurile de vară au un fond vechiu cultural, venerabil, tradițional, înălțător. Dacă zicem tradițional, aceasta nu însemnează că ele nu pot fi și moderne. Și moderne vor fi! Moderne, fiindcă noi credem că biserica noastră nu mai trebue să se închidă numai în tortajele tradiționalismului. Ea astfel îngrădită nu se simte, nu radiază îndeajuns din lumina ei. Ea nu influințează îndeajuns, pentru ca ea să influințeze, pentru ca menirea ei să poată avea valoare și să poată influința timpul său. Ea trebuie să fie a timpului său, ea trebuie să fie deci modernă.

Ceeace, pentru a fi bineînțeleși și nu rău interpretați, nu însemnează altceva decât că ea trebue să-și apropie toate instrumentele moderne, de a putea produce bine, bine de tot felul. Ași apropia instrumentele timpului modern, aceasta este modernismul nostru. Noi însă am dovedit și până acuma, că știm să ținem măsura aproprierei de modern... Noi credem, că modern și bisericesc în sens tradițional trebue să se complecteze, nu să se combată. A fi modern fără a fi social nu înțelegem și nu se poate. A fi biserică socială înseamnează pentru noi a ne ocupa mai mult decât până acum cu viața lumească a credincioșilor. A le îmbunătăți soarta, a le îmbunătăți viața, înseamnează a-i face mai buni, mai miloși, mai caritabili, mai sfinți, mai religioși.

Nimic ce duce la acest scop urmărit de stat, de etică și de drept, dar cu alte mijloace — nu poate fi respins... Viața socială trebue să fie obiect de meditație, de precizare și de concurență a bisericei cu alte instituțiuni. Termină prin a afirma, că are credință că aceste cursuri de vară vor continua și vor forma o largă preocupare a tuturor credincioșilor bisericei noastre tradiționale.

Dl V. G. Ispir. Secretar General la Ministerul cultelor și Artelor și Secretarul General al Societății, „Solidaritatea" face o paralelă între cursurile de vară cu caracter național dela Vălenii de Munte, ale dlui N. Iorga, între cursurile teotogice dela Sibiiu ale minorității germane din România și între noua mentalitate depusă la înjghebarea cursurilor de vară social-creștine dela Mănăstirea Neamțu, care și-a luat greaua sarcină de a creia și modela spiritele omenești pentru o misiune sfântă. „Chemăm întâi biserica spune oratorul, dar sfătuește și pe călugării Mănăstirei Neamțu să caute a înțelege rolul social cultural și religios pe care l-a avut și va trebui să îl aibă și în viitor Mănăstirea Neamțu, „Creștinismul social nu este o doctrină nouă, ci actuală, pentru că tinde a face din preot un nou factor și poate cel mai însemnat factor de cultură în viața românească și ortodoxă.

Au fost prezentați la deschiderea cursurilor de vară preoții din comunele vecine, autoritățile de stat de județ și plasă, administrație scoală, prefectul județului Neamțu și Ciuc.

Cor.

Vizita intelectualilor in Cluj

Azi dimineața la ora 11 și jumătate a sosit în Cluj 25 de intelectuali polonezi, ofițeri de rezervă. Printre ei se află și aghiutantul Ministerului de războiu, Baron de Bocanowsky. La gară distinșii oaspeți au fost întâmpinați de dnii S. Mureșianu, prefectul județului, Oct. Utalea, primarul orașului, V. Popovici, prefectul poliției, Maior Gh. Vrânceanu, Comandantul Pieței, Maior Handra, S. Stoica, șeful siguranței, Delegatul Corpului 6 Arm. toți consillerii orașului, mai mulți profesori universitari, și un număros public.

Dl prefect al județului Cojocna S. Mureșianu a salutat pe distinșii oaspeți în numele orașului, arătând legăturile de prietenie ce au existat totdeauna între cele două neamuri și relevând faptul că interese superioare strâng și pe viitor aceste legături de prietenie.

Dl Handra a rostit un frumos „Bun venit" în numele armatei.

Din partea oaspeților a răspuns în limba poloneză Dl Teofil Cucharschi, mulțumind pentru primire și arătând că este foarte încântat de tot ce a văzut în România.

La ora 1 a avut loc o masă comună la restaurantul „New-York", iar diseară va avea loc un banchet în Parcul orașului. Oaspeții părăsesc Clujul mâine la 10, plecând la Timișoara.

UZONI & TANA
Intreprindere mechanica si electrotechnica
TELEFON: 210.
Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.
ooo
Are oxigen întotdeauna in depozit.
Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.
ooo
CLUJ-KOLOZSVÁR
Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.
2973

SENZAȚIONAL!!! RARITATE!!!
Piano marca „Pleyel"
de acajou moucheté fabricat în 1847, ales din fabrică de CHOPIN
și iscălit de marele maestru
DE VÂNZARE
Amatorii se vor adresa la redacția ziarului „Infrățirea" sub M. D.

Intâmplări din Cluj

Prinderea a doi vestiți pungași de buzunare

Agenții poliției locale au reușit să aresteze eri dimineață pe peronul gării Cluj, pe vestiții pungași de buzunare Ioan Fetko și Marinică Marinescu zis Marinel, cari au la activul lor mai multe furturi săvârșite în ultimul timp prin diferite trenuri și cari sunt urmăriți de mai multe poliții din țară.

La percheziția ce li s'a făcut s'a găsit asupra lor o mare sumă de bani precum și mai multe soiuri de legitimații.

Ambii pungași cu actele dresate, au fost înaintați Direcțiunei generale a poliției și siguranței din București, de unde apoi urmează ca în interesul cercetărilor numiții pungași să fie excortați pe rând pe la toate acele poliții de către cari ei sunt urmăriți.

Un portar pretențios

Artistul român Aurel Dodescu a reclamat poliției centrale pe individul S Stern, portarul hotelului „Biasini", care zilnic îl amenință că-i va da afară din hotel, dacă afară de 70 lei taxa camerei ocupată de către reclamant nu-i va plăti și lui suma în fiecare seară de 10 lei bacșiș.

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE
„CZELL"
Calea Regele Ferdinand 147
Lloyd
2216

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, în cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Prețuri obisnuite de restaurant ale carte!
Intrare liberă!
Lloyd 010 2222

BANI și TIMP
câștigi
montând pe mașină
PIRELLI CORD
Cel mai bun Cauciuc
2747-1 Deposit la
Emil Blaga, Cluj

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 874 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Marți 21 August 1923

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 21 AUG 1923 — CLUJ 1. 7947

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

In ajunul unui nou an politic

Se apropie toamna și odată cu venirea ei se întețesc prognosticurile politice. Opoziția e în fierbere. Singura încurcătură a ei este că n'a isbutit să-și stabilească alimentele și frontul de luptă. Incolo, la fel ca anul trecut pe aceiași vreme, e sigură că mari prefaceri se vor petrece la conducerea statului.

Fiecare partid opozitionist chiar și țărăniștii, numără pe lună, ba chiar pe săptămâni timpul care-i mai desparte de data venirei la putere. Fie-care membru al fiecăruia din aceste partide simte patalamaua numirei în cutare slujbă, așa cum soldații lui Napoleon simțeau bastonul de mareșal în fundul raniților lor.

Același teatru și același păpuși. Numai dispozitivul scenic este altul. Adică deocamdată nu există nici măcar un dispozitiv.

Anul trecut, pe vremea aceasta, averescanii convinși ca cel puțin în ajunul Crăciunului vor veni la putere, priveau cu dispreț orice combinație politică. Ar fi admis poate o colaborare în lupta pentru răsturnarea guvernului, dar o colaborare în conducerea statului nici pomeneală. In sfârșit, dacă „presiuni ar fi venit de sus", s'ar fi resemnat oamenii și ar fi putut accepta și povara unor aliați nedoriți. Vorba aceia: ca să treci puntea . . .

Cu mult mai siguri de sine ca averescani, domnii din comitetul de o sută, credeau că vin cu mult mai curând la putere, chiar înainte de deschiderea parlamentului. Congresul dela Alba-Iulia, vestitul congres, a cărui celebritate e cu atât mai mare, cu cât nu s'a ținut decât în închipuirea naționaliștilor, luând acolo proporții fantastice — era pe vremea aceia tocmai la modă. Fioros ca un spectru, acest congres al socotelilor definitive era arătat cu aere sinistre de toți membrii partidului național în zarea indescifrabilă a viitorului.

Incurajați singuri de imensa gogoriță pe care o născociseră, nici cei o sută ai d-lui Maniu nu vroiau să audă de vre-o colaborare. Pentru a da lupta, da o acceptau mai mult sau mai puțin, dar pentru a împărți puterea nici gând. Dar în sfârșit „dacă presiuni ar fi venit de sus" s'ar fi resemnat oamenii etc. etc . . .

Țărăniștii aveau un mijloc și mai sigur de dobândit puterea, lupta de clasă. Un semn să fi făcut și îndată toată România Mare s'ar fi prefăcut într'un ocean de răscoală. Așa că regele ori da puterea ori drul Lupu apăsa pe butonul fatal... Cu toate că aveau arma cea mai puternică în mână, țărăniștii însă păreau mai primitori, ei ar fi acceptat și colaborări chiar la putere. Numai să nu se spună că demagogia dlor Michalache și Lupu nu-i una dintre cele mai sincere demagogii.

Cu alte cuvinte, toți își ascuțeau cuțitele, toți își suflecau mâinile, toți își strângeau rândurile gata de bătae. Și-a venit toamna, și-a urmat Incoronarea și-a urmat deschiderea parlamentului, și-a urmat votarea constituției. Brațul generalului Averescu s'a încordat de geaba căci n'a mai putut trage sabia din teacă, congresul dela Alba-Iulia a rămas ceia ce era, un simplu spectru, doctorul Lupu apăsa zadarnic pe buton la hotel „Astoria" soneria era stricată chiar dela instalare.

Și iată-ne acum în ajunul unui nou an politic. Guvernul e același. In tabăra acesteia din urmă s'a petrecut însă o mică, schimbare. Averescanii sunt gata să trateze până și cu partidul național. Țărăniștii sunt gata să trateze cu ori cine numai două-trei portofolii să iasă. Zădarnic caută însă vre-o colaborare: nimeni nu le întinde mâna de frica compromiterei. Iar naționaliștii dlui Maniu, înțelegând în sfârșit veracitatea zicalei că „cei în mână, nu i minciună", aduc cu delicioasă naivitate vorba de tratative cu liberalii scornind inexistente propuneri ce li s'a făcut în mare, foarte mare secret" doar s'o prinde de data asta ceva. Insă guvernul nu dă semne de loc că ar fi dispus să trateze cu cineva.

Ca și anul trecut cu toții așteaptă toamna cu multă nerăbdare, cu multă neîncredere, cu multă agitație. Iar guvernul ca și anul trecut își vede liniștit de treabă înnainte. sunt doar atâtea legi și reforme, care așteaptă să fie înfăptuite.

INSCRIPȚII

Salutări socialiste

Cetesc în „Tribuna Socialistă", dedesuptul unei convocări a muncitorilor la o Conferință a partidului socialist:

„Traiască socialismul! Trăiască proletariatul internațional!"

„Cu salutări socialiste:"

„Comitetul executiv al partidului socialist din Transilvania."

Ura! adaug eu.

Insă, cum vor mai fi fiind și salutările astea socialiste? Prin ce se vor fi deosebind ele de cele lalte salutări. . . burghezești!

De ex. cum vor fi zicând ei în loc de *bună dimineața!* sau de *Noapte bună!*

Poate așa: *bună dimineața socialistă!* sau *Noapte socialistă bună!* Cu alte cuvinte, lupta de clasă a fost întinsă și la fenomenele cosmice. Oare o fi mai roșie dimineața socialistă de cât a noastră?

La revedere! s'ar traduce în limbajul „Tribunei socialiste"; *La o bună revedere socialistă,* care ar putea avea simnificația: Să ne revedem când se va întrona definitiv regimul socialist, sau, cum s'ar zice pe românească vulgară: Să ne vedem când ne-om vedea ceafa!

Oare țărăniștii nu adoptă și ei vreun sistem la fel de salutări! De ex: *Bună dimineața țărănistă!* sau pentru a nu imita prea „ad litteram" pe cei din internaționala roșie: *Bună dimineața verde! Noapte bună verde! Să ne vedem verde!* sau chiar: *Să ne vedem verzi! Să înverzești în curând!* etc.

NOMOFYLAX

O Uniune fără noroc

In 21 de conferințe „Uniunea interparlamentară" n'a făcut nimic

A douăzeci și una conferință interparlamentară a luat sfârșit după trei zile de inutile desbateri în capitala patriei lui Hamlet. Născută din intenția germano-maghiară de a creia un for de agitațiuni minoritare, sub masca unui idealism pe care practica germano maghiară îl desminte și l'a desmințit totdeauna, „Uniueea interparlamentară" nu prezintă nici o seriozitate și nici un interes. Cele douăzeci și una de desbateri n'au izbutit să dovedească nici utilitatea acestei Uniuni și nici idealismul pe care l'a afișat; a făcut însă îndestul dovada intențiunilor sale nemărturisite.

Ar fi deajuns dacă am privi mai deaproape la compoziția ultimei conferințe interparlamentare. Alături de cei 100 de parlamentari suedezi cari au venit la Copenhaga mai mult din curiositate, au participat 28 germani, 28 austrieci, 28 germani din Cehoslovacia — cari nu sunt în majoritatea lor parlamentari — 40 maghiari, câțiva români și o delegație oficială cehoslovacă, compusă din 7 parlamentari, 5 cehi și 2 germani. Covârșitoarea majoritate o reprezintă maghiarii și germanii, cari s'au dus acolo nu cu gândul de a găsi soluții noui și mai fericite problemei minorităților, ci pentru a prezenta defavorabil situația minorităților din România, Cehoslovacia și Iugoslavia.

Pe lângă aceasta, în intenția germano-maghiarilor era să se strecoare o rezoluție cu care „Uniunea interparlamentară" astfel alcătuită să rupă de sub autoritatea Ligei Națiunilor supraveghierea problemei minorităților, creind o comisiune inacceptabilă ca fond și formă, care să dea deslegare diferendelor dintre majorități și minorități.

Intervenția delegației oficiale cehoslovace a zădărnicit realizarea acestui plan monstruos. Din toată vremea pierdută în cele trei zile de desbateri „Uniunea interparlamentară" a trebuit să se mulțumească cu aprobarea declarației relative la drepturile și datoriile minorităților, declarațiune sentimentală și inutilă, pentrucă raporturile de datorii și drepturi sunt bine stabilite în tratatele de pace. Dar ceea ce trădează lipsa de sinceritate a acestei înfrghebări germano-maghiare este că punctul cehoslovac privitor la extinderea clauzei minorităților și asupra celorlalte state cari n'au semnat tratatul de pace cu această condiție a fost refuzat.

A douăzeci și una conferință n'a făcut nimic. O așteptăm pe a douăzeci și doua.

Statutele Alianței Avocaților Români

Cazul dela baroul din localitate, ajuns până și în presa vechiului regat, nu mai este necunoscut pentru nimeni dintre intelectualii acestei provincii, și dacă răsturnarea vechiului comitet al baroului de aici încăput pe mâna minoritarilor cari nici nu știu românește și nici jurământul nu l-au prestat atunci când li-s'a cerut, a putut avea în tot Ardealul un răsunet deosebit, este că situația dela baroul de aici este aceeași, la fel de îngrijorătoare, în toate barourile noastre.

In aceste împrejurări nu este de mirare, că exemplul dela Cluj a găsit imitatori.

Pentrucă iată care este situația la toate barourile zise ale noastre:

Românii în minoritate pretutindeni

Ca până deunăzi la Cluj, astfel în toate barourile din Ardeal elementul românesc a fost înlăturat din consilii, înstăpânindu-se pe barou avocați din minoritate cari până deunăzi refuzaseră jurământul de credință către stat.

Astfel la Arad, iată de cinci minoritari, avocații români aveau în comitetul baroului numai un român, — plus decanul. La fel la Sighet, față de doi români sunt trei străini. La Timișoara față de cinci români, sunt șase minoritari în comitetul baroului; la Oradea opt minoritari față de patru români; la Târgu-Mureș tot opt față de patru români. Singuri avocații români din Satu-Mare și-au știut impune voința, având astfel o majoritate în comitetul baroului.

Repetarea cazului dela Cluj

In asemenea condițiuni nu poate decât să ne bucure, știrea că la Arad, unde majoritatea străinilor era mai izbitoare, singurii doi români și-au dat demisia neînțelegând să fie în fruntea unui barou în care cuvântul principal nu'l au românii.

Gestul acesta, venit destul de târziu după exemplul dela Cluj, suntem informați că va avea răsunet mai cu seamă în barourile orașelor cu Curți de apel, unde majoritatea străinilor la conducerea baroului este mai mult ca oriunde izbitoare.

Firește, după aceste stări de lucruri nu poate mira pe nimeni faptul, că mișcarea avocaților români din Cluj găsește un viu răsunet în întreaga provincie a Ardealului. Proectata Alianță a avocaților români din întreaga țară este în asentimentul tuturor și adeziunile ce le primește comitetul care o organizează sunt pe zi ce trece tot mai multe.

Congresul din 8 și 9 Sept. crt. în care se va proclama această alianță, se promite deci impunător, și cu atât mai mult, cu cât dupăcum am mai arătat, adeziunile venite sunt în considerabilă parte din vechiul regat, Bucovina și Basarabia. In vederea congresului s'au făcut toate pregătirile trebuitoare, iar statutele Alianței, cari se vor supune congresului, sunt deja elaborate și se vor supune Miercuri unei discuții care probabil va fi definitivă.

Statutele Alianței avocaților români

Iată, după cât am aflat, principiile fundamentale ale proectului de statut.

Ele prevăd ca scop contribuirea la crearea unui sistem național de drept printr'o codificare unitară, și apărarea ideii naționale constitutive de stat în barouri ca organe naționale de stat In vederea codificării unitare se prevăd cercuri de studii.

Principiile organizației vor fi: un consiliu, care și va alege un comitet central. Organul ei reprezentativ va fi congresul, care alege consiliul, iar acesta numește comitetul executiv central. In fiecare județ va fi câte o secție cu un comitet și un cerc de studii.

Toate lucrările științifice juridice în vederea codificării unitare pe care o urmărește alianța, se vor reoglindi în organul *„România Juridică"* al alianței.

Alianța este a avocaților români din toată țara și își va avea reședința la Cluj.

Sedința de poimâne a Comitetului pentru organizarea alianței

Principiile acestea vor fi discutate în ședința de Miercuri dela orele 7 și jumătate d. a. din camera 22 dela Palatul Justiției a comitetului pentru organizarea alianței avocaților români din toată țara, unde dându-li-se o redacțiune definitivă, vor fi prezentate congresului din 8 și 9 Septembrie, care după cum am anunțat, se va ține la Cluj.

Congresul Uniunei Generale a micilor industriași din Sibiu

In zilele viitoare de 26—28 August c. se va ține la Sibiu cel de al 3-lea congres al „Uniunei generale a micilor industriași din România", congres la care vor participa și dnii miniștri Sassu și Mârzescu. Congresul se va ocupa cu următoarele chestiuni mai importante: anteproiectul de cod al muncei, asigurarea plății muncii efectuate, creditul micei industrii, despăgubirile de razboi și refacerea micei industrii, asigurarea mașinilor și sculelor cât și a vieței micului industriaș, chestiunea impozitelor etc., etc.

Participanții la congres se pot înscrie la sediul Uniunei din Capitală până Miercuri 22 August.

S'a acordat o reducere de 75 la sută tuturor participanților la congres.

Scrisori din Satu-Mare

Inaugurarea orfelinatului din Satu-Mare

Sosirea principesei Olga Sturza şi a d-nei general Anastasiu. Serviciul religios. Banchetul. Plecarea

Joi 16 August au sosit în Satu-Mare în vederea inaugurării orfelinatului, principesa Olga Sturza, preşedinta societăţii ortanilor de războiu, dna general Anastasiu, preşedinta comitetului regional, însoţite fiind de către dnii general Anastasiu, general medic Popişteanu directorul general al oficiului I. O. V. din ministerul muncii dl Sion Ştefan, director regional al asigurărilor muncitoreşti din Ardeal, dl prof. universitar Titus Gane, dl inspector regional la Ocrotirile sociale: Păcărăgeanu, dl profesor Ţiţeică, dl general Anastasiu şi dl colonel Vlădescu, delegatul corpului VI. armată.

La gară i-au primit d-nele din localitate, în frunte cu dna Dumitrescu, soţia preşedintelui societăţii, dna şi dnele Dumitrescu, cari au oferit flori principesei Sturza. Se aflau de faţă dl Primar Ferenţiu Augustin, dl Dumitrescu, şi dl prefect Dumitrescu.

La orele 10 un serviciu religios s'a oficiat de către părintele Aurel Dragoş, deputat de Oaş, Costin şi dl egumen de la mănăstirea Bixad, Clement Gavrişi. Erau de faţă oficialităţile în frunte cu dl primar Ferenţiu şi dl dl prefect Dumitrescu. Orfanii de războiu în număr de 72 cu un drapel treiculori, erau frumos aranjaţi la intrare. După sfinţirea apei şi a localului, părintele Costin arăta importanţa zilei de astăzi. Pune în legătură morala bisericei cu actul ce săvârşeşte, şi închee printr'o mişcătoare cuvântare, care înduioşează asistenţa.

Dl Dumitrescu, preşedintele societăţii I. O. V. din Satu-Mare, în numele orfanilor salută pe principesa Sturza şi pe toţi aceia cari se interesează de soarta lor.

Dna Olga Sturza, ţine o înălţătoare cuvântare în care arată importanţa ce trebue să dăm faptului că orfelinatul din Satu-Mare poartă numele lui V. Alexandri, bardul de la Mircesti care a înălţat imnuri de slăvire poporului român într'o epocă, când neamul acesta era la începutul desvoltării sale.

In urmă ia cuvântul d-l general medic Popişteanu, delegat din partea d-lui ministru Mârzescu, ce din diferite motive nu a putut să ia parte la această solemnitate. D-sa spune că d-l ministru Mârzescu are foarte mare consideraţie pentru acest judeţ de frontieră, unde românii într'o desăvârşită armonie luptă pentru prosperarea frumoaselor instituţii româneşti.

Citeşte o telegramă din partea d-lui Ministru al muncii, în care urează nouei instituţii rapidă desvoltare. D-l Popişteanu, face un istoric al activităţii Societăţii I. O. V., remarcând principalele instituţiuni ce li-a creiat până acum în România. „Avem, — spune d-sa, — 100 de orfelinate, un sanatoriu maritim, un institut la C. de Argeş, un alt sanatoriu la Şanţuri şi în curând vom deschide altul în Carpaţi. Toate aceste, statul le-a lăsat în grija unui grup de doamne în frunte cu principesa Olga Sturza".

După aceasta orfanii execută foarte frumos câteva cântece. D-na Sturza dărueşte cărţi de citit, celor din clasa IV-a. Asistenţa vizitează orfelinatul care este găsit în deplină curăţenie.

*

La orele 12 fix, primăria oraşului a oferit oaspeţilor un banchet în sala festivă a hotelului „Dacia".

Au luat cuvântul d-l primar al oraşului Ferenţiu Augustin, care închină pentru Familia Regală. Işi exprimă din partea oraşului recunoştinţa pentru d-na Presidentă care a desăvârşit o aşa mare operă în oraşul nostru.

D-na general Anastasiu face istoricul înfiinţării orfelinatului. Aduce mulţumiri d-lui primar Ferenţiu pentru concursul dat întodeauna acestei instituţii. Deasemenea mulţumeşte d-lui director Roman şi corpului profesoral dela şcoala de aplicaţie, pentru interesul ce a spus ca orfanii de războiu să fie pregătiţi.

Dl general Anastasiu citeşte o telegramă pentru M. S. Regina. Cei prezenţi o semnează.

Mai vorbeşte dl general medic Popişteanu arătând meritele dlui preşedinte Dumitrescu. Inchină pentru d-sa.

Principesa Olga Sturza mulţumeşte tuturor celor care poartă grija orfanilor.

In cuvinte indioşătoare descrie suferinţele acelor cari au plecat la războiu şi ne-au lăsat nouă grija întreţinerei odraslelor lor. Vorbeşte de datoria noastră faţă de ei. Dl deputat Dragoş Aurel, în numele bisericei gr. c. din Sătmar, salută pe d-na Sturza şi pe toţi acei cari au sosit în Satu-Mare, spre a contribui la uşurarea suferinţei orfanilor de războiu. Inchină pentru comitetul Societăţii.

Dl general Anastasiu vorbeşte pentru dl prefect Cantuniari.

Dl părinte E. Lucaci, arată ce mulţumit se simte astăzi când poate să ia şi d sa parte la o aşa mare sărbătoare. Explică rolul covârşitor al mamelor române în viaţa naţiunei şi deduce că bine s'a încredinţat creşterea orfanilor unei societăţi de femei alese. Inchină pentru mamele române.

Mai vorbeşte dl prof. universitar Gane, pentru preoţii români din Ardeal şi închină pentru memorandişti în frunte cu părintele Costin. Dl Costin mulţumeşte d-lui Gane.

Cel din urmă ia cuvântul dl colonel Vlădescu, care închină pentru propsperarea orfelinatelor.

După banchet, asistenţa conduce oaspeţii la gară.

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipeşte cu oxigen, punctual şi mod avantajos, totfelul de piese de metal şi fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna in depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

Preţuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd.

No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

RULIMENŢI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIŢIE în TOATĂ ŢARA. — PREŢUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura şi de stiinta cei mai mare fevor de schimb.

Catalog gratuit. 2744-1

Casi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele şi hotel mai mic în provincie la mine totdeauna se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici şi mai mari şi căsi cari se pot ocupa imediat.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piaţa Unirii 10.

2581

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc şi de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc şi nemţesc senzaţional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!

Preţuri obisnuite de restaurant ale cartel

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

INFORMAŢII

— **Oláhország.** Ziarul „Ellenzek" de Sâmbătă seara vorbind despre ruperea moşiilor grănicereşti ale săcuilor din trupul Moldovei prin pacea turco-austriacă dela 1769, numeşte Muntenia cu simpaticul nume de Oláhország. Ungureşte aceasta provincie românească se numeşte de obicei „Havasalföld", dar i-se da câteodată şi numele citat de „Ellenzek". N'ar trebui deci să ne mire acest nume în coloanele organului partidului maghiar; totuşi este ceva în faptul, că între numele obişnuit şi între acela mai rar întrebuinţat de „Oláhország", „Ellenzek" a ales pe ultimul, pentrucă este mai corespunzător sentimentelor ce acest ziar ne poartă.

Onorabilul confrate poate ne-ar putea lămuri în privinţa acestei preferinţe a sale.

Asociaţiunea învăţătorilor din Ardeal, Banat etc. Se deschide concurs pentru ocuparea postului de director sau directoară la „Căminul fetelor de învăţătoare" din Cluj. Beneficiile împreunate cu acest post sunt: locuinţă, luminat, încălzit şi hrană pentru sine şi familie, dela Cămin. Asociaţia afară de aceste beneficii nu are posibilitatea a mai asigura altele. Cererile, la cari se vor anexa: 1. Certificat de serviciile îndeplinite până acum; 2. certificat de moralitate; 3 certificat despre numărul şi etatea membrilor familiei, se vor trimite până la 31 August a. c., la adresa: „Asociaţia învăţătorilor din Ardeal, Banat etc." în Cluj, Casa învăţătorilor.

— **Chestiunea Frenkel, în faţa justiţiei.** Banca generală a ţărei Româneşti a cerut secţiei comerciale a Tribunalului local, ca să aplice un sechestru asigurător pe două mari cantităţi de lemne pe cari industriaşul Frenkel din strada Calvin No. 4, le-a depus în gaj la numita bancă. Banca îşi motivează această cerere, prin faptul că Frenkel fără a respecta condiţiile împrumutului contractat, s'a apucat să vândă din lemnele puse ca gaj. Tribunalul a admis cererea băncei.

— **Inaugurarea celor două orfelinate din Cluj.** Sâmbătă seara a sosit în localitate venind din Satu-Mare, doamna Olga Sturdza, preşedinta societăţei „Ocrotirea orfanilor de războiu" din întreaga ţară, pentru a participa la inaugurările celor două orfelinate „Principele Carol" şi „Principesa Elena" din oraşul nostru, cari inaugurări au avut loc ieri dimineaţă în localurile respective.

Din lipsă de spaţiu, dările de seamă asupra ambelor festivităţi le vom publica în numărul nostru de mâine.

— **Congresul sindicatelor naţionale.** Al patrulea congres al sindicatelor naţionale române profesionale din Transilvania, Banat şi părţile ungurene se va ţine în Hunedoara (jud. Hunedoara) în zilele de 26, 27 şi 28 August a. c.

— **Combatarea malariei.** Direcţiunea generală sanitară, în vederea unei campanii sistematice contra frigurilor (malarie) ce se va face în regiunile bântuite de această boală, a hotărât să pregătească personalul necesar încă din toamna aceasta. De asemenea se va pregăti şi materialul de laborator necesar cercetărilor.

*

Comitetul expoziţiei generale agricole din Iaşi a decis ca deschiderea acestei expoziţii să se facă la 15 Septembrie. Domeniul Coroanei a trimis suma de 300·000 lei pentru facerea unui pavilion, în care vor fi expuse produsele acestui domenii.

— **Consfătuirea avocaţilor clujeni.** Avocaţii baroului din Cluj au ţinut Sâmbătă o consfătuire în sala primăriei cu scopul de a lua hotărâri în chestiunea impozitelor.

S'a luat hotărârea de a se trimite o delegaţie la dl director gen. al finanţelor Simionescu, căruia să îi prezinte un memoriu.

Totodată prin aceste se invită toţi advocaţii baroului Cluj, ca în interesul lor propriu să îşi facă un tablou fidel despre venitele brute şi cheltuelile de regie împreunate cu biroul lor, pe care în decurs de 2 zile să'l trimită d-lui Dr. Andrei Balaş adv. Piaţa Cuza Vodă No. 8. Aceste tablouri se vor discuta în consfătuirea, ce se va ţinea Joi, în 23 l. c. la oarele 5 p. m. în sala primăriei, la care consfătuire se invită pe această cale toţi avocaţii din Cluj.

SE CAUTĂ

un bun contabil cu practică, de preferat acei ce ştiu limba germană şi maghiară pe lângă limba română. Reflectanţii se vor adresa la „Feraria" calei Victoriei 29 Cluj.

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi şi de azi începe consultaţiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toţi funcţionari publici şi particulari precum şi familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

Academia de Comerţ din Cluj. Cererile pentru examen de admitere se vor înainta 15-30 Septembrie. Examenul 1—5 Octombrie. Inmatricularea în baza acestui examen şi în baza certificatelor în original dela 5—15 Octombrie. Cursurile suplimentare pentru anul III. încep la 15 Septembrie. Sesiunea de examene 1—15 Octombrie. Cereri pentru burse până la 30 Septembrie Concursul la 5 Octomvrie. Studenţii cari urmează a se înscrie în anul II. şi III. vor face dovadă de practica lor din lunile de vară. Rectoratul.

Prinderea unei periculoase bande de hoţi

Valoarea furturilor comise se ridică la milioane lei

Ieri după amiază, comisarul I. Covacievici, şeful circumscripţiei III-a poliţieneşti, a reuşit să aresteze în oraşul nostru o bandă de 30 ţigani nomazi, cari au la activul lor, furturi în valoare de peste sapte milioane lei, pe cari le-au comis prin jurul Aradului şi Timişoarei.

Poliţistul a arestat pe ţigani, în şoproanele pieţei abatorului şi tocmai în momentul când aceştia îşi împărţeau o nouă pradă.

Conduşi la poliţie, hoţii dela primele cercetatări au mărturisit faptele comise, — Se crede că ei au la activul lor şi mai multe omoruri.

Cercetările sunt continuate cu multă sârguinţă, de către poliţişti.

Consolidarea prin vorbe

Regretele sincere ai partidului național

Oficiosul partidului național pretinde că a descoperit cheia nefericirii noastre când susține că nu se poate „consolida munca“ fiindcă impositele sînt prea mari, fiindcă s'au furat (?) urmele și fiindcă se scumpește hârtia. Aceste trei „calamități“ cum le numește „Patria“ dovedesc câtă pătrundere a chestiunilor de consolidare stă la conducerea partidului național. Inversând deducțiile oficiosului takisto-național am aflat solutia fericirii publice: reducerea impozitelor, garantarea integrității urnelor și ieftenirea hârtiei. „Patria“ ar fi putut să ceară chiar desființarea totală a impozitelor și gratuitatea hârtiei, pentruca fericirea publică să nu fie umbrită de nici un nor.

În ceea ce privește urmele desigur că oficiosul takisto-național s'a gândit la rodnica activitate a opoziției-unite. Este în deobște cunoscut cât bine a adus „consolidării muncii“ campania de agitații și scandaluri dusă de partidul național în tovărășie cu partidul țărănist, timp de mai bine de un an de zile. Dacă munca nu s'a consolidat în tot acest timp vina nu este nici a partidului țărănist, ci a guvernului care s'a încăpățînat să lucreze, și a Parlamentului de ordine, care n'a vrut cu nici un chip să urmeze în stradă pe dl Maniu, pe dl Viada, pe dl Lupu, pe dl Severică secretarul, pe dl Virgilică economistul, pe pudicul părinte Man și alți leaderi ai muncei constructive cu cuvinte și gesturi violente.

Ce efină ar fi fost hârtia, ce frainice urnile și ce neînsemnate impozitele, Doamne, cu așa consolidare!

Rezultatul anchetei dela „Marianum“

Ridicarea dreptului de publicitate a câtorva școli ale institutului

In urma anchetelor făcute în diferite rânduri la institutul „Marianum“ din Cluj și în urma senzaționalelor noastre destăinuiri confirmate în scurt timp de ancheta oficială, ministerul instrucțiunii publice a ridicat săptămâna trecută dreptul de publicitate al institutului acestuia în care nu se făcea decât educație ebredistă, instigație și coeducație ilicită, călcându-se orice dispoziție a guvernului român.

Totodată s'a desființat cursul comercial, cursul profesional, școala de muzică și școala normală saperioară de pe lângă acest institut, cari toate funcționau ilegal. Ancheta publicată de ziarul nostru a arătat la timpul său modul ilegal al funcționării tuturor acestor cursuri ale institutului de propagandă pan-maghiară, așa că nu mai trebue să ne oprim la motivele cari au necesitat închiderea lor. Nu ne vom opri nici la cunoscutul ordin prin care Episcopul Majlath a interzis institutului a se supune statului român, ceeace încă a fost un motiv principal al dispozițiunii de azi ale ministerului.

Intrucât institutul „Marium“ este al unui ordin călugăresc, în privința cursurilor a căror funcționare este îngăduită și pe mai departe se vor aplica dispozițiunile anterioare privitoare la asemenea școli: predarea numai în românește, considerând că în toate statele, și conform dreptului canonic, școlile călugărești învață obligatoriu în limba statului, așa după cum a fost aceasta și sub Unguri.

Ce este „Aurora“?

„Epoca“ confirmă afirmațiile noastre anterioare

Incăereala între țărăniști și takisto-naționali devine din ce în ce mai accentuată, cu toate sforțările partidului național de a rămânea și după fuziune „în raporturi de bună prietenie cu partidul țărănist. Am remarcat într'un număr trecut atacul categoric îndreptat de d-l Mihalache contra partidului național, cu prilejul unei adunări publice din Câmpulung. De asemenea, oficiosul partidului țărănist și ziarul personal al d-rului Lupu în acelaș timp, duce o permanentă companie de insinuări la adresa partidului național.

Sau, până acum, partidul național a evitat lupta. Cele câteva atacuri anemice ale „Patriei“ stau mai mult în sprijinul afirmației noastre. Combinațiile politice din ultimul timp, provocate de intrarea în criză și a partidului poporului a înăsprit raporturile „de bună prietenie“ întru „democrație“, așa că „Epoca“ nu s'a putut stăpâni să nu aibă următoarea eșire:

„Ziarul care în pagina I e democrat, în a II-a reacționar, în a III-a socialist, în a IV-a țărănist și în total incolor, vrea să dicteze partidului național directive în chestia Argetoianu.

„In partidul național sunt oameni, cari nu-și apropie ideile inspirate de ziarele internaționale, cari oferă coloane întregi personagiilor anonime și nu relevă declarațiile oamenilor politici de marcă cărora, când le convine, le face destulă curte, rezervându-le pagina I-a a ziarului“.

Vizita delegaților Soc. Națiunilor în Ardeal

Ce scriu ziarele elvețiene că au găsit delegații în Ardeal

Asupra vizitei informativă a delegaților Societății Națiunilor în Ardeal și despre care ziarul nostru a vorbit la timp, găsim acum interesante lucruri în ziarele mari elvețiene. Din ele se vădește definitiv că toate cele scrise până acum asupra raului tratament al minorităților dela noi, nu sunt decât niște minciuni scornite.

Astfel „Gazette de Lausanne“ publică următoarele:

Domnii Kolben (norvegian), Azcarate (spaniol), Hoden (francez) și miss Harry (engleză), delegați de Societatea Națiunilor, au vizitat Transilvania.

Delegația s'a interesat deaproape pe lângă populație spre a constata dacă acuzațiile de persecuție și rău tratament, — acuzații formulate împotriva autorităților românești — sunt exacte.

Populația a declarat în unanimitate că acuzațiunile sunt false.

In comuna Susel, un sătean, Arsyi, a adus înaintea delegației omagii sentimentelor pe cari guvernul român le are față de minoritățile etnice.

In satul Sarhegy delegații au vizitat școlile ungurești, cari funcționează ca și în trecut.

La Gyergyo, Ditro, Cicsereda, pretutindeni, ei au constatat că, împotriva celor afirmate la Genova, în școlile primare ungurești lecțiunile se predau în limba maternă; deasemenea bisericile se bucură de cea mai deplină libertate.

La Brașov, delegația a luat contact cu reprezentanții minoritari sași și unguri. La Sibiu a avut lungi întrevederi cu episcopul Teutsch și cu primarul orașului, el însuși sas.

Acelaș spirit de toleranță a fost constatat și aci.

La Cluj delegația a vizitat Universitatea, care, se spunea, n'ar mai fi acelaș lăcaș de înaltă cultură ca în trecut. Membrii Societății Națiunilor au constatat că sub direcțiunea savanților români și francezi, înalta instituție culturală n'a făcut decât să prospere.

Tot la Cluj delegația a primit pe reprezentanții bisericilor și școalelor minoritare cu care s'au întreținut multă vreme.

Această anchetă va arăta adevărul în privința minorităților din România și va dovedi cât de contrarii realității erau afirmațiunile dușmanilor acestei țări.

Un alt mare ziar „La Tribune de Lausanne“ scrie: Comisiunea de anchetă a avut toată libertatea să se întrețină cu populația, cu reprezentanții minorităților etc. Nu s'a aflat nici un caz de persecuție sau rău tratament sau de asuprire.

Pretutindeni ei au constatat acelaș spirit de deplină libertate. Să fie, deci, liniștiți toți acei pe care soarta minorităților din România i-a putut neliniști.

In vederea deschiderei parlamentului

Guvernul pregătește noui reforme, — opoziția noui scandaluri

Opoziția se frământă, căutând zadarnic să se orânduiască în noui falange de luptă. Este însă desorientată cu totul și cu totul neîncrezătoare în forțele ei. Fie care partid nu crede în propriile lui forțe, proastă ideie. Dar nu numai puterea vecinului i se pare istovită, creditul pe care acesta poate să-l aibă la Rege și popor îl preocupă în primul rând. Frica de combinații riscate și compromițătoare face pe partidele de opoziție să se agite în zadar, ne luând nici o formație de luptă.

Totuși ele așteaptă cu nerăbdare deschiderea parlamentului pentru a da... lupta. Ca și în anii trecuți ele consideră parlamentul un fel de arenă pentru match-uri politice.

Guvernul așteaptă deasemeni deschiderea parlamentului pentru a pune în discuție:

Proectele cu caracter financiar, adică impozitele directe și legea timbrului, pe care le întocmește actualmente d. ministru al finanțelor;

Proectele refacerei serviciilor și industriilor dăunate de răsboi;

Noua organizare a căilor ferate;

Codul muncei, unificarea magistraturei, reforma bisericească și cea școlară;

Reforma administrativă și noua lege electorală.

Deosebit de aceste reforme, votate rând pe rând, toate proectele de legi prevăzute de Constituție pentru complectarea ei.

Anul politic ce se anunță nu se va deosebi prin urmare întru nimic de cel trecut: de o parte agitație stearpă și dăunătoare, de altă parte muncă serioasă și fără preget. Care din aceste două feluri de politică vor izbuti, nu credem să fie greu de ghicit.

Prietenii partidului național

Cine sînt cei doi frați Emil Fagure și Albert Hanigman? — Idealiștii cu simbrie în slujba Nemților, Rușilor, Francezilor, Englezilor, Italienilor, etc. — Destăinuirile ziarului „Timpul“ rămase nedesmințite

Ziarul „Timpul“ continuă să dovedească venalitatea celor doi Honigmani, patronii ziarelor de tarabă „Lupta“ și „Presa“. Și cu cât documentele ziarului marghilomanist devin mai sdrobitoare, cu atât „Lupta“ și „Presa“ tac cu mai multă stăruință.

Cauza acestei tăceri e lesne de aflat: cei doi Honigmani se simt cu musca pe căciulă și nădăjduiesc că va trece neobservată campania „Timpului“. Pentrucă însă socotim instructiv ca opinia publică ardeleană să știe cine este Emil Fagure (Honigman), care la Blaj se bătea mai dănăzi în piept (un străvechi gest, de natură ereditar) întru preamărirea trecutului nostru de glorioasă luptă națională, și cine este Albert Honigmun, celălalt patron al „Luptei“ și „Presei“ vom reproduce câteva din acuzațiile „Timpului“, cari au rămas fără nici o desmințire.

Rezumându-se, „Timpul“ scrie:

„Din aceleași, documente reese că Take Ionescu rugase pe d. Blondel, pe atunci Ministru plenipotențiar al Franciei, să ajute pe d. Const. Mille să se împrumute dela una din băncile din București cu 70—80.000 lei, pentru nevoi urgente de hârtie. Imprumutul acesta a fost realizat prin Banca Comercială Română din București, și rambursat ulterior. Iar când, după război, s'a formulat această vină contra dlui Mille, actualul codirector al „Luptei“, dsa a avut cavalerismul să recunoască această operațiune.

„Numai nemernicii Emil Fagure și Albert Honigman nu vor să recunoască a fi fost în solda legațiunei rusești.“

Și mai departe:

„Dovada nemernicei lor este dar făcută și în această privință și „Asociațiunea Generală a Presei“ întrunită în 1918, la Iași, sub președinția dlui Maxim drim redactor al „Mișcării“ i-a înfierat pentru totdeauna.“

Apoi:

„Am mai dovedit iarăși cu acte din dosarul instrucțiunei deschisă la Iași, la cabinetul dlui judecător de instrucție Bușilă, că frații Fagure și Honigman au fost și în serviciul agenților de propagandă germană.“

Dar apaștii dela „Lupta“ nu s'au mărginit aici: Ei au trăit și din subvențiile celorlalte legațiuni.

Avem, în această privință, o mărturisire incontestabilă, a dlui Poklexski-Koziel, — fost ministru al Rusiei la București (N. N.) — care în telegrama adresată lui A. Maratow ajutorul ministrului de externe al Rusiei, vorbea foarte lămurit.

Iată ce spune acea telegramă, pe care o găsim reprodusă în ziarul „Pravda“ din Petrograd, care a publicat documentele oficiale ale arhivei diplomatice rusești.

MISIUNEA IMPERIALA RURA

9 Iunie 1915, No. 59

„In timpul șederei mele la Petrograd v'am explicat necesitatea de a sprijini ziarele românești credincioase Triplei Înțelegeri, și de a încuraja, din timp în timp, cu DARURI BANEȘTI, pe unii din oamenii presei de aci, CARI SUNT OBISNUIȚI CU SUBVENȚIUNI ȘI NU ȘTIU CE INSEAMNA A LUCRA PE DEGEABA.

„Până acum colegul meu francez a cheltuit pentru acest scop cam o sută de mii de franci, și va cere să i se deschidă un nou credit.

„Ministrul englez de aci a primit autorizația ca să cheltuiască pentru presa cinci sute de lire sterline. I s'a promis că acest credit va fi mărit dacă și ceilalți miniștri ai Înțelegerei vor căpăta credite noui. Ministrul italian a fost autorizat să cheltuiască și dânsul pentru presă 25—30.000 lire, din care cea mai mare parte a fost cheltuită, și va cere să i se mărească creditul“.

„Autenticitatea acestei telegrame nu poate fi tăgăduită pentru că face parte din documentele a căror existență și autenticitate au fost confirmate de Take Ionescu prin „Evenimentul“.

Acești oameni pentru cari trebuia să se facă *daruri băneștî* fiindcă *„sânt obișnuiți cu subvenții și nu știm ce înseamnă a lucra pe degeaba“*, nu sânt alții decât cei doi Honigmani, foști redactori ai ziarelor „Adevărul“ și „Dimineața“ actualii patroni ai tarabelor „Lupta“ și „Presa. Acești indivizi au astăzi pretenția să ne călauzească pașii unirii noastre naționale, să ne conducă spre democrație și civilizație.

Publicul ardelean să fie atent cu indivizi de speța aceasta. Concursul ce par a da cei doi Honigmani partidului național nu este decât o mască sub care cred că vor putea înșela mai ușor o lume unde nu sânt cunoscuți. Partidul național va plăti odată scump serviciul de astăzi al Honigmanilor, de oarece d. Poklewski—Koziel a știut ce spune când seria că acești oameni *„nu știu a lucra pe degeaba“*.

Interim.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 **Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.** **Telefon 999.**

TELEGRAME

Noui turburări în Germania

Numeroşi morţi şi răniţi

Telegramele sosite în cursul nopţii anunţă noui şi grave turburări în diferite centre ale Germaniei,

Astfel la Datein, frnntaşul comunist Wengeritch a convocat un meeting al minierilor.

Poliţia a atacat mulţimea.

Sunt patru morţi şi opt grav răniţi.

La Alsdors comuniştii au avut, de asemeni, o gravă ciocnire cu poliţia.

Sunt opt morţi şi 50 răniţi.

Alte turburări au avut loc la Aachen, unde au căzut 15 comunişti morţi şi numeroşi răniţi.

Cauzele deprecierii francului francez

Ce declară ministrul de finanţe al Franţei

Paris (Rador) — Ministrul de finanţe al Franţei, Lasterye a declarat, că deprecierea actuală a francului francez nu provine din situaţia economică pentrucă în comparaţie cu budgetul din 1922. a fost stabilit că căile ferate au lucrat lără deficit şi exportul Franţei s'a sporit. Scăderea francului provine excluziv din manevra speculatorilor cu scopul să facă presiune asupra politicei generale franceze. Aceste presiuni s'a făcut şi asupra francului belgian. Indiscutabil că Franţa va triumfa împotriva acestor manevre.

Greva minierilor din Cehoslovacia

Se aşteaptă o intervenţie a guvernului pentru aplanarea grevei

Praga, 18. — „Narodni Politika„ află că, cu toată hotărârea luată de a se declara greva, tratativele continuă şi tind la un acord, astfel că un compromis apare ca foarte probabil.

„Prager Presse“ anunţă că delegaţii lucrătorilor au deliberat astăzi la Teplice, iar patronii s'au întrunit într'o conferinţă la Most. Ambele grupuri sunt în raporturi tinzând la reînoirea tratativelor spre a se ajunge la o înţelegere.

„Tribuna“ află din Moravska Ostrava că conducătorii lucrătorilor din această localitate aşteaptă o intervenţie a guvernului susceptibilă să aplaneze greva sau să o lichideze cât mai repede posibil.

Proprietarii minelor publică un manifest în care relevă că reducerea de 18 la sută asupra salariilor fusese deja stipulată cu delegaţii lucrătorilor şi că extinderea lucrului săptămânal dela 4 zile la 6 ar asigura lucrătorilor un câştig superior câştigului actual. Patronii declină orice răspundere asupra consecinţelor grevei.

Cehoslovacia şi suspendarea plăţilor în natură de către Germania

Praga. — „Narodny Listy“ observând repercursiunea economică a situaţiei Reichului asupra Cehoslovaciei, notează că Germania îşi propune să treacă asupra căilor ferate cehoslovace o parte considerabilă din traficul transitar centro-european, care până acum revinea căilor ferate germane.

Germania suspendând prestaţiile în natură, Statele interesate vor trebui să se aprovizioneze din altă parte cu maşini, vagoane, locomotive şi produse chimice, pe care Cehoslovacia ar putea în primul rând să fie în măsură de a le furniza. Prin aceasta s'ar putea preîntimpina într'o largă măsură lipsa de lucru în Cehoslovacia.

Cum exportează Ungaria vin... „condensat“

Spre a păcăli vigilenţa câtorva state limitrofe, cari au fixat taxe exorbitante pentru importul vinului, ungurii au găsit o soluţie pe cât de ingenioasă pe atât de economicoasă!

Procedeul e foarte simplu: Intr'un răcitor se introduc butoaiele cu vin. Din cauza temperaturii scăzute apa din vin îngheţată în timp ce celelalte corpuri împreună cu alcoolul cad în stare lichidă la fund de unde sunt scoase printr'un cep prevăzut la partea inferioară a butoiului în vasele destinate exportului.

Astfel se obţine un vin condensat care conţine toate corpurile componente al primului vin minus apa.

De închiriat

în centrul oraşului un frumos apartament de

3 CAMERE

apt pentru birou sau locuinţă.

Informaţii la "FERĂRIA" calea Victoriei 29 în toate zilele de lucru. 3011

Groaznicul accident de cale ferată din Câmpia Turzii

Trenul personal plecat din Cluj spre Bucureşti Sâmbătă seara a deraiat. — Numărul victimelor: 8 morţi şi 20 răniţi. — Cauzele accidentului

Trenul de persoane 404 plecat Sâmbătă la orele 6.10 din Cluj spre Bucureşti a suferit un grav accident în imediata apropiere a staţiei Câmpia Turzii. Osia vagonului de clasa III. Nr. 4702 (MAV) s'a rupt la trecerea trenului peste primul de ac liniei de staţie. Vagonul a mai mers 156 m. după care s'a răsturnat pe partea dreaptă în sensul mersului. Prin cădere au fost omorâţi în vagon striviţi înfre bănci, o femee, o fată de 16 17 ani şi alţi 7 călători dintre cari erau pe scările vagonului. In total ce sunt 10 morţi 2 grav răniţi şi 15 mai uşor răniţi. Răniţii au fost pansaţi de dr. Feder, medic al CFR. şi cu un tren special au fost transportaţi la Turda unde au fost internaţi.

Cauza accidentului, este vechimea osiei, care s'a rupt în ultimul moment.

Pagubele CFR. sunt aproximativ de 40. mii lei la vagoane şi 10 mii lei la linie. Circulaţia nu a fost întreruptă. Trenul personal şi cel accelerat au avut numai o întârziere de oră.

Iată numele victimelor:

Morţi: Soldat Stan Constantin (Cont. 922 cerc. Recrutare Lugoj), Ludovic Newesofski Arad, Elena Mazurec, 43 ani, Zălau, Mihai Kociş, 18 ani, Cluj 3 soldaţi din Reg. 83 neidentificaţi, 2 civili, neidentificaţi.

Răniţi. Matei Constantin, soldat, fractura femurului. O femeie necunoscută. Iosif Biro (contuzionat). Mariska Erös 19 ani (contuz) Iosir Weibli, Careii Mari, contuz. braţ. Sold. Ion Bobiş 22 ani, corp. VI. Arm. rană şi contuz. cap. Ferdinand Salarovits, din Ocnasuhateg, idem. Soţia lui Francisc Bohuş, din Huniedoara, contuz. picior. Adam Siube, 27 ani, din Rincest, contuz. George Dan, din Cluj, fractură la nas. Jurca Pante 47 ani, din Corsesţii-Mari, contuz. Soţia Iosif Weibli, Careii Mari, traumatism nervos. Soţia Alex. Biro, Cluj, scrântitură picior. Ion Szasz, 18 ani, din Sângiorgiu, Contuzie la cap. Ileana Paunuţa, 23 ani, contuzie picior.

Procurorul din Torda a făcut o anchetă. In acelaş timp delegaţii Direcţiei Regionale: Dnii Dimitriu. Subşeful mişcării, Karabasy, Inspector Principal la Mişcare, Ing. Balossu, Subşeful Intreţinerii. Ing. Cel Şeful Depoului Cluj. Doctorii Reiter Artur şi Szigeti Ludovic.

S'au transportat în Staţia Turda cu un tren de ajutor şi medical unde au cercetat imediat accidentul.

Hienele nu au lipsit nici acum. S'a furat, ca de obiceiu, cât s'a putut, până când personalul gării şi jandarmii au putut restabili ordinea.

Baia de aburi a băii

DIANA

Care din cauza reparaţiilor a fost închisa.

S'a deschis şi stă la dispoziţiă 'onor public.

33 Lloyd 1632

Prenotările pentru inscrieri la scoala primară evangelică germană precum

şi pentru clasa V-a deschisa noua (I. secundară) a acestei scoli să fac in localul scoalei din Strada Berde până la 30 August a. c. d. m. dela 4—5. Tot aici se dau şi deslusirile necesare. 3017

CIORAPII Lloyd 1473 1647

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

No. 887—929.

Publicaţiune.

Să aduce la cunostinţă publică, că în Augnst 1923 la oara 10 a. m. să va da în licitaţie publica repararea edificiului şcoalei de stat, a cancelariei comunale şi a edificalor economice aparţinătoare acestora din comuna Telciu plasa Năsăud. — Condiţiunile de licitare şi preliminarele de spese să pot vedea la secretarul comunal în oarele oficioase. Sa pretinde dela întreprinzător cauţiunea de 10% după preţul strigărei de 800 mii lei, sau în bani gata, sau în hârtii de valoare.

Telciu, la 12 August 1923.

Primăria comunală.

Zilele acestea se va deschide magazinul de

BLĂNĂRII

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, Calea Victoriei No. 2.

3012

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA” CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1839 2561

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 876 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Mercuri 22 August 1923

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1 6330
CLUJ

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Rolul social si uman al presei

Există o anume categorie de oameni pentru cari ziarul este ceva foarte urât, iar „proza de ziar" ceva foarte inferior. Aceștia nu pierd nici un prilej pentru aşi arăta disprețul față de ziar şi scrisul lui. Dacă literatura cutărui scriitor este mai slabă, ea este numai decât categorisită: „literatura de ziar"; dacă instrucția generală a cuiva dovedește insuficiențe vizibile, ea este fără îndoială: „enciclopedie de ziarist".

In Ardeal până la unire această mentalitate nu era cunoscută decât într'o foarte redusă măsură. Ziarul şi scrisul lui îşi aveau o recunoaştere a utilității lor binemeritată. Au venit însă oameni cari cunoşteau numai o „anumită presă" şi cari se învățaseră să judece presa în aspectele ei generale, după cunoştințele parțiale pe cari le aveau. Aceştia au adus aici aceeaşi mentalitate şi acelaş dispreț neîndreptățit. E încă în memoria tuturor regretabilul conflict provocat de conferința unui venerat profesor, acum vr'un an şi jumătate, conferință care aplica aprecieri fundamentale greşite presei în genere şi în special presei ardeleneşti. Conflictul s'a terminat atunci cum s'a terminat; dar mentalitatea adusă aici continuă să roadă opera trecutului.

Impotriva acestei greşite judecăți desigur că presa nu poate spune decât roada străduințelor sale. Pentru acei ce caută în fiecare şir de ziar stilul lui Flaubert şi vasta ştiință a lui Diderot, proza ziarului va rămâne totdeauna un gen inferior, dar nu trebue să se uite că sunt puțini acei ce se ştiu îngrădi intelectualiceşte cu Flaubert şi Diderot, chiar între cei ce nu uită să-şi marcheze pe buze cuta disprețului îndată ce se vorbeşte de ziar.

Ocupându-se de aceeaşi chestiune într'un recent număr al revistei craiovene „Ramuri" dl profesor N. Iorga, care este şi un excelent ziarist, scrie:

„Ziarul e de fapt genul literar — aş zice chiar genul de manifestare publică — al epocei noastre. Ce nu intră în el? Şi cine, într'o societate mai vioaie decât a noastră, nu ajunge la el, nu rămâne adesea în el?

„E o enciclopedie şi o crestomație, zi de zi. Ce a fost *Summa totius theologiae* pentru evul mediu e pentru evul nostru contemporan colecția unui mare ziar, de adevărată valoare națională. Şi sânt unele ziare în care de zeci de ani bate pulsul lumii.

„Ziarul *nu cere* nici uşurătatea, nici negligența. El dă voie oricării originalități să se manifeste. Dar îi cere un lucru: *să devie socială, umană*. Să se apropie de om *omeneşte*. Şi aceasta e o educație pentru care oricine a intrat în disciplina ei nu poate fi de-ajuns de recunoscător.

„Se poate ca în literatura propriu-zisă un netalentat să se ascundă după cultură, să se pitească după pretenția şi nebunia sa proprie. In ziar e imposibil. Contactul cu aierul liber distruge bolnavele ciuperci din umbra zidurilor oricării culturi.

„Nu în ziare azi se scrie mai rău din toată lumea".

Rândurile dlui prof. Iorga sunt o consacrare. Proza de ziar, cu imperfecțiunile ei inerente condițiunilor speciale în cari se confecționează, este şi rămâne totuşi un gen literar, care se poate ridica oricând până la ceea ce se numeşte de obiceiu „proza literară", dar care nu poate niciodată cădea sub nivelul atâtor producții literare cu pretenție. Examenul de fiecare zi al acestei proze este cea mai bună chezăşie. Mai presus de emfaza unei culturi rumegate sau nerumegate, care în literatură poate să înşele şi să se afişeze ca talent, scrisul zilnic trebue să răspundă tuturor pretențiilor, de la cea a doctului cugetător de catedră, până la modesta silabisire a muncitorului care n'are altă hrană sufletească decât ziarul.

Prin aceasta rolul social şi uman al ziarului este nelimitat. De el are nevoie în egală măsură şi omul cult şi omul care năzuieşte spre cultură. Ziarul este o punte de trecere între două momente intelectuale. Câți trec de ea? Şi câți din acei cari au trecut se pot lipsi de el?

INSCRIPȚII

Cea mai uşoară pedeapsă

Ziarele s'au grăbit să publice acum câteva zile ştirea că ex-miniştrii bulgari din cabinetul Stambulisky — 4 din ei — au fost condamnați la moarte.

Ziarele au comentat faptul cu obişnuitele proteste şi condoleanțe ce se adaugă totdeauna, când e vorba de veşti cu astfel de pedepse sumare şi sgudiutoare.

A doua zi aceleaşi ziare publicau desmințirea ştirei; nici unul din foştii miniştri bulgari nu fusese condamnat la moarte. Vina era aruncată asupra unei agenții telegrafice, care procedase cam . . . telegrafic în această chestiune.

Acum lucrurile se lămuresc.

Agenția în chestiune socotise cam astfel: având în vedere că procesul se judecă în Bulgaria, că e vorba de o crimă de stat, că judecători sunt condamnații de eri. . . prin urmare. . .

Şi domuul dela Agenție aplică fără milă şi cu dela sine putere, articolul corespunzător din codul penal bulgar care probabil prevede pedeapsa cu moartea

Sever judecător!

Dar nu e singurul. Căci nu-mi închipui să fie vre-o pedeapsă care să se aplice mai uşor în închipuirea celor ce află despre vre-o judecată ca aceia din Bulgaria, ca pedeapsa cu moartea.

Să fim sinceri. Care din noi n'a crezut, numai când a auzit că fostele ajutoare ale lui Stamboliisky au fost date judecății, că cel puțin jumătate din ele vor fi condamnate la moarte?

Prin urmare să nu fim prea severi în apreciarea noastră cu severul şi marțialul funcționar dela agenția telegrafică. . . nu-l mai spun numele.

NOMOFYLAX

După şase ani

Zilele acestea se împlinesc şase ani de când oştenii români au înfrânt cerbicia armatelor lui Mackensen la marginile Mărăşeştilor. Ultimul atac german a avut loc la 6 August st. v. 1917, apoi lupta s'a mutat spre nord, reîncepând la fel de aprigă, însă cu forțe mai puține din cauza terenului şi-a pierderilor precedente, la Muncelul, unde a continuat până la 4 Sept. st. v.

Despre marea învălmăşeală care a fost atunci s'a scris destul şi la noi şi la aliații noştri, iar faptele vitejilor cari au trăit acele clipe sguduitoare au fost preamărite până şi de dușman.

Mi aduc aminte de cele două comunicate ale statului major inamic, în care câteva pilde de eroism românesc erau date soldaților germani. Dar atât şi nimic mai mult. Poporul din vechiul regat, afară de cei din imediata apropiere a frontului, nu ştia că în zilele acelea se scria una din cele mai emoționate pagini ale epopeii românești. Inamicul se ferea s'o spună. Ceia ce ascundea el însă, o mărturiseau numeroasele trenuri cu răniți şi spitalele din întreaga țară, cari se umpluseră pe neaşteptate şi peste măsură de mult, ca'n cele dintâi luni ale deslănțuirei rsboiului.

Au trecut şase ani de atunci. Au trecut atât de repede şi atât de nesimțit aceşti ani, că acei cari avem înscris pe crucea comemorativă de răsboiu cuvântul „Mărăşeşti" ne mirăm cum s'au putut scurge atât de uşor.

Precipitarea evenimentelor răsboinice cari au urmat, înfăptuirea României-Mari, marile greutăți ale refacerei, desbaterile uriaşelor procese internaționale la tribunalele păcei, toate acestea au contribuit ca firul zilelor mărețe prin care am trecut şi trecem încă fără să ne dăm seama, să se dapene cu o repeziciune, care abia acum începe să ne uimească.

Nerăbdători a cunoaşte surprizele zilei de mâine, ne gândeam poate prea puțin la cele de ieri. In zilele de aniversare, ne mulțumeam a scoate steagurile în balcoane şi-a primi defilarea trupelor. Preocupați de ziua prezentă, de multe ori nu ştiam precis dacă serbăm isbânda dela Mărăşeşti, căderea Budapestei sau semnarea păcei.

Dar vremea începe să se limpezească. Liniştea începe să se aşeze. Cu cât trece timpul, cu atât faptele trecutului ne apar mai mărețe, mai pline de lumină. mai distincte unele de altele. Sunt totuşi atât de multe, încât cele mai puțin însemnate, par'că tot nu s'au deprins din strălucitoarea nebuloasă.

In mijlocul lor însă, ca în mijlocul unui nimb, isbânda dela Mărăşeşti se conturează tot mai vie, tot mai mândră şi mai impunătoare....

Este poate cea mai însemnată dată din întreaga istorie a vitejiei românești.

Inchiderea cursurilor de la Valenii-de-Munte

In vederea vizitei pe care cei peste una sută de membri ai „Ateneului Popular" au făcut-o Universității Populare s'au luat din vreme măsuri ca ultimele zile ale cursurilor să fie rezervate acestor distinşi oaspeți, cari au făcut un drum destul de lung, ca să-şi dovedească entusiasta lor admirație pentru o atât de utilă operă cu aceea dela Văleni, căreia va trebui să-i se acorde în viitor o îmbrățişare cât mai largă de către toate cercurile de cultură românească.

In dimineața zilei de 14 Aug. a ținut, în continuare, o interesantă prelegere, d. prof. Univ. *Vasile Bogrea* despre *„Civilizația feniciană şi egipteană"*, arătând cu o bogăție de amănunte filologice şi istorice, precum şi cu o îndemânare de savant, căreia i se adăogă o dicțiune cuceritoare ce minunate opere neperitoare au produs aceste vechi popoare, pentru folosul omenirei şi ce merite are ştiința franceză şi în special archeologul Champollion în descoperirea acestor eterne cristalizări ale sbuciumului omenesc către idealul de continuări perfecțiune. După această prelegere mult aplaudată, profesorii şi cursiştii s-au îndreptat spre gară pentru a primi pe ieşeni. La intrarea trenului în stație, un cor improvizat i-a întâmpinat cu imnuri patriotice. Coborând din tren, excursioniştii dintre cari toate doamnele şi domnişoarele purtaă admirabile costume naționale au salutat pe d. C. N. Ifrim, subliniind că „Ateneul" se consideră un fiu sufletesc al marelui răscolitor de suflete puse în slujba neamului. D. prof. Iorga a mulțumit neobositilor pelerini, cari aduc, din lasul culturei de altă dată solia că acolo sunt şi alți oameni decât cei ai ciomagului şi ai urei.

Dacă domnul Ifrim a voit să dovedească că solia de care vorbea domnul profesor Iorga este o realitate, apoi a vădit-o în după amiaza acelei zile, când a dat ocazie nu numai cursiştilor dar întregei populații a orăşelului Văleni să trăiască câteva clipe de înălțare morală prin cântecele cântate de corul „Ateneului Popular". Acest cor s'a relevat ca o închegare artistică de primul ordin şi este de sperat că priceperea technică şi cultura artistică a maestrului Popovici îi va cuceri laurii consacrărei, pentru a-l aşeza în fruntea tuturor celorlalte coruri.

Ziua următoare au conferențiat pentru ieşeni: *dl Bogrea* despre *Manzzoni* şi domnul profesor Iorga despre: *Atingerile d-sale cu literatura românească*, epoca „Sămănătorului". *Dl Bogrea* lămurind pe profund umanul poet italian, a arătat câtă înțelegere largă a dat el vieței şi la ce înălțime sufletească e capabil să ridice pe cel ce-i pătrunde căldura versului său.

Dl profesor Iorga ne povestise, în două prelegeri precedente, despre legăturile avute cu literatura românească, încă dela etatea de şase ani şi a continuat, în această prelegere despre relațiile d-sale literare din epoca „Sămănătorului", punând la punct multe chestiuni din această vreme de orientare a celor mai fecunzi scriitori ai noştri şi de înțelegere a acelei literaturi adevărate, care a pornit din sutletul adânc al unui neam, pentru a se revărsa ca o undă vie în marele ocean al culturei umane. Sala devenită neîncăpătoare a savurat cuvintele marelui cărturar şi i-a ovaționat cu însuflețire.

Două ore mai târziu, s'au adunat toți coriştii pentru a se face darea de samă a comitetului „Asociației" lor şi odată cu alegerea comitetului să se facă şi propuneri pentru viitor. Din darea de seamă, s'a văzut că s'a simțit lipsa unui cămin stabil, definitiv la Văleni şi mai ales a unei cantine, care să eftinească traiul şi deci să dea posibilitatea unei cât mai largi cercetări a cursurilor. S'a accentuat apoi nevoia unor cursuri pedagogice pentru membrii corpului didactic şi mai ales a unor studii speciale de limba română pentru minorități.

In comitetul vechi s'au ales pentru complectare: d-nii Lascarov-Moldovanu, vicepreşedinte; Căpitan Sever Slătinescu, secretar; Ilie Ardeleanu, casier; Dr. Caba, Ciolan, etc. membri.

Comitetul şi-a luat asupra sa sarcina de a împlini lipsurile constatate şi îndeosebi de a găsi modalitatea ca un stenograf să prindă în viitor, atâtea clipe din desvoltarea noastră culturală, cum a fost prelegile d-lor Iorga, Bogrea, Bănescu, Ştefănecu-Goangă, Taşcă, etc, prelegeri care altfel se pierd pentru marea mulțime a cărturarilor.

Sara, o masă comună luată în sala de cursuri, a strâns la un loc pe profesori cu elevii lor, cari s'au arătat atât de dornici de lumină şi de orientare. D. Prof. Iorga a binevoit a participa cu întreaga dsale familie. Cu acest prilej d. Deputat Toni, preşedintele „Asociației Cursiştilor", a binecuvântat toată munca care se depune la aceste cursuri. Dnii avocat Hovany (Oradea Mare), Căpitan Slătinescu şi student Vâja au mulțumit dlui Prof. Iorga pentru uriaşa contribuție de cultură ce se îndeplineşte la Văleni, din care vorbitorii au avut norocul să se împărtăşească. Dnii: Lascarow-Moldovanu şi Bataria au vorbit din partea profesorilor, iar d. Iorga a răspuns tuturor mulțumindu-le, şi făgăduindu-le, pentru anul viitor o şi mai fructuoasă activitate.

Cu această masă, cursurile s'au declarat închise şi a doua zi, în zori, toți cursiştii au plecat cu trenul la Sinaia, urmând a se întâlni în drum, la Ploeşti, cu membrii „Ateneului Popular", cu cari au făcut împreună o frumoasă excursie pe valea Prahovei.

INFORMAȚII

— **Proectul de reorganizare a justiției militare.** Se afirmă că în viitoarea sesiune a parlamentului, va fi supus și proectul de reorganizare a justiției militare, proect care este redactat.

Iată ce conține proectul:

Tribunalele militare vor funcționa după cele civile.

Se garantează libertatea individuală prin crearea camerelor de punere sub acuzare.

Sentințele vor fi motivate.

Comandamentele vor trimite tribunalelor militare plângerile ce primesc.

Se precizează rolul poliției judiciare.

Se modifică durata unor pedepse.

Tribunalele vor fi compuse numai din specialiști titrați — ofițeri sau magistrați.

Se înființează o curte de casație militară.

— **Expoziția dela Timișoara** Pentru transporturile de mărfuri și diferite produse industriale predate și destinate târgului de mostre ce va avea loc la Timișoara între 20 și 30 Septembrie, ministerul comunicațiilor a aprobat o reducere de 50 la sută din taxele tarifare normale în modul următor:

La expedierea acestor mărfuri pentru expoziție, producătorii vor plăti taxele integrale, iar înapoierea transporturilor se va face gratuit, anexându-se la scrisoarea de trăsură și fractul ce a servit la ducere și care va fi vizat cu stampila expoziției asociației fabricanților din Banat.

Vizitatorii și expozanții acestui târg vor beneficia de aceași reducere în terenul mai sus fixat trebuind ca la înapoiere biletul de tren să poarte viza cu ștampila și semnătura secretarului asociației.

— **Descoperirea unei contrabande de vite.** Aflându-se că prin punctul Otlaca dela o vreme se fac foarte mari contrabande de vite în Ungaria, autoritățile s'au pus la pândă. Cursa a isbutit, întrucât întreaga bandă a fost arestată în momentul când mâna vitele, vreo 50 de boi, peste frontieră, în Ungaria.

Arestații au mărturisit, că fac contrabandă de mai multe luni și că au numeroși complici în orașul Arad și în localitățile din regiunea punctului de vamă Otlaca. Se vor face numeroase arestări.

— **Intocmirea bugetului nou.** Intocmirea noului buget va începe pela mijlocul lunei Septemvrie.

Pregătirea va dura cel puțin o lună.

Proiectul noului buget va fi depus în Cameră pela începutul lunei Noembrie, spre a fi discutat pe larg.

După cum se știe, începutul anului financiar a fost mutat la 1 Ianuarie.

— **O excursie a studenților francezi la noi.** La începutul lunei Octombrie un grup numeros de studenți francezi intenționează să facă o excursie în țara noastră. In acest scop, d. Melinescu, student la Paris, a văzut eri pe d. secretar general al ministerului instrucțiunei spre a aranja programul și primirea ce se va face oaspeților francezi

— La Școala Normală de fete din Cluj sunt vacante 30 burse pentru cl. I. și 10 pentru cl. II. In celelalte clase nu se pot primi eleve. Inscrierile țin până la 1 Septemvrie. Examenul de admitere pentru cl. I. și de diferență pentru cl. V. începe la 15 Sept. a. c.

— **Mișcarea tipografilor.** Tratativele de împăciuire cu patronii și muncitorii tipografi din Ardeal și Banat se vor relua sub conducerea dlui inspector general Georgian din Ministerul Muncii, mâine, 22 August ora 4 p. m. la Inspectoratul Muncii din Cluj (localul Camerei de Comerț).

— S'a încuviințat ca primăria orașului Simleul Silvaniei din județul Sălaj, să contracteze un împrumut nominal de 2.500.000 lei dela Casa creditului județean și comunal plătibil în 40 ani, a cărui anuitate este de lei 145.130, bani 30, necesar pentru terminarea lucrărilor de edificare a localului de primărie din acel oraș.

— Constatându-se că în Ardeal numărul viteilor ce se tae pentru hrana populațiunei, este cu mult mai mare decât vitele mari, ceeace constitue un pericol pentru înmulțirea rasei bovine, ministerul de agricultură și domenii a luat hotărârea — dând ordin abatoarelor — să nu mai permită tăerea viteilor sub vârsta de doi ani decât la un număr maxim egal cu acela al vitelor mari.

— Primăria orașului Arad a fost autorizată să contracteze un împrumut de 7.500 000 lei în obligațiuni ale Casei creditului județean și comunal pe termen de 20 ani. Imprumutul va putea fi lombardat la Banca Națională.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a [illegible] dela băi și de azi începe consultațiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toți funcționari publici și particulari precum și familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

— Știri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— **Moarte suspectă.** In locuința sa din Str. Lingurarilor Nr. 40, a încetat din viață în împrejurări suspecte, bătrânul Joan Kollo în vârstă de 62 ani.

Medicul comunal a găsit pe cadavru urme de violență.

Cadavrul a fost trimis la institutul medico legal, pentru a i-se face autopsia.

— **De la Consiliul de războiu.** Intr'una din ședințele trecute, consiliul de războiu din localitate a judecat și achitat pe lucrătorul de aparate muzicale Rișco Alaioș Farcaș din Careii Mari acuzat de spionaj exercitat în favoarea Ungariei.

— **Numire.** Dl Constantin Zamfirescu, comisar clasa I a pe lângă Prefectura Poliției Capitalei, a fost numit directorul prefecturei de poliție din Satul-Mare.

— **Interzicerea jocurilor de noroc la Cluj.** Prefectura poliției locale, a primit Sâmbătă 18 crt, un ordin dela Ministerul de Interne, prin care i-se pune în vedere, că sub nici un motiv să nu mai permită pe teritorul orașului jocurile de noroc.

De vînzare instrumente pentru dentiști și mobile antice. Strada Gen. Berthelot 12. parter 2. 3018.

Schimb una cameră mobilată din Cluj în centru pentru una cameră mobilată din Sibin. Adresa la ziar sub Nr. 134. 3019.

Spirtul cu Menthol „Gladys“ recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys“ întăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys“ alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Până când există stocul o pălărie tare „GYURITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortiment în albituri pentru bărbați! 2880

2747-4

Toate automobilele

pot face economie de benzină și cauciucuri crutând și mașina.

Informațiuni la:

Emil Blaga, Cluj.

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: Farmacia VOREL, PIATRA-N. 2819-4

Inaugurarea orfelinatelor de rasboiu din Cluj

Inaugurarea orfelinatului „Principesa Elena“. — Festivitatea, cuvântările, asistența. — Inaugurarea spitalului central de ochi

Duminică dimineața a avut loc inaugurarea orfelinatului „Principesa Elena“ din localitate, str. Dorobanților 42.

După oficierea unui scurt serviciu religios, dna Sofia gl Anastasiu, președinta regiunei Cluj, prin câteva cuvinte arată însemnetatea unor asemenea orfelinate și termină mulțumind comitetului central al societății, de al cărui concurs s'a bucurat tot timpul.

A vorbit apoi dna Olga Sturza, președinta societății din întreagă țara, care printr'o frumoasă cuvântare, arată că din cele văzute până în prezent, a avut ocazia să se convingă că opera „Soc. Orfanilor de răsboi“ din Ardeal nu este numai o simplă operă de asistență socială, ci cu drept cuvânt se poate num operă de solidaritate națională sau mai bine zis de unificare a tuturor Românilor. Termină mulțumind reprezentanților societății din Ardeal și în special dlui Ion. Pătârlăgeanu, inspectorul general al societății, neobositul organizator al instituțiilor O. O. R. care există azi.

Dl Septimiu Mureșan, prefectul județului prin câteva cuvinte a adus omagii dnei Olga Sturdza, pentru activitatea sa patriotică, pe care cu atât devotament o depune în folosul neamului și al țării.

Au mai vorbit de asemenea și dnii dr Elie Dăianu și dl gl Popișteanu care în numele dlui ministru Mârzescu aduce mulțumiri tuturor conducătorilor Soc. *O. O. R.* pentru munca depusă până în prezent, ale cărei roade azi se culeg cu prisosință.

Urmează apoi vizitarea orfelinatului, unde asistența pe lângă că a avut ocazia să admire o bună organizare, a mai vizitat și expozițiile de covoare și cusături naționale, lucr te de către micile orfane.

La această festivitate pe lângă șefii autorităților militare și civile am mai putut remarca și pe dnii g-l N. Petala, g-l Anastasiu cu d-na, Dr. Zigre cu doamna, P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului, Insp. Pătârlăgeanu cu dna, Colonelii Nicolau, Rădulescu, Vlădescu, Stoica și multe alte persoane din elita Clujului, ale căror nume ne scapă.

La spitalul central „Principele Carol“

Dela orfelinat întreagă asistența a trecut la spitalul central al societății „Principele Carol“ care se află situat în imediată apropiere de orfelinat și care a fost inaugurat în aceiași zi.

Acest spital a fost organizat de către societate în ultimul timp. In el sunt tratați micii orfani, numai pentru maladiile ochilor, iar spitalul e pus sub conducerea eminentului ochist medic Gl. Dr. Bădescu Gh.

La spital a luat cuvântul d-l Dr. Bădescu, director, care prin câteva cuvinte a scos în relief importanța acestui spital, precum și frumoasele rezultate obținute în el până în prezent.

Din partea comitetului local O. O. R. a vorbit P. S. S. Episcopul Ivan, care a lăudat frumoasa inițiativă a superiorilor dela centru, de a creia o instituție de atâta importanță.

S'a expediat apoi următoarea telegramă de devotament M. S. R. Principesa Elena.

A. S. Regale

Principesa Elena a Romaniei

București.

Cu ocaziunea inaugurării orfelinatului de fete „Principesa Elena“ din Cluj, depunem în fața Alteței Voastre expresiunea sentimentelor noastre de nețărmurită dragoste și devotament.

Comitetul central O. O R. Cluj.

La orele 2 p. m. festivitatea a luat sfârșit.

R.

Prenotările pentru inscrieri la scoala primară evangelică germană precum

și pentru clasa V-a deschisa noua (I. secundară) a acestei scoli să fac in localul scoalei din Strada Berde până la 30 August a. c. d. m. dela 4—5. Tot aici se dau și deslusirile necesare. 3017

Baia de aburi a băii

DIANA

Care din cauza reparațiilor a fost închisa.

S'a deschis și stă la dispoziția 'onor public.

33 Lloyd 1632

Fabrica de Textile Tesatoria Ardeleana

CAUTĂ UN PORTAR

cu Ziua de 1. Septemvrie
Locuintă constatatoare din o camera asigurata. Să prefera om insurat fara copii care șia facut miliția. 3020

A se prezenta 'personal in birol. Piața Mihai Viteazul No. 19.

Exproprierea comunității de avere grănicerești din Săcuime

Un nou protest la Liga Națiunilor — Pe ce ton vorbesc grănicerii Ungariei contra statului român

Ne-am ocupat nu de mult de deciziunea prin care comitetul Agrar Suprem a expropriat comunitatea de avere grănicerească a săcuilor pentru a împropietări pe ea pe cei lipsiți, restul rămânând în proprietatea statului.

Exproprierea ei s'a făcut în baza faptului, că grănicerii săcui o aveau numai în uzufruct, ea fiind a statului și ca atare, prin tratatul de pace, revenind statului român. Pe deasupra s'a constatat, că comunitatea de avere a foștilor grăniceri săcui a aparținut statului român, fiind ruptă din trupul Moldovei prin pacea austro-ungaro-turcă dela 1769. Multă vreme pământurile în chestiune nu au fost nici măcar în uzufructul grănicerilor săcui, ele li-au fost date mai târziu de către împăratul Iosif al doilea, după ce până atunci au fost ale erarului. Ca dovadă că era la mijloc numai uzufructul, împăratul Franz Iosef li-a luat la 1859 dela grănicerii săcui și le-a retrocedat târziu după aceea.

Acum, foștii uzufructuari ai acestor pământuri pe cari guvernul român le-a expropriat cu intenția de a definitiva pe ele stăpânirea proletariatului agricol săcuesc, au protestat și nu li-a fost destul protestul la guvern, ci s'au adresat și Ligii Națiunilor.

Temeiul protestului este tot atât de șubred ca al tuturor protestelor ungurești adesate străinătății. Nimic nu se pomenește în el de aceea, că prin exproprierea în chestiune și prin intenționata improprietărire definitivă a țăranilor săcui, statul român a căutat să curme erchivocul stării de drept a acestor proprietăți a căror chestiune, tocmai pentrucă trebue respectat tratatul de pace, trebuia cât mai curând soluționat. In schimb se spune, că protestanții fac din această chestiune o chestiune minoritară.

Cu aceasta au tăiat, dupăcum le și era intenția, orice discuție juridică. Și pentruca să arate cum știu face din chestiunea în discuție o chestiune minoritară, protestul se încheie cu acest apel al Ligii Națiunilor să *„nimicească"* rezoluția statului român.

Un ton ma loial și mai în conformitate cu toate manifestările ungurești față de noi, nu se putea.

Dar, dacă s'a pus discuția pe acest ton, statul român va ști aduce în discuție și chestiunea interesantă a debușerilnr venitu rilor acestor moșii, cari nu erau proprietatea „grănicerilor" săcui, ci fiind administrate de un directorat, veniturile lor aveau destinații cu cari siguranța statului român nu se putea împăca.

Tratativele ruso-romane

— Atitudinea României pildă pentru Rusia —

S'a vorbit la timp de instituirea unei comisiuni cu însărcinarea de a trata mai multe chestiuni cu delegații guvernului Rusiei.

Comisiunea română, a trecut Nistrul, a luat contact cu plenipotențiarii țărei vecine, iar zilele trecute s'a reîntors la București unde și-a alcătuit raportul, înaintându-l forurilor competinte.

După cum se vede, România, — ca întotdeauna călăuzită de cele mai sincere gânduri, — nu s'a dat la o parte de a purta discuțiuni și chiar să ofere soluțiuni pentru definitiva lichidare a chestiunilor ce a format programul conciliaburilor ruso-române.

Rămâne să se vadă cum se va comporta Rusia, dacă discuțiunile purtate de către delegații ei, — dar mai ales dacă hotărârile toate de comun acord, — vor fi luate în seamă și traduse în fapt de guvernul dela Moscova.

Asupra acestui ultim fapt, — cel mai principal de altfel, — să nădăjduim că nu se va produce nici-o schimbare și că după atâta amar de vreme și groaznice suferințe, Rusia, — așa cum este condusă acum de bolșevici, — va fi luat ceva la minte și va dovedi că guvernul dela Moscova, măcar în relațiunile externe, nu este o strânsură de oameni tocmai fără nici-o răspundere.

Prin urmare, socotind că guvernanții actuali ai Rusiei, în propriul lor interes, vor ști să-și dea seama de însemnătatea tratativelor comisiunei ruso-române de zilele trecute — constatăm că hotărârile acestei comisiuni sunt primele cari s'au produs în chip serios și vor avea o urmare însemnată asupra multor chestiuni cari există între noi și Rusia.

Țara noastră, n'a înțeles niciodată să fie dușmana Rusiei și mai puțin să găsească vre-un prilej care să provoace un conflict armat între noi și vecinii de peste Nistru. Dar, n'a îngăduit ca plaga bolșevizmului criminal, acela care a transformat Rusia într'un imens cimitir, — să treacă Nistrul și să tacă aceleași victime și-a instituit cordonul sanitar care a priit la toată lumea, ba chiar și Rusiei.

Apoi, chestiunea Basarabiei — pe care de altfel, chiar înainte de război, toți democrații ruși o atribuiau în chip legitim României — o socotim definitiv terminată în sensul aspirațiunilor imensei majorități a populațiunei române basarabene, și întemeiați pe drepturile istorice pe cari le avem asupra provinciei neaoș românești dintre Prut și Nistru.

Indeplinite aceste două condițiuni, România nu avea interesul să se sustragă unor tratative cu guvernul Rusiei, mai ales dacă e adevărat că acest guvern a început să se cuminţească.

România dorește fericirea tuturor, chiar și a acelora cari sunt mai puțin vrednici să o capete. Ea nu se opune desvoltărei nimănui, — natural, — cu condiția ca nici alții să nu se așeze deacurmezișul drepturilor ei.

Lucrările comisiunilor ruso-române cari s'au încheiat zilele trecute, să fie pildă vecinilor ruși de sinceritatea și bunele gânduri ale României și să tragă învățăminte.

Dezavuarea propagandei maghiare antiromânești

Chestiunea tratamentului minorităților în România — Ce cuprinde raportul delegației Ligei Națiunilor — Elogiile presei elvețiene

Chestiunea tratamentului minorităților din România a format obiectul unei permanente campanii de presă, în țară și în străinătate. Ziarele ungurești de aici, orientate de la Budapesta, cu o rea credință specifică, n'au pierdut nici un prilej să nu strige contra răului tratament aplicat minorităților din România. Mai mult, s'au găsit oameni politici români — dl Vaida îi cunoaște foarte bine — cari au împins demagogia până la a afirma că „poporul român din Ardeal este, sub stăpânirea românească, tot așa de *împilat* ca și populația minoritară." Dușmanii noștri din afară și din lăuntru au jubilat atunci. Afirmația repetată a format obiectul unor suculente discuții în presa noastră minoritară, „împilată" într'atât încât poate spune orice fără teamă de răspundere.

In afară fondurile bugetului Ungariei se sleiesc pentru o singură țintă: propaganda antiromânească în străinătate. Tot ceea ce se furniza ca atenția de către presa maghiară din România, tot ce nerozia unei politice înguste a unui bine știut partid politic românesc, putea să ofere ca armă de batjocură sau denigrare la adresa noastră, a fost utilizat cu o deosebită stăruință de către oficiul de propagandă deghizată al oficialității maghiare de la Budapesta.

Astfel s'a ajuns să se încetățenească în țările Apusului ideea că în România viața streinilor este un iad, că înșiși unii cetățeni de bună și curată origină românească trăiesc în condițiuni sociale vrednice de evul mediu In nenumărate rânduri Societatea Ligei Națiunilor a fost sesizată asupra acestei oribile stări de fapt, fie de memoriile și protestele celor îndreptățiți, de aici, fie de intervențiile humanitariștilor maghiari. Inaltul for de pace și humanitate a trebuit în cele din urmă să se convingă. Intre ceeace se spunea despre România și ceea ce aducea această țară ca aport de ordine și civilizație în concertul statelor europene era o așa de flagiantă contradicție, încât o anchetă la fața locului era mai mult decât necesară. Și a venit să ne cerceteze acea comisiune care nu de mult a părăsit plaiurile aoastre și care se alcătuia din dnii Kolben (norvegian) secretarul Ligei Națiunilor și prezidentul comisiunei de anchetă, Az Carate (spaniol), Hoden (francez) și miss Harry (engleză).

Din raportul pe care aceștia l'au depus la reîntoarcere și din care au apărut pasagii în presa elvețiană, toate știrile date până acum asupra răului tratament aplicat minorităților etnice sufăr cea mai formală și autorizată desmințire. Ziarele elvețiene se grăbesc să dea României, adeseori ofensată, toată satisfacția ce i se cuvine. Știm ce a putut constata delegația Ligei Națiunilor la noi, e deci inutil să reproducem faptele pe cari le publică ziarele elvețiene, după raportul comisiunei de anchetă. Destul că acolo se dovedește că în România minoritățile se bucură de toate libertățile, că școlile și bisericile funcționează ca și sub stăpânirea trecută, că nimeni nu este nedreptățit.

„La Tribune de Lausanne" scrie în aceeaș chestiune, următoarele:

„Comisiunea de anchetă a avut toată libertatea să se întrețină cu populația, cu reprezentanții minorităților etc. Nu s'a dovedit nici un caz de persecuție, de rău tratament sau de asuprire.

Pretutindeni ei au constatat același spirit de deplină libertate. Să fie deci liniștiți toți acei pe care soarta minorităților din România i-a putut neliniști."

Și acum să poftească ziarele maghiare și agenții de provocație ai guvernului dela Budapesta să susțină contrariul!

Efectele desbinării

— In jurul calomniilor debitate de un ziar săsesc —

Acum câteva zile ziarul săsesc din Sibiu „Sieb. Deut. Tageblat" *a reprodus* (?) din ziarul englez „Times" un articol înjurios la adresa Românilor, articol care în nici o țară din lume n'ar fi fost tolerat. Că articolul în chestiune era pornit din Ardeal, e lucru indiscutabil, ca dovadă e că a doua zi după ce *a reprodus* insultele în chestiune, ziarul săsesc le-a reeditat într'un articol de fond, care de data asta resfrângea „doleanțele" Sașilor. In ziarul *„Foaia Poporului"* din Sibiu un abonat se miră în chipul următor:

„Am tot așteptat să vedem, în „ce mod va reacționa opinia pu„blică românească din Sibiu. Dar „în zadar am așteptat. Opinia „publică românească tace etc."...

Și în altă parte:

„Ori nu află autoritățile noastre „românești de bine să ne apere de astfel de insulte infame?"

Țiu să arăt că în ce privește autoritățile ele și au făcut pe deplin datoria, căci grație hotărâtei intervenții a șefului justiției din Județ, advocații sași au trebuit să se desolidarizeze de cei cari au batjocorit justiția românească. Pe de altă parte guvernul prin ziarul *„Viitorul"* a răspuns cum se cuvine impertinenții din „Tageblatt", ceeace a determinat din partea ziarului săsesc o *retragere strategică* din cele mai puțin onorabile.

Și putem asigura pe *„abonatul"* din redacția „Foii Poporului" că pe domnii dela „Tageblatt" îi mai așteaptă și alte răspunderi legale.

Dar oare numai datoria guvernului era să reacționeze? Nu era mai mult datoria opiniei publice românești să întreprindă o mișcare, în care să afirme conștiința națională și mândria noastră de neam, făcând un front unitar românesc contra atacurilor săsești?

Și pentrucă „Foaia Poporului" e naționalistă și poate că are vre o influență asupra membrilor ei, îi putem spune că și de data asta meschinăria politică a fost cea care a făcut ca această afirmare a conștiinței naționale să nu aibă loc.

In convorbirile avute cu un intelectual din Sibiu, am aflat că motivul, pentru care capii intelectualității sibiene n'au luat inițiativa unei mișcări populare de exprimare a indignării ce clocotea în fiecare și care nu aștepta decât organizatorul, care să-i dea putința să se afirme, a fost că domnii naționali nu voiau să se amestece cu cei de alt partid, crezând poate că prin aceasta ar aduce vre-un serviciu unor anumite persoane, cari ar fi găsit ocazia să iasă în evidență.

Cât de meschine sunt astfel de gândiri, lăsăm să judece fiecare. De nu vom fi solidari, cel puțin în chestii naționale, vom fi batjocoriți pururea de elementele streine. Să luăm exemplu dela unitatea lor desăvârșită și să o imităm. Să ne respectăm între noi, ca să ne respecte alții. Să nu lăsăm ca patima politică să ne orbească până într'atât, încât să privim cu mânile în sân cum e insultat neamul românesc, pentruca să putem striga cu satisfacție: „Vedeți unde ne-a adus guvernul?" Guvernul și-a făcut datoria, dar să ne facem și noi ca cetățeni și ca Români.

Sibiu. *N. S. I.*

Numai câteva zile de butează ca oaspe

JAULUS MORINI

comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui ungurese și nemțesc senzațional, în cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!

Prețuri obisnuițe de restaurant ale cartel

Intrare liberă!

Lloyd 1010 2222

Palma

Când cumpărați tocuri de cauciuc

nu trebuie să cautați eftinitatea prețului

ci să fiți atenți la calitate.

Cereți dela pantofar cu insistență tocuri și talpa de cauciuc „Palma"!

Anunț Radio 2002-4

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Strada Brătianu No. 9.

TELEGRAME

Germania dorește strângerea legăturilor cu Rusia

Berlin, (Rador) — Președintele Germaniei Eberl, a primit Duminică pe ambasadorul german din Moscova, Amelgan și pe reprezentantul sovietetor la Berlin, Krestinsky, care au remis documentele de acreditare ca reprezentanți ai confederațiunei republicelor sovietice din Rusia. Președintele Ebert salutând pe Krestinsky a exprimat dorința ca nouă formă de stat rusească să ajute desfășurarea lăgăturilor prietenești dintre ambele state.

Radici la Londra

Berlin (Rador) — Se anunță că șeful republicanilor croați, Radici, ar fi sosit la Londra.

Se contribue acestei vizite un carecter politic, Radici intenționând să se plângă cercurilor politica engleze contra politicei guvernului iugoslav.

Reluarea lucrului la Hamburg

Hamburg. (Rador) — Muncitorii portului au reluat lucrul. Orașul și-a reluat de ieri aspectul normal. Prăvăliile s'au deschis și viața comercială a reînceput.

Situația recoltei din Germania

Berlin (Rador) — Perspectivele recoltei de cereale sunt bune. Recolta va fi mijlocie.

America desarmează

Washington. — Guvernul american a dispus desarmarea a 28 vase mari și 19 vase mai mici conform convenției dela Washington.

Situația politică din Grecia

Atena. — Tratativele între Zaimis și celelalte partide par a avea șansă de reușită. Se crede că Zaimis va forma coaliție puternică capabilă de guvernare. Se crede că liberalii vor intra și ei în cabinetul lui Zaimis. Colonelul Plastiras tratează cu echipagiile flotei.

Ciuma la Constantinopol

Constantinopol (Rador) — In portul Constantinopol s'au constatat câteva cazuri de ciumă.

Presa germană și discursul dlui Poincare

Berlin (Rador). Presa germană comunicând ultimul discurs al lui Poincare constată că primul ministru francez n'a spus nimic pozitiv dar nici nimic negativ, în chestia conflictului, din Ruhr. Unele ziare găsesc o notă mai conciliantă în cele spuse de Poincare și spun că trebue așteptat până ce Franța va face propuneri pozitive.

Greva generală în Grecia

Atena (Rador). — Muncitorii au declarat grevă generală care s'a întins și asupra căilor ferate. Ziarele cer guvernului măsuri draconice. Ordinea n'a fost turburată.

Desmințerea atentatuiui impotriva lui Stressemann

Berlin, (Rador). Oficial se desminte știrile despre un atentat impotriva lui Stressemann. Poliția declară că cei doi indivizi surprinși de poliție și pe cari la alungat cu focuri de revolver în grădina palatului cancelarului au urmărit un furt și nici de cum un atentat.

Sacouri de ister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Programul Cinematografelor.

Cinema Universității

Marți 21 și Mercuri 22 August Va rula extraordinara dramă senzațională în 5 acte.

Corabia Morții

Această dramă este una dintre cele mai artistice creațiuni cu subiectul din viața Aristocraților.

23—26 August:

In ghiarele unei cocote.

Cinema Urania

Marți 21 și Miercuri 22 Aug.
Dramă foarte frumoasă de Alfredo Testoni.

Rasa

în 5 acte inscenate de iscusitul Iwo Iluminati cu interpretarea cunoscutului artist Sergiu Mari.

23—26 August.

Jocheul Morții

Cinema Apollo

Marți 21 și Miercuri 22 Aug.
După poemul lui Baptiste Guarine

Pastorul Credincios

Un impunător subiect din Mitologia antică.

24—26 August:

Voiajul lui Maciste.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

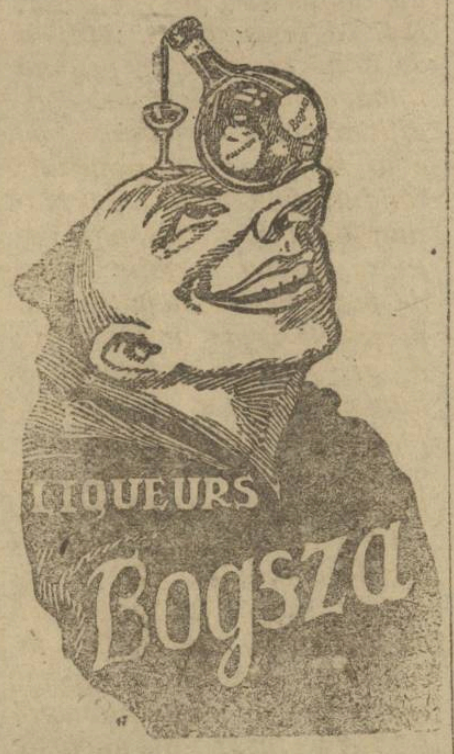

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Un demers al guvernului bulgar

Guvernul bulgar a făcut demersuri la București pentru ca să fie predat poliției bulgare Iosif Lubenoff, asasinul ziaristului Petcoff și care a fost predat de autoritățile cehoslovace autorităților noastre.

Accidentul vaporului „România"

Se anunță din Galați că vaporul „România" care face curse între Galați și Brăila a suferit un accident din cauza defectării unei roți. Vaporul „Borcea" chemat în ajutor a salvat vasul în pericol.

Când va începe să funcționeze Creditul Industrial

Banca Națională continuă tratative pentru începerea funcționării institutului „Creditul Industrial" dela 1 Septembrie. Proiectul pentru reorganizarea Băncei Naționale și prelungirea privilegiului este aproape terminat și va fi supus ministerului de finanțe. Proiectul este în legătură cu consolidarea datoriei publice interne.

— Casa lui Cuza Vodă din Galați va fi rescumpărată și transformată în muzeu de către societatea „Luptătorilor Patriei".

Accident de automobil

Din Câmpulung se anunță că un auto-camion în drum spre Rucăr s'a răsturnat, 13 pasageri au fost răniți.

Inspecțiile dlui Vintilă Brătianu

Dl Vintilă Brătianu va sosi la 1 Septemvrie, după care va pleca în Basarabia pentru inspecții. La 10 Septemvrie d sa va sosi definitiv în București unde își va relua ocupațiile.

Exportul produselor petrolifere in primul semestru 1923

In primele 6 luni din anul curent s'au exportat din România un total de 177.308 tone de produse petrolifere față de 178.267 tone, în epoca corespunzătoare din anul trecut.

In capul produselor este petrolul rafinat cu 77.884 tone, apoi urmează benzina cu 74.260 tone, motorină cu 15.123 tone, uleiurile cu 9314 tone și petrol brut cu 925 tone.

O deplasare importantă s'a înregistrat în cantitatea de petrol exportat în acest semestru față de cel din anul trecut, anume trecând dela 100.273 tone în primul semestru 1922 față de 77684 în semestrul trecut.

Accident de cale ferată la Târgu-Mureș

Trenul decauville ce cară lemne dela Târgu-Nureș a Luna Bradului, o suferit ieri un grav accident Rupându-i-se frâna, pe când mergea la vale, trenul s'a prăbușit într'o prăpastie. Sunt numeroși răniți.

Pățania unui atașat militar francez

Ataşatul militar francez trecând în comuna Lipița (jud. Constanța), cu automobilul s'a ciocnit cu o trăsură. Ataşatul a fost arestat de jandarmi și pus în libertate numai după intervenția prefectului.

GRATIS

primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 877 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Vineri 24 August 1923

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] o. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Ungurimea din Ardeal si Liga Natiunilor

Cum arătam în numărul nostru de ieri, un nou protest unguresc în potriva noastră a fost adresat Ligei Națiunilor. E vorba de protestul grănicerimei săcuești contra exproprierei așa zisei „comunități de avere grănicerească a Săcuilor".

Am expus în numărul trecut această chestiune, lămurind ce este această comunitate de avere, de cine era administrată până în prezent, cui foloseau veniturile ei și pe ce temei juridic a fost expropriată de justiția română.

Arătam de asemeni că exproprierea a fost făcută pentru a fi împroprietăriți pe pământurile ei o grămadă de țărani săcui săraci și lipsiți de pământ. Cu toate că aveau să beneficieze tot Ungurii de pe urma acestei moșii, care aparținu-se vechei stăpâniri și era dată numai în uzufruct grănicerilor săcui, aceștia s'au grăbit să protesteze la Societatea Națiunilor, îndată ce reprezentanții Ligei veniți să examineze stările din Ardeal abia plecaseră peste graniță cu tot mulțumiți de cercetările lor.

Ungurii au învățat acum drumul: au câte-o mică neplăcere (ceia ce nu este tot una cu „nedreptate") de pe urma statului român, numai decât protest la Societatea Națiunilor! N'apucă un ungur să piardă un proces la un tribunal, proces pe care-l are chiar cu un connațional de-al lui, că de îndată o lungă petiție adresată Ligei, sau cine știe cărui mare ziar din streinătate, pornește peste graniță plină de cele mai grave acuzări la adresa justiției române „care e nedreaptă, persecută pe minorități, primește bacșiș", etc.

Liga Națiunilor a ajuns acum pentru ei un fel de tribunal de 4-a instanță, un fel de instanță de asupra Casației noastre, menită să se amestece chiar în simplele afaceri interne dintre statul românesc și particulari, sau chiar dintre simplii particulari între dânșii.

Fără să-și dea seama de ridicolul la care se expun, plictisind un tribunal internațional care are o cu totul altă menire cu chestiuni care n'au nici un clin nici în mâneca cu ocupațiunile lui, ei nu obosesc de loc și pompează zi de zi la Geneva zeci de zeci de reclamații și cereri realizabile, cu o perseverență de maniac.

Bunăoară, cazul acesta din urmă: o comunitate de Săcui avuți protestează că li să ia un pământ, asupra căruia ei n'au de cât un drept de folosință, statul fiind adevăratul lui proprietar, pământ care e menit să se împartă Săcuilor săraci. Cu alte cuvinte, este repetarea unui caz, care a mai fost cândva pendinte de Liga Națiunilor, anume atunci când latifundiarii unguri au protestat că li s'au expropriat pământurile spre a fi împărțite țăraniilor de aceiași naționalitate cu dânșii. Liga s'a pronunțat atunci, cum trebuia să se pronunțe de altminteri dând dreptate statului român.

Ori, grănicerii săteni cunosc foarte bine acest lucru. Ei știu de mai înnainte prin urmare, decizia ligei Națiunilor, și o știu cu atât mai mult, cu cât nici măcar nu sunt proprietari ai pământului ce li se expropriază cum erau latifundiarii unguri, și, cu atât mai mult, cu cât veniturile acestui pământ, au fost întrebuințate, de ei, mare parte, în scopuri care dau de bănuit autorităților noastre.

Ce credit mai poate avea atunci o astfel de plângere neserioasă, care are aerul să nesocotească decizia de mai înainte a Ligei și care ajunge la Geneva, câteva zile după ce reprezentanții înaltei societăței, s'au întors din România, convinși de netemeinicia și reaua credință a tuturor cererilor și plângerilor ungurești?

Ce va fi zicând cei dela Ligă despre acești mari „naționaliști" care protestează că li se căpătuesc frații săraci de acelaș sânge cu dânșii? Și ce vor fi zicând acești frați, acești țărani unguri ai Ardealului, de dragostea ce le-o poartă domnii lor? De bună seamă, mare parte dintr'ânșii nu știu de acest lucru, fapt care ne îndeamnă să credem, că ar trebui neapărat să li se explice.

Redactarea firmelor romanesti

O masura buna dar insuficienta

Printr'o înțeleaptă măsură administrativă și datorită prevederilor unei legi salutare, orașele Ardealului tind către un nou aspect, mai românesc. In largă măsură, menținnile streine: maghiare, germane sau cele cu arhaice caractere ebree, dispar de pe firmele prăvăliilor, de pe indicațiunile negustorești și de pe reclamele publice. Orașele par acresite. Se ridică de pretutindeni un nou suflu, care ne întărește energiile naționale și însenineză.

Era și timpul. Impresiunea de primă vedere contează foarte mult, și cine intra până acum în Ardeal și Banat se întreba mirat dacă nu a greșit trenul și dacă nu cumva a ajuns pe pusta ungară sau într'o provincie din Germania de Vest. Măsura însă așa cum s'a luat este insuficientă. Ea poate fi eficace pentru vechiul regat care și el are destule de îndreptat în aspectul cosmopolit al orașelor, oferit de firmele scrise în toate limbile Apusului, numai în românește nu. In nouile provincii, și în special în Ardeal și Banat, măsura impusă de legea taxelor comunale are nevoie de o complectare firească cerută de împrejurările specifice de aici.

E vorba de redacțiunea românească a firmelor. Dispariția indicațiunilor streine este insuficientă, atâta vreme cât indicațiunile rămase continuă să sfideze prescripțiunile limbei de stat. Sunt firme scrise în românește cari sunt o adevărată batjocură. Și aici aatoritatea comunală trebue să intervie cu energie pentru curmarea acestei stări de lucruri, intolerabilă.

Mulți dintre negustori nu știu suficient românește, iar greșelile strecurate în redactarea firmelor lor au aceeași scuză. Sunt însă alții cari cu bună știință, în batjocură, lasă acele greșeli cari fac deliciul hazliilor și revoltă bunul simț al tuturor. O fac anume, o fac în batjocură, îngrădiți pe necunoștința limbei. O fac pentru a răspunde cu o batjocură energiei administrației românești, și autorității superioare de stat. Cunoaștem negustori cari au strâns cu indiferență din umeri când li s'a atras atenția asupra redacției românești a firmelor, ori s'au mulțumit să surâdă obraznic. De aceea repetăm că e timpul ca administrația să intervină. Altfel buna măsură prevăzută de legea taxelor comunale este inutilă.

Germanii

refuză să mai hrănească pe străinii din stațiunile balneare!

Primăria din Munebach (Turingia), a publicat o ordonanță, în care se spune că străinii trebue să părăsească această stațiune balneară, în termen de trei zile, de oarece lipsesc alimentele.

In Manebach se găsesc câteva mii de străini.

In hotelurile din localitate s'a placardat afișe în care se informează publicul că „hrana nu va mai fi dată străinilor".

Situatia actuala din Germania

Falimentul „rezistenței pasive" — Politica pe care trebue s'o urmeze noul cabinet german — Ce așteaptă Europa de la Stressemann

Acum 15 zile Germania părea că este în pragul unor grave turburări interne. Cabinetul Cuno a căzut însă, un nou cabinet i-a luat locul și o ușurare apreciabilă a survenit în situația din interiorul Reichului. Fără îndoială n'a întrat totul în ordine; o fierbere surdă continuă să agite încă țara. Totuși, gândul că noul guvern va trebui să adopte o politică nouă, pare să fi produs o descărcare în opinia publică germană așa că Germania actuală primește cu un ciudat calm primele acte ale cabinetului Stressemann. De mult timp, neputința ministerului Cuno devenise o evidență pentru lumea întreagă.

Țara părea că'l urma, când, brusc, încrederea și speranța Germanilor în guvern se prăbușiră. Discreditul cabinetului Cuno fu așa de mare că nici un partid politic nu îndrăzni să'l mai susțină și el trebui să cadă sub presiunea opiniei publice unanime, în mijlocul unei reprobări generale cum rare ori s'a mai văzut în istorie.

Noul cancelar a fost adus la putere prin aceiași voință iresistibilă a opiniei publice. Printr'un fel de consimțimânt tacit, partidele politice i-au lăsat toată libertatea de a-și alege colaboratorii și a determina noua politică a cabinetului, a Germaniei întregi cu alte cuvinte. Singuri socialcemocrații au pus condiții; ei au reclamat — și au obținut — principalele portofolii: de interne, finanțe, justiție și postul de vicecancelar. Ei ar fi vroit să pună mâna și pe ministerul Apărării naționale, dar au trebuit să accepte, de frica nemulțumirii întregului Reichs-Wehr, ca neînsemnatul Gessler să rămână la postul său.

Cabinetul Stresemann va încerca deci să restaureze finanțele Germaniei. El își propune să facă aceasta printr'o energică politică fiscală și prin emisiunea unui împrumut intern în aur.

Ele nu va reuși, totuși, să pună ordine în economia germană decât abordând cinstit problema reparațiilor. Ori, aceasta este imposibil atât timp cât subsistă situația actuală în Ruhr. Germania trebue să înceteze „rezistența pasivă" și să între în tratative directe cu puterile ocupante. Se pare că această convingere începe să învingă în Germania în urma complectului faliment politic al lui Cuno. Acesta organizase „rezistența pasivă cu ajutorul resurselor ce i le procura imprimarea enormelor cantități de hârtie-monedă. Această politică a fost acea care a adus spăimântătoarea inflație monetară și prăbușirea totală a mărcei, cu toate urmările ei economice.

Stressemann știe că noui impozite, sau un nou împrumut nu vor fi de ajuns ca să facă să dispară criza.

El pare să fi înțeles, ca mulți alții din compatrioții săi, că numai încetarea „rezistenței pasive" poate să amelioreze situația Reichului. Primul discurs pronunțat în Reichstag este destul de înțelept și face că se prevadă că nu'i departe momentul când guvernul german va căuta să se înțeleagă direct cu Franța și cu Belgia.

Trebue, în orice caz, curaj, pentru a apuca pe acest drum.

Dacă, grație lui, va interveni un acord în privința reparațiunilor, Europa întreagă îi va fi recunoscătoare.

O oră nouă, de pace adevărată, se va deschide atunci pentru întreaga Europă.

Viitorul va arăta dacă Streseman va înțelelege sau nu cât se așteaptă astăzi dela ei.

INSCRIPȚII

Prorociri tragice

Sub acest titlu, un ziar publică o lungă telegramă, care începe astfel: „Agenția *Reuter* comunică din Bloemfontain: Intr'un discurs ținut la congresul partidului sud-american, generalul Smuts a invitat toate națiunile mari și mici să se strângă în jurul Marei Britanii pentru a împiedica o catastrofă mondială. Situația este mai gravă ca oricând, și dacă se va vedea în America că națiunile europene sprijinesc Marea Britanie, atunci crede că America va contribui din nou la salvarea Europei, împiedicând o prăbușire ale cărei consecințe n'ar putea fi reparate nici într'un secol. Dacă toate națiunile se vor uni, ar mai fi posibil ca Franța să recunoască primejdia ce o amenință. Este clar că ocupația Ruhrului de către Franța și Belgia este în mare parte responsabilă pentru situația actuală..." etc.

Desigur generalul Smuts e un personagiu prea important ca agenția *Reuter* să nu se grăbească să i expedieze în toate colțurile lumei, chiar profețiile sale. Prorocirea însă pare puțin cam, cum aș zice... puțin cam *pro domo*. Or, cum fiecare e obiș uit să vadă doar perico ul care amenință pe vecin, sunt sigur că dacă pe generalul Smuts îl chema Joffre, profeția suna cam așa:

Toate popoarele mari și mici ar trebui să se strângă în jurul Franței, pentru a împiedeca o catastrofă mondială. Situația e destul de gravă și dacă se va vedea în America că Anglia a renunțat la încăpățânarea ei, America va contribui din nou la salvarea Europei.

Iar dacă pe profet l'ar chema Trotzky:

Toate popoarele ar trebui să se strângă în jurul Rusiei și să adopte sistemul comunist. Dacă până acum acest sistem a dat faliment în Rusia, aceasta e cea mai puternică dovadă că dacă l'am fi aplicat nu numai într'un singur stat ci în toate deodată, pământul s'ar transforma în paradis. Altfel va fi vai de ele...

Dacă l'ar chema Ludendorf:

Dacă toate popoarele învingătoarc ne-ar ierta de datorie ar fi bine și pentru noi și pentru ele căci noi tot n'avem de gând să plătim și ori de ne or ierta, ori de nu ne-or ierta, noi tot o să ne răfuim cu învingătorii de astăzi...

Și așa... la infinit.

NOMOFYLAX

INFORMATII

— **Judiciare.** In ședința de Luni dimineața, prima secție a Tribunalului local a judecat și achitat pe individul Nicolae Nicolau, fostul subsecretar al oficiului de închiriere din localitate acuzat fiind de excrocherii și sustracțiune de corpuri delicte

Tribunalul a fost presidat de către dl dr V. Bohățel, iar acuzarea susținută de către dl procuror I. Ile.

— **Incercare de sinucidere.** Azi noapte pela orele 12, a încercat să se sinucidă la locuința sa din str. Florilor 11, tânăra Elena K. în vârstă de 17 ani. Numita a înghițit o mare cantitate de spirt denaturat. Motivul sinuciderei sunt niște certuri familiare iscate în ultimul timp.

Cu o ambulanță a salvărei sinucigașa a fost transportată la clinica Medicală.

— **Școlare.** Orele de limba germană publicate vacante la liceul de fete „Carmen-Sylva" din Timișoara, fiind ocupate de o titulară, ministerul instrucțiunii a dispus ștergerea lor din tabloul de ore vacante.

*

La liceul „Simion Bărnuțiu" din Șimleul Silvaniei este vacantă catedra de limba franceză. Doritorii a ocupa aceste ore vor petiționa ministerului în termen de 30 zite.

— **Ministrul de agricultură al Serbiei va vizita România.** Noul ministru de agricultură din Iugoslavia, Milan Simcnovici, intenționează să întreprindă o călătorie în România, Austria, Ungaria, Cehoslovacia și Polonia, spre a cerceta felul, cum au fost resolvate in acele țări reformele agrare.

— **Concursul de scrimă.** Precum am mai anunțat cetitorilor nostri, astăseară la orele 8, va avea loc în sala „Reduta" din str. Memorandului, concursul de scrimă la care vor participa șampionii Italiei, Ungariei, Oradiei Mari, Clujului precum și un mare număr de amatori. Arbitrul va fi simpaticul comisar Ionel Chifor dela Centrală.

Tot odată ținem să amintim cititorilor noștri că acest concurs e primul de acest fel, în țara noastră după marele războiu.

— **Ungaria și datoria fostei monarchii habsburgice.** Ministerul de externe din Praga a făcut cunoscut presei că la Paris, Comisiunea despăgubirilor a luat o hotărîre definitivă asupra împărțirii datoriilor fostei Austro-Ungarii între statele succesorale.

Conform acestei deciziuni, 45 la sută din datorii revin asupra Ungariei.

— **Incendiul dela uzinele din Reșița.** La uzinele din Reșița a isbucnit în seara de 16 August un incendiu, care a distrus biroul administrației dela furnalele înalte, și o parte a atelierului de forjat oțelul.

Pagubele se evaluiază la un milion de lei.

Cauzele incendiului n'au putut fi încă stabilite. Ancheta e în curs.

— **Mamă criminală.** Ieri dimineață săteanul Bochiș Șandor, mergând spre casă, prin dosul băei de vară a orașului (Strand), a găsit pe șosea un pachet învăluit în cârpe. Desfăcându-l cu multă surprindere a constatat că înăuntru se află un fetus de sex femenin, de vre-o cinci luni. Imediat săteanul a dus pachetul la poliția centrală, de unde s'au trimis mai mulți agenți prin partea locului, pentru descoperirea mamei criminale.

— **Concediu.** Cu începere de eri Marți 21 August, dl Valeriu Popovici a obținut un concediu de două săptămâni, pe care îl va petrece la țară. In lipsa dsale, prefectura va fi girată de către dl director Constantin Dumitriu.

— **O măsură bună.** Prefectura de poliție a pus în vedere direcțiunilor celor două varieteuri „Biassini" și „Central" din localitate, că în cazul când până la 25 August nu vor dispune ca jumătate din numerile programelor să fie românești, va închide ambele localuri.

— **Anchetă.** De mai multe zile a sosit în localitate dl Iancovescu Valeriu, inspector general de siguranță, care face o severă anchetă referitoare la conflictul iscat în ultimul timp între dl S. Stoica șeful serv. special de siguranță din localitate și subalternii săi.

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi și de azi începe consultațiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toți funcționari publici și particulari precum și familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

— **Speculanți dați judecății.** Dl Constantin Dumitriu, directorul prefecturei poliției locale, a dat judecății pe următorii speculanți:

1) Măcelarul Andrei Hordoș din piața Mihaiu Viteazul, pentru că a vândut publicului carnea de porc cu 48 lei kgr. în loc de 34 lei, cum se prevede în lista prețurilor maximale.

2) Comerciantul Lazăr Weis, patronul firmei „Old England" din localitate, pentru că a vândut unui domn o pălărie cu 600 lei, pălărie care într'alt magazin se vinde numai cu 400 lei.

3) Precupețul Buzi Mihaly Iacab Biri, pentru că a vândut publicului fasolea cu 20 lei kgr.

4) Lăptăreasa Maria Noaghi din Ghiurfalău pentru că a vândut laptele de bivoliță cu 9 lei în loc de 6 lei, cum prevede prețurile maximale.

Acestor speculanți conform nouei legi a speculei nu li se va putea aplica o pedeapsă mai mică decât 10.000 lei amendă, plus închisoarea.

— Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63. 2862

SE CAUTĂ

un bun contabil cu practică, de preferat acei ce știu limba germană și maghiară pe lângă limba română. Reflectanții se vor adresa la „Feraria" calei Victoriei 29 Cluj.

— **Examenele profesorilor dela școlile maghiare de stat.** Zilele acestea s'a început la liceul „G. Barițiu" sub președenția dlui prof. univ. Ion Paul, examinarea din l. română, geografie și istorie, a profesorilor dela școlile secundare ungurești de stat. Acești profesori vor putea funcționa pe viitor la școala de stat numai dacă au trecut examenul la care sunt supuși acum. Profesori cari nu corespund acum întru toate, vor mai da un examen la anul.

— **De ce s'a ridicat dreptul de publicitate al liceului reformat din Zălau.** Ridicarea dreptului de publicitate al acestui liceu a prilejuit ziarelor ungurești o serie de critici, la care am dat răspunsul nostru la timp

— **Funcționarii de Bancă și sportul.** Acum câteva zile, un grup de funcționari de Bancă au pus bazele unei asociații culturale și de educație sportivă, și care va avea de scop, de a propaga în pătura funcționarismului, pe cât posibil, gustul pentru artă, literatură și în special pentru sport.

Faptul că și funcționarii de bancă, au început a-și da socoteală, însfârșit, de foloasele sportului, mai ales acum când se resimte într'atât nevoia regenerării, în rândurile funcționarilor. slabi, anemici, încovoiați de munca de birou nu poate decât să ne bucure, și din parte-ne să le urăm succes și spor la muncă.

Cununie. Dl Aron Samu și dșoara Sarica Wolf și-au celebrat cununia în Restaurantul din Str. Tămaș Nr. 41.

— **Dela despărțământul din Aiud al „Astrei".** Se aduce la cunoștința tuturor membrilor fondatori, pe viață, activi și ajutători ai „Sociației" — despărțământul Aiud, precum și tuturor cari se interesează de mersul acestei instituțiuni culturale, că sunt convocați în adunare generală pentru ziua de Duminecă 26 August, orele 11 a. m., în localul școalei române din com. Poiana (plasa Aiud).

Protestări de prisos

Agitatorii unguri nu s'au descurajat de rezultatul cercetărilor delegaților Ligei Națiunilor în Ardeal

După ce reprezentanții Ligei Națiunilor, cari ne au vizitat de unăzi, au părăsit țara publicând în ziarele din străinătate constatările lor în privința tratamentului minorităților la noi, constatări care ni sunt cu totul favorabile, câteva ziare ungurești și sătești din Ardeal au început publicarea unor articole în care protestează împotriva felului cum . . . sunt tratate minoritățile în România.

Motivul acestor proteste îl formează impozitele ce se aplică acum, deci un motiv cât se poate de puțin serios, căci aceste impozite se aplică la fel minorităților ca și Românilor.

Concomitent cu aceste proteste, un comitet de doamne maghiare pregătesc un memoriu către M. S Regina pentru a protesta contra persecutărei limbei ungurești. In fruntea comitetului de doamne este un domn, domnul Sándor József, care a lucrat 25 de ani în instituția de maghiarizare „Emke" și care s'a ilustrat cu cunoscuta atitudine în Parlamentul român . . .

Precum se vede, propagandiștii maghiari, văzând că n'au avut succes cu Liga Națiunilor, și-au strâns din nou rândurile. Răspunsurile date de țăranii unguri reprezentanților Ligei pe semne că nu le-au plăcut de loc și acum pregătesc atmosfera pentru o nouă vizită, pe care își închipui că o vor provoca-o în viitor.

Le spunem că-și pierd vremea în zadar și ni se pare curios cum nu văd și ei acest lucru. Căci oricine ar veni în Ardeal cu suflet curat și cu gând nepărtinitor nu poate să vadă aici nimic altceva decât ceia ce au putut vedea cei cari ne-au părăsit de curând.

Omul cinstit n'are de ce să se teamă nici odată și calomnia, dacă poate să-i aducă vre-o pagubă această pagubă nu poate fi decât temporară.

Noui dispoziții
față de școlile neromânești

— Dreptul de publicitate al institutului „Marianum". Chestiunea elevilor de altă confesiune. Excluderea profesorilor din școlile de fete. Diplomele profesorilor. —

Am arătat acum două zile, că Ministerul instrucțiunii publice a desființat săptămâna trecută cinci cursuri dela institutul catolic „Marianum" din Cluj, fiind silit la luarea acestei măsuri deoparte de atitudinea antiromânească a institutului, iar dealtă parte, și îndeosebi, pentrucă școlile în chestiune nu corespundeau nici legilor maghiare în vigoare, nici sistemului românesc.

S'au desființat:

1. Scoala normală superioară, a cărei desființare era dealtfel hotărâtă încă de astă-primăvară, când guvernul a refuzat să-și trimită delegatul la examenele ei. Această școală califica, asemenea Universităților, profesori de școală secundară și era o creațiune ilegală, nici după legile ungurești și nici după sistemul românesc. Cum asemenea școli mai au confesiunile maghiare la Sibiu, Timișoara și Sătmar, rezoluția aceasta a ministerului le privește și pe ele. Ministerul s'a condus la luarea acestei măsuri de principiul, că instrucția superioară privește pe stat, care, de altfel, a asigurat instrucția normală superioară prin cursul creat pentru învățători pe lângă universitatea din București.

2. Cursul comercial de un an, pe care îl frequentau eleve cu patru clase secundare. Cursul acesta, neasigurând o pregătire deplină, nu da elevilor nici o îndreptățire față de stat. Asemenea cursuri nu s'au dovedit nicăeri practice, iar sistemul școlar din vechiul regat nu le recunoaște.

3. Școala de menaj, care deasemenea era o creațiune specială, nici după cele ungurești. In privința acestei școale i-s'a propus de mai demult institutu „Marianum" să se acomodeze sau sistemului maghiar, sau școlilor profesionale ale sistemului românesc, și cum n'a voit să se supună, chestiunea s'a tranșat încă în anul trecut, așa că funcționarea școlii de menaj în anul școlar trecut a fost neautorizată.

S'au mai desființat: conservatorul de muzică și școala de gospodărie, întâia pentrucă făcea instrucție iredentistă, iar a doua pentrucă nu da o instrucție deplină și nu era după legile școlare.

Școlilor acestora dela „Marianum" li-se ridicaseră autorizațiile mai dinainte, totuși ele au funcționat și pe mai departe. Rezoluția de acum este definitivă.

Profesorii bărbați din școlile de fete

Ordinul trimis săptămâna trecută institutului „Marianum" mai interzice ca în fruntea diverselor școli ale institutului să fie bărbați. La acest institut conducerea o avea preotul Hirschler, cunoscut din ancheta ziarului nostru, iar la liceu și la școala comercială direcțiunea este deasemenea în mâna a doi bărbați.

O altă dispoziție privește pe profesori, cari de aci înainte nu vor putea funcționa dacă nu au diploma reglementară.

La „Marianum" bunăoară erau până acum ca profesoare două institutoare.

Profesorii va trebui să fie cetățeni români.

Chestiunea elevilor de altă confesiune

Pe viitor nu se vor mai putea înscrie la acest institut, după cum nu se vor putea înscrie nici la celelalte, decât elevi de confesiunea institutului. In privința institutului „Marianum" ordinul din săptămâna trecută a încuviințat, ca elevele de altă confesiune decât acea catolică a institutului, să se poată înscrie și în viitor dacă au urmat până acum la acest institut. Nouile eleve vor fi numai de religiunea romano-catolică.

*

Toate dispozițiunile acestea sunt în conformitate cu legile școlare și cu principiile legii școlare viitoare și achitatea ior nu poate fi trasă de nimeni la îndoială. Aceasta în ce privește dispozițiunile în sine, pentrucă să nu mai vorbim de chestiunea împotrivirii acestor școli la legile statului, pentrucă în acest caz hotărârile de mai sus ale ministerului nici nu mai trebuesc motivate.

Spirtul cu Menthol „Gladys" recreaza
Spirtul cu Menthol „Gladys" intăreste
Spirtul cu Menthol „Gladys" alină durerile

Se produce în fabrica chemica

Géza Herczeg

C-L-U-J.

2879 Lloyd 1721

Doamnelor și mireselo!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc, fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.
Str. Memorandului Nr. 9
2949

Organizarea politică a Românilor din Iugoslavia

Tratamentul minorităţii române — O voce energică împotriva coadelor de topor — Acuzaţiile ce se aduc partidului naţional

Conferinţa dela Sinaia a adus prin tangentă o chestiune pe care guvernul iugoslav a evitat-o pe cât a putut, aceea a tratamentului minorităţii române de sub guvernarea sa. A fost destul ca ministrul afacerilor externe, domnul Ninci, să vorbească despre acest tratament iar presa română să critice guvernul din Belgrad, pentruca presa sârbească să fulgere contra României.

Pornind dela acest fapt şi combinându-l cu altele cu care este în legătură, va fi foarte util să ne oprim puţin la chestiunea tratamentului minorităţii române din regatul prieten nouă.

Tratamentul Românilor

Ştim din relaţiunile publicistului Batzaria, cel mai bun cunoscător al chestiunii, de ce tratament se bucură Românii Iugoslaviei.

In şcolile lor primare s'a introdus exclusiv limba sârbească, singura şcoală secundară ce o aveau, li-a fost închisă, feciorii români din Banat sunt duşi în serviciu militar în ţinuturile cu molimi palustre ale Albaniei şi Macedoniei, iar pe de-asupra, administraţia le face toate şicanele. Cazul dela Sân Mihai, unde poporul nu a mai putut răbda mizeriile notarului comunal, ci a trebuit să se răsvrătească pentru ca apoi, deşi guvernul li-a constatat nevinovăţia, să ajungă închişi, — ilustrează mai bine decât orice purtarea Iugoslaviei faţă de fraţii noştri.

Intâia mişcare naţională românească

Opresiunea aceasta a dus la rezultatul, că bănăţenii cari îşi formaseră încă sub unguri o educaţie politică, a început să se organizeze. Au contribuit la aceasta şi încercările partidelor politice sârbeşti de a atrage pe Români la ele cu ocazia alegerilor, încercări cari au adus o timpurie decepţie Românilor şi un îndemn în plus, că nu se pot bizui decât pe ei. Mai cu seamă li-a servit această concluzie partidul opoziţionist al lui Protici, care a doua săptămână dupăce li-a făgăduit marea cu sarea, a început o campanie nedreaptă contra minorităţii române.

Astfel s'a organizat anul trecut partidul român sub preşidenţia dlui dr Jianu cu reşedinţa la Panciova, şi ca dovadă că încă din primele zile organizaţia promitea, partidul român a putut trimite anul trecut în Skupcină un reprezentant, pe dl dr. Jianu. „Graiul Românesc", organul partidului, ne-a asigurat acum câteva luni, că dacă Românii erau solidari şi nu ascultau de momelile partidelor sârbeşti, puteau să aibă azi mai mulţi deputaţi în parlament.

Greutăţile organizării

Constatarea acestei lipse de solidaritate s'a făcut şi după aceea. Astfel în primăvară a trebuit reîmprospătate unele comitete comunale ale partidului, constatându-se că unii conducători nu corespund şi ţes numai intrigi.

Odată cu aceasta sa pornit o nouă mişcare în sânul minorităţii române. Modeste întruniri, mai mult artistice decât politice au deşteptat aproape toate satele bănăţene. Organizaţia politică a Românilor a prins astfel teren, dar mai ales în jurul Panciovei. In această comună fruntaşă toţi alegătorii români, în număr de peste 750 fac parte din partidul român.

Printre piedecile ce le întâmpină partidul, principala este dezunirea unor fruntaşi români, cari înregimentaţi în partidele sârbeşti, radical sau democrat, ţes intrigi contra partidului român. Nu mai puţin vrednic de luat în seamă sunt uneltirile de cari am vorbit, ale administraţiei.

Coadele de topor

Dezunirea s'a manifestat mai rea decât oricând zilele trecute, când o delegaţie de 40 de membrii ai partidului radical s'au prezintat ministrului de interne ca să acuze pe preşedintele partidului român de tradare. Inscenarea n'a dus la nici un rezultat, deoarece s'a adeverit că acuzaţia s'a adus numai cu scopul de a preveni o adresă prin care se ceruse de Români înlăturarea primpretorului din Alibunar, unul dintre cei mai mari duşmani ai Românilor din Sârbia.

Din această deputaţiune de radicali au făcut parte şi trei Români. Contra acestora „Graiul Românesc" organul partidului are cuvinte cu atât mai grele, cu cât unii din familiile lor „refugiaţi" în România, au ajuns la mari demnităţi în statul român.

O altă dovadă de dezunire s'a dat tot zilele acestea, la întrunirea partidului radical dela Panciova, în care oratorii au avut cele mai grele cuvinte contra concetăţenilor români. La întruniren aceasta, la care a fost de faţă şi ministrul de finanţe d-l Stoiadinovici, o comună românească s'a prezintat ca să laude partidul radical Sârbesc.

De reţinut din cuvântările dela această adunare, declaraţia ministrului de finanţe, după care minorităţile etnice cer zadarnic să fie împroprietărite.

Cum se ştie, legea reformei agrare din Iugoslavia exclude dela împroprietărire pe toţi afară de sârbi, sloveni şi croaţi. O mai bună ilustrare a tratamentului minorităţilor nu se poate.

S'a mai arătat, că partidul român este în coaliţie cu partidul guvernamental al radicalilor lui Pasici.

Cu celelalte partide nu are relaţiuni. Se mai găsesc însă Români cari să ţină şi cu unele partide sârbeşti.

De remarcat atitudinea faţă de Români a partidului lui Radici:

Acest partid, revoluţionar, republican-federalist, s'a desminţit de minune zilele acestea, când aducându-se Românilor cunoscutele atacuri ce au urmat conferinţei dela Sinaia, ziarele lui din Zagreb au fost cele mai pornite contra minorităţii române din Sârbia.

„Odgoanele" presei takisto-naţionale

— O revoltă preţioasă, dar târzie —

Confratele „Adevărul" se ridică cu străşnicie împotriva „atitudinei" partidului naţional faţă de cazul Argetoianu. In această privinţă „Adevărul", care de atâtea ori a stat sub inspiraţia directă a conducerii partidului naţional scrie:

„In toate aceste intrigi şi sforării, **odgoanele** pe cari le trage presa din Capitală a partidului naţional sunt cele cari reclamă o atenţiune mai deosebită".

Desigur „independentul" confrate bucureştean vorbind despre „odgoanele" pe care le trage presa partidului naţional, face aluzie în cunoştinţa de cauză la „abilităţile" politicei d-lui Maniu. Recunoaştem în rândurile „Adevărului" o consacrare a acestor abilităţi de atâtea ori relevate de noi. Trebue să se fi petrecut mari lucruri între direcţia „Adevărului" şi conducerea partidului naţional, pentruca „Adevărul" să consimtă a-şi da pe faţă tot dispreţul acumulat în atâţea ani de perfid servilism politicei lipsită de tact şi fineţe a partidului naţional. Cazul Argetoianu nu este decât un motiv. Aluzia la „odgoanele" presei naţionale exprimă o nemulţumire îndelung înăbuşită, şi o înţelegem.

Dar revolta „Adevărului" mai are un merit. Ea confirmă afirmaţia noastră că în partidul naţional viaţa celor două fracţiuni care îl compun nu este tocmai fericită. Bănuim ca manevra pentru aducerea dlui Argetoianu în partidul naţional porneşte de la takişti, căci „Adevărul" îşi încheie observaţiile cu următoarea constatare:

„Dar atunci nu rămâne decât să constaţi că în partidul naţional sunt două concepţii şi două politici, şi că nu sunt stăpâni în casa lor."

Sunt desigur! Ceeace însă poate să revolte pe un vechiu servitor al politicei de duplicitate dusă de partidul naţional, pe noi ne distrează. Era o vreme când şi noi ne revoltam; va ajunge şi „Adevărul" să se distreze.

Adevarul istoric asupra partidului national

Absurditatea pretenţiei celor 70 de ani de existenţă — Gloria trecutului nu este tocmai o glorie — Insuficienţa politică a partidului naţional după ieşirea din pasivitate — In ce constă „democratismul" trecutului? — Slăbiciunea de azi — Analiza istorică a d-lui prof. Bogdan Duică

Vorbind la întrunirea partidului ţărănist dela Bistriţă, d. profesor G. Bogdan-Duică s'a ocupat în mod special de partidul naţional. Analiza strânsă şi neîndurată a trecutului, ca şi examinarea prezentului, pune discursul dlui prof. Bogdan-Duică în afară de categoria obişnuită e vorbirilor politice. Discursul său este o pagină de istorie, care va rămâne. Alături de insanităţile oratorice ale dnului Lupu acest discurs înseamnă o pângărire, şi e regretabil că luminatul profesor din Cluj n'a ştiut să şi aleagă o tovărăşie politică mai puţin hidoasă.

D, Bogdan-Duica începe prin a constata că prea descontestat în ultimul timp, „vechiul respect pentru partidul naţional s'a cam dus", şi că „sunt puteri cari sapă mereu puterea „naţionalilor". In faţa acestei situaţii partidul naţional caută să se apere cu trecutul celor 70 de ani de activitate naţională şi cu un democratism (nu cu o evoluţie spre „ţărănism", cum susţine d. Bogdan-Duică) fără egal în viaţa noastră politică. D. Bogdan-Duică contestă şi una şi alta, cu dovezi istorice, ştiinţifice. Pretenţia partidului naţional de a face din Şaguna întâiul prezident, pentru a-şi număra anii de existenţă dela 1848 este o absurditate Comitetul permanent alcătuit la Blaj la 1848 avea o foarte redusă menire politică — spune dsa — iar Şaguna, fiind deputat, n'a prezidat, ci Bărnuţiu. „Când guvernul a ameninţat cu tribunalul excepţional, consiliul permanent s'a declarat desfiinţat", [illegible] viaţă politică pe cari şi le însuşeşte pe nedrept partidul naţional.

Al doilea comitet naţional (de fortificaţie) s'a ales cu sprijinul generalilor austriaci. „Erau deci guvernamentali pe atunci, într'atât în cât comiteau şi fapte antinaţionale" afirmă d. Bogdan-Duică cu realitatea istorică în mână. Dsa aduce ca dovezi declaraţiile lui L. Ciato, făcute la 1881 în Sibiu, înregistrate la p. 226 a „Memorialului", In acelaş timp, dsa aduce mărturisile „unui scriitor al vremii" publicate în „Convorbiri literare" (vol 14 pag. 18), aprecierile lui Eminescu, declaraţiile lui Nicolae Popea făcute la adunarea din Sibiu, ale prof. Lupaş, din cari reiese că nu numai că nu poate fi vorba de o acţiune politică hotărâte înainte de 1881 când a luat fiinţă în realitate partidul naţional, dar şi după această dată ieşirea din pasivitate era o iluzie care nu a contat politiceşte în trecut.

Deci trecutul pe care partidul naţional îl scontează cu atâta insistenţă este mai puţin glorios decât se crede. Partidul naţional caută să se folosească de confuzia de astăzi pentru a scăpa de ruina politică spre care merge. Chiar şi pretinsa democraţie a trecutului este contestată cu dovezi sdrobitoare de dl Bogdan Duică. Atitudiuea dubioasă a atâtor oameni din partidul naţional în faţa marilor momente naţionale, dovedeşte o incurabilă slăbiciune politică. Dl Bogdan Duică aminteşte numai de Sâmpăleanu, Bilaşcu şi I. I. Lepădat, dar ar fi putut lungi lista încât să cuprindă aproape întreg comitetul executiv.

Foţă de reforma agrară şi nevoile de pământ ale [illegible] dan-Duică dovedeşte că partidul n'a avut nici-o preocupare serioasă. Nu numai că nu s'a lucrat nimic pentru drepturile ţăranilor români, dar conducătorii partidului naţional erau mulţumiţi cu starea în care se găseau, iar Eugen Brote, vice-prezidentul partidului naţional, mergea până acolo încât pretindea sacrificii în favoarea „domnilor" din partea ţăranilor. (Foaia Ilustrată 1891).

Organizaţie serioasă chiar după ieşirea din pasivitate, partidul naţional n'a avut. Dl Bogdan Duică aduce ca dovadă un articol al dlui Gh. Pop, actual membru în comitetul executiv, publicat în „Luceafărul" la 1914 în care se contestă existenţa efectivă a partidului naţional.

Programul dela Alba-Iulia este ultima dovadă de slăbiciune a partidului naţional.

Astăzi — încheie d. prof. Bogdan-Duică — partidul naţional este certat cu toate partidele politice pentrucă este mai slab ca toate. După ce a încercat să se apropie de fiecare în parte şi n'a izbutit, dacă ar vrea oui apropieri e silit să accepte condiţii. Dsa afirmă că dintr'o luptă cu partidul naţional partidul ţărănist ar fi cel câştigat, pentrucă este „mai energic şi mai masiv".

Discursul dela Bistriţa al dlui prof. Bogdan-Duică risipeşte definitiv mitul cu popularitatea, democratismul şi mai cu seamă „trecutul de glorie" al partidului naţional.

A. R. Gus

SACI
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Pentru copii mici şi sugaci
cel mai bun mijloc
de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.
2906-1

Aniversarea luptelor dela Mărășești

Punerea pietrei fundamentale a Bisericei Neamului

Solemnitățile religioase — Cuvântările — Telegrama M. S. Regelui

Duminecă dimineața a sosit în gara Mărășești o mare mulțime de cetățeni din toate unghiurile țării, pentru a asista la impozantele solemnități pentru aniversarea luptelor de aci și pentru punerea pietrei ctitoricești a mărețului mausoleu ridicat de către „Soc. Ortodoxă a femeilor române" prin îngrijirea principesei Alexandrina Cantacuzino.

La ora 8 dim., cu un tren special, cei ce veneau să aducă omagiile țării pentru eroii căzuți aci, au plecat din gara Mărășești spre câmpia Răzoare unde s'au dat luptele.

Asistența

In asistență am putut vedea pe d-nii generali Dragu, Popescu, Rudeanu, col. Țenescu din partea palatului, col. Teiușanu din partea invalizilor, Mitropolitul Pimen, episcopii Triteanu al Romanului și Niculescu al Buzăului, episcopul militar de Alba Iulia Iustin Teculescu, arhimandritul Iustin, starețul monastirei Cernica, toți protopopii Moldovei, protoereul militar căpitan Georgescu Silvestru, d l Ștefan Cicio Pop, care a reprezentat Ardealul, Gavriliu prefect de Putna, Năstase Nedelcu, primarul din Mărășești, deputatul Chirculescu, d-l Stancu Brătișteanu din partea ministerului cultelor și artelor, I. P. Daia, directorul general al pescăriilor statului, Oscar Kiriacescu, directorul general al Băncei Naționale, precum și un public extrem de numeros.

Serviciul religios

Serviciul religios a fost oficiat de episcopul Teculescu și Georgescu Silvestru, precum și de părintele Alexe.

Răspunsurile au fost date de muzicile militare ale reg. 9 și 24.

In tot timpul slujbei divine, o escadrilă de avioane a evoluat aducând eroilor căzuți la Răzoare omagiul aviației române.

Cuvântarea dlui general I. Popescu

După tnrminarea serviciului religios, a luat cuvânt d general Popescu, care a facut istoricul bătăliei dela Mărășești.

Dsa a arătat așezarea trupelor și a stăruit asupra debandadei unităților ruse. Se aflau pe poziție, diviziile 9, 10, 13 și a 74 rusă.

Dela 1—5 August situația pe front a fost calmă. In ziua de 6 August, la ora 6 dim., pe o ploaie torențială, Germanii au început un violent bombardament. La ora 8 dimineața, intră în atac trei divizii inamice. Divizia 74 rusă fuge în neorânduială și este înlocuită cu 2 batalioane românești.

La 10 și jumătate ne sosesc întăriri, cu divizia 13 românească, condusă de d general Popescu, care intră imediat în atac la baionetă.

Nemții sunt puși pe fugă, iar la 4 d. a. Românii ocupă pozițiile dușmane.

Ruga Reginei

Protoereul Georgescu Silvestru, în numele preoțimei, spune că în timpul luptelor, la 5 August, când slujia în biserica dela Jagolnița, în aceiași biserică se afla înghenunchiată Regina, care se ruga pentru izbânda trupelor române.

*

Domnul prefect Gavrilescu spune că pământul Putnei este sfințit de sângele eroilor căzuți aci. Vorbesc apoi: Studentul Papagheorghe în numele Macedonenilor și studentul Niculescu-Suceava în numele studențimei; ajutorul de primar Gh. Stoica și domnul general Dragu, din partea soc. „Mărășești".

*

Din poiana Răzoare, publicul și oficialitățile au plecat cu acelaș tren special înapoi în gara Mărășești.

In fața gării, s'au pus temeliile unui impozant mauzoleu, a cărei ctitorire s'a făcut acum.

Mauzoleul

Mauzoleul va fi un monument impunător, s cărui temelie s'a clădit pe un teren de 20 hectare, donate de d. Negropontes.

In mazoleu vor fi adăpostite 10.000 de cripte mortuare.

Edificiul va costa 40 de milioane lei. Deasupra mauzoleului se va ridica o biserică de 45 metri înălțime.

Planurile sunt făcute de arhitecții Pomponiu, Cristinel și Proske, iar clădirea se va înălța grație străduinței principesei Alexandrina Cantacuzino, prezidenta „Soc. Ortodoxe a femeilor române."

Pergamentul cititoricesc

Slujba divină a fost oficiată de însuși Mitropolitul Pimen, secondat de episcopii Triteanu și Niculescu.

După săvârsirea serviciului relipios, Mitropolitul Pimen a dat cetire pergamentului de ctitorire a mauzoleului.

Cei de față au semnat apoi documentul.

Mitropolitul Pimen a făcut după aceasta un istoric al măreților evenimente desfășurate aci.

Un document regal

Principesa Cantacuzino citește telegrama trimisă de d. N. Mișu, ministrul palatului însărcinat de rege a expune „Societății ortodoxe a femeilor române" augusta părere de rău că nu poate asista la solemnitate. „Regele, — spune telegrama, — ia însă parte cu tot sufletul la emoția obștească."

Dna Cantacuzino citește apoi telegrama prin care „Societatea ortodoxă a femeilor române, răspunde Regelui.

Cuvântările

D-na Zoe Râmniceanu citește darea de seamă a situației materiale privitoare la construcția mauzoleului. Vorbesc apoi:

D-na Alexandrina Cantacuzino, canonicul Bujor din partea preoților uniți, dna Pipoș din partea societății ortodoxe a femeilor române din Ardeal, dl Ciceo Pop, care exprimă omagiile Ardealului pentru cei cari și-au dat sângele la Mărășești pentru Unirea țărilor surori, colonel Teiușeanu în numele invalizilor, Vasiliu din partea demobiilzaților, colonel dr Constantinescu în numele soc. invalizilor din război, orfana Stanciu în numele orfanilor din războiu, etc.

A răspuns apoi dl Stoica, ajutor de primar.

*

Solemnitatea a luat sfârșit la ora 2 d. a. când s'a servit în sala Cooperativa o masă comună.

Pentru cei cari au servicii în birouri pentru a înlătura **indigestia și deranjamentele stomacale** se recomandă **ciocolata purgativ**

Koprol și Ideal.

Dacă vă amenință vre-o boală contagioasă să îngrijiți de curățirea intestinelor. Pentru acest scop trebue se **folosiți numai ciocolata purgativ** 2474 1.

Koprol și Ideal.

Cauza ameților și durerilor de cap în cele mai multe cazuri este funcționarea neregulată a intestinelor, și a stomacului și că acestea să înceteze trebue **să folosim ciocolata purgativ cu aromă plăcută**

Koprol și Ideal.

No. 2689/923.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru procurarea stofelor de vestminte pentru copii din Azile (cca. 2500 metri), și pentru uniforma Surorilor de Ocrotire (cca. 600 metri), 2000 șepci, 2000 căciule și 3000 perechi ciorapi, se va ține licitația publica in ziua de 17 Septemvrie a. c. conform art. 72—83 di legea contabilității publice, cu oferte inchise și sigilate în localul Direcțiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condițiunile și caetul de sarcini sunt la dispoziția domnilor concurenți cu incepere dela 26-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la Serviciul de Economat din Direcțiunea I. Reg. a Ocrot. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional: *Dr. Gane.*

Șeful Economantului: *Maior.*

Scrisori din Oradea Mare

Inaugurarea orfelinatului „Principele Mihaiu"

Primirea dnei Olga Sturdza — Festivitatea inaugurărei — Cuvântările — Vizitarea orfelinatului — Masa comună — Asistența — Plecarea oaspeților la Cluj

Vineri seara cu trenul dela Cluj a sosit în localitate dna Olga Sturdza, președinta societății „Ocrotirea orfanilor de război" din întreaga țară, însoțită fiind de către dl Ion Pătârlăgeanu, pentru a lua parte la inaugurarea orfelinatului de război „Principele Mihaiu".

In gară au fost primiți de către șefii autorităților militare și civile, reprezentanții clerului și multe alte notabilități ale orașului. La ora opt p. m. a avut loc o masă oferită de prefectura județului.

Festivitatea inaugurărei

Sâmbătă dimineața la orele 10 și jum. cu o deosebită solemnitate s'a început festivitatea inaugurărei orfelinatului „Principele Mihaiu".

Serviciul divin a fost oficiat de către P. S. S. Episcopul Oradei Roman Ciorogariu, înconjurat fiind de întregul cler local.

Cuvântările

Seria cuvântărilor, a început-o P. S. S. Roman Ciorogariu care a ținut o frumoasă cuvântare, în care a făcut apologia moralei creștine.

Dna Lucia, dr Zigre, președinta filialei locale, prin câteva cuvinte mulțumește tuturor acelora cari au ajutat-o să înființeze acest orfelinat.

Dna Olga Sturdza, președinta societății O. O. R. mulțumește comitetului local pentru vinul interes ce-l poartă micilor orfani. Se adresează apoi orfanilor îndemnându-i a fi buni și ascultători pentru a putea deveni la timp, vitejii soldați ai Regelui Mihai. Dsa face cunoscut comitetului că donează suma de 30.000 lei pentru acest orfelinat.

Au mai vorbit dnii Gl. dr Popișteanu și Gl. Marcel Olteanu, comandantul garnizoanei locale, care a adus omagiul armatei, femeilor Române care cu atât devotament îngrijesc de copii făuritorilor României întregite.

Din partea cetățenilor locali a vorbit prefectul județului Victor Hodor, care a lăudat activitatea societății O. O. R. și în special a comitetului local în frunte cu harnica lui președintă dna Lucia dr. Zigre.

Primarul orașului, Coriolan Bocico, după ce a căutat să convingă pe cei prezenți de înaltul rol ce-l are această instituție, a asigurat comitetul local că primăria în ori ce ocazie ca și până în prezent va căuta să-i dea tot concursul.

Vizitarea orfelinatului

A urmat apoi vizitarea orfelinatului de către cei prezenți, cari au rămas plăcut impresionați de cele văzute în această instituție de bine.

Masa comună

Primăria la ora 1 a. m. a oferit o masă comună întregei asistențe în cursul căreia s'au ridicat toasturi pentru Suverani, dentru Președintă, comitetul central, comitetul local, pentru Insp. soc, Ioan Pătârlăgeanu etc.

S'a expediat apoi o telegramă de devotament A. S. R. Principelui Carol și A. S. R, Principesei Elena.

Asistența

La această festivitate au mai luat parte pe lângă toți șefii autorităților militare și civile din localitate următorii dni: general Teodorescu cu d-na, general Schuster cu d-na, Colonelii Șeinescu, Ivașcu, Ioanid, dnii Mărcuș cu dna, profesor Cosma cu dna, Dima și mulți alți reprezentanți ai elitei oradene, ale căror nume ne scapă.

Plecarea oaspeților

Cu acceleratul de Cluj, distinșii oaspeți au părăsit orașul nostru. La gară au fost conduși de către șefii tuturor autorităților locale, ai clerului etc., precum și de către un numeros public.

Pe tot timpul ședерei lor între noi orașul a fost frumos pavoazat. La sosire și plecare gara a fost de asemeni pavoazată.

Corespondent

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

Mercuri 22 August

Va rula extraordinara dramă senzațională în 5 acte.

Corabia Morții

Această dramă este una dintre cele mai artistice creațiuni cu subiectul din viața Aristocraților.

23—26 August:

In ghiarele unei cocote.

Cinema Urania

Miercuri 22 August

Dramă foarte frumoasă de Alfredo Testoni.

Rasa

în 5 acte inscenate de iscusitul Iwo Iluminati cu interpretarea cunoscutului artist Sergiu Mari.

23—26 August.

Jocheul Morții

Cinema Apollo

Miercuri 22 August

După poemul lui Baptiste Guarine

Pastorul Credincios

Uu impunător subiect din Mitologia antică.

24—26 August:

Voiajul lui Maciste.

Transpiratia Mainilor Mirosul Picioarelor, etc.

dipare intrebuintand lichidul S. A. S. De vanzare la Farmacii si Droguerii sau contra mandat postal de lei 20 vi se trimite de catre Farmacia VOREL. Piatra-Nemt. 2819-5

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Alegerile municipale din Serbia

Isbânda partidului radical. Ciocniri sângeroase la Mitraviţa. Şapte morţii şi 25 răniţi.

Belgrad. (Rador) — Alegerile municipale au avut loc ieri. Partidul radical a obţinut 75 la sută din totalul voturilor. Restul au fost obţinute de partidul democrat, singurul concurent serios în alegeri. Partidele socialist şi comunist au fost bătute pretutindeni, unde au prezentat lista. Alegerile sau petrecut în linişte afară de Mitroviţa (Cossovo) unde au avut loc ciocniri între musulmani şi naţionalişti. Sunt şapte morţi şi 25 răniţi. La Belgrad, partidul radical a obţinut 38 locuri blocul cetăţenesc 11, partidul comunist 3 şi socialdemocraţii 1 mandat.

Asanarea vieţii economice în Germania

Berlin, (Rador). — Importante consfătuiri au loc între preşedintele Reichului şi între consiliul de miniştri urmând ca după obţinerea acordului cu şefii partidelor să se introducă decretele legi pentru asanarea situaţiei economice.

Grevă generală în Grecia

Măsurile guvernuului

Atena. (Rador). — In urma proclămarei grevei generale guvernul a ordonat disolvarea organizaţiilor muncitoreşti şi judecarea conducătorilor de către curtea marţială.

Haosul financiar din Germania creşte mereu

Peste o sută de bilioane de mărci sunt în circulaţie

Berlin, 20. — Circulaţia mărcei germane este în continuă creştere şi a atins cifra de o sută de bilioane.

Cu toată abundenţa aceasta de bancnote, se simte, totuşi, lipsa lor, aşa că băncile sunt mereu nevoite să emită noui cekuri. „Banca naţională germană" tipăreşte necontenit şi, după cum a declarat preşedintele băncei, Havenstein, în şedinţa de astăzi a parlamentului, criza se va mări şi mai mult.

Se mai află din cercurile preşedintelui Băncei naţionale germane că acum se tipăresc zilnic 20 de bilioane, — bani noui, din care se emit zilnic câte 10 bilioane.

Tot în chestia Baroului local

— O scrisoare a d-lui Dr. I. Giurgiu —

Ca răspuns articolului publicat în Nr. 873 al ziarului nostru, dl dr I. Giurgiu ne roagă să publicăm următoarea scrisoare:

Ca urmare a articolului apărut în Nr. 873 al ziarului dv. ţin să se ştie că eu nici când n-am contestat dreptul şi legalitatea limbei române ca limbă suverană a barourilor în Ardeal. Dovadă este, că am primit în principiu programul blocului român în conferinţa intimă a avocaţilor români din 23 Iunie 1923.

Ceea ce m'a despărţit de blocul naţional român, a fost deosebirea de tactică şi procedeile ce acel bloc găsea cu cale să aplice.

Prin urmare accentuez şi azi, ceiace am susţinut şi în conferinţa intimă din 23 Iunie 1923, că rezolvarea chestiunii limbei româneşti, în barourile noastre este esclusiv de competinţa Corpurilor legiuitoare şi în special a ministrului de Justiţie.

Tot atunci am spus că ordonanţa guvernului Averescu prevede un an pentru însuşirea limbei româneşti din partea avocaţilor minoritari, fără a da vre-o sancţiune în cazul, când avocaţii minoritari după un an de zile nu satisfac această condiţiune. Ordonanţa aceasta este deci imperfecţă, încât barourile noastre nu pot suspenda pe un avocat pe acest motiv. Dar nici legea avocaţilor din Februarie 1923 nu prevede nici o sancţiune, când avocaţii minoritari nu posed perfect limba română.

Astfel, că aceasta condiţie nu împiedecă pe nimeni de a fi înscris în barou.

Eu cred, că aceasta iacună din lege s'a făcut din-adins, dintr'un înalt spirit umanitarist al Corpurilor legiuitoare faţă de minorităţi. In cazul, când s'ar fi prevăzut vr'o sancţiune, atât în ordonanţa guvernului Averescu, cât şi în legea avocaţilor, cred, că mulţi avocaţi minoritari ar fi actualmente şterşi din barou şi lipsiţi în mod inechitabil de pâinea zilei. Insuşirea limbei româneşti se face cu destulă greutate, mai ales la o vârstă înaintată şi chiar acest motiv calculat a îndemnat pe legiuitori să nu prevadă termen fix şi sancţiuni pentru însuşirea limbei româneşti.

Se perverteşte deci adevărul, când se afirmă, că domnul Ministru al Justiţiei la intervenţiile domnului Dimitrie Dobrescu ar fi eliminat cu intenţie de a fixa limba română ca limbă oficială a baroului.

In consecinţă n'am făcut nici o insinuare la adresa Ministrului de Justiţie, pentrucă legea avocaţilor e destul de clară.

Ar trebue să fiu declarat drept nebun, dacă în calitatea mea de român, aş fi contestat vre-o dată legalitatea şi regalitatea limbei române ca limbă oficială de stat.

Eu am escepţionat numai retorziunile pătimaşe pe care a voit să le inaugureze blocul naţional român faţă de puţinii avocaţi minoritari, care nu posed suficient limba română, — şi care retorziuni nu sunt prevăzute în lege.

Intr'un articol al meu publicat în „Ciujul" am afirmat, că avocaţii minoritari din Cluj, întrucât au o majoritate absolută faţă de avocaţii români, ar fi putut să aleagă un barou exclusiv minoritar. Dar n-au ales! Din contra s'au mărginit la numărul de 8 minoritari, faţă de 12 români, dovadă că minoritarii în alegerea din 20 Mai 1923, au ţinut seamă în mod imperativ de caracterul naţional al baroului din Cluj.

Cluj, la 17 August 1923.

Dr. Ion Giurgiu
avocat, f. deputat.

O delegaţie sovietică rusă la Belgrad

Ziarele din Belgrad anunţă că o delegaţie a sovietelor, compusă din 12 persoane, a sosit la capitala lugoslaviei. Această delegaţie reprezintă oficial, Crucie roşie rusâ, dar se crede că e vorba în realitate de o misiune oficioasă a guvernului sovietelor, însărcinată să negocieze cu guvernul din Belgrad diferite chestiuni de ordin economic şi politic.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Deschiderea şcoalelor secundare

Ministrul Instrucţiunei a dispus deschiderea şcoalelor secundare la 22 Septemvrie.

M. S. Regele României la Veneţia

Veneţia, (Rador) — M. S. Regele României şi Principesa Irina sunt de câteva zile la Veneţia.

*

Roma (Rador) — Monsegnionul Dolci a plecat spre Bucureşti.

Germanii confiscă un avion al soc. „Franco-Române"

Berlin. (Rador). La Stuttgart a fost silit să aterizeze un avion aparţinând societăţii „Franco-Române". Pilotul a fost deocamdată arestat, iar avionul confiscat.

Holera în Asia Mică

Constantinopol. (Rador). — In Persia şi Mezopotamia bântue o puternică epidemie de holeră. Până acum sunt 800 morţi.

Isprava unor bandiţi chinezi

Londra. (Rador). Agenţia „Reuter" anunţă din Honkong că bandiţi chinezi au incendiat spitalul misiunei londoneze, cartierul european şi biserica catolică din Asaschi şi a jefuit oraşul. Garnizoana locală a pierdut mulţi morţi, retrăgându-se.

Ministerul de interne a întocmit regulamentul statutului funcţionarilor care va fi supus aprobărei consiliului de miniştri.

Desfiinţarea tripourilor

Ziarul „Viitorul" anunţă hotărârea guvernului de a opri prin lege cu desăvârşire funcţionarea ttipourilor, casinoul dela Sinaia şi multe cluburi vor trebui să dispară.

Vizita preşedintelui Masaryk la Bucureşti

Preşedintele Masaryk va vizita Bucureştii şi Belgradul la sfârşitul lunei Septemvrie.

Un furt curios la Iaşi

Indivizi necunoscuţi au furat buzduganul din mâna statuei lui Ştefan cel Mare din faţa palatului administrativ din Iaşi.

Siguranţa din Ploeşti a arestat câţiva muncitori din cauza că au vândut timbre în folosul ziarului „Socialismul".

Deraierea trenului personal de Oradea-Mare

Trenul personal 436, care venea ieri din Oradea-Mare spre Bucureşti, a deraiat pe la ora 12 după staţia Şoricani, între Macafalau şi Garboul Clujului din pricina lipsei unor buloni la linia ferată.

Linia s'a deplasat în faţa podeţului de pe Nădesel.

A deraiat un vagon de clasa II-a şi numai graţie prezenţei de spirit a mecanicului şi a unui frânar, Avram, s'a evitat o adevărată catastrofă.

Simion Deutsch, de 33 ani, comerciant de lemne din Huedin şi Ioan Curti au fost uşor răniţi, fiindcă nu a sărit din tren.

Vagonul de cl. II-a şi cu alte 3 vagoane au rămas pe locul deraerei, iar restul trenului şi-a continuat drumul.

Circulaţia a fost întreruptă două ore, până când linia a fost deblocată.

Exproprierea comunităţii de avere săcuieşti

Ne-am ocupat în mai multe rânduri de exproprierea comunităţii de avere a foştilor grăniceri săcui, iar în numărul nostru de ieri am arătat, că împotriva acestei exproprieri s'a protestat şi la Liga Naţiunilor.

Am arătat ieri netemeinicia protestului acestuia şi tonul neobişnuit în care a fost redactat. Adăogăm acum această precizіune:

In actul de donaţie de acum cinci sute de ani, se precizează, că aceste bunuri trec numai în folosinţa populaţiei din săcuieme, statului rămânându-i proprietatea de drept.

Intr'o anchetă făcută de noi vom arăta, că acest act de donaţie a fost mistificat cu câteva decenii în urmă.

Până atunci ziarele maghiare cari au ştiut protesta cu atâta vehemenţă contra statului român pe chestiunea acestei exproprieri, sunt rugate să ne dovedească cu acte dela cartea funduară, dacă aceste proprietăţi sunt înscrise pe numele săcuilor.

Mai cerem să dovedească, dacă din aceste bunuri în decurs de decenii cât au fost administrate în felul de până acum, nu s'a înstrăinat ceva.

Ancheta pe care o vom publica peste câteva zile vă face dealtfel presei maghiare o surpriză care nu îi vă fi de loc pe plac.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.
Lloyd 1839 2561

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

S'A DESCHIS
IZVORUL DE BERE

„CZELL“

Calea Regele Ferdinand 147
Lloyd 2216

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA CLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice.

2883

Prenotările pentru inscrieri la scoala primară evangelică germană precum

și pentru clasa V-a deschisa noua (I. secundară) a acestei scoli să fac in localul scoalei din Strada Berde până la 30 August a. c. d. m. dela 4—5. Tot aici se dau și deslusirile necesare.
3017

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul
FRAȚII JOANOVICS,
CLUJ 2782
se face măriri de fotografii, retușări.

Numai câteva zile de butează ca oaspe
JAULUS MORINI
comic grotesc și de salon de renume mondială cu repertoarul lui unguresc și nemțesc senzațional, in cadrul programului splendid de inaugurare al BARULUI din Gradina Centrala de iarnă!
Prețuri obisnuite de restaurant ale cartei
Intrare liberă!
Lloyd 1010 2222

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă
2910

TIMIȘOARA

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
Pentru editii Masson—Paris, la celelate editori de literatura și de stiinta cel mai mare fevor de schimb.
Catalog gratuit. 2744-1

Baia de aburi a băii
DIANA
Care din cauza reparațiilor a fost închisa.
S'a deschis și stă la dispoziție 'onor public.
33 Lloyd 1632

AU SOSIT AUTOMOBILELE
Ego
2747-5
cel mai nou și elegant autnmobil, model 1923, cu patru locuri la
Emil Blaga, Cluj.

UZONI & TANA
Intreprindere mechanica si electrotechnica
TELEFON: 210.
Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.
ooo
Are oxigen întotdeauna în depozit.
Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.
ooo
CLUJ-KOLOZSVÁR
Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.
2973

La magazinul de pălării și mode
Siegfried Weisz
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.
Au sosit
pălării de toamnă moda cea mai nouă.
Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
HUNWALD,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47
Resmălțuim oglinzi stricate.

Zilele acestea se va deschide magazinul de
BLĂNĂRII
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, Calea Victoriei No. 2.
3012

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Telefon 493 Telefon 493
Mașini de scris
Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica
Mare atelier pentru reparat mașini de scris
Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.
Anton Finkler
atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

GRATIS
primește o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun
SCHICHT MARCA, CERB'
Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIIU

Anul IV. No. 878 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Sâmbătă 25 August 1923

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M[illegible] J II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
[illegible]CȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

74 „Transilvăni Nr. de schimb"
Sibiiu

Discuțiuni în jurul presei noastre de azi

Insuficientele informatorilor din provincie

In jurul unei interesante statistici referitoare la conținutul știrilor din provincie

Intr'un număr trecut ni-am ocupat despre rolul social și uman al presei, relevând justele aprecieri ale dlui prof N. Iorga. Desigur că acest rol nu se poate atribui decât presei de idei, aceleia prese care poate da în mod onorabil o „proză de ziar" ceea ce se înțelege în mod obișnuit prin presa de informații intră cât se poate mai puțin în cadrele rolului indicat de dl profesor N. Iorga. Presa de informații în sensul restrâns al termenului care o indică nu poate fi propriu zis „presa", decât ca oficiu auxiliar al presei de idei.

In consecință tendința ar fi să se ajungă la o cât mai riguroasă subordonare acesteia a presei de informații.

Din acest punct de vedere avem încă multe de nădăjduit. Dacă presa de idei a putut da o proză care să nu fie cea mai rea din cât se scrie astăzi, stabilindu-și un rol bine precizat și o utilitate bine definită, presa de informații propriu zisă, sau anexele informative ale presei de idei, trebue să recunoaștem că nu corespund decât într'o slabă măsură rolului social și uman al presei în genere.

E destul să urmărim cu atenție rubrica informativă a marilor cotidiane pentru a ne convinge de adevărul constatării noastre. Un cititor al ziarului „Universul" a avut curiozitatea să claseze știrile mai importante dintr'un singur număr de ziar, știri cari se refereau la viața de provincie. Din 44 știri, un total de 33 e compus din 2 crime. 10 pungășii, 12 nenorociri, 2 arestări și 5 „diverse știri rele"; față de acestea stau numai 5 știri culturale, 1 sportivă și 5 „diverse știri îmbucurătoare", adică 75 la sută știri rele și 25 la sută știri bune. Și doar „Universul" nu este ziarul care are cel mai neîngrijit serviciu de știri, — sunt altele cari îl întrec cu mult în această privință.

Scuza pe care o invoacă ziarul „Universul" față de constatările cititorului său, nu este destul de bine întemeiată. Societatea noastră este mai puțin stricată decât o arată „Oglinda" presei actuale. Abundența de „știri rele" în coloanele ziarelor nu înseamnă că viața de toate zilele a întregii țări nu oferă altăceva, ci înseamnă că există la o anume categorie de „gazetari" o condamnabilă înclinație spre senzațional și anormal. Știm prea bine cum se face serviciul de informații al ziarelor, în provincie mai cu seamă. Adeseori oameni lipsiți de orice pregătire și de orice autoritate morală sânt corespondenții ziarelor bucureștene. „Universul" chiar, are la Timișoara drept reprezentant un fost ofițer degradat pentru incorectitudini în mânuirea fondurilor armatei. In cele mai multe orașe, depozitarii ziarelor bucureștene sunt în acelaș timp și corespondenții lor, oameni deci lipsiți de orice cultură, lipsiți de contactul cu viața culturală, lipsiți de orice interes pentru ceea ce nu se obține ca știri dela poliție sau primărie. In mod fatal știrile lor nu se pot ridica în sferele mai înalte ale activității societății noastre, în mod fatal cele 75 la sută de știri rele vor rămâne să se pretindă „Oglinda societății actuale" în coloanele cotidianelor noastre.

O reorganizare a serviciului de informații, o mai riguroasă triare a elementelor cari se oferă ca informatori din centrele de provincie, ar schimba cu totul înfățișarea presei de informații și ar apropia-o de rolul ideal pe care trebue să-l aibă presa în genere.

Amanarea congresului avocatilor romani

In urma unor adrese din partea avocaților români din mai multe orașe din vechiul regat, comitetul organizator al Alianței avocaților români din toată țara cu reședința la Cluj, a hotărât să amâne pe 29 și 30 Septembre congresul anunțat pentru zilele de 8 și 9 Septembrie. Congresul se va ține tot la Cluj.

In privința congresului preliminar care s'a hotărât pentru 28 August, la Timișoara, nu s'a adus nici o modificare. Congresul acesta se va ține Marți la Timișoara, cu ocazia marei adunări generale a „Astrei", profitându-se de ocazia că vor putea lua parte fruntașii avocați din Ardeal.

Amânarea congresului general convocat în vederea înființării alianței avocaților români din toată țara s'a făcut la dorința mai multor avocați din vechiul regat, cu scopul ca până la data amintită să se poată organiza și corpul avocaților români de peste Carpați, In acest interval se vor organiza și avocații români din Bucovina și Basarabia, astfel ca la congresul din 29 și 30 Septembrie dela Cluj să se poată proclama alianța tuturor avocaților români din România.

Un nou sistem de ponegrire a țării

Abia s'a potolit scandalul stârnit de un ziar săsesc din Sibiu care reprodusese un articol injurios pentru România, după ziarul englezesc „Times" că un alt ziar săsesc tot din Sibiu se pregătește să-l imite.

Ziarul de-al doilea, anume „Deutsche Tagespost" mai precaut decât cel dintâi, văzând că defăimarea Românilor în propria lor țară este un lucru care ar putea avea consecințe funeste pentru cel ce-o încearcă, recurge la o stratagemă mai voalată.

Astfel acest ziar anunță că dl Roderich Müller Guttenbrunn, fiul scriitorului șvab cu același nume, luând direcția revistei vieneze „Oesterreichische Illustrierte Zeitung", va căuta să familiariazeze pe cetitorii numitei reviste prin ilustrații și articole cu „stările din Ungaria germană de odinioară".

Aducând această senzațională veste cetitorilor săi, „Deusche Tagespost" făgăduește că va încuraja revista austriacă în întreprinderea ei, înlesnindu-i o cât mai întinsă răspândire în publicul săsesc dela noi.

Și acum ne întrebăm noi: de ce „Ungaria germană de odinioară" și nu „România germană de astăzi?" Întrucât s'a schimbat așa de mult stările de odinioară ale publicului săsesc, față de cele de acum?

Știu. Se va răspunde, amintindu-ni-se de privilegiile naționalității săsești acordate de Ungauri. Desigur acestea nu mai există în regatul României libere, a cărui constituție nu îngăduie naționalități Dar prin înlăturarea unor „privilegii" nu s'a știrbit nimic din „drepturile" Sașilor cari sunt egale cu ale națiunei dominaate și cu ale celorlalte minorități. Nu s'a făcut decât să se egaleze aceste drepturi, aducându-se și Românii și celelalte minorități la același nivel cu Sașii. Să pară oare rău acestei minorități că celelalte minorități din Ardeal au căpătat și ele drepturi pe cari numai Sașii le aveau în trecut?

Nu credem poporul sas așa de negru la inimă. Mai de grabă credem în „anumiți sași" în serviciul Ungurilor din Budapesta, cari vreau cu orice preț să ne insulte și să ne șicaneze în propria noastră țară. Dacă Ungurii ar continua singuri desmățata lor propagandă antiromânească, succesul acesteia — își închipue ei — n'ar fi de loc siguri, pe când cu ajutorul Sașilor, deci al încă unei minorități importante din Ardeal, succesul ar putea fi destul de însemnat.

Este de datoria noastră să cercetăm mai deaproape acest sistem. Suntem în dreptul nostru să fim bănuitori, când două fapte aproape la fel, se petrec la un interval de timp cât se poate de scurt unul de altul, cu toate că primul a produs atâta zarvă, dând loc la atâtea comentarii și scuze.

Politica budgetara a Cehoslovaciei

Ridicarea considerabilă a coroanei cehoslovace de câteva luni încoace — cu aproape 40 la sută — face ca actualmente Cehoslovacia să caute a-și reduce budgetul statului. Problema aceasta devine din zi în zi tot mai urgentă și fără îndoială că în curând prevederile veniturilor și ale cheltuelilor vor suferi importante modificări când va fi vorba să se stabilească budgetul pe apropiatul exercițiu. Credem deci interesant să aruncăm o privire retrospectivă asupra politicei budgetare urmată până astăzi de Cehoslovacia.

*

Deficitul, care în 1919 reprezenta mai mult de jumătate din budget, a scăzut în 1923 până la a 34 a parte.

Acest rezultat a fost obținut pe deoparte prin reducerea cheltuelilor statului și pe de altă parte prin urmărirea veniturilor. Cheltuelile neproductive au fost simțitor micșorate; cât privește cheltuelile productive (în special drumurile de fier, poșta și telegraful) ele au fost contrabalansate prin plus-valoarea veniturilor.

Astfel dela 1921 la 1922, veniturile căilor ferate și acelea ale poștelor și telegrafului s'au încincit; produsul vămilor s'a înzecit iar veniturile oficiului cecurile postale s'au mărit de douăzeci ori.

Cehoslovacia a fost obligată să recurgă la împrumuturi pentru a putea acoperi cheltuelile necesare construcției numeroaselor clădiri cerute de nouile frontiere vamale, de armată, de școli, etc.

Administrația luase în serviciul ei, în timpul războiului, un mare număr de funcționari auxiliari, cari, din motive de ordin social, n'au putut fi concediați imediat. Salarizarea lor îngreuiază foarte mult budgetul, dar se speră că prin diverse măsuri să se ajungă în mod progresiv la reducerea acestor cheltueli.

Salariile funcționarilor de stat au fost micșorate; mai mult, funcționarilor înșiși le incumbă plata impozitelor și asigurărilor. Indemnizațiile de scumpete au fost și ele deasemenea mult restrânse. In budgetul pe anul 1923, cheltuelile afectate personalului au fost, pentru întâia oară, complect separate de celelalte cheltueli.

Numai datorită unor severe economii a putut administrația cehoslovacă să învingă dificultățile budgetare creiate de cauze neprăvăzute, cum a fost de ei, mobilizarea efectuată în 1921 provocată de reîntoarcerea în Ungaria a ex-împăratului Carol.

Administrația exercitează un control serios asupra gestiunei diverselor ministere, pe lângă fiecare s'a atașat câte un comision special al economiilor. Ministerul de finanțe veghează ca cheltuelile lunare ale fiecărui minister să nu întreacă, fără autorizația comisarului, a douăsprezecea parte a creditelor anuale și a sumei afectate cheltuelilor extraordinare (50.000 coroane).

Comisiune a economiilor. Administrația, în scopul de a echilibra veniturile și cheltuelile a trebuit să recurgă la diverse impozite care apasă greu producția (taxe pe cărbuni, impozite pe cifra de afaceri, ridicate dela 1 la sută la 2 la sută în 1921, taxe de lux, etc) Industria a suferit mult din această cauză și în unele cazuri, capacitatea ei de concurență pe piețele străine a fost complect paralizată. Conștientă dela început de consecințele dezastruoase pe care le-ar aduce o politică de intlație monetară. Finanțele au procedat, patru luni după liberarea națională, la separarea monedei cehoslovace de moneda austro-ungară. Adoptând o politică de deflație, guvernul cehoslovac a făcut totul ca ea să reușească.

Datorită numai acestor măsuri viguroase dar necesare, a putut statul cehoslovac să evite haosul economic în care au căzut multe din statele europene.

Astăzi, urcarea coroanei aducând o micșorare sensibilă a cheltuelilor budgetare, îi va îngădui să ușureze într'o largă măsură impozitele care împiedică viața economică a țărei.

INSCRIPȚII

Din când în când, o chestie internațională

Rusia ține cu ori ce preț să intre în tratative și chiar alianțe cu toți vecinii și cu toate popoarele Europei. Ea încearcă astfel pe nesimțite să-și dobândească recunoașterea de stat politic propriu zis în rândul celorlalte state.

Ea a cerut de curând să fie primită în „Uniunea postală internațională". Admiterea s'ar fi făcut desigur cu bună voință, dacă nu intervenea grabnic opunerea Elveției. Elveția pretinde că Rusia a refuzat să-i achite suma de 3 milioane franci elvețieni pentru mandatele trimise din Rusia în Elveția (precum vedeți s'a întâmplat și această minune, ca din Rusia să se trimeată bani celor din Elveția).

Vom vedea mai târziu cum se va tranșa diferendul. Probabil că Rusia va argumenta că ea nu poate plăti astfel de datorii postale, cât timp nu este admisă în Uniune. Indată ce va fi admisă însă...

Pretextul acesta miroase oare-cum a șantaj. L'a mai întrebuințat vecina noastră răsăriteană și cu alte ocazii. Și cum noi suntem tocmai în pline tratative cu ea, nu e exclus să ne pomenim că ni-l vâră și nouă în nas, când îi va veni mai la îndemână.

De aceia eu cred că ar fi bine ca Uniunea... (știu că nu s'aude până acolo ce spun eu aici, — nu-i nevoie să surâdeți, — la urma urmei spui și eu o credință)... ca Uniunea Postală Internațională zic, s'o admită în sânul ei ca să vedem dacă își plătește datoriile îndată. Că de dat afară mai pe urmă, în caz când nu dă semne de cinste, e foarte ușor. Dar trebuie să încerce omul, adică Elveția, adica Uniunea...

Rog să nu-mi luați în nume de rău că dau sfatu i de-astea internaționale, de par'că ași fi un „fond" din „Patria"... Dar eu... de, modest, acolo, ca omul care scrie cu literă măruntă... NOMOFYLAX

Criza școlii maghiare din România

Prin uneltirile și purtarea lor antiromânească, autoritățile școlare maghiare au redus simțitor nivelul instrucției ungurești — Bolșevismul sui-generis al elevilor dela școlile maghiare — De ce s'a închis liceele din Orăștie și Zălau

De vorbă cu d. dr. Al. Pteancu, inspectorul general al înv. secundar din Ardeal

Titlul din fruntea acestor rânduri nu este de loc un răspuns maliţios la alarma ce o dau mereu ziarele maghiare, că se închid şcoli ungureşti sau se iau faţă de ele măsuri cari le-ar împiedeca activitatea. Există o criză a instrucţiei maghiare în Ardeal. dar aceasta nu se datoreşte câtuşi de puţin statului român, ci numai autorităţilor şcolare maghiare, cari prin politica ce o duc faţă de stat, au adus şcolile lor într'un impas din care tot statul trebue să le scoată.

Lucrurile acestea au fost arătate ieri cu exemple ilustrante de către d. dr. Al. Pteancu, insp. învăţământului secundar din Ardeal, în declaraţiile de mai la vale făcute ziariştilor.

Opoziția școlilor ungurești

D. inspector al învăţământului secundar, întorcându-se ieri din concediu, ne-a declarat, că nu poate face decât consideraţiuni generale, nefiind din cauza absenţei sale în măsură a vorbi în baza ordinelor ce s'au dat în lipsa d-sale.

Intrebat în chestiunea liceului din Orăştie, a liceului reformat şi a şcolii civile din Zălau cărora li s'a ridicat dreptul de publicitate acum două săptămâni, d. dr. Al. Pteancu a arătat, că la această măsură trebuia să se aştepte sus-zisele şcoli, deoarece ele primiseră deja avertismente. Contrar însă, aceste şcoli nici după ultimul avertisment nu s'au îngrijit să-şi schimbe atitudinea faţă de statul român.

In priviţa liceului din Orăştie, acesta mai fusese deja avertizat când i-au venit ministerului noui informatiuoi despre ilegalităţile ce le comite liceul. In urma acestora a fost trimis acolo în inspecţia d. prof. dr. Const Pavel din Beiuş, care a găsit cele mai rele stări de lucruri.

Aproape întreg corpul profesoral făcea operă anti-românească, se făcea coeducaţia care fusese mai demult interzisă, instrucţia nu era la nivel, ş. a. m. d. Chiar unguri de frunte din Orăştie au venit la dl Dr. C. Pavel ca să protesteze contra corupţiei dela această şcoală. De altfel liceul „Kun" nu are decât 125 elevi din judeţul în care este; restul au fost aduşi de peste şapte judeţe, numai pentruca şcoala care este într'un ţinut cu abia 4% unguri să se poată menţinea, contrar prevederilor din tratatul de pace. Cunoştinţele elevilor erau egale cu zero şi aceasta chiar la limba şi literatura maghiară, ei neştiind nici măcar o poezie de Petőfi.

Aceasta, întrucât elevul ştia că şcoala nu poate exista fără banii lui şi deci plătind, el poate să dicteze.

Dupăce-subliniat acest lucru, dl dr. Al. Pteancu a trecut la cauza ridicării dreptului de publicitate al liceului din Zălau, pentru ca să revină în cursul expunerii situaţiei dela această şcoală.

Ridicarea dreptului de publicitate al liceului din Zălău

Liceul „Wesselenyi" din Zălau", ne spune dl. Al. Pteancu, n'a voit în ruptul capului să funcţioneze corect. Fac abstracţie de faptul, că un elev a aruncat cu o piatră pe fereastra Cercului Militar şi că a recunoscut aceasta, fapt care a avut urmări pe la siguranţă.

Dar la această şcoală s'a întâmplat cea mai nemaipomenită contravenienţă, întrucât la examenul de bacalaureat din 1921 profesorii au făcut ei şi au corectat ei lucrările a 16 elevi, ceeace au recunoscut ei înşişi. Institutul a fost avertizat pentru aceasta.

Al doilea caz a fost că elevii şi profesorii au refuzat să ia parte la serbările făcute în localitate cu ocazia încoronării, directorul spunând că nu este autorizat sa procedeze după indicaţia dela minister.

Cu ocazia inspecţiei din acest an apoi, dându-se în localitate o reprezentaţie nudă, deşi s'a interzis special participarea, profesorii au fost găsiţi împreună cu elevii la această reprezentaţie. S'a răspuns inspectorului, că ei nu ascultă decât de episcopul lor. Acelaş răspuns s'a dat şi când s'a interzis fumatul. Liceul „Wesselenyi" şi ca el sunt încă multe, ar vrea să fie exteritorial, dupăcum sunt consulatele bunăoară!

Bolșevizmul elevilor

Aci d. inspector general s'a oprit pentru ca să stărue asupra uneia dintre cele mai serioase cauze cari au redus instrucţia maghiară la un nivel pe care statul nu'l poate îngădui.

După cum a arătat şi în privinţa liceului din Orăştie, elevii au fost crescuţi în ideia, că dacă plătesc pot face orice. Şcoala maghiară se vede avizată la banul lor, şi de aceea le îngădue orice. Astfel instrucţia maghiară a ajuns într'o stare, care nu mai îngădue nici pe departe o comparaţie cu cea din trecut.

Iată dar unde a dus atitudinea ce o manifestă autorităţile şcolare maghiare. Aşa că decât să protesteze mereu la străinătate, ar face mai bine dacă s'ar îngriji să oprească lavina pe care ele înşile au pornit-o. Pentrucă nu este cu cale, ca de o faptă a lor să fie făcut vinovat însuşi statul care face totul pentruca să ne apropiem de normal.

Chestiunea dreptului de publicitate

D. dr. Al. Pteancu a încheiat cu aceasta, că ridicarea dreptului de publicitate nu este egală cu închiderea şcolii. Ea este numai o măsură disciplinară, pe care statul atât de binevoitor întotdeauna, va ridica-o de îndată ce va constata îndreptarea răului care a cauzat-o.

Rep.

INFORMATII

— **Adunarea generală a asociaţiei culturale „Astra".** La 28 şi 29 August va avea loc la Timişoara adunarea generală a asociaţiei culturale „Astra". La ordinea de zi este şi alegerea preşedintelui asociaţiei precum şi a unui membru din comitetul central.

— **Universităţile se vor deschide.** Cu ocazia vizitei d-sale în Iaşi, dl ministru al instrucţiunei dr Anghelescu a asigurat pe mai mulţi profesori că la 1 Octomvrie, cursurile tuturor Universităţilor din ţară se vor deschide cu siguranţă şi în cea mai perfectă ordine.

Dl dr Angelescu a declarat că în Universitate toţi cari frecventează cursurile, au îndatoriri în calitate de studenţi, iar în afară de Universitate, toate drepturile constituţionale în calitate de cetăţeni.

— **O acţiune lăudabilă a dlui ministru general Moşoiu.** Dl general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, se află în călătorie prin principalele judeţe ale Ardealului şi Transilvaniei în vederea înfiinţărei de bănci populare şi de cooperative la care să participe, în special sătenii.

Intr'un manifest adresat satelor, dl general Moşoiu, explică planul său de activitate.

Se vor înfiinţa bănci şi cooperative pentru exploatarea pădurilor cari astăzi sunt în mâinile marilor întreprinderi comerciale streine; se vor creia cooperative săteşti de adus cereale, se vor vinde vitele direct dela crescători şi nu prin intermediari.

Dl general Moşoiu are ca colaboratori pe dnii deputaţi Negulescu şi Chirvai din Oradea-Mare.

— **O expoziţie de animale în Satu-Mare.** La 20 şi 21 Septemvrie, va avea loc în târgul oraşului Satu Mare, prima expoziţiune de animale, de toate speciile, organizată de Comisiunea Zootechnică a judeţului, cu concursul Ministrului de domenii.

— **Noui şcoli de ucenici.** Ministrul muncii a hotărât să înfiinţeze şcoli idustriale de ucenici şi ucenice pe lângă orfelinatele din Cluj, Arad, Timişoara şi Chişinău.

— **Pentru staţia de telegrafie din Cluj.** Intreprinderile industriale din Cluj au avut zilele trecute o consfătuire la Camera de comerţ, la care au hotărât să ofere direcţiei P. T. T. o sumă de 700.000 lei pentru a înfiinţa la Cluj o staţie de T. F. F. care să fie pusă la dispoziţia comerţului şi presei.

— **O comisiune maghiară la Oradea-Mare.** La Oradea-Mare a sosit o comisiune specială maghiară, compusă din patru membri, care va studia, împreună cu comisiunea românească instituită acolo, chestiunea lichidării întreprinderilor pentru sistematizarea şi canalizarea apelor situate la graniţa româno-maghiară.

— **Logodnă.** Zilele trecute s'a oficiat în cerc intim familiar logodna d-lui inginer Nicolae Dănilă cu drăguţa d-şoară Valeria Domşa, funcţionară de bancă.

Felicitările noastre.

— **Schimb de deţinuţi politici cu Ungaria.** La închisoarea din Oradea Mare, se află 9 deţinuţi politici. Aceştia vor fi predaţi zilele acestea Ungariei, care va libera în schimb 40 de deţinuţi politici.

—**O adunare a Germanilor din Timişoara.** Luni înainte de masă a avut loc o mare întrunire a germanilor din Timişoara. S'au discutat chestiuni şcolare şi s'a demonstrat împotriva tendinţei de romanizare a şcoalelor nemţeşti. Oratorii au atacat vehement această chestiune, susţinând că se urmăreşte desnaţionalizarea prin şcoli a minorităţilor.

Au vorbit d-nii Gaspar Muth, prelat Blaskovici, senator von Möller, etc.

Asupra celor discutate la acestă adunare, ziarul, ziarul nostru va reveni pe larg.

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacităţii şi popularităţii. 2475—3

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi şi de azi începe consultaţiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toţi funcţionari publici şi particulari precum şi familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al muşchilor. Să fim atenţi la numele Diana. 2475—4

— **Concediu expirat.** D-lui Al. Praporgescu, primul preşedinte al Tribunalului Cluj expirându-i concediul de vară, d-sa şi-a reluat activitatea.

— **Furt la CFR.** Poliţia gării Cluj, a reuşit să aresteze pe muncitorul Făgădan N-lae dela atelierele gării, care de mai bine de un an fura alamă din ateliere, pe care apoi o vindea pela diferiţi comercianţi.

Valoarea alamei furată se ridică la câteva zeci de mii lei.

— **Sălbătecie.** Ieri la prânz individul Gabor Nagy din serviciul bodegei „Central" a bătut până la sânge pe un mic vânzător de chibrituri ce întrase în bodegă. Intervenind publicul, cu mare greutate mica victimă a putut fi scoasă din ploaia de palme şi pumni a sălbatecului agresor. Credem că organele în drept vor aplica sancţiunile cuvenite bătăuşului.

— **Situaţia corporaţiilor din Ardeal.** Ministerul sănătăţii publice a dispus să se institue o comisiune, compusă din directorul general al muncii, directorul general al asigurărilor sociale şi câte un delegat al ministerelor de industrie şi interne, care să cerceteze, situaţia legală a corporaţiilor din Ardeal şi să avizeze asupra măsurilor imediate şi a organizaţiei viitoare.

Aceasta, întrucât în Transilvania, constituirea, organizarea şi funcţionarea corporaţiilor industriale se face şi până astăzi pe baza legii maghiare XVII din 1884.

— **Măsuri pentru stârpirea contrabandelor.** D. Vintilă Brătianu constatând, în vizitele ce le-a făcut prin Ardeal, că în special la frontiera noastră cu Cehoslovacia s'au pripăşit fel de fel de oameni, cari se îndeletnicesc cu contrabandele de tot soiul, a luat dispoziţia ca mai ales în punctul dinspre Sighetul Marmaţei, numărul grănicerilor ce fac paza să fie sporit, iar vameşii să facă un control cât mai riguros.

— **Şcolare.** La gimnaziul de stat pentru băeţi din Satulung-Săcele sunt de ocupat 8 oare de franceză, 4 oare de română şi eventual şi alte oare de suplinit. Cel care ar ocupa aceste oare, — în special prof. necăsătorit, — ar putea avea şi întreţinere completă, — în schimbul serviciului de pedagog ce ar face aici. Informaţiuni dă direcţiunea.

— **Cercetăreşti.** Bivuacul cercetăşesc al tuturor cohortelor din ţară s'a amânat din pricina plecărei principelui Carol în Iugoslavia pentru zilele de 30 August, 1 şi 2 Septembrie.

El se va ţine la Sinaia după un program care s'a comunicat tuturor cohortelor.

— Caut 4—500.000 Lei cu împrumut dând garanţie de primul rang, plătind dobândă bună.

Adresa la Administraţia „Infrăţirea" sub „Imprumut".

— **Când vor începe cursurile la şcolile industriale.** Cursurile şcolilor industriale de ucenici şi lucrători vor începe la 1 Octombrie.

Inscrierile se vor primi în cursul lunei Septembrie.

— **Sosirea în ţară a unei mari artiste române.** Din New-York se anunţă că marea noastră artistă Agatha Bârsescu s'a imbarcat pe vaporul „Constantinopole" cu destinaţia spre Constanţa.

Ilustra tragediană va fi în Capitală la 3 Septembrie.

— **Legitimaţiile pentru adunarea generală a „Astrei".** Dnii membri ai „Asociaţiune". Secţiunea Cluj, cari doresc să ia parte la adunarea generală din Timişoara, 15-28 Aug. sunt rugaţi să şi ridice legitimaţiile de reducere 75 procente pe cfr. dela dl prof. Marin Ştefănescu, preşedintele despărţământului local, Strada Universităţei Nr. 1, mâine Vineri 24 Aug. între orele 10-11 a. m. şi 6—7 d. a. După această dată se vor adresa dlui prof. dr Botez la Institutul Pasteur. Plecarea din Cluj în grup va fi Duminică orele 7 d. a. cu trenul accelerat. Se poate pleca şi individual Luni la aceeaşi oră şi cu acelaşi tren.

Pentru încartiruirea din Timişoara, dnii participanţi sunt rugaţi să anunţe urgent pe dl I. Petrovici, directorul regional al învăţământului, Timişoara.

Bani Bani Bani

Dau cu împrumut pe hypoteci şi gajuri Comerciale.

Adresa la Administraţia ziarului Infrăţirea sub ‚Elerag'.

SE CAUTĂ

un bun contabil cu practică, de preferat acei ce ştiu limba germană şi maghiară pe lângă limba română. Reflectanţii se vor adresa la „Feraria" calei Victoriei 29 Cluj.

Franța recunoaște pe Regele Greciei

Lafayette. — Din Atena. Se confirmă ştirea că guvernul francez ar avea intenţia să recunoască pe regele George al Greciei. Ministrul Franţei la Atena va prezenta scrisorile sale de acreditare, lucru care nu a fost făcut până acum.

Independenţa „Adevarului"

Cum se explică atitudinea recentă a „Adevărului" faţă de partidul naţional

Intre „Adevărul" şi „ziarul din Capitală al partidului naţional" polemica este în toiu. „Adevărul" mărturiseşte că „nu a acceptat fără control, de bune, ideile unor anume politiciani", făcând aluzie la „Lupta", „Presa" şi „Universul" cari au primit totdeauna cu o largă bunăvoinţă sugestiile partidului naţional.

In definitiv acuzele reciproce ce îşi aruncă cele două ziare bucureştene sunt perfect juste pentru fiecare în parte. Apărarea „Adevărului" este destul de slabă. Ziarul din strada Sărindar a lucrat deatâteaori sub dicteul partidului naţional, încât e inutil să se mai apere acum. Nu mai departe, acum câteva zile „Adevărul" se făcea cu bună ştiinţă „sclavul" combinaţiunilor takisto-naţionale, desvăluind aşa zisele oferte de pace făcute „în genunchi" partidului naţional de către partidul liberal.

Independenţa de astăzi a „Adevărului" este foarte relativă. Somaţiile adresate partidului naţional miroase a ţărănism. In adevăr, pe când în Ardeal partidul ţărănist deschidea focul împotriva partidului naţional, la Bucureşti „Adevărul" rupea vechile legături de sclavie, alegând pretextul cazului Argetoianu. E semnificativ. Partidul ţărănist se bucură de un larg sprijin din partea ziarelor domnilor Rozenthal şi Graur, iar aceste ziare se bucură la rândul lor de un larg sprijin din partea unei finanţe bine cunoscută ca devotată acţiunei „democratice" a d-rului Lupu.

In consecinţă, din momentul în care d-rul Lupu a dat semnalul luptei din Ardeal, „Adevărul" a devenit independent faţă de partidul naţional. E logic şi e mai cu seamă trist de adevărat. E totuşi bine să ştie lumea cu cine are de-aface!

Turneul demagogilor

Dnii Mihalache şi Lupu au descălecat în Ardeal ca să... unifice sufletele

„Aurora" scrie:

Partidul ţărănesc înfăptueşte astfel zi de zi, adevărata operă de întregire sufletească a provinciilor româneşti. După alipirea spontană a ţărănimii din Basarabia, din Bucovina şi din Banat la idealurile strict naţionale şi democratice ale partidului ţărănesc, iată că a sosit şi rândul Ardealului de a participa la marea mişcare de fortificare a acestor idealuri de dezrobire şi de unificre. Partidul ţărănesc îşi aşează astfel puterea pe sentimentul unanim şi trainic al întregului popor dintre Nistru şi Tisa.

Bietul Ardeal! Vă închipuiţi ce-ar fi fost de el săracul, dacă dnii Mihalache şi Lupu, nu se gândeau să-l „unifice sufleteşte" aşa cum au unificat pe ţăranii din Basarabia, îndemnându-i la nnsupunere faţă de autorităţile româneşti.

Dacă cu astfel de planuri de unificare au venit la noi cei doi ţărănişti de meserie, ar putea să se întoarcă de unde au venit. Căci ţăranul ardelean, care are reputaţia de bun patriot, cu mult mai înainte de a se îndura d Mihalache şi Lupu să-l îndrume pe calea aceasta, uşor va putea întrebuinţa piatra, împotriva celor ce vor încerca să-i întunece frumoasele şi puternicele sale simţiminte naţionale, cu care s'a trezit din moşi-strămoşi.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Manevrele partidului national

O nouă combinaţie politică pusă în circulaţie de d. Maniu

Deşi desmintit în mod formal de „Viitorul", partidul naţional continuă să tragă sforile în vederea unei reabilitări politice. E cunoscută grosolana manevră inventată de partidul naţional pe chestia unei împăcări „oferite" de partidul liberal. D. Maniu nu se jenează însă şi cu toată desminţirea continuă manevra.

Astfel „Presa", ziarul takisto-naţional bine cunoscut, publică următoarea informaţie:

„In unele cercuri politice se discută eventualitatea formării unui cabinet prezidat de d. Barbu Ştirbei, în care ar intra membri ai partidelor naţional ardelean, liberal, naţionalist-democrat şi al poporului.

Acest guvern ar avea de scop destinderea raporturilor dintre partide şi refacerea economică."

Partidul naţional încearcă şi această politică. Şi ca o dovadă că informaţia „Presei" a ieşit dela conducerea partidului naţional, e faptul că partidul ţărănist a fost exclus din combinaţia dlui Maniu, pentru simplul motiv că astăzi e prea slab pentru a mai fi simpatic partidului naţional.

Combinaţia desigur nu poate fi serioasă şi nu merită nici o atenţie. Dar e bine să se ştie că „intransigenţa partidului naţional lucrează şi că deşi a respins repetatele oferte de colaborare „făcute în genunchi" de actualul guvern, partidul naţional ar primi totuşi să stea într'un guvern chiar alături de partidul liberal şi al poporului.

Abilităţile dlui Maniu sânt nesfârşite!

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

ANUNT
O elevă dela Academia Comercială caută
o camara mobilată cu pian
şi intretinere complectă
Oferta primeşc Dzimele de fier Hunedoară.
302 1

O intreprindere de stat model:

Fabrica de tutun din Cluj

Producţia din era maghiară şi cea de astăzi — O grădină de copii şi un azil pentru mamele lucrătoare la această fabrică

De vorbă cu d. V. Popescu, directorul fabricei de tutun din Cluj

Alături de presa maghiară care are un interes vădit să denigreze orice instalaţiune a statului, presa opoziţionistă nu face de câtva timp decât să acrediteze cele mai exagerate critici la adresa statului ca gospodar, fără să-şi dea seamă cât rău face încrederii depuse de cetăţeni în stat şi cât rău îşi serveşte cititorii prin asemenea pornite critici.

Constatarea aceasta ni-am repetat-o mai mult decât oricând ieri, când întâmplător ni-a fost dat să cunoaştem enormul progres făcut în cinci ani de zile de o intreprindere de stat din localitate, de fabrica de tutun condusă de d. director Popescu cu o hărnicie pe care lăsăm să o caracterizerizeze faptele de mai jos.

De unde sub unguri fabrica producea venituri lunare de trei milioane, în prezent, pe luna Iulie a avut venituri de 40 de milioane. Să nu se închipue, că ar fi cauza valuta sau scumpetea produselor regiei. Cifra aceasta se datoreşte numai administraţiei româneşti, pentrucă de unde sub regimul maghiar se fabricau aici 200.000 de ţigări pe zi, azi se fabrică 2.800.000. Ţigări de foi nu se fabricau de loc, iar azi se fabrică 24.300 zilnic, pe lângă acestea se mai fac zilnic 200,000 de foiţe calitatea I-a.

Pentru a se fi putut ajunge acest rezultat, s'a dublat numărul maşinilor de tăiat tutunul, de făcut ţigările, de cartonaj etc., cu ultimele invenţii ale mecanicei moderne.

Tot datorită administraţiei dlui director Popescu, din veniturile fabricei s'a constituit o uzină electrică proprie a fabricei, care conduce toate motoarele şi maşinile, apoi un turn care să dee destulă presiune apei necesare pentru prepararea tutunului.

Exact vorbind, fabrica are o activitate şi producţie de cel puţin de trei ori cât în era maghiară. Intrebuinţează zilnic 364 de lucrători, bărbaţi şi femei. Instalaţiunile s'au triplat.

Meritul directorului fabricei este cu atât mai mare, cu cât dsa nu s'a gândit numai la câştigul material pe care să'l aducă statului, ci după iniţiativa sa şi cu concursul soc. „Principele Mircea" a înfiinţat la fabrică un azil pentru lucrătoarele cu copii săraci. Azilul este în condiţiunile cele mai igienice şi mamele nu sunt despărţite de micuţii lor având după regulamentul fabricei toată posibilitatea să îngrijească de ei chiar în timpul lucrului.

Exemplul acesta este greu de imitat, dar ce bine ar fi să fie impus prin lege tuturor industriilor din ţară, cari întrebuinţează femei la lucru.

D-l director Popescu nu s'a mulţumit însă cu atât, ci proectează acum o grădină de copii, unde până la vârsta de patru ani copiii să fie puşi sub supravegherea directă a mamelor, în tot timpul cât ele lucrează în fabrică.

D-sa mai intenţionează apoi să facă mari economii pentru stat, legând fabrica cu gara printr'o linie ferată.

Toată aceasta activitate o semnalăm şi o dăm ca exemplu nu numai intreprinderilor de stat, ci şi celor particulare. Exemplul este cu atât mai edificator pentru intreprinderile statului, cu cât datorită dragostei şi solicitudinei arătate de d-l director al fabricei de tutun, funcţionarilor şi lucrătorilor, aceştia au ajuns să ştie în cinci ani temeinic limba românească şi toţi 13640 o vorbesc aproape exclusiv.

Cum se recomandă

partidul ţărănist în Ardeal

Miezul vorbirei de la Bistriţa şi Şeul-Mare — Procedee necivilizate împotriva tovarăşilor de ieri — Demagogie şi rea-credinţă — Drul Lupu face educaţia masselor populare din Ardeal — Spre desechilibrul social

Cine a urmărit cu atenţie cele două „mari întruniri" ţărăniste, dela Bistriţa şi dela Şeul-Mare, nu se poate să nu fi rămas profund indignat de lipsa de pudoare cu care se înfăţişează în Ardeal partidul ţărănist. In afară de discursul dela Bistriţa serios şi documentat, al dlui prof. Bogdan-Duică, toate vorbirile oamenilor partidului ţărănist n'au adus o singură soluţie salutară pentru binele public, o singură critică logică şi cinstită. Din toate vorbirile dela Bistriţa şi Şeul-Mare, din cea a recentului ţărănist dl Vasile Buzdugan ca şi din cele ale dlui Lupu, din a dlui Ion Buzdugan ca şi dintr'a dlui Iulian, dintr'a cunoscutului pisălog, până mai eri naţionalist democrat, dl P. P. Suciu, ca şi dintr'a deputatului mestecător de vorbe dl Virgilică Magearu, din toate s'a împroşcat, cu dispreţ şi ură, sământă de nedumerire şi nesupunere, autorităţii oamenilor consacraţi şi autorităţii legilor şi rânduelilor de stat.

Certaţi cu partidul naţional ţărăniştii n'au cruţat nici o armă pentru a-l doborî. Un partid civilizat ar fi procedat altfel faţă de un fost aliat de luptă şi „democraţie". Partidul ţărănist, călcând orice poruncă a logicei şi onoarei, s'a năpustit contra partidului naţional cu o rea credinţă care întrece orice margini. Nu'e nevoie să luăm apărarea partidului naţional, care are destule păcate. Constatăm o stare de fapt îngrijitoare, cu atât mai mult cu cât această lipsă de pudoare şi bună-credinţă am constatat-o şi la partidul naţional. In această privinţă discursurile dlor Buzdugan, Iulian, Madgearu şi Lupu, vor rămâne în istorie ca exemple ale decadenţei morale în care au ajuns „partidele noui" numai după câţiva ani de şubredă existenţă politică.

Lipsa de măsură în promisiuni, violenţa aprecierilor la adresa adversarilor politici şi reaua-credinţă pusă în critici, este caracteristica discursurilor ţărăniste de la Bistriţa şi Şeul-Mare.

Cu acesta îşi închipuie partidul ţărănist că se recomandă bine şi frumos în Ardeal; cu expresiunile de mahala ale drului Lupu, cu perfidiile dlui Madgearu, şi ameninţările lipsite de vlagă ale dlui prof. Ghinglea, crede partidul ţărănist că va face bine şi cinstit educaţia politică a masselor populare din Ardeal?!

Se înşeală profund partidul ţărănist când crede că ceeace n'a putut prinde în vechiul regat va da roade aici. Insanităţile dlui Lupu, aruncate în văzul şi auzul ţăranilor la adresa oamenilor noştri politici cu un bogat trecut de fapte, pot mări neîncrederea masselor în conducătorii ţării, ori cari ar fi ei şi din orice partid politic, dar nu pot aduce nici un dram de dopularitate partidului ţărănist.

Inconştienţă sau reacredinţă, ceeace se desprinde din acţiunea intreprinsă de partidul ţărănist în Ardeal, nu merită numai dispreţul tuturor, ci opoziţia energică şi salutară a tuturor. Partidul ţărănist trebue chemat la ordine, trebue făcut să înţeleagă că, dacă voieşte să trăiască, alta îi este calea de urmat. Altfel va pieri sub greutatea propriilor lui fapte, după cum a pierit la vechiul regat.

A. R. Gus

Vizita oaspetilor polonezi
la Oradea-mare şi Timişoara

Timişoara, 20. — După strălucita primire ce li s'a făcut la Sibiu şi Cluj, după seria de serbări naţionale organizate pretutindeni în cinstea oaspeţilor, la Sălişte şi Ocna-Sibiului, la Cluj şi Călimăneşti, vizitatorii au plecat să viziteze Bihorul şi Bănatul.

In gara Oradea-Mare, unde trenul urma să rămână o oră şi jumătate, oaspeţii au fost întâmpinaţi în mod călduros de către autorităţile civile şi militare ale Bihorului. Oraşul a fost vizitat în automobile. Reg. 5 Roşiori, urmând tradiţiei a primit impunător pe reprezentanţii Poloniei, demonstrând pentru fraternitatea de arme şi de suflet a celor două naţiuni. La fel Brigada 34 de Artilerie, în scurtul timp petrecut acolo, oaspeţii şi-au exprimat admiraţia faţă de romanizarea rapidă din aceste părţi ale ţării.

In Bănat

Din cauza stricării liniei pe distanţa Oradea-Arad, oaspeţii au sosit în gara Timişoara abia Sâmbătă noaptea la ora 2 şi jumătate. Când trenul a întrat în gară, fanfara garnizoanei a intonat imnul polonez. Un program admirabil stabilea vizitarea Timişoarei şi a Bănatului. Şcoalele secundare şi de specialitate, dispensariile pentru sugaci, şcoala de ucenici, etc. a făcut o bună impresie.

Industria Bănatului şi în special fabrica de tutun, unde inginerul D. Mardan a stat cu toată dragostea la dispoziţia oaspeţilor pentru explicaţiuni, le-a mărit considerabil materialul informativ.

Muzeul oraşului Timişoara a fost vizitat cu pietate. Deasupra geamurilor care închid strălucitele dovezi ale originei noastre au stat mulţi luându-şi minuţioase note. Din tot ce le oferă muzeele Ardealului şi Banatului, îi interesează numai ceeace priveşte trecutul şi drepturile istorice ale românismului în aceste ţinuturi. Dragostea cu care caută să culeagă cât mai multe argumente în această direcţie, dovedeşte sarcina pe care şi-au luat-o de a combate cu cerbicie propaganda intensă pe care organizaţiile maghiare o fac în Polonia contra noastră. Ooaspeţii se interesează cu patimă de arta românească populară, de arhiologia care dovedeşte originea românismului, de numismatica ce relevă trecutul strălucit şi viaţa străbunilor noştri, de instituţiile naţionale pentru cultura şi educaţia poporului etc.

La mesele oferite cu dărnicie de autăritâţi şi de popor, în cuvântări calde, oaspeţii Poloniei au arătat toată bogăţia de simţiri cu care părăsesc România. Luni la prânz, înainte de a pleca spre Reşiţa, a avut loc o masă comună, demnă, de a rămânea în amintirea celor ce au participat la ea. Seria cuvântărilor o deschide dl general Găvănescu, comandantul Diviziei I. dsa, după ce arată suferinţele din trecut ale poporului Polonez, zice că libertatea câştigată prin jertfe şi lupte admirabile, a fost consacrată prin eroismul încercat de Polonia acum doi ani.

Atunci, în faţa hoardelor barbare, Polonia urmând nemuritoarei sale tradiţii glorioase, şi-a consacrat eroismul dovedind întregei lumi, cum ştie să-şi apere drepturile sale.

D. maior Kuharsky, conducătorul escursioniştilor, făcând apologia sufletului şi a marilor virtuţi româneşti, promite că va duce în Polonia şi va face să se cunoască pretutindeni, ceace a văzut în România şi dragostea prietenească cu care au fost primiţi pretutindeni.

D. Mracek, polonez stabilit în Timişoara de două decenii, arată că nu există popor mai tolerant, mai bun la suflet şi mai drept ca poporul românesc.

Mai vorbesc dnii lt. de Bakanovsky, pentru armata română şi Suverani, d. general Lungulescu, în numele conducătorilor escursioniştilor, pentru dl general Găvănescul, arătând că dsa a ştiut să formeze sufletul Principelui nostru Moştenitor spre a deveni organizatorul României întregite.

Conduşi de dnii inginer Coman şi George Lungulescu oaspeţii polonezi au plecat astăzi la ora 4 să viziteze Reciţa, Anina şi Băile-Herculane, unde deasemenea se fac pregătiri de primire.

*

Oaspeţii au stat în Timişoara de două zile.

Sacouri de ister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Reclame este sufletul comertului

Sticle şi oglinzi pentru mobilă, şlefuite în stil baroc, în formă de stea şi flori, precum şi după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica şi şlefuitoria de sticle şi oglinzi

HUNWALD,
Cluj, Str. Vlahuţă 3. Telefon 1-47
Resmăluim oglinzi stricate.

Adunarea populara din Lapusul Unguresc

Sărbătorirea d-lui ministru general Moşoiu

In ziua de 19 August a avut loc o mare întrunire publică în Lăpuşul Unguresc. Mii de ţărani din împrejurimi s'au adunat să sărbătorească pe domnul general Moşoiu ministrul comunicaţiilor care venise în mijlocul lor să le vorbească despre grija ce le-o poartă guvernul liberal.

Adunarea a fost prezidată de venerabilul protopop Teodor Herman fost senator, care într'o caldă cuvântare a salutat pe d l general Moşoiu, arătând importanţa acestei adunări.

Au mai vorbit cu multă însufleţire părintele protopop Man din Lăpuş şi părintele Ilarion Bot, preot din Gherla.

Cel din urmă a luat cuvântul d-l general Moşoiu, care în scurte cuvinte a arătat tot ce a făcut partidul liberal decând este la putere, pentru binele ţărănimei. D-sa arată de asemenea acţiunea ce trebuie întreprinsă de toţi spre a scăpa ţărănimea ardelenească de jugul economic, ce i-a fost impus în trecut de duşmanii săi seculari, şi deci trebuesc înfiinţate în toate satele bănci populare şi cooperative sătesti.

După terminarea întrunirei poporul a făcut o însufleţită manifestaţie oratorilor.

A urmat un dejun comun cu ţăranii fruntaşi.

La acest dejun a laut parte şi d-l Dr. Onişor, profesor universitar şi membru marcant al partidului naţional, care a rămas foarte entuziasmat de însufleţirea ce a dominat această frumoasă adunare.

Au toastat pentru M. S. Regele şi d-l prim-ministru I. I. C. Brătianu, d-l general Moşoiu. Părintele protopop Herman a vorbit pentru d-l I. I. C. Brătianu, iar ţăranul Ioan Petruţ din Văleni a vorbit pentru conducătorii neamului.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Joi, la 23 August
se va reprezenta

In ghiarele unei cocote.

Dramă pasională în 5 acte din viaţa cocotelor. In rolul principal Eva Dormington frumoasa artistă americană. Vineri, 24 August: In ghiarele unei cocote.

Cinema Urania

Joi, 23 August

Jocheul Morţii

Dramă senzaţională în 5 acte, cu seria aventurilor excitante. In rolurile principale Marin Corvin şi C. Romanow. Vineri, 24 August: In ghiarele unei cocote.

Cinema Apollo

Joi, la 23 August
se va reprezenta

Păstorul Credincios

în 5 acte. După poemul lui Baptiste Guarine cu un impunător subiect din Mithologia antică. In rolul principal Mari Baima Riva. — 24—26 August: Voiajul lui Maciste.

Inceputul reprezentaţiunilor: 6, 6½, 8 şi 9½.

Organizarea fostilor gardisti

Comitetul din localitate care organizează Societatea de tir şi sport a foştilor gardişti naţionali din 1918—19, ne trimite spre publicare următoarea adresă trimisă ofiţerilor din gărzile naţionale odată cu apelul publicat de noi zilele trecute:

Scumpe Camarade,

Avem onoare a Vă trimite apelul Comitetului pentru organizarea foştilor gardişti în Legiuni de tir.

Comitetul s'a instituit prin o conferenţă la stăruinţe din toate părţile Ţării, cu aprobarea inspectoratului III de armată, care prin ordinul No. 37. a dat voie tuturor ofiţerilor activi şi de rezervă din corpul VI şi VII de armată de a întra în organizaţie, „în vederea scopului emanimente patriotic în care se face sport iar nu politică".

Cum scopurile patriotice şi cadrul legal sunt definite în „Apel", cunoscând probele date de patriotismul Dv., jertfelnic, nu ne îndoim de asentimentul Dv. pentru acţiune şi deaceea organizaţia noastră V-a ales de membru activ în comitetul organizator.

Apelăm la toată solicitudinea Dv. pentru a colabora la generoasa operă ce întreprindem pentru binele obştesc şi binele foştilor gardişti din Legiunile anului 2018—19. Şi Vă rugăm, că aderenţa se ni-o trimiteţi la adresa Secretarului, considerând lipsa răspunsului chiar de tacită acceptare.

Şedinţele se ţin deocamdată în fiecare Joi la 9 oare seara la biroul interimal prezidial: Calea Victoriei 44.

In vederea organizaţiei, hotăriţi de a coopta pe toţi foştii ofiţeri şi asimilaţi în subordine în comitet, Vă rugăm cu insistenţă:

1. Să binevoiţi de urgenţă a ne comunica numele, gradul din 1918—1919 şi adresele actuale ale foştiilor Comandanţi de Legiuni, Comandanţi de Garde naţionale în judeţe, oraşe şi plase precum şi ofiţeri în subordine cunoscute DV. şi mai ales numele tuturor acestor domni din judeţul, în care a-ţi operat sub revoluţie, într'un tablou.

2. Să ne comunicaţi de urgenţă dacă reflectaţi la loc de casă cu precădere şi unde atât DV. cât şi camarazii ofiţeri gardişti, ca se înaintăm locului în drept memoriul nostru.

3. Să binevoiţi a ne comunica lista martirilor, eroilor, cari s'au distins, morţilor şi răniţilor în revoluţie din judeţul sau judeţele cunoscute cu o scurtă descriere a luptelor şi evenimentelor în legătură.

Toate aceste comunicări Veţi binevoi ale face la secretarul semnat, Cluj, Str. General Gherescu No. 2.

Congresul se va ţine la Cluj, în 28 Octomvrie în sala Prefecturei judeţului, va desăvârşi opera de organizare, când sperăm a Vă vedea în mijlocul nostru dimpreună cu toţi camarazii ofiţeri, la cari Vă rugăm să străruiţi în acest înţeles.

Primiţi, Vă rugăm, salutul nostru românesc.

(ss) *Dr Amos Frâncu*
primpreşedinte.

(ss) *C. Daicovici*
secretar prezidial.

Tablile de asbest „METEOR"

sunt ccle mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

No. 2689/923.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală, că pentru procurarea stofelor de vestminte pentru copii din Azile (cca. 2500 metri), şi pentru uniforma Surorilor de Ocrotire (cca. 600 metri), 2000 şepci, 2000 căciule şi 3000 perechi ciorapi, se va ţinea licitaţia publica in ziua de 17 Septemvrie a. c. conform art. 72—83 di legea contabilităţii publice, cu oferte inchise şi sigilate în localul Direcţiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei 27.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia domnilor concurenţi cu incepere dela 26-a curentei în fie care zi de lucru dela orele 8—10 a. m., la Serviciul de Economat din Direcţiunea I. Reg. a Ocrot. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu Nr. 47—49.

Director Regional:
Dr. Gane.

Şeful Economantului:
Maior.

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economice

„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 201-2

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabilecu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

Groaznicul accident din Inuc (Cojocna)

Un om fărămițat de o mașină de treerat.

De mai multe zile, pe hotarul de apus al comunei Inuc, jud. Cojocna lucrează o garnitură de treerat. Ieri la prânz mașina fiind oprită toți oamenii cari lucrau au plecat să prânzească în sat. La mașină nu a rămas decât păzitorul Kovaci Pista Ianoș în vârstă de 17 ani. Păzitorului la un moment dat făcându-i-se somn s'a urcat pe niște snopi cari se aflau pe mașină și s'a culcat. După vre-o oră mecanicul garniturei, care se cam grăbea, s'a înapoiat la mașină punând-o din nou în funcțiune. Păzitorul care se afla sus, surprins din somn n'a mai avut timpul să se ferească și a intrat împreună cu snopii în gura mașinei.

Mecanicul aruncându-și ochii la gura pe unde ies grăunțele, a văzut cu groază că acestea sunt mulate în sânge. Dându-și seama că s'a întâmplat o nenorocire a oprit mașina și căutând în ea a găsit cadavrul nenorocitului păzitor oribil mutilat. Dând alarma, la fața locului a sosit șeful postului de jandarmi respectiv care a și deschis o anchetă, în cursul căreia mecanicul a declarat că la înapoerea sa, nu s'a gândit nici un moment că păzitorul s'ar fi putut culca în acel loc și totodată a mai declarat că din cauza zgomotului mașinei ei nu poate preciza dacă victima a cerut ajutor sau nu.

*

Ne fiind nici o bănueală asupra acestei tragice morți, parchetul a autorizat înmormântarea victimei.

TELEGRAME

Situația din Grecia

Condiția impusă de Anglia pentru recunoașterea actualului regim

Atena. (Rador) — Intervenția guvernului în greva generală a înțărâtat și mai mult pe muncitori. Se crede că guvernul revoluționar va trebui să se disolve.

Nota oficială engleză declară că prima condiție pentru a recunoaște regimul în Grecia este instituirea unui cabinet legal ieșit din noui alegeri.

Scufundarea unui submarin japonez

Londra. (Rador) — Din Tokio se anunță că un submarin japonez făcând o călătorie de probă s'a scufundat. 8 oameni din echipagiu au fost găsiți înecați. Lipsesc încă 85 oameni.

Presa germană și răspunsul francez

Berlin, (Rador) — Ziarul „Vorwärts" comentând răspunsul francez constată că Franța menține cererea de gajuri productive și vrea să rămâie stăpână în teritoriile ocupate și să silească populația germană de a munci subcontrolul străin. Tocmai acest lucru îl consideră Anglia contrar tratatului și contra intereselor debitorilor. Ocupația străină e mai rea decât anexarea. „Vorwärts" crede că înțelegerea franco-engleză este departe de a putea fi înfăptuită cu toate comentariile optimiste dela Londra.

Evacuarea Constantinopolului a început

Co stantinopol (Rador) — Au început pregătirile evacuărei. Se pregătește predarea edificiilor și a flotei de război care fuseseră sechestrate de aliați.

Criza tiparului din Germania

München (Rador) — Din Cele 16 reviste dispărute din cauza scumpetei tiparului face parte și revista renumită humoristică „Fligende Blätter".

Nenorocirea din New-York

55 pompieri îngropați sub o casă

NEW-YORK. (Rador) — Cu ocazia puternicului incendiu dela Brooklin s'a prăbușit o casă îngropând 55 pompieri.

Măsurile economice ale guvernului bulgar

SOFIA. (Rador) — Guvernul bulgar a redus în mod considerabil taxele de export pentru brânza și făina pentru a sprijini exportul.

Baterea nouei monezi metalice

Se va bate monetă metalică în valoare de 400 milioane lei. Biletele deteriorate aflate în circulația se vor arde

Sâmbătă, 25 August se va ține la ministerul de finanțe licitație publică pentru baterea de monetă metalică de 1 leu și de 2 lei în valoare totală de 400 de milioane lei.

Din piesele de 1 leu se vor bate 200 de milioane lei și din cele de 2 lei deasemenea 100 de milioane de piese însumând valoarea de 200 de milioane lei.

Compoziția metalică a acestor noui monete metalice românești a fost aleasă de comisie dintr'un aliaj în care cupru predomină, asemănătoare monedei care circulă la Paris și care a fost emisă de Camera de comerț pariziană cu învoirea guvernului, pentru ușurarea circulației monetare.

Străduința comisiei este ca această monetă să se bată în țară la una din turnătoriile metalice, probabil în Transilvania.

Dacă ofertele ce se vor prezenta Sâmbătă vor conveni devizului făcut de minister, atunci moneta va începe să fie bătută îndată, ca în câteva luni să poată fi pusă în circulație.

Pe măsură ce această monetă metalică va fi pusă în circulație, în aceeași măsură se va retrage și distruge prin ardere fărâmițelele biletelor de 1 și 2 lei, azi în circulație.

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Rănire gravă

Iosef Făgăraș, pivnicerul restaurantului „Central" din piața Unirei, luându-se la ceartă cu unul dintre chelnerii restaurantului, anume Andrei Mateiaș, într'un moment de enervare a aplicat un lemn, o puternică lovitură în capul chelnerului, producându-i o rană adâncă în regiune frontală.

Cu o ambulanță a salvărei, victima a fost transportată și internată la clinica chirurgicală, de unde suntem informați că sunt puține speranțe că va scăpa cu viață.

Agresorul a fost arestat și înaintat parchetului.

Intre proprietar și chiriași

Dl medic veterinar Paul Saroșy din str. Moților Nr. 51, a reclamat poliției pe fosta sa chiriașă anume Maria Bella Cicatricy acuzând-o de înșelăciune și furt, prin faptul că numita mutându-se în alt imobil, a luat cu ea la mutare mai multe obiecte cari aparțineau reclamantului și a căror valoare întrece suma de 10.000 lei.

Poliția face cercetări pentru clarificarea acestui chestiuni destul de încurcată, întrucât dna Cicatrici se bucură de o frumoasă situație atât socială cât și materială.

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Grave turburări studențești în Iași

Congresul studențesc ce trebuia să aibă loc ieri la Iași a fost interzis. Un grup de studenți a încercat să intre cu forța în Aula Universității, spărgând geamurile. A intervenit un cordon de soldați care a scos pe studenții cari au pătruns în Universitate.

Studenții au oficiat în stradă serviciul religios pentru comemorarea studenților căzuți în război. La Universitate a avut loc o încăierare între studenți și poliție, studenții lovind pe directorul prefecturei și pe un ofițer de poliție, după care au împrăștiat manifeste incendiare în oraș. Studentul Zelea Codreanu a fost arestat pentru insulta autorităților. Seara a avut loc a doua încăierare. Studenții au aruncat torțe aprinse în soldați. Noaptea au devastat mai multe locuințe și au spart geamuri în cartierele evreești.

*

N. B. Știrea aceasta sosindu-ne în ultimul moment, n'a putut fi controlată de noi, așa că o dăm sub toată rezerva.

Congresul demobilizaților

La 26 August va avea loc la Târgu-Jiu congresul demobilizaților din întreaga țară.

Congresul se va ocupa cu doleanțele demobilizaților.

Impăcarea Argetoianu-Averescu

Ziarul „Pressa" anunță că între dnii gi Averescu și Argetoianu primind deplină satisfacție, va lua parte la congresul partidului poporului care va avea loc la Kișinău.

Un pod de cale ferată distrus de bandiți

Evitarea unei mari nenorociri

București (Rador). Podul de lem de cale ferată dintre Galați-Reni a ars. Trenul de persoane a fost oprit la timp observându-se că podul numai există. Autoritățile cred că niște bandiți au dat focul podului în scop de a jefui trenul.

Desmințirea unei știri false

„Artiștii maghiari din Ardeal nu vor fi expulzați"

București (Rador). Ziarul „Viitorul" desminte categoric știrea cum că ministrul de interne a dispus expulsarea artiștilor de origine maghiară care nu sunt cetățeni români.

Permise false de călătorie pe căile ferate

București (Rador). Siguranța generală a fost asistată că s'ar afla în circulație permise permanenfe false de liberă călătorie la căile ferată. S'a deschis o severă anchetă.

Iarăși munca columbacă

Ministerul de domenii a fost înștiințat de reapariția mustei columbace în partea superioară a râului Cerna. S'au luat întinse măsuri pentru oprirea invaziei acestei insecte.

Când vor fi terminate lucrările de expropriere în Ardeal

Casa centrală a cooperației și împroprietăririlor a pus în vedere organelor pentru executarea reformei agrare din Ardeal și Bucovina că toate lucrările de expropriere vor trebui să fie definitiv încheeate la 1 Octomvrie a. c.

In România nu vor mai funcționa tripouri

Sub acest titlu, ziarul oficios „Viitorul", publică următoarele:

„In diferite stațiuni balneare și climaterice sau orașe mai importante din țară au funcționat și funcționează încă, într'un număr mai mare în trecut și mai mic în prezent, diferite localuri de joc de cărți.

Cazinoul dela Sinaia funcționează în baza unei legi votată prin surprindere, iar celelalte cluburi sunt deschise în baza unor autorizațiuni date după bunul plac.

Pentrn a se termina odată pentru totdeauna cu speculațiunile de tot felul comise în jurul acestor case de joc, guvernul a hotărât să aducă la toamnă un proect de lege prin care să oprească cu desăvârșire funcționarea tripourilor.

„MECANO“ S. A.
SUCURSALA OLUJ,
Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Lloyd 1721, 2879.

Spirtul cu Menthol ‹Gladys› recreaza
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› intareste
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› alina durerile
Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

BEREA NUTRITOARE 2248

DIN MALȚ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa

CORONA

Rador 172

se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5. | Telefon la CLUJ 394. | Depozit principal: CLUJ, C. Dorobantilor 11

DIRECȚIUNEA CASINOULUI DIN SINAIA

aduce la cunoștința Onor. public că și-a deschis localul. In program figurează numai numere alese, joacă artisti

Cleo și Willy

IAZZBAND

sub conducerea cunoscutului 1963

HARRY.

Lloyd 835

10.000
de globuri de marmură au sosit la firma

Filip Eisenstädter

Cluj, Strada Reg. Maria 13.
Articole de galanterie de Nürnberg și mingi de gumă, de vânzare și en-gros. 1812

Casi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele și hotel mai mic în provincie la mine totdeauna se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici și mai mari și căsi cari se pot ocupa imediat.

Ase interesa la **COLOMAN DUNKY** Cluj, Piața Unirii 10.

2581

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Cea mai fina crema pentru gheata

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS“ pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880

2880

Cum ne curățim sângele și ne întărim Trupul

Broșura interehantă și instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereți-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresați

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMȚ.

2819-1

ORGA

MASINĂ de SCRIS

cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Ghete remase se vand dela 17 Aug. pana la 18 Septembrie.

Pantofi pentru femei Lei 340, 440, 540.

Ghete bagaria franceze pentru bărbați se vând cu prețuri foarte reduse.

Magazin de ghete

BATA

Cluj, Piața Unirii 9.

Priviți vitrinile magaziei!

2372

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Butoaie de transport

folosite, dar in stare foarte buna se vind in cantități mai mari.

Bognár si Szántó

Societate Anonima Comerciala Ardeleana, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 880 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Duminecă 26 August 1923

Infrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 42

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Mania soluțiunilor

Critica fără temei și pesimismul public

Unul din marele defecte ale societății românești contemporane este obiceiul de a critica și condamna totul, cu o ușurință nemaipomenită. Nici o țară din lume nu este atât de huluită de chiar cetățenii săi; nici un popor din lume nu are oribila expresiune: „Ca la noi, la nimenea". Și doar nu suntem noi cei mai răi din lume.

Popor tânăr, născut la viață constituțională de abia 60 și ceva de ani, am făcut cu însușirile firești pe cari ni le-a dăruit Dumnezeu, minuni în acest timp. Ne-am creiat instituții moderne, ne-am afirmat ca popor cu o apreciabilă cultură națională, ne-am întemeiat o economie românească independentă și prosperă și, mai cu seamă, am săvârșit cel mai important act istoric din viața poporului românesc. Ceea ce s'a făcut în cei 60 de ani de renaștere națională rămâne ca o operă nestrămutată, uriașă, în fața căreia alte popoare stau uimite.

Cu toate aceste continuăm să ne auto-batjocorim. Opera trecutului nu înseamnă nimic pentru nimenea. Critica stă gata, neîndurată, pe buzele tuturor, pentru a fi aruncată între două înghițituri de bere ori unde și ori cum. Toți ne credem posesorii „soluției definitive", și nu este chestiune pe care orice cetățean al României întregite să nu se creadă forțe de a o deslega. Cine n'a discutat — cu competență firește — problema grea și complicată a reabilitării banului românesc și cine nu a crezut că a descoperit „singura soluție practică"? Dar scumpetea, dar situația funcționarilor, dar impozitele, dar raporturile cu Rusia, dar consolidarea, dar unificarea (politică și culturală), dar? . . . etc., etc. . . .

Chestiunea valutei constitue una din discuțiile predilecte de toate zilele. Cele mai ciudate păreri se schimbă pe această temă. Am auzit, acum câteva zile pe un reputat om de Bancă, prevestind dezastrul definitiv al leului, fiindcă scăzuse până la 7,20. Și omul nostru vorbea serios, cu competența pe care i-o dădea situația sa de director într'o instituție financiară cu frumoase realizări în anii din urmă. El ne oferea și soluția: „Atâta vreme cât suma importului va depăși suma exportului, leul nu poate decât să scadă sau, nu se poate vorbi de o creștere a exportului în această proporție, cât timp vor dăinui măsurile de îngrădire ale guvernului. Deci să se lase liber exportul și leul va crește! încheia financiarul nostru, care de rândul aceste nu era improvizat.

N'au trecut însă nici două zile și leul, nu numai că nu a urmat calea mărcei germane, ci și-a revenit la cota anterioară. Buletinele Bursei anunță astăzi leul staționar la 8,20 și aceasta fără să se fi modificat sistemul vamal în sensul indicat de interlocutorul nostru de acum câteva zile. Mai mult, după datele pe care ni le aduce un ziar din Satu-Mare, ni se dovedește că măsurile guvernului nu au împiedecat întru nimic accentuarea sumei exportului, din potrivă.

Iată ce scrie acel ziar:

„S'au exportat prin acest punct vamal următoarele: Boi 780 buc., Vaci 26 bucăți, Porumb 125.524 Kgr., Ovăz 25110 Kgr., Benzină 21220 Kgr., berbeci 130 bucăți. Veniturile vămei pe luna Iulie 1923 sunt de lei 7.013,179.95 din care lei 6.767.542,30 taxe de export, lei 167.410,05 taxe de import și lei 78.227,60 diverse taxe".

Suma exportului întrece numai la un singur punct de vamă de 40 de ori suma importului la veniturile vamale, ceea ce înseamnă că aproape în aceeași măsură ca depășește valoarea mărfurilor de import-export.

Dacă un om de Bancă își permitea să vorbească în felul acesta, fără o cercetare mai serioasă a problemei, fără consultarea statisticelor și fără buna credință a omului de specialitate, își poate oricine închipui în câtă ușurință se scaldă discuțiunile critice ale celorlalți cetățeni, cuprinși de mania „soluționărilor". Ar fi de dorit deci să avem mai multă încredere în noi și în cei ce ne conduc. Am putea astfel feri țara de aspectul unei turme fntrată în panică fără nici un motiv.

C.

Complicitatea școlilor maghiare dela noi cu Ungaria

In atenția ministerului instrucțiunii publice

Anuarul publicat acum de colegiul reformat din Odorhei ne informează la pagina 14, că din Eforia școlii acesteia ungureș i face parte în calitate de curator perpetun un oarecare judecător de curte de Apel Csanádi Zalán, domiciliat în Budapesta.

Cum nu înțelegem în ce chip supușii altor țări, în acest caz grav unul din Ungaria, poate avea în încredințare sa destinele unei școli maghiare dela noi, recomandăm aceasta atențiunii ministerului de instrucție, reamintind totodată că avem de-a face cu un caz cu atât mai grav, cu cât abia deunăzi s'a dovedit opera criminală ce o face Ungaria prin școlile dela noi împotriva statului român.

Asanarea morală

Cu mult regret interior mascat de-o satisfacție publică de formă, au primit ziarele „anumitei prese" vestea despre hotărârea guvernului de a interzice cu desăvârșire tripourile în România.

Și acest regret nu provinea din cauza că această presă ar privi cu ochi buni industria ce se practica la casinourile mari și mici din țară; dar că prin hotărârea guvernului i se lua unul din obișnuitele ei motive, de a putea defăima țara aceasta.

Guvernul nu putea lua mai din vreme măsura pe care a luat-o, pentru că unul sau două casinouri erau autorizate să funcționeze printr'o lege. Or într'o țară cu constituție, cum amintesc totdeauna ziarele de care vorbim că este țara noastră, o lege nu se putea desființa decât tot printr'o lege.

Legea aceasta poate că ar fi fost adusă în discuție în trecuta sesiune a Parlamentului. Dar cine sta atunci de astfel de lucruri mărunte, când o opoziție turbulentă, împiedeca înfăptuirea unor lucruri de o importanță capitală pentru țara noastră?

Afară de aceasta presa noastră „democratică" pare impresionată de faptul că actualul guvern este acel care a început și-n această direcție era de asanare a țării. În lipsa unor motive serioase de blamare a actualului guvern, presa aceasta se servea de existența marilor casinouri din vechiul regat pentru a învinui partidul liberal.

Ori, atitudinea actualului guvern care dela început a fost aceiași față de aceste tripouri, a atras fulgerile câtorva ziare streine asupra țării noastre și guvernului, servind presei quasi-românești dela noi prilejul de a vesti triumfătoare cititorilor ei: iată ce spune presa streină despre noi!

Presa aceasta știa perfect că orice restrângere s'ar aduce aici vre-unuia din casinourile de cari vorbim, această restrângere ar avea îndată repercursiune în streinătate și automat unul sau două ziare de pe acolo trebuiau să tune împotriva guvernului românesc.

Ea nu s'a sfiit totuși ca să speculeze articolele acestor ziare ostile nouă, ori de câte ori a avut prilejul.

Și când în urma măsurei actualului guvern, aceste articole insultătoare vor începe din nou să curgă cu numiluita asupra țării noastre, vom vedea că nici atunci ele nu vor ști cum să-și ascundă bucuria.

Asanarea morală a țării a început desigur prin salvarea Romântei de reputația statului Monaco. Dar când se va sfârși oare această operă de asanare, când în calea ei stă o presă cu astfel de procedee? Un casinou este ușor de desființat printr'o lege, dar prin ce poți desființa atâtea obiceiuri rele, pe lângă care obiceiurile din tripouri sunt simple greșeli nevinovate?

Demagogia maghiară de ieri și de astăzi

Cine a falsificat statistica populației. In jurul unei polemici dintre Ungaria și Cehoslovacia. Iarăși statistica Românilor din Ungaria. Cum s'a falsificat statistica maghiară în văzul lumii

Intre ziarele și demografii din Ungaria și Cehoslovácia s'a început nu de mult o interesantă discuție în chestiunea ultimului recensământ din aceste două țări, despre care fiecare dintre ele afirmă că este falsificat. Discuția se urmează din parteau ungară cu un cinism la care nu se aștepta nimeni din acei cari cunosc vechile statistici ungurești, rămase de pomină în toată lumea.

Este drept deci, ca presa cehoslovacă să se arate enervată de acest cinism maghiar. Pentrucă abilă ca în totdeauna, Ungaria, și-a luat în ajutor și presa străină, de astădată pe cea americană.

Discuția aceasta, ajunsă în asemenea împrejurări, ne va interesa deci de-aproape, pentrucă nu trebue nicicând uitat când este vorbă de lupta Ungariei contra unui stat vecin, că ne așteaptă și pe noi la un moment dat aceeași tratare.

*

A trecut mai bine de o lună, de când guvernul maghiar a publicat datele ultimului recensământ din Ungaria. Ne-am ocupat atunci de acest recensământ, arătând numai noi din toată presa din România, cum a fost falsificat reducându-se zeci de mii de Români chiar dintre cei recunoscuți de întâiul recensământ al Ungariei noui. La fel ziarele cehoslovace, în frunte cu „Venkov", „Gazette de Prague" ș. a., au arătat cum a fost falsificată situația demografică a populației slovace a Ungariei. De aceste falsificări ne vom ocupa mai jos, revenind asupra numărătoarei cetățenilor români ai țării vecine.

Censului din Ungaria i-a urmat în scurt timp censul cehoslovac, și acuzațiile au trecut cu acest prilej de partea maghiară. Organele aceleiași Ungarii, care și azi ca și ieri a făcut cele mai mari șarlatanii în materie de demografie a minorităților, au acuzat de fals pe recensenții Cehoslovaciei. Și ce e mai mult, nu s'au mulțumit cu o discuție mărginită în presa celor două țări; ci au transplantat acuzațiunile budapestane și în ziarele străine din solda Ungară.

Neputând însă angaja o discuție cu cifre, Ungaria a început cu Cehoslovacia una lirică. Iată astfel, cum acuză fostul ministru Földes prin „Pester Lloyd", pe demografii Cehoslovaciei: Sub unguri Slovacia avea cam un milion și jumătate de unguri, iar azi recensământul cehoslovac îi arată în număr de abia 637. 176. Cine a falșificat? — se întreabă și își răspunde tot dânsul, spunând că Ungaria nu avea în trecut pentru ce falșifica statistica. Cehoslovacia însă are; ea vrea să justifice luarea Slovaciei.

Astfel argumentează, fără nici o cifră, fără nici un punct de sprijin, acel care în primăvară a aruncat acuzația de mai sus și României.

Este bine să ne fixăm acest mod de discuție al fostului ministru ungur, pentrucă tot el a acuzat și România, căutând a'și dovedi însinuația printr'o statistică a Clujului în care toți evreii de aici erau trecuți sub unguri la rubrica maghiară.

* * *

Pentrucă v'a readus în discuție chestiunea ceasului și pentrucă „Ellenzek" de ieri sare cu atâta grabă împotriva Cehoslovacie, — să căutăm a pune din nou chestiunea pe care am mai tratat-o, a Românilor din Ungaria, statisticele guvernului nostru îi arată în număr de până la 150.000 de mii, și tot astfel sunt cunoscuți Conferinței de pace. Guvernul maghiar s'a văzut nevoit îndată după războiul cu noi, a-i recunoaște în număr de 86.000 de mii, cifră care este trecută și în manualele de școală aprobate de minister. Acum o lună, ocupându-ne de această chestiune, am citat un manual de Algebră aprobat de ministerul maghiar cu dată de 1921 și în care populația română a Ungariei e arătată ca mai sus. Manualul face parte dintre cele iredentiste confiscate de directorul general al învățământului, dela institutul „Marianum", așa că avea încă o dovadă, că și această cifră, de vreme ce este într'un manual cu probleme de matematică iredentistă, a trebuit să fie simțitor redusă.

Și totuși după ce cifra de mai sus a figurat acum trei ani în statistica oficială maghiară, guvernul maghiar o reduce prin noua numărătoare la 30,000! Totuși Ungaria găsește că este cuvincios să acuze și să alarmeze presa străinătății! Decât că această duplicitate nu prinde decât la ziarele pe cari guvernul maghiar și-le știe trecute cu grele cifre la pasivul pe care tot prin concursul acuzației Mici-Antante caută să și-l acopere.

Desființarea actualului regim vamal

Ministerul industriei studiază chestia noului regim de import și export. Se vor desființa toate permisele întroducându-se alt regim vamal.

INFORMAȚII

— **In atenția membrilor societății „Astra", Cluj.** Domnii membri ai „Astrei" din Cluj cari doresc a merge la Timișoara în grup cu vagonul special, sunt rugați să fie prezenți la gară înainte de orele 6 d. a. — trenul plecând la orele 6 d. a.

— **Expozițiile de vite din Bucovina.** La 4 Septemvrie vor avea loc la Dorna-Vatra și la 6 Septemvrie la Câmpu Lung, ultimele expoziții de animale din Bucovina.

Expozițiile ținute în celelalte județe, au dat rezultate admirabile.

S'au admirat în deosebi, vitele bovine din Bucovina din rassa „Pințgau" și „Simenthall" din Bessa cât și caii produși ai armăsarilor depozitului statului dela Rădăuți.

Sătenii au oferit — la aceste expoziții între 10—15 mii lei de bucată pentru un mânz de un an și câte 20—30 mii lei pentru un cârlan dela 2—3 ani.

Ministerul de domenii a acordat premii în bani și medalii bunilor crescători.

Expozițiile acestea din Bucovina au fost organizate de comisiile zootechnice județene cari înlocuiesc, vechiul comitet austriac întitulat: „Landes-kultur von Bukovina".

Noul regim al zahărului. Pe ziua de 1 Septemvrie au fost convocați la ministerul de industrie reprezentanții fabricilor de zahăr, în vederea întocmirei noului regim al zahărului produs din sfecla diu actuala recoltă.

Noul preț al zahărului se va fixa în raport cu cheltuielile de fabricație.

— **Taxele în valută forte la export.** Ministerul de finanțe a dat o deciziune prin care se pune în vedere vămilor, că începând dela 25 August să se încaseze, până la noui dispoziții, taxele de export numai în franci francezi, lire sterline și dolari, ori care ar fi țara de destinație.

— **Vizitație canonică.** Prea Sfinția Sa Episcopul Clujului Nicolae Ivan face în ziua de 26 August o vizitație canonică la Ocnele-Mureșului.

Importanta descoperire de lângă Oradea-Mare. Una din cele mai mari descoperiri arheologice din România a fost făcută eri după amiază de doi copii din comuna Remet. din apropiere de Oradea-Mare.

La o distanță de doi chilometri de comuna amintită, în jurul peșterii numită Pobraz, eri pela orele trei se jucau copii Martin și Ștefan Lang, care după ce-și terminară jocul au început să coboare în peșteră pentru a găsi, după cum auziseră vorbindu-se în sat, scoici aurite. Copii au pătruns în inima peșterii, o distanță de aproape 300 de metri, unde, în loc de scoici au dat de un schelet uriaș.

Ingroziți de această descoperire copii au părăsit peștera și au venit în sat unde au povestit cele văzute, locuitorilor.

Mai mulți țărani, în frunte cu toate autoritățile comunei, au plecat la locul descoperirii, unde s'au convins de cele spuse de copii.

S'a constatat că în peștera Pobraz se află scheletul unui animal gigant din epoca terțiară, numit „coribodon".

Scheletul acestui animal este atât de mare, încât cu toate săpăturile avansate, la câțiva metri în jurul lui, nu s'a putut da de capul scheletului.

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— **Școlare.** Ministerul de agricultură facs cunoscut că la Academia de agricultură de la Cluj sunt vacante 40 de burse.

Inscrierile se fac până la 15 Octombrie, iar cursurile încep la 16 Octombrie.

*

La școala profesională din Cluj, va funcționa cu începere din anul acesta un internat cu 60 locuri.

Se vor primi bursiere, solvente și semi-solvente.

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi și de azi începe consultațiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toți funcționari publici și particulari precum și familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

— Sportsmanii să nu uite, că elasticitatea mușchilor nu o protejează nimic mai bine decât Diana-Franzbrantwein. 2475—5

— *Dacă doriți „Salam" de calitate superioară, cereți fabricațiunea lui „Fritz Auner et Co. din Mediaș" se vinde în toate magazinele. Reprezentanța și depozitul fabricei la „Pascu" Cluj, lângă poșta centrală. Telefon 4—63.* 2862

— **Un cămin al muncitorilor în alimentație.** „Uniunea muncitorilor în alimentație din România" a lansat un apel, aprobat de ministerul muncii, pentru colectarea sumelor necesare construirei unui cămin al muncitorilor nevoiași și infirmi.

Acest cămin se va construi prin contribuțiuni benevole și prin lansarea a 50.000 bonuri „cărămizi" a câte 10 lei ce se vor distribui la muncitori.

Căminul va cuprinde: o cantină, o școală pentru adulți, o bibliotecă, camere cu paturi pentru infirmi și nevoiași.

Consiliul de administrație face apel la toate întreprinderile industriale, comerciale, financiare etc., spre a contribui la strângerea fondului de construcție.

— **Un candidat de advocat,** doctor în drept, cu cuvenite practică, află numai decât aplicare în biroul avocatului dr. Nestor Porumb din Lugoj. 3027

— Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, cari le declar nul în mână ori cui s'ar găsi. Turdău Petre, comună Röd, județul Cojocna.

Bani Bani Bani

Dau cu împrumut pe hypoteci și gajuri Comerciale.

Adresa la Administrația ziarului Infrățirea sub ‚Elerag'.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

— *Dactilografă perfectă eaută post pentru oarele de seară. Adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".*

— **Muncitorești.** In sala de ședințe a Camerei de comerț din localitate, au avut loc aseară, noi tratative între lucrătorii tipografi și tipografii patroni.

Rezultatul tratativelor care nu este încă definitiv, este ținut în cel mai strict secret.

— **Un copil al nimănui.** La poliția locală a fost adus eri după amiază băiatul Vasile Lanyai în vârstă de 8 ani.

El este originar din Budapesta, părinții i-au murit cu mulți ani în urmă, și ne mai având nici o rudă a venit din Ungaria trecând în România granița pe furiș.

Micul vagabond va fi trimes spre internare la vreunul din orfelinatele soc. „Ocrotirea Orfanilor de Război".

— Caut 4—500.000 Lei cu împrumut dând garanție de primul rang, plătind dobândă bună.

Adresa la Administrația „Infrățirea" sub „Imprumut".

— **Concursurile internaționale de tenis din Oradea-Mare.** Joi d. a. s'a început la Oradea-Mare concursurile internaționale de tenis la care participă concurenți din toată lumea.

— **In jurul congresului micilor industriași.** La congresul micilor industriași ce se va ține la Sibiu în zilele de 26, 27 și 28 August se va discuta pe larg anteproectul de cod al muncii. D. G. G. Mârzescu a delegat pe d. N. Maxim, secretar general al ministerului muncii să-l reprezinte la congres. D. Maxim vă veni la Sibiu însoțit de d. inginer Stavri Cunescu, directorul învățământului industrial.

— **Copil mâncat de câini.** Niște lucrători ai fabricei de piele „Frații Renner", mergând ieri la amiază spre casele lor, pe calea ferată din fața cantonului 80 au găsit cadavrul unui copil cam de vre-o cinci luni mâncat de câini.

Cadavrul a fost trimis institutului Medico-Legal, iar poliția continuă cercetările pentru găsirea părinților.

— **Fugă amoroasă?** Ieri pela orele 4 p. m., un domn anume Botez, s'a prezentat poliției centrale denunțând următorul fapt:

Cu o oră mai înainte, aflându-se în parcul orașului prin dosul arenei sportive a zărit o tânără violată care avea două valize în mână și se plimba foarte agitată.

Peste puțin timp sosi în goană automobilul No. 274 din care se dete jos un tânăr foarte elegant, care după ce îmbrățișă pe tânără o urcă în automobilul dispărând amândoi în cea mai mare viteză spre bariera orașului.

Poliția făcând cercetări, până în prezent nu a putut stabili decât că acel automobil este proprietatea băncei „Mârmorosch Blanc" din localitate.

Cercetările continuă.

— **Nouă lege a minelor.** Anteproiectul noului legi a minelor va fi terminat până la sfârșitul acestei luni, când va fi luat în cercetare de d nii miniștri de industrie și finanțe apoi prezentat consiliului de miniștri.

El va fi discutat în Senat, în timp ce Camera se va ocupa cu cercetarea viitorului buget.

In ajunul nouei stagiuni a Teatrului Național

Intărirea ansamblului — Repertoriul și turneele trupei — Ce s'a făcut pentru asigurarea bunului mers al teatrului și ce ar mai trebui să se facă

Ne mai desparte abia o săptămână dela data pentru care s'a anunțat începerea nouei stagiuni a Teatrului Național din Cluj și în vederea acestui eveniment, al inaugurării celui de al patrulea an al teatrului românesc în capitala Ardealului, teatrul nostru este de mult într'o muncă din cele mai febrile, care să'i asigure o activitate întru toate onorabilă. Repetițiile sunt în curs de săptămâni îndelungate, s'au adus elemente noui, repertoriul este demult pregătit și totul se face în linii impunătoare, așa cum o cere afirmarea unei înalte arte naționale.

Mai despărțindu-se numai această săptămână de deschiderea stagiunii, am căutat să servim cititorilor informațiunile necesare relativ la activitatea viitoare a teatrului nostru.

Interesându-ne despre aceasta la Teatrul Național, am primit din partea d-lui director Zaharia Bârsan aceste destăinuiri, cari vor edifica pe toată lumea despre opera ce se face între zidurile teatrului de aici.

Stagiunea a fost amânată

Directorul teatrului, d-l Bârsan, ne primește cu această știre, că trupa trebuind să plece la serbările „Astrei" dela Timișoara, deschiderea stagiunii proectată pe ziua de 1 Septemvrie a trebuit s'o amâne pentru Sâmbătă, opt Septemvrie.

De altfel pregătirile în vederea deschiderei la 1 Septemvrie erau toate gata, întrucât repetițiile au început de acum o lună, pe ziua de 1 August.

Reportoriul

„Dacă însă am fost nevoiți la această amânare ne spune mai departe d Bârsan — am credința că vom satisface publicul prin compoziția repertoriului. Vom începe stagiunea cu „Vlaicu Vodă", cu concursul dnei Olimpia Bârsan dela Teatrul Național din București, în rolul doamnei Clara. Va urma, tot cu concursul dnei Bârsan, „Chemarea Codrului"; apoi: „Serenada din trecut", de Mircea Rădulescu, „Femeile vesele" de Shakespeare, „Martira" de Richepin, comedia „Scampolo", „Ciuta" de V. Popa, „Banii" de Mirbeau, „Negustătorul din Veneția" și „Ottelloo" de Shakespeare, ambele cu montări și costume noui, „Inșir'te Mărgărite" de Victor Eftimiu și „Popa" de Flers și Caillavet. Dacă vom avea timp, vom juca mai în spre primăvară și „Macbeth".

Se vor relua din repertoriul teatrului: „Vlaicu Vodă", „Chemarea Codrului", „Avarul„ „Hamlet", „Trandafirii roșii" „Heidelbergul de altădată", „Frumoasa Aventură", Cafeneaua mică", „Visul unei nopți de vară", „Fetița", „Amorul Veghiază" și „Scrisoarea pierdută". Până acum am repetat: „Dușmanul Poporului", „Banii", „Ciuta", „Nevestele Vesele" și „Serenada din Trecut". Facem redetiții de la 1 August.

Noui angajați

Pentru a corespunde atât cerințelor locale, cât mai ales pentru a putea întreprinde turneele pe cari le vom repeta și la primăvară, am făcut opt noui angajări, asigurându-ne elemente dintre tinerri valoroși dela București și Iași. Astfel am angajat pe absolvenții conservatorului dela Iași, pe dnii: Rusei, Maldare, Lapteș, Șubă, și Constantinescu, pe dna Hodoș dela București și dșoara Reily, dela Conservatorul din Capitală, Avem astfel 16 femei și 23 bărbați, cari în împrejurările de azi formează un ansamblu destul de mare.

Dintre cei vechi a plecat dna M. Dobrescu-Ignătescu, angajată la București în momentul ultim. Rolul dnei Clara din ‚Vlaicu Vodă' și rolul său din „Chemarea Codrului" l-am putut astfel împlini numai cerând un concurs străin".

Din nevoile Teatrului Național

Interesându-ne după aceasta despre sporul de salarii făgăduit Teatrului Național de aici prin declarațiile făcute ziarului nostru de către d. Valjean, directorul general al teatrelor, d. Zaharia Bârsan ne-a informat, că lefurile s'au îmbunătățit cu toate că nu complect, așa cum s'ar fi așteptat. Se speră însă, că noui îmbunătățiri sunt în curs, și d. director al teatrului se bizue în această credință pe asigurările ce s'au făcut dela minister și pe făgăduințele recente ale directorului general al teatrelor din România.

„Avem însă și alte necazuri, — ne spune mai departe d. Zaharia Bârsan. Ne trebue în rândul dintâi o magazie pentru lucrurile Teatrului, deoarece în lipsa ei toate lucrurile în valoare de zeci și sute de mii sunt pe cale de a ni-se prăpădi. Ar mai fi apoi multe de zis despre lipsa de locuințe a artiștilor și despre reparațiile ce ar trebui făcute teatrului și pe cari lipsa de fonduri nu le îngădue. In rândul dintâi însă greul traiului ne împiedecă mult, ca să putem atrage aici noui elemente bune din vechiul regat".

*

Relațiunile de mai sus pe cari d. director al teatrului, Zaharia Bârsan, a avut amabilitatea să ni le facă, sunt în măsură să arate în loc de orice alte comentarii, munca pe care teatrul de aici o depune în condițiunile grele de mai sus. Mai trebue adăogat, că această muncă este cu atât mai grea și mai laudabilă, cu cât programul Teatrului Național de sub direcțiunea dlui Zaharia Bârsan nu se mărginește numai la Cluj, ci preconizează și o largă serie de reprezentanții la Oradea, Târgu-Mureș, Dej, Bistrița, Aiud, Alba Iulia și alte orașe destul de îndepărtate.

Rep.

„Mașini unelte „ASTRA" sunt cele mai precize"

2972-3 ASTRA SECȚIA MOTOARE A R A D. 29723

Reacționarismul partidului național

„Lupta“ recunoaște afirmațiunile țărăniștilor tăgăduind pe d. Mișu Cantacuzino

„Lupta“ consideră acțiunea partidului țărănist în Ardeal: „O greșeală politică“. Poate. Fapt cert este că ea supără grozav partidul național. Pentru risipirea oricării îndoieli asupra acestui adevăr, ziarul fraților Emil și Albert Honigman scrie:

„Propaganda țărănistă în Ardeal devine din ce în ce mai agresivă fața de partidul național și aceasiă atitudine provoacă mai la fiecare adunare protestări, incidente din partea partizanilor partidului național și de unde până acum nu s'a accentuat între aceste două partide decât deosebiri de vederi principiale, propaganda țărănistă alimentează și chestiuni personale lovind în mulți dintre fruntașii conducători ai partidului național.“

„Tactica aceasta o considerăm ca o greșeală politică dăunătoare țărei, dăunătoare și partidului țărănesc, un partid nou, tânăr ale cărui organizațiuni nu sunt încă consolidate și al cărui stat major nu este încă complectat.“

Logica agenției de publicitate a partidului național din strada Sărindar, este adorabilă. Violențele de limbaj ale țărăniștilor ca și atacurile personale pe cari le „alimentau“ contra partidului liberal și oamenilor săi, în devălmășie cu takisto-naționalii, nu erau „o tactică politică greșită“ nu erau „dăunătoare țării“ și nu erau „dăunătoare și partidului țărănist“, ca „partid nou“. Oare pe atunci era mai vechiu partidul țărănist? Erau consolidate organizațiile sale, iar statul său major era complect? Căci „Lupta“ nu mai contenea cu laudele pentru „magistralele“ discursuri ale d-lui Mihalache, de câte ori d. Mihalache, înjura pe liberali și amenința pe Rege.

A uitat „Lupta“ acele vremuri de delir „democratic“? Poveștile sale de astăzi sună tot așa de falș, ca și entuziasmul de altădată al foii takisto-naționale.

Dar candoarea dlui Honigman e și mai delicioasă când scrie:

„Ceia ce ne surprinde este mai mult atitudinea dlui dr Lupu care are experință politică. Dsa a fost partizanul unei fuziuni cu partidul național. Acord între două partide înseamnă concesiuni reciproce Dar drul Lupu, judecând după discursurile ce le publică oficiosul țărănist, înțelege fuziunea cu partidul național pe baza programului țărănist și dacă partidul național nu admite o fuziune pe astfel de bază, atunci trebue denunțat ca oligarhic, fruntașii lui trebuesc atacați personal, fuziunea cu takiștii trebuie considerată ca un act de partid reacționar fiindcă între takiști e și dl Mișu Cantacuzino, etc.“

„Lupta“ vrea să fie de două ori șireată. Intâi o ia cu „experiența politică“ a dlui dr Lupu, pentru a înduioșa și a putea strecura pe dl Mișu Cantacuzino ca singurul reacționar takist. Nu știm dacă drul Lupu va răspunde amabilităților ziarului fraților Honigman, devenit oficios al partidului național; știm însă că dl Mișu Cantacuzino, de care „Lupta“ se lapădă astăzi, nu este unicul reacționar din partidul național. „Aurora“ dacă ar fi să răspundă, ar putea înșira o lungă și neplăcută listă și pentru partidul național și pentru „Lupta“. Fapt cert este că ziarul Honigmanilor, lepădându-se de dl Mișu Cantacuzino, recunoaște reacționarismul tuturor celorlalți takiști trecuți sub tăcere. Și e destul.

Examenele de admitere la Universitate

— Cine a provocat mișcarea studențească. — Afirmațiunile trase de păr ale unui ziar maghiar —

Am publicat acum vr'o două luni noul regulament al Universităților împreună cu materiile examenului de admitere introdus prin acel regulament. Am avut atunci prilejul să ne exprimăm asupra noului regim dela Universitate, arătând, că examenul de admitere instituit pentru noul an școlar nu este în nici o privință un „numerus clausus“ deghizat, cum au pretins unele ziare, ci reglementează numai accesul la Universitate mărginindn-l, fără deosebire de naționalitate, la elementele capabile pentru instrucția superioară.

Chestiunea discutată de noi atunci a ajuns acum cu titlu de sensație, pe șase coloane, în ziarul „Ujsag“ din localitate, care făcând în jurul ei cele mai eronate afirmațiuni, caută să arate noul regulament ca pe unul pornit contra elementului maghiar.

Dat fiind caracterul sensațional al reportajului lui „Ujsag“, menit să stârnească nedumerire sau chiar îngrijorare în cei dispuși a lua de bune toate concluziile ziarului maghiar, trebue să ne ocupăm de el, pentru a pune din nou la punct o chestiune pe care am mai discutat-o.

Confratele maghiar este enervat, că s'a introdus un fel de „numerus clausus“ deghizat și că acest „numerus clausus“ ar fi îndreptat contra ungurilor. După această afirmațiune, ziarul adaogă, că evreii cari știu mai lesne învăța românește decât ungurii, se pot sustrage pretinsului „numerus clausus“, rămânând în urmă elementul unguresc.

Apoi adangă, că între materille examenului de admitere sunt și de acelea, pe cari elevii școalelor ungurești le-au învățat foarte sumar.

Astfel ar fi geografia României pe care liceenii unguri nu au învățat-o temeinic.

Cu asemenea motivări i-a fost ușor confratelui maghiar să brodeze un întreg atentat împotriva culturii ungurești, fără să-si dea seama, că nu face decât să dea un vot de blam școlilor secundare ungurești.

Noi reținem ca pe un document această gratuită mărturisire a domnului Alajos Domokos dela „Ujság“, făcută în privința instrucției secundare maghiare. In acest loc ea nu ne interesează decât în măsura în care privește accesul la Universitate al elementului nepregătit pentru aceasta.

Trecem la cutezătoarea afirmațiune a domnului Olajos Domokos, după care guvernul liberal ar fi avut nevoe din punct de vedere tactic de mișcarea antisemită, pentru a lovi prin noul regulament universitar în minoritatea maghiară.

Insinuația confratelui este atât de curajoasă, încât nici nu a putut fi sprijinită decât prin faptul mai sus arătat, că elevii școliior ungurești în cari studiile privitoare la statul român (geografia) sunt învățate în mod derizoriu, nu pot ajunge în sânul Universității! Cu o asemenea logică confratele maghiar făcea mult mai bine cauzei maghiare dacă nu căuta să iscălească asemenea senzații de șase coloane!

Așa că e de prisos să mai vorbim despre insinuația de mai sus. Indeosebi, că nu s'a prea dat uitării faptul constatat de toate autoritățile în drept și subliniat de toate ziarele maghiare, că mișcarea antisemită dela noi este de inițiativă budapestană.

„O chestie delicata“

Ieșirea nesocotită a ziarului „Lupta“ la adresa dlui prof. Bogdan-Duică și-a atras un drastic răspuns din partea oficiosului țărănist. „Aurora“ insistă în special asupra acuzației de antesemitism adusă dlui Bogdan-Duică. Cazul devine interesant, cu atât mai mult cu cât „Aurora“ nu se mulțumește numai să scoată din d. Bogdan-Duică un filo-semit sadea, ci face și niște aluziuni vrednice de toată atenția. „Aurora“ scrie:

„Partidul țărănesc are mândria de-a spune că e singurul care — în Cameră, prin glasul autorizat al dlui Ion Mihalache, în întruniri publice și în presă — și-a precizat, fără posibilități de răstălmăcire, o atitudine fermă și civilizată față de chestiunea evreiască.

„Dar dacă simpaticul cenzor ține să aibă o dovadă de duplicitate, i-o vom cita: e partidul național, antisemit la Cluj în „Patria“ filosemit la București, în „Lupta“.

„Cât despre zelul cu care confratele nostru ține să informeze pe anumiți **„bancheri jidovi“ despre lucruri pe care nimeni nu le-a putut spune în numele partidului țărănist,** — *apoi aceasta e o chestiune delicată,* **pe care nu acest ziar ar trebui s'o atingă.“**

Așa dar două lucruri trebuiesc reținute:

1) Duplicitatea partidului național: antisemit în „Patria“ și, cum e și firesc să fie, filo-semit în ziarele fraților Honigman.

2) Acuzația reciprocă a celor două ziare, „Lupta“ și „Aurora“ pe chestiunea divulgării unor „bancheri jidovi“.

Duplicitatea partidului național este bine cunoscută, și nu numai față de problema evreiască. Prețioasă este numai cea de a doua chestiune. Discursul de la Bistrița al dlui Bogdan Duică, nu numai că a fixat poziția partidului național, dar a avut darul să scoată la iveală desubturile filosemitismului bine cunoscut al celor două ziare încăerate astăzi. Pentru d. Bogdan-Duică, devenit subit filosemit, după „Aurora, această a doua consecință a discursului său de la Bistrița nu poate fi o bucurie. Pentru marele public însă, este bine să se știe că oficiosul partidului țărănist și partidul țărănist însuși nu poate face orice căci se supără anumiți „bancheri jidovi“, dacă aud.

In acelaș timp, ziarele fraților Honigman sunt amenințate că dacă vor însista prea mult cu „bancherii jidovi“, „Aurora — care știe că *„nu acest ziar ar trebui să se atingă“* de **„o chestiune așa de delicată“** — va da pe față tot ce știe.

Criza școlii maghiare confesionale

In jurul unor arătări ale ziarului maghiar „Ujság“ cu privire la decăderea școlii maghiare prin opoziția ce o face statului român

Titlul din fruntea acestor rânduri l-am mai pus deunăzi în fruntea unor declarații ale d-lui Dr. Al. Pteancu, făcute nouă alaltăeri privitor la decăderea școlilor maghiare din Ardeal.

In acele declarații cititorul a văzut, că statul român, care susține școli maghiare, este departe de a fi vinovat de reducerea instrucției ungurești prin măsurile ce le ia fața de școlile nesupuse. Vina cea mare, că școala maghiară de azi nu poate fi nici pe departe comparată cu aceea din trecut, este numai a autorităților școlare maghiare, și în rândul dintâi a episcopilor cari încurajează bolșevismul elevilor prin aceea, că le tolerează sau chiar le ordonă împotrivirea la legile statului.

La această operă antiromânească se adaogă în detrimentul instrucției maghiare împrejurarea, că școlile ungurești, pornite să stoarcă ultimul ban dela elevi, tolerează școlarilor orice capricii, numai ca să nu'i vadă părăsind școala și plecând la alta.

Importanta relațiune a lui „Ujság“

In altă parte a ziarului ne ocupăm de un articol al confratelui „Ujsag“, din care reiese că împrejurările de mai sus nu se resfrâng defavorabil numai asupra școlii maghiare ci și asupra viitorului elevilor. Vrând să facă vinovat guvernul, că prin noul regulament al Universităților și prin examenul de admitere, pune piedici elevilor unguri, confratele maghiar a arătat că de aci înainte Universitățile le sunt închise ungurilor pentrucă în școala maghiară nu se învață mai de loc geografia și istoria României.

A cui dar este vina?

O direcțiune școlară maghiară, care mărturisește decadența moraiei elevilor

Ne ocupăm stăruitor de aceste lucruri, pentrucă am dat în programa unei școli ungurești de niște date cu adevărat alarmante în privința de mai sus. Astfel anuarul din acest an al Colegiului reformat din Odorhei publicat de directorul Andrei Szabo, comunică la pag. 8 sub titlul *„Situația disciplină a colegiului“*.

„Disciplinarea tineretului școlar întâmpină tot mai multe dificultăți. Ne ste foarte greu a deprinde școlarii la auto-disciplină și la înrădăcinarea în ei a sentimentului de ordine școlară... Pedepsirea lor se împiedică nu odată de obstacole invincibile și trebue să ne mulțumim cu repetarea aceloraș avertismente și consilii pentrucă din cauza împrejurărilor speciale de astăzi trebue să ne reținem dela prevederile gradate și severe ale Regulamentului disciplinar și să întrebuințăm mijloace mai moderate decât trebue“.

Iată o mărturisire, care confirmă, că școala maghiară trebue să se supună capriciilor elevilor pentrucă altfel li pierde și pierde taxele.

Mijloace cu două tăișuri de propagare a culturii maghiare.

Iar această degradare a învățământului public, pe care nici un stat nu o poate îngădui, autoritățile școlare maghiare a comis sistematic numai pentru a asigura existența unor școli pe cari tratatul de pace nu le îngădue și pe cari minoritatea maghiară nu le poate susținea Este vorbă de acele școli secundare maghiare, din ținuturi cu populația maghiară de abia 4%, cum este liceul din Orăștie. Aceste școli nu sunt prevăzute în tratatul de pace și au fost înființate sub unguri cu scopul vădit al maghiarizării. Acum, aceste școli ființează într'un chip, care reduce nivelul instrucției maghiare, numai de dragul panmaghiarismului. Prin această stratagemă a autorităților ungurești, de a se asigura cât mai multe și cât mai proaste școli maghiare, nu se face de loc un bun serviciu culturii ungurești. In rândul al doilea, școlile ungurești în chestiune să nu uite, că nici un stat nu poate îngădui o instrucție publică degradată și cu atât mai puțin se poate îngădui de către Români, cărora pe vremea ungurească, deși aveau o instrucție model, li-se închideau școlile numai pentrucă nu aveau... geamuri după prescripțiile statului maghiar.

„Omul Viitorului“

Cetim în ziarul „Viitorul“ următoarele:

„Oficiosul progresist pretinde că bănățenii nu acceptă îndreptarea relelor de care suferă țara decât dela un guvern care ar avea concursul d-lui Al. Marghiloman.

Aceasta a aflat-o ziarul marghilomanist dela „Schwäbische Volkspresse“, care numește pe d. Marghiloman, „der Mann der Zukunft“, în românește: „omul viitorului“.

Oficiosul progresist își închipue că Banatul e populat numai cu nemți.“

Intr'adevăr, a trebuit să vină un ziar german, care nu poate să nu audă decât cu simpatie de numele d-lui Marghiloman, ca să trezească o mumie, care aparține de mult trecutului, spunându-i: „Ești omul viitorului“!

Viitorul pe care ni-l rezerva domnul Marghiloman a murit odată cu tratatul, pe care acesta îl întocmise prietenește cu bunii săi amici nemți, ciopârțind fără milă trupul României vechi.

Vremurile ce-au urmat, au înmormântat cu desăvârșire această tristă poveste de demult ori câte fantome vor mai apărea din negura acelui trecut dureros, nu vor mai fi în stare să-l reînvie, cu tot concursul gazetelor nemțești din lume!

„Nu învie morții, e 'n zadar copile!“ ar fi de spus șefului progresist, dacă acesta poate să fie atât de copil încât să-și închipue eă i se mai poate deschide un viitor în față.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

BABOS & CO.

MAGAZINUL DE FIERĂRIE CLUJ, Str. Regina Maria No. 21
Telefon 351. 2887 Telefon 351.

Furnizăm: Grinzi de fier, drugi pentru beton şi construcţii, cuie de sârmă, plăci de fier negru, sobe, tot felul de articole de fier pentru mobile şi clădiri vase de bucătărie frigorifere arme şi diferite obiecte de vânătoare.

BEREA NUTRITOARE

2248

DIN MALŢ DUBLU

GLORIA

Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa

CORORANA

Rador 1/2

se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.

Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Telefon la CLUJ 394.
Depozit principal: CLUJ, C. Dorobantilor 11

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Sâmbătă, la 25 August

In ghiarele unei cocote.

Dramă pasională în 5 acte din viaţa cocotelor. In rolul principal Eva Dormington frumoasa artistă americană. Duminecă, 26 August: In ghiarele unei cocote.

Cinema Urania

Sâmbătă, 25 August

Jocheul Morţii

Dramă senzaţională în 5 acte, cu seria aventurilor excitante. In rolurile principale Marin Corvin şi C. Romanow. Duminică, 26 August: Jocheul Morţii

Cinema Apollo

Sâmbătă, la 25 August

Voiajul lui Maciste.

Dramă impresionată în 5 acte. Lupta pe viaţa şi moarte pentru acapararea averii. — Diminecă, 26 August: Voiajul lui Maciste.

Inceputul reprezentaţiunilor: 5, 6½, 8 şi 9½.

SACI MUSAMALE

Cumparare :: Vânzare
institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186

IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

2356-4

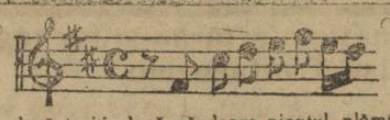

Cântăreţi, Oratori, Profesori, Preoţi, Invaţători etc. dacă tuşiţi, dacă vă doare pieptul, plămâni, dacă suferiţi de tusă nervoasă, cereţi la drog. şi farm. chiar astăzi BOMBOANELE PECTORALE VOREL în plicuri de lei 6 sau în cutii cu Lei şi vă veţi vindeca de suferinţa D-voastră Veţi putea cânta, veţi putea vorbi. Mai recomandăm GUDRONUL VOREL, SIROPUL CARPAŢILOR VOREL, CEAIUL CARPAŢILOR VOREL, cele mai cunoscute în vindecarea tusei şi a boalelor de piept. Cereţi prospectul gratuit.
Dep. Central: Farmacia VOREL Piatra-N.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

Zilele acestea se va deschide magazinul de

BLĂNĂRII

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, Calea Victoriei No. 2.

3012

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

ANUNT

O elevă dela Academia Comercială caută
o camara mobilată cu pian
şi intretinere completă
Ofertă primeşc Uzinele de fier Hunedoară.
3021

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Mott

MOTT
EKTRA DRY

CHAMPAGNE

Fabrica de articole de metal şi tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabribă cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale. 2647

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Cum priveşte noul cabinet german situaţia

Importantul discurs al cancelarului Stressemann

Berlin (Rador). La o masă organizată de industriaşii şi comercianţii germani a luat cuvântul d-l Stressemann declarând că Germania nu poate fi învinuită de prăbuşirea valutei sale. In chestia gajurilor productive cerute de Poincare, Stresemann a amintit memorandul guvernului german dela 7 lulie, la care n'a primit răspuns din partea aliaţilor. Cartea galbenă franceză exagerează posibilităţile de plată şi economie ale Germaniei. Guvernul actual menţine propunerile guvernului trecut. Dacă Franţa cere gajuri după terminarea moratoriului nu este greu de găsit posibilitatea de înţelegere, firește cu condiţia de a nu deslipi de Germania provinciile Rinului şi Ruhrul. Germania nu poate acceptă nici un fel de gajuri în Ruhr. Pentru Germania nu exista chestia Rinului care poate fi rezolvată pe cale internaţională. Germania speră că aliaţii vor cădea de acord şi vor găsi în comun cu Germania mijloace pentru rezolvirea conflictului. Cancelarul a terminat sublinind necesitatea solidarităţ ţinaţiunilor europene pentru menţinerea păcii şi a ordinei.

Noile măsuri financiare ale Germaniei

Inlocuirea devizelor

Berlin. (Rador). — Comisiunea budgetului pe lângă Reichstag a ţinut ieri o şedinţă la care ministrul de finanţe Hilferding a declarat că acei, cari vor contraveni somaţiunei de a livra devizele vor fi condamnaţi la munci silnică şi la confişcarea eventuală a averei lor. Pentru devize, se vor da titluri de imprumut aur sau se vor deschide credite pe baza uur.

Amânarea întrevederea Baldwin-Poincaré

Londra. (Rador). — Ziarele anunţă amânarea călătoriei primului ministru, Baldvin la Aix-les-Bains unde trebuia să se întâlnească cu Poincaré pentru a discuta eventuala convocare a consiliui. Suprem în chestia rezolvirei problemei reparaţiunilor. Baldwin va pleca probabil după primirea notei belgiene.

Amnistia din Turcia Fostul Sultan exclus

Constantinopol (Rador) — Dela amnestia care va fi dată conform tratatului de pace din Lausanne vor fi excluşi fostul Sultan şi miniştrii cari au iscălit tratatul de pace dela Sevres.

O somaţie făcută Iugaslaviei în chestiunea Fiumei

Roma (Rador) — Mussolini a notificat Iugoslaviei că dacă până la 31 August nu se va rezolva chestiunea fiumană îşi rezervă dreptul de liberă acţiune. Iugoslavia nu a răspuns încă.

Moartea primului ministru japonez

Londra (Rador) — Din Tokio se anunţă că primul ministru japonez Kato a murit ieri.

Se caută

REPRESENTANT activ pentru o marcă Americană de Pneuri pentru Automobile, de primul rang, spre a

infiinta un deposit in consignatie la Cluj.

Ofertele detaliate se vor adresa la Agenţia de Publicitate

D. Adania, St. Sarindar 4, Bucuresti sub „Automobilreifenmarke".

Pentru un Sanatoriu al ziariştilor ardeleni

O donaţie a ministerului muncii

D. ministru al muncii şi ocrotorilor sociale, d. Georges Mârzescu, a donat suma de 25.000 lei sindicatului presei române din Ardeal, cu prilejul marilor serbări ce le organizează la Bucureşti în Parcul Carol, pentru a strânge fondurile necesare zidirei unui sanatoriu al ziariştilor la Tuşnad.

Comitetul sindicatului presei din Ardeal, printr'o adresă specială a exprimat viile sale mulţumiri dlui ministru Mârzescu, pentru această donaţie.

De altfel comitetul sindicatului a fost avizat din partea altor ministere, precum şi din partea unor importante instituţiuni financiare din Capitală, că vor dona şi ele, sume însemnate, în cursul acestor serbări pentru un sanatoriu al ziariştilor. Iată dar că iniţiativa aceasta frumoasă nu va rămâne un simplu proiect de ani de zile, ci din potrivă se va înfăptui în cel mai scurt timp.

Nenorocirea din Galaţi

La Galaţi, din cauza exploziei unei rachete, doi marinari au fost grav răniţi. Accidentul s'a întâmplat la Azaclău unde staţionează întreaga divizie de Dunăre.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Congresul ofiţerilor de rezervă

La 28 August se va deschide în Bucureşti congresul general al ofiţerilor de rezervă din întreaga ţară.

Ieftenirea zahărului

Noul regim al zahărului va intra în vigoare la 15 Septemvrie. Recolta de sfeclă a fost anul acesta abondentă. Insemânţările au fost de două ori mai mari ca anul trecut. Consumul intern va fi acoperit. Se afirmă că preţul zahărului nu va întrece 27 lei kg.

Un nou vapor românesc

In curând va sosi la Brăila noul vas dunărean al „Societăţei Române" care va fi numit „Principele Mihai." In cursul acestei luni va sosi la Brăila A. S. R. prinţul Carol pentru a prezida festivitatea botezului noului vas al cărui naş va fi Principele Mihai.

Scarlatina la Constanţa

Din Constanţa se anunţă că acolo sunt 100 cazuri de scarlatină.

Dl ministru de finanţe Vintilă Brătianu în Ardeal

Ni-se comunică din Bucureşti că dl ministru de finanţe, Vintilă Brătianu, a plecat în inspecţie în Ardeal însoţit de directorul general Paraschivescu. Apoi dl ministru va merge în Basarabia.

Chestiunea despăgubirilor daunelor din regiunile petrolifere

Guvernul român discută cu guvernul britanic-modalitatea de plată a despăgubirilor distrugerilor din regiunile petrolifere. Se pare că guvernul englez va renunţa la pretenţia sa de a achita direct pe cei daunaţi, recunoscând punctul de vedere român că numai statul român este în drept să primească despăgubirile pentru a le achita dăunaţilor.

EXTERNE

Conferinţa interparlamentară dela Copenhaga

Rezoluţiile în chestia minorităţilor au avut puţine aprobări

Conferinţa interparlamentară a terminat discuţia în chestia minorităţilor. Rezoluţiunile propuse au fost adoptate, afară de delegaţii danezi, americani, români, cehoslovaci şi spanioli, care s'au abţinut.

Crearea unui stat independent între Germania, Franţa şi Belgia

— O propunere americană —

Se afirmă că generalul Allen, care comandă corpul expediţionar american în Renania, a supus departamentului de stat un proect de regulament în chestia reparaţiilor, bazat pe înfiinţarea unui stat renan independent de Germania.

Se confirmă sosirea lui Radici la Londra

Din Londra se confirmă ştirea relativă la sosirea în localitate a agitatorului croat, Radici. El a sosit în capitala Angliei în tovărăşia soţiei sale.

Un balon francez căzut în mare

Berlin, 23. — Se comunică din Hamburg: Vaporul de pescuit „Rudolf Albrecht". a găsit plutind pe valurile mării, rămăşiţele unui balon francez, fără nacelă, deci fără pasageri, purtând numele: „Jules-Richard-Marie".

„Rador-Publicitate" No. 108. „Rador-Publicitate" No. 108.

TĂRGUL INTERNATIONAL DE MOSTRE DIN PRAGA

De la 2-9 Septemvrie 1923.

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia.

Avantagii excepţionale pentru vizitatorii targului:

33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, ingrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la: Reprezentanţa Târgului: *„RECLAMA" Cluj, Piata Unirei 4.*

Se primesc si pasapoarte spre vizare la consulatul cehoslovac. 2986

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1839 2561

Mica publicitate

Lecții de Piano, str. Regală 29 Cluj, dă doamnă absolventă a Academiei de muaică din Londra.

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbați! 2880 2880

„MECANO" S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalațiuni telefonice. 2883

Ghete remase se vand dela 17 Aug. pana la 18 Septembrie.

❀

Pantofi pentru femei Lei 340, 440, 540.

❀

Ghete bagaria franceze pentru bărbați se vând cu prețuri foarte reduse.

Magazin de ghete

BATA

Cluj, Piața Unirii 9.

Priviți vitrinile magaziei! 2372

Doamnelor și mireselo!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeești, pânzeturi fețe de masă și lingerie pentru pat, specialități de batiste, etc. fabricații proprii și specialități din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

„Ghetele cele mai bune si mai moderne"

sunt cele prevăzute cu marca renumită

»Chaussures Echo«

Lloyd 1109 1392

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, la revanzatori se dă favor in preturi.

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAȚII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retușări.

Bandage de Cauciuc

pentru autocamioane toate dimensiunile

Depozit la

Emil Blaga Cluj

La cerere se trimite pretul curent. 2747-2

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

Tablile de asbest „METEOR"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Lloyd 1024 1883

Se capătă la

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Prima fabrică ardeleană de giuvaericale

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19
Telefon interurban No. 2-13.
Adresa telegrafica: **Juvaere Cluj.**

Avem onoare a anunta stimata noastra clientela, ca ni-am mutat fabrica si biroul in casa proprie depe Calea Regele Ferdjnand No. 19.

Va rugam a ne onoara si pe mai departe cu comenzile D-V., pe cari in vom eőecuta acum cu si mai multa promptitudine. 1845

No. 887—923.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință publică, că în August 1923 la oara 10 a. m. să va da în licitație publica repararea edificiului școalei de stat, a cancelariei comunale și a edificalor economice aparținătoare acestora din comuna Telciu plasa Năsăud. — Condițiunile de licitare și preliminarele de spese să pot vedea la secretarul comunal în oarele oficioase. Sa pretinde dela întreprinzător cauțiunea de 10% după prețul strigărei de 80 mii lei, sau în bani gata, sau în hârtii de valoare.

Telciu, la 12 August 1923.

Primăria comunală.

Butoaie de transport

folosite, dar in stare foarte buna se vind in cantități mai mari.

Bognár si Szántó

Societate Anonima Comerciala Ardeleana, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

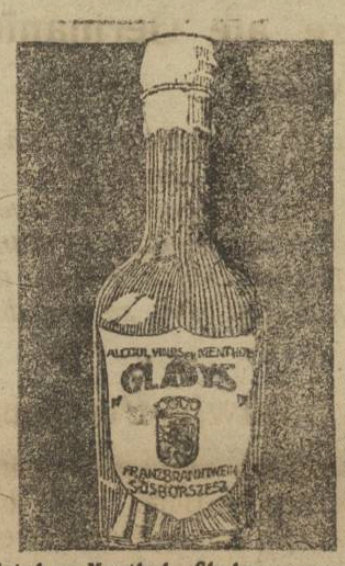

Lloyd 1721, 2879.

Spirtul cu Menthol «Gladys» recreaza
Spirtul cu Menthol «Gladys» intareste
Spirtul cu Menthol «Gladys» alina durerile

Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

„TACÂMUL"

fabrica pentru articole de

ARGINTARII

CLUJ, Str. Avram Iancu No. 3.

Telefon No. 4-82

Adr. telegr. „Tacămul„ Cluj

ARGINT 2850

cumpără cu cel mai mare preț!

Fabrică tacâmuri și articlii de lux, etc., etc.

Numai pentru revanzatori.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitat. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Cassa de Păstrare și Banca de Credit din Cluj S. A.

Cluj, Piața Unirii No. 7., recomandă secția sa de Safe Deposit, instalată după sistemul cel mai modern, a cărei dulape pancerate dau deplină siguranță încontra focului și spargerei și în a căror casete se pot așeze efecte, documente, prețioase și alte obiecte de valoare. Aceste casete de Safe se pot închiria după mărime pe lângă costul trimestrial dela 90 lei in sus. 2981

Cel mai bun medicament pentru o față unsuroasă e veritabilul

Kaiser-Borax

❀

Impotriva pistruilor nu este decât un leac:

Kaiser-Borax

alui Mack.

❀

Nici o femee nu se poate lipsi de

Kaiser-Borax

alui Mack, cu cutia roșie originală. 2474-2

Telefon 493 Telefon 493

Mașini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat mașini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Eczema boalele de piele cosurile se vindeca sigur cu

Pomada Cadol

Gasiti la farmacii si droguerii sau contra mandat postal de lei 25·— dela Farmacia VOREL, Piatra N. Cereti gratuit prospectul: Cum se vindeca eczema. 2819-3

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 881 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI Mercuri 29 August 1923

Infrăți[illegible]

74 „Transilvăni Nr. de schimb“
Sibiiu

ANUNȚURI:
La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Adevăratul naționalism

Nici nu s'a anunțat încă deschiderea cursurilor la cele mai multe din universități, că un grup de turburători s'au și adunat într'un „congres“ la Iași, cerând introducerea vestitului „Numerus clausus“ în regulamentul învățământului superior.

Turbulenții au dat numele de congres, adunărei lor. De fapt n'au luat parte decât vre-o două-trei sute de studenți — dacă ar fi să-i credem pe cuvânt că au fost cu toții într'adevăr studenți. Dar chiar așa fiind, la cele câteva zeci de mii, cât numără studențimea română, două-trei sute de clausiști nu contează câtuși de puțin.

Totuși anumita presă, s'a grăbit și de aceastâ dată să se amestece în felul ei, adică exagerând lucrurile și deservind prin urmare o cauză, pe care pretinde că o apără.

După această anumită presă, la Iași s'au petrecut lucruri extraordinar de grave, la care a luat parte un număr îngrijorător de studenți. Pornind dela această premiză falsă ea s'a și grăbit să tragă concluzii de același calibru, care culminau toate în sumbra profeție: nici anul acesta nu se vor putea ține cursuri.

Lipsa aceasta de seriozitate, într'o chestiune destul de serioasă dacă ar continua tot astfel ar putea da rezultate triste. Răspândind îngrijorarea într'o parte; într'altă parte, prin tonul ei agresiv, îndârjind și mai mult spiritele, presa aceasta de senzație. nu face decât să încurce și mai mult lucrurile. Îți vine să te întrebi dacă nu dinadins ea adoptă această purtare, pentru a-și culege și din acest domeniu de fapte, mijlocul esențial al existenței ei, care nu-i altul decât stimularea scandalului.

Într'adevăr, a anticipa cu atâta ușurință că nici anul acesta nu se vor ține cursuri e dacă nu nerozie pură, o periculoasă insinuare. Așa încât cei cari se cred apărați de această presă ar face destul de bine să-i ceară o temperare a zelului ei reporteresc.

Universitățile se vor deschide anul acesta la datele hotărâte de regulamentele și obicinuințele universitare, și cursurile vor număra auditorii cu mult mai mari ca în Mai și Iunie trecut, când la universitatea din București, frecventa devenise aproape normală.

Marea majoritate a studenției dorește să-și recâștige timpul pierdut cu prilejul manifestațiunilor trecute. Indiferent de credințele ei politice, căci nu se poate vorbi de o singură credință politică universitară, ea se va feri anul ce vine de a împiedeca funcționarea normală a universităților prin impunerea unui desiderat care se împotrivește și constituției țărei și spiritului pașnic al Românului.

Adevăratul naționalism nu stă în înlăturarea unor cetățeni de altă religie din școlile unde ei nu viu să introducă o altă cultură streină, ci viu să primească cultura românească. Adevăratul naționalism în vremurile actuale stă numai în depunerea oricărui prisos de muncă, pentru scoaterea țărei din impasul în care se găsește și pentru refacerea ei.

Școalele la sate și orașe, mai cu seamă în nouile provincii sunt văduve de profesori. Dincolo de hotarele vechiului regat, limba românească abia a putut să se încetățenească doar în câteva centre urbane. Propaganda dușmană își caută pretutindeni drum chiar în interiorul țărei noastre. Cultura și literatura românească, sunt ignorate aproape complect în mare parte din pătura noastră cultă, care cunoaște incomparabil mai bine produsele gândirilor streine, decât gândirea românească.

In nouile provincii se simte nevoia ziarului și-a bibliotecei românești, se simte lipsa conferențiarului român, care să vorbească masselor și altceva decât politică. Și tot astfel, am putea înșira coloane întregi, enumerând aceste lipsuri și nevoi intelectuale.

Cu adevărat iubitor de neamul său nu va fi decât acela care va face cât de puțin, din parte-i pentru înlăturarea sau cel puțin ameliorarea relelor enumerate mai sus. Vă închipuiți marea energie, desfășurată de studențimea noastră anul trecut pentru realizarea unei dorințe imposibile, cheltuindu-se pentru umplerea lacunelor de care am vorbit!

In nici un caz însă, naționalist adevărat nu se poate numi acela care întârzâie propășirea învățământului românesc, care oprește pe cel ce vrea să învețe care împiedecă universitățile țărei de a furniza poporului luminătorii săi.

Chestiunea Fiumei

Roma, 25 (Rador). — Agenția Stefani anunță că un ziar din Roma a publicat știrea despre un ultimatum pe care guvernul italian l'ar fi adresat Iugoslaviei. Știrea este exagerată. E vorba de o simplă invitare adresată de Mussolini comisiunei italo-jugoslave, care este însărcinată cu rezolvarea chestiunei Fiumei, pentru a obține închiderea lucrărilor înainte de finele lui August.

Desordini comuniste în Spania

Geneva. — Din Madrid se anunță că acolo au izbucnit dezordinei provocate de comuniști printre muncitorii greviști.

Spre alte mor[illegible] politice

Pocăința târzie a confratelui „Unirea Poporului“

Ocupându-se cu acțiunea partidului țărănist în Ardeal și Banat, confratele „Unirea Poporului“ din Blaj constată „că nu-i bine însă ca oamenii politici, ori de ce partid ar fi ei, în loc să caute să unească pe oameni, să-i apropie și să-i împace, mai mult îi desbină“. De acord cu oficiosul popular al Bisericei grecoe catolice. Ideal ar fi cu luptelă politice să păstreze o anumită măsură, disputele să se mențin-într'un cadru mai civilizat, iar atacurile personale să înceteze.

Din nefericire constatările „Unirii Poporului“ sunt foarte adevărate, și ceea ce este mai dureros este că, alături de alte ziare politice și populare, „Unirea Poporului“ a contribuit în largă măsură cu desbinarea de care vorbește acum să fie cât mai accentuată. Oficiosul popular al Bisericei gr. catolice ar trebui să-și răscolească puțin colecția. Ar afla lucruri vrednice de atenție acolo. Ceea ce fac astăzi oamenii partidului țărănist cu membrii partidului național, a făcut aproape totdeauna „Unirea Poporului“ cu membrii partidului poporului cât timp la putere a fost dl general Averescu, și cu membrii partidului liberal decând este dl Ion I. C. Brătianu, și nu dl Maniu în ambele cazuri.

Pusă în serviciul partidului național, „Unirea Poporului“ n'a avut față de adversarii acestui partid decât cuvinte de hulă, aprecieri pătimașe și condamnabile îndemnuri la vrăjmășie. Pe atunci foaia populară a Bisericei gr. catolice nu-și dădea seama cât rău serviciu făcea educației politice a masselor populare din Ardeal răspândind neîncrederea în cinstea și priceperea oamenilor politici ai țării cari nu erau membri ai partidului național. Pe atunci bunele gânduri de creștinească împăciuire și civilizată bunăcuviință, erau streine de „Unirea Poporului“. Și erau streine de ea aceste gânduri pentrucă niciodată adversarii partidului național, tratați fără cruțare și fără scrupule în coloanele „Unirii Poporului“ nu s'a coborât la nivelul aceloraș arme politice!

A trebuit să vină avalanșa de grosolănii a acțiunei țărăniste contra partidului național pentru ca „Unirea Poporului“ să se trezească. Era și timpul. Numai că am dori ca ziarul popular al Bisericei gr. catolice să nu uite frumoasele sale îndemnuri de astăzi, îndată ce ofensiva țărănistă împotriva partidului național va înceta.

Scrisori din Germania

[illegible]are este politica Germaniei actuale

Responsabilitatea poporului german pentru ororile din timpul războiului — Incăpățînarea guvernanților germani de a despăgubi pe Aliați — Politica lui Stressemann este tot una cu politica lui Cuno Ce urmărește politica germană

In dogoritoarea arșită care cuprinde în suferință și în sbuciumări viața pe drept pedepsitului popor german, se călesc totuși alcătuiri și forțe noui care prevestesc viitorul.

Invins și distrus militărește, revoluționat în ordinea sa socială, cu economia publică și privată pradă celei mai neînchipuite catastrofe, poporul german sufere experimentările zilei cu voința de a trece pasul greu și de a se consolida în ori ce forme comparabile cu noțiunile de ordine și muncă.

Dar mai ales, poporul acesta care a dat pilda sălbătăciei metodice, a înfometării și exploatării provinciilor cotropite de puterea sa trufașă, suferă îndoita povară a rușinei și a jertfelor materiale pe care i-o impune ocupația trupelor franceze de la Ruhr.

Nu credem că s'ar face o distincțiune întemeiată între partea de răspundere ce s'ar cuveni poporului german ori conducătorilor săi dinaintea și din timpul războiului.

Solidaritatea morală și unitatea educațiunii masselor este astăzi, ca și atunci, reluată printr'un adânc sentiment de patriotism șovin, cât și de ură a dușmanilor.

Cu nimic nu s'a modificat atitudinea sufletească a Germaniei față de problemele războiului de ieri — și a celui care se dorește pentru mâine — așa încât astăzi, garanțiile pe care Franța le-a luat prin forță pentru plata datoriilor, constitue și garanția militară. Cel puțin pentru o bucată de vreme poporul german va fi în imposibilitate de a se lupta.

Recenta schimbare de guvern de altfel, este cea mai expresivă probă că politica Germaniei, pe chestiunile mari rămâne consecventă, și cu orice riscuri, aceiași politică a șovinismului, sau, hai să-i zicem, a demnității naționale ofensate.

Streseman, ca și Cuno, menține rezistența pasivă în ceiace privește plata reparațiunilor și cere cu aceeași hotărâre plecarea armatelor de ocupație de pe Rin Modalitatea plății despăgubirilor, diferența de 5 sau 10 miliarde pe care actualul Cancelar se oferă să o plătească peste ceiace admisese celălalt Cancelar, sunt simple forme ce urmăresc să îmbrace subt alt aspect, aceiași atitudine a poporului german.

Deopotrivă cu această rezistență, față cu lichidarea unui trecut ale cărui sarcini poporul german voește să nu le mai recunoască, asistăm la un alt fenomen, de lichidare interioară, a unei alte serii de sarcini tot așa de grele și de supărătoare pentru libertatea unor alcătuiri noui.

Germania și-a lichidat moneda și întreaga avere mobiliară, desființând în fapt orice valoare a hârtiei de bancă. S'au expropriat astfel în întregime ultimii detentori ai monedelor și titlurilor oficiali, după cum au fost expropriați parțial și progresiv cu scăderea schimbului mărcii, toți detentorii anteriori ai aceloraș valori.

*

Știrile care vin din Germania cu aceste fenomene extraordinare, amintesc toate, un fapt care este plin de însemnătate pentru zilele de astăzi, și mai mult pentru acele de mâine.

Ordinea domnește aproape pretutindeni, asigurată de coaliția partidelor de guvern și sacrificii, chiar cu lupte, dar cu voința tenace de a o menține, ca și cum încercările neînchipuite de grele prin care trece Germania în aceste clipe sunt etapele necesare pentru atingerea unui liman.

La această operă se adaugă acțiunea hotărâtoare a partidelor socialiste și social-democrate deci a masselor muncitorești din Germania, care speră în salvarea țării, și într'o nouă reorganizare, înfruntând cu succes agitațiunile bolșeviste cât și desordinele ultra-naționaliștilor reacționari.

In fond, politica germană este profund națională. Ea urmărește, cu jertfe proprii de sigur ruperea cercului de fer care o... sugrumă, anularea datoriilor și limitarea acțiunii Franceze. Dar de pe urma acestor frământări, vor rămâne întipăriri adânci în organizarea sa politică și economică și se vor scoate învățăminte mari pentru celelalte țări.

Căci progresul se naște din nevoi, și nevoia de a se elibera silește ingeniozitatea proverbială a Germaniei să devină mai fecundă și mai îndrăzneață ca niciodată.

Prăbușirea unui tren

Un tren care trecea pe linia Lida-Mosty, a deraiat și s'a rostogolit în fluviu. Au fost cincizeci de morți și peste o sută de răniți. Călătorii erau emigranți polonezi, ce se duceau în America.

INFORMAȚII

— **Prinderea unui hoț.** Poliția locală, a reușit să aresteze pe individul Ion Chioreanu, care de mai bine de un an a furat din cimitirul orașului, o enormă cantitate de indicatoare de morminte, precum și alte obiecte de valoare.

— **Ideea originală a unui proprietar din Cluj.** In urma unor întinse cercetări, poliția a stabilit că proprietarul dlui Cepănar din str. Moților 60, plătea de două sau trei ori pe săptămână individului Petre Todizaș, pe care după ce-l îmbăta îl trimetea la chiriașul său ca să-i spargă geamurile.

Proprietarul uza de aceste mijloace, crezând că numai astfel, chiriașul său va fi determinat să se mute.

— **Furt prin spargere.** In noaptea de Vineri spre Sâmbătă, la locuința dlui dr. Leisner din strada Regele Ferdinand No. 33 s'a comis un furt prin efracție.

Valoarea obiectelor furate nu se cunoaște, întrucât atât proprietarul, cât și familia sa sunt duși la băi, unde li s'a comunicat telegrafic de către poliție neplăcuta veste.

— **Incendiu.** Intr'o după amiază din zilele trecute, un groasnic incendiu a mistuit până în temelii, moara de foc a dlui Emil Kertesz din comuna Coruș județul Cojocna.

Pagubele ating suma de treisutemii lei. Moara era asigurată.

— **Congresul inginerilor.** Al treilea congres al inginerilor se va ține la Cernăuți în zilele de 23, 24, 25 și 26 Septemvrie 1923, după care va urma o excursie în regiunile Bucovinei.

Dnii ingineri, cari vor să ia parte la acest congres, se vor înscrie la sediul Asociației (str. Episcopiei 2 București), de unde pot lua cunoștință de condițiunile de participare.

— **Plecarea delegaților români la Liga Națiunilor.** Ieri, dimineață au plecat la Geneva delegații noștri la adunarea generală a Ligii Națiunilor:

Dnii Corneliu Manolescu-Râmniceanu, Dissescu și Sextil Pușcariu, împreună cu d Gr. Constantinescu, secretar de legațiune, care va funcționa ca secretar al delegațiunei române.

— **Sfințirea Capelei române din Sofia.** Sfințirea capelei române de la Sofia se va face în cursul lunei Septemvrie.

La această solemnitate vor lua parte episcopul Visarion Puiu al Hotinului, iar din partea ministerului de culte dnii St. Brădișteanu, directorul general al cultelor și Stoica Niculescu, profesor.

— **Congresul ofițerilor de rezervă.** Mâine Marți 28 August, orele 10 dim., se va deschide în sala principală a cercului militar din București congresul general al ofițerilor de rezervă din toată țara.

— **Subscripțiile la Creditul industrial.** Pentru ziua de 15 Septembrie au fost convocați la Banca Națională reprezentanții ministerelor de finanțe, industrie și comerț, ai Creditului funciar rural, ai Băncei Naționale și ai principalelor instituțiuni financiare din țară, spre a lua ultimele deciziuni pentru punerea în funcțiune a „Creditului industrial."

Data subscripțiunilor a fost fixată pentru zilele de 1—10 Octombrie a. c.

— **Exportul de vite din Ardeal.** După ultimele date culese de direcțiunea generală a vămilor în intervalul de la 1 Iulie la 15 August s'au exportat din Transilvania 884 de vite cornute.

— **O școală de meserii la Năsăud.** Ministerul instrucțiunii a hotărât să se înființeze o școală inferioară de meserii în Năsăud.

— Ședințele comitetului organizator al foștilor legionari din gărzile naționale se vor ține de aci înainte în fiecare Joi după amiazi, la orele 6 în sala festivă a Economului din Calea Regele Ferdinand 26.

Banca „Economul", în a cărui sală s'a întemeiat în 1 Noemvrie 1918, cadrul primei legiuni, a rămas credincioasă tradițiunii sale istorice când și-a oferit sala pentru organizația de tir și sport a foștilor gardiști.

Comitetul de organizare numără până acum 160 de membrii, toți ofițeri activi și de rezervă, și aderențele curg zi de zi tot mai intensiv. Pentru a începe imediat activitatea, comitetul a hotărât să organizeze o echipă de football a legionarilor din gărzile naționale, care în cursul lunei Septemvrie se va înfățișa obștei. Tot așa se va urma și în alte centre, unde au fost legiuni în 1918.

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi și de azi începe consultațiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toți funcționari publici și particulari precum și familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

— **Un candidat de advocat,** doctor în drept, cu cuvenite practică, află numai decât aplicare în biroul avocatului dr. Nestor Porumb din Lugoj. 3027

Bani Bani Bani

Dau cu împrumut pe hypoteci și gajuri Comerciale.

Adresa la Administrația ziarului Infrățirea sub ‚Elerag'.

— **Dela Tribunal.** Azi dimineața a început să se judece în fața Tribunalului local, procesul preotului reformat din Lugoj, Szoniboty Szoszibo István, care a scris o poezie cu caracter iredentist.

— **Dela Teatrul Național.** Trupa Teatrului Național va juca mâine seară Marți 28 Aug. la Timișoara, la marile serbări ale „Astrei", nemuritoarea presă a lui I. L. Carageale, „Scrisoarea pierdută".

Din aceasta cauză deschiderea Stagiunei s'a amânat pentru ziua de 8 Septembrie c.

— **Taxele elevilor dela școlile secundare.** Ministerul instrucțiunei a hotărât ca școalele secundare să perceapă dela elevii claselor bugetare aceleași taxe școlare ca și în anul trecut, fără nici un fel de sporire.

Vor fi scutiți, în prima linie, elevii fii de funcționari ai statului, ce nu posedă avere, orfanii de război și copii invalizilor.

— **Accident de cfr.** Sâmbătă seara la sosirea trenului personal 401 în gara locală, s'a găsit pe acoperișul unui vagon de clasa III, cadavrul oribil mutilet al unui necunoscut cam de vre-o 20 ani. Poliția face cercetări.

— **Furtul din str. Regele Ferdinand.** Sâmbătă seara, între orele 9 și 10, un necunoscut s'a introdus în localul tutungeriei din Str. Regele Ferdinand, furând suma de lei 17.000 precum și marfă în valoare de 3000 lei. Poliția e pe urmele hoțului care se crede că e un fost servitor.

— Dactilografă perfectă caută post pentru oarele de seară. Adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".

— **Oprirea jocurilor de noroc.** Ministerul de interne a delegat pe d. A. N. Ștefănescu, inspector general administrativ, să cerceteze oriunde va găsi cazinuri și localuri publice de jocuri de noroc și să ia măsuri de închidere a unor asemenea localuri, dacă vor continua jocurile de noroc.

— Caut 4—500.000 Lei cu împrumut dând garanție de primul rang, plătind dobândă bună.

Adresa la Administrația „Infrățirea" sub „Imprumut".

— **Licitația pentru baterea monezii metalice.** Sâmbătă dimineața a fost la ministerul de finanțe licitația pentru confecționarea nouei monete metalice.

Au fost 22 de ofertanți.

Toate ofertele se vor studia și din punctul de vedere tehnic.

După toate probabilitățile se ca admite oferta uzinelor „Reșița", va fiind singurele cu instalații tehnice care ar putea executa asemenea comenzi.

— **Neregulile dela comunitatea armenească din Ciuc.** In urma neregulilor săvârșite la comunitatea armenească din județul Ciuc ministerul de interne a trimis în acea localitate pe d. Al. N. Ștefănescu, inspector general administrativ; să anchieteze.

Conducătorii comunității sunt acuzați de înstrăinări de proprietate, sustrageri de acte, falșificări de acte etc.

— **Sporul personalului didactic dela sevalele de meserii.** Comisiunea bugetară dela ministerul instrucțiunii a stabilit sporurile ce se cuvin învățătorilor și institutorilor, precum și personalului didactic de la școalele de meserii.

Ministerul a dat o circulară către direcțiunile școalelor respective ca să întocmească state spre a primi aceste sporuri cu începere dela 1 Aprilie trecut.

— Călătorind să nu uităm a lua cu noi Diana-Franzbrantwein, pe care numai, mirosându-l odată, suntem asigurați că nu ni-se face rău. 2475—6

RULIMENȚI PE BILE

TOATE MĂRIMELE ÎN DEPOZIT LA

EMIL BLAGA, CLUJ

EXPEDIȚIE în TOATĂ ȚARA. PREȚUL CURENT SE TRIMITE LA CERERE.

2747-3

Comerțul în țara noastră

Necesitatea îndrumării tinerei generații spre comerț

Unul din factorii cei mai importanți pentru desvoltarea civilizațiunei, se știe, e comerțul.

Foloasele, ce societatea datorește acestui agent social sunt nenumărate. Pe lângă utilitatea și serviciile imense ce aduce zilnic tuturor, a contribuit într'o largă măsură la sporirea avuțiilor prin înmulțirea relațiilor dintre popoare, făcând ca naționalitățile cele mai diferite să se cunoască între ele mai bine și să intre în relațiuni de afaceri.

Cele mai importante descoperiri geografice din lume, colonizarea unei însemnate părți de pe suprafața globului cu prisosul populațiunei europene, se datoresc numai spiritului de intreprindere și de comerț.

*

Dacă în relațiunile internaționale comerțul are un rol atât de important, vom vedea însă că acest rol este și mai mare în relațiunile interne ale țărei.

Viața socială a unui popor se poate asemăna foarte mult cu un organism animal; ceeace este inima în viața animală, aceea este comerțul într'o țară.

*

Cel mai însemnat lucru este ca poporul român să fie într'un singur gând, toate păturile sociale să fie pătrunse de acelaș scop, de aceeaș idee; dragostea pentru meseria comerțului.

Convingerea că acest element social este un mijloc mănos de existență și un nesecat izvor de bogăție, că înlesnește primenirea forțelor orășănești cu elemente viguroase, să unească pe toți românii într'un singur gând; părinții de familie să aibe de ideal pentru fii lor comerțul, să nu mai râvnească la funcțiunile statului, căci funcțiunea omoară inițiativa și istovește fără folos energia tinerilor generațiuni!

*

Țara are nevoe de oameni în toate ramurile de activitate nu numai de funcționari, dar mai ales de oameni de inițiativă, energici, muncitori și cari se găsesc numai în rândurile comercianților și industriașilor.

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipește cu oxigen, punctual și mod avantajos, totfelul de piese de metal și fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna in depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17.

2973

DIRECȚIUNEA CASINOULUI DIN

SINAIA

aduce la cunoștința Onor. public că și-a deschis localul. In program figurează numai numere alese, joacă artiști

Cleo și Willy

IAZZBAND

sub conducerea cunoscutului 1963

HARRY.

Lloyd 835

Drul Lupu... antisemit

— La ce se poate preta un demagog? —

Despre întrunirea ţărăniştilor la Năsăud „Aurora„ scrie:

„Partidul ţărănesc a ţinut în această localitate ardeleană o adunare grandioasă la care au participat ţărani a 12 comune. Partidul naţional a încercat să turbure ordinea acestei impozante adunări prin mijloacele arhicunoscute ale politicianismului mârşav din vechiul regat.“

„Partidul naţional a adus agenţi electorali, pretori, jandarmi şi huligani spre a sparge întrunirea încercând, în mijlocul ei o diversiune antisemită.“

Partea din urmă a acestei relatări e perfect adevărată, cunoscut fiind antisemitismul de care se serveşte partidul naţional pentru a-şi face proseliţi la sate, antisemitism care reeşea foarte bine şi dintr'un articol publicat de „Patria“ acum vre-o două săptămâni în chestia mişcărilor studenţeşti.

Dar ceia ce e mai nostim şi ceia ce uită „Aurora“ să spună e că până şi d-rul Lupu s'a dedât puţin la antisemitism la întrunirea dela Năsăud.

Intr'adevăr generosul apărător al evreilor dela Bucureşti şi patron al „Aurorii“ a declarat la întrunirea de care vorbim, că actualmente e adevărat că evreii constituesc un real pericol, ca unii ce-au acaparat aproape complect comerţul românesc, dar că aceştia vor dispare în viitor, graţie cooperativelor.

Nu este în intenţia noastră a examina dacă spusele d-rului Lupu sunt sau nu exacte. Ceeace ne interesează este îndrăzneala cu care acest om îşi însuşeşte o opinie legând pe cea veche, după loc şi împrejurări. Spuneţi, mai cunoaşte în d-rul Lupu dela Năsăud, pe d-rul Lupu dela „Dacia“ sau dela Huşi, pe d-rul Lupu care inspiră proza „Aurorei“. Ei bine, când se întoarce la „Dacia“ fiţi siguri că iar o să-şi schimbe părul şi n'o să mai recunoaşteţi acolo într'ânsul d-rul Lupu dela Năsăud.

De atâta cameleonism uumai un demagog de fasonul d-rului Lupu poate fi capabil.

Germanii din România
şi învăţământul limbei de stat

Perfidia unui ziar german şi nerozia unui ziar românesc

Un ziar bucureştean, cunoscut pentru neţărmuritul său „patriotism“, ca şi pentru „democraţia“ pe care o serveşte cu zel şi patimă, publică următoare:

„Viitorul“ a adus minorităţilor din România, şi în special celei germane din Timişoara, învinuirea că, în şcolile lor, neglijează istoria şi geografia română.“

„Temesvarer Volksblatt“ cu data de 20 August, răspunde că învinuirea e lipsită de temeiu, căci cu toată lipsa de localuri şi cărţi — lipsă datorită, zice ziarul, mai cu seamă ministerului Instrucţiei publice — şcolarii minoritari au făcut progrese considerabile în materiile sus pomenite.“

„Dupăce dă exemple spre a-şi susţine afirmaţiunea, ziarul se întreabă ce motiv împinge pe oficiosul guvernului la astfel de critici împotriva acelora cari sacrifică totul spre a da copiilor o educaţie românească?“

„Dacă „Viitorul“ exprimă însă părerile cercurilor guvernamentale, ziarul îşi exprimă mirarea că tocmai cei de la cârma ţării au o asemenea atitudine când ei cunosc foarte bine sforţările patriotice ale minoritarilor din Timişoara.“

Atât! Nici un cuvânt mai mult nu complectează informaţia patrioticului ziar bucureştean. Dacă „Temesvarer Volksblatt“ zice, cum să nu-l creadă democratul confrate, mai cu seamă că are şi prilejul excelent de a lovi încă odată în oficiosul guvernului, pe care n'avem a-l apăra.

Dar fiindcă şi noi am afirmat că minoritatea germană din România se arată recalcitrantă învăţământului limbei române, al istoriei şi geografiei ţărei în care consimte să trăiască, ne repetăm afirmaţia şi o susţinem cu toate că ne expunem să ne atragem duşmănia unei anumite prese, înclinată să primească de bun orice vine de la alţi, suspectându-ne nouă buna credinţă.

Vom da un caz. De va fi nevoie vom aduce şi altele. Să se cerceteze la şcoala confesională germană din Sebeşul-Săsesc, şi primim orice sancţiune, dacă se va găsi un singur absolvent al celor patru clase primare care să ştie să scrie măcar cu litere latine — de scris româneşte nici vorbă nu este — care să ştie unde sânt Călăraşii sau alt oraş din România, sau care, întrebat cine a fost Ştefan cel Mare, nu va răspunde că nu ştie decât de Ştefan Ludvig Roth!

Să facă acest lucru confratele bucureştean şi va înţelege cât de puţin lovit poate fi „Viitorul“ că s'a găsit un ziar românesc, „patriot“ şi „democrat“ care să dea crezare unei scuze interesate ca cea a ziarului „Temesvarer Volksblatt.“

Dacă independentul confrate bucureştean ar fi fost călăuzit de sentimente mai puţin meschine, ar fi înţeles că nici „Viitorul“ nici noi şi nici alt ziar care înţelege să facă operă naţională, fără a face demagogie, n'a avut nici un interes să aducă o acuzaţie neîntemeiată minorităţii germane, Şi ca o dovadă că afirmaţiunile noastre au fost întemeiate, avem atitudinea pe care au adoptat-o germanii în adunarea dela Timişoara. Iat-o după o telegramă publicată de acelaş ziar:

„Timişoara, 22. — Azi dimineaţă a avut loc o mare întrunire a germanilor din localitate. *S'au discutat chestiuni şcolare şi s'a demonstrat împotriva tendinţei de românizare a şcolilor germane.* Oratorii au atacat vehement această chestiune, susţinând că se urmăreşte desnaţionalizarea prin şcoli a minorităţilor.

Au vorbit d-nii Gaspar Muth, prelatul Blascovici, Sevata von Möller, etc.“

Impăcarea dlui Argetoianu

Prăbuşirea combinaţilor takisto-naţionale. Nefericirea dlui Sever Dan

Impăcarea dlor Argetoianu şi Averescu s'a operat cu succes de către simpaticul d. Tilică Ioanid, la Severin. „Indreptarea“ publică următorul comunicat:

„Pentru a pune capăt diferitelor comentarii în privinţa demisiunei d-lui Argetoianu care deşi privea numai partidul poporului a preocupat organele de publicitate ale tuturor partidelor, se aduce la cunoştinţă, că d. Argetoianu a prezentat într'adevăr demisiunea sa, dar numai din însărcinările ce are în partid declarând în acelaş timp că rămâne soldat credincios al partidului.

Preşedintele partidului a respins această demisiune neîntrând în cadrul prevederilor statutelor partidului.“

In consecinţă nu se mai poate vorbi despre o criză a partidului poporului. Cel mult ea poate să continue în sânul partidului poporului, fără manifestări exterioare, de oarece „Cudabili şi Popeştii“ n'au plecat odată cu reîntoarcerea d-lui Argetoianu.

Criza deci continuă, dar d. Argetoianu a câştigat politiceşte în partid. Si poate chiar de aceea continuă, cu toată împăcarea dela Severin.

Deocamdată întoarcerea d-lui Argetoianu în partidul poporului, nu strică decât în afară de acest partid. In adevăr, partidul naţional este cel mai nefericit de această împăcere. D. Maniu pregătise chiar şi listete de prefecţi ai unui guvern de colaborare înlesnit de d. Argetoianu ca membru „Independent“ al partidului naţional. Impăcarea a smuls şi această ultimă iluzia nefericitului prezident al partidului naţional.

Dar cel mai nefericit este tot d. Sever Dan, care va fi silit să lanseze noui „destăinuiri“ cu privire la ofertele de colaborare făcute „în genunchi“ de guvern şi partidul liberal. Iar nefericirea secretarului general porneşte din faptul ca trebue să spue necontenit că „partidul naţional a refuzat“. Şi cum ar mai vrea bietul d. Sever Dan să spue, măcar odată, că primeşte?!

DUREREA de CAP Migrena, Nevralgii

Dureri reumatice etc. vindeca si linistesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la droguerii si farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete KALMA. Adresati: **Farmacia VOREL**, PIATRA-N. 2819-4

Din istoricul „Astrei“

Iniţiatorii „Asociaţiunei Transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“ — Intâiul fond al „Astrei“

Ce se impune în vederea intensificării activităţii „Astrei“ în România întregită

După revoluţia dela 48 purtată pentru ideia independenţei Transilvaniei şi pentru egala îndreptăţire a tuturor naţiunilor ei, pe vremea când dinastia Habsburgică răsplătea sprijinul primit dela români cu aceeaşi măsură cu care pedepsea nesupunerea lui Kossuth şi a ungurilor acestuia.

Avram Iancu, omul faptelor dela 1848, plănuia în retragerea sa de la Vidra înfiinţarea unei Academii de drept, iar când după sfatul cu prefecţii săi Axente şi Pop Valer a ajuns la concluzia că regimul austriac nu va permite înfiinţarea acestei Academii, a hotărât ca despăgubirile pentru avariile suferite de la Unguri să le ofere unei asociaţii pentru cultura poporului român din Transilvania. Ideea a început să se discute pe sub ascuns între prefecţii, tribunii şi membrii partidului naţional din 1848. Episcopul, în urmă Mitropolitul Şuluţiu dela Blaj, marele român şi erau cultural, au primit ideea cu braţele deschise şi ridicându-se peste patimile confesionale ale epocei, au căzut de acord pentru a înfiinţa „Asociaţia Transilvană pentru literatura şi cultura poporului român“.

Cu elaborarea statutelor a fost însărcinat Ion Cavaler de Puşcariu pe atunci, căpitan suprem în Făgăraş, care a făcut primul proect revizuit de Mitropolitul Şaguna primul preşedinte, şi de eruditul canonic Timotei Cipariu dela Blaj, primul vicepreşedinte al Asociaţiei Transilvane. Ideea sulevată a fost sprijinită cu entuziasm de emigranţii transilvăneni din Moldova Simion Bărnuţiu, şi de tribunul Alex. Papiu-Ilarian, intimul şi în urmă ministrul lui Cuza Vodă.

Astfel s'a pornit Asociaţiunea sub cele mai fericite auspicii, ca să dee în mâinile naţiunii subjugate române din Transilvania armele culturii naţionale.

Pusă astfel problema, era firesc, ca primul secretar să fie numit G. Bariţiu, (primul fondator de gazetă românească) neobositul gazetar şi luptător pentru cauza naţională.

Asociaţiunea creată pentru a servi ideea naţională în cultură şi-a făcut cu prisosinţă datorinţa pentru a trezi şi fortifica conştiinţa naţională, atât sub Şaguna cât şi sub vrednicii săi urmaşi baron Vasile Pop, Iacob Bologa dr Al. Mocioni, Iosif Sterca Şuluţiu, dr Ion Mihu şi A. Bârsea.

Activitatea Asociaţiunii Transilvane pe care guv. Banffy a silit-o să-şi suprime numirea de „Transilvană“ s'a desvoltat mai ales prin propaganda din adunările generale, cari erau adevărate festivităţi naţionale, prin pregătirea elementelor culturale ce erau să dea apoi pe membrii Academiei Române, prin bursele pentru studenţi şi clasa mijlocie, prin revista „Transilvania“ redactată de G. Bariţiu, Z. Boiu, Ion Popescu, Dr. Ioan Hodoş şi urmaşii lor până în zilele noastre. Dar mai presus de toate s'a resimţit activitatea Asociaţiunii, care în urmă părăsi vechile graniţe ale Ardealului şi trecuse în Banat, Crişana şi Maramureş, la Lugoj.

S'a manifestat în cele două expoziţii naţionale grandioase, în despărţăminte şi în secţiunile literare.

Astăzi ceea ce sare în ochi, este căderea producţiei literare în Transilvania, lucru dureros când ne gândim la acele generaţii cari au dat neamului pe poeţii din 1848, pe Iosif, Coşbuc, Goga, etc.

De aceea toate privirile şi toate energiile trebuesc acumulate pentru a ridica nivelul cultural al Transilvaniei, neglijat azi de contemporanii pierduţi în alte preocupări.

Credem că astăzi, mai mult ca oricând, trebuesc refăcute şi înviorate secţiile literare ele Asociaţiunii precum şi organul „Transilvania“ anemic şi aproape fără nici un ecou în mişcarea noastră culturală.

Aceasta ţintă se poate ajunge însă, numai permutând sediul secţiei la Cluj, unde se găsesc cei mai iluştri membri, în frunte cu prof. Sextil Puşcariu. Situaţia geografică a Sibiului, reducerea totală a vieţii lui culturale, după Unire fac impropriu Sibiul ca sediu al secţiunilor literare ale „Astrei“.

El este potrivit că să fie sediul administraţiei societăţei, a muzeului, dar în nici un caz centru al propagandei şi mişcărei culturale.

Aşteptăm deci ca adunarea de la Timişoara, ascultând de glasul vremii, să fixeze sediul secţiilor culturale la Cluj, care are o Universitate, un Teatru şi care este şi trebue să fie un focar de cultură românească, care are o presă românească, zilnică, etc. lucruri pe care Sibiul nu le are.

A. T. Crişanu

Legalitatea barourilor din Cluj

O desmintire a dlui Pana

Primim următoarele:

Dle Director,

In Nrul din 26 August 1923 al ziarului din localitate „Ujsag“ a apărut un articol, în care se spune, că eu aş fi declarat reporterului acelui ziar, că nu pot recunoaşte legal din cele două barouri din Cluj, decât pe cel constituit sub preşedintia dlui dr. Dionisie Pop.

Faţă de această afirmaţiune trebue să declar, că în chestia aceasta am spus domnului reporter Olajos, că eu nu sunt competinte să mă declar, dacă constituirea baroului făcută sub prezidenţia dlui dr. Amos Frâncu este legală sau nu, — şi tot asemenea nu dacă baroul constituit sub prezidenţia dlui dr. Dionisie Pop există legalmente sau nu, — întrucât Directorul General ca detaşament al Ministerului Justiţiei, nu are nici o cădere în această privinţă.

Primiţi, vă rog, etc.

Ion Pana, delegat cu conducerea Directoratului General al Justiţiei Cluj.

România
şi chestiunea reparaţiunilor

Se stie, cota cu desăvârşire ridiculă ce s'a atribuit României din tratatul despăgubirilor de războiu impuse Germaniei şi Austro-Ungariei, la încheierea păcii.

Dreptele noastre cereri aproape că nu au fost luate în seamă, distrugerile, pagubele şi furturile armatelor inamice care ne-au ocupat jumătate din ţară însemnează o cifră înzecit mai mare decât despăgubirea ce s'a hotărât a ni se plăti de autorii acestor devastaţiuni.

De altfel şi Serbia, care s'a găsit supusă la ocupaţiune şi devastare metodică, nu a fost mai norocoasă decât ţara noastră în ceea ce priveşte stabilirea cotei sale asupra totalului despăgubirilor ce aveau a se împărţi între alţii.

Sumele cele mai mari au fost atribuite Belgiei şi Franţei, peste şaizeci la sută din total. Desigur, plata acestor despăgubiri deabea ar compensa şi acolo, devastaţiunile războiului şi ruinarea teritoriilor care au fost invadate timp de patru ani de către Germania.

Dar proporţional cu daunele suferite de către ceilalţi, Franţa şi Belgia şi-au văzut asigurate drepturile într'o măsură mult mai apropiată de realitate decât noi.

*

Executarea plăţii despăgubirilor de războiu, formează şi astăzi nodul gordian în politica internaţională.

Statele mai puţin importante, din portul germanii, obligaţi de altfel la despăgubiri mai puţin însemnate şi-au executat în oarecare măsură îndatoririle, au restituit obiectele furate, vite, maşini, etc.

Pentru unele din ele s'au acordat termene de plată mari, luându se — garanţii ipotecare şi instituindu-se comisiuni interaliate de control, care au putut da rezultate mulţumitoare dat fiind mai ales raportul de forţe existent astăzi între creditori şi debitori.

Cu Germania, situaţia este cu totul alta.

Aci, după plata a câtorva miliarde aur asupra datoriilor recunoscute şi consimţite faţă de Aliaţi, au început cunoscutele tărăgăniri, amânări şi discuţiuni care au dus apoi la luarea „gajurilor productive" prin ocuparea regiunii Ruhr de către franco-belgiani.

Faţă cu această procedare, Germania s'a organizat în vederea rezistenţei, la început manifestată prin acte de sabotaj, retragerea personalului technic din regiunea ocupată, apoi refuzul categoric de a mai executa oricare prestaţiune în bani sau în natură în contul reparaţiilor.

Situaţia la care s'a ajuns astăzi este de toată lumea cunoscută.

*

In acest conflict, între principalii protagonişti, ţările celelalte la început cel puţin n'au avut de suferit.

Germania, ne-a furnizat în contul datoriei, unelte, maşini, locomotive. Chiar în momentul ocupărei Ruhrului că a mai continuat cu predarea acestor materiale care erau de un mare folos pentru refacerea noastră.

Astăzi însă, Germania nu mai predă nimic, la nimeni. Toţi creditorii ei mari şi mici sufere de pe urma conflictului din Ruhr; dacă pentru Franţa, regiunea deţinută cu gaj produce totuşi o valoare apreciabilă, pentru celelalte state ocupaţiunea aceasta le-a răpit şi ce bruma primeau de bună voie din reparaţiuni.

Deopotrivă cu această stare, România, ca şi Serbia de altfel se mai găsesc într'o situaţie cu totul curioasă în raporturile cu Ungaria. De o bucată de vreme politica engleză interesându-se de acest stat, s'a ajuns la ideia că să se ridice ipoteca ce s'a constituit asupra avuţii ungare de către statele creditoare, pentru a permite astfel colaborarea mai rentabilă şi privilegiată a capitalurilor engleze.

Ori această ipotecă, este constituită în special în interesul Serbiei şi României, care, au şi protestat cu energie împotriva măsurii ce se plănueşte.

In rezumat, conferinţa dela Spaa, ne-a acordat o cotă ridicolă din totalul reparaţiunilor.

Plata lor în bani sau în natură a fost întreruptă de Germania în urma conflictului cu Franţa al cărui sfârşit nu se vede încă.

Iar Ungaria, care a dobândit o mare păsuire pentru datoriile sale încearcă să obţină desfiinţarea ultimelor garanţii ce posedăm asupra avuţiei sale, pentru executarea acestor datorii.

Şi totuşi guvernul intenţionează să plătească în cel mai scurt timp datoriile interne care cuprinde în cea mai mare parte sumele cuvenite pentru rechiziţiuni şi refacerea daunelor de războiu.

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează în programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Preţul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

INSCRIPŢII

Cruciada
contra braţelor goale

La Chicago, anunţă telegramele, prohibiţioniştii îşi îndreaptă acum mânia contra braţelor goale ale femeilor; ei au isbutit să convingă pe patronii a multor biurouri şi magazine ca să concedieze funcţionarele care vin cu rochii scurte.

„Inspirându-se de această pildă, s'a format la Atena, în statul Georgia o asociaţie a „zeloşilor lui Cristos" cu scopul de a combate prin toate mijloacele rochiile decoltate şi fără mâneci ale femeilor. Un membru al acestei asociaţiuni în uniformă militară a atacat Duminecă pă stradă o şcolăriţă de 14 ani, vârsându-i acid sulfuric pe braţele goale "

Abominabil desigur. Dar ce căuta şcolăriia cu braţele goale pe stradă? ar putaa argumenta un puritan. Totuşi biata fată nu era de vină, mai de grabă răsbunarea zelosului ar fi trebuit să se îndrepte împotriva mamei copilului, că îi da drumul astfel în oraş.

Şi acum închipuiţi-vă şi aici la noi o societate secretă de zeloşi de aceştia. Scrisori misterioase, cu o sticlă de vitriol deasupra a două ciolănaşe de mort încrucişate, drept antet, ar fi primite de coconiţele noastre mai nostime: „Stimată doamnă, dacă mai îndrăsniţi să mai ieşiţi fără mâneci, puteţi să vă luaţi adio dela frumoasele voastre braţe!" Sau către bărbaţii lor: „Stimate domn, dacă îţi mai laşi femeia goala pe stradă, ţi se va trage chipul împodobit de două coarne monumentale, pe un afiş în mii de exemplare lipit pe la toate colţurile uliţelor!"

De Strand ar fi vai şi amar! Faimosul loc de educaţie fizică, morală şi higienă al Clujului s'ar transforma într'o baie de acid sulfuric.

Dar oare cine ar putea întra într'o societate de astfel de zeloşi? De bună seamă, în primul rând soţii înşelaţi şi 'n al doilea, cei geloşi fără a fi siguri dacă sunt sau nu din neamul cerb. In al treilea rând poate popii...

E interesant de ştiut dacă această cruciadă e îndreptată numai împotriva braţelor... frumoase? Dacă iese bună oară o cumetrică cu două legăturele de frânghii împletite drept braţe, mai e nevoie de vitriol? Eu cred că nu...

Sărmană, femeie frumoasă, numai tu eşti condamnată să stai acoperită! Căci numai tu ai fost cauza tuturor războaielor, a tuturor urilor, a tuturor cruciadelor, a tuturor nebuniilor! Dar ei cred că dacă te vei încopci mai bine vor scăpa de puterea ta nefastă? Cât se înşeală boulenii de ei!

NOMOFYLAX

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

BEREA NUTRITOARE
Rador 172 2248
DIN MALŢ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă şi renumită bere deschisa
CORONA
se găseşte in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Problema natalităţii
în România

Constatări cu privire la statistica de pe anul 1920

Examinând statistica oficială a mişcărei populaţiei în România în anul 1920, apărută recent, prima constatare pe care o vom face-o este că sub raportul natalităţei România se prezintă cu coeficientul cel mai însemnat din toate ţările europene.

Acest coeficient este de 33,7 la mie de locuitori, după care urmează Spania cu 28,8 la mie. Anglia are 25,4; Italia 20,9; Franţa 9,7 la mie.

Cu toate acestea, cifra naşterilor, pentru România întregită arată o scădere faţă de aceiaşi cifră pe anul anterior cu 17,6 la sută.

Neputându-se stabili cu preciziune care este coeficientul naşterilor pe naţionalităţi, ei fiind făcut pe religii, observăm totuşi că cea mai mare natalitate este la evrei (28,6 la sută) iar cel mai mic la armeni la cari acest coeficient reprezintă un minus faţă de al deceselor.

Faptul cel mai interesant însă îl prezintă marea disproporţie între oraşe şi sate.

Din totalul naşterilor 87,4 la sută au fost în comunele rurale şi numai 12,6 la sută în comunele urbane. Chiar raportând acest procent la populaţiunea rurală faţă de cea urbană, vom găsi o mare disproporţie din care rezultă că la sate natalitatea este cu mult mai mare decât la oraşe.

Fără a deduce numai decât din aceste date statistice, că mai multă destrăbălare e la oraşe decât la sate, remarcăm că din totalul celor născuţi la oraşe 12,1 la sută sunt neligitimi, pe când la sate sunt 8,5 la sută.

Considerând că la sate sunt cu mult mai multe naşteri, faţă de oraşe, se vede aci marea disproporţie între copiii neligitimi ai populaţiunei rurale.

Deja este o inegalitate după statistică între numărul bărbaţilor faţă de al femeilor, acesta din urmă prezintând un plus faţă de primul.

Această inegalitate tinde a se mări după datele statistice ale natalităţei, care arată că proporţia este de 106 fete la 100 băeţi noui născuţi.

O ultimă observaţiune ce am avea de făcut este că anul 1920 este al 2-lea an după războiu, când se constată un excedent de naşteri asupra deceselor, cu ue coeficient de aproximativ 17 la mia de locuitori. In special această scădere se datoreşte şi faptului că mortalitatea copiilor în primul an al vieţei a scăzut de la 30,1 la sută cât era în 1919 la 22,1 la sută cât a fost în 1920.

*

Rezumând datele de mai sus vom face următoarele constatări:

a) România are cel mai mare coeficient al natalităţei din toate ţările europene.

b) Cel mai mare coeficient al naşterilor este la populaţiunea de religie mazaică.

c) Natalitatea e mai mare la sate de cât la oraşe.

d) Numărul cel mai mare al copiilor nelegitimi este la oraşe.

e) Copiii de sex femenin sunt mai numeroşi de cât acei de sexul masculin.

f) Mortalitatea copiilor a scăzut cu 8 la sută.

*

Aceste constatări ridică o sumă de chestiuni, cum ar fi asistenţa publică, căci se ştie că o mare parte din acei nelegitimi sunt lăsaţi în părăsire de-atâtea mame denaturate care-i aruncă sau îi omoară. Infiinţarea de leagăne, unde să fie crescuţi şi educaţi. Asistenţa femeilor sărmane atât pe timpul sarcinei cât şi după naştere cât ar fi în incapacitate de a munci. Asistenţa medicală a lehuzelor cât şi a nouilor născuţi pentru ca să se micşoreze şi mai mult mortalitatea infantilă şi în special organizarea serviciilor sanitare la sate.

Aceste câte-va constatări leam putut face la cea mai superficială spicuire a datelor statistice în legătură cu natalitatea în România.

Aceasta este însă una din cele mai vaste şi grele probleme în faţa căreia este pus statul, şi pentru care ori-ce iniţiativă privată încă ar fi bine-venită pentru cât mai complecta şi grabnica ei rezolvare.

Viaţa sportivă

Un nou club sportiv
„Clubul sportiv P. T. T. Cluj"

Căzându-ne întâmplător în mână o adresă prin care să cerea unei instituţii financiare particulare, sprijinul pentru înfiinţarea „Clubului sportiv P. T. T. Cluj", m'am interesat mai de aproape de înfiinţarea acestui Club-sportiv şi am aflat, că oficianţii Victor Bumbu şi Vasile Szekely din Inspectoratul P. T. T. Cluj, prin luna Iunie, au luat iniţiativa pentru înfiinţarea unui Club sportiv, cerând în acest scop aprobarea şi sprijinul moral al dlui dr. Nicolae Ilie, actualul şef al Insp. P. T. T. Cluj, care a primit cu plăcere propunerea celor doi funcţionari.

Cei doi iniţiatori, odată văzându-se cu aprobarea propunerei lor, s'au spus cu multă energie la muncă, pentru a aduna un fond oarecare necesar cumpărărei echipamentului sportiv, cea-ce după multă străduinţă le-a şi reuşit.

Acum când iniţiatorii vreau să se procedeze la alegerea Comitetului de conducere şi administrare al Clubului, unii dintre funcţionari mai în etate, desinteresaţi şi cari încă nu înţeleg îndeajuns ce rezultate fericite aduce sportul, caută să şicaneze pe iniţiatori şi să producă diversiuni cu această ocazie.

Dată fiind importanţa netăgăduită a unei asociaţii sportive româneşti a funcţionarilor poştali, îndemnăm pe dl dr. Nicolae Ilie, actualul şef al Insp. P. T. T. din localitate să nu se lase impresionat şi să sprijinească şi mai departe pe cei doi iniţiatori în activitatea lor.

Viaţa sportivă practicată de funcţionarii P. T. T., va fi pentru ei un minunat prilej de distracţie şi de reîmprospătare a forţelor lor fizice care se irosesc prin biurouri zi şi noapte atât în interesul statului cât şi al marelui public.

In acelaş timp rugăm şi noi pe toţi acei cari se interesează de sportul românesc să dea tot sprijinul material şi moral acestui nou club sportiv.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabilecu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

TELEGRAME

Măsurile financiare ale guvernului german

Semnarea decretului pentru livrarea devizelor

Berlin. — Decretul privitor la livrarea devizelor, cecurilor şi efectelor streine a fost semnat ieri şi a intrat în vigoare imediat. Vărsarea este obligatoare până la 15 Septemvrie. Stipulaţiile se aplică monezilor în aur şi argint precum şi materiilor prime. Statul va da titluri pe baza aur a creditului german sau se vor deschide conturi fiscale pe baza de valoare stabilă. Decretul prevede pentru contravenienţi confiscarea. Reichsbancul va organiza credite pe bază stabilă.

Conferinţa generală a muncii şi regimul fascist

ROMA (Rador) — Conferinţa generală a muncii a terminat după mai multe zile de desbateri aprobând ordinea de azi prin care proclamă independenţa sa faţă de partidele politice şi faţă de guvern fără însă a găsi oportun a face opoziţie guvernului, în legătură cu interesele de clasă. Această decizie are mare importanţă pentrucă conferinţa era considerată până acum că un organ revoluţionar. E de remarcat că conferinţa nu se opune nici chiar regimului actual fascist.

Intrarea Germaniei în Liga Naţiunilor

PARIS (Rador) — Guvernul francez a înştiinţat pe reprezentanţii diplomatici că nu se opune acceptărei Germaniei în Liga Naţiunilor dacă Germania va cere aceasta dela sesiunea din toamnă.

Răspunsul belgian în chestia reparaţiilor

BRUXELLES (Rador) — Răspunsul belgian a fost trimis ieri la Paris. Nota va fi înmânată azi luni guvernului englez şi mâine va fi publicată. Guvernul belgian propune în locul tratativelor prin scrisori tratative directe între primpreşedinţii guvernelor aliaţilor.

Conflictul dela Reichsbank

Berlin. (Rador). La Reichsbank este mare divergenţă între muncitori şi direcţie. Se aşteaptă intervenţia ministrului muncii pentru prevenirea grevei.

Iminenta demisie a directorului băncii germane

Berlin. (Rador). Reichstagul va fi convocat în chestia directorului băncii Havenstein, a cărui demisia pare iminentă.

Dechiderea expoziţiei pan-ruse

Berlin. (Rador). Din Moscova se anunţă redeschiderea bursei de cereale, şi deschiderea expoziţiei pan-ruse la care dintre străini au expus în primul rând peste 100 firme germane.

In jurul fugei lui Radici

Belgrad. (Rador). Se desmint ştirile apărute în ziarele maghiare despre o înţelegere între Radici şi Prinţul George. Deasemenea se desminte ştirea cumcă guvernul jugoslav ar fi făcut demersuri contra agenţilor diplomatici englezi pe motiv că ar fi înlesnit fuga lui Radici. Nimeni nu se îndoieşte de corectitudinea reprezentanţilor Angliei.

Secretul Frumuseţei Dacă doriţi să fiţi tânără, frumoasă şi admivată întrebuinţati numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, ear persoanele cari nu suferi cremele să întrebuinţeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă, la găsiţi la drog. farm. şi magazine de galanterii. Contra mandat poştal de Lei 57·— se trimite intreg asortimentul. Dep. Farm. VOREL, Piatra-Neanţ. 2818-2.

O aniversare sfântă

Dintre toate aniversările menite a înviora în inimile noastre sentimentele de veneraţie şi recunoştinţă pentru eroii supremuiui ideal, nici una nu ne emoţionează mai mult ca ziua de 28 August. An cu an această zi readuce în cunoştinţa fiecăruia din noi amintirea celei mai sublime emoţii, pe cari prin trecerea Carpaţilor, numai generaţia noastră a avut fericirea să o trăiască.

Glasul profetic al clopotelor ce cântau impunător în liniştea nopţii, zgomotul bateriilor ce fulgereau văzduhul, şirurile dorobanţilor, fâlfâirea drapelelor zdrenţuite de glorie, toate aceste reapar în amintirea noastră pentru a gusta din nou divina emoţie din noaptea sfântă de 27—28 August.

Din anii copilăriei noastre încă, s'a îngrămădit în vinul nostru hrănit zi cu zi cu câte o pagină a istoriei naţionale idealul suprem al uniunii eterne şi acest ideal invizibil în negura viitorului, forma străduinţa noastră de fiecare clipă.

Trecând noaptea peste piscurile împădurite ale Carpaţilor, la strălucirea baionetelor am simţit atingerea lui, şi distrugând cu paturile armelor stâlpii de despărţire a unei stăpâniri nedrepte, am auzit în şueratul gloanţelor liberatoare ecoul de bucurie al generaţiilor trecute.

De aceia noaptea de 27—28 August care aminteşte clipa consfinţiri eterne a drepturilor noastre naţionale ne umple astăzi inima de bucurie şi ne determină a ne prosterna cu duioasă cucernicie în faţa memoriei acelora ale căror oase înalbesc încă râpile Carpaţilor. dar divina emoţie trăită în aceea aoapte nu o putem reîmprospăta cu mai multă tărie în sufletul nostru, de cât recitind încă odată chemarea mântuitoare cu care atunci Marele nostruRege neo chemat la datorie:

Români,

Răsboiul care de doi ani a încins tot mai mult hotarele noastre, a zdruncinat adânc vechiul aşezământ al Europei şi a învederat că pentru viitor numai pe temeiul naţional se poate asigura viaţa paşnică a popoarelor.

Pentru neamul nostru el a ajuns ziua aşteptată de veacuri de conştiinţa naţională, ziua unirii lui.

După vremuri îndelungate de nenorociri şi de grele încercări, înaintaşii noştri au reuşit să întemeeze Statul român prin unirea Principatelor, prin răsboiul Independenţei, prin munca lor neobosită pentru renaşterea naţională.

Astăzi ne este dat nouă să întregim opera lor, închegând pentru totdeauna ceeace Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: unirea românilor de pe cele două părţi ale Carpaţilor.

De noi atârnă astăzi să scăpăm de sub stăpânirea străină pe fraţii noştri de peste munţi şi din plaiurile Bucovinei, unde Ştefan-cel-Mare doarme somnul de veci.

In noui, în virtuţile, în vitejia noastră stă putinţa de a le reda dreptul ca într'o Românie întregită şi liberă dela Tisa până la Mare, să propăşească în pace potrivit datinelor şi aspiraţiunilor

Români.

Insuflaţiţi de datoria sfântă, hotărâţi să înfruntăm cu bărbăţie toate jertfele legate de un crâncen războiu, pornim la luptă cu avântul puternic al unui popor care are credinţa neclintită în menirea lui.

Ne vor răsplăti roadele glorioase ale izbândei!

Cu Dumnezeu înainte!

Ferdinand.

Gândindu-ne acum la cei cari prin jertfa lor au dovedit că sânt eroii realizării idealului nostru scump, nu putem aniversa mai fericit această zi decât plecându-ne inima înduioşată în faţa memoriei lor.

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Intrevedere între Mussolini şi Beneş

Agenţia Ştefani anunţă că Mussolini a plecat incognito la Levanto unde se află familia sa. Primul ministru italian va rămâne două zile acolo şi se va întoarce Luni la Roma în aşteptarea dlui Beneş, cu care s'a fixat întrevedere pentru Marţi.

EXTERNE

O conferinţă internaţională a „crucii roşii“ la Geneva

Geneva, 25. (Rador). — Comitetul Crucii Roşii internaţionale a convocat pentru 28 August o conferinţă internaţională a tuturor societăţilor de cruce roşie la Geneva.

Construire de căi ferate în Anatolia

Franţa şi Anglia a încheiat o convenţiune financiară pentru construirea de căi ferate în Asia Mică, începând dela Panderma spre Est şi Vest. Ziarul „Messaggero“ adaogă că cele trei ţări sunt interesate într'o măsură egală la această intreprindere.

Ridicarea aurului din vasele scufundate

Londra, 25. (Rador). — Amiralitatea engleză anunţă că s'au scos 4,000.000 de lire sterline aur de pe bordul vasului „Laurentic“ ce a fost scufundat de un submarin german în 1917. Se speră că se vor mai putea scoate încă câteva milioane de lire sterline aur din tezaurul de pe vas.

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversităţei

Marţi 28 August:

Minunea Dragostei

Dramă de un farmec extraordinar în 5 acte, înscenat după romanul lui Eletra Raggio.

Cinema Urania

Marţi 28 August

Excelenţa sa Moartea

Cea mai senzaţională producţie cinematografică a timpurilor de azi în 5 acte.

Cinema Apollo

Marţi 28 August

Demonul

Mare dramă senzaţională după celebrul roman al lui Al. Dumas fiul. In 6 acte.

29 August

Otrava plăcerei

Începutul reprezentaţiunilor: 5, 6½, 8 şi 9½.

Dacă doriţi zaharicale fine cereţi „MELISSA” CLUJ, Telefon 6-48 şi 6-65.

Lloyd 1839 2561

Mica publicitate

In strada Clemenceau No. 5 să află una grădină (loc de casă) ieftină de vânzare. A se informa în strada Avram Iancu No. 10 zilnic între oarele 8—9 a. m.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna oricui s'ar găsi. Iles Marton, Szentgyörgyhegyi téglagyár Cluj.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi. Kovács András Cluj.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi. Nagy János Cluj, Kajántó-völgy.

Am pierdut mai multe acte împreună cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi. Gál Adolf Cluj, str. Casianu No. 1.

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

De închiriat

O vilă mică parchetată, odaie de baie, telefon grădină cu două sute pomi în apropierea străzii General Grigorescu (Racozy-ut) cu preț favorabil. Informațiuni Banca Chrissoveloni str. Memorandului 8.

Butoaie de transport

folosite, dar in stare foarte buna se vind in cantități mai mari.

Bognár si Szántó

Societate Anonima Comerciala Ardeleana, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

BANCA NATIONALA A ROMANIEI

SITUATIUNE SUMARA

1922 8 Iulie			1923 7 Iulie
		ACTIV	
4 775 124 362	493 755 430	stoc metalic: aur depozitat (monete și lingouri)	428 139 680
	1 689 111	aur (lingouri)	4 518 687
	15 390 706	aur (monete)	112 607 658
	4 264 289 115	disponobil, trate și bonuri de teazur aur	4 899 049 113
			5 444 315 138
665 995	Argint și diverse monete		484 169
2 181 949 987	Efecte scontate		4 602 882 575
180 460 423	120 750 700	Imprumuturi pe efecte publice	172 932 260
	147 708 550	„ „ „ in cont curent	196 506 300
	59 709 723 / 87 998 827	din cari nu s'au ridicat lei: 62 678 381	133 827 919
			306 760 179
8 042 556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8 042 556
	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		1 286 000 000
	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		1 498 942 854
	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		1 000 000 000
	„ „ 200 „ (1920 B. P.)		150 000 000
	„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)		—
	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		399 457 212
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)		200 000 000
			4 534 400 066
5 282 135 816	Impr. Stat p. Unificare monet.: Impr. de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		5 000 000 000
	„ „ 2½ „ (5. Ian. 1921)		2 026 698 977
			7 026 698 977
7 057 059 890	Casele de împrumut pe gaj agrikultorilor și industriașilor		102 578 661
94 079 442	Efectele kapitalului sokial		11 999 940
11 997 418	„ fondului de rezervă		31 890 300
32 958 207	„ „ amortizărei imbilului, mobilierului și mașinilor de imprim		3 542 160
3 785 322	Imobile		70 171 419
38 521 494	Mobilier și mașini de imprimerie		6 250 313
3 674 910	Cheltueli de Administrațiune		734 102
345 946	Conturi kurente		13 330 958
148 723 484	„ de valori		87 395 213
115 822 419	„ diverse		543 099 002
352 296 638			22 794 575 729
20 287 644 209			
		PASIV	
12 000 000	Capital		12 000 009
67 350 744	Fond de rezervă		73 966 634
20 349 763	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		44 579 152
14 147 162 426	Bilete de bancă în circulațiune		16 329 965 905
14 000 618	Profit și Pierdere		15 048 362
2 880 408	Dobânzi și beneficii diverse		5 492 187
1 635 494 560	Conturi curente și recepise la vedere		1 086 519 614
4 388 405 709	Conturi diverse		5 227 003 875
20 287 644 309			22 794 575 729
	Efecte și alte valori de restituit		
10 767 921 549	8 Iulie 1922 / 309 370 008	Efecte și alte valori în păstrare	330 310 546
	9 164 334 000	Bonuri de tezaur în gaj p. Impr. Statului	9 114 334 000
	1 294 217 532	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2 237 749 728
			11 682 394 274
2 020 415 646		Conturi de ordine	1 750 468 479
12 788 337 186			13 442 862 758

Taxa: Scont 6% / Dobânda 7%

Se caută

REPRESENTANT activ pentru o marcă Americană de Pneuri pentru Automobile, de primul rang, spre a

infiinta un deposit in consignatie la Cluj.

Ofertele detaliate se vor adresa la Agenția de Publicitate

D. Adania, St. Sarindar 4, Bucuresti sub „Automobilreifenmarke“.

CHIPIURI PENTRU UNIFORME

3023

pe prețurile cele mai reduse și în timpul cel mai scurt pregătește

UNIO

fabrica de chipiuri și intrepirndere comercială de pălării SATU-MARE. (La dorință trimitem muștră sau voiajor.)

Reglementarea infiintarii de scoli si clase

Ministerul instrucțiunei a luat următoarele dispoziții în privința înființărilor de școli și clase.

Nici o școală sau clasă nouă de nici un fel, fie pe cale de înființare fie pe cale de scindare a celor existente, nu se poate înființa în învățământut secundar din întreaga țară, decât cu aprobarea expresă a ministerului central, dată pe baza raportului motivat a inspectorului șef al regiunei, care va arăta necesitatea înființării motivată prin numărul elevilor existența localului de clasă și dotațiunea didactică, posibilitatea bugetară a comitetului școlar și existența unui corp didactic corespunzător, în limitele numărului de ore fixat prin lege și dispozițiunile ministeriale.

Orice înființare de școli sau de clase, peste cele ce au funcționat în cursul anului 1922—1923, conform anualului oficial, făcută fără îndeplinirea acestor formalități, va fi considerată ca nulă și va atrage luarea de măsări.

Cererile de înființări de școli sau de clase noui cu condițiunile de mai sus se vor prezenta inspectorilor șefi ai regiunilor școlare între 20 Septemvrie iar inspectorii le vor înainta împreună cu referințele necesare până cel mai târziu la 30 Septemvrie.

Orice cercetare sosită după aceste date se va pune la dosar.

Pentru copii mici și sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1

și CREMA HÖFER, PENTRU COPIL.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 882 — 6 PAGINI • DOI LEI • 6 PAGINI — Joi 30 August 1923

Infrăți

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

R CLUJ 1. 382
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

In pragul unui nou an școlar

Începem un nou an școlar. Școlile odihnite își deschid larg porțile să primească puhoiul de tinerețe și energie care se revarsă de pretutindeni. Suntem ca în ajunul unei mari și sfinte sărbători. E sărbătoarea nădejdilor noastre de mâine, nădejdi de cultură și civilizație.

Un nou an școlar aduce o nouă oștire în slujba progresului.

Copiii cari umplu plini de teamă și mulțumire sălile întâiului an de învățământ sânt o imensă forță în devenire, chiemată să ducă mai departe tot ceea ce a fost bun în necontenita strădanie a înaintașilor.

In situația noastră de astăzi orice nou an școlar înseamnă o fortificare a energiei noastre naționale. Marele eveniment al Unirii ni-a surprins nepregătiți. Ne lipsesc preoți și învățători, profesori avem prea puțini pentru a răspunde mulțumitor tuturor nevoilor, n'avem destule elemente suficient pregătite pentru a satisface toate nevoile unei desăvârșite administrații românești. Elementele date vieții de toate zilele de către cei câțiva ani de școală de după războiu, n'au putut răspunde decât într'o neînsemnată măsură imenselor noastre trebuințe. O întreagă administrație varie și complicată trebuia să devină dintr'o dată românească. In nouile provincii niam găsit, așa dar, în fața unui corp de funcționari improvizat, cârpit cu elemente mai bune sau mai rele din mica armată de funcționari a vechiului regăt, impestrițat cu rămășițele adeseori recalcitrante ale vechiului regim.

Dacă cercetăm ceva mai serios, această situație poate fi socotită una din cauzele principale ale haosului din care căutăm necontenit să ne scoatem.

Nu e de mică importanță că școlile au rămas fără dascăli și bisericile fără de preoți pentru a da o cârpeală de ocazie trebuințelor unei administrații românești. Nici școala, nici biserica și nici administrația n'au mers cum se cuvine. Acești trei pioni ai vieții de stat, sdruncinați în însăși temelia lor, au sdruncinat adânc întreg edificiul, statului. Fatal era deci ca viața să meargă din rău în mai rău în tot timpul celor cinci ani de după unire.

Cea dintâi chemată să aducă vindecarea rănilor nepregătirii noastre fatale era școala. Orice nou an școlar însemnă o întremare. Vindecată prin vrednicia și stăruința atâtor credincioși ei, ea aduce un nou suflu de viață și energie mântuitoare, împrăștiind sănătate pretutindeni în trupul slăbit al edificiului nostru social. Mântuirea deci prin școală și numai prin școală ne poate veni.

Cu atât mai dureros este că aproape un an s'a pierdut în frământări zadarnice. Agitațiile studențești din anul trecut i-au lipsit de un prețios spor de intelectualitate, cauzându-ne pagube nemăsurate. Ar fi prin urmare de dorit ca trista experiență să nu se mai repete. Din josul scării de învățământ se îmbulzesc noui forțe de luptă și îndreptare cari nu trebue să se împotmolească.

Noul an școlar trebue să fie înainte de toate un triumf al cauzei naționale, care ne cere înainte de toate muncă necurmată și conștiința sacrificiilor noastre de orice clipă. Orice pierdere de vreme ne poate fi fatală, și nu ne îndoim că nu studențimea noastră va fi ceea care să slăvilească treaunțele consolidării noastre definitive.

In jurul unei aniversări

Ieri s'a împlinit șapte ani, de când România a declarat războiu Puterilor Centrale. Chiar în noaptea aceia (15 August st. v.) armatele române au și trecut Carpații, înaintând glorioase spre inima Ardealului și fugărind de pretutindeni oștirile ungurești. A trebuit să vină ajutorul nemțesc, superior incomparabil oastei românești prin număr și mașini pentru ca Românii să fie alungați înapoi temporar și Ungurii să mai aibă pentru cea din urmă oară iluzia că Ardealul este al lor.

Războiul care a urmat a avut variațiunile lui. Armata română trădată sistematic de Ruși și atacată din toate părțile, a trebuit să se retragă în Moldova, unde, trăgând în juru-i un cerc de foc cu vârful spadei, a oprit în loc năvălirea hoardelor mackenseniene și a rezistat pe viață și pe moarte, mai bine de un an împotriva unui dușman înzecit mai mare, până când trădarea rusească, deslușindu-se definitiv, a silit-o să predea arma.

In timpul acestui an — care nu se poate socoti cel mai nefericit al istoriei românești, căci din suferințele îndurate în cursul lui s'a plămădit România-Mare, — Muntenia sacrificată, a trebuit să-și plece grumazul sub călcâiul asupritorului.

Orașele ei erau ocupate de regimente a căror soldați veniți de pe front pentru odihnă sau pentru instrucția recruților, cutreerau satele românești, jefuindu-le de tot avutul lor, răspândind pretutindeni teroarea și — acolo, unde era cea mai mică împotrivire, fără nici o discuție — moartea. Așa-fel a găsit cel care scrie aceste rânduri, teritoriul ocupat (cum i se spunea Munteniei-Olteniei și Dobrogei), când armata noastră, potrivit păcei dlui Marghiloman a fost demobilizată și ofițerii de rezervă lăsați fără nici un mijloc de existență, obligați să se întoarcă desarmați la familiile lor sub stăpânirea ocupatorului.

Mi-aduc aminte, în orășelul meu natal, era un regiment unguresc. Venisem tocmai în Săptămâna Mare și'n seara sosirei mele trebuia să fie denia prohodului. Când am ieșit noaptea dela biserică, cu lumânările aprinse în mână după obicelul bătrânesc, un grup de ofițeri unguri ne întâmpina într'un colț. Care cum ajungea în dreptul acestui grup să pomenea cu lumânarea stinsă, căci ofițerii se luaseră la întrecere, care suflă mai departe. Câțiva credincioși au încercat să ocolească pe profanatorii aceștia, cari probabil eșiseră dela vre-o petrecere, — ținând cu ori ce preț să însemne pe zidurile casei cruciulițele tradiționale, dela care așteptau mântuirea Țărei lor. Ofițerii unguri însă nu le-au dat nici atunci pace, s'au amestecat printre ei, suflând în dreapta și'n stânga și făcând un haz asurzitor. Unul mai cu seamă era mai sgomotos decât toți; interesându-mă cine este, am aflat că e chiar preotul regimentului.

Mi-am adus aminte împrejurarea aceasta cetind nemulțumirile presei maghiare în jurul constatărilor făcute la noi acum câteva săptămâni de delegații Ligei Națiunilor. Unde o fi sălășuind oare acum preotul acela care știa să respecte ast-fel cultul tot așa de creștinesc ca și al lui, al concetățenilor mei? Probabil în fruntea vre-unei școli confesionale din Ardeal, protestând că e obligat să acorde trei ore din program și limbei românești....

Dacă va fi în România să nu se teamă; numele nu-i va fi dat în vileag. Căci nu ce a făcut el este cea mai mare suferință, pe care au îndurat-o Românii în timpul acestui războiu, al cărui calvar a început acum șapte ani, pentru ca după doi ani de suiș ucigător să ajungem la Invierea românismului....

Vizita dlui min. Angelescu la Oradea Mare

Dl ministru Anghelescu a sosit Duminică la Oradea Mare.

A fost întâmpinat la gară de primarul și prefectul poliției. Dl ministru însoțit de dl Valaori, secretar general la ministerul instrucțiunii și Gocan, director regional al învățământului a vizitat instalațiunile școalelor locale, exprimându-și mulțumirea asupra celor văzute.

Dl ministru a declarat ziariștilor că universitățile vor fi deschise și că mișcări antisemite nu există la țară.

Refacerea economica a Europei

Care sunt isvoarele reale ale bogăției unei națiuni — Producția și sporirea ei — Problema inflației și o deflației

Toți conducătorii de stat nu înceteaza de a cere și de a promite mereu reconstrucția economică a Europei.

Pentru a deseoperi mijloacele necesare acestei operațiuni, vre-o douăsprezece conferințe succesive au fost întrunite. Ele au dat însă, după cum se știe, rezultate lamentabil nule.

Promotorii acestor adunări au uitat totdeauna în nenumăratele lor discursuri să desvăluiască formula de reconstrucție, pentrucă de fapt această formulă nu există. Restaurarea căutată va depinde de adaptarea la anumite necesități economice foarte simple, dar în general necunoscute.

Isvoarele reale ale bogăției

Ce înseamnă formula: reconstituirea Europei, formulă fără încetare repetată de toți politicianii vremii? Ea traduce acest fapt că un popor nu poate trăi fără să existe un anumit raport între producție și consumație. Semnele monetare înlesnesc numai schimbul mărfurilor. Tot comerțul consistă în a schimba unele mărfuri pentru alte mărfuri.

In starea actuală a lumii, bogăția unui stat depinde numai de cantitatea de produse pe care le poate scoate din solul și uzinele sale. Excedentul producției asupra consumației este schimbat în streinătate pentru alte materii necesare trebuințelor vieții. A produce cu prețuri făcând posibil exportul nu ajunge. Trebuie deasemeni, și aceasta e o parte esențială a problemei, să găsești și cumpărători.

Isvoarele de bogăție pe care le-am reamintit arată lesne pentru ce unele țări, Austria de pildă, au căzut într'o mizerie adâncă.

Aceasta înseamnă nu numai că încrederea în biletele de bancă austriace este slabă, dar, deasemeni, și mai ales, că în Austria capacitatea de producție este inferioară nevoiei de consumație.

Prin urmare se poate deduce din acestea că un popor cu totul lipsit, de monedă, dar putând posede o mare rezervă de aur sau de argint, dar care nu produce decât o cantitate insuficientă de mărfuri.

Creațiunea bogățiilor prin mecanismul producției și schimbului se izbește astăzi însă de obstacole diferite, artificiale de cele mai multe ori, redutabile totdeauna extrage din solul și din uzinele sale elementele necesare traiului și fabricațiuni mărfurilor de schimb va fi cu mult mai bogat decât cu una. Scăderea numărului cumpărătorilor și deprecierea monedei unora dintre state cum și variațiunile ei împiedică desvoltarea schimbului. Alte circumstante complică încă dificultățile. Țările agricole cari trăesc din schimbul produselor solului lor și țările industriale cari trăiesc din schimbul produselor uzinelor sale sunt, astăzi, în situațiuni diferite. Cele din urmă trebuie să facă o politică prin care să-și asigure cele necesare vieții o politică care deseori este potrivnică intereselor statelor cari pot trăi din produsele solului lor.

Isvoarele artificiale ale bogăției

Dela războiu încoace, diferitele țări, producând rău, s'au găsit în necesitatea de a recurge la diverse metode pentru a trăi. In primul rând al acestor mijloace figurează creațiunea biletelor de bancă pe curs forțat. Procedeul a reușit la început, dar pe măsură ce emisiunea biletelor a devenit mai mare valoarea monedei a scazut, adică puterea ei de cumpărare.

Ca principiu absolut se poate spune că valoarea monedei fiduciare scade progresiv pentru a ajunge exact la zero. Un stat care ar avea puterea magică de a fabrica bilefe, a căror valoare deși apropiindu-se de zero, 4 ar atinge, niciodată exact, această cifră, ar putea să și procure cu ele tot aurul din univers. Inflațiunea fiduciară dă statului care emite monedă facultatea de a schimba pentru moment hârtie fără valoare pentru monedă bună sau pentru mărfuri, operația însă nu poate dura multă vreme.

Dacă ea se prelungește, statul emitent nu mai posedă în curând monedă și n'are — cum e cazul Rusiei — alte mijloace de comerț posibile decât schimbul direct în mărfuri, întoarcere la sistemul antic al schimbului în natură. Inflațiunea fiduciară este deci o primejdie. Statele nu trebuie să uite niciodată că biletul de bancă cu curs forțat este o monedă care se uzează cu timpul și a cărei valoarea tinde constant spre zero.

Când va începe să funcționeze creditul industrial

Creditul Industrial va începe să funcționeze către sfârșitul lunei Septemvrie.

Banca Națională, care participă simțitor la constituirea capitalului acelui credit se va grăbi să acorde credite industriilor mai bine situate, contribuind astfel la o ușurare a crizei de numerar.

Congresul studenţimii românești din Iugoslavia

Frumoasa manifestare românească din Sân-Mihaiu — Şedinţa festivă — Ex„ poziţia de industrie casnică — Congresul — Ce cer studenţii români din Banatul sârbesc — Cuvântările — Cuvântarea dlui dr. I. Jianu, deputat — Banchetul — Intrunirea din 12 August — Serbarea din ziua de 28 August din Sân-Mihaiu

Am fost cel dintâi ziar românesc din ţară, care am adus ştirea ţinerii unui congres al studenţilor români din Banatul sârbesc, precum şi cei dintâi cari am dat o dare de seamă, sumară, despre felul cum a decurs acest congres. Sosindu-ne astăzi darea de seamă complectă a acestei frumoase manifestări de conştiinţă naţională, a fraţilor noştri rămaşi încă sub stăpânire streină, socotim nu fără interes a reveni asupra ei, publicând cele de mai jos:

Timişoara, 27. — Studenţimea română din statul S. H. S. care frecuentează şcolile din Ţara Românească, a convocat pe ziua de 5 August a. c. un congres în comuna Sân-Mihaiul-Român din Bănatul ce cade sub stăpânire sârbească.

Dimineaţa s'a oficiat un Te-Deum la biserica gr. ort., răspunsurile dându-le corul „Reuniunei Tinerimii din Sân-Mihai".

O şedinţă festivă

La ora 11 se ţine o şedinţă festivă la care iau parte, în afară de studenţii congresişti, o mare mulţime de ţărani şi intelectuali români din întreg Banatul sârbesc.

Părintele Cornel Cure deschide şedinţa, arătând însemnătatea acestor momente, rugând studenţimea să primească cu bunăvoinţă primirea ce modestul sat bănăţenesc le-a oferă. Corul reuniunei îi răspunde părintelui cu: „Intru mulţi ani".

Dl profesor Vichentie Ardeleanu dela liceul din Aiud ţine o conferinţă tratând despre poezia poporală, iar dl înv. S. Câmpeanu, un forte bun solist, cântă „Săracă inima mea", „doi ochi", etc.

La ora prânzului oaspeţii sunt găzduiţi cu multă bunăvoinţă de către sătenii Sân-Mihăileni.

Expoziţia de industrie casnică

După amiază, între orele 4—5 se cercetează o sobă plină de produse ale industriei casnice. Oaspeţii admiră îndelung cele expuse: cojoace, duruţe, traiste, burdice (peptare) şi chilimurile, ţesute în fel de fel de culori, cu măestria pe care doar femeea rămână a ştiut să şi-o însuşească până la desăvârşire.

Şedinţa congresului

După masă încep să sosească şi restul de oaspeţi, ţărani şi intelectuali din împrejurimi familiile lor. Sosește şi d. deputat dr. I. Jianu. Este primit în uralele nesfârşite ale studenţimei şi tuturor oaspeţilor.

Şedinţa o deschide d. ing. c. Ştefan Ardealanu stud. la Politehnica din Viena şi secretarul general al Soc, „România Junâ".

Se constată că, fiind numărul necomplect al congresiştilor (unii studenţi neputând se sosească la timp) întrunirea nu este în drept a lua hotărâri în înţelesul strict al cuvântului. Având în vedere însă urgenţa dolean ţelor studenţilor români din statul S. H. S., se alege o comisie din 5 membrii, care să intervină pe lângă guvernul iugoslav pentru revendicarea acestor doleanţe.

Comisia a fost compusă în felul următor: preşedinte Alex. Butoarcă, stud. în drept la Cluj; v. preşedinte Ştefan Ardelean; stud. la Politehnica din Viena-Secretar Traian Mârgan, student la Academia Comercială din Cluj cassier Nicolae Popovici student la Academia Comercială din Viena; bibliotecar-arhivar George Ortopan student în medicină la Cluj. S'au luat deciziuni cu privire la:

a.) Paşapoarte

Comisia se însărcinează a strânge datele tuturor studeniilor şi elevilor de liceu cari frecuentează şcoli în România. Conspectul acesta se va înainta ministerului instrucţiunii publice din Belgrad pentru a se da aprobarea necesară atât pentru câştigarea paşapoartelor de studii, cât şi pentru *nostrificarea* diplomelor. (De această nostrificarea este urgentă nevoe căci, după cum suntem informaţi, guvernul iugoslav a hotărât să nu recunoască şi să declare de nevalabile toate diplomele şi certificatele studenţilor români, câştigate la facultăţile şi în şcolile secundare din România. In această chestiune credem că ar fi necesară şi o intervenţie la Belgrad a autorităţilor noastre şcolare, prin guvernul nostru, căci această atitudine a Iugoslaviei este, pur şi simplu, stupidă. De ce nu ar fi valabiiă în regatul S. H. S. o diplomă câştigată în România, când cele câştigate aiurea sunt valabile?)

b) Amânarea de studii

Fiecare student să facă o cerere la „Okruzna Komanda" de care se ţine, alăturând actele de studii. Amânarea va primi-o, fără pedecă, până la etatea de 27 ani.

c) Asemnarea banilor

Cei cari doresc să asemnezs bani pentru România sau alte ţări, au nevoie de un permis din partea Inspectorului General al Ministerului de Finanţe din Belgrad. Cu acest permis, reînoit tot la 6 luni, petiţionarul va putea trimite, prin bancă, suma indicată de inspectorat.

d) Ajutorarea celor lipsiţi de mijloace

S'a hotărât să se ia măsuri ca studenţimea română din regatul S. H. S. să fie împărtăşită — ca pe timpuri — de beneficiile cunoscutelor fondaţiuni, cum este: „Trandafir" „Gojdu" şi „Eond. Grănicerească".

Cuvântarea dlui deputat dr I. Jianu

Inainte de ridicarea şedinţei ia cuvântul d deputat al Românilor din regatul S. H. S. dr I. Jianu. Dsa felicită studenţimea pentru mişcarea ce a început-o în interesul ei, are câteva cuvinte de dojană pentru studenţii absenţi şi roagă pe cei prezenţi ca, din acest Sân Mihai al hărniciei românești, înainte de orice profite materiale să tragă profitul moral al muncii fără preget şi desinteresare.

Banchetul

Seara, „Reuniunea Tinerimii din Sân Mihai", a dat un banchet în cinstea celor prezenţi. Părintele Cornel Cure a vorbit pentru M. M. L. L. Regele Alexandru şi Regina Maria; d. prof Vichentie Ardeleanu pentru neamul românesc şi pentru d. deputat Jiann, iar ţăranul Ion Sfera, preşedintele „Reuniunei Tinerimii din Sân-Mihai", arată bucuria ce o simt Românii, văzând crescând generaţia de tineri luptători ai Românilor din S. H. S. Ridică paharul în sănătatea studenţilor de azi, care vor fi luptătorii de mâine.

*

Entuziasmul cu care sătenii din Sân-Mihai au primit pe oaspeţi studenţi şi pe intelectualii şi ţăranii veniţi cu acel prilej acolo, a fost atât de mare, dărnicia Sân-mihăilenilor atât de nemăsurată şi inimile lor atât de largi, de deschise, încât oaspeţii cari au venit din depărtări mai mari, au fost reţinuţi acolo timp de trei zile.

*

In ziua de 12 August, comisia ad hoc, aleasă la Sân Mihai în ziua de 5 August, s'a întrunit la Alibunar, comuna de baştină a dlui deputat dr Jianu şi important centru românesc din Bănatul de sub stăpânire sârbească, ocupându-se cu redactarea unor Statute a „Uniunei studenţilor români din regatul S. H. S. In ziua de 28 August, la Sfta Marie, studenţii au aranjat o petrecere în comuna Sân-Mihai S'a jucat piesa „O noapte furtunoasă" de Caragiale.

*

In regatul S. H. S. sunt peste 300 de studenţi români, cari frecventează diferite şcoli din streinătate şi îndeosebi din România. Mişcarea începută de ei pentru recunoşterea unor drepturi elementare şi firești (cum este nostrificarea diplomelor şi certificatelor) este necesară. Pentru ducerea la bun sfârşit a acestor mişcări însă e necesară şi intervenţia guvernului nostru. Fiindcă nu este vorba numai de insulta ce ni se aduce prin nerecunoaşterea diplomelor dela facultăţile noastre, nu este numai o chestiune particulară a celor 300 de studenţi români din Iugoslavia, ci este o chestiune a întregului neamul românesc din regatul vecin cu noi.

JEAN KANNER

renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul

BARULUI CENTRAL.

Inceputul la orele 10 seara. Preţul de intrare Lei 20.

Lloyd 1010 2222

INFORMAŢII

— **In jurul exproprierilor.** Direcţia împroprietărirei din ministerul de agricultură şi domenii a trimis o circulară consilierilor agricoli din ţară prin care le dă instrucţiunile necesare cu privire la luarea în primire a terenurilor expropriate, aceasta pentru a se evita orice neînţelegere între proprietari şi săteni.

— **O societate literară română-maghiară la Arad.** Din iniţiativa unui grup de intelectuali români şi maghiari din Arad s'a înfiinţat aici o societate literară a scriitorilor şi artiştilor români şi maghiari.

In adunarea generală ce s'a ţinut în zilele trecute, s'a ales un comitet în care membrii sunt jumătate români şi jumătate maghiari.

— **Un Botez.** Eri a avut loc la locuinţa dnei şi dlui Victor Iliescu din Cluj str. Tunari Nr 9 botezul drăgălaşei fetiţe Olga, Margareta naşi fiind dna şi domnul Colonel Vasile Cujen din Bucureşti.

După ceremonia religioasă a botezului, invitaţii au fost reuniţi la o copioasă masă la care s'au ridicat toasturi pentru fericirea micuţei sărbătorite a părinţilor şi naşilor.

Ceremonia religioasă a fost săvârşită de Părintele Spătar şi pe lângă rudele părinţilor, au mai luat parte: Dna şi dl dr Bariţiu, dna dr Evian, dna şi dl dr Plosca, dna şi dl Căpitan Sinu, dna şi dl Biji, dl Capitan Contescu, dna şi dl Ionel Iliescu.

— Nimeni nu se poate lipsi de Diana-Franzbrantwein. 2475—2

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi şi de azi începe consultaţiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toţi funcţionari publici şi particulari precum şi familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— **Un candidat de advocat,** doctor în drept, cu cuvenite practică, află numai decât aplicare în biroul avocatului dr. Nestor Porumb din Lugoj. 3027

— **Târgul de toamnă din Sibiu.** Târgul de toamnă din Sibiu se va ţinea în modul următor: târg de oi la 7, 8, 9 Sept.; târg de vite la 10, 11 Sept.: târg de cai la 12, 13 Sept; târg de mărfuri la 14 Septembrie.

— Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi venerice. Consultă între orele 3—5 şi 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— *Dactilografă perfectă eaută post pentru oarele de seară. Adresa la Administraţia ziarului „Infrăţirea".*

De închiriat

O vilă mică parchetată, odaie de baie, telefon grădină cu două sute pomi în apropierea străzii General Grigorescu (Racozy-ut) cu preţ favorabil. Informaţiuni Banca Chrissoveloni str. Memorandului 8.

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis

La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e

PRAFUL HÖFER 2906-1
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII.

GRATIS

primeşte o sticlă cu parfum oricine cumpără 3 Kgr. din neîntrecutul săpun SCHICHT MARCA, CERB'

Parfumul să se ceară odată cu cumpărarea săpunului în toate prăvăliile. 2877

FABRICILE DE MASINI

And. RIEGER Societate Anonimă S I B I U

Livrăm prompt la comandă:
Sfărâmătoare de porumb simple şi duble cu ventilator.
Maşini de tăiat nutreţ.
Greble de fân şi păioase sistem Holingworth cu 27 colţi.
Trioare.
Pluguri diferite sisteme.
Teascuri de vin toate mărimile
Teascuri de uleu.
Zdrobitoare de struguri şi poame.
Postamente de mori cu 1 şi 2 pietri. 3030

Tactică sau îndreptare

„Adevărul“ uită din când în când că face parte din anumita presă

Ziarul „Viitorul“, care a reprodus deunăzi articolul dlui Henry de Jouvenel din „Le Matin“ privitor la țara noastră, ia act cu satisfacție de faptul că unul din Ziarele „anumitei prese“, ziarul „Adevărul“ a făcut acelaș lucru.

„Ca o excepție, scrie „Viitorul“ articolul acesta, în care situațiunea politică și economică a României e privită în mod obiectiv, și cu deplină încredere în apropiatul avânt economic al Statului nostru, a fost publicat în traducere și de „Adevărul“. Bine înțeles, „Lupta“ se ferește măcar să ia act de dânsul.

Este, credem, pentru prima oară când un ziar ce face parte din grupul acelora pe cari opinia publică le cunoaște sub denumirea de „anumita presă“, publică un articol din presa streină, în care România, nu e nici batjocorită, nici calomniată!

Luăm act cu satisfacție de această fericită excepție și constatăm că lecțiunile pe cari din când în când le dăm confraților „democrați“ și „independenți“ își produc uneori efectul.

Ceva mai mult, deși în articolul său dl de Jouvenel exprimă cel mai sănătos optimism în ceeace privește refacerea țărei. „Adevărul“ spune că „articolul e în genere just“. Aproape să nu mai recunoaștem mentalitatea „Adevărului.“

Buna credință și patriotismul de care e animat confratele bucureștean. „Viitorul“ reese minunat de bine și din sinceritatea acestei constatări, cum a reeșit de altminteri întotdeauna din conduita ce și-a impus-o și din atitudinea lui necontenit neaoș și dârz românească.

Cât privește „Adevărul“ am putut observa că din când în când acest ziar are oarecare accese vagi de românism. Dar lucrul aceste se întâmplă la intervale atât de largi încât te întrebi dacă anumita gazetă nu-și are o tactică specială, pe care o întrebuințează la timp potrivit, pentru a da cu praf în ochii cetitorilor, măscându-și astfel atitudinei obicinuită.

Cât privește „Lupta“, „Aurora“ și celălalte din aceiași plămădeală acestea n'au nici măcar atâta respect pentru cetitorii lor, încât cel puțin de ochii lumei, să îmbrace cât de rar un vestmânt mai potrivit cu portul locului în care s'au oploșit.

Să nu-și închipuie aceste ziare că îndrăzneala lor fără margini, nu-și va avea mai curând sau mai târziu consecințele ei. Optimiști cum suntem însă, noi tot sperăm, că ele vor sfârși prin a-și da seama că aleargă pe o pantă periculoasă și vor începe să adopte cel puțin tactica „Adevărului“.

Opera de guvernământ
a guvernului actual și opoziția

Un guvern de muncă și o opoziție de frământări și agitații sterile — Instinctul sănătos al poporului românesc — Ce trebue să se știe

De când oamenii de acuma au fost chemați să ia conducerea țării, s'au petrecut în politica din lăuntru a țării fapte ce merită numai decât să fie reținute.

Guvernul național-liberal descris de toți adversarii săi politici ca un guvern antidemocrat și ca un guvern ce nu va putea să aibă sprijinul maselor largi populare, spre a putea întreprinde opera de consolidare a țării, înfăptuește opere din cele mai democratice, ca naționalizarea subsolului; introduce în constituțiunea principiul exproprierii pădurii, spre a se înființa păduri comunele. Reușește, după mărețele și neuitatele serbări ale încoronării celui dintâiu Rege al tuturor românilor, să deie țării constituția. Pune ordine în gospodăria obștească a statului și în plătirea datoriilor lui. Face dovada vădită și nestrămutată, că cu dări mai ușoare, se poate face unor nevoi mult mai mari, dacă bunul public este gospodărit cuminte și cu cinste. Opinia publică vede toate acestea, le apreciază și acordă deplină încredere și un larg sprijin guvernului în opera sa.

In vremea aceasta partidele de opoziție dau un spectacol din cele mai instructive și interesante. Nu se face opoziție, pentru a îndrepta și completa opera guvernului, ci se recurge la o adevărată obstrucție, ca și când ar fi o adevărată primejdie, dacă nu vor izbuti să producă o schimbare despre care se pretindea că va înlătura un guvern slab și va aduce unul tare; cu deosebire o colaborare era idealul.

Și a fost fatalitate că domnul Maniu numia un astfel de guvern neutralizat, căci cu adevărat un guvern neutralizat ar fi fost, după cum se arată acuma.

Căci, în partidul averescan a izbucnit între șefii lui dela București o criză din cele mai grele. Și conflictul dintre dl Averescu și Argetoianu, cu toată împăcarea trâmbițată acum câteva zile, nu este exclus să ducă la dezagregarea partidului averescan și la regrupări la cari, sunt indicii, că se gândesc cu deosebire averescanii de prin provincii.

Dacă în partidul averescan bântue o gravă zarvă de ordin personal, în partidul țărănist e o mare criză de principii. Nu toți șefii țărăniști sunt înțeleși cu internaționalismul celorlalți șefi, așa că nici în acest partid nu e exclusă o descompunere, spre cea mai mare încurcare a șefilor mai mici de pe la periferie.

Cel mai interesant e însă, înfățișarea ce a luat-o prietenia între partidul țărănist și cel național ardelean. De unde până mai ieri cea mai mare prietenie în baza căreia se cerea chiar un guvern de colaborare, azi o dușmănie și ceartă mai rea ca la marginea mahalalei, cea mai bună dovadă cât de trainică ar fi fost pretenia la guvern, când nici în opoziție nu se poate menține.

Dar chiar și însuși partidul național e frământat de mari crize lăuntrice latente. Sub acoperișul de „național“ se adăpostesc oameni reprezintând principii și vederi politice din cele mai potrivnice, cari nu se vor putea împăca nici odată.

Astfel fiind opinia noastră publică și masele populare pot fi felicitate numai, când în vremea încercărilor de obstrucție a opoziției, s'au arătat atât de puțin dispuse a da oarecare importanță și greutate acestor încercări. Fiind mai mult spectatoare mirate la încercările opoziției și păstrând încredere partidului de la cârmă, masele noastre populare la cari partidele de opoziție adresau apeluri desperate, au dat dovadă că au un sănătos simț de orientare politică.

Țaranistii deraiaza

Mișelescul atac al drului Lupu dat în adunarea de la Alba Iulia

Felul cum țărăniștii pretind că fac „educația politică și socială“ a masselor țărănești din Ardeal, a întrecut de mult limita oricărei bune cuvinte. Ceea ce însă s'a putut asculta la întrunirea de la Alba-Iulia a partidului țărănist, este mai mult decât scandalos.

In mijlocul unei adunături de țigani și câțiva curioși, (țăranii erau tot așa de rari ca și fasolea în ciorba săracului) drul Lupu, după ce a avut grijă să deșarte toată troaca de murdării la adresa tuturor oamenilor politici ai țării cari nu sunt țărăniști, văzând că nu produce destul efect s'a năpustit mișelește asupra intimităților adversarilor.

Voind să sdrobească prestigiul câștigat de guvern la împroprietăriri, drul Lupu nu s'a mulțumit numai să debiteze cunoscutele critici împotriva acestei reforme de dreptate socială, ci a avut cutezanța să atace cinstea unei mari proprietare de pământ din jurul Albei-Iulia care, pretinde dsa, „a rămas cu 500 de jugăre din expropriere, după ce a stat mai bine de un ceas închisă cu dl Constantinescu în camera sa dela Hotel.“

Atacul mișelesc și murdar al drului Lupu a produs o profundă indignare în Alba-Iuiia și a înveselit foarte auditoriul țigănesc al Adunării. Dsa, citată cu nume în public, va ști desigur sa și ceară toată satisfacția în justiție.

Dar ceea ce voim să remarcăm, este că partidul țărănist își închipuie că va face proselitism cu cancanuri de alcov prost ticluite și cu înjurături birjărești cari nu pot stârni decât oroare și desgust.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

Mica Antantă
în lumina intereselor germane

De ce sunt preocupate cercurile conducătoare ale Germaniei — Mica Antantă o piedecă pentru expansiunea germană în Orient

Proverbele noastre bătrânești, au atâta tâlc, încât sunt în stare să oglindească în câteva cuvinte o tragedie. In nici o împrejurare însă proverbul „Țara arde și baba se piaptănă“, nu a avut o mai perfectă aplicare ca în situația de azi a Germaniei.

Intr'adevăr, cu tot haosul financiar și economic, cu toată debandada internă și cu toată mizeria care o ucide pe nesimțite, conducătorii Germaniei nu au înțeles nici acum care le e datoria și în loc de a fi preocupați, absorbiți numai de situația țărei lor, privirile le sunt mereu atrase ca sub o putere hipnotică de către orientul Europei. Colțul acesta al bătrânului continent, e pentru Germania ceeace pentru Rusia e Constantinopolul, iar pentru Anglia supremația comerțului mondial. De mult încă, visul de a stăpâni orientul european, turbură Germania până la surmenare.

Acum, cu tot tragicul țărei, guvernanții germani găsesc cu cale să se ocupe de seriosul obstacol ce-l reprezintă Mica Înțelegere și Polonia în drumul Germaniei spre Orient.

Ținând însă cu tot dinadinsul să trăiască numai amăgind realitatea lucrurilor, germanii văd în alcătuirea Micei Antante nenumărate defecte, iar faptul că Polonia nu face parte efectiv din alianțe, e motiv de sălbatecă bucurie. Ori care ar fi puterea pe care o reprezintă România, — constată un observator german —, ea se găsește complet izolată, deoarece Iugoslavia la prima ocazie, se va da de partea Rusiei. Chiar în cazul când aceasta ar fi cinstită, Polonia încă nu ar intra în alianță din cauza diferendului în chestia Javorina, diferend neclarificat încă.

Apoi, chiar în actuala ei formație, Mica Antantă se teme atât de Ungaria cât și de Bulgaria, în care vede un permanent pericol. Din toate aceste fapte— criticul german, care e o expresie fidelă de cum văd germanii situația, reese vădit că Franța n'ar avea nici-o influență în Balcani și că dorințele ei sunt cu desăvârșire ignorate, și explică ca argument, eșecul suferit de Polonia care n'a putut intra în alianță.

Dar, chiar România, e atât de încurcată și are atâtea alte griji, încât deși — germanii recunosc — reprezintă o putere de temut și o influență covârșitoare, aceste două mari calități se perd fără nici un folos, fiindcă țara noastră trebue să fie atentă la granițele ei, având a se teme chiar de vecini.

Oricine poate vedea din cele de mai sus, de câtă naivitate se lasă condusă Germania, cum lesne se poate constata ca din trista experiență pe care întreaga Europă a căpătat-o în marele război, singură Germania, n'a prins niciun învățământ. Trebuie să fie cineva prea orbit pentruca să nu vadă adevărul. Și am putea nărui bucuria germană, amintind numai conferința de la Sinaia, unde România a reușit să reunească toate popoarele învecinate, chiar pe poloni și greci, și dacă aceste două n'au luat parte efectivă la discuții, nu se poate tăgădui totuși că n'au acceptat în totul atitudinea Micei Antante și că aderă la punctul ei de vedere. Mai mult încă, diferendul polono-cehoslovac, se știe că a fost rezolvit în mod favorabil și declarația dlui Beneș, care a arătat că motivele cari obligă cele două țări să trăiască în bună vecinătate sunt mai puternice că obiectul discordiei, arată lămurit că nu poate fi vorba de vre-o neînțelegere. Grecia la rândul ei, va intra în alianță și lucrul se va întâmpla mult mai curând de cât se crede. România și ea, e pe cale a încheia un acord și cu Rusia, acord comercial pentru început, care însă ne poate asigura o conlucrare îndepărtată cu guvernul sovietelor, astfel că și aci e înlăturată cu desăvârșire teama că Mica Antantă s'ar putea desmembra. Cât privește Ungaria, lucrul e cât se poate de limpede, căci ea nu va putea face niciodată o mișcare protivnică micilor aliați. Acolo însă unde oamenii politici ai Germaniei dovedesc o complectă necunoaștere a lucrurilor, e când spun că politica cehoslovacă, carn se lasă influențată de Anglia, e contrară aceleia a Micei Antantă care caută o apropiere de Franța și să străduește să îndrepte alianța în vârtejul politicei cabinetului britanic.

Fără îndoială, constatările acestea, nouă care știm care e curata realitate ne apar ridicule și nu găsim în ele de cât teama Germaniei, care-și vede un al doilea vis spulberat.

In veci nemângâiații: Mioara, Rodica și Radu Olteanu, copii; Camilla Gaspari și Maria General Olteanu, surori; Locotenent Marcel Olteanu, Sub-Locotenent Tica Olteanu, Ana, Nia, Florica și Lelly Olteanu, nepoți și nepoate, au nemărginită durere de a vă anunța moartea mamei, surorei și mătușei lor

Bettina Colonel
Camil Olteanu

decedată în ziua de 27 August 1923, ora 10 după o scurtă, dar grea suferință.

SACI
MUSAMALE
Cumparare :: Vânzare
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timisoara II. Piata Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timisoara-Fabrica.

Dacă doriți zaharicale fine cereți „MELISSA" CLUJ, Telefon 6-48 și 6-65.
Lloyd 1839 2561

Scrisori din Baia-Sprie

O școală de arte
și meserii în Baia-Sprie

Orașul Baia-Sprie a avut o singură școală de specialitate și anume: școala minieră de specialitate, care după preluarea imperiului a fost mutată la Baia-Mare. Această școală de specialitate a fost menită să servească interesele însemnate și mari ale minieritului. In timpul din urmă a stat sub conducarea vestitului savant minier Dr. Paul Szokol până ce acesta s'a retras la pensie. De sub mâna lui au eșit elemente de specialitate destoinice Aceasta a fost singura școală de specialitate a orașului Baia-Sprie.

Consiliul urban luând în considerare stările județene și interesele locuitorilor de aici a decis, ca să se înființeze o nouă școală din specialitate, care să asigure traiul și pâinea locuitorilor de aici și din jur, luând în considerare și faptul că industria este factorul care asigura mai ușor traiul în împrejurările de azi. De aceia a decis înființarea unei școli de arte și meserii făcând tot posibilul în această direcție, ca ea să se realizeze. Străduința a fost încununată de succes, întrucât înființarea acestei școli a fost permisă și ea se va deschide la 1 Septembrie.

Orașul, pentru înființarea acestei instituții culturale, a adus cele mai mari sacrificii, întrucât a oferit în mod gratis un edificiu în stare bună, din 6 odăi și edificii laterale și, afară de aceasta, anual 24 m. lemne de foc.

Școala de arte și meserii va fi instalată în prezentul local al poliției de stat de lângă gară. Prin acest fapt, Consiliul a dat un frumos imbold pentru desvoltarea orașului.

Condițiunile de primire în școala de arte și meserii se vor publica în curând.

Orașul Baia-Sprie, precum se știe, e o localitate climatérică, cu aer plin de ozon, fără praf și cu apă izvorâtă din munte. Asupra stării sanitare a elevilor are și această împrejurare influență importantă așa, că elevii debili vor câștiga nu numai instrucția necesară, dar vor sta și într'un loc de vindecare.

Coresp.

Vizita domnului general Moșoiu în ținutul Aradului

Primirea făcută ministrului comunicațiilor de populația acestui ținut

In ziua de 22 August, domnul ministru al comunicațiilor venind dela Oradea-Mare a sosit în gara Arad, unde a fost salutat de domnul director regional Octavian Pop și de comisia parlamentară bugetară care cercetează serviciile regionalei Arad, în frunte cu domnii deputați Lalescu și Biberea, inspectorul general de control CFR Rădulescu, inginer Botez, etc.

In dimineața zilei de 23 August domnul ministru a luat parte la lucrările comisiunei, iar după amiazi a plecat în inspecția liniei Timișoara-Caransebeș.

In ziua de 24 August fiind aniversarea onomasticei M. S. Regelui, domnul ministru s'a oprit în Caransebeș unde a luat parte la Tedeumul ce s'a oficiat cu această ocazie.

După serviciul divin, s'a trecut trupele în revistă și apoi comandantul garnizoanei domnul colonel Dobriceanu, a ținut o însuflețită cuvântare. A luat cuvântul domnul general Moșoiu, arătând însemnătatea zilei ce se sărbătorea. A vorbit apoi I. P. S. S. Episcopul Bădescu care în cuvinte înflăcărate arată marile merite ale M. S. Regelui mulțumind în acelaș timp domnului general Moșoiu, fiul Ardealului, că a venit în mijlocul bănățenilor, adăugând, că numele său nu se va șterge niciodată din sufletul ardelenilor.

După terminare domnul general Moșoiu însoțit de persoanele marcante ale partidului liberal din Banat a făcut o vizită în comunele Ruska Montană și Ruskita, unde poporul îl aștepta. La Ruska Montană în aclamațiile mulțimei de țărani, părintele Imbroane a salutat în cuvinte entuziaste pe domnul general Moșoiu, exprimând satisfacția populației, că un membru al guvernului liberal se găsește în mijlocul lor.

Sosind la Ruskita, domnul ministru a fost întâmpinat de domnul inginer Bihle care l'a condus în camera de marmură dându-i toate explicațiile.

Domnul ministru a hotărât ca soclul monumentului M. S. Regelui care se ridică la Oradea să fie construit din această marmură din minele Ruskita una din cele mai renumite pietre din Europa Centrală.

Butoaie de transport
folosite, dar in stare foarte buna se vind in cantități mai mari.
Bognár si Szántó
Societate Anonima Comerciala Ardeleana, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

Engros! En detail!
FRATII MARTONFFY
2025 BLĂNARI Lloyd 899.
Casa de mărfuri de blănărie. Adr. Telegr. Martonffypelz.
Cele mai noua modele de blănări avem permament în magazin. Rocuri de sport dela Lei 2—3000 in sus.
!
Expositie permanentă de blănării. Blane de toate felurile. Vânzare de blănărie lucrate engros și en detail.
Cluj, Piata Unirii 20. Telefon 10-25.
Engros! En detail!

Direcțiunea Liceului gr.-cat. român de băieți din Blaj.

No. 821—1923.

Aviz.

Toți elevii și elevele cari voesc să fie primiți la Liceul de băieți sau la Liceul de fete din Blaj, vor avea să-și înainteze până la 5 Sept. a. c. o petiție către Direcțiunea Liceului anexând certificatul școlar de pe anul școlar 1922/23, cartea de botez, extrasul după matricula nașterii și actul de vaccină. Petițiile vor fi semnate de părinții sau tutorii elevilor.

Petiție trebue să facă, atât elevii, cari și în anul școlar 1922/23 au studiat în Blaj, cât și aceia cari pentru prima oră vreau să fie primiți la Liceul din Blaj.

Inscrierea elevilor primiți se va face în 18, 19 și 20 Sept. 1923.

Director.

No. 3561—1923.

Aviz.

La Consistoriul Diecezan ort. rom. din Cluj (Str. I. Maniu No. 36—38) sunt vacante cu ziua de 1 Septemvrie 1923:

Un post de dactilograf cu 1800 lei lunar,
un post cu 1585 lei lunar.

Petițiile cu documente se vor prezenta la secretariatul Consistorial.

Consistorial Diecezan.

Inscrierele la Universitatea din Cluj

Rectoratul Universității din Cluj aduce la cunoștința generală că înscrierele pentru examenul de admitere în Universitate se fac la Decanatele Facultăților și încep la 20 Septembrie pentru a se termina în sara zilei de 29 Septembre.

Examenele de admitere vor începe la 1 Octombrie, iar după isprăvitul lor va începe concursul pentru obținerea burselor.

Pentru înmatriculare, candidații vor trebui să prezinte: Certificatul de absolvire a liceului, actul de naștere și certificat de naționalitate, acte ce se vor păstra în archiva Facultății.

Nu se admit copiile, ci numai actele originale.

Pentru primirea la concursul de bursă, pe lângă actele de mai sus, candidații vor mai prezenta:

Un act doveditor de starea materială a părinților, eliberat de Preceptoratul sau Primăria respectivă, precum și un certificat de bună purtare, eliberat de șeful poliției sau de primarul comunei ultimului domiciliu.

Rectoratul.

Inființarea din noui clase la școlile secundare

O deciziune a ministerului Instrucțiunei publice

Ministerul instrucțiunei publice a dat următoarea deciziune:

Nici o scoală sau clasă nouă de nici un fel, fie pe cale de înființare, fie pe cale de scindare a celor existente, nu se poate înființa în învățământul secundar din întreaga țară, de cât cu aprobarea expresă a ministerului central, dată pe baza raportului motivat al inspectorului șef al regiunii, care va arăta necesitatea înființării motivată prin numărul elevilor, existența localului de clasă și dotațiunea didactică, posibilitatea bugetară în cadrul bugetului în vigoare sau a bugetului comitetului școlar și existența unui corp didactic corespunzător în limitele numărului de ore fixat prin lege și dispozițiunile ministeriale.

Ori ce înființare de școli sau de clase, peste cele ce au funcționat în cursul anului 1922—1923, conform anuarului oficial, făcută fără îndeplinirea acestor formalități, va fi considerată ca nulă și va atrage luarea de măsuri.

Cererile de înființare de școli sau de clase noui cu condițiunile de mai sus, se vor prezenta ministerului între 1—20 Septemvrie, cu referințele necesare până cel mai târziu la 30 Septemvrie.

Orice cerere sosită după aceste date, se va pune la dosar.

BEREA NUTRITOARE
Rador 172 2248
DIN MALȚ DUBLU
GLORIA
Fabricatie speciala a
Fabricei de bere din Turda
precum gustoasă și renumită bere deschisa
COROANA
se găsește in calitate neintrecută pretutindeni.
Fabrica de bere: TURDA. Telefon No. 5.
Depozit principal: CLUJ, Calea Dorobantilor Nr. 11. Telefon 394.

Motoarele cu benzină „ASTRA" sunt cele mai economic
„ASTRA" Sectia Motoare ARAD. 207 -2

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 99. TELEFON 999. (2725-2)

TELEGRAME

Viitorul director al Băncei germane

Berlin. (Rador). Chestia demisiei directorului băncei germane nu a fost încă rezolvată. Se vorbeşte însă, că fostul ministru, Bergmann îi va lua locul.

Scoaterea unui vas rus scufundat în timpul războiului

Din Hamburg se anunţă că trei vase germane au reuşit să ridice la suprafaţă, în golful finlandez, crucişătorul rus „Rossia“ scufundat în timpul războiului la Reval.

Incetarea grevei generale din Grecia

Din Atena se anunţă încetarea prevei generale. Guvernul grecesc a promis că nu va desfiinţa sindicatele muncitoreşti.

Greva morarilor din Ungaria

Budapesta. — Muncitorii morari au încetat lucrul la toate morile.

Nota guvernului bulgar în chestia expulzării Crucei Roşii sovietice

Sofia (Rador). — In nota de răspuns către Rusia guvernul bulgar respinge acuzările că a avut-o atitudine ostilă faţă de misiunea sovietica „Crucei roşii“. Guvernul bulgar a ajutat mereu repatriarea refugiaţilor. Misiunea sovietică a intreprinse o acţiune calomnioasă prin presă împotriva guvernului precum şi o propagandă politică. Guvernul bulgar a dispus continuarea repatrie ei Ruşilor prin intermediul doctorului Nansen. Dacă e nevoie, Bulgaria admite chiar un alt delegat al Crucei Roşie. La Varna aşteaptă 1400 refugiaţi. Guvernul bulgar a dispus acordarea de subsidii pentru repatriarea imediată a lor pe cheltuelile sale.

Reprezentanţii guvernului maghiar la Societatea Naţiunilor

Budapesta. — Guvernul ungar va fi reprezentat la Societatea Naţiunilor de către fostul ministru Berzevicy şi generalul Tanczos.

Numărul muncitorilor fără lucru din Anglia sporeşte.

Londra. — Numărul muncitorilor fără lucru a sporit în ultimul timp cu 20.000 pe săptămână. Ministerul muncii socoteşte că până la Crăciun cifra muncitorilor fără lucru se va ridica până la 2 milioane.

Mari inundaţii in India

Londra. — Din Calcutta se anunţă ca în sudul Indiei inundaţii pe o întindere de 70 kilometri au distrus numeroase localităţi. 740.000 oameni au rămas fără adăpost.

Ziarele germane şi discursul lui Streseman

Berlin. — Ziarele consideră ultimul discurs al cancelarului ca un progres important în chestia reparaţiunilor. Şi ziarele naţionaliste aprobă cuvintele lui Stresemann deşi se'ndoiesc de succesul expunerilor cancelarului.

Adunarea naţională maghiară felicită adunarea din Angora pentru semnarea păcei

Budapesta (Rador) — Adunarea naţională a ratificat convenţia internaţională dela Roma privitoare la căile ferate de Sud. Adunarea naţională a hotărât să salute adunarea naţională turcească cu ocazia semnărei păcei. Preşedintele a exprimat speranţa că pacea dela Lausanne până capăt suferinţelor turceşti şi înseamnă începutul renaşterei Turciei.

Grecia ratifică tratatul dela Lausanne

Atena, 27. — (Rador). Consiliul de miniştri a hotărât ratificarea tratatului dela Lausanne.

*

Atena, 27. — Jurnalul oficial publică decretul care ratifică tratatul din Lausanne împreună cu cele 17 anexe ale sale. Un alt decret declară încetarea de război şi întoarcerea armatei pe picior de pace cu începere de la 26 August. Legile extraordinare promulgate în cursul războiului au fost abrogate însă legea matricolă şi canzura funcţionează încă.

Alegerile pentru parlamentul irlandez

Londra 27. (Rador). — Azi au loc alegerile pentru parlamentul irlandez.

INSCRIPŢII

Virtutea e uşoară...

... Când ai ce-ţi trebuieşte. Cred că v'amintiţi, e celebrul vers din „Împărat şi Proletar“ al lui Eminescu.

Dar să vedem ce spune telegrama de mai la vale:

„Berlin. Azi a început procesul contra fostului locotenent Wilhelm von Kendel, fiul fostului maestru de ceremonii al lui Wilhelm II, acuzat de a fi comis mai multe furturi prin efracţie. Acuzatul care e un individ complect decăzut, descinde dintr'una din cele mai nobile familii germane. Unchiul său Robert von Kendel a fost amicul intim al lui Bismarck. Acuzatul servise într'un corp de voluntari, dar a mai fost condamnat la 9 luni închisoare pentru dezertare; el nu şi-a făcut însă pedeapsa din cauza unei boli nervoase. El trecventa tripouri şi trăia din câştigui jocului de cărţi. In ultimul timp a comis cinci spargeri mari...“ etc. etc.

Ce băiat cum se cade ar fi fost Wilhelm von Kendel ăsta, dacă părintele lui sau mai bine zis dacă Augustul Suveran al său şi-al părintului său, era încă la putere!

Ce suflet delicat, ales, nobil s'ar fi arătat el! Cât de elegant şi de bine crescut ar fi apărut prin saloane şi cu ce distincţiune ar fi dansat încă la balurile Curţei!

Şi dacă nemţii învingeau, ce băiat de viitor, ce perspective ameţitoare...

Dar ruleta războiului s'a oprit la alt număr. Iar cel care ar fi fost să fie „gloria şi speranţa imperiului“ s'a prăbuşit din prăpastie în prăpastie. Acum se întrece cu cei mai de seamă derbidei ai Berlinului.

Inchipuiţi-vă pe bravul locotenent al unei Germanii victorioase, ieşind dimineaţa cu ţigara în colţul gurei şi coborând treptele palatului părintesc cu aerul cel mai satisfăcut din lume: de la un colţ de stradă apare un convoi de arestaţi! Cu ce dispreţ nemărginit ar fi întors capul princiara odraslă!

Dar umilul locotenent al unei Germanii învinse şi decăzute, plătit cu salariu derizoriu în cea mai derizorie monedă cu putinţă, cum să nu se dedea la potlogării?

Strălucitorule împărat care te comparai cu zeii, ce ţi-au ajuns strălucitorii tăi slujitori! Asta, pentru că ai uitat, că deasupra zeilor, stă teribilul şi neînduplecatul Destin, care a răsturnat până şi pe Jupiter din slava credinţei omeneşti! Dar pe tine, biet zeuşor cu o mână mai scurtă...

NOMOFYLAX

Jugoslavia şi chestiunea Fiume

Belgrad. (Rador). — Privitor la ştirile răspândite în presa italiană despre o intervenţie a Italiei pentru deslegarea mai grabnică a chestiunei Fiume, agenţia jugoslavă anunţă că guvernul din Belgrad este şi el hotărât să facă tot posibilul pentru a ajunge cât mai repede la un acord în această chestiune. Guvernul jugoslav respinge învinuirile aduse de câteva ziare italiene cum că sârbii au tărăgănat negocierile. Discuţiile care au urmat până acum sunt fără îndoială utile pentru deslegarea chestiunei. Delegaţia jugoslavă însărcinată să trateze chestiunea Fiume se bucură de toată încrederea guvernului său şi, ştirile despre înlocuirea ei sunt fără temeiu,

ULTIME INFORMAŢII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREŞTI)

ORA 2 P. M.

EXTERNE

Noul prim ministru al Japoniei

Londra, 27. (Rador). — Din Tokio se anunţă că ministrul de externe Ushida a fost numit prim ministru.

Radici va pleca în América

Ultimele telegrame particulare anunţă că după ce-şi va termina propaganda pentru independenţa Croaţiei, la Londra, d. Radici va pleca în acelaş scop în America.

Congresul sioniştilor din România

Deschiderea congresului — Discursul dlui Teodor Fischer, preşedintele organizaţiei sioniste din Cluj — Telegrame către M. S. Regele — Alte cuvântări — Constituirea biuroului

Duminică orele 11 s'a început în sala teatrului comunal din localitate congresul al patrulea al sioniştilor din întreaga ţară. Participă, în afară de o mare mulţime a sioniştilor din localitate, mai multe zeci de delegaţi din ţară precum şi un delegat din partea Centralei Executive mondiale din Londra, dl Cohen.

Congresul este deschis de către preşedintele organizaţiei regionale din Cluj, d. avocat Teodor Fischer. Inainte de toate vorbitorul aminteşte de profesorul Marmorek, un vechi premergător al sionismului, care a trăit mult timp în Timişoara şi a murit la Paris. Congresiştii se şcoală în picioare, în semn de pietate pentru memoria acestui premergător. Arată scopurile sionismului şi zice că guvernul român va şti să respecte străduinţele sioniştilor din Ardeal şi Ţara Românească, tot aşa după cum marii aliaţi ai României, fac tot posibilul pentru triumful idealului sionist.

Aminteşte spusele marelui învăţat român N. Iorga, care a zis că e peste putinţă ca un cetăţean român să aibă sentimente potrivnice ţării în care trăieşte. Sionismul nu are nimic potrivnic ţării, noi vrem — zice d. Fischer — să contribuim la educarea tineretului nostru în conformitate cu tradiţia poporului nostru. Scopurile ce urmărim nu sunt nici decum în contrazicere cu interesele şi legile statului în care trăim, dimpotrivă, în interesul statului nostru ca minorităţile conlocuitoare, deci şi evreii, să se desvolte în liberă voe, ca prin desvoltarea materială şi morală prin forţe proprii să contribuiască la propăşirea statului. Organizaţia sionistă din România speră să găsească oricând un sprijin în simţul de dreptate şi lege al naţiunei române. Suntem buni şi fideli cetăţeni, avem respect faţă de ţară şi dinastie (congresiştii se ridică) şi tocmai de aceia trebue să fim înţeleşi.

D. Fischer salută pe delegatul centralei executive din Londra şi pe toţi reprezentanţii sionismului din Timişoara şi declară de deschis al patrulea congres din Ţară.

Delegatul Clujului mai face o scurtă reprivire asupra rezultatelor aduse de al 13-lea congres ţionist, ţinut mai zilele trecute la Karlsbad, şi zice că oricare bun evreu este dator să conlucreze la refacerea Palestinei, — leagănul poporului evreesc — care astăzi se găseşte sub ocrotirea marilor aliaţi. Mai relevă măsurile guvernului faţă de şcolile confesionale, măsuri care ar aduce piedici progreselor tineretului evreesc. Congresul deschis astăzi, — zice d-l Fischer — trebue să aibă bine în vedere aceste împrejurări, căci a pune piedici în faţa progresului este un lucru peste care nu trebue să se treacă aşa de uşor. Face apel la evreii ortodoxi, cari sunt încă în vădită ostilitate cu scopurile sionismului, să întindă şi ei o frăţească mână de ajutor.

Se citeşte şi se trimite o telegramă om gială M. S. Regelui şi se propune trimiterea unei telegrame rabinului Glasner, la Palestina.

D-l Kastriener, redactor la „Swebische Wolkspresse“ citeşte o conferinţă omagială asupra marilor premergători ai sionismului: Max Nordau, prof. Marmorek şi Theodor Herzl.

D-l Dr. Eckil Briskel vorbeşte în limba ebraică, în numele grupului sionist din Timişoara.

La cuvântul reprezentantul Centralei Executive Mondiale din Londra, d-l Coven. D-sa arată că în decursul călătoriei ce a făcut-o în ultimul timp pentru studierea sionismului a avut prilejul să se convingă că evreimea există, ca popor, pretutiudenea şi că sionismul face progrese îmbucurătoare. Face o scurtă reprivire asupra celor constatate la evreii din ţara noastră şi îşi exprimă regretul că din cauza călătoriei ce a inteprins, nu poate asista în tot decursul congresului.

Mai vorbesc: Dr. Weil, d-na Hübsch, d-l prof. Klein şi d-l Dr. Szüz.

Se alege apoi un comitet al congresului. Preşedinte a fost aclamat d-l Iacob Rottbart, vicepreşedinte d-l Mariciu Deutsch.

Preşedintele mulţumeşte pentru cinstea ce i se face şi închee şedinţa de dimineaţă.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Mica publicitate

Am pierdut mai multe acte împreuna cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi. Toth Iosif, Kerekdombalja 7. Cluj.

Am pierdut mai multe acte împreuna cu biletul de recrutare emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ort cui s'ar găsi. Tarba Nicolae Cluj. piaţa Faut casa munci.

Intreprindem în oraş şi provincie, transporturi de lemne şi mărfuri cu autocamionul. R. Ş. str. Rahovei 21.

Societate de asigurare de primul rang din Cluj caută achizitori pentru localitate şi provincie. Cei cari nu sunt specialişti se vor instrui. Adresa la ziar sub. Achizitor. 3004

Cea mai fina crema pentru ghete

Sunteţi în drept

când cumpăraţi, să cerţi marfa numai de calitate bună.

Insistaţi ca pantofarul să pună numai tocuri şi talpă veritabila de cauciuc „PALMA"

Anunt Radio. 2502-8

„MECANO" S. A.

SUCURSALA CLUJ,

Str. Memorandului No. 24

1. Capital fundamental lei 25.000.000.
2. Aranjamentele complete pentru stabilimente industriale.
3. Tot felul de materiale pentru lucrări technice.
4. Motoare cu materiale explosibile.
5. Metaluri: Cositori englez metale pentru lagere, plumb, etc.
6. Materiala pentru calfatuire, armaturi etc.
7. Tot felul de aranjamente pentru instalaţiuni telefonice. 2883

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

Daca voiti sa va ingrijiti timpul, spalati-vi'l numai cu apa preparata cu

Kaiser-Borax

Kaiser-Borax

Intrebuintat mereu faţa sa nu mai fie urata.

Kaiser-Borax

face faţa alba si moale. 2474-3

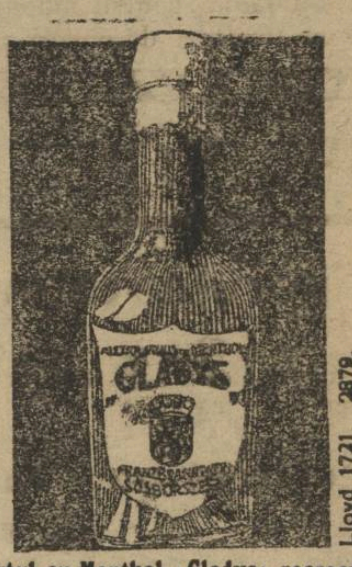

Lloyd 1721, 2879.

Spirtul cu Menthol «Gladys» recreaza
Spirtul cu Menthol «Gladys» intareste
Spirtul cu Menthol «Gladys» alina durerile
Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Cele mai frumoase **fotografii artistice** se fac în atelierul

FRAŢII JOANOVICS,

CLUJ 2782

se face măriri de fotografii, retuşări.

Ghete remase se vand dela 17 Aug. pana la 18 Septembrie.

Pantofi pentru femei Lei 340, 440, 540.

Ghete bagaria franceze pentru bărbaţi se vând cu preţuri foarte reduse.

Magazin de ghete

BATA

Cluj, Piaţa Unirii 9.

Priviţi vitrinile magaziei! 2372

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii lau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

UZONI & TANA

Intreprindere mechanica si electrotechnica

TELEFON: 210.

Lipeşte cu oxigen, punctual şi mod avantajos, totfelul de piese de metal şi fier.

ooo

Are oxigen întotdeauna în depozit.

Reprezinta fabrica de oxigen din ARAD.

ooo

CLUJ-KOLOZSVÁR

Str. Iuliu Maniu (Szentegyház u. 17. 2973

Se caută

REPRESENTANT activ pentru o marcă Americană de Pneuri pentru Automobile, de primul rang, spre a

infiinta un deposit in consignatie la Cluj.

Ofertele detaliate se vor adresa la Agenţia de Publicitate

D. Adania, St. Sarindar 4, Bucuresti sub „Automobilreifenmarke".

Doamnelor şi mireselo!

Cumparati sau comandati-va!

Lingerie, trusouri femeeşti, pânzeturi feţe de masă şi lingerie pentru pat, specialităţi de batiste, etc, fabricaţii proprii şi specialităţi din străinătate.

SÁMUEL & Co.

Str. Memorandului Nr. 9

2949

AU SOSIT AUTOMOBILELE

Ego

2747-5

cel mai nou şi elegant autumobil, model 1923, cu patru locuri la

Emil Blaga, Cluj.

Zilele acestea se va deschide magazinul de

BLĂNĂRII

IOSIF IZRAEL &. CO.

CLUJ, Calea Victoriei No. 2.

3012

La magazinul de pălării şi mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbaţi costă . . . . . Lei 550
I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560
I-a Pălărie tare din lână Lei 235
Mare asortinent în albituri pentru bărbaţi! 2880 2880

Cum ne curăţim sângele şi ne întărim Trupul

Broşura interehantă şi instructivă care nu trebule să lipsească din nici o casă. Cereţi-o gratuit contra 1 leu ia mărci postale pentru porto. Adresaţi

FARMACIA VOREL din PIATRA-NEAMT. 2819-1

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. No. 883 — 6 PAGINI ● DOI LEI ● 6 PAGINI — Vineri 31 August 1923

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 4532

31 AUG 1923

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN pentru autorități . 480 L
PE 1 AN . . . . . 360 L
PE 6 LUNI . . . . . 180 L
PE 3 LUNI . . . . . 90 L

Adunarea generală a „ASTREI“ la Timișoara

Mariile adunări dela Berărie și dela Cercul Militar — Impunătoarea manifestație artistică a corurilor bănățene — Politicianismul dă asalt asupra vechiului așezământ cultural al „ASTREI“ — Intâiul asalt al partidului național — Abținerea nenaționaliștilor —

Alegerea noului președinte

Ziua I.

Timișoara, 28. — Capitala Banatului a îmbrăcat pe ziua de azi haină de sărbătoare, dat fiindu-i să găzduească cărturărimea noastră de pretutindeni de dincoace de Carpați venită să aleagă pe întâiul președinte al „Astrei“ Ardealului liberat. Semnificația acestei alegeri, propaganda ce i-s'a făcut, interesul politic al unei părți a membrilor „Astrei“, a naționaliștilor dlui Maniu, toate acestea au făcut ca numărul oaspeților să fie mai mare decât la alte adunări generale ale „Astrei“. Iar față de această afluență, cărturărimea noastră din Timișoara, organizatoarea serbărilor, și pătura fruntașă de pretutindeni din Banat, s'au arătat la culme prin solicitudinea depusă în vederea reușitei adunării.

Mai trebue arătat în acest loc, că unele societăți din vechiul regat au trimis aici reprezentanți, astfel *„Liga Culturală“*, *„Casele Naționale“*, *„Fundațiunea Principele Carol.“* Ceeace a surprins — pentrucă este doar vorbă și de intensificarea raporturilor „Astrei“ cu vechiul regat și chiar de punerea chestiunii unei descălecări a „Asociațiunii“ peste Carpați, — a fost faptul, că marele public românesc din vechiul regat nu are decât un reprezentant, doi. La fel nici un ziar românesc din București nu și-a trimis aici vr'un reprezentant.

In schimb Banatul robit îl vedem reprezentat prin două frumoase figuri, cele mai frumoase dr Jianu, avocat, deputat în Skupcină și președinte al partidului român din Iugoslavia și părintele protopop Oprea din Vârșeț.

*

Oaspeții au sosit cei mai mulți în cursul zilei de Luni. Comitetul „Astrei“, profesorii universitari din Cluj și majoritatea membrilor de pe Mureș au sosit Luni, fiind primiți la gară de către dl Petrovici, directorul regional al învățământului secundar și președinte al despărțământului din Timișoara al „Astrei.“

Ce a căutat congresul sionist la adunarea „Astrei“

Primirea aceasta a fost turburată de un amănunt care n'a putut să scape nimănui:

Publicul românesc din Timișoara ne-a primit familiar și deosebit de călduros, dar fără multă gălăgie, fapt pe care unii concetățeni de altă lege l-au știut exploata deosebit de semnificativ. Tot în zilele adunării „Astrei“ noastre se ține la Timișoara congresul sioniștilor, și acești congresiști și-au dat din răsputeri osteneala să diminueze în favorul lor proporțiile sărbătorii noastre. Astfel încă dela gară, în timp ce se făcea primirea oaspeților „Astrei“, ni-a fost dat să vedem, cum sute de congresiști sioniști au căutat în fel și chip să distragă atenția dela adunarea noastră asupra congresului lor și asupra celor cinci cercetași evrei, cari veniseră de la Cluj la Timișoara cu același tren cu care a venit comitetul „Astrei.“

Disonanța aceasta a fost cu atât mai semnificativă, cu cât acei pentru a căror bună primire a trebuit turburată prin tot felul de strigăte primirea oaspeților români, erau cinci — numai cinci școlari evrei, veniți la un congres politic.

Peste zi apoi și în tot timpul adunării „Astrei“ congresiștii sioniști au recurs la fel la tot felul de inițiative pentruca să arete, că atunci când capitala Banatului serbează cel mai mare praznic românesc al Ardealului și Banatului, ei țin să nu îngădue românilor această sărbătoare. Faptul, că a trebuit convocat la Timișoara, și în aceleași zile ale „Astrei“, congresul sionist care sub pretext că discută chestiunile Palestinei, să discute fără nici o îngăduire prealabilă chestiunile școlare și un eventual nou protest contra introducerii în școlile lor a limbi române în locul celei maghiare, a fost stăruitor discutat în toate cercurile „Astrei“.

Intâiul asalt al politicianismului partidului național

Oaspeții noștri au fost găzduiți datorită străduințelor organizatorilor, în condițiuni întru toate satisfăcătoare. După amiaza zilei de Luni congresiștii au întrebuințat-o vizitând Timișoara iar agenții partidului național făcând cortegie. In tot cursul zilei acești agenți au fost văzuți împărțind buletine de votare, operație care s'a sfârșit târziu de tot, după ce după truda de peste zi cortegii s'au dus să se răcorească la baia de plajă unde pe la orele șase s'a mutat odată cu ei și câmpul de bătaie al operațiunilor în vederea alegerii dlui Vasile Goldiș.

*

Agitația aceasta a cortegiilor partidului național, care înțelegea să aducă și în sânul vechiului nostru așezământ cultural politica de partid, a fost neobosită tot timpul, pentrucă nu se cunoaștea încă, că dl Sextil Pușcariu a trimis declarația că renunță de-a fi candidat la președinția „Astrei“. Dl Vasile Goldiș era deci încă pe ziua de Luni fără alt contracandidat decât dl Marin Ștefănescu, președintele despărțământului din Cluj al „Astrei“. Astfel, în necunoștința acestui fapt, partidul național a ținut să arate cu orice preț și lumii care încă nu l credea în stare a face și din „Astra“ un teren al politicei de partid, că rămâne consecvent purtării sale de totdeauna.

Abținerea nenaționalilor

Luni seara a avut loc o seară de cunoștință la restaurantul Ferdinand, participând însă numai cortegii din comitetul executiv și de o sută ale partidului național. Restul oaspeților văzând că din chiar primul moment partidul național face și aici intrigă, au refuzat să participe la această întâlnire.

*

In acest timp au început să circule diverse aprecieri cu privire la felul cum partidul național caută să câștige pentru scopurile sale pe reprezentanții locali ai „Astrei“. S'a acreditat astfel din chiar primul moment faptul, că prin diversele comisii oficiale ale „Astrei“ partidul național va căuta să-și asigure acel scop mechin al acaparării ei pentru scopurile politicei de partid. Asupra acestui lucru vom reveni la capitolul despre comisia de candidare.

Serviciul divin

Marți dimineața, întâia zi a adunării, s'a celebrat câte un serviciu divin la ambele biserici românești din Timișoara, participând cei mai mulți dintre congresiști. La biserica ortodoxă a oficiat P. S. Sa episcopul titular Filaret Mustea al Timișorii, însoțit de fruntașii preoți din Banat.

După serviciul divin, la orele 11 și jumătate, s'a ținut întâia adunare a „Astrei“ la teatrul de vară dela fabrica de bere. Adunarea aceasta a decurs într'o atmosferă impunătoare, cu participarea unui public până la zece mii de inși.

Omagiul „Astrei“ la adresa Banatului

Frățietatea societăților culturale din întreg cuprinsul României întregite — Salutul „Ligii Culturale“ și al societății „Casele Naționale“ — Mâna întinsă de peste Carpați — O apologie a operei românești a Banatului — Alegerea comisiilor — Cea de a doua operă politică a partidului național

Deschiderea solemna a celei de-a 62-a adunari generale a „Astrei“

Discursul domnului Octavian Rusu, vice-președintele „Astrei“

La orele 11 și jumătate, în fața unui public deosebit de numeros care abia încape în marele iocal al teatrului de vară dela fabrica de bere, d. dr Octavian Rusu, vice președintele „Astrei“ ia cuvântul în aplauzele frenetice ale lumii adunate.

D-sa începe subliniind importanța Banatului în istoria românilor și arată momentele istorice cari au încununat această provincie, începând cu luptele lui Traian. Intreg Banatul este plin de nume latinești, și satele lui poartă nume latine, ca o ultimă dovadă a continuității noastre aici. Au dreptate bănățenii — spune oratorul — să zică: ni's de aici. Arată apoi vitejia Banatului, caracterizată prin Pavel Chinezu, opera lui culturală prin dascălii cu cari puțini se pot asemăna: Cichindeal și Diaconovici Loga, prin poetul Vlad Delamarina și scriitorul Popovici-Bănățeanul, pentruca ajuns la A. C. Popovici, să exclame: Unde s'a văzut un om politic mai înzestrat ca acesta, care să deosebească naționalismul adevărat de falsa democrație, să pătrundă spiritul lucrurilor așa ca el?

Arată apoi însemnătatea hotărârei dela 1896, prin care la inițiativa lui Mocioni din Banat „Astra“ își extinde activitatea peste întreg pământul românesc de dincoace de Carpați. Fiind nevoiți atunci a șterge cuvântul de „Transilvăneană“ din titlul „Asociației“, cuvânt pe care guvernarea maghiară nu ni-l-a putut tolera, am făcut întâiul pas al unificării și după cum a spus-o atunci Al. Mocionii: „Asociațiunea noastră în această adunare (dela Lugoj) se desbracă de caracterul ei provincial și proclamă principiul solidarității naționale pe terenul cultural.“

In continuarea apologiei Banatului, oratorul pomenește pe Const. Diaconovici, un alt fiu al Banatului, mort săptămâna trecută, publicist de frunte, întemeietorul a două publicațiuni („Rumanische Review“), întocmitorul „Enciclopediei“ a cărei republicare a fost hotărâtă acum de „Astra“, reorganizator și creator al mai multor despărțăminte bănățene ale „Astrei“, apoi, ajuns în regat, întemeietor al *Băncii Carpaților* și *Casei de depuneri*

Un amănunt semnificativ

In timp ce dl dr. Oct. Rusu evoca memoria acestui mare dispărut, comitetul executiv al partidului național în frunte cu dnii Maniu și Vaida, care a ținut să se evidențieze și aci prin aceea că a venit după deschiderea adunării, și-a făcut apariția în ovațiile unei părți inconștiente a publicului, care nu și-a dat seamă, că nu se poate striga „Trăiască Maniu“ atunci când oratorul vorbind despre dispărutul Diaconovici spune „In veci pomenirea lui“. Gestul acesta a făcut o deosebit de rea impresie.

*

Continuând dl dr. Russu declară cea de a 62-a adunare a „Astrei“ deschisă și salută pe oaspeți, pe reprezentanții *„Ligii Culturale“*, *„Caselor Naționale“*, *„Fundațiunea Principele Carol“* și autoritățile locale, civile și militare în frunte cu dl colonel Ștefani. Apoi dă citire telegramelor sosite la biroul adunării, printre cari una a P. S. Sale Episcopului Ioan al Aradului.

Alte discursuri

Discursul prefectului Costea

Ia apoi cuvântul d prefect al județului, Costea care salutând comitetul „Astrei“, vorbește de înfrățirea prin suferință a vechiului regat cu Ardealul, indicând că din această suferință trebue să se închege soldaritatea națională. Indeamnă apoi la cultivarea satelor și ridicarea economiei lor. Inchee spunând un „Bine ați venit!“

*

In răspuns domnul Octavian Rusu, președintele adunării îi cere domnului prefect Costea sprijin în munca pentru luminarea satelor.

(Urmare pe Pag. II.)

Adunarea generală a „ASTREI“ la Timișoara

(Continuare din Pag. I.)

Salutul primarului Timișorii

Domnul primar al Timișorii, Lucian Georgevici, ca reprezentant al capitalei Banatului mulțumește pentru onoarea ce s'a făcut acestei provincii, apoi făcând apologia „Astrei“ arată, că este meritul ei, că marele act al Unirii a găsit pe Românii de aici pregătiți. In trecut „Astra“ și-a făcut datoria, acum trebue să facă din acest popor un luceafăr al răsăritului. Salută pe oaspeții vestitori ai acelor zile de strălucire prin cultură a neamului românesc.

Salutul „Ligii Culturale“

In numele „Ligii Culturale“ salută „Astra“ domnul Toni, fost ministru, arătând meritele „Ligii Culturale“ — o fiică a „Astrei“ — întru pregătirea spiritelor din vechea Românie în vederea războiului de desrobire a Ardealului. La început activitatea Ligii s'a mărginit la manifestații; apoi ea și-a dat seamă, că nu poate de aci înainte decât să păsească pe urmele „Astrei“, ridicând steagul culturii poporului. „Toată lumea știe, și istoria va pomeni — spune domnul Toni — că printre acei cari au pregătit desrobirea Ardealului și Unirea cu România este și „Astra“.

Oratorul a fost ovaționat tot timpul, făcându-i se cea mai frumoasă manifestație.

„Va trebui cu „Astra“ să crească și pe Românii de peste granită.“

D. Petrovici. președintele despărțământului din Timișoara ia cuvântul exprimând dorința, ca „Astra“ să fie o asociație uriașă, din care să nu lipsească nici un Român și să fie liberă de toate fluctuațiunile politice. (Ovații). „Astra“ să facă totul, pentruca Românii Banatului robit să poată veni aici, pentruca pregătindu'i, prin cultură și instrucție economică, să'i știm gata, căci *nu se știe când va veni ceasul.*

Cuvintele din urmă ale oratorului au fost ascultate cu o pioasă tăcere, care a subliniat însemnătatea lor.

*

Este viu aclamat oratorul următor, dl Ungureanu, membru onorific al „Astrei“, care aduce salutul Societății de educație din Timișoara și al Societății arheologice.

Opera viitoare a societăților culturale

Ia apoi cuvântul dl colonel Manolescu, președintele Caselor Naționale, a cărui cuvântare a fost subliniată mereu cu ovațiuni nesfârșite. D-sa arată, că streinătatea, vorbind despre noi, ne cunoaște numai după bogățiile țării, cari la bursa din Londra sunt minunat cunoscute. Dar în istorie nu bogățiile contează; pentrucă avem exemplul Sarmisegheiuzei bogate care o dispărut și al Romei culte, care a rămas. Omului îi este destul o bucată de pâine, dar, ca în războiul nostru unde luptătorilor nu le-a trebuit nici bucățica de pâine, ci numai suflet, ne trebue mult — mult suflet, mai cu seamă în epoca de azi a materialismului.

Arată că Societatea „Casele Naționale“, întemeiată după război, a luat ființă pentru a canaliza avântul spiritual din război și a'l feri de materialismul care a venit.

Își închee cuvântarea cu speranța, că în scurt streinătatea ne va cunoaște tot astfel ca pe un popor de cultură — și aceasta datorită „Astrei“ și societăților fiice ale ei dupăcum ni se cunoaște bogățiile la bursa dela Londra.

*

In numele „Fundațiunii Principele Carol“ ia cuvântul d. Nedelcu, vorbind despre legătura dintre toate societățile de propagare a culturii în popor și accentuând asupra necesității colaborării lor.

*

Ședința întâia a celei de a 62-a adunări generale a „Astrei“ se închide apoi cu citirea listei diverselor comisii: de examinare a raportului general, de candidare, de premiere a corurilor etc. Despre compoziția comisiei pentru fixarea candidaturii la președenție vom vorbi mai la vale, când va fi vorbă despre alegerea noului președinte.

Un moment solemn

Inainte de a se da citire acestor liste, dl dr Rusu, președintele adunării, amintește că azi se împlinesc șapte ani dela intrarea României în războiu. Publicul întreg se ridică în acest moment și aclamă îndelung. Apoi se dă citire telegramei de omagiu a Adunării către M. Sa Regele, președintele onorific al „Asociațiunii“.

Banchetul

Un incident la banchet provocat de partidul național

La orele două apoi a avut loc la restaurantul Ferdinand un banchet la care au luat parte peste 300 de persoane. Seria toastelor a început o d. dr O. Rusu, vicepreședintele „Astrei“, închinând în sănătatea Suveranilor.

La un moment dat familiaritatea dela banchet a fost turburată de un penibil incident provocat de partidul național. S'a întâmplat adică, că dupăce s'a isprăvit seria de patru a toastelor din program, dintre cari nici unul nu a fost ținut de vre-un om de partid, unii agenți ai partidului național au început să-l aclame pe d. Iuliu Maniu. La aceasta președintele partidului național a dat de știre, că nu se poate să vorbească pentru, că nu este locul să toasteze un om politic.

Nu însă tot atât de înțelegător a fost d. Al. Vaida care în locul președintelui național s'a ridicat ca să vorbească.

Inainte însă de a ajunge dsa la cuvânt, P. S. Sa episcopul Filaret a luat cuvântul, protestând contra aducerii politicei în sânul „Astrei“. Și cum d. Al. Vaida și-a început totuș toastul politic, **dl Episcop al Timișorii a părăsit sala.** *In acest timp d. Al. Vaida și-a ținut toastul în mijlocul protestelor publicului și al ovațiilor agenților partidului.*

Impresia acestui incident a fost penibilă și fapta partidului național s'a comentat tot timpul Adunării.

Concertul corurilor bănățene

La orele cinci corurile bănățene au dat în onoarea „Astrei“ un concert, care a stârnit cea mai vie admirație cu putință. Matineul aranjat de „Asociația corurilor și fanfarelor române din Banat“, a fost o strălucită întrecere a acestor coruri de țărani și intelectuali și au participat la el: Reuniunea de cântări „Lira“ diu Lugoj, condusă de d-l Ion Băcău, corul d-lui Vidu, corul din Chisetău, cel din Belinț dirijat de țăranul compozitor Nistor Miclea, din Ciacova dirigat de țăranul Ion Cioc, Reuniunea de cântări și muzică din Reșița a lui Vasile Popovici, corul din Tigvanul Mare și cel din Comloșul Bănățean. D-l Vidu, părintele muzicei bănățene a fost ovaționat nesfârșit, și nu mai puțin și corurile și dirijorii ceilalți. O mențiune deosebită avem pentru corul țăranului compozitor Nistor Miclea, care a cântat „Deșteaptă-te Române“ și „Plângerea Banatului“, compuse de dirijorul Miclea. Jelania „Torontalului îndoliat“ a fost ascultată cu sfințenie de peste opt mii de oameni cari au luat parte la matineul dela Cinematograful de vară.

*

Seara apoi a avut loc la Teatrul dela hotelul Ferdinand o reprezentație a „Scrisorii Pierdute“ minunat jucată de trupa Teatrului Național din Cluj.

Ziua II.

Activitatea din anul trecut și cea viitoare a „Asociațiunii“ — Diverse propuneri — Chestiunea fuzionării „Fondului de teatru“ cu „Astra“

Alegerea noului președinte, d. Vasile Goldiș

Cea de a doua ședință a Adunării generale a „Astriei“ s'a deschis ieri la orele 9 în localul Cercului Militar. S'a remarcat absența a multor fruntași cari nu fac parte din partidul național, absență provocată de atitudinea acestui partid din timpul zilei anterioare și de procedeul de care vom vorbi al comisiei de candidare.

După deschiderea ședinței, dl Aug. Pop, profesor din Blaj, a făcut un raport asupra raportului general al activității din anul trecut a „Astrei“, din care subliniem aci următoarele puncte esențiale:

Un avertisment al „Astrei“ contra deculturalizarii Ardealului

„Astra“ contra politicianismului și arivismului. Cea mai serioasă acuzație la adresa partidului național

Raportul general, dupăce reamintește trecutul glorios al „Astrei“, face un trist istoric al împrejurărilor de astăzi, arătând că „instituțiunea a avut și are să lupte . . . „cu nestabilitatea multor elemente la sprijinul cărora contam, goana după diferite situații și avantagii materiale, un egoism și o indolență necunoscută înainte de război în proporțiile de acum“.

In legătură cu această osândă la adresa intelectualilor Ardealului, raportul general osândește pe inițiatorii de societăți culturale răsărite după război, cari „de cele mai multe ori nu urmăresc decât interesul și reclama.“ Aceste societăți au căutat să sape Asociațiunea, dar datorită inițiativei dlui Sextil Pușcariu din fruntea despărțământului clujan, care a îndemnat prin Universitatea populară îndărăt spre „Astra“, „Astra“ a putut fi reintegrată în vechile ei drepturi.

Odată cu inițiativa dela Cluj s'a pornit reorganizarea despărțămintelor și înființarea altora noui. Astăzi „Astra“ are 100 de despărțaminte dintre cari patru în Banatul sârbesc. Aceste patru, deși nu funcționează, n'au fost desființate și dimpotrivă și-au exprimat dorința de a fi înainte în sânul „Astrei“.

Totodată cu aceasta vechiul regat și-a exprimat deseori dorința de a colabora și chiar fuziona cu „Astra“. Fuziunea propusă nu s'a făcut însă, pentrucă „Astra“ socoate mai cu scop o descentralizare a propagandei culturale. In privința „Ligii Culturale“ fuziunea nu s'a făcut, pentrucă această Ligă trebue să își mențină programul de luminătoare și apărătoare a Românilor de peste granițe. In schimb „Astra“ va colabora cu toate societățile de propagandă culturală.

„Astra“ și Românii din America

Dar activitatea nouă a „Asociațiunei“ nu se mărginește la această colaborare. O serie de adeziuni din America au făcut-o să'și extindă și acolo activitatea, având azi în perspectivă despărțăminte și peste Ocean. Românii din America au trimis „Astrei“ în anul trecut nenumărate daruri, pe cari raportul general le amintește cu îndemnătoare mulțumită.

Bibliotecile și Casele Naționale

Cele 100 de despărțăminte ale „Asociațiunii“ reprezintă o forță despre care numai atunci ne vom da seamă câtă este, dacă vom ști, că ele reprezintă 1594 de agenturi cu totatâtea biblioteci în tot atâtea sate. In anul 1922—1923 s'au înființat 613 biblioteci, numărul lor ridicându-se la 2207. Bibliotecile acestea însă nu prea au local și nici seamă despre cititul lor, despre învârtirea ideilor deci în țărănime, nu s'a dat „Astrei“.

De aceea raportul consacră un capitol deosebit Caselor Naționale proectate. Se amintește totodată că după stăruințe repetate la guvernul anterior, guvernul actuală a dat o decizie, prin care se expropriază în fiecare comună un loc pentru câte o casă națională în cazul când se găsește cine garanta plata de expropriere care este evident neînsemnată.

Tot aci mai trebue amintită inițiativa cursurilor de analfabeți, pe cari „Astra“ pune un deosebit pond, precum și conferințele la sate, cari din lipsă de conferențiari nu se pot ține decât de câteori ar fi de dorit. In fruntea acestor conferințe stă Clujul ca pilduitor, meritul fiind în special al dlui prof. Ștefănescu, președintele acestui despărțământ.

Pentru a putea aproviziona bibliotecile poporale, „Astra“ a reeditat biblioteca sa, publicând mai multe volume pe prețul de 3—6 lei. Din biblioteca „Astra“ s'a publicat mai multe volume privitoare la trecutul Ardealului.

Averea „Astrei“

Fondul din administrația „Astrei“ se ridică la 1,980.8 6 lei, cât face averea ei întreagă. Ea se va spori cu încasările de pe urma loteriei. Bugetul pe anul viitor este de lei 8 9.78.

In acest loc trebue să reamintim apelul prin care „Astra“ cere cât mai multe jertfe din partea tuturor Românilor.

*

Dacă însă averea „Astrei“ este așa de neînsemnată, este considerabilă avuția ei în oameni. Ea numără astfel, astăzi, 15214 membri, dintre cari 28 onorari. Dintre cei vechi nu mai sunt în viață: Vasile Lucaciu, Urban Jarnic, Nicolae Petra Petrescu, Vasile Preda, Petre Bucșan, Aurel Nilvan, general R. Moga, V. Gr. Borgovan ș. a., morți în decursul anului trecut.

In locul decedaților s'au proclamat aleși membri corespondenți în secția literară dnii Ion Bușiția și Francisc Hubic-Vertileanu, profesori în Beiuș, Jindra Flajș Kudrnac atașat la legațiunea cehoslovacă din București, și Leca Morariu profesor, Cernăuți. D. prof. Ion Coltor a fost ales membru sctiv în hecția scolară.

(Urmare pe Pag. III.)

Adunarea generală a „ASTREI“ la Timișoara

(Continuare din Pag. II.)

„Astra“ și Societatea Națiunilor. Propaganda românească a „Astrei“ în străinătate

Se arată apoi, că Comisia de cooperație intelectuală a Soc. Națiunilor a adresat „Asociațiunii“ noastre un chestionar privitor la felul ei de organizare și funcționare. Un punct principal al chestionarului a fost indicarea membrilor străini de țară, apoi dezvoltarea „Astrei“ în ultimii zece ani, inclusiv 1913 Societatea națiunilor s'a interesat apoi de congresele și colaborarea „Astrei“ cu societățile culturale internaționale. D. Ion Georgescu, secretarul „Asociațiunii“ a răspuns la acest chestionar prin memoriul Nr. 1088 din 30 Iulie crt.

Chestiunea aceasta o punem în legătură cu alte acte prin cari „Astra“ a ținut să atragă asupra noastră atenția străinătății. Astfel instituțiuile ei au fost vizitate acum de dna și dl general Le Rond, dna Caribold, reprezentanta „Analelor“ din Paris; a comemorat apoi aniversarea a 60-a a nașterii lui Zavoras, cunoscutul filoromân din Praga membru onorar al „Astrei“. A luat apoi dispoziții pentru tipărirea în franțuzește a unei traduceri a „Daciei preistorice“ a lui Nicolae Densușeanu. In indiferența care caracterizează propaganda culturii românești în străinătate, aceste începuturi ale „Astrei“ sunt apreciabile.

Guvernul liberal și „Astra“

O considerabilă parte a raportului se ocupă cu darurile și sprijinul acordat „Astrei“ în special de actuala noastră guvernare. Astfel dl Constantinescu, ministrul agriculturii a decis pomenita expropriere în vedere înființării Caselor Naționale ale „Astrei“, ministrul cultelor, dl C. Banu, a dat o subvenție de 400.000 pentru un conservator de artă dramatică al „Asociațiunii“, ministrul învățământului dl dr Anghelescu și min. justiției dl I. Th. Florescu au dispus apoi ca „Astra“ să primească asemenea Academiei Române tot ce se tipărește în țară, iar ministrul războiului dl general Mărdărescu, a dăruit arhivei „Astrei“ arhiva fostului corp 12 de armată austro-ungar din Sibiu, conținând importante documente din timpul absolutismului și revoluției dela 48. In afară de aceasta, din inițiativa parlamentarilor din majoritate parlamentul și-a dat diurna de pe ozi din acest an în folosul „Asociațiunii“.

Propuneri respinse

Raportorii bugetului și comisiei de înscriere de noui membri și-au făcut apoi darea de seamă, urmând al treilea punct, observațiunile și propunerile.

Printre alții dl G. Bogdan-Duică a criticat bugetul „Astrei“ și a cerut, ca bursele cari sunt din cale afară de mici, reprezentând tot cifra dinainte de război (dela 40—500 lei) să se îmbine, întrucât, după constatarea chiar a raportului, se publică zadarnic concurs, studenții ne mai solicitându-le.

Propunerea nu s'a primit, fiind chestie de modificarea statutelor.

Nu s'a primit nici propunerea părintelui protopop din Baia Mare de a se majora taxele de membrii, nici aceea a dlui Nicodim Cristea, primarul Zălaului, de a se decide fuziunea cu „Astra“ a fondului de teatru dela Brașov, care de 10 ani nu mai face nimic. D. Cristea a mai propus, ca comitetul „Astrei“ să facă cât mai dese descinderi la sate.

O altă propunere, a dlui Neagu, ca „Astra“ să și extindă sfera pe tot teritorul locuit de Români, a rămas deasemenea în deliberarea comitetului executiv care va aviza în viitoarea adunare generală.

Chestiunea centralizării „Astrei“ la Cluj

Printre propuneri a fost și una prevăzând bifurcația „Astrei“ în așa fel, ca birourile administrative să'i rămână la Sibiu, iar secțiunile să i-se mute la Cluj. Propunerea aceasta nu s'a luat în discuție.

ALEGEREA noului președinte

Punctul care a urmat a fost alegerea noului președinte, respectiv proclamarea lui de către comisia partidului național.

Inainte de a se da citire raportului comisiei de candidare, președintele adunării a dat cuvântul singur dlui Marin Ștefănescu, care voind să vorbească împotriva aducerii politicei de partid în sânul „Astrei“, a fost întrerupt mereu de agenții partidului național cu aclamații la adresa dlui Goldiș. Văzând deci spiritul manifestanților, oratorul a făcut o întorsătură, lăudând pe candidatul partidului național.

A urmat apoi raportul comisiei de candidare. Intâi însă ne vom ocupa de comisia însăși și de ședința ei din ajun, care a fost determinătoare.

Succesul asalturilor partidului național

Comisia însăși a fost compusă din următorii: dr. Al. Lapedatu, dr. Grofșoreanu, Em. Ungureanu, Valeriu Braniște, M. Popovici, Fekete Negruțiu, dr. Lupaș și dr. Ion Bunea fiind astfel numiți în ea aproape numai membrii partidului național. Lista acestora s'a compus astfel dintr'un apreciabil spirit de prevedere al partidului național deși nu mai era nevoe, dupăcum vom vedea din cele de mai jos.

Ședința comisiei de candidare

Comisia aceasta s'a întrunit Marți seara acasă la d. Gropșianu, pentruca să fixeze candidaturile. Aici s'a adus la cunoștință oficial, că d. Sextil Pușcariu, prof. univ., a refuzat să primească a fi candidat. Candidatura dlui Marin Ștefănescu nefiind luată în discuție întrucât dsa nu are decât un an de activitate în serviciul „Astrei“, rămânea numai aceea a dlui Goldiș, vicepreședintele partidului neționel. Fiind deci vorbă despre un caracter politic al alegerii, d. Al. Lapedatu a propus să se pună dlui Vasile Goldiș condițiunea, de a declara că se consideră alesul obștei și nu al unui partid politic. Ceeace dsa a și declarat verbal unui fencționar al „Astrei“, dar nu și în declarația de după alegere.

Dată fiind această situație comisia de candidare a partidului național nu trebuia să fie așa de temătoare. Totuș iată cum a procedat:

Raportului dlui dr. Ion Lupaș

După cuvântarea dlui Marin Ștefănescu a luat cuvântul dl dr. Ion Lupaș, raportorul comisiei de candidare, care a spus, că comisia a pus noului președinte condițiile pe cari cititori le știu de acum trei săptămâni din „Patria“. Comisia l-a găsit corespunzător pe dl Vasile Goldiș. O altă condiție a fost, ca noul președinte să se mute la Sibiu.

După aceasta dl dr. Ion Lupaș spune, că nu mai este nevoie de alegere, ci președintele trebuie ales prin aclamație. D-sa a știut să fie spiritual, motivând că noțiunea alegerilor este compromisă, dând astfel ultima dovadă a machinațiunilor partidului național.

A fost deci proclamat ales dl Vasile Goldiș, dupăce comisia de candidare a dlor Lupaș, Mihai Popovici și Branișce n'a îngăduit să se propună candidați și de către adunarea generală.

Declarația dlui Vasile Goldiș

Ocupând scaunul prezidențial, dl Vasile Goldiș își exprimă emoția, mulțumește publicului, apoi declară că în viitoarea sa activitatea va cere sprijinul lui Dumnezeu și al tuturor Românilor cinstiți. Condamnă apoi dihonia dintre frați (provocată de partidul al cărui vicepreședinte este!) și declară că îi va fi dușman personal acel ce va căuta să dezbine solidaritatea celor două biserici românești și închegarea sufletelor din sânul „Astrei“. Spune, că cele două biserici românești au fost create de necesități istorice și numai necesitățile istorice le pot șterge. Continuă făgăduind că își va da silința să ajungă la o federație a tuturor societăților culturale din România.

*

După aceasta se aduce la cunoștință, că locul viitorului congres, propus pentru Baia-Mare, va fi hotărât de comitetul central.

Cu aceasta cea de a 62-a adunare generală a „Astrei“ se declară închisă.

*

Constatăm aci, că chestiunile îndrumării viitoare a „Astrei“ au preocupat mai puțin adunarea generală decât chestiunea prezidențială. Din propunerile respinse pe cari le-am arătat mai sus, se vede aceasta cu prisosință. Ele au fost respinse fără discuție, cu simpla enunțare, că le va discuta comitetul central până la anul.

*

După amiază a avut loc conferința dlui dr Silviu Dragomir despre *„Istoria colonizărilor streine pe pământul românesc al Banatului“* și alta a dnei Marilena Bocu despre primirea ce s'a făcut în America țăsăturilor noastre. Spațiul nu ne îngădue să ne ocupăm azi de ele, rămânând aceasta pentru un număr viitor.

*

Azi dimineața o parte a congresiștilor a plecat să viziteze uzinele dela Reșița. Majoritatea congresiștilor au plecat pe la vetre ieri după amiază.

Ținem să relevăm aci, că autoritățile locale n'au găsit de cuviință să pavoazeze orașul cu drapele, cu toate că, dat fiind concurența congresului sionist, aceasta se impunea hotărât.

Mai avem un cuvânt pentru restauratorii timișoreni, cari au ținut să stoarcă ultimul ban al „Astrei“ și al congresiștilor. Astfel un menu la banchetul dela restaurantul Ferdinand a costat 132 lei, în timp ce menu-ul mai strălucit dela banchetul sionist a costat abia jumătate.

Rep.

Organizarea seminariilor teologice

Proiectul domnului C. Banu, ministrul cultelor și artelor. Ce cuprinde proiectul

D. Const, Banu, ministrul cultelor și artelor, a terminat redacțiunea proectului de lege pentru organizarea seminariilor noastre teologice.

Acest proect a și fost tipărit și distribuit tuturor membrilor cari compun comisiunea care-i va da redacțiunea definitivă.

D. ministru îl va depune pe biurourile Corpurilor Legiuitoare, acest proect urmând să fie printre cele dintâi ce se vor discuta și vota.

Iată în linii generale cuprinsul acestui proect.

S'au stabilit nouile condițiuni de admitere în seminarii. Deasemenea se prevede înființarea de seminarii pe lângă sediul fiecărei eparhii din țară.

Cu privire la viitoarea organizațiune a seminariilor, s'a fixat durata cursurilor la 7 ani de studii, împărțite în două cicluri: ciclul inferior, care va avea trei ani și ciclul superior care va avea patru ani.

Ciclul inferior va cuprinde acelas program ca și ciclul inferior al gimnaziilor, din această cauză absolvenții ciclului inferior al seminariilor pot trece în ciclul superior din învățământul secundar.

Absolvenții progimnaziilor de stat din țară vor fi deasemenea primiți în ciclul superior al seminariilor, trebuind numai să depună un concurs pentru internat.

Proectul prevede funcționarea și a unor seminarii cari au numai cursul superior și în care vor fi primiți absolvenții gimnaziilor și absolvanții ciclului inferior al școalelor normale de învățători, precum și absolvenții ciclului interior dela celelalte seminarii.

Proectul cuprinde apoi toate condițiunile intrării în cler.

Se precizează că absolvența seminarului nu dă dreptul la intrarea în cler. Spre a putea fi hirotonisiți, absolvenții vor trebui să-și completeze studiile fie la facultățile de teologie din țară, fie la facultățile de teologie or academiile teologice ortodoxe din streinătate Diplomele de licență sau doctorat dela aceste două din urmă categorii vor fi mai întâiu echivalate în țară.

Prin excepție, numai, față de marea lipsă actuală de preoți, sunt admiși la hirotonie și absolvenții seminariilor.

Pentru aceasta ei vor fi obligați să urmeze cursurile clasei a VIII-a, care va funcționa la seminarii și în care se vor preda obiectele de natură aplicativă și practică necesare misiunei preoțești.

Asemenea absolvenți nu vor fi însă, hirotonisiți decât cu titlul de preoți ajutori, numai la sate și acolo unde nu va exista vre-o cerere de hirotonosire a unui licențiat.

In nici un caz, ei nu vor avea titlul de parohi.

Proiectul de lege, prin felul programei analitice, dă dreptul absolvenților de seminare de a intra în învățământul primar, cu obligațiunea de adepune odată cu examenul seminarial și un supliment de examen care ca va consta din problemele examenului de capacitate pentru învățători. In acest scop, pe lângă fiecare seminor va funcționa o școală primară de aplicație, condusă de către un profesor special de pedagogie.

Cu privire la partea administrativă a seminariilor proiectul prevede ca ele să fie conduse ca și școlile secundăre prin comitete școlare, iar conducerea centrală a seminariilor se va face de către o direcțiune specială, care se va înființa în ministerul cultelor și artelor.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimete gratuit contra marci postale de 1 leu, pentru porto adresați

Farmacia Vorel,

2619-2 Piatra-Neamț.

INFORMATII

— **Amânarea concursului pentru statuia lui Avram Iancu** *In urma voturilor unanime ale membrilor comitetului pentru ridicarea unui monument în Cluj lui Avram Iancu, s'a hotărât ca concursul ce urma să se țină în ziua de 1 Septembrie a. c. să fie amânat pe ziua de 10 Ianuarie 1924.*

— **Aplanarea conflictului lucrătorilor tipografi.** Conflictul de muncă dela tipografiile din Ardeal și Banat s'a aplanat prin încheierea unui nou contract colectiv.

Salarul de bază este de 500 lei muncitorii de clasa I a, 450 lei pentru muncitorii de cl. II-a, 400 pentru muncitorii de a III-a și 350 lei pentru cei de cl. IV-a, față de 250, 230, 210 și 199, cari erau salariile de bază prevăzute în vechiul contract colectiv.

S'a mai acordat muncitorilor un spor de scumpete de 60 la sută.

Contractele intră în vigoare la 24 August 1923 și este valabil până la 1 Iulie 1926.

— **O carte interesantă.** In editura institutului de arte grafice „Ardealul" a apărut interesanta lucrare a dlui V. C. Osvadă: „Material pentru studii economice", asupra căreia vom reveni în unul din numerile noastre apropiate.

— **Restaurantele din gări.** Direcțiunea generală C. F. R. a pus în vedere tuturor organelor de control a C. F. R. ca în vedere că restaurantele din gări înscriu în listele de mâncare prețuri exagerate, servesc cantități mici și adesea chiar calitatea mâncărilor lasă mult de dorit, să ia măsuri de control cât mai des și sever pentru a se readuce la simțul moderațiunei pe concesionarii abuzivi.

— **Noui vagoane de C. F. R.** Până la finele anului sau cel mai târziu până la Mai anul viitor ne vor sosi din Germania încă 600 noui vagoane de călători, la care se vor adăoga cele reparate între timp în țară.

— **Conflictul chelnerilor.** Membrii comisiei de arbitraj neputând cădea de acord, în baza art. 24 din legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă dl președinte al Tribunalului Cluj, Ștefan Praporgescu, având în vedere raporturile de muncă care există la restaurantele și cafenelele din Ardeal și Banat a decis menținerea sistemului de salarizare mixt, care consistă dintr'un mic salar fix și un procent din încasările brute, acordând muncitorilor un spor la salarul procentual de 2%.

Celelalte condițiuni au rămas aceleași din decizia de arbitraj dată anul trecut de dl dr. Petre Meteș, fost prefect al județului. Decizia este valabilă pe timp de 1 an cu începere dela 24 August a. c.

La excursiuni nu ne putem lipsi de Diana Franzbrantwein, care este cel mai bun întăritor al mușchilor. Să fim atenți la numele Diana. 2475—4

— **Un director de teatru propagandist maghiar.** Dl Mihai Fekete, noul director al teatrului unguresc din Timișoara a lipit afișe pre străzile orașului prin care făcea apel la locuitori să dea concurs material teatrului unguresc.

Poliția a dat ordin ca toate afișele să fie rupte, iar cele nelipite să fie confișcate de oarece prin ele se agita populația streină contra românilor.

Contra directorului teatrului s'a deschis acțiune publică.

De închiriat

O vilă mică parchetată, odaie de baie, telefon grădină cu două sute pomi în apropierea străzii General Grigorescu (Racozy-ut) cu preț favorabil. Informațiuni Banca Chrissoveloni str. Memorandului 8.

— **Școlare.** Institutul de Domnișoare al — Soc. ortodoxe Naționale a femeilor Române — din str. Principatele Unite 63 — în urma aprobării Ministerului Instrucțiunii Publice — se bucură de privilegiul etatizării.

— Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și venerice. Consultă între orele 3—5 și 7—8 str. Iuliu Maniu 40. 2923

— **O sinucidere impresionantă la Sovata.** Ștefan Kamalos, muncitor în Sovata, trăia de mai multă vreme în concubinaj cu femeia Iulia Cociș. Femeia a murit. Preotul catolic din Sovata a refuzat înmormântarea pe motiv că nu erau căsătoriți legitim. De supărare bărbatul s'a spânzurat.

Dr. Paul dentist

Cluj, strada Eminescu 8 s'a reîntors dela băi și de azi începe consultațiile între orele 11—1, 3—7. Pentru toți funcționari publici și particulari precum și familiile lor se lucrează cu plată în rate lunare. 1253

Un nou record. Diana Franzbrantwein a bătut recordul eficacității și popularității. 2175—3

— **Producția de zahăr din anul acesta.** Iată cum se prevede anul acesta producția de zahăr a fiecărei fabrici:

Roman	2000	vagoane,
Sascut	500	»
Ripiceni	1200	»
Jucica	1000	»
Jarojani	500	»
Chitila	600	»
Giurgiu	600	»
Bod	1000	»
Tg.-Mureș	500	»
Cristiacek	400	»

Un total deci de 8300 vagoane.

Producțiunea zahărului este la noi, dela 1920, în continuă creștere. In acel an s'au produs 1000 vagoane, în 1921 producția a fost de 2000 vagoane și în 1922 de 4000 vagoane.

Față de anul trecut, anul acesta se va fabrica deci o cantitate dublă, dacă sfecla va fi transportată la timp și fabricile vor avea combustibilul necesar.

— *Dactilografă perfectă eaută post pentru oarele de seară. Adresa la Administrația ziarului „Infrățirea".*

Scrisori din Satu-Mare

Vizita dlui ministru Anghelescu în Satu-Mare

Luni 27 August, la orele 1 p. m., a sosit în Satu-Mare cu automobilul, ministrul instrucțiunii publice, dl Anghelescu, însoțit de inspector general Pteancu, de dl deputat Staru Ion și de dl G. Botta, directorul școlii normale din Oradea. Intru întâmpinare au ieșit dl primar Ferențiu și dl Prefect Dumitrescu.

După ce au luat masa în sala cea mică a hotelului „Dacia", dl ministru Anghelescu a pornit să inspecteze școalele românești și ale minorităților din oraș.

Prima oară a fost la școala normală, interesându se de-aproape de mersul ei. Dl Roman a dat dlui Anghelescu explicațiile necesare. Dl ministru a vizitat și frumoasa expoziție de desemn și lucru manual, felicitând pe dl dir. Roman și pe dl profesor Zaharia.

La școala de arte și meserii deasemenea a vizitat atelierele, expoziția de mobile a școalei și sala de desemn.

D sa și a exprimat dorința ca la anul viitor această școală să recruteze cel puțin 400 elevi, viitori meseriași, căci școala are instalațiuni numeroase și încăperi destul de mari, unde s'ar putea instrui acest număr de elevi. A trecut la școala industrială, iar de acolo a cercetat pe rând localul unde se va instala noua școala profesională de fete, vizitând capela ortodoxă și școalele secundare ale minorităților.

La școalele franciscane le-au ieșit înainte profesoarele călugărițe dl ministru a observat că aproape toate știu românește, fiind mulțumit de aceasta. S'a întreținut mai mult timp cu ele. De aici a vizitat liceul reformat, școala comercială și liceul „Mihail Eminescu". Dl Ghita a condus pe dl ministru la expoziția de desemn a liceului, la muzeul de științe naturale și laboratorul de fizică. Deasemenea a fost la revizoratul școlar unde a cerut mai multe informațiuni relativ la mersul școalelor din județ.

La orele 8 dl Anghelescu, dl Valaori, dl Ghițescu, dl deputat Stan Ion și dl Bota au luat masa la restaurantul gării.

Au mai asistat la masă șefii autorităților în frunte cu dl primar și prefect Dumitrescu și directorii de școli secundare în frunte cu dl Roman. Oaspeții trebuia se plece spre Sighet cu trenul de 8, însă dl ministru exprimându și dorința de a călători printre frumoasele ținuturi prin care trece șoseaua Satu-Mare-Sighet, și-a amânat plecarea pentru a dou zi dimineața cu automobilul.

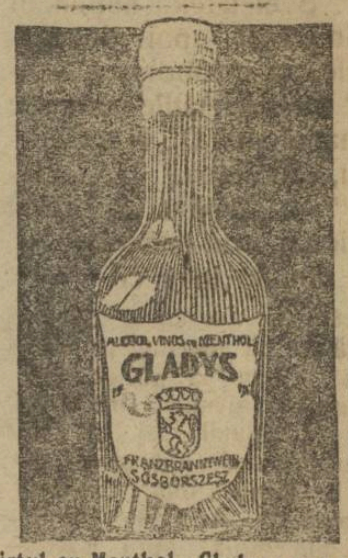

Lloyd 1721. 2879.

Spirtul cu Menthol ‹Gladys› recreaza
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› intareste
Spirtul cu Menthol ‹Gladys› alina durerile
Se produce in fabrica chemica

Géza Herczeg Cluj.

ORGA
MASINĂ de SCRIS
cea mai bună calitate cu caractere românești și ungare, de vânzare cu preț de reclamă la 2747-6

Emil Blaga, Cluj

Programul Cinematografelor.

CinemaUniversității

31 August:

Roșu și negru

Calitățile intelectuale înalte te ridică la glorie. La 1 Septemvria Roșu și negru.

Cinema Urania

31 August

Fier sau Pumnalul Morței

Dramă în 5 acte după opera lui G. D'annunzio, interpretată de Bianca Belnicioni. La 1 Septemvrie: Fier sau Pumnalul Morței.

Cinema Apollo

31 August

Testamentul lui Maciste

Extraordinară dramă de aventuri în 6 acte. La 1 Septemvrie: Testamentul lui Maciste.

Inceputul reprezentațiunilor: 5, 6½, 8 și 9½.

*

Duminecă în 2 Septemvrie va fi premiera splendidului film KISMET la cinematograful Urania. Cine a văzut acest film vorbește despre el cu cel mai bun critic a filmelor va ști aprecia după merit acest film. Suntem siguri că localurile cinematografului nu vor fi scutite de aglomerația spectatorilor.

JEAN KANNER
renumitul comic grotic din Bucuresti in fiecare seară debutează in programul
BARULUI CENTRAL.
Inceputul la orele 10 seara.
Prețul de intrare Lei 20.
Lloyd 1010 2222

Sacouri de lister si veste
Costume ce se pot spala
Pantaloni de tennis
La firma
M. Neumann
Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431. 2653

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
HUNWALD,
Cluj, Str. Vlahuță 3. Telefon 1-47
Resmălțuim oglinzi stricate.

Butoaie de transport
folosite, dar in stare foarte buna se vind in cantități mai mari.
Bognár si Szántó
Societate Anonima Comerciala Ardeleana, Cluj, Calea Regele Ferdinand 70.

CIORAPII Lloyd 1473 1647
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 1.

AVIZ

Se aduce la cunoștința amatorilor că, la acest Comandament se primesc oferte până în ziua de 10 Septemvrie 1923 pentru furnizarea a:

1. 37 vagoane orz,
2. 32 vagoane ovăz și
3. 6 vagoane fasole, predabile Depozitul Regional de Subsistență Cluj, în cel mai scurt timp posibil.

Șef. Serv. Intend. C. 6. T.
3034 **Intend. Colonel (ss) Sellyey.**

CONCURS

La Asilul de copii din Arad sunt vacante următoarele posturi:

1 post de impegat cl. II-a, cu salar fund. . . . . Lei 350.
1 post de copist cu salar fund. . . . . Lei 250.
1 post de îngrijitoare de copii cu salar fund. . . . Lei 200.
1 post de îngrijitoare de copii cu salar fund. . . . Lei 150.

La salariile de bază se mai adaugă accesoriile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta cererile însoțite de acte Direcțiunei Asilului, până la 15 Septemvrie a. c.

Director medic-șef:
3035 **Dr. Kardos.**

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabilecu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Calea Regele Ferdinand 99. Telefon 999.

TELEGRAME

Revolta soldatilor spanioli dela Malaga

500 de soldați refuză să plece în Maroc. Trupele din garnizoană trag împotriva rebeliilor. Operațiunile din Maroc suspeneate

Madrid. — Un batalion de soldați, care primise ordin să plece la Melila, în Maroc, din reg. Garellano s'a revoltat la Malaga, în momentul îmbarcării pe vasul „Barcelona".

Imediat după ce au primit ordinul de plecare, soldații au cântat marșul regal și apoi au strigat: „Nu ne îmbărcăm".

Ofițerii au șovăit un moment, față de atitudinea soldaților, iar publicul, care asista la scenă, cuprins de panică, a fugit.

Ofițerii au dat ordin energic soldaților să pornească, dar aceștia au refuzat, trăgând focuri de armă. Un subofițer de geniu a fost ucis.

Soldații revoltați, înspăimântați de actul lor necugetat, s'au refugiat în oraș, mărind panica în populație.

Trupele din garnizoană au somat batalionul revoltat, să se supună. Numeroase focuri s'au schimbat între trupele revoltate și cele disciplinate. Nu se cunoaște numărul morților și răniților.

Revolta a fost reprimată și batalionul rebel s'a îmbarcat pentru Melilla. Câțiva soldați au reușit însă, în timpul luptei, să dispară. O gravă neliniște în Spania din cauza acestor evenimente.

Mai mulți civili, care au îndemnat pe soldați la revoltă au fost arestați. Vaporul „Barcelona" pe bordul căruia au fost îmbarcați soldații rebeli, a sosit la Melila. Imediat, după debarcare, soldații au fost încarcerați.

Altă desordine s'a înregistrat la Sevila, în rândurile soldaților.

Ordinea a fost imediat restabilită.

*

Madrid. — Ultima bătălie din Maroc a fost favorabilă trupelor spaniole. Operațiunile au fost deocamdată suspendate.

Vas atacat de pirați lângă Varna

Constanța. — Se anunță că vaporul „Amen" plecând din Varna spre Constantinopol cu benzină a fost atacat de pirați. Echipajul și comandantul au fost legați de catarg și schingiuiți. După ce pirații au prădat vasul de 28 de mii lire turcești, i-au dat foc și au plecat. Unui din marinarii echipagiului a reușit să se ascundă și să se salveze, aruncându-se în mare. Explozia vaporului, care s'a scufundat cu echipagiul, au fost observată dela Varna. S'au trimis ajutoare, care au adus pe marinarul ce s'a salvat, singurul martor al dramei. Din pricina acestor atacuri echipagiile vaselor mici refuză să iasă în larg până ce pirații nu vor fi exterminați.

Asasinarea membrilor misiunei Italiei din Albania

Roma. (Rador). Misiunea italiană din Albania compusă din generalul Tellimi, doi ofițeri, un interpret și un șofer a fost atacată în drumul dela Jania la Satiqaranta pe când trecea prin pădure de către Albania.

Toți 5 au fost uciși. Cadavrele au fost perchiziționate, ceeace dovedește că este vorba de o crimă politică. Opinia publică din Roma a fost extrem de impresionată de această știre. S'a deschis o anchetă, luându-se măsuri pentru urmărirea asasinărilor.

Catastrofa de cale ferată din Polonia

Varșovia, 29. — Un tren de persoane a deraiat lângă Roszanka, între Wilna și Varșovia, lângă un pod. Locomotiva și toate vagoanele au căzut într'un râu. 50 de pasageri au fost uciși. Numărul răniților trece de o sută.

Traficul pe C. F. R. în Iulie 1923

Din lămuririle date de domnul Tancred Constantinescu, director general al CFR, ziarul „Universul" rezultă că, în total, veniturile drumurilor de fier în luna Iulie a. c., au atins cifra de 290,218.409 L., față de 166,648.459 în aceeași lună 1922 și față cu 103,232.648, în Iulie 2921, fără veniturile extraordinare.

Mărfurile încărcate

Numărul vagoanelor de marfă încărcate în cursul lunei Iulie a. c., a atins 116.000, față cu 93.000 vagoane în aceeași epocă a anului trecut și cu 52.000 vagoane în Iulie 1921.

Trenurile de călători

Numărul trenurilor de călători și de marfă s'a ridicat în cursul lunei Iulie a. c. la 46.932 de trenuri, ceeace dă o medie de 1564 trenuri pe zi, față cu 927 trenuri în August 1922 și față cu 400, în Iulie 1921.

Locomotivele în serviciu

Numărul locomotivelor în serviciu 30 Iulie a. c. s'a urcat la 1845 și atinge numărul de 1928 în cursul lunei August față cu 1632 în August 1921.

Viteza comercială a trenurilor de marfă a atins de mai multă vreme viteza dinainte de războiu și ea se menține.

Intensitatea traficului

După cum se vede traficul este foarte intens și cu mult mai mare decât ar corespunde sporului numă ului de locomotive în serviciu.

Numai din București pleacă zilnic 140 trenuri (călători și mărfuri) în medie.

In Chitila-Triaj intră și ies zilnic 3500—3800 vagoane.

Pe liniile: Ploești-Predeal, București-Pitești, București-Galați și spre Moldova s'a ajuns la 50—70 trenuri pe zi, care reprezintă maximum de capacitate a acestor linii.

E necesară însă dublarea liniilor și provizoriu, înmulțirea gărilor.

La magazinul de pălării și mode

Siegfried Weisz

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Au sosit

pălării de toamnă moda cea mai nouă.

Pânăce există stocul o pălărie tare „GYUKITS" pentru bărbați costă . . . . . Lei 550

I-a Pălărie tare din păr de iepure . . . . . Lei 560

I-a Pălărie tare din lână Lei 235

Mare asortinent în albituri 2880 pentru bărbați! 2880

ULTIME INFORMAȚII

(PRIN FIR SPECIAL DELA CORESP. NOSTRU DIN BUCUREȘTI)

ORA 2 P. M.

INTERNE

Constituirea Uniunei ofițerilor de rezervă

București. — Marți a avut loc la cercul militar adunarea ofițerilor de rezervă care s'au constituit în uniune alegând un comitet provizoriu.

Sosirea în țară a M. S. Regelui

București. — Regele și prințul Carol au sosit în țară, plecând spre Sinaia.

EXTERNE

Dispensarul parizian „Marie de Roumanie"

Cu prilejul aniversării de 20 ani a instituției de caritate „L'Oeuvre antituberculeuse de Paris", s'a hotărât înființarea unui dispensar și a unor laboratorii biologice de cercetări împotriva tuberculozei. Consiliul de administrație al acestui așezământ a solicitat înaltul patronaj al M. S. Regina Maria pentru acest dispensar.

Suverana României a acceptat.

Dispensarul va purta numele de „Marie de Roumanie" și el va fi instalat în fostul hotel Ferdinand de Lesseps, squarul Massina, nr. 17, din Paris.

Evacuarea Constantinopolului

Plecarea trupelor britanice

Londra, 29. — Corespondentul din Constantinopole al ziarului „Daily Telegraph" arată că până acum evacuarea trupelor britanice se desfășoară fără cea mai mică piedică. In 4 zile au fost evacuați aproape 8000 oameni transportându-se și o mare cantitate de echipament în cea mai perfectă ordine. Generalul Harington caută, pe cât posibil să fie întotdeauna de față la plecarea fiecărui transport, Popularitatea sa a fost cu această ocazie foarte mult evidențiată prin manifestări de simpatie. Turcii nu'și ascund aprecierea lor favorabilă pentru promptitudinea cu care Marea Britanie este gata să-și îndeplinească stipulațiunile din tratat.

Demisia guvernului japonez

Londra, 29 (Rador) — Reuter anunță din Tokio, că primul-ministru ad-interim, Uchida, a înaintat demisia întregului cabinet.

Prăbușirea unui aeroplan în Anglia

Un mort și 9 răniți

Leafield. — Aeroplanul francez „Farmann Goliath" s'a prăbușit eri seară în Kent. Pasagerii a fost omorât, iar alți 9 răniți. Aeroplanul făcea cursa Lefouquet-Croydon, în timpul când s'a produs prăbușirea.

Jugoslavia

construește un port modern la Buceari

Belgrad 28 — Ziarele anunță că guvernul iugoslav a încheeat un acord cu un grup financiar englez pentru construirea unui port modern la Buceari, în vecinătatea portului Fiume.

Portul Buceari e situat în regiunea Quarnero, în fundul unei băi profunde și bine adăpostite.

Un protest al guvernului grec

Atena 29 — Guvernul grec, prin intermediul legațiunei Spaniei, a protestat la Constantinopol pentru arestarea grecilor după ratificarea tratatului dela Lausanne. Turcia reține încă zece mii ostatici civili.

Ghete rămase se vând dela 17 Aug. pana la 18 Septembrie.

✿

Pantofi pentru femei Lei 340, 440, 540.

✿

Ghete bagaria franceze pentru bărbați se vând cu prețuri foarte reduse.

Magazin de ghete

BATA

Cluj, Piața Unirii 9.

Priviți vitrinile magaziei!

2372

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai ieftine.

„ASTRA" Sectia Motoare Arad. 2972-1

Mica publicitate

Intreprindem în oraș și provincie, transporturi de lemne și mărfuri cu autocamionul. R. S. str. Rahovei 21.

De vânzare masă antic cu 2 scaune. Str. Gen. Berthelot 12, parter 2. (fost Eötvös.)

Prețuri reduse!

Magazinul

Barza

Str. Reg. Ferd. No. 11.

Creton	mtr.	36
Voil	„	39
Foulard francez	mtr.	98
Grenadin francez	„	95
Batist brodat		19

MARE ASORTIMENT DE PÂNZE DE PRIMA CALITATE.

Telefon 959.

2873

Căsi de vânzare

pământuri, prăvălii, restaurante, cafenele și hotel mai mic în provincie la mine totdeauna se pot găsi. Caut spre cumpărare pământuri mai mici și mai mari și căsi cari se pot ocupa imediat.

Ase interesa la COLOMAN DUNKY Cluj, Piața Unirii 10.

2581

BANCA NATIONALĂ A ROMANIEI

SITUATIUNE SUMARA

1922 15 Iulie		ACTIV	1923 7 Iulie	1923 14 Iulie
	493 755 430	aur depozitat (monete și lingouri)		
4 775 124 362	1 689 111	aur (lingouri)	5 444 315 138	5 486 484 366
	15 390 706	aur (monete)		
	4 264 289 115	disponobil, trate și bonuri de teazur aur		
748 447		Argint și diverse monete	484 169	502 271
2 202 181 987		Efecte scontate	4 602 882 575	4 636 063 044
	120 645 300	Imprumuturi pe efecte publice		
173 238 860	148 226 650	„ „ „ in cont curent 201 840 700	306 760 179	296 590 193
	52 593 560	95 633 090 din cari nu s'au ridicat lei: 78 841 467		
8 042 556		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8 042 556	8 042 556
		Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de [illegible] milioane (1914—1918)		
		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
		„ „ 400 „ (30 Iulie 1921)		
		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
5 282 135 816		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	4 534 400 066	4 534 400 066
		Impr. Stat p. Unificare monet. Impr. de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
7 057 864 006		„ „ 2½ „ (5. Ian. 1921)	7 026 698 977	7 026 698 977
95 134 276		Casele de împrumut pe gaj agrikultorilor și industriașilor	102 578 661	93 064 980
11 997 418		Efectele kapitalului sokial	11 999 940	11 999 940
32 958 207		„ fondului de rezervă	31 890 300	31 890 300
3 785 322		„ „ amortizărei imbilului, mobilierului și mașinilor de imprim	3 542 160	3 542 160
47 853 624		Imobile	70 171 419	73 127 987
3 715 866		Mobilier și mașini de imprimerie	6 250 313	6 229 906
2 412 922		Cheltueli de Administrațiune	734 103	4 021 124
146 153 241		Conturi kurente	13 330 958	18 874 868
154 352 607		„ de valori	87 395 213	72 983 918
372 271 135		„ diverse	543 099 002	560 456 887
20 369 790 652			22 794 575 729	22 865 013 543
		PASIV		
12 000 000		Capital	12 000 000	12 000 000
67 350 744		Fond de rezervă	73 966 634	73 966 634
20 349 763		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	44 579 152	44 579 152
14 209 832 239		Bilete de bancă în circulațiune	16 329 965 905	16 452 345 554
14 000 618		Profit și Pierdere	15 048 362	15 048 362
5 583 543		Dobânzi și beneficii diverse	5 492 187	11 007 601
1 700 590 132		Conturi curente și recepise la vedere	1 086 519 614	984 398 511
4 340 083 613		Conturi diverse	5 227 003 875	5 271 667 729
20 369 790 652			22 794 575 729	22 865 013 543

15 Iulie 1922	Efecte și alte valori de restituit	14 Iulie 1923		
319 772 842	Efecte și alte valori în păstrare	334 049 617		
9 164 334 000	Bonuri de tezaur în gaj p. Impr. Statului	9 074 334 000	11 682 394 274	11 673 797 884
1 305 221 848	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	2 265 414 267		
2 015 664 107	Conturi de ordine		1 750 468 479	1 752 167 073
12 804 992 797			13 432 862 753	13 425 964 957

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%

Deposit de fabrică! **ASTĂZI STIE DEJA** Prețuri de fabrică!

CLUJUL INTREG

unde poate procure cu prețurile cele mai eftine trebuințele sale haine de domni pentru toamnă și iarnă, raglane și rocuri de iarnă.

LA SUCCESORI CAROL SCHERER SI FII GROMEN SI HERBERT

depositul fabricei de postav din Sibiiu. Cluj, lângă podul mare peste Someș (palatul BABOS).

243 Lloyd 1220

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.